Нови српски превод

ћирилица

Српски / Srpski
Непрекинут текст

only.bible

Нови српски превод

ћирилица

Српски / Srpski

Biblica® Нови српски превод, слободна права™ Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc. “Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

CC BY-SA 4.0

Припремио only.bible

Читајте ово издање на мрежи
only.bible/sr-cyrl/bible/onsp

Непрекинут текст
Датум израде: 2026-11-25

Речи Христове истакао је пројекат only.bible.
У овој верзији уклоњени су бројеви глава и стихова, поднаслови и фусноте.
only.bible нема рекламе ни плаћени приступ.

Подржите пројекат
only.bible/sr-cyrl/donate

Садржај

1. Мојсијева 5
2. Мојсијева 79
3. Мојсијева 137
4. Мојсијева 178
5. Мојсијева 241
Исус Навин 290
Судије 326
Рута 361
1. Самуилова 366
2. Самуилова 412
1. Царевима 451
2. Царевима 497
1. Дневника 539
2. Дневника 587
Јездрина 636
Немија 652
Јестира 674
Јов 685
Псалми 719
Приче 803
Проповедник 832
Песма над песмама 843
Исаија 849
Јеремија 919
Плач Јеремијин 996
Језекиљ 1003
Данило 1070
Осија 1092
Јоил 1102
Амос 1106
Авдија 1115
Јона 1117
Михеј 1120
Наум 1126
Авакум 1129
Софонија 1132
Агеј 1136
Захарија 1139
Малахија 1151

Матеј 1155
Марко 1201
Лука 1231
Јован 1281
Дела апостолска 1319
Римљанима 1367
1. Коринћанима 1387
2. Коринћанима 1405
Галатима 1417
Ефесцима 1424
Филипљанима 1430
Колошанима 1435
1. Солуњанима 1440
2. Солуњанима 1444
1. Тимотеју 1447
2. Тимотеју 1452
Титу 1456
Филимону 1459
Јеврејима 1460
Јаковљева 1475
1. Петрова 1480
2. Петрова 1486
1. Јованова 1490
2. Јованова 1495
3. Јованова 1496
Јудина 1497
Откривење 1499

1. Мојсијева

Постање (Прва књига Мојсијева)

У почетку створи Бог небо и земљу. Међутим, земља је била пуста и безоблична, и тама се простирала над безданом, а Дух Божији је лебдео над водама.

Тада рече Бог: „Нека буде светлост!“ И постаде светлост. Бог је видео да је светлост добра, па је разделио светлост од таме. Светлост је Бог назвао „дан“, а таму је назвао „ноћ“. Прође вече, свану јутро – дан први.

Затим рече Бог: „Нека се простре свод посред вода да дели *доње* воде од *горњих* вода!“ Бог начини свод, те одвоји воде под сводом од вода над сводом. Тако се и збило. Свод назва Бог „небо“. Прође вече, свану јутро – дан други.

Затим рече Бог: „Воде под сводом нека се саберу на једно место и нека се покаже копно!“ Тако се и збило. Копно је Бог назвао „земља“, а водена збориштa „море“. Виде Бог да је то добро.

Затим рече Бог: „Нека из земље никне биље: оно које у себи носи зрневље и дрвета која рађају плод; све биље које, свако према својој врсти, рађа на земљи, и у себи носи своје семе!“ Тако се и збило. Из земље изникне биље које у себи носи зрневље, свако према својој врсти и дрвета која рађају плодове са семеном, свако према својој врсти. Виде Бог да је то добро. Прође вече, свану јутро – дан трећи.

Затим рече Бог: „Нека буду светила на небеском своду да деле дан од ноћи, и да означавају утврђена доба, дане и године, те да светле на небеском своду осветљавајући земљу!“ Тако се и збило. Бог је створио два велика светила: веће светило да управља даном и мање светило да управља ноћу – и звезде. Бог их је поставио на небески свод да осветљавају земљу, да управљају даном и ноћи и да деле светло од таме. Виде Бог да је то добро. Прође вече, свану јутро – дан четврти.

Затим рече Бог: „Нека проврве водом жива бића, и птице нек полете над земљом по небеском своду!“ Бог је створио и морске немани и свакојака жива бића што се крећу и врве у води, те све птице крилате по својим врстама. Виде Бог да је то добро. Бог их благослови говорећи: „Плодите се и множите и напуните морске воде! Тако и птице нека се намноже на земљи!“ Прође вече, свану јутро – дан пети.

Затим рече Бог: „Нека земља произведе жива бића, свако према својој врсти: стоку, гмизавце и дивље животиње сваке врсте!“ Тако се и збило. Бог створи сваковрсне дивље животиње, сваковрсну

стоку и сваковрсне гмизавце што пузе по земљи. Виде Бог да је то добро.

Затим рече Бог: „Начинимо човека по свом лику, да личи на нас, да буде владар рибама морским, птицама у ваздуху и стоци по целој земљи, и свим гмизавцима што пузе по земљи!“

Тако створи Бог човека по свом лику, по Божијем лику га створи, створи их – мушко и женско.

И благослови их Бог говорећи: „Плодите се и множите се и напуните земљу! Подложите је себи и владајте рибама морским, птицама на небу и свим живим бићима што пузе по земљи!“

Затим рече Бог: „Ево, дајем вам за храну све биље на земљи што у себи носи зрневље, и сва дрвета што у своме плоду носе семе! Нека вам то буде за храну. А дивљим животињама на земљи, птицама у ваздуху и гмизавцима што пузе по земљи у којима је дах живота – дајем за храну све зелено биље.“ Тако се и збило.

Бог погледа све што је створио и све је било веома добро. Прође вече, свану јутро – дан шести.

Тако је довршено небо и земља са свим својим мноштвом.

До седмога дана је Бог довршио своје дело које је створио; седмога дана је починуо од свих својих дела. Тада је Бог благословио седми дан и посветио га, јер је до тог дана довршио стварање свих својих дела која је створио.

То је извештај о пореклу неба и земље кад су били створени.

Када је Господ Бог створио земљу и небо, још није било никаквог пољског растиња, нити је било изникло икакво биље по пољима. Господ Бог, наиме, још није пустио кишу на земљу, а није било ни човека да обрађује земљу. Ипак, вода је извирала из земље и натапала тле. Тада Господ Бог начини човека од земног праха и удахну му у носнице дах живота, те поста човек живо биће.

Онда је Господ Бог засадио врт на истоку, у Едену, и у њега сместио човека кога је начинио. Господ Бог је учинио да из земље израсту сваковрсна дрвета примамљивог изгледа и добра за храну, те дрво живота и дрво познања добра и зла.

У Едену је извирала река која је напајала врт. Оданде се гранала у четири реке. Првој је име Фисон; она протиче свом земљом евилском, у којој има злата. Злато те земље је добро, а има тамо и смоле и оникса. Другој реци је име Гион; она протиче целом кушком земљом. Трећој реци је име Тигар; она тече источним делом Асирије. Четврта је Еуфрат.

Господ Бог узме човека и постави га у еденски врт да га обрађује и да се стара о њему. Господ Бог заповеди човеку: „Са сваког

дрвета у врту слободно једи, али са дрвета познања добра и зла не смеш јести! Јер, тога дана када будеш окусио с њега, сигурно ћеш умрети.“

Затим Господ Бог рече: „Није добро да је човек сам. Начинићу му помоћника који ће му приличити.“

Господ Бог је начинио из земље све дивље животиње, и све птице на небу, па их је довео човеку да види како ће коју назвати. Свако живо биће требало је да се зове онако како га је човек назвао. Човек је дао имена свој стоци, свим птицама на небу и дивљим животињама.

Ипак, за човека се није нашао помоћник који би му приличио. Господ Бог учини да човек утоне у дубок сан. Када је човек заспао, Бог узме од њега једно ребро, а место попуни месом. Од ребра што је узео од човека, Господ Бог начини жену и доведе је човеку.

А човек рече:

> „Ево, ово је кост од моје кости и тело од мога тела! Нека се зато зове ’жена’, јер је од човека узета.“

Стога ће човек оставити свога оца и своју мајку, те се приљубити уз своју жену, па ће бити једно тело.

Обоје су били голи, и човек и његова жена, али се нису стидели.

Змија је била лукавија од свих дивљих животиња које је створио Господ Бог. Она рече жени: „Зар вам је Бог стварно рекао да не смете јести ни с једног дрвета у врту?“

Жена одговори змији: „Плодове са дрвета у врту смемо да једемо, осим плода са дрвета што је насред врта. *За њега* је Бог рекао: ’Не једите с њега нити га дотичите, иначе ћете умрети!’“

Змија рече жени: „Сигурно нећете умрети! Наиме, зна Бог да ће вам се, када окусите његов плод, отворити очи, па ћете бити као богови који познају добро и зло.“

Виде жена да је дрво добро за јело, за очи мило и примамљиво за мудрост. Узме она од његовог плода и поједе. Дала је и свом мужу који је био с њом, па је и он јео. Уто им се обома отворе очи и они схвате да су голи. Зато су сплели смоквино лишће и направили себи прегаче.

Тада су зачули корак Господа Бога, који је шетао вртом при дневном поветарцу, па су се сакрили међу дрвећем у врту.

Господ Бог позва човека: „Где си!“

„Чуо сам твој корак у врту, али сам се уплашио зато што сам го, па сам се сакрио“ – одазва се *човек*.

„Ко ти је рекао да си го? – упита га Бог. Зар си јео плод са дрвета с којег сам ти забранио да једеш?“

„Жена коју си ти дао да буде са мном ми је дала плод са дрвета, па сам јео“ – одговори човек.

„Шта си то учинила?“ – упита Господ Бог жену.

„Змија ме је преварила, па сам јела“ – одговори жена.

Тада Господ Бог рече змији: „Кад си то учинила,

> проклета буди међу свим животињама и свим дивљим зверима. На свом трбуху ћеш пузати и јести прах целог свог века!“ Ево, замећем непријатељство између тебе и жене; између твог потомства и њеног потомства: Оно ће ти главу сатирати, а ти ћеш му пету уједати.

А жени рече:

> „Умножићу твоје трудничке муке, те ћеш с муком децу рађати. Жудећеш за својим мужем, али он ће владати над тобом!“

Адаму, пак, рече: „Зато што си послушао своју жену, те јео плод са дрвета за који сам ти заповедио: ’Не једи с њега!’, ево:

> Земља нека буде проклета због тебе, с муком ћеш се од ње хранити целог свог века! Рађаће ти трње и коров, а хранићеш се пољским биљем. Свој хлеб ћеш јести у зноју свога лица док се не вратиш у земљу, пошто си из ње узет. Јер прах си, и у прах ћеш се вратити.“

Човек даде својој жени име „Ева“, јер је постала мајка свим живима.

А Господ Бог начини Адаму и његовој жени одећу од коже, па их одену. Онда Господ Бог рече: „Ево, човек је сада постао као један од нас знајући добро и зло. Стога му се не сме дозволити да пружи руку и узме плод са дрвета, па да га поједе и живи вечно.“ Зато га Господ Бог истера из еденског врта да обрађује земљу из које је и узет. Пошто је истерао човека, Господ Бог је источно од еденског врта поставио херувиме и пламени мач који је витлао тамо и амо, да стражаре на путу који води к дрвету живота.

Адам леже са својом женом Евом, те она зачне и роди сина. *Назвала га је* Кајин, рекавши: „Стекла сам човека помоћу Господа.“ Потом је родила његовог брата Авеља.

Авељ је постао пастир ситне стоке, а Кајин земљорадник. Једног дана Кајин принесе Господу принос од земаљских плодова. А Авељ принесе као принос најбоље делове меса од првине свога стада. И Господ благонаклоно погледа на Авељев принос, а на Кајина и његов принос се није ни обазрео. Зато се Кајин веома наљути и лице му се намргоди.

Господ рече Кајину: „Зашто се љутиш и зашто ти се лице намргодило? Ако чиниш добро, нећеш ли бити ведар? А ако не чиниш добро, грех вреба пред вратима; он жуди да те свлада, али ти мораш да га надвладаш.“

Кајин рече своме брату Авељу: „Хајдемо у поље!“ Али када су се нашли у пољу, Кајин нападне свога брата Авеља и убије га. Затим Господ упита Кајина: „Где је твој брат, Авељ?“

Кајин одговори: „Не знам. Зар сам ја чувар свога брата?“

Господ рече: „Шта си то учинио?! Глас крви твога брата вапи к мени са земље. Стога буди проклет: *изгоним* те са земље која је отворила своја уста да прими крв твога брата коју си пролио својом руком. Када будеш обрађивао земљу, она ти неће давати свој род. Бићеш луталица и бегунац на земљи!“

Кајин рече Господу: „Претешко је сносити моју казну. Ево, данас ме изгониш с лица земље. Сакривађу се пред твојим лицем, и бићу луталица и бегунац на земљи, а свако ко ме нађе моћи ће да ме убије.“

Господ му рече: „Не! Уколико неко и убије Кајина, на њему ће се извршити седам пута већа освета.“ Господ тада стави знак на Кајина, да га не убије ко га нађе. Кајин оде пред лицем Господњим и настани се у земљи Нод, источно од Едена.

Кајин леже са својом женом, те она заче и роди Еноха. Кајин је саградио град и дао му име по имену свога сина – Енох. Еноху се родио Ирад, Ираду Мехујаел, Мехујаелу Метусаел, Метусаелу Ламех.

Ламех је узео себи две жене: једна се звала Ада, а друга Села. Ада је родила Јавала који је био праотац оних што живе под шатором и узгајају ситну стоку. Његовом брату је било име Јувал. Он је праотац оних који свирају лиру и свиралу. Села је родила Тувал Кајина који је ковао сваку врсту оруђа од бронзе и гвожђа. Његова сестра се звала Нама.

Ламех рече својим женама:

> „Ада и Села, чујте мој глас! Жене Ламехове, беседу моју саслушајте. Човека сам убио, јер ме је ранио, младића, јер ме је ударио. Ако ће Кајинов живот бити освећен седам пута више, Ламехов *ће бити* седамдесет седам пута више.“

Адам поново леже са својом женом и она роди сина коме даде име „Сит“, рекавши: „Бог ми је поклонио потомка уместо Авеља, кога је убио Кајин.“ И Ситу се родио син, којему је дао име Енос.

Отада се почело призивати име Господње.

Ово је запис Адамовог родослова.

Када је Бог оног дана створио човека, начинио га је по свом лику. Створио их је мушко и женско. Оног дана када их је створио, благословио их је и назвао „човек“.

Када је Адаму било стотину тридесет година родио му се син, њему сличном. Дао му је име Сит. Након што му се родио Сит, Адам је живео још осам стотина година, те му се родило још синова и ћерки. Адам је укупно живео девет стотина тридесет година, те умро.

Када је Ситу било стотину и пет година, родио му се Енос. После његовог рођења, Сит је живео још осам стотина седам година, те му се родило још синова и ћерки. Сит је укупно живео девет стотина дванаест година, те умро.

Када је Еносу било деведесет година, родио му се Кајинан. Након што му се родио Кајинан, Енос је живео још осам стотина петнаест година, те му се родило још синова и ћерки. Енос је укупно живео девет стотина пет година, те умро.

Када је Кајинану било седамдесет година, родио му се Малелеило. Након што му се родио Малелеило, Кајинан је живео још осам стотина четрдесет година, те му се родило још синова и ћерки. Кајинан је укупно живео девет стотина десет година, те умро.

Када је Малелеилу било шездесет пет година, родио му се Јаред. Након што му се родио Јаред, Малелеило је живео још осам стотина тридесет година, те му се родило још синова и ћерки. Малелеило је укупно живео осам стотина деведесет пет година, те умро.

Када је Јареду било стотину шездесет две године, родио му се Енох. Након што му се родио Енох, Јаред је живео још осам стотина година, те му се родило још синова и ћерки. Јаред је укупно живео девет стотина шездесет две године, те умро.

Када је Еноху било шездесет пет година, родио му се Матусал. Након Матусаловог рођења Енох је живео са Богом још три стотине година, те му се родило још синова и ћерки. Енох је укупно живео три стотине шездесет пет година. Енох је живео са Богом, а онда нестао, јер га је Бог узео.

Када је Матусалу било стотину осамдесет седам година, родио му се Ламех. Након Ламеховог рођења, Матусал је живео још седам стотина осамдесет две године, те му се родило још синова и ћерки. Матусал је укупно живео девет стотина шездесет девет година, те умро.

Када је Ламеху било стотину осамдесет две године, родио му се син. Дао му је име „Ноје“, рекавши: „Он ће нас утешити у труду и напору наших руку на земљи коју је проклео Господ.“ Након Нојевог рођења, Ламех је живео још пет стотина деведесет пет година, те му се родило још синова и ћерки. Ламех је укупно живео седам стотина седамдесет седам година, те умро.

Када је Ноју било пет стотина година, родили су му се Сим, Хам и Јафет.

Када су људи почели да се шире на земљи и ћерке им се родиле, опазе синови Божији да су ћерке људске лепе, па су их узимали себи за жене по свом избору. Господ рече: „Неће мој Дух заувек остати у човеку, јер је телесан. Стога, нека му животни век буде стотину двадесет година.“

У оне дане, а и после, када су синови Божији одлазили ћеркама људским и оне им рађале децу, на земљи су се појавили Нефилими. Они су били од давнина чувени људи.

Господ је видео да је човекова покварeност на земљи велика и да је свака намера коју човек кује у себи увек само зло. Господ је пожалио што је створио људе на земљи и то заболи његово срце. Тада Господ рече: „Истребићу са лица земље људе које сам створио, заједно са животињама, гмизавцима и птицама небеским, јер сам пожалио што сам их створио.“ Ипак, Ноје је нашао наклоност у Господњим очима.

Ово је запис о Ноју.

Ноје је био праведан и беспрекоран човек међу својим савременицима. Ноје је живео са Богом. Ноју су се родила три сина: Сим, Хам и Јафет.

Но, земља се била искварила пред Богом; испунила се насиљем. Бог погледа на земљу, а оно, цела земља се искварила и сваки човек на земљи се изопачио. Бог рече Ноју: „Одлучио сам да окончам живот свим људима, јер се земља испунила насиљем због њих. Ево, истребићу их заједно са земљом! Зато направи себи пловило од чемпресовог дрвета. У пловилу ћеш направити преграде, а споља и изнутра премазаћеш га смолом. А ево како ћеш га направити: дужина ће му бити три стотине лаката, ширина педесет лаката и висина тридесет лаката. На пловилу начини отвор за светлост и покриј га надстрешницом лакат од врха. Врата на пловилу постави са стране; нека има доњи, средњи и горњи спрат. Ево, ја ћу пустити потопне воде на земљу да истребим свако живо биће под небом, све што у себи има дах живота. Све на земљи ће изгинути! Али са тобом

ћу склопити савез. Уђи ћеш у пловило ти, твоји синови, твоја жена и жене твојих синова. А од сваког живог бића уведи у пловило по двоје, да с тобом преживе; и нека буду мушко и женско. По двоје од птица према њиховим врстама, од животиња према њиховим врстама и од гмизаваца што пузе по земљи нека уђу к теби да преживе. Са собом понеси сваку врсту хране па чувај, да буде и теби и њима за јело."

Ноје учини тако. Све што му је Бог заповедио, он је то извршио.

Тада Господ рече Ноју: „Уђи у пловило ти и цела твоја породица, јер видим да си ти једини праведан преда мном у овом нараштају. Од свих чистих животиња узми са собом по седам парова: мужјака са женком, а од животиња које нису чисте узми по пар: мужјака са женком. Исто тако и од свих птица небеских узми по седам парова: мужјака са женком, да би им се сачувало потомство на целој земљи. Наиме, за седам дана ћу пустити кишу да пада на земљу четрдесет дана и четрдесет ноћи, те ћу истребити с лица земље свако живо биће које сам начинио."

Ноје учини све како му је Господ заповедио.

Ноју је било шест стотина година када је потоп дошао на земљу. Због вода потопа Ноје уђе у пловило са својим синовима, својом женом и женама својих синова. Од свих чистих животиња и од животиња које нису чисте, од птица и од свега што пузи по земљи, уђе к Ноју у пловило по двоје, мужјак и женка, као што је Бог заповедио Ноју. Када се навршило седам дана, навале воде потопа на земљу.

Шестстоте године Нојевог живота, другог месеца, седамнаестога дана тог месеца, провале сви извори великог бездана и отворе се сва окна на небесима. Киша је пљуштала по земљи четрдесет дана и четрдесет ноћи.

Тог истог дана уђу у пловило Ноје и његови синови: Сим, Хам и Јафет, Нојева жена и три жене његових синова. Са њима су ушле све животиње по својим врстама: стока, гмизавци што пузе по земљи и свакојаке птице, све што има крила. Ушли су к Ноју у пловило двоје по двоје од сваког бића што у себи има дах живота. Животиње које су ушле унутра биле су пар: мушко и женско од сваког бића, баш као што је Бог заповедио Ноју. Затим је Господ затворио *врата* за њим.

Потоп је трајао на земљи четрдесет дана. Вода је непрестано расла, тако да је понела пловило које се одигло од земље. Вода је наваљивала и подигла се високо над земљом, па је пловило почело да плови по површини воде. Вода је наваљивала све јаче и јаче над земљом, те је прекрила све највише горе под целим небом. Набу-

јала вода се уздигла петнаест лаката поврх гора. Тако су изгинула сва бића која се крећу по земљи: птице, стока, звери, сви гмизавци и сви људи. Све што је у својим ноздрвама имало дах живота, све што је било на копну, изгинуло је. Господ је истребио сва жива бића с лица земље: људе, животиње, гмизавце и птице на небу – све њих је истребио са земље. Остао је само Ноје и они што су били с њим у пловилу.

Стотину педесет дана је вода господарила земљом.

Ипак, Бог се сетио Ноја и свих животиња и све стоке што је била с њим у пловилу; покренуо је ветар да дува над земљом и вода се повукла. Затворили су се извори бездана и окна на небесима, те је пљусак са неба престао. Вода се постепено повлачила са земље. Након стотину педесет дана вода је опала. А седамнаестога дана седмог месеца пловило се зауставило на бреговима Арарата. Вода је непрестано опадала до десетог месеца, а првог дана тог месеца су се показали планински врхови.

Након четрдесет дана Ноје отвори прозор који је начинио, па пошаље гаврана који је одлетао и долетао док се вода на земљи није исушила. Онда је послао голубицу да види да ли се вода повукла са земље. Али голубица није нашла чврсто тло да спусти своје ноге, па се вратила к Ноју у пловило зато што је вода још увек покривала целу земљу. Он пружи руку, узме голубицу и унесе је к себи у пловило. Сачекао је још седам дана па је поново послао голубицу из пловила. Голубица се вратила увече, и гле, у кљуну јој свеж маслинов лист. По томе је Ноје знао да је опала вода са земље. Онда је причекао још седам дана па је послао голубицу. Но, она му се није више вратила.

Шест стотина прве године *Нојевоī живоūа*, првог месеца, првог дана у месецу, вода се повукла са земље. Ноје скине поклопац са пловила, погледа, а оно, површина земље сува. Другог месеца, двадесет седмога дана у месецу, земља је била сува.

Бог рече Ноју: „Изађи из пловила ти, твоја жена, твоји синови и жене твојих синова с тобом. Са собом поведи сва жива бића, све животиње које су с тобом: птице, стоку и све гмизавце што пузе по земљи. Нека врве земљом, плоде се и множе се по земљи!“

И Ноје изађе са својим синовима, са својом женом и са женама својих синова. И све животиње, сви гмизавци, све птице, сва створења што пузе по земљи изађу из пловила, врста за врстом.

Тада Ноје сагради жртвеник Господу, те узме од све чисте стоке и свих чистих птица и принесе на жртвенику жртве свеспалнице. Господ омириса угодни мирис, па рече у свом срцу: „Никад више

нећу земљу изручити проклетству због човека, јер су човекове намере зле од детињства, нити ћу икад више уништити сва жива бића која сам створио.

Све док буде земље, сетве и жетве, студени и врућине, лета и зиме, дана и ноћи, никада неће престати.“

Затим Бог благослови Ноја и његове синове и рече им: „Плодите се и множите и напуните земљу. Бојаће вас се и страховати од вас све животиње на земљи, све птице небеске, све што се креће по земљи, и све рибе у мору; у ваше руке су предате. Све што се креће и живи биће вам за храну, као и зелено биље; све вам то дајем.

Али месо с његовим животом, то јест, с његовом крвљу не смете јести. А ко пролије вашу крв у којој је ваш живот, тражићу да одговара за то. Тражићу да одговара свака животиња и сваки човек за свога брата.

Ко пролије крв човекову, његову ће крв човек пролити, јер по своме лику створи Бог човека.

А ви, плодите се и множите и раширите по земљи множећи се на њој.“

Још рече Бог Ноју и његовим синовима што су били с њим: „Ево, ја склапам свој савез с вама и с вашим потомством после вас, и са свим живим бићима с вама: с птицама, са стоком и свим дивљим животињама на земљи – с онима што су с вама изашле из пловила – са свим животињама на земљи. Ја ћу се држати свог савеза с вама, те потопне воде никад више неће уништити сва жива бића, нити ће икад више потоп пустошити земљу.“

Још рече Бог: „Ово је знак савеза који склапам између себе и вас и свих живих бића што су с вама, савез за сва будућа поколења. Своју дугу постављам у облаке да буде знак савеза између мене и земље. А кад навучем облаке над земљом и појави се дуга у облацима, тада ћу се сетити свога савеза између себе и вас, и сваког живог бића, сваког створења: неће више бити потопних вода да затру свако створење. Кад се дуга појави у облацима, ја ћу на њу погледати и сетити се вечног савеза између Бога и сваког живог бића, сваког створења на земљи.“

На крају рече Бог Ноју: „Ово је знак савеза који сам склопио између себе и сваког створења на земљи.“

Нојеви синови, који су изашли из пловила, били су: Сим, Хам и Јафет. Хам је отац Хананов. Ова тројица су Нојеви синови; од њих је потекло човечанство које се раширило по целој земљи.

Ноје почне да обрађује земљу и засади виноград. Једном се он напије вина и опије, па се свуче го насред свог шатора. Хам, отац

Хананов, опази голотињу свога оца, па јави то двојици своје браће напољу. Тада Сим и Јафет узму огртач, пребаце га себи преко рамена, па ходајући натрашке покрију очеву голотињу. Лицем су били окренути на другу страну, тако да нису видели очеву голотињу.

Кад се Ноје отрезнио од вина, дознао је шта му је учинио најмлађи син. Тада *Ноје* рече:

„Проклет *да* је Ханан, својој браћи најнижи слуга нека буде!“

Потом је рекао:

„*Нека је* благословен Господ, Бог Симов, Ханан нека му слуга буде! Нека Бог умножи потомство Јафетово, нека живи међу шаторима Симовим, Ханан нека му је слуга!“

Ноје је живео још три стотине педесет година након потопа. Ноје је укупно живео девет стотина педесет година и умро.

Ово је родослов Нојевих синова: Сима, Хама и Јафета. Њима су се родили синови после потопа.

Јафетови синови су:

Гомер, Магог, Мидиј, Јаван, Тувал, Месех и Тирас.

Гомерови синови су:

Асхенас, Рифат и Тогарма.

Јаванови синови су:

Елиса и Тарсис, Китим и Доданим. (Од њих су се разграна-ли острвски народи по својим земљама; сваки са својим језиком, својим родовима и својим народима.)

Хамови синови су:

Куш и Мисраим, Фут и Ханан.

А Кушови синови су:

Сева, Евила, Савата, Регма и Саватака.

Регмини синови су:

Сава и Дедан.

Кушу се родио Неврод. Овај је постао први моћник на земљи. Он је био и моћни ловац пред Господом. Зато се каже: „Као Неврод, моћни ловац пред Господом.“ Његово царство су у почетку сачињавали: Вавилон, Орех, Архад и Халани у земљи Сенар. Из те земље је отишао у Асирију и подигао Ниниву, Реховот Ир и Халах, те Ресен између Ниниве и великог града Халаха.

Од Мисраима су, пак, потекли

Лудејци, Енемејци, Лавејци и Нафтухијци, па Патрошани, Хаслоњани (од којих су потекли Филистејци) и Кафторејци.

Ханану се родио Сидон, његов првенац, и Хет. *Од Ханана воде порекло* Јевусејци, Аморејци, Гергешани, Евејци, Арукејци, Синијци, Арвађани, Самарјани, и Амаћани.

После су се хананска племена расејала, тако да се граница Хананаца протезала од Сидона према Герару, све до Газе, па према Содоми и Гомори, Адми и Севојиму, све до Ласа.

То су Хамови потомци, према својим племенима и језицима, по својим земљама и народима.

А и Симу, праоцу свих синова Еверових, старијем брату Јафетовом, родили су се синови.

Симови синови:

Елам, Асур, Арфаксад, Луд и Арам.

А Арамови синови су:

Уз, Ул, Гетер и Мас.

Арфаксаду се, пак, родио Сала,

а Сали Евер.

Еверу су се родила два сина:

један се звао Фалек, јер су се за време његовог живота људи на земљи поделили; а његов брат се звао Јектан.

Јектану су се родили

Елмодад, Салеф, Ацармавет и Јарах, Адорам, Узал, Дикла, Овал, Авимаил, Сава, Офир, Евила и Јовав; сви ови су били Јектанови синови.

Њихова су се насеља протезала од Масе до Сафира, источног горја.

То су Симови синови према својим племенима и језицима, земљама и народима.

То су племена Нојевих синова према својим родословима и народима. Од њих су се разгранали народи после потопа.

У оно време је сва земља имала исти језик и исте речи. Но, селећи се на исток, људи наиђу на долину у земљи Сенар, и ту се настане. Тада рекоше један другоме: „Хајде да правимо опеке и да их ваљано испечемо!“ Опеке су им биле уместо камена, а смола им је служила уместо малтера. Затим рекоше: „Хајде да саградимо себи град и кулу с врхом до небеса. Стецимо тиме себи углед, да се не бисмо расејали по земљи.“

Тада је Господ сишао да види град и кулу што су људи градили. Господ рече: „Пошто су они један народ и сви имају исти језик, онда је ово тек почетак њиховог деловања. Зато им сад ништа неће бити неоствариво што год да науме. Хајде да сиђемо и побркамо им језик, да не разумеју шта говоре један другоме!“ Тако их је Господ

одатле расуо по целој земљи, те су престали да граде град. Зато му је име Вавилон, јер је тамо Господ побркао језик целој земљи, и одатле расуо људе по целој земљи.

Ово је Симов родослов:

Две године после потопа, кад је Симу било стотину година, родио му се Арфаксад. Након што му се родио Арфаксад, Сим је живео још пет стотина година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад је Арфаксаду било тридесет пет година, родио му се Сала. Након Салиног рођења, Арфаксад је живео још четири стотине три године, те му се родило још синова и ћерки.

Сали је било тридесет година кад му се родио Евер. После Еверовог рођења, Сала је живео још четири стотине три године, те му се родило још синова и ћерки.

Кад су Еверу биле тридесет четири године, родио му се Фалек. Након Фалековог рођења, Евер је живео још четири стотине тридесет година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад је Фалеку било тридесет година, родио му се Рагав. После Рагавовог рођења, Фалек је живео још две стотина девет година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад су Рагаву биле тридесет две године, родио му се Серух. После Серуховог рођења, Рагав је живео још две стотине седам година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад је Серуху било тридесет година, родио му се Нахор. Након Нахоровог рођења, Серух је живео још две стотине година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад је Нахору било двадесет девет година, родио му се Тара. Након Тариног рођења, Нахор је живео још стотину и деветнаест година, те му се родило још синова и ћерки.

Кад је Тари било седамдесет година, родили су му се Аврам, Нахор и Аран.

Ово је Тарин родослов:

Тари су се родили Аврам, Нахор и Аран. Арану се родио Лот. Аран је умро пре свога оца Таре у свом родном крају у Уру Халдејском. Аврам и Нахор су се оженили. Аврамовој жени је било име Сараја, а Нахоровој Мелха; ова је била ћерка Арана, који је такође био отац Јеске. Међутим, Сараја је била нероткиња, није имала деце.

Тара поведе свога сина Аврама, свога унука Лота, Арановог сина, своју снаху Сарају, жену свога сина Аврама, па се с њима

запути из Ура Халдејскога у Ханан. Тако дођу до Харана и тамо се настане.

Тара је живео две стотине пет година. Умро је у Харану.

Господ рече Авраму: „Иди из своје земље, од своје родбине и дома свога оца у земљу коју ћу ти показати.

> Учинићу од тебе велики народ, благословићу те и име ти учинити славним; ти сам ћеш бити благослов. Благословићу оне који тебе благослове, а проклећу оног који тебе проклиње. По теби ће бити благословена сва племена на земљи.“

Аврам је кренуо онако како му је рекао Господ. Са њим је пошао и Лот. Авраму је било седамдесет пет година када је отишао из Харана. Аврам је повео са собом своју жену Сарају и Лота, сина свога брата, и сву имовину коју су стекли, заједно са свим слугама које су прибавили у Харану, те сви пођу за Ханан. Дошавши у Ханан, Аврам је путовао до места Сихема – до великог храста Море. У то време су Хананци живели у земљи. Господ се указао Авраму и рекао му: „Твоме потомству ћу дати ову земљу.“ На том месту је Аврам саградио жртвеник Господу који му се указао.

Одатле је продужио према брдима источно од Ветиља, те је поставио свој шатор између Ветиља на западу и Гаја на истоку. Ту је Аврам саградио жртвеник Господу и призвао име Господње.

Аврам је потом наставио да путује од места до места према Негеву.

Али кад је у земљи настала глад, Аврам се спустио у Египат да тамо проведе неко време; у земљи је, наиме, завладала велика глад. Кад је био надомак Египта, Аврам рече својој жени Сараји: „Брине ме што си лепа жена. Када те Египћани виде, рећи ће: ’То је његова жена.’ Онда ће ме убити, а тебе оставити на животу. Зато реци да си моја сестра, да би се добро опходили према мени, те да би ми, због тебе, поштедели живот.“ Кад је Аврам ушао у Египат, опазе Египћани да је жена веома лепа. А кад су је опазиле и фараонове слуге, похвалиле су је пред фараоном, па су је одвеле на фараонов двор. Због ње се *фараон* показао добрим према Авраму, тако да је овај стекао ситну и крупну стоку, магарце, слуге и слушкиње, магарице и камиле.

Али Господ удари фараона и сав његов дом опаким пошастима због Аврамове жене Сараје. Фараон позва Аврама и рече му: „Шта си ми то учинио? Зашто ми ниси рекао да је она твоја жена? Зашто си рекао: ’Она је моја сестра’, а ја је узео себи за жену? Ево ти сад

твоје жене. Узми је и одлази!“ Фараон га онда преда својим људима, а ови га испрате с његовом женом и свом његовом имовином.

И тако оде Аврам из Египта у Негев са својом женом и свом својом имовином. С њим је био и Лот. Аврам је био веома богат стоком, сребром и златом.

Путујући од места до места, из Негева је стигао до Ветиља, до места између Ветиља и Гаја, где му је испрва био шатор, до места на коме је раније подигао жртвеник. Ту је призвао име Господње.

А и Лот, који је ишао с Аврамом, је имао оваца, говеда и шатора. Међутим, земља није могла да их издржава док су били заједно; наиме, њихова имовина је била велика, тако да нису могли да живе заједно. Настајале су свађе између пастира Аврамове стоке и пастира Лотове стоке. У то време су у земљи живели Хананци и Фережани.

Стога Аврам рече Лоту: „Нека не буде свађе између тебе и мене, између мојих и твојих пастира. Па браћа смо! Није ли цела земља пред тобом? Одвој се од мене. Кренеш ли ти на лево, ја ћу на десно, кренеш ли на десно, ја ћу на лево.“

Лот је погледао око себе и видео да је сва Јорданска долина добро наводњена, као врт Господњи, као земља египатска према Соару. То је било пре него што је Господ уништио Содому и Гомору. Лот изабере за себе Јорданску долину и оде на исток. Тако су се одвојили један од другог. Аврам је живео у Ханану, а Лот је живео у градовима долине и разапео своје шаторе све до Содоме. А становници Содоме су били опаки: силно су грешили против Господа.

Након што се Лот оделио, Господ рече Авраму: „Подигни свој поглед с места на коме си и погледај према северу и југу, истоку и западу, јер сву земљу коју видиш даћу теби и твоме потомству заувек. А твоје ћу потомство учинити бројним као прах на земљи. Па ако ко буде могао да преброји зрнца прашине, и твоје ће потомство моћи да изброји. Устани и прођи земљом уздуж и попреко, јер ћу је теби дати.“

Аврам покупи своје шаторе и дође и настани се код великих храстова Мамрије, што су код Хеврона. Онде је подигао жртвеник Господу.

У те дане, Амрафел цар Сенара, Ариох цар Еласара, Кедор-Лаомер цар Елама и Тидал цар Гојима, поведу рат против Бере, цара содомског, Варсе, цара гоморског, Шинаба, цара Адме, Симовора, цара Севојима и цара Вале, то јест Соара. Сви се они скупе у долину Сидим, *где је* Мртво море. Дванаест година су били потчињени Кедор-Лаомеру, али тринаесте године се побуне.

Четрнаесте године дође Кедор-Лаомер с царевима што су му били савезници и потуку Рефаимце у Астарот-Карнајиму, Зузејце у Аму и Емијце на равници киријатајимској, те Хоријце на њиховој гори Сир, близу Ел-Фарана, што је покрај пустиње. Онда се врате назад и дођу у Ен-Миспат, то јест Кадис, и освоје целу област Амаличана и Аморејаца, који су живели у Хасасон-Тамару.

Тада се дигне цар Содоме, цар Гоморе, цар Адме, цар Севојима и цар Вале, то јест Соара, па заметну битку против оних у долини Сидим: Кедор-Лаомера, цара Елама, Тидала, цара Гојима, Амрафела, цара Сенара, Ариоха, цара Еласара – четири цара против петорице. Долина Сидим је била пуна јама са смолом. Цареви Содоме и Гоморе, бежећи, упадну у њих, а остали побегну у горе. А *победници* однесу сва добра Содоме и Гоморе и сву храну, па оду. Одвели су и Лота, Аврамовог синовца, који је живео у Содоми, са *свим* његовим добрима.

Али неки бегунац дође и све исприча Авраму Јеврејину, док је боравио код храстова Аморејца Мамрије, брата Есхола и Анера, који су били његови савезници. Кад је Аврам чуо да му је синовац заробљен, сабере своје људе вичне бој – рођене у његовом дому – њих три стотине осамнаест, па крене у потеру до Дана. Онда их је поделио у две групе, па је ноћу напао ону војску и потукао је. Гонио их је све до Хове, северно од Дамаска и повратио сав плен. Вратио је и свога синовца, Лота, са његовим добрима, жене и остали свет.

Кад се након победе над Кедор-Лаомером и царевима који су били с њим, *Аврам* вратио у долину Саве, то јест у Царску долину, изађе му у сусрет цар Содоме.

Тада Мелхиседек, цар Салима, донесе хлеб и вино. Он је био свештеник Бога Свевишњега. Он благослови Аврама рекавши:

> „Нека Бог Свевишњи, створитељ неба и земље, благослови Аврама! Нека је благословен Бог Свевишњи, што теби у руке изручи непријатеље твоје!“

Аврам му тада даде десетак од свега.

А цар содомски рече Авраму: „Мени дај људе, а ти узми добра.“ Али Аврам му рече: „Подижем руку пред Господом, Богом Свевишњим, створитељем неба и земље, да нећу узети ни кончића с ремена од обуће, нити ишта што ти припада, да не би рекао: ’Ја сам учинио Аврама богатим!’ За себе нећу ништа, осим што су моји момци појели. Део плена нека узму људи који су пошли са мном – Анер, Есхол и Мамрије.“

После ових догађаја Господ објави своју реч Авраму у виђењу, говорећи:

„Не бој се, Авраме, ја сам твој штит; награда твоја је веома велика.“

А Аврам упита: „Господе Боже, шта ћеш да ми даш? Ја немам порода, па ће наследник мог дома бити Елиезер Дамаштанин. Пошто ми ниси дао потомство – продужи Аврам – ево, један од слугу у моме дому ће бити мој наследник.“

Али Господ му поново упути реч: „Неће ти тај бити наследник, него ће ти наследник бити твој потомак, од тебе самог.“ Затим га *Господ* изведе напоље и рече му: „Погледај на небо и преброј звезде ако их можеш пребројати. Толико ће бити твоје потомство.“

Аврам поверова Господу, и *Господ* му то урачуна у праведност.

Затим му *Бог* рече: „Ја сам Господ који те је извео из Ура Халдејског да ти дам ову земљу у посед.“

Али Аврам упита: „Господе Боже, како ћу знати да ћу је добити у посед?“

Бог му рече: „Принеси ми јуницу од три године, козу од три године, овна од три године, једну грлицу и голубића.“

Аврам му је донео све те животиње, расекао их на пола и све половине поставио једну наспрам друге; птице није расецао. У тај час се птице грабљивице окоме на мртве животиње, али их је Аврам терао.

А кад је сунце било на заласку, Аврама обузме дубок сан, а онда се на њега спусти густа тама пуна ужаса. Тада му *Бог* рече: „Зацело знај да ће твоји потомци бити дошљаци у земљи која неће бити њихова. Тамо ће робовати и бити тлачени четири стотине година. Али народу коме буду робовали ја ћу судити, а на крају ће изаћи из те земље са великим благом. А ти ћеш се придружити својим прецима у миру; у дубокој старости биће сахрањен. *Твоји потомци* ће се вратити за четвртог нараштаја, јер се још није навршила мера аморејских злодела.“

Кад је сунце зашло и спустила се тама, одједном се појави задимљена пећ и горућа бакља, која је прошла између *животињских* половина. Тога дана је Господ склопио савез с Аврамом, рекавши: „Твоме потомству дајем ову земљу, од реке у Египту до велике реке, реке Еуфрата: *земљу* Кенејаца, Кенезејаца, Кадмонејаца, Хетита, Фережана, Рефаимаца, Аморејаца, Хананејаца, Гергешана и Јевусејаца.“

Но, Аврамова жена Сараја није Авраму рађала деце. Она је имала слушкињу Египћанку која се звала Агара. Сараја рече Авраму: „Ево, Господ ме је учинио нероткињом. Иди и лези с мојом слушкињом, можда ћу преко ње стећи потомство.“

Аврам је послушао што му је Сараја рекла. Тада је Аврамова жена Сараја довела Авраму своју слушкињу Агару Египћанку и дала му је за жену (било је то десет година након што се Аврам населио у Хананској земљи). Аврам легне са Агаром и она затрудни.

Кад је видела да је затруднела, с презиром је гледала на своју господарицу. Сараја тада рече Авраму: „Твоја је кривица што ми се наноси ова неправда. Предала сам своју слушкињу у твој загрљај, али откако је опазила да је затруднела, почела је с презиром да гледа на мене. Нека Господ пресуди ко је од нас двоје крив!“

Аврам одговори Сараји: „Ево, твоја слушкиња је у твојој власти. Како ти се чини да је добро, тако поступи према њој.“ Сараја поче тако злостављати Агару, да је ова побегла од ње.

Но, Анђео Господњи је нађе код извора што је на путу за Сур, па је запита: „Агаро, слушкињо Сарајина, одакле долазиш и куда идеш?“

Аīара одговори: „Бежим од своје господарице Сараје.“

Тада јој Анђео Господњи рече: „Врати се својој господарици и покори јој се!“ Анђео Господњи јој уз то рече: „Веома ћу умножити твоје потомство, тако да се неће моћи пребројити!“

Још јој рече Анђео Господњи:

> „Ево, зачела си и родићеш сина. Даћеш му име ’Исмаило’, јер је Господ чуо за твоју невољу. Он ће бити *као* дивљи магарац: рука ће се његова на свакога дизати, и свачија рука на њега ће се дизати, са свом својом браћом у непријатељству ће живети.“

Аīара је назвала Господа који јој је говорио: „Ти си Бог који ме види!“ *Аīара* је, наиме, рекла: „Уистину, видела сам онога који ме види!“ Зато се тај извор зове „Вир Лахај Рој“ и налази се између Кадиса и Варада.

Агара је Авраму родила сина. Аврам је сину кога му је Агара родила, дао име Исмаило. Авраму је било осамдесет шест година када му је Агара родила Исмаила.

Кад је Авраму било деведесет девет година, указао му се Господ и рекао му: „Ја сам Бог Свемоћни, по мојој вољи живи и буди беспрекоран. Савез свој склапам између себе и тебе, и силно ћу те умножити.“

Аврам паде ничице, а Бог *настави да* му говори: „Ово је мој савез са тобом: постаћеш отац многим народима. И нећеш се више звати Аврам, него ће ти ’Аврахам’ бити име, јер сам те учинио оцем многих народа. Веома, веома плодним ћу те учинити: од тебе ће потећи народи; и цареви ће од тебе проистећи. Савез свој – савез

вечни – склапам између себе и тебе и између твог потомства после тебе кроз сва поколења: ја ћу бити Бог теби и твоме потомству после тебе. Сву земљу хананску, земљу у којој боравиш као дошљак, дајем у вечни посед теби и твоме потомству после тебе; а ја ћу бити њихов Бог.“

Још рече Бог Аврахаму: „А ти држи мој савез, ти и твоје потомство после тебе, од поколења до поколења. А ово је знак мог савеза између мене и твог потомства после тебе, овако ћете га држати: свако мушко међу вама нека се обрезује. Обрезујте окрајак свога тела, и то ће бити знак савеза између мене и вас. Свако мушко међу вама, од поколења до поколења, нека се обрезује кад наврши осам дана; и роб, рођен у вашем дому и купљени за новац од странаца који није ваш сродник. Да, чак и роб рођен у вашем дому, као и купљен за новац мора се обрезати. То ће бити знак на вашем телу да је мој савез са вама вечни савез. А мушкарац који није обрезао окрајак свог тела, нека се истреби из свог народа, такав је прекршио мој савез.“

Још рече Бог Аврахаму: „А Сарају, своју жену, нећеш више звати Сараја; име ће јој бити ’Сара’. Њу ћу благословити; шта више, од ње ћу ти дати сина. Ја ћу је благословити, те ће постати мајка народима, и цареви ће народа од ње потећи.“

Аврахам паде ничице, па се насмеја и рече у себи: „Може ли се родити син човеку од стотину година? Зар ће Сара у деведесетој родити дете?“ Аврахам рече Богу: „Нека само Исмаило живи под твојим окриљем.“

Бог рече *Аврахаму*: „Ипак ће ти твоја жена, Сара, родити сина коме ћеш дати име ’Исак’. Ја ћу склопити свој савез – вечни савез – с њим и с његовим потомством после њега. Услишићу те и за Исмаила. Ево, благословићу га и учинити плодним и веома га умножити. Дванаест кнезова ће потећи од њега, те ћу учинити да од њега нарасте велики народ. Али свој ћу савез склопити са Исаком кога ће ти Сара родити идуће године у ово доба.“ Кад је Бог завршио разговор са Аврахамом, узнео се од њега.

Аврахам је затим узео свог сина Исмаила и све робове рођене у његовом дому, као и оне купљене за новац – све мушке у Авраамовом дому – па их је истог дана обрезао, како му је Бог рекао. Аврахаму је било деведесет девет година када је био обрезан. Исмаилу је било тринаест година када је био обрезан. Аврахам и његов син Исмаило су били обрезани истога дана. Са Аврахамом су били обрезани и његови укућани *рођени* у његовом дому, као и сви они купљени за новац од странаца.

Господ се указао Аврахаму код храстова Мамрије док је овај седео на улазу у шатор током дневне жеге. *Аврахам* подигне поглед и угледа три човека како стоје недалеко од њега. Чим их је угледао, потрчао је с улаза у шатор њима у сусрет. Онда се поклонио до земље и рекао: „Господе, ако сам стекао наклоност пред тобом, немој мимоићи мене, свога слугу. Нека се донесе мало воде: оперите ноге и одморите се под овим дрветом. Донећу хлеба да се окрепите, пре него што продужите својим путем. Јер навратили сте к своме слузи.“

Они одговорише: „Учини како си рекао.“

Аврахам је пожурио Сари у шатор и рекао: „Брзо узми три мере брашна, умеси погаче и испеци их!“

Аврахам онда пожури говедима, ухвати младо и угојено теле, па га преда момку да га брже зготови. Онда је узео масло, млеко и оно теле које је зготовио, па је све то изнео пред оне посетиоце. А он сам је стајао пред њима, под дрветом, док су они јели.

Онда су га упитали: „Где је твоја жена Сара?“

Аврахам одговори: „Ено је у шатору.“

Госпо̄д рече: „Заиста ћу се вратити к теби догодине у ово време, и ево, твоја жена Сара ће имати сина.“

Сара је то слушала на улазу у шатор који је био иза њега. И Аврахам и Сара су већ били остарели и у одмаклим годинама. У Саре је, наиме, било престало што бива у млађих жена. Сара се на то насмејала у себи рекавши: „Зар ћу сада искусити радост, кад сам већ увенула, а мој господар остарео?“

Господ рече Аврахаму: „Зашто се смејала твоја жена Сара и говорила: ’Зар ћу сада родити кад сам већ остарела?’ Зар је за Господа ишта немогуће? Да, вратићу се к теби догодине у ово време и Сара ће имати сина.“

Уплашивши се, Сара је порицала: „Не, нисам се смејала!“

Али *Госпо̄д* јој рече: „Јеси, смејала си се.“

Затим су људи устали и погледали према Содоми. Аврахам је пошао с њима да их испрати. Господ рече: „Зар ћу од Аврахама скривати шта ћу учинити, кад ћу од њега учинити велики и моћни народ, преко кога ће бити благословени сви народи на земљи? Јер њега сам изабрао да поучи своје синове и свој дом после себе да се држе Господњег пута чинећи што је праведно и право, да би Господ остварио оно што је обећао Аврахаму.“

Господ настави: „Гласна је тужба против Содоме и Гоморе, јер је њихов грех веома тежак. Сићи ћу, стога, да видим чине ли заиста оно за шта их терети тужба што је к мени дошла. Ако није, знаћу.“

Људи су се оданде запутили ка Содоми, али је Аврахам остао да стоји пред Господом. Аврахам му приступи и рече: „Зар ћеш погубити и праведнога с грешником? Можда у граду има педесет праведника. Зар ћеш и њих да уништиш и не опростиш том месту ради оних педесет који буду у њему? Далеко било од тебе да учиниш такву ствар! Зар да погубиш праведнога с грешником, па да праведника снађе исто што и грешника? Далеко било од тебе! Зар ни судија целог света да не чини што је право?“

Господ одговори: „Ако у граду Содоми нађем педесет праведника, због њих ћу опростити целом месту.“

Аврахам настави: „Усуђујем се, ево, да опет кажем нешто своме Господу, иако сам прах и пепео. Можда у граду недостаје пет од педесет праведника. Зар ћеш уништити цело место због петорице?“

Господ одговори: „Ако нађем тамо четрдесет пет праведника, нећу га уништити.“

Аврахам му се поново обратио: „А ако се у њему нађе четрдесет праведника?“

Господ одговори: „Нећу га уништити због тих четрдесет.“

Аврахам опет рече: „Нека се Господ не гневи ако наставим. Шта ако се тамо нађе тридесет праведника?“

Господ одговори: „Нећу га уништити ако их тамо нађем тридесет.“

Аврахам ће опет: „Усуђујем се, ево, да опет кажем нешто своме Господу. Ако их се у граду нађе двадесет?“

„Нећу уништити *град* због оних двадесет.“

Аврахам опет рече: „Нека се мој Господ не љути ако му се само још једном обратим. А ако се у граду нађе само десет праведних?“

Господ одговори: „Нећу *га* уништити због тих десет.“

Кад је завршио разговор с Аврахамом, Господ је отишао, а Аврахам се вратио кући.

Стигну она два анђела увече у Содому баш када је Лот седео код градских врата. Кад их је видео, Лот им је пошао у сусрет, поклонио се лицем до земље и рекао: „Молим вас, господо, свратите у дом свога слуге да проведете ноћ и оперете ноге; онда ураните, па наставите својим путем.“

Они одговорише: „Не, преспаваћемо на улици.“

Но, *Лот* их је толико салетао да су они коначно свратили к њему и ушли у његову кућу. Онда их је угостио, испекао бесквасни хлеб, па су јели. Али пре него што су легли на починак, житељи града – мушкарци Содоме, стари и млади – сав народ до последњег човека, опколе кућу. Онда су позвали Лота и рекли му: „Где су они

људи што су ноћас дошли к теби? Изведи их к нама да спавамо с њима!“

Лот изађе к њима на улаз, а врата затвори за собом. Онда им рече: „Браћо моја, молим вас, не чините тог зла! Ево, имам овде две ћерке које још нису биле у додиру ни с једним човеком. Њих ћу вам извести, па чините с њима што вам је воља; али овим људима не чините ништа, јер су дошли под сенку мога крова.“

Они му рекоше: „Склони се одатле! Дошао си овде као дошљак, а већ се постављаш за судију. Сад ћемо с тобом да урадимо горе него с њима.“ Онда силовито насрну на Лота и примакну се вратима да их развале. Али она двојица испруже руке, увуку Лота к себи и затворе врата. А оне људе што су били пред вратима, старе и младе, ударе слепилом тако да нису могли да пронађу врата.

Онда она двојица упиташе Лота: „Имаш ли овде још кога: зетове, синове и ћерке, или било кога у граду? Изведи их из места, јер ћемо га уништити. Тешка је оптужба што га терети пред Господом; он нас је послао да га уништимо.“

Лот је затим изашао и рекао својим будућим зетовима који су били верени с његовим ћеркама: „Устајте! Одлазите из овог места јер ће Господ уништити град!“ Али њима се чинило да то Лот збија шалу.

У сам освит зоре, анђели навале на Лота говорећи: „Устани и поведи своју жену и своје две ћерке које су овде, да не будеш затрт кад град буде кажњен!“

Међутим, Лот је оклевао. Али пошто му се Господ смиловао, они га узму за руку, као и његову жену и његове две ћерке и безбедно их изведу из града.

Чим су их извели, један од њих рече: „Бежи да спасеш живот! Не осврћи се нити се игде у равници заустављај. Бежи у брда да не будеш затрт!“

Али Лот им рече: „Немој, Господе, молим те! Твој је слуга нашао наклоност пред тобом; шта више, исказао си ми обиље своје милости спасивши ми живот. Али ја не могу да бежим у брда, јер ће ме снаћи несрећа, те ћу погинути. Ево, ту у близини има једно мало место где бих могао да побегнем. Није ли заиста мало? Допусти ми да побегнем тамо да спасем живот.“

Господ му одговори: „Добро, услишићу ти и ову молбу и нећу затрти град о коме говориш. Брзо бежи тамо, јер не могу ништа да учиним док ти не стигнеш тамо.“ Зато се тај град зове „Соар“. Сунце је излазило над земљом кад је Лот ушао у Соар.

Тада је Господ на Содому и Гомору сручио кишу од ужареног сумпора – с неба, од Господа – па је уништио ове градове и сву ту равницу, све житеље градова и све што је расло на земљи. Али Лотова жена се окрете за собом и претвори се у стуб соли.

Рано следећег јутра, Аврахам устане и врати се на место где је стајао пред Господом. Погледао је према Содоми и Гомори и према целој равници, и угледао како се диже дим над земљом као дим из пећи.

Кад је Бог уништавао градове у равници где је Лот живео, држао је на уму Аврахама, па је извео Лота одатле, и избавио га од истребљења.

Лот је напустио Соар, јер се плашио да остане тамо, и настанио се у брдима са своје две ћерке. Живео је са њима у једној пећини.

Тада је старија ћерка рекла млађој: „Наш је отац остарео, а у земљи нема мужа да буде са нама, као што је ред по свему свету. Хајде да напијемо нашег оца вином и легнемо с њим. Тако ћемо преко нашег оца сачувати потомство.“ Исте ноћи опију оне свога оца вином, па старија оде и легне са својим оцем. Он није знао ни кад је легла ни кад је устала. Ујутро је старија рекла млађој: „Ево, ја сам прошле ноћи легла са нашим оцем. Хајде да га напијемо вином и ове ноћи, па иди и лези с њим, како би преко нашег оца сачували потомство.“ Тако оне поново напију свога оца вином, па млађа ћерка легне с њим. А он опет није знао ни кад је ова легла ни кад је устала. Тако су обе ћерке Лотове остале у другом стању са својим оцем. Старија ћерка је родила сина и дала му име „Моав“. Он је праотац данашњих Моаваца. И млађа је родила сина. Дала му је име „Вен-Ами“. Он је праотац данашњих Амонаца.

Оданде Аврахам оде у крајеве Негева и настани се између Кадиса и Сура. Док је у Герару живео као странац, Аврахам је за своју жену Сару рекао да му је сестра. Стога је Авимелех, цар Герара, послао по Сару и узео је к себи.

Али Бог се указао Авимелеху ноћу у сну и рекао му: „Због жене коју си узео к себи, мораш умрети, јер је она удата жена.“

Међутим, Авимелех јој се није приближавао. На то Авимелех рече: „Господе, зар ћеш и недужан народ побити? Није ли ми тај човек рекао да му је она сестра? А и она је рекла да јој је он брат. Учинио сам то чисте савести, и нисам окаљао руке.“

Бог му у сну одговори: „Знам ја да си то учинио чисте савести; у ствари, ја сам те спречио да не згрешиш против мене; зато ти нисам дозволио да је такнеш. Стога сад врати жену њеном мужу; он

је, наиме, пророк, па ће се молити за тебе да не умреш. Ако ли је не вратиш, сигурно ћеш умрети и ти и сви твоји.“

Авимелех устане у рано јутро и позва све своје слуге и исприча им све што се десило. Људе обузе велики страх. Авимелех затим позва Аврахама и рече му: „Шта си нам то учинио? И чиме сам се то огрешио о тебе, да на мене и моје царство свалиш толики грех? Понео си се према мени толико лоше, како се нико не би понео према било коме.“ Авимелех упита Аврахама: „Шта те је навело да учиниш такву ствар?“

Аврахам одговори: „Заиста сам мислио да нема Божијег страха у овом месту, и да ће ме убити због моје жене. А она је заиста моја сестра, ћерка мога оца, али не и моје мајке, па сам је оженио. Кад ме је Бог послао из дома мога оца у туђину, ја сам јој рекао: ’Учини ми ову услугу: где год пођемо, реци – он ми је брат.’“

Авимелех узе оваца, крупне стоке, слуге и слушкиње, па их даде Аврахаму. Вратио му је и његову жену Сару. Авимелех рече: „Ево, моја ти је земља отворена. Настани се где год ти се свиђа.“

А Сари је рекао: „Ево, дајем твом брату хиљаду сребрњака, као доказ твоје невиности пред свима што су с тобом; тиме си потпуно оправдана.“

Затим се Аврахам помолио, те је Господ исцелио Авимелеха, његову жену, и његове слушкиње, те су поново могле да рађају. Господ је, наиме, због Саре, Аврахамове жене, учинио неродном сваку жену у Авимелеховом дому.

Господ је благословио Сару, и учинио јој као што је обећао. Сара је затруднела и родила Аврахаму сина у његовој старости, у време кад је Бог рекао. Своме сину кога му је родила Сара, Аврахам је дао име Исак. Аврахам је обрезао свога сина Исака кад му је било осам дана, као што му је Бог заповедио. Аврахаму је било стотину година кад му се родио син Исак.

Тада Сара рече: „Бог ме је заиста засмејао, а и свако ко чује о овоме смејаће се.“ Додала је још: „Ко би икада рекао Аврахаму да ће му Сара дојити децу? Јер родила сам му сина у његовој старости.“

Дете је расло и било одбијено од дојења. Тог истог дана кад је Исак био одбијен од дојења, Аврахам је направио велику гозбу. Тек, Сара опази да се син Агаре Египћанке, кога је ова родила Аврахаму, подсмева Исаку. Она рече Аврахаму: „Отерај ту слушкињу и њеног сина, јер син слушкиње неће делити наследство с мојим сином Исаком!“

Аврахаму је ово тешко пало, јер је и Исмаило био његов син. Али Бог рече Аврахаму: „Не узбуђуј се због дечака и слушкиње. Послу-

шај све што ти је Сара рекла, јер ће се твоје потомство наставити преко Исака. Ипак, и од сина твоје слушкиње подићи ћу народ, зато што је твој потомак.“

Рано ујутро је Аврахам узео хлеба и мешину с водом, те их дао Агари. Онда је то ставио на њена рамена, па ју је заједно с дечаком отпремио. Она је отишла и тумарала по вир-савејској пустињи.

Када је нестало воде из мешине, однела је дечака под један жбун, а сама отишла и села мало даље, толико колико се луком и стрелом може добацити. Говорила је у себи: „Нећу да гледам како ми дете умире.“ Села је тамо, и гласно зајецала.

Али Бог је чуо дечаков глас; Анђео је Божији позвао Агару с неба, говорећи јој: „Шта те мучи, Агаро? Не бој се, јер је Бог чуо вапај дечаков тамо где лежи. Устани, узми дечака за руку и подигни га, јер ћу од њега подићи велики народ.“

Тада јој Бог отвори очи, те она опази извор. Отишла је, напунила мешину водом, и напојила дечака.

Бог је био с дечаком. Одрастао је и живео у пустињи и постао вешт у лову луком и стрелом. Док је живео у пустињи Фаран, мајка му је довела жену из Египта.

У то време Авимелех у пратњи Фихола, заповедника његове војске, рече Аврахаму: „Бог је с тобом у свему што радиш. Зато ми се овде закуни пред Богом да нећеш варати мене, моју децу, нити мог наследника. Као што сам ја био добар према теби, тако и ти буди добар према мени и према овој земљи у којој боравиш као странац.“

Аврахам одговори: „Заклињем се!“

Онда је Аврахам прекорио Авимелеха због бунара што су му га Авимелехове слуге отеле. Авимелех одговори: „Не знам ко је то урадио, а ни ти ми ниси рекао. Тек сам данас чуо о томе.“

Аврахам узе оваца и говеда, па их даде Авимелеху, те њих двојица склопише савез. Онда је издвојио седам јагњаца из стада. Авимелех упита Аврахама: „Шта значе ових седам јагњаца што си их издвојио?“

Аврахам одговори: „Прими ових седам јагњаца из моје руке да ми буду сведок да сам ја ископао овај бунар.“

То место се зове „Вир-Савеја“, јер су се тамо обојица заклела.

Након што су склопили савез код Вир-Савеје, Авимелех и заповедник његове војске Фихол су се вратили у земљу филистејску. А *Аврахам* је код Вир-Савеје засадио тамариск, те призвао име Господа – вечног Бога. Аврахам је дуго живео као странац у земљи филистејској.

После ових догађаја Бог је искушао Аврахама. *Боī* га зовну: „Аврахаме!“

„Ево ме!“ – одазва се *Аврахам*.

Боī му онда рече: „Узми свога сина Исака, твога јединца кога волиш, и пођи с њим у земљу Морију, па га принеси као жртву свеспалницу на брду које ћу ти показати.“

Устане Аврахам у рано јутро и осамари магарца. Са собом је повео два момка и свога сина Исака, и пошто је насекао дрва за свеспалницу, дигао се и кренуо на место које му је Бог рекао. Трећега дана Аврахам подигне поглед и издалека угледа оно место. Аврахам рече момцима: „Ви останите овде с магарцем, а ја и дечак идемо горе. Кад се помолимо, вратићемо се к вама.“

Аврахам узме дрва за жртву свеспалницу, натовари их на свога сина Исака, а сам је понео ватру и нож. Онда су обојица кренула. Исак рече своме оцу Аврахаму: „Оче!“

Аврахам се одазва: „Ево ме, сине!“

Исак му рече: „Ево, ту су ватра и дрва, али где је јагње за жртву свеспалницу?“

Аврахам одговори: „Бог ће се постарати за јагње за жртву свеспалницу, сине мој.“ Тако њих двојица наставе пут.

Кад су стигли на место за које им је Бог рекао, Аврахам подигне жртвеник, наслаже дрва, па свеже свога сина Исака и положи га на жртвеник поврх дрва. Тад Аврахам узе нож да закоље свога сина. Али Анђео Господњи га позва с неба и рече му: „Аврахаме! Аврахаме!“

Он одговори: „Ево ме!“

Анђео Госūодњи рече: „Не дижи руку на дечака, нити му шта чини! Сад знам да се бојиш Бога, јер ми ниси ускратио ни свога сина јединца.“

Аврахам се обазре, и гле, иза њега ован; заплели му се рогови у грмље. Аврахам прође и узме овна, па га принесе на жртву свеспалницу уместо свога сина. Аврахам назва то место „Господ ће се постарати.“ Зато се и данас каже: „На брду Господњег старања.“

Анђео Господњи по други пут позва Аврахама с неба и рече му: „Заклињем се самим собом – говори Господ – пошто си то учинио и ниси ускратио свога сина јединца, обилно ћу те благословити, и твоје ћу потомство умножити, те ће бити бројно као звезде на небу и као песак на морској обали. Твоје ће потомство освајати врата својих непријатеља. Зато што си послушао мој глас, сви ће народи на земљи бити благословени преко твог потомства.“

Аврахам се потом вратио к својим момцима, те су се заједно упутили у Вир-Савеју, где је Аврахам живео.

После ових догађаја јавили су Аврахаму: „Ево, и Мелха је родила децу твоме брату Нахору:

Његовог првенца Уза и његовог брата Вуза,
Кемуила, оца Арамовог,
Кеседа, Азава, Филдеса, Једлафа и Ватуила.“
Ватуило је био Ревекин отац.

Ову осморицу је Мелха родила Аврахамовом брату Нахору.

А Нахорова иноча, која се звала Реума, је родила
Теваха, Гахама, Тахаса и Маху.

Сара је живела стотину двадесет седам година. Умрла је у Кријат-Арви, то јест у Хеврону у хананској земљи. Аврахам је жалио за Саром и нарицао за њом.

Затим је Аврахам устао с места где је лежала његова покојница, и обратио се Хетитима: „Странац сам и придошлица међу вама. Продајте ми земљиште за гроб код вас, да бих могао да отпремим и сахраним своју покојницу.“

Хетити одговорише Аврахаму: „Чуј нас, господару. Ти си кнез Божији међу нама. Стога сахрани своју покојницу у нашем најбољем гробу; нико од нас ти неће ускратити свој гроб да у њега сахраниш своју покојницу.“

Аврахам је на то устао и дубоко се поклонио становницима земље, Хетитима. Затим им је рекао: „Ако се, дакле, слажете да отпремим своју покојницу и сахраним је код вас, заузмите се за мене код Ефрона, сина Цохарова, да ми прода пећину у Макпели што је у његовом власништву. Она се налази на крају његовог имања. Нека ми је пред вама прода за пуну цену, да бих имао гроб у свом власништву.“

Ефрон је седео међу Хетитима. Тада Ефрон, Хетит, одговори Аврахаму, да га чују Хетити својим ушима – све старешине што су дошле код градских врата: „Никако, господару! Послушај ме: дајем ти и њиву и пећину на њој. Дајем ти је пред својим народом; сахрани своју покојницу.“

Аврахам се дубоко поклонио народу те земље. Аврахам тада рече Ефрону, да народ те земље чује на своје уши: „Саслушај ти сада мене. Платићу ти новцем за ту пољану. Прими то од мене, да могу тамо да сахраним своју покојницу.“

Ефрон одговори Аврахаму: „Чуј ме, мој господару. Земљиште вреди четири стотине сребрних шекела. Шта је то за тебе и мене? Само ти сахрани своју покојницу.“

Аврахам се сложио с Ефроном, па му је избројао новац који је Ефрон тражио у присутности свих Хетита: четири стотине шекела сребра трговачке мере.

Тако је Ефронова пољана у Макпели, што је насупрот Мамрији, са пећином, стаблима, и свим што је било на њиви, прешла у Аврахамово власништво у присутности Хетита – свих старешина што су дошле пред градска врата. Након тога је Аврахам сахранио своју жену Сару у пећини на пољани Макпела што је насупрот Мамрије (код Хеврона) у земљи Хананској. Тако је пољана и пећина на њој прешла од Хетита у Аврахамово власништво за сахрањивање.

Аврахам је био већ стар и добро одмакао у годинама. Господ га је био благословио у свему.

Аврахам рече најстаријем слузи у свом дому, под чијом управом је била сва његова имовина: „Стави руку под моје бедро, да те закунем Господом, Богом неба и земље, да моме сину нећеш довести за жену једну од ћерки Хананаца међу којима живим, него да ћеш отићи у моју земљу, у мој родни крај, те довести жену за мог сина Исака.“

Слуга рече Аврахаму: „А шта ако жена неће да пође у ову земљу? Треба ли да се вратим и поведем твога сина у земљу из које си ти дошао?“

Аврахам му одговори: „Пази да не одведеш тамо мога сина! Господ, Бог небески, који ме је извео из дома мога оца и из моје родне земље, ми је говорио и заклео се самим собом, рекавши: ’Твоме потомству ћу дати ову земљу.’ Он ће послати анђела пред тобом, па ћеш довести оданде жену за мог сина. А ако жена неће да пође с тобом, онда те моја заклетва више не обавезује. Само пази да тамо не водиш мога сина.“

Тада је слуга ставио руку под Аврахамово бедро, па му се заклео да ће учинити што му је *Аврахам* рекао. Слуга је узео десет камила свога господара, и понео сваковрсна добра свога господара. Онда је устао и кренуо у Арам-Нахарајим, у Нахоров град. Код бунара, изван града, је пустио камиле да полежу. Било је вече, време кад жене долазе да захватају воду.

Онда се помолио: „О, Господе, Боже мога господара Аврахама, изађи ми данас у сусрет и искажи милост моме господару Аврахаму. Ево, стојим овде код извора, а ћерке мештана долазе да захватају воду. Рећи ћу једној девојци: ’Спусти свој крчаг да се напијем.’ Ако она одговори: ’Пиј! Напојићу и твоје камиле’, нека она буде та коју си одредио за твога слугу Исака. По томе ћу знати да си исказао милост моме господару.“

Он још није био дорекао молитву, кад дође Ревека, која се родила Ватуилу, сину Мелхе, жене Аврахамовог брата Нахора, носећи крчаг на рамену. Девојка је била предивног изгледа, девица коју мушкарац није дотакао. Сишла је к извору, напунила крчаг, па се вратила горе.

Слуга јој тада потрча у сусрет и рече јој: „Дај ми, молим те, мало воде из твог крчага!“

Она му одговори: „Пиј, господару!“, па је хитро спустила крчаг на руку и дала му да пије.

Кад га је напојила, рекла је: „Налићу и твојим камилама да се напоје.“ Брзо је излила крчаг у појило, па се пожурила к бунару да поново захвати воде. Затим је напојила све његове камиле. Човек ју је ћутке посматрао, не би ли сазнао да ли је Господ учинио његов пут успешним или није.

Кад су се камиле напојиле, човек је узео златну гривну за њен нос тешку пола шекела, а за њене руке две златне наруквице тешке десет шекела. Слуга јој тада рече: „Реци ми, молим те, чија си ћерка? Има ли у кући твога оца места за нас да преноћимо?“

Она одговори: „Ја сам ћерка Ватуила, сина кога је Мелха родила Нахору.“ Још му је рекла: „Код нас има пуно сламе и сточне хране, а има и места да се преноћи.“

Човек се тада поклонио и пао ничице пред Господом, говорећи: „Нека је благословен Господ, Бог мога господара Аврахама, што није ускратио своју милост и верност моме господару. Господ ме је довео право у кућу рођака мога господара!“

Девојка је онда отрчала и испричала све ово у кући своје мајке. Ревека је имала брата који се звао Лаван. Лаван је отрчао напоље, ка човеку код студенца. Чим је видео гривну и наруквице на рукама своје сестре, и кад је чуо речи његове сестре Ревеке: „Овако ми је говорио тај човек“, отишао је к човеку који је стајао код камила на студенцу. Рекао му је: „Дођи, благословени од Господа! Зашто стојиш напољу? Ја сам већ спремио кућу и место за камиле.“

Човек је дошао у кућу и растоварио камиле. Лаван је онда дао сточне хране и сламе камилама, а слузи и људима који су били с њим је донео воде да оперу ноге. Кад је поставио пред њега да једе, слуга рече: „Нећу јести док не кажем што имам да кажем.“

Лаван му рече: „Говори *онда*!“

Слуга је почео да прича: „Ја сам Аврахамов слуга. Господ је обилато благословио мога господара, те је постао богат. Дао му је оваца и говеда, сребра и злата, слугу и слушкиња, камила и магараца. Сара, жена мога господара, му је родила сина у његовој старости,

коме је дао сву своју имовину. Мој ме је господар заклео, рекавши: ’Не узимај за жену моме сину неку девојку од Хананејаца, у чијој земљи живим. Него иди к породици мога оца, к мојој родбини, да нађеш жену за мога сина.’

Ја сам онда упитао свога господара: ’А шта ако жена неће да пође са мном?’

Он ми одговори: ’Господ, чији пут следим, послаће свог анђела с тобом, и учинити твој пут успешним, па ћеш довести жену за мога сина од моје родбине, из породице мога оца. Заклетве ћеш бити разрешен кад одеш к мојој родбини. Ако ти они не дају девојку, онда те моја заклетва више не обавезује.

Данас, кад сам дошао код извора, рекао сам Господу: ’О, Господе, Боже мога господара Аврахама, ако ти је по вољи, молим те учини успешним пут на који сам кренуо. Ево, стојим код извора и девојци која дође да црпи воду, рећи ћу: ’Дај ми да попијем мало воде из твога крчага.’ Ако она каже: ’Пиј! Извући ћу воде и за твоје камиле’, то ће бити она коју је Господ одредио за сина мога господара.

Ја још нисам био дорекао молитву у себи, кад ето Ревеке са крчагом на рамену. Сишла је к извору да захвати воде. Ја јој рекох: ’Дај ми, молим те, да пијем!’

Она је брзо спустила крчаг с рамена и рекла: ’Пиј! Напојићу и твоје камиле.’ Ја сам пио, а она је напојила камиле.

Онда сам је упитао: ’Чија си ти ћерка?’

Она одговори: ’Ћерка сам Ватуила, кога је Нахору родила Мелха.’

Тада сам јој ставио гривну на нос, а наруквице на њене руке. Затим сам пао ничице пред Господом и благословио Господа, Бога мога господара Аврахама, који ме је водио правим путем да узмем ћерку брата мога господара за његовог сина. А сад, реците ми ако намеравате да искажете милост и верност моме господару; ако не намеравате, и то ми реците, тако да знам хоћу ли поћи на десно или на лево.“

Тада Лаван и Ватуило одговоре: „Од Господа је ово дошло; ми ти не можемо рећи ни да ни не. Ево, Ревека је ту: узми је и иди, па нека буде жена твоме господару, како је Господ рекао.“

Кад је Аврахамов слуга чуо ове речи, поклонио се Господу лицем до земље. Слуга је онда извадио златног и сребрног накита, и хаљина, па их дао Ревеки. Њеној браћи и мајци је такође дао драгоцене дарове. Затим су он и његови сапутници јели и пили, па су преноћили тамо.

Кад су ујутро устали, слуга рече: „Допустите ми да се вратим своме господару.“

Али њен брат и њена мајка му рекоше: „Нека девојка остане с нама још десетак дана; онда можеш да идеш.“

Али он им рече: „Не задржавајте ме, кад је Господ већ учинио мој пут успешним. Пустите ме да идем к своме господару!“

А они рекоше: „Позовимо девојку и упитајмо је шта она мисли.“ Позвали су девојку и упитали је: „Да ли хоћеш да пођеш са овим човеком?“

Она одговори: „Хоћу.“

Тако они отпреме своју сестру и њену дојиљу са Аврахамовим слугом и његовим људима. Онда су благословили Ревеку овим речима:

> „Сестро наша! Буди мајка небројеним хиљадама, а твоје потомство нек заузме врата својих непријатеља.“

Онда су Ревека и њене слушкиње устале, узјахале камиле, те пошле за слугом. Слуга је преузео Ревеку и отишао.

А Исак се управо вратио из Вир Лахај Роја; он је, наиме, живео у области Негева. Предвече је изашао у поље да се прошета. Подигне он поглед, кад оно, долазе камиле. И Ревека је подигла поглед. Кад је видела Исака сишла је с камиле и упитала слугу: „Ко је тај човек што нам пољем долази у сусрет?“

Слуга одговори: „То је мој господар.“ Она је тада узела вео и покрила лице.

Затим је слуга испричао Исаку све што је учинио. Исак је тада увео Ревеку у шатор своје мајке, Саре, и оженио се њоме. Она му је постала жена и он ју је волео. Тако се Исак утешио за својом мајком.

Аврахам је узео себи још једну жену; звала се Хетура. Она му је родила Зомрана, Јоксана, Мадана, Мадијана, Јесвока и Соијена. Јоксан је био отац Саве и Дедана. Деданови потомци су: Асурци, Летушани и Леумљани. Мадијанови синови су: Гефа, Афир, Енох, Авида и Елдага. Све су ово Хетурини потомци.

Аврахам је сву своју имовину оставио Исаку. А синовима својих иноча Аврахам је дао дарове, и још за живота их разаслао у источне земље, далеко од свога сина Исака.

Ово су године које је Аврахам доживео: стотину седамдесет пет година. Онда је издахнуо и умро у дубокој старости, стар и сит живота, те се придружио својим прецима. Сахранили су га његови синови, Исак и Исмаило, у пећини Макпели, на пољани Ефрона Хетита, сина Цохара, што је насупрот Мамрије; на пољани коју је Аврахам купио од Хетита. Тамо је сахрањен Аврахам и његова жена

Сара. После Аврахамове смрти, Бог је благословио његовог сина Исака, који је живео код Вир Лахај Роја.

Ово је родослов Исмаила, сина Аврахамовог, кога му је родила Агара Египћанка, Сарина слушкиња.

Ово су имена Исмаилових синова по редоследу њиховог рођења: његов првенац Навајот, па Кедар, Авдеило, Мивсам, Мишма, Дума, Маса, Хадад, Тема, Јетур, Нафис и Кедма. То су синови Исмаилови; дванаест кнезова над дванаест племена. По њима су њихова насеља и табориште добила име. Ово су године које је Исмаило доживео: стотину тридесет седам година. Издахнуо је и умро и био придружен својим прецима. Његово потомство се населило од Евиле до Сура, који је насупрот Египту, на путу што води у Асирију. Живели су у непријатељству са свом својом браћом.

Ово је родослов Аврахамовог сина Исака.

Аврахам је, дакле, био Исаков отац. Исаку је било четрдесет година кад се оженио Ревеком, ћерком Арамејца Ватуила, из Падан-Арама, а сестром Арамејца Лавана.

Исак се помолио Господу за своју жену, јер је била нероткиња. Господ му је услишио молитву, те је његова жена Ревека затруднела. Међутим, близанци у њеној утроби се тако сударе, да је она узвикнула: „Зашто ми се ово дешава?“ Зато је отишла да упита Господа.

Господ јој одговори:

> „Два су племена у твојој утроби; два ће се народа разделити тек што из твог крила изађу. Један ће народ други надјачати; старији ће млађему служити.“

Кад јој је дошло време да роди, испостави се да су два близанца у њеној утроби. Први који је изашао био је сав црвен и космат као кожух. Зато су га назвали „Исав“. После тога је изашао његов брат држећи руком Исава за пету. Зато су га назвали „Јаков“. Исаку је било шездесет година када су му се они родили.

Кад су дечаци одрасли, Исав постане врстан ловац, човек пустаре. Јаков је био миран човек који је проводио време у шаторима. Исаку је Исав био милији, јер је волео дивљач, а Ревека је више волела Јакова.

Једном је Јаков кувао вариво. Исав је дошао из пустаре, изнемогао. Исав рече Јакову: „Дај да се наједем тог црвеног варива, јер сам изнемогао!“ Зато му је име „Едом“.

Јаков му рече: „Прво ми уступи твоја првеначка права.“

А Исав му одговори: „Ево, само што не умрем; шта ће ми првеначка права!“

Јаков му одврати: „Најпре ми се закуни.“

Исав се тада заклео и уступио Јакову своја првеначка права.

Онда је Јаков дао Исаву хлеба и варива од сочива. Исав се најео и напио, па је устао и отишао.

Тако је Исав презрео своја првеначка права.

У земљи је завладала глад, другачија од оне што је била у Аврахамово време. Зато је Исак отишао у Герар, к филистејском цару, Авимелеху. Господ му се указао и рекао му: „Не иди у Египат, него пребивај у земљи у коју те ја упутим. Борави у овој земљи и ја ћу бити с тобом, те ћу те благословити. А теби и твоме потомству даћу сву ову земљу, да извршим заклетву којом сам се заклео твоме оцу Аврахаму. Твоје потомство ћу умножити као звезде на небу и дати му све ове крајеве. Преко твог потомства биће благословени сви народи на земљи, зато што је Аврахам послушао мој глас, и покоравао се мојим заповестима, одредбама и законима.“ Исак се тада населио у Герару.

Када су га мештани питали за његову жену, он им рекао: „Она ми је сестра.“ Плашио се, наиме, да каже да му је она жена, јер је мислио: „Ако кажем да ми је жена, мештани би ме могли убити због Ревеке, јер је веома лепа.“

Исак је већ тамо био дуже време, кад га је, једном приликом, филистејски цар Авимелех угледао с прозора како милује своју жену Ревеку. Авимелех је тада позвао Исака и рекао му: „Она је очигледно твоја жена. Како си могао да кажеш: ’Она ми је сестра’?“

Исак му одговори: „Помислио сам: ’Да не умрем због ње.’“

Авимелех му тада рече: „Зашто си нам то учинио? Неко од људи је могао да легне с твојом женом и тако би на нас свалио кривицу.“

Тада је Авимелех наредио целом народу: „Ко год такне овог човека или његову жену, изгубиће живот сигурно.“

Исак је сејао у тој земљи, и те му је године уродило стоструко. Господ га је благословио, па се човек обогатио. Богатство му се све више увећавало, док није постао веома богат. Стекао је и стада оваца и говеда, те много слугу, тако да су му Филистејци завидели. Зато су Филистејци затрпали све бунаре што су их слуге његовог оца Аврахама ископале – у време његовог оца Аврахама, напунивши их земљом.

Тада Авимелех рече Исаку: „Иди од нас, јер си постао много моћнији од нас!“

Исак је отишао оданде и поставио шатор у Герарској долини, где се и населио. Исак је поново ископао бунаре који су били ископани у време његовог оца Аврахама, а што су их по његовој смрти

затрпали Филистејци. Бунарима је дао иста имена која им је дао његов отац.

Копајући у долини, Исакове слуге нађу извор питке воде. Због тога су се герарски пастири посвађали са Исаковим пастирима говорећи: „То је наша вода!“ Тај извор су назвали Есек, зато што су се свађали с њим. Онда су ископали други бунар, али су се посвађали и због овог. Зато су назвали бунар Ситна. Оданде се преселио и ископао још један бунар. Око овога се нису свађали. Зато га је назвао Ровот, рекавши: „Господ нам је дао простор да се умножимо на земљи.“

Оданде је отишао у Вир-Савеју. Исте ноћи му се Господ указао у сну и рекао му: „Ја сам Бог твога оца Аврахама. Не бој се, јер ја сам с тобом. Благословићу те и умножити твоје потомство због мога слуге Аврахама.“

Исак је тамо подигао жртвеник и призвао име Господње. Тамо постави свој шатор, а његове слуге ископају бунар.

Тада му из Герара дође Авимелех са својим саветником Охозатом и Фихолом, заповедником војске. Исак им рече: „Зашто сте дошли к мени кад ме мрзите и кад сте ме отерали од себе?“

Они одговорише: „Увидели смо да је Господ с тобом. Зато смо рекли: ’Хајде да се закунемо једни другима, и склопимо савез између себе.’ Ти нама нећеш чинити зла, као што ни ми тебе нисмо дирали. Напротив, чинили смо ти само добро и у миру те испратили. На крају, ти си од Господа благословени.“

Исак им је онда приредио гозбу, па су јели и пили. Кад су ујутро устали, заклели су се једни другима. Исак их онда испрати и они оду у миру. Тог дана дођу Исакове слуге и известе га о бунару који су ископали. Рекли су му: „Нашли смо воду!“ Тај бунар су назвали Савеја. Зато се тај град све до данас зове „Вир-Савеја“.

Кад је Исаву било четрдесет година, узео је за жену Јудиту, ћерку Веира Хетита, и Васемату, ћерку Елона Хетита. Оне су загорчавале живот Исаку и Ревеки.

Кад је Исак остарео, вид му се угасио, тако да није могао да види. Позове он свога старијег сина Исава и рече му: „Сине!“

Овај му одговори: „Ево ме!“

Исак му рече: „Ево, остарео сам а не знам кад ћу умрети. Зато узми сад свој тоболац и лук, па пођи у пустару и улови неку дивљач за мене. Онда ми скувај укусно јело, онако како волим, па ми донеси да једем, да те благословим пре него што умрем.“

Али Ревека је чула шта је Исак рекао своме сину Исаву. Кад је Исав отишао у пустару да улови дивљач своме оцу, Ревека рече

своме сину Јакову: „Ево, управо сам чула како твој отац говори твоме брату Исаву: ’Донеси ми дивљач и скувај ми укусно јело да једем, па да те благословим у присуству Господњем пре него што умрем.’ Зато, сине мој, послушај ме и учини оно што ти наредим. Иди до стада па ми донеси оданде два лепа јарета, а ја ћу од њих припремити укусно јело за твога оца, баш како он воли. Онда то однеси твоме оцу да једе, да те благослови пре него што умре.“

Јаков рече својој мајци Ревеки: „Али мој брат Исав је космат, а ја сам без длака. Шта ако ме отац дотакне? Онда ће ме сматрати варалицом, па ћу на себе навући проклетство, а не благослов.“

Његова мајка му одговори на то: „Твоје проклетство нека падне на мене, сине мој. Само ти мене слушај и донеси ми јариће.“

Јаков оде па их донесе својој мајци, а она од њих приправи укусно јело, баш како је његов отац волео. Онда Ревека узме најбољу одећу свога старијега сина Исава што је имала у кући и у њу обуче свога млађег сина Јакова. А јарећом кожом обложи његове руке и голи део врата. Онда је у руке свога сина Јакова ставила укусно јело и хлеб што је приправила.

Јаков оде к своме оцу и рече: „Оче!“ Овај се одазва: „Ево ме. Који си ти, мој син?“

„То сам ја, Исав, твој првенац“ – одговори Јаков своме оцу. „Учинио сам како си ми рекао. А сад устани, седи и једи од мог улова, да би могао да ме благословиш.“

Али Исак упита свога сина: „Како то да си тако брзо успео, сине мој?“

Јаков одговори: „Господ, Бог твој, ми је у томе помогао.“

Исак рече: „Примакни се, сине мој, да те дотакнем, да бих знао јеси ли ти мој син Исав или ниси.“

Јаков се примакао своме оцу Исаку, који га је, дотакавши, рекао: „Глас је Јаковљев, али су руке Исавове.“

Није га препознао, јер су му руке биле космате као руке његовог брата Исава. Зато га је благословио. Ипак, упитао га је: „Јеси ли ти заиста мој син Исав?“

Јаков одговори: „Јесам.“

Онда Исак рече: „Принеси ми да једем од *твоī* улова, сине мој, да бих те благословио.“

Јаков му је принео *да једе*, па је Исак јео. Уз то му је донео и вина да пије. Затим му је његов отац Исак рекао: „Приђи, сине мој, да те пољубим.“

Јаков је пришао и Исак га је пољубио. Исак је при том осетио мирис одеће свога сина па га је благословио и рекао:

„Гле, мирис мога сина је као мирис поља што их је Господ благословио. Нека ти да Бог росу с неба и родну земљу, обиље жита и младога вина. Нека ти служе народи, и нека ти се клањају племена. Буди владар својој браћи; синови мајке твоје ничице нек падају пред тобом. Ко тебе проклиње, сам ће проклет бити, а ко те благосиља, благословен ће бити.“

Кад је Исак благословио Јакова, и чим је Јаков отишао од свога оца Исака, врати се његов брат Исав из лова. И он је припремио укусно јело и дошао к своме оцу. Рекао му је: „Оче мој, устани и једи од улова свога сина, да би ме благословио.“

„Ко си ти?“ – упита га његов отац.

Исав одговори: „То сам ја, Исав, твој првенац.“

Чувши то, Исак се сав препао. Онда је рекао: „Ко је онда онај што је уловио дивљач и донео ми је? Ја сам то јео пре него што си ти дошао. Њега сам благословио, те ће благословен и остати.“

Чувши речи свога оца, Исав гласно и горко зарида. Онда рече своме оцу: „Благослови и мене, оче мој!“

Исак одговори: „Дошао је твој брат и на превару добио твој благослов.“

Исав рече *на то*: „Не зове ли се с правом Јаков? Двапут ме је већ преварио: одузео ми је првородство, а сада ми је одузео и благослов.“ Онда је рекао: „Зар за мене ниси сачувао бар један благослов?“

Исак одговори Исаву: „Ето, њега сам већ поставио за господара над тобом, а сву његову браћу одредио за његове слуге. Обезбедио сам га житом и младим вином. Шта сад могу да учиним за тебе, сине мој?“

Исав му рече: „Зар ти имаш само један благослов, оче мој? Благослови и мене, оче мој!“ Исав је јецао на сав глас.

Тада му рече његов отац Исак:

„Далеко од родне земље твој дом ће бити, и роса је небеска неће натапати. Од свога мача ћеш живети, и своме ћеш брату служити. Али једном кад се успротивиш, јарам ћеш његов са свог врата збацити.“

Исав је омрзнуо Јакова због благослова којим га је његов отац благословио. Говорио је у себи: „Ближе се дани жалости за мојим оцем; онда ћу убити свога брата Јакова.“

Кад су Ревеки јавили шта је рекао њен старији син Исав, позвала је свог млађег сина Јакова и рекла му: „Пази! Твој брат Исав помишља на освету. Хоће да те убије! А сад, сине мој, послушај моје речи. Устани и бежи к моме брату, Лавану, у Харан. Остани код њега

неколико дана док се не стиша гнев твога брата. А чим се стиша гнев твога брата и он заборави шта си му учинио, послаћу по тебе и довешћу те оданде. Зашто да вас обојицу изгубим у један дан?“

Ревека се затим обрати Исаку: „Живот ми се смучио због ових Хетиткиња! Ако се и Јаков ожени једном од жена ове земље, Хетиткињом, шта ће ми онда живот!“

Исак позва свога сина Јакова и благослови га. Онда му заповеди: „Не узимај себи за жену неку од хананских девојака. Спреми се и пођи у Падан-Арам, у дом Ватуила, оца твоје мајке, и тамо узми себи за жену једну од ћерки Лавана, брата твоје мајке. А Бог Свемоћни нека те благослови и учини те родним и бројним, тако да постанеш скуп народа. Нека ти подари Аврахамов благослов, па нека твоје потомство заузме земљу у којој боравиш као дошљак, земљу коју је Бог дао Аврахаму!“ Исак отпреми Јакова, те овај оде у Падан-Арам, к Лавану, сину Арамејца Ватуила, брату Ревеке, мајке Јакова и Исава.

Исав је видео кад је Исак благословио Јакова и послао га у Падан-Арам да тамо нађе себи жену, те да му је заповедио док га је благосиљао: „Не узимај себи за жену неку од хананских девојака!“, и да је Јаков послушао свога оца и своју мајку те отишао у Падан-Арам. Тада је Исав увидео да су хананске девојке мрске његовом оцу Исаку, па је отишао к Исмаилу, те се, поред жена које је већ имао, оженио Махалатом, ћерком Аврахамовог сина Исмаила, а Навајотовом сестром.

А Јаков оде из Вир-Савеје и запути се у Харан. Кад је дошао до неког места, зауставио се да преноћи, јер је сунце било зашло. Узео је један камен с оног места, ставио га под главу, па легао. Уснио је сан: лествe стоје на земљи, а врх им допире до неба, и анђели Божији пењу се и силазе по њима. На њима је, горе, стајао Господ. Он рече: „Ја сам Господ, Бог твога претка Аврахама и Бог Исаков. Земљу на којој лежиш даћу теби и твоме потомству. Твојих ће потомака бити као праха земаљског; раширићеш се на запад, исток, север и југ. Преко тебе и твога потомства ће бити благословена сва племена на земљи. Ево, ја сам с тобом: чуваћу те где год пођеш и довешћу те натраг у ову земљу. Нећу те оставити, него ћу извршити што сам ти рекао.“

Јаков се ту пробуди од сна и рече: „Заиста је Господ на овом месту, а ја то нисам знао!“ Сав престрашен рекао је: „Како је страшно ово место! Није то ништа друго него ли Дом Божији, а ово су врата небеска.“

Јаков устане ујутро, узме онај камен што га је ставио под главу, усправи га као стуб и на њега излије уље. То место је назвао „Ветиљ“. Тај град се раније звао Луз.

Јаков се ту заветовао, рекавши: „Ако Бог буде са мном и сачува ме на овом путу којим идем, да ми хлеба за јело и одеће да се облачим, и у миру се вратим у дом свога оца и Господ се као Бог мој покаже, онда ће овај камен што сам га поставио као стуб, бити Дом Божији. А од свега што ми будеш дао, теби ћу давати једну десетину.“

Јаков настави путовање и дође у земљу народа истока. Одједном спази бунар у пољу. Око њега су пландовала три стада оваца, јер су их појили с тог бунара. На бунару је био наваљен велики камен. Када би се стада окупила, пастири би одваљали камен с отвора и напојили овце. Потом би вратили камен на своје место, на отвор бунара.

Јаков их упита: „Одакле сте, браћо моја?“

„Из Харана смо“ – одговорише они.

„Познајете ли Нахоровог сина Лавана?“ – поново их упита *Јаков*.

Они одговоре: „Познајемо.“

„Је ли добро?“ – настави Јаков.

„Добро је – одговоре пастири. Ево, његова ћерка, Рахиља, управо долази са стадом.“

Јаков рече: „Дан је још у пуном јеку. Није време да се окупе стада. Напојите овце и изведите их на пашу.“

Они одговорише: „Не можемо док се не окупе остала стада и док пастири не одваљају камен с отвора бунара. Онда ћемо напојити стада.“

Док је он још разговарао са њима, дође Рахиља са овцама свога оца; била је, наиме, пастирица. Кад је Јаков видео Рахиљу, ћерку Лавана, брата његове мајке и његове овце, приступио је бунару и одваљао камен с њега, те је напојио овце свога ујака Лавана. Онда је пољубио Рахиљу и гласно заплакао. Затим је рекао Рахиљи да је он синовац њеног оца Лавана а син Ревекин. На то она отрчи и обавести свога оца.

Кад је Лаван чуо вест о Јакову, сину своје сестре, потрчао му је у сусрет, па га је загрлио и пољубио. Затим га је довео у своју кућу. Јаков је потом испричао Лавану о свему што му се догодило. На то је Лаван рекао: „Ти си стварно моја кост и моје тело!“

Пошто је *Јаков* провео с њим цели месец, Лаван рече Јакову: „Зар да бесплатно радиш за мене, само зато што си ми род? Кажи ми какву плату тражиш.“

А Лаван је имао две ћерке. Старија се звала Лија а млађа Рахиља. Лија није имала лепе очи, али је Рахиља била стасита и наочита. Пошто је волео Рахиљу, Јаков рече: „Радићу за тебе седам година за твоју млађу ћерку Рахиљу.“

Лаван одговори Јакову: „Боље да је дам теби него неком другом човеку. Остани са мном.“ Јаков је радио за Рахиљу седам година. Пошто ју је волео, чинило му се да су године прошле као неколико дана.

Након тога Јаков рече Лавану: „Моје се време навршило. Зато ми дај моју жену, јер хоћу да будем с њом.“

Тада Лаван окупи све становнике тог места и приреди гозбу. Али увече узме он своју ћерку Лију и уведе је к Јакову, те овај легне с њом. Лаван је своју слушкињу Зелфу дао својој ћерки за слушкињу.

Кад је свануло, кад оно Лија! Јаков рече Лавану: „Шта си ми то учинио? Зар нисам код тебе радио за Рахиљу? Зашто си ме преварио?“

Лаван одговори: „Код нас није обичај да се млађа ћерка уда пре старије. Заврши са старијом ову свадбену седмицу, па ћемо ти дати и млађу за наредних седам година у мојој служби.“

Јаков је пристао. Кад је завршио свадбену седмицу с Лијом, *Лаван* му даде своју ћерку Рахиљу за жену. Своју слушкињу, Валу, је дао својој ћерки Рахиљи за слушкињу. *Јаков* је онда легао и с Рахиљом и волео ју је више него Лију. И тако је радио за Лавана наредних седам година.

Господ је видео да је Лија невољена, па ју је учинио плодном; Рахиља је, пак, била нероткиња. Лија је затруднела и родила сина. Дала му је име „Рувим“, јер је рекла: „Господ је видео моју невољу; сада ће ме мој муж волети.“

Поново је затруднела и родила сина. Тада је рекла: „Господ је чуо да сам невољена, па ми је дао и овог сина.“ Зато му је дала име „Симеун“.

Лија је затруднела и трећи пут и родила сина. Рекла је тада: „Сад ће ми се мој муж приклонити, јер сам му родила три сина.“ Зато му је дала име „Леви“.

Поново је затруднела и родила сина. Том приликом је рекла: „Сада ћу славити Господа.“ Зато га је назвала „Јуда“. Потом је престала да рађа.

Када је Рахиља видела да не може да рађа Јакову децу, постала је завидна на своју сестру. Рекла је Јакову: „Дај ми децу! Ако нећеш, ја ћу умрети!“

Јаков се наљутио на Рахиљу и рекао јој: „Зар ја могу заменити Бога који ти није дао деце?“

Она му рече: „Ево, ту је моја слушкиња Вала. Лези с њом, па нека роди на мојим коленима, да тако и ја стекнем потомство преко ње.“

Рахиља му је дала своју слушкињу Валу, па је Јаков легао с њом. Вала затрудни и роди Јакову сина. Тада је Рахиља рекла: „Бог је пресудио у моју корист. Услишио је мој глас и дао ми сина.“ Зато му је дала име „Дан“.

Рахиљина слушкиња, Вала, је поново затруднела и родила Јакову другог сина. Тада је рекла: „Силно сам се борила те сам надвладала у борби са сестром.“ Зато га је назвала „Нефталим“.

Кад је Лија видела да је престала да рађа, узела је своју слушкињу Зелфу и дала је Јакову за жену. Тако је и Зелфа, Лијина слушкиња, родила Јакову сина. Тада је Лија рекла: „Дошла нам је срећа!“ Зато му је дала име „Гад“.

Лијина слушкиња Зелфа је поново затруднела и родила Јакову другог сина. Лија је тада рекла: „Благо мени! Жене ће ме звати блаженом.“ Зато му је дала име „Асир“.

Једном, у време пшеничне жетве, Рувим је ишао пољем и нашао мандрагоре. Донео их је својој мајци, Лији. Рахиља рече Лији: „Дај ми, молим те, мало од мандрагора твога сина!“

А Лија јој одговори: „Зар ти није доста што си ми узела мужа, него хоћеш да узмеш и мандрагоре мога сина?“

Рахиља одговори: „У реду. Нека Јаков легне с тобом ове ноћи у замену за мандрагоре твога сина.“

Кад се Јаков вратио увече из поља, изађе му Лија у сусрет и рече: „Спаваћеш са мном ове ноћи, јер сам те добила у замену за мандрагоре мога сина.“ Тако је те ноћи Јаков спавао са Лијом.

Бог је услишио Лију, те је затруднела и родила Јакову петог сина. Тада Лија рече: „Бог ме је наградио зато што сам уступила своју слушкињу своме мужу.“ Зато му је дала име „Исахар“.

Лија је поново затруднела и родила Јакову шестог сина. Тада је рекла: „Бог ме је даровао драгоценим даром; сада ће ме мој муж ценити јер родила сам му шест синова.“ Томе је дала име „Завулон“.

Потом је родила и ћерку и дала јој име „Дина“.

Тада се Бог сетио Рахиље: Бог ју је услишио и учинио да може да рађа. Затруднела је и родила сина. Том приликом је рекла: „Бог је уклонио моју срамоту.“ Дала му је име „Јосиф“, додавши: „Нека ми Господ дода још једног сина.“

Након што је Рахиља родила Јосифа, Јаков рече Лавану: „Пусти ме да одем у своје место у својој земљи Дај ми моје жене за које сам

радио код тебе и моју децу, да могу да одем. Ти добро знаш како сам радио за тебе.“

А Лаван му рече: „Ако имаш и мало наклоности за мене, не иди! По знамењима сам схватио да ме је Господ благосиљао због тебе. Дађу ти плату коју сам одредиш.“

Јаков му одговори: „Ти добро знаш како сам ти служио и колико је стока узнапредовала под мојом бригом. Оно мало стоке што си имао пре мене се веома увећало, и Господ те је благословио куд год сам пошао. Није ли сад време да се постарам и за своју кућу?“

Лаван му рече: „Колико да ти платим?“

Јаков му одговори: „Немој да ми платиш ништа. Твоја стада ћу гонити на пашу и чувати их само ако ми учиниш ово: Данас ћу проћи кроз сва твоја стада и издвојити сваку овцу црне боје и сваку шарену и пругасту козу. То ће бити моја плата. Кад убудуће будеш својим очима проверавао моју плату, моје поштење ће сведочити за мене: ако се у моме стаду нађе иједна коза која није шарена и пругаста, или јагње које није црно, нека се сматра као украдено.“

„Нека буде како си рекао“ – одговори Лаван. Али тог истог дана Лаван издвоји све пругасте и шарене јарце, и све пругасте и шарене козе – сваку која је на себи имала бело, као и сву јагњад црне боје, па их преда својим синовима. Затим се са стадом удаљио на три дана хода од Јакова. Јаков је, пак, остао да чува остатак његовог стада.

Јаков је тада узео младе прутове од тополе, бадема и платана; на њима је изрезао пруге тако што је огулио кору и открио белину. Прутове које је огулио поставио је у корита испред стоке која је долазила да пије воду из појила. Стока је долазила да пије и ту би се парила. А пошто су се јарци и козе парили пред пругама, козе би ојариле пругасте, риђасте и шарене јариће. Јаков је још издвојио јагњад на страну, док је остатак оваца окренуо према пругастим и сасвим црним овцама у Лавановом стаду. Тако је стицао себи стада која није мешао с Лавановим стадима. Кад год би се парила напреднија стока, Јаков би стављао оно пруће у појила, баш пред очи стоке како би се парила пред пругама. Међутим, пред кржљаву стоку није стављао пруће. Тако је кржљаву добијао Лаван а добро развијену Јаков. Човек се тако веома обогатио, стекао је много стоке, слугу и слушкиња, камила и магараца.

Чуо је *Јаков* да Лаванови синови говоре: „Јаков је присвојио све што припада нашем оцу. Све ово богатство је стекао од имовине нашег оца.“ Јаков је приметио и по Лавановом лицу да се овај према њему не држи као раније.

Тада Господ рече Јакову: „Врати се у земљу својих отаца, у свој родни крај, и ја ћу бити с тобом.“

Јаков је тада позвао Рахиљу и Лију у поље где је било његово стадо, и рекао им: „Видим по лицу вашег оца да се не држи према мени као раније. Али са мном је био Бог мога оца. Ви и саме знате да сам за вашег оца радио свом својом снагом. Међутим, ваш отац ме је варао и десет пута ми мењао плату. Ипак, Бог му није допустио да ми нанесе штету. Ако би он рекао: ’Свако шарено грло ће ти бити плата’, онда би цело стадо младило шарену младунчад. А ако би рекао: ’Свако пругасто грло ће ти бити плата’, онда би стадо младило пругасту младунчад. Тако је Бог узимао стоку од вашег оца и давао је мени.

Једном, кад се стадо парило, у сну сам видео да су јарци који су се парили с козама били пругасти, местимично бели и шарени. Тада ме је Анђео Божији позвао у сну: ’Јакове!’ Ја се одазвах: ’Ево ме!’ Анђео ми рече: ’Подигни свој поглед и уочи да су сви јарци који се паре с козама, пругасти, местимично бели и шарени. Видео сам, наиме, све што ти је Лаван учинио. Ја сам Бог који ти се објавио у Ветиљу, где си помазао стуб и где си учинио завет са мном. Зато се сад спреми и напусти ову земљу, па се врати у своју родну земљу.’“

Рахиља и Лија му одговоре на то: „Зар ми још имамо икакав део наследства у дому нашег оца? Није ли на нас гледао као на туђинке? Нас је продао, а новац који је за нас добио је потрошио! Све то богатство што га је Бог узео од нашег оца припада нама и нашој деци. Зато учини све што ти је Бог рекао.“

Тада се Јаков спреми, те посади своју децу и своје жене на камиле. Затим потера сву своју стоку пред собом, сву своју имовину коју је стекао, стоку коју је сабрао у Падан-Араму, па се запути к своме оцу, Исаку, у хананску земљу.

Кад је Лаван отишао да стриже своје овце, Рахиља је украла кућне идоле који су припадали њеном оцу. Јаков је, пак, заварао Лавана Арамејца тиме што није дао да овај наслути да ће он побећи. Тако је Јаков побегао са свим што је било његово. Прешао је реку *Еуфрат* и запутио се према галадском горју.

Трећег дана су јавили Лавану да је Јаков побегао. Овај је тада повео своје рођаке и кренуо у потеру за Јаковом седам дана хода. Стигао га је код брда Галад. Али Бог је дошао к Арамејцу Лавану ноћу, у сну и рекао му: „Пази да не предузимаш ништа против Јакова, ни добро ни зло.“

Лаван је, дакле, стигао Јакова. Јаков је поставио свој шатор на једном брду, а Лаван је са својим рођацима поставио свој шатор на

брду Галад. Лаван рече Јакову: „Шта си то урадио? Обмануо си ме и побегао са мојим ћеркама као да су ратне заробљенице. Зашто си тајно побегао и обмануо ме? Да си ми рекао да идеш ја бих те испратио с весељем и песмом, уз бубњеве и лире. А ниси ми дао ни да изљубим своју унучад и своје ћерке. Заиста си лудо поступио. У мојој је моћи да вам наудим. Али Бог твога оца ми је прошле ноћи рекао: 'Пази да не предузимаш ништа против Јакова, ни добро, ни зло.' У реду, сад, отишао си јер си чезнуо за очинским домом, али зашто си украо моје богове?“

Јаков одговори Лавану: „Био сам се уплашио, јер сам мислио да ћеш отети своје ћерке од мене. А ако код кога нађеш своје богове, тај неће остати на животу. Покажи овде пред нашим рођацима шта ја то имам код себе што је твоје, па носи!“ Јаков, наиме, није знао да је Рахиља украла идоле.

Лаван је ушао у Јаковљев шатор, па у шатор Лије, те у шатор двеју слушкиња, али тамо ништа није нашао. Онда је изашао из Лијиног шатора и ушао у Рахиљин. Рахиља је, пак, узела идоле и ставила их у седло своје камиле и села на њих. Лаван је претражио цели шатор, али идоле није нашао.

А Рахиља је рекла своме оцу: „Нека се не љути мој господар што не могу да устанем пред њим; снашло ме је, наиме, оно што обичава у жена.“ Тако је Лаван тражио, али није могао да нађе идоле.

Тада је Јаков плануо и стао да се препире с Лаваном: „Које је то моје злодело и која је моја кривица, те ме тако прогањаш? Ево, испреметао си цело моје покућство, па какав си предмет из свога дома пронашао? Стави га овде, пред моју и твоју родбину, па нек они пресуде између нас двојице.

За ових двадесет година колико сам био с тобом, твоје овце и козе се нису јаловиле, нити сам јео од овнова из твога стада. Оно што би дивља звер растргла, теби нисам доносио, него бих губитак сам надокнадио. То си захтевао од мене без обзира да ли је грло било украдено дању или ноћу. Дању ме је сатирала жега, а ноћу хладноћа. Сан се није спуштао на моје очи. Од ових двадесет година које сам провео у твојој кући, четрнаест година сам ти служио за твоје две ћерке, а шест година за твоје стадо, иако си ми мењао плату десет пута. Да са мном није био Бог мога оца, Бог Аврахамов и Страх Исаков, ти би ме отпустио празних руку. Али Бог је видео моју муку и труд мојих руку, те је синоћ пресудио.“

Лаван одговори Јакову: „Ћерке су моје ћерке, деца су моја деца, стадо је моје стадо и све што видиш је моје. А ипак, шта данас могу

да учиним овим својим ћеркама или деци коју су родиле? Стога, хајде да ја и ти склопимо савез, па да то буде сведок између мене и тебе.“

Јаков је тада узео један камен и усправио га као стуб. Онда је рекао својим рођацима: „Сакупите камење.“ Они су узели камење и начинили од њега гомилу. Затим су заједно јели код те гомиле. Лаван ју је назвао *Јеīар-Сахадутīа*, а Јаков је назвао *Галед*.

Онда Лаван рече: „Нека ова гомила данас буде сведок између тебе и мене.“ Зато је названа *Галед*, али и *Мисīа*, јер је Лаван рекао: „Нека Господ мотри на мене и на тебе кад не будемо видели један другога. Ако будеш злостављао моје ћерке, или ако поред мојих ћерки узмеш себи друге жене, па да и нико не буде био с нама, пази: Господ је сведок између мене и тебе.“

Лаван још рече Јакову: „Ево, овде је гомила а овде је стуб који сам усправио да буде међа између мене и тебе. Сведок је ова гомила, а сведок је и овај стуб, да ја нећу прелазити ову гомилу да ти наудим, нити да ћеш ти прелазити овај стуб и ову гомилу да мени наудиш. Нека Бог Аврахамов и бог Нахоров, и бог њиховог оца, суде међу нама.“

Јаков се тада заклео Страхом свога оца Исака. Затим је Јаков принео жртву на брду и позвао своју родбину на обед. Након обеда су преноћили на брду.

У рано јутро Лаван устане, изљуби своје унуке и ћерке и благослови их. Затим крене и врати се у своје место.

Јаков је ишао својим путем, кад му у сусрет изађу Божији анђели. Угледавши их, Јаков рече: „Ово је Божији табор!“ Зато је то место назвао Маханајим.

Јаков је пред собом послао гласнике своме брату Исаву у земљу Сир, у едомску пустару. Заповедио им је: „Овако реците моме господару Исаву: ’Овако каже твој слуга Јаков: Живео сам у туђини код Лавана и тамо сам се задржао све до сад. Стекао сам волове, магарце, овце, слуге и слушкиње. Шаљем ову поруку моме господару, не бих ли стекао твоју наклоност.’“

Гласници су се вратили к Јакову и рекли му: „Били смо код твога брата Исава, и ево, он ти долази у сусрет са четири стотине својих људи.“

Јаков се на то препадне и узнемири. Зато је поделио на два табора људе са њим, а такође и овце, стоку и камиле, мислећи: „Ако Исав наиђе на један табор и нападне га, преостали табор би још могао утећи.“

Јаков се тада помолио: „О, Боже мога оца, Аврахама! О, Боже мога оца, Исака! О, Господе, који си ми рекао: ’Врати се у своју земљу, у своје родно место, и ја ћу се показати добростивим према теби.’ Недостојан сам све твоје милости и све твоје верности што си исказао своме слузи. Јер, некада сам само са штапом прешао преко овог Јордана, а сад имам два табора. Избави ме, молим те, из руку мога брата, из руку Исавових, јер се бојим да би могао да дође и убије и мене и мајке с децом. А ти си рекао: ’Свакако ћу се показати добрим према теби и учинити да твога потомства буде као песка у мору, који се од мноштва не да пребројити.’“

Ту ноћ је провео тамо. Онда је од стоке што је имао са собом припремио дар за свога брата Исава: две стотине коза и двадесет јараца, две стотине оваца и двадесет овнова, тридесет камила дојилица са њиховим младунцима, четрдесет крава и десет бикова, двадесет магарица и десет магараца. Њих је предао својим слугама, свако стадо посебно, и рекао им: „Ви крените преда мном, али држите растојање међу стадима.“

Затим је наредио првоме: „Кад сретнеш мога брата Исава, и он те упита: ’Чији си ти? Куда идеш? Чија су ова стада пред тобом?’, ти реци: ’Она припадају твоме слузи Јакову; ово је дар који шаље своме господару Исаву. Он, ево, долази за нама.’“

Такав је налог издао и другом и трећем, као и свим осталима који су ишли за стадима, рекавши: „То ћете рећи Исаву кад га сретнете. Такође реците: ’Ево, твој слуга Јаков такође иде за нама.’“ Мислио је, наиме: „Умилостивићу прво Исава даром који иде преда мном, а онда ћу се суочити с њим. Можда ће ми тада опростити.“ Тако је дар отишао пред њим, док је он сам преноћио у табору.

Те ноћи Јаков устане, узме своје две жене и своје две слушкиње и своје једанаесторо деце, па пређе Јавок преко газа. Након што их је пребацио преко газа, пребацио је и сву своју имовину. Јаков је остао сам, и тада се неки човек рвао с њим све до у освит зоре. Кад је видео да не може да савлада Јакова, угануо му је зглоб при куку, тако да се Јакову ишчашио кук док се рвао с њим. Тада човек рече: „Пусти ме, јер свиће зора!“

„Нећу те пустити док ме не благословиш!“ – одврати *Јаков*.

Човек га упита: „Како ти је име?“

„Јаков“ – одговори.

Онда човек рече: „Више се нећеш звати Јаков, него ’Израиљ’, јер си се борио и са Богом и са људима, али си надвладао.“

Затим је Јаков запитао: „Реци ми, молим те, своје име.“

„Зашто ме питаш за моје име?“ – одговорио је. Ту га је затим благословио.

Јаков је то место назвао „Фануил“, јер је рекао: „Видео сам Бога лицем у лице, али сам остао жив.“

Сунце је грануло док је Јаков пролазио Фануил. Храмао је због свога кука. Зато Израиљци све до данас не једу тетиву над куком изнад бедреног зглоба, зато што је Јаковљев бедрени зглоб био ишчашен у тетиви.

Јаков је подигао поглед и угледао Исава како долази и четири стотине људи са њим. Тада је поделио децу између Лије, Рахиље и две слушкиње. Слушкиње и њихову децу је поставио на чело, Лију и њену децу иза њих, а Рахиљу и Јосифа на зачеље. А он сам је пошао напред и поклонио се седам пута до земље док се није приближио своме брату.

Али Исав му потрчи у сусрет, загрли га, падне му око врата и заплаче. *Исав* је онда подигао поглед и угледао жене и децу. „Ко су ти ови?“ – упитао је.

„Деца коју је Бог милостиво подарио твоме слузи“ – одговори Јаков.

Тада су приступиле слушкиње са својом децом и дубоко се поклониле. Затим је приступила и Лија са својом децом, те су се дубоко поклонили. На крају су приступили Јосиф и Рахиља, па су се и они дубоко поклонили.

Исав је упитао: „Шта си наумио са овом поворком коју сам срео?“

Јаков одговори: „Да стекнем наклоност свога господара.“

Исав рече: „Ја имам довољно, брате мој. Задржи своје за себе.“

„Немој, молим те – рече му на то Јаков. Ако сам стекао твоју наклоност, прими овај дар од мене. Јер, кад сам видео твоје лице, то је као да сам видео лице Божије, тако си ме благонаклоно примио. Стога прими, молим те, дар који сам ти донео, јер Бог ми је био наклоњен, па имам свега.“ *Јаков* га је толико салетао да је *Исав* прихватио.

„Кренимо на пут – рече Исав – и ја ћу путовати с тобом.“

Јаков одговори: „Мој господар зна да су деца нејака, а и да морам да се бринем о овцама и кравама које доје. Будем ли их пребрзо терао само један дан, све стадо ће угинути. Зато нека мој господар крене испред свога слуге, а ја ћу ићи полако, уз корак са стоком и уз корак са децом, док не дођем к своме господару у Сир.“

Исав рече: „Дај макар да ти оставим неколико својих људи.“

Јаков одговори: „Чему? Нека стекнем ја само твоју наклоност.“

Тако је Исав тог дана отишао својим путем у Сир. Јаков, међутим, оде у Сокот, где је саградио себи кућу, и штале за стада. Зато је то место названо Сокот.

Дошавши из Падан-Арама, Јаков је мирно приспео у град Сихем који се налази у Ханану. Утаборио се пред градом. Од синова Емора, оца Сихемова, је за стотину кесита купио комад земље, где је поставио свој шатор. Ту је подигао жртвеник и назвао га „Бог је Бог Израиљев“.

Једном је Дина, коју је Лија родила Јакову, изашла да посети жене те земље. Али кад ју је видео Евејац Сихем, син Емора, кнеза те области, он је зграби, легне с њом и обешчасти је. Но, био је толико привучен Дином, Јаковљевом ћерком, да се заљубио у њу. Зато је настојао да придобије девојчино срце. Сихем је свом оцу Емору рекао: „Узми ми ову девојку за жену.“

Јаков је чуо да је његова ћерка Дина била обешчашћена док су његови синови били у пољу са стадом. Ипак, ништа није предузимао док се они не врате.

У међувремену, Емор, Сихемов отац, дође к Јакову да поразговара с њим. Уто се врате Јаковљеви синови из поља. Кад су чули шта се догодило људи су били жалосни и веома љути, јер је Сихем починио срамоту против Израиља легавши с Јаковљевом ћерком. Тако се шта није чинило.

Емор им тада рече: „Мој се син свом душом заљубио у вашу ћерку. Дајте му је, молим вас, за жену. Хајде да се ородимо: ви нама дајте своје ћерке, а узимајте себи наше ћерке. Настаните се међу нама; земља је отворена за вас. Живите, тргујте и стичите добра у њој.“

Потом се Сихем обрати њеном оцу и њеној браћи: „Дађу све што затражите, само да задобијем вашу наклоност. Одредите мираз за њу и свадбени дар. Дађу колико год затражите, само ми дајте девојку за жену.“

Пошто је њихова сестра Дина била обешчашћена, Јаковљеви синови одговоре Сихему и његовом оцу, Емору, с преваром на уму: „Такву ствар не можемо учинити. За нас би, наиме, била срамота дати нашу сестру необрезаноме. Пристаћемо на то само ако постанете као ми, то јест, ако се сваки мушкарац међу вама обреже. Онда ћемо вам давати наше ћерке, и узимати ваше ћерке себи, те се настанити међу вама и постати један народ. А ако нас не послушате и не обрежете се, ми ћемо узети нашу сестру и отићи.“

Емору и његовом сину Сихему се овај захтев учинио повољним. Младић, који је био најуваженији човек у дому свога оца, није

оклевао да испуни овај захтев, јер је волео Јаковљеву ћерку. Емор и Сихем оду пред капију свога града и обрате се својим сугрђанима: „Ови људи су пријатељски расположени према нама. Зато нека се населе у земљи, и нека тргују у њој. Земља је довољно велика и за њих. Ми ћемо моћи да узимамо њихове ћерке за жене, а ми ћемо им давати своје. Међутим, људи ће пристати да се населе међу нама и постану с нама један народ само ако се сваки мушкарац међу нама обреже као што су они обрезани. Неће ли тако њихова стада, њихова имовина и сва њихова стока постати наши? Дајмо им наш пристанак, па ће се населити међу нама."

Сви који су изашли пред градску капију су послушали Емора и његовог сина Сихема, те су сви мушкарци који су дошли пред градску капију били обрезани.

Али трећег дана, док су они били у боловима, два Јаковљева сина, Симеун и Леви, Динина браћа, узму своје мачеве и несметано дођу у град, те побију све мушкарце. Посеку мачем и Емора и његовог сина Сихема, одведу Дину из Сихемове куће, па оду. Остали синови Јаковљеви дођу, па опљачкају град где је њихова сестра била обешчашћена. Узели су и њихову ситну и крупну стоку, магарце и све што је било у граду и на пољима, као и све што је било од вредности. Децу и жене су одвели у ропство, а све што је било у кућама су опљачкали.

Тада Јаков рече Симеуну и Левију: „Увалили сте ме у неприлике учинивши ме мрским становницима земље, Хананцима и Фережанима. Ја имам тек шаку људи; ако се они удруже против мене и нападну ме, истребиће и мене и мој дом."

Они одговорише: „Зар да с нашом сестром поступају као са блудницом?"

Бог рече Јакову: „Устани и иди горе у Ветиљ и настани се тамо. Онде подигни жртвеник Богу који ти се указао кад си бежао од свога брата Исава."

Јаков рече својој породици и свима који су били с њим: „Одбаците стране богове из ваше средине, очистите се и пресвуците одећу. Устанимо и пођимо горе у Ветиљ. Тамо ћу подићи жртвеник Богу који ме је услишио кад сам био у невољи и који је био са мном кад сам пошао на пут." Тада су они предали Јакову све стране богове које су имали и наушнице што су им биле на ушима, па их Јаков закопа под храст код Сихема. Кад су кренули на пут, Божији страх је обузео околне градове, те нико није кренуо у потеру за Јаковљевим синовима.

Тада је Јаков дошао у Луз, то јест Ветиљ, у хананској земљи, и сав народ што је био с њим. Онде је подигао жртвеник и назвао то место „Ел-Ветиљ“, јер му се тамо објавио Бог кад је бежао од свог брата.

Ту је умрла Девора, Ревекина дојиља. Сахранили су је ниже Ветиља, под храстом, који се отада зове „Тужни Храст“.

Бог се поново објавио Јакову кад се вратио из Падан-Арама, и благословио га. Бог му рече: „Твоје име је Јаков, али се нећеш више звати Јаков, него ће ти име бити ’Израиљ’.“ Тако га је назвао Израиљ.

Још му рече Бог: „Ја сам Бог Свемоћни. Буди родан и множи се. Од тебе ће настати народ и збор народа, и од тебе ће цареви проистећи. Земљу коју сам дао Аврахаму и Исаку, предаћу теби и твоме потомству после тебе.“ Бог се онда узнео од Јакова, с места где му је говорио.

На месту где му је Бог говорио, Јаков је усправио стуб од камена, па је на њега излио жртву изливницу и прелио га уљем. Место на коме му је Бог говорио је назвао Ветиљ.

Затим су напустили Ветиљ. Још је био остао део пута до Ефрате, кад Рахиља поче да се порађа. Снашли су је јаки трудови. Како је порођај био тежак, бабица јој рече: „Не бој се, јер и ово ти је син.“ На самрти, док је издисала, дала му је име *Венони*, али га је отац назвао „Венијамин“.

Кад је Рахиља умрла, сахранили су је на путу за Ефрату, то јест, Витлејем. Јаков је на Рахиљином гробу поставио стуб, који све до данас стоји на њеном гробу.

Израиљ је наставио путовање. Свој шатор је поставио с друге стране Мигдал-Едера. Док је Израиљ боравио у тој земљи, Рувим оде и легне с Валом, иночом свога оца. Израиљ дозна за то.

Јаковљевих синова је било дванаест:

Лијини синови су:

Јаковљев првенац Рувим,

Симеун, Леви, Јуда, Исахар и Завулон.

Рахиљини синови су:

Јосиф и Венијамин.

Синови Вале, Рахиљине слушкиње су:

Дан и Нефталим.

Синови Зелфе, Лијине слушкиње су:

Гад и Асир.

То су Јаковљеви синови који су му се родили у Падан-Араму.

Јаков оде к своме оцу Исаку у Мамрију, у Киријат-Арву, то јест Хеврон, где су некад Аврахам, а потом и Исак живели као странци.

Исак је живео стотину осамдесет година. Онда је издахнуо и умро, те се придружио својим прецима, стар и сит живота. Сахранили су га Исав и Јаков, његови синови.

Ово је родослов Исава, то јест Едома.

Исав је узео себи за жене две хананске девојке: Аду, ћерку Елона Хетита, и Оливему, ћерку Ане, унуку Севегона Евејца, и Васемату, ћерку Исмаилову, Навајотову сестру.

Ада је Исаву родила Елифаса, а Васемата му је родила Рагуила. Оливема је родила Јеуса, Јеглома и Кореја. То су Исавови синови који су му се родили у Ханану.

Исав је узео своје жене, своје синове, своје ћерке, и све своје људе из свога дома, своју стоку – ситну и крупну, и сву своју имовину коју је стекао у Ханану, те се одвојио од свога брата Јакова. Наиме, њихова имовина је била исувише велика да би могли да живе заједно; земља у којој су живели није их више могла издржавати због њихове стоке. Зато се Исав, то јест Едом, настанио у брдској области Сира.

А ово је родослов Исава, праоца Едомаца, у брдској области Сира.

Ово су имена Исавових синова:

Елифас, син Исавове жене Аде, Рагуило, син Исавове жене Васемате.

Елифасови синови су били:

Теман, Омар, Софар, Готом и Кенез.

Тамна, иноча Исавовог сина Елифаса, је родила Елифасу Амалика. То су потомци Исавове жене Аде.

Ово су синови Рагуилови:

Нахат, Зара, Шама и Мозе. То су потомци Исавове жене Васемате.

Ово су синови Исавове жене Оливеме, ћерке Анине, унуке Севегонове.

Она је родила Исаву Јеуса, Јеглома и Кореја.

Ово су кнезови над Исавовим потомцима.

Синови Исавовог првенца Елифаса су кнезови:

Теман, Омар, Софар, Кенез, Кореј, Готом и Амалик. Ови кнезови су Елифасови синови у Едому, и потомци Исавове жене Аде.

Ово су потомци Исавовог сина Рагуила.

Кнезови: Нахат, Зара, Шама и Мозе. Ови кнезови су синови Рагуилови у едомској земљи, а унуци Исавове жене Васемате.

Ово су синови Исавове жене Оливеме. Кнезови:

Јеус, Јеглом и Кореј. То су потомци Исавове жене Оливеме, Анине ћерке.
То су синови Исавови, и то су кнезови у Едому.
Ово су синови Сира Хоријца, становника оне земље:
Лотан, Совал, Севегон, Ана, Дисон, Асар и Дисан. Ови Сирови синови су кнезови Хоријаца у едомској земљи.
Ово су Лотанови синови:
синови Хорије и Еман. Лотанова сестра је била Тамна.
Ово су Совалови синови:
Голам, Манахат, Евал, Шефо и Онам.
Ово су Севегонови синови:
Аја и Ана. Ана је онај што је нашао изворе врућe воде у пустари, док је напасао магарце свога оца Севегона.
Анина деца су:
Дисон и Анина ћерка Оливема.
Дисанови синови су:
Амада, Асван, Итран и Харан.
Ово су Асарови синови:
Валан, Заван и Акан.
Ово су Дисанови синови:
Уз и Аран.
Ово су кнезови Хоријски:
Лотан, Совал, Севегон, Ана, Дисон, Асар и Рисон.
То су кнезови хоријски по њиховим клановима у земљи Сир.
А ово су цареви који су владали у земљи Едом, пре него што је и један цар завладао над израиљским народом.
Над Едомом је владао Валак, Веоров син, чији град се звао Денава.
Кад је Валак умро, на његово место се зацарио Јовав, син Зарин из Восоре.
Кад је Јовав умро, на његово место се зацарио Асом из земље Теманаца.
Кад је Асом умро, на његово место се зацарио Адад, Варадов син, који је потукао Мадијанце на моавском пољу. Његов град се звао Авит.
Кад је Адад умро, на његово место се зацарио Самала из Масреке.
Кад је Самала умро, на његово место се зацарио Саул из Ровота на Реци.
Кад је Саул умро, на његово место се зацарио Валенон, син Ахворов.

Кад је Валенон, син Ахворов умро, на његово место се зацарио Адар. Његов град се звао Пау. Његовој жени је било име Метавеила, која је била ћерка Матраиде, ћерке Мезахавове.

Ово су имена Исавових кнезова према њиховим породицама и насеобинама:

Тамна, Гола, Јетет,
Оливема, Ила, Финон,
Кенез, Теман, Мивсар,
Магедило и Ирам.

То су били едомски кнезови према својим насеобинама у земљи коју су запосели.

То је Исав, праотац Едомаца.

Јаков је живео у земљи где је његов отац живео као странац – у земљи хананској.

Ово је извештај о Јаковљевој породици.

Јосиф, младић од седамнаест година, је чувао стада свога оца са синовима Вале и Зелфе, које су биле жене његовог оца. Јосиф је њиховом оцу подносио лоше извештаје о њима.

Израиљ је Јосифа волео више од свих својих синова, јер му се овај родио под старост. Зато му је направио дугачку одору с рукавима. Његова браћа су приметила да га њихов отац више воли него ли иједног од њих, па су га толико замрзели да нису могли ни да га поздраве.

Једном је Јосиф уснио сан и испричао га својој браћи, због чега су га они још више замрзели. „Послушајте, молим вас – рекао је Јосиф – сан који сам уснио. Везујемо ми жито у снопље насред поља, кад се наједном мој сноп дигне и усправи. Уто се ваши снопови окупе око мога снопа и дубоко му се поклоне.“

Његова браћа му рекоше: „Да не мислиш да се зацариш над нама? Да нећеш, можда, да владаш над нама?“ Због његових снова и због његових речи су га још више замрзели.

Јосиф је уснио још један сан и испричао га својој браћи: „Ево, уснио сам још један сан. Сунце, месец и једанаест звезда дубоко су ми се поклонили.“

Али, кад је испричао сан своме оцу и својој браћи, његов га отац укори: „Шта значи тај сан који си уснио? Зар ћемо доћи ја, твоја мајка и твоја браћа и до земље ти се клањати?“ Његова браћа су му завидела, али је његов отац држао целу ствар на уму.

Једном Јосифова браћа оду да чувају овце свога оца код Сихема. Израиљ рече Јосифу: „Не чувају ли твоја браћа овце код Сихема? Хајде да те пошаљем к њима!“

„Добро“ – одговори Јосиф.

Отац му онда рече: „Иди и види је ли све у реду с твојом браћом и овцама, па ми јави.“ Тако га је послао из хевронске долине.

Јосиф је стигао у Сихем. Неки човек га нађе како лута по пољима, па га упита: „Шта тражиш?“

Јосиф одговори: „Тражим своју браћу. Реци ми, молим те, где чувају стадо.“

Човек му одговори: „Отишли су одавде. Чуо сам, наиме, да су рекли: ’Хајдемо у Дотан!’“

Јосиф крене за својом браћом и нађе их код Дотана. Угледали су га из даљине. Но, пре него што им се приближио, они се договоре да га убију.

Рекли су један другоме: „Ево, стиже онај сањар. Хајде сад да га убијемо и да га бацимо у неку јаму! Рећи ћемо да га је прождрла дивља звер. Онда ћемо видети шта ће бити од његових снова.“

Кад је то чуо Рувим, гледао је да га избави из њихових руку, рекавши: „Немојмо му одузимати живот! Не проливајмо његову крв – наставио је – баците га у ову јаму ту у пустињи, али не дижите руку на њега!“ Хтео је да га тако избави из њихових руку и да га врати његовом оцу.

Кад је Јосиф стигао к њима, они свуку његову одору, ону украшену одору која је била на њему, па га зграбе и баце у јаму. Јама је била празна; није било воде у њој.

Затим су сели да једу. Уто подигну поглед и угледају караван Исмаиљаца како долазе из Галада. Њихове камиле су носиле мирисљаву смолу, мелем, и смирну. Ишли су у Египат.

Тада Јуда рече: „Какву ћемо корист имати ако убијемо нашег брата и прикријемо његово убиство? Хајде да га продамо Исмаиљцима! Тако нећемо подићи руке на њега, јер он је, ипак, наш брат, наша крв.“ Његова браћа га послушаше.

И кад су ту пролазили неки Мадијански трговци, они извуку и подигну Јосифа из јаме и продају га Исмаиљцима за двадесет сребрњака, који га потом одведу у Египат.

Кад се Рувим вратио, видео је да нема Јосифа у јами. Тада је раздро своју одећу. Затим се вратио својој браћи и рекао: „Дечака нема! Шта ћу сад и куда ћу?“

Но, они узму Јосифову одору, закољу једно јаре и умоче одору у крв. Затим узму украшену одору и донесу је своме оцу. Рекли су му: „Нашли смо ово. Погледај да ли је ово одора твога сина или није.“

Јаков је препознао одору, па је рекао: „То је одора мога сина! Прождрла га је дивља звер! Нема сумње, Јосиф је растргнут на комаде!“

Јаков је тада раздрао своју одећу, ставио кострет око струка, те је дуго времена оплакивао свога сина. Сви његови синови и све његове ћерке су се трудили да га утеше, али је он одбијао да га утеше. Говорио је: „Не! У жалости ћу сићи к своме сину у Свет мртвих.“ Тако је његов отац нарицао за њим.

А Мадијанци продају Јосифа у Египат Петефрију, дворанину фараоновом, заповеднику његове телесне страже.

У то време се Јуда одселио од своје браће и настанио код Одоламејца по имену Хира. Ту је Јуда запазио ћерку неког Хананца који се звао Шуа, па ју је узео за жену и легао с њом. Она је затруднела и родила сина, коме је *Јуда* дао име Ир. Поново је затруднела и родила сина, коме је дала име Авнан. Још једном је родила сина и дала му име Силом. Јуда је био у Хезиву када га је родила.

Јуда је оженио свога првенца Ира девојком по имену Тамара. Али Ир је учинио зло пред Господом, те га је Господ погубио.

Тада Јуда рече Авнану: „Лези с женом свога брата и изврши према њој деверску дужност и подигни потомство своме брату.“ Знајући да се потомство неће рачунати као његово, Авнан је испуштао семе на земљу кад год би легао са женом свога брата, да не би дао потомство своме брату. То што је учинио било је зло пред Господом и зато је Господ и њега погубио.

Јуда рече својој снахи Тамари: „Остани као удовица у дому свога оца док не одрасте мој син Силом.“ Мислио је, наиме: „Само да не умре и он као његова браћа.“ Зато је Тамара отишла да живи у дому свога оца.

Након много времена умре Јудина жена, ћерка Шуина. Кад су прошли дани жалости, Јуда оде горе у Тимну да стриже овце са својим пријатељем Одоламејцем Хиром.

Тамари јаве: „Ено ти свекар оде у Тимну да стриже овце.“ Тада Тамара скине удовичко рухо, покрије лице копреном и умота се, те седне на улазу у Енајим што је на путу за Тимну. Видела је, наиме, да је Силом одрастао, али да му је нису дали за жену.

Кад ју је Јуда угледао, помислио је да је блудница, јер је била покрила лице. Сврати он к њој с пута и рече: „Дај да легнем с тобом.“ Није знао, наиме, да му је то снаха.

Она му рече: „Шта ћеш ми дати ако легнеш са мном?“

„Послаћу ти једно јаре из стада“ – одговори Јуда.

Она му рече: „Може, ако оставиш залог док га не пошаљеш.“

„Какав залог да ти оставим?“ – упита он.

Она рече: „Твој печат, врпцу и штап што ти је у руци.“ Дао јој је и једно и друго. Потом легне с њом и она затрудни. Онда је устала

и вратила се; скинула је копрену с лица и поново обукла своје удовичко рухо.

Јуда пошаље јаре преко свог пријатеља Одоламејца да откупи залог од оне жене. Но, овај је није нашао. Питао је људе из тог места: „Где је храмска блудница што је била ту код пута за Енајим?“

„Овде није било храмске блуднице“ – рекоше му.

Одоламејац се врати к Јуди и рече: „Нисам је нашао. Шта више, људи тог места су ми рекли да тамо није било храмске блуднице.“

Јуда рече: „Да се не обрукамо, нек она задржи то што има. Ето, ја сам јој послао јаре, али је ти ниси нашао.“

Око три месеца касније, јаве Јуди: „Твоја снаха Тамара се одала блудничењу, па је чак и затруднела у блудничењу.“

„Изведите је – нареди Јуда – па нека се спали!“

Док су је изводили, она поручи своме свекру: „Ово припада човеку с којим сам затруднела. Погледај, молим те, да ли препознајеш чији је овај печатњак на врпци и овај штап.“

Јуда их препозна, па рече: „Она је праведнија него ја, који је нисам дао своме сину Силому.“ И више јој није приступао.

Кад је дошло време да роди, испостави се да носи близанце. Док се порађала, један од њих истури руку. Бабица узме његову руку и привеже му црвени конац око руке, рекавши: „Овај је изашао први.“ Али баш тада он увуче руку, па изађе његов брат. Бабица рече: „Како ли се само проби?!“ Зато су му дали име „Фарес“. Потом је изашао његов брат који је на руци имао црвени конац. Њега су назвали „Зара“.

Јосифа су довели у Египат, где га је од Исмаиљаца, који су га тамо одвели, купио Египћанин Петефрије, фараонов дворанин и заповедник његове телесне страже.

Али Господ је био с Јосифом, те му је све полазило за руком. Зато је живео у дому свога господара Египћанина. Његов господар је видео да је Господ с Јосифом и да му Господ даје успех у свему што ради. Тако је Јосиф задобио његову наклоност, па га је поставио за управитеља свога дома и поверио му сву своју имовину. Од како га је поставио за надгледника свога дома и све своје имовине, Господ је због Јосифа благословио Египћанинов дом. Господњи благослов је био над свим што је *Петефрије* имао у кући и на пољу. Тако је све што је имао препустио Јосифовој бризи, тако да није бринуо ни за шта, осим за храну коју је јео.

А Јосиф је био стасит и наочит младић. После неког времена, жена његовог господара баци око на Јосифа, па му рече: „Лези са мном!“

Али он то одби и рече жени свога господара: „Види, од како сам ја овде, мој се господар не брине ни о чему у кући, него је све препустио мени. Он у овој кући нема више власти од мене; ништа ми није ускратио осим тебе, јер си његова жена. Па како бих могао да учиним тако велико зло и згрешим против Бога?“ Тако је наговарала Јосифа из дана у дан, али он није пристајао ни да легне с њом ни да буде близу ње.

Једног дана *Јосиф* уђе у кућу да ради свој посао. У кући није било никога од слугу. Она тада зграби његов огртач и рече му: „Лези са мном!“ Но, Јосиф остави огртач у њеној руци, те побегне изјуривши напоље.

Кад је видела да је оставио огртач у њеној руци и да је изјурио из куће, она позва слуге и рече им: „Гледајте! Јеврејина нам је довео да нас исмева. Дошао је ту да легне са мном, али сам ја почела да вичем из свег гласа. Кад је чуо да сам повисила глас и почела да вичем, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.“

Његов огртач је држала уз себе док се његов господар није вратио кући. Онда је и њему испричала исту причу: „Онај роб Јеврејин кога си нам довео, дошао је к мени да ме исмева. Али кад сам повисила глас и почела да вичем, он је оставио свој огртач код мене и побегао напоље.“

Кад је његов господар чуо причу своје жене, која му је рекла: „Ето, тако је са мном поступио твој роб“, разгневио се. Тада господар зграби Јосифа и баци га у тамницу, тамо где су били затворени царски затвореници.

Јосиф је остао у тамници. Ипак, Господ је био с њим и смиловао му се, учинивши да Јосиф стекне наклоност управитеља тамнице. Управитељ тамнице је поверио Јосифу управу над свим затвореницима који су били у тамници. Управитељ тамнице није надгледао ништа што је поверио Јосифу, јер је с овим био Господ који му је давао успех у свему што би предузео.

После извесног времена, десило се да су пехарник и пекар египатског цара згрешили нешто против свога господара, египатског цара. Фараон се разљути на своја два дворанина, на главног пехарника и на главног пекара, па их стави у притвор, у зграду заповедника телесне страже, у исту тамницу где је Јосиф био затворен. Заповедник телесне страже је одредио Јосифа да их послужује. У притвору су провели неко време.

Једне ноћи обојица – пехарник и пекар египатског цара, који су били затворени у тамници – усну сан. Сваки човек је уснио свој сан и сваки сан је имао своје значење. Кад је Јосиф ујутро дошао к

њима, приметио је да су лоше воље. Упитао је ту двојицу дворанина који су били с њим у притвору, у згради његовог господара: „Зашто су вам лица смркнута?“ Они му одговоре: „Уснули смо снове, али нема никога да нам их протумачи.“ Јосиф им на то рече: „Није ли Бог тај који даје тумачење снова? Хајде, испричајте ми их.“ Главни пехарник исприча свој сан Јосифу: „У своме сам сну видео чокот лозе пред собом. На чокоту су биле три младице. Тек што је на њима потерало лишће, младице се расцветају и на њиховим гроздовима дозру зрна. Ја сам, пак, у руци држао фараонов пехар. Онда сам узео оно грожђе, исцедио га у фараонов пехар, и ставио пехар у фараонову руку.“ Јосиф му рече: „Ово је значење сна: три младице су три дана. За три дана ће ти фараон подићи главу и вратиће те у твоју службу, па ћеш опет стављати пехар у фараонову руку као кад си био његов пехарник. Сети ме се кад ти крене на добро; буди, молим те, тако љубазан да ме споменеш фараону и извучеш ме из ове тамнице. Ја сам, у ствари, силом био одведен из земље Јевреја, а ни овде нисам учинио ништа за шта би ме стрпали у ову тамницу.“

Кад је главни пекар видео да је Јосиф добро протумачио сан, рекао је Јосифу: „И ја сам уснио сан: на глави ми је било три кошаре белог пецива. У горњој кошари је било свакојаког пецива за фараона, али су га птице јеле из кошаре на мојој глави.“ Јосиф му одговори: „Ово је тумачење сна: три кошаре су три дана. Након три дана фараон ће ти одрубити главу; обесиће те на дрво, па ће птице јести месо с тебе.“

Тако се и деси; трећега дана је био фараонов рођендан, и он приреди гозбу за све његове дворане. Главног пехарника и главног пекара је довео из тамнице пред своје дворане. Главног пехарника је вратио у његову пехарничку службу, те је поново стављао пехар у фараонову руку, а главног пекара је обесио – по тумачењу које им је дао Јосиф. Међутим, главни пехарник се није сетио Јосифа. Заборавио га је.

После две пуне године фараон је сањао: и гле, стоји он крај Нила. Уто изађе из Нила седам лепих и дебелих крава. Пасле су међу трском. Међутим, из Нила за њима изађе седам других крава, ружних и мршавих, те стану уз оне краве на обали Нила. Тада оне ружне и мршаве краве прождру оних седам лепих и дебелих крава. Тог часа се фараон пробудио.

Кад је заспао, уснио је други сан: и гле, седам пуних и једрих класова израсту на једној стабљици. Но, одједном изникне за њима седам других класова, штурих и опаљених источним ветром. Тада

оних седам штурих класова прождру оних седам једрих и пуних класова. Фараон се пробудио, али је схватио да је и то био сан.

Ујутро је фараон био узнемирен, па је позвао све египатске гатаре и мудраце. Фараон им је испричао своје снове, али нико му их није могао протумачити. Тада главни пехарник рече фараону: „Сетих се данас мојих погрешака кад се оно фараон разљутио на своје слуге, па је бацио мене и главног пекара у притвор, у кући заповедника телесне страже. Једне ноћи смо обојица уснули по сан, и сваки сан је имао своје значење. Тамо је са нама био један младић, Јеврејин, роб заповедника главне страже. Ми смо му испричали наше снове, а он је протумачио и мој и његов сан. Десило се баш онако како нам их је протумачио; ја сам био враћен у службу, а онога су обесили."

Фараон одмах пошаље по Јосифа, те су га журно извели из тамнице. Након што се обријао и обукао нову одећу, изашао је пред фараона. Фараон рече Јосифу: „Уснио сам сан, али га нико не може протумачити. Чуо сам да се прича о теби да можеш да протумачиш сан чим га чујеш." Јосиф одговори: „Ја не могу, али ће Бог дати одговор фараону који ће га умирити." Фараон рече Јосифу: „Сањао сам да стојим на обали реке Нил, кад из Нила изађе седам дебелих и лепих крава. Пасле су међу трском. Али тада за њима изађе седам других крава, јадних, мршавих и веома ружних. У целој египатској земљи нисам видео тако ружних крава. Тада те мршаве и јадне краве прождру оних првих седам дебелих крава. Но, иако су их прогутале, није се примећивало да су им у трбуху; изгледале су јадно као и пре. У тај час се пробудим. Затим сам у сну видео како је на једној стабљици израсло седам класова, пуних и једрих. Али после њих израсте седам сувих, штурих и источним ветром опаљених класова. Ти штури класови прождру оних седам добрих класова. Испричао сам ово и гатарима, али нико није знао да ми одговори."

Јосиф рече фараону: „Фараонови снови су, у ствари, један сан: Бог ти је објавио шта ће учинити. Седам лепих крава седам су година, као што су и седам пуних класова седам година; то је, дакле, само један сан. Седам мршавих и јадних крава које су изашле после њих, као и оних седам сувих, штурих и источним ветром опаљених класова, су такође седам година. То су седам година глади. То је оно што сам већ рекао фараону: Бог му је објавио шта ће учинити. Долази, ево, седам година великог обиља за цео Египат. После њих ће доћи седам година глади када ће се заборавити све изобиље у Египту, јер ће глад опустошити земљу. Због глади која

ће уследити, нико се неће сећати обиља у земљи; глад ће, наиме, бити веома тешка. А то што се фараонов сан поновио, значи да се Бог чврсто одлучио на то и да ће то убрзо и учинити. Зато нека сад фараон потражи разборитог и мудрог човека, па нека га постави над египатском земљом. Нека фараон још постави надгледнике над Египтом да прикупљају петину од летине у Египту током седам година обиља. Нека прикупљају сву храну током оних седам година које долазе, те нека по фараоновом овлашћењу складиште жито по градовима и чувају га за храну. Та храна нека служи као залиха за земљу током седам година глади која ће задесити Египат, тако да земља не би пропала због глади."

Јосифов одговор се свидео фараону и свим његовим дворанима. Тада фараон рече својим дворанима: „Зар можемо наћи човека као што је он, човека у коме је Дух Божији?" Затим фараон рече Јосифу: „Будући да ти је Бог обзнанио све ово, нема никог ко је тако разборит и мудар као што си ти. Ти ћеш бити надгледник мога дома, те ће се сав мој народ покоравати твојим наредбама. Једино ћу ја, који сам на престолу, имати већу власт од тебе. Ево, постављам те над целом египатском земљом" – рече фараон. Тада је фараон скинуо печатни прстен са своје руке и ставио га на Јосифов прст. Затим га је обукао у рухо од најбољег лана, а око врата му је ставио златан ланац. Још је наредио да га провезу кочијама као његовог заменика, а пред њим су узвикивали: „На колена!" Тако га је поставио над целим Египтом. Уз то му фараон рече: „Ја сам фараон, нико у целом Египту не сме да макне руку или ногу без твог одобрења." Фараон је Јосифа назвао Сафнат-Панеах и дао му за жену Асенету, ћерку Поти-Фере, свештеника из Она. Тако је Јосиф добио власт над Египтом.

Јосифу је било тридесет година кад је ступио у службу фараона, египатског цара. Отишавши од фараона, Јосиф је обишао целу египатску земљу. Током седам родних година земља је обилно рађала. У тих седам година обиља које су настале у Египту, Јосиф је прикупљао сваку врсту хране и складиштио је по градовима. Летину са околних поља је смештао у сваки град. Жита које је Јосиф прикупио било је много као песка у мору, тако да га је престао мерити; није му, наиме, било мере.

Пре него што су наступиле године глади, Јосифу су се родила два сина које му је родила Асенета, ћерка Поти-Фере, свештеника у Ону. Јосиф је своме првенцу дао име „Манасија", јер је рекао: „Бог ми је дао да заборавим сву своју муку и сву родбину у дому свога оца." Другога је назвао „Јефрем", рекавши: „Бог ме је учинио родним у земљи моје патње."

Кад се навршило оних седам година обиља које су настале у Египту, почеле су да наступају године глади, баш како је Јосиф и рекао. У свим земљама је било глади, али је у целом Египту било хлеба. А кад је глад задесила и Египат, народ завапи фараону за хлеб. Тада фараон рече свим Египћанима: „Идите к Јосифу и учините како вам он каже!“ Настала је глад по целој земљи. И пошто је завладала жестока глад у целом Египту, Јосиф је отворио сва складишта, па је продавао жито Египћанима. Цели свет је долазио Јосифу у Египат да купује жито, јер је глад била жестока по целом свету.

Кад је Јаков видео да има жита у Египту, рекао је својим синовима: „Шта се ту згледате? Чуо сам, ево, да има жита у Египту. Сиђите тамо и купите нам га оданде, да останемо на животу и не помремо.“ Тако десеторица Јосифове браће сиђу да купе жито у Египту. Јаков није слао Јосифовог брата Венијамина с његовом браћом, мислећи да би му се могла десити каква несрећа. Синови Израиљеви су били међу онима који су дошли да купе жито, јер је глад владала и у хананској земљи.

Јосиф, који је био намесник над земљом, продавао је жито целом народу у земљи. Дођу тако и Јосифова браћа и поклоне му се лицем до земље. Јосиф је препознао своју браћу чим их је видео, али се према њима држао као странац, те им се оштро обратио: „Одакле сте дошли?“ Они одговоре: „Из хананске земље, дошли смо да купимо храну.“ Јосиф је, наиме, препознао своју браћу, али они њега нису препознали. Тада се Јосиф сетио својих снова које је сањао о њима, па им је рекао: „Ви сте уходе! Дошли сте да извидите где је земља најслабија.“ Они одговорише: „Не, господару! Твоје слуге су дошле да купе хране. Сви ми смо синови једног човека. Твоје слуге су поштени људи, а не уходе.“ „Не, него сте уходе – тврдио је Јосиф. Дошли сте да извидите где је земља најслабија.“ Али они му рекоше: „Нас, твојих слугу, било је дванаесторо браће. Синови смо једног човека у хананској земљи. Ено, најмлађи је сад с нашим оцем, а једнога више нема.“ Но, Јосиф им је *поново* рекао: „Онако је како сам рекао: ви сте уходе!“ Овако ћу вас проверити: „Тако ми фараона, нећете отићи одавде ако овамо не дође ваш најмлађи брат. Пошаљите једног од вас да доведе вашег брата. Ви остали ћете остати у притвору и бити испитани да се провери да ли говорите истину или не. Иначе, тако ми фараона, ви сте уходе.“ Потом их је бацио у затвор на три дана. Трећег дана им је рекао: „Ја сам човек који се боји Бога. Зато учините ово што кажем и остаћете

у животу. Ако сте поштени, нека један од вас браће остане у затвору. Ви остали идите и однесите жито својим изгладнелим породицама. Потом доведите свог најмлађег брата, да се потврди истинитост ваших речи, те да не умрете.“ Тако су и учинили.

Они, затим, рекоше један другоме: „Заиста смо криви због нашег брата. Гледали смо његову патњу док нас је молио за милост, али га нисмо слушали. Зато нас је и снашла ова невоља.“ Рувим им одврати: „Нисам ли вам рекао: ’Не огрешујте се о дечака!’? Али ви ме нисте слушали. Ево, сад се тражи одговорност за његову крв!“

Они нису знали да их Јосиф разуме, јер је говорио с њима преко преводиоца. Тада се Јосиф удаљио од њих и заплакао. Кад се вратио, поново је разговарао с њима. Онда је издвојио Симеуна између њих и наредио да га свежу на њихове очи. Јосиф је, потом, наредио да им напуне жито у вреће, да им се врати њихов новац у вреће, свакоме посебно, те да им се да храна за пут. Тако им је и било учињено. Натоваре они тако жито на своје магарце и оду. Но, у преноћишту, један од њих отвори своју врећу да нахрани свог магарца и угледа свој новац како одозго стоји у врећи. Тада овај рече својој браћи: „Мој новац је враћен! Ево, ту је у мојој врећи!“ Њима се одузме срце. Тресући се, питали су један другога: „Шта нам је то Бог урадио?“

Кад су дошли к своме оцу Јакову у Ханан, испричали су му све што им се десило. Рекли су му: „Човек који је господар земље је грубо говорио с нама и оптужио нас да смо уходе. Али ми смо му рекли: ’Поштени смо, нисмо уходе. Било нас је дванаесторо браће; синови смо једног оца. Једнога више нема, а најмлађи је сад са оцем у Ханану.’ Тада нам је тај човек, господар земље, рекао: ’Овако ћу знати да сте поштени: оставите једног брата ту са мном, а ви остали узмите жито за ваше изгладнеле породице, па идите. Затим доведите свог најмлађег брата, па ћу знати да нисте уходе, него поштени људи. Тада ћу вам вратити вашег брата, па ћете моћи да тргујете по земљи.’“

Али док су празнили своје вреће, сваки од њих у својој врећи нађе своју кесу са новцем. Кад су они и њихов отац угледали кесе са новцем, уплашили су се. „Остављате ме без деце! – рече им њихов отац Јаков. Јосифа нема, Симеуна нема, а сад и Венијамина хоћете да одведете. Све се уротило против мене!“

Тада Рувим рече своме оцу: „Можеш да усмртиш моја два сина ако ти га не доведем натраг. Повери га мени и ја ћу ти га вратити.“ Али Јаков рече: „Неће мој син сићи с вама! Његов брат је мртав, и он је остао сам. Ако би му се десила несрећа на путу на који полазите, онда бисте моју седу главу у тузи свалили у Свет мртвих.“

Владала је жестока глад у земљи. Кад су појели жито које су донели из Египта, рече им њихов отац: „Идите и купите нам мало жита.“

Јуда му на то рече: „Онај човек нас је изричито упозорио: ’Не излазите ми на очи ако ваш брат не буде с вама.’ Ако си спреман да пошаљеш нашег брата с нама, ми ћемо сићи и купићемо ти хране. А ако нећеш да га пошаљеш, ни ми нећемо ићи, јер нам је онај човек рекао: ’Не излазите ми на очи ако ваш брат не буде са вама.’“

Израиљ им рече: „Зашто сте ми нанели бол рекавши том човеку да имате још једног брата?“

Они му одговорише: „Тај човек нас је помно испитивао о нама и о нашој породици. Питао је: ’Да ли вам је отац још увек жив? Имате ли још којег брата?’ Ми смо му одговорили на питања. Како смо могли знати да ће рећи: ’Доведите свога брата’?“

Тада Јуда рече своме оцу, Израиљу: „Пошаљи дечака са мном, па да се спремимо и идемо, да останемо на животу и не помремо – ни ми, ни ти, ни наша деца. Ја јамчим за њега; мене сматрај одговорним за њега. Ако га не вратим теби и не поставим га пред тебе, нека сам ти крив до века. Да нисмо толико оклевали, до сад бисмо се већ два пута вратили.“

Њихов отац, Израиљ, им рече: „Кад је тако, нека буде. Али, учините ово: понесите у своје торбе најбоље производе земље па однесите на дар оном човеку: мало мелема, мало меда и зачина, те нешто смирне, пистације и бадема. Са собом понесите и двоструко више новца, јер морате вратити новац који је стављен одозго у ваше вреће. Можда је била грешка. Поведите и свога брата, па се спремите и вратите се оном човеку. Нека Бог Свемоћни учини да вам се онај човек смилује, те вам пусти и другог брата и Венијамина. А ако треба да останем без деце, нека останем.“

Тако они узму дар и двоструко више новца, те поведу Венијамина. Онда се спреме и оду у Египат, па ступе пред Јосифа. Кад их је Јосиф видео са Венијамином, рекао је управитељу свога дома: „Одведи ове људе у кућу, а потом закољи једно живинче и приготови га, јер ће они обедовати са мном у подне.“

Слуга учини како му је Јосиф рекао, те их је одвео у Јосифову кућу. Људи су се уплашили кад су били доведени у Јосифову кућу. Мислили су: „Доведени смо овде због новца који нам се нашао у врећама први пут. Сада ће нас напасти и свладати, па ће нас узети за робове заједно с нашим магарцима.“

Кад су били на улазу у кућу, они приступе управитељу Јосифовог дома и обрате му се: „О, господару! Ми смо ту већ једном

долазили да купимо хране. Али кад смо дошли у преноћиште, отворили смо наше вреће и тамо је био наш новац. Сваки од нас је, у својој врећи, одозго, затекао свој новац, исту своту. Ево, донели смо га са собом. Са собом смо понели још новца да купимо хране. Не знамо ко нам је ставио новац у наше вреће."

„Будите спокојни! – рече им управитељ. Не плашите се! Ваш Бог и Бог вашег оца је ставио благо у ваше вреће. Ваш новац је стигао к мени." Потом им је извео Симеуна.

Кад их је довео у Јосифову кућу, управитељ им је дао воде да оперу ноге, а њиховим магарцима је дао храну. Затим су припремили дар да дочекају Јосифа кад стигне у подне, јер су чули да ће тамо ручати.

Кад је Јосиф дошао у кућу, они му донесу дарове који су понели са собом и поклоне му се до земље. Јосиф их је упитао за здравље, и наставио: „А је ли здрав ваш стари отац о коме сте ми говорили? Да ли је још жив?"

„Твој слуга, наш отац, још увек је жив и у добром је здрављу" – одговоре они и дубоко *му* се поклоне. Подигавши поглед, Јосиф опази свога брата Венијамина, сина своје мајке, па упита: „Да ли је ово ваш најмлађи брат о коме сте ми причали?" Онда дода: „Нека ти Бог подари милост, сине мој!" Јосиф се од самилости потресао видевши свога брата, па је журно изашао напоље тражећи где да се исплаче. Ушао је у једну собу и тамо се исплакао.

Онда се умио и изашао. Сабравши се, наредио је: „Нека се послужи ручак!"

Јосифу су служили ручак одвојено, њима су служили одвојено, и Египћанима који су јели с њима су такође служили одвојено. Египћани, наиме, не једу са Јеврејима, јер је то за њих одвратно. Пред њим су седели по својој старости, од прворођенца до најмлађег, на шта су се они гледали у чуду. Оброци су им се доносили с његовог стола. Међутим, Венијаминов обед је био пет пута већи. Тако су пили и гостили се с њим.

Јосиф нареди управитељу свога дома: „Напуни вреће ових људи храном онолико колико могу понети, а новац свакога од њих стави одозго у његову врећу. А мој пехар, онај сребрни пехар, стави одозго у врећу најмлађега заједно с његовим новцем за жито." Управитељ учини онако како му је Јосиф рекао.

Кад је свануло јутро, отпремили су људе и њихове магарце. Они још нису били отишли далеко од града, кад Јосиф рече управитељу свога дома: „Устани и пођи за оним људима. Кад их стигнеш, реци

им: ’Зашто узвраћате зло за добро? Зар да украдете пехар из ког мој господар пије и из ког чита будућност? Учинили сте зло!’“

Кад их је стигао, рекао им је те речи. Они му рекоше: „Зашто мој господар говори такве речи? Далеко било од твојих слугу да учине такву ствар! Чак и новац који смо нашли одозго у нашим врећама смо ти вратили из хананске земље. Како бисмо, онда, могли да украдемо сребро или злато из куће твога господара? А ако код неког од твојих слугу нађеш оно што припада твоме господару, тај ће умрети, а ми остали ћемо постати робови твоме господару.“

„У реду, нека буде како сте рекли – сложио се управитељ. Ипак, само онај код кога се пронађе пехар ће ми бити роб. Ви остали ћете бити без кривице.“

Брже-боље су спустили своје вреће на земљу, те је сваки од њих отворио своју. Управитељ је претраживао од најстаријег па до најмлађег. Пехар је пронађен у Венијаминовој врећи. На то они раздеру своју одећу. Онда сваки натовари свог магарца, па се врате у град.

Јосиф је још био тамо кад су Јуда и његова браћа стигла. Они се баце пред њим на земљу. Јосиф им рече: „Шта сте то учинили? Зар нисте знали да човек као ја открива будућност?“

Јуда одговори: „Шта можемо рећи моме господару? Шта да кажемо? Чиме да се оправдамо? Бог је открио кривицу твојих слугу. Ево нас, робови смо мога господара, и ми и онај код кога је пехар нађен.“

„Далеко било од мене да учиним тако нешто! – рече Јосиф. Само онај код кога је пехар нађен ће бити мој роб. Ви остали се мирно вратите своме оцу.“

Јуда му је тада приступио и рекао: „Мој господару, дозволи своме слузи да ти се обрати. Не гневи се на твога слугу, јер ти си као фараон. Мој господар је питао своје слуге: ’Имате ли оца или брата?’ А ми смо одговорили моме господару: ’Имамо старог оца и брата који се родио оцу под старост. Тај је најмлађи. Његов прави брат је умро, тако да је он једини остао од своје мајке. Отац га много воли.’

Ти си затим рекао: ’Доведите га к мени да га видим својим очима!’ А ми смо ти одговорили: ’Дечак не може да напусти оца; ако га остави, отац ће умрети.’ Али ти си рекао својим слугама: ’Ако ваш најмлађи брат не дође с вама, не излазите ми на очи.’ Кад смо се вратили твоме слузи, нашем оцу, пренели смо му речи мога господара.

На то је наш отац рекао: ’Вратите се и купите нам нешто хране.’ Ми смо му рекли: ’Не можемо да идемо тамо. Ићи ћемо само ако

наш најмлађи брат пође с нама. Ако он не буде био с нама, том човеку нећемо моћи да изађемо на очи.'

Твој слуга, наш отац, нам је тада рекао: 'Ви знате да ми је моја жена родила два сина. Један ме је већ напустио. Тада сам мислио: сигурно је растргнут! Од тада га више нисам видео. Ако и овога одведете од мене, те и њега задеси несрећа, с тугом ћете свалити моју седу главу у Свет мртвих.'

Стога, ако дечак не буде с нама кад се вратим твоме слузи, моме оцу – коме је дечак толико прирастао срцу – пресвиснуће кад види да дечака нема са нама. Тако ће твоје слуге с тугом свалити у Свет мртвих седу главу твога слуге, нашег оца. А ја, твој слуга, јемчио сам свом оцу за младића, рекавши: 'Ако ти га не доведем, нек будем крив своме оцу до века!'

Зато те молим да твој слуга остане као роб код мога господара уместо дечака, а дечак нека се врати са својом браћом. Јер, како да пођем горе своме оцу ако дечак не буде са мном? Не бих могао да гледам јад који би схрвао мога оца."

Јосиф није могао више да се уздржава пред својим слугама, па је повикао: „Нека сви изађу!" Пошто нико од његових људи није остао с њим, Јосиф се открио својој браћи. Тада је гласно заплакао, тако да су га и Египћани чули. Чак је и фараонов дом дочуо за то.

„Ја сам Јосиф! – рекао је својој браћи. Је ли мој отац заиста још жив?" Његова браћа нису могла да одговоре своме брату; били су потпуно уплашени пред њим. Јосиф је затим рекао својој браћи: „Приђите к мени." Кад су пришли, рекао им је: „Ја сам ваш брат, Јосиф, кога сте продали у Египат. Но, сада се немојте жалостити и гневити на себе што сте ме продали овде. Бог ме је, наиме, послао пред вама да вас одржи у животу. Већ су две године од како је глад у земљи, а још пет година неће бити ни орања ни жетве. Бог ме је послао пред вама да вам сачувам потомство на земљи и да вас одржим у животу великим избављењем.

Стога, нисте ме ви овде послали, него Бог. Он ме је поставио фараону за главног саветника, за управитеља целог његовог дома, те за господара над целим Египтом. Зато се брзо вратите моме оцу, па му реците: 'Твој син Јосиф ти поручује: Бог ме је поставио за господара над целим Египтом. Зато дођи к мени, не оклевај! Настанићеш се у крају Госену, па ћеш ми бити близу: ти, твоји синови, твоји унуци, твоје овце и говеда, и сва твоја имовина. Ја ћу се тамо бринути за тебе, јер глад ће трајати још пет година. Тако нећеш гладовати ни ти, ни твоја породица нити стока што ти припада.' Ево, видите и својим очима, као што види и мој брат Венијамин,

да сам то ја који вам говорим. Испричајте оцу о својој мојој слави у Египту и о свему што сте видели. Пожурите и доведите овамо мога оца!“

Онда је пао своме брату Венијамину око врата и заплакао. Венијамин је такође плакао загрливши Јосифа. Потом је плачући изљубио и сву осталу браћу. После тога су браћа разговарала.

Вест се прочула и на фараоновом двору: „Дошла су Јосифова браћа!“ То је било драго фараону и његовим дворанима. Фараон рече Јосифу: „Реци својој браћи овако: ’Натоварите вашу стоку и идите у хананску земљу, па поведите свога оца и вратите се к мени. Ја ћу вам дати најбољу земљу у Египту, па ћете се хранити од обиља земље.’ Ти надаље нареди: ’Учините ово: узмите кола из египатске земље за вашу децу и за ваше жене, поведите свога оца и дођите овамо. Не жалите за својом имовином, јер вама припада најбоља земља у Египту.’“

Синови Израиљеви тако и учине. По фараоновој наредби им је дао кола и храну за пут. Свакоме од њих је дао нову одећу, а Венијамину је дао три стотине сребрњака и пет пари нове одеће. А своме оцу је послао десет магараца натоварених најбољим производима Египта, те десет магарица натоварених житом, хлебом и намирницама оцу за пут. Затим је послао своју браћу. Док су одлазили, рекао им је: „Не свађајте се путем!“

Пођу они тако горе из Египта и дођу своме оцу Јакову у Ханан. Затим га известе: „Јосиф је још увек жив! Шта више, он је владар над целом египатском земљом.“ Јакову се следило срце; није могао да им поверује. Али кад су му пренели све што им је Јосиф рекао и кад је видео кола која је Јосиф послао да га довезу, живнуо је дух њиховог оца Јакова. Тада Израиљ рече: „То је довољно! Мој син, Јосиф, је још увек жив! Отићи ћу да га видим пре него што умрем.“

Тако се Израиљ дао на пут са свом својом имовином. Кад је дошао у Вир-Савеју, принео је жртве Богу свога оца, Исака. У ноћном виђењу, Бог зовну Израиља: „Јакове! Јакове!“

Он се одазва: „Ево ме!“

„Ја сам – рече – Бог твога оца. Не бој се да сиђеш у Египат, јер ћу тамо од тебе учинити велики народ. Ја ћу сићи с тобом у Египат и ја сам ћу те вратити овамо; а Јосиф ће ти својом руком склопити очи.“

Јаков оде из Вир-Савеје. Израиљеви синови сместише свога оца, Јакова, своју децу и своје жене у кола која је фараон послао да га повезу. Са собом поведу своју стоку и своја добра што су их стекли у хананској земљи, па дођу у Египат, Јаков и све његово потомство. У

Египат је повео своје синове, своје унуке, своје ћерке и ћерке својих синова, све своје потомство.

Ово су имена Израиљевих синова који су отишли за Египат – Јаков и његови потомци:

Јаковљев првенац Рувим.

Рувимови синови:

Енох, Фалуј, Есрон и Хармија.

Симеунови синови су:

Јемуило, Јамин, Аод, Јакин, Цохар и Саул, син Хананке.

Левијеви синови су:

Гирсон, Кат и Мераријe.

Јудини синови су:

Ир, Авнан, Силом, Фарес и Зара. Ир и Авнан су умрли у Ханану.

Фаресови синови су били: Есрон и Јемуило.

Исахарови синови су:

Тола, Фува, Јов и Симрон.

Синови Завулонови су:

Саред, Алон и Алило.

То су синови које је Лија родила Јакову у Падан-Араму и ћерку Дину. Укупно тридесет три потомака.

Гадови синови су:

Сифјон, Агије, Суније, Есвон, Ирије, Ародије и Арилије.

Асирови синови су:

Јемна, Јесва, Јесвија, Верија и њихова сестра Сера.

Веријини синови су:

Хевер и Мелхил.

То су потомци Зелфе коју је Лаван дао својој ћерки Лији. Она је родила Јакову њих шеснаест.

Ово су синови Јаковљеве жене Рахиље:

Јосиф и Венијамин. Јосифу су се у Египту родили Манасија и Јефрем. Њих му је родила Асенета, ћерка Поти-Фере, свештеника из Она.

Венијаминови синови су:

Вела, Вехер, Асвил, Гира, Наман, Ихије, Рос, Мупим, Упим и Арад.

То су Рахиљини потомци које је родила Јакову. Укупно четрнаест душа.

Данов је син Асом.

Нефталимови синови су:

Јасил, Гуније, Јесер и Селим.

То су синови Вале коју је Лаван дао својој ћерки Рахиљи. Она је родила Јакову њих седам.

Свих оних који су са Јаковом отишли у Египат, оних који од њега потичу, не укључујући жене Јаковљевих синова, било је шездесет шест. Јосифу су се родила два сина у Египту. Дакле, свих душа у Јаковљевом дому било је седамдесет.

Јаков је пред собом послао Јосифу Јуду да покаже пут до Госена. Кад су стигли у госенски крај, Јосиф упрегне своја кола, па пође у сусрет своме оцу, Израиљу, у Госен. Када се појавио пред њим, обисну му се око врата и дуго плакао.

Израиљ рече Јосифу: „Сад могу да умрем, јер сам видео твоје лице, те знам да си још жив!“

Тада Јосиф рече својој браћи и дому свога оца: „Ја ћу сада отићи и обавестити фараона: ’Моја браћа и дом мога оца, који су били у хананској земљи, дошли су к мени. Они су пастири, баве се сточарством. Дотерали су са собом ситну и крупну стоку, заједно са свим својим имањем.’ Кад вас фараон позове и упита: ’Чиме се бавите?’, ви реците: ’Твоје слуге се баве сточарством од своје младости па све до сад, исто као и наши преци’, да бисте могли да се населите у госенском крају. Наиме, Египћанима су сви пастири мрски.“

Јосиф оде и обавести фараона: „Дошли су мој отац и моја браћа са својом крупном и ситном стоком и са свом својом имовином из Ханана. Ено их у госенском крају.“ Затим је издвојио петорицу између своје браће и представио их фараону.

„Чиме се бавите?“ – упитао је фараон његову браћу.

„Твоје слуге су пастири, исто као и наши преци“ – одговоре они и наставе: „Дошли смо да се задржимо у земљи као странци, јер нема више паше за стада твојих слугу. Тешка глад је завладала у хананској земљи. Стога, допусти својим слугама да се настане у госенском крају.“

Фараон рече Јосифу: „Твој отац и твоја браћа су дошли к теби. Египатска земља ти је отворена; настани свога оца и своју браћу у најбољем делу земље. Настаните се у госенском крају. Ако знаш да међу њима има способних људи, постави их за надгледнике моје властите стоке.“

Затим Јосиф дође са својим оцем, Јаковом, и представи га фараону, а Јаков благослови фараона. Фараон упита Јакова: „Колико ти је година?“

Јаков одговори фараону: „Година мог луталачког живота има стотину тридесет. Незнатан је број година мога живота, а биле су мукотрпне; бројем нису достигле године луталачког живота мојих отаца.“ Јаков је благословио фараона, па је отишао од њега.

Јосиф је населио свога оца и своју браћу и дао им посед у најбољем делу египатске земље, у Рамесиној Крајини, као што је фараон наредио. Јосиф је снабдевао храном свога оца, своју браћу и сав дом свога оца, према броју њихове деце.

Хране није било у целој земљи, јер је глад била жестока: исцрпила је и египатску и хананску земљу. Јосиф је покупио сав новац што се налазио у Египту и Ханану у замену за жито које се куповало и однео га у фараонов двор. Кад је новца понестало у египатској и хананској земљи, сви Египћани дођу к Јосифу, и обрате му се: „Дај нам хлеба! Зашто да помремо пред твојим очима? Новца више нема!“

Јосиф им одговори: „Пошто новца више нема, дотерајте своју стоку и ја ћу вам дати хране у замену за стоку.“ Тако су дотерали своју стоку Јосифу, а овај им је дао хране у замену за коње, за крупну и ситну стоку, за говеда и магарце. Те године их је снабдевао храном у замену за сву њихову стоку.

Та година је прошла. Наредне године су поново дошли к њему и рекли му: „Не можемо сакрити од свога господара да је нестало новца, а сва наша стада стоке сада припадају нашем господару. Није нам остало ништа за нашег господара осим наших властитих тела и земље. Зашто да помремо пред твојим очима и да се наша поља претворе у пустош? Купи нас и наша поља у замену за храну. Тако ћемо ми и наша поља постати фараоново власништво. Дај нам семе да не помремо него да преживимо и да се наша поља не претворе у пустош!“

Тако је Јосиф откупио за фараона целу египатску земљу. Сви Египћани су продали своје њиве, јер их је глад жестоко притисла. Тако је земља постала фараоново власништво. А народ је, од једног краја Египта до другог, ставио под управу градова. Једино није откупио њиве свештеника, јер су свештеници добијали приход од фараона и живели од тог прихода који им је фараон давао. Из тог разлога нису продали своје њиве.

Јосиф рече народу: „Пошто сам данас купио и вас и вашу земљу за фараона, ево вам семе, па засејте земљу. Фараону ћете давати једну петину од урода, а четири петине ће остати вама за сејање њива, за храну вама, вашим укућанима и вашој деци.“

Они на то рекоше: „Спасио си нам живот! Само нека нам буде благонаклон наш господар и бићемо робови фараону.“

Јосиф је донео закон по коме једна петина земље припада фараону. Тај закон о земљи у Египту важи све до данас. Једино свештеничке њиве не припадају фараону.

Израиљ се настанио у Египту, у госенском крају. Ту су стекли власништво над земљом; били су плодни и веома се умножили.

Јаков је живео седамнаест година у египатској земљи. Укупна дужина Јаковљевог живота је износила стотину четрдесет седам година. Кад се приближило време да Израиљ умре, позвао је свога сина Јосифа и рекао му: „Ако хоћеш да ми искажеш своју наклоност, стави руку под моје бедро и обећај да ћеш ми исказати благонаклоност и оданост. Немој ме сахранити у Египту! Кад будем починуо са својим прецима, однеси ме из Египта и сахрани ме у њиховом гробу.“

А он му одговори: „Урадићу како си рекао.“

Рекао му је: „Закуни ми се.“ Јосиф му се заклео а Израиљ му се дубоко поклонио на узглављу своје постеље.

Након ових догађања, јаве Јосифу: „Отац ти се разболео.“ Нато је *Јосиф* повео своја два сина, Манасију и Јефрема. Кад су Јакову рекли: „Ево, дошао ти је твој син Јосиф“, Израиљ је прикупио снагу и сео на постељу.

Јаков рече Јосифу: „Бог Свемоћни објавио ми се у Лузу, у хананској земљи, и благословио ме. Рекао ми је: ’Ево, учинићу те родним и бројним, те учинити да од тебе настане скуп народа. А ову земљу даћу твоме потомству после тебе у вечни посед.’

Сада ће твоја два сина, Јефрем и Манасија, која су ти се родила у Египту пре него што сам дошао к теби, бити моји као што су моји Рувим и Симеун. Потомци који су ти се родили после њих биће твоји. Они ће примити своје наследство на име своје браће. Док сам се враћао из Падана, на путу ми умре Рахиља, у хананској земљи, на домак Ефрате. Сахранио сам је тамо, уз пут за Ефрату, садашњи Витлејем.“

Кад је Израиљ видео Јосифове синове, упитао је: „Ко су ови?“

„То су моји синови које ми је Бог дао овде“ – одговори Јосиф своме оцу.

Израиљ рече: „Приведи ми их да их благословим.“ Израиљу су, наиме, очи биле ослабиле од старости, па није видео. Кад их је привео, *Израиљ* их је пољубио и загрлио.

Израиљ затим рече Јосифу: „Нисам се надао да ћу икада више видети твоје лице, а ево, Бог ми је дао да видим и твоје потомке.“

Јосиф их је тада скинуо са његових колена и поклонио му се лицем до земље. Затим Јосиф узме своја два сина, Јефрема својом десницом, Израиљу с лева, а Манасију својом левицом, Израиљу с десна, па му их примакне. Међутим, Израиљ пружи своју десницу

и положи је на Јефремову главу, а своју левицу на Манасијину, држећи руке унакрст, иако је Манасија био првенац.

Потом је благословио Јосифа, рекавши:

> „Бог, чије су путеве следили преци моји, Аврахам и Исак, Бог који је био мој Пастир од младости моје, па све до данас, Анђео који ме је од сваког зла избављао, младиће ове нека благослови. Нека се по њима спомиње име моје и име предака мојих, Аврахама и Исака. По земљи нека им се потомство размножи.“

Кад је Јосиф видео да је његов отац положио своју десну руку на Јефремову главу, није му било право. Зато је посегнуо за очевом руком да је премести са Јефремове главе на Манасијину главу. Рекао је своме оцу: „Не тако, оче мој! Положи своју руку на главу овог другог, јер је он првенац.“

Његов отац је то одбио, рекавши: „Знам, сине мој, знам. Од њега ће, такође, настати народ, и то велики народ. Ипак, његов млађи брат ће бити већи од њега, и његово потомство ће постати мноштво народа.“ Тог дана их је благословио, рекавши:

> „Твојим ће именом благосиљати Израиљ. Говориће се: ’Нека ти Бог учини онако како *је учинио* Јефрему и Манасији!’“

Тако је Јефрему доделио првенаштво над Манасијом.

Израиљ затим рече: „Ево, ускоро ћу умрети, али Бог ће бити с вама и он ће вас вратити у земљу ваших отаца. Теби дајем и Сихем, део више него твојој браћи, који сам луком и мачем освојио од Аморејаца.“

Јаков затим позва своје остале синове и рече: „Окупите се да вам кажем шта ће се збити са вама у последњим данима.

> Окупите се и чујте, синови Јаковљеви, чујте оца свога Израиља. Рувиме, првенче мој, ти си моја снага, први плод си моје мужевности. Достојанством друге надмашујеш, а по снази равна ти нема. *Ипак*, необуздан као бујица, ти првенац нећеш више бити. Јер на лежај свога оца си се попео, на постељу си се моју попео и тако је оскрнавио. Симеун и Левије браћа су рођена, мачеви њихови оруђе су насиља. На већања њихова ја не силазио, нити у савез са њима улазио. Јер у срџби људе су побили, из обести волове сакатили. Проклет био гнев њихов јер је прежесток, и јарост њихова, јер је преокрутна! *Зато* ћу их разделити по Јакову и расејати по Израиљу. Јудо! Браћа ће те твоја славити; рука ће твоја бити на врату непријатеља твојих, браћа твоја теби ће се клањати. Јудо, лавићу! Од плена си, сине, сит отишао;

као лав је полегао, као лавица се испружио. Ко сме њега да изазива? Жезло се царско од Јуде одвојити неће, ни палица владарска од његових ногу, док не дође онај коме припада, коме ће се народи покорити. Своје магаре за лозу привезује, ждребе магарице за чокот лозе. Своју одећу у вину пере, своју хаљину у крви од вина. Очи су му мутне од вина, зуби су му бели од млека. Завулон ће живети на обали мора, уточиште биће бродовима, до Сидона биће му граница. Исахар је магарац кошчати што под својим самаром лежи. Видеће он да је одмориште згодно а земља прелепа, па ће своја леђа под терет ставити, и на службу ропску ће пристати. Дан ће своме народу судити; он је као свако племе Израиљево. Нек Дан буде змија на путу, љута гуја покрај стазе што ће коња за пету ујести, а коњаник његов наузнак ће пасти. Твоме се спасењу надам, Господе! Гада ће нападати пљачкаши, но он ће им за петама бити. У Асира обиље је хране, за цареве даваће посластице. Нефталим је кошута слободна, која дивну ланад млади. Јосиф је лоза родна, лоза родна крај извора, која гране преко зида пружа. Љуто су га стрелци напали, стрелама се на њега окомили, али лук он чврсто запет држи, мишице му крепке, ојачале, руком Бога, Јаког Јаковљевог, заслугом Пастира, Стене Израиља, Богом твога оца, који ти помаже, Свемоћним који те благосиља благословима одозго с небеса, благословима одоздо из бездана, благословима дојења и рађања. Благослови твога оца од благослова древних планина су обилнији, од обиља вечних брда издашнији. Нек се они спусте на главу Јосифову, на теме посвећеног међу браћом. Венијамин је вук грабљиви, јутром једе ловину, а навече дели плен.“

То су сва Израиљева племена, њих дванаест. Ово им је њихов отац рекао кад их је благосиљао. Свакога од њих је благословио посебним благословом.

Затим им је заповедио: „Ускоро ћу се придружити своме народу. Сахраните ме са мојим прецима у пећину која се налази на пољу Ефрона Хетита. То је пећина на пољу Макпели, према Мамрији у хананској земљи, коју је Аврахам, заједно с пољем, купио од Ефрона Хетита за место сахрањивања. Тамо су сахрањени Аврахам и његова жена Сара, тамо су сахрањени Исак и његова жена Ревека, а тамо сам сахранио и Лију. Поље и пећина на њему су купљени од потомака Хетита.“

Кад је Јаков дао ова упутства својим синовима, привукао је своје ноге на постељу и издахнуо, придруживши се тако своме народу.

Јосиф се баци преко очевог лица, па се исплаче над њим и изљуби га. Затим је заповедио лекарима који су били у његовој служби да му балзамују оца. Лекари су балзамовали Израиља. За то им је требало четрдесет дана, јер толико траје балзамовање. Египћани су га оплакивали седамдесет дана.

Кад су дани жалости прошли, Јосиф се обрати фараоновим дворанима: „Ако сам стекао вашу наклоност, пренесите фараону ово: 'Мој ме је отац заклео, рекавши: 'Ево, ближи ми се крај. Сахрани ме у гробу који сам начинио за себе у земљи хананској.' Сада ми допусти да одем и сахраним свога оца, а онда ћу се вратити.'"

Фараон му рече: „Иди и сахрани свога оца како те је заклео."

Тако Јосиф оде да сахрани свога оца. Са њим су пошли и сви фараонови дворани – угледници на његовом двору и сви угледници египатске земље, као и сва његова породица, његова браћа и породица његовог оца. У госенском крају су остала једино њихова деца, овце и говеда. Са њим су ишла и бојна кола и коњаници. Поворка је била веома дуга.

Кад су стигли до Атадовог гумна, који је с оне стране Јордана, одржали су велико и свечано нарицање. *Јосиф* је одржао седмодневни обред жалости за својим оцем. Кад су становници Ханана видели обред жалости код Атадовог гумна, рекли су: „То је египатски свечани обред жалости." Зато је то место названо Авел-Мисраим. Оно се налази с оне стране Јордана.

Јаковљеви синови су му учинили како им је заповедио. Његови синови су га однели у хананску земљу и сахранили у пећини на пољу Макпела код Мамрије. То поље је Аврахам купио од Ефрона Хетита за сахрањивање. Након што је сахранио свога оца, Јосиф се вратио у Египат, он и његова браћа, и сви који су пошли са њим да сахрани свога оца.

Видевши да им је отац мртав, Јосифова браћа рекоше: „Шта ако је Јосиф још увек киван на нас, па нам узврати за све зло што смо му нанели?" Зато поруче они Јосифу: „Пред своју смрт, твој отац је заповедио: 'Овако реците Јосифу: 'Опрости својој браћи неправду и грех који су учинили поступајући онако зло према теби.' Опрости, стога, неправду слугама Бога твога оца.'" Јосиф се заплакао кад су му то рекли.

Његова браћа лично дођу к њему, баце се пред њега и кажу му: „Ево нас, твоји смо робови!"

Али Јосиф им рече: „Не бојте се! Па, зар сам ја уместо Бога? Ви сте смишљали да ми наудите, али Бог је то окренуо на добро. То је учинио да би сачувао на животу многе народе, како то и јесте данас. Зато се не бојте! Ја ћу се бринути за вас и вашу децу.“ Тако их је умирио љубазним речима.

Јосиф је остао у Египту са породицом свога оца. Живео је стотину десет година. Јосиф је дочекао да види Јефремову децу до трећег колена. Махирови синови, Манасијини унуци су се такође родили на Јосифовим коленима.

Јосиф се обрати својој браћи: „Ево, ускоро ћу умрети. Бог ће вас свакако посетити и одвести вас из ове земље у земљу коју је под заклетвом обећао Аврахаму, Исаку и Јакову.“ Тада је Јосиф заклео синове Израиљеве: „Бог ће вам свакако притећи у помоћ. Тада ћете понети моје кости одавде.“

Јосифу је било стотину десет година кад је умро. Затим су га балзамовали и у Египту га положили у ковчег.

2. Мојсијева

Излазак (Друга књига Мојсијева)

Ово су имена синова Израиљевих који су отишли са Јаковом у Египат, сваки са својом породицом:
Рувим, Симеун, Левије и Јуда,
Исахар, Завулон, Венијамин,
Дан, Нефталим, Гад и Асир.
Јаковљевих потомака било је укупно седамдесет. Јосиф је већ био у Египту.

Потом Јосиф умре, а умру и његова браћа и сав онај нараштај. Синови Израиљеви су били родни, па су се размножили. Постали су бројни и веома силни, тако да су напунили земљу.

Тада је над Египтом завладао нови цар који није познавао Јосифа. Он је рекао своме народу: „Ево, израиљски народ је постао бројнији и моћнији од нас. Хајде да поступимо мудро с њима, да не би постали још бројнији. Иначе, ако избије рат, они ће се удружити с нашим непријатељима и заратити против нас, те напустити земљу."

Стога поставе над њима надгледнике да их тлаче принудним радом. Они су фараону изградили градове-складишта, Питом и Рамесу. Али, што су их више тлачили, Израиљци су бивали још бројнији и напреднији, тако да су се Египћани ужаснули од њих. Зато су их Египћани терали на ропски рад. Загорчавали су им живот тешким радовима: прављењем малтера и опеке и разним пољским радовима. Све ропске послове су им немилосрдно наметали.

Египатски цар је рекао и јеврејским бабицама, од којих је једној било име Шифра, а другој Фуа: „Кад помажете Јеврејкама при порођају, обратите пажњу на пол детета: ако је мушко, убијте га, а ако је женско, нека живи." Али бабице су се бојале Бога и нису учиниле како им је египатски цар наредио, него су остављале у животу мушку децу. Зато је египатски цар позвао бабице и упитао их: „Зашто сте то чиниле? Зашто сте остављале у животу мушку децу?"

Бабице одговоре фараону: „Јеврејке нису као египатске жене. Оне су јаче, па роде пре него што бабица дође к њима."

Бог је био добар према бабицама, а народ израиљски се још више умножио и постао веома силан. А пошто су се бабице бојале Бога, он им је основао породице.

Тада је фараон наредио целом народу: „Свако мушко дете које се роди Јеврејима нека се баци у Нил, а женска деца нека се оставе у животу.“

У то време неки човек из Левијевог племена оде и ожени једну девојку из истог племена. Жена зачне и роди сина. Видевши да је леп, крила га је три месеца. Кад више није могла да га крије, узела је кошару од папирусове трске, облепила је смолом и катраном, ставила дечака у њу и положила је у трску крај Нила. Његова сестра је стала подаље, да види шта ће се десити с њим.

Но, у Нил сиђе фараонова ћерка да се окупа, док су њене пратиље шетале уз обалу Нила. Уто спази кошару у трсци, па пошаље слушкињу да је донесе. Отворивши је, угледа дете! Дечак је плакао. Сажаливши се над њим, рече: „Ово је једно од јеврејске деце.“

Онда његова сестра упита фараонову ћерку: „Хоћеш ли да одем и потражим ти дојиљу међу Јеврејкама да ти дoји дете?“

„Иди“ – рече јој фараонова ћерка. Девојка оде и позове дететову мајку. Фараонова ћерка јој рече: „Узми ово дете и одгоји ми га, а ја ћу ти плаћати.“ Тако је жена узела дете и одгојила га. Кад је дечак порастао, одвела га је фараоновој ћерки, која га је посинила. Дала му је име „Мојсије“, рекавши: „Зато што сам га извадила из воде.“

Једног дана, кад је Мојсије одрастао, оде он међу своје сународнике и виде њихов мукотрпни рад. Тада је видео да један Египћанин туче једног Јеврејина – једног од његових сународника. *Мојсије* се обазре око себе, и кад је видео да нема никога, смртно удари Египћанина и сакрије га у песак. Када је дошао следећег дана, видео је два Јеврејина како се туку. „Зашто тучеш свога друга?“ – рече он кривцу.

Овај одговори: „Ко је тебе поставио за главара и судију над нама? Хоћеш ли и мене да убијеш као што си убио оног Египћанина?“ Мојсије се уплаши, па рече: „Нема сумње, већ се зна о овоме!“

Кад је фараон ово чуо, хтео је да погуби Мојсија. Али Мојсије побегне од фараона и склони се у мадијанску земљу. Тамо је сео код једног бунара. А мадијански свештеник је имао седам ћерки. Дођу оне да захвате воду и напуне појила, да напоје стадо оваца свога оца. Међутим, дођу неки пастири, па их отерају. Тада Мојсије устане и одбрани их, те напоји њихово стадо.

Врате се оне своме оцу Рагуилу, а он их упита: „Зашто сте се данас тако брзо вратиле?“

Оне одговоре: „Неки Египћанин нас је одбранио од пастира. Чак нам је захватио воде и напојио стадо.“

„Па, где је он? – упита он своје ћерке. Зашто сте оставиле тог човека? Позовите га на обед.“

Мојсије је пристао да остане код тог човека, а овај је дао Мојсију своју ћерку Сефору за жену. Она зачне и роди сина. Мојсије му је дао име „Гирсам“, рекавши: „Ја сам дошљак у туђој земљи.“

После много времена умре египатски цар. Израиљци су стењали под ропством. Ипак, из ропства се њихов вапај уздигао до Бога. Господ је чуо њихове уздисаје, и сетио се свога савеза са Аврахамом, Исаком и Јаковом. Бог је погледао на Израиљце и препознао их.

Једном је Мојсије чувао овце Јотора, свога таста, мадијанског свештеника. Гонећи стадо по пустари, дође до Божије горе, до Хорива. Ту му се укаже Анђео Господњи у пламтећем огњу из једног грма. Погледа он, кад оно, грм гори, али не сагорева. Мојсије рече у себи: „Хајде да прићем и осмотрим ову чудну појаву, зашто грм не сагорева.“

Кад је Господ видео да прилази да осмотри, Бог га зовне из грма: „Мојсије, Мојсије!“

„Ево ме“ – одазва се Мојсије.

Бог му рече: „Не прилази овамо! Изуј обућу са својих ногу, јер је место на коме стојиш свето тло.“ Он настави: „Ја сам Бог твога оца; Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев.“ Мојсије на то заклони своје лице, јер се бојао да гледа у Бога.

Господ му *опет* рече: „Уистину сам видео невоље мога народа у Египту и чуо његов вапај због његових тлачитеља. Познате су ми његове муке. Зато сам сишао да га избавим из руку египатских, те да их одведем из египатске земље у добру и пространу земљу, у земљу којом теку мед и млеко, у земљу Хананаца, Хетита, Аморејаца, Фережана, Евејаца и Јевусејаца. И ево, сад је вапај Израиљаца дошао к мени, а и лично сам видео како их Египћани тлаче. А сад хајде да те пошаљем к фараону да изведеш мој народ, Израиљце, из Египта.“

Мојсије рече Богу: „Ко сам ја да идем пред фараона и да изведем Израиљце из Египта?“

Бог му рече: „Ја ћу бити с тобом, а ово ће бити знак да те ја шаљем: кад изведеш народ из Египта, служићете Богу на овој гори.“

Мојсије упита Бога: „Ако одем к Израиљцима и кажем им: ’Бог ваших отаца ме је послао к вама’, шта да им кажем ако ме упитају: ’Како му је име?’“

„Ја сам онај који јесам“ – одговори Бог Мојсију и настави: „Овако кажи Израиљцима: ’Ја Јесам’ ме је послао к вама.“

Бог још рече Мојсију: „Овако реци Израиљцима: ’Господ, Бог ваших отаца, Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев, ме је послао к вама.

То је моје име довека; по њему нека ме памте од колена до колена.’

Иди и окупи израиљске старешине, па им реци: ’Господ, Бог ваших отаца, Бог Аврахамов, Исаков и Јаковљев ми се указао и рекао ми: „Посетио сам вас и видео шта вам се чини у Египту. Зато изјављујем: ја ћу вас извести из египатске беде у земљу Хананаца, Хетита, Аморејаца, Фережана, Евејаца и Јевусејаца, у земљу којом теку мед и млеко.“’

Они ће те послушати, а ти ћеш отићи са израиљским старешинама к египатском цару, па ћете му рећи: ’Господ, Бог Јевреја, нас је срео. Дозволи нам сад да одемо три дана хода у пустињу, да принесемо жртву Господу, Богу својему.’ Ипак, ја знам да вам египатски цар неће дати да одете ако га не натера моћна рука. Зато ћу испружити своју руку и ударити Египат свакојаким чудесима која ћу учинити у њему. После тога ће вас пустити.

Још ћу учинити да се Египћани одобровоље према овом народу, па кад пођете, нећете отићи празних руку. Свака жена ће затражити од своје сусетке или од станарке у својој кући предмете од сребра и злата, и одећу. Све то ставите на своје синове и ћерке. Тако ћете опленити Египат.“

Али Мојсије одговори: „А шта ако ми не поверују и не послушају ме? Шта ако кажу: ’Господ ти се није указао’?“

Господ га упита: „Шта је то у твојој руци?“

„Штап“ – одговори овај.

Боī му рече: „Баци га на земљу!“ *Мојсије* баци штап на земљу и овај се претвори у змију. Мојсије устукне од ње. Господ рече Мојсију: „Пружи руку и ухвати је за реп!“ Мојсије пружи руку и ухвати је за реп, а она се опет претвори у штап у његовој руци. „Ето, тако ће поверовати да ти се указао Господ, Бог њихових отаца, Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев.“

Господ му поново рече: „Увуци своју руку у недра!“ Он увуче своју руку у недра. Он извуче руку, а оно, рука му сва у губи, *бела* као снег.

Боī му затим рече: „Врати своју руку у недра!“ *Мојсије* врати руку у недра. Кад је извукао, опет је била као *и остало* тело.

Боī рече: „Ако ти не поверују и не послушају сведочанство првог знака, повероваће сведочанству другог знака. А ако не поверују ни овим двома знацима и не послушају те, ти узми воде из Нила и

пролиј на тло, па ће се вода коју си узео из Нила на тлу претворити у крв.“

Али Мојсије рече Господу: „Опрости, Господе, али ја нисам речит човек. Нисам био ни раније, а нисам ни сад док говориш своме слузи. Споро говорим, а језик ми се запетља.“

Господ му одговори: „Ко је дао уста човеку? Ко га чини немим или глувим? Ко му даје вид или га чини слепим? Зар нисам то ја, Господ? Зато иди сад, ја ћу бити с тобом кад будеш говорио и поучити те шта да кажеш.“

Но, Мојсије рече: „Молим те, Господе, пошаљи неког другог.“

Господ се на то разгневи на Мојсија, па му рече: „Није ли Арон, Левит, твој брат? Знам да је он веома речит. Ево, он ти управо излази у сусрет. Кад те буде видео, од срца ће ти се обрадовати. Ти ћеш говорити с њим и пренети му ове речи. Ја ћу бити с тобом и с њим кад будете говорили, и поучити вас шта да радите. Он ће говорити народу уместо тебе; он ће ти бити уместо уста, а ти ћеш њему бити уместо Бога. Узми овај штап у своју руку. Њиме ћеш чинити знакове.“

Мојсије се врати своме тасту Јотору, па му рече: „Допусти ми да се вратим својој браћи која су у Египту, да видим јесу ли још у животу.“

„Пођи у миру“ – рече Јотор Мојсију.

Затим Господ рече Мојсију у Мадијану: „Иди, врати се у Египат, јер су помрли сви који су хтели да те убију.“ Мојсије узме своју жену и своје синове, посади их на магарца, па се врати у египатску земљу. У руку је узео штап Божији.

Господ рече Мојсију: „Кад се вратиш у Египат, гледај да пред фараоном учиниш сва чудеса за која сам ти дао моћ. *Ипак*, ја ћу отврднути његово срце, тако да неће пустити народ да оде. А фараону ћеш рећи ово: ’Говори Господ: Израиљ је мој син првенац. Рекао сам ти: „Пусти мог сина да ми служи. Одбијеш ли да га пустиш, чувај се: ја ћу убити твог првенца.“’“

Али кад су на путу стали да преноће, Господ навали *на Мојсија* да га убије. Тада Сефора узме камени нож и обреже свога сина, те се кожицом дотакне *Мојсијевих* ногу и рече: „Ти си ми крвав муж.“ Тада га је *Господ* оставио. Том приликом је рекла: „Крвав муж“, *мислећи* на обрезање.

Господ рече Арону: „Пођи у пустињу да сретнеш Мојсија.“ Он пође. Кад се састао са Мојсијем на Божијој гори, пољубио га је. Тада је Мојсије испричао Арону све што је Господ рекао кад га је послао, и о свим знацима које му је наредио *да учини*.

Затим Мојсије и Арон оду и окупе све израиљске старешине. Арон је испричао све што је Господ рекао Мојсију, а Мојсије је учинио знакове на очи народа. Народ је томе поверовао. А кад су чули да је Господ посетио Израиљце и да је видео њихов јад, пали су на колена и поклонили се *Господу*.

Након тога Мојсије и Арон оду к фараону и рекну му: „Говори Господ, Бог Израиљев: 'Пусти мој народ да оде и у моју част прослави празник у пустињи.'"

Али фараон одговори: „Ко је тај Господ, па да послушам шта он каже, и да пустим Израиљце да оду? Ја тог Господа не знам, а нити ћу пустити Израиљце да оду."

„Бог Јевреја се срео са нама – одговоре они. Зато нас пусти да одемо три дана хода у пустињу и принесемо жртву Господу, Богу својему, да нас не удари помором или мачем."

Нато египатски цар рече: „Мојсије и Ароне, зашто одвраћате народ од његовог посла? Вратите се своме послу!" Фараон још рече: „Ето, сад кад се народ у земљи толико умножио, ви их спречавате у послу."

Тог истог дана фараон нареди управницима ропске тлаке и њиховим надзорницима: „Не опскрбљујте више народ сламом за прављење опеке као до сада. Нека иду сами и скупљају сламу. Ипак, захтевајте од њих исту количину опеке коју су правили до сад. Не смањујте је. То су ленштине! Зато и вичу: 'Идемо да принесемо жртву своме Богу!' Натерајте тај свет да још теже ради; кад буду радили, неће обраћати пажњу на измишљотине."

Управници ропске тлаке и надзорници дођу и објаве народу: „Овако каже фараон: 'Нећу вас више опскрбљивати сламом. Идите сами и скупљајте је где год је нађете. Ипак, посао вам нећу олакшати.'" Зато се народ разиђе по целој египатској земљи да скупља стрњику уместо сламе. Управници ропске тлаке су их терали говорећи: „Довршите свој дневни посао, као кад сте добијали сламу." А израиљске надзорнике, које су фараонови управници ропске тлаке поставили, тукли су и испитивали: „Зашто ни јуче ни данас нисте направили прописану количину опеке као раније?"

Израиљски надзорници дођу и завапе к фараону: „Зашто овако поступаш са својим слугама? Слама се више не даје твојим слугама, а ипак се од нас тражи: 'Направите опеку!' Ево, сад и туку твоје слуге, а крив је твој народ."

Али фараон рече: „Ленштине сте ви, ленштине! Зато и кажете: 'Идемо да принесемо жртву Господу.' Враћајте се на посао! Слама вам се неће давати, али морате направити исту количину опеке."

Израиљски надзорници су видели да им се лоше пише због наредбе: „Не смањујте дневну количину опеке.“ Кад су отишли од фараона, набасали су на Мојсија и Арона, који су их чекали. Надзорници им рекоше: „Нека вас Господ има на оку и суди вам, јер сте нас омразили код фараона и његових дворана; дали сте им мач у руке да нас побију.“

Мојсије се обрати Господу и рече: „О, Господе, зашто си увалио у невољу овај народ? Зашто си ме послао? Од како сам ступио пред фараона да говорим у твоје име, он све горе поступа с овим народом, а ти ништа не чиниш да избавиш свој народ.“

Тада Господ рече Мојсију: „Сада ћеш видети шта ћу учинити фараону. Моја моћна рука ће га натерати да пусти Израиљце; моја моћна рука ће га натерати да их истера из своје земље.“

Још рече Бог Мојсију: „Ја сам Господ. Аврахаму, Исаку и Јакову сам се објавио под именом Бог Свемоћни. Ипак, њима се нисам открио под именом Господ. Шта више, склопио сам свој савез с њима да ћу им дати хананску земљу, земљу где су живели као странци. А још сам чуо и уздисање Израиљаца које Египћани држе у ропству, па сам се сетио свога савеза.

Зато реци Израиљцима: ’Ја сам Господ; ја ћу вас избавити од египатског јарма и ослободити вас од ропства. Ја ћу испружити своју мишицу да их строго казним, и тако вас откупим. Узећу вас себи за народ, и ја ћу бити ваш Бог. Тада ћете знати да сам вас ја, Господ, ваш Бог, ослободио од египатског јарма. Ја ћу вас одвести у земљу за коју сам се заклео да ћу је дати Аврахаму, Исаку и Јакову; ја ћу вам је дати у посед. Ја сам Господ.’“

Мојсије је то пренео Израиљцима, али они нису хтели да га слушају, јер им је дух клонуо од тешког ропства.

Тада Господ рече Мојсију: „Иди и реци фараону, египатском цару, да пусти Израиљце да оду из његове земље.“

Али Мојсије рече Господу: „Ево, кад ме Израиљци нису послушали, како ће фараон послушати мене који сам невешт у говору?“

Но, Господ је поновио што је већ рекао Мојсију и Арону: заповедио им је да иду к Израиљцима, и да кажу фараону, египатском цару, да пусти Израиљце из Египта.

Ово су главари родова.
Синови Израиљевог првенца Рувима:
Енох, Фалуј, Есрон и Хармија.
То су родови Рувимови.
Синови Симеунови:

Јемуило, Јамин, Аод, Јакин, Цохар и Саул, син једне Хананке.

То су родови Симеунови.

Ово су имена Левијевих синова с њиховим родословом:

Гирсон, Кат и Мераријe.

Левије је живео стотину тридесет седам година.

Гирсонови синови су:

Ловеније и Семај са својим породицама.

Катови синови су:

Амрам, Исар, Хеврон и Озило.

Кат је укупно живео стотину тридесет три године.

Мераријеви синови су:

Молија и Мусија.

То су Левијеви родови по својим породицама.

Амрам се оженио својом тетком Јохаведом, која му је родила Арона и Мојсија.

Амрам је укупно живео стотину тридесет седам година.

Исарови синови су:

Кореј, Нефег и Зихрије.

Озилови синови су:

Мисаило, Елисафан и Ситрија.

Арон се оженио Јелисаветом, ћерком Аминадавовом, сестром Насоновом, која му је родила Надава, Авијуда, Елеазара и Итамара.

Корејеви синови су:

Асир, Елкана и Авијасаф.

То су Корејеве породице.

Аронов син, Елеазар, се оженио једном од Футилових ћерки, која му је родила Финеса.

То су главари левитских родова по својим породицама.

То је онај Арон и онај Мојсије којима је Господ рекао: „Изведите Израиљце из Египта по њиховим четама.“ То су исти Мојсије и Арон који су рекли фараону, египатском цару, да пусти Израиљце из Египта.

Оног дана кад је Господ говорио Мојсију у Египту, рекао му је: „Ја сам Господ. Реци фараону, египатском цару, све што ти ја кажем.“

Али Мојсије одговори Господу: „Невешт сам ја у говору. Како ће ме фараон послушати?“

Господ је одговорио Мојсију: „Види! Поставио сам те да будеш као Бог фараону, а твој брат Арон биће твој пророк. Ти ћеш гово-

рити све што сам ти заповедио, а Арон ће рећи фараону да пусти Израиљце из своје земље. Ја ћу, пак, отврднути фараоново срце, и извести много својих знакова и чуда у Египту. Пошто вас фараон неће послушати, ја ћу замахнути својом руком на Египат и ударити га великим казнама, па ћу извести своје чете, свој народ, Израиљце, из Египта. Кад пружим своју руку на Египат и изведем Израиљце из њихове средине, Египћани ће знати да сам ја Господ."

Мојсије и Арон су учинили онако како им је Господ заповедио. Мојсију је било осамдесет, а Арону осамдесет три године кад су говорили с фараоном.

Господ рече Мојсију и Арону: „Кад фараон затражи од вас: 'Учините какво чудо', ти онда реци Арону: 'Узми штап и баци га пред фараона', а штап ће се претворити у змију."

Мојсије и Арон ступе пред фараона и учине онако како им је Господ заповедио. Арон баци штап пред фараона и пред његове дворане, који се претвори у змију. Али фараон позове мудраце и гатаре, те ови врачари учине исто својим чарањем. Сваки од њих баци свој штап, и сваки се претвори у змију. Међутим, Аронов штап прогута њихове штапове. Али фараоново срце је отврднуло, те их није послушао, баш како је Господ и рекао.

Господ рече Мојсију: „Фараоново срце је тврдо, те одбија да пусти народ. Иди к фараону ујутро, кад он долази к води, и чекај на обали Нила да га сретнеш. У руку узми штап који се био претворио у змију. Реци му ово: 'Господ, Бог Јевреја, послао ме је к теби да ти кажем: „Пусти мој народ да ми служи у пустињи." Али ти, ево, све до сад ниси послушао. Говори Господ: „По овоме ћеш знати да сам ја Господ. Ево, штапом који ми је у руци ударићу по води у Нилу, па ће се претворити у крв. Рибе у Нилу ће угинути, а Нил ће се тако усмрдети, да ће се Египћанима гадити да пију воду из њега.'"

Господ још рече Мојсију: „Реци Арону: 'Узми свој штап и пружи своју руку над египатске воде: над њихове реке, прокопе, језера, и на сва сабиралишта воде, па ће се претворити у крв.' Крви ће бити по целом Египту, чак и у дрвеним и каменим посудама."

Мојсије и Арон учине онако како им је Господ заповедио. Арон подигне свој штап и на очи фараона и његових дворана удари по води у Нилу, на шта се сва вода у Нилу претвори у крв. Сва риба у Нилу је угинула, а Нил се тако усмрдео да Египћани нису могли да пију воду из њега. Крви је било по целом Египту.

Али и гатари египатски учине исто својим чарањем. Но, фараоново срце је и даље било тврдо, те их није послушао, баш како је Господ рекао. Фараон се окренуо и отишао у свој двор, не узимајући

ни ово к срцу. Сав је Египат почео да копа око Нила, јер нису могли да пију воду из Нила. Тако је прошло седам дана од како је Господ ударио Нил.

Господ рече Мојсију: „Иди к фараону и реци му: 'Говори Господ: „Пусти мој народ да ми служи. Али ако одбијеш да их пустиш, чувај се: ја ћу сву земљу казнити жабама. Нил ће врвети жабама. Оне ће се увући у твој двор, у твоју спаваћу собу, у твоју постељу, у домове твојих дворана и твог народа, у твоје пећнице и наћве. Жабе ће скакати по теби, твоме народу и по свим твојим дворанима.“'“

Господ настави да говори Мојсију: „Реци Арону: 'Испружи своју руку са својим штапом над реке, прокопе и језера, и учини да жабе изађу и навале на египатску земљу.'“

Арон испружи своју руку над египатске воде и жабе изађоше и прекрише египатску земљу. Али и гатари су то исто учинили својим чарањем; и они су учинили да жабе изађу и навале на египатску земљу.

Тада фараон позове Мојсија и Арона и рече им: „Молите се Господу да одстрани жабе од мене и мога народа, па ћу пустити народ да принесе жртву Господу.“

Мојсије одговори фараону: „Ти имаш част да ми кажеш кад хоћеш да се молим за тебе, за твоје дворане и за твој народ, да се жабе повуку од тебе, и твојих кућа, и да остану у Нилу.“

„Сутра“ – одговори фараон.

Мојсије рече: „Нека буде како си рекао, да знаш да нико није као Господ, наш Бог. Жабе ће се повући од тебе, твојих домова, од твојих дворана и од твога народа; остаће само у Нилу.“

Кад су Мојсије и Арон отишли од фараона, Мојсије завапи к Господу због жаба, које је довео на фараона. Господ је учинио како је Мојсије рекао: жабе су угинуле по кућама, двориштима и пољима. На гомиле су их скупљали, па се земља усмрдела од њих. Но, када је фараон видео да је настало олакшање, отврднуо је срце, те их није послушао, баш како је Господ рекао.

Господ рече Мојсију: „Реци Арону: 'Замахни својим штапом и удари по прашини на тлу, и она ће се претворити у комарце по целом Египту.'“ Тако су и учинили. Арон испружи своју руку и удари њиме по прашини на тлу. Комарци се стуште на људе и на стоку. Сва прашина на тлу се претворила у комарце по целом Египту. Гатари су такође покушали да створе комарце својим чарањем, али нису могли.

Тако су се комарци стуштили на људе и на стоку. Тада гатари рекоше фараону: „То је прст Божији!“ Али фараоново срце је и даље било тврдо, и није их послушао, баш како је Господ рекао.

Господ рече Мојсију: „Устани у рано јутро и ступи пред фараона кад долази к води, па му реци: ’Ово говори Господ: пусти мој народ да ми служи. Јер ако не пустиш мој народ, чувај се: пустићу обаде на тебе, на твоје дворане, на твој народ, и на твоје куће. Египатске куће ће се напунити обадима. Чак ће и тло на коме стоје врвети од њих.

Ипак, у тај дан ћу изузети госенски крај, где мој народ живи; тамо неће бити обада. Тако ћеш знати да сам ја, Господ, у овој земљи. Тако ћу направити разлику између твог и мог народа. Овај знак ће се показати сутра.’“

Господ тако и учини.Ројеви обада навале у фараонов двор и у куће његових дворана. Сва је египатска земља настрадала од обада.

Фараон позва Мојсија и Арона и рече им: „Идите и принесите жртву своме Богу, али ту, у земљи.“

Мојсије му одговори: „Било би непримерено учинити тако нешто. Жртве које приносимо Господу, нашем Богу, Египћанима су одвратне. Ако, дакле, на њихове очи принесемо жртве које су Египћанима одвратне, неће ли нас каменовати? Зато морамо да одемо три дана хода у пустињу да принесемо жртве Господу, нашем Богу, како нам је заповедио.“

„Пустићу вас да одете у пустињу и принесете жртве Господу, своме Богу – рече фараон – под условом да не идете предалеко. Помолите се и за мене.“

Мојсије рече: „Ево, чим одем од тебе, ја ћу се помолити Господу, и сутра ће се обади удаљити од фараона, од његових дворана, и од његовог народа. Само да нас фараон опет не превари, те не пусти народ да принесе жртве Господу.“

Кад је Мојсије отишао од фараона, помолио се Господу. Господ је учинио што је Мојсије тражио; обади су се удаљили од фараона, од његових дворана и од његовог народа. Ни један једини није остао. Али фараон је и овај пут отврднуо срце, па није пустио народ.

Тада Господ рече Мојсију: „Иди к фараону и реци му: ’Овако каже Господ, Бог Јевреја: пусти мој народ да ми служи. Јер ако одбијеш да их пустиш, те их и даље будеш задржавао, чувај се: рука ће Господња ударити великим помором твоју стоку у пољима: твоје коње, магарце, камиле, крупну и ситну стоку. Али Господ ће направити разлику између стоке Израиљаца и стоке Египћана, тако да ништа што припада Израиљцима неће угинути.’“

Господ је одредио и време за то, рекавши: „Сутра ће Господ учинити ово у земљи.“ Господ је то и учинио сутрадан: сва египатска стока је угинула, док од израиљске стоке ниједно грло није угинуло. Фараон пошаље *људе* да се распитају, и заиста, ни једно грло које припада Израиљцима није угинуло. Ипак, фараоново срце је остало тврдо, па није пустио народ да иде.

Тада Господ рече Мојсију и Арону: „Узмите из пећи неколико пуних шака пепела, па нека га Мојсије, на фараонове очи, баци према небу. Од тога ће настати ситна прашина која ће се разлетети по целој египатској земљи, и од које ће по људима и животињама избијати велики чиреви пуни гноја широм Египта.“

Они узму пепела из пећи и стану пред фараона. Онда Мојсије баци пепео према небу, и чиреви пуни гноја избију по људима и животињама. Гатари нису могли да се појаве пред Мојсијем због чирева, јер су и по гатарима избили чиреви, као и по осталим Египћанима. Но, Господ је отврднуо фараоново срце, па их није послушао, баш како је Господ рекао Мојсију.

Тада Господ рече Мојсију: „Порани ујутро и стани пред фараона, па му реци: ’Овако каже Господ, Бог Јевреја: пусти мој народ да ми служи. Наиме, овај пут ћу послати све своје пошасти на тебе, на твоје дворане и на твој народ, тако да знаш да на целој земљи нема никога као што сам ја. Јер, да сам већ испружио своју руку и ударио помором тебе и твој народ, нестало би те с лица земље. Баш зато сам те и поставио да на теби покажем своју силу, и да се моје име разгласи по целом свету. Ти, дакле, још увек угњетаваш мој народ и не пушташ га да иде. Ево, сутра ћу пустити тако страшан град каквог није било у Египту од како је постао, па све до сад. Зато пошаљи *људе* да утерају унутра твоју стоку и све што је твоје на пољу. Сваки човек или животиња који се нађу на пољу, а не склоне се под кров, погинуће кад град почне да пљушти по њима.’“

Они фараонови дворани, који су се побојали Господње речи, утерају своје слуге и стоку под кров. А они који нису марили за Господњу реч, оставили су своје слуге и стоку у пољу.

Тада Господ рече Мојсију: „Пружи своју руку према небу, па нека запљушти град по целом Египту, по људима, животињама и по свем биљу у Египту.“ Мојсије пружи свој штап према небу. Господ пошаље громове и град, а муње се оборе на земљу. Господ је засуо градом земљу Египћана. Град је пљуштао, а кроз њега су парале муње. Тако тешког града никада није било у Египту откако је народа у њему. Град је побио у целом Египту све што се нашло напољу, људе и животиње; уништио је и све биље на пољима и

поломио све пољско дрвеће. Само у госенском крају, где су живели Израиљци, није било града.

Тада је фараон позвао Мојсија и Арона и рекао им: „Овај пут сам сагрешио. Господ је у праву, а ја и мој народ смо криви. Помолите се Господу да престану ови громови и град, а ја ћу вас пустити да идете. Не морате се дуже задржавати.“

Мојсије му одговори: „Чим изађем из града, подићи ћу своје руке к Господу и громови ће престати, а ни града више неће бити, тако да знаш да земља припада Господу. Ипак, ја знам да се ни ти ни твоји дворани још увек не бојите Господа Бога.“

Тако су пропали лан и јечам, јер је јечам био у класу, а лан је тек пропупео. Пшеница и раж нису страдали, јер су позна жита.

Мојсије је отишао од фараона, *изашао из* града, те подигао руке к Господу. Громови и град су престали, а ни киша више није падала на земљу. Кад је фараон видео да су престали громови, град и киша, поново је згрешио; отврднули су срце и он и његови дворани. Пошто је фараоново срце отврднуло, он није пустио Израиљце да иду, баш како је Господ рекао преко Мојсија.

Тада Господ рече Мојсију: „Иди к фараону, јер сам отврднуо срце њему и његовим дворанима, да бих учинио знакове међу њима, те да би ти приповедао својим синовима и унуцима како сам строго поступио с Египћанима, и какве сам знакове извео међу њима, да бисте знали да сам ја Господ.“

Мојсије и Арон дођу к фараону и кажу му: „Овако каже Господ, Бог Јевреја: ’Докле ћеш одбијати да ми се покориш? Пусти мој народ да ми служи. Одбијеш ли да их пустиш, чувај се, јер ћу сутра довести скакавце на твоју земљу. Они ће прекрити површину, тако да се земља неће видети, па ће појести све што је остало после града. Појешће ти чак и дрвеће што је тек почело да расте на пољу. Испуниће твој двор, куће твојих дворана, и куће свих Египћана. Тако нешто нису видели ни твоји оци, а ни оци твојих отаца, откако су се појавили на земљи па до дана данашњег.’“ Мојсије се окрене, па оде од фараона.

Тада фараону рекоше његови дворани: „Докле ће нас овај одвлачити у пропаст? Пусти те људе да иду, па нека служе Господу, своме Богу. Зар не видиш да је Египат пропао?“

Врате они Мојсија и Арона к фараону, а он им рече: „Идите и служите Господу, своме Богу! Ко све иде?“

Мојсије одговори: „Сви ми идемо, стари и млади, наши синови и ћерке, наша ситна и крупна стока, јер идемо да прославимо празник Господу.“

Фараон му на то рече: „Тако био Господ с вама, ако вас пустим са вашим женама и децом! Види се да немате добре намере. Никако! Нека иду само одрасли мушкарци да служе Господу, јер то је оно што сте тражили.“ Тиме су били отерани од фараона.

Тада Господ рече Мојсију: „Испружи своју руку над египатском земљом, па ће скакавци навалити на Египат и појести све биље што је остало од града.“

Мојсије испружи свој штап над Египтом, а Господ наведе на земљу источни ветар који је дувао цели дан и целу ноћ. Ујутро је ветар донео скакавце. Скакавци су навалили на целу египатску земљу и спустили се на целу земљу у огромном броју. Толико скакаваца никада раније није било, а нити ће их икад више бити. Покрили су површину целе земље, тако да је била тамна. Појели су све биље у земљи и сваки плод на дрвећу који је остао од града. У целој египатској земљи није остало ни листа на дрвету, ни травке на пољу.

Фараон брже-боље позове Мојсија и Арона, па им рече: „Згрешио сам против Господа, вашег Бога, и против вас. Опростите ми мој грех још овај пут и помолите се Господу, вашем Богу, да отклони од мене ову погибељну пошаст.“

Кад је Мојсије отишао од фараона, помолио се Господу. Тада је Господ покренуо веома јак западни ветар који је понео скакавце и сручио их у Црвено море. Ниједан једини скакавац није остао у египатској земљи. Ипак, Господ је учинио да отврдне срце фараону, па није пустио Израиљце.

Тада Господ рече Мојсију: „Испружи своју руку према небу, па нек се спусти тама на Египат, таква тама да се може опипати.“ Мојсије испружи своју руку према небу и спусти се густа тама на цели Египат. Трајала је три дана. Та три дана човек човека није могао да види, и нико се није мицао са свога места. Међутим, у свим израиљским домовима било је светла.

Тада фараон позва Мојсија и рече: „Идите и служите Господу! Само ваша ситна и крупна стока нека остане овде. Ваше жене и деца могу да иду с вама.“

Мојсије одговори: „Мораш нам дати да Господу, своме Богу, принесемо приносе и жртве свеспалнице. Према томе, с нама иду и наша стада, неће остати ни папак, јер од њих треба да изаберемо оно што ћемо принети Господу, нашем Богу. Наиме, ми не знамо шта да принесемо Господу, док не дођемо тамо.“

Али Господ је отврднуо фараоново срце, те није пристао да их пусти. „Одлази! – рече фараон Мојсију. Добро пази да се више не појављујеш преда мном. Оног дана кад ми лице видиш, умрећеш.“

Мојсије му рече: „Тако ће и бити; више ти нећу видети лице.“

Господ рече Мојсију: „Довешћу још једну пошаст на фараона и на Египат. После тога ће вас пустити да идете одавде. И не само да ће вас пустити, изгнаће вас одавде. А израиљском народу реци да сваки човек затражи од свог суседа и свака жена од своје сусетке драгоцености од сребра и злата.“ Господ је учинио да Египћани буду наклоњени народу. Шта више, сам Мојсије је уживао велики углед у Египту, међу фараоновим дворанима и народом.

Мојсије рече: „Овако каже Господ: ’Око поноћи проћи ћу Египтом, те ће сваки првенац у Египту умрети: од фараоновог првенца који седи на престолу, до првенца слушкиње што стоји за жрвњем, те сва првина од стоке. Тада ће у целом Египту настати велико нарицање, каквог није било нити ће икад више бити. А код Израиљаца ни пас неће зарежати на човека или на животињу. По томе ћете знати да је Господ направио разлику између Египћана и Израиљаца.’ Онда ће твоји службеници доћи к мени, пасти ничице преда мном и рећи ми: ’Одлазите и ти и сав народ који иде за тобом!’ После тога ћу отићи.“ Мојсије оде од фараона киптећи од гнева.

Господ рече Мојсију: „Фараон вас неће послушати, зато да бих умножио своја чудеса у Египту.“ Мојсије и Арон су учинили сва ова чуда пред фараоном, али је Господ отврднуо срце фараону, те није пустио Израиљце из Египта.

Господ рече Мојсију и Арону у Египту: „Овај месец нека буде за вас почетак месеци. Нека вам буде први месец у години. Реците ово својој заједници израиљској: ’Десетог дана овог месеца нека свако набави по јагње за своју породицу; једно по домаћинству. Ако је домаћинство сувише мало да га поједе, нека га подели са најближим суседом, према броју особа и према количини коју свако може да поједе. Јагње нека буде без мане, мушко, старо годину дана. Можете да изаберете било јагње било јаре. Чувајте га до четрнаестог дана овог месеца, а онда нека га сва сабрана израиљска заједница закоље увече. Затим нека узму нешто крви и пошкропе њоме оба довратка и надвратник куће у којој ће се јагње јести. Те исте ноћи нека једу месо печено на ватри, са бесквасним хлебом и горким зељем. Не једите сирово или кувано месо, него испечено на ватри: са главом, ногама и изнутрицама. Не остављајте ништа до јутра. Ако нешто преостане до јутра, спалите на ватри. А овако ћете га јести: опасаног струка, са обућом на ногама и штапом у руци. Јешћете

га у журби: то је пасха Господња. Јер те ћу ноћи проћи египатском земљом и побити све првенце у Египту, како људе тако животиње. Ја сам Господ, и ја ћу казнити све египатске богове. А крв нека вам служи као знак на кућама у којима живите. Кад будем опазио крв, проћи ћу мимо вас, тако да вас неће задесити затирући помор кад будем ударио египатску земљу.

Тај дан нека вам буде спомен-дан. Славите га као празник Господу. Празнујте га од поколења до поколења; то је трајна уредба. Седам дана једите бесквасни хлеб. Првога дана уклоните сав квасац из ваших кућа. Јер, ко год би јео нешто с квасцем између првог и седмог дана, тај нека се истреби из Израиља. Првога дана одржавајте свети сабор, а тако и седмога дана. Тих дана не радите никаква посла. Припремаћете само оно што свако мора да једе.

Славите *празник* Бесквасних хлебова, јер сам баш тог дана извео ваше чете из Египта. Славите, стога, овај дан од поколења до поколења; то је трајна уредба. Од вечери четрнаестога дана првога месеца до вечери двадесет првога дана истога месеца једите бесквасни хлеб. Седам дана не сме да се нађе квасца у вашим кућама. Ко год би јео нешто с квасцем, тај нека се истреби из израиљске заједнице, било да је странац или домаћи. Не једите ништа што је с квасцем. У свим својим насеобинама једите бесквасни хлеб.'"

Мојсије је затим сазвао све израиљске старешине и рекао им: „Идите и набавите јагњад за ваше породице, па закољите пасхално јагње. Затим узмите киту изопа и замочите је у крв која је у здели, па том крвљу из зделе пошкропите надвратник и оба довратка. Нико од вас нека не излази преко кућних врата до јутра. Кад Господ буде пролазио да потуче Египћане, видеће крв на надвратнику и на оба довратка, па ће проћи покрај врата, те неће дозволити Погубитељу да уђе кроз врата ваших кућа и потуче вас.

Ова упутства држите као трајну уредбу за себе и за своју децу. И када уђете у земљу коју ће вам Господ дати, вршите овај обред. Кад вас запитају ваша деца: 'Какав је то обред?', ви им реците: 'Ово је пасхална жртва Господу, који је прошао покрај кућа Израиљаца у Египту кад је убијао Египћане, док је наше домове поштеђивао.'" А народ је клекнуо и поклонио се. Израиљци оду и учине онако како је Господ заповедио Мојсију и Арону.

А у поноћ Господ побије све првенце у египатској земљи: од фараоновог првенца који седи на престолу до првенца затвореника у тамници, а тако и првину стоке. Фараон се пробудио те ноћи, као и сви његови дворани и сви Египћани, јер се гласан лелек отегнуо Египтом. Наиме, није било куће у којој није било мртваца.

Исте ноћи је фараон позвао Мојсија и Арона и рекао им: „Устајте и одлазите од мог народа и ви и Израиљци! Идите и служите Господу како сте захтевали. Поведите своју ситну и крупну стоку како сте тражили, и идите па и мене благословите.“

Египћани су терали народ да што пре оде из земље, јер су говорили: „Сви ћемо изгинути!“ Тако је народ понео своје још неускисло тесто, носећи га на раменима у нађвама увијеним у огртаче. Израиљци су, такође, учинили онако како им је Мојсије рекао: тражили су од Египћана драгоцености од сребра и злата, и одећу. Господ је учинио да Египћани буду благонаклони према народу, па су давали. Тако су опленили Египћане.

Израиљци се запуте из Рамесе према Сокоту. Било је око шест стотина хиљада ратника-пешака, не рачунајући жене и децу. Са њима је отишло и мноштво различитих народа и веома много стоке, крупне и ситне. Затим су од теста које су понели из Египта испекли бесквасне лепиње. Тесто није било ускисло, јер су били истерани из Египта, те нису могли да се дуже задржавају. Зато нису припремили ни залихе хране за пут.

Израиљци су у Египту провели укупно четири стотине тридесет година. А када се навршило четири стотине тридесет година, на сам тај дан, све чете Господње су изашле из египатске земље. Пошто је те ноћи Господ пробдео да их изведе из Египта, ова ноћ ће за све Израиљце бити ноћ бдења Господу за сва поколења.

Господ рече Мојсију и Арону: „Ово је уредба за Пасху:

Ниједан странац не сме јести пасхалну вечеру. Сваки роб, купљен новцем и обрезан, може је јести. Ипак, дошљак или најамник не могу је јести.

Једите је у једној кући. Месо не износите из куће. Не ломите ни једну кост *жртве*. Сва израиљска заједница мора да се придржава овога.

Ако странац који борави код тебе жели да прослави Пасху Господу, сви мушки у његовом дому морају да се обрежу. Тек онда може да је прослави, јер ће бити као и житељ земље. Ниједан необрезани не може да приступи вечери. Исти закон нека важи и за домаћег и за странца који борави код тебе.“

Сви Израиљци су учинили онако како је Господ заповедио Мојсију и Арону. Тог истог дана је Господ извео Израиљце из Египта, чету по чету.

Господ рече Мојсију: „Посветите ми сваког првенца. Свако мушко дете међу Израиљцима – првенац мајчине утробе, као и сва првина стоке, мени припадају.“

Мојсије рече народу: „Памтите овај дан у који сте изашли из Египта, из куће ропства, јер вас је Господ снажном руком извео оданде. Хлеб с квасцем нека се не једе! Данас излазите, у месецу авиву. А кад те Господ уведе у земљу Хананаца, Хетита, Аморејаца, Евејаца и Јевусејаца, за коју се заклео вашим оцима да ће вам је дати, земљу којом теку мед и млеко, вршићеш овај обред у овом месецу: Седам дана једите бесквасни хлеб, а седмога дана нека буде празник Господу. Бесквасни хлеб ће се јести седам дана. Хлеб с квасцем не сме ни да се види. Квасцу нигде ни трага да не буде на свом твом подручју. Тог дана ћеш рећи своме сину: 'То је због оног што је Господ учинио за мене кад сам изашао из Египта.' То ће ти бити као знак на твојој руци и подсетник пред очима, да би Господњи Закон био на твојим устима. Јер, Господ те је снажном руком извео из Египта. Вршићеш ову уредбу сваке године у назначено време.

А кад те Господ доведе у земљу Хананаца, како се заклео теби и твојим оцима, и преда ти је, одвојићеш сваког првенца мајчине утробе Господу. Исто тако ће и сва мушка првина стоке припадати Господу. Свако прворођено магаре ћеш откупити јагњетом или јаретом. Ако га не откупиш, сломи му врат. Откупићеш и сваког првенца од својих синова.

Кад те твој син данас-сутра упита: 'Шта то значи?', ти му реци: 'Господ нас је снагом своје руке извео из Египта, из куће ропства. Кад је фараон тврдоглаво одбио да нас пусти, Господ је побио све првенце у египатској земљи: од првенаца људи до првине стоке. Зато ја Господу приносим на жртву сваку мушку првину мајчине утробе, а сваког првенца међу својим синовима откупљујем. То ће ти бити као знак на руци и као подсетник пред твојим очима да нас је Господ снагом своје руке извео из Египта.'"

А кад је фараон пустио народ да иде, Господ их није повео путем који води у филистејску земљу, иако је онуда било ближе. Господ је, наиме, рекао: „Кад народ види ратовање, могао би да се предомисли и врати у Египат." Зато их је повео заобилазним путем кроз пустињу према Црвеном мору. Израиљци су отишли из Египта у пуној ратној спреми.

Мојсије је са собом понео Јосифове кости, јер је овај тражио од Израиљаца да му се свечано закуну: „Бог ће вам свакако притећи у помоћ. Тада ћете одавде понети са собом и моје кости."

Израиљци су кренули из Сокота, а утаборили се у Етаму, на рубу пустиње. Господ је ишао пред њима дању у стубу од облака да им показује пут, а ноћу у стубу од огња, да им осветљава пут, да би

могли да путују и дању и ноћу. Стуб од облака пред народом није одступао дању, нити стуб од огња ноћу.

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима нека се врате и утаборе пред Пи-Хахиротом између Мигдола и мора, насупрот Вел-Сефона. Утаборите се насупрот овом месту, уз море. Фараон ће рећи: 'Израиљци бесцильно тумарају земљом; опколила их је пустиња.' Но, ја ћу отврднути срце фараону, и он ће кренути у потеру за њима. Међутим, ја ћу се прославити над фараоном и свом његовом војском. Тада ће Египћани знати да сам ја Господ.“ Израиљци тако и учине.

Кад су египатског цара известили да је народ побегао, фараон и његови дворани се предомисле о народу. Рекоше: „Шта то учинисмо! Пустили смо Израиљце и они нам неће више робовати!“ Зато је упрегнуо своја бојна кола и повео своју војску са собом. Повео је шест стотина најбољих бојних кола заједно са осталим бојним колима по Египту. Сва кола су имала заповеднике. Господ је отврднуо срце фараону, египатском цару, те је овај кренуо у потеру за Израиљцима, који су изашли с уздигнутом песницом. Египћани су се дали у потеру за њима са свим фараоновим коњима, бојним колима, коњаницима и војском, и коначно их стигли код Пи-Хахирота, насупрот Вел-Сефона.

Кад се фараон приближио, Израиљци су се осврнули и опазили да су им Египћани за петама. У великом страху, Израиљци завапе Господу. Онда рекоше Мојсију: „Зар у Египту није било гробова, него си нас довео ту у пустињу да помремо? Шта је требало да нас изводиш из Египта? Нисмо ли ти ово говорили и у Египту: 'Иди од нас, нека служимо Египћанима! Јер боље нам је да робујемо Египћанима, него да помремо у пустињи!'“

Али Мојсије одговори народу: „Не бојте се! Останите на свом месту, па ћете видети шта ће Господ учинити да вас спасе данас. Наиме, Египћане које данас видите никада више нећете видети. Господ ће се борити за вас. Будите спокојни!“

Господ упита Мојсија: „Зашто вапиш к мени? Реци Израиљцима да крену на пут. А ти подигни свој штап, испружи своју руку над морем и раздели га на двоје, да Израиљци могу да прођу сред мора по сувом. Ја ћу, ево, отврднути срце Египћанима, те ће они кренути за њима, али ја ћу се прославити над фараоном и свом његовом војском, његовим бојним колима и коњаницима. Кад се прославим над фараоном, његовим бојним колима и коњаницима, Египћани ће знати да сам ја Господ.“

Тада се Анђео Господњи, који је ишао пред израиљским табором, преместио иза њих. Стуб од облака пред њима се такође померио, дошао им иза леђа и стао, нашавши се између египатског табора и израиљског табора. Облак је ноћу замрачивао једне, док је другима светлео, тако да целе ноћи нису могли да приђу једни другима.

Мојсије испружи своју руку над морем, а Господ пошаље јак источни ветар који је узбијао воду целе ноћи, учинивши да се море исуши. Вода се поделила, па су Израиљци ходали посред мора по сувом дну. Вода им је стајала као зид с десне и леве стране.

Тада се Египћани са свим фараоновим коњима, бојним колима и коњаницима спусте у море и почну да их гоне. Пред саму зору, Господ погледа доле из стуба од огња и облака на египатску војску и у њу унесе пометњу. Заглавио је точкове на бојним колима, тако да су се тешком муком покретали. „Бежимо од Израиљаца – повикаше Египћани – јер се Господ бори за њих против Египћана!“

Господ рече Мојсију: „Испружи руку над морем, да се вода врати на Египћане, на њихова бојна кола и коњанике.“ Мојсије испружи руку над морем, и у освит зоре се вода врати на своје место. Египћани су бежали од воде, али их је Господ сручио усред мора. Вода се вратила и потопила бојна кола и коњанике, сву фараонову војску која је била кренула за Израиљцима у море. Ни један од њих није преживео. А Израиљци су ходали посред мора по сувом дну, док су им зидови воде стајали с десна и с лева.

Тог дана је Господ избавио Израиљце из руку Египћана, а Израиљци су видели мртве Египћане на морској обали. Кад су Израиљци видели велику силу коју је Господ показао над Египћанима, народ се побојао Господа, па су поверовали Господу и његовом слузи Мојсију.

Тада су Мојсије и Израиљци запевали ову песму у славу Господа:

> „Господу ћу запевати, јер се силно прославио, коња и коњаника у море је свалио. Господ је моја сила и песма, он ми је спасење. Он је мој Бог, славићу Бога оца свога, њега ћу ја узвисивати. Господ је ратник, Господ му је име. Кола је фараонова и војску његову у море сручио, челници се војни у мору Црвеном подавили. Тама их је прекрила, у дубине су морске као камен потонули. Десница се твоја, Господе, прославила силом, десница је твоја, Господе, затрла душмана. Величанством своје славе оборио си оне што се против тебе буне, свој гнев си као огањ послао, прождро их је као сламу.

> На дах твојих ноздрва сабраше се воде, стихије се морске као зид усправише, у срцу мора бездан се морски у тло чврсто претвори. Душманин рече: ’Гонићу их, ухватити, плен свој поделити, заситићу њима своју душу; свој ћу мач исукати и силом их поробити.’ На дах твојих уста море их је прекрило, потонуше као олово у моћним водама. Ко је као ти, Господе, међу боговима? Ко је као ти, величанствен у светости, страшан у слави, творац чудеса? Испружио си своју десницу и земља их је прогутала. Својом милошћу ти си извео народ, њега си ти откупио, снагом си га својом повео к стану своје светости. Чуће то народи, од страха задрхтаће, страва обузеће житеље филистејске. Смели су се владари едомски, застрепели кнезови моавски, клонули су сви житељи Ханана. Ужас и страх њих је обузео, мишицом си их својом моћном занемео, скаменио, док твој народ, Господе, не прође, док народ, који си ти стекао, не прође. Довешћеш их и засадити на гори која теби припада, на месту које ти, о, Господе, боравиштем својим учини, Светилиштем, Господе, *што* га твоје руке утемељише. Господ ће царевати у веке векова.“

Кад су, дакле, фараонови коњи, бојна кола и коњаници пошли за њима у море, Господ је вратио морске воде на њих, док су Израиљци ходали по сувом усред мора. Потом је Аронова сестра Марија, пророчица, узела бубањ у руку, а све остале жене су је пратиле с бубњевима и плешући. Марија им је запевала:

> „Запевајте Господу јер се силно прославио, коња и коњаника у море је свалио.“

Мојсије је повео Израиљце од Црвеног мора. Кренули су према пустињи Сур. Три дана су путовали пустињом, али нису нашли воду. Кад су дошли у Мару, нису могли да пију воду код Маре, јер је била горка. Зато су то место назвали Мара. Народ је гунђао Мојсију: „Шта ћемо да пијемо?“

Мојсије завапи Господу. Господ му покаже неко дрво. *Мојсије* баци то дрво у воду и вода постане слатка.

Тамо им је *Господ* дао уредбе и право, и тамо их је ставио на кушњу. Рекао је: „Ако пажљиво слушаш глас Господа, Бога свога, чиниш што је право пред њим, и слушаш његове заповести, те држиш све његове уредбе, ниједна од пошасти које сам довео на Египат неће доћи на тебе. Јер сам ја, Господ, твој лекар.“

Затим су дошли у Елим, где је било дванаест извора и седамдесет палми. Утаборили су се ту, уз воду.

Петнаестога дана другог месеца након изласка из Египта, цела израиљска заједница оде из Елима и дође у пустињу Син, која се налази између Елима и Синаја. У пустињи је цела израиљска заједница почела да гунђа против Мојсија и Арона. Израиљци су им говорили: „Е, да смо само помрли од Господње руке у Египту! Тамо смо седели око лонаца с месом и јели хлеба до миле воље. А ви сте нас довели у ову пустињу да поморите глађу сав овај збор.“

Тада Господ рече Мојсију: „Ево, послаћу вам кишу хлеба с неба. Нека народ излази и скупља колико му је потребно за тај дан. Тако ћу их искушати да видим хоће ли следити мој Закон или не. Шестог дана нека донесу и припреме дуплу меру онога што скупљају сваког дана.“

Мојсије и Арон рекоше свим Израиљцима: „Увече ћете увидети да вас је Господ извео из Египта, а ујутро ћете видети Господњу славу, јер је Господ чуо како сте гунђали против њега. Ко смо ми да гунђате против нас?“ Мојсије продужи: „Увече ће вам Господ дати да једете меса, а ујутро хлеба до миле воље, јер је Господ чуо како му приговарате. Ви, наиме, не гунђате против нас, него против Господа.“

Мојсије рече Арону: „Реци свој израиљској заједници: ’Приступите Господу јер је чуо ваше гунђање!’“

Док је Арон говорио свој израиљској заједници, они се окрену према пустињи, и тада се појави у облаку слава Господња.

Тада Господ рече Мојсију: „Чуо сам гунђање Израиљаца. Реци им овако: ’Увече ћете јести месо, а ујутро хлеба до миле воље. Тада ћете знати да сам ја Господ, ваш Бог.’“

Увече долете препелице и прекрију табор, а ујутро је роса била свуда око табора. Кад се слој росе дигао, површина пустиње је била покривена нечим ситним, пахуљастим, сличним мразу по земљи. Видевши то, Израиљци су питали једни друге: „Шта је ово?“, јер нису знали шта је то.

Мојсије им рече: „То је хлеб који вам је Господ дао за храну.“ Ово вам је Господ заповедио: „Скупите онолико колико је свакоме довољно за храну. Узмите по гомер за сваког члана у своме шатору.“

Израиљци тако и учине. Неки су скупили више неки мање. Кад су измерили по гомер, ономе који је скупио више није преостало, а нити је недостајало ономе који је скупио мање; свако је скупио онолико колико му је било потребно.

Мојсије им рече: „Нико да не оставља од тога до следећег јутра.“

Али они нису слушали Мојсија, него су оставили нешто од тога до сутра. Међутим, то се уцрвља и усмрди. Мојсије се разгневи на њих.

То су скупљали свакога јутра, свако колико му је требало. Али чим би грануло сунце, *мана* би се истопила. Шестог дана су скупили два гомера по особи. Сви кнезови заједнице дођу и известе Мојсија о овоме. Мојсије им рече: „Господ је заповедио ово: 'Сутра је дан одмора, света субота Господу. Пеците и кувајте што год хоћете. Све што остане, склоните и чувајте за сутра.'"

Израиљци оставе то за сутра, како им је Мојсије заповедио. То им се није усмрдело, а није било ни црва у томе. Мојсије им рече: „Једите данас, јер је данас субота Господу. Данас нећете наћи ману на земљи. Скупљајте је шест дана, а седмога дана, у суботу, неће је бити."

Ипак, десило се да су неки из народа и седмога дана изашли да је скупљају, али је нису нашли. Господ рече Мојсију: „Докле ћете одбијати да слушате моје заповести и законе? Држите на уму да вам је Господ дао суботу; зато вам и даје храну шестог дана за два дана. Свако нека остане где је; нека нико не излази из свога дома на седми дан." Тако се народ одмарао седмога дана.

Израиљски народ је ту *храну* назвао маном. Била је као зрно коријандра; била је бела и имала је укус меденог колачића. Мојсије рече: „Ово је наредба коју је Господ издао: 'Напуните један гомер да се чува за ваша будућа поколења, да виде храну којом сам вас хранио у пустињи кад сам вас извео из Египта.'"

Мојсије рече Арону: „Узми једну посуду и стави у њу пун гомер мане, па је положи пред Господом, да се чува за будућа поколења."

Арон је положио ману пред Сведочанство на чување, како је Господ заповедио Мојсију. Израиљци су се хранили маном четрдесет година, док нису ушли у земљу где су се населили. Маном су се хранили док нису дошли на границу хананске земље.

(Гомер је десети део ефе.)

Цела израиљска заједница је кренула даље из пустиње Син, путујући од постаје до постаје, како је Господ заповедио. Утаборили су се код Рафидина, али тамо није било воде да народ пије. Тада је народ почео да се свађа с Мојсијем, говорећи: „Дај нам да пијемо воде!"

Мојсије им одговори: „Зашто се са мном свађате? Зашто искушавате Господа?"

Народ је био жедан, па је гунђао против Мојсија. Рекли су му: „Зашто си нас извео из Египта? Зар хоћеш да жеђу помориш нас, нашу децу и нашу стоку?“

Мојсије завапи Господу: „Шта да радим с овим народом? Још мало па ће да ме каменују!“

Господ одговори Мојсију: „Изађи пред народ и поведи са собом неколико израиљских старешина. Затим узми у руку свој штап којим си ударио по Нилу, па пођи. Ево, ја ћу стати пред тобом на стену код Хорива, а ти ћеш ударити по стени и из ње ће потећи вода да народ пије.“ Мојсије учини тако на очи израиљских старешина. То место је назвао *Маса* и *Мерива*, јер су се ту Израиљци свађали и искушавали Господа говорећи: „Да ли је Господ међу нама или није?“

Тада наиђу Амаличани и завојште против Израиљаца код Рафидина. Мојсије рече Исусу *Навину*: „Изабери људе, па иди и заметни битку против Амаличана. А ја ћу сутра стати на врх брда с Божијим штапом у својој руци.“

Исус *Навин* учини онако како му је рекао Мојсије, те оде у бој против Амаличана. А Мојсије, Арон и Ор се попну на врх брда. Док су Мојсијеве руке биле уздигнуте, Израиљци би побеђивали, а кад би их спустио, Амаличани би побеђивали. Но, Мојсијеве руке се уморе. Зато су узели камен и ставили га под њега, те је сео, а Арон и Ор су му држали руке, један с једне стране, а други с друге. Тако му руке нису клонуле до заласка сунца. Исус *Навин* порази Амалика и његов народ оштрицом мача.

Тада Господ рече Мојсију: „Запиши ово у књигу да се памти и пренеси ово Исусу *Навину*: потпуно ћу избрисати сећање на Амалика под небом!“

Мојсије подигне жртвеник и назва га – „Господ је моја застава“ – јер је рекао: „Пошто се рука подигла на Господњи престо, Господ ће водити рат против Амалика од нараштаја до нараштаја.“

Мојсијев таст Јотор, мадијански свештеник, је чуо све што је Господ учинио за Мојсија и за цели израиљски народ, и како је извео Израиљце из Египта.

Његов таст, Јотор, је повео са собом Мојсијеву жену Сефору, коју је Мојсије био отпустио и њена два сина. Једноме је било име Гирсам, јер је рекао: „Ја сам дошљак у туђој земљи.“ Другоме је било име Елиезер, јер *је рекао*: „Бог мога оца ми је био у помоћи, и избавио ме од фараоновог мача.“

Мојсијев таст, Јотор, и Мојсијева жена и синови дођу у пустињу, где се *Мојсије* био утаборио *код* Божије горе. Он поручи Мојсију: „Ја, твој таст Јотор, долазим к теби с твојом женом и њена два сина.“

Мојсије је кренуо у сусрет своме тасту; поклонио му се и пољубио га. Упитали су се за здравље, па су ушли у шатор. Тада је Мојсије испричао своме тасту о свему што је Господ учинио с фараоном и Египћанима због Израиља, и о свим невољама које су их снашле на путу, те како их је Господ избавио.

Јотор се радовао свему добру што је Господ учинио Израиљцима и како их је избавио из руку Египћана. Јотор рече: „Нека је благословен Господ, који вас је избавио из руку Египћана и руку фараонових, који је избавио народ из египатских руку. Сад знам да је Господ већи од свих богова; тако им је учинио јер су охоло поступали с Израиљем!“ Тада је Јотор, Мојсијев таст, принео жртву свеспалницу и друге жртве Богу. Затим су дошли Арон и све израиљске старешине да с Мојсијевим тастом приступе обеду у Божијем присуству.

Сутрадан је Мојсије сео да решава спорове међу народом. Народ је стајао око њега од јутра до вечери. Кад је Мојсијев таст видео шта све Мојсије чини за народ, запитао га је: „Што се ти толико бавиш народом? Зашто ти седиш сам, а сав народ стоји око тебе од јутра до вечери?“

Мојсије одговори своме тасту: „Зато што народ долази к мени да тражи *правду од* Бога. Кад имају неки спор, они долазе к мени. Онда ја пресудим између једног и другог, и упутим их у Божије одредбе и законе.“

„Није добро то што радиш – рече му његов таст. И ти и овај народ с тобом ћете се потпуно исцрпсти. Претежак је то посао за тебе; сам га не можеш обављати. Послушај сад мој савет који ћу ти дати и Бог ће бити с тобом: ти заступај народ пред Богом и износи њихове спорове пред Бога. Објашњавај им уредбе и законе и упућуј их на пут којим треба да иду и на дела која треба да чине. Али издвој од свег народа способне људе, богобојазне и поуздане, који мрзе мито, и постави их за главаре над скупинама од хиљаду, стотину, педесет и десет. Нека они суде народу у свако доба, а пред тебе нека износе веће спорове. Мање спорове нека решавају сами. Олакшај себи терет: нека га они с тобом носе. Ако овако учиниш, и Бог ти тако заповеди, моћи ћеш да издржиш, а сав ће овај народ задовољно отићи својој кући.“

Мојсије је послушао савет свога таста, па је учинио како је овај рекао. Мојсије је изабрао способне људе од свих Израиљаца, и по-

ставио их за главаре народу: начелнике над скупинама од хиљаду, стотину, педесет и десет, да суде народу у свако доба. Теже случајеве су износили пред Мојсија, а све мање спорове су решавали сами.

Затим Мојсије отпреми свога таста, те се овај врати у своју земљу.

Првог дана трећег месеца изласка из Египта, на сам тај дан, Израиљци дођу у Синајску пустињу. Они су били кренули из Рафидина, па су дошли у Синајску пустињу. Израиљци су се утаборили ту, у пустињи, пред гором.

Мојсије се успне к Богу, а Господ га позове с горе и рече му: „Овако реци дому Јаковљевом, обзнани Израиљцима: 'Ви сте видели шта сам учинио Египћанима и како сам вас носио на орловским крилима и довео вас к себи. А сад, ако будете пажљиво слушали мој глас и држали мој савез, бићете ми најдрагоценија својина међу свим народима, јер моја је сва земља. Ви ћете ми бити царство свештеника и свети народ.' Ово су речи које ћеш пренети израиљском народу."

Мојсије се врати, окупи народне старешине и пренесе им све што му је Господ заповедио. А сав народ одговори у један глас: „Учинићемо све што је Господ рекао." Мојсије је пренео Господу што је народ рекао.

Господ рече Мојсију: „Ево, ја ћу доћи к теби у густом облаку да народ чује кад будем говорио с тобом, да ти заувек верују."

Кад је Мојсије пренео Господу речи народа, Господ му рече: „Иди к народу и посвети их данас и сутра. Нека оперу своју одећу. Трећег дана нека буду спремни, јер ће трећег дана Господ сићи на гору Синај на очи свег народа. Означи границу око горе за народ, и реци им: 'Пазите да се не пењете на гору нити да се дотичите њеног подножја! Ко се дотакне брда, сигурно ће умрети. Ничија рука нека га се не дотиче, јер ће такав бити засут камењем или устрељен стрелом; било животиња или човек, нека не остане на животу. Кад се зачује отегнути глас овнујског рога, тада нека се попну на гору.'"

Мојсије сиђе с горе к народу и посвети народ. Они оперу своју одећу. *Мојсије* им нареди: „Будите спремни за трећи дан. Не дотичите се жена!"

А трећега дана, у сам освит, разлегне се грмљавина, муње почну да севају, а густ се облак надвије над гором. Глас трубе снажно одјекну, а сав народ у табору задрхта од страха. Мојсије поведе народ из табора у сусрет Богу. Стали су у подножју горе. Цела гора Синај је била обавијена димом, јер је Господ на њу сишао у огњу.

Дим се дизао као из пећи, а сва се гора тресла. Звук трубе бивао је све јачи и јачи. Мојсије је говорио, а Бог му је гласно одговарао.

И тако је Господ сишао на гору Синај, на њен врх. Тада је Господ позвао Мојсија да се успне на врх горе. Мојсије се успне. Господ рече Мојсију: „Сиђи и упозори народ да се не пробија према Господу да га види, иначе ће многи изгинути. А свештеници који прилазе Господу нека се посвете, да их Господ не би побио.“

„Народ не може да узиђе на гору Синај – рече Мојсије – јер си нас ти сам опоменуо: ’Означи границе око горе и прогласи је светом.’“

„Сиђи, па се успни с Ароном – рече Господ Мојсију. Али свештеници и народ нека се не пробијају горе, ка Господу, да их не би побио.“

Мојсије сиђе к народу и саопшти му *све то*.

И Бог изговори све ове речи:

„Ја сам Господ, Бог твој, који сам те извео из земље египатске, из куће ропства.

Немој имати друге богове осим мене.

Не прави себи идола, ни обличја од било чега што је горе на небесима, или доле на земљи, или у води под земљом. Не клањај им се, нити им служи. Јер сам ја, Господ, твој Бог, љубоморни Бог, који кажњава децу због кривице њихових отаца, до трећег и четвртог колена – оних који ме мрзе, али исказујем милост хиљадама који ме љубе и врше моје заповести.

Не узимај узалуд име Господа, Бога свога, јер неће пред Господом бити без кривице онај који узалуд изговара његово име.

Сећај се дана суботњег и посвећуј га. Шест дана ради и обављај све своје послове. А седми дан је субота Господу, твоме Богу. Не ради никаква посла, ни ти, ни твоји синови и ћерке, ни твоје слуге и слушкиње, ни твоја стока, ни странац *који живи* у твојим градовима. Па и Господ је за шест дана створио небо, земљу и море и све што је у њима, а у седми дан је починуо. Зато је Господ благословио и посветио дан суботњи.

Поштуј свога оца и своју мајку, да би ти се продужили дани на земљи коју ти даје Господ, Бог твој.

Не убиј!

Не чини прељубе!

Не кради!

Не сведочи лажно против ближњега свога!

Не пожели кућу ближњега свога, ни жену његову, ни слугу његовог, ни слушкињу његову, ни вола његовог, ни магарца његовог, нити ишта што припада твоме ближњему.“

Сав народ је био сведок грмљавине и севања, сви су чули глас трубе и видели како се гора дими. Дрхтали су и стајали подаље. Онда су рекли Мојсију: „Ти нам говори, а ми ћемо слушати. Нека нам Бог не говори више, иначе ћемо умрети!“

„Не бојте се – одговори Мојсије народу – Бог је дошао да вас испита, те да побуди свој страх у вама, како не бисте грешили.“

Тако је народ остао подаље, а Мојсије је приступио густој тами где је био Бог.

Господ рече Мојсију: „Овако реци Израиљцима: ’Видели сте да сам говорио с вама с неба. *Зато* не правите уз мене богове од сребра, нити правите себи богове од злата.

Начини ми жртвеник од земље и на њему ми приноси жртве свеспалнице и жртве мира, своју ситну и крупну стоку. На сваком месту где одредим да се моје име спомиње, доћи ћу к теби и благословити те. А ако ми будеш градио жртвеник од камена, не гради га од тесаног камена, јер ако спустиш своје длето на њега, оскрнавићеш га. Не узлази до мог жртвеника по степеницама, да се не покаже твоја голотиња.

Ово су прописи које ћеш им изложити:

Ако купиш Јеврејина за роба, нека ти служи шест година. Седме године нека оде као слободан човек, без икаквог дуга. Ако дође сам, нека сам и оде. А ако има жену, нека његова жена оде с њим. Ако му његов господар да жену, и она му роди синове или ћерке, жена и њена деца нека припадну господару, а он нека иде сам. Али ако роб каже: ’Волим свога господара, своју жену и своју децу, нећу да будем слободан’, нека га његов господар доведе к Богу. Затим нека га његов господар приведе к вратима или довратнику, и пробуши му шилом ухо, па нека му служи заувек.

Прода ли ко своју ћерку за слушкињу, она неће бити ослобођена као мушки робови. Ако није по вољи своме господару, који ју је одредио за себе, нека јој допусти да се откупи. Страном народу је не сме продавати, јер није поступао с њом по договору. А ако је одреди за свога сина, мора поступати с њом као с ћерком. Уколико се ожени другом женом, не сме првој ускраћивати храну, одећу и брачне односе. А ако јој ускрати ово троје, слободна је да оде без откупнине.

Ако ко удари човека и убије га, нека се свакако казни смрћу. Али ако то не уради намерно, него Бог допусти да му рука то учини,

одредићу ти место где може побећи. Ако ко намерно нападне свога ближњег и на превару га убије, одвуци га и од мога жртвеника, да се погуби.

Ко удари свога оца или своју мајку, нека се свакако казни смрћу.

Ко отме човека и прода га, или га држи у својој власти, нека се свакако казни смрћу. Ко прокуне свога оца или своју мајку, нека се свакако казни смрћу.

Ако се људи посвађају, па један удари другог каменом или песницом, али овај не умре, него падне у постељу, али се касније опорави и почне да излази уз помоћ штапа, опрашта се ономе који га је ударио. Ипак, тај мора да му плати за губитак времена и да се побрине за његово потпуно оздрављење.

Ко удари свога слугу или слушкињу штапом, и они умру од његовог ударца, тај нек се казни. Али ако се слуга опорави након дандва, онда власник неће бити кажњен, јер је слуга његова својина.

Ако се људи потуку и ударе трудну жену, те она побаци, али не буде друге штете, кривац мора да плати одштету коју њен муж затражи, уз одобрење судија. Буде ли какве друге штете, казна нека буде: живот за живот, око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу, опекотина за опекотину, рана за рану, модрица за модрицу.

Ако ко удари свога роба или робињу у око и избије га, нека га ослободи због ока. Ако ко своме робу или робињи избије зуб, нека га ослободи због зуба.

Ако во убоде човека или жену и усмрти их, заспи вола камењем. Његово месо не сме да се једе. Његов власник ослобађа се кривице. Али ако је во убадао и раније, а његов власник, и поред тога што је био опоменут није пазио на вола, па во усмрти човека или жену, во нека се заспе камењем. Његов власник нека се такође погуби. Међутим, ако се од њега тражи новчана надокнада, он може да откупи свој живот, ако плати све што се од њега тражи. Ако во убоде дечака или девојчицу, на њему ће се применити исти законски поступак. Ако во убоде роба или робињу, његов власник нека исплати тридесет сребрних шекела њиховом господару, а во нека се каменује.

Ако неко отвори бунар или ископа бунар, али га не покрије, па у њега упадне во или магарац, власник бунара мора да плати његовом власнику одштету у новцу. Угинула животиња нека припадне њему.

Ако нечији во убоде вола који припада неком другом и усмрти га, нека продају живог вола, па нека поделе новац. Мртвог вола нека такође поделе. Међутим, ако се зна да је во убадао и раније, а његов

га господар није чувао, он мора да надокнади вола за вола. Мртва животиња нека припадне њему.

Ако неко украде вола или грло ситне стоке, па их закоље или их прода, мора да их надокнади: пет говеда за једног вола и четири овце за једну овцу.

Ако се лопов затекне док провађује, па му се зада ударац од кога умре, онај који га убије неће одговарати за проливену крв. Али ако се то деси по изласку сунца, одговараће за проливену крв.

Лопов мора да надокнади штету. Ако нема ништа, треба га продати да отплати што је украо. Ако се украдено живинче нађе живо у његовом власништву, било во, магарац или грло ситне стоке, мора да га плати двоструко.

Ако неко напаса своју стоку у нечијем пољу или винограду и допусти јој да га обрсти, нека надокнади штету најбољим уродом из свога поља или из свога винограда.

Ако избије пожар и захвати жбуње, па спали жито у снопу, класу или на целом пољу, онај који је изазвао пожар мора да надокнади штету.

Ако неко повери своме ближњему новац или ствари на чување, а неко то украде из куће тог човека, лопов, ако се нађе, мора да плати двоструко. Ако се лопов не пронађе, власник куће нека ступи пред Бога, да се утврди да није положио руку на добра свога ближњега. У свим случајевима кршења закона о имовини – радило се о волу, магарцу, ситном грлу стоке, одећи, или било којој изгубљеној ствари за коју се тврди: 'То је моје!', спор две стране мора да се изнесе пред Бога. Онај кога Бог прогласи за кривца мора да плати двоструко своме ближњему.

Ако неко повери своме ближњему магарца, вола, грло ситне стоке или било какво живинче на чување, па оно угине, повреди се, или га неко одведе, а нема сведока, нека се чувар закуне пред Господом да није положио руку на добра свога ближњега. Власник нека пристане на то, а чувар не мора да надокнади ништа. Али ако му је украо живинче, мора да надокнаду штету власнику. Ако дивља звер растргне живинче, нека га донесе као доказ, па неће морати да надокнади штету за растргнуто живинче.

Ако неко позајми од свог ближњег живинче, али се оно осакати или угине док је власник био одсутан, нека надокнади штету. Уколико је власник био присутан, не мора да плати одштету. Ако је власник унајмио живинче, цена најма покрива губитак.

Ако неко заведе девојку која није заручена и легне с њом, нека плати мираз за њу, па нека је узме за жену. Ако њен отац одбије да

му је да, заводник нека плати новчани износ у вредности мираза за девојку.

Не остављај врачару у животу.

Ко облежи живинче, нека се свакако погуби.

Ко принесе жртву другим боговима, осим самом Господу, нека се истреби.

Не поступај лоше са дошљаком нити га угњетавај, јер сте и ви били дошљаци у Египту.

Не тлачи удовицу или сироче. Јер, ако их будеш тлачио, и они завапе к мени, сигурно ћу услишити њихове вапаје. Мој гнев ће планути, па ћу вас побити мачем. Тада ће ваше жене постати удовице, а ваша деца сирочад.

Ако позајмиш новац некоме из мога народа, сиромаху у твојој средини, не поступај с њим као зајмодавац: не захтевај камату од њега. Ако узмеш у залог огртач свога ближњега, врати му га пре него што сунце зађе, јер му је његов огртач једини покривач за тело. У чему ће, иначе, спавати? Међутим, кад завапи к мени, ја ћу га услишити, јер ја сам милосрдан.

Не проклињи Бога, нити говори ружно о кнезу свога народа.

Не оклевај да ми принесеш од обиља свога жита и од свога младог вина и уља.

Мени ћеш дати првенца од својих синова. Исто ћеш чинити и са крупном и ситном стоком: седам дана нека остане са својом мајком, а осмог дана га донеси к мени.

Будите народ посвећен мени: не једите месо животиње коју је растргла дивља звер, него га баците псима.

Не шири лажне гласине. Не пристај уз зликовца да сведочиш лажно.

Не следи већину да чиниш зло, нити се приклањај већини у извртању правде кад сведочиш у парници. Не буди пристрасан према сиромаху у његовој парници.

Ако наиђеш на залуталог вола или магарца свог непријатеља, свакако му га мораш довести натраг. Кад видиш магарца онога који те мрзи да је пао под својим теретом, не остављај га тако; мораш да му помогнеш да се подигне са својим теретом.

Не изврћи правду на штету свог сиромаха у његовој парници. Клони се лажних оптужби, не убијај невиног и праведног, јер ја нећу опростити зликовцу.

Не примај мито, јер мито заслепљује оне који јасно виде и изврће речи праведника.

Не угњетавајте дошљака, јер знате како је дошљаку. Па и сами сте били дошљаци у Египту.

Шест година засејавај земљу и убири њен род. Седме године је остави да почива необрађена, да се од ње хране сиромаси твога народа. Што остане, нека дивље животиње поједу. Исто тако ћеш чинити са твојим виноградом и твојим маслињаком.

Шест дана ради свој посао, а седмога дана престани са радом, да се одмори твој во и твој магарац, и да одахне син твоје слушкиње и дошљак.

Добро пазите на све што сам вам рекао. Не призивајте имена других богова. Нека их твоја уста не изусте.

Трипут годишње одржавај празнике у моју част.

Слави празник Бесквасних хлебова: седам дана једи бесквасни хлеб, како сам ти и заповедио. Чини то у одређено време у месецу авиву, јер си тог месеца изашао из Египта.

Нека се нико не појављује преда мном празних руку!

Слави и празник жетве првим плодовима од урода што га сејеш на пољу.

Такође слави и празник бербе на крају године, кад с поља купиш плодове свога рада.

Трипут годишње нека се сви твоји мушки појаве пред Господом Богом.

Не приноси ми крв жртве с нечим што садржи квасац.

Сало од жртве принесене за мој празник, нека не остане до јутра.

Најбоље првине своје земље донеси у Дом Господа, свога Бога.

Не кувај јаре у млеку његове мајке.

Ево, ја шаљем Анђела пред тобом да те чува на путу, док те не доведе до места које сам припремио. Чувај га се и слушај га. Не противи му се; он неће праштати ваше преступе, јер је моје име у њему. Али ако га заиста будете слушали и радили све што вам кажем, ја ћу бити непријатељ твојим непријатељима и противник твојим противницима. Јер, мој Анђео ће ићи пред тобом и довести те до Аморејаца, Хетита, Фережана, Хананаца, Евејаца и Јевусејаца, и ја ћу их истребити. Не клањај се њиховим боговима, нити им служи. Не поводи се за оним што они чине, него поруши њихове идоле и поразбијај њихове *свете* стубове. Служите Господу, своме Богу, па ће благословити твој хлеб и воду. Ја ћу уклањати пошаст од тебе. У твојој земљи неће бити пометкиње нити нероткиње. Ја ћу ти дати пун животни век.

Ја ћу послати свој ужас пред тобом; бацићу у пометњу сваки народ који сусретнеш, и учинити да твоји непријатељи окрену леђа и побегну од тебе. Стршљене ћу послати пред тобом да нагнају у

бег Евејце, Хананце и Хетите испред тебе. Нећу их истерати пред тобом за годину дана, да земља не опусти и да се дивље животиње не размноже на твоју штету. Терaћу их мало по мало пред тобом, док се не умножиш и запоседнеш земљу.

Поставићу ти границе: од Црвеног мора до Филистејског мора, и од пустиње до Еуфрата. Наиме, ја ћу у ваше руке предати становнике земље, које ћеш истерати пред собом. Не склапај савез са њима и са њиховим боговима. Не дај им да се населе у твојој земљи, да те не наведу да грешиш против мене. Јер ако будеш служио њиховим боговима, они ће ти бити замка.'"

Боī рече Мојсију: „Попни се к Господу, ти, Арон, Надав и Авијуд, те седамдесет израиљских старешина. Поклоните се издалека. Нека само Мојсије приступи Господу. Остали нека не прилазе. Народ нека се не пење с њим."

Мојсије оде и исприча народу све Господње речи и све уредбе. Народ одговори у један глас: „Вршићемо све речи што их је Господ изрекао." Мојсије је написао све речи Господње.

Следећег јутра је поранио и подигао жртвеник у подножју горе и дванаест стубова за дванаест израиљских племена. Затим је послао израиљске младиће да принесу жртве свеспалнице и да жртвују Господу јунце као жртве мира. А Мојсије узме половину крви и улије је у посуде, а другу половину излије на жртвеник. Онда је узео Књигу савеза и гласно је прочитао народу. Они одговорише: „Вршићемо све што је Господ рекао, и покоравати се *томе*."

Мојсије је, затим, узео крв и њоме пошкропио народ, и рекао: „Ево крви савеза који је Господ склопио са вама на темељу свих ових речи."

После тога се Мојсије попео са Ароном, Надавом, Авијудом и седамдесеторицом израиљских старешина. Они су видели Бога Израиљевог. Под његовим ногама је било нешто као постоље од чистог сафира, јасно као сâмо небо. *Боī* није дизао своју руку на главаре Израиљаца. Гледали су Бога, јели и пили.

Господ рече Мојсију: „Попни се к мени на гору. Остани тамо, а ја ћу ти дати камене плоче са Законом и заповестима које сам написао за њихову поуку."

Мојсије устане са својим помоћником Исусом Навином, и Мојсије се попне на гору Божију. Старешинама је рекао: „Ви нас чекајте овде, док се не вратимо. Ево, Арон и Ор су са вама. Ко буде имао неки спор, нека се обрати њима."

Мојсије се попне на гору, а облак прекрије гору. Слава Господња се спустила на гору Синај, и облак ју је обавијао шест дана. Седмог

дана *Господ* позове Мојсија из облака. Очима Израиљаца је слава Господња на врху горе изгледала као сажижући огањ. Мојсије је ушао усред облака и попео се на гору. На гори је Мојсије провео четрдесет дана и четрдесет ноћи.

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима да ми прикупе прилог. Примајте прилог од сваког човека који од срца даје прилог за мене.

Ово је прилог који ћете примати од њих:

злато, сребро, бронзу;
љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину, фини лан и кострет;
овнујске коже обојене у црвено, фине коже;
багремово дрво;
уље за светло,
зачине за уље помазања и миомирисни кад;
оникс и друго драго камење за укивање у оплећак и напрсник.

Затим ми саградите Светилиште, па ћу се настанити међу њима. Направи ово Пребивалиште и све посуђе за њега тачно према нацрту који ћу ти показати.

Они нека направе Ковчег од багремовог дрвета; два и по лакта дуг, лакат и по широк и лакат и по висок. Обложи га чистим златом, изнутра и споља, и начини око њега златан венац. Затим излиј четири златна колута и прикуј их на његове четири стране; два колута на једну страну и два колута на другу. Онда начини дршке од багремовог дрвета и обложи их златом. Провуци их кроз колутове с обе стране Ковчега да се Ковчег носи о њима. Дршке нека остану у колутима на Ковчегу; нека се из њих не извлаче. У Ковчег стави Сведочанство које ћу ти дати.

Поклопац *за Ковчег* направи од чистог злата. Нека буде дуг два и по лакта и широк лакат и по. Затим направи два херувима од кованог злата. Прикуј их на оба краја поклопца; једног херувима на један крај, а другог херувима на други крај поклопца. Причврсти их на обе стране поклопца, тако да с њим чине једну целину. Херувими нека имају подигнута крила према горе, тако да заклањају поклопац. Нека стоје лицем окренути један према другоме, тако да им лица буду окренута према поклопцу. Поклопац стави на Ковчег, а у Ковчег стави Сведочанство које ћу ти дати. Састајаћу се с тобом код поклопца, између два херувима што су на Ковчегу сведочанства, и тамо ти саопштавати све заповести за Израиљце.

Направи сто од багремовог дрвета. Нека буде два лакта дуг, један лакат широк и један и по лакат висок. Обложи га чистим златом, и обруби га златним појасом. Направи му и длан широки

оквир око њега, и обруби га златним појасом. Затим му направи четири златна колута и постави их на његова четири ножна угла. Колутови нека буду под оквиром да држе дршке за ношење стола. Дршке направи од багремовог дрвета и обложи их златом. О њима ће се носити сто. Направи за њега: тањире, чаше, врчеве и пехаре за изливање приноса. Направи их од чистог злата. На сто постављај хлеб да стално буде преда мном.

Свећњак направи од чистог злата. Његово постоље, сталак, чашице, пупољке и латице – искуј из једног комада. Нека се грана у шест кракова: три крака с једне стране сталка и три крака с друге стране сталка. На једном краку нека буду три чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. На другом краку нека такође буду три чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. Тако нека буде са свих шест кракова који избијају из свећњака. Сâм свећњак нека има четири чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. Један пупољак нека буде испод прва два крака, други пупољак испод друга два крака, и трећи пупољак испод последња два крака. Тако нека буде за свих шест кракова који избијају из свећњака. Пупољци и кракови нека чине једну целину са свећњаком. Све то нека буде исковано од једног комада чистог злата.

Направи и седам светиљки и постави их да осветљавају простор испред њега. Машице и пепељаре направи од чистог злата. За све посуђе нека се употреби један талант чистог злата. Гледај да направиш то према нацрту који ти је показан на гори.

Пребивалиште направи од десет завеса: од финог лана, те од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине. На њима нека буду вештином уметника извезени херувими. Дужина сваке завесе нека буде двадесет осам лаката, а ширина четири лакта. Све завесе нека буду исте мере. Пет завеса нека буду спојене једна за другу, а тако и других пет завеса нека буду спојене једна за другу. Затим начини петље од љубичасте тканине при рубу последње завесе спојенога дела, а то исто начини при рубу последње завесе у другој половини спојеног дела. Направи педесет петљи на првој завеси и педесет петљи при рубу последње завесе другог спојеног дела. Петље нека буду једна наспрам друге. Затим направи педесет златних копчи. Завесе ћеш копчама саставити једну с другом, тако да Пребивалиште буде једна целина.

Потом од козје длаке направи завесе за Шатор поврх Пребивалишта; направи једанаест завеса. Свака завеса нека буде тридесет лаката дуга и четири лакта широка; свих једанаест завеса нека буду

исте мере. Првих пет завеса састави посебно, а тако и осталих шест завеса састави посебно. Шесту завесу удвостручи на предњој страни Шатора. Затим направи педесет петљи на рубу првог спојеног дела, и педесет петљи на рубу другог спојеног дела. Онда направи педесет бронзаних копчи, па их прикопчај за петље да спајају Шатор у једну целину. Од преосталих завеса, једном половином покриј задњу страну Пребивалишта. Остатак завеса нека виси по један лакат дуж обе стране Шатора, да га покрива. Затим направи покривач за Шатор од овнујских кожа обојених у црвено, а поврх њега покривач од фиших кожа.

Направи и даске од багремовог дрвета за Пребивалиште, које ће стајати усправно. Дужина сваке даске биће десет лаката, а ширина један и по лакат. Свака даска нека има два клина, тако да даске стоје усправно једна уз другу. Тако учини са сваком даском за Пребивалиште. Направи даске за Пребивалиште: двадесет дасака за јужну страну, и четрдесет сребрних подножја испод двадесет дасака – два подножја испод једне даске, за њена два клина, и два подножја испод друге даске, за њена два клина. Тако и на северној страни Пребивалишта нека буде двадесет дасака са четрдесет сребрних подножја – два подножја испод једне даске, и по два подножја испод сваке наредне даске. За западну страну Пребивалишта направи шест дасака. За углове на задњој страни Пребивалишта направи две даске. Нека стоје једна уз другу спојене на дну, а на врху нека буду спојене једним обручем. Нека тако обадве чине два угла. Дакле, нека буде укупно осам дасака и шеснаест сребрних подножја; по два подножја за сваку даску.

Направи пречаге од багремовог дрвета; пет пречага за даске на једној страни Пребивалишта, пет пречага за даске на другој страни Пребивалишта, и пет пречага за даске на задњој страни Пребивалишта, према западу. Средња пречага нека се пружа средином дасака с једног краја на други. Даске обложи златом, а обруче за пречаге направи од злата. Пречаге обложи златом.

Подигни Пребивалиште према нацрту који ти је показан на гори.

Направи завесу од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана, а на њој извези херувиме уметничком вештином. Окачи је на четири златом обложена стуба од багремовог дрвета, са кукама од злата. Нека стоје на четири сребрна подножја. Завесу окачи за копче, па донеси тамо, иза завесе, Ковчег сведочанства. Завеса ће вам делити Светињу од Светиње над светињама. Стави поклопац на Ковчег сведочанства у Светињи над светињама. Сто

постави изван завесе, а свећњак на јужну страну Пребивалишта, насупрот стола. Сто постави на северну страну.

Направи застор за улаз у Шатор од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, те од финог лана – везом извезен. За застор направи пет стубића од багремовог дрвета и обложи их златом. Куке за њих нека буду од злата. Излиј за њих пет бронзаних подножја.

Направи жртвеник од багремовог дрвета. Нека буде четвртастог облика: пет лаката дуг, пет лаката широк, и три лакта висок. На његова четири угла направи рогове, тако да жртвеник и рогови чине једну целину. Жртвеник обложи бронзом. Затим направи лонце за уклањање пепела, лопатице, котлиће и машице. Све посуде начини од бронзе. Направи за жртвеник решетку од бронзе, у облику мреже. На мрежи начини четири бронзана обруча за њена четири угла. Мрежу причврсти за оквир испод жртвеника, тако да досеже до половине жртвеника. Онда направи дршке за жртвеник од багремовог дрвета и обложи их бронзом. Дршке нека се провуку кроз колутове с обе стране жртвеника, ради ношења. Направи га од дасака, и нека буде шупаљ. Како ти је показано на гори, тако нека буде направљен.

Направи двориште за Пребивалиште. На јужној страни, завесе за двориште нека буду од финог лана, дужине стотину лаката за ту страну. Нека буду окачене о двадесет стубова са двадесет бронзаних подножја. Куке и шипке за стубове нека буду од сребра. Дужина завесе на северној страни такође нека буде стотину лаката. Нека буде двадесет стубова са двадесет бронзаних подножја. Куке и шипке за стубове нека буду од сребра.

Ширину дворишта, његову западну страну, нека покрива педесет лаката завесе. И тамо нека буде десет стубова са десет подножја. Ширина дворишта на истоку нека буде педесет лаката. Завесе с једне стране улаза нека су петнаест лаката дуге, са своја три стуба и њихова три подножја. Завесе за другу страну улаза нека су такође петнаест лаката дуге, са своја три стуба и њихова три подножја.

За дворишни улаз дај да се везом извезе двадесет лаката дуг застор од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана. Нека буде на четири стуба и њихова четири подножја. Сви стубови око дворишта нека буду спојени сребрним кукама. Њихова подножја нека буду од бронзе. Дужина дворишта нека буде стотину лаката, ширина педесет лаката, а висина пет лаката, са завесама од финог лана и бронзаним подножјима. Све потрепштине за Пребива-

валиште, чему год да служе, његови кочићи, као и сви кочићи за двориште, нека буду од бронзе.

Заповеди Израиљцима да ти донесу чистог, свеже исцеђеног, маслиновог уља за свећњак, да светло стално гори. Арон и његови синови ће га постављати у Шатору од састанка, изван завесе која је испред Сведочанства, да гори пред Господом, од вечери до јутра. То је трајна уредба за Израиљце, од нараштаја до нараштаја.

Издвој од Израиљаца свог брата Арона и његове синове: Надава, Авијуда, Елеазара и Итамара, па их доведи к себи, да ми служе као свештеници. Направи свету одору за свог брата Арона на част и украс. Реци свим вештим људима које сам обдарио мудрошћу да направе одору за његово посвећење, да би ми служио као свештеник. Овакву ће одору направити: напрсник, оплећак, плашт, везену кошуљу, турбан и појас. Такву ће одору направити за твог брата Арона и за његове синове, да ми служе као свештеници. Нека употребе за њу злато, љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину и фини лан.

Оплећак нека направе од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и од финог лана – вешто извезеног. Нека на њему буду две нараменице да причвршћују оба његова краја. Појас којим ће се оплећак опасивати нека такође буде од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана, тако да с њим сачињава један комад.

Затим узми два драга камена оникса и у њих урежи имена Израиљевих синова: шест имена на једном камену и шест осталих имена на другом камену, према реду њиховог рођења. Урежи имена синова Израиљевих у два камена као што златар урезује печате на прстење, и опточи их златним оквиром. Уметни та два драга камена у нараменице оплећка у сећање на синове Израиљеве. Арон ће их носити на раменима пред Господом као потсетник. Онда направи два колута од злата, и два ланчића од чистог злата у облику уплетене узице, па их причврсти за колутове.

Напрсник за пресуђивање направи уметничком вештином. Направићеш га на исти начин као оплећак: од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана. Нека буде у облику четвороугла, удвојен; педаљ дуг и педаљ широк. Поређај на њему четири реда драгог камења. У првом реду: рубин, топаз и смарагд; у другом реду: малахит, сафир и дијамант; у трећем реду: хијацинт, ахат и аметист; а у четвртом реду: хрисолит, оникс и јаспис.

Нека буду опточени златним оквиром. То драго камење представљаће имена дванаест синова Израиљевих; на сваком ће бити

урезано, као на печату на прстењу, по једно име за свако од дванаест племена. Направи за напрсник ланчиће од чистог злата у облику уплетене узице. Затим направи за напрсник два златна колутића и причврсти их на два горња угла напрсника. Златне ланчиће привежи за два колутића на угловима напрсника. Оба краја ланчића привежи за два оквира, па их причврсти за две нараменице с предње стране оплећка. Онда направи два колутића од злата и причврсти их за два доња угла напрсника, при рубу унутрашње стране до оплећка. Надаље, направи два колутића од злата и причврсти их за доњи крај нараменице оплећка, на његовој предњој страни, код шава изнад појаса оплећка. Нека се колутићи напрсника привежу за колутиће оплећка узицом од пурпура, тако да напрсник стоји изнад појаса, како не би спадао с оплећка.

Арон ће носити имена синова Израиљевих на напрснику за пресуђивање, на свом срцу, кад год буде улазио у Светињу, као стални потсетник пред Господом. У напрсник за пресуђивање стави Урим и Тумим, да буду на Ароновом срцу, кад год буде ступао пред Господа. Арон ће их носити на срцу, те увек доносити пресуде међу Израиљцима пред Господом.

Плашт за оплећак направи од љубичасте тканине. У његовој средини нека буде прорез за главу. Руб око прореза нека се опшије везеним оковратником, да се плашт не би цепао. Затим свуда око руба плашта направи нарове од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, а између њих звончиће од злата: звонце од злата па нар, звонце од злата па нар, и тако свуда около уз руб плашта. Нека га Арон има на себи кад врши службу, да се чује кад улази у Светињу пред Господа и кад излази – да не би умро.

Направи плочицу од чистог злата и на њој урежи, као на печату: 'Посвећен Господу'. Привежи је љубичастом врпцом и постави је на врх турбана, с предње стране. Нека буде на Ароновом челу. Арон ће, пак, преузети на себе кривице које Израиљци почине при приношењу свих својих посвећених приноса. Плочица ће увек стајати на Ароновом челу, како би нашли смиловање пред Господом. Затим исткај кошуљу од лана, и направи турбан од лана, и везом извезени опасач.

Ароновим синовима направи кошуље са опасачима и турбане, њима на част и украс, па у њих обуци свог брата Арона и његове синове с њим. Затим их помажи, уведи у службу и посвети их, да ми служе као свештеници.

Направи им и гаће од лана да им покривају голи део тела, од струка до бедара. Нека их Арон и његови синови носе кад год улазе

у Шатор од састанка, или кад приступају жртвенику да врше богослужење у Светињи над светињама, да не навуку кривицу на себе и умру.

Ово је трајна уредба за њега и његово потомство после њега.

Овако ћеш поступити с њима да их посветиш за моје свештенство: узми једног јунца и два овна без мане; онда узми бесквасни хлеб, бесквасне колаче замешене с уљем, и бесквасне лепиње премазане уљем. Направи их од пшеничног брашна. Стави их у једну кошару и у њој их принеси с јунцем и два овна.

Онда доведи Арона и његове синове на улаз у Шатор од састанка и опери их водом. Затим узми одору и обуци Арона у кошуљу, огртач оплећка, оплећак и напрсник и опаши га извезеним појасом оплећка. Стави му турбан на главу и на њој причврсти посветни натпис. Затим узми уље за помазање и помажи га изливајући уље на његову главу. Онда доведи његове синове, обуци им кошуље, опаши их појасевима – како Арона тако и његове синове – и обавиј им турбане. Тако нека им припада свештенство према трајној уредби. Тако ћеш увести у службу Арона и његове синове.

Доведи онда јунца пред Шатор од састанка, а Арон и његови синови нека положе руке на његову главу. Ти онда закољи јунца пред Господом код улаза у Шатор од састанка. Узми нешто од крви јунца и прстом је намажи на рогове жртвеника, а остатак крви излиј подно жртвеника. Затим скини све сало око изнутрица, јетрену мрежицу, и оба бубрега с лојем, па то спали на жртвенику. Месо јунца, његову кожу и балегу спали изван табора. То је жртва за грех.

Након тога узми једног овна, а Арон и његови синови нека положе руке на његову главу. Закољи овна и узми нешто од његове крви, па њоме запљусни жртвеник са свих страна. Овна исеци на комаде, опери му изнутрице и ноге, па их стави на остале делове и главу. Затим целог овна спали на жртвенику. То је жртва свеспалница Господу, угодни мирис, паљена жртва за Господа.

Онда узми другог овна. Арон и његови синови нека положе руке на његову главу, а ти га закољи. Онда узми нешто крви и њоме намажи ресицу десног уха Ароновог, те ресицу десног уха његових синова, палац њихове десне руке, и палац њихове десне ноге. Остатком крви запљусни жртвеник са свих страна.

Затим узми нешто крви са жртвеника и уља за помазање, па њима пошкропи Арона и његову одежду, а тако и његове синове и њихове одежде. Тако ће бити посвећен он и његова одежда, као и његови синови и њихове одежде. Потом узми сало од овна, сало с

репа, сало око изнутрица, јетрену мрежицу, оба бубрега са салом око њих, и десну плећку – јер је ован жртва за посвећење – затим један округли хлеб, један колач замешен с уљем, и једну лепињу из кошаре са бесквасним хлебом што је пред Господом. Све то положи на руке Арона и његових синова, па принеси жртву дизаницу пред Господом. Затим узми то из њихових руку, па спали на жртвенику поврх жртве свеспалнице, као угодни мирис пред Господом. То је паљена жртва Господу.

Узми затим груди овна који је принесен за Ароново посвећење и принеси их као жртву дизаницу пред Господом. Тај део нека припадне теби. Посвети груди које су биле принесене као жртва дизаница и бут који је био принесен као жртвени дар од овна принесеног за посвећење Арона и његових синова. Арон и његови синови нека примају тај део од Израиљаца, јер је то жртва дизаница. Израиљци ће давати тај део када буду приносили жртве мира које се подижу Господу. Ово је трајна уредба.

Аронове посвећене одежде нека припадну његовим синовима после њега; у њима нека буду помазани и уведени у службу. Син који га наследи као свештеник, нека их седам дана носи, кад уђе у Шатор од састанка да врши богослужење у Светињи.

Затим узми овна посвећења и скувај његово месо на светом месту. Арон и његови синови нека једу месо од тог овна са хлебом из кошаре, на улазу у Шатор од састанка. Дакле, што је било принесено за њихово откупљење приликом њиховог увођења у службу – то нека једу. Неовлашћен не сме то да једе, јер је посвећено. Ако преостане шта меса и хлеба, спали на ватри; то не сме да се једе, јер је посвећено.

Поступи са Ароном и његовим синовима онако како сам ти заповедио. Седам дана их уводи у службу. Сваког дана принеси јунца као жртву за грех – за откупљење. Принеси и жртву за грех да откупиш жртвеник, а затим га помажи да га посветиш. Седам дана приноси жртву откупљења за жртвеник и посвећуј га. Тада ће жртвеник постати пресвет, и што год га се дотакне биће посвећено.

А ово ћеш стално приносити на жртву: дневно два јагњета од годину дана. Једно јагње принеси ујутро, а друго принеси увече. С првим јагњетом принеси једну десетину ефе брашна замешеног с четвртином хина уља од тучених маслина, и жртву изливницу од четвртине хина вина. Друго јагње принеси увече. С њим принеси исту житну жртву као ујутро, и жртву изливницу на угодни мирис, паљену жртву Господу.

Нека се ова жртва свеспалница приноси на улазу у Шатор од састанка, пред Господом, од поколења до поколења. Тамо ћу се састајати с тобом да ти говорим. Тамо ћу се састајати и с Израиљцима, и моја ће слава посветити то место. Ја ћу посветити Шатор од састанка и жртвеник. Такође ћу посветити Арона и његове синове да ми служе као свештеници. Ја ћу боравити међу Израиљцима и бити њихов Бог. Тада ће знати да сам ја, Господ, Бог њихов, који их је извео из Египта да боравим међу њима. Ја сам Господ, Бог њихов!

Направи жртвеник за паљење када; направи га од багремовог дрвета. Нека буде четвороугласт: један лакат дуг, један лакат широк, и два лакта висок. Његови рогови нека буду из једног дела с њим. Обложи га чистим златом: његову горњу страну, његове стране унаоколо и његове рогове. Обруби га златним оквиром. Затим му направи по два златна колута на обе бочне стране и причврсти их испод оквира, да се кроз њих провуку дршке за ношење жртвеника. Дршке направи од багремовог дрвета и обложи их златом. Постави жртвеник испред завесе што заклања Ковчег сведочанства, испред поклопца над сведочанством. Ту ћу се састајати с тобом.

Нека Арон на њему пали мирисни кад. Палиће га сваког јутра, кад буде припремао светла. Нека га Арон поново пали кад буде палио светла увече, тако да мирисни кад стално гори пред Господом у сва поколења. На жртвенику не приносите никакав туђи кад, ни жртву свеспалницу, ни принос, ни жртву изливницу. Једном годишње нека Арон изврши обред откупљења над роговима приносећи крв жртве за откупљење греха. То нека се чини једном годишње за сва поколења. Јер, жртвеник је пресвета светиња Господу.“

Господ затим рече Мојсију: „Кад правиш попис Израиљаца, нека свако ко се убраја у попис да Господу откупнину за свој живот, да их не погоди помор док их пописујеш. Свако ко подлеже попису нека да: пола шекела – према храмској мери (један шекел је двадесет гера). Тих пола шекела ће бити принос Господу. Сви који подлежу попису, дакле, они од двадесет година па навише, даваће овај принос Господу. Богати неће давати више, нити сиромашни мање од пола шекела, када дају принос Господу као откуп за свој живот. Затим узми откупни новац од Израиљаца, и употреби га за службу у Шатору од састанка. Нека то буде подсетник Израиљцима пред Господом, да сте откупили своје животе.“

Господ рече Мојсију: „Направи умиваоник од бронзе са бронзаним постољем, за прање. Постави га између Шатора од састанка и жртвеника, и налиј у њега воду. Нека Арон и његови синови перу у њему руке и ноге. Кад год улазе у Шатор од састанка, нека се

оперу водом, да не помру. Такође, кад год приступају жртвенику да обављају службу и да приносе свеспалнице Господу, нека оперу руке и ноге, да не помру. Ово је трајна уредба за Арона и његово потомство за сва њихова будућа поколења.“

Затим Господ рече Мојсију: „Узми најбоље зачине: пет стотина шекела смирне, половину те мере цимета, то јест, две стотине педесет шекела, две стотине педесет шекела миришљаве трске, пет стотина шекела касије према храмској мери, и хин маслиновог уља. Направи од тога свето уље за помазање апотекарском вештином. То ће бити свето уље за помазање. Њиме помажи Шатор од састанка и Ковчег сведочанства; сто и сав његов прибор; свећњак и сав његов прибор; кадиони жртвеник; жртвеник за жртве свеспалнице и сав његов прибор, и умиваоник са својим постољем. Посвети их, па ће бити пресвета светиња. Ко год га се дотакне биће посвећен.

Затим помажи Арона и његове синове, и посвети их да ми служе као свештеници. А Израиљцима реци: ’Ово је моје посвећено уље за помазање за сва поколења. Оно се не сме изливати на тело непосвећеног човека, нити га правите од истих састојака. Оно је свето, па свето нека буде и вама. Ко год направи уље од истих састојака или га стави на неког туђинца, нека се истреби из свог народа.’“

Господ још рече Мојсију: „Узми зачине: натафе, шехелета, хелбене, и чистог тамјана, све у једнаким количинама, па направи миомирисни кад апотекарском вештином, посољен, чист и свет. Нешто од тога измрви у прах и стави пред Сведочанство у Шатору од састанка, где ћу се састајати с тобом. Уље нека буде за вас пресвета светиња. Миомирисни кад справљен од ових састојака не смете правити за себе. То држи као светињу, јер је Господу посвећено. Ко год за себе направи такав кад да му мирише, нека се истреби из свога народа.“

Господ *опет* рече Мојсију: „Види, ја сам по имену позвао Веселеила, сина Уријиног, сина Оровог, из Јудиног племена. Испунио сам га Духом Божијим, *и подарио му* мудрост, проницљивост и знање за сваку врсту вештине: да вешто смишља нацрте за израду предмета од злата, сребра и бронзе; да реже и умеће камење; да резбари дрво, и да ради сваковрсне послове. Њему сам придодао Елијава, сина Ахисамаковог, из Дановог племена. Вештином сам обдарио и све способне људе, да направе све што сам заповедио: Шатор од састанка, Ковчег сведочанства с поклопцем на њему; сав намештај за Шатор; сто и његов прибор; свећњак од чистог злата са свим својим прибором; кадиони жртвеник; жртвеник за жртве свеспалнице са свим својим прибором, и умиваоник са својим

постољем; па извезене одежде, посвећене одежде за свештеника Арона и одежде за његове синове кад служе као свештеници; уље за помазање, и миомирисни кад за Светињу. Нека учине све како сам заповедио.“

Затим Господ рече Мојсију: „Реци ово Израиљцима: ’Држите моје суботе, јер је то знак између мене и вас, од поколења до поколења, да бисте знали да сам ја, Господ, који вас посвећујем.

Држите суботу, јер је света за вас. Ко год је оскрнави, нека се свакако погуби; ко год буде радио какав посао у суботу, нека се истреби из свог народа. Шест дана нека се ради, а седмог дана нека буде субота потпуног одмора посвећена Господу. Ко год буде радио какав посао у суботу, нека се свакако погуби. Стога, нека Израиљци држе суботу, славећи је као вечни савез од поколења до поколења. То ће бити вечни знак између мене и Израиљаца, јер је Господ за седам дана створио небо и земљу, а у седми дан је престао да ради и одахнуо.’“

Кад је Господ престао да говори с Мојсијем на гори Синај, дао му је две плоче Сведочанства, камене плоче, исписане Божијим прстом.

Кад је народ видео да Мојсије дуго не силази с горе, сабрао се око Арона и рекао му: „На ноге! Направи нам бога који ће ићи пред нама, јер не знамо шта се догодило са оним Мојсијем који нас је извео из Египта.“

Арон им одговори: „Поскидајте златне наушнице са ушију својих жена, синова и ћерки, па их донесите к мени.“ Сав народ је поскидао златне наушнице са својих ушију и донео их Арону. Овај је то затим узео од њих, растопио злато у калупу и од тога направио кип телета. Народ рече: „Ево, твојих богова, Израиљу, који су те извели из египатске земље!“

Кад је Арон то видео, саградио је пред њим жртвеник и објавио: „Сутра је празник Господу!“ Следећег јутра су устали, принели жртву свеспалницу и приступили са жртвама мира. Онда је народ поседао да једе и пије, и устао да се забавља.

Тада Господ рече Мојсију: „Иди и сиђи, јер се искварио твој народ, који си извео из земље египатске! Брзо су скренули с пута који сам им заповедио. Излили су себи кип телета, клањали му се и принели му жртве. И још су говорили: ’Ово је бог твој, Израиљу, који те је извео из Египта!’“

Господ настави: „Видим да је овај народ тврда врата. Зато ме пусти сада да искалим свој гнев на њима и да их побијем. Онда ћу од тебе учинити велики народ.“

Тада Мојсије стаде да преклиње Господа, свога Бога: „Зашто, Господе, да искаљујеш свој гнев на твој народ који си извео из Египта великом силом и моћном руком? Зашто да Египћани кажу: ’Са злом их је намером извео, да их побије у горама, и истреби их с лица земље’? Одврати свој пламтећи гнев и одустани од невоље којом хоћеш да удариш свој народ! Сети се својих слугу Аврахама, Исака и Израиља, којима си се заклео самим собом, рекавши им: ’Умножићу ваше потомство као звезде на небу, и сву ову земљу коју сам вам обећао даћу вашем потомству, да заувек постане њихово наследство.’“ И Господ је одустао од несреће, коју је намеравао да свали на свој народ.

Мојсије се окрене и сиђе с горе. У рукама је носио две плоче Сведочанства. Плоче су биле исписане на обе стране; исписане и с једне и с друге стране. Плоче су биле Божије дело; речи на плочама је урезао сам Бог.

Исус Навин је чуо буку народа који је галамио, па је рекао Мојсију: „Ратна бука у табору!“

Мојсије му на то рече:

„Не кличу то победници, нити жале побеђени, певање је све што чујем.“

Кад се приближио табору и видео теле и играње, Мојсије плану гневом. Баци он плоче из руку и разбије их на подножју горе. Онда узме теле, спали га и измрви у прах, па га проспе у воду и натера Израиљце да је пију.

Мојсије, потом, упита Арона: „Шта ти је скривио овај народ, да си га увалио у тако велики грех?“

„Нека се мој господар не гневи – одговори му Арон. И сам знаш да је овај народ склон злу. Они су ми рекли: ’Направи нам богове који ће ићи пред нама, јер не знамо шта се догодило с оним човеком Мојсијем, који нас је извео из Египта.’ Ја сам им онда рекао: ’Ко има злата, нека га скине са себе.’ Они су ми дали злато, а ја сам га бацио у ватру, и изашло је ово теле.“

Мојсије је видео да се народ разуздао, јер га је Арон препустио разузданости, на злурадост његових непријатеља. Тада Мојсије стаде на улаз у табор и рече: „Ко је за Господа, нека стане уз мене.“ Сви Левити се окупише око њега.

Он им рече: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Нека свако од вас припаше мач о бедро! Вратите се и прођите кроз табор, од улаза до улаза, па нека свако убије ко брата, ко пријатеља, ко суседа.’“ Левити су учинили како им је Мојсије наредио. Тог дана је пало око три хиљаде људи. Тада Мојсије рече: „Данас сте ступили у службу

Господњу, сваки уз цену сина или брата, те вас је он благословио данас.“

Ујутро је Мојсије рекао народу: „Велики сте грех починили. Ипак, ја ћу се успети Господу, не бих ли га, како, умолио за откупљење вашег греха.“ Мојсије се врати Господу и рече: „О, како је велик грех починио овај народ направивши себи бога од злата! Али сада им опрости грех, а ако нећеш, избриши и мене из своје књиге коју си написао.“

Господ рече Мојсију: „Избрисаћу из своје књиге само оног који је згрешио против мене. А ти сад поведи овај народ тамо где сам ти рекао. Ево, мој Анђео ће ићи пред тобом. А кад дође време да их казним, казнићу их за њихов грех.“

Господ је ударио народ *помором* због телета, које је Арон направио.

Господ рече Мојсију: „Иди! Иди одавде горе, ти и народ који си извео из Египта, и пођи горе у земљу за коју сам се заклео Аврахаму, Исаку и Јакову: ’Даћу је твом потомству.’ А ја ћу послати пред тобом Анђела и истераћу Хананце, Аморејце, Хетите, Фережане, Евејце и Јевусејце *и довести вас* у земљу којом теку млеко и мед. Ја нећу поћи горе с тобом, да вас не бих истребио на путу, јер сте народ тврдоврат.“

Кад је народ чуо ове оштре речи, толико се ожалостио да нико није ставио на себе накит. Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима: ’Ви сте народ тврдоврат. Кад бих само за трен ишао горе са вама, побио бих вас. Зато скините са себе накит, а ја ћу видети како да поступим с вама.’“ Тако су Израиљци поскидали са себе накит код горе Хорив.

Мојсије је узео шатор и поставио га далеко изван табора. Назвао га је шатор од састанка. Ко год је хтео да тражи вољу Господњу, одлазио би у шатор од састанка који се налазио изван табора. А када би Мојсије одлазио у шатор, сав народ би устајао и свако би стајао на улазу у свој шатор и гледао за Мојсијем све док овај не уђе у шатор. Кад би Мојсије ушао у шатор, стуб облака би се спуштао и стајао на улазу у шатор, док је *Господ* разговарао са Мојсијем. Када би народ видео да стуб облака стоји на улазу у шатор, сав народ би устајао и свако би се клањао на улазу свога шатора. Господ је разговарао с Мојсијем лицем у лице, као што би неко разговарао са својим пријатељем. Мојсије би се затим вратио у табор. Међутим, његов помоћник Исус, син Навинов, младић, не би напуштао шатор.

Мојсије се обрати Господу: „Ти си ми рекао: ’Поведи овај народ’, али ми ниси објавио кога ћеш послати са мном. Ти си такође рекао: ’Познајем те по имену, и ти си нашао наклоност преда мном.’ Ако сам, дакле, нашао наклоност пред тобом, откриј ми своје путеве да бих те познавао и да бих и даље налазио твоју наклоност. Узми у обзир да је овај народ твој народ.“

Господ на то рече: „Ја лично ћу поћи с тобом, и *тако* те успокојити.“

Мојсије рече: „Ако ти лично не пођеш са нама, не изводи нас одавде горе. Како ће се знати да сам нашао наклоност пред тобом, ја и твој народ, ако не по томе што ћеш поћи са нама? По томе ћемо се разликовати, ја и твој народ, од свих других народа на земљи.“

Господ рече Мојсију: „Учинићу све што си тражио, зато што си нашао наклоност преда мном и зато што те познајем по имену.“

Мојсије замоли: „Покажи ми своју славу.“

„Учинићу да моја доброта прође поред тебе – рече Господ – и изговорићу пред тобом своје име Господ. Смиловаћу се коме хоћу да се смилујем, и исказаћу милосрђе коме хоћу да искажем милосрђе. Моје лице не можеш видети – рече – јер ниједан човек ме не може видети и остати у животу.“

Господ рече: „Ево, овде код мене је једно место; стани на ову стену. Кад моја слава буде пролазила, ставићу те у процеп стене и заклонити те својом руком док не прођем. Онда ћу склонити своју руку, па ћеш ме видети с леђа. Но, моје лице се не може видети.“

Господ рече Мојсију: „Исклеши себи две камене плоче као што су биле оне прве, а ја ћу на њима исписати исте речи које су биле написане на првим плочама које си разбио. Буди готов до јутра, а ујутро се успни на гору Синај и стани тамо, на врху горе, пред мене. Нека се нико не пење с тобом; нико не сме да се појави на целој гори. Ни овце ни говеда нека не пасу пред гором.“

Мојсије је исклесао две камене плоче као што су биле прећашње, па се ујутро попео на гору Синај носећи у рукама две камене плоче, како му је Господ заповедио. Тада је Господ сишао у облаку, стао код Мојсија и изговорио своје име: „Господ!“ Господ је прошао покрај њега и изговорио своје име: „Господ! Господ! Бог милостиви и милосрдни, спор на срџбу, богат милошћу и верношћу, исказује милост хиљадама, опрашта кривицу, преступ и грех, али *кривца* не оставља некажњена, него кажњава грех отаца на њиховој деци и унуцима све до трећег и четвртог *колена*.“

Мојсије одмах паде на земљу и поклони се Господу. Мојсије рече: „Ако сам стекао наклоност пред тобом, молим те, Господе, да

пођеш са нама. Иако је овај народ тврдоврат, опрости нам кривицу и грехе, па нас прихвати као своју баштину.“

Господ на то рече: „Ево, склапам савез: учинићу таква чуда пред твојим народом каква никада нису била учињена ни у којој земљи, ни у којем народу. Тада ће сваки народ усред кога боравиш видети шта Господ чини, јер оно што ћу учинити за тебе, биће задивљујуће. Држи све што ти заповедам данас. Ево, ја ћу протерати пред тобом Аморејце, Хананце, Хетите, Фережане, Евејце и Јевусејце. Чувај се да не склопиш савез са становништвом земље у коју улазиш, да не постану замка у твојој средини. Него, порушите њихове жртвенике, оборите њихове стубове и посеците Аштартине стубове. Не служите ни једном другом богу! Господ је на гласу по својој љубомори, јер је он љубоморни Бог.

Не склапај савез са становницима оне земље! Јер, када буду блудничили са својим боговима и приносили им жртве, позиваће и тебе, те ћеш јести од њихових жртава, и узимати својим синовима њихове ћерке. Онда ће оне, када буду блудничиле са својим боговима, навести и твоје синове на блуд са својим боговима.

Не изливај себи ливене идоле.

Одржавај празник Бесквасних хлебова. Седам дана једи бесквасне хлебове, како сам ти заповедио – у одређено време у месецу авиву, јер си у том месецу изашао из Египта.

Сваки првенац мајчине утробе мени припада, као и свака првина од твоје ситне и крупне стоке. Првину магарца откупи јагњетом, а ако га не откупиш, заврни му врат. Откупи сваког првенца од својих синова.

Не појављујте се преда мном празних руку!

Шест дана ради, а седмога отпочини; мораш отпочинути чак и за време орања или жетве.

Слави празник Седмица – првих снопова пшеничне жетве и празник Бербе при крају године. Трипут годишње нека се сви твоји мушки појаве пред Господом, Богом Израиљевим. Ја ћу, наиме, изгнати народе пред тобом и проширити твоје границе, тако да нико неће жудети за твојом земљом кад трипут годишње будеш ишао да се појавиш пред Господом, Богом својим.

Не приноси ми крв жртве са квасцем, нити остављај жртву принесену за празник Пасхе до јутра.

Најбоље првине своје земље донеси у дом Господа, свога Бога.

Не кувај јаре у млеку његове мајке.“

Господ рече Мојсију: „Напиши ове речи које сам ти рекао, јер сам на основу ових речи склопио савез са тобом и са Израиљем.“

Мојсије је провео са Господом четрдесет дана и четрдесет ноћи током којих није јео хлеба нити пио воде. Тада је на плочама написао речи савеза – десет заповести.

Мојсије је сишао са горе Синај. Док је силазио са горе носећи у рукама две плоче Сведочанства, није знао да му се лице сјаји због разговора са Господом. Када су Арон и Израиљци видели да му се лице сјаји, плашили су се да му приђу. Мојсије их је позвао, па су се вратили к њему Арон и сви кнезови заједнице. Тада је Мојсије разговарао са њима. Затим су му пришли и сви Израиљци, а он им је пренео све речи које му је Господ рекао на гори Синај.

Кад је Мојсије завршио разговор са њима, покрио је себи лице велом. Кад год је Мојсије улазио пред Господа да разговара са њим, скидао би вео све док не изађе. Кад би изашао и пренео Израиљцима што му је Господ заповедио, они би видели да се Мојсијево лице сјаји. Тада би Мојсије враћао вео на своје лице, све док не уђе да разговара са Господом.

Мојсије је окупио сву заједницу Израиљаца и рекао им: „Ово је Господ заповедио да се чини: Шест дана обављај све своје послове, а седми дан нека вам буде света субота потпуног одмора Господу. Ко год буде радио на тај дан, нека се усмрти. Не палите ватру по вашим местима на суботњи дан.“

Мојсије рече целој заједници Израиљаца: „Ово је Господ заповедио: издвојте прилог за Господа. Свако у кога је широко срце нека да прилог за Господа: злато, сребро и бронзу; љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину, фини лан и кострет; овнујске коже обојене у црвено, фине коже и багремово дрво; уље за светло, зачине за уље помазања и миомирисни кад; оникс и друго драго камење за укивање у оплећак и напрсник.

Ко год је вешт међу вама нека дође да направи што је Господ заповедио: Пребивалиште – његов Шатор и покривач, копче, даске, обруче, стубове и подножја; Ковчег са његовим дршкама, поклопац и преградну завесу; сто са његовим дршкама и свим његовим прибором; принесене хлебове; свећњак за светло и сав његов прибор, лампе и уље за осветљење; кадиони жртвеник са својим дршкама, уље помазања и зачине за кађење; застор за улаз у Пребивалиште; жртвеник за жртве свеспалнице са бронзаном оплатом, дршкама и свим његовим прибором; умиваоник са својим постољем; завесе за двориште са стубовима и подножјима, и застор за дворишни улаз; кочиће за Пребивалиште и кочиће за двориште са њиховом ужади; извезене одежде за службу у Светињи – посвећене одежде

за свештеника Арона и одежде за свештеничку службу његових синова.“

Након тога је цела заједница отишла од Мојсија. Онда су дошли сви које је срце вукло, свако дарежљивог духа, па су донели прилог Господу за радове на Шатору од састанка, за његову службу и за посвећене одежде. Дошли су и мушкарци и жене, сви дарежљивог срца, и донели брошеве, наушнице, прстење, наруквице, ланчиће и разне предмете од злата; свако од њих је донео злато као посветни дар за Господа. И свако код кога се нашла љубичаста, скерлетна и тамно црвена тканина, фини лан, козја кожа, уштављене овнујске коже, коже обојене у црвено или фина кожа, то је донео. Исто тако и сви који су хтели да принесу сребро или бронзу доносили су то као принос Господу. Сви који су имали багремова дрва доносили су га за израду сваковрсних предмета. Све жене вичне предењу су донеле што су испреле својим рукама: љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину и фини лан. Све жене које је срце потицало, преле су кострет. Кнезови су доносили оникс и друго драго камење за уметање у оплећак и напрсник; зачине и уље за светло, за помазање и за миомирисни кад. Сви Израиљци – сви људи и жене које је срце потицало да приложе што год за посао који је Господ преко Мојсија заповедио да се уради – доносили су добровољни прилог Господу.

Мојсије рече Израиљцима: „Видите! Господ је по имену позвао Веселеила, сина Уријиног, сина Оровог, из племена Јудиног. Он га је испунио Духом Божијим, и дао му мудрост, проницљивост и знање за сваку врсту вештине, да вешто смишља нацрте за израду предмета од злата, сребра и бронзе; да реже и умеће камење; да резбари дрво, и да ради сваковрсни уметнички посао. Њему и Елијаву, сину Ахисамаковом, из племена Дановог, дао је способност да поучавају друге. Обдарио их је умећем за извођење свакојаких радова: за резбарење, прављење нацрта, везење љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана, као и за плетење. Они су вични свим пословима и прављењу нацрта.

Нека тако Веселеило, Елијав и сви које је Господ обдарио способношћу, умећем и разумом да знају како да ураде сав посао на Светињи, изврше све што је Господ заповедио.“

Мојсије позва Веселеила, Елијава и све способне људе које је Господ обдарио умећем; све које је потицало срце да се лате посла и ураде га. Они су тада примили сав добровољни прилог од Мојсија који су Израиљци донели за извођење радова око Светиње. Но, како су му они јутро за јутром још увек доносили прилоге, дођоше сви

мајстори који су обављали радове на Светињи – сваки са посла на коме је радио – и рекоше Мојсију: „Народ доноси и више него што је потребно да се обави посао који је Господ заповедио да се уради.“

Тада је Мојсије издао наредбу која је била објављена у табору: „Нека више ниједан човек ни жена не прави више ништа као прилог за Светињу.“ Тако је народ престао да доноси. Било је свега довољно да се уради посао, чак је и преостало.

Тада су сви способни људи, који су били међу онима што су обављали посао, саградили Пребивалиште од десет завеса. Биле су начињене од финог лана, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, на којима су били вештином уметника извезени херувими. Све завесе су биле исте мере: двадесет осам лаката у дужину и четири лакта у ширину. *Веселеило* је спојио пет завеса једну с другом, а тако је и других пет завеса спојио једну с другом. Затим је направио петље од љубичасте тканине при рубу последње завесе спојенога дела, а тако је направио при рубу последње завесе у другој половини спојеног дела. Направио је педесет петљи на првој завеси и педесет петљи при рубу последње завесе другог спојеног дела. Петље су стајале једна наспрам друге. Онда је направио педесет копчи од злата, па је њима спојио завесе једну с другом. Тако је Пребивалиште било једна целина.

Направио је и завесе од козје длаке за Шатор поврх Пребивалишта. Направио је једанаест завеса. Дужина сваке завесе је била тридесет лаката, а ширина сваке завесе четири лакта. Свих једанаест завеса су биле исте мере. Првих пет завеса је спојио посебно, а осталих шест завеса посебно. Направио је педесет петљи на рубу крајње завесе једног спојеног дела, и педесет петљи на рубу другог спојеног дела. Затим је направио педесет бронзаних копчи да држе Шатор, тако да буде једна целина. Направио је и покривач за Шатор од овнујских кожа обојених у црвено, а поврх њега покривач од финих кожа.

Онда је направио даске од багремовог дрвета за Пребивалиште, да стоје усправно у њему. Свака даска је била десет лаката дугачка и један и по лакат широка. Свака даска је имала по два клина да држи даске једну уз другу. То је направио за све даске у Пребивалишту. За јужну страну Пребивалишта направио је двадесет дасака, и четрдесет сребрних подножја испод двадесет дасака – два подножја испод једне даске, за њена два клина, и два подножја испод друге даске, за њена два клина. Тако је и на северној страни Пребивалишта направио двадесет дасака са четрдесет сребрних подножја – два подножја испод једне даске, и по два подножја испод сваке наредне даске. За

западну страну Пребивалишта направио је шест дасака и две даске за углове Пребивалишта на задњој страни. Биле су удвојене од дна, па све до врха, где су биле спојене једним обручем. Тако је направио по две даске за оба угла. Било је, дакле, осам дасака и шеснаест сребрних подножја; по два подножја за сваку даску.

Затим је направио пречаге од багремовог дрвета: пет пречага за даске на једној страни Пребивалишта, пет пречага за даске на другој страни Пребивалишта, и пет пречага за задњу страну Пребивалишта, према западу. Направио је средишњу пречагу, да се протеже средином дасака, с једног краја на други. Даске је обложио златом, а њихове обруче које држе пречаге је направио од злата. Пречаге је обложио златом.

Направио је и завесу од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана, а на њој извезао херувиме уметничком вештином. За њу је направио четири стуба од багремовог дрвета и обложио их златом. Њихове куке су биле од злата, и за њих је излио четири подножја од сребра. За улаз у Шатор направио је застор од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана, везом извезеног, и пет стубића са његовим кукама. Врхове стубова и њихове обруче је обложио златом, док су њихових пет подножја била од бронзе.

Веселеило је направио Ковчег од багремовог дрвета; два и по лакта дуг, лакат и по широк и лакат и по висок. Обложио га је чистим златом изнутра и споља, и направио му златан венац унаоколо. Затим је излио за њега четири колута од злата за све његове четири стране; два колута на једној страни и два колута на другој страни. Направио је и дршке од багремовог дрвета и обложио их златом. Дршке је провукао кроз колутове с обе стране Ковчега за ношење Ковчега.

Онда је направио поклопац за Ковчег од чистог злата; два и по лакта дужине и лакат и по ширине. Направио је два херувима од кованог злата, и приковао их на оба краја поклопца; једног херувима на један крај, а другог херувима на други крај поклопца. Херувиме је направио тако да са поклопцем чине једну целину. Херувими су имали подигнута крила према горе, тако да заклањају поклопац. Били су лицем окренути један према другоме, тако да су им лица била окренута према поклопцу.

Затим је направио сто од багремовог дрвета; два лакта дуг, један лакат широк и један и по лакат висок. Обложио га је чистим златом, и обрубио га златним појасом. Направио му је и длан широки оквир око њега, и обрубио га златним појасом. За сто је

излио четири златна колута и поставио их на његова четири ножна угла. Колутови су били под оквиром да држе дршке за ношење стола. Дршке за ношење стола је направио од багремовог дрвета и обложио их златом. Онда је од чистог злата направио прибор за сто: тањире, чаше, зделе, врчеве и пехаре за изливање приноса.

Свећњак је направио од чистог злата. Његово постоље, сталак, чашице, пупољци и латице били су исковани из једног комада. Гранао се у шест кракова: три крака с једне стране сталка и три крака с друге стране сталка. На једном краку биле су три чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. На другом краку су такође биле три чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. Тако је било са свих шест кракова који избијају из свећњака. На свећњаку је било четири чашице у облику бадемовог цвета, свака с пупољцима и латицама. Један пупољак је био испод прва два крака, други пупољак испод друга два крака, и трећи пупољак испод последња два крака. Тако је било на свих шест кракова који избијају из свећњака. Пупољци и кракови чинили су једну целину са свећњаком; све је било исковано од једног комада чистог злата.

Направио је, затим, седам светиљки са машицама и пепељарама од чистог злата. Свећњак са свим његовим прибором је направио од једног таланта чистог злата.

Затим је направио кадиони жртвеник од багремовог дрвета, један лакат дуг, један лакат широк – четвороугластог облика – и два лакта висок. Рогови су му били направљени из једног дела с њим. Обложио га је чистим златом: његову горњу страну, његове стране унаоколо и његове рогове, и обрубио га златним оквиром. На њему је направио по два златна колута испод оквира на обе бочне стране, за дршке кад се на њима носи. Дршке је направио од багремовог дрвета и обложио их златом.

Онда је направио свето уље за помазање и чисти миомирисни кад начињен апотекарском вештином.

Затим је направио жртвеник за жртве свеспалнице од багремовог дрвета, пет лаката дуг, пет лаката широк – четвртастог облика – и три лакта висок. На његова четири угла направио му је рогове, тако да су рогови били из једног комада са жртвеником, и обложио га бронзом. Направио је и прибор за жртвеник: лонце за уклањање пепела, лопатице, котлиће и машице. Све посуде је начинио од бронзе. За жртвеник је направио решетку од бронзе, у облику мреже. На мрежи је начинио четири бронзана обруча за њена четири угла. Излио је четири колута за четири краја бронзане

решетке за ослонац дршкама. Онда је направио дршке за жртвеник од багремовог дрвета и обложио их бронзом. Дршке је провукао кроз колутове с обе стране жртвеника, ради ношења. Направио га је од дасака, и био је шупаљ.

Затим је направио бронзани умиваоник са бронзаним постољем од огледала жена које су служиле код улаза у Шатор од састанка.

Затим је направио двориште за Пребивалиште. Завесе за двориште на јужној страни биле су од финог лана, дужине стотину лаката. Биле су окачене о двадесет стубова са двадесет бронзаних подножја. Куке и шипке за стубове били су од сребра. Дужина завесе на северној страни је такође била стотину лаката са својих двадесет стубова и са двадесет бронзаних подножја. Куке и шипке за стубове су биле од сребра.

На западној страни, било је педесет лаката завесе са десет стубова и десет подножја. Куке и шипке за стубове су биле од сребра. На предњој, источној страни, биле су завесе од педесет лаката. Завесе с једне стране улаза биле су петнаест лаката дуге, са своја три стуба и њихова три подножја. Завесе за другу страну улаза биле су такође петнаест лаката дуге, са своја три стуба и њихова три подножја. Све завесе унаоколо су биле од финог лана. Подножја за стубове су била од бронзе, а куке на стубовима и њихове шипке од сребра. И врхови стубова су били обложени сребром док су сви дворишни стубови имали сребрне врхове.

Застор на дворишним вратима био је везом извезен од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана. Био је двадесет лаката дуг и пет лаката висок, као и дворишне завесе. Њихових стубова било је четири. Њихова подножја су била од бронзе, а његове куке од сребра. Врхови стубова су били обложени сребром, а њихове шипке су биле од сребра. Сви кочићи за Пребивалиште и око дворишта су били од бронзе.

Ово је попис ствари које су утрошене за Пребивалиште – Пребивалиште сведочанства, који је на Мојсијеву заповест извршен трудом Левита под надзором Итамара, сина свештеника Арона. Веселеило, син Уријин, син Оров, из племена Јудиног, направио је све што је Господ заповедио Мојсију. С њим је био Елијав, син Ахисамаков, из племена Дановог, резбар, ткач и везилац за љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину и фини лан. Свег злата које је употребљено за радове на изградњи Светиње – приложеног злата – двадесет девет таланата седам стотина тридесет шекела, према храмском шекелу.

А сребра које је прикупљено током пописивања заједнице било је стотину таланата и хиљаду и седам стотина седамдесет пет шекела, према храмском шекелу – једна бека по глави, то јест, пола шекела према храмској мери, од свакога који је био пописан, од двадесет година па навише; укупно шест стотина три хиљаде пет стотина педесет. Стотину таланата сребра је било утрошено за изливање подножја за Светињу и подножја за завесе; сто подножја од стотину таланата сребра – један талант за свако подножје. Од хиљаду седам стотина седамдесет пет шекела је направио куке за стубове, обложио им врхове и направио шипке за њих.

Приложене бронзе било је седамдесет таланата и две хиљаде четири стотине шекела. Направио је и подножја за улаз у Шатор од састанка, бронзани жртвеник с његовом бронзаном решетком и сав прибор за жртвеник; затим, подножја око дворишта, подножја за дворишну капију, све кочиће за Пребивалиште, и све кочиће око дворишта.

Од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, направили су свету одору за службу у Светињи; направили су посвећене одоре за Арона, како је Господ заповедио Мојсију.

Оплећак су направили од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана. Исковали су плочице од злата, па су их изрезали у нити да се вешто уплету у љубичасту, скерлетну и тамно црвену тканину и од финог лана – вешто извезеног. За оплећак су направили нараменице које су биле састављене с њим на оба његова краја. Појас којим се опасивао оплећак је такође био направљен од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана, тако да је с њим чинио једну целину, као што је Господ заповедио Мојсију.

Затим су оникс опточили оквиром од злата. На њему су, као на печатном прстену, била изрезана имена Израиљевих синова. Уметнули су их у нараменице оплећка да буду подсетник синовима Израиљевим, како је Господ заповедио Мојсију.

Потом су направили напрсник уметничком вештином, као и оплећак: од злата, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине и финог лана. Био је у облику четвороугла, удвојен; био је педаљ дужине, педаљ ширине, и подвостручен. Уметнуо је у њега четири реда драгог камења. У првом реду су били: рубин, топаз и смарагд; у другом реду: малахит, сафир и дијамант; у трећем реду: хијацинт, ахат и аметист; а у четвртом реду: хрисолит, оникс и јаспис. Били су опточени златним оквиром. Било је дванаест драгих каменова

са именима синова Израиљевих; на сваком је било урезано, као на печату на прстењу, по једно име за свако од дванаест племена.

За напрсник су направили ланчиће од чистог злата у облику уплетене узице. Затим су направили два златна колутића и причврстили их на два горња угла напрсника. Златне ланчиће су привезали за два колутића на угловима напрсника. Оба краја ланчића су привезали за два оквира и причврстили их за две нараменице с предње стране оплећка. Онда су направили два колутића од злата и причврстили их за два доња угла напрсника, при рубу унутрашње стране до оплећка. Затим су направили два колутића од злата и причврстили их за доњи крај нараменице оплећка, на његовој предњој страни, код шава изнад појаса оплећка. Колутиће напрсника су привезали за колутиће оплећка узицом од пурпура, да би напрсник стајао изнад појаса, те да не би спадао с оплећка, баш како је Господ заповедио Мојсију.

Потом су направили плашт за оплећак, сав исткан од љубичасте тканине. У његовој средини је био прорез за главу, као прорез на оклопу. Руб око прореза био је опшивен везеним оковратником, да се плашт не би цепао. Свуда око доњег руба плашта направили су нарове од љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, и финог лана. Направили су звончиће од чистог злата и ставили их између нарова, свуда око руба плашта за службу, баш како је Господ заповедио Мојсију: звонце па нар, звонце па нар, и тако свуда около уз руб плашта, као што је Господ заповедио Мојсију.

Арону и његовим синовима су исткали кошуље од финог лана, ланене турбане, ланене капе и гаће од финог лана. Појасеви су били везом извезени од финог лана, љубичасте, скерлетне и тамно црвене тканине, баш како је Господ заповедио Мојсију.

Затим су направили плочицу, посветни натпис, од чистог злата и на њему урезали као на печату: „Посвећен Господу“. Привезали су је љубичастом врпцом и поставили је на врх турбана, баш како је Господ заповедио Мојсију.

Тако су били завршени сви радови на Пребивалишту, Шатору од састанка. Израиљци су урадили све што је Господ рекао Мојсију да уради. Онда су донели Мојсију Пребивалиште, Шатор од састанка и сав његов прибор: његове копче, његове даске, његове обруче, његове стубове и подножја; покривач од овнујских кожа обојених у црвено, покривач од финих кожа и преградну завесу; Ковчег сведочанства са својим дршкама и поклопац; сто са свим његовим прибором; принесене хлебове; свећњак од чистог злата са његовим свећама – поређаним лампама – са свим његовим прибором, и уље

за осветљење; жртвеник од злата, уље помазања и зачине за кађење и застор за улаз у Шатор; бронзани жртвеник са бронзаном оплатом, дршкама и свим његовим прибором; умиваоник са својим постољем; завесе за двориште, са стубовима и подножјима, и застор за дворишни улаз, његову ужад и кочиће и сав прибор за службу у Пребивалишту, за Шатор од састанка; извезене одежде за службу у Светињи – посвећене одежде за свештеника Арона и одежде за свештеничку службу његових синова. Израиљци су урадили сав посао онако како је Господ заповедио Мојсију. Мојсије је, затим, прегледао све радове, па кад је видео да су урадили како је Господ заповедио, благословио их је.

Тада је Господ рекао Мојсију: „Првога дана првог месеца подигни Пребивалиште, Шатор од састанка. Постави тамо Ковчег сведочанства и заклони га завесом. Онда донеси сто и постави на њега оно што треба поставити; донеси и свећњак и у њега стави свеће. Постави златни кадиони жртвеник испред Ковчега сведочанства и постави застор на улаз у Пребивалиште.

Испред улаза у Пребивалиште, Шатор од састанка, постави жртвеник за жртве свеспалнице. Умиваоник стави између Шатора од састанка и жртвеника и налиј у њега воду. Двориште постави около, а на дворишну капију постави застор.

Потом узми уље за помазање и помажи Пребивалиште и све што је у њему и посвети га и сав његов прибор, па ће бити свет. Помажи и жртвеник за жртве свеспалнице и сав његов прибор и посвети га. Тако ће жртвеник постати пресвет. Помажи и умиваоник и његово постоље и посвети га.

Затим доведи Арона и његове синове на улаз у Шатор од састанка, па их окупај водом. Арона обуци у посвећену одежду, па га помажи и посвети да ми служи као свештеник. Затим доведи његове синове, па их обуци у кошуље. Помажи их, као што су помазао њиховог оца, да ми служе као свештеници. Њихово помазање ће их увести у свештеничку службу у сва поколења.“ Мојсије учини све како му је Господ заповедио.

Пребивалиште је било подигнуто првог дана првог месеца друге године. Мојсије је подигао Пребивалиште. Поставио је подножја, а на њих даске, затим је поставио пречаге и усправио стубове. Онда је распростро Шатор над Пребивалиштем и на њега од горе ставио покривач Шатора, баш како је Господ заповедио Мојсију.

Потом је узео Сведочанство и ставио га у Ковчег, ставио дршке на Ковчег и одозго поклопио Ковчег. Ковчег је донео у Пребивали-

ште, па је обесио преградну завесу да закрива Ковчег сведочанства, као што је Господ заповедио Мојсију.

Сто је поставио у Шатор од састанка на северној страни Пребивалишта, изван завесе. На њега је поређао хлебове пред Господом, како је Господ заповедио Мојсију.

Свећњак је поставио у Шатор од састанка насупрот столу, на јужној страни Пребивалишта. Потом је упалио свеће пред Господом, како је Господ заповедио Мојсију.

Испред завесе у Шатору од састанка поставио је златни жртвеник. На њему је упалио миомирисни кад, како је Господ заповедио Мојсију.

На улаз у Пребивалиште је поставио застор. Жртвеник за жртве свеспалнице је поставио код улаза Пребивалишта Шатора од састанка и на њему принео жртву свеспалницу и жртву од жита, како је Господ заповедио Мојсију.

Умиваоник је поставио између Шатора од састанка и жртвеника, и у њега налио воде за прање. Из њега су Мојсије, Арон и његови синови прали руке и ноге. Прали су се кад су улазили у Шатор од састанка и кад су приступали жртвенику, како је Господ заповедио Мојсију.

Мојсије је затим подигао двориште око Пребивалишта и жртвеника и поставио застор на дворишну капију. Тако је Мојсије завршио посао.

Тада је облак прекрио Шатор од састанка и слава Господња је испунила Пребивалиште. Мојсије није могао да уђе у Шатор од састанка, јер је на њему почивао облак, а слава Господња испуњавала Пребивалиште.

Током целог њиховог путовања, кад год би се облак подизао са Пребивалишта, Израиљци би кретали на пут. Али, ако се облак не би дигао, ни они не би кретали на пут, све до дана када би се подизао. Јер, у току целог њиховог путовања, облак Господњи је био над Пребивалиштем дању, док је ноћу у облаку био огањ, пред очима целог дома Израиљевог.

3. Мојсијева

Левитска (Трећа књига Мојсијева)

Господ позва Мојсија и рече му из Шатора од састанка: „Говори синовима Израиљевим и реци им: ’Кад ко од вас приноси жртву Господу, нека је принесе од стоке, крупне или ситне.

Ако приноси жртву свеспалницу од крупне стоке, нека принесе мушко без мане. Нека га доведе на улаз од Шатора од састанка, да би га Господ прихватио. Затим нека положи руке на главу жртве свеспалнице, да би била прихваћена као откуп за његов *грех*, и нека закоље јунца пред Господом. Онда нека синови Аронови, свештеници, принесу крв и њоме запљусну све стране жртвеника, који је код улаза у Шатор од састанка. Нека се *затим* жртва свеспалница одере и исече на делове. Потом нека синови Аронови наложе ватру на жртвенику, а на ватру наслажу дрва. Затим нека синови Аронови, свештеници, поређају делове, главу и сало, на дрва што су на огњу на жртвенику. Дроб и ноге нека се оперу, а свештеник нека све то спали на жртвенику. То је свеспалница, жртва која се пали на угодан мирис Господу.

Ако приноси жртву од ситне стоке, нека принесе јагње или јаре као жртву свеспалницу. Нека принесе мушко без мане. Нека га закоље пред Господом, са северне стране жртвеника. А синови Аронови, свештеници, нека његовом крвљу запљусну жртвеник са свих страна. Нека затим исеку жртву на делове, с главом и лојем, а свештеник нека поређа делове на дрва која су на огњу на жртвенику. Дроб и ноге нека оперу у води, а свештеник нека све то принесе и спали на жртвенику. То је свеспалница, жртва која се пали на угодан мирис Господу.

Ако приноси Господу жртву свеспалницу од птица, нека принесе на жртву грлицу или голубића. Нека га свештеник донесе на жртвеник, и откине му главу. Потом нека га спали на жртвенику, а крв нека исцеди низ жртвеник са стране. Гушу с њеном садржином нека уклони и баци их источно од жртвеника, где се одлаже пепео. Онда нека га распори дуж крила, али тако да их не раскине. Тада нека га свештеник спали на жртвенику, на дрвима што су на ватри. То је свеспалница, жртва која се пали на угодан мирис Господу.

Ако неко хоће да принесе житну жртву Господу, нека принесе брашно на жртву; нека га прелије уљем и на њега стави тамјан. Онда нека га донесе синовима Ароновим, свештеницима. Потом нека свештеник загрaби пуну шаку брашна, уље и сав тамјан, па

нека га спали на жртвенику за спомен, као жртву која се пали на угодан мирис Господу. Што остане од дара, нека припадне Арону и његовим синовима, као најсветији део од жртава које се пале Господу.

Ако неко хоће да принесе житну жртву која се пече у пећи, нека то буду бесквасне погаче од брашна умешене с уљем, или бесквасни колачи преливени уљем. Ако је твоја жртва печена на тигању, нека буде од брашна без квасца умешена с уљем. Изломи је на комаде и прелиј је уљем. То је житна жртва. Ако је твоја жртва пржена на тигању, нека буде припремљена од брашна и уља. Житну жртву припремљену на један од ових начина принеси Господу. Затим је донеси свештенику, а он нека је однесе на жртвеник. Потом свештеник нека узме део од житне жртве за спомен, па нека га спали на жртвенику. То је жртва која се пали на угодан мирис Господу. Што остане од житне жртве, нека припадне Арону и његовим синовима, као најсветији део од свеспалница које се приносе Господу.

Ниједна жртва коју приносите Господу, не сме да буде припремљена с квасцем; ништа што је уквасано или с медом не смете палити као жртву Господу. Жртву од првих плодова приносите Господу, али нека се не приносе на жртвенику као угодан мирис. Сваку житну жртву посоли. Не пропуштај да сољу савеза Бога свога посолиш своју житну жртву; сваку своју жртву приноси са сољу.

Ако приносиш Господу житну жртву од првих плодова, принеси је у виду младог класја прженог на ватри, или издробљеног свежег жита. Излиј на њу уља и стави на њу тамјана. То је житна жртва. Нека затим свештеник спали на жртвенику нешто од издробљеног жита и уља, са свим тамјаном, као жртву која се пали Господу.

Ако неко приноси жртву мира од крупне стоке, нека принесе Господу мушко или женско без мане. Затим нека положи руку на главу његове жртве, и нека је закоље на улазу у Шатор од састанка. Тада нека синови Аронови, свештеници, запљусну крвљу све стране жртвеника. Од жртве мира, као паљену жртву Господу, нека принесе сало које покрива црева, и све сало око изнутрица. А бубреге и сало што је око њих и на слабинама, те мрежицу што је на јетри, нека уклони заједно с бубрезима. Онда нека синови Аронови спале то на жртвенику заједно са жртвом свеспалницом, која је на дрвима што су на ватри. То је жртва која се пали на угодан мирис Господу.

Ако неко приноси жртву од ситне стоке, као жртву мира Господу, нека принесе мушко или женско без мане. Ако на жртву приноси овцу, нека је донесе пред Господа. Нека положи руку на главу

жртве, па нека је закоље испред Шатора од састанка. Онда нека синови Аронови њеном крвљу запљусну жртвеник са свих страна. Од жртве мира, као свеспалницу Господу, нека принесе: сало, цео реп – нека га откине код кичме – лој који покрива црева и сво сало око изнутрица. А бубреге и сало што је око њих и на слабинама, те мрежицу што је на јетри, нека уклони заједно с бубрезима. Затим нека свештеник спали то на жртвенику; то је храна која се пали на жртву Господу.

Ако приноси козу, нека је донесе пред Господа. Нека положи руку на њену главу, па нека је закоље испред Шатора од састанка. Онда нека синови Аронови њеном крвљу запљусну жртвеник са свих страна. Од жртве, као свеспалницу Господу, нека принесе: сало које покрива црева, и све сало око изнутрица. А бубреге и сало што је око њих и на слабинама, те мрежицу што је на јетри, нека уклони заједно с бубрезима. Нека свештеник спали то на жртвенику, као свеспалницу на угодан мирис Господу. Све сало припада Господу!

Ово је вечна уредба за ваша поколења, у свим вашим насељима: не једите лоја ни крви!'"

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и реци им: 'Када се неко нехотице огреши о једну од заповести Господњих чинећи што је забрањено:

Ако згреши помазани свештеник, и тиме учини да грех падне на народ, нека за грех који је починио принесе из крда јунца без мане Господу на жртву за грех. Нека доведе јунца пред Господа, код улаза у Шатор од састанка; нека положи руку на јунчеву главу, те закоље јунца пред Господом. Онда помазани свештеник нека узме нешто јунчеве крви и донесе је у Шатор од састанка. Затим нека свештеник умочи прст у крв и делом крви пошкропи седам пута пред Господом испред завесе Светиње. Потом свештеник нека намаже нешто крви на рогове жртвеника за паљење када пред Господом, који се налази у Шатору од састанка. Сву осталу крв нека излије на подножје жртвеника за жртве свеспалнице, који је код улаза у Шатор од састанка. Онда нека извади све сало из јунца, жртве за грех, сало које покрива црева и све сало које је око изнутрица. А бубреге и сало што је око њих и на слабинама, те мрежицу што је на јетри, нека уклони заједно с бубрезима, као што се уклања из вола, жртве мира. Нека их затим свештеник спали на жртвенику за жртве свеспалнице. А јунчеву кожу са свим његовим телом, главом и ногама, утробом и балегом – све што остане од јунца – нека однесе изван табора на чисто место, где се просипа пепео, и нека га спали на дрвима; где се просипа пепео, тамо нека буде спаљен.

Ако сав збор Израиљев нехотице згреши, а збору остане непознато у чему је ствар, то јест, ако прекрше коју од Господњих заповести чинећи што је забрањено, и тако постану криви, онда, кад се дозна за грех који су учинили, нека збор принесе из крда једног јунца на жртву за грех. Нека га доведу пред Шатор од састанка, а старешине заједнице, нека ту, пред Господом, положе руке на јунчеву главу, па нека закољу јунца пред Господом. Затим нека помазани свештеник донесе нешто јунчеве крви у Шатор од састанка. Онда нека *свештеник* умочи прст у крв и нека пошкропи седам пута пред Господом испред завесе. Са нешто крви нека помаже рогове жртвеника који стоји пред Господом у Шатору од састанка. Сву осталу крв нека излије на подножје жртвеника за жртве свеспалнице, који је код улаза у Шатор од састанка. А све сало нека извади из јунца и нека га спали на жртвенику. Са јунцем нека поступи онако како је поступио с јунцем жртвом за грех. Кад свештеник изврши обред откупљења над њима, биће им опроштено. Затим нека изнесе преосталог јунца изван табора, и нека га спали као што је спалио првог јунца. То је жртва за грех за збор.

Ако кнез нехотице згреши и прекрши једну од заповести Господа, Бога свога, чинећи што је забрањено, и тако постане крив, или му укажу на грех који је учинио – нека принесе на жртву мушко јаре без мане. Нека положи руку на главу јарета и нека га закоље на месту где се кољу жртве свеспалнице пред Господом. То је жртва за грех. Затим нека свештеник узме на прст нешто крви од жртве за грех и нека је стави на рогове жртвеника за жртве свеспалнице. Сву осталу крв нека излије на подножје жртвеника за жртве свеспалнице. А све сало нека спали на жртвенику, као што се пали сало жртве мира. Кад свештеник изврши над њим обред откупљења, биће му опроштено.

Ако неко из народа у земљи нехотице згреши и прекрши једну од Господњих заповести чинећи што је забрањено и тако постане крив, или му укажу на грех који је починио – нека за грех који је починио принесе на жртву женско јаре без мане. Затим нека положи руку на главу жртве за грех, и нека је закоље на месту за жртве свеспалнице. Онда свештеник нека узме нешто од њене крви на прст, па нека стави на рогове жртвеника за жртве свеспалнице. Сву осталу крв нека излије на подножје жртвеника. А све њено сало нека извади, као што се вади сало из жртве мира, а свештеник нека га спали на жртвенику на угодан мирис Господу. Кад свештеник изврши над њим обред откупљења, биће му опроштено.

Ако доводи јагње као жртву за грех, нека доведе женско јагње без мане. Затим нека положи руку на главу жртве за грех и нека је закоље на месту за жртве свеспалнице. Тада свештеник нека узме нешто од њене крви на прст и нека је стави на рогове жртвеника за жртве свеспалнице. Сву осталу крв нека излије на подножје жртвеника. А све њено сало нека извади, као што се вади сало из жртве мира, а свештеник нека га спали на жртвенику поврх жртава које се пале Господу. Кад свештеник изврши над њим обред откупљења за грех који је учинио, биће му опроштено.

Ако неко сагреши тако што се не одазове на судски позив како би дао изјаву под заклетвом, иако је био сведоком догађаја, односно, ако је то видео, или је за то знао, сносиће кривицу.

Или ако неко дотакне нешто нечисто: стрвину нечисте зверке, или стрвину нечисте стоке, или стрвину нечистог гмизавца, или било коју нечисту стрвину, па се незнајући оскрнави, ипак ће бити крив. Или кад неко дотакне људску нечистоћу – чиме год нечистим да се оскрнави – а то му остане непознато, али касније сазна, скривио је. Или ако се неко непромишљено закуне да ће урадити било зло или добро – шта год да човек непромишљено изговори у заклетви – а то му остане непознато, кад сазна касније за своју кривицу у једном од ових случајева, те схвати да је скривио у једном од њих, нека призна оно у чему је згрешио. А као жртву за преступ који је починио, нека принесе Господу женско грло од ситне стоке, овцу или козу, на жртву за грех. А свештеник нека изврши над њим обред откупљења.

Ако није у стању да приушти јагње или јаре, нека Господу, као жртву за преступ који је починио, принесе две грлице, или два голубића, једног на жртву за грех, а другог на жртву свеспалницу. Нека их донесе свештенику, а овај нека прво принесе оно што је одређено као жртва за грех. Затим нека му заврне врат тако да га одвоји од главе, али главу нека му не откине сасвим. Онда нека крвљу жртве за грех пошкропи жртвеник, а осталу крв нека излије на подножје жртвеника. То је жртва за грех. Другог нека принесе на жртву свеспалницу, по пропису. Свештеник нека изврши обред откупљења над њим за грех који је починио, и биће му опроштено.

Ако није у стању да приушти две грлице или два голубића, нека Господу, као накнаду за почињени грех, принесе једну десетину ефе брашна. Нека у њега не додаје уља, нити ставља тамјана на њега, јер је то жртва за грех. Брашно нека донесе свештенику, а свештеник нека загрaби од њега пуну шаку за спомен, и нека то спали на жртвенику као паљену жртву Господу. То је жртва за грех.

Нека свештеник изврши над њим обред откупљења за грех који је починио у било којем од ових случајева, и биће му опроштено. Остало нека припадне свештенику као житна жртва.'"

Господ рече Мојсију: „Ако неко учини вероломство, тако што се нехотице огреши о неку од светих ствари Господњих, нека Господу, као накнаду, доведе из стада једног овна без мане, чију ћеш вредност у сребрним шекелима одређивати према храмском шекелу. То је жртва за преступ. Као жртву за преступ којим се огрешио о свету ствар, нека надода петину вредности и то нека преда свештенику. Свештеник нека изврши над њим обред откупљења овном, жртвом за преступ, и биће му опроштено.

Ако неко згреши тако што прекрши једну од заповести Господњих, те учини оно што је забрањено, а то му остане непознато, ипак ће сносити одговорност за своју казну. Тај нека свештенику доведе из стада овна без мане одговарајуће вредности као жртву за преступ. Свештеник нека изврши над њим обред откупљења за грех који је нехотице учинио, и биће му опроштено. То је жртва за преступ; скривио је против Господа."

Господ још рече Мојсију: „Човек који учини грех неверства против Господа, тако што превари свога ближњега у ономе што му је било дано на чување или у залог; или опљачка или искористи свога ближњега; или нађе изгубљену ствар и слаже; или се лажно закуне за једну од ових ствари коју неко може да учини, те се огреши једном од њих; ако, дакле, овако згреши и схвати своју кривицу и врати што је опљачкао, или стекао искоришћавањем, или што му је било дано на чување, или што је нашао као изгубљено, или било шта за шта се лажно заклео, нека то у целости исплати власнику и надода петину на дан кад принесе жртву за свој грех. За жртву за преступ Господу нека донесе свештенику из стада овна без мане према вредности коју ти одредиш. Кад свештеник изврши над њим обред откупљења пред Господом, биће му опроштено оно чиме је навукао на себе грех, шта год то било."

Господ рече Мојсију: „Заповеди Арону и синовима Израиљевим и реци им: 'Ово је закон за жртву свеспалницу: свеспалница нека остане на жртвенику, на месту спаљивања, целу ноћ све до јутра. Ватра на жртвенику мора стално да гори. Свештеник нека обуче своју ланену одећу и дуге ланене гаће, а онда нека скупи пепео након што огањ сагори свеспалницу на жртвенику, и истресе га поред жртвеника. Затим нека скине са себе одећу и обуче другу одећу, те нека однесе пепео изван табора на чисто место. Огањ на жртвенику нека стално гори; не сме се гасити. Нека свештеник свако јутро

наложи дрва на огањ, нека на њега сложи жртву свеспалницу и нека спали сало од жртава мира. Огањ на жртвенику мора стално да гори; не сме се гасити.

Ово је закон за житну жртву: Аронови синови нека је приносе пред Господом испред жртвеника. Један од њих нека загрaби шаку брашна и уља од житне жртве и сав тамјан који је на житној жртви, па нека то спали на жртвенику као спомен на угодан мирис Господу. Што преостане од жртве нека поједу Арон и његови синови; хлебови нека се једу без квасца на посвећеном месту; нека их једу у дворишту Шатора од састанка. Не смеју се пећи са квасцем. Део од паљених жртава које се мени приносе њима сам дао. То је најсветији део, као што је жртва за грех и жртва за преступ. Сваки мушкарац од потомака Аронових може јести тај део од жртава које се пале Господу. То је вечна уредба за све ваше нараштаје. Ко год их се дотакне, постаће свет.'"

Господ је говорио Мојсију: „Ово је принос који ће Арон и његови синови приносити Господу на дан помазања: десетину ефе брашна као редовну житну жртву, половину ујутро, а половину увече. Нека се припрема на тигању са уљем; нека буде добро умешена. Житну жртву донеси изломљену на комаде, па је принеси на угодан мирис Господу. Нека је принесе један од Аронових синова, који се помазује као његов наследник. То је вечна уредба. Жртва нека се Господу потпуно спали. Свака житна жртва коју приноси свештеник нека се потпуно спали; не сме се јести."

Господ рече Мојсију: „Реци Арону и његовим синовима: 'Ово је закон за жртву за грех: жртва за грех нека се закоље пред Господом на месту где се коље жртва свеспалница – пресвета је. Свештеник који приноси жртву за грех може од ње јести на светом месту, у дворишту Шатора од састанка. Што се год дотакне меса постаће свето, а ако крв попрска одећу, опери је на светом месту. Земљани лонац у коме се месо кува мора се након тога разбити, а ако је кувано у бронзаном лонцу, лонац нека се изриба и испере водом. Свако мушко међу свештеницима сме је јести – пресвета је. Свака жртва за грех чија се крв доноси у Шатор од састанка да се изврши обред откупљења на светом месту, нека се не једе, него нека се спали ватром.

Ово је закон о жртви за преступ. Она је пресвета. Нека се жртва за преступ коље на месту где се кољу жртве свеспалнице, а њеном крвљу нека се запљусне жртвеник са свих страна. Нека се принесе све њено сало, реп и сало које покрива изнутрице, оба бубрега и сало што је око њих и на слабинама; и мрежица што је на јетри

нека се уклони заједно с бубрезима. Нека то свештеник спали на жртвенику као паљену жртву Господу. То је жртва за преступ. Свако мушко међу свештеницима сме је јести. Нека се једе на светом месту. Она је пресвета.

Закон о жртви за преступ исти је као закон о жртви за грех. Исти је закон за обе: она припада свештенику који њоме врши обред откупљења. Свештенику који приноси нечију жртву свеспалницу, нека припадне кожа од жртве коју је принео. Свака житна жртва која се пече у пећи, и свака која се приправљa у котлићу или на тигању нека припадне свештенику који је приноси; његова је. Свака житна жртва која се меси са уљем или насуво, нека припадне свим синовима Ароновим подједнако.

Ово је закон за жртву мира која се приноси Господу.

Ако је ко приноси у знак захвалности, нека уз жртву захвалницу принесе и бесквасне погаче умешене са уљем, или бесквасне колаче намазане уљем. Уз погаче нека принесе и хлеб од дизаног теста са жртвом мира, као своју захвалност. Од свега што приноси нека принесе по један колач на дар Господу. То нека припадне свештенику који шкропи крв од жртве мира. А месо од жртве мира којом захваљује, нека се поједе на дан када се принесе; ништа не сме остати до јутра.

Ако неко приноси жртву заветницу, или добровољну жртву, месо нека се поједе на дан кад приноси своју жртву. Што од тога остане, нека се поједе сутрадан. Ако нешто меса од жртве остане до трећега дана, нека се спали. Ако неко једе месо од жртве мира и трећега дана, тај који је приноси неће бити угодан Богу; жртва му се неће рачунати, јер је месо постало нечисто. Онај који једе од њега навући ће на себе кривицу.

Месо које се дотакне чега нечистог нека се не једе; нека се спали. Ко год је чист сме јести месо. Ако би неко јео меса од жртве мира која припада Господу, а притом буде нечист, тај нека се истреби из свог народа. Ако се неко дотакне чега год нечистог: човечије нечистоће, или нечисте животиње, или какве год нечисте и гадне животиње, а затим једе од меса жртве мира која припада Господу, такав нека се истреби из свога народа.’“

Господ рече Мојсију: „Реци народу израиљском: ’Не једите никаквог сала од волова, оваца и коза! Сало од угинуле или растргане животиње може се користити за било шта, али га не смете јести. Ко год би јео сало од животиње која се приноси на паљену жртву Господу, нека се истреби из свога народа. Ни у једном од својих

насеља не смете јести никакве крви, ни од птица ни од стоке. Ако неко једе било какву крв, нека се истреби из свога народа.'"

Господ рече Мојсију: „Реци народу израиљском: 'Онај ко приноси Господу жртву мира, нека донесе Господу део од жртве мира. Својим рукама нека донесе паљену жртву Господу: сало с грудима. Груди нека се подигну пред Господом као жртва дизаница, а свештеник нека спали сало на жртвенику. Груди нека припадну Арону и његовим синовима. Десну плећку од жртве мира дај свештенику као дар. Ономе између Аронових синова који приноси крв и сало жртве мира, нека припадне десна плећка. Ја сам, наиме, ускратио народу израиљском груди жртве мира и плећку жртвенога дара, и дао их Арону, свештенику, и његовим синовима. То им следује од народа израиљског по вечној уредби.'"

То је део одређен за Арона и његове синове од жртава које се пале Господу, на дан када се уводе у службу као свештеници Господњи. Ово је Господ заповедио Израиљцима да им дају на дан њиховог помазања по вечној уредби за све њихове нараштаје.

То је закон за жртву свеспалницу, за житну жртву, за жртву за грех, за жртву за преступ, за жртву посвећења, и за жртву мира, који је Господ дао Мојсију на гори Синају, на дан кад је заповедио народу израиљском да приноси своје жртве Господу у Синајској пустињи.

Господ рече Мојсију: „Узми Арона и његове синове; одећу, уље посвећења, јунца жртве за грех, два овна, кошару бесквасних хлебова, и сабери целу заједницу код улаза Шатора од састанка." Мојсије учини како му је Господ заповедио. Када се заједница сабрала код улаза од Шатора од састанка, Мојсије рече заједници: „Ово је Господ заповедио да се уради!"

Мојсије је довео Арона и његове синове, па их је опрао у води. Обукао га је у одежду и опасао га опасачем. Затим га је обукао у кошуљу, и ставио на њега оплећак. Онда га је опасао извезеним појасом и њиме га причврстио уз оплећак. Ставио је на њега напрсник, а у напрсник је ставио Урим и Тумим. На главу му је ставио турбан, а на чело турбана метнуо је златну плочицу, посветни натпис, као што је Господ заповедио Мојсију.

Мојсије узе уље за помазање и помаза Пребивалиште и све ствари у њему, и тако га посвети. Од тог уља је пошкропио жртвеник седам пута. Затим је помазао жртвеник, све његово посуђе, и умиваоник са постољем, да их посвети. Нешто од тог уља је излио на Аронову главу и помазао га, да га посвети. Мојсије је приступио Ароновим синовима и обукао их у кошуље, опасао их појасевима, и обмотао им турбан око главе, како је Господ заповедио Мојсију.

Потом је привео јунца, жртву за грех. Арон и његови синови су положили руке на главу јунца, жртве за грех, а Мојсије га је заклао. Онда је узео нешто крви и својим прстом је намазао на рогове жртвеника и тако га очистио. Осталу крв је излио подно жртвеника. Тако га је посветио да се врши обред откупљења на њему. Мојсије је, затим, узео све сало што је око црева, мрежицу на јетри, оба бубрега с лојем, и спалио их на жртвенику. А јунца с његовом кожом, месом и балегом, спалио је изван табора, онако како је Господ заповедио Мојсију.

Потом је *Мојсије* довео овна за жртву свеспалницу, а Арон и његови синови су положили руке овну на главу. Тада га је Мојсије заклао и крвљу запљуснуо жртвеник са свих страна. Након тога је исекао овна на комаде, па је спалио главу, делове и сало. Утробу и ноге је опрао у води, па је целог овна спалио на жртвенику. То је била жртва свеспалница на угодни мирис, паљена жртва која се приноси Господу – онако како је Господ заповедио Мојсију.

Затим је довео другог овна, овна за посвећење. Арон и његови синови положе руке на његову главу, а Мојсије га закоље. Затим је Мојсије узео нешто овнове крви, па је њоме намазао ресу Ароновог десног уха, палац његове десне руке, и палац његове десне ноге. Онда је Мојсије довео Аронове синове. Мојсије им је намазао нешто од крви на ресу десног уха, на палац десне руке и на палац десне ноге. Осталом крвљу Мојсије је запљуснуо жртвеник са свих страна. Након тога је узео сало, реп, све сало око изнутрица, мрежицу с јетре, оба бубрега с њиховим салом, и десну плећку. Из кошаре с хлебовима, које су стајале пред Господом, узео је једну бесквасну лепињу, један хлеб с уљем, и један колач, и ставио их на сало и на десну плећку. *Мојсије* је све то ставио на руке Арону и на руке његових синова, и подигао их као жртву дизаницу пред Господом. Мојсије је, затим, узео то из њихових руку и спалио на жртвенику са жртвом свеспалницом. То је била жртва за посвећење на угодни мирис, паљена жртва Господу. Потом је Мојсије узео груди и подигао их као жртву дизаницу пред Господом. То је био Мојсијев део од овна, жртве за посвећење – како је Господ заповедио Мојсију.

Онда је Мојсије узео од уља помазања и од крви, који су били на жртвенику, па је пошкропио Арона и његову одежду, и његове синове и њихове одежде, па је посветио Арона и његову одежду, и његове синове и њихове одежде.

Тада Мојсије рече Арону и његовим синовима: „Скувајте то месо на улазу у Шатор од састанка и тамо га једите с хлебом из кошаре с посветним хлебом, као што сам заповедио: ’Нека га једу

Арон и његови синови.’ Што остане од меса и хлеба, нека се спали. Не напуштајте улаз Шатора од састанка седам дана, док се не наврше дани вашег посвећења. Наиме, седам дана ће трајати ваше посвећење. Како се данас чинило, тако је Господ заповедио да се и надаље врши обред откупљења за вас. На улазу Шатора од састанка останите седам дана, дању и ноћу, држећи што је Господ заповедио, да не изгинете. Тако ми је било заповеђено.“

Арон и његови синови су извршили све речи које им је Господ заповедио преко Мојсија.

Осмога дана је Мојсије позвао Арона, његове синове, и израиљске старешине. Рекао је Арону: „Узми теле из крда за жртву за грех, и овна без мане за жртву свеспалницу, па их доведи пред Господа. А Израиљцима реци: ’Узмите јарца за жртву за грех, и теле и јагње, обоје од годину дана, без мане, за жртву свеспалницу, и вола и овна за жртву мира да се жртвују пред Господом, и житну жртву умешену са уљем, јер ће вам се данас Господ указати.’“

Они донесоше што им је Мојсије заповедио испред Шатора од састанка. Тада је цела заједница приступила и стала пред Господа. Мојсије рече: „Ово су речи које вам је Господ заповедио да чините, да би вам се показала слава Господња.“

Тада Мојсије рече Арону: „Приступи жртвенику и принеси жртву за грех за себе и жртву свеспалницу, па учини обред откупљења за себе и за народ. Онда принеси жртву народа и изврши обред откупљења за њих, као што је Господ заповедио.“

Арон приступи жртвенику и закла за себе теле – жртву за грех. Затим су му његови синови донели крв; он је умочио прст у крв и њоме намазао рогове жртвеника. Осталу крв је излио на подножје жртвеника. Сало, бубреге, и мрежицу што је на јетри од жртве за грех, спалио је на жртвенику, као што је Господ рекао Мојсију. А месо и кожу спалио је изван табора.

Затим је заклао жртву свеспалницу. Његови синови су му додали крв, а он је њоме запљуснуо жртвеник са свих страна. Онда су му додали жртву свеспалницу, део по део, и главу, а он је то спалио на жртвенику. Црева и ноге је опрао, па их је спалио на жртвенику са жртвом свеспалницом.

Затим је довео жртву за народ: узео је јарца, жртву за грех за народ, заклао га, и принео га као жртву за грех, као и претходно.

После тога је довео жртву свеспалницу и принео је по пропису. Потом је донео житну жртву, па је узео пуну шаку од ње и спалио то на жртвенику уз јутарњу жртву свеспалницу.

Потом је заклао вола и овна – жртву мира за народ. Аронови синови су му додали од те крви, којом је запљусну све стране жртвеника. Сало од вола и овна: реп, сало што покрива црева, бубреге, мрежицу што је на јетри; те делове сала су положили на груди, а *Арон* је спалио сало на жртвенику. Груди и десну плећку Арон је подигао као жртву дизаницу пред Господом, као што је Мојсије заповедио.

Затим је Арон подигао руке према народу и благословио га. Пошто је принео жртву за грех, жртву свеспалницу и жртву мира, сиђе.

Тада Мојсије и Арон дођу у Шатор од састанка. Кад су изашли благословили су народ, а слава се Господња показала целом народу. Тада сиђе огањ од Господа и прогута жртву свеспалницу и делове сала на жртвенику. Кад је сав народ то видео, повикао је и пао ничице.

Аронови синови, Надав и Авијуд, сваки узме своју кадионицу, у њих ставе ватру а на њу кад, па су принели пред Господом туђи огањ, супротно ономе што им је заповедио. Тада сиђе огањ од Господа и прогута их, те погину пред Господом. Тада Мојсије рече Арону: „То је оно што је Господ рекао: 'Показаћу своју светост преко оних који су ми близу, и прославићу се пред свим народом.'“ Арон је ћутао.

Мојсије је позвао Мисаила и Елисафана, синове Озила, стрица Ароновог, па им је рекао: „Приступите и изнесите своју браћу испред Светиње на место изван табора.“ Они приступе и изнесу их у њиховим одорама изван табора, као што је Мојсије рекао.

Потом Мојсије рече Арону и његовим синовима, Елеазару и Итамару: „Не рашчупавајте своју косу, и не раздирите своју одећу, да не погинете и да он не плане гневом на сву заједницу. А ваша браћа, сав дом Израиљев, могу да оплакују оне које је Господ спалио. Не напуштајте улаз Шатора од састанка да не погинете, јер је уље помазања Господњег на вама.“ Они су учинили како је Мојсије рекао.

Господ рече Арону: „Немој пити вина и жестока пића, ни ти ни твоји синови, када улазите у Шатор од састанка, да не погинете. То је вечна уредба за ваше нараштаје, да бисте могли правити разлику између светог и несветог, и између нечистог и чистог, и да бисте учили Израиљце свим уредбама које им је Господ рекао преко Мојсија.“

Мојсије рече Арону и његовим преосталим синовима, Елеазару и Итамару: „Узмите житну жртву што је остала од паљене жртве

Господње, и једите је бесквасну поред жртвеника, јер је пресвета. Једите је на светом месту; то је део од паљене жртве Господње, који следује теби и твојим синовима, јер ми је тако заповеђено. А груди жртве дизанице и плећку жртвеног дара једите на чистом месту, ти, твоји синови и твоје ћерке; то је део од жртава мира израиљског народа, који следује теби и твојим синовима. Плећка жртвеног дара и груди жртве дизанице, заједно са деловима сала паљене жртве, нека се донесу ради приношења жртве дизанице пред Господом. То ће бити део који следује твојим синовима и теби довека, као што је Господ заповедио.“

Онда се Мојсије распитао о јарцу – жртви за грех, а он већ спаљен! Разгневивши се на Елеазара и Итамара, Аронове преостале синове, рекао је: „Зашто нисте јели жртву за грех на светом месту, јер је пресвета?! Она вам је дана да уклони кривицу заједнице и да изврши за њих обред откупљења пред Господом. Пошто њена крв није била унесена у Светињу, требало је да је једете у Светињи, као што сам заповедио.“

Арон одговори Мојсију: „Види, данас су принели своју жртву за грех и своју жртву свеспалницу пред Господом, а ево шта ме је задесило. Да сам данас јео жртву за грех, да ли би то угодило Господу?“ Кад је Мојсије то чуо, одобрио је то.

Господ рече Мојсију и Арону: „Реците Израиљцима: ’Од свих животиња на земљи, ово су оне које смете јести: сваку која има папке, и то раздвојене папке, и која прежива, можете јести.

Међутим, од оних животиња што преживају, или имају раздвојене папке не једите: камилу, јер иако прежива, нема раздвојене папке; нечиста је за вас; даман, јер иако прежива, нема раздвојене папке; нечист је за вас; дивљег зеца, јер иако прежива, нема раздвојене папке; нечист је за вас; свињу, јер иако има раздвојене папке, не прежива; обредно је нечиста за вас. Не једите њихово месо, и не дотичите њихову стрвину; нечисте су за вас.

Од свега што је у води, ове једите: све што је у води, у морима или рекама, и има пераје и крљушт, то можете јести. А све што је у морима и рекама, а нема пераје и крљушт, од свега што врви у води, и од свих других живих бића – за вас је одвратно. Држите их за одвратне; не једите њихово месо, и нека вам њихова лешина буде одвратна. Све што је у води, а нема пераје и крљушт – за вас је одвратно.

Ово су птице које морате сматрати нечистима. Не једите их, јер су одвратне за вас: орао, лешинар, јастреб, крагуј, кобац сваке врсте, све врсте гаврана, ној, сова, галеб, све врсте крагуја, ћук,

корморан, буљина, лабуд, буљина, белоглави суп, рода, све врсте чапљи, пупавац и слепи миш.

Сва крилата бића која гамижу и иду на четири ноге, за вас су одвратна. Од свих бића која гамижу и иду на четири ноге, ове можете јести: оне које изнад својих ногу имају зглобове којима скачу по земљи. Од ових можете јести: све врсте скакаваца, све врсте цврчака, и све врсте аргола и зрикаваца. А свако крилато биће које гамиже, а има четири ноге, за вас је одвратно.

Ова ће вас учинити нечистима; ко год дотакне њихову лешину биће нечист до вечери. Ко год понесе њихову лешину, нека опере своју одећу; биће нечист до вечери.

Свака животиња која има нераздвојене папке и не прежива, за вас је нечиста и нечист ће бити свако ко их се дотакне. Све што хода на шапама међу животињама које ходају на четири ноге, за вас су нечисте. Ко год се дотакне њихове лешине, биће нечист до вечери. Ко понесе њихову лешину, нека опере своју одећу; биће нечист до вечери. За вас су нечисте.

Од животиња што пузе по земљи за вас су нечисте: ласица, миш, и све врсте великих гуштера, гекон, крокодил, зелембаћ, даждевњак и камелеон. Од животиња што пузе те су нечисте за вас. Ко год их дотакне кад угину биће нечист до вечери. Кад нека од ових животиња мртва падне на нешто, то ће бити нечисто, било то дрвена посуда, одећа, кожа, или кострет, то јест, сваки предмет који служи чему. То нека се замочи у воду, и биће нечисто до вечери. Потом ће бити чисто. Ако нека од њих упадне у било коју земљану посуду, све што је у њој биће нечисто. Зато је разбијте.

Свака храна која се једе, ако у њу доспе вода из такве посуде, постаће нечиста, и свако пиће које се пије биће нечисто ако је било у таквој посуди. Ако лешина неке од ових животиња падне на нешто, то ће бити нечисто, било пећ или огњиште. То нека се развали. Оне су нечисте и за вас ће остати нечисте. Ипак, извор или чатрња где се скупља вода биће чисти, али онај ко дотакне њихову лешину биће нечист. Ако таква стрвина падне на семе за сетву, семе ће остати чисто. Али ако вода овлажи семе и стрвина падне на њега, за вас ће бити нечисто.

Ако угине животиња коју смете јести, свако ко је додирне биће нечист до вечери. Онај који поједе од њене стрвине биће нечист до вечери, а ко понесе њену стрвину нека опере своју одећу и буде нечист до вечери.

Свака животиња која пузи по земљи је одвратна. Нека се не једе! Све што иде на трбуху, и све што се креће на четири ноге, и све што

има много ногу, и сва бића што пузе по земљи, то не смете јести, јер су одвратне. Немојте се поганити ниједним бићем које пузи; не скрнавите се њима да не постанете нечисти. Јер ја сам Господ, Бог ваш! Зато будите свети, јер сам ја свет. Не скрнавите се ниједним бићем што пузи по земљи. Ја сам Господ који вас је извео из земље египатске да вам будем Бог. Стога будете свети, јер ја сам свет!

Ово су закони о животињама, птицама и сваком живом бићу које врви у води, и сваком бићу које пузи по земљи, да се прави разлика између нечистог и чистог; између животиња која се могу јести и животиња која се не могу јести.'"

Господ рече Мојсију: „Реци народу израиљском: 'Кад која жена затрудни и роди мушко дете, биће нечиста седам дана; биће нечиста као у дане месечног реда. Осмога дана нека се дете обреже. Нека у стању чишћења од своје крви остане тридесет три дана; нека не дотиче ништа свето, и нека не улази у Светилиште, док се не наврше дани њеног очишћења. А ако роди женско дете, биће нечиста две недеље, као у току месечног реда; нека у стању чишћења од своје крви остане шездесет шест дана.

Кад се наврше дани њеног чишћења за сина или за ћерку, нека на улаз у Шатор од састанка доведе свештенику јагње од годину дана за жртву свеспалницу, и голубића, или грлицу, за жртву за грех. Он ће га принети пред Господом и извршити обред откупљења за њу, и биће очишћена од излива своје крви.

Ово је закон за жену када роди мушко или женско дете. А ако не може себи да приушти јагње, нека узме две грлице или два голубића, једно за жртву свеспалницу, а друго за жртву за грех. Свештеник ће извршити обред откупљења за њу и биће чиста.'"

Господ рече Мојсију и Арону: „Човек на чијој се кожи појави оток, свраб или светла пега, и то се развије у обољење на његовој кожи које изгледа као губа, нека се доведе свештенику, Арону или једном од његових синова, свештеника. Нека свештеник прегледа обољење на његовој кожи. Ако је длака на оболелом месту побелела, а оболело место ниже од коже на његовом телу, то је губа. Када га свештеник прегледа, нека га прогласи нечистим. Али ако је пега на његовој кожи бела, и не изгледа да је нижа од коже, а длака на њој није побелела, нека свештеник затвори оболелог на седам дана. Седмога дана нека га свештеник прегледа. Ако види да је обољење остало исто и да се није проширило по кожи, нека га свештеник затвори на још седам дана. Седмога дана нека га свештеник поново прегледа. Ако примети да се обољење повлачи и да се није проширило по кожи, нека га прогласи чистим: то је свраб. Нека опере своју

одећу и биће чист. Али ако се свраб прошири по кожи након што га свештеник прегледа и прогласи чистим, нека се поново појави пред свештеником. Ако свештеник види да се свраб проширио по кожи, нека га прогласи нечистим; то је губа.

Онај ко оболи од губе мора да се доведе пред свештеника. Ако свештеник примети да је оток на кожи бео, и да је од њега побелела длака, и да је живо месо у отоку, то се губа притајила на његовој кожи. Свештеник ће га прогласити нечистим. Неће га затворити, јер је већ нечист.

Али ако губа избије по кожи тако да прекрије целу кожу од главе до пете, где год да свештеник погледа, нека га свештеник прегледа. Ако је губа прекрила цело његово тело, нека прогласи оболелог чистим. Пошто је све побелело, чист је. Али чим се на њему појави живо месо, биће нечист. Када свештеник примети живо месо, нека га прогласи нечистим. Живо месо је нечисто; то је губа. Ако живо месо поново побели, нека дође свештенику. Ако, дакле, свештеник види да је обољење побелело, нека свештеник прогласи оболелог чистим: чист је.

Када неко добије чир на кожи који зацели, а на том месту се појави бели оток, или црвенкастобела мрља, нека се покаже свештенику. Ако свештеник примети да оток изгледа нижи од остале коже, и да је длака побелела, нека га свештеник прогласи нечистим. То је обољење, губа која је избила на чиру. Ако свештеник примети да на отоку нема беле длаке, и да није нижи од остале коже, него да се повлачи, нека га свештеник затвори на седам дана. Ако се прошири по кожи, нека га свештеник прогласи нечистим: то је кожно обољење. Но, ако светла мрља стоји где јесте и не шири се, то је ожиљак од чира. Нека га свештеник прогласи чистим.

Ако неко има опекотину на кожи, па се на живом месу на опекотини појави пега, било црвенкастобела или бела, нека је свештеник прегледа. Ако је длака на светлој мрљи побелела и изгледа ниже од остале коже, то је губа избила на опекотини. Нека га свештеник прогласи нечистим. То је обољење губе. Али, ако свештеник примети да длака на светлој мрљи није побелела и да мрља није нижа од остале коже, него да се повлачи, нека га свештеник затвори на седам дана. Седмога дана, нека га свештеник прегледа. Ако се прошири по кожи, нека га свештеник прогласи нечистим. То је обољење губе. Но, ако светла мрља стоји где јесте и не шири се по кожи, него се повлачи, нека га свештеник прогласи чистим. То је ожиљак од опекотине.

Ако мушкарац или жена има обољење на глави, или на бради, нека свештеник прегледа обољење. Ако изгледа да је ниже од остале коже, и да је на њему длака жућкаста и танка, нека га свештеник прогласи нечистим. То је шуга, обољење губе на глави или на бради. Али ако свештеник након прегледа установи да обољење, шуга, не изгледа ниже од остале коже, и да нема црне длаке на њему, нека свештеник затвори оболелог од шуге на седам дана. Седмог дана нека свештеник прегледа оболелог. Ако се шуга није проширила, и нема жућкасте длаке на њој, а шуга не изгледа нижа од остале коже, нека се ошугављени обрије, али нека не обрије шугу. Свештеник нека га затвори на још седам дана. Седмог дана нека свештеник прегледа оболелог од шуге. Ако примети да се шуга није проширила по кожи, и да није нижа од остале коже, нека га свештеник прогласи чистим. Нека опере своју одећу и биће чист. Међутим, ако се шуга прошири по кожи након што је био проглашен чистим, нека га свештеник прегледа. Ако примети да се шуга проширила по кожи, нека свештеник не гледа има ли жуте длаке; нечист је. Ако он оцени да се шуга није променила, и да црна длака није израсла на њој, шуга се излечила: чист је. Свештеник нека га прогласи чистим.

Ако се на кожи неког човека или жене појаве беле пеге, нека свештеник изврши преглед. Ако су пеге на кожи загасито беле, то је осип избио на кожи: чист је.

Ако неком човеку опадне коса с главе, те ћелави, чист је. Ако му коса опадне спреда, те му ћелави чело, чист је. Али ако му се на ћелавом челу или ћелавом затиљку појави бело обољење са црвенилом, то је губа избила по ћелавом челу или ћелавом затиљку. Нека га свештеник прегледа. Ако примети обољење с белим отоком и црвенилом на његовом ћелавом челу или ћелавом затиљку, налик губи на кожи, човек је губав, нечист је. Нека га свештеник прогласи нечистим; обољење му је на глави.

Онај ко оболи од обољења губе, нека носи раздрту одећу; коса нека му буде распуштена; а горњу усну нека покрије и нека виче: ’Нечист! Нечист!’ Он ће бити нечист докле год је обољење на њему. Пошто је нечист нека живи одвојено: боравиште ће му бити изван табора.

Ако се обољење губе појави на вуненој или ланеној одећи, било на основи било на потки, или на кожи, или на било чему израђеном од вуне; те ако је обољење на одећи, или на кожи, на основи или на потки, или било каквом предмету од коже, зеленкасте или црвенкасте боје, то је обољење губе. Нека се покаже свештенику. Када свештеник прегледа обољење, нека затвори заражени предмет на

седам дана. Седмог дана нека прегледа заражени предмет. Ако се обољење проширило по одећи, било на основи било на потки, или на кожи, или на било чему израђеном од коже, чему год да кожа служи, то је злоћудно обољење губе; предмет је нечист. Нека спали одећу, основу или потку, било да је од вуне или од лана, или какав предмет од коже на коме се нађе обољење, јер је то злоћудна губа. То нека се спали!

Свештеник нека изврши преглед. Ако се обољење није проширило по одећи, основи или потки, или по било каквом предмету од коже, нека свештеник нареди да се опере предмет на коме је обољење. Затим нека га затвори на још седам дана. Свештеник нека прегледа заражени предмет након што је био опран. Ако процени да обољење није променило изглед, иако се није проширило, нечист је. Нека се спали, било да се обољење налази на спољашњој или унутрашњој страни предмета. Ако свештеник види да се обољење повукло након прања, нека откине то место с одеће, или с коже, с основе или потке. Али ако се обољење опет појави на одећи, на основи или потки, или на било каквом предмету од коже, што год је захваћено обољењем, нека се то спали. А одећу, основу или потку, или било какву ствар од коже, с које оде обољење након што је опереш, треба поново опрати и биће чиста.“

То су прописи о обољењу губе на одећи од вуне или лана, на основи или на потки, или на било каквом предмету од коже, да прогласе шта је чисто или нечисто.

Господ рече Мојсију: „Ово ће бити закон за губавога у дан његовог очишћења. Када га доведу свештенику, свештеник ће изаћи из табора. Ако види да се оболели излечио од губе, нека свештеник заповеди да се за човека који ће бити очишћен донесу две живе и чисте птице, кедрово дрво, тамно црвено предиво и изоп. Нека свештеник заповеди да се једна птица закоље над свежом водом у земљаној посуди. Затим нека узме живу птицу, кедрово дрво, тамноцрвено предиво и изоп, па нека их умочи заједно са живом птицом у крв птице која је била заклана над свежом водом. Потом нека седам пута пошкропи онога који се чисти од губе и прогласи га чистим. Онда нека пусти живу птицу у поље.

А очишћени нека опере своју одећу, нека обрије све своје длаке, и нека се окупа у води и биће чист. После тога нека се врати у табор, али нека борави изван свог шатора седам дана. А седмога дана нека обрије све своје длаке на глави, бради, грудима, обрвама, и све остале длаке. Онда нека опере своју одећу и окупа тело у води и биће чист.

Осмога дана нека узме два јагњета без мане, једно женско јагње без мане од годину дана, три десетине ефе брашна замешеног с уљем за житну жртву, и један лог уља. Нека свештеник који врши очишћење, постави све то и човека који се чисти, пред Господом, на улаз Шатора од састанка.

Нека свештеник узме једно мушко јагње и принесе га као жртву за преступ заједно са логом уља. Нека их подигне пред Господом као жртву дизаницу. Јагње нека закоље на светом месту где је заклао жртву за грех и жртву свеспалницу. Жртва за преступ, као жртва за грех, припада свештенику; она је пресвета. Нека свештеник узме нешто крви жртве за преступ, па нека њоме намаже десну ресицу уха оног који се чисти, палац његове десне руке и палац његове десне ноге. Свештеник, затим, нека узме лог уља и излије мало на длан своје леве руке, и пошто умочи прст десне руке у уље које му је на длану леве руке, нека прстом седам пута пошкропи уље пред Господом. Остатком уља из свог длана, нека свештеник, преко крви жртве за преступ, намаже десну ресицу уха оног што се чисти, десни палац његове руке и десни палац његове ноге. Оним што остане од уља на његовом длану, нека свештеник помаже главу онога који се чисти. Тако ће свештеник извршити обред откупљења за њега пред Господом.

Потом нека свештеник принесе жртву за грех, и изврши обред откупљења за онога који се чисти од своје нечистоте, а онда нека закоље жртву свеспалницу. Нека свештеник принесе на жртвенику жртву свеспалницу и житну жртву. Тако ће свештеник извршити обред откупљења за њега, па ће бити чист.

Али ако је сиромашан, те не може себи приуштити ово, нека узме једно мушко јагње као жртву за преступ, да се подигне као жртва за његово откупљење, и једну десетину мере брашна замешеног с уљем за житну жртву, један лог уља, две грлице или два голубића, према ономе што може приуштити, једног као жртву за грех, а другог као жртву свеспалницу.

Осам дана од свога очишћења, нека их донесе свештенику на улаз од Шатора од састанка, пред Господа. Нека свештеник узме јагње, жртву за преступ, лог уља, и нека их подигне као жртву дизаницу пред Господом. Тада нека закоље јагње, жртву за преступ, а свештеник нека узме нешто крви жртве за преступ, и намаже ресицу десног уха онога који се чисти, палац његове десне руке и палац његове десне ноге. Онда нека свештеник излије мало уља на длан своје леве руке, и прстом десне руке пошкропи уљем што му је у длану леве руке седам пута пред Господом. Након тога,

нека свештеник уљем из његовог длана намаже ресицу десног уха оног који се чисти, палац његове десне руке и палац његове десне ноге, тамо где је стављена крв жртве за преступ. Остатком уља што му је у длану, нека свештеник намаже главу онога који се чисти, да изврши обред откупљења за њега пред Господом. Затим нека принесе једну од грлица или једног од голубића, шта већ може приуштити; једно за жртву за грех, а друго за жртву свеспалницу, заједно са житном жртвом – према сопственим могућностима. Тако ће свештеник извршити обред откупљења пред Господом за онога који се чисти."

Ово је закон за оболелог од губе, који нема средстава за своје очишћење.

Господ рече Мојсију и Арону: „Када уђете у хананску земљу коју вам дајем у посед, а ја доведем губу на неку кућу у земљи коју запоседнете, нека власник куће дође и јави свештенику: 'Појавило се нешто као заразно обољење у мојој кући.' Тада нека свештеник заповеди да се кућа испразни, пре него што оде да прегледа обољење, да се не би онечистило све што је у кући. Након тога нека свештеник уђе да прегледа кућу. Нека прегледа кућу, па ако примети да је обољење по зидовима куће у виду удубљења зеленкасте или црвенкасте боје, која изгледају нижа од површине зида, нека свештеник изађе на кућна врата и нека затвори кућу на седам дана. Седмога дана, нека се свештеник врати. Ако примети да се обољење проширило по зидовима куће, нека заповеди да се извади камење на коме је обољење и нека се избаци изван града на нечисто место. Потом нека се кућа остружe изнутра, а остругани малтер нека се избаци изван града на нечисто место. Онда нека узму друго камење и ставе га уместо онога камења. Затим нека се узме нови малтер и кућа *поново* омалтерише.

Али ако обољење поново избије на кући након што је камење било извучено, и након што је кућа била остругана и омалтерисана, нека свештеник дође и погледа. Ако примети да се обољење проширило по кући, то је злоћудна губа у кући: кућа је нечиста. Нека се кућа сруши, а камење, дрвена грађа, и сав малтер од куће нека се однесу изван града на нечисто место.

Ко уђе у кућу док је затворена, биће нечист до вечери. А ко спава у кући, нека опере своју одећу. Такође и онај ко једе у кући, нека опере своју одећу.

Ако свештеник дође и примети да се обољење није проширило по кући након што је кућа била омалтерисана, нека прогласи кућу чистом, јер се обољење излечило. За очишћење куће нека узме две

птице, кедровину, скерлетно предиво и изоп. Затим нека закоље једну птицу над свежом водом у земљаној посуди. Нека, затим, узме кедровину, изоп, скерлетно предиво и живу птицу, и умочи их у крв заклане птице и свежу воду, те пошкропи кућу седам пута. Пошто очисти кућу крвљу птице, свежом водом, живом птицом, кедровином, изопом и скерлетним предивом, нека пусти живу птицу у поље изван града. Тако ће извршити обред откупљења за кућу, и биће чиста.

Ово је закон за свако обољење губе и шуге, за губу на одећи или кући, за оток, свраб, или пегу, да се утврди када је нешто нечисто, а када чисто.“

Ово је закон за губу.

Господ рече Мојсију и Арону: „Говорите народу израиљском! Реците му: ’Када неки човек има излив из свога тела, његов излив је нечист. Његова нечистоћа је у овоме: без обзира да ли његов излив истиче из тела, или је излив престао да истиче из тела, он је нечист.

Свака постеља на коју легне онај са изливом, биће нечиста, и свака ствар на коју седне, биће нечиста. Онај који дотакне његову постељу, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери. Онај који седне на ствар на којој седи онај са изливом, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

Онај који дотакне тело онога са изливом, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

Ако онај са изливом пљуне на чистог, нека тај опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

И свако седло на које седне онај са изливом, биће нечисто. Свако ко се дотакне било чега што је било под њим, биће нечист до вечери. А ко понесе такве ствари, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

Ако онај са изливом дотакне некога, а није претходно опрао руке у води, тај нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

Ако онај са изливом дотакне земљану посуду, нека се она разбије, а било каква дрвена посуда нека се испере водом.

Када се онај који има излив очисти од свога излива, нека изброји седам дана за своје очишћење. Онда нека опере своју одећу и окупа се у свежој води, па ће бити чист. Осмога дана нека узме две грлице или два голубића, донесе их пред Господа на улаз Шатора од састанка и преда их свештенику. Нека свештеник принесе једно за жртву за грех, а друго за жртву свеспалницу. Тако ће свештеник извршити над њим откупљење пред Господом за његов излив.

Кад човек има излив семена, нека опере у води све своје тело и буде нечист до вечери. И свака тканина и кожа на којој се нађе излив семена, нека се опере у води, и буде нечиста до вечери. Ако жена легне са мушкарцем и он излије семе, нека се обоје окупају у води и буду нечисти до вечери.

Кад жена има излив, то јест, *редован* излив крви из свога тела, биће нечиста седам дана, а ко год је дотакне биће нечист до вечери.

Све на шта легне биће нечисто, и све на шта седне биће нечисто. Ко год се дотакне њене постеље, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери. И ко год се дотакне било какве ствари на коју она седне, нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери. Било то постеља или ствар на којој она седи, када је дотакне, биће нечист до вечери.

Ако неки човек легне с њом, њена нечистоћа ће прећи на њега. Он ће бити нечист седам дана, а тако ће и свака постеља на коју легне бити нечиста.

Ако жена има излив крви много дана, али не у време њене редовне нечистоће, или ако се излив настави након њене редовне нечистоће, биће нечиста за све време излива. Она ће бити нечиста као у дане своје редовне нечистоће. Свака постеља на којој буде лежала за све време њеног излива, за њу ће бити као постеља током њене нечистоће, и сваки предмет на који седне биће нечист, као у време њене редовне нечистоће. Ко год је дотакне, биће нечист. Тај нека опере своју одећу, окупа се у води и буде нечист до вечери.

А ако се очисти од свога излива, нека изброји седам дана, па ће након тога бити чиста. Осмога дана нека узме за себе две грлице, или два голубића, и нека их донесе свештенику, на улаз Шатора од састанка. Нека свештеник принесе једно као жртву за грех, а друго као жртву свеспалницу пред Господом, ради нечистоће њеног излива.'

Држите Израиљце даље од њихове нечистоће, да не онечисте моје Пребивалиште, које је међу њима, и тако умру у својој нечистоћи.

Ово је закон за човека који има излив: за онога који има излив семена, те тако постане нечист, и за жену која се не осећа добро због своје редовне нечистоће, то јест, и за мушко и за женско које има излив, и за човека који легне са женом која је нечиста."

Господ је говорио Мојсију и Арону након смрти два Аронова сина, када су ступили пред Господа и погинули. Господ је рекао Мојсију: „Реци своме брату Арону да не долази у Светињу иза завесе

у свако доба, испред поклопца над Ковчегом, да не би умро, јер ја се појављујем у облаку над поклопцем.

Нека Арон овако дође у светињу: са јунцем из крда за жртву за грех, и овном за жртву свеспалницу. Нека обуче на себе свету ланену кошуљу и ланене гаће на своје тело; нека се опаше лаженим појасом, а на главу нека стави ланени турбан. То је света одора. Нека се окупа у води, па нека се обуче. Нека од заједнице Израиљаца узме два јарца за жртву за грех, и једног овна за жртву свеспалницу.

Арон нека принесе јунца за жртву за грех ради себе, да изврши обред откупљења за себе и свој дом. Затим нека узме два јарца и постави их пред Господа, на улаз од Шатора од састанка. Нека Арон баци коцку за та два јарца, једну коцку за Господа, а другу за Азазела. Потом нека Арон доведе јарца коцком одређеног за Господа, и принесе га као жртву за грех. А јарац, који је коцком одређен за Азазела, нека се жив постави пред Господа, да се њиме изврши обред откупљења, и да се пошаље Азазелу у пустињу.

Тада нека Арон доведе јунца, жртву за грех ради себе, и изврши обред откупљења за себе и за свој дом. Нека закоље јунца, жртву за грех ради себе. Нека, затим, узме кадионицу пуну ужареног угља са жртвеника пред Господом, и две пуне шаке ситно истуцаног мирисног када, па нека донесе иза завесе. Онда нека стави кад на огањ пред Господом, тако да облак од када заклони поклопац над Сведочанством, да не би умро. Након тога нека узме нешто јунчеве крви и својим прстом пошкропи предњу, источну страну поклопца, а нешто од крви нека пошкропи својим прстом испред поклопца седам пута.

Затим нека закоље јарца, жртву за грех за народ. Онда нека донесе његову крв иза завесе, па нека уради с његовом крвљу као што је урадио с крвљу јунца; нека је пошкропи на поклопац и испред поклопца. Тако ће извршити обред откупљења за Светињу због нечистоће Израиљаца, због њихових преступа и свих њихових греха. Нека исто уради и са Шатором од састанка, који пребива с њима усред њихове нечистоће. Ниједан човек не сме бити у Шатору од састанка од часа када он уђе да изврши обред откупљења у Светињи до часа када изађе. Кад изврши обред откупљења за себе и за сав збор Израиљаца, нека изађе према жртвенику који је пред Господом, и нека изврши обред откупљења за њега. Нека узме нешто јунчеве и јарчеве крви, па нека њоме намаже рогове жртвеника са свих страна. Онда нека га пошкропи својим прстом седам пута. Тако ће га очистити од свих нечистоћа Израиљаца, и посветити га.

Кад заврши обред откупљења за Светињу, Шатор од састанка и жртвеник, нека доведе живог јарца. Нека Арон положи обе руке на главу живога јарца и над њим исповеди све кривице Израиљаца, све њихове преступе, и све њихове грехе. И пошто их све положи на главу јарца, нека га пошаље у пустињу с једним човеком који је одређен за то. Тако ће јарац понети на себи све њихове кривице у пусти крај.

Кад пошаље јарца у пустињу, нека Арон уђе у Шатор од састанка, скине са себе ланену одору коју је обукао приликом уласка у Светињу, и остави је тамо. Потом нека окупа своје тело у води на светом месту, и обуче своју одећу. Након тога нека изађе и принесе жртву свеспалницу за себе, за народ, и извршивши обред откупљења за себе и за народ. Сало жртве за грех нека спали на жртвенику.

Онај који шаље јарца Азазелу, нека опере своју одећу и окупа своје тело у води. Након тога нека уђе у табор. А јунац, жртва за грех, и јарац, жртва за грех, чија је крв унешена у Светињу за обред откупљења, нека се изнесу изван табора да се спале: њихова кожа, месо и балега. Онај који их спаљује, нека опере своју одећу и нека се окупа у води. После тога нека уђе у табор.

Нека ово буде за вас трајна уредба: седмога месеца, десетог дана, постите и не радите никаквог посла, како домаћи, тако и странац који борави међу вама. Јер на овај дан биће извршен обред откупљења за вас, да вас очисти од свих ваших греха, па ћете бити чисти пред Господом. За вас је то субота потпуног одмора када ћете постити. Ово је трајна уредба. Нека свештеник, који буде помазан и посвећен за свештеничку службу уместо свога оца, изврши обред откупљења. Нека обуче свету ланену одору, па нека изврши обред откупљења за свето Светилиште, за Шатор од састанка и жртвеник. Потом нека изврши обред откупљења за свештенике, и за сав сабрани народ.

Нека ово буде трајна уредба за вас: обред откупљења за Израиљце обављаће се једанпут годишње за све њихове грехе.“

Мојсије је учинио онако како му је Господ рекао.

Господ рече Мојсију: „Говори Арону, његовим синовима, и свим Израиљцима. Реци им: ’Ово је Господ заповедио: Сваки човек из дома Израиљева који закоље вола, овцу, или козу у табору, или изван табора, а не доведе их на улаз од Шатора од састанка да их принесе као принос Господу пред његовим Пребивалиштем, биће крив за проливену крв: пролио је крв; нека се такав човек истреби из свог народа. То је зато да би Израиљци своје жртве, које би приносили у пољу, доносили пред Господа на улаз Шатора од састанка,

к свештенику, и приносили их као жртве мира Господу. Нека свештеник запљусне крвљу Господњи жртвеник код улаза у Шатор од састанка, и спали сало на угодан мирис Господу. Тако неће више своје жртве приносити јарцима са којима блудниче. Нека ово буде трајна уредба за њихове нараштаје.'

Још им реците: 'Сваки човек из дома Израиљева, или странац што борави међу вама, који приноси жртву свеспалницу, или другу жртву, а не донесе је на улаз Шатора од састанка да је принесе Господу, нека се истреби из свог народа.

Ако било који човек из дома Израиљева, или било који странац што борави међу вама, буде јео крв, ја ћу окренути своје лице против таквога што једе крв, и истребити га из његовог народа. Јер је живот живог бића у његовој крви, а ја сам вам је дао да на жртвенику вршите обред откупљења за своје животе, јер крв је оно што врши откуп за живот. Зато сам рекао Израиљцима: нико од вас не сме јести крв, па ни странац који борави међу вама.

Сваки човек, био он Израиљац, или странац што борави међу вама, који улови зверку или птицу што се може јести, нека исцеди њену крв и затрпа је земљом. Јер је живот сваког живог бића његова крв, а ја сам рекао Израиљцима: не једите крви ниједнога живог бића, јер је живот сваког живог бића његова крв. Ко год је буде јео, нека буде истребљен.

Ако неко поједе месо угинуле, или растргане животиње, био домаћи или странац, нека опере своју одећу, окупа се у води, и буде нечист до вечери. Ако се не оперу и не окупају своје тело, сносиће одговорност за своју кривицу.'"

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и реци им: 'Ја сам Господ, Бог ваш. Не поводите се за делима која се чине у египатској земљи где сте живели, нити за делима хананске земље у коју вас доводим. Не следите њихове законе. Вршите моје одредбе и држите моје прописе следећи их. Ја сам Господ, Бог ваш! Држите моје прописе и одредбе: ко их врши, по њима ће стећи живот. Ја сам Господ!

Нека нико од вас не приступа коме од своје крвне родбине да открије њихову голотињу. Ја сам Господ!

Не откривај голотињу свога оца или своје мајке; мајка ти је, не откривај њену голотињу.

Не откривај голотињу жене свога оца; то је голотиња твога оца.

Не откривај голотињу своје сестре, ћерке свога оца, или ћерке своје мајке, било да се родила у кући, или изван куће.

Не откривај голотињу ћерке свога сина, или ћерке своје ћерке, јер је њихова голотиња твоја голотиња.

Не откривај голотињу ћерке жене свога оца, која се родила твоме оцу: сестра ти је.

Не откривај голотињу сестре свога оца; она је крвна родбина твога оца.

Не откривај голотињу сестре своје мајке, јер је она крвна родбина твоје мајке.

Не откривај голотињу брата свога оца: не приступај његовој жени; стрина ти је.

Не откривај голотињу своје снахе: она је жена твога сина; не откривај њену голотињу.

Не откривај голотињу жене свога брата; то је голотиња твога брата.

Не откривај голотињу жене и њене ћерке, нити узимај за жену ћерку њеног сина, или ћерку њене ћерке, да откријеш њену голотињу. Они су крвна родбина; то је изопаченост.

Не узимај себи за жену сестру своје жене, да не створиш супарништво откривајући њену голотињу док ти је прва жена жива.

Не приступај жени да откријеш њену голотињу током њене редовне нечистоће.

Немој легати са женом свога ближњега; постаћеш нечист.

Не дај да ниједно твоје дете буде жртвовано Молоху; тако ћеш оскрнавити име свога Бога. Ја сам Господ!

Не легај с мушкарцем, као што се леже са женом; то је одвратно.

Не легај с ниједном животињом: опоганићеш се њоме. Ниједна жена се не сме подати животињи да се с њом пари; то је изопаченост.

Не погани се ниједним од овог, јер су се овим поганили народи које ја терам пред вама. И пошто се земља опоганила, казнио сам је за њену кривицу, те је земља избљувала своје становништво. Зато држите моје прописе и уредбе и не чините ништа од ових одвратних ствари, ни домаћи, ни странац који борави међу вама. Јер, све су те одвратне ствари чинили људи, који су пре вас живели, па је земља постала нечиста. Пазите да не поганите земљу; она ће избљувати вас, као што је избљувала народ који је у њој живео пре вас.

Ко год учини било коју од ових одвратности; нека се истребе из свог народа они који их учине. Стога, држите се оног што вам налажем, да не следите ниједан од одвратних обичаја који су се чинили пре вас. Не поганите се њима. Ја сам Господ, Бог ваш!'"

Господ рече Мојсију: „Говори свој израиљској заједници. Реци им: 'Будите свети, јер сам свет ја, Господ, Бог ваш!

Свако нека поштује своју мајку и свога оца. Држите суботе. Ја сам Господ, Бог ваш!

Не окрећите се за ништавним идолима; не правите себи ливене богове. Ја сам Господ, Бог ваш!

Када приносите жртву мира Господу, принесите је тако да буде примљена у ваше име. Нека се поједе истог дана када се принесе, или сутрадан. Што остане до трећег дана, нека се спали. Ако се од ње буде јело и трећег дана, биће нечиста, те неће бити примљена. Онај који је буде јео, навући ће кривицу на себе, јер је оскрнавио оно што је свето Господу. Тај човек нека се истреби из свога народа.

Када жањете урод своје земље, не жањите до самог краја своје њиве, и не пабирчите што остане од ваше жетве. Немој пабирчити ни свој виноград, ни купити зрна која падну с твога винограда, него их остави сиромаху и странцу. Ја сам Господ, Бог ваш!

Не крадите!

Не лажите!

Не варајте један другога!

Не заклињите се лажно мојим именом, и тако скрнавити име свога Бога. Ја сам Господ!

Не тлачи свога ближњега!

Не пљачкај! Не задржавај код себе надницу радникову до јутра!

Не проклињи глувога, и не постављај препреке испред слепог да се саплете, него се бој Бога свога! Ја сам Господ!

Не изврћите правду: не буди пристрасан према сиромаху, нити се стављај на страну богатога. Суди своме ближњем по правди.

Не иди около да ширис клевете међу својим народом.

Не угрожавај живот свога ближњега. Ја сам Господ!

Не мрзи свога брата у своме срцу. Укори свога ближњега, да не подлегнеш греху због њега.

Не освећуј се, и не гаји у себи гнев против својих сународника, него воли ближњега свога као самога себе. Ја сам Господ!

Држи моје прописе:

Не дај да се твоја стока пари са стоком друге врсте.

Не засејавај своју њиву двема врстама семена.

Не одевај се у одећу од две различите тканине.

Ако човек легне са робињом која је заручена за другог човека, али није откупљена или ослобођена, нека буду кажњени. Ипак, неће бити погубљени, јер она није слободна. Он нека доведе овна, жртву за преступ, на улаз Шатора од састанка, као жртву за преступ Господу. Нека свештеник изврши обред откупљења за њега овном, жртвом за преступ, пред Господом за његов грех, и биће му опроштен грех који је починио.

Кад уђете у земљу и засадите било коју воћку, сматрајте њен плод забрањеним. Три године ће вам бити забрањен; не сме се јести. Четврте године нека сав њен род буде посвећен за весеље у част Господу. Пете године можете јести њен плод. Тако ће вам се урод увећати. Ја сам Господ, Бог ваш.

Не једите ништа с крвљу. Не гатајте и не врачајте.

Не избријавајте своје зулуфе, и не подрезујте крајеве своје браде.

Не режите се по телу ради покојника, и не исцртавајте по себи знакове. Ја сам Господ!

Не обешчашћуј своје ћерке дајући је за блудницу, да се земља не би одала блуду и испунила поквареношћу.

Држите моје суботе, и поштујте моје Светилиште. Ја сам Господ!

Не обраћајте се призивачима духова, нити тражите савет од видовњака, да се не онечистите о њих. Ја сам Господ, Бог ваш!

Устани пред седом главом, и указуј част старцу; бој се свога Бога! Ја сам Господ!

Ако се странац настани с тобом у вашој земљи, немојте га злостављати. Странац који се настани с вама нека вам буде као домаћи. Воли га као самог себе, јер сте и ви били странци у Египту. Ја сам Господ, Бог ваш!

Не буди непоштен кад мериш дужину, тежину, или количину. Користи поштену вагу, поштене тегове, поштену ефу и поштени хин. Ја сам Господ, Бог ваш, који вас је извео из Египта.

Држите све моје прописе, и све моје одредбе, извршавајући их. Ја сам Господ!'"

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима: 'Сваки Израиљац и сваки странац који борави у Израиљу, који да своје дете Молоху, нека се свакако погуби; народ земље нека га заспе камењем. Ја ћу, лично, окренути своје лице против тог човека и истребити га из његовог народа, јер је дао своје дете Молоху и тако онечистио моје Светилиште и обешчастио моје свето име. Али ако народ земље затвори очи када тај човек да своје дете Молоху, и не погуби га, ја ћу окренути своје лице против тог човека и његовог рода, па ћу истребити из њиховог народа и њега и све који се буду одали блуду са Молохом.

Ако се неко обрати призивачима духова и видовњацима и крене за њима, те се тако ода блуду, ја ћу окренути своје лице против тог човека, па ћу га истребити из његовог народа.

Посветите се и будите свети, јер ја сам Господ, Бог ваш. Држите моје прописе и вршите их. Ја сам Господ који вас посвећује.

Ако неко прокуне свога оца или своју мајку, нека се свакако погуби; пошто је проклео оца, или мајку, крв његова пада на његову *ïлаву*.

Ако човек учини прељубу са женом свога ближњега, нека се свакако погуби и прељубник и прељубница.

Ако човек легне са женом свога оца, открио је голотињу свога оца. Нека се свакако обоје погубе; крв њихова пада на њихову главу.

Ако човек легне са својом снахом, нека се свакако обоје погубе. Учинили су изопачено дело; крв њихова пада на њихову главу.

Ако човек легне са мушкарцем као што се лежи са женом, починили су одвратно дело. Нека се свакако обоје погубе; крв њихова пада на њихову главу.

Ако човек ожени жену и њену мајку, то је покварeност. Нека се и он и њих две спале. Тако неће бити покварености међу вама.

Ако човек облежи животињу, нека се свакако погуби. Животиња нека се убије.

Ако жена приђе животињи да се пари с њом, убиј и жену и животињу. Нека се свакако погубе; крв њихова пада на њихову главу.

Ако човек узме за жену своју сестру, ћерку свога оца, или ћерку своје мајке, и он види њену голотињу, и она види његову голотињу, то је срамота. Нека се истребе пред очима свога народа. Открио је голотињу своје сестре; нека одговара за своју кривицу.

Човек који легне са женом док има месечни ред и открије њену голотињу, открио је тако извор њеног излива, а она је открила извор своје крви. Нека се обоје истребе из свога народа.

Не откривај голотињу сестре своје мајке или сестре свога оца, јер би тако открио голотињу свога рода. Нека одговарају за своју кривицу.

Човек који легне са својом стрином, открио је голотињу свога стрица. Нека плате са свој грех: умреће без порода.

Ако човек легне са женом свога брата, то је нечисто. Открио је голотињу свога брата; нека буду без порода.

Држите све моје прописе, све моје уредбе, и вршите их, да вас земља, у коју вас водим да се населите, не би избљувала. Не следите обичаје народа које ја терам пред вама, јер они су чинили све то, па су ми постали мрски. А ја сам вам рекао: ви ћете примити у посед земљу; ја ћу вам је дати у посед – земљу којом теку млеко и мед. Ја сам Господ, Бог ваш, који вас је одвојио од других народа.

Зато разликујте чисте животиње од нечистих, и чисте птице од нечистих. Не опогањујте се животињом ни птицом, нити било чиме што пузи по земљи, што сам ја издвојио за вас као нечисто. Будите

ми свети, јер сам свет ја, Господ; ја сам вас одвојио од других народа да будете моји.

Ако се међу вама нађе човек који призива духове, или је видовњак, нека се свакако погуби каменовањем. Крв њихова пада на њих.'"

Господ рече Мојсију: „Говори свештеницима, Ароновим синовима. Реци им: 'Нека се нико од вас не оскрнави додирујући покојника у своме народу, изузев оних који су му у крвном сродству: своје мајке, оца, сина, ћерке, брата, сестре девице с којом је близак, јер није била удата. Ради ње се може оскрнавити. Ипак, нека се не оскрнави родбином са женине стране, и тако постане нечист.

Нека не избријавају ниједан део своје главе, и нека не подрезују крајеве своје браде, нити се режу по телу. Нека буду посвећени своме Богу; нека не скрнаве име свога Бога, јер они приносе Господње свеспалнице. Зато нека буду свети!

Нека се не жене женом окаљаном блудом, а не смеју се женити ни женом која је разведена од свога мужа, јер је *свештеник* посвећен своме Богу. Сматрај га светим, јер он приноси хлеб твога Бога. Нека је и теби свет, јер сам свет ја, Господ, који вас посвећујем.

Ако се свештеникова ћерка оскрнави поставши блудница, она скрнави свога оца; нека буде спаљена.

Првосвештеник, који је над својом браћом, на чију главу је изливено уље помазања, и који је посвећен да носи одору, не сме рашчупавати своју косу и дерати своју одећу. Он не сме прилазити покојнику, нити се сме скрнавити својим оцем и својом мајком. Нека не излази из Светилишта, да не би оскрнавио Светилиште свога Бога, јер је посвећен уљем посвећења свога Бога. Ја сам Господ!

Нека узме за жену само девицу. Он не сме узимати за жену удовицу, разведену и окаљану блудом; сме се оженити само девицом из свога народа, да не би оскрнавио своје потомство међу својим народом, јер га ја, Господ, посвећујем.'"

Господ још рече Мојсију: „Говори Арону и реци му: 'Нека нико од твога потомства, укључујући и њихове будуће нараштаје, који има телеснуману, не приступа да приноси хлеб своме Богу. Ниједан човек са телесном маном не сме приступати: слепац, или богаљ, или ко има оштећено лице, или неко изобличење на телу; онај ко има сломљену ногу или руку; грбавац, или патуљастог раста; онај ко има оштећено око, или шугу, или какво кожно обољење, или има здробљене мошнице. Ниједан човек из Ароновог потомства, који има телеснуману, не сме приступати да приноси паљену жртву Господњу. Пошто има телеснуману, нека не приступа да

приноси хлеб свога Бога. Он сме јести хлеб свога Бога; оно што је најсветије и свето. Ипак, пошто има телеснуману, нека не улази иза завесе, и нека не приступа жртвенику, да не би оскрнавио моје Светилиште, јер их ја, Господ, посвећујем!'"

Тако је Мојсије говорио Арону, његовим синовима, и свим Израиљцима.

Господ рече Мојсију: „Реци Арону и његовим синовима да пажљиво поступају са посвећеним прилозима Израиљаца, које ми посвећују, да не би оскрнавили моје свето име. Ја сам Господ!

Реци им: 'Ако било ко од ваших потомака, у свим вашим нараштајима, приђе посвећеним приносима, које Израиљци посвећују Господу, док је нечист, нека се такав човек истреби преда мном. Ја сам Господ!

Ако неко од Аронових потомака има губу или излив, нека не једе од посвећених приноса док се не очисти. Ко год дотакне нешто што се онечистило мртвим телом, или има излив семена, или дотакне каквог гмизавца, па постане нечист, или дотакне човека и тако постане нечист – каква год да је његова нечистоћа – човек који дотакне тако нешто, биће нечист до вечери. Он не сме јести од посвећених приноса, док не опере тело у води. Кад сунце зађе, биће чист. Након тога може да једе од посвећених приноса, јер то му је храна. Нека не једе цркотину или што је раздерала звер, да се не би оскрнавио о њу. Ја сам Господ!

Стога нека чувају мој налог, да не навуку на себе грех и не умру ради њега, уколико се оскрнаве. Ја сам Господ који их посвећујем!

Непосвећени нека не једе посвећени принос. Посвећени принос не смеју јести ни гост свештеников ни његов надничар. Али, ако свештеник купи некога новцем као својину, тај може јести принос. Хлеб смеју јести и они који су рођени у његовом дому. Ако се свештеникова ћерка уда за човека из другог племена, она не сме јести од светих приноса. Ако свештеникова ћерка остане удовица, или је разведена, а нема деце, па се врати у дом свога оца, као кад је била млада, она сме да једе хлеб свога оца. Ипак, ниједан световњак не сме да једе.

Ако човек нехотице поједе од светог приноса, нека да свештенику надокнаду за свети принос додајући петину његове вредности. Нека *свештеници* не скрнаве посвећене приносе Израиљаца, које их они подижу Господу. Допуштајући народу да једе од њихових приноса, народ би теретио грех који захтева надокнаду, јер сам ја, Господ, који их посвећује.'"

Господ рече Мојсију: „Реци Арону, његовим синовима, и свим Израиљцима. Реци им: ’Ако неки човек из дома Израиљева, или странац који борави у Израиљу, жртвује принос да се изврши било какав завет, или даје драговољни прилог, који се приноси Господу као жртва свеспалница – да би био примљен – мора принети мушко, без мане, било то јунац, овца или коза. Не приносите ништа што на себи имаману, јер вам то неће бити примљено. Ако неко приноси Господу жртву мира да изврши завет, или даје драговољни прилог од крупне или ситне стоке, нека буде без мане да би било примљено; не сме имати никакав недостатак. Не приносите Господу што је слепо, или повређено, или осакаћено, или са чиром, или са сврабом, или са шугом. Такво не стављајте на жртвеник да се принесе Господу као паљена жртва. Ипак, вола или овцу са дужим или краћим удом можете принети као добровољни прилог, али то неће бити примљено за завет. А што има нагњечене, здробљене, откинуте, или одсечене мошнице, то не приносите Господу. Тако нешто немојте чинити у својој земљи. Ниједну од ових животиња не примајте од странца, да бисте је принели као храну своме Богу, јер су осакаћене; на њима је мана, те вам то неће бити примљено.’“

Господ рече Мојсију: „Када се омладе мушко теле, јагње, или коза, нека остане седам дана са својом мајком, а од осмога дана па навише биће примљено као паљена жртва Господу. Не кољите вола, или овцу, и њено младо у исти дан.

Када приносите Господу жртву захвалницу, принесите је тако да вам буде примљена. Нека се поједе истог дана; ништа не остављајте до следећег јутра. Ја сам Господ!

Чувајте моје заповеди и вршите их. Ја сам Господ! Не скрнавите моје свето име, да би моја светост била држана међу народом израиљским. Ја сам Господ, који вас посвећујем. Ја сам вас извео из египатске земље, да бих вам био Бог. Ја сам Господ!“

Господ рече Мојсију: „Говори народу израиљском. Реци им: ’Ово су Господњи празници, када ћете сазивати свете саборе. Ово су моји празници:

Шест дана ради, а седмога дана је субота потпуног одмора, свети сабор. Не радите никаквог посла; нека Господња субота буде по свим вашим местима.

Ово су Господњи празници, свети сабори, које ћеш прослављати у одређено време:

Првога месеца, четрнаестог дана у месецу, увече, почиње Пасха Господња. А петнаестога дана истог месеца је Господњи празник Бесквасних хлебова. Једите бесквасне хлебове седам дана.

Првога дана одржавајте свети сабор; не радите никаквог свакодневног посла. Седам дана приносите Господу паљене жртве. А седмога дана биће свети сабор: не радите никакав посао.'"

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима. Реци им: 'Кад уђете у земљу коју вам ја дајем, и почнете од ње жети жетву, први сноп своје жетве донесите свештенику. Тада нека он подигне сноп пред Господом да будете примљени. Свештеник ће га подигнути наредног дана након суботе. На дан када подижете сноп, принесите јагње од годину дана, без мане, као жртву свеспалницу Господу, а уз њега десетину ефе брашна замешеног с уљем, као житну жртву. То је паљена жртва, угодни мирис Господу. Уз њега иде и жртва изливница од четвртине хина вина. До тог дана, док не принесете принос свога Бога, не смете јести хлеб, пржено жито, или свеже класје. То је вечна уредба за ваше нараштаје по свим вашим местима.

Наредног дана након суботе, пошто принесете клас за жртву дизаницу, набројте седам пуних недеља. Набројте педесет дана до првога дана након седме суботе, па принесите Господу жртву од новог жита. Донесите из својих места два хлеба за жртву дизаницу, сваки од по две десетине мере брашна. Нека буду печени с квасцем, као првина за Господа. Са хлебом принесите седам јагањаца без мане, од годину дана, једног јунца из крда, и два овна, за жртву свеспалницу Господу, заједно с њиховим житним жртвама и жртвама изливницама, као паљену жртву, угодан мирис Господу. Принесите и једног јарца као жртву за грех, и два јагњета од годину дана, као жртву мира. Нека их свештеник подигне пред Господом с хлебом од првина, као жртву дизаницу, и са она два јагњета. То је свети принос за Господа, који следује свештенику. Истог дана сазовите сабор. Нека вам то буде свети сабор. Не радите никакав свакодневни посао! Ово је трајна уредба за све ваше нараштаје по свим вашим местима.

Кад почнете жети жетву са своје земље, немојте жети до самог краја свога поља, нити пабирчити после своје жетве. То оставите сиромаху и странцу. Ја сам Господ, Бог ваш.'"

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима: 'Седмога месеца, првога дана у месецу, нека вам буде потпуни починак, спомен-дан објављен гласом трубе, свети сабор. Не радите никаквог свакодневног посла. Принесите Господу паљену жртву.'"

Господ рече Мојсију: „А десетог дана седмога месеца је дан откупљења. Нека вам то буде свети сабор. Постите и принесите паљену жртву Господу. Не радите никаквог посла на тај дан, јер је то дан откупљења, када ће се извршити ваше откупљење пред

Господом, Богом вашим. Онај ко не буде постио на овај дан, нека се истреби из свог народа. Ко год се буде латио каквог посла на овај дан, њега ћу ја затрти усред његовог народа. Не радите никаквог посла! То је трајна уредба за ваше нараштаје, по свим вашим местима. Нека вам то буде субота потпуног одмора. Постите! Прослављајте своју суботу од вечери деветог дана у месецу до следеће вечери.“

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима: ’Петнаестог дана у седмом месецу је празник Сеница Господу, у трајању од седам дана. Првога дана је свети сабор: не радите никаквог свакодневног посла. Седам дана приносите Господу паљене жртве, а осмога дана нека вам буде свети сабор. Тада ћете приносити Господу паљене жртве. То је свечани сабор; не радите никаквог посла.

То су Господњи празници, које ћете славити као свете сабоpе, приносећи Господу паљене жртве, жртве свеспалнице, житне жртве, приносе и жртве изливнице, сваку у одређени дан, осим Господњих субота и ваших дарова, и осим свих завета и добровољних прилога које приносите Господу.

А петнаестог дана у седмом месецу, кад прикупите првине земље, седам дана славите Господњи празник. Први и осми дан нека буду дани потпуног одмора. На први дан узмите најбоље плодове, палмове гране, гране с лиснатог дрвећа, и врбе с потока, па се седам дана веселите пред Господом, Богом својим. Прослављајте Господњи празник седам дана у години. Ово је трајна уредба за ваше нараштаје: славите тај празник седмог месеца. Живите у сеницама седам дана; сви рођени у Израиљу нека живе у сеницама, да би ваши нараштаји знали да сам ја, Господ, Бог ваш, учинио да народ израиљски живи у сеницама, кад сам их извео из Египта.’“

Тако је Мојсије саопштио Израиљцима Господње празнике.

Господ рече Мојсију: „Заповеди Израиљцима да ти донесу чистог, свеже исцеђеног, маслиновог уља за свећњак, да светло стално гори. Нека га Арон постави у Шатору од састанка, изван завесе Сведочанства, да непрестано гори пред Господом, од вечери до јутра. То је трајна уредба за *све* ваше нараштаје. Нека Арон непрестано одржава жишке на свећњаку од чистог злата пред Господом.

Узми брашна и испеци дванаест погача. Нека свака погача тежи две десетине ефе. Постави их у два реда, по шест у сваком, на сто од чистог злата пред Господом. На сваки ред стави чистог тамјана, да хлеб буде за спомен, паљену жртву Господу. Нека их *Арон* сваке суботе поставља пред Господом, као вечни савез ради Израиљаца. Нека их Арон и његови синови једу на светом месту,

јер је то најсветији део од паљених жртава Господњих. То је вечна уредба.“

А син једне Израиљке и Египћанина, дође међу Израиљце, и потуче се у табору са једним Израиљцем. Међутим, син те жене, Израиљке, погрди име *Господње* проклињући га. Доведу га Мојсију. Његова мајка се звала Селомита, ћерка Давријина, из Дановог племена. Ставили су га у притвор, док им се не обзнани Господња одлука.

Господ рече Мојсију: „Изведи изван табора богохулника, а сви који су га чули нека положе руке на његову главу. Затим нека га цела заједница каменује. А Израиљцима реци: ’Ако неки човек прокуне свога Бога, одговараће за свој грех. Онај који погрди име Господње, нека се свакако погуби; нека га цела заједница заспе камењем. Био он странац или домаћи, ако погрди име *Господње*, нека умре!

Ако неко одузме живот човеку, нека се свакако погуби.

Ако неко усмрти живинче, нека плати одштету: живот за живот.

Ако неко нанесе повреду своме ближњему, нека му се уради оно што је он урадио њему. Прелом за прелом, око за око, зуб за зуб. Како је он другоме нанео повреду, тако нека се њему нанесе повреда.

Ако неко убије живинче, нека плати одштету, а ко убије човека, нека се погуби. Исти закон важи за вас, како за странца, тако за домаћег. Ја сам Господ, Бог ваш.’“

Пошто је Мојсије саопштио Израиљцима ово, они изведу богохулника изван табора и заспу га камењем. Тако су Израиљци учинили како је Господ заповедио Мојсију.

Господ рече Мојсију на гори Синај: „Говори Израиљцима и реци им: ’Кад уђете у земљу коју вам дајем, нека земља држи Господњу суботу. Шест година засејавај своју њиву, и шест година обрезуј свој виноград и сабирај род, а седме године нека буде субота потпуног одмора за земљу, Господња субота. Тада немој сејати своју њиву и обрезивати свој виноград. Немој жети што сâмо роди након твоје жетве, нити брати грожђе од своје необрезане лозе. То ће бити година суботњег одмора за земљу. Што земља роди током своје суботе, то ће вам бити за јело. Сав њен урод нека буде за јело теби, твоме слузи и твојој слушкињи; твоме најамнику, и дошљаку који борави код тебе; твојој стоци и зверима што живе на твојој земљи. Све што земља роди, то се може јести.

Наброј седам суботњих година, седам пута по седам година, тако да ових седам суботњих година дају збир од четрдесет девет

година. Седмога месеца, десетога дана, заповеди да затруби труба; на дан откупљења, затрубите у трубе по свој земљи. Посветите педесету годину, и прогласите слободу у земљи за све њене становнике. То ће вам бити опросна година. Тада нека се сваки од вас врати на свој посед, и сваки човек нека се врати у свој род. Педесета година нека вам буде опросна. Не сејте и не жањите што роди након жетве, и не обрезујте лозу, јер то је опросна година. Нека вам буде света: храните се само оним што роди на њиви.

Те опросне године, нека се сваки човек врати на свој посед.

Стога, када продајете земљу своме ближњему, или је купујете од њега, не варајте свога брата. Кад купујеш од свога ближњега, платићеш само за број година од опросне године; онај ко продаје наплатиће ти само за остатак жетвених година. Што је више година, то је већа цена; што је мање година, то је мања цена, јер он ти продаје број жетви. Не варајте свог ближњег, него се бој свога Бога, јер ја сам Господ, Бог ваш.

Вршите моје уредбе, и држите моје законе. Вршите их и живећете спокојно на земљи. Земља ће давати свој род, па ћете јести до миле воље, и спокојно живети у њој. Ако се питате: шта ћемо јести седме године, кад не будемо ни сејали, ни скупљали свој урод? Ево, ја ћу вам послати свој благослов: шесте године ће земља родити род за три године. А кад будете сејали осме године, хранићете се од старог урода све до девете године, док не приспе њен урод.

Земља не сме да се прода заувек, јер земља припада мени, а ви сте код мене странци и дошљаци. Где год имате земљу у поседу, морате дозволити да се земља откупи.

Ако твој брат осиромаши и прода свој посед, нека дође његов најближи рођак-старатељ и откупи што је његов брат продао. Ко нема рођака-старатеља, али дође до довољно средстава да откупи посед, нека изброји године од откупа и исплати разлику човеку коме га је продао. Онда нека се врати на свој посед. А ако нема довољно средстава, посед ће остати у власништву онога који га је купио до опросне године. У опросној години земља ће бити враћена, па ће се он вратити на свој посед.

Ако неко прода стамбену кућу у граду опасаном зидинама, он може да је откупи пре него што истекне година од њене продаје. Рок за откуп биће једна година. Ако се кућа не откупи пре истека пуне године, кућа у граду опасаном зидинама прећи ће у трајно власништво купца и његових потомака, те неће бити враћена у опросној години. Куће по селима које нису ограђене зидинама, нека се воде

као њиве; оне се могу откупити, али се у опросној години морају вратити.

Међутим, Левити ће заувек држати право откупа кућа које поседују у левитским градовима. Ако један од Левита откупи кућу, која је продана у једном од градова у њиховом поседу, она мора да се врати у опросној години, јер су куће по левитским градовима њихово власништво међу Израиљцима. Пашњаци око ових градова не смеју се продавати, јер то је њихово власништво за сва времена.

Ако твој брат, који живи уз тебе, осиромаши, те не може да се издржава, помози му; нека живи уз тебе као странац или дошљак. Не узимај камату од њега, и не наплаћуј му више, него се бој свога Бога. Нека твој брат живи уз тебе. Не позајмљуј му новац с каматом, и не наплаћуј му више за храну. Ја сам Господ, Бог ваш, који сам вас извео из Египта, да вам дам хананску земљу, и да вам будем Бог.

Ако осиромаши твој брат који је уз тебе, и прода се теби, не терај га да ради као роб. Нека буде код тебе као најамник и као дошљак, па нека служи код тебе до опросне године. Тада може да оде од тебе са својом децом, и да се врати у свој род и на посед својих предака. Зато што су моје слуге које сам извео из Египта, не смеју се продавати као што се продају робови. Немој господарити немилосрдно над њим, него се бој свога Бога.

Робове и робиње можете имати, али од народа који живе око вас. Њих можете куповати као робове и робиње. Можете куповати и децу дошљака и странаца, који живе међу вама, или оне који су рођени у вашој земљи, и чије породице живе међу вама. Они могу да буду ваше власништво. Можете их задржати у власништву за вашу децу после вас, да их наследе као трајно власништво. Они нека вам служе као робови, али над вашом браћом Израиљцима, нико да не господари немилосрдно.

Ако се странац или дошљак обогати, а твој брат осиромаши, па се прода странцу или дошљаку међу вама, или потомку из странчевог рода, он има право да буде откупљен и након што се продао. Нека га откупи неко од његове браће, или нека га откупи стриц, или стричев син, или неко од најближе породице. Уколико се обогати, он може да откупи самог себе. Нека с купцем израчуна време од године када се продао, па до опросне године; цена за коју се продао одређиваће се према броју година. Време које је провео с власником нека му се рачуна као најамнику. Ако остане још много година, он ће, према њиховом броју, платити цену за свој откуп. Ако остане мало година до опросне године, он ће платити за свој откуп према њиховом броју. Време које је провео с власником, нека му се

рачуна као најамнику. Нека се не господари немилосрдно над њим на твоје очи.

Уколико не буде откупљен овако, он и његова деца биће ослобођени у опросној години. Јер Израиљци су моје слуге, које сам извео из Египта. Ја сам Господ, Бог ваш!

Не правите себи ништавне идоле, и не подижите стубове, и не постављајте ликове од камена по својој земљи да им се клањате, јер ја сам Господ, Бог ваш!

Држите моје суботе и поштујте моје Светилиште. Ја сам Господ!

Ако будете следили моје прописе и верно држали и вршили моје заповести, ја ћу вам давати кишу у право време, па ће вам земља давати свој род, и стабла на пољу рађати своје плодове. Вршидба ће вам стизати бербу грожђа, а берба грожђа стизати сетву, па ћете јести свој хлеб и бити сити, и живети спокојно у својој земљи.

И даћу мир у земљи, па ћете одлазити на починак, и нико вас неће плашити. Ја ћу дати одмор земљи од крволочних звери, а мач неће прелазити преко ваше земље. Прогонићете своје непријатеље, а они ће падати пред вама од мача. Ваша ће петорица терати стотину, а ваших стотину тераће десет хиљада. Непријатељи ваши падаће пред вама од мача.

Окренућу се к вама и учинити вас родним и бројним, те учврстити свој савез с вама. Хранићете се житом из старих залиха, али ћете избацивати старо жито да направите место за ново. Ја ћу поставити своје Пребивалиште међу вама, и нећете ми бити мрски. Ходићу међу вама и бићу вам Бог, а ви ћете бити мој народ. Ја сам Господ, Бог ваш, који вас је извео из Египта, да им више не будете робови. Сломио сам пречаге вашег јарма, и учинио да усправно ходате.

Али ако ме не послушате, и не будете вршили све ове заповести, него презрете моје уредбе, и одбаците моје законе; ако, дакле, не будете извршавали све моје заповести, него раскинете мој савез, ово ћу учинити с вама: довешћу на вас ужас, болест и грозницу, од које се губи вид, и гаси живот. Сејаћете узалуд, јер ће вам сетву појести ваши непријатељи. Ја ћу се окренути против вас, и ваши ће вас непријатељи туђи, те ће ваши душмани завладати над вама. Бежаћете и кад вас нико не буде гонио.

Ако ме ни тада не послушате, казнићу вас седам пута више за ваше грехе. Скршићу снагу којом се поносите, и учинићу да небо над вама буде као гвожђе, а земља под вама као бронза. Узалуд ћете трошити снагу, јер вам земља неће давати урода, а дрвеће у земљи неће рађати своје плодове.

Ако ми се даље будете противили, и не будете хтели да ме слушате, умножићу ваше ране седам пута више за ваше грехе. Послаћу и дивље звери, које ће вас оставити без деце, и истребити вашу стоку. Оне ће вас десетковати, тако да ће опустети ваши путеви.

Ако упркос овоме одбијете моју стегу, и наставите да ми се противите, устаћу против вас и ударити вас седам пута горе за ваше грехе. Довешћу на вас мач да изврши освету за савез. Ако се повучете у своје градове, послаћу заразу међу вас, па ћете бити изручени у руке непријатеља. Кад вам прекинем снабдевање хлебом, десет ће жена пећи хлеб у једној пећи. Делиће вам хлеб на меру; јешћете, али се нећете наситити.

Ако ме ни тада не послушате, него наставите да ми се противите, у свом ћу се гневу окренути против вас, и седмоструко вас казнити за ваше грехе. Јешћете месо својих синова и месо својих ћерки. А ја ћу уништити ваше жртвене брегове и посећи ваше стубове у част сунца. Ваше ћу лешеве наслагати на ваше беживотне идоле, и гадићете се мојој души. Претвориће ваше градове у рушевине, и опустошићу ваша светилишта. Ваш кад мирисни више нећу мирисати. Ја ћу опустошити земљу, да ће се над њом запрепастити и ваши непријатељи, који ће живети у њој. А вас ћу расејати по народима; исукаћу мач против вас, па ће вам земља опустети, а ваши градови лежати у рушевинама. У то време, кад будете у земљи својих непријатеља, земља ће уживати у својим суботама за све време док је пуста. Тада ће земља почивати и уживати у својим суботама. Докле год је пуста, она ће почивати, јер није почивала током ваших субота, док сте ви живели у њој.

А преживелима од вас утераћу страх у кости у земљи њихових непријатеља; нагнаће их у бег и шушањ листа када се заљуља. Бежаће као гоњени мачем; падаће иако их нико неће прогонити. И саплитаће се један о другога, као гоњени мачем, иако их нико неће прогонити. Тако се нећете моћи одржати пред својим непријатељима. Пропашћете међу народима; прогутаће вас земља ваших непријатеља. А преживели међу вама усахнуће у земљи својих непријатеља због својих кривица, и због кривица својих предака.

Али ако признају своје кривице, и кривице својих предака – њиховог неверства којим су згрешили против мене, због чега сам им се супротставио и одвео их у земљу њихових непријатеља; ако се тада понизи њихово необрезано срце и плате за своје кривице, сетићу се свог савеза са Јаковом, и свог савеза са Исаком, и свог савеза са Аврахамом, и сетићу се земље. Јер земља ће им бити напуштена, па ће уживати своје суботе кад опусти без њих. А они ће платити

за своје кривице, зато што су презрели моје законе, и одбацили моје уредбе. Па и кад их ово снађе у земљи њихових непријатеља, ја их нећу презрети, нити ће ми постати толико мрски, да бих их докрајчио, и раскинуо свој савез са њима, јер ја сам Господ, Бог њихов. Ради њих ћу се сетити савеза са њиховим оцима које сам извео из Египта на очи народа, да им будем Бог. Ја сам Господ!'"

Ово су уредбе, прописи и закони, које је Господ установио између себе и Израиљаца на гори Синај преко Мојсија.

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и реци им: 'Ако неко заветује Господу особу, али хоће да се откупи, овако ћеш вршити процену: мушкарца између двадесет и шездесет година старости процени на педесет сребрних шекела према храмском шекелу. Ако се ради о жени процени је на тридесет шекела. Мушко између пет и двадесет година старости процени на двадесет сребрних шекела, а женско на десет шекела. Мушко између месец дана и пет година старости процени на пет сребрних шекела, а женско на три сребрна шекела. Мушко од шездесет година и старије процени на петнаест шекела, а женско на десет шекела. Уколико особа не може да плати процењену вредност, нека дође к свештенику, који ће га проценити; свештеник ће проценити онога који чини завет према његовим могућностима.

Ако неко доноси живинче као принос Господу, што год се даје Господу, свето је. Добро живинче се не сме надоместити, нити заменити за лоше, или лоше живинче за добро. Ако се једно живинче замени другим, тада ће и заветовано и замењено бити свето. Ако је живинче нечисто, те није од оних које се могу принети Господу, нека га донесе пред свештеника. Нека га свештеник процени према томе да ли је добро или лоше. Какву му вредност свештеник одреди, тако ће бити. Ако власник хоће да га откупи, нека дода једну петину на процењену вредност.

Ако неко заветује своју кућу Господу, нека свештеник процени кућу према томе да ли је добра или лоша. Какву му вредност свештеник одреди, тако ће бити. Уколико онај који заветује своју кућу хоће да је откупи, нека дода једну петину на процењени износ, и биће његова.

Ако неко заветује Господу једну њиву од свог породичног имања, процени је према количини семена које иде у сетву: за један хомер јечменог семена педесет сребрних шекела. Ако заветује своју њиву у опросној години, процењена вредност остаје иста. Ако своју њиву заветује након опросне године, свештеник ће прорачунати цену према броју година које преостају до наредне опросне године,

па ће се њена процењена вредност сразмерно умањити. Ако онај који заветује њиву пожели да је откупи, нека дода једну петину на процењену вредност, и биће његова. У случају да не откупи њиву, него је прода другоме, више је не може откупити. Кад њива буде ослобођена у опросној години, нека буде посвећена као њива заветована Господу и постане свештеникова имовина.

Ако неко заветује Господу њиву коју је купио, али није део његовог породичног имања, нека свештеник прорачуна њену вредност према процени до опросне године, и нека истога дана исплати процењени износ као ствар посвећену Господу. У опросној години њива ће се вратити ономе од кога ју је купио; ономе који држи њиву у поседу. Свака процена ће се вршити према храмском шекелу: у једном шекелу има двадесет гера.

Првина стоке, пошто је првина, припада Господу, и зато се не може заветовати. Било во или овца, оно припада Господу. Ако је то једна од нечистих животиња, она се може откупити по процењеној вредности додавши петину цене. Ако се не откупи, нека се прода по процењеној вредности.

Шта год неко има, па заветом посвети Господу, било то особа, живинче, или њива на породичном имању, не сме се продати, нити откупити. Све што је заветом посвећено, најсветије је Господу.

Ниједна особа, која је одређена за клето уништење, не сме се откупити: мора свакако да се погуби.

Десетак од сваког земаљског семена и од плодова са стабала припада Господу: то је свето Господу. Ако неко хоће да откупи део свог десетка, нека дода на то петину цене. Десетак од све крупне и ситне стоке, свако десето од оног што пролази испод пастирског штапа, нека буде свето Господу. Нека нико не испитује је ли добро или лоше, и нека се не замењује. А ако се замени, тада ће и прво и замењено бити свето; не сме се откупити.’“

Ово су заповести које је Господ дао Мојсију за Израиљце на Синајској гори.

4. Мојсијева

Бројеви (Четврта књига Мојсијева)

Првога дана другога месеца, друге године након што су изашли из Египта, Господ рече Мојсију у Синајској пустињи, у Шатору од састанка: „Извршите попис све заједнице синова Израиљевих по њиховим породицама и њиховим отачким домовима, према броју имена свих мушкараца, једног по једног. Ти и Арон забележите све у Израиљу по њиховим јединицама, од двадесет година па навише, који су способни за војску. С вама ће бити по један човек из сваког племена, који је главар свог отачког дома.

Ово су имена људи који ће вам помагати:
за Рувимово племе, Елисур, Седијуров син;
за Симеуново племе, Сурисадајев син Саламило;
за Јудино племе, Аминадавов син Насон;
за Исахарово племе, Согаров син Натанаило,
За Завулоново племе, Хелонов син Елијав.
За Јосифове синове:
Амијудов син Елисама, за Јефремово племе,
и Фадасуров син Гамалило, за Манасијино племе.
За Венијаминово племе, Гадеонијев син Авидан;
за Дановo племе, Амисадајев син Ахијезер;
за Асирово племе, Ехранов син Фагаило;
за Гадово племе, Деуелов син Елисаф;
за Нефталимово племе, Енанов син Ахиреј.“

Ови су били изабрани од заједнице, кнезови својих отачких племена, главари Израиљевих хиљада.

Мојсије и Арон су узели ове људе који су били одређени по имену, па су сабрали сву заједницу првога дана другог месеца. Они су се, један по један, уписали у своја родословља, по својим породицама, по својим отачким домовима, и по својим именима, од двадесет година па навише, као што је Господ заповедио Мојсију. Тако их је пописао у Синајској пустињи.

Од потомака Рувима, Израиљевог првенца, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Рувимовог племена било је пописано четрдесет шест хиљада пет стотина.

Од Симеунових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци способни за војску од двадесет година па навише, по својим родословима, по својим породицама и својим отач-

ким домовима. Из Симеуновог племена било је пописано педесет девет хиљада три стотине.
Од Гадових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци способни за војску од двадесет година па навише, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Гадовог племена било је пописано четрдесет пет хиљада шест стотина педесет.
Од Јудиних потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци способни за војску од двадесет година па навише, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Јудиног племена било је пописано седамдесет четири хиљаде шест стотина.
Од Исахарових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Исахаровог племена било је пописано педесет четири хиљаде четири стотине.
Од Завулонових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Завулоновог племена било је пописано педесет седам хиљада четири стотине.
Од Јосифових потомака: од Јефремових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Јефремовог племена било је пописано четрдесет хиљада пет стотина.
Од Манасијиних потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Манасијиног племена било је пописано тридесет две хиљаде две стотине.
Од Венијаминових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Венијаминовог племена било је пописано тридесет пет хиљада четири стотине.
Од Данових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим

отачким домовима. Из Дановог племена било је пописано шездесет две хиљаде седам стотина.

Од Асирових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Асировог племена било је пописано четрдесет једна хиљада пет стотина.

Од Нефталимових потомака, појединачно су били пописани сви мушкарци од двадесет година па навише, способни за војску, по својим родословима, по својим породицама и својим отачким домовима. Из Нефталимовог племена било је пописано педесет три хиљаде четири стотине.

Ови пописани су били они које је пописао Мојсије са Ароном, уз помоћ дванаест кнезова, по један човек на сваки отачки дом. Сви Израиљци, који су били уписани у своје отачке домове, од двадесет година па навише, били су способни за војску у Израиљу. Свих пописаних било је шест стотина три хиљаде пет стотина педесет.

Ипак, међу њих се нису водили Левити према свом предачком племену. Наиме, Господ је рекао Мојсију: „Нека се Левијево племе не пописује, и нека се не пописују са осталим Израиљцима. Него, постави Левите над Пребивалиштем сведочанства, и над свом опремом и свим што му припада. Они ће носити Пребивалиште са свом опремом, служити у њему, и логоровати око Пребивалишта. Кад Пребивалиште крене, нека га Левити расставе, а кад се Пребивалиште заустави, нека га Левити подигну. Ако му се приближи туђинац, нека се погуби. Остали Израиљци нека логорују сваки у своме табору, код своје заставе, и по својим четама. Левити нека логорују око Пребивалишта сведочанства, да не би плануо гнев на израиљску заједницу. Зато нека чувају стражу код Пребивалишта сведочанства.“

Израиљци учине све онако како је Господ заповедио Мојсију. Баш тако су учинили.

Господ рече Мојсију и Арону: „Нека Израиљци логорују сваки код своје заставе, под грбом свога очинског дома. Нека се утаборе око Шатора од састанка, али подаље.“

С предње стране, према истоку,

биће Јудин табор по својим четама и под својом заставом. Кнез Јудејаца је Насон, син Аминадавов. Његова војска броји седамдесет четири хиљаде шест стотина.

До њега ће логоровати Исахарово племе. Кнез Исахарових потомака је Натанаило, син Согаров. Његова војска броји педесет четири хиљаде четири стотине.

Затим Завулоново племе с кнезом Завулонових потомака Елијавом, сином Хелоновим. Његова војска броји педесет седам хиљада четири стотине.

Укупан број пописаних у Јудином табору, по њиховим четама, био је стотину осамдесет шест хиљада четири стотине. Нека они први полазе.

На југу ће бити

застава Рувимовог табора по својим четама. Кнез Рувимових потомака је Елисур, син Седијуров. Његова војска броји четрдесет шест хиљада пет стотина.

До њега нека логорује Симеуново племе. Кнез Симеунових потомака је Саламило, син Сурисадајев. Његова војска броји педесет девет хиљада три стотине.

Онда Гадово племе. Кнез Гадових потомака је Елисаф, син Рагуилов. Његова војска броји четрдесет пет хиљада шест стотина педесет.

Укупан број пописаних по њиховим четама у Гадовом табору био је стотину педесет једна хиљада четири стотине педесет. Они нека полазе други.

Затим нека крене Шатор од састанка, пошто се Левијев табор налази усред других табора. Сваки ће поћи према месту таборовања, и под својом заставом.

На западу ће бити

застава Јефремовог табора по својим четама. Кнез Јефремових потомака је Елисама, син Амијудов. Његова војска је бројила четрдесет хиљада пет стотина пописаних.

До њега ће бити Манасијино племе. Кнез Манасијиних потомака је Гамалило, син Фадасуров. Његова војска броји тридесет две хиљаде две стотине.

Потом следи Венијаминово племе. Кнез Венијаминових потомака је Авидан, син Гадеонијев. Његова војска броји тридесет пет хиљада четири стотине пописаних.

Укупан број пописаних у Јефремовом табору по њиховим четама, био је стотину осам хиљада и стотину. Они нека полазе трећи.

На северу ће бити

застава Дановог табора по својим четама. Кнез Данових потомака је Ахијезер, син Амисадајев. Његова војска броји шездесет две хиљаде седам стотина пописаних.

До њега нека се утабори Асирово племе. Кнез Асирових потомака је Фагаило, син Ехранов. Његова војска броји четрдесет једну хиљаду пет стотина пописаних.

Затим следи Нефталимово племе. Кнез Нефталимових потомака је Ахиреј, син Енанов. Његова војска броји педесет три хиљаде четири стотине пописаних.

Укупан број пописаних у Дановом табору, био је стотину педесет седам хиљада шест стотина. Они нека крећу последњи под својим заставама.

То су Израиљци који су пописани према својим отачким домовима. Укупан број пописаних у таборима по њиховим четама је шест стотина три хиљаде пет стотина педесет. Левити нису били пописани са осталим Израиљцима, као што је Господ заповедио Мојсију.

Тако су Израиљци извршили све што је Господ заповедио Мојсију: тако су логоровали под својим заставама и тако ишли, свако према свом роду и отачком дому.

Ово су Аронови и Мојсијеви родослови, из времена кад је Господ говорио Мојсију на Синајској гори.

Ово су имена Аронових синова: првенац Надав, Авијуд, Елеазар и Итамар. То су имена Аронових синова који су били помазани и уведени у свештеничку службу. Међутим, Надав и Авијуд су погинули пред Господом, кад су принели туђи огањ пред Господом у Синајској пустињи. А пошто нису имали синова, свештеничку службу су обављали Елеазар и Итамар, под својим оцем Ароном.

Господ рече Мојсију: „Доведи Левијево племе и постави га пред свештеником Ароном, па нека му служе. Нека обављају дужности за њега и за сву заједницу пред Шатором од састанка, док служе у Пребивалишту. Нека се старају за сав намештај у Шатору од састанка, и брину се за Израиљце, док служе у Пребивалишту. Дај Левите Арону и његовим синовима; они су му додељени међу Израиљцима. А Арона и његове синове постави да врше своју свештеничку службу. Ако туђинац приступи, нека се погуби.“

Господ рече Мојсију: „Ја сам, ево, узео Левите од Израиљаца уместо свих првенаца, који су први плод утробе међу Израиљцима. Левити су моји! Јер, моји су сви првенци. Онога дана кад сам побио

све првенце у Египту, себи сам посветио сваког првенца у Израиљу, и од људи и од стоке, да буду моји. Ја сам Господ!“

Господ рече Мојсију у Синајској пустињи: „Попиши Левите према њиховим отачким домовима и родовима; попиши свако мушко од једног месеца па навише.“ Мојсије их је пописао како му је било заповеђено по речи Господњој.

Ово су били Левити по својим именима:
Гирсон, Кат и Мерарије.

А ово су имена Гирсонових синова по њиховим родовима:
Ловеније и Семај.

Катови синови по својим родовима су:
Амрам, Исар, Хеврон и Озило.

Мераријеви синови по својим родовима су:
Молија и Мусије.
То су левитски родови по својим отачким домовима.
Од Гирсона потичу Ловенијев род и Семајев род. То су Гирсонови родови.

Број свих пописаних мушкараца, од месец дана па навише, био је седам хиљада пет стотина.

Гирсонови родови су логоровали на западу, иза Пребивалишта.

Кнез отачког дома Гирсонових родова био је Елисаф, син Лаилов.

Гирсоновци су у Шатору од састанка били задужени за Пребивалиште, Шатор и његов покривач, и завесу на улазу од Шатора од састанка; дворишне засторе, завесу на улазу од дворишта око Пребивалишта и жртвеника, и његову ужад, и за сваку њихову службу.
Од Ката потиче Амрамов, Исаров, Хевронов и Озилов род. То су Катови родови.

Укупан број свих мушкараца од једног месеца па навише, био је осам хиљада шест стотина.

Они су се старали за Светињу.

Катови родови су логоровали с јужне стране Пребивалишта.

Кнез Катових отачких домова био је Елисафан, син Озилов.

Они су се бринули за Ковчег, сто, свећњак, жртвенике, за посуђе у Светињи које се користило поред ових, завесу, и за сваку храмску службу.

Врховни старешина над Левитима био је Елеазар, син свештеника Арона. Он је надгледао оне који су се бринули за Светињу.

Од Мерарија потиче род Молијев и род Мусијев. То
су Мераријеви родови.
Број свих пописаних мушкараца, од једног месеца па навише,
био је шест хиљада две стотине.
Кнез отачких домова у Мераријевим родовима био је Сурило,
син Авихејев.
Они су логоровали са северне стране Пребивалишта.
Дужност Мераријевих синова била је да се брину за даске Пре-
бивалишта, за његове преворнице, стубове, подножја, за све
посуђе и за сваку њихову службу, као и за стубове око двори-
шта, са њиховим постољима, кочићима и конопцима.
С предње стране Пребивалишта, пред Шатором од састанка с
истока, логоровали су Мојсије, Арон и његови синови.
Они су вршили дужности у Светилишту за Израиљце.
Сваки туђинац који би приступио, имао је да се погуби.
Свих пописаних Левита које је, по Господњој наред-
би, пописао Мојсије с Ароном према њиховим
родовима, свих мушкараца од једног месеца па
навише, било је двадесет две хиљаде.

Господ рече Мојсију: „Попиши све мушке првенце међу Израиљцима од једног месеца па навише, и направи списак с њиховим именима. Левите узми за мене – Ја сам Господ – уместо свих израиљских првенаца, а левитску стоку уместо све првине стоке Израиљаца.“

Тако је Мојсије пописао све израиљске првенце, као што му је заповедио Господ. Укупан број мушких првенаца по њиховим именима, од једног месеца па навише, био је двадесет две хиљаде две стотине седамдесет три.

Господ рече Мојсију: „Узми Левите уместо свих израиљских првенаца и левитску стоку уместо њихове стоке; нека Левити припадају мени. Ја сам Господ. А за откупну цену за оних две стотине седамдесет три израиљска првенца, колико их има више од Левита, узми по пет шекела по глави према храмском шекелу (један шекел тежи двадесет гера). Откупну цену за те што их има више дај Арону и његовим синовима.“

Мојсије је узео новац од откупнине за оне којих је било више од оних које су Левити откупили. Мојсије је од израиљских првенаца примио хиљаду три стотине шездесет пет шекела храмске мере. Мојсије је по наредби Господњој предао новац од откупа Арону и његовим синовима, баш као што је Господ заповедио Мојсију.

Господ рече Мојсију и Арону: „Попиши Катове потомке између Левијевих потомака према њиховим родовима и очинским домовима, између тридесет и педесет година, све који су способни за службу, који ће вршити службу у Шатору од састанка.

Ово је служба Катових потомака: да се брину за најсветије ствари у Шатору од састанка. Кад табор креће на пут, нека Арон и његови синови скину преградну завесу и њом покрију Ковчег сведочанства. Нека преко њега ставе покривач од фине коже, а одозго нека простру тканину, потпуно љубичасту. Затим нека му провуку дршке.

Преко стола за принесене хлебове, нека простру љубичасту тканину, па нека ставе на њега зделе, посуде за кад, ведра и крчаге за жртве изливнице. Нека хлеб стално стоји на њему. Преко њих нека простру пурпурну тканину и прекрију то покривачем од фине коже. Потом нека му провуку дршке.

Затим нека узму љубичасту тканину и покрију свећњак за светло и његове жишке, његове усекаче, његове подметаче, и све посуде за уље, које служе за његову употребу. Нека га са свим његовим прибором завију у покривач од фине коже и ставе га на носиљку.

Преко златног жртвеника нека простру љубичасту тканину, и покрију га покривачем од фине коже. Онда нека му провуку дршке.

Нека узму све посуде за службу које се користе у Светињи, па нека их ставе у љубичасту тканину и покрију их покривачем од фине коже. Потом нека их ставе на носиљку.

Нека уклоне пепео са жртвеника, и простру преко њега скерлетно платно. Онда нека ставе на њега сав прибор за његову употребу: кадионице, виљушке, лопатице, котлиће и све посуде за жртвеник, па нека преко њега простру покривач од фине коже и провуку му дршке.

Након што Арон и његови синови заврше с покривањем Светиње и свих светих посуда приликом поласка табора на пут, нека дођу Катови потомци да их понесу. Ипак, нека не дотичу свете ствари, да не погину. То су ствари у Шатору од састанка које ће носити Катови потомци.

А Елеазар, син свештеника Арона, нека се стара за уље за светло, за миомирисни кад, за дневну житну жртву и уље посвећења, за цело Пребивалиште и све што се налази у њему, и за Светињу и њене посуде.“

Господ рече Мојсију и Арону: „Не допустите да буду истребљени племенски родови Катових потомака између Левита. Овако

поступајте с њима да остану у животу и не изгину кад приступају Светињи над светињама: нека дођу Арон и његови синови и свакоме одреде шта ће радити и носити. Они нека не улазе да гледају свете ствари, да не би изгинули.“

Господ рече Мојсију: „Попиши Гирсонове синове по њиховим отачким домовима и њиховим породицама. Попиши оне од тридесет година па навише, све до педесете године, све који су способни за службу, који ће обављати службу у Шатору од састанка.

Ово је служба Гирсонових родова, како ће радити и шта ће носити: нека носе завесе Пребивалишта и Шатор од састанка, његов покривач и покривач од фине коже, који иде преко њега, и преградну завесу на улазу у Шатор од састанка; затим дворишне засторе на улазу од дворишта што је око Пребивалишта и жртвеника, његове конопце и сав прибор за њихову употребу. Они ће радити све што треба урадити око тих ствари. Све што треба носити и урадити, биће дужност Гирсонових потомака, по наредби Арона и његових синова; предај им у надлежност све што треба да носе. То је служба Гирсонових потомака у Шатору од састанка. Њихове дужности биће под надзором Итамара, сина свештеника Арона.

Потом попиши Мераријеве потомке по њиховим родовима и отачким домовима. Попиши оне од тридесет година па навише, све до педесете године, све који су способни за службу, који ће обављати службу у Шатору од састанка. Њихова дужност је, поред свих осталих дужности у Шатору од састанка, да носе: даске за Пребивалиште, његове преворнице, стубове и постоља; стубове око дворишта и њихова постоља, њихове кочиће, њихове конопце, и сав њихов прибор за сваку њихову употребу; наброј по имену предмете које су дужни да носе. Ово је служба родова Мераријевих потомака, према свим њиховим службама у Шатору од састанка, под надзором Итамара, сина свештеника Арона.“

Тако су Мојсије, Арон и кнезови заједнице пописали Катове потомке по њиховим родовима и отачким домовима, од тридесет година навише, па до педесет година, све способне за службу у Шатору од састанка. Број пописаних по њиховим родовима био је две хиљаде седам стотина педесет. То је број пописаних Катових родова, свих оних који су служили у Шатору од састанка. Њих су пописали Мојсије и Арон, као што је Господ заповедио преко Мојсија.

Гирсонови синови су били пописани по њиховим родовима и отачким домовима, између тридесет година навише, па до педесет година, способних да обављају службу у Шатору од састанка. Број

пописаних по својим родовима и отачким домовима био је две хиљаде шест стотина тридесет. То је број пописаних Гирсонових синова, свих оних који су служили у Шатору од састанка. Њих су пописали Мојсије и Арон, по Господњој заповести.

Пописаних из родова Мераријевих синова према својим родовима и отачким домовима, између тридесет и педесет година, свих способних да обављају службу у Шатору од састанка; пописаних, дакле, по њиховим родовима, било је три хиљаде две стотине. То је број пописаних Мераријевих синова које су пописали Мојсије и Арон, као што је Господ заповедио преко Мојсија.

Број пописаних Левита, које су пописали Мојсије, Арон и израиљски кнезови по њиховим родовима и отачким домовима, између тридесет и педесет година, који су били способни за службу служења и службу ношења у Шатору од састанка; тих пописаних било је осам хиљада пет стотина осамдесет. Сваки од њих је био пописан према своме служењу и ношењу, онако како је Господ заповедио преко Мојсија.

Господ рече Мојсију: „Заповеди Израиљцима да удаље из табора свакога ко је губав, свакога ко има излив, и свакога ко се онечистио о мртваца. Удаљите из табора како мушко тако женско, да не онечисте њихов табор усред кога ја пребивам међу њима.“ Израиљци учине тако; удаљили су их изван табора. Како је Господ рекао Мојсију, тако су Израиљци учинили.

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима: ’Кад мушкарац или жена учини какав грех против другога, те се изневери Господу и навуче на себе кривицу, нека призна свој грех који је учинио. Затим нека да пуну накнаду за свој преступ, и нека дода на то једну петину ономе коме је скривио. Али ако тај човек нема рођака коме би припала накнада, нека се накнада да Господу на име свештеника, осим овна – откупнице којом ће се извршити откупљење за њега. Од свих светих приноса које Израиљци доносе свештенику, нека свака жртва дизаница припадне њему. Њему, дакле, нека припадну свети приноси сваког човека; што год је дано свештенику, нека припадне свештенику.’“

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима, кажи им: ’Ако нечија жена застрани и тако му се изневери, па неко легне с њом, а њен муж не зна за то, и она прикрије да се онечистила, али нема сведока против ње пошто није била ухваћена на делу; ако га обузме дух љубоморе, те посумња да му се жена онечистила, или га обузме љубомора, па посумња на жену, иако се није онечистила, нека муж доведе своју жену к свештенику. Нека донесе са собом и принос за

њу: десетину ефе јечменог брашна. Нека га не прелива уљем и нека не меће на њега тамјана, јер је то житна жртва за љубомору, житна жртва за спомен ради сећања на кривицу.

Затим нека је свештеник приведе и постави пред Господа. Нека свештеник узме свете воде у земљану посуду, и нека узме нешто прашине с пода Пребивалишта и стави је у воду. Пошто је свештеник поставио жену пред Господом, нека јој распусти косу, а на њене руке нека положи житну жртву за спомен, што је житна жртва за љубомору. Свештеник нека узме у своје руке воду горчине која доноси проклетство. Тада нека је свештеник закуне и каже жени: 'Ако ниједан човек није легао са тобом, и ако ниси застранила и онечистила се док си била под влашћу свога мужа, нека ти не науди ова вода горчине која доноси проклетство. А ако си застранила и онечистила се док си била под влашћу свога мужа, те је неки човек осим твога мужа легао с тобом" – ту нека свештеник закуне жену овом клетвом и каже јој – „нека те Господ учини предметом проклињања и клетве усред твога народа; нека Господ учини да ти материца усахне а стомак ти отекне. Нека ова вода горчине, која доноси проклетство, уђе у твоју утробу и учини да ти стомак отекне а материца ти усахне!'

А жена нека каже на то: 'Амин, Амин!'

Нека свештеник напише ова проклетства на лист и спере их у води горчине. Затим нека да жени да попије воду горчине која доноси проклетство, како би вода горчине која доноси проклетство ушла у њу и изазвала горчину. Потом нека свештеник узме из жениних руку житну жртву за љубомору, подигне је пред Господом и донесе је на жртвеник. Онда нека свештеник захвати прегршт од житне жртве, као њен спомен, и спали то на жртвенику. Коначно, нека да жени да попије воду. Кад је напоји водом, ако се оскрнавила и изневерила своме мужу, вода проклетства ће ући у њу и изазвати горчину, па ће јој стомак отећи а материца јој усахнути; тако ће та жена постати проклетством у свом народу. А ако се жена није оскрнавила, неће јој бити ништа, те ће моћи да рађа потомство.

Ово је закон о љубомори, кад жена застрани и онечисти се док је под влашћу свога мужа, или кад човека обузме дух љубоморе, па посумња на жену. Тада нека свештеник постави жену пред Господа и примени на њој сав овај закон. Човек ће бити ослобођен кривице, а жена ће испаштати за своју кривицу.'"

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима. Реци им: 'Ако неки мушкарац или жена хоће да учини посебан завет, завет којим се посвећује Господу за назиреја, нека се уздржава и од вина и од

жестоког пића, и нека не пије винско сирће ни сирће од жестоког пића. Нека не пије сок од грожђа, и нека не једе грожђе, било да је свеже или суво. Док год траје његово назирејство нека не једе ништа од винове лозе, ни зрна ни љуску.

Док год траје његово назирејство, нека бритва не прелази преко његове главе, док се не наврше дани које је заветовао Господу као назиреј; нека буде свет и нека пусти да му коса на глави расте.

Док год је посвећен Господу као назиреј, нека не прилази близу мртваца. Нека се не скрнави ни кад му умру отац или мајка, брат или сестра, јер знак назирејства носи на својој глави. Док год траје његово назирејство посвећен је Господу.

Ако неко изненада умре у његовој близини, те тако онечисти косу коју је посветио, нека обрије своју главу на дан свога очишћења; нека је обрије седмога дана. Осмога дана нека на улаз у Шатор од састанка донесе свештенику две грлице или два голубића. Нека свештеник принесе једно као жртву за грех, а друго као жртву свеспалницу, да изврши откупљење за њега јер се оскрнавио преко мртваца. Истога дана нека посвети своју главу па нека се поново посвети Господу за време свог назирејског завета, и нека донесе јагње од годину дана као жртву за преступ. Претходно време се неће рачунати, јер је оскрнавио свој назирејски завет.

Ово је закон за назиреје у дан кад се наврши време његовог назирејског завета: нека га доведу на улаз од Шатора од састанка, и нека донесу принос Господу: једно мушко јагње без мане од годину дана за жртву свеспалницу; једно женско јагње без мане од годину дана као жртву за грех; једног овна без мане за жртву мира; кошару бесквасног хлеба од брашна – колаче умешене с уљем; бесквасне погаче намазане уљем; њихове житне жртве и жртве изливнице.

Нека их свештеник донесе пред Господа и принесе жртву за његов грех и његову жртву свеспалницу. Овна нека принесе Господу као жртву мира заједно с кошаром бесквасног хлеба. Свештеник нека принесе житну жртву и жртву изливницу.

Затим нека назиреј обрије своју посвећену главу на улазу у Шатор од састанка. Косу са своје посвећене главе нека стави у ватру испод жртве мира.

Потом нека свештеник узме плећку од скуваног овна, један бесквасни колач из кошаре, и једну бесквасну погачу, па нека то стави на руке назиреја, након што овај обрије своју посвећену косу. Нека их свештеник подигне као жртву дизаницу пред Господом; они су свети део за свештеника заједно са грудима и бутом жртве дизанице. После тога назиреј може да пије вино.

Ово је закон за назиреја који заветује дар Господу поврх онога што може да приушти. Нека завет којим се обавезао буде у складу са његовим назирејством.'"

Господ рече Мојсију: „Реци Арону и његовим синовима: 'Овако благосиљајте Израиљце. Реците им:

„Нека те Господ благослови и чува; нека те Господ обасја својим лицем и буде ти милостив; нека Господ окрене своје лице к теби и да ти мир.'"

Овако нека призивају моје име на потомке Израиљеве и ја ћу их благословити."

Онога дана кад је завршио с подизањем Пребивалишта Мојсије је помазао и посветио и њега и све посуђе. Помазао је и посветио жртвеник и сав његов прибор. Тада су приступили израиљски кнезови, главари отачких домова и племенски кнезови, који су надзирали пописане, и донели своје приносе пред Господа: шест кола и дванаест волова, једна кола за два кнеза, по један во за сваког кнеза. Донели су их испред Пребивалишта.

Тада Господ рече Мојсију: „Примите их од њих да раде у служби Шатора од састанка; дајте их Левитима, свакоме према његовој служби."

Мојсије је узео кола и волове и предао их Левитима. Двоја кола са четири вола дао је Гирсоновим потомцима према њиховој служби. Четвора кола са осам волова дао је Мераријевим синовима према њиховој служби, под водством Итамара, сина свештеника Арона. Катовим синовима их није дао, зато што је њихова служба да носе свете ствари на својим раменима.

Затим су кнезови донели принос за посвећење жртвеника на дан његовог помазања. Кад су кнезови донели своје приносе пред жртвеник, Господ рече Мојсију: „Нека свакога дана по један кнез донесе свој принос за посвећење жртвеника."

Тог првога дана свој је принос донео Насон, Аминадавов син, из Јудиног племена.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела; један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован и једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Насона, сина Аминадавовог.

Другога дана свој је принос донео Натанаил, син Согаров, Исахаров кнез.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован и једно мушко јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех,

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Натанаила, сина Согаровог.

Трећега дана свој је принос донео Елијав, син Хелонов, кнез Завулонових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно мушко јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Елијава, сина Хелоновог.

Четвртог дана свој је принос донео Елисур, син Седијуров, кнез Рувимових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно мушко јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Елисура, сина Седијуровог.

Петог дана свој је принос донео Саламило, син Сурисадајев, кнез Симеунових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно мушко јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Саламила, сина Сурисадајевог.

Шестог дана свој је принос донео Елисаф, син Деуелов, кнез Гадових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно мушко јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Елисафа, сина Деуеловог.

Седмог дана свој је принос донео Елисама, син Амијудов, кнез Јефремових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Елисаме, сина Амијудовог.

Осмога дана свој је принос донео Гамалило, син Фадасуров, кнез Манасијиних потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно финог брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Гамалила, сина Фадасуровог.

Деветога дана свој је принос донео Авидан, син Гадеонијев, кнез Венијаминових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Авидана, сина Гадеонијевог.

Десетога дана свој је принос донео Ахијезер, син Амисадајев, кнез Данових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Ахијезера, сина Амисадајевог.

Једанаестога дана свој је принос донео Фагаило, син Ехранов, кнез Асирових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Фагаила, сина Ехрановог.

Дванаестога дана свој је принос донео Ахиреј син Енанов, кнез Нефталимових потомака.

Његов принос је био:

једна сребрна здела тешка стотину тридесет шекела, један сребрни котао тежак седамдесет шекела према храмском шекелу, обоје пуно брашна помешаног с уљем за житну жртву;

једна златна кадионица тешка десет шекела, пуна када;

један јунац, један ован, једно јагње од годину дана за жртву свеспалницу;

један јарац за жртву за грех;

а за жртву мира два вола, пет овнова, пет јараца, и пет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос Ахирeја, сина Енановог.

То су били приноси израиљских кнезова за посвећење жртвеника у дан кад је био помазан:

дванаест сребрних здела, дванаест сребрних котлова и дванаест златних кадионица. Свака сребрна здела је тежила стотину тридесет шекела, а сваки котао је тежио седамдесет шекела. Укупна тежина сребра тих посуда је била две хиљаде четири стотине шекела, према храмском шекелу. Било је дванаест златних кадионица пуних када, и свака кадионица је тежила десет шекела према храмском шекелу. Укупна тежина злата од кадионица била је стотину двадесет шекела.

Укупан број стоке за жртву свеспалницу био је: дванаест јунаца, дванаест овнова, дванаест јагањаца од годину дана, с њиховим житним жртвама, и дванаест јараца за жртву за грех.

Укупан број стоке за жртву мира био је двадесет четири вола, шездесет овнова, шездесет јараца и шездесет мушких јагањаца од годину дана.

То је био принос за посвећење жртвеника након његовог помазања.

Кад је Мојсије ушао у Шатор од састанка да разговара с Господом, чуо је како му говори глас одозго, више поклопца, који је био на Ковчегу сведочанства, између два херувима. Тада му је говорио.

Господ рече Мојсију: „Говори Арону и реци му: 'Када будеш постављао светиљке, нека седам светиљки светле испред свећњака.'"

Арон учини тако; поставио је светиљке да светле испред свећњака, као што је Господ заповедио Мојсију. А свећњак је овако био направљен: био је искован од злата, од постоља до латица; тако је био искован. Свећњак је био направљен према слици коју је Господ показао Мојсију.

Господ рече Мојсију: „Узми Левите између народа и очисти их. Овако ћеш поступити с њима како би их очистио: пошкропи их водом очишћења, а они нека обрију бритвом све своје тело и оперу своју одећу, па ће бити чисти. Затим нека узму једног јунца заједно са житном жртвом од брашна замешеног с уљем, а ти узми другог јунца за жртву за грех. Онда доведи Левите испред Шатора од састанка и сабери сву израиљску заједницу. Кад доведеш Левите пред Господа, нека Израиљци положе своје руке на Левите. Тада нека Арон принесе Левите пред Господом, као жртву дизаницу синова Израиљевих, да би могли обављати службу Господњу.

Потом нека Левити положе руке јунцима на главу; ти принеси једног као жртву за грех, а другог као жртву свеспалницу Господу за откупљење Левита. Кад поставиш Левите пред Арона и пред његове синове, принеси их Господу као жртву дизаницу. Затим издвој Левите између Израиљаца да буду моји.

Након тога, кад их очистиш и принесеш их на жртву дизаницу, нека Левити ступе у службу Шатора од састанка. Наиме, између Израиљаца, они су посвећени за мене. Ја сам их узео за себе уместо свих који се први рађају из мајчине утробе, уместо свих првенаца потомака Израиљевих. Јер, мени припада сваки првенац између потомака Израиљевих, како од људи тако од стоке; ја сам их посветио за себе онога дана кад сам побио све првенце у Египту. А Левите

сам узео уместо свих прворођенаца међу Израиљцима. Од Израиљаца, Арону и његовим синовима додељујем Левите, да обављају службу за Израиљце у Шатору од састанка, и да врше откупљење за Израиљце, да не би дошао помор на Израиљце кад дођу до Светилишта.“

Мојсије, Арон и сва заједница потомака Израиљевих учине с Левитима све како је Господ заповедио Мојсију; Израиљци су учинили с Левитима баш тако. Левити су се очистили од греха и опрали своју одећу, а Арон их је принео као жртву дизаницу пред Господом. Арон је извршио над њима обред откупљења да би их очистио. После тога су Левити дошли да обављају службу у Шатору од састанка пред Ароном и његовим синовима. Како је Господ заповедио Мојсију за Левите, тако су учинили с њима.

Господ опет рече Мојсију: „Ово је уредба за Левите: од двадесет пет година па навише, нека ступају у службу да обављају службу у Шатору од састанка. А кад ко наврши педесету годину, нека се повуче из службе и не ради више. Он може помагати својој браћи у вршењу службе у Шатору од састанка, али нека не обавља службу. Овако ћеш поступати с Левитима у вези с њиховим дужностима.“

Господ рече Мојсију у Синајској пустињи првога дана друге године по њиховом изласку из Египта: „Нека Израиљци славе Пасху у одређено време. Славите је у њено време, четрнаестог дана овога месеца, увече; славите је по свим њеним прописима и упутствима.“

Тако је Мојсије рекао Израиљцима да славе Пасху. Пасху су прославили у Синајској пустињи, првог *месеца* четрнаестог дана, увече. Израиљци су учинили онако како је Господ заповедио Мојсију.

А догодило се да су се неки људи онечистили о људски леш, те нису могли тога дана да славе Пасху. Тог дана су дошли пред Мојсија и Арона, и рекли Мојсију: „Да, онечистили смо се о људски леш, али зашто нам се ускраћује да принесемо жртву Господу у њено време заједно са осталим Израиљцима?“

Мојсије им одговори: „Сачекајте да чујем шта ће Господ заповедити за вас.“

Господ рече Мојсију: „Реци Израиљцима: ’Ако се неко од вас, или од ваших потомака онечисти о мртваца, или је на далеком путу, нека и он слави Пасху Господњу. Нека је славе другога месеца четрнаестог дана увече. Нека једу јагње с бесквасним хлебовима и горким зељем. Ништа од њега не сме остати до следећег јутра, и нека му не преломе ни једну кост. Нека је славе по свим њеним прописима и упутствима. Али ако је неко чист и није на путу, па пропусти да прослави Пасху, нека се такав истреби из свог народа,

јер није принео жртву Господу у њено време. Тај ће човек испаштати за свој грех.

Ако странац који борави са вама хоће да слави Пасху Господњу, нека је слави у складу с њеним прописима и упутствима. Нека буде исти закон за вас, како за странца тако за рођеног у земљи.'"

Онога дана кад је Пребивалиште било подигнуто, Шатор сведочанства је прекрио облак, који је од вечери до јутра био у облику огња над Пребивалиштем. Тако је било стално: облак га је прекривао *дању*, а ноћу је био у облику огња. Кад год се облак подизао са Шатора, Израиљци би кретали на пут, а где би се облак зауставио, тамо би се Израиљци утаборили. Израиљци су полазили на Господњу заповест и логоровали по Господњој заповести. Док год би облак почивао над Пребивалиштем, они би логоровали. Чак и када би се облак задржао над Пребивалиштем много дана, Израиљци су се држали Господње наредбе, те нису полазили. А када би се десило да облак неколико дана стоји над Пребивалиштем, они би на Господњу заповест остали у логору и на Господњу заповест полазили. Ако би се десило да се облак задржи од вечери до јутра, а ујутро се облак подигне, и они би полазили. Кад год би се облак дигао, било дању или ноћу, они би полазили. Било да је облак почивао над Пребивалиштем два дана, један месец, или дуже време, Израиљци би остали у табору и не би полазили. Полазили би када би се подизао. На Господњу заповест су дизали табор и на Господњу заповест су полазили. Држали су Господњу наредбу, по Господњој заповести *даној* преко Мојсија.

Господ рече Мојсију: „Начини себи две трубе; начини их од кованог сребра, да ти служе за сазивање заједнице и покретање табора. Кад се оне огласе, нека се сва заједница сабере к теби код улаза у Шатор од састанка. Ако само једна затруби, нека се саберу к теби кнезови, главари Израиљевих племена. Кад громко затрубите, нека крену табори који су на истоку. Кад громко затрубите по други пут, нека крену табори на југу. Нека громко затрубе кад год табор креће. Кад се окупља збор, затрубите, али не громко.

Нека Аронови синови, свештеници, трубе у трубе. То ће бити трајна уредба за вас и ваше нараштаје. Кад у својој земљи ступите у рат против непријатеља који вас напада, громко затрубите у трубе, па ће вас се сетити Господ, Бог ваш, и бићете избављени од својих непријатеља.

У дан кад се будете радовали на својим празницима и на почетку својих месеци, затрубите у трубе, па приносите своје жртве

свеспалнице и своје жртве мира. Нека вам оне буду спомен пред вашим Богом. Ја сам Господ, Бог ваш!“

Двадесетог дана, другог месеца, друге године, облак се подигао са Пребивалишта сведочанства, па су Израиљци кренули из Синајске пустиње идући од места до места. Облак се зауставио у Фаранској пустињи. Тако су по први пут кренули на пут по Господњој заповести *даној* преко Мојсија.

Прво је кренула застава Јудиног табора, по својим војскама, на челу са Насоном, сином Аминадавовим. Над војском Исахаровог племена био је Натанаило, син Согаров. Над војском Завулоновог племена био је Елијав, син Хелонов. Кад је Пребивалиште било растављено, Гирсонови и Мераријеви потомци су понели Пребивалиште.

Затим је кренула застава Рувимовог табора, на челу са Елисуром, сином Седијуровим. Над војском Симеуновог племена био је Саламило, син Сурисадајев. Над војском Гадовог племена био је Елисаф, син Деуелов. Тада су Катови потомци кренули носећи свете ствари. Светилиште је било подигнуто пре него што су стигли.

Затим је кренула застава Јефремовог табора по својим војскама, на челу са Елисамом, сином Амијудовим. Над војском Манасијиног племена био је Гамалило, син Фадасуров Над војском Венијаминовог племена био је Авидан, син Гадеонијев.

Онда је, као пратећа стража свих табора, кренула застава Дановог табора, по својим војскама. Над њиховом војском био је Ахијезер, син Амисадајев. Над војском Асировог племена био је Фагаило, син Ехранов. Над војском Нефталимовог племена био је Ахиреј, син Енанов. То је био ред по коме су Израиљци путовали, кад су кретали по својим четама.

Мојсије рече своме тасту Ховаву, сину Рагуила Мадијанца: „Путујемо на место за које је Господ рекао: ’Вама ћу га дати.’ Пођи с нама и чинићемо ти добро, јер је Господ обећао добро Израиљу.“

Он му одговори: „Нећу поћи, него ћу се вратити у своју земљу и у свој род.“

Мојсије му рече: „Молим те, немој да нас оставиш; ти, наиме, знаш где да се утаборимо у пустињи, па ћеш нам бити попут очију. Ако пођеш с нама, што год добро Господ учинио нама, исто добро ћемо учинити теби.“

Тако су са Горе Господње кренули на тродневни пут. Испред њих је ишао Ковчег Господњег савеза та три дана пута, да им нађе место за одмор. Облак Господњи је дању био над њима кад би полазили из табора.

Кад је Ковчег полазио, Мојсије је говорио:

„Устани, Господе, нека се разиђу твоји душмани! Нека се разбеже пред тобом они што те мрзе!“

А кад се заустављао, говорио је:

„Врати се, Господе, *међу* Израиљеве хиљаде!“

Међутим, народ је почео да гуњђа у Господње уши ради свога злопаћења. Кад је то Господ чуо, распалио се његов гнев: плануо је Господњи огањ међу њима, па је прождро један крај табора. Тада је народ завапио к Мојсију. Мојсије се помолио Господу и огањ се угасио. Тако се то место прозвало Тавера, јер је тамо плануо огањ Господњи.

Али светину међу њима је спопала жудња, па су Израиљци поново почели да јадикују и говоре: „Ко ће нас нахранити месом? Сећамо се како смо у Египту забадава јели рибу, па краставце, диње, празилук, и црни и бели лук. Сада нам је душа у носу, а ништа друго не видимо осим ове мане!“

Мана је била као зрно коријандра, а изгледала је као бделијум. Народ је ишао около и купио је, а затим су је млели на жрвњима, или је мрвили у авану, и кували у лонцу. Од тога су правили колаче, који су имали укус уљаних колача. Када би у току ноћи роса пала на табор, на њу би пала мана.

Мојсије је чуо да народ јадикује – свака породица на улазу свог шатора. Тада се Господ силно разгневио, а Мојсије се озловољио. Мојсије рече Господу: „Зашто злопатиш свога слугу? Зашто ми ниси исказао наклоност, него си натоварио на мене терет свег овог народа? Јесам ли ја зачео сав овај народ? Јесам ли их ја родио, кад ми кажеш: ’Носи их у своме наручју, као што дојиља носи одојче’, у земљу коју си уз заклетву обећао њиховим прецима? Одакле ми месо за сав овај народ, јер ми вапе говорећи: ’Дај нам месо да једемо!’? Не могу сам да носим сав овај народ, јер је то претешко за мене. Ако ћеш овако да поступаш са мном, боље је да ме одмах убијеш. А ако сам стекао наклоност пред тобом, не дај да гледам своју муку.“

Господ рече Мојсију: „Окупи ми седамдесет људи од израиљских старешина за које знаш да су старешине народа и његови надгледници. Затим их доведи пред Шатор од састанка и постави их тамо са собом. Тада ћу сићи и говорити тамо с тобом, па ћу узети од Духа који је на теби и ставити га на њих. Тако ће заједно са тобом носити терет народа, па га нећеш више носити сам.

А народу реци: ’Посветите се за сутра, па ћете јести месо, јер кукате у Господње уши и говорите: „Ко ће нас нахранити месом?

Било нам је боље у Египту.“ Господ ће вам дати месо, па ћете се најести. И нећете јести само дан или два, ни пет, ни десет ни двадесет дана, него читав месец, док вам не изађе на нос, те вам постане одвратно, јер сте презрели Господа који је међу вама, и кукали пред њим говорећи: „Због чега смо то излазили из Египта?“‘

Мојсије рече на то: „Ја сам међу народом који броји шест стотина хиљада пешака, а ти кажеш: ’Даћу им меса, па ће јести месец дана!’ Да се закољу и стада оваца и крда говеда, да ли би то било довољно за њих? Чак и да се све рибе извуку из мора, да ли би им то било довољно?“

Господ одговори Мојсију: „Зар је рука Господња тако кратка? Сада ћеш видети хоће ли се испунити моја реч коју сам ти рекао, или неће.“

Мојсије изађе и пренесе народу речи Господње. Затим је окупио седамдесет старешина народа и поставио их око Шатора. И Господ се спустио у облаку и говорио са њим. Потом је узео нешто од Духа који је био на њему и ставио га на седамдесет старешина. Кад је Дух починуо на њима, почели су да пророкују, али нису више то поновили.

А у табору су остала два човека. Један се звао Елдад, а други Модад. На њих се спустио Дух. Они су били међу пописаним старешинама, али нису отишли у Шатор, него су пророковали у табору. Тада неки момак отрчи и јави Мојсију: „Елдад и Модад пророкују у табору!“

Исус Навин, Мојсијев помоћник, један од његових момака, рече: „Мојсије, господару мој, забрани им!“

Али Мојсије му рече: „Зар си завидан ради мене? Е, кад би сви у народу Господњем постали пророци! Кад би само Господ ставио свога Духа на њих!“ Потом се Мојсије са израиљским старешинама вратио у табор.

Господ је учинио да дуне ветар, који је донео препелице с мора и разасуо их по табору, на дан хода с једне стране табора и на дан хода с друге стране табора, на два лакта од земље. Народ је устао, па је купио препелице сав дан и сву ноћ, и сав наредни дан. Онај који је најмање скупио имао је десет хомера. Затим су их разасули свуда по табору. Док им је месо још било у зубима – било је још несажвакано – плану гнев Господњи на народ, и Господ удари народ веома великим помором. Зато се то место прозвало Киврот-Атава, јер су тамо сахранили народ који се полакомио. Из Киврот-Атаве народ је кренуо у Асирот и утаборио се у Асироту.

Марија и Арон су почели да говоре против Мојсија због кушанске жене коју је оженио; јер је узео за жену Кушанку. Рекли су: „Зар је Господ говорио само преко Мојсија? Није ли говорио и преко нас?“ Господ је то чуо.

А Мојсије је био веома понизан човек, најпонизнији човек на земљи.

Господ одмах рече Мојсију, Арону и Марији: „Дођите, вас троје, у Шатор од састанка!“ Њих троје оду. Господ сиђе у стубу од облака, па стаде на улаз од Шатора и позва: „Ароне и Марија!“ Они ступе напред. Господ рече: „Чујте моје речи:

> кад се међу вама нађе пророк Господњи, ја му се објављујем у виђењу и говорим му у сну. Али са мојим слугом Мојсијем није тако; он је веран Богу над целим домом. Ја му проговарам лицем у лице, у збиљи, а не у загонеткама; он гледа обличје Господње. Како се, онда, не бојите да говорите против мога слуге Мојсија?“

Господ плану својим гневом на њих и оде.

Када се облак подигао са Шатора, а оно, Марија огубавела, *бела* као снег. Арон се окренуо према Марији, кад гле, она губава. Тада Арон рече Мојсију: „Молим те, мој господару, немој нас казнити за грех који смо починили у својој лудости! Не дај да она буде као мртво дете, које изађе из мајчине утробе с већ напола распаднутим телом!“

Тада је Мојсије завапио Господу и рекао: „О, Боже, молим те, исцели је!“

Господ рече Мојсију: „Да јој је отац пљунуо у лице, не би ли носила своју срамоту седам дана? Нека буде одвојена изван табора седам дана, а онда нека опет буде прикључена.“ Тако је Марија била одвојена изван табора седам дана. Народ није полазио док Марија није била поново прикључена.

После тога је народ отишао из Асирота, и утаборио се у Фаранској пустињи.

Господ рече Мојсију: „Пошаљи људе да извиде хананску земљу, коју дајем Израиљцима. Из сваког отачког племена пошаљи по једног човека. Нека сваки од њих буде њихов кнез.“

Тако их је Мојсије послао из Фаранске пустиње по Господњој заповеди. Сви су они били главари Израиљаца.

Ово су њихова имена:

из Рувимовог племена: Самуја, син Захуров;
из Симеуновог племена: Сафат, син Сурин;
из Јудиног племена: Халев, син Јефонијин;

из Исахаровог племена: Игал, син Јосифов;
из Јефремовог племена: Осија, син Навинов;
из Венијаминовог племена: Фалтије, син Рафујев;
из Завулоновог племена: Гудило, син Судин;
из Јосифовог племена (из Манасијиног племена): Гадије, син Сусин;
из Дановог племена: Амило, син Гамалин;
из Асировог племена: Сатур син Михаилов;
из Нефталимовог племена: Навија, син Вофсијев;
из Гадовог племена: Гудило, син Макијев.

То су имена људи које је Мојсије послао да извиде земљу. А Мојсије је прозвао Осију, сина Навиновог, Исус.

Кад их је послао да извиде хананску земљу, Мојсије им је рекао: „Идите горе у Негев, па се успните на горје! Извидите каква је земља, да ли је народ који живи у њој јак или слаб, има ли их мало или много. Да ли је земља у којој живе добра или лоша? Да ли су градови у којима живе неограђени или утврђени? Да ли је земља плодна или неплодна? Има ли у њој дрвећа или нема? Будите храбри и донесите од плодова земље.“ А било је време раног грожђа.

Тада су отишли и извидели земљу од пустиње Цин до Реова, код Лево-Амата. Попели су се у Негев и дошли у Хеврон, где су живели Енакови потомци Ахиман, Сесај и Талмај. (Хеврон је био изграђен седам година пре египатског Соана.) Кад су дошли до потока Есхола, одсекли су лозу с једним гроздом, који су двојица носила на мотки, а понели су и нарова и смокава. То место се прозвало поток Есхол због грозда који су тамо Израиљци одсекли. Из извиђања земље су се вратили после четрдесет дана.

По повратку су отишли к Мојсију, Арону и свој израиљској заједници у Кадис у Фаранској пустињи, и донели извештај њима и свој заједници, а показали су им и плодове земље. Испричали су му: „Отишли смо у земљу у коју си нас послао, и заиста у њој теку мед и млеко. Ово су њени плодови! Али народ који живи у земљи је моћан, а градови су утврђени и веома велики. Тамо смо видели и Енакове потомке. У Негеву живе Амаличани, а у горју живе Хетити, Јевусејци и Аморејци. Хананци живе уз море и уз Јордан.“

Тада Халев утиша народ пред Мојсијем и рече: „Хајде, пођимо горе и освојимо је, јер је можемо савладати!“

Али људи који су отишли горе с њим рекоше: „Не можемо ићи горе на онај народ, јер је јачи од нас!“ Тако су међу Израиљцима раширили неповољан извештај о земљи коју су извиђали, говоре-

ћи: „Земља кроз коју смо прошли да је извидимо је земља која прождире своје становнике, а сав народ који смо видели у њој је горостасан! Тамо смо видели и Нефилиме – Енаковце дивовског порекла. Чинило нам се да смо према њима као скакавци, а тако се и њима чинило.“

На то се сва заједница узбунила и ударила у вику; и народ је плакао оне ноћи. Сви су Израиљци гунђали против Мојсија и Арона; сва им је заједница говорила: „Е, да смо само помрли у Египту, или у пустињи! Зашто нас Господ води у ову земљу? Да погинемо од мача, а наше жене и деца да постану робље? Није ли боље за нас да се вратимо у Египат?“ Тада рекоше један другом: „Хајде да поставимо вођу и вратимо се у Египат!“

Мојсије и Арон падоше ничице пред свом израиљском заједницом. Тада су Исус, син Навинов, и Халев, син Јефонијин, који су били међу онима што су уходили земљу, раздерали своју одећу и рекли свој израиљској заједници: „Земља кроз коју смо прошли да је извидимо изванредно је лепа земља! Ако будемо угодни Господу, он ће нас увести у ову земљу и дати нам је. То је земља у којој теку мед и млеко. Само се не буните против Господа. Не бојте се народа земље, јер су за нас као залогај хлеба; њих нема ко да заштити, а с нама је Господ. Не бојте се!“

Међутим, сва је заједница претила да ће их каменовати. Тада се слава Господња указала свим Израиљцима код Шатора од састанка. Господ рече Мојсију: „Докле ће ме презирати овај народ? Докле ће одбијати да ми верују упркос свих знакова које сам учинио међу њима? Ударићу их помором и затрти их, а од тебе ћу учинити народ већи и моћнији од њих.“

Али Мојсије рече Господу: „Кад то чују Египћани између којих си извео овај народ својом силом, они ће то рећи становницима ове земље. А они су чули да си ти, Господе, усред овога народа; да им се ти, Господе, указујеш лицем у лице, и да твој облак стоји над њима; да идеш пред њима, дању у стубу од облака, а ноћу у стубу од огња. Ако побијеш овај народ до последњег, онда ће народи, који су чули за твоје име, рећи: ’Господ није могао да доведе овај народ у земљу коју им је уз заклетву обећао, па их је зато побио у пустињи.’

А сад, Господе, нека се покаже твоја сила, као што си обећао, рекавши: ’Господ је спор на срџбу, богат милошћу, опрашта кривицу и преступ, али кривца не оставља некажњена, него кажњава неправду отаца на њиховој деци и унуцима све до трећег и четвртог колена.’ Опрости кривицу овом народу по великој твојој милости, као што си му опраштао од Египта па до сада.“

Господ рече: „Опраштам по твојој речи. Али, тако ми живота, и тако слава Господња испунила сву земљу, ни један од људи који су видели моју славу и знакове које сам учинио у Египту и у пустињи, а који су ме искушавали десет пута и били непослушни моме гласу, неће видети земљу коју сам уз заклетву обећао њиховим оцима. Ни један од тих што су ме презрели неће је видети. А свога слугу Халева – зато што је другачијег духа и зато што се потпуно поуздао у мене – њега ћу одвести у земљу у коју је отишао, и његови ће је потомци добити у посед. Пошто Амаличани и Хананци живе у долини, сутра се вратите и идите у пустињу према Црвеном мору.“

Затим Господ рече Мојсију и Арону: „Докле ће ова опака заједница да гунђа против мене? Чуо сам приговоре Израиљаца, који гунђају против мене. Реци им: ’Тако ми мога живота – говори Господ – учинићу вам оно што сте ми рекли на моје уши. Ваша ће мртва тела попадати по овој пустињи, сви ви који сте уведени у разне пописе, од двадесет година па навише, ви који сте гунђали против мене; ни један од вас неће ући у земљу за коју сам се уз подигнуту руку заклео да ћу вас населити у њој, осим Халева, сина Јефонијиног и Исуса, сина Навиновог. Ипак, вашу децу, за коју сте рекли да ће постати робље, њих ћу увести да упознају земљу коју сте ви презрели. А ваша мртва тела ће попадати по овој пустињи. Ваша деца ће бити пастири у пустињи четрдесет година и испаштати због вашег неверства, док ваша тела до последњег не пропадају мртва у пустињи. Испаштаћете своје кривице четрдесет година, према броју дана – четрдесет дана током којих сте извиђали земљу, за сваки дан по годину. Тако ћете знати шта значи противити ми се.’ То сам ја, Господ, рекао, и ја ћу то јамачно учинити свој овој опакој заједници која се уротила против мене. У овој пустињи ће скончати; ту ће помрети.

А људи које је Мојсије послао да извиде земљу, и који су се вратили и изазвали сву заједницу да гунђа против њега доневши неповољан извештај о земљи, исти ти људи који су донели неповољан извештај о земљи, помрли су од пошасти пред Господом. Од тих људи који су ишли да извиде земљу, преживели су само Исус, син Навинов, и Халев, син Јефонијин.“

Кад је Мојсије изговорио ове речи свем израиљском народу, народ се веома ожалостио. Али у рано јутро они устану и почну да се пењу на врх горја, говорећи: „Згрешили смо, али ево, идемо на место о коме је Господ говорио.“ Мојсије им рече: „Зашто преступате заповест Господњу? То неће успети. Не пењите се, јер Господ није међу вама; иначе ћете бити потучени од својих непријатеља!

Наиме, испред вас су Амаличани и Хананци, па ћете изгинути од мача. Одвратили сте се од Господа, и зато Господ неће бити с вама.“

Али они пркосно наставише да се пењу на врх горја, иако ни Мојсије, ни Ковчег Господњег савеза, нису пошли из табора. Тада су сишли Амаличани и Хананци који су живели у горју, и потукли их, гонећи их све до Орме.

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима. Реци им: ’Кад уђете у земљу коју вам дајем да се у њој населите, па будете хтели да принесете паљену жртву Господу од крупне или ситне стоке на угодан мирис Господу, било жртву свеспалницу или жртву ради испуњења завета, или добровољну жртву, или у време празника, онај ко приноси принос Господу, нека принесе и житну жртву, једну десетину ефе брашна умешеног са четвртином хина уља. За свако јагње које се приноси на жртву свеспалницу или неку другу жртву, принеси и четвртину хина вина за жртву изливницу.

За овна, принеси житну жртву од две десетине ефе брашна умешеног с једном трећином хина уља, а за жртву изливницу принеси једну трећину хина вина на угодан мирис Господу.

Кад приносиш Господу јунца на жртву свеспалницу, било као жртву за испуњење завета, или као жртву мира, уз јунца принеси и житну жртву од три десетине ефе брашна замешеног с пола хина уља. За жртву изливницу принеси пола хина вина на угодан мирис Господу. Тако треба учинити са сваким волом и овном, и са сваким живинчетом, јагњетом или јаретом. Колико год да их принесете, тако учините са сваким, колико год да их има.

Нека свако ко је рођен у земљи поступи овако кад приноси паљену жртву на угодан мирис Господу. Ако се странац досели к вама, или се трајно настани међу вама, и хоће да принесе паљену жртву на угодни мирис Господу, нека је принесе онако како је ви приносите. Иста је уредба и за вас и за странца. То је трајна уредба за ваше нараштаје. И ви и странци бићете једнаки пред Господом. Исти закон и исти пропис важиће и за вас и за странца који борави међу вама.’“

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима. Реци им: ’Кад будете ушли у земљу у коју вас водим, и будете јели хлеб те земље, принесите принос Господу. Од првине теста принесите принос у виду колача; принесите га као што се приноси принос с гумна. Приносите Господу принос од првине теста од нараштаја до нараштаја.

Али ако нехотице згрешите, па не извршите све ове заповести које је Господ дао Мојсију; све што вам је Господ заповедио преко

Мојсија, од дана када вам је Господ дао заповест за све ваше нараштаје, до сад, уколико је учињено нехотице, без знања заједнице, нека сва заједница принесе од крупне стоке једног јунца као жртву свеспалницу на угодан мирис Господу, заједно са житном жртвом и жртвом изливницом, по пропису, и једног јарца за жртву за грех. Свештеник нека изврши обред откупљења за сву израиљску заједницу и биће им опроштено; грех, наиме, није био учињен намерно, а они су принели своју жртву – паљену жртву Господу – и жртву за грех ради своје грешке. Тако ће бити опроштено свој израиљској заједници и сваком странцу који је међу њима, јер је сав народ нехотице згрешио.

Ако неко нехотице згреши, нека принесе једно женско јаре од годину дана као жртву за грех. Затим нека свештеник изврши обред откупљења пред Господом за онога ко је нехотице згрешио, јер је ненамерно згрешио; кад изврши обред откупљења за њега, биће му опроштено. Било да се ради о Израиљцу рођеном у земљи или о странцу међу њима, исти закон важи за сваког ко нехотице згреши.

Ако неко из пркоса увреди Господа, било да је рођен у земљи или је странац, нека се такав истреби из свога народа. Пошто је презрео Господњу реч и прекршио његову заповест, нека се такав човек истреби; његова кривица остаће на њему.'"

Док су Израиљци били у пустињи, нашли су човека који је скупљао грање на суботњи дан. Они који су га нашли да скупља грање одвели су га пред Мојсија, Арона и сву заједницу. Ставили су га под стражу, јер још није било јасно како треба поступити с њим. Господ рече Мојсију: „Нека се човек свакако погуби. Нека га сва заједница заспе камењем изван табора." Тада га је сва заједница извела изван табора и засула га камењем, те је умро, као што је Господ рекао Мојсију.

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима. Реци им нека праве ресе на скутима своје одеће, од нараштаја до нараштаја, а на ресу сваког скута нека привезују љубичасту врпцу. Имаћете ресу да се, кад је видите, сетите свих Господњих заповести и вршите их, како не бисте следили своје срце и своје очи, које вас наводе на неверство. Тада ћете се сећати свих мојих заповести и вршити их, па ћете бити свети свом Богу. Ја сам Господ, Бог ваш, који сам вас извео из Египта, да вам будем Бог. Ја сам Господ, Бог ваш!"

А Кореј, син Исаров, син Катов, син Левијев, Датан и Авирон, синови Елијавови, и Авнан, син Фалетов, син Рувимов, се побунише против Мојсија. С њима је било и две стотине педесет Израиљаца,

кнезова заједнице, угледних људи, које је изабрала заједница. Окупе се они против Мојсија и Арона и кажу им: „Превршили сте меру! Сва је заједница света, сваки од њих, а Господ је међу њима. Ви се постављате изнад Господње заједнице!“

Кад је Мојсије то чуо, пао је ничице. Затим је рекао Корејy и свој његовој заједници: „Ујутро ће Господ обзнанити ко је његов и ко је свет, и коме допушта да ступи пред њега. Онај кога изабере, томе ће допустити да ступа пред њега. Нека Кореј и сва његова заједница ураде ово: узмите кадионице, па сутра у њих ставите ватру, а на њу ставите кад пред Господом. Човек кога Господ изабере, тај ће бити свет. Ви сте превршили меру, синови Левијеви!“

Затим Мојсије рече Кореју: „Чујте, синови Левијеви! Зар вам је мало што вас је Бог Израиљев издвојио из све Израиљеве заједнице и допустио да ступате пред њега, да обављате службу у Господњем Пребивалишту, и да стојите пред заједницом и служите јој? Он је дозволио теби и свој твојој браћи са тобом, синовима Левијевим, да ступате пред њега, а ви још тражите и свештенство. Стога сте се ти и твоја заједница удружили против Господа; јер ко је Арон да гунђате против њега?“

Затим је Мојсије послао да позову Датана и Авирона, сина Елијавовог. Они рекоше: „Ми нећемо доћи горе. Није ли довољно што си нас извео из земље у којој теку мед и млеко да нас помориш у пустињи, него још хоћеш и да господариш над нама? Осим тога, ниси нас довео у земљу у којој теку мед и млеко, и ниси нам дао у посед њиве и винограде. Шта хоћеш? Да преведеш ове људе жедне преко воде? Нећемо доћи горе.“

Мојсије се врло наљути и рече Господу: „Не обазири се на њихове приносе. Од њих нисам узео ни магарца, нити сам наудио коме од њих.“

А Кореју Мојсије рече: „Појавите се пред Господом, ти и твоја заједница. Будите сутра овде ти, они и Арон. Нека сваки узме своју кадионицу и у њу стави кад, и принесе своју кадионицу пред Господа, две стотине педесет кадионица. Ти и Арон узмите своје кадионице.“ Сваки човек је узео своју кадионицу и у њу ставио ватру и положио на њу кад. Затим су стали на улаз Шатора од састанка са Мојсијем и Ароном. Кад је Кореј окупио сву заједницу на улаз Шатора од састанка, појавила се слава Господња свој заједници. Тада Господ рече Мојсију и Арону: „Одвојте се од ове заједнице, да их докрајчим за час.“

Али они падоше на земљу и рекоше: „О, Боже духова свих створења, зар ћеш се разгневити на сву заједницу зато што је један човек сагрешио?“

Господ рече Мојсију и Арону: „Реци заједници: ’Одступите од Корејевих, Датанових, и Авиронових шатора.’“

Мојсије устане и оде к Датану и Авирону; пратили су га израиљске старешине. Тада је рекао заједници: „Одступите од шатора ових опаких људи, и не дирајте ништа што им припада, да не изгинете због њихових греха.“ Тада су одступили од шатора Кореја, Датана и Авирона. А Авирон и Датан су изашли и стали на улаз својих шатора са својим женама, синовима и малом децом.

Тада Мојсије рече: „Овако ћете знати да ме је Господ послао да учиним сва ова дела, и да их не чиним од своје воље. Ако ови људи умру као што сви људи умиру, те их задеси оно што задеси све људе, онда ме Господ није послао. Али ако Господ учини нешто невиђено: ако земља отвори своје ждрело и прогута и њих и све што је њихово, па живи сиђу у Свет мртвих, тада ћете знати да су ти људи презрели Господа.“

Чим је изговорио све ове речи, расцепи се земља под њима; земља је отворила своје ждрело и прогутала и њих и њихове домове, са свим Корејевим људима и свом њиховом имовином. Тако су и они и све њихово живи сишли у Свет мртвих; земља се затворила над њима, па су нестали из збора. Сав се Израиљ, који је био око њих, разбежао кад је чуо њихове крике, говорећи: „Бежимо, да и нас не прогута земља!“

Тада је плануо огањ од Господа и прождро оних две стотине педесет људи, који су принели кад.

Затим Господ рече Мојсију: „Реци Елеазару, сину свештеника Арона, да из тог згаришта извади кадионице – јер су посвећене – а ватру нека разбаца подаље. А од кадионица људи који су згрешили по цену својих живота, нека се искују плочице за облагање жртвеника. Наиме, принели су их пред Господом, па су постале свете. Нека буду знак за Израиљце.“

Свештеник Елеазар је узео бронзане кадионице које су принели они што су изгорели, па су их исковали у плочице за жртвеник. Оне су опомена Израиљцима да нико неовлашћени, који није од Ароновог потомства, не приступа да принесе кад пред Господом, да не био прошао као Кореј и његова заједница, по речи коју му је Господ рекао преко Мојсија.

Али већ следећег дана, сав је израиљски збор гунђао против Мојсија и Арона. Говорили су: „Ви сте побили народ Господњи!“

Док се збор сабирао против њих, Мојсије и Арон се окренуше према Шатору од састанка, кад гле, он покривен облаком и слава се Господња појави. Мојсије и Арон дођу пред Шатор од састанка. Тада Господ рече Мојсију: „Уклоните се од ове заједнице да их истребим за час!“ Они падоше ничице.

Мојсије рече Арону: „Узми кадионицу и стави у њу ватру са жртвеника, а на њу стави кад, па похитај к заједници да извршиш за њу обред откупљења, јер је плануо гнев Господњи; помор је већ почео.“ Арон узме кадионицу, као што му је Мојсије рекао, и отрчи усред збора. А тамо, помор већ почео међу народом. Тада је ставио кад и извршио обред откупљења за народ. Стао је између мртвих и живих и пошаст је престала. Од пошасти је помрло четрнаест хиљада седам стотина, осим оних што су изгинули због Кореја. Пошто је пошаст престала, Арон се вратио к Мојсију на улаз Шатора од састанка.

Тада Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и узми од њих штапове према њиховим отачким домовима, по један штап од сваког кнеза свога отачког дома – укупно дванаест штапова – и напиши име сваког човека на његовом штапу. Затим напиши Ароново име на Левијевом штапу, јер на сваки отачки дом иде по један штап. Стави их у Шатор од састанка пред Сведочанством, где се састајем са вама. Када штап оног човека кога је изаберем пропупи, тада ћу окончати гунђање Израиљаца против тебе.“

Мојсије је рекао Израиљцима нека му сви кнезови дају штап, за сваког кнеза један штап према њиховим отачким домовима, укупно дванаест штапова. Аронов штап је био међу њиховим. Мојсије положи штапове у Шатор сведочанства пред Господом.

Сутрадан, кад је Мојсије дошао у Шатор сведочанства, а оно, Аронов штап из Левијевог дома пропупео; потерали пупољци, процветали цветови и сазрели бадеми. Мојсије је изнео све штапове који су били пред Господом и дао их свим Израиљцима. Сваки човек је погледао и узео свој штап.

Господ рече Мојсију: „Врати Аронов штап у Сведочанство да се чува као опомена побуњеницима. Тако ће се окончати њихово гунђање против мене, па неће изгинути.“ Како му је Господ заповедио, тако је Мојсије учинио.

Тада Израиљци рекоше Мојсију: „Изгибосмо! Пропадосмо! Сви пропадосмо! Ко год приђе Пребивалишту Господњем, умреће! Зар ћемо изгинути до последњег?“

Господ рече Арону: „Ти, твоји синови и твој отачки дом с тобом бићете одговорни за кривице у Светилишту. А ти и твоји синови би-

ћете одговорни за кривице које се тичу вашег свештенства. Доведи и своју браћу из Левијевог племена, твог отачког племена, да ти се придруже и да служе теби и твојим синовима пред Шатором сведочанства. Они ће обављати дужности за тебе и за сав Шатор. Ипак, не смеју прилазити светим стварима и жртвенику, да не погину и они и ви. Нека ти се придруже и обављају дужности у Шатору од састанка за целокупну службу у Шатору. Неовлашћени нека вам не прилазе.

Обављајте дужности у Светињи и око жртвеника, да не би више долазио гнев на Израиљце. Ја сам, ево, одвојио вашу браћу Левите између Израиљаца; њих сам вам дао на дар као посвећене Господу да обављају службу у Шатору од састанка. А ви и ваши синови пазите на своје свештенство у погледу свих ствари које се тичу жртвеника и простора иза завесе. Дајем вам на дар свештеничку службу. Ако неовлашћени приступи, нека се погуби.“

Господ рече Арону: „Ево, предајем ти у дужност моје приносе, све свете приносе Израиљаца. Дајем их теби и твојим синовима у део; то је трајна уредба. Ово нека припадне теби од најсветијих жртава које се пале: сваки њихов принос, свака њихова жртва, свака жртва за грех и свака жртва за преступ, која ми се приноси као најсветија жртва, нека припадне теби и твојим синовима. Једите је на најсветијем месту; нека је једе сваки мушкарац. Нека ти буде света!

Нека и ово буде твоје: све жртве дизанице Израиљаца које они приносе на дар, дајем теби и твојим синовима с тобом; то је трајна уредба. Свако ко је чист у твоме дому може је јести.

Дајем ти и све што је најбоље од уља, вина и жита које они доносе Господу. Први плодови од свега што доносе Господу с њихове земље биће твоји. Свако ко је чист у твоме дому може да их једе.

И све што је посвећено у Израиљу нека буде твоје. Све што се прво роди из мајчине утробе, свако живо биће, човек или животиња, које се приноси Господу, биће твоје. Али првенца, било од човека или од животиње, мораш да откупиш. Откупи и првину нечистих животиња. Кад наврше месец дана, откупљуј их по откупној цени од пет сребрних шекела, према храмском шекелу, што је двадесет гера.

Међутим, не откупљуј првенца од краве, овце и козе; они су посвећени. Њиховом крвљу запљусни жртвеник, а њихово сало спали као паљену жртву на угодан мирис Господу. Њихово месо нека припадне теби, као и груди жртве дизанице и десна плећка. Све свете приносе које Израиљци приносе Господу, дајем теби и твојим

синовима и ћеркама по трајној уредби. То је вечни савез потврђен сољу пред Господом, теби и твоме потомству с тобом.“

Господ рече Арону: „Ти нећеш добити наследство у њиховој земљи, нити ћеш добити део међу њима. Ја сам твој део и твоје наследство међу Израиљцима.

Левијевим потомцима дајем заузврат у наследство десетину од свега у Израиљу, ради њихове службе, службе коју врше у Шатору од састанка. Зато нека Израиљци не приступају више Шатору од састанка, како не би навукли на себе грех, те изгинули. Левити нека врше службу у Шатору од састанка; остали ће навући на себе кривицу. То је трајна уредба за њихове нараштаје међу Израиљцима. Али, наследство неће примити у посед, зато што Левитима дајем у наследство десетину од приноса које Израиљци приносе на дар Господу. Зато сам рекао за њих: ’Они неће добити наследство међу Израиљцима.’“

Господ рече Мојсију: „Говори Левитима и реци им: ’Кад примате од Израиљаца десетину коју сам вам од њих дао у наследство, онда ви принесите дар Господу: десетину од десетине. То ће вам се рачунати у дар, исто као жито са гумна и вино из муљаре. Тако ћете и ви приносити дар Господу од свих својих десетина које примате од Израиљаца. Од њих ћете давати Господњи дар свештенику Арону. Од свих приноса које добијате, принесите Господу најбољи, најсветији део.’

Реци им: ’Кад принесете најбољи део од њих, то ће се Левитима рачунати исто као и урод од гумна и урод од муљаре. То можете јести на сваком месту, ви и ваши укућани, јер је то плата за вашу службу у Шатору од састанка. Кад принесете најбољи део од тога, нећете навући грех на себе. Тако нећете оскрнавити свете приносе Израиљаца, и нећете изгинути.’“

Господ рече Мојсију и Арону: „Ово је одредба закона коју је Господ заповедио: реци Израиљцима нека доведу к теби црвену јуницу, беспрекорну, на којој нема мане, и на коју још није био стављан јарам. Предај је свештенику Елеазару. Нека је одведу изван табора, па нека је закољу пред њим. Затим нека Елеазар стави нешто њене крви на свој прст и пошкропи њоме седам пута у правцу Шатора од састанка. Потом нека јуница буде спаљена на његове очи; нека се спали њена кожа, њено месо, њена крв и њена балега. Онда нека свештеник узме нешто кедровог дрвета, изопа и скерлетног предива, па нека то баци у ватру. Нека свештеник опере своју одећу и своје тело у води. Након тога, нека дође у табор. Ипак, свештеник ће бити нечист до вечери. Нека и онај који је обавио

спаљивање опере своју одећу у води и опере своје тело у води, и остане нечист до вечери.

Затим нека један чист човек скупи пепео од јунице и изнесе га изван табора, на чисто место, да се чува за воду очишћења за Израиљеву заједницу; то је жртва за грех. Онај који је скупљао јуничин пепео нека опере своју одећу и буде нечист до вечери. То је трајна уредба и за Израиљце и за странца међу њима.

Свако ко дотакне мртво људско тело биће нечист седам дана. Тај нека се очисти водом трећег и седмог дана. Ако се не очисти трећег и седмог дана, неће бити чист. Свако ко дотакне леш преминулог човека, а не очисти се, оскрнавиће Господње Пребивалиште. Такав човек нека се истреби из Израиља. Пошто није био пошкропљен водом очишћења, нечист је, те његова нечистоћа остаје на њему.

Ово је закон кад човек умре у шатору: свако ко уђе у шатор и свако ко је у шатору биће нечист седам дана. И свака откривена посуда која нема поклопац на себи биће нечиста.

Ко год се нађе на отвореном, па дотакне убијеног мачем, или умрлог *природном смрћу*, или дотакне људску кост, или гроб, биће нечист седам дана.

За онога који се оскрнавио, нека се одвади мало пепела од спаљене жртве за грех, и нека се у једну посуду налије на њега свежа вода. Затим нека једна чиста особа узме изоп, замочи га у воду и пошкропи шатор и све посуђе и све особе које су тамо, или онога који је дотакнуо кост, или убијеног, или некога ко је умро *природном смрћу*, или гроб. Нека чиста особа пошкропи оскрнављеног трећег и седмог дана, који ће бити очишћен седмог дана. Затим нека опере своју одећу, опере се водом, и биће чист до вечери. А човек који се оскрнави, а не очисти се, нека се истреби из збора, јер је оскрнавио Светилиште Господње. Пошто није био пошкропљен водом очишћења, нечист је. То ће за њих бити вечна уредба.

Онај ко шкропи водом очишћења, нека опере своју одећу, а онај ко дотакне воду очишћења биће нечист до вечери. Све што нечиста особа дотакне постаће нечисто, и особа која то дотакне биће нечиста до вечери.“

Сва је заједница Израиљаца дошла у пустињу Цин првог месеца. Народ је боравио у Кадису. Тамо је умрла Марија, и тамо су је сахранили.

Али пошто није било воде за заједницу, они су се окупили против Мојсија и Арона. Народ се препирао с Мојсијем, говорећи: „Камо среће да смо изгинули кад су наша браћа изгинула пред

Господом! Зашто сте довели збор Господњи у ову пустињу? Да помремо и ми и наша стока? Зашто сте нас извели из Египта? Да нас доведете на ово ужасно место? Нема овде ни жита, ни смокава, ни лозе, ни нарова, а нема ни воде за пиће!“

Мојсије и Арон напусте збор и дођу на улаз у Шатор од састанка, па падну ничице. Тада им се указала слава Господња. Господ рече Мојсију: „Узми штап, и окупи збор, ти и твој брат Арон, па на њихове очи нареди стени да из ње потече вода. Тако ћеш из стене извести воду за њих и напојити заједницу и њихову стоку.“

Мојсије узме штап пред Господом, како му је заповедио. Кад су Мојсије и Арон окупили збор пред стеном, Мојсије им рече: „Чујте, ви бунтовници! Хоћемо ли вам извести воду из ове стене?“ Затим Мојсије подиже руку и двапут удари својим штапом по стени. Вода изби у обиљу, па је пила и заједница и њихова стока.

Тада Господ рече Мојсију и Арону: „Зато што ми нисте веровали, те нисте објавили моју светост пред очима Израиљаца, нећете увести овај збор у земљу коју сам им дао.“

То су воде Мериве, где су се Израиљци свађали са Господом, и где је преко њих објавио своју светост.

Мојсије је из Кадиса послао гласнике цару Едома:

„Овако каже твој брат Израиљ: ’Ти знаш за све невоље које су нас снашле. Наши преци су сишли у Египат и живели у њему дуго времена. Али Египћани су злостављали нас и наше претке. А кад смо завапили Господу, он је чуо наш глас и послао нам Анђела који нас је извео из Египта.

Сад смо, ево, у Кадису, граду на рубу твога подручја. Допусти нам да прођемо кроз твоју земљу. Нећемо пролазити преко ваших поља и кроз ваше винограде, нити ћемо пити воду из ваших бунара. Ићи ћемо царским путем не скрећући ни десно ни лево, док не прођемо кроз твоје подручје.’“

Али Едом одговори:

„Не прелази преко моје земље, да не изађем пред тебе с мачем!“

Израиљци му одговорише: „Ићи ћемо главним путем, и ако ми и наша стока будемо пили твоју воду, платићемо. Само ћемо проћи пешице, ништа више.“ „Не пролази!“ – одговори он.

Едом је изашао на њих са силном војском и јаким наоружањем. Пошто је Едом одбио да дозволи Израиљу да прође кроз његово подручје, Израиљ се окренуо од њега.

Потом је сва заједница Израиљаца отишла из Кадиса и дошла на гору Ор. На гори Ор, на рубу едомске земље, Господ рече Мојсију и Арону: „Нека се Арон придружи своме народу, јер неће ући у

земљу коју сам дао Израиљцима, зато што сте се побунили против моје наредбе код меривских вода. Поведи Арона и његовог сина Елеазара и изведи их на гору Ор. Скини са Арона његову одећу и обуци у њу његовог сина Елеазара. А Арон нека се придружи своме народу; нека умре тамо.“

Мојсије учини како му је Господ заповедио. Попели су се на гору Ор на очи целе заједнице. Тада је Мојсије скинуо са Арона његову одећу и обукао у њу његовог сина Елеазара. Арон је умро тамо на врху горе. Затим су Мојсије и Елеазар сишли с горе. Кад је сва заједница видела да је Арон издахнуо, сав је дом Израиљев оплакивао Арона тридесет дана.

Кад је цар Арада, Хананац који је живео у Негеву, чуо да Израиљ долази из правца Атарина, напао је Израиљце и заробио неке од њих. Тада се Израиљ заветовао Господу, рекавши: „Ако предаш овај народ у наше руке, изручићемо његове градове клетом уништењу.“ Господ је услишио Израиљев глас и предао им Хананце. Изручили су клетом уништењу и њих и њихове градове. Зато се то место прозвало Орма.

Са горе Ор су се запутили путем према Црвеном мору, да би заобишли едомску земљу. Али народ је на путу постао нестрпљив. Тада је народ рекао против Бога и против Мојсија: „Зашто сте нас извели из Египта? Да помремо у пустињи? Јер нема ни хлеба ни воде, а ова јадна храна нам се огадила.“

Тада је Господ послао на народ отровне змије; оне су их уједале, па је помрло много народа у Израиљу. Народ је дошао к Мојсију и рекао: „Згрешили смо кад смо говорили против Господа и против тебе. Помоли се Господу да уклони змије од нас!“ Мојсије се помолио за народ.

Господ рече Мојсију: „Направи *змију* отровницу и постави је на стуб. Буде ли ко уједен, нека погледа на њу и преживеће.“ Мојсије направи бронзану змију и постави је на стуб. И кад би змија ујела неког, тај би погледао у змију и оздравио.

Израиљци су наставили и утаборили се у Овоту. Напустивши Овот, утаборили су се код Ије-Аварима, у пустињи насупрот Моава, према истоку. Оданде су отишли и утаборили се код потока Зареда. Кад су отишли оданде, утаборили су се на другој страни Арнона, који је у пустињи и извире на аморејској међи. Наиме, Арнон је моавска граница, између Моаваца и Аморејаца. Зато се каже у Књизи Господњих ратова:

> „Вајев код Суфе и арнонски потоци, с притокама што допиру до места Ара, и наслањају се на моавску границу.“

Оданде оду до Вира, бунара где је Господ рекао Мојсију: „Окупи народ да им дам воду.“

Тада је Израиљ запевао ову песму:

> „Покуљај, бунаре! Запојте му: Бунар су кнезови ископали, издубили га великаши народни, жезлом и штаповима својим.“

Из пустиње одоше у Мантанаин, из Мантанаина у Нахалиел, а из Нахалиела у Вамот; из Вамота у долину што је у моавској земљи, код врхунца Фасге што се надвија над пустаром.

Израиљ је послао гласнике Сихону, аморејском цару, с поруком:

> „Дозволи ми да прођем кроз твоју земљу. Нећемо скретати ни у поља ни у винограде, и нећемо пити воду из бунара, него ћемо ићи царским путем, док не прођемо твоје подручје.“

Међутим, Сихон није дозволио Израиљу да прође кроз његово подручје. Сихон је скупио сав свој народ и изашао да пресретне Израиља у пустињи. Кад је дошао до Јасе, ступио је у бој против Израиља. Израиљ га је потукао оштрим мачем и освојио његову земљу од Арнона до Јавока, све до Амонаца, јер је амонска граница била утврђена. Израиљ је заузео све те градове и настанио се у свим аморејским градовима, Есевону и свим његовим селима. А Есевон је био град аморејског цара Сихона, који је ратовао против пређашњег моавског цара, од кога је одузео сву његову земљу све до Арнона. Зато песници кажу:

> „Дођите у Есевон да се подигне и утврди Сихонов град! Јер сукну огањ из Есевона, пламен из града Сихоновог, те прогута Ар моавски и становнике висина арнонских. Тешко теби, Моаве, пропао си, народе Хамосов. Своје је синове учинио избеглицама, а ћерке своје заточеницама Сихона, цара аморејског. И потукосмо их; пропаде Есевон све до Девона, опустошисмо их до Нофа што се пружа до Медеве.“

Тако се Израиљ настанио у аморејској земљи.

Након што је Мојсије послао људе да извиде Јазир, Израиљци су освојили његова села и изгнали Аморејце који су тамо живели. Потом су се окренули и кренули горе путем за Васан. Тада је Ог, васански цар, и сав његов народ изашао против њих у бој код Едрајина.

Господ рече Мојсију: „Не бој га се, јер сам у твоје руке предао и њега, и сав његов народ, и његову земљу. Учини с њим као што си учинио с аморејским царем Сихоном, који је живео у Есевону.“

Тада су потукли њега, његове синове и сав његов народ, тако да му није остао ниједан преживели; а његову земљу су запосели.

Израиљци су наставили пут. Утаборили су се на моавским пољанама на другој страни Јордана насупрот Јерихона.

А Валак, син Сефоров, је видео све што је Израиљ учинио Аморејцима. Моава је обузео велики страх од народа, јер је био многобројан; Моава је обузео ужас пред Израиљцима.

Моавци рекоше мадијанским старешинама: „Ова руља ће обрстити све око нас, као што во обрсти пољску траву.“

Валак, син Сефоров, је у то време био цар Моава. Тада је послао гласнике Валаму, сину Веоровом, у Фатур, који је код Еуфрата, у земљу свога народа, да га позову. Рекао је:

„Ево, изашао је један народ из Египта и прекрио земљу; живи ту, насупрот мене. Дођи стога и прокуни ми овај народ, јер је моћнији од мене, па ћу можда моћи да га савладам и истерам из земље. Знам, наиме, да кога ти благословиш, тај је благословен, а кога прокунеш, тај је проклет.“

Оду моавске и мадијанске старешине носећи са собом награду за врачање. Кад су дошли Валаму, пренели су му Валакове речи.

Он им рече: „Преноћите овде, а ја ћу вам одговорити онако како ми Господ буде рекао.“ Тако су моавски кнезови остали са Валамом.

Бог дође к Валаму и рече му: „Ко су ови људи с тобом?“

Валам одговори Богу: „Моавски цар Валак, син Сефоров, послао ми је ову поруку: ’Ево, изашао је један народ из Египта и прекрио земљу. Стога, дођи и прокуни ми их, па ћу можда моћи да их савладам и истерам.’“

Међутим, Бог одговори Валаму: „Не иди с њима! Не проклињи тај народ, јер је благословен.“

Ујутро Валам устаде и рече Валаковим кнезовима: „Вратите се у своју земљу, јер је Господ одбио да ме пусти да пођем с вама.“

Кнезови Моава су устали, вратили се Валаку и рекли му: „Валам је одбио да пође с нама.“

Валак је поново послао кнезове, бројније и угледније од првих. Дођу они к Валаму и поруче му:

„Говори Валак, син Сефоров: ’Немој оклевати да дођеш к мени, јер ћу те богато наградити. Учинићу све што ми кажеш, само дођи и прокуни ми овај народ.’“

Валам одговори Валаковим слугама: „Да ми Валак да и пуну кућу сребра и злата, не бих могао да прекршим заповест Господа, Бога мога; ништа не могу да учиним, ни велико ни мало. А сад преноћите и ви овде, да видим шта ће ми још Господ казати.“

Бог дође ноћу к Валаму и рече му: „Ако су ови људи дошли да те позову, устани и иди с њима, али чини само оно што ти заповедим.“

Ујутро Валам устане, оседла своју магарицу и оде са моавским кнезовима. Али Бог се веома разгневио зато што је отишао. Док је Валам јахао своју магарицу у пратњи двојице својих слугу, на пут му се поставио Анђео Господњи да га спречи Кад је магарица угледала Анђела Господњег како стоји на путу са исуканим мачем у руци, скренула је с пута и кренула преко поља. Валам је почео да туче магарицу да је врати на пут.

Затим је Анђео Господњи стао на узак пут између винограда, с оградама с једне и друге стране. Но, кад је магарица угледала Анђела Господњег, прибила се уз зид и пригњечила Валамову ногу. Он је опет истуче.

Анђео Господњи опет пође испред и стане у теснац, где се није могло скренути ни десно ни лево. Магарица је видела Анђела Господњег, па је легла под Валамом. Валам се толико разгневио да је почео да је туче штапом. Тада је Господ отворио уста магарици и она рече Валаму: „Шта сам ти учинила да си ме тако истукао три пута?“

Валам одговори: „То је зато што правиш будалу од мене! Да имам мач при себи, одмах бих те убио!“

Магарица рече Валаму: „Нисам ли ја твоја магарица коју си одувек јахао све до данас? Јесам ли ти икада чинила овако нешто?“

Он одговори: „Ниси.“

Тада је Господ отворио Валамове очи. Кад је видео Анђела како стоји на путу са исуканим мачем у руци, поклонио се лицем до земље.

Анђео Господњи му рече: „Зашто си три пута истукао магарицу? Ево, то сам ја сам изашао да те зауставим, јер је твој пут погубан преда мном. Магарица ме је видела, па се окренула од мене три пута. Да се није уклањала од мене, заиста бих те убио, а њу бих оставио у животу.“

Валам одговори Анђелу Господњем: „Згрешио сам. Нисам, наиме, знао да ти стојиш на путу да ме зауставиш. Стога, ако је то зло у твојим очима, ја ћу се вратити.“

Анђео Господњи одговори Валаму: „Иди са тим људима, али говори само оно што ти кажем.“ Тако је Валам отишао са Валаковим кнезовима.

Кад је Валак чуо да је Валам дошао, изашао је да га дочека у моавском граду који се налази код Арнона, на самој граници. Валак

рече Валаму: „Зар нисам слао гласнике да те позову? Зашто ми ниси дошао? Зар нисам у стању да те богато наградим?“

Валам одговори Валаку: „Ево, дошао сам к теби. Али зар ја могу да кажем било шта? Говорићу само оно што ми Бог стави на језик.“

Валам оде са Валаком. Дошли су у Киријат-Узот. Тада је Валак принео на жртву крупну и ситну стоку, па је од тога послао Валаму и кнезовима, који су били с њим. Следећег јутра је повео Валама и довео га на Вамот-Вал, одакле је могао да види један део народа.

Валам рече Валаку: „Подигни ми овде седам жртвеника и припреми ми седам јунаца и седам овнова.“ Валак учини онако како му је Валам рекао. Затим су Валак и Валам принели на жртвенику једног јунца и једног овна.

Валам рече Валаку: „Остани код своје свеспалнице, а ја ћу поћи; можда ће се Господ срести са мном, па шта ми каже, то ћу говорити.“ Тако оде он на узвишицу.

Господ је срео Валама, и *Валам* му је рекао: „Припремио сам седам жртвеника и на сваком жртвенику принео једног јунца и једног овна.“

Тада Господ стави реч у Валамова уста и рече: „Врати се Валаку и говори тако.“

Кад се вратио Валаку, овај је стајао код своје свеспалнице са свим моавским кнезовима. Тада Валам изрече своју причу:

> „Из Арама ме Валак доведе, цар моавски из горја источног:
> ’Дођи – рече – Јакова ми прокуни, дођи и Израиљ презри!’
> Како да прокунем кога Бог не проклиње, и презрем кога Господ не презире? Јер гледам га с планинских врхова, посматрам га с горских узвишења; гле народа који живи издвојено, међу народе он се не рачуна. Ко ће избројити прах Јаковљев, ко да изброји четвртину Израиља? О, кад бих умро смрћу праведничком, кад би и мој крај био као њихов!“

Тада Валак рече Валаму: „Шта си ми то учинио? Довео сам те да прокунеш моје непријатеље, а ти си их обилно благословио.“

Валам одговори: „Зар да не кажем верно оно што ми је Господ ставио у уста?“

Валак му рече: „Пођи са мном на друго место; одатле ћеш видети само један његов део, а не сав народ. Оданде ми га прокуни.“ Затим га је одвео у Зофимско поље, на врх Фасге. Тамо је подигао седам жртвеника и на сваком жртвенику принео по једног јунца и овна.

Валам рече Валаку: „Стани ту код своје свеспалнице, а ја идем онамо да се сретнем *с Госпо̄дом*.“

Господ сретне Валама, стави своју реч у његова уста и рече: „Врати се Валаку и говори овако.“

Када се вратио к њему, Валак је стајао код своје свеспалнице са моавским кнезовима. Валак га упита: „Шта је Господ рекао?“

Тада Валам изрече своју причу:

> „Устани, Валаче, послушај ме, сине Сефоров! Бог није човек да би слагао, или потомак људски да би се кајао. Зар је шта рекао да није учинио, изрекао да није испунио? Заповест ми даде да благосиљам, благослов је дао и нећу га повући. Не назире се несрећа у Јакову, невоља се не види у Израиљу. С њим је Господ, Бог његов, царски му поклик сред њега одзвања! Бог их је из Египта извео, он је њему као рози биволови. Против Јакова нема врачања, против Израиља нема гатања. Нек се сада прича о Јакову, о Израиљу нек се приповеда: ’Ево, шта је Бог учинио!’ Какав ли је то само народ! Као лавица устаје, као лав се диже, не леже док улов не прождере и крви се жртава не напије.“

Тада Валак рече Валаму: „Кад га већ не можеш проклети, немој га ни благосиљати!“

Валам одговори Валаку: „Зар ти нисам рекао: ’Учинићу све што ми Господ буде рекао?’“

Валам рече Валаку: „Хајде да те одведем на друго место; можда ће Богу бити по вољи да ми их прокунеш оданде!“ Валак поведе Валама на врх Фегора који се надвија над пустаром.

Валам рече Валаку: „Подигни ми овде седам жртвеника и припреми ми седам јунаца и седам овнова.“ Валак је урадио како му је Валам рекао, и принео седам јунаца и седам овнова.

Кад је Валам видео да је Господу по вољи да благосиља Израиља, није више ишао да тражи знамења као претходна два пута, него се окренуо лицем према пустињи. Кад је Валам погледао, видео је како Израиљ логорује по својим племенима. Тада је Дух Господњи дошао на њега, па је изрекао своју причу. Рекао је:

> „Пророштво Валама, сина Веоровог, пророштво човека, који јасно види, пророштво онога што речи Божије чује. Он виђење прима од Свемоћнога, на тло пада очима отвореним. Како су ти дивни шатори, Јакове, и твоја боравишта, Израиљу! Као потоци гранају се, као вртови покрај реке, као алоје које Господ посади, као кедрови што су покрај воде. Вода ће потећи из његових ведара, потомство му бити над

многим водама. Цар ће му се уздићи над Агагом, и царство се његово узвисити. Из Египта Бог га је извео, он је њему као рози биволови. Непријатеље ће своје прождрети, кости им сломити, стрелама их пробости. Спустио се као лав, легао је као лавица; ко сме њега да изазива? Блажени да су који тебе благосиљају, проклети да су који тебе проклињу!“

Ту се Валак разгневи на Валама, пљесну дланом о длан, па рече Валаму: „Позвао сам те да прокунеш моје непријатеље, а ево, ти си их благословио сва ова три пута! Одлази сада у своје место! Рекао сам да ћу те богато наградити, али Господ ти је ускратио награду.“

Валам одговори Валаку: „Зар нисам рекао и твојим гласницима које си послао: ’Да ми Валак да своју кућу пуну сребра и злата, не бих могао да прекршим заповест Господњу, како бих на своју руку учинио било добро, било зло – говорићу оно што ми Господ буде рекао’? А сад, ево, идем своме народу, хајде да ти саопштим шта ће овај народ учинити твом народу у последњим данима.“

Тада Валам изрече своју причу:

„Пророштво Валама, сина Веоровог, пророштво човека који јасно види, пророштво онога што Божије речи чује, и познаје мудрост Свевишњега. Он виђење прима од Свемоћнога, на тло пада очима отвореним. Видим га, али не у садашњости, посматрам га, али не из близа. Звезда ће изаћи од Јакова, жезло се подићи од Израиља; он ће сатрти крајеве моавске, и разбити Ситове потомке. Едом ће постати туђа имовина, Сир, душман његов запоседнут биће, кад Израиљ наступи са силом! Владар ће од Јакова изаћи, и истребити преживеле из града.“

Затим је погледао према Амалику и изрекао своју причу:

„Амалик је био први међу народима, али му је крај у пропасти.“

Онда је погледао према Кенеју и изрекао своју причу:

„Чврсто стоји твоје станиште, гнездо твоје на стени почива. Но, Кенеј ће бити истребљен, кад га Асирија у робље одведе.“

Поново Валам изрече своју причу:

„Јао! Ко ће преживети кад Бог учини ово? Бродови ће доћи из Китима, али ће и он пропасти заувек, кад покори Асирију и Евера.“

Потом Валам устане и врати се у своје место, а Валак оде својим путем.

Док је Израиљ боравио у Ситиму, народ је почео да блудничи с Моавкама. Оне су позивале народ да приноси жртве њиховим боговима, а народ је јео и клањао се њиховим боговима. Тако је Израиљ пристао уз Вал-Фегора. Зато је плануо Господњи гнев на Израиља.

Господ рече Мојсију: „Узми све старешине народа и повешај их усред бела дана пред Господом, да се Господњи гнев одврати од Израиља."

Мојсије рече Израиљевим судијама: „Нека свако од вас побије оне своје људе који су пристали уз Вал-Фегора."

Док су они плакали код улаза у Шатор од састанка, дође неки Израиљац и доведе једну Мадијанку својој браћи, на Мојсијеве очи и на очи све Израиљеве заједнице. Кад је то видео Финес, син Елеазара, Ароновог сина, устао је и напустио заједницу. Узме он копље у руку, оде за Израиљцем у шатор и обоје их прободе, и Израиљца и жену, њу кроз стомак. Тако је престала пошаст међу Израиљцима. Од пошасти је изгинуло двадесет четири хиљаде.

Господ рече Мојсију: „Финес, син Елеазара, Ароновог сина, је одвратио мој гнев од Израиљаца, јер је својом ревношћу показао моју ревност међу њима, па нисам истребио Израиљце у својој ревности. Зато му реци: 'Ево, с њиме склапам савез мира. То ће њему и његовом потомству после њега бити савез трајног свештенства, због тога што је био ревностан за свога Бога и извршио откупљење за Израиљце.'"

Име погубљеног Израиљца, који је био убијен са мадијанском женом, било је Зимрије. Он је био син Салуа, кнеза једног од Симеунових отачких домова. Име Мадијанке која је била убијена било је Хазвија. Она је била ћерка Сура, племенског главара једног рода у Мадијану.

Господ рече Мојсију: „Нападни Мадијанце и побиј их, јер су вас завели у случају Фегора и њихове сестре Хазвије, ћерке мадијанског кнеза, која је била убијена у време пошасти која се догодила због Фегора."

Господ рече Мојсију и свештенику Елеазару, сину Ароновом: „Извршите попис све заједнице синова израиљевих, од двадесет година па навише, по њиховим очинским домовима, сваког ко је у Израиљу способан за војску." Мојсије и свештеник Елеазар им рекоше на моавским пољанама код Јордана близу Јерихона: „Попишите људе од двадесет година па навише, као што је Господ заповедио Мојсију."

Ово су били Израиљци који су изашли из Египта:

Рувим, Израиљев првенац. Рувимови синови:

од Еноха, породица Енохова;
од Фалуја породица Фалујева.
Од Есрона, породица Есронова,
од Хармије породица Хармијина.

То су Рувимове породице; било их је пописано четрдесет три хиљаде седам стотина тридесет.

Фалујев син био је Елијав. Елијавови синови: Намуило, Датан и Авирон. Датан и Авирон су били заступници заједнице, они који су се побунили против Мојсија и Арона с Корејевим присталицама, када су се побунили против Господа. Тада се земља отворила своје ждрело и прогутала и њих и Кореја. То је било онда када су те присталице изгинуле, а огањ прогутао две стотине педесет људи. Тако су постали опомена. Ипак, Корејеви синови нису изгинули.

Симеунови синови по својим породицама:
од Намуила породица Намуилова;
од Јамина породица Јаминова;
од Јакина породица Јакинова;
од Заре породица Зарина,
од Саула породица Саулова.

То су Симеунове породице, укупно двадесет две хиљаде две стотине.

Гадови синови по својим породицама:
од Сифона породица Сифонова;
од Агија породица Агијева;
од Сунија породица Сунијева;
од Азена породица Азенова;
од Ирија породица Иријева;
од Арода породица Ародова;
од Арилија породица Арилијева.

То су породице Гадових синова. Од њих је било пописаних четрдесет хиљада пет стотина.

Јудини синови: Ир и Авнан, али Ир и Авнан су умрли у Ханану.

Јудини синови по својим породицама су били:
од Силома породица Силомова;
од Фареса породица Фаресова;
од Заре породица Зарина.
Фаресови синови су били:
од Есрона породица Есронова;
од Јемуила породица Јемуилова.

То су Јудине породице. Од њих је било пописано
седамдесет шест хиљада пет стотина.
Исахарови синови по својим породицама:
од Толе породица Толина;
од Фуве породица Фувина;
Од Јасува породица Јасувова;
од Симрона породица Симронова.
То су породице Исахарове. Од њих је било пописано
шездесет четири хиљаде три стотине.
Завулонови синови по својим породицама:
од Сареда породица Саредова,
од Алона породица Алонова,
од Алила породица Алилова.
То су породице Завулонове. Од њих је било пописано шездесет хиљада пет стотина.
Јосифови синови по својим породицама: Манасија
и Јефрем.
Манасијини синови:
од Махира породица Махирова, а Махир роди Галада,
од Галада је породица Галадова.
Ово су Галадови синови:
од Ахијезера породица Ахијезерова;
од Хелека породица Хелекова;
од Есрила породица Есрилова,
од Сихема породица Сихемова;
од Семида породица Семидова;
од Ефера породица Еферова.
А Салпад, син Еферов, није имао синове него ћерке.
Оне су се звале Мала, Нуја, Егла, Мелха и Терса.
То су Манасијине породице. Од њих је било пописано педесет две хиљаде седам стотина.
Јефремови синови по својим породицама:
од Сутала породица Суталова;
од Вехера породица Вехерова;
од Тахана породица Таханова,
синови Суталови:
од Ерана породица Еранова.
То су породице Јефремових синова. Од њих је било пописано тридесет две хиљаде пет стотина.
То су синови Јосифови по својим породицама.
Венијаминови синови по својим породицама:
од Веле породица Велина;
од Асвила породица Асвилова;

од Ахирама породица Ахирамова;
од Шуфама породица Шуфамова;
од Уфама породица Уфамова.
Велини синови су били:
Арад и Наман; од Арада породица Арадова;
од Намана породица Наманова.
То су Венијаминови синови по својим породицама. Од њих је било пописано четрдесет пет хиљада шест стотина.
Ово је Даново потомство по својим породицама:
од Самеја породица Самејева.
То је Даново потомство по својим породицама. Од свих Самејевих породица било је пописаних шездесет четири хиљаде четири стотине.
Асирови синови по својим породицама:
Од Јемне породица Јемнина;
од Јесвије породица Јесвијева:
од Верија породица Веријина.
Веријини синови:
од Хевера породица Хеверова;
од Мелхила породица Мелхилова.
Асирова ћерка звала се Сера.
То су породице Асирових синова. Од њих је било пописано педесет три хиљаде четири стотине.
Нефталимови синови по својим породицама:
од Јасила породица Јасилова;
од Гунија породица Гунијева;
од Јесера породица Јесерова;
од Селима породица Селимова.
То је Нефталимов род по својим породицама. Од њих је било пописано четрдесет пет хиљада четири стотине.
Пописаних Израиљаца било је укупно шест стотина једна хиљада седам стотина тридесет.

Господ рече Мојсију: „Овима нека се подели земља у наследство према броју имена. Већем племену дај веће наследство, а мањем племену дај мање наследство; нека се свакоме да наследство према броју његових пописаних. Нека се земља подели жребом; нека је приме у наследство према именима њихових отачких племена. Наследство нека се сваком племену подели жребом према томе да ли је велико или мало.“

А ово су пописани Левити по својим породицама:
од Гирсона породица Гирсонова;

од Ката породица Катова и од Мерарија породица Мераријева.
Ово су Левијеве породице:
породица Ловенијева,
породица Хевронова,
породица Молијева,
породица Мусијева, породица Корејева.
А Кату се родио Амрам. Амрамовој жени име је било Јохаведа. Она је била Левијева ћерка, која му се родила у Египту. Она је Амраму родила Арона и Мојсија и њихову сестру Марију. Арону се родио Надав, Авијуд, Елеазар и Итамар. Али Надав и Авијуд су погинули кад су принели туђи огањ пред Господом.
Свих пописаних мушкараца од једног месеца па навише било је двадесет три хиљаде. Они нису били пописани с Израиљцима, пошто им није дано наследство међу Израиљцима.

То су они које је пописао Мојсије и свештеник Елеазар, који су пописали Израиљце на моавским пољанама код Јордана насупрот Јерихону. Међу овима није било ниједнога од оних које су пописали Мојсије и Арон, кад су пописивали Израиљце у Синајској пустињи. Господ је, наиме, рекао: „Нека свакако помру у пустињи!“ Од тих ни један није преживео осим Халева, сина Јефонијиног, и Исуса, сина Навиновог.

Тада су приступиле ћерке Салпада, сина Еферовог, сина Галадовог, сина Махировог, сина Манасијиног, сина Јосифовог. Он је био из Манасијине породице. Ћерке су му се звале: Мала, Нуја, Егла, Мелха и Терса. Стале су пред Мојсија и свештеника Елеазара, пред кнезове и сву заједницу, код улаза у Шатор од састанка, и рекле: „Наш отац је умро у пустињи. Он није био међу оним присталицама, Корејевим присталицама, што су се побуниле против Господа, него је умро због свог греха. Није имао синова. Зашто да име нашег оца нестане из његове породице зато што није имао ни једног сина? Дај нам посед међу браћом нашег оца.“

Мојсије донесе њихов случај пред Господа. Господ рече Мојсију: „Салпадове ћерке су у праву. Дај им посед у наследство међу браћом њиховог оца; преведи на њих наследство њиховог оца.

А Израиљцима реци: ’Ако човек умре а нема ниједног сина, преведите наследство на његову ћерку. Ако нема ни ћерку, његово наследство дајте његовој браћи. Ако нема ни браћу, дајте његово наследство браћи његовог оца. Ако његов отац нема браће, његово

наследство дајте у посед његовом најближем рођаку из родбине. Нека то Израиљцима буде правна уредба као што је Господ заповедио Мојсију.'"

Господ рече Мојсију: „Попни се на ову гору Аварим и погледај земљу коју сам дао Израиљцима. Кад је погледаш, придружићеш се своме народу, као што му се придружио твој брат Арон, јер сте се побунили против моје речи у пустињи Цин када се заједница свађала, уместо да код вода објавите моју светост пред њиховим очима." (То су меривске воде код Кадиса у пустињи Цин.)

Мојсије рече Господу: „Нека Господ, Бог духова свих створења, постави једног човека над заједницом, који ће их предводити у свему што предузимају, који ће их изводити и доводити. Тако Господња заједница неће бити као стадо без пастира."

Господ рече Мојсију: „Узми Исуса, сина Навиновог, човека у коме је *мој* Дух, и положи своју руку на њега. Постави га пред свештеника Елеазара и пред сву заједницу, и уведи га у службу у њиховој присутности. Затим му предај део своје власти, да му се покорава сва израиљска заједница. Онда га постави пред свештеника Елеазара, а он ће за њега тражити савет од Господа путем Урима. На његову заповест нека он и сва израиљска заједница полазе и на његову заповест нека долазе."

Мојсије учини како му је Господ заповедио. Узео је Исуса и поставио га пред свештеника Елеазара и пред сву заједницу. Затим је положио своју руку на њега у увео га у службу, као што је Господ рекао преко Мојсија.

Господ рече Мојсију: „Заповеди Израиљцима и реци им: 'Пазите да приносите мој принос, храну за моју паљену жртву, мој угодни мирис, у време које је одређено за њега.' Реци им: 'Ово је паљена жртва коју ћете приносити Господу: дневно два јагњета од годину дана, без мане, као трајну жртву свеспалницу. Једно јагње принеси ујутро, а друго принеси увече. Уз то, умешај десетину ефе брашна с четврт хина чистог, свеже исцеђеног уља. То је трајна жртва свеспалница установљена на гори Синај, на угодни мирис – паљену жртву Господу. Жртва изливница ће бити четврт хина жестоког пића за свако јагње. Нека се жртва изливница Господу излије у Светињи. Друго јагње принеси увече. С њим принеси исту житну жртву као ујутро, и жртву изливницу на угодни мирис, паљену жртву Господу.

На суботњи дан принеси два јагњета од годину дана, без мане, две десетине ефе брашна умешеног са уљем за житну жртву, и жртву изливницу која иде уз њу. То је жртва свеспалница за сваку

суботу, поред свакодневне жртве свеспалнице и жртве изливнице која иде уз њу.

На почетку ваших месеци принесите жртву свеспалницу Господу: два јунца, два овна и седам јагањаца од годину дана без мане. Житна жртва уз сваког јунца биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем. Житна жртва уз сваког овна биће: две десетине брашна умешеног с уљем. Житна жртва уз свако јагње биће: две десетине брашна умешеног с уљем. То је жртва свеспалница – паљена жртва на угодан мирис Господу. Жртва изливница која иде уз њих биће: пола хина вина за сваког јунца, једна трећина хина вина за овна, и једна четвртина хина вина за јагње. То је жртва свеспалница за сваки нови месец током месеци у години. Уз свакодневну свеспалницу, нека се Господу приноси један јарац као жртва за грех, уз жртву изливницу која иде с њом.

Првога месеца, четрнаестог дана у месецу почиње Пасха Господња. А петнаестога дана истог месеца је празник. Једите бесквасне хлебове седам дана. Првога дана одржавајте свети сабор; не радите никаквог свакодневног посла. Као паљену жртву, свеспалницу, принесите Господу два јунца, једног овна и седам јагањаца од годину дана, без мане. Житна жртва која иде уз њих биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем за сваког јунца, две десетине за овна, а једну десетину принеси за сваког од седам јагањаца. Такође, принеси и једног јарца, жртву за грех, да се изврши откупљење за вас. Ово приносите поред јутарње жртве свеспалнице која се свакодневно приноси. Овако ћете чинити сваки дан за седам дана. То је паљена жртва, угодни мирис Господу. Нека се то приноси уз свакодневну жртву свеспалницу и уз жртву изливницу која иде с њом. А седмога дана нека вам буде свети сабор: не радите никакав посао.

На дан првина, приликом вашег празника Седмица, кад принесете Господу житну жртву од нове жетве, одржавајте свети сабор. Не радите никакав свакодневни посао! За жртву свеспалницу на угодан мирис Господу принесите два јунца, једног овна и седам јагањаца од годину дана. Житна жртва која иде уз њих биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем за сваког јунца, две десетине за овна, а једну десетину за сваког од седам јагањаца; и једног јарца, да се изврши откупљење за вас. Поред свакодневне жртве свеспалнице, и житне жртве која иде уз њу, принесите уз њу и жртву изливницу. Нека вам буду без мане.

Првог дана седмог месеца одржавајте свети сабор. Не радите никакав свакодневни посао. Нека вам то буде трубни дан. Тада

принесите као жртву свеспалницу на угодан мирис Господу једног јунца, једног овна и седам јагањаца од годину дана, без мане. Житна жртва која иде за њих биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем за јунца, две десетине за овна, и једна десетина за сваког од седам јагањаца; и једног јарца, да се изврши откупљење за вас. Поред месечне жртве свеспалнице и житне жртве која иде уз њу, и свакодневне свеспалнице и житне жртве која иде уз њу, принесите уз њу и прописану жртву изливницу, на угодан мирис Господу.

Десетог дана, истог седмог месеца, одржавајте свети сабор. Постите и не радите никакав свакодневни посао. Тада принесите као жртву свеспалницу на угодан мирис Господу једног јунца, једног овна и седам јагањаца од годину дана. Нека буду без мане. Житна жртва која иде уз њих биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем за јунца, две десетине за овна, а једна десетина за сваког од седам јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред жртве откупљења за грех, свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њих.

Петнаестог дана седмог месеца одржавајте свети сабор. Не радите никакав свакодневни посао. Празник Господу прослављајте седам дана. Као жртву свеспалницу, паљену жртву на угодан мирис Господу, принесите тринаест јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана. Нека буду без мане. Житна жртва која иде уз њих биће: три десетине ефе брашна умешеног с уљем за сваког од тринаест јунаца, две десетине за сваког овна, а једна десетина за сваког од четрнаест јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Другог дана принесите: дванаест јунаца, два овна, четрнаест јагањаца без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Трећег дана принесите: једанаест јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана, без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Четвртог дана принесите: десет јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана, без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца;

и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Петог дана принесите: девет јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана, без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Шестог дана принесите: осам јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана, без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Седмог дана принесите: седам јунаца, два овна и четрнаест јагањаца од годину дана, без мане, са житном жртвом и жртвом изливницом, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

Осмог дана одржавајте свечани сабор. Не радите никакав свакодневни посао. Као жртву свеспалницу, паљену жртву на угодни мирис Господу, принесите једног јунца, једног овна и седам јагањаца без мане; житну жртву и жртву изливницу, према прописаном броју јунаца, овнова и јагањаца; и једног јарца за жртву за грех, поред свакодневне жртве свеспалнице, житне жртве која иде уз њу и жртве изливнице која иде уз њу.

То приносите Господу на своје одређене празнике, поред својих завета и добровољних прилога, било да су то ваше жртве свеспалнице, житне жртве, жртве изливнице или жртве мира.'"

Тако је Мојсије рекао Израиљцима све што му је Господ заповедио.

Мојсије рече главарима племена израиљског народа: „Ово је Господ заповедио: 'Ако неки човек учини завет Господу, или положи заклетву којом се обавеже, нека не погази своју реч; нека учини оно што изађе из његових уста.

Ако жена учини завет Господу у својој младости, или се обавеже заклетвом док је у кући свога оца, па њен отац сазна за њен завет или заклетву којом се обавезала, али јој не приговори, тада сви њени завети и свака заклетва којом се обавезала остају на снази. Али ако јој отац то забрани истог дана кад сазна, сви њени завети и заклетве којима се обавезала више не важе. Господ ће јој опростити, јер јој је отац забранио.

Ако се уда док је под заветом, или се обавезала непромишљеном изјавом, па њен муж сазна за то, али јој не приговори истог дана кад сазна, тада сви њени завети и обећања којима се обавезала остају на снази. Ако јој се муж успротиви истог дана кад сазна, он тиме поништава завет, или непромишљену изјаву којом се обавезала. А Господ ће јој опростити.

Завет удовице или разведене, све чиме се обавезала, и даље је обавезује.

Ако жена учини завет док је у кући свог мужа, или се обаве̂же обећањем уз заклетву, па њен муж сазна за то, али јој не приговори и не забрани јој, тада сви њени завети и свако обећање којим се обавезала остају на снази. Али ако их муж поништи истог дана кад сазна за њих, ништа што је прешло преко њених усана не важи. Пошто их је њен муж поништио, Господ ће јој опростити. Сваки завет и сваку заклетву којом се жена обаве̂же на неко самоодрицање, њен муж може да потврди или поништи. Ако дани пролазе, а муж јој не приговара, он потврђује све њене завете, или сва обећања којима се обавезала. Он их је потврдио, јер јој није приговорио истог дана кад је сазнао за њих. Али ако их поништи касније, пошто је већ сазнао за њих, сам ће носити њену кривицу.'"

То су одредбе које је Господ дао Мојсију за мужа и његову жену, и за оца и његову ћерку у њеној младости, док је у кући свога оца.

Господ рече Мојсију: „Изврши освету над Мадијанцима због Израиљаца. Потом ћеш се придружити своме народу."

Мојсије рече народу: „Наоружај људе међу вама за рат, па нека иду на Мадијанце да изврше над њима Господњу освету. Пошаљи у битку по хиљаду људи из сваког израиљског племена." Тако је од Израиљевих хиљада било окупљено дванаест хиљада људи наоружаних за рат, по хиљаду из сваког племена. Мојсије их је послао у рат, по хиљаду из сваког племена, заједно са Финесом, сином свештеника Елеазара, који је понео са собом посвећено посуђе и ратне трубе.

Они су заратили против Мадијана, баш како је Господ заповедио Мојсију и побили му све мушкарце. Поред осталих побили су и мадијанске цареве Евија, Рекема, Сура, Ора и Реву – пет мадијанских царева. Мачем су погубили и Валама, сина Веорового. Израиљци су са собом повели мадијанске жене и децу, и запленили сву њихову стоку, сва њихова стада и сва њихова добра, а све њихове градове по којима су живели спалили огњем. Онда су узели плен и све што је било одузето, и људе и стоку, па су робље, одузето и плен

довели Мојсију, свештенику Елеазару и свој Израиљевој заједници у табор на моавским пољанама, код Јордана, насупрот Јерихону.

Мојсије, свештеник Елеазар и сви кнезови заједнице пођу им у сусрет изван табора. Мојсије се разбеснео на војводе, на заповеднике хиљада и стотина, који су се враћали из рата. Мојсије им рече: „Зар сте оставили у животу све жене? А баш су оне, на Валамов наговор, навеле Израиљце да се изневере Господу у случају Фегора, па је Господњу заједницу погодила пошаст! Стога сад побијте сву мушку децу и сваку жену која је спавала са мушкарцем. Ипак, поштедите за себе сваку младу девојку која није спавала са мушкарцем.

Сваки од вас који је убио некога или је дотакао убијеног, нека логорује седам дана изван табора. Очистите себе и своје робове трећега и седмога дана. Нека се очисти и свако рухо, сваки кожни предмет, сваки предмет начињен од козје длаке, и сваки предмет од дрвета.“

А свештеник Елеазар рече ратницима који су ишли у битку: „Ово је одредба Закона који је Господ дао Мојсију: злато, сребро, бронзу, гвожђе, калај и олово, све што је отпорно на ватру, нека се пропусти кроз ватру и биће чисто. Ипак, нека се очисти и водом очишћења. А све што није отпорно на ватру пропустите кроз воду. Седмога дана оперите своју одећу и бићете чисти. Потом се вратите у табор.“

Господ рече Мојсију: „Ти, свештеник Елеазар и главари отачких домова заједнице, извршите попис плена, људи и стоке. Затим подели плен између ратника који су ишли у битку и целе заједнице. Од ратника који су ишли у битку одвој део за Господа: једну главу од сваких пет стотина, како од људи тако од крупне стоке, магараца и оваца. Узмите то од њихове половине и дајте то свештенику Елеазару за принос Господу. А од половине плена Израиљаца узми једну главу од сваких пет стотина, како од људи тако од крупне стоке, магараца, оваца – од сваке стоке – и дај их Левитима, који су задужени за службу у Пребивалишту Господњем.“ Мојсије и Елеазар учине као што је Господ заповедио Мојсију.

Плена што је остао од одузетог које је запленила војска било је: шест стотина седамдесет пет хиљада оваца, седамдесет две хиљаде грла говеда, шездесет једна хиљада магараца, и тридесет две хиљаде људских душа – жена које нису спавале са мушкарцем.

Дакле, половина дела војске која је ишла у битку била је:

три стотине тридесет седам хиљада пет стотина грла ситне стоке. Део за Господа од ситне стоке био је шест стотина седамдесет пет оваца.

Било је тридесет шест хиљада говеда, од којих је Господњи део био седамдесет два грла;
магараца је било тридесет хиљада пет стотина, од којих је Господњи део био шездесет једно грло;
и шеснаест хиљада људских душа, од којих је Господњи део био тридесет две душе.

Мојсије је предао свештенику Елеазару део, принос за Господа, као што је Господ заповедио Мојсију.

Половина дела Израиљаца коју је Мојсије одвојио од људи који су ратовали – половина која је припала заједници, износила је: три стотине тридесет седам хиљада пет стотина грла ситне стоке, тридесет шест хиљада говеда, тридесет хиљада пет стотина магараца, и шеснаест хиљада људских душа. Од те половине, која је припала Израиљцима, Мојсије је узео по једно од педесет, и од људи и од стоке, и дао Левитима који су били задужени за службу у Пребивалишту Господњем, као што му је Господ заповедио.

Тада су Мојсију приступили војни заповедници над хиљадама, кнезови над хиљадама и стотинама, и рекли му: „Твоје слуге су извршиле попис ратника који су били под нашим водством, и ниједан од нас не недостаје. А ми смо донели принос Господу, шта је већ ко нашао, предмете од злата, наруквице и гривне, прстење, наушнице и огрлице, да се изврши откупљење за нас пред Господом.“

Мојсије и Свештеник Елеазар су узели од њих злато, сав тај накит. Свега злата, жртве дизанице коју су принели Господу било је шеснаест хиљада седам стотина педесет шекела. А војници су задржали за себе што су запленили. Потом су Мојсије и свештеник Елеазар узели злато од кнезова над хиљадама и стотинама и донели га у Шатор од састанка, као спомен Израиљцима пред Господом.

А Рувимовци и Гадовци су имали силно мноштво стоке. Кад су Рувимовци и Гадовци видели да је област Јазира и Галада погодно место за стоку, дошли су к Мојсију, свештенику Елеазару и кнезовима заједнице и рекли: „Атарот, Девон, Јазир, Намра, Есевон, Елеалија, Севама, Навав и Веан, земља коју је Господ покорио пред израиљском заједницом је погодна земља за стоку, а твоје слуге имају стоку.“ Они наставише: „Ако смо стекли наклоност пред тобом, нека се ова земља да твојим слугама у посед. Не води нас преко Јордана.“

Мојсије одговори Гадовцима и Рувимовцима: „Зар да ваша браћа иду у рат, а ви да останете овде? Зашто одвраћате Израиљце од преласка у земљу коју им је дао Господ? Тако су поступили и ваши очеви кад сам их послао из Кадис-Варније да извиде земљу. И кад су

отишли до потока Есхола и видели земљу, одвратили су Израиљце од уласка у земљу коју им је дао Господ. Тог дана је Господ плануо гневом и заклео се говорећи: 'Ниједан од људи од двадесет година па навише који су изашли из Египта, неће видети земљу за коју сам се заклео њиховим прецима Аврахаму, Исаку и Јакову, јер ме нису верно следили, осим Кенезејца Халева, сина Јефонијиног, и Исуса, сина Навиновог, зато што су верно следили Господа.' Међутим, Господ је плануо гневом на Израиљ, па је учинио да четрдесет година лутају по пустињи, док није помро сав тај нараштај који је чинио зло пред Господом.

А сада сте, породе грешнички, ступили на место својих предака да још више навучете на Израиља пламтећи гнев Господњи. Ако се одвратите од њега, он ће их и даље оставити у пустињи; тако ћете упропастити сав овај народ."

А они му приступише и рекоше: „Подигли бисмо овде само оборе за нашу стоку и градове за наше жене и децу, али ћемо се наоружати и хитро стати на чело Израиљаца, док их не доведемо на њихово место. А наше жене и деца нека остану у утврђеним градовима због становника ове земље. Својим се домовима нећемо враћати све док сваки Израиљац не прими свој део у наследство. Ипак, ми нећемо примити свој део у наследство са њима, тамо с оне стране Јордана и даље, пошто нам је наследство припало на овој, источној страни Јордана."

Мојсије им рече: „Ако одржите реч – ако наоружани пођете у рат пред Господом, те сваки од вас наоружан пређе преко Јордана пред Господом, док он не истера испред себе своје непријатеље, и док земља не буде покорена пред Господом, онда се можете вратити, па ћете бити решени кривице пред Господом и пред Израиљцима. Тада ће вам ова земља припасти у наследство пред Господом.

Али ако не урадите тако, згрешићете против Господа. Знајте да ћете испаштати за свој грех. Подигните градове за своје жене и децу и торове за своје овце, али урадите што сте обећали."

Гадовци и Рувимовци одговорише Мојсију: „Твоје слуге ће учинити као што наш господар заповеда. Наша деца и жене, наша стада и стока остаће тамо у галадским градовима, а твоје слуге, сви који су наоружани за рат, прећи ће да ратују пред Господом, као што наш господар каже."

Затим је Мојсије ради њих издао заповест свештенику Елеазару, Исусу, сину Навиновом и главарима отачких домова Израиљевих племена. Мојсије им рече: „Ако Гадовци и Рувимовци, сви људи

наоружани за рат, прећу с вама преко Јордана испред Господа, и земља буде покорена пред вама, ви ћете им дати галадску земљу у посед. Уколико њихови људи не прећу наоружани с вама, нека приме свој посед међу вама у хананској земљи."

Гадовци и Рувимовци одговоре: „Учинићемо онако како је Господ рекао твојим слугама. Прећи ћемо под оружјем пред Господом у хананску земљу, али ћемо задржати наследство у нашем поседу с ове стране Јордана."

Затим је Мојсије доделио Гадовцима, Рувимовцима и половини племена Манасије, Јосифовог сина, царство аморејског цара Сихона, и царство васанског цара Ога, земљу са градовима унутар њених граница, и околне области.

Гадовци су подигли Девон, Атарот, Ароир. Атарот-Софан, Јазир, Јогвеју, утврђене градове Вет-Нимру и Вет-Аран, и торове за овце. Рувимовци су саградили Есевон, Елеалију, Киријатајим, Навав и Вал-Меон, којима су променили имена, и Сивму; градовима које су саградили дали су другачија имена.

Потомци Махира, сина Манасијиног, су отишли у Галад, освојили га и истерали из њега Аморејце који су били у њему. Мојсије је дао Галад Махиру, сину Манасијином, који се населио у њему. Манасијин син Јаир је отишао и освојио њихова села, које је прозвао „Јаирова села". Затим је Новах отишао и освојио Кенат са његовим насељима, и прозвао га Новах по свом имену.

Ово су постаје Израиљаца, када су изашли из Египта по својим одредима под водством Мојсија и Арона. Мојсије је пописао места њиховог поласка од постаје до постаје, како је заповедио Господ. Ово су њихове постаје према полазним тачкама:

Кренули су из Рамесе првог месеца петнаестог дана. Дан после Пасхе, Израиљци су победоносно изашли наочиглед свих Египћана, док су Египћани сахрањивали све своје прворођенце, које је Господ побио међу њима. А Господ је извршио правду и над њиховим боговима.

Израиљци су кренули из Рамесе и улогорили се у Сокоту.

Кренули су из Сокота и улогорили се у Етаму, који је на рубу пустиње.

Кренули су из Етама, скренули према Пи-Хахироту, који је насупрот Вел-Сефона, и улогорили се пред Мигдолом.

Кренули су из Ирота, па су средином мора прешли у пустињу. Затим су ишли три дана преко пустиње Етама и улогорили се у Мари.

Отишли су из Маре и дошли у Елим, где је било дванаест студенаца и седамдесет палминих стабала, и тамо се улогорили.
Кренули су из Елима и улогорили се код Црвеног мора.
Затим су отишли од Црвеног мора и улогорили се у пустињи Син.
Отишли су из пустиње Син и улогорили се у Дафаки.
Отишли су из Дафаке и улогорили се у Елуси.
Отишли су из Елусе и улогорили се у Рафидину, где није било воде да народ пије.
Отишли су из Рафидина и улогорили се у Синајској пустињи.
Кад су отишли из Синајске пустиње улогорили су се у Киврот-Атави.
Отишли су из Киврот-Атаве и улогорили се у Асироту.
Отишли су из Асирота и улогорили се у Ратами.
Отишли су из Ратаме и улогорили се у Римон-Фаресу.
Отишли су из Римон-Фареса и улогорили се у Ливни.
Отишли су из Ливне и улогорили се у Реси.
Отишли су из Ресе и улогорили се у Келати.
Отишли су из Келате и улогорили се код горе Сафера.
Отишли су од горе Сафера и улогорили се у Харади.
Отишли су из Хараде и улогорили се у Макелоту.
Отишли су из Макелота и дошли у Катати.
Отишли су из Катате и улогорили се у Тарати.
Отишли су из Тарате и улогорили се у Метеки.
Отишли су из Метеке и улогорили се у Асмони.
Отишли су из Асмоне и улогорили се у Мосероту.
Отишли су из Мосерота и улогорили се у Вене-Јакане.
Отишли су из Вене-Јакане и улогорили се у Хор-Гадгади.
Отишли су из Хор-Гадгаде и улогорили се у Јотвати.
Отишли су из Јотвате и улогорили се у Еврони.
Отишли су из Евроне и улогорили се у Есион-Геверу.
Отишли су из Есион-Гевера и улогорили се у пустињу Цин, то јест у Кадису.
Отишли су из Кадиса и улогорили се код горе Ор, на крају едомске земље. Тада се свештеник Арон попео на гору Ор по Господњој заповести и умро тамо, првог дана петог месеца, у четрдесетој година по изласку Израиљаца из Египта. Арону је било стотину двадесет три године кад је умро на гори Ор.
А цар Арада, Хананац, који је живео у Негеву хананском, чуо је о доласку Израиљаца.
Затим су отишли од горе Ора и улогорили се у Салмону.
Отишли су из Салмона и улогорили се у Финону.
Отишли су из Финона и улогорили се у Овоту.

Отишли су из Овота и улогорили се код Ије-Аварима, на подручју Моава.
Отишли су из Ије-*Аварима* и улогорили се у Девон-Гаду.
Отишли су из Девон-Гада и улогорили се у Гелмон-Девлатаиму.
Отишли су из Гелмон-Девлатаима и улогорили се код аваримских гора, пред Нававом.
Отишли су из аваримских гора и улогорили се на моавским пољанама, крај Јордана, код Јерихона. Тако су логоровали крај Јордана, на моавским пољанама, од Вет-Јесимота па све до Авел-Ситима.

Тамо, на моавским пољанама, крај Јордана код Јерихона, Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и реци им: ’Кад преко Јордана пређете у хананску земљу, истерајте пред собом све становнике земље. Уништите све њихове кипове, затрите све њихове ливене идоле, и разорите све њихове узвишице. Заузмите земљу и настаните се у њој, јер сам је вама дао у посед. Земљу поделите жребом према својим породицама. Већој дајте веће наследство а мањој дајте мање наследство. И шта коме жреб одреди то нека му буде. Примићете наследство према отачким племенима.

Али ако не истерате пред собом становнике земље, они које оставите биће вам иверје у очима и трње у боковима; они ће вас кињити у земљи у којој живите. А оно што сам наумио да учиним њима, то ћу учинити вама.’“

Господ рече Мојсију: „Заповеди Израиљцима и реци им: ’Кад уђете у хананску земљу, земља која вам је припала у посед имаће ове границе:

Јужни део ће вам се протезати од пустиње Цин уз Едом. Јужна граница ће вам се протезати с руба Мртвог мора на истоку, па ће завијати на југ према Акравимској узвишици, ићи према Цину, настављати се јужно од Кадис-Варније, избити на Асар-Адар и прелазити преко Асемоне. Граница ће, затим, од Асемоне скренути према Египатском потоку и избити на море.

Западна граница ће вам бити Велико море; то нека вам буде западна граница.

Ово ће вам бити северна граница: омеђите је од Великог мора па до горе Ора. Од горе Ора омеђите себи границу до Лево-Амата, а крај границе нека буде Седад. Нека се граница пружа до Зефрона, а крај нека јој буде код Асар-Енана. Нека вам то буде северна граница.

Затим омеђите себи границу од Асар-Енана до Сефама. Од Сефама граница ће се спуштати према Ривли источно од Ајина, и наставити да се спушта док не дође до источне обале језера Хинерет. Затим ће се граница спуштати на Јордан и завршавати на Мртвом мору.

То ће бити ваша земља са границама које је окружују.'"

Мојсије заповеди Израиљцима: „Ово је земља коју ћете жребом наследити, за коју је Господ заповедио да је добије девет и по племена. Наиме, отачки домови потомака Рувимовог племена, отачки домови потомака Гадовог племена, већ су примили своје наследство. Своје наследство је примила и половина Манасијиног племена. Два и по племена су узели своје наследство с друге стране Јордана, насупрот Јерихона, с источне стране."

Господ рече Мојсију: „Ово су имена људи који ће вам поделити земљу: свештеник Елеазар и Исус, син Навинов. Узми и по једног кнеза из сваког племена да расподељују земљу.

Ово су имена тих људи:

Халев, син Јефонијин, из Јудиног племена;
Самуило, син Амијудов, из племена Симеунових потомака;
Елдад, син Хаслонов, из Венијаминовог племена;
кнез Вукија, син Јеклинов, из племена Данових потомака.
Од Јосифових потомака: кнез Анило, син Уфидов, из племена Манасијиних потомака;
кнез Кемуило, син Сафтанов, из племена Јефремових потомака;
кнез Елисафан, син Фарнахов, из племена Завулонових потомака;
кнез Фалтило, син Озаинов, из племена Исахарових потомака;
кнез Ахијуд, син Селемијин, из племена Асирових потомака;
и кнез Фадаило, син Амијудов, из Нефталимовог племена."

Овима је Господ заповедио да расподеле наследство Израиљцима у хананској земљи.

Господ рече Мојсију на моавским пољанама код Јордана насупрот Јерихона: „Заповеди Израиљцима нека од свог наследства које поседују дају Левитима градове да у њима живе. Дај Левитима и пашњаке који окружују градове. Градови у којима ће живети нека буду њихови, а пашњаци нека буду за њихову стоку и све њихове животиње.

Нека пашњаци око градова које ћеш дати Левитима, буду хиљаду лаката удаљени од градског зида, свуда унаоколо. Изван града измери две хиљаде лаката на источној страни града, две хиљаде лаката на јужној страни, две хиљада лаката на западној страни и

две хиљаде лаката на северној страни, тако да град буде у средини. То нека им припадне као градски пашњаци.

Од градова које ћете дати Левитима, шест ће бити градови-уточишта, где ћете дозволити убици да побегне. Уз њих додајте још четрдесет два града. Нека буде укупно четрдесет осам градова, са њиховим пашњацима, које ћете дати Левитима Кад дајете градове од поседа Израиљаца, од већих племена узмите више, а од мањих узмите мање. Нека свако племе уступи нешто градова Левитима према обиму наследства које је примило."

Господ рече Мојсију: „Говори Израиљцима и реци им: 'Кад преко Јордана пређете у хананску земљу, одвојте себи градове за градове-уточишта, где ће побећи неко ко нехотице убије човека. Нека вам ти градови буду уточишта од осветника, да убица не би умро пре него што стане на суд пред заједницу. Од градова које ћете дати, шест ће вам бити градови-уточишта. За градове-уточишта дајте три града с друге стране Јордана, а три града у хананској земљи. Нека ових шест градова служе као уточишта Израиљцима, странцу и дошљаку, где ће побећи свако ко је нехотице убио некога.

Али ако неко удари кога гвозденом алатком, те он умре, он је убица; нека се убица свакако погуби. Ако неко удари кога каменом из руке од кога се може погинути, и тај умре, он је убица; нека се убица свакако погуби. Ако неко удари кога дрвеним предметом из руке од кога се може погинути, и тај умре, он је убица; нека се убица свакако погуби. Крвни осветник мора лично да убије убицу. Када га сретне нека га убије. Ако неко из мржње, намерно, баци нешто на кога, па га убије, или из непријатељства руком удари кога, па он умре, нека тај што га је ударио буде свакако погубљен; убица је. Нека крвни осветник погуби убицу када га сретне.

Али ако га случајно гурне без непријатељства, или ако нехотице баци нешто на њега, или, не видећи га, случајно испусти на њега какав камен који може да усмрти, па он умре, а притом му није био непријатељ, нити је намеравао да му науди, тада нека заједница, према овим прописима, просуди између онога који је усмртио и осветника. Нека заједница избави убицу из руку крвног осветника, и нека га врати у град-уточиште у који је побегао. Нека остане у њему до смрти Првосвештеника, који је био помазан светим уљем.

Ако убица ступи изван границе града-уточишта у који је побегао, а крвни осветник наиђе на њега изван границе његовог града-уточишта, па крвни осветник убије убицу, неће бити крив за проливену крв. Наиме, убица мора да остане у граду-уточишту до

смрти Првосвештеника. После смрти Првосвештеника убица може да се врати у земљу где има посед.

Ово су уредбе и прописи за вас и ваше нараштаје у свим вашим местима.

Ко год убије човека нека се погуби на сведочанство сведока. Нико не може да буде осуђен на смрт на основу сведочанства једног сведока.

Не примајте откупнину за живот убице који је крив за смрт; он мора свакако да се погуби.

Не примајте откупнину ни за онога који је побегао у свој градуточиште, да би се вратио и живео у земљи пре смрти Првосвештеника.

Не оскрнављујте земљу у којој живите, јер крв оскрнављује земљу. Никакво откупљење се не може извршити за земљу на којој је проливена крв, осим крвљу онога који ју је пролио. Не оскрнављујте земљу у којој живите, и где ја пребивам; јер ја, Господ, пребивам међу Израиљцима.'"

Главари отачких домова породица потомака Галада, сина Махировог, сина Манасијиног, из родова Јосифових потомака, приступе и обрате се Мојсију и кнезовима, главарима отачких домова Израиљаца. Рекли су: „Господ је заповедио моме господару да се Израиљцима жребом поделе наследство. Господ је такође заповедио моме господару да се наследство нашег брата Салпада да његовим ћеркама. Међутим, ако се оне удају за некога из другог израиљског племена, њихов део наследства биће отуђен од наследства наших предака и бити припојен наследству другог племена у које се удају. Тако ће нам се одузети део наследства које нам је додељено. А кад Израиљцима дође опросна година, онда ће њихов део наследства прећи у наследство племена у које се удају. Тако ће њихов део наследства бити отуђен од наследства наших предака."

Тада је Мојсије, према Господњој речи, заповедио Израиљцима: „Истина је што потомци Јосифовог племена кажу. Ово је реч коју Господ заповеда за Салпадове ћерке: 'Оне могу да се удају за кога хоће, под условом да се удају у породицу из племена свога оца. Наследство Израиљаца се не може преносити с племена на племе; нека сви Израиљци задрже наследство својих отачких племена. Свака ћерка која наследи део у једном од израиљских племена мора да се уда у породицу из племена свога оца, како би сваки Израиљац задржао у поседу наследство својих отаца. Наследство се не може преносити с племена на племе, јер сва израиљска племена морају да задрже своје наследство.'"

Салпадове ћерке су урадиле онако како је Господ заповедио Мојсију. Мала, Терса, Егла, Мелха и Нуја, Салпадове ћерке, удале су се за синове својих стричева, и тако постале жене Манасијиних синова, Јосифових потомака; па је наследство остало у племену породице њиховог оца.

Ово су заповеди и прописи које је Господ преко Мојсија дао Израиљцима на моавским пољанама насупрот Јордана, близу Јерихона.

5. Мојсијева

Поновљени Закон (Пета књига Мојсијева)

Ово су речи које је Мојсије изговорио свем Израиљу с оне стране Јордана, у пустињи у Арави насупрот Суфу, између Фарана и Тофела, Лавана, Асирота и Ди Захава. А од Хорива до Кадис-Варније преко горе Сир има једанаест дана хода.

Четрдесете године првога дана једанаестога месеца, Мојсије је рекао Израиљцима све што му је Господ заповедио да им каже. Након што је поразио аморејског цара Сихона који је владао у Есевону и васанског цара Ога који је владао у Астароту у Едрајину, с оне стране Јордана, у земљи моавској, Мојсије је почео да објашњава овај Закон. Говорио је:

„Господ, наш Бог, рекао нам је на Хориву: 'Доста сте боравили на овој гори. Запутите се у горски крај Аморејаца и свих њихових суседа, у Араву, у горје, у равницу и Негев, у Приморје, у земљу Хананаца, и у Ливан све до велике реке, реке Еуфрата. Погледајте! Предао сам вам ову земљу. Идите и заузмите ту земљу за коју се Господ заклео вашим оцима Аврахаму, Исаку и Јакову, да ће је дати њима и њиховом потомству после њих.'

У то време сам вам рекао: 'Не могу сам управљати вама. Господ вас је толико умножио да вас је данас као звезда на небу. Господ, Бог ваших отаца, нека вас умножи хиљаду пута више! Нека вас благослови, као што вам је обећао! Како бих, иначе, ја сам могао да носим ваш терет, ваша бремена и спорове? Изаберите себи из сваког племена људе мудре, разумне и искусне да вам их поставим за главаре.'

А ви сте ми одговорили: 'Добро је то што си рекао да ћеш учинити!'

Тада сам узео главаре племена, људе мудре и искусне, па сам их поставио вама за главаре, за заповеднике јединица од хиљаду, стотину, педесет и десет, и за племенске заповеднике. У то време сам заповедио вашим судијама: 'Саслушајте своју браћу и судите праведно кад неко има спор са својим сународником, или са странцем. Не будите пристрани у суђењу, него саслушавајте како малог, тако великог. Не плашите се никога, јер суд припада Богу. Ако је спор сувише тежак за вас, донесите га мени да чујем.' У то време сам вам заповедио све што имате да чините.

Затим смо отишли с Хорива, па смо прешли сву ону велику и застрашујућу пустињу коју сте видели на путу према горском крају Аморејаца, како нам је заповедио Господ, наш Бог. Тако смо дошли

у Кадис-Варнију. Ја сам вам тада рекао: ’Дошли сте у горски крај Аморејаца, који вам даје Господ, Бог ваш. Види, Господ, Бог твој, предао ти је ову земљу. Успни се и освоји је, као што ти је рекао Господ, Бог твојих отаца. Не бој се и не страхуј!’

Тада сте ми сви ви приступили и рекли: ’Хајде да пошаљемо људе испред нас да извиде земљу и донесу нам извештај о путу којим ћемо ићи и градовима у које ћемо доћи.’

Овај предлог ми се допао. Зато сам одабрао између вас дванаесторицу људи, из сваког племена по једног. Они су кренули, успели се у горје, те дошли у долину Есхол и извидели је. Онда су понели у својим рукама плодове те земље, па су се спустили к нама и донели нам извештај. Рекли су: ’Земља коју нам Господ даје је добра.’

Међутим, ви нисте хтели да пођете горе, него сте се побунили против наредбе Господа, свога Бога. Гунђали сте у својим шаторима и говорили: ’Господ нас мрзи! Извео нас је из Египта да нас преда Аморејцима у руке, како би нас истребили. Куда да идемо? Наша браћа су напунила наше срце страхом, говорећи: „тај народ је већи и виши растом од нас, а градови су им огромни и опасани зидинама до небеса. И Енаковце смо тамо видели!“’

Тада сам вам рекао: ’Не страхујте! Не бојте их се! Господ, Бог ваш, који иде пред вама, ратоваће за вас, као што је то чинио у Египту на ваше очи. У пустињи си видео да те је Господ, Бог твој, носио као што отац носи свога сина током целог пута који сте превалили све док нисте дошли до овог места.’

Али и поред тога нисте се поуздали у Господа, Бога свога, који иде пред вама да вам потражи место за таборовање – ноћу у огњу да видите пут на који сте кренули, а дању у облаку.

Кад је Господ чуо шта сте рекли, разгневио се и заклео: ’Ниједан од ових људи из овог злог нараштаја неће видети добру земљу за коју сам се заклео да ћу је дати вашим оцима, осим Халева, сина Јефонијина. Он ће је видети! Њему и његовим синовима ћу дати земљу у коју је ступио, зато што се потпуно поуздао у Господа.’

Због вас се Господ разгневио и на мене, па је рекао: ’Ни ти нећеш ући тамо! Исус, син Навинов, који стоји пред тобом, ући ће тамо. Охрабри га, јер ће он увести Израиља да прими земљу у посед. А ваша деца, за коју сте рекли да ће постати плен, они ће ући тамо. Њима ћу дати да заузму земљу. Ви, пак, крените натраг и идите у пустињу према Црвеном мору.’

Ви сте ми одговорили: ’Згрешили смо Господу. Кренућемо горе и ратовати како је заповедио Господ, Бог наш.’ Сваки човек је припасао своје оружје мислећи да је лако успети се у горски крај.

Тада ми је Господ рекао: ’Реци им: „Не пењите се и не ратујте, јер нећу бити међу вама; иначе ћете бити потучени од својих непријатеља!“’

Ја сам вам то рекао, али ви нисте послушали. Побунили сте се против онога што је Господ рекао, па сте се припасали и успели у горје. Тада су изашли Аморејци који живе у горју и пресрели вас гонећи вас као пчеле. Тукли су вас од Сира до Орме. Онда сте се вратили и плакали пред Господом. Али Господ није слушао ваш вапај, нити се обазрео на вас. Зато сте остали у Кадису много дана – онолико колико сте остали тамо.

Окренули смо се и запутили у пустињу према Црвеном мору како нам је рекао Господ. Дуго времена смо се вртели око горе Сир.

Тада ми је Господ рекао: ’Доста сте се вртели око ове горе. Окрените се према северу! Заповеди народу: „Сада пролазите кроз подручје ваше браће, Исавових потомака, који живе у Сиру. Они вас се боје, али се ви добро чувајте! Не упуштајте се у сукоб са њима, јер вам нећу дати ни стопу од њихове земље. Наиме, Сир сам дао Исаву у посед. Храну од њих купујте за новац, да имате шта да једете, а такође и воду плаћајте новцем.“’

Јер, Господ, Бог твој, који те је благословио у свим твојим подухватима, зна да пролазиш кроз ову велику пустињу. Господ, Бог твој, ових је четрдесет година био с тобом, те ти ништа није недостајало.

Тако смо заобишли своју браћу, потомке Исавове, који живе у Сиру, путем што води у Араву, Елат и Есион-Гевер, па смо скренули на пут што води у моавску пустињу.

Господ ми рече: ’Не нападај Моавце, нити ступај у рат с њима, јер ти нећу дати у посед њихову земљу: Лотовим потомцима сам дао Ар у посед.’ (Тамо су некада живели Емијци. Био је то народ велики и бројан; високи као Енаковци. Њих, као и Енаковце, такође сврставају у Рефаимце, иако их Моавци зову Емијцима. У Сиру су некада живели Хоријци. Исавови потомци су присвојили њихову земљу, истребили их и населили се на њихово место. То исто је учинио Израиљ у земљи коју му је Господ дао у посед.)

’А сад устаните и пређите преко потока Зареда.’ Тако смо прешли преко потока Зареда.

Путовали смо тридесет осам година од Кадис-Варније до преласка потока Зареда, све док није помро читав тај нараштај људи у табору способних за ратовање, као што им се Господ заклео. Шта више, Господња рука се окренула против њих да их смете усред табора, док сви нису били истребљени.

А када су помрли у народу сви људи способни за ратовање, Господ ми рече: ’Данас прелазиш преко моавског подручја код Ара. Кад се приближиш Амонцима, не нападај их, нити се упуштај у сукоб са њима, јер ти нећу дати у посед земљу Амонаца. Наиме, њу сам је дао у посед Лотовим потомцима.’ (Та земља је некада припадала Рефаимцима, које су Амонци звали и ’Замзумићанима’. То је био народ велики и бројан; били су високог раста као Енаковци. Господ их је истребио пред Амонцима који су присвојили њихову земљу и населили се на њихово место. То су исто учинили и потомци Исава који живе у Сиру. Они су истребили Хоријце, присвојили њихову земљу и настанили се на њихово место где живе све до данас. А Авинце, који су живели у селима око Газе, истребили су Кафторејци, који долазе из Кафтора, и населили се на њихово место.)

’Устаните и наставите пут, па пређите преко потока Арнона! Ево, предао сам вам у руке Сихона, цара есевонског, Аморејца, и његову земљу. Почни да је освајаш! Ступи у рат против њега! Данас почињем да пред тобом ширим страх и трепет међу народе под целим небом. Они ће чути гласине о теби, па ће дрхтати од страха пред тобом и спопадаће га ужас од тебе.’

Тада сам из пустиње Кедемот послао гласнике есевонском цару Сихону с мирољубивом поруком: ’Дозволи ми да прођем преко твоје земље. Ићи ћу главним путем и нећу скретати ни десно ни лево. Храну за јело и воду за пиће продај ми за новац. Само ми дозволи да прођем пешице, док не пређем преко Јордана у земљу коју нам даје Господ, Бог наш. Тако су ми учинили и Исавови потомци који живе у Сиру и Моавци који живе у Ару.’ Али Сихон, цар есевонски, није нам дао да прођемо, јер је Господ, Бог твој, учинио његов дух непопустљивим а његово срце тврдим, како би га предао у твоје руке, као што и јесте данас.

Господ ми рече: ’Ево, почео сам да ти предајем Сихона и његову земљу. Почни да освајаш његову земљу, како би је присвојио!’

Тада је Сихон изашао пред нас, он и сав његов народ у бој код Јасе. Али, Господ, Бог наш, нам га је предао, тако да смо поразили њега, његове синове и његов народ. У то време смо заузели све његове градове и извршили клето уништење над сваким градом – над мушкарцима, женама и децом – никог живог нисмо оставили. Запленили смо само стоку и однели плен из градова које смо освојили. Од Ароира, који се налази код потока Арнона и града који је код потока, све до Галада, није било града који је био превисок за нас. Све нам их је предао Господ, Бог наш. Само се земљи Амонаца

ниси приближавао: потоку Јавоку, нити градовима у горју, баш како је заповедио Господ, Бог наш.

Затим смо се окренули и кренули горе путем за Васан. Тада је Ог, васански цар, и сав његов народ, изашао у бој против нас код Едрајина. Тада ми Господ рече: 'Не бој га се, јер сам у твоје руке предао и њега, и сав његов народ и његову земљу. Учини с њим као што си учинио с аморејским царем Сихоном, који је живео у Есевону.'

Господ, наш Бог, је предао у наше руке васанског цара Ога и сав његов народ; тако да му није остао ни један преживели. У то време смо заузели све његове градове. Није било града који им нисмо одузели – шездесет градова, то јест, целу област Аргов, Огово царство у Васану. Сви ови градови су били утврђени високим зидинама, вратима и преворницама. Уз њих је било много неутврђених села. И над њима смо извршили клето уништење, као што смо учинили са есевонским царем Сихоном, када смо извршили клето уништење над свим њиховим градовима: над мушкарцима, женама и децом. Запленили смо само стоку и однели плен из градова.

Тако смо у оно време отели земљу из руку двојице аморејских царева, што се налази с оне стране Јордана, од потока Арнона до горе Ермон (Сидонци зову Ермон Сирјон а Аморејци га зову Сенир), све градове у равници, у целом Галаду, целом Васану, све до Салке и Едрајина – градове Оговог царства у Васану. (Ог, васански цар, је једини преостали Рефаимац. Његов гвоздени кревет се још увек налази у Рави амонској. Био је девет лаката дуг и четири лакта широк, мерено обичним лактом.)

У то време смо освојили ову земљу од Ароира који је код потока Арнона. Пола галадског горја и његове градове дао сам Рувимовом и Гадовом племену. Што је остало од Галада и цели Васан, Огово царство, дао сам половини Манасијиног племена. Цела арговска област и сав Васан некада су се звали 'земља Рефаимаца'. Јаир, Манасијин син, је освојио цели арговски крај до гесурске и махатске границе. Та васанска места је назвао по себи, тако да се и дан данас зову 'Јаирова села'. Махиру сам дао Галад. Рувимовом и Гадовом племену сам дао подручје од Галада код потока Арнона, чијом средином се пружа граница, све до потока Јавока, где је Амонска граница. Јордан и Арава су служили као граница која се протезала од језера Хинерет до мора код Араве – Мртвог мора – подно обронака Фасге на истоку.

У оно време сам вам заповедио: 'Господ, Бог ваш, дао вам је ову земљу да је запоседнете. Сви ви који сте способни за бој крените

наоружани испред своје браће. Нека само ваше жене, нејач и стока – јер знам да имате много стоке – остану у вашим градовима које сам вам дао. Кад Господ да починак вашој браћи и вама, те кад освоје земљу коју им Господ даје с оне стране Јордана, тада сваки човек нека се врати на посед који сам вам дао.'

У оно време сам заповедио Исусу: 'Својим очима си видео све што је Господ, Бог твој, учинио овој двојици царева; Господ ће тако учинити и другим царствима кроз која будеш пролазио. Не плаши их се, јер ће се Господ, Бог ваш, борити за вас.'

У оно време сам молио Господа: 'Господе, Боже, ти си почео да показујеш своме слузи своју величину и своју моћну руку. Јер, који то Бог на небесима или на земљи може да чини таква дела и чудеса? Сада ми допусти да уђем и видим добру земљу с оне стране Јордана, предивно горје и Ливан.'

Али се Господ наљутио на мене због вас и није ме послушао. Господ ми је рекао: 'Доста! Не помињи ми више ово! Успни се на врх Фасге и дигни свој поглед према западу и северу, према југу и истоку. Добро погледај својим очима, јер нећеш прећи преко овог Јордана. Исуса уведи у дужност; охрабри га и осоколи, јер ће он предводити овај народ и довести их да приме у посед ову земљу коју ћеш видети.' Тако смо остали у долини код Вет-Фегора.

А сад, Израиљу, послушај заповести и уредбе које вас учим да држите, да бисте могли да живите, те да бисте могли да уђете и запоседнете земљу коју вам даје Господ, Бог ваших отаца. Не додајте ништа ономе што вам заповедам, нити шта одузимајте од тога, него држите заповести Господа, Бога вашег, које вам налажем.

Својим очима сте видели шта је Господ учинио Вал-Фегору – како је Господ, Бог твој, истребио из твоје средине сваког ко је пошао за Вал-Фегором. А ви, који сте стали уз Господа, живи сте и данас.

Ево, поучио сам вас о заповестима и уредбама које ми је Господ, Бог мој, заповедио да их вршите у земљи у коју улазите да је запоседнете. Држите их и вршите, јер ће то бити ваша мудрост и разум у очима народа. Кад буду чули за све ове уредбе, рећи ће: 'Само је овај велики народ мудар и разуман.' Јер, има ли који други велики народ бога који му је толико близу као што је нама близу Господ, Бог наш, кад год га призовемо? Који то велики народ има тако праведне заповести и уредбе, као што је сав овај Закон који вам данас дајем?

Само пази и добро се чувај да не заборавиш догађаје које си видео својим очима. Нека не ишчиле из твог сећања целог твог

живота; шта више, поучи о њима и своју децу и своје унуке. Оног дана када си стајао на Хориву пред Господом, Богом својим, Господ ми је рекао: ’Окупи ми народ да чује моје речи, да науче да ме се боје докле год живе у овој земљи, и да томе науче и своју децу.’ Ви сте се примакли и стали у подножје горе која је бацала огањ све до самог неба, док је околину прекривао мрак и густа тама. Тада вам је Господ проговорио из огња. Чули сте звук речи, али нисте видели никакав лик – чули сте само глас. Он вам је објавио свој савез и заповедио вам да вршите десет заповести које је написао на две камене плоче. У оно време ми је Господ заповедио да научите заповести и уредбе, како бисте их вршили у земљи у коју улазите да је освојите.

Зато се добро узмите у памет! Онога дана када вам је Господ говорио на Хориву из огња, нисте видели никакав лик, да се не бисте покварили, те да не бисте направили себи исклесани лик или кип у облику мушких или женских ликова, нити у облику стоке што је на земљи, или птица што лете по небесима, нити у облику гмизаваца што пузе по земљи, или риба што су у води под земљом. И кад погледаш на небо и видиш сунце, месец и звезде – сву војску небеску, немој да се превариш и почнеш да им се клањаш и да им служиш. Њих је Господ, Бог твој, дао за све народе под целим небом. А вас је Господ узео и извео вас из оне усијане пећи, Египта, да будете његов народ, његова својина, као што и јесте данас.

Но, Господ се разгневио на мене због вас и заклео се да нећу прећи преко Јордана и ући у добру земљу који ти Господ, Бог твој даје у посед. И ето, ја ћу умрети у овој земљи и нећу прећи преко Јордана, а ви ћете прећи и заузети ову добру земљу. Пазите да не заборавите савез који је Господ, Бог ваш, склопио са вама, да не би правили себи клесане ликове било чега што вам је забранио Господ, Бог ваш. Јер, Господ, Бог твој, огањ је који спаљује; он је љубоморни Бог.

А, ако добијеш синове и унуке и останете у земљи, па се покварите и начините себи свакојаке клесане ликове чинећи што је зло у очима Господа, Бога твога, те изазовете његов гнев, ево – позивам данас против вас небо и земљу као сведоке – бићете брзо истребљени из земље у коју идете преко Јордана да је заузмете; нећете дуго остати на њој, него ћете бити сасвим истребљени. Господ ће вас расејати међу народе. Од вас ће преостати тек мали број међу народима којима ће вас Господ одвести. Тамо ћете служити боговима које су људске руке начиниле од дрвета и камена, који не могу ни да виде ни да чују, ни да једу ни да миришу. Оданде ћете

тражити Господа, Бога свога. Наћи ћеш га ако га потражиш свим срцем својим и свом душом својом. Када будеш у невољи и све те ово снађе у последњим данима, тада ћеш се окренути Господу, Богу своме, па ћеш слушати његов глас. Јер, Господ, Бог твој, милостиви је Бог; он те неће оставити ни уништити, нити ће заборавити савез који је под заклетвом склопио с твојим оцима.

Стога, испитај протекла времена што су минула пре тебе, од када је Бог створио човечанство на земљи, распитај се с једног краја неба до другог: зар се икада нешто тако величанствено догодило? Зар се тако нешто чуло? Зар је који народ чуо да му глас Божији говори из огња, као што си ти чуо и остао жив? Или, зар је иједан бог покушао да оде и узме један народ за себе из другог народа казнама, знацима и чудесима, ратом, моћном руком и испруженом мишицом, те великим страхом, као што је све то Господ, Бог твој, урадио за тебе у Египту на твоје очи?

То ти је показано да знаш да је Господ прави Бог и да осим њега нема другог. Огласио ти се с неба да се поучиш. На земљи ти је дозволио да видиш његов велики огањ и да чујеш његове речи из огња. А зато што је заволео твоје оце, изабрао је њихово потомство после њих. Тебе је, пак, извео из Египта својом великом силом, да истера велике народе који су бројнији од тебе, како би те увео у земљу и дао ти је у посед, као што је то данас.

Стога, знај данас и узми к срцу да је Господ прави Бог горе на небесима и доле на земљи; другога нема. Држи његове законе и заповести које ти заповедам данас, да добро буде теби и твојим синовима после тебе и да проживиш дуго времена на земљи коју ти Господ, Бог твој, даје у све дане.“

Тада је Мојсије издвојио три града источно од Јордана, где сваки убица може да побегне ако случајно убије свога ближњег према коме није гајио мржњу, те тако спасе себи живот у једном од тих градова. А ово су градови: за Рувимово племе – Восор на пустињској висоравни, за Гадово племе – Рамот у Галаду, за Манасијино племе – Голан у Васану.

Ово је Закон који је Мојсије изложио Израиљцима; ово су прописи, уредбе и правила које је Мојсије саопштио Израиљцима кад су изашли из Египта, с оне стране Јордана, у долини насупрот Вет-Фегора, у земљи Сихона, аморејског цара који влада у Есевону. Њега су Мојсије и Израиљци поразили кад су изашли из Египта и освојили његову земљу, те земљу Ога, цара васанског, двају аморејских царева који су живели с друге стране Јордана, на истоку: од Ароира, који се налази на обали потока Арнона до горе Сириона, то

јест, Ермона, и сву Араву на источној страни Јордана, све до мора код Араве, под обронцима Фасге.

Мојсије позва све Израиљце и рече им: „Послушај, о Израиљу, све прописе и одредбе које вам данас говорим на ваше уши! Научите да их држите, како бисте их вршили. Господ, Бог наш, је са нама склопио савез на Хориву. Господ није склопио овај савез с вашим оцима, него с нама свима који смо овде данас живи. Господ је с вама говорио лицем у лице на гори усред огња. У оно време сам стајао између Господа и вас да вам објавим реч Господњу, јер сте се уплашили од огња, те се нисте попели на гору. Он је рекао:

’Ја сам Господ, Бог твој, који сам те извео из земље египатске, из куће ропства.

Немој имати друге богове осим мене.

Не прави себи идола, ни обличја од било чега што је горе на небесима, или доле на земљи, или у води под земљом. Не клањај им се, нити им служи. Јер сам ја, Господ, твој Бог, љубоморни Бог, који кажњава децу због кривице њихових отаца, до трећег и четвртог колена – оних који ме мрзе, али исказујем милост хиљадама који ме љубе и врше моје заповести.

Не узимај узалуд име Господа, Бога свога, јер неће пред Господом бити без кривице онај који узалуд изговара његово име.

Држи дан суботњи, и посвећуј га како ти је заповедио Господ, Бог твој. Шест дана ради и обављај све своје послове. А седми дан је субота Господу, твоме Богу. Не ради никаква посла, ни ти, ни твоји синови и ћерке, ни твоје слуге и слушкиње, ни твој во, ни твој магарац, нити ишта од твоје стоке, ни странац који живи у твојим градовима, да би се и твој слуга и твоја слушкиња одморили, као ти. Сети се да си био роб у Египту и да те је Господ, Бог твој, извео оданде снажном руком и испруженом мишицом. Зато ти је Господ, Бог твој, заповедио да вршиш дан суботњи.

Поштуј свога оца и своју мајку, као што ти је заповедио Господ, Бог твој, да би ти се продужили дани, и да би ти било добро на земљи коју ти даје Господ, Бог твој.

Не убиј!

Не чини прељубе!

Не кради!

Не сведочи лажно против ближњега свога!

Не пожели жену ближњега свога. Не прижељкуј кућу ближњега свога, ни поље његово, ни слугу његовог, ни слушкињу

његову, ни вола његовог, ни магарца његовог, нити ишта што припада твоме ближњему.’

Господ није ништа додавао речима које је громким гласом саопштио целој твојој заједници на гори из огња, облака и густе таме. Уписао их је на две камене плоче и предао ми их.

Када сте чули глас из таме, док је гора пламтела у огњу, приступили сте ми са свим главарима ваших племена и старешинама. Тада сте рекли: ’Ево, Господ, Бог наш, показао нам је своју славу и своје величанство, те смо чули његов глас из огња. Данас смо видели да човек може да остане у животу иако му Бог говори. Зашто сад да умремо? Наиме, прождраће нас овај велики огањ, па ћемо умрети ако наставимо да слушамо глас Господа, Бога нашега. Јер, постоји ли ико ко је чуо глас живога Бога да говори усред огња, као ми, и остао у животу? Ти приступи и слушај све што каже Господ, Бог наш. Све што ти саопшти Господ, Бог наш, ти пренеси нама, а ми ћемо то послушати и извршити.’

Господ је чуо што сте ми рекли, па ми је рекао: ’Послушаћу речи које ти је овај народ упутио. Добро је све што су рекли. О, кад би се само у срцу бојали мене и стално се држали мојих заповести, да би довека било добро њима и њиховој деци!

Иди и реци им нека се врате у своје шаторе. А ти остани овде са мном и ја ћу ти рећи све заповести, прописе и одредбе које ћеш их научити да врше у земљи коју им дајем у посед.’

Зато пазите да их вршите, баш као што вам је заповедио Господ, Бог ваш. Не одступајте од њих ни лево ни десно! У потпуности се држите пута који вам је одредио Господ, Бог ваш, да би остали у животу, да би вам било добро и да би дуго проживели у земљи коју ћете запосести.

Ово су заповести, прописи и одредбе које ми је Господ, Бог ваш, наредио да вас њима поучим, како бисте их вршили у земљи у коју идете да је заузмете, да би се ти, твоја деца и твоји унуци бојали Господа, Бога свога, целог свог живота, држећи све уредбе и заповести које ти налажем, и тако имали дуг живот. Слушај, Израиљу, држи их и извршавај, да ти добро буде и да се веома умножите у земљи којом теку мед и млеко, као што ти је обећао Господ, Бог твојих отаца.

Чуј, Израиљу! Господ, Бог наш, једини је Господ. Зато, воли Господа, Бога свога, свим срцем својим, свом душом својом и свом снагом својом. Нека ове речи које ти данас заповедам буду на твом срцу. Напомињи их својим синовима. Говори им о њима кад седиш у својој кући и кад идеш путем; кад лежеш и кад устајеш. Привежи

их као знак на своју руку, и нека ти буду као запис међу очима. Напиши их на довратницима свога дома и на вратима твојим.

А кад те Господ, Бог твој, уведе у земљу за коју се заклео твојим оцима, Аврахаму, Исаку и Јакову, да ће је дати теби – у добре и велике градове које ниси градио; у куће пуне сваковрсних добара, које ниси напунио; на ископане бунаре, које ниси копао, у винограде и маслињаке, које ниси садио, па се сит наједеш – пази да не заборавиш Господа, који те је извео из Египта, из куће ропства.

Бој се Господа, Бога свога, њему служи и његовим се именом заклињи. Не идите за другим боговима, божанствима народа који вас окружују, да не плане гнев Господа, Бога твога, и истреби вас с лица земље. Јер Господ, Бог ваш, који је међу вама, љубоморни је Бог. Не искушавајте Господа, Бога свога, као што сте га искушавали код Масе. Предано држите заповести Господа, Бога свога, његове прописе и уредбе које вам је дао. Чини што је праведно и добро у његовим очима, да ти буде добро и да запоседнеш добру земљу коју је Господ обећао твојим оцима, терајући све твоје непријатеље пред тобом, као што је Господ рекао.

А када те, данас – сутра, твој син упита: 'Шта значе прописи, уредбе и правила које нам је заповедио Господ, Бог наш?', ти му реци: 'Некада смо били фараонови робови у Египту, али нас је Господ извео из Египта снажном руком. Господ је на наше очи чинио велике и страшне знакове и чудеса против Египта, против фараона и против целог његовог дома. Извео нас је оданде, да нас доведе и да нам земљу за коју се заклео нашим оцима. Господ нам је заповедио да вршимо све ове уредбе, како бисмо се бојали Господа, Бога свога, и да би нам било добро у све дане, те да сачувамо животе, као што је то данас. Ово ће бити наша праведност: да држимо и вршимо све ове заповести пред Господом, Богом нашим, као што нам је он заповедио.'

Јер кад те Господ, Бог твој, уведе у земљу коју идеш да освојиш, па истераш пред собом многе народе: Хетите, Гергешане, Аморејце, Хананце, Фережане, Евејце, Јевусејце – седам народа бројнијих и јачих од тебе – и кад их Господ, Бог твој, преда у твоје руке, и ти их поразиш, изврши над њима клето уништење. Не склапај савез са њима, нити им исказуј милости. Не ступај у брак с њима. Своје ћерке не удаји за њихове синове, нити узимај њихове ћерке за своје синове, јер ће оне одвратити твоје синове од мене, да би служили другим боговима. Тада ће Господњи гнев планути против вас, па ће те брзо истребити. Него, овако ћете поступати с њима: поруши-

те њихове жртвенике, оборите њихове стубове, посеците њихове Аштартине стубове и спалите њихове кипове.

Јер, ти си народ посвећен Господу, Богу своме. Тебе је Господ, Бог твој, изабрао од свих народа који су на земљи да будеш његов народ, његова најдрагоценија својина. Господ вас није заволео и изабрао зато што сте бројнији од других народа – у ствари, ви сте били најмањи од свих народа – него зато што вас Господ воли и држи заклетву којом се заклео вашим оцима. Зато вас је Господ извео моћном руком и избавио вас из куће ропства, из руку фараона, цара египатскога. Стога, знај да је Господ, Бог твој, прави Бог, верни Бог који држи свој савез и исказује милост до хиљаду колена онима који га воле и држе његове заповести.

> А онима који га мрзе узвраћа понаособ и уништава их; ономе који га мрзи узвраћа без одлагања.

Зато, држи заповести, прописе и уредбе које ти данас заповедам да их вршиш.

Ако будеш слушао ове уредбе, те их будеш држао и вршио, Господ, Бог твој, ће држати свој савез и милост, за које се заклео твојим оцима. Тада ће те волети и благосиљати те и умножити те. Благословиће плод твоје утробе, плод твоје земље, твоје жито, младо вино и уље, телад твојих крава и прираст твоје ситне стоке, на земљи за коју се заклео твојим оцима да ће је дати теби. Од свих народа ти ћеш бити најблагословенији. Међу тобом неће бити јаловога ни јалове, нити међу твојом стоком. Господ ће отклонити од тебе сваку болест. Он те неће ударити опаким пошастима египатским за које знаш, али ће ударити њима оне који те мрзе. Уништи све народе које ти је предао Господ, Бог твој. Нека се твоје око не сажаљева над њима. Не служи њиховим боговима, јер ће ти то бити замка.

Можда ћеш рећи у себи: 'Ови народи су бројнији од мене. Како ћу их истерати?' Не бој их се, него се сети шта је Господ, Бог твој, учинио фараону и целом Египту! Својим си очима видео велике невоље, знакове и чудеса, снажну руку и испружену мишицу, којима те је Господ, Бог твој, извео. Тако ће Господ, Бог твој, учинити са свим народима којих се бојиш. Шта више, Господ, Бог твој, ће послати стршљене на њих, док не изгину преостали који се буду крили од тебе. Не плаши их се, јер је Господ, Бог твој, у твојој средини. Он је Бог, велики и страшни! Господ, Бог твој, изгониће ове народе пред тобом мало по мало. Нећеш моћи да их брзо истребиш, да се звери не би размножиле против тебе. Господ, Бог твој, ће их предати теби; унеће међу њих велику пометњу, док не буду истребљени. Он ће предати у твоје руке њихове цареве да истребиш њихово име под

небом. Нико неће моћи да ти се супротстави док их не уништиш. Кипове њихових богова спали! Не пожели њихово сребро и злато што је на њима; не узимај га да не би упао у замку, јер је то одвратно Господу, Богу твоме. Не уноси грдобу у своју кућу, да не би као она био ударен клетим уништењем. Нека ти буде мрска и одвратна, јер је одређена за клето уништење.

Држи и врши све заповести које ти данас заповедам, да бисте се умножили, те да бисте ушли и освојили земљу, за коју се Господ заклео вашим оцима. Сећај се целог пута којим те је Господ, Бог твој, водио четрдесет година у пустињи, да би те обуздао и искушао, те да би сазнао шта ти је у срцу, да ли ћеш вршити његове заповести или не. Он те је кротио, пустио те да гладујеш, па те је нахранио маном за коју ниси знао ни ти ни твоји преци, да те научи да човек не живи само од хлеба, него од сваке речи која излази из уста Господњих. За тих четрдесет година, одећа на теби није се поцепала, нити су ти ноге отицале. Стога, схвати у свом срцу да те Господ, Бог твој, одгаја као што отац одгаја сина.

Држи заповести Господа, Бога свога, да би следио његове путеве и да би га се бојао. Јер, Господ, Бог твој, води те у добру земљу, земљу потока, извора и дубинских вода што извиру у долинама и брдима; земљу пшенице и јечма, лозе, смокава и нарова, земљу маслина, уља и меда; земљу у којој нећеш јести хлеб у сиромаштву, и где ти ништа неће недостајати; земљу где камење има гвожђа, из чијих ћеш брда ископавати бакар.

Тада ћеш се најести и наситити, па ћеш благосиљати Господа, Бога свога, за добру земљу коју ти је дао. Пази да не заборавиш Господа, Бога свога, пропуштајући да држиш његове заповести, одредбе и прописе, које ти данас дајем. А кад се наједеш и наситиш, кад изградиш добре куће и у њима се настаниш, кад се твоја крупна и ситна стока размножи, кад стекнеш много сребра и злата и сва се твоја имовина увећа, немој да се узохолиш у срцу и заборавиш Господа, Бога свога, који те је извео из Египта, из куће ропства. Он је тај што те је водио кроз велику и страшну пустињу, пуну змија отровница и шкорпија, кроз сув и безводни крај и извео ти воду из стене тврде као кремен-камен. Он те је хранио маном у пустињи за коју нису знали твоји преци, да те укроти и искуша, те да те на крају учини срећним. Немој тада да кажеш у своме срцу: ’Својом силом и снагом својих руку сам стекао себи ово богатство.’ Сети се да ти Господ, Бог твој, даје снагу да стичеш богатство, да испуни свој савез за који се заклео твојим оцима, као што је то данас.

А ако заборавиш Господа, Бога свога, па кренеш за другим боговима те им будеш служио и клањао им се, јамчим вам да ћете бити истребљени. Као што Господ истребљује народе пред вама, тако ћете и ви бити истребљени, јер нисте послушали глас Господа, Бога свога.

Слушај, Израиљу! Данас прелазиш Јордан да уђеш и овладаш народима већим и бројнијим од тебе, и огромним градовима опасаним до небеса. Ту живе Енаковци, народ велики и високог раста, за који знаш и о коме си слушао: 'Ко ће се супротставити Енаковцима?' Знај данас да Господ, Бог твој, иде испред тебе као огањ прождирући. Он ће их истребити и покорити пред тобом, а ти ћеш их истерати и брзо их истребити, као што ти је рекао Господ.

Немој рећи у своме срцу кад их Господ, Бог твој, потера пред тобом: 'Господ ме је због моје праведности увео да заузмем ову земљу.' Напротив, Господ их тера испред тебе због опакости тих народа. Не, није због праведности и честитости твога срца то што идеш да запоседнеш ту земљу; Господ, Бог твој, тера пред тобом те народе због њихове опакости, као и да испуни обећање којим се заклео твојим оцима, Аврахаму, Исаку и Јакову. Знај и то да ти Господ, Бог твој, не даје да запоседнеш ову добру земљу због твоје праведности; ти си, наиме, народ тврдоврат.

Сећај се и не заборављај како си у пустињи изазивао Господа, Бога свога, бунећи се против Господа, од дана када си изашао из Египта, па све док нисте стигли овде. На Хориву сте изазивали Господа, да се он толико разгневио на вас да је хтео да вас истреби. А кад сам се попео на Хорив да узмем камене плоче, плоче савеза који је Господ склопио са вама, остао сам на гори четрдесет дана и четрдесет ноћи, током којих нисам јео хлеба ни пио воде. Тада ми је Господ дао две камене плоче, написане Божијим прстом. На њима су биле све речи које вам је на гори саопштио Господ на дан збора.

Када се навршило четрдесет дана и четрдесет ноћи, Господ ми је дао две камене плоче, плоче савеза. Тада ми је Господ рекао: 'Устани и брзо сиђи с ове горе, јер се покварио народ који си извео из Египта. Брзо су скренули с пута на који сам их упутио; направили су себи ливеног идола.'

Господ ми рече: 'Видео сам да је овај народ, народ тврдоврат. А сада ме пусти да их истребим и да им затрем име под небом, а од тебе ћу учинити народ моћнији и бројнији од њих.'

Окренуо сам се и сишао с горе, док је гора пламтела огњем. У рукама сам држао две камене плоче савеза. Ту сам видео да сте

згрешили Господу, Богу своме, начинивши себи ливено теле. Брзо сте скренули с пута на који вас је Господ упутио. Тада сам дохватио оне камене плоче, бацио их из својих руку и на ваше очи их разбио.

Онда сам пао ничице пред Господом лежећи четрдесет дана и четрдесет ноћи, као први пут. Хлеба нисам јео, нити сам пио воде, због свег греха који сте починили; чинили сте што је зло у његовим очима и тиме изазвали Господа на гнев. Наиме, уплашио сам се гнева и срџбе којим се Господ ражестио на вас, да вас истреби. Ипак, Господ ме је послушао и овај пут. Господ се веома разгневио и на Арона, па је хтео и њега да истреби. Тада сам молио Господа и за њега. А ваш грех, ваше ливено теле, сам узео и спалио у ватри. Затим сам га изломио и измрвио све док од њега није остао само прах. Прах сам бацио у поток који тече с горе.

Господа сте гневили и у Тавери, Маси и Киврот-Атави.

Када вас је Господ послао из Кадис-Варније, рекао је: 'Попните се и освојите земљу коју сам вам дао.' Али ви сте се побунили против наредбе Господа, Бога свога; нисте му поверовали, нити сте га послушали. Бунили сте се против Господа одкад вас познајем.

Пао сам ничице пред Господом и лежао тамо четрдесет дана и четрдесет ноћи, јер је Господ рекао да ће вас истребити. Тада сам молио Господа: 'Господе, Боже, не уништавај народ свој, баштину своју, коју си откупио својим величанством и извео из Египта својом силном руком. Сети се твојих слугу: Аврахама, Исака и Јакова; не обазири се на тврдоглавост овог народа, на његову опакост и грех, да се не би говорило у земљи из које си нас извео: „Господ није могао да их доведе у земљу коју им је обећао. Он их је из мржње извео, како би их побио у пустињи." А они су твој народ, твоја баштина, коју си извео својом великом силом и испруженом мишицом.'

У то време ми је Господ рекао: 'Исклеши себи две камене плоче као што су биле оне прве, па се попни к мени на гору; направи и дрвени Ковчег. Ја ћу, онда, написати на плочама речи које су биле написане на првим плочама које си разбио. Стави их у Ковчег.'

Тако сам направио Ковчег од багремовог дрвета, исклесао две камене плоче, као што су биле оне прве, па сам се попео на гору са две камене плоче у рукама. *Боī* је написао на плочама оно што је написао први пут; десет заповести које вам је Господ саопштио на гори из огња на дан збора, и предао ми их. Затим сам се окренуо и сишао с горе. Плоче сам ставио у Ковчег који сам направио, као што ми је Господ заповедио, и тамо су још увек.

(Из Вирота који припада Јаканцима, Израиљци су наставили према Мосери. Тамо је Арон умро и био сахрањен. На његово место су поставили за свештеника његовог сина, Елеазара. Одатле су наставили за Гудгод, а из Гудгода за Јотвату, у земљу многих потока. У то време је Господ издвојио Левијево племе да носи Ковчег савеза Господњег, да стоји пред Господом, да му служи и да благосиља у његово име, као што је то данас. Зато Леви нема свој део баштине са његовом браћом. Сам Господ је његова баштина, баш као што му је рекао Господ, Бог твој.)

Ја сам остао на гори четрдесет дана и четрдесет ноћи, као први пут. Господ ме је послушао и овај пут, те није хтео да те уништи. Господ ми рече: 'Спреми се и крени на пут на челу народа, да оду и освоје земљу за коју сам се заклео да ћу је дати њиховим оцима.'

А сад, Израиљу, шта то Господ, Бог твој, тражи од тебе? Само то да се бојиш Господа, Бога свога, да следиш све његове путеве, да га волиш; да служиш Господу, Богу своме, свим срцем својим и свом душом својом, и да држиш заповести и уредбе Господње, које ти данас налажем, за твоје добро.

Гле, Господу, Богу твоме, припада небо, и небо над небесима, те земља и све што је на њој. Једино су твоји оци прионули Господу за срце; он их је заволео и изабрао њихово потомство после њих између свих народа, као што је то данас. Зато обрежите своје срце и не укрућујте више вратове. Јер, Господ, Бог ваш, је Бог над боговима и Господар над господарима, Бог велики, моћни и страшни, који није пристрасан, ни подмитљив. Он додељује правду сиромаху и удовици; воли странца и даје му храну и одећу. Зато волите странца, јер сте и сами били странци у Египту. Бојте се Господа, Бога свога, њему служите и његовим се именом куните. Он је твоја слава и Бог твој, који је учинио за тебе ова велика и страшна дела која си својим очима видео. Јер, твоји преци одоше у Египат са седамдесет душа, а сада вас је Господ, Бог твој, размножио као звезде на небу.

Зато воли Господа, Бога свога, и увек држи његове наредбе, прописе, уредбе и заповести. Знајте данас, да ваши синови нису ти што су искусили карање Господа, Бога вашег, и видели његово величанство, његову моћну руку и испружену мишицу, знакове и његова дела која је учинио усред Египта против фараона, цара египатског, и свег његовог народа; шта је учинио са египатском војском, њиховим коњима и бојним колима, како их је подавио у водама Црвеног мора, док су вам били за петама, и како их је затро Господ до данашњега дана. *Они нису видели* шта је учинио за вас у пустињи док нисте дошли на ово место; шта је учинио Датану и

Авирону, синовима Елијава, потомка Рувимовог, кад се отворила земља усред Израиља и прогутала и њих и њихове домове, њихове шаторе и сву њихову имовину.

Не, то су ваше очи виделе сва велика дела која је Господ учинио. Зато држите све заповести које вам данас налажем, да будете јаки, да уђете и освојите земљу у коју идете да је заузмете, те да дуго проживите на земљи за коју се Господ заклео вашим оцима да ће је дати вама и вашем потомству – земљу којом теку млеко и мед. Јер, земља у коју улазиш да је заузмеш није као египатска земља из које си изашао, где си сејао своје семе и наводњавао га својом ногом, као што се наводњава повртњак. Земља у коју улазите да је заузмете земља је брда и долина која се наводњава кишом са неба. То је земља о којој се сам Господ, Бог твој, стара; земља над којом очи Господа, Бога твог, стално бдију, од почетка до краја године.

Ако послушате заповести које вам данас заповедам, и будете волели Господа, Бога свога, и служили му свим својим срцем и свом својом душом, он ће давати рану и позну кишу вашој земљи у право време, па ћете сабирати своје жито, своје вино и своје уље; даваће вам траву на вашем пољу за вашу стоку, те ћете јести и наситити се.

Пазите да се не преварите у своме срцу, па застраните служећи и клањајући се другим боговима. Тада ће гнев Господњи планути против вас: небеса ће се затворити и неће давати кишу, земља неће давати свој род, а ви ћете брзо нестати са добре земље коју вам Господ даје. Зато усадите ове моје речи у срце своје и у душу своју; привежите их као знак на своју руку; нека вам буду као запис међу очима. Поучите њима своју децу; говорите им о њима; кад седиш у кући, кад идеш путем, кад лежиш и кад устајеш. Напиши их на доврацима своје куће и на твојим вратима, да би ти се умножили дани и дани твоје деце на земљи за коју се Господ заклео твојим оцима да ће им је дати, докле год буде неба над земљом.

Ако будете предано држали ове заповести које вам заповедам да вршите, волели Господа, Бога свога, следили све његове путеве и чврсто се држали уз њега, Господ ће потерати све ове народе испред вас, па ћете развластити народе који су већи и бројнији од вас. Свако место где буде ступила ваша нога, биће ваше; ваша граница ће се протезати од пустиње до Ливана и од реке Еуфрата до Западног мора. Нико неће моћи да вам се одупре, јер ће Господ, Бог ваш, улити страх и трепет по целој земљи у коју ступите, баш као што вам је рекао.

Види! Постављам данас пред вас благослов и проклетство: благослов ако послушате заповести Господа, Бога свога, које вам ја

данас налажем, а проклетство ако не послушате заповести Господа, Бога свога, те скренете са пута на који вас ја данас упућујем и кренете за другим боговима које нисте познавали. А када те Господ, Бог твој, уведе у земљу у коју идеш да је заузмеш, постави благослов на гору Геризим, а проклетство на гору Евал. Нису ли те горе с друге стране Јордана, на путу што води на запад, у земљи Хананаца који живе у Арави, насупрот Галгалу, близу храста Море? Јер ви сад прелазите преко Јордана да уђете и заузмете земљу коју вам даје Господ, Бог ваш. Ви ћете је заузети и живети у њој. Зато држи и врши прописе и уредбе које данас постављам пред вас.

Ово су прописи и уредбе које ћете морати доследно држати у земљи коју ти је Господ, Бог ваших отаца, предао да је заузмеш у све дане, докле год живиш на земљи. Потпуно уништи сва места где су народи, које ћете протерати, служили својим боговима: на планинама, брдима и узвишицама, и испод сваког зеленог дрвета. Порушите њихове жртвенике, уништите њихове свете стубове, спалите Аштартине стубове, поразбијајте њихове кипове, затрите им имена са оних места.

Господу, Богу вашем, не служите на тај начин. Него, тражите Господа, Бога вашег, на месту које ће он изабрати између свих твојих племена, да смести своје име у Пребивалиште. Тамо ћете ићи. Тамо доносите жртве свеспалнице и остале жртве, ваше десетке и добровољне прилоге, те првину ваше крупне и ситне стоке. Јешћете тамо, пред Господом, Богом својим, и радовати се са својим домовима свему што су ваше руке постигле, чиме те је благословио Господ, Бог твој.

Не радите онако како ми данас радимо овде, где свако ради што му се чини право, јер још нисте ушли у место починка, у баштину коју ти даје Господ, Бог твој. Али кад пређете преко Јордана и настаните се у земљи коју вам Господ, Бог ваш, даје у посед, и да вам одмор од свих ваших непријатеља који вас окружују, те будете живели спокојно, тада ћете доносити у место које изабере Господ, Бог ваш, све што вам заповедам: жртве свеспалнице и остале жртве, десетке, добровољне прилоге и све заветне дарове које будете заветовали Господу. Тамо ћете се радовати пред Господом, ви, ваши синови и ваше ћерке, ваше слуге и слушкиње, и Левит који буде живео у твојим градовима, јер он нема са вама удео и наследство. Пази да не приносиш жртве свеспалнице где ти запне око, него само на месту које изабере Господ у једном од твојих племена. Тамо приноси своје жртве свеспалнице и ту ради све што ти заповедам.

Кад год хоћеш, можеш да закољеш и једеш месо по свим својим градовима, према благослову који ти даје Господ, Бог твој. И чисти и нечисти могу јести срну и јелена. Само крв не једите; изливајте је на земљу као воду. У својим градовима не смеш јести од десетка свога жита, младог вина, уља, првине своје крупне и ситне стоке, нити ишта од твојих заветних дарова и добровољних прилога. То ћеш јести само пред Господом, Богом својим, на месту које одабере Господ, Бог твој, ти, твоји синови и твоје ћерке, твоје слуге и твоје слушкиње, и Левит који буде живео у твојим градовима. Радуј се пред Господом, Богом својим, у свему што предузме рука твоја. Пази да не занемариш Левита, докле год живиш на својој земљи.

А кад Господ, Бог твој, прошири твоје границе, како ти је обећао, па кажеш: 'Хоћу да једем меса', зато што ти се душа зажели меса, једи меса кад год ти се прохте. Али, ако место које Господ, Бог твој, изабере да у њему смести своје име, буде далеко од тебе, онда закољи од своје крупне или ситне стоке коју ти је дао Господ, Бог твој – као што сам ти заповедио – те једи по својим градовима кад год хоћеш. Једи га онако као што би се јела срна или јелен; нека га једу и чисти и нечисти. Само, пази да не једеш крв, јер је крв живот. Зато не смеш да једеш живот са месом. Не једи је, него је излиј на земљу као воду. Не једи је, да би било добро теби и твојим синовима после тебе, будеш ли чинио што је праведно у очима Господњим.

Твоје посвећене приносе и добровољне прилоге доноси само на место које Господ одабере. Своје жртве свеспалнице приноси заједно са месом и крвљу на жртвенику Господа, Бога свога, али крв твојих жртава мораш пролити поред жртвеника Господа, Бога свога. Месо можеш јести. Држи и слушај све ове речи које ти данас заповедам, да би било добро теби и твојој деци после тебе довека, кад будеш чинио оно што је добро и праведно у очима Господа, Бога твога.

Господ, Бог твој ће, наиме, истребити народе које идеш да освојиш. А кад их освојиш и населиш се на њихово место, пази се да се не ухватиш у њихову замку – након што пред тобом буду истребљени – па почнеш да тражиш њихове богове говорећи: 'Како су ови народи служили својим боговима, тако ћу и ја чинити.' Не поступај тако према Господу, Богу твоме, јер Господ мрзи сваку одвратност коју су они чинили са својим боговима. Они су чак и своје синове и ћерке спаљивали у част својих богова.

Предано држи све што ти данас заповедам; не додај им ништа нити им ишта одузимај.

Ако се у твојој средини појави пророк или сањач снова, па ти понуди чудесни знак или чудо, те се чудесни знак или чудо догоди, а он ти, затим, каже: ’Хајде да следимо друге богове’ (богове које нисте познавали) ’и да им служимо’, не слушај речи тог пророка или сањача снова. Наиме, то вас Господ, Бог ваш, искушава да дозна волите ли Господа, Бога вашег, свим срцем и свом душом. Господа, Бога свога следите и њега се бојте, његове заповести држите и његов глас слушајте, њему служите и уз њега прионите. А онај пророк или сањач снова нека се погуби, јер вас је наводио да се одвратите од Господа, Бога свога, који вас је извео из Египта и откупио вас из куће ропства, како би вас скренуо са пута којим вам је Господ, Бог ваш, наредио да идете. Зато искорени зло из своје средине.

Ако те твој брат, син твоје мајке, или твој син, или твоја ћерка, или твоја љубљена жена, или најближи пријатељ, потајно наговара, говорећи: ’Хајде да служимо другим боговима!’, које ниси познавао ни ти ни твоји преци, боговима народа који вас окружују, било да су близу тебе или далеко од тебе, с једног краја земље до другог, не попуштај му, нити га слушај. Немој га сажаљевати, штедети или крити, него га убиј. Нека га прво твоја рука удари, а затим и руке осталог народа. Заспи га камењем до смрти, јер је покушао да те одврати од Господа, Бога твога, који те је извео из Египта, из куће ропства. Тада ће сав Израиљ чути и бојати се, те неће више чинити овакво зло у твојој средини.

Ако чујеш да су се у једном од твојих градова, који ти Господ, Бог твој, даје да живиш у њему, појавили међу тобом неки пробисвети, и завели житеље из њиховог града, говорећи: ’Хајде да служимо другим боговима’, које нисте познавали, испитај ствар и спроведи истрагу. Добро се распитај о томе, па ако је то истина, то јест, ако се утврди да се такво гнусно дело догодило у твојој средини, побиј мачем становништво тог града. Изручи клетом уништењу све што је у њему, укључујући стоку. Затим сабери на тргу сав плен и спали град са свим његовим пленом, као свеспалницу Господу, Богу твоме. То нека буде рушевина довека; не сме се поново подизати. Нека твоја рука не дотиче ништа што је одвојено за клето уништење, да би се Господ одвратио од свог пламтећег гнева, да би ти исказао милост и смиловао ти се, те да би те умножио, као што се заклео твојим оцима, ако послушаш глас Господа, Бога свога, и будеш држао све његове заповести које ти данас дајем, и чинио што је праведно у очима Господа, Бога твога.

Ви сте деца Господа, Бога свога. Немојте се резати нити бријати косу на челу за покојником. Јер, ти си народ посвећен Господу, Богу

своме; тебе је Господ изабрао од свих народа на земљи да будеш његов народ, његова драгоцена својина.

Не једи ништа што је одвратно. Ово је стока коју можете јести: во, овца, коза, јелен, срна, срндаћ, козорог, антилопа, биво и дивокоза. Једите сваку животињу која има раздвојене папке, код које су папци потпуно раздвојени и која прежива. Међутим, од оних животиња што преживају, или имају папке раздвојене на двоје, не једите камилу, зеца и дамана. Те нека буду обредно нечисте за вас, зато што преживају, али немају раздвојене папке. Свиња такође нека буде обредно нечиста за вас, јер има раздвојене папке, али не прежива. Њихово месо не једите, и не дотичите њихову стрвину.

А од свега што живи у води можете јести све што има пераје и крљушт. А све што нема пераје и крљушт, нека буде обредно нечисто за вас.

Једите све чисте птице. А ове немојте јести: орла, лешинара, јастреба, сокола, копца сваке врсте, све врсте гаврана, ноја, сову, галеба, све врсте крагуја, ћука, буљину, лабуда, буљину, белоглавог супа и корморана, роду, све врсте чапљи, пупавца и слепог миша. Све крилате бубе нека буду нечисте за вас. Не једите их!

Сваку чисту птицу можете јести.

Не једите ништа што угине. То дај дошљаку који живи у твојим градовима нека једе, или продај странцу. Јер ти си народ посвећен Господу, Богу своме.

Не кувај јаре у млеку његове мајке!

Одвајај десетак од свег урода што засејеш, који ти њива донесе сваке године. Једи пред Господом, Богом својим – на месту које он изабере за Пребивалиште своме имену – десетак од свога жита, од свога младог вина, од свога уља, од првине своје крупне и ситне стоке, како би научио да се бојиш Господа, Бога свога, свег свога века. Али ако је пут предуг за тебе, па не можеш да донесеш десетак када те благослови Господ, Бог твој, јер је место које је Господ, Бог твој, изабрао да смести своје име тамо, далеко од тебе, продај то, а новац узми и иди на место које изабере Господ, Бог твој. *Тамо* купи за новац све што хоћеш: крупну стоку, ситну стоку, вино, жестоко пиће, и све што ти душа пожели, па једи тамо пред Господом, Богом својим, те се весели тамо и ти и твој дом. Немој занемарити Левита који живи у твојим градовима, јер он нема дела и наследства са вама.

На крају сваке треће године издвајај десетак од урода за ту годину и смести га у своје градове. Кад дође Левит који нема дела ни наследства са тобом, или странац, сироче и удовица, који живе

у твојим градовима, нека једу и нека се насите, да би те Господ, Бог твој, благословио у сваком послу кога се твоје руке лате.

На крају сваке седме године опраштај дугове. Ово је начин праштања: сваки зајмодавац нека опрости дуг своме ближњему. Нека не потражује повраћај дуга од свога ближњега ни од свога брата, јер је проглашено Господње опраштање дугова. Од странца можеш да тражиш, али своме брату мораш отписати што год да ти дугује. Међу тобом нека не буде сиромаха, јер ће те Господ јамачно благословити у земљи, коју ти Господ, Бог твој даје у наследство да је запоседнеш, ако будеш слушао глас Господа, Бога свога, држећи и вршећи ове заповести које ти данас налажем. Јер, Господ, Бог твој, ће те благословити као што је обећао, па ћеш давати у зајам многим народима, али ти сам нећеш позајмљивати. Ти ћеш владати многим народима, али они неће владати над тобом.

Ако један од твоје браће постане сиромах у једном од твојих градова у земљи коју ти даје Господ, Бог твој, не буди тврда срца, нити шкрте руке према своме брату који је сиромашан. Напротив, нека твоја рука буде великодушна према њему, па му позајми колико му је довољно када се нађе у потреби. Пази да ти се у срце не увуче опака мисао, па да кажеш: 'Приближила се седма година, година праштања' и да немилостивим оком погледаш свога сиромашнога брата, те му не даш ништа. Ако он завапи Господу против тебе, грех ће пасти на тебе. А када му дајеш, не гунђај у себи, него му дај великодушно, јер ће те Господ, Бог твој, благословити због овога у свим твојим пословима и у свему чега се твоје руке лате. Наиме, сиромаха никада неће нестати из земље. Зато ти заповедам да будеш широке руке према своме брату сиромаху и ономе који је у потреби у твојој земљи.

Ако ти се твој брат, Јеврејин или Јевреја, прода, нека ти служи шест година, а седме га године пусти на слободу. А кад га пустиш на слободу, не отпуштај га празних руку. Опскрби га обилато од своје ситне стоке, са свога гумна и из винске каце. Чиме је тебе благословио Господ, Бог твој, то и њему дај. Сећај се да си био роб у земљи египатској и да те је Господ, Бог твој, откупио. Зато ти данас издајем ову наредбу.

Али ако он каже: 'Нећу да идем од тебе', зато што воли тебе и твој дом и зато што му је добро код тебе, ти онда узми шило, пробуши му ухо на вратима, па нека ти буде роб довека. Поступи исто тако и са својом слушкињом. Кад га будеш пуштао на слободу, не чини то тешка срца, јер је заслужио двоструку најамничку плату

за шест година што је радио за тебе. Због тога ће те Господ, Бог твој, благословити у свему што будеш радио.

Сву мушку првину од твоје крупне и ситне стоке посвети Господу, Богу своме. Зато не упрежи вола првенца нити стрижи првенца од своје ситне стоке. Једи га пред Господом, Богом својим, ти и твој дом, на месту које изабере Господ. Али ако буде имао какву телеснуману, ако буде хром или слеп, или буде имао какву год тешку телеснуману, немој га приносити на жртву Господу, Богу своме. Могу га јести и обредно нечисти и чисти, као срну и јелена. Само не једи његову крв! Испусти је на земљу као воду.

Држи месец авив и слави Пасху Господу, Богу своме, јер те је у месецу авиву, Господ, Бог твој, извео ноћу из Египта. Приноси Господу, Богу своме, на пасхалну жртву, живинче од твоје ситне и крупне стоке на месту које Господ одабере, да тамо настани своје име. Не једи с њим ништа што има квасца, него седам дана једи с њим бесквасни хлеб – хлеб невољнички – јер си у журби изашао из Египта, да би се целог свог живота сећао дана свога изласка из Египта. Квасац нека се не види на свему твојем подручју седам дана; и ништа од меса које жртвујеш увече првога дана не сме да остане преко ноћи до јутра.

Пасху не смеш жртвовати ни у једном од твојих градова које ти даје Господ, Бог твој, него само на месту које одабере Господ, Бог твој, да тамо настани своје име. Само ту приноси Пасху увече по заласку сунца, у исто време кад си изашао из Египта. Кувај и једи на месту које је одабрао Господ, Бог твој. Онда се ујутро врати у своје шаторе. Шест дана једи бесквасни хлеб, а у седми дан нека буде свечано сабрање Господу, Богу твоме. Не ради никакав посао.

Изброј седам седмица; тих седам седмица почни да бројиш од првог замаха српа по зрелом житу. Тада слави празник Седмица Господу, Богу своме, приносећи добровољни прилог како те буде благословио Господ, Бог твој. Тада се весели пред Господом, Богом својим, ти, твоји синови и ћерке, твоје слуге и слушкиње, Левит који живи у твојим градовима, те странац, сироче и удовица, који живе у твојој средини, на месту које изабере Господ, Бог твој, да тамо настани своје име. Сећај се да си био роб у Египту. Зато држи и врши ове уредбе.

Празник Сеница слави седам дана након што сабереш урод са свога гумна и из своје винске каце. Весели се на свом празнику, ти, твоји синови и ћерке, твоје слуге и слушкиње, Левит, те странац, сироче и удовица, који живе у твојим градовима. Седам дана слави празник Господу, Богу своме, на месту које одабере Господ, јер ће

те Господ, Бог твој, благословити у свему што ти роди и у сваком послу кога се твоје руке лате, како би био у потпуности радостан.

Трипут годишње нека се сви твоји мушки појаве пред Господом, Богом твојим, на месту које он изабере: за празник Бесквасних хлебова, за празник Седмица и за празник Сеница. Нико нека не долази пред Господа празних руку. Свако нека дарује што може, према благослову који је на тебе излио Господ, Бог твој.

У свим својим градовима које ти даје Господ, Бог твој, постави судије и управитеље за своја племена, да по правди суде народу. Не искривљуј правду; не буди пристрасан; не примај мито, јер мито заслепљује очи мудрих и изврће речи праведника. Иди у потпуности за правдом, да би живео и заузео земљу који ти даје Господ, Бог твој.

Не сади себи никакво дрво за Аштартин стуб поред жртвеника Господа, Бога твога, који подигнеш, нити подижи себи стубове, јер их Господ, Бог твој, мрзи.

Не жртвуј Господу, Богу своме, вола или јагње које има некуману или какав други недостатак, јер је то мрско Господу, Богу твоме.

Ако се у једном од твојих градова, које ти даје Господ, Бог твој, нађе мушкарац или жена који учини зло у очима Господа, Бога свога и крши његов савез, одлазећи да служи другим боговима и да им се клања, сунцу, месецу, или било чему од војске небеске, а што сам ја забранио, па ти то јаве или чујеш за то, ти онда добро испитај ствар. Ако се утврди да је истина да се таква мрска ствар догодила у Израиљу, онда тог мушкарца или жену, који је починио такво опако дело, изведи изван града, па их каменуј да умру. Тај човек нека се погуби на сведочење два или три сведока. На сведочење једног сведока не сме да се погуби. Нека прво сведоци дигну руку на њега да га погубе, а онда цели народ нека је дигне. Тако ћеш истребити зло из своје средине.

Ако ти буде претешко да пресудиш у случају различитих врста убистава, спорења око права, повреда, или свађе у твојим градовима, ти се онда спреми и иди у место које одабере Господ, Бог твој. Обрати се свештеницима – Левитима и судији који буде у служби у то време. Њих питај, они ће ти рећи како ваља пресудити. Поступи онако како су ти рекли на месту које Господ изабере. Гледај да урадиш баш онако како те упуте. Поступи према упутству које су ти дали, и према пресуди коју су ти саопштили. Не одступај ни лево ни десно од онога што ти кажу. Ако се неко дрзне да не послуша свештеника који стоји тамо да служи Господу, Богу твоме, или

судију, тај нека се погуби. Тако ћеш истребити зло из Израиља. Кад сав народ то чује, бојаће се, те се неће више понашати дрско.

Кад дођеш у земљу коју ти даје Господ, Бог твој, и ти је заузмеш и настаниш се у њој, па онда кажеш: 'Поставићу цара нада мном, као што га имају сви народи око мене', постави себи за цара човека кога изабере Господ, Бог твој. Себи за цара постави једног од своје браће; не смеш да поставиш странца над собом, који ти није брат. Само нека не држи много коња и не шаље народ у Египат да добави себи још коња, јер вам је Господ рекао: 'Никада се више не враћајте овим путем!' Такође, нека не узима себи много жена, да му срце не застрани, и нека не гомила себи злата и сребра.

А кад седне на свој царски престо, нека на свитку препише за себе овај Закон од свештеника Левита. Нека га држи уз себе; нека га чита целог свог живота, да научи да се боји Господа, Бога свога, држећи све речи овог Закона и вршећи све ове одредбе; да се не понаша надмено према својој браћи, и да не одступа ни десно ни лево од заповести, како би он и његови синови дуго владали над Израиљем.

Свештеници – Левити, цело Левијево племе, неће имати дела ни наследства са Израиљем. Нека живе од паљених жртава које се приносе Господу, јер је то њихов део. Они, дакле, неће имати наследства међу својом браћом; Господ је њихово наследство, како им је и рекао.

Ово је право по коме свештеници имају да примају од народа – од оних који приносе на жртву било вола или овцу: плећку, вилице и желудац. То треба дати свештенику. Даваћеш му и првину од жита, вина и уља, као и првину од вуне својих оваца, јер је Господ, Бог твој, од свих племена одабрао њега и његове синове да заувек стоје и служе у име Господње.

Ако неки Левит који живи у једном од твојих градова, било где у Израиљу, из свег срца пожели да се пресели у место које одабере Господ, може да служи *тамо* у име Господа, Бога свога, као сва његова браћа Левити, који стоје тамо пред Господом. Нека прима исти део као и други, без обзира на продану очевину.

Кад дођеш у земљу коју ти даје Господ, Бог твој, немој да се учиш да чиниш гнусна дела тих народа. Нека се не нађе међу тобом неко ко би свога сина или ћерку проводио кроз огањ, ко би се бавио гатањем, чарањем, тумачењем знамења, чаробњаштвом, нико ко би бацао врачке, призивао духове, ни видовњак, или онај што за савет пита мртве. Јер, Господу се гади сваки који чини ово. Због ових гнусних дела их Господ, Бог твој, тера испред тебе. А ти буди

беспрекоран пред Господом, Богом својим. Наиме, ови народи које ћеш ти изгнати слушају врачаре и гатаре. Ти не чини то, јер ти то не дозвољава Господ, Бог твој.

Господ, Бог твој, подићи ће ти пророка међу вама, од ваше браће, као што сам ја. Њега слушајте! То је оно што си тражио од Господа, Бога свога, на гори Хорив на дан збора: 'Нећу више да слушам глас Господа, Бога свога, нити да гледам овај велики огањ, да не умрем!'

Господ ми је на то рекао: 'Добро је то што су рекли. Зато ћу подићи пророка између твоје браће као што си ти; ја ћу ставити своје речи у његова уста, па ће говорити све што му заповедим. Ако неко не послуша оно што пророк буде рекао у моје име, тога ћу ја сматрати одговорним. А ако се неки пророк дрзне да у моје име каже нешто што нисам заповедио, или да говори у име других богова, тај пророк нека се погуби.'

Ти се можда питаш у себи: 'Како да препознамо реч коју Господ није саопштио?' Ако пророк објави нешто у име Господње, а то се не оствари, нити се испуни, то је реч коју Господ није саопштио. Пророк је то говорио из сопствене дрскости; не бој га се.

Кад Господ, Бог твој, истреби народе, чију земљу ти Господ, Бог твој, даје, и ти их наследиш, па се населиш у њиховим градовима и у њиховим кућама, издвој три града усред земље коју ти Господ, Бог твој, даје да заузмеш. Изгради себи пут онамо и подели натроје подручје земље, коју ти Господ, Бог твој, даје у наследство, тако да сваки убица може да побегне.

Убица може да побегне и остане у животу само у случају да нехотице убије свога ближњега и да претходно није гајио мржњу према њему. На пример, ако неко оде са својим ближњим у шуму да сече дрва, па замахне секиром да посече дрво, а сечиво излети из дршке и удари његовог ближњега и убије га, он може да побегне у један од ових градова, те тако остане у животу. Иначе би осветник, разјарен, могао да гони убицу, и да га – због дужине пута – стигне и убије, иако убица не заслужује смртну казну, будући да није претходно гајио мржњу према њему. Зато ти заповедам да издвојиш три града.

Ако Господ, Бог твој, прошири твоје подручје, као што се заклео твојим оцима, и да ти земљу коју је обећао да ће дати твојим оцима, зато што будеш држао ове његове заповести и вршио што ти заповедам данас, те будеш волео Господа, Бога свога и будеш следио његове путеве целог живота – онда овим градовима додај још три града. Тако се невина крв неће проливати у твојој земљи коју ти

Господ, Бог твој, даје у наследство. У противном, крв ће пасти на тебе.

Али ако неко мрзи свога ближњега и вреба га, па га удари и убије, а онда побегне у један од ових градова, нека старешине његовог града пошаљу по њега, нека га доведу оданде и предају га крвном осветнику да га усмрти. Не сажаљевај се над њим! Тако ћеш искоренити проливање невине крви у Израиљу, па ће ти бити добро.

Не померај камен међаш свога ближњега, којим су твоји преци омеђили твоје наследство, што ћеш примити у земљи коју ти Господ, Бог твој, даје да заузмеш.

Један једини сведок не сме да сведочи против некога ко је починио било какав злочин или преступ. Оптужба може да се потврди само на основу изјаве два или три сведока.

Ако злонамерни сведок сведочи против некога да га окриви за преступ, тада нека оба човека који се споре стану пред Господа, пред свештенике и судије, који буду служили у то време. Онда судије нека добро испитају случај. Ако се испостави да је сведочанство лажно, то јест, да је сведок лажно оптужио свога брата, учините му оно што је он смишљао да учини своме брату. Тако ћеш искоренити зло из своје средине. Кад остали чују за то, бојаће се, те неће више чинити такво зло у твојој средини. Не показуј сажаљење! Живот за живот, око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу.

Кад кренеш у рат против својих непријатеља, и видиш коње, бојне кочије, и војску бројнију од себе, не бој их се, јер је с тобом Господ, Бог твој, који те је извео из Египта. Пре него што ступиш у бој, нека приступи свештеник и обрати се народу. Нека им каже: 'Чуј, Израиљу! Данас ступате у рат против својих непријатеља. Не клоните срцем! Не плашите се! Не бојте се! Нека вас не хвата страва од њих! Јер, Господ, Бог ваш, иде с вама да се бори против ваших непријатеља и да вас избави.'

Затим нека се војни заповедници обрате народу: 'Има ли кога да је саградио нову кућу, али се није уселио у њу? Нека се врати својој кући, да не погине у рату па да се други насели у њу. Има ли кога да је засадио виноград, а још га није брао? И он нека се врати својој кући, да не погине у рату, и да му неко други не обере род. Има ли кога да се верио, али се још није оженио? Нека се врати својој кући, да не погине у рату, па да се неко други не ожени његовом вереницом.' Нека војни заповедници још кажу народу: 'Има ли кога да је плашљив и малодушан? Нека се врати својој кући, да не би и

његова браћа клонула срцем као он.’ Кад заповедници престану да говоре народу, нека поставе главаре да воде народ.

Кад кренеш на град да га нападнеш, најпре му понуди мир. Ако прихвате мир и отворе градска врата, нека сав народ који се нађе у њему буде подвргнут принудном раду, па нека ти служи. Ако не прихвати мир, него зарати с тобом, опседни га. Када ти га Господ, Бог твој, преда у руке, побиј мачем све његове мушкарце. А жене, децу, стоку и све што се нађе у граду – сав плен – узми себи, па уживај у плену својих непријатеља које ти је предао Господ, Бог твој. Овако поступај са свим градовима који су веома далеко од тебе, градовима који не припадају народима који су одавде.

Само у овим градовима, које ти Господ, Бог твој, даје у наследство, не остављај у животу живу душу. Само Хетите, Аморејце, Хананце, Фережане, Евејце и Јевусејце удари клетим уништењем, као што ти је Господ, Бог твој наредио, да вас не би научили да чините сва одвратна дела која они чине за своје богове, и да ви не бисте грешили против Господа, Бога свога.

Кад дуго времена опседаш град, борећи се да га освојиш, не уништавај његово дрвеће секући га секиром. Не сеци га, него једи његов плод. Зар су стабла на пољу људи, па да их опседаш? Можеш да уништаваш и сечеш само оно дрвеће за које знаш да нису воћке. Од њих гради направе за опседање града који је у рату с тобом, док не падне.

Ако се у земљи коју ти Господ, Бог твој, даје у посед, нађе тело усмрћеног човека да лежи у пољу, а не зна се ко га је убио, нека изађу старешине и судије, па нека измере удаљеност од убијеног до околних градова. Онда нека старешине града, који је најближи убијеном, узму јуницу која још није радила, то јест, која није вукла под јармом. Затим старешине тог града нека сведу јуницу у неки непресушни поток, у долину која се не обрађује нити сеје. Нека тамо код потока сломе врат јуници. Тада нека приступе свештеници, Левити, јер је њих изабрао Господ, Бог твој, да служе и да благосиљају у име Господње; они ће разрешавати сваки спор и насиље. Потом старешине града који буде најближи убијеном, нека оперу руке у потоку над јуницом којој је сломљен врат, и изјаве: ’Наше руке нису пролиле ову крв, нити смо својим очима ишта видели. Зато опрости своме народу Израиљу, који си откупио, Господе, и не сваљуј кривицу за недужну крв на свој народ.’ Тако ће им кривица за проливену крв бити опроштена. Ти ћеш уклонити проливање недужне крви из своје средине, ако будеш чинио што је право у Господњим очима.

Кад пођеш у рат против својих непријатеља и Господ, Бог твој, их преда у твоје руке, те их заробиш, па међу заробљеницима видиш лепу жену, заљубиш се у њу и пожелиш да је узмеш себи за жену, доведи је у своју кућу. Онда нека се ошиша до главе, подреже нокте и баци одећу у којој је била заробљена, па нека проведе месец дана у твојој кући оплакујући свога оца и своју мајку. Након тога можеш да јој приступиш као муж, па нека ти буде жена. А ако ти не буде по вољи, пусти је да иде где год хоће. Не смеш је продати за новац, нити поступати с њом као са робињом, зато што си је понизио.

Ако неки човек има две жене: једну коју воли, а другу коју не воли, па му и она што је воли и она што је не воли роде синове, али првенац буде син невољене – кад дође дан да подели своју имовину у наследство својим синовима – он не сме доделити право првородства сину вољене на штету сина невољене, који му је прави првенац. Наиме, он мора да призна сина невољене за првенца и да му да двоструки део своје имовине, зато што је он првенац његове снаге – њему припада право првородства.

Ако неко има сина који је тврдоглав и бунтован, који не слуша свог оца и мајку, чак ни када га опомињу, нека га његов отац и мајка одведу пред градске старешине, код врата свога места. Онда нека кажу градским старешинама: ’Ово је наш тврдоглави и бунтовни син који неће да нас слуша. Изјелица је и пијаница.’ Затим нека га сви људи у граду заспу камењем да умре. Тако ћеш искоренити ово зло из своје средине. Цели Израиљ ће чути за ово, па ће се бојати.

Ако неко учини грех који заслужује смртну казну и буде погубљен вешањем о дрво, његово тело не сме остати да виси преко ноћи. Он мора да буде сахрањен истог дана, јер је проклет пред Богом свако ко је обешен *о дрво*. Тако нећеш оскрнавити земљу коју ти Господ, Бог твој, даје у наследство.

Ако видиш вола или овцу свога брата како лутају, немој да прођеш мимо њих, него их врати своме брату. Ако твој брат не живи близу тебе, или га не познајеш, доведи их својој кући, па нека буду код тебе док твој брат не дође да их тражи. Тада му их врати. Тако чини са његовим магарцем, с његовим огртачем, и са свиме што твој брат изгуби, а ти нађеш. Не смеш скретати поглед од онога што је његово.

Ако видиш да је магарац или во твога брата пао на путу, не скрећи поглед на другу страну, него му помози да их подигне.

Жена не сме да се облачи у мушку одећу, нити мушкарац сме да се облачи у женску одећу, јер је Господу, Богу твоме, одвратан свако ко то чини.

Ако путем наиђеш на птичје гнездо, са птићима, или с јајима, на дрвету или на земљи, а мајка седи на птићима или на јајима, не узимај мајку са птићима. Мајку пусти на слободу, а птиће узми, да би ти ишло добро и да би имао дуг живот.

Кад саградиш нову кућу, направи ограду око свог крова, да не би свалио кривицу за проливену крв на свој дом, ако неко падне с њега.

У свом винограду немој да сејеш други усев, јер ће и урод од усева које си засејао, и урод од винограда бити одвојен за Господа.

Немој да ореш са волом и магарцем упрегнутим заједно.

Не облачи се у одећу начињену од вуне и лана заједно.

Направи ресе на четири угла огртача којим се заогрћеш.

Ако човек ожени жену и легне с њом, али је онда замрзи, те изнесе оптужбе против ње и оцрни је, говорећи: ’Оженио сам се овом женом, али кад сам легао с њом, нисам нашао на њој доказ девичанства’, тада нека девојчини мајка и отац донесу доказ њеног девичанства пред градске старешине, на врата. Затим нека девојчин отац каже: ’Дао сам своју ћерку овом човеку за жену, али ју је он замрзео. Ево, он је изнео неосноване оптужбе, говорећи: „Нисам нашао доказ девичанства на твојој ћерки.“ Ово је доказ о девичанству моје ћерке!’ Онда нека распростру постељину испред градских старешина. Затим нека старешине тог града узму тог човека и нека га казне; нека га ударе глобом од стотину сребрњака, па нека их дају девојчином оцу, јер је оцрнио израиљску девицу. Нека му зато остане жена; не сме се развести од ње док је жив.

Али, ако се оптужба покаже истинитом, да се није нашао доказ девојчиног девичанства, нека изведу девојку на кућна врата њеног оца, па нека је људи оног града заспу камењем док не умре, јер је учинила срамоту у Израиљу, одајући се блуду у дому свога оца. Тако ћеш искоренити ово зло из своје средине.

Ако се неки човек затекне да спава са женом која је удата за другога, нека се обоје погубе: човек који је спавао са том женом и сама жена. Тако ћеш искоренити ово зло из Израиља.

Ако се неки човек задеси у граду, па сретне младу девицу заручену за другога и легне с њом, доведите их обоје на врата тога града, па их заспите камењем док не умру: жену зато што није звала у помоћ у граду, а човека зато што је обешчастио жену свога ближњега. Тако ћеш искоренити ово зло из своје средине.

Ако човек наиђе у пољу на заручену девојку, па на силу легне с њом, нека умре само човек који је легао с њом. Девојци немој ништа да учиниш, јер није заслужила смртну казну. Наиме, то је исто као кад неко нападне свога ближњега и убије га. Он је наишао на њу у пољу, али иако је заручена девојка запомагала, није било никога да је избави.

Ако неки човек наиђе на младу девицу која није заручена, па је зграби и легне с њом – али их разоткрију – нека тај човек да њеном оцу педесет сребрњака. А пошто ју је обешчастио, нека му буде жена. Од ње се не сме развести док је жив.

Нека се нико не жени очевом женом; нико да не открива голотињу свога оца.

Нека се у заједницу Господњу не прима нико коме су мошнице здробљене, или коме је мушки уд осакаћен.

Нека се у заједницу Господњу не прима мешанац; његово потомство нека се не прима ни до десетог колена.

У Господњу заједницу нека се не прима Амонац ни Моавац; њихово потомство нека се никада не прима у заједницу Господњу, чак ни у десетом колену, зато што вам нису изашли у сусрет са хлебом и водом кад сте изашли из Египта. Чак су унајмили и Валама, сина Веоровог, из Фатура у Арам-Нахарајиму, да те прокуне. Али Господ, Бог твој, није хтео да услиши Валама, него је Господ, Бог твој, преокренуо клетву у благослов, јер те воли Господ, Бог твој. Не труди се да склопиш мир ни пријатељство с њима свег свога века, заувек.

Не презири Едомца, јер он ти је брат. Не презири ни Египћанина, јер си био дошљак у његовој земљи. Њихови потомци у трећем колену могу да приступе заједници Господњој.

Кад пођеш с табором на своје непријатеље, чувај се од свега што је нечисто. Ако се неко од вас оскрнави због ноћног излива, нека изађе изван табора и нека се не враћа у њега. Предвече нека се опере, па нека се врати у табор кад зађе сунце.

Имај место изван табора, где ћеш ићи напоље. Са својом опремом држи и лопатицу. Кад идеш напоље, њоме ћеш ископати јаму и потом закопати своју нечист, јер Господ, Бог твој, иде посред твог табора да те заштити и да ти изручи твоје непријатеље. Зато нека твој табор буде свет. Нека Господ не запази ништа недолично у њему, да не би одступио од тебе.

Не враћај роба његовом господару од кога је побегао к теби. Нека живи у твојој средини, у месту које сам изабере у једном од твојих градова који му се свиди.

Ниједна од ћерки Израиљевих не сме бити храмска блудница, нити сме бити храмског блудника међу синовима Израиљевим.

Не доноси плату блуднице, ни псећу зараду као било какав заветни дар у дом Господа, Бога свога, јер је и једно и друго одвратно Господу, Богу твоме.

Не наплаћуј своме брату камату, нити за новац, нити за храну, нити за било шта где се наплаћује камата. Страну можеш да је наплаћујеш, али твоме брату не смеш, да ти Господ, Бог твој, да благослов у свему чега се твоје руке лате у земљи у коју улазиш да је заузмеш.

Кад заветујеш некакав завет Господу, Богу своме, не оклевај да га испуниш, јер ће то Господ, Бог твој, јамачно тражити од тебе, па ћеш навући грех на себе. А ако се не заветујеш, нећеш навући грех на себе. Испуни оно што пређе преко твојих усана и изврши оно што си својим устима добровољно заветовао Господу, Богу своме.

Ако уђеш у виноград свога ближњега, једи грожђа до миле воље, али га не смеш ставити у своју корпу. Ако уђеш у житно поље свога ближњега, класје можеш тргати руком, али срп не смеш приносити житу свога ближњега.

Ако човек узме жену и постане јој муж, али му она не буде по вољи, пошто је пронашао нешто недолично на њој, нека јој напише потврду о разводу, уручи јој је и отера је из своје куће. А ако оде из његове куће и постане жена другом човеку, па је и тај други човек замрзи и напише јој потврду о разводу, уручи јој је и отера је из своје куће – или тај други човек, који ју је узео за жену, умре – тада први муж који ју је отерао, не може да је врати к себи како би је узео за жену, након што се тако оскрнавила. Било би то одвратно пред Господом. Зато не уваљуј у грех земљу, коју ти Господ, Бог твој, даје у наследство.

Ако се неко тек ожени, нека не иде у војску; њему се не сме ништа стављати у дужност. Он ће ослобођен провести годину дана у својој кући, да развесељује жену којом се оженио.

Нико да не узима у залог воденични камен, ни горњи ни доњи, јер би тако узео у залог нечији живот.

Ако се нађе неко да је отео свога брата, Израиљца, те да је поступио с њим као с робом или га је продао, нека се отмичар погуби. Тако ћеш искоренити ово зло из своје средине.

Ако се појави губа, добро пази да учиниш све што те поуче свештеници, Левити. Држите и вршите што сам њима заповедио. Сећај се шта је Господ, Бог твој, учинио Марији на путу кад сте изашли из Египта.

Ако своме ближњему дајеш што год у зајам, не одлази у његову кућу да узмеш залог од њега. Ти стој напољу, а тај човек коме позајмљујеш нека ти донесе напоље залог. Ако је човек сиромашан, немој легати са његовим залогом на себи. Његов залог мораш да му вратиш кад зађе сунце, да би могао да спава у свом огртачу. Тако ће те благосиљати, а теби ће се то урачунати у праведно дело пред Господом, Богом твојим.

Не закидај сиромашног или убогог најамника, било да је твој брат или странац који живи у једном од твојих градова. Свакога дана му исплаћуј његову зараду, пре него што зађе сунце, јер је сиромах, те му од ње зависи живот. Иначе ће завапити Господу против тебе, па ћеш навући на себе грех.

Нека се очеви не погубљују због својих синова и нека се синови не погубљују због својих очева. Свако треба да буде погубљен за свој грех.

Не изврћи правду странцу или сирочету, нити узимај у залог хаљине удовици.

Сећај се да си био роб у Египту и да те је Господ, Бог твој, избавио оданде. Зато ти заповедам да вршиш ову заповест.

Кад жањеш жито на своме пољу, па испустиш сноп, не враћај се да га узмеш. Нека остане странцу, сирочету и удовици, да те Господ, Бог твој, благослови у свему чега се твоје руке лате. Кад једном отресеш маслину, не прегледај гране иза себе. То нека остане странцу, сирочету и удовици. Кад береш свој виноград, немој да пабирчиш за собом. То нека остане странцу, сирочету и удовици. Сећај се да си био роб у земљи египатској. Зато ти заповедам да вршиш ову заповест.

Кад дође до свађе између људи и они дођу пред суд, судије нека доделе право невином, а кривца нека осуде. Ако кривац заслужи шибање, нека му судија нареди да легне, и нека му у његовој присутности одброје онолико удараца колико заслужује његова кривица. Четрдесет удараца може да му се удари, али не више, да се твој брат не би понизио пред тобом, ако би му се ударило више удараца.

Не завезуј уста волу кад врше.

Кад браћа станују заједно, па један од њих умре, а није имао сина, жена умрлога нека се не удаје за туђинца изван породице, него нека јој приступи њен девер и узме је за жену и тако изврши деверску дужност. Првенац кога она роди, водиће се на име његовог преминулог брата, да његово име не изумре из Израиља. А ако он не буде хтео да узме своју снаху за жену, нека га његова снаха

одведе на градска врата, пред старешине и нека изјави: ’Мој девер неће да сачува име своме брату у Израиљу; неће да ми учини деверску дужност.’ Тада нека га старешине његовог града позову и разговарају са њим. Ако он остане при свом, говорећи: ’Нећу да је узмем *за жену*’, онда нека му његова снаха, у присуству старешина, приступи, скине му сандалу с ноге, пљуне му у лице и каже ово: ’Овако се ради човеку који неће да подигне дом свога брата.’ Тај нека се прозове у Израиљу ’Дом босога’.

Ако се два човека потуку, а жена од једнога приђе да избави свога мужа од руку онога који га туче, па пружи руку и ухвати га за мошнице, одсеци јој руку. Не показуј јој милости.

Не држи у својој торби двојаку меру: тежу и лакшу. Такође, не држи у својој кући двојаку меру за жито: већу и мању. Твоја мера нека буде тачна и поштена, а тако и твоја житна мера нека буде тачна и поштена, да би дуго живео на земљи коју ти даје Господ, Бог твој. Јер, Господу, Богу твоме, је одвратан свако ко чини ово, свако ко ради непоштено.

Сећај се шта ти је учинио Амалик кад си изашао из Египта. Он те је пресрео на путу и напао у твом залеђу све посустале, кад си био малаксао и исцрпљен, јер се није Бога бојао. Стога, кад ти Господ, Бог твој, да починак од свих твојих непријатеља око тебе, у земљи коју ти Господ, Бог твој, даје у наследство, истреби под небом спомен на Амалика. Не заборави!

А кад дођеш у земљу коју ти Господ, Бог твој, даје у наследство, и ти је заузмеш и настаниш се у њој, узми нешто од првине свих пољских плодова које ти роди земља, коју ти даје Господ, Бог твој, стави их у кошару и иди на место које изабере Господ, Бог твој, да тамо настани своје име. Иди к свештенику који буде служио у то време и реци му: ’Изјављујем данас пред Господом, Богом твојим, да сам ушао у земљу за коју се Господ заклео нашим оцима да ће нам је дати.’ Затим нека свештеник узме кошару из твоје руке и положи је пред жртвеник Господа, Бога твога. Ти ћеш на то изговорити пред Господом, Богом твојим: ’Мој је отац био арамејски луталица који је сишао у Египат и боравио тамо као странац са шачицом људи. Тамо је постао народ велики, моћан и бројан. Али Египћани су нас злостављали и угњетавали, и наметнули нам тежак рад. Тада смо завапили Господу, Богу наших отаца, и Господ је чуо наш глас и видео наш јад, мукотрпни рад и потлаченост. Господ нас је извео из Египта моћном руком, испруженом мишицом, великом страхотом, те знацима и чудима. Он нас је довео до овог места и дао нам ову земљу, земљу којом теку млеко и мед. Сада, ево, приносим прве

плодове земље, коју си ми ти, о, Господе, дао.' Затим положи то пред Господа, Бога свога, па се поклони пред Господом, Богом својим. И радуј се заједно са Левитом и дошљаком у твојој средини за све добро што је теби и твоме дому дао Господ, Бог твој.

А кад у трећој години, години десетка, завршиш са издвајањем свег десетка од годишњег урода, и кад га даш Левиту, странцу, сирочету и удовици, да једу и да се насите, реци пред Господом, Богом својим: 'Уклонио сам из куће све што је посвећено Господу. Шта више, то сам дао Левиту, странцу, сирочету и удовици, према твојој заповеди коју си ми дао. Нисам прекршио, нити заборавио, ниједну од твојих заповеди. У својој жалости ништа од тога нисам јео, ништа од тога нисам уклањао кад сам био нечист, нити сам ишта од тога приносио мртвацу. Послушао сам глас Господа, Бога свога, и учинио онако како ми је заповедио. Погледај с небеса, из свог светог Пребивалишта, па благослови свој народ, Израиљ, и земљу коју си нам дао, земљу којом теку млеко и мед – како си се заклео нашим оцима!'

Данас ти Господ, Бог твој, заповеда да вршиш ове уредбе и прописе. Држи их и врши свим својим срцем и свом својом душом. Данас си изјавио да ће Господ бити твој Бог, и да ћеш следити његове путеве и држати његове уредбе и прописе, и слушати његов глас. Данас је Господ изјавио да си његов народ, његова драгоцена својина, као што ти је обећао, и да ћеш држати све његове заповеди. Он ће те узвисити чашћу, именом и славом над свим народима које је створио; ти ћеш бити народ посвећен Господу, Богу своме, како је обећао."

Затим Мојсије са израиљским старешинама, заповеди народу: „Држите све заповести које вам данас заповедам. Оног дана кад пређете Јордан у земљу коју ти даје Господ, Бог твој, подигни себи велико камење и окречи их у бело. На њима напиши све речи овог Закона кад пређеш тамо да уђеш у земљу коју ти даје Господ, Бог твој, земљу којом теку млеко и мед, како ти је обећао Господ, Бог твојих отаца. Дакле, кад пређеш Јордан, подигни ово камење на гори Евал, како ти заповедам данас, и окречи их у бело. Тамо подигни жртвеник Господу, Богу своме, камени жртвеник, али на њега не спуштај длето. Жртвеник Господу, Богу своме, подигни од неклесаног камења и на њему принеси жртве свеспалнице Господу, Богу своме. Приноси и жртве мира. Једи их тамо и радуј се пред Господом, Богом својим. На камењу напиши све речи овог Закона, јасно и читко."

Мојсије рече свештеницима, Левитима и свем Израиљу: „Утихни, Израиљу, и почуј! Данас си постао народ Господа, Бога свога. Зато слушај глас Господа, Бога свога, и врши његове заповеди и уредбе, које ти данас налажем.“

Тог дана заповеди Мојсије народу:

Кад пређете преко Јордана, нека ова племена стану на гору Геризим да благосиљају народ: Симеун, Леви, Јуда, Исахар, Јосиф и Венијамин. А ова племена нека стану на гору Евал да изговарају проклетства: Рувим, Гад, Асир, Завулон, Дан и Нефталим.

Затим нека Левити јаким гласом кажу свим Израиљцима:

„Нека је проклет свако ко направи себи идола, клесаног или ливеног, ствар одвратну Господу, дело уметника, и стави га на скровито место!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко не поштује мајку и оца!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко помера камен међаш свога ближњег!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко заводи слепца на странпутицу!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко изврће право странца, сирочета и удовице!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко легне са женом свога оца, јер је открио голотињу свога оца!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко легне с било каквом животињом!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко легне са својом сестром, са ћерком свога оца или ћерком своје мајке!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко легне са својом таштом!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко потајно убије свога ближњег!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко узима мито да убије невину душу!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

„Проклет био ко не буде испуњавао речи овог Закона и вршио их!“

А сав народ нека каже: „Амин!“

Ако будеш верно слушао глас Господа, Бога свога, држећи и вршећи све његове заповеди, које ти ја данас заповедам, Господ, Бог твој, узвисиће те над свим народима на земљи. Сви ови благослови

спустиће се на тебе и остварити се на теби, ако послушаш глас Господа, Бога свога.

Благословен ћеш бити у граду и благословен на пољу.

Благословен ће бити плод твоје утробе, род твоје земље, и прираст твоје стоке: телад твојих крава и јагњад твојих стада.

Благословене ће бити твоје кошаре и наћве.

Благословен ћеш бити кад улазиш, благословен кад излазиш.

Кад твоји непријатељи устану на тебе, Господ ће учинити да буду потучени пред тобом. Кренуће једним путем на тебе, а разбежати се пред тобом на седам путева.

Господ ће наредити да благослов буде с тобом, у твојим житницама и у свему чега се твоје руке лате, те благословити земљу коју ти даје Господ, Бог твој.

Господ ће те учинити својим посвећеним народом, као што ти се заклео, ако будеш држао заповеди Господа, Бога свога, и следио његове путеве. Тада ће сви народи на земљи видети да је име Господње зазвано над тобом, па ће те се бојати. Господ ће те обилато обдарити добрима: плодом твоје утробе, прирастом твоје стоке и родом са твоје њиве, на земљи за коју се Господ заклео твојим оцима да ће ти је дати.

Господ ће ти отворити своју богату ризницу – небо – да даје кишу твојој земљи у право време, и да благослови све чега се твоје руке лате. Ти ћеш давати у зајам многим народима, али ти сам нећеш узимати у зајам ни од кога. Господ ће те учинити главом, а не репом. Увек ћеш бити на врху, никад на дну, ако послушаш заповеди Господа, Бога свога, које ти данас заповедам да их држиш и вршиш. Зато не скрећи од ових речи које ти данас налажем, ни десно ни лево, да би ишао за другим боговима и служио им.

Али ако не будеш слушао глас Господа, Бога свога, држећи и вршећи све његове заповеди и уредбе, које ти ја данас налажем, доћи ће на тебе сва ова проклетства и сустићи те.

Проклет ћеш бити у граду, проклет ћеш бити на пољу.

Проклета ће бити кошара твоја и наћве твоје.

Проклет ће бити плод твоје утробе, род твоје земље, телад твојих крава и јагњад твога стада.

Проклет ћеш бити кад улазиш, проклет кад излазиш.

Господ ће послати на тебе проклетство, пометњу и казну, на све чега се твоја рука лати да уради, док не будеш истребљен и брзо не пропаднеш због својих злих дела, зато што си ме заборавио. Господ ће прилепити на тебе кугу док те не истреби из земље у коју улазиш да је освојиш. Господ ће те ударити сушицом, грозницом, упалом,

жегом и сушом, медљиком и кукољем; ово ће те гонити док не погинеш. Небо над твојом главом биће од бронзе, а земља под тобом од железа. Кишу за твоју земљу, Господ ће претворити у прашину. Прах ће на тебе падати са небеса, док не будеш истребљен.

Господ ће учинити да будеш поражен од твојих непријатеља; једним путем ћеш ићи на њих, а на седам путева ћеш бежати пред њима. Постаћеш призор грозоте за сва краљевства на земљи. Твоје мртво тело биће храна свим птицама небеским и дивљем зверињу земаљском, али неће бити никога да их отера. Господ ће те ударити египатским чиревима, шуљевима, крастама и шугом, од којих нећеш моћи да се излечиш. Господ ће те ударити лудилом, слепилом и пометњом ума. Тумараћеш усред бела дана, као што слепац тумара у тами, али нећеш имати успеха у својим подухватима; бићеш тлачен и пљачкан целог свог века, али неће бити никога да те избави.

Заручићеш се са женом, али ће је други узети и лећи с њом. Изградићеш кућу, али нећеш живети у њој. Засадићеш виноград, али га нећеш брати. Вола ће ти на твоје очи заклати, али ти од њега нећеш јести. Магарца ће ти украбити пред тобом, али ти га неће вратити. Твоје овце ће бити предане твојим непријатељима, а неће бити никог да ти прискочи у помоћ. Твоје синове и ћерке предаваће другом народу; исплакаћеш своје очи гледајући за њима сваки дан, али ћеш бити беспомоћан. Род твоје земље и сав твој труд појешће народ који не познајеш. Бићеш тлачен и гажен целог свог века. Сићи ћеш с ума од призора које ће твоје очи гледати. Господ ће те ударити опаким чиревима по коленима и бедрима, од којих нећеш моћи да се излечиш – од стопала твојих ногу до темена твоје главе.

Господ ће одвести тебе и цара кога будеш поставио над собом, народу за који ниси знао ни ти ни твоји преци, па ћеш тамо служити другим боговима, дрвеним и каменим. Бићеш предмет згражања, ругања и подсмеха за све народе којима те Господ буде одвео.

Сејаћеш много семена по њиви, али ћеш мало жети, јер ће ти скакавци појести урод. Садићеш винограде и обрађивати их, али вино нећеш пити, нити брати грожђе, јер ће га изјести црви. Маслина ћеш имати по целом свом подручју, али се уљем нећеш мазати, јер ће ти маслине опадати. Рађаће ти се синови и ћерке, али теби неће припадати, јер ће отићи у ропство. Све твоје дрвеће и плодови твоје земље постаће плен скакаваца.

Странац који живи међу тобом уздизаће се све више и више над тобом, а ти ћеш падати све ниже и ниже. Он ће ти давати у зајам,

али ти њему нећеш давати у зајам. Он ће бити глава, а ти ћеш бити реп.

Сва ће те ова проклетства сналазити, гонити и стизати те, док не будеш истребљен, зато што ниси слушао глас Господа, Бога свога, држећи заповеди и одредбе које ти је заповедио. Она ће бити знак и чудо за тебе и твоје потомство до века. Пошто ниси служио Господу, Богу своме, веселог и радосног срца, поред свег обиља, робоваћеш својим непријатељима, које ће Господ послати против тебе, у глади и жеђи, у голотињи и потпуној оскудици. Он ће ставити гвоздени јарам на твој врат док те не истреби.

Господ ће из далека, с краја земље, довести народ на тебе који ће се обрушити као орао, народ чији језик нећеш разумети, народ бездушан који неће имати обзира према старцу нити милости према детету. Он ће изјести младунчад твоје стоке, урод твоје земље, док те не истреби; неће ти оставити ни жито, ни младо вино, ни уље, ни телад твоје стоке, ни јагњад твојег стада, док те не упропасти. Опседаће те у свим твојим градовима широм твоје земље, док не сруши твоје високе и утврђене зидине у које си се уздао. Опседаће те по свим твојим градовима широм твоје земље коју ти је дао Господ, Бог твој.

А ти ћеш јести плод своје утробе, месо својих синова и својих ћерки, које ти је дао Господ, Бог твој, током опсаде и невоље којом те твој непријатељ буде притиснуо. Чак ће и најблажи и најосетљивији човек међу тобом злобним оком гледати на свога брата, љубљену жену, и своју децу која му преживе; ниједном од њих неће давати месо својих синова које буде јео, јер му друго неће остати, током опсаде и невоље којом те твој непријатељ буде притиснуо по свим твојим градовима. Чак ће и најнежнија и најосетљивија жена, толико нежна и осетљива да се не усуђује да спусти стопала на земљу, злобним оком гледати вољеног мужа, своје синове и своје ћерке, постељицу која јој између ногу изађе и децу коју роди. Она ће их – због све веће оскудице – кришом јести током опсаде и невоље којом ће те притиснути твој непријатељ по твојим градовима.

Ако не будеш држао и вршио све речи овога Закона које су написане у овој књизи, те се не будеш бојао овог славног и страшног имена – Господа, Бога свога – Господ ће ударити тебе и твоје потомство пошастима, пошастима великим и страшним, и болестима опаким и дуготрајним. Он ће довести на тебе све болести египатске од којих си страховао, и оне ће се прилепити за тебе. Господ ће још подићи на тебе сваку врсту болести и пошасти која није записана у књизи овог Закона, док истребљен не будеш. Остаће вас шачица,

иако сте били бројни као звезде на небу, зато што ниси слушао глас Господа, Бога свога. И како се Господ радовао док вам је давао напретка и множио вас, тако ће се Господ радовати док вас буде упропаштавао и истребљивао. Тако ћете бити искорењени из земље у коју улазите да је заузмете.

Господ ће те расејати међу све народе, с једног краја земље на други. Тамо ћеш служити другим боговима од дрвета и камена за које ниси знао ни ти ни твоји преци. Међу тим народима нећеш наћи одмора, нити починка својим стопалима. Тамо ће ти Господ дати плашљиво срце, ишчилеле очи и ојађену душу. Живот ће ти висити о концу, бојаћеш се и дању и ноћу, а живот ћеш проводити у неизвесности. Ујутро ћеш говорити: „Да је само вече!“, а увече: „Да је само јутро!“, због страха који ће ти обузимати срце и од призора који ће ти очи гледати. Господ ће те бродовима вратити у Египат, путем за који сам ти рекао да га више не смеш видети. Тамо ћете се сами продавати својим непријатељима за слуге и слушкиње, али неће бити купца.

Ово су речи савеза који је Господ заповедио Мојсију да склопи са Израиљцима у земљи моавској, осим савеза који је склопио са њима на Хориву.

Мојсије позва све Израиљце и рече им:

Ви сте видели све што је Господ на ваше очи учинио у Египту фараону, свим његовим дворанима и целој његовој земљи. Својим очима си видео велика искушења, знакове и она велика чудеса. Господ вам све до данас није дао ум да разумете, очи да видите и уши да чујете. Четрдесет година сам вас водио по пустињи; одећа вам се није поцепала, нити вам се обућа на вашим ногама подерала. Хлеба нисте јели, вина и жестока пића нисте пили, да бисте знали да сам ја Господ, Бог ваш.

Када сте дошли на ово место у сусрет вам је изашао Сихон, цар есевонски, и Ог, цар васански, да зарате против нас, али смо их ми потукли. Узели смо њихову земљу и дали је у наследство Рувимовом и Гадовом племену, и половини Манасијиног племена.

Зато држите и вршите речи овог савеза, да бисте имали успеха у свему што радите. Данас сви стојите у присуству Господа, Бога свога: главари ваших племена, старешине и војни заповедници, сви Израиљци, ваша деца и жене, странци који живе у вашем табору – од онога што ти цепа дрва до онога што ти носи воду – да ступите у савез са Господом, Богом својим, који Господ, Бог ваш, склапа данас са вама, да би те поставио данас себи за народ, и да би био твој Бог, као што ти је обећао, и као што се заклео твојим оцима, Аврахаму,

Исаку и Јакову. Овај савез и ову заклетву не склапам само са вама, који данас стојите овде са нама пред Господом, Богом нашим, него и са онима који данас нису овде.

Ви, наиме, и сами знате како смо живели у египатској земљи и како смо пролазили посред народа; *оних народа* кроз које сте прошли. Видели сте њихове гадости и идоле од дрвета и камена, сребра и злата, који су код њих. Нека се не нађе међу вама мушкарац или жена, породица или племе коме би се данас срце одвратило од Господа, Бога нашег, да иде да служи боговима тих народа. Нека међу вама не буде корена који рађа отров или пелен.

Ако неко чује речи ове заклетве, и да себи благослов говорећи у себи: „Биће све у реду са мном, па ако и живим по самовољи свога срца“, поплава ће однети суву земљу. Господ неће бити вољан да опрости таквоме, него ће Господњи гнев и љубомора планути на њега, па ће свака клетва записана у овој књизи пасти на њега. Тако ће Господ истребити његово име под небом. Господ ће одвојити зликовца од свих племена Израиљевих, по свим клетвама савеза које су написане у књизи овог Закона.

Тада ће каснији нараштај, ваши синови који дођу после вас и дошљак који дође из далеке земље, кад виде ране на земљи и њене болести којима ју је Господ ударио, рећи: „Цела је земља спаљена сумпором и сољу! Нико је не сеје, ништа из ње не ниче, никаква трава из ње не расте. Опустошена је као Содома и Гомора, као Адма и Севојим, које Господ уништи у свом гневу и јарости!“ Сви ће народи питати: „Зашто Господ учини овако са овом земљом? Шта изазва овај велики пламтећи гнев?“

Одговориће им: „Зато што су напустили савез Господа, Бога својих отаца, који је склопио са њима кад их је извео из земље египатске. Отишли су да служе и клањају се другим боговима, боговима за које нису знали и које им он није наменио. Зато је плануо гнев Господњи на ову земљу, пустивши на њу сва проклетства која су записана у овој књизи. Господ их је искоренио из њихове земље у љутини, јарости и великом гневу, и бацио их у другу земљу. Тако је и данас.“

Што је скривено, то припада Господу, Богу нашем, а што је откривено, то припада нама и нашој деци заувек, да вршимо све речи овога Закона.

А кад се све ове речи, благослов и проклетство, које сам поставио пред тобом, испуне на теби и ти их узмеш к срцу, међу свим народима у које те Господ, Бог твој, буде изгнао, те се вратиш Господу, Богу своме, свим срцем и свом душом својом, ти и твоји синови,

и будеш слушао његов глас у свему што ти данас заповедам, Господ, Бог твој, ће вратити твоје изгнанике и смиловати ти се. Онда ће те вратити и сабрати те из свих народа међу које те је расејао Господ, Бог твој. Па макар био истеран и на сам крај небеса, Господ, Бог твој, ће те сабрати оданде, оданде ће те узети. Господ, Бог твој, довешће те у земљу коју су поседовали твоји преци, па ћеш је ти запосести; а он ће те учинити успешнијим и бројнијим од твојих предака. Господ, Бог твој, обрезаће твоје срце и срце твог потомства, како би волео Господа, Бога свога, свим својим срцем и свом својом душом, да би живео. Господ, Бог твој, ће сва ова проклетства бацити на твоје непријатеље и на твоје мрзитеље који су те прогонили. А ти ћеш поново слушати глас Господњи и вршити све заповести које ти ја данас налажем. Господ, Бог твој, ће ти дати успеха у сваком послу којега се твоје руке лате, у плоду твоје утробе, прирасту твоје стоке и уроду твоје земље, јер ће ти се Господ опет радовати чинећи ти добро, као што се радовао твојим оцима, ако послушаш глас Господа, Бога свога, како би држао његове заповести и уредбе, које су записане у књизи овог Закона, те ако се окренеш Господу; Богу своме, свим својим срцем и свом својом душом.

Наиме, ова заповест коју ти ја данас налажем није претешка за тебе нити је за тебе недостижна. Није на небу, па да кажеш: „Ко ће се попети на небо да нам је донесе, да је чујемо и вршимо је?“ Није ни преко мора, па да кажеш: „Ко ће од нас прећи преко мора да нам је донесе, да је чујемо и вршимо је?“ Реч је, наиме, близу тебе, у твојим устима и у твоме срцу, да је вршиш.

Гледај! Данас постављам пред тебе живот и смрт, срећу и несрећу. Јер, ја ти данас заповедам да волиш Господа, Бога свога, да следиш његове путеве и држиш његове заповеди, уредбе и прописе, да би живео, те да би те умножио Господ, Бог твој, и да би те благословио у земљи у коју улазиш да је заузмеш.

Али ако се твоје срце одврати, ако не будеш слушао, него застраниш и будеш се клањао другим боговима и служио им, кажем вам данас да ћете сигурно пропасти. Нећете дуго живети у земљи, у коју, прелазећи преко Јордана, улазиш да је заузмеш.

Данас позивам небо и земљу за сведоке, да сам поставио пред вас живот и смрт, благослов и проклетство. Стога изаберите живот, да живите ви и ваше потомство, волећи Господа, Бога свога, слушајући његов глас, и држећи се њега. Јер он је твој живот и дужина твојих дана, да би могао да боравиш у земљи за коју се Господ заклео твојим оцима, Аврахаму, Исаку и Јакову, да ће им је дати.

Мојсије изађе и рече ове речи целом Израиљу. Рекао им је: „Данас ми је стотину двадесет година, и не могу више излазити и враћати се. Господ ми је рекао: 'Нећеш прећи преко Јордана.' Сам Господ, Бог твој, прећи ће пред тобом; он ће да истреби ове народе пред тобом, па ћеш их изгнати. Исус ће ићи пред тобом, као што је Господ рекао. Господ ће поступити са њима онако како је поступио са Сихоном и Огом, царевима аморејским, и њиховом земљом, када их је истребио. Господ ће вам их предати, а ти ћеш поступити са њима према свим заповедима које сам вам дао. Зато будите јаки и одважни! Не бојте се, нити страхујте од њих! Јер, Господ, Бог твој, иде са тобом; он неће одступити од тебе нити ће те оставити."

Мојсије позва Исуса и рече му пред целим Израиљем: „Буди јак и одважан, јер ћеш ти ући са овим народом у земљу за коју се Господ заклео њиховим оцима да ће им је дати. Ти ћеш им је предати у наследство. Сам Господ иде пред тобом. Он ће бити са тобом; он неће одступити од тебе, нити ће те оставити. Не бој се и не страхуј!"

Мојсије написа овај Закон и даде га свештеницима, Левитима, који носе Ковчег савеза Господњег, и свим израиљским старешинама. Тада им *Мојсије* нареди и рече: „На крају сваке седме године, у време опросне године, на празник Сеница, кад сав Израиљ дође да се појави пред лицем Господа, Бога свога, на месту које он изабере, прочитај овај Закон пред целим Израиљем, на њихове уши. Нека се окупи народ, мушкарци, жене, деца и странац који живи у твојим градовима, да чују и да науче да се боје Господа, Бога вашег, те да држе и врше све речи овога Закона. А њихова деца, која не знају Закон, чуће и научиће да се боје Господа, Бога вашег, за све време које будете живели у земљи коју ћете заузети, кад прећете преко Јордана."

Господ рече Мојсију: „Ево, примакло се време твоје смрти. Зато позови Исуса, па станите код Шатора од састанка, да га поставим у службу."

Мојсије и Исус оду и стану код Шатора од састанка. Тада се Господ указа у Шатору у стубу од облака. Стуб од облака је стајао на улазу у Шатор. Господ рече Мојсију: „Ево, ти ћеш ускоро отпочинути са својим прецима, а овај народ ће почети да блудничи са другим боговима из стране земље у коју ће ући. Мене ће напустити и прекршити савез који сам склопио са њим. У тај дан ће планути мој гнев на њих, па ћу их напустити и сакрити своје лице од њих. А кад их у тај дан снађу велика зла и невоље, говориће: 'Нису ли ме снашле ове невоље зато што мој Бог није у мојој средини?' У

тај дан ћу сигурно сакрити своје лице због свег зла што је учинио, окренувши се другим боговима.

А сад напиши себи ову песму. Нека је науче Израиљци! Научи их да је певају! Та ће песма бити моје сведочанство против Израиљаца. Кад их одведем у земљу за коју сам се заклео њиховим оцима, у земљу којом теку млеко и мед, кад се наједу и угоје, окренуће се другим боговима и служиће им, а мене ће презрети и прекршиће мој савез. А кад их снађу велика зла и невоље, певаће им се ова песма за сведочанство, јер је твоје потомство неће заборавити. Ја, наиме, знам њихове намере које још данас снују, и пре него што их уведем у земљу за коју сам се заклео.“ Тог дана је Мојсије написао ову песму и научио Израиљце песми.

А Исусу, сину Навиновом, заповеди и рече: „Буди јак и одважан, јер ћеш ти увести Израиљце у земљу за коју сам им се заклео. Ја ћу бити с тобом.“

Кад је Мојсије до краја уписао у књигу све речи овога Закона, заповедио је Левитима, који носе Ковчег савеза Господњег: „Узмите књигу овога Закона и ставите је покрај Ковчега савеза Господа, Бога вашег. Нека буде тамо као сведок против тебе. Јер, ја знам твоју непокорност и твоју тврдовратост. Ако сте бунтовни према Господу данас, док још живим са вама, колико ћете више бити бунтовни после моје смрти! Саберите к мени све старешине својих племена и своје надгледнике да им на уши кажем ове речи, и да позовем небо и земљу за сведоке против њих. Знам, наиме, да ћете се после моје смрти искварити и скренути с пута на који сам вас упутио. У последњим данима снаћи ће вас несрећа, јер ћете чинити што је зло у очима Господа и гневити га делима својих руку.“

Тада је Мојсије на уши целог израиљског збора до краја изговорио ову песму.

> Чујте, небеса, говорићу, слушај, земљо, беседу уста мојих. Као киша нека дажди поука моја, као роса нек се спусти беседа моја, као пљусак на младу траву, као ситна киша на младо биље. Јер, објавићу име Господње, величајте Бога нашега! Он је Стена, без мане је дело његово, јер праведни су сви путеви његови. Бог је веран, он је беспрекоран, праведан је он и правичан. А они се искварише, нису више деца његова, јер срама немају, нараштај су опак и изопачен. Зар овако враћаш Господу, народе безумни и немудри? Није ли он твој отац који те је створио, који те је начинио и ојачао? Спомените се давних дана, расудите о годинама минулих векова. Упитај свог оца, он ће ти објаснити, и своје

старешине, они ће ти рећи. Кад је Свевишњи делио наследство народима, кад је делио потомке људске, поставио је границе народима, према броју синова Израиљевих. Јер, наследство Господње, народ је његов, Јаков је део његов, његово је он наследство. Нашао га је у земљи пустињској, у пустари страшној где ничега нема. Бранио га је, збринуо га и заштитио ко зеницу ока свога. Као што орао бди над својим гнездом, и лебди над својим птићима, као што шири своја крила и узима их, те их носи на својим перима, тако их је сам Господ водио; другог бога не би поред њега. На висине га је земаљске посадио, те је јео урод са поља, хранио га медом из литице, и уљем из најтврђе стене; маслом од стоке, млеком од стада, овновима и јарцима васанским и пшеницом понајбољом. Пио си вино, крв грожђа. Угојио се Јешурун, узјогунио се, усалио си се, окрупњао и наситио, оставио је Бога који га је начинио, отпао је од Стене свога спасења. Боговима туђим љубомору му изазваше, и идолима одвратним гнев му распалише. Злодусима, а не Богу, жртве су приносили, боговима које нису познавали, боговима новим, скоро приспелим, које преци ваши познавали нису. Занемарио си Стену која те је зачела, заборавио Бога, који те је родио. Видео је то Господ, па их је одбацио, јер синови га и ћерке разгневише. Тада рече: „Своје лице ћу од њих сакрити, да видим како ће свршити; јер нараштај су они изопачени, деца која немају верности. На љубомору су ме изазвали, богом који Бог није, разгневили ме својим ништавилима. Зато ћу их учинити љубоморним народом који није народ, раздражићу их народом безумним. Јер, мој гнев је ватру запалио, и гореће све до дубина Света мртвих; прогутаће и земљу и плод њен, спалиће темеље горске. Стога, невоље ћу на њих згрнути, на њих ћу своје одапети стреле. Глад ће их похарати, сатрће их пошасти и љуте заразе! Чељусти зверске на њих ћу послати, с отровом гмизаваца што пузе у прашини. Напољу ће мач узимати децу, а унутра ће ужас обузимати како момка, тако и девојку, како дојенче, тако седу главу. Рекао бих: 'У прах ћу их смрвити, њих ћу избрисати из сећања људи', да ми није до гневнога непријатеља: душмани би се њихови могли преварити, говорећи: 'Наша их је рука надјачала, све то Господ није учинио.'" Јер, они су народ што нема разума, расуђивања међу њима

нема. Кад би само били мудри, то би они размотрили, схватили би свој свршетак. Зар би један могао да гони хиљаду, и да двојица десет хиљада потерају, да их Стена њихова није продала, да их Господ њима није изручио. Јер, стена њихова није као наша Стена; то и душмани наши могу да просуде. Јер, вино њихово, од лозе је содомске, а са поља гоморских. Грожђе је његово, грожђе отровано, гроздови му сама горчина. Вино је њихово отров змијин и љути је отров аспидин. „Није ли он безбедан код мене, запечаћен у мојим ризницама? Моја је освета! Ја ћу узвратити, кад им нога буде посрнула. Јер близу је дан њихове несреће, пропаст њихова брзо се примиче.“ Господ ће судити своме народу, на своје ће се слуге сажалити, кад види да их снага напушта, да крај дође робу и слободном. Питаће: „Где су сада богови њихови, где ли стена којом се заклањаше? Јели су сало њихових жртава, и пили вино њихових изливница. Нека устану да вам помогну, нек вам они буду заштита. Видите сада да сам ја онај, и да другог бога поред мене нема. Ја усмрћујем и ја оживљујем, ја рањавам и ја зацељујем; из моје се руке нико не избавља. Дижем своју руку према небу и кажем: Не био ја жив до века, ако не наоштрим мач свој сјајни, да суд узмем у своје руке, да одмаздом вратим душманима, и отплатим онима који мене мрзе. Своје стреле напојићу крвљу, мач мој најешће се меса: крвљу покланих и заробљених, и дугокосим главама челника душманских.“ Радујте се, пуци, народе његов, јер крв ће слугу својих осветити, одмаздом ће узвратити својим душманима, и откупиће своју земљу и свој народ.

Мојсије дође са Осијом, сином Навиновим, и изговори све речи ове песме на уши свег народа. Кад је Мојсије завршио да саопштава све ове речи целом Израиљу, рекао им је: „Узмите к срцу све речи којима вас упозоравам данас. Наредићеш својој деци да држе и врше све речи овога Закона. Ово нису празне речи; оне су ваш живот. Вршећи их, дуго ћете живети у земљи коју ћете заузети кад пређете преко Јордана.“

Тог истог дана, Господ рече Мојсију: „Попни се на ову гору Аварим, гору Навав, која је у земљи моавској, код Јерихона, и погледај земљу хананску, коју дајем синовима Израиљевим у наследство. Тамо на гори на коју се пењеш ћеш умрети и придружити се своме народу, као што је твој брат Арон умро на гори Ор, придруживши

се своме народу. Јер ви сте ми се изневерили пред Израиљцима, у време Мериве кадиске у пустињи Цин, кад нисте показали моју светост пред Израиљцима. Зато ћеш само издалека видети земљу, али у ту земљу, коју дајем народу израиљском, нећеш ући.“

Ово је благослов, којим је Мојсије, човек Божији, благословио народ израиљски пред своју смрт.

Рече:

„Сиђе Господ са Синаја, са Сира се њему објави, заблиста с горе Фарана, с хиљадама својих светих дође, у десници му пламен Закона. Да, ти волиш народе, сви свети његови у руци су твојој! Пред твоје су ноге пали, учећи се твојим речима. Мојсије нам Закон предаде, у наследство збора Јаковљева. Нека буде цара у Јешуруну, кад главари се народни сакупе, заједно с племенима Израиљевим. Нека живи Рувим, нека не изумре, нек му увек шачица преостане!“

А за Јуду рече ово:

„Услиши, Господе, глас Јудин, и доведи га његовом народу. Нек рукама својим право своје брани, помоћ му буди против душмана његових.“

А за Левија рече:

„Тумими и Урими твоји, Господе, припадају твом верном човеку. Њега си кушао код Масе, с њим се свађао код вода меривских. Он каже о оцу своме и мајци својој: ’Не видим их!’ Браћу своју не препознаје, децу своју не примећује; јер твоје је наредбе вршио и твој савез чувао. Он Јакова учи твојим одредбама, и Израиља твоме Закону. Он кад приноси твојим ноздрвама, и свеспалницу на твој жртвеник. Благослови, Господе, снагу његову, и прихвати дела руку његових. Сломи бедра оних што устају на њега, да не устану више његови мрзитељи.“

За Венијамина рече:

„Господњи је он миљеник, спокојно код њега почива; Он га штити свакодневно, у наручју његовом пребива.“

За Јосифа рече:

„Нек Господ благослови земљу његову, обиљем росе са небеса, те водом из дубине што лежи под *земљом*; обиљем плодова које даје сунце, обиљем урода што дају месеци; првином древних гора, и обиљем вечних брда; обиљем земље и њене пунине, добром вољом оног што у грму пребива. Све то нек се спусти на главу Јосифову, на теме посвећеног *међу* својом браћом. Величанством је као во првенац, рогови

му као биволови. Њима он пробада народе, све до крајева земаљских. Такво је мноштво хиљада Јефремових, такве су хиљаде Манасијине.“

За Завулона рече:

„Радуј се, Завулоне, у својим походима, и ти, Исахаре, у својим шаторима! На планину ће позвати народе, да принесу жртве праведне; црпиће од обиља мора, од блага које песак крије.“

А за Гада рече:

„Нек је благословен онај што шири *ӣранице* Гадове! Као лав у заседи лежи, те раздире раме и главу. Изабрао је за себе првину, одређену за главара. Дошао је с главарима народа и правду Господњу извршио, и одредбе његове с Израиљем.“

За Дана рече:

„Дан је лавић, што скаче из Васана.“

За Нефталима рече:

„Нефталим је милошћу насићен, и испуњен благословом Господњим, запад и југ он ће заузети.“

За Асира рече:

„Благословен био Асир међу синовима, нек миљеник буде међу својом браћом, и нек своје ноге у уље умаче. Нек ти браве буду од железа и бронзе, нек ти снага траје у све твоје дане. Нико није као Бог Јешурунов, који по небесима језди да ти у помоћ стигне, и по облацима у своме величанству. Бог исконски твоје је уточиште, вечне мишице његове подижу *ӣе*; он пред тобом тера твога душмана, и говори: ’Истреби!’ У спокојству живи Израиљ, издвојен је извор Јаковљев у земљи жита и младог вина, где небеса росом дажде. Срећан ли си, Израиљу! Ко је као ти, народе, кога Господ избавља? Он ти је штит – твоја одбрана, Он је мач твој – твоја победа. Душмани твоји пузиће пред тобом, а ти ћеш им по леђима газити.“

С моавских пољана, Мојсије се попео на брдо Навав, на врхунац Фасге, насупрот Јерихону. Одатле му је Господ дао да види целу земљу: Галад све до Дана, цело Нефталимово подручје, земљу Јефремову и Манасијину, сву Јудину земљу до Западног мора, Негев са околином Јерихонске долине, и Палмов град до Соара.

Господ му рече: „Ово је земља за коју сам се заклео Аврахаму, Исаку и Јакову, рекавши: ’Твоме потомству ћу је дати.’ Теби сам дозволио да је видиш својим очима, али тамо нећеш ући.“

Мојсије, слуга Господњи, умре тамо, у земљи моавској, по речи Господњој. Он га је сахранио тамо, у долини, у земљи моавској, насупрот Вет-Фегору. До дана данашњег нико није сазнао где је његов гроб. Мојсију је било стотину двадесет година кад је умро. Око му није ослабило, нити га је снага напустила. Израиљци су тридесет дана оплакивали Мојсија на моавским пољанама. Тако су се завршили дани оплакивања и жаљења за Мојсијем.

Исус, син Навинов, је био испуњен духом мудрости јер је Мојсије положио своје руке на њега. Израиљци су га слушали и чинили како је Господ заповедио Мојсију.

У Израиљу се више није појавио пророк као Мојсије, кога је Господ познавао лицем у лице. Њега је Господ послао у Египат да учини све оне знакове и чудеса против фараона, његових дворана и целе његове земље, путем његове моћне руке и страшних дела, које је Мојсије учинио на очи целог Израиља.

Исус Навин

Књиīа Исуса Навина

После смрти Мојсија, слуге Господњег, рече Господ Исусу, сину Навиновом, Мојсијевом помоћнику: „Мој слуга Мојсије је мртав. А ти се сада спреми да прећеш преко овог Јордана, ти и сав овај народ, у земљу коју дајем Израиљцима. Ја ћу вам дати свако место где буде ступила ваша нога, као што сам обећао Мојсију. Граница ће вам се протезати од пустиње и Ливана, све до велике реке, реке Еуфрата – сва земља Хетита – и до Средоземног мора на западу. Нико неће моћи да ти се одупре целог твог живота. Као што сам био са Мојсијем, тако ћу бити са тобом; нећу одступити од тебе, нити ћу те оставити. Буди јак и одважан, јер ти ћеш дати овом народу у посед ову земљу, за коју сам се заклео њиховим оцима да ћу је њима дати. Само буди јак и веома одважан да држиш и вршиш сав Закон који ти је наложио мој слуга Мојсије. Не одступај од њега ни десно ни лево, да би био успешан где год да пођеш.

Нека се књига овога Закона не раздваја од твојих уста. Размишљај о њој дању и ноћу, како би верно држао све што је у њој записано. Само ће ти тада добро ићи на твом путу и имаћеш успеха. Зар ти нисам заповедио: 'Буди јак и одважан! Не плаши се и не страхуј, јер је с тобом Господ, Бог твој, где год да кренеш.'"

Затим је Исус заповедио надгледницима народа: „Прођите кроз табор и наредите народу: 'Снабдејте се храном, јер ћете за три дана прећи преко овог Јордана, да бисте ушли у земљу коју вам Господ, Бог ваш, даје у посед.'"

А Рувимовом и Гадовом племену, и половини Манасијиног племена, Исус рече: „Сетите се налога који вам је дао Мојсије, слуга Господњи: 'Господ, Бог ваш, који вам даје починак, дао вам је ову земљу.' Ваше жене, деца и стада нека остану у земљи коју вам је дао Мојсије с оне стране Јордана. А сви ви ратници, крените наоружани испред своје браће, па им помозите, док Господ не да починка вашој браћи као вама. А кад и они заузму земљу коју вам даје Господ, Бог ваш, ви се вратите и запоседните своју земљу, коју вам је Мојсије, слуга Господњи, дао на другој страни Јордана, према истоку."

Они одговорише Исусу: „Учинићемо све што си нам заповедио, и поћи ћемо где год нас пошаљеш. Као што смо слушали Мојсија, тако ћемо слушати тебе. Само нека Господ, Бог твој, буде с тобом као што је био с Мојсијем. А ко се побуни против твоје наредбе и

не послуша твоје речи у свему што му заповедиш, нека се погуби. Само буди јак и одважан!“

Исус, син Навинов, је из Ситима тајно послао двојицу ухода. Рекао им је: „Идите и извидите земљу и Јерихон.“ Они су отишли и дошли к једној жени, блудници, која се звала Рахава, и тамо преноћили.

То је јављено јерихонском цару: „Ево, ноћас су дошли неки људи, Израиљци, да уходе земљу.“ Тада је јерихонски цар послао људе к Рахави, и поручио: „Изведи људе који су дошли к теби и ушли у твоју кућу, јер су дошли да уходе целу земљу.“

Међутим, жена је одвела она два човека и сакрила их. Затим је рекла: „Јесте, ти људи су дошли к мени, али ја нисам знала одакле су. А када се увече затварала градска капија, ти људи су отишли. Не знам куда су се запутили. Пожурите за њима, да их стигнете.“ У ствари, она их је била одвела на кров и сакрила их међу снопље лана које је разастрла на крову. Људи су се онда дали у потеру за њима према Јордану, све до газа реке. Кад су гониоци изашли, градска капија се затворила за њима.

А пре него што су *уходе* отишле на починак, она се попела к њима на кров и рекла им: „Знам да вам је Господ предао ову земљу, јер нас је обузео ужас од вас, па стрепе од вас сви житељи земље. Чули смо, наиме, како је Господ исушио воду Црвенога мора пред вама када сте изашли из Египта, и шта је учинио Огу и Сихону, двојици аморејских царева, с друге стране Јордана, које сте истребили. Кад смо то чули, сишло нам је срце у пете, тако да ниједноме човеку није остало храбрости да вам се одупре, јер Господ, Бог ваш, јесте Бог који је горе на небесима и доле на земљи.

Сада ми се закуните Господом да ћете исказати милост мојој породици, као што сам ја вама исказала милост. Дајте ми поуздан знак да ћете ми поштедети оца и мајку, браћу и сестре и све њихове, и да ћете нас избавити од смрти.“

Људи јој одговорише: „Својим животом јамчимо за вас! Ако нас не издате, исказаћемо вам милост и верност, кад нам Господ преда земљу.“

Тада их је Рахава конопцем спустила кроз прозор, јер је њена кућа била наслоњена на градски зид, тако да је живела на зиду. Још им је рекла: „Идите у горе да вас не стигну ваши гониоци. Кријте се три дана, док се потера не врати; онда идите својим путем.“

Људи јој рекоше: „Твоја заклетва којом си нас заклела неће нас обавезивати, уколико, кад уђемо у земљу, не привежеш ову црвену врпцу за прозор кроз који нас спушташ. Онда сакупи код себе, у

својој кући, свога оца и своју мајку и своју браћу и сву своју породицу. Ко ступи напоље преко прага твоје куће, крв његова на његову главу, ми нисмо одговорни. Ако неко руком такне неког од оних који су са тобом у кући, крв његова пашће на наше главе. А ако нас издаш, твоја заклетва којом си нас заклела неће нас обавезивати."

Она одговори: „Нека буде како сте рекли!"

Затим их је отпремила и они одоше. Она је, пак, привезала црвену врпцу за прозор.

Они одоше и дођоше у гору. Тамо су провели три дана, док се потера није вратила. Гониоци су их свуда тражили, али их нису нашли. Тада су се две уходе вратиле: сишли су с горе и дошли к Исусу, сину Навиновом, па су му испричали све што их је снашло. Рекли су Исусу: „Господ је предао целу земљу у наше руке; од нас стрепе сви житељи земље."

Исус порани и са свим Израиљцима крене из Ситима. Дођу до Јордана, па тамо, код прелаза, преноће. Након три дана, војни заповедници прођу табором и заповеде народу: „Чим видите да свештеници Левити носе Ковчег савеза Господа, Бога вашега, ви крените са вашег места и идите за њима. Међутим, нека растојање између вас и Ковчега буде око две хиљаде лаката. Не прилазите му ближе, да бисте знали којим путем да идете, јер тим путем нисте путовали раније."

Затим Исус рече народу: „Посветите се, јер ће Господ сутра учинити чудеса међу вама."

А свештеницима рече: „Понесите Ковчег савеза и крените испред народа." Они понесу Ковчег савеза и крену испред народа.

Господ рече Исусу: „Овог истог дана ћу почети да те узвисујем у очима целог Израиља, да знају да ћу бити са тобом као што сам био са Мојсијем. Ти заповеди свештеницима који носе Ковчег савеза: 'Када стигнете до руба вода јорданских, станите у Јордан.'"

Онда Исус рече Израиљцима: „Приђите овде и чујте речи Господа Бога вашега." Исус рече: „По овоме ћете знати да је живи Бог међу вама: он ће терати испред вас Хананце, Хетите, Евејце, Фережане, Гергешане, Аморејце и Јевусејце. Ево, Ковчег савеза Господа целе земље ићи ће пред вама у Јордан. А сада одаберите међу собом дванаест људи из племена Израиљевих, од сваког племена по једног. Чим стопала свештеника који носе Ковчег Господа, Владара целе земље, ступе у воде Јордана, разделиће се воде Јордана што теку од горе и остати да стоје као брана."

Кад је народ кренуо из својих шатора да пређе преко Јордана, свештеници који носе Ковчег савеза су били испред народа. Тек

што су носачи Ковчега дошли до Јордана и ноге свештеника који носе Ковчег дотакле руб воде (а током свег времена жетве Јордан плави своје обале), воде које теку од горе су стале и усправиле се као брана веома далеко одатле, код Адама, града који се налази покрај Сартана, док је вода која се спушта до мора Араве – Мртвог мора, потпуно отекла. Народ је, пак, прелазио према Јерихону. Свештеници који носе Ковчег савеза Господњег су непомично стајали на сувом усред Јордана, док сав Израиљ није прешао преко Јордана.

Кад је сав народ прешао преко Јордана, Господ рече Исусу: „Одаберите дванаесторицу људи, по једног из сваког племена, и заповедите им: 'Узмите дванаест каменова из средине Јордана са места где стоје ноге свештеника. Понесите их са собом и поставите их на место где сте провели ноћ.'“

Исус је тада позвао дванаесторицу људи из Израиљевих племена, које је одредио, по једног човека из сваког племена и рекао им: „Пођите испред Ковчега Господа, Бога вашега, усред Јордана и нека сваки човек дигне на раме по један камен, према броју Израиљевих племена. То ће бити знак међу вама. А кад вас данас-сутра ваша деца запитају: 'Шта вам представља ово камење?', ви им реците: 'Воде Јордана су се разделиле пред Ковчегом савеза Господњег, док је пролазио преко Јордана. Нека ово камење израиљском народу буде довека за спомен.'“

Израиљци учине онако како им је заповедио Исус. Узму дванаест каменова из средине Јордана, према броју Израиљевих племена, пренесу их до свога преноћишта и тамо их положе, као што је Господ рекао Исусу. Затим је Исус поставио дванаест каменова усред Јордана, на место где су биле ноге свештеника који су носили Ковчег савеза. Тамо стоје до дана данашњега.

А свештеници који су носили Ковчег су стајали усред Јордана, све док није било извршено све што је Господ заповедио Исусу да народ изврши, баш као што је Мојсије заповедио Исусу. Тако је народ брзо прешао. А кад је сав народ прешао, прешао је и Ковчег савеза Господњег са свештеницима који су стали испред народа. Прешли су и Рувимовци, Гадовци и половина племена Манасијиног у бојном поретку, и стали на чело Израиљаца, као што им је наредио Мојсије. Око четрдесет хиљада наоружаних људи прешло је пред Господом да ратују на Јерихонским пољанама.

Тог дана је Господ узвисио Исуса у очима целог Израиља. Поштовали су га као што су поштовали Мојсија целог његовог века.

Онда је Господ рекао Исусу: „Заповеди свештеницима који носе Ковчег сведочанства да изађу из Јордана.“

Исус заповеди свештеницима: „Изађите из Јордана!“

Чим су свештеници, који носе Ковчег савеза Господњег, изашли из средине Јордана и њихове ноге ступиле на суво, врати се вода Јордана на своје место, плавећи своје обале као и раније.

Народ је изашао из Јордана десетога дана првога месеца. Утаборили су се у Галгалу, код источне границе Јерихона. А оних дванаест каменова што су их узели из Јордана, Исус је поставио у Галгалу. Затим је рекао Израиљцима: „Кад вас данас-сутра запитају ваша деца: ’Шта *представља* ово камење?’, ви их поучите: ’Израиљ је по сувом прешао преко Јордана, зато што је Господ, Бог ваш, исушио воде Јордана пред вама док нисмо прошли, као што је Господ, Бог ваш, учинио са Црвеним морем, кад га је исушио пред нама док нисмо прошли. То је због тога да би сви народи земље знали колико је јака рука Господња, и да бисте се ви увек бојали Господа, Бога свога.’“

Кад су сви аморејски цареви с оне стране Јордана на западу и сви ханански цареви у приморју, чули да је Господ исушио воде Јордана пред Израиљцима док нису прошли, сишло им је срце у пете, па су изгубили храброст пред Израиљцима.

У то време је Господ рекао Исусу: „Начини себи камене ножеве и обрежи Израиљце поново, по други пут.“ Исус је начинио себи камене ножеве и обрезао Израиљце на Брежуљку обрезака.

А ево зашто их је Исус обрезао: кад је сав народ изашао из Египта, сви мушкарци, сви људи способни за рат, били су помрли на путу кроз пустињу када су напустили Египат. Наиме, све то људство које је изашло било је обрезано, али сви они који су се родили у пустињи током пута, након што су изашли из Египта, били су необрезани. Израиљци су четрдесет година ишли по пустињи, док нису помрли сви људи способни за рат, који су изашли из Египта, јер нису послушали глас Господњи. Зато им се Господ заклео да им неће дати да виде земљу за коју се Господ заклео њиховим оцима да ће је дати нама – земљу у којој теку млеко и мед. Ипак, уместо њих је подигао њихове синове које је Исус обрезао; они су још увек били необрезани, јер нису били обрезани на путу. А кад је сав народ био обрезан, остали су у табору све док се нису опоравили.

Тада Господ рече Исусу: „Данас сам уклонио са вас срамоту египатску.“ Зато се то место зове „Галгал“, све до дана данашњег.

Израиљци су се утаборили у Галгалу. Ту, на Јерихонским пољанама су прославили Пасху увече, четрнаестог дана у месецу. А сутрадан после Пасхе, јели су од плодова земље: бесквасни хлеб и пржено зрневље жита. Чим су почели да се хране плодовима земље,

мана је престала да пада. Тако Израиљци нису више имали ману; те године су јели од урода хананске земље.

Док је Исус боравио код Јерихона, подигао је поглед и угледао човека како стоји пред њим са исуканим мачем у својој руци. Исус му приђе и упита га: „Јеси ли за нас или за наше непријатеље?“

Овај му одговори: „Не, ја сам капетан војске Господње и сада сам дошао.“ Исус паде ничице пред њим, поклони му се и рече: „Шта мој господар заповеда своме слузи?“

Капетан војске Господње рече Исусу: „Скини обућу са својих ногу, јер је место на коме стојиш свето.“ Исус учини тако.

А Јерихон је био затворен и јако утврђен пред Израиљцима; нико није излазио нити улазио.

Тада Господ рече Исусу: „Погледај, предаћу у твоје руке Јерихон, његовог цара и његове ратнике. Сви ви, ратници, обиђите око града једанпут. Тако чините шест дана. Нека седам свештеника носе седам труба од овнујских рогова пред Ковчегом. Седмога дана обиђите око града седам пута, а свештеници нека затрубе у трубе. Кад се труба од овнујског рога огласи отегнутим звуком, нека сав народ, чим чује глас трубе, викне у сав глас, па ће пасти зидови града. Тада сав народ нека крене у напад, сваки оданде где се задеси.“

Исус, син Навинов, позва свештенике и рече им: „Понесите Ковчег савеза, а седам свештеника нека понесу седам труба од овнујских рогова испред Ковчега Господњег.“ А народу рече: „Пођите и обиђите око града, а ратници нека иду испред Ковчега Господњег.“

Кад је Исус то заповедио народу, кренуше свештеници који носе седам труба од овнујских рогова пред Господом. Трубили су у рогове, а Ковчег савеза је ишао за њима. Ратници су ишли испред свештеника који су трубили у рогове, док је остали народ ишао за Ковчегом. Ишли су тако док је одзвањао звук труба. Исус је био заповедио народу: „Не вичите и не дижите глас, и нека реч не пређе преко ваших усана, све до дана када вам кажем: ’Вичите!’ Тада вичите.“

Онда је наредио да Ковчег Господњи обиђе једном око града, па су се вратили у табор и преноћили у њему. Следећег дана Исус порани, а свештеници подигну Ковчег Господњи. Седам свештеника који су носили седам труба од овнујских рогова ишли су пред Ковчегом Господњим и трубили у рогове. Ратници су ступали пред њима, а остали народ је ишао за Ковчегом Господњим док су трубе

одјекивале. И другог дана су једном обишли око града, па су се вратили у табор. Тако су чинили шест дана.

Седмога дана у освит зоре поране и на исти начин обиђу седам пута око града. Само су тога дана обишли око града седам пута. Кад су свештеници седми пут затрубили у рогове, Исус рече народу: „Вичите, јер вам је Господ предао град! Нека град и све што је у њему буде посвећено Господу за уништење. Само Рахава блудница нека остане у животу, она и сви који су са њом у кући, зато што је сакрила уходе које смо послали. А ви се држите даље од онога што је посвећено за уништење, да не бисте сами били изручени уништењу: ако узмете нешто од онога што је посвећено за уништење, изложићете уништењу израиљски табор и навући на њега пропаст. Све сребро, злато, бронзано и гвоздено посуђе посвећено је Господу; нека се донесе у ризницу Господњу.“

Тако је народ повикао на глас труба. Чим је чуо глас труба, народ кликну громким гласом, а зидине града падоше. Народ онда крену на град, свако оданде где се задесио, па освојише град. Изручили су клетом уништењу све који су се нашли у граду: побили су мачем мушкарце и жене, младо и старо, волове, овце и магарце.

А оној двојици што су уходили земљу, Исус рече: „Идите у кућу оне жене блуднице и изведите је оданде, њу и све њене, као што сте јој се заклели!“ Младићи, уходе, оду и изведу Рахаву, њеног оца и њену мајку, њену браћу и све њене. Извели су сву њену родбину и сместили их изван израиљског табора.

А град и све што је у њему су спалили огњем. Само су сребро и злато, те бронзано и гвоздено посуђе ставили у ризницу Дома Господњег. Исус је поштедео блудницу Рахаву и дом њеног оца, и све што је било њено. Она је остала међу Израиљцима све до дана данашњега, јер је сакрила уходе које је Исус послао да уходе Јерихон.

У то време је Исус изрекао ову клетву: „Проклет био човек пред Господом, који поново подигне и сазида овај град, Јерихон.

> Положио му темеље по цену свога првенца, а врата по цену свога најмлађега!“

Господ је био са Исусом и глас о њему се прочуо по целој земљи.

Међутим, Израиљци су се тешко огрешили о клетву, јер је Ахан, син Хармије, син Завдијев, син Заре, из племена Јудина, узео од оног што је било посвећено. Зато је плануо гнев Господњи против Израиљаца.

Исус је послао људе из Јерихона у Гај, који се налази код Вет-Авена, а источно од Ветиља. Рекао им је: „Идите и извидите земљу.“

Они су отишли и извидели Гај. Када су се вратили к Исусу, рекли су му: „Нека не иде сав народ; нека само две или три хиљаде људи оде и нападне Гај. Не потежи тамо сав народ, јер их нема много.“

Тако је од народа отишло тамо око три хиљаде људи, али су се разбежали пред људима из Гаја. Људи из Гаја су побили неких тридесет шест људи; гонили су их испред градских капија све до Шеварима, и побили их на стрмени. Тада је народу клонуло срце; постало је као вода.

А Исус раздра своју одећу и паде ничице на земљу пред Ковчегом Господњим, он и старешине израиљске, а главе посуше прашином. Исус завапи: „Јао, Господе, Боже! Зашто си превео овај народ преко Јордана? Да нас предаш у руке Аморејаца да нас униште? Камо среће да смо остали с друге стране Јордана! Шта друго да кажем, о, Господе, кад је Израиљ подвио реп пред својим непријатељима? Кад то чују Хананци и сви становници земље, окренуће се против нас и истребити нам име са лица земље. Шта ћеш учинити за име своје велико?“

Господ рече Исусу: „Устани! Зашто лежиш ничице? Израиљ је згрешио; прекршили су мој савез који сам им заповедио да држе. Узели су од оног што је посвећено; украли су, лагали и сакрили међу своје ствари. Израиљци нису могли да опстану пред својим непријатељима; подвили су реп пред њима, зато што су сами пали под клетву уништења. Ако не уклоне из своје средине оно што је уклето, нећу више бити са њима.

А ти устани и посвети народ. Реци им: ’Посветите се за сутра, јер говори Господ, Бог Израиљев: „Уклети предмет је у твојој средини, Израиљу. Ако, дакле, не одстраниш из своје средине што је уклето, нећеш моћи да опстанеш пред својим непријатељима.“

Зато ћете ујутро приступити по својим племенима, а племе које Господ означи приступиће по својим родовима. Род који Господ означи приступиће по својим породицама, а онда из оне породице коју Господ означи, приступиће човек по човек. Онај у кога се нађе уклети предмет, нека се спали он и све што му припада, јер је прекршио савез Господњи, и учинио срамотно дело у Израиљу.’“

Исус порани ујутро и доведе све Израиљце по њиховим племенима. Било је означено Јудино племе. Кад је наредио да приступе Јудини родови, Зарин род је био означен. Затим је наредио да приступи Зарин род, главари породични. Била је означена породица Завдијева. На крају је наредио да приступи Завдијева породица. Означен је био Ахан, син Хармијев, син Завдијев, син Зарин, из племена Јудина.

Тада Исус рече Ахану: „Сине мој, подај славу Господу, Богу Израиљеву, и признај. Кажи ми шта си учинио; не скривај ништа од мене.“

Ахан одговори: „Истина је, згрешио сам Господу, Богу Израиљеву. Ево шта сам учинио: Видео сам међу пленом диван сенарски огртач, две стотине сребрних шекела и шипку од злата тешку педесет шекела. Полакомио сам се и узео их. Ено су закопани у земљи усред мога шатора. Сребро је одоздо.“

Исус је послао људе који су отрчали до шатора, и гле, то је било скривено у његовом шатору. Сребро је било одоздо. Узели су их из шатора и донели их Исусу и свим Израиљцима, и положили их пред Господа.

Тада су Исус и сав Израиљ с њим, узели Ахана, сина Зариног, и сребро, огртач и златну шипку, његове синове и ћерке, његове волове и магарце, његове овце, његов шатор и све што му је припадало, и одвели их у долину Ахор. Исус рече: „Како си ти навукао пропаст на нас, тако нека данас Господ свали пропаст на тебе!“

Тада га је сав Израиљ каменовао, а њих су спалили након што су их каменовали. Затим су навалили на њега велику гомилу камења, која стоји до данас. Тако је Господ престао да се гневи. Зато се то место прозвало долина Ахор, и тако се зове све до данас.

Господ рече Исусу: „Не бој се и не страхуј! Поведи са собом све ратнике, па крени горе на Гај. Види, у твоје руке ћу предати гајскога цара, његов народ, његов град и његову земљу. Са Гајом и његовим царем ћеш учинити исто што си учинио са Јерихоном и његовим царем; али, плен и стоку из њега можете да узмете за себе. Постави заседу граду с леђа.“

Исус се спреми са свим ратницима да нападне Гај. Изабрао је тридесет хиљада најбољих ратника и послао их ноћу. Наредио им је: „Пазите! Заузмите бусију иза града, али се не удаљавајте превише од града. Сви будите спремни. А ја и сав народ који ме прати приближићемо се граду. Кад они изађу на нас као први пут, ми ћемо се дати у бег пред њима. Они ће нас гонити док их не одмамимо од града, јер ће мислити: ’Беже испред нас, као раније.’ Док ми будемо бежали испред њих, ви се дигните из заседе и заузмите град. Господ, Бог ваш, предаће га у ваше руке. Кад заузмете град, спалите га огњем. Учините то по Господњој заповеди. Пазите на ово што сам вам заповедио!“

Исус их посла и они одоше у заседу. Сместили су се између Ветиља и Гаја, западно од Гаја. Исус је ту ноћ провео међу народом.

Исус је устао раним јутром и постројио народ, па је са израиљским старешинама кренуо горе пред народом на Гај. Сви ратници који су били с њим су кренули и приступили граду. Утаборили су се северно од Гаја, тако да је долина била између њих и Гаја. Повео је око пет хиљада људи. Поставио их је у заседу између Ветиља и Гаја, западно од града. Народ је поставио главни табор северно од града, док се заседа сместила западно од града. Те ноћи је Исус отишао у долину.

Кад их је гајски цар угледао, стрчали су се ујутро он и сав његов народ и изашли низ обронак према Арави у бој против Израиља. Међутим, није знао да му је иза града постављена заседа. Тада Исус и сав Израиљ почеше да беже, као да су их победили. Гајани на то позваше све људе из града да их гоне. Гонећи тако Исуса, били су одвучени од града. Није било човека у Гају и у Ветиљу, који није изашао да гони Израиљце; оставили су град отворен гонећи Израиљце.

Тада Господ рече Исусу: „Испружи копље што ти је у руци према Гају, јер ћу га предати у твоје руке.“ Исус испружи копље у својој руци према граду. Чим је испружио руку, заседа се хитро диже са свога места и јурну напред. Ушли су у град и освојили га, те га у трен ока запалили.

Кад су се Гајани осврнули, видели су како се из града диже дим ка небу. Нико од њих није имао где да побегне, јер се народ који је бежао према пустињи окренуо против прогонитеља. Јер кад су Исус и сав Израиљ видели да је заседа освојила град, и да се дим диже из града, окренули су се и напали Гајане. Онда су и они из града изашли на њих, тако да су се Гајани нашли усред Израиљаца, опкољени са обе стране. Израиљци су их тако потукли да ниједан није преживео, нити утекао. А гајскога цара су ухватили живог и довели га пред Исуса.

А кад су Израиљци побили све становнике Гаја који су их гонили напољу, у пустињи, те кад су сви до последњег изгинули од оштрице мача, сви Израиљци су се вратили у Гај и побили становништво оштрицом мача. Мушкараца и жена који су страдали тога дана било је дванаест хиљада, све житељи Гаја. Исус није повукао своју руку коју је испружио са копљем све док сви житељи Гаја нису били изручени клетом уништењу. Израиљци су запленили за себе само стоку и плен из тог града, према наредби коју је Господ дао Исусу.

Исус је спалио Гај и учинио га заувек рушевином, опустелим местом све до данас. А гајскога цара је обесио о дрво до вечери. Чим

је сунце изашло, Исус је наредио да скину леш са дрвета. Бацили су га на улаз градске капије и навалили на њега гомилу великог камења, која стоји тамо све до данас.

Тада је Исус подигао жртвеник Господу, Богу Израиљевом, на гори Евал, као што је Мојсије, слуга Господњи, заповедио Израиљцима, како је написано у књизи Мојсијевог Закона – жртвеник од нетесаног камења, необрађеног гвожђем. На њему су принели Господу жртве свеспалнице и жртве мира. Затим је пред Израиљцима преписао на камењу Закон Мојсијев, који је он био написао. Сав Израиљ – странци и домаћи – са њиховим старешинама, заповедницима и судијама, стали су с обе стране Ковчега испред свештеника и Левита који су носили Ковчег савеза Господњег. Половина је била окренута према гори Геризиму, а половина према гори Евалу, као што им је својевремено заповедио Мојсије, слуга Господњи, како би народ израиљски примио благослов.

Затим је Исус прочитао све речи Закона: благослов и проклетство, као што је написано у књизи Закона. Од свих речи које је Мојсије заповедио, није било ниједне коју Исус није прочитао пред целим сабором израиљским, пред женама, децом и дошљацима који су боравили међу њима.

Кад су то чули сви цареви западно од Јордана, у горју и равници, и дуж читаве обале Медитеранског мора до Ливана: Хетити, Аморејци, Хананци, Фережани, Евејци и Јевусејци, сабрали су се да једнодушно зарате против Исуса и Израиљаца.

А кад су становници Гаваона чули шта је Исус учинио са Јерихоном и Гајем, послужили су се лукавством. Издавали су се за посланство; на своје магарце су пребацили старе вреће и винске мешине, поцепане и закрпљене. На ноге су обули изношену и покрпљену обућу и обукли се у дотрајалу одећу. Сав хлеб који су понели на пут био је сув и раздробљен. Затим су отишли к Исусу у табор код Галгала и рекли њему и Израиљцима:

„Дошли смо из далеке земље. Склопите са нама савез.“

Израиљци одговорише Евејцима: „Ко зна да не живите међу нама. Како онда да склопимо савез са вама?“

Они рекоше Исусу: „Твоји смо поданици.“

Исус им одговори: „Ко сте и одакле долазите?“

Они му одговорише: „Твоје слуге су дошле из далеке земље ради имена Господа, Бога твога. Чули смо, наиме, за његову славу и за све што је учинио у Египту, и све што је учинио двојици аморејских царева с друге стране Јордана, Сихону, цару есевонском, и Огу, цару васанском у Астароту. Онда су нам наше старешине и

сви житељи наше земље рекли: ’Понесите са собом хране за пут, па пођите да се сретнете са њима. Реците им: ваши смо поданици; склопите са нама савез!’ Ево нашег хлеба што смо понели на пут од својих кућа; био је још врућ када смо кренули к вама, а сада је, ето, сув и раздробљен. Наше мешине са вином биле су нове кад смо их напунили, а сада су, ево, поцепане. Па и наша одећа и обућа су дотрајали од веома дугог пута.“

Људи су узели нешто од њихове хране, не питајући за савет Господа. Тада је Исус склопио мир са њима, а затим је склопио савез са њима да ће их поштедети. Кнезови заједнице су им то потврдили заклетвом.

Три дана након што су склопили са њима савез, дочули су да су они њихови суседи и да живе у њиховој близини. Израиљци се на то запуте и трећег дана дођу у њихове градове, Гаваон, Кефиру, Вирот и Киријат-Јарим. Израиљци их нису побили зато што су им се кнезови заједнице заклели Господом, Богом Израиљевим.

Читава заједница је гунђала против кнезова. Кнезови рекоше целој заједници: „Ми смо им се заклели Господом, Богом Израиљевим, и зато им не смемо наудити. Овако ћемо поступити са њима: оставићемо их на животу, да нас не би стигао гнев Божији, због заклетве којом смо им се заклели. Пустимо их да живе – наставише главари – али нека буду дрвосече и водоноше целој заједници.“ Како су кнезови рекли, тако је и било.

Онда их Исус позва и рече им: „Зашто сте нас преварили говорећи да живите далеко од нас, кад у ствари живите у нашој близини? Зато ћете бити под клетвом: никада нећете престати да будете робови; бићете дрвосече и водоноше за Дом мога Бога.“

Они одговорише Исусу: „Твоје слуге су чуле шта је Господ, Бог твој, одредио Мојсију: да ће вам предати целу земљу и да ће истребити све становништво земље. Веома смо се уплашили од вас за своје животе. Зато смо тако учинили. Сада смо, ево, у твојим рукама. Чини с нама што сматраш да је добро и право.“

Исус је поступио са њима овако: избавио их је из руку Израиљаца, те их нису побили. Тог дана их је учинио дрвосечама и водоношама за читаву заједницу и за жртвеник Господњи на месту које он изабере. Они то раде све до данас.

Кад је Адони-Седек, цар јерусалимски, чуо да је Исус освојио Гај и да га је изручио клетом уништењу, учинивши са Гајем и његовим царем као што је учинио са Јерихоном и његовим царем, и да су становници Гаваона склопили мир са Израиљцима, те да живе у њиховој близини, веома се уплашио. Наиме, Гаваон је био

значајан град, као један од царских градова. Био је већи од Гаја, а сви његови људи су били ратници. Адони-Седек, цар јерусалимски, је послао поруку Оаму, цару хевронском, Пираму, цару јармутском, Јафији, цару лахиском, и Давиру, цару еглонском: „Дођите к мени и помозите ми да освојим Гаваон, јер је склопио мир са Исусом и Израиљцима.“

На то се удружише пет царева аморејских, цар јерусалимски, цар хевронски, цар јармутски, цар лахиски и цар еглонски, и кренуше са свом својом војском на Гаваон. Опсели су град и напали га.

Тада су Гаваоњани послали поруку Исусу у табор у Галгалу: „Не напуштај своје слуге него се пожури к нама, да нас избавиш и да нам помогнеш, јер су се сабрали против нас сви цареви аморејски, који живе у горју.“

Исус крене из Галгала, а са њим сав народ способан за рат и сви најбољи ратници. Господ рече Исусу: „Не бој их се, јер ћу их предати у твоје руке. Ни један од њих ти неће одолети.“

Исус их изненада нападне, пошто је целе ноћи ишао од Галгала. Господ је унео пометњу међу њих пред Израиљем, који им је нанео велики пораз код Гаваона. Побегли су путем према Вет-Орону. Израиљци су их тукли све до Азеке и Македе. А док су бежали пред Израиљцима низ Вет-Оронску стрмину, Господ их је засипао великим градом са неба до Азеке. Више их је погинуло од града него што су их Израиљци побили својим мачевима.

Онога дана кад је Господ предао Аморејце Израиљцима, Исус се обрати Господу пред Израиљцима и повика:

> „Стани, сунце, над Гаваоном, и месече, над долином Ајалона!“ Умири се сунце, и стаде месец, док се народ није осветио својим непријатељима.

Није ли то записано у Књизи Јашаревој?

Сунце стаде насред неба, те није залазило цео дан. Таквог дана није било ни пре ни после, да је Господ послушао глас једног човека, јер Господ се борио за Израиља.

А онда се Исус са свим Израиљем вратио у табор у Галгалу.

А оних пет царева су побегли и сакрили се у једној пећини код Македе. Исусу је било јављено: „Нашли смо петорицу царева како се крију у пећини код Македе.“ Исус нареди: „Наваљајте велико камење на улаз од пећине и поставите људе пред њега да пазе на њих. А ви не стојте ту, него гоните ваше непријатеље и побијте их. Не дајте им да се врате у своје градове, јер их је Господ предао у ваше руке!“

Кад су Исус и Израиљци окончали покољ над њима наневши им велики и потпуни пораз, само је неколицина преживелих побегла у њихове утврђене градове. Затим се народ мирно вратио Исусу у табор код Македе. Нико се више није усуђивао да бруси језик против Израиљаца.

Тада Исус рече: „Отворите улаз од пећине и доведите ми оних пет царева из пећине.“ Они учинише тако. Довели су пред њега оних пет царева из пећине, цара јерусалимског, цара хевронског, цара јармутског, цара лахиског и цара еглонског. Када су извели оне цареве пред Исуса, Исус позва све Израиљце и рече заповедницима ратника који су пошли с њим: „Приступите и станите својим ногама на вратове ових царева.“ Они приступе и стану им својим ногама на вратове.

Још им рече Исус: „Не бојте се и не страхујте! Будите јаки и срчани, јер тако ће учинити Господ са свим непријатељима са којима будете ратовали.“ После тога је Исус наредио да се цареви погубе и обесе на пет стабала. На стаблима су висили до вечери.

О заласку сунца, Исус је заповедио да их скину са стабала и да их баце у пећину у којој су се крили. Онда су на улаз од пећине навалили велико камење, које тамо стоји све до данас.

Тог дана је Исус освојио Македу. Освојио је град оштрим мачем и *йоīубио* њеног цара, а све становништво у њему је изручио клетом уништењу. За собом није оставио преживеле. С македским царем је поступио као са јерихонским царем.

Из Македе се Исус са свим Израиљем запутио у Ливну и напао је. Господ је Ливну такође предао у руке Израиљу, који је побио оштрим мачем њеног цара и све становништво у граду. За собом није оставио преживеле. С њеним царем је поступио као са јерихонским царем.

Из Ливне је Исус са свим Израиљцима наставио према Лахису. Утаборио се код града и напао га. Господ је предао Лахис у Израиљеве руке. Освојио га је другог дана. Све становништво у граду су побили оштрицом мача, исто као што су учинили са Ливном. Тада је дошао Хорам, цар Гезера, да помогне Лахису, али је Исус потукао њега и његов народ; никога није оставио на животу.

Из Лахиса се Исус са свим Израиљем запутио у Еглон. Утаборио се код града и напао га. Освојио га је истог дана ударивши на њега оштрим мачем. Тог дана је изручио клетом уништењу све становништво у граду, исто као што су учинили са Лахисом.

Из Еглона се Исус са свим Израиљем попео у Хеврон и напао га. Освојили су га и побили оштрим мачем његовог цара, његове

градове и сав народ у њему. Поступио је са њим као са Еглоном: никога није оставио на животу; изручио је клетом уништењу сав народ у њему.

Онда се Исус са свим народом вратио у Давир и заратио против њега. Освојио га је, а онда је његовог цара и његове градове ударио оштрицом мача. Његово становништво је изручио клетом уништењу. Како је поступио са Хевроном, тако је поступио са Давиром и његовим царем. Исто тако је поступио и са Ливном и њеним царем.

Тако је Исус поразио цели горски крај: Негев, равницу и обронке, и све њихове цареве. Никога није оставио на животу; све што је дисало изручио је клетом уништењу, како је заповедио Господ, Бог Израиљев. Исус их је побио од Кадис-Варније до Газе, и сав крај госенски до Гаваона. Све те цареве и њихове земље Исус је освојио одједанпут, јер је Господ, Бог Израиљев ратовао за Израиља.

А онда се Исус са свим Израиљем вратио у табор у Галгалу.

Кад је то чуо Јавин, цар Асора, пошаље поруку Јоваву, цару Мадона, цару Симрона, и цару Ахсафа, те царевима на северу, у горју, у Арави јужно од Хинерета и у равнице, и оне на узвишицама Дора на западу – Хананцима на истоку и западу, Аморејцима, Хетитима, Фережанима, Јевусејцима у горју, Евејцима подно Ермона, у земљи Миспи. Изађу они са свом својом војском, с народом бројним као песак на морској обали, и са веома бројним коњима и бојним колима. Удруже се ови цареви, па дођу и утаборе се код меромских вода да зарате са Израиљем.

Тада рече Господ Исусу: „Не бој их се, јер ћу сутра у ово време учинити да изгину пред Израиљем. Њиховим коњима пресеци тетиве, а њихова бојна кола спали.“

Исус дође са свом војском код меромских вода и изненада их нападне. Господ их предаде у руке Израиљаца, који их потукоше. Гонили су их од Великог Сидона до Мисрефот-Мајима, и до долине Миспе на истоку. Тако су их поразили да нико није преживео. Исус је учинио са њима како му је Господ рекао. Њиховим коњима је пресекао тетиве, а њихова бојна кола је спалио.

Исус се у то време врати и освоји Асор, а његовог цара погуби мачем; Асор је некада био престоница свим тим царствима. Све становништво су побили, оштрицом мача изручивши их клетом уништењу. Никога није оставио на животу.

Исус је освојио све градове ових царева, а њих је побио оштрицом мача, као што је заповедио Мојсије, слуга Господњи. Међутим, Израиљ није спалио градове које су стајали на узвишицама; Исус је спалио само Асор. Израиљци су за себе узели као плен све што

је било у тим градовима и стоку. Побили су оштрицом мача све становништво, док их нису истребили. Никога нису оставили на животу. Што је Господ заповедио Мојсију, своме слузи, то је Мојсије заповедио Исусу, који је тако и учинио; није изоставио ништа од свега што је Господ заповедио Мојсију.

Исус је освојио целу ову земљу: горје, сав Негев, сав госенски крај и равницу, Араву, горску област Израиља са његовим подбрежјем, од горе Халак, која се диже према Сиру, до Вал-Гада у долини Ливана, подно горе Ермон. Све њихове цареве је заробио и погубио. Дуго је времена Исус војевао са свим овим царевима. Међутим, није било града који је склопио мир са Израиљем, осим Евејаца који живе у Гаваону; сви су били освојени ратом. Наиме, Господ им је отврднуо срце да ступе у рат са Израиљем, да би били изручени клетом уништењу, и тако били истребљени без милости, као што је Господ заповедио Мојсију.

У оно време дође Исус и истреби Енаковце из горја, Хеврона, Давира, и Анаве, и из целог Јудиног горја и израиљског побрежја; њих и њихове градове је изручио клетом уништењу. Енаковаца није остало у земљи синова Израиљевих; остало их је само у Гази, Гату и Азоту.

Исус је заузео сву земљу, као што је Господ обећао Мојсију, и дао је Израиљу у баштину, поделивши је међу племенима. Земља је, напокон, утихнула од рата.

А ово су цареви крајева које су Израиљци поразили, и освојили њихове земље с оне стране Јордана ка истоку, од потока Арнона до горе Ермон, са свом Арабом на истоку:

Сихон, цар аморејски, који је столовао у Есевону;
његова владавина се простирала од Ароира, који лежи на рубу потока Арнона, средином потока и половином Галада све до потока Јавока, који чини границу са Амонцима,
обухватајући источну Араву до језера Хинерет, све до Арапског или Мртвог мора у правцу Вет-Јесимота на истоку, и обронака Фасге на југу.

Затим, Ог цар васански; један од последњих Рефаимаца, који је столовао у Астароту и Едрајину.
Његова владавина се простирала над гором Ермон, над Салком и над читавим Васаном до гесурске и махатске границе, и над половином Галада све до границе Сихона, есевонског цара.

Њих су Мојсије, слуга Господњи, и Израиљци побили, а ту земљу је Мојсије, слуга Господњи, дао у посед Рувимовом и Гадовом племену и половини Манасијиног племена.

Ово су цареви земаља које су Исус и Израиљци поразили на западној страни Јордана, од Вал-Гада, у долини Ливана до горе Алака, што води горе у Сир. Исус је дао њихову земљу у посед Израиљевим племенима према њиховим деловима, у горју, у равници, Арави, по обронцима, у пустињи, у Негеву: земљу Хетита, Аморејаца, Хананаца, Фережана, Евејаца, и Јевусејаца:

цар јерихонски, један;
цар гајски (код Ветиља), један;
цар јерусалимски, један;
цар хевронски, један;
цар јармутски, један;
цар лахиски, један;
цар еглонски, један;
цар гезерски, један;
цар давирски, један;
цар гадерски, један;
цар орматски, један;
цар арадски, један;
цар ливњански, један;
цар одоламски, један;
цар македски, један;
цар ветиљски, један;
цар тафујшки, један;
цар еферски, један;
цар афечки, један;
цар саронски, један;
цар мадонски, један;
цар асорски, један;
цар симрон-меронски, један;
цар ахсафски, један;
цар танашки, један;
цар мегидски, један;
цар кедески, један;
цар јокнеамски на Кармилу, један;
цар дорски, у Нафат-Дору, један;
цар гојимски у Галгалу, један;
цар терски, један.

Све укупно тридесет један цар.

Кад је Исус остарео и зашао у године, Господ му рече: „Остарио
си и зашао у године, а још много земље је остало да се освоји.
Ово је земља која је остала:
све филистејске области и сва гесурска земља, од Сихора, који
је надомак Египта, и до границе Акарона на северу, а рачуна
се као подручје Хананаца; пет филистејских господара у Гази,
Азоту, Аскалону, Гату, Акарону;
Авинци су на југу,
сва хананска земља од Маре сидонске до Афека и до аморејске
границе;
затим земља Гивлијаца и сав Ливан на истоку, од Вал-Гада
подно горе Ермон до Лево-Амата.
Ја ћу отерати пред Израиљцима све становнике горја, од Ливана до Мисрефот-Мајима – све Сидонце. Ти само подели Израиљу земљу у посед, као што сам ти заповедио. А сад подели ову земљу у посед међу девет племена и половини Манасијиног племена.“
Рувимовци и Гадовци су заједно са другом половином Манасијиног племена већ били примили у посед земљу, коју им је дао Мојсије с источне стране Јордана. Овако им је Мојсије, слуга Господњи, расподелио земљу:
од Ароира, који је крај обале потока Арнона, и од града кроз
који поток протиче, сву висораван од Медеве до Девона, све
градове Сихона, аморејског цара, који је владао у Есевону до
границе са Амонцима;
затим Галад и гесурску и махатску област, цела гора Ермон, и
сав Васан до Салке; а у Васану све царство Ога, који је владао
у Астароту и Едрајину. Он је био једини преостали потомак
Рефаимаца. Њега је Мојсије погубио и запосео његову земљу.
Међутим, Израиљци нису протерали Гесурце и Махаћане,
тако да су Гесурци и Махаћани остали да живе усред Израиља
све до данашњег дана.
Само Левијевом племену није дао у посед земљу, јер су жртве
свеспалнице за Господа, Бога Израиљевог, његово наследство,
као што му је рекао.
Мојсије је дао Рувимовом племену делове по његовим породицама:
њима је припало подручје од Ароира, који је на обали потока
Арнона, и град у средини долине којом поток тече, и сва
висораван код Медеве; затим Есевон и сви његови градови на
висоравни: Девон, Вамот-Вал и Вет-Валмеон, Јаса, Кедемот,

Мифат, Киријатајим, Сивма, Зарет-Сар на гори изнад долине, Вет-Фегор, падине Газе, Фасга и Вет-Јесимот, сви градови висоравни, и цело царство Сихона, аморејског цара, који је владао у Есевону. Њега је Мојсије поразио, као и мадијанске кнезове: Евија, Рекема, Сура, Ора и Реву. Они су били Сихонови вазали који су живели у тој земљи. Поред осталих које су побили, Израиљци су убили мачем и Валама, сина Веорова, прорицатеља.

Граница Рувимових синова, била је Јордан. То је било наследство Рувимоваца према њиховим породицама, градови са њиховим селима.

Мојсије је дао Гадовом племену, синовима Гадовим, делове по њиховим породицама.

Њима је припала област Јазира, сви градови у Галаду, половина земље Амонаца до Ароира, који је насупрот Раве, од Есевона до Рамот-Миспе и Ветонима, и од Маханајима до границе Ло-Девара; а у долини: Вет-Арам, Вет-Нимра, Сокот и Сафон са остатком царства Сихона, цара есевонског: Јордан и област која се протеже до руба језера Хинерет, на источној страни Јордана.

То је наследство Гадових синова према њиховим породицама, градови са својим селима.

Мојсије је дао део половини Манасијиног племена према његовим породицама.

Њима је припала земља од Маханајима, сав Васан, све царство Ога, цара васанског и сва Јаирова села у Васану – шездесет градова. Половина Галада, Астарот, Едрајин, градови Оговог царства у Васану, припали су синовима Махира, сина Манасијиног, то јест, половини синова Махирових по њиховим породицама.

То је Мојсије доделио у наследство на моавским пољанама на другој страни Јордана, источно од Јерихона. Мојсије није дао наследство Левијевом племену; Господ, Бог Израиљев, његово је наследство, као што им је он рекао.

Ово су делови које су Израиљци примили у посед у хананској земљи, које су им разделили у наследство Елеазар, свештеник, Исус, син Навинов, и главари породица израиљских племена. Жребом су им разделили наследство, као што је Господ заповедио преко Мојсија, међу девет и по племена. Јер, Мојсије је дао наследство двама и по племенима на другој страни Јордана. Левитима није

дао наследство међу њима. Наиме, од Јосифових потомака су настала два племена: Манасијино и Јефремово. А Левитима нису дали део у земљи, осим градова да живе у њима и пашњака за њихову стоку и стада. Како је Господ заповедио Мојсију, тако су Израиљци учинили, кад су делили земљу.

Јудејци приступе Исусу у Галгалу, а Халев, син Јефонијин, Кенежанин, обрати му се: „Ти знаш шта је Господ рекао Мојсију, човеку Божијем, за мене и за тебе у Кадис-Варнији. Било ми је четрдесет година када ме је Мојсије, слуга Господњи, послао из Кадис-Варније да уходим земљу. Ја сам га известио како сам најбоље знао. Моја браћа која су пошла са мном уплашила су народ, али ја сам се потпуно уздао у Господа, Бога свога. Тог дана се Мојсије заклео: 'Земља у коју је твоја нога ступила припашће теби и твојим синовима заувек, јер си се уздао у Господа, Бога мога.'

И ето, Господ ме је одржао у животу као што је обећао. Прошло је четрдесет пет година од како је Господ рекао ово Мојсију, док је Израиљ још ишао пустињом; сада ми је осамдесет пет година, али сам и данас снажан као онога дана када ме је Мојсије послао; снага ми је иста сада као што је била некада, тако да могу ратовати и обављати послове. А сада ми дај ово горје, као што је Господ обећао тога дана. И сам си чуо тог дана да Енаковци живе тамо и да су градови велики и утврђени. Буде ли Господ са мном, протераћу их, као што је Господ рекао."

Тада је Исус благословио Халева, сина Јефонијина, и дао му Хеврон у посед. Стога, Хеврон припада Халеву, сину Јефонијину, Кенежанину, све до данас, зато што се поуздао у Господа, Бога Израиљева. Хеврон се раније звао „Киријат-Арва"; Арва је био велики човек међу Енаковцима.

Тада је земља утихнула од рата.

Јудином племену, по својим породицама, жребом је припао део јужно до границе Едома, и до пустиње Цин на крајњем југу.

Јужна граница им се простирала од руба Мртвог мора, од јужног залива; настављала се даље јужно од Акравимске узвишице, пролазила пустињом Цин, и подизала јужно од Кадис-Варније, прелазила преко Есрона, пењала се к Адару и одатле скретала према Карки. Одатле је пролазила Асемоном и излазила на Египатски поток и допирала све до мора. То ће вам бити јужна граница.

Источна граница је била Мртво море до ушћа Јордана.

На северу, граница је почињала од залива Мртвог мора до ушћа Јордана. Одатле је граница подизала Вет-Оглом и пролазила северно од Вет-Араве. Граница се, затим, пењала на Камен Воана, сина Рувимова, настављала горе према Давиру, од долине Ахор, и скретала према северу у Галгал, који је насупрот адумимске узвишице јужно од потока. Онда је настављала према водама Ен-Семеса и завршавала код Ен-Рогила. Отуда се преко долине Вен-Еном с југа дизала према граду Јевусејаца, то јест Јерусалиму. Потом се граница дизала западно на гору, насупрот Вен-Еном долини, која је на северном крају рефаимске долине. Граница се, затим, протезала од врха горе до извора вода Нефтоје и избијала на градове у гори Ефрон, а онда скретала према Вали, односно Киријат-Јариму. Од Вале је граница завијала ка западу према гори Сир, и пролазећи северно од горе Јарима, то јест Хасалона, спуштала се у Вет-Семес и ишла према Тимни. Граница је, затим, излазила на Акарон ка северу и дизала се према Сикрону, па је, пролазећи преко горе Вала, излазила на Јавнила и одатле избијала на море.

Западна граница је била Средоземно море.

То је била граница која је окруживала синове Јудине, по њиховим породицама.

А Халеву, сину Јефонијину, *Исус* је дао део међу синовима Јудиним, према наредби коју му је дао Господ: Киријат-Арву (Арва је био праотац Енаковаца), то јест, Хеврон. Халев је протерао одатле три Енаковца: Сесаја, Ахимана и Талмаја, потомке Енакове. Оданде је пошао на становнике Давира, који се некада звао „Киријат-Сефер“. Халев рече: „Ономе ко нападне и освоји Киријат-Сефер, даћу своју ћерку Ахсу за жену.“ Освојио га је Готонило, син Кенеза, брата Халевова. Зато му је Халев дао своју ћерку Ахсу за жену.

Кад је дошла к њему, Готонило је наговори да тражи поље од њеног оца. Кад је сишла с магарца, Халев је упита: „Шта желиш?“

Она му одговори: „Дај ми благослов! Кад си ми већ дао земљу у Негеву, дај ми и који извор воде.“ Он јој је дао Горње и Доње изворе.

То је наследство Јудиног племена по својим породицама.

Најудаљенији градови племена Јудиних синова, дуж едомске границе на крајњем југу, били су:

Кавзеел, Едер, Јагур; Кина, Димона, Адада; Кедес, Асор, Итнан; Зиф, Телем, Валот; Асор-Адата, Кериот-Есрон (то јест, Асор); Амам, Сема, Молада; Асар-Гада, Есемон, Вет-

Фелет; Асар-Суал, Вир-Савеја, Визиотија; Вала, Им, Асем; Елтолад, Хесил, Орма; Сиклаг, Мадмана, Сансана; Леваот, Силеим, Ајин, и Римон: укупно двадесет девет градова са својим селима.

У долини:

Естаол, Сараја, Асна; Заноја, Ен-Ганим, Тафуја, Инам; Јармут, Одолам, Сокот, Азека; Сарајим, Адитајим, Гедира и Гедиротајим: четрнаест градова са својим селима;

Сенан, Адаса, Мигдал-Гад; Дилан, Миспа, Јоктеил; Лахис, Васкат, Еглон; Хавон, Ламас, Хитлис; Гедирот, Вет-Дагон, Нама и Македа: шеснаест градова са својим селима;

Ливна, Етер, Асан; Јефтај, Асна, Несив; Кеила, Ахзив и Мариса: девет градова са својим селима.

Акарон са својим насељима и селима; од Акарона према мору, сви градови у близини Азота, са својим селима. Азот са својим насељима и селима, Газа, са својим насељима и селима, све до Египатског потока и руба Средоземног мора.

У горју:

Самир, Јатир, Сокот; Дана, Киријат-Сана, то јест, Давир; Анав, Естемон, Аним, Госен, Олон, Гило: једанаест градова са својим селима.

Затим, Арав, Дума, Есан, Јанум, Вет-Тафуја, Афека, Хумата, Киријат-Арва, то јест Хеврон, и Сиор: девет градова са својим селима.

Маон, Кармил, Зиф, Јута, Језраел, Јокдеам, Заноја, Кајин, Гаваја, и Тимна: десет градова са својим селима.

Алул, Вет-Сур, Гедор, Марат, Вет-Анот, и Елтекон: шест градова са својим селима.

Киријат-Вал, то јест, Киријат-Јарим, и Рава: два града са својим селима.

У пустињи:

Вет-Арава, Мидин, Сехаха, Нивсан, Слани град, и Ен-Геди: шест градова са својим селима.

Ипак, Јудејци нису могли да истерају житеље Јерусалима, Јевусејце. Зато Јевусејци живе са Јудејцима у Јерусалиму све до данас.

Јосифовим синовима је жребом припало подручје од Јордана, код Јерихона, источно од јерихонских вода, које се одатле пружало пустињом к ветиљској гори. Онда се граница настављала од Ветиља, односно Луза, и пролазила кроз предео Аркијана до Атарота. Затим се спуштала ка мору к подручју

Јафлета све до границе Доњег Вет-Орона и до Гезера, и излазила на море.

Тако су потомци Јосифови, Манасијини и Јефремови примили своје наследство.

Ово је било подручје синова Јефремових по њиховим породицама:

Граница њиховог наследства се протезала са истока од Атарот-Адара до Горњег Вет-Орона, и излазила на море. На северу је граница ишла од Микметата и заокретала на исток на Танат-Сило, и прелазила преко њега у правцу истока до Јанохе. Од Јанохе се спуштала ка Атарот-Нароту, дотицала се Јерихона и избијала на Јордан. Граница је, затим, ишла од Тафује према мору до потока Кане и настављала према мору. То је било наследство племена синова Јефремових по својим породицама.

Јефремовци су имали све те градове и села, а уз то и одвојене градове усред наследства синова Манасијиних.

Они нису протерали Хананце који су живели у Гезеру. Тако Хананци живе међу Јефремовцима све до дана данашњег. Ипак, био им је наметнут принудни рад.

Жребом је припао део и племену Манасијином, пошто је Манасија био првенац Јосифов. А Махиру, првенцу Манасијином, оцу Галадовом – врсном ратнику – припао је Галад и Васан. По део је припао и осталим синовима Манасијиним по својим породицама: потомцима Авиезеровим, Хелековим, Есриловим, Сихемовим, Еферовим и Семидиним. То су мушки потомци Манасије, сина Јосифовог, по својим породицама.

А Салпад, син Еферов, син Галадов, син Махиров, син Манасијин, није имао синове, него је имао ћерке. Ово су имена његових ћерки: Мала, Нуја, Егла, Мелха и Терса. Оне су дошле пред свештеника Елеазара, пред Исуса, сина Навинова, и пред кнезове и рекле: „Господ је заповедио Мојсију да нам даш наследство међу нашом браћом.“ Зато им је на заповест Господњу дато наследство међу браћом њиховог оца. Тако је Манасији припало десет делова, осим галадске и васанске земље, које су с друге стране Јордана, јер су ћерке Манасијине добиле наследство међу његовим синовима. Осталим синовима Манасијиним је припала галадска земља.

Манасијина граница се простирала од Асира до Микметата, који је код Сихема, а затим скретала на десно, к становницима Ен-Тафује. Манасији је припадала област Тафује, али је град Тафуја на Манасијиној граници припадао Јефремовим синовима. Граница се, затим, спуштала до потока Кане. Ови

градови јужно од потока, припадали су градовима Манасијиног племена, иако су се налазили међу градовима Јефремовог племена. Манасијина граница иде северном страном потока и излази на море. Јужни део припадао је Јефремовом племену, а северни Манасијином. Море им је била граница. На северу су се граничили са Асировим племеном, а на истоку са Исахаровим.

На подручју Исахаровог и Асировог племена, Манасијином племену је припадао: Вет-Сан са својим насељима и Јивлеам са својим насељима, затим становници Дора са својим насељима, становници Ен-Дора са својим насељима, становници Танаха са својим насељима, и становници Мегида са својим насељима; ови сачињавају три подручја.

Манасијини синови нису могли да протерају становнике ових градова. Хананци су били решени да живе у тој земљи. Али кад су Израиљци ојачали, притисли су Хананце принудним радом, али их нису могли протерати.

Синови Јосифови рекоше Исусу: „Зашто си нам доделио наследство према једном жребу, само један део, кад смо многољудан народ, кога је Господ толико благословио?“

„Ако сте многољудан народ – одговори им Исус – ви идите горе у шуме, у земљу фережанску и рефаимску, па искрчите себи земљу, кад вам је већ тесна гора Јефремова.“

Синови Јосифови на то рекоше: „Гора нам неће бити довољна, а уз то, сви Хананци, становници долине, имају бојна кола од гвожђа, како они у Вет-Сану и његовим насељима, тако и они у језраелској долини.“

Тада Исус рече дому Јосифову, Јефремову и Манасијином: „Народ сте многољудан и снага вам је велика и зато нећете више имати само један део. Гора нека буде ваша. Ако је шумовита, искрчите је, па ће вам припасти где год се пружа. А и Хананце ћете протерати, ако и имају бојна кола од гвожђа, ако и јесу јаки.“

Цела се заједница Израиљаца окупила у Силому, где су поставили Шатор од састанка. Цела им је земља била покорена. Ипак, остало је међу Израиљцима седам племена која још нису примила своју баштину.

Тада Исус рече Израиљцима: „Докле ћете оклевати да кренете и освојите земљу коју вам је дао Господ, Бог ваших отаца? Изаберите по три човека из сваког племена, а ја ћу их послати да направе попис земље за деобу. Онда нека се врате к мени. Онда нека је поделе на седам делова. Јуда нека остане на свом подручју на југу,

а дом Јосифов нека остане на свом подручју на северу.“ А ви препишите земљу на седам делова, па ми донесите овде препис. Ја ћу онда бацити жреб ту, пред Господом, Богом нашим. Левијево племе нема део међу вама, јер је свештенство Господње њихова баштина. Гадово и Рувимово племе, и половина племена Манасијиног, већ су примили своју баштину с друге стране Јордана, на истоку, коју им је дао Мојсије, слуга Господњи.

Људи се спремише и кренуше. Исус је заповедио онима који су ишли да попишу земљу, рекавши: „Идите и прођите земљом и попишите је, а онда се вратите к мени, а ја ћу овде у Силому бацити жреб за вас пред Господом.“ Људи су отишли, прошли земљом и пописали је по градовима, подељеним на седам делова. Затим су се вратили к Исусу у табор у Силому. Тада је Исус бацио жреб за њих у Силому пред Господом, и разделио тамо земљу синовима Израиљевим по њиховим племенским деловима.

Први жреб је пао на Венијаминово племе по његовим породицама. Њима је у део припало подручје између Јудиног племена и Јосифовог племена.

Граница им се протезала од северног руба Јордана, подизала северним боком Јерихона, настављала у горје на западу и излазила на пустињу Вет-Авен. Граница је одатле настављала ка Лузу, јужном страном Луза (данас је то Ветиљ), па се спуштала до Атарот-Адара на гори, јужно од Доњег Вет-Орона.

Граница је, затим, заокретала са запада на југ, од горе која се налази јужно од Вет-Орона, и завршавала код Киријат-Вала, то јест, Киријат-Јарима, града који припада Јудином племену. То је западна страна.

Јужна страна је почињала од руба Киријат-Јарима на западу, а оданде је граница излазила на извор Нефтоје. Граница се, затим, спуштала до подножја горе насупрот долине Вен-Еном, на северној страни рефаимске долине, настављала ка долини Еном низ јужне обронке Јевусејаца, и спуштала се до Ен-Рогила. Од севера је завијала и ишла ка Ен-Семесу, избијала на Гелилот насупрот адумимске узвишице, и спуштала се до Камен Воана, сина Рувимовог. Затим се настављала према обронку насупрот Вет-Араве у правцу севера, и силазила до Араве. Граница је онда настављала северном страном Вет-Огле и завршавала се на северном заливу Мртвог мора, код јужног краја Јордана. То је јужна граница.

Јордан је био граница с источне стране.

То је наследство синова Венијаминових са њиховим границама унаоколо, по њиховим породицама.

Градови Венијаминовог племена по својим породицама били су:

Јерихон, Вет-Огла, Емек Кесис; Вет-Арава, Семарајим, Ветиљ;
Авин, Фара, Офра; Хефар-Амона, Офнија и Гаваја: дванаест градова са својим селима.
Гаваон, Рама, Вирот; Миспа, Кефира и Моса; Рекем, Јерфаил и Тарала; Сила, Елеф, Јевус, то јест, Јерусалим, Гават и Киријат: четрнаест градова са својим селима.

То је наследство синова Венијаминових по њиховим породицама.

Други жреб је изашао за Симеуна, за племе синова Симеунових по њиховим породицама. Њихово наследство било је усред наследства синова Јудиних. Њима је припала у наследство:

Вир-Савеја, Сева и Молада; Асар-Суал, Вала и Асем; Елтолад, Ветул и Орма; Сиклаг, Вет-Маркавот и Асар-Суса; Вет-Леваот и Саруен: тринаест градова са својим селима.
Затим Ајин, Римон, Етер, Асан: четири града са својим селима и сва села око ових градова све до Валат-Вира и Рамат-Негева.

То је наследство племена синова Симеунових по својим породицама. Наследство синова Симеунових било је узето од земље Јудиног племена, зато што је део додељен синовима Јудиним био превелики за њих. Тако су синови Симеунови примили свој део у наследство усред њихове баштине.

Трећи жреб је изашао за синове Завулонове, по њиховим породицама.

Подручје њиховог наследства простирало се до Сарида. Граница им се на запад пењала ка Мареали и дотицала Давасет и допирала до Потока насупрот Јокнеама. Онда је заокретала од Сарида према истоку сунца ка граници Кислот-Тавора, излазила на Даврат, и успињала се ка Јафији. Одатле је ишла ка истоку сунца ка Гат-Еферу, Ет-Кацину, излазила на Римон и заокретала ка Неи. Граница је онда скретала на север према Анатону и завршавала у долини Јефтаилу, са Кататом,

Налалом, Симроном, Идалом, и Витлејемом: дванаест градова са својим селима.
Ови градови са својим селима – то је наследство синова Завулонових по њиховим породицама.
Четврти жреб је изашао за Исахара, за синове Исахарове по њиховим породицама. Њихова граница је обухватала:
Језраел, Кислот, Сунем; Аферајим, Сеон, Анахарат; Равит, Кисон, Авес; Ремет, Ен-Ганим, Ен-Аду и Вет-Фасис.
Граница је, затим, дотицала Тавор, Сахасиму, Вет-Семес и завршавала код Јордана:
шеснаест градова са својим селима.
Ови градови са својим селима – то је наследство племена синова Исахарових по њиховим породицама.
Пети жреб је изашао за племе синова Асирових по њиховим породицама. Њихова граница обухватала је:
Хелкату, Алију, Ветену, Ахсафу; Аламелеху, Амаду и Мисалу. Граница је дотицала Кармил са запада, и Сихор-Ливнат. Затим је скретала на исток према Вет-Дагону и допирала до Завулона и долине Јефтаила на северу, те до Вет-Емека и Наила, и избијала на Кавул с лева, а онда настављала ка Еврону, Реову, Амону и Кани све до Великог Сидона. Граница је затим завијала ка Рами до утврђеног града Тира, заокретала ка Оси и излазила на море. Обухватала је Мехевел и Ахзив, Уму, Афек и Реов:
двадесет два града са својим селима.
Ови градови са својим селима – то је наследство племена синова Асирових по својим породицама.
Шести жреб је изашао за синове Нефталимове по њиховим породицама.
Граница им је ишла од Елафа, и од храста у Цананиму, од Адами-Некева, Јавнила до Лакума и завршавала код Јордана. Затим је граница окретала на запад к Азнат-Тавору и одатле излазила на Хукок, и допирала до Завулона с југа, до Асира са запада, и до Јуде на Јордану с истока.
Ово су утврђени градови: Сидим, Сер, Амат, Ракат, Хинерет; Адама, Рама, Асор; Кедес, Едрајин, Ен-Асор; Ирон, Мигдал-Ел, Орем, Вет-Анат, и Вет-Семес:
деветнаест градова са својим селима.

Ови градови са својим селима – то је наследство
племена синова Нефталимових.
Седми жреб је изашао за племе синова Данових по
њиховим породицама. Граница њиховог наслед-
ства обухватала је:
Сараја, Естаол, Ир-Семес, Салавин, Ајалон, Јетла, Елон, Тимна,
Акарон, Елтекон, Гиветон, Валат, Јуд, Вени-Варак, Гат-Римон,
Ме-Јаркон и Ракон с подручјем насупрот Јопе.
Али, подручје синова Данових било је претесно за
њих; зато се дигну синови Данови, нападну Лесем
и освоје га, а становништво побију оштрицом
мача. Град запоседну и населе се у њему. Лесем
су прозвали Дан, по имену свога оца, Дана.
Ови градови са својим селима – то је наследство
племена синова Данових по њиховим породица-
ма.
Када су завршили деобу земље у наследство по њеним подруч-
јима, Израиљци дадоше Исусу, сину Навиновом, наследство
међу собом. По наредби Господњој дали су му град који је
тражио: Тимнат-Серах у Јефремовој гори. Он је град обновио
и населио се у њему.
То су наследства која су свештеник Елеазар, Исус,
син Навинов, и родовски главари поделили изра-
иљским племенима, у Силому, пред Господом, на
вратима Шатора од састанка. Тако су завршили
деобу земље.

Господ рече Исусу: „Реци Израиљцима: ’Одредите себи градове-уточишта, за које сам вам говорио преко Мојсија, да онамо утекне убица који случајно убије особу, из нехата. Нека вам они буду уточиште од крвног осветника. А кад побегне у један од ових градова, нека стане код улаза градских врата и нека изнесе свој случај пред старешинама тог града. Они нека га приме у град и нека му дају место у коме ће живети међу њима. Ако га крвни осветник прогони, они не смеју предати убицу у његове руке, јер је нехотице убио свога ближњег, а раније га није мрзео. Нека у том граду борави док не стане пред заједницу ради суда, и све до смрти великог свештеника, који буде у служби у то време. Тада нека се убица врати у свој град и у свој дом – у град из кога је побегао.’“

Зато су одредили Кедес у Галилеји, у Нефталимовој гори, Сихем у Јефремовој гори и Киријат-Арву, то јест Хеврон, у Јудиној гори. С друге стране Јордана, источно од Јерихона, одредили су: Восор у

пустињи, на висоравни, од Рувимовог племена, Рамот у Галаду, од Гадовог племена и Голан у Васану, од Манасијиног племена. Ово су градови одређени за све Израиљце и дошљаке међу њима, где може да утекне свако ко нехотице убије човека, а да не погине од руке крвног осветника, док не стане пред заједницу.

Затим главари левитских родова дођоше свештенику Елеазару, Исусу, сину Навиновом, и главарима родова израиљских племена, па им рекоше у Силому, у земљи хананској: „Господ је заповедио преко Мојсија да нам се дају градови где ћемо живети и пашњаци око њих за нашу стоку.“

Израиљци су, по речи Господњој, дали Левитима, од свога наследства, ове градове с њиховим пашњацима.

Први жреб је изашао за породице Ката. Левитима, потомцима свештеника Арона, жребом је припало тринаест градова, од Јудиног, Симеуновог и Венијаминовог племена.

А остатку синова Катових, жребом је припало десет градова од породица Јефремовог и Дановог племена, и од половине Манасијиног племена.

Синовима Гирсоновим жребом је припало тринаест градова од породица Исахаровог, Асировог и Нефталимовог племена, и од половине Манасијиног племена у Васану.

Синовима Мераријевим по њиховим породицама припало је дванаест градова од племена Рувимовог, Гадовог и Завулоновог.

Тако су Израиљци жребом доделили Левитима те градове са њиховим пашњацима, као што је Господ заповедио преко Мојсија.

Ови градови од племена синова Јудиних и од племена синова Симеунових, који се наводе по именима, били су дати синовима Ароновим, Левитима из породице Ката, јер је први жреб пао на њих.

Дали су им: Киријат-Арву, то јест, Хеврон, у Јудиној гори са околним пашњацима (Арва је био праотац Енаковаца). Али, поља и села око града, била су већ дана у власништво Халеву, сину Јефонијину. Дакле, синовима свештеника Арона дали су Хеврон са пашњацима, да буде град-уточиште за оног ко почини убиство, Ливну са пашњацима, Јатир с пашњацима, Естемоју са пашњацима, Олон с пашњацима, Давир с пашњацима, Ајин с пашњацима, Јуту с пашњацима, Вет-Семес с пашњацима – девет градова од она два племена.

Од Венијаминовог племена: Гаваон са пашњацима, Гавоја с пашњацима, Анатот с пашњацима, и Алмон с пашњацима – четири града.
Тако је свештеницима, синовима Ароновим, припало све укупно тринаест градова са својим пашњацима.
Преосталим породицама синова Катових, Левитима који воде порекло од Ката, жребом су били додељени градови Јефремовог племена.
Дали су им Сихем с пашњацима у Јефремовој гори, да буде град-уточиште за оног ко почини убиство, и Гезер с пашњацима, Кивсајим с пашњацима, Вет-Орон с пашњацима – четири града.
Од Дановог племена: Елтекон с пашњацима, Гиветон с пашњацима, Ајалон с пашњацима, и Гат-Римон с пашњацима – четири града.
Од половине Манасијиног племена: Танах с пашњацима и Гат-Римон с пашњацима – два града.
У свему: десет градова са њиховим пашњацима за преостале синове Катове.
Левитским породицама синова Гирсонових је припао:
од половине племена Манасијина град-уточиште Голан у Васану с пашњацима, за оног ко почини убиство, и Вестера с пашњацима – два града.
Од Исахаровог племена: Кисон с пашњацима, Даврат с пашњацима, Јармут с пашњацима и Ен-Ганим с пашњацима – четири града.
Од Асировог племена: Мисал с пашњацима, Авдон с пашњацима, Хелкат с пашњацима и Реов с пашњацима – четири града.
Од Нефталимовог племена: град-уточиште Кедес у Галилеји с пашњацима, за оног ко почини убиство, Амот-Дор с пашњацима, Картан с пашњацима – три града.
Свих градова Гирсоноваца по њиховим породицама било је тринаест градова са њиховим пашњацима.
А остатку Левита, породицама синова Мераријевих,
припали су од Завулоновог племена:
Јокнеам с пашњацима, Карта с пашњацима, Димна с пашњацима, и Налал с пашњацима – четири града.
Од Рувимовог племена:

Восор с пашњацима, Јаса с пашњацима, Кедемот с пашњацима, и Мифат с пашњацима – четири града.

Од Гадовог племена:

град-уточиште Рамот у Галаду с пашњацима, за оног ко почини убиство, Маханајим с пашњацима, Есевон с пашњацима, и Јазир с пашњацима – укупно четири града.

Свих градова синова Мераријевих по својим породицама, од преосталих Левита, који су им жребом додељени, било је дванаест.

Свих левитских градова усред поседа Израиљаца било је четрдесет осам градова с њиховим пашњацима. Сваки од ових градова имао је околне пашњаке; тако је било са свим овим градовима.

Господ је дао Израиљу целу земљу за коју се заклео њиховим оцима. Они су је освојили и настанили се у њој. Господ им је дао да отпочину свуда унаоколо, баш како се заклео њиховим оцима. Нико од њихових непријатеља није могао да им се одупре. Господ им је предао у руке све њихове непријатеље. Од свих добрих обећања које је Господ дао дому Израиљеву, ниједно није остало неиспуњено. Свако се испунило.

Тада Исус позва Рувимовце, Гадовце и половину Манасијиног племена и рече им: „Извршили сте све што вам је заповедио Мојсије, слуга Господњи, и послушали сте ме у свему што сам вам заповедио. Нисте напустили вашу браћу током ових многих година све до данашњега дана, него сте верно вршили заповест Господа, Бога својега. А сада је Господ, Бог ваш, дао починак вашој браћи као што вам је обећао. Зато се вратите у своје шаторе, у земљу где је ваш посед, који вам је Мојсије, слуга Господњи, дао с друге стране Јордана. Само добро пазите да вршите заповест и Закон који вам је дао Мојсије, слуга Господњи: да волите Господа, Бога свога, да следите све његове путеве, да држите његове заповеди, да прионете уз њега и да му служите свим срцем и свом душом.“

Исус их је, затим, благословио и отпремио, и они одоше у своје шаторе. Мојсије је половини Манасијиног племена био дао земљу у Васану, а другој половини је Исус дао земљу западно од Јордана, с њиховом браћом. И њих је Исус послао у њихове шаторе, након што их је благословио. Рекао им је: „Вратите се у своје шаторе са великим благом, са веома бројном стоком, са сребром, златом, бронзом и гвожђем, и веома много одеће. Поделите плен својих непријатеља са својом браћом.“

Тако су се синови Рувимови, синови Гадови и половина Манасијиног племена растали од народа израиљског у Силому у земљи хананској, да се врате у галадску земљу, на свој посед који су заузели на заповест Господњу, преко Мојсија.

Кад су дошли у Гелилот јордански, у хананској земљи, синови Рувимови, синови Гадови и половина Манасијиног племена подигоше велики и наочит жртвеник на Јордану. Израиљци су чули да се говори: „Ено, подигли синови Рувимови, синови Гадови и половина Манасијиног племена, жртвеник према земљи хананској, у Гелилоту јорданском, преко пута Израиљаца.“ Кад су, дакле, Израиљци то чули, скупила се цела заједница Израиљаца у Силому да зарате против њих.

Израиљци пошаљу синовима Рувимовим, синовима Гадовим, и половини Манасијиног племена у земљу Галад, свештеника Финеса, сина Елеазаровог и десет кнезова са њим, по једног кнеза за род из сваког Израиљевог племена. Сваки од њих је био главар родова међу хиљадама Израиљевим.

Дођу они к синовима Рувимовим, синовима Гадовим и половини Манасијиног племена у земљи Галад и саопште им: „Овако каже цела заједница Господња: ’Шта значи ово неверство које сте починили против Бога Израиљевог? Зар сте се одвратили од Господа изградивши себи жртвеник и одметнувши се данас од Господа? Зар нам није доста кривице фегорске од које се нисмо очистили све до дана данашњег, и ради које је дошао помор на заједницу Господњу? А ви сте се данас одвратили од Господа!

Кад сте се ви данас побунили против Господа, неће ли колико сутра планути његов гнев против целе заједнице Израиљеве? Ако се земља вашег поседа опоганила, а ви пређите у земљу Господњег поседа, где борави Пребивалиште Господње, па делите земљу са нама. Само се не одмећите од Господа и од нас градећи себи жртвеник мимо жртвеника Господа, Бога нашега. Није ли се Ахан, син Зарин, тешко огрешио узевши оно што је забрањено, па је плануо гнев против целе заједнице Израиљеве? Није, дакле, само он умро за своју кривицу.’“

Синови Рувимови, синови Гадови и половина Манасијиног племена одговоре главарима породица Израиљевих: „Господ, Бог Свевишњи! Господ, Бог Свевишњи! Он зна, а и Израиљ нека зна: ако смо се одметнули од Господа, или ако смо му били неверни, немојте нас поштедети данас. Ако смо подигли жртвеник да се одвратимо од Господа, и ако смо га подигли да приносимо жртве свеспалнице и жртве мира, нека нам Господ суди!

Учинили смо ово од бриге. Рекли смо: ’Данас-сутра ће ваши синови рећи нашим: „Шта ви имате с Господом, Богом Израиљевим? Господ је одредио Јордан за границу између нас и вас, синова Рувимових и синова Гадових. Ви немате дела са Господом.“’ Тако би ваши синови могли да учине да наши синови престану да служе Господу.

Зато смо рекли: ’Хајде да подигнемо себи жртвеник, али не за свеспалнице и кланице’, него да он буде сведочанство између вас и нас, и између наших нараштаја после нас, да ћемо служити Господу у његовом присуству са нашим жртвама свеспалницама, кланицама и жртвама мира. Тако ваши синови неће моћи да кажу једног дана нашим синовима: ’Ви немате дела са Господом.’

Рекосмо: ’Ако то једног дана буду рекли нама или нашим потомцима, ми ћемо им рећи: „Погледајте ову грађевину – верну представу жртвеника Господњег! Њега су наши преци подигли, не за свеспалнице и за кланице, него за сведочанство између нас и вас.“’

Далеко било од нас да се одмећемо од Господа и да се одвраћамо од њега градећи жртвеник за свеспалнице и кланице мимо жртвеник Господа, Бога нашега, који је пред његовим Пребивалиштем.“

Кад су Финес свештеник, кнезови заједнице и главари породица Израиљевих, који су били с њим, чули речи које су изговорили синови Рувимови, синови Гадови и синови Манасијини, било им је по вољи. Тада рече Финес свештеник, син Елеазаров, синовима Рувимовим, синовима Гадовим и синовима Манасијиним: „Данас смо познали да је Господ међу нама, јер нисте починили ово неверство против Господа. Тако сте избавили Израиљце од руке Господње.“

Затим су се Финес свештеник, син Елеазаров, и кнезови вратили од синова Рувимових и синова Гадових из земље Галад у земљу хананску к Израиљцима, и поднели им извештај. Одговор се свидео Израиљцима, па су благосиљали Бога. Нису више говорили о томе да крену у рат против њих да униште земљу у којој живе синови Рувимови и синови Гадови.

Синови Рувимови и синови Гадови назваше жртвеник „*Сведочанство*“, јер рекоше: „Ово је сведочанство међу нама да је Господ наш Бог.“

Прошло је много времена од како је Господ дао починак Израиљу од свих њихових непријатеља унаоколо. Исус је остарео и зашао у године. Исус је позвао све Израиљце, старешине, главаре, судије и

управитеље и рекао им: „Остарео сам и зашао у године. Видели сте све што је Господ, Бог ваш, учинио свим овим народима ради вас, јер се Господ, Бог ваш, борио за вас. Видите, дао сам у наследство вашим племенима земљу ових народа који су преостали, и земљу свих оних народа које сам истребио од Јордана до Медитеранског мора на западу. Господ, Бог ваш, ће их гонити и истерати пред вама, а ви ћете заузети њихову земљу, баш као што вам је обећао Господ, Бог ваш.

Будите сасвим одлучни у томе да држите и вршите све што је написано у књизи Закона Мојсијевог, како не бисте одступали од њега ни десно ни лево. Не мешајте се са овим народима који су остали међу вама; не спомињите имена њихових богова, не куните се њима, не служите им, нити им се клањајте, него прионите уз Господа, Бога вашега, као што сте чинили до данас.

Господ је изгнао пред вама народе велике и многобројне, и нико вам се није одупрео до овога дана. Један је од вас гонио хиљаду, јер се Господ, Бог ваш, борио за вас, као што је обећао. Зато се помно старајте да волите Господа, Бога свога.

Јер, ако се одвратите и прионете уз ове народе који су остали међу вама, ако се ородите с њима и помешате се с њима, знајте да Господ, Бог ваш, неће више терати ове народе пред вама; они ће вам постати замка и мрежа, биће бич вашим боковима и трње вашим очима, док не будете били истребљени из добре земље коју вам је дао Господ, Бог ваш.

Ја, ево, крећем данас на пут којим цео свет иде. Ви знате свим срцем и свом душом да ниједно од ових добрих обећања које је обећао Господ, Бог ваш, није остало неиспуњено. Свако се испунило ради вас; ниједно се обећање није изјаловило. И као што се ради вас испунило свако добро обећање које вам је дао Господ, Бог ваш, тако ће Господ довести на вас свако зло док вас не истреби са ове добре земље, коју вам је дао Господ, Бог ваш. Ако прекршите савез Господа, Бога вашега, који вам је он одредио, и одете да служите другим боговима, и почнете им се клањати, плануће Божији гнев на вас, те ћете брзо бити истребљени са добре земље коју вам је он дао.“

Исус је сабрао сва племена Израиљева у Сихему и позвао старешине Израиљеве, њихове главаре, судије и старешине, па су стали пред Бога.

Исус рече целом народу: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Ваши преци – попут Таре, оца Аврахамовог и Нахоровог – живели су у давна времена с друге стране Еуфрата, и служили другим богови-

ма. Али ја сам одвео претка вашег Аврахама оданде, с друге стране Еуфрата, и провео га кроз целу хананску земљу. Умножио сам његово потомство и дао му Исака. Исаку сам дао Јакова и Исава. Исаву сам дао гору Сир у посед, док је Јаков са својим синовима сишао у Египат.

Затим сам послао Мојсија и Арона, па сам ударио Египат пошастима које сам учинио усред њега, и онда вас извео оданде. Ваше оце сам извео из Египта, па сте стигли на море. Али Египћани су прогонили ваше оце бојним колима и коњаницима све до Црвеног мора. Они су завапили Господу, и он је поставио облак између њих и Египћана. Затим је довео море на њих и преплавио их. Својим су очима видели шта сам учинио против Египћана. Потом сте дуго времена живели у пустињи.

Затим сам вас довео у земљу Аморејаца, који су живели с друге стране Јордана. Они су ратовали с вама, али ја сам их предао у ваше руке; истребио сам их пред вама, те сте запосели њихову земљу. Међутим, дигао се Валак, син Сефоров, цар моавски, и заратио са Израиљем. Он је позвао Валама, сина Веоровог, да вас прокуне. Али ја нисам хтео да послушам Валама, па вас је обилно благословио. Тако сам вас избавио из његове руке.

Након тога сте прешли преко Јордана и дошли до Јерихона. Тада су ступили у рат с вама житељи Јерихона, заједно са Аморејцима, Фережанима, Хананцима, Хетитима, Гергешанима, Евејцима и Јевусејцима, али сам их ја предао у ваше руке. Пред вама сам послао стршљене, па су они терали пред вама два аморејска цара; ниси *то учинио* својим мачем и луком. Дао сам вам земљу за коју се нисте трудили, градове које нисте градили, али у којима живите, винограде и маслињаке које нисте садили, али од којих се храните.'

Зато се бојте Господа и служите му одано и беспрекорно; одбаците богове којима су служили ваши преци с оне стране Еуфрата и у Египту, те служите Господу. А ако вам не одговара да служите Господу, изаберите данас коме ћете служити: боговима којима су служили ваши преци с оне стране Еуфрата, или боговима аморејским у чијој земљи живите. А ја и дом мој служићемо Господу."

Народ одговори: „Далеко било од нас да оставимо Господа да бисмо служили другим боговима! Јер Господ, Бог наш, је тај који је извео нас и наше оце из Египта, куће ропства, он је учинио на наше очи оне велике знакове, и он нас је чувао целим путем којим смо путовали, и међу свим народима кроз које смо пролазили. Господ је тај који је протерао пред нама све народе, Аморејце које су живели у земљи. Зато ћемо и ми служити Господу, јер је он Бог наш."

Исус рече народу: „Ви не можете да служите Господу, јер он је свети Бог, љубоморни Бог који вам неће опростити преступе и грехе. Ако оставите Господа да бисте служили страним боговима, он ће се окренути и довести пропаст на вас, па ће вас докрајчити, након што вам је чинио добро.“

Народ одговори Исусу: „Не, ми ћемо служити Господу!“

Исус рече народу: „Ви сте сведоци против себе да сте изабрали да служите Господу.“

Народ одговори: „Сведоци смо.“

„Стога, уклоните стране богове из ваше средине и приклоните се срцем ка Господу, Богу Израиљеву.“

Народ одговори Исусу: „Служићемо Господу, Богу нашем, и слушаћемо његов глас.“

Тако је Исус тог дана у Сихему склопио савез са народом, и дао им уредбе и пропис. Исус је уписао ове речи у књигу Божијег Закона. Затим је узео велики камен и поставио га тамо испод храста, код Светилишта Господњег.

Исус рече целом народу: „Ево, овај ће камен бити сведок против нас, јер је чуо све речи које нам је Господ рекао. Он ће бити сведок против вас ако се изневерите своме Богу.“

Тада Исус отпреми народ, свакога на његово наследство.

Након ових догађаја, умре Исус, син Навинов, слуга Господњи. Било му је стотину десет година. Сахранили су га у крају који му је припао у наследство у Тимнат-Сераху, који је на Јефремовој гори северно од горе Гас.

Израиљ је служио Господу током свег Исусовог века, и током свег века старешина који су надживели Исуса, и који су знали за сва дела која је Господ учинио за Израиљ.

А Јосифове кости, које су Израиљци понели из Египта, сахранили су у Сихему, на делу поља које је Јаков купио од синова Емора, оца Сихемовог, за стотину кесита. Тако је Сихем припао у наследство синова Јосифових.

Умро је и Елеазар, син Аронов. Сахранили су га у Гавађи, граду његовога сина Финеса, који му је припао у Јефремовој гори.

Судије

Књига о судијама

Након Исусове смрти, Израиљци упиташе Господа: „Ко ће од нас први поћи горе на Хананце да се бори против њих?“

Господ одговори: „Нека горе пође Јуда. Ево, ја ћу предати земљу у његове руке.“

Јуда рече своме брату Симеуну: „Пођи горе са мном у земљу која ми је додељена да се боримо против Хананаца, а онда ћу ја поћи с тобом у земљу која је теби додељена.“ И Симеун оде с њим.

Јуда оде горе и Господ му предаде у руке Хананце и Фережане. Побили су у Везеку десет хиљада људи. У Везеку су наишли на Адони-Везека, ступили у бој против њега, и поразили Хананце и Фережане. Адони-Везек се дао у бег, али су га гонили и ухватили, па су му одсекли палце на рукама и на ногама.

Тада рече Адони-Везек: „Седамдесет царева одсечених палчева на рукама и на ногама купило је мрвице под мојим столом. Како сам чинио, тако ми је Бог вратио.“ Одвели су га у Јерусалим и тамо је умро.

Јудејци нападну Јерусалим и освоје га. Град су ударили оштрицом мача и запалили га.

После тога су сишли Јудејци да се боре против Хананаца који су живели у горју, Негеву и равници. Јудејци оду на Хананце коју су живели у Хеврону (Хеврон се некада звао „Киријат-Арва“) и поразе Сесаја, Ахимана и Талмаја. Оданде су отишли на становнике Давира, који се некада звао „Киријат-Сефер“.

Халев рече: „Ономе ко нападне и освоји Киријат-Сефер, даћу своју ћерку Ахсу за жену.“ Освојио га је Готонило, син Кенеза, млађег брата Халевова. Зато му је Халев дао своју ћерку Ахсу за жену.

Кад је дошла к њему, Готонило је наговори да тражи поље од њеног оца. Кад је сишла с магарца, Халев је упита: „Шта желиш?“

Она му одговори: „Дај ми благослов! Кад си ми већ дао земљу у Негеву, дај ми и који извор воде.“ Халев јој је дао Горње и Доње изворе.

А потомци Кенеја, таста Мојсијевог, оду горе с Јудејцима из Палмовог града у Јудејску пустињу која лежи у Негеву код Арада. Отишли су и населили се међу тамошњим народом.

Јуда оде са својим братом Симеуном и поби Хананце који су живели у Сефату. Град су изручили клетом уништењу. Зато се град прозвао Орма. Јуда је, такође, освојио Газу са њеним подручјем, Аскалон са његовим подручјем и Акарон са његовим подручјем.

Господ је био с Јудом, те је овај освојио горје. Житеље долине није могао да протера, јер су имали гвоздена бојна кола. Халеву су, по Мојсијевој наредби, дали Хеврон, одакле је протерао три Енаковца. Синови Венијаминови нису протерали Јевусејце који живе у Јерусалиму. Зато Јевусејци све до данас живе у Јерусалиму са синовима Венијаминовим.

Тако су и синови Јосифови отишли горе у Ветиљ, и Господ је био с њима. Синови Јосифови извиде Ветиљ, који се некада звао „Луз“. Тамо су уходе виделе једног човека како излази из града. Они му рекоше: „Покажи нам улаз у град, па ћемо ти се смиловати.“ Он им покаже улаз у град. Онда ударе град оштрицом мача, а оног човека са његовом породицом пусте. Човек оде у земљу Хетита и тамо подигне град. Назвао га је Луз, а тако се зове и данас.

Синови Манасијини нису освојили Вет-Сан и његова насеља, ни Танах и његова насеља, ни житеље Дора са његовим насељима, ни житеље Јивлеама са његовим насељима, ни житеље Мегида са његовим насељима, јер су Хананци били решени да живе у земљи. Али кад је Израиљ ојачао, наметнуо је Хананцима принудни рад. Ипак, нису их сасвим протерали. Ни Јефрем није протерао Хананце, становнике Гезера; Хананци су наставили да живе међу њима у Гезеру. Завулон није протерао ни становнике Китрона ни становнике Налола. Тако су Хананци остали међу њима, али им је био наметнут принудни рад. Асир није протерао становнике Акоа, Сидона, Ахлава, Ахзива, Хелбе, Афека и Реова. Пошто их нису протерали, Асировци су остали међу Хананцима, житељима земље. Ни Нефталим није протерао становнике Вет-Семеса и Вет-Аната, те је живео усред Хананаца, становника земље. Становницима Вет-Семеса и Вет-Аната био је наметнут принудни рад. Аморејци су потиснули Дановце у горски крај; нису им давали да силазе у долину. Аморејци су били решени да остану да живе на гори Херес, у Ајалону и у Сâлвиму. Али притисла их је рука дома Јосифовог, па им је био наметнут принудни рад. Аморејска граница се пружала од узвишице Акравим, од Селе, па навише.

Анђео Господњи дође горе из Галгала у Воким и рече: „Извео сам вас горе из Египта и довео вас у земљу за коју сам се заклео оцима вашим. Рекао сам: ’Никада нећу раскинути свој савез с вама. Не склапајте савеза са становницима ове земље, него уништавајте њихове жртвенике.’ Али ви нисте послушали мој глас. Шта сте то учинили? Зато вам кажем: нећу их истерати пред вама; они ће бити трње вашим боковима, а њихови богови биће вам замка.“

Кад је Анђео Господњи изговорио ове речи целом израиљском народу, народ удари у гласан плач. Зато се то место прозвало Воким. Тамо су принели жртву Господу.

Исус отпусти народ, и Израиљци оду сваки на своје наследство, да запоседну земљу. Народ је служио Господу свега века Исусовог и свега века старешина које су надживеле Исуса, и које су виделе сва велика дела која је Господ учинио за Израиља.

Исус, син Навинов, слуга Господњи, умре. Било му је стотину десет година. Сахранили су га на делу његовог наследства у Тимнат-Аресу, у Јефремовој гори, северно од горе Гас.

А када се сав тај нараштај придружио својим прецима, дошао је нови нараштај који није познавао Господа и дела која је учинио за Израиљ. Израиљци су почели да чине оно што је зло у очима Господњим, и да служе Валима. Оставили су Господа, Бога својих отаца, који их је извео из земље египатске, и пошли за другим боговима, боговима народа око њих, па су им се клањали. Тако су разгневили Господа. Оставили су Господа и служили Валу и Аштарти. Тада је плануо гнев Господњи на Израиља, па их је предао у руке пљачкаша који су их пљачкали. Господ их је продао њиховим непријатељима, тако да више нису могли да им се одупру. Кад год су излазили *у бој*, рука Господња се дизала против њих, на њихову штету, како им је Господ обећао, и како им се заклео. Тако су се нашли у великој невољи.

Тада је Господ почео да им подиже судије да их избављају из руку њихових пљачкаша. Али они ни судије нису слушали, него су се изневерили с другим боговима и клањали им се. Брзо су скренули с пута којим су њихови преци ишли слушајући Господње заповести; они нису тако чинили. Кад им је подизао судије, Господ је био са судијом и избављао их из руку њихових непријатеља за свега века судије, јер му је било жао њиховог роптања под јармом њихових тлачитеља и угњетача. Али када би судија умро, они би се поново враћали на старо и чинили и горе од својих отаца. Ишли су за другим боговима, служили им и клањали им се не одустајући од својих опаких дела и поступака.

Господ се разгневио на Израиља, па им је рекао: „Зато што је овај народ прекршио мој савез који сам наложио њиховим оцима, и није послушао мој глас, нећу више терати пред њима ниједан од народа које је Исус оставио кад је умро, како бих њима искушао Израиља, да видим хоће ли се држати пута Господњег и ходати њиме као што су га се држали њихови преци, или неће.“ Зато их је Господ оставио; није их одмах изагнао, ни предао у Исусове руке.

Ово су народи које је Господ оставио да њима куша Израиљце, то јест, све оне који нису искусили ни један од хананских ратова. Оставио их је да би наредни нараштаји Израиљаца научили да ратују – они који нису искусили пређашње ратовање: пет филистејских кнезова и сви Хананци, Сидонци и Евејци који живе у ливанском горју, од горе Вал-Ермона до Лево-Амата. Они су остављени да би кроз њих Израиљ био кушан, да би се видело хоће ли слушати заповести Господње које је дао њиховим оцима преко Мојсија.

Израиљци су остали да живе усред Хананаца, Хетита, Аморејаца, Фережана, Евејаца и Јевусејаца. Узимали су њихове ћерке за жене, удавали своје ћерке за њихове синове, и служили њиховим боговима.

Израиљци су чинили оно што је зло у очима Господњим; заборавили су Господа, Бога свога, и служили Валима и Аштартама. Тада је плануо гнев Господњи на Израиља и Господ их је предао у руке Хусан-Ришатајима, цара Арам-Нахарајима. Израиљци су служили Хусан-Ришатајиму осам година. Израиљци завапише Господу, и Господ им подиже избавитеља да их избави – Готонила, сина Кенезовог, млађег брата Халевовог. Дух Господњи се спустио на њега, па је постао судија Израиљу. Отишао је у бој и Господ му је предао у руке Хусан-Ришатајима, цара арамског. Тако је земља била мирна четрдесет година.

Кад је Готонило, син Кенезов, умро, Израиљци су поново почели да чине оно што је зло у очима Господњим. Зато је Господ дозволио Еглону, цару моавском да надјача Израиља, због тога што су чинили оно што је зло у очима Господњим. Он је сабрао Амонце и Амаличане, па је ударио на Израиљ и заузео Град палми. Израиљци су служили Еглону, цару моавском, осамнаест година.

Израиљци завапише Господу и он им подиже избавитеља, Аода, сина Гире, Венијаминовца, левака. Израиљци пошаљу по њему данак Еглону, цару моавском. Аод начини себи двосекли бодеж, лакат дужине, припаше га уз десни бок под свој огртач, и донесе данак Еглону, цару моавском. А Еглон је био веома дебео човек. Кад је предао данак, Аод је отпремио људе који су носили данак, а он сам се вратио од кипова што су код Галгала. Рекао је: „Имам за тебе тајну поруку, о, царе.“

Цар рече: „Тише!“ Сви се дворани који су били с њим повукоше.

Кад је Аод дошао пред њега, Еглон је седео сам у горњој, хладовитој соби. Аод рече: „Имам поруку од Бога за тебе.“ Еглон на то устаде са столице. Тада Аод посегну левом руком и потеже бодеж с десног бока, па га зари у Еглонов стомак. Дршка уђе у сало заједно

са сечивом, а сало се склопи над дршком. Аод није извукао бодеж из сала, тако да је нечист излазила из стомака. Аод изађе кроз трем, затвори за собом врата горње собе и закључа их.

Кад је отишао, дошле су Еглонове слуге. Видевши да су врата горње собе закључана, рекли су: „Он је јамачно у хладовитој соби ради нужде.“ Дуго су чекали, а онда су се забринули видевши да не отвара врата. Отворе они врата, а оно, њихов господар лежи мртав на земљи.

Док су они били у недоумици, Аод је побегао; прошао је кипове и побегао у Сеират. Чим је дошао, затрубио је у рог на Јефремовој гори. Израиљци сиђу с горе, с њим на челу.

Аод им рече: „Крените за мном, јер вам је Господ предао у руке ваше непријатеље, Моавце!“ Они крену за њим и заузму газове на Јордану код Моава. Никога нису пуштали да пређе. Том приликом су побили око десет хиљада Моаваца, све срчаних и храбрих људи. Ниједан од њих није умакао. Тог дана је Моав потпао под власт Израиља, и земља је била мирна осамдесет година.

После њега је био Самегар, син Анатов. Он је побио шест стотина Филистејаца волујским останом и тако избавио Израиља.

Али кад је Аод умро, Израиљци наставише да чине оно што је зло у очима Господњим. Тада их је Господ предао у руке Јавина, цара хананског, који је владао у Асору. Заповедник његове војске био је Сисера, који је живео у Аросет-Гојиму. Израиљци завапише Господу, јер је Јавин имао девет стотина гвоздених бојних кола, те је окрутно тлачио Израиљце двадесет година.

У то време је у Израиљу судила пророчица Девора, жена Лапидотова. Она је обичавала да седи под Деворином палмом између Раме и Ветиља у Јефремовој гори. Израиљци су долазили к њој горе, да им дели правду. Она је послала по Варака, сина Авиноамовог, из Кедеса Нефталимовог, и рекла му: „Није ли Господ, Бог Израиљев, заповедио: ’Иди, узиђи на гору Тавор, и поведи са собом десет хиљада људи из Нефталимовог и Завулоновог племена? Ја ћу да намамим к теби Сисеру, заповедника Јавинове војске, на поток Кисон, с његовим бојним колима и његовим мноштвом, и предаћу га у твоје руке.’“

Варак јој одговори: „Ићи ћу ако ти пођеш са мном; ако не пођеш са мном, нећу ићи.“

Она одговори: „Заиста ћу поћи с тобом, али на путу на који идеш, слава неће припасти теби; Господ ће предати Сисеру у руке једне жене.“ Девора устаде и оде са Вараком у Кедес. Варак позва

Завулоново и Нефталимово племе у Кедес. Десет хиљада људи је ишло за њим; и Девора је пошла горе с њим.

А Хевер Кенејац био се одвојио од осталих Кенејаца, од синова Ховава, Мојсијевог таста, и разапео себи шатор код храста у Цананиму недалеко од Кедеса.

Сисери је било јављено да се Варак, син Авиноамов, попео на гору Тавор. Сисера је сазвао сва своја бојна кола – девет стотина гвоздених кола – и сав народ са њим из Аросет-Гојима код потока Кисона.

Девора рече Вараку: „На ноге! Ово је дан у који је Господ предао Сисеру у твоје руке. Не ступа ли Господ пред тобом?“ Варак сиђе с горе Тавор а за њим десет хиљада људи. Господ је довео у пометњу Сисеру, сва његова бојна кола и сав његов табор пред Вараковим мачем. Сисера је сишао с бојних кола и дао се пешке у бег.

Варак је гонио бојна кола и војску све до Аросет-Гојима. Сви су Сисерини војници изгинули од оштрице мача; ниједан није преживео. А Сисера је побегао у шатор Јаиле, жене Хевера Кенејца, јер је између Јавина, цара асорског, и дома Хевера Кенејца владао мир.

Јаила је изашла у сусрет Сисери и рекла му: „Сврати, мој Господару, сврати к мени. Не бој се!“ Сисера сврати к њој у шатор, а она га заогрне покривачем.

Сисера јој рече: „Дај ми да попијем мало воде; жедан сам.“ Она отвори мешину с млеком, да му да пије и покрије га.

Он јој рече: „Стани на улаз од шатора; ако неко дође и пита: ’Има ли кога унутра’, ти реци: ’Нема.’“

Изморен, Сисера заспи. Тада Јаила, жена Хеверова, узе шаторски колац и маљ у руку, тихо му приђе, и заби му клин у слепоочницу. Клин прође све до земље, и Сисера умре.

У међувремену, дође Варак гонећи Сисеру. Јаила му изађе у сусрет и рече му: „Дођи да ти покажем човека кога тражиш.“ Он дође к њој, а оно, Сисера лежи мртав, с шаторским коцем у слепоочници.

Тог дана је Господ покорио Јавина, цара хананског, пред Израиљцима. Рука Израиљаца је све теже и теже притискала Јавина, цара хананског, док га није докрајчила.

Тог дана су Девора и Варак, син Авиноамов, испевали песму:

> „Зато што су вође израиљске на чело ступиле, зато што се народ вољно одазвао – благосиљајте Господа! Чујте, цареви, слушајте, владари! Запеваћу Господу, испеваћу песму Господу, Богу Израиљеву. Кад си силазио са Сира, Господе, кад си ступао са поља едомских, земља се тресла, небеса су

пљуштала, облаци су водом запљуштали. Горе су се тресле пред Господом, пред Господом синајским, Богом Израиљевим. У дане Самегара, сина Анатова, у дане Јаиле, путеви су опустели, те су путници ходали по стазама кривудавим. Села израиљска опустеше, док не устах ја, Девора, док не устах да Израиљу будем мајка. Кад су богове нове бирали, рат им стиже на градске капије. Зар се штит видео у Израиљу, или копље међу четрдесет хиљада? Срце је моје уз вође Израиљеве, и уз оне што се вољно одазваше. Благосиљајте Господа! Ви што јашете беле магарице, и седите на простиркама, ви што путевима ходите, разаберите глас певача код бунара. Тамо они пољу о праведним *делима* Господњим, о праведним *делима* његових мештана у Израиљу. Тада народ Господњи сиђе к вратима. Пробуди се, пробуди, Деворо, пробуди се и песму запевај! Устани, Вараче, и робље поведи, ти сине Авиноамов! Шачица је моћни народ надвладала, народ се Господњи сабрао к мени на моћне. Од Јефрема изађоше они што поникоше међу Амаличанима, за тобом је Венијамин с твојим мноштвима, од Махира су изашли заповедници, а од Завулона они што штап писарски носе. Кнезови су Исахарови са Девором, Исахар се за Вараком у долину сјурио, у стопу га је верно пратио. Међу четама Рувимовим, дуго се на одлуку накањују. Зашто седиш међу торовима? Да чујеш како дозивају стада? Међу четама Рувимовим, дуго се на одлуку накањују. Галад почива с оне стране Јордана; а што Дан још седи у лађама? Асир седи уз обалу морску, мирно живи у својим лукама. Завулон је народ што се наругао смрти, као и Нефталим са поља високих. Цареви су дошли и ратовали, у бој ступише цареви ханански код Танаха, крај вода мегидских, ал' се плена – сребра не домогоше. С неба су звезде ратовале, са својих су стаза са Сисером ратовале. Однесе их поток Кисон, поток древни, поток Кисон. Ступај смело, душо моја! Копита су тад коњска затутњала, у галоп, у галоп ударише пастуви. 'Проклињите Мероз!' – рече Анђео Господњи. 'Љуто проклињите његове мештане, јер не притекоше у помоћ Господу, не помогоше Господу против моћних.' Благословена нек је Јаила међу женама, жена Хевера Кенејца, благословенија нек је од свих жена шатора. Кад је тражио воде, млека му нали, у зделу кнежевску масла му даде. Левицом се машила за колац,

а десницом за маљ ковачки, па удари Сисеру и главу му смрска, здроби му, проби му слепоочнице. Код њених ногу сави се и паде, пружио се подно њених ногу, где се сави, тамо мртав паде. Сисерина мајка кроз прозор погледава, кроз решетку она са сузама зборі: 'Зашто му кола још не пристижу? Зашто топот кола његових касни?' Најмудрија јој одговара дворкиња, самој себи она одговара: 'Плен су нашли, па га сада деле, по девојку, па и две на ратника, бојено и исткано за плен Сисери, бојено и исткано, то му је плен, за вратове оних који плене.' Тако нек пропадну сви твоји душмани, Господе, као сунце у пуном сјају нека сину који тебе воле!"

Земља је била мирна четрдесет година.

Израиљци су опет чинили што је зло у очима Господњим. Зато их је Господ предао у руке Мадијанаца на седам година. Пошто је мадијанска рука тешко притисла Израиљ, Израиљци су пред најездом Мадијанаца правили склоништа, пећине и утврђења у горама. Кад год су Израиљци сејали, тамо би се пењали Мадијанци, Амаличани и источни народи, и нападали их. Подигли би себи табор наспрам њих и уништавали урод земље све до Газе. Ништа нису остављали Израиљу да преживи, ни овце, ни вола, ни магарца. Јер, кад би се појавили са својим стадима и подизали своје шаторе, стуштили би се као велики рој скакаваца; њима и њиховим камилама није било броја. Улазили су у земљу да је пустоше. Тако је Мадијан довео Израиљ до крајње беде. Тада су Израиљци завапили Господу.

Кад су Израиљци завапили Господу због Мадијана, Господ је послао Израиљцима једног пророка. Он им рече: „Говори Господ, Бог Израиљев: 'Ја сам вас извео из Египта и одвео вас из куће ропства. Ја сам вас избавио из руку Египћана и из руку свих ваших тлачитеља. Истерао сам их пред вама и дао вам њихову земљу. Рекао сам вам: ја сам Господ, Бог ваш. Не служите боговима Аморејаца у чијој земљи живите. Али ви нисте били послушни моме гласу.'"

Анђео Господњи дође и седе под храстом код Офре, који припада Јоасу, потомку Авиезерову. Његов син Гедеон је вршио пшеницу у винској муљари да би је сачувао од Мадијанаца. Анђео Господњи му се указао и рекао: „Господ с тобом, силни ратниче!"

Гедеон му одговори: „Опрости, господару, али ако је Господ с нама, зашто нас је снашло све ово? И где су сва она његова чуда о којима су нам причали наши преци? Говорили су: 'Зар нас није

Господ извео горе из Египта?' Зашто нас је онда Господ напустио и предао нас у руке Мадијанаца?"

Господ се окренуо према њему и рекао му: „Иди с том силом у себи и избавићеш Израиља из мадијанских руку. Зар те не шаљем ја?"

Гедеон му одговори: „Опрости, Господе, али како ћу ја да избавим Израиља? Мој род је најнезнатнији у Манасијином племену, а ја сам најмлађи у дому мога оца."

Господ му рече: „Ја ћу бити с тобом, па ћеш потући Мадијанце као једног човека."

Гедеон му рече: „Ако сам нашао наклоност у твојим очима, дај ми неки знак да ти говориш са мном. Молим те, немој да одеш одавде док се не вратим к теби. Ја ћу донети дар и положити га пред тобом."

Госпо̄д одговори: „Остаћу овде док се не вратиш."

Гедеон је отишао, зготовио јаре, и испекао бесквасне хлебове од једне ефе брашна. Месо је ставио у кошару, а супу налио у лонац, па је све то донео под храст и поставио.

Анђео Божији му рече: „Узми месо и бесквасне хлебове, стави их на ову стену, а супу пролиј." *Гедеон* учини тако. Анђео Господњи испружи штап који му је био у руци и врхом дотаче месо и бесквасне хлебове. Тада из стене плану огањ и спали месо и бесквасне хлебове. Анђео Господњи нестаде пред његовим очима. Када је Гедеон видео да је то био Анђео Господњи, он рече: „Јао мени, Господе Боже, јер сам видео Анђела Господњег лицем у лице!"

Господ му рече: „Мир с тобом! Не бој се, нећеш умрети."

Ту је Гедеон подигао жртвеник Господу и назвао га „Господ-Мир". Жртвеник и дан данас стоји у Офри Авиезеровој.

Исте ноћи Господ рече Гедеону: „Узми вола свога оца, оног вола од седам година и поруши Валов жртвеник који је у власништву твога оца, и посеци Аштартин стуб до њега. На врху те узвишице подигни жртвеник Господу, Богу своме, слажући камење ред по ред. Затим узми оног вола и принеси га на жртву свеспалницу на дрвима од Аштартиног стуба који ћеш посећи."

Гедеон је повео десет људи од својих слугу и урадио како му је рекао Господ. Али како се плашио своје породице и људи из града да то уради дању, урадио је то ноћу.

Кад су људи устали ујутру, имали су шта да виде: Валов жртвеник срушен, Аштартин стуб посечен, а во принесен на жртву свеспалницу на новосаграђеном жртвенику.

Људи су питали једни друге: „Ко је ово учинио?"

Кад су истражили и испитали, рекли су: „То је учинио Гедеон, Јоасов син.“

Грађани рекоше Јоасу: „Изведи свог сина да буде погубљен зато што је срушио Валов жртвеник и посекао Аштартин стуб.“

Али Јоас рече свима који су устали против њега: „Зар ћете ви бранити Валов случај? Зар ћете га ви избавити? Ко брани Вала биће мртав до следећег јутра. Ако је Вал Бог, нека се сам брани, будући да је његов жртвеник срушен.“ Тог дана су Гедеона прозвали Јеровал, што значи: „Нека Вал поведе спор против њега што му је срушио жртвеник.“

Сви Мадијанци, Амаличани и источни народи били су удружили снаге, па су прешли преко Јордана и утаборили се у језраелској долини. Тада се Дух Господњи спусти на Гедеона, те он затруби у рог и позва Авиезеров род да крене за њим. Послао је гласнике и свима из Манасијиног племена, и позвао их да крену за њим. Затим је послао гласнике Асировом, Завулоновом и Нефталимовом племену, па су им они пошли горе у сусрет.

Гедеон рече Богу: „Ако хоћеш да мојом руком избавиш Израиљ, као што си обећао, ево, ставићу на гумно овчје руно. Буде ли росе само на руну, а сва земља буде сува, онда ћу знати да ћеш избавити Израиљ мојом руком, као што си обећао.“ Тако је и било. Гедеон устане ујутро и исцеди из руна росу – пуну посуду воде. Гедеон рече Богу: „Немој се гневити на мене што ти се обраћам још једном. Дозволи ми још само једном да покушам с руном: нека само руно буде суво, а по свој земљи нека буде роса.“ Бог учини тако исте ноћи: само је руно било суво, док је по свој земљи била роса.

Порани Јеровал, то јест, Гедеон, и сав народ који је био с њим утабори се код Ен-Арода. Мадијански табор је био северно од његовог, у долини подно брда Море. Господ рече Гедеону: „Сувише је народа с тобом да бих предао Мадијанце у њихове руке; иначе би Израиљ могао да се хвали на мој рачун, говорећи: ’Моја ме је рука спасла.’ Зато објави народу: ’Ко се плаши и дрхти, нека напусти галадску гору и нека се врати.’“ Вратило се двадесет две хиљаде људи. Остало је десет хиљада.

Господ рече Гедеону: „Још је сувише народа. Сиђи с народом на воду, а ја ћу их искушати тамо за тебе. За кога ти кажем: ’Нека овај пође с тобом’, тај нека пође с тобом. А за кога ти кажем: ’Овај нека не пође са тобом’, тај нека не пође.“

Гедеон сиђе са народом на воду. Тада Господ рече Гедеону: „Одвој на једну страну све оне који лапћу воду језиком, као што пас лапће, од оних који клече на коленима док пију.“ Оних који су

лаптали приносећи воду к устима било је три стотине. Сав остали народ је клечао на коленима док је пио воду.

Господ рече Гедеону: „Избавићу вас са ових три стотине који су лаптали. Мадијанце ћу предати у твоје руке. Сав остали народ нека се врати, сваки у своје место.“ Они што су остали преузели су храну и рогове од народа, а онда је Гедеон послао све Израиљце у њихове шаторе. Задржао је само њих три стотине.

Мадијански табор је био испод њега у долини. Те ноћи му Господ рече: „Устани, сиђи у табор, јер сам ти га предао у руке. Али ако се бојиш да сиђеш у бој, сиђи у табор ти и твој слуга, Фура. Слушај шта говоре. После тога ћеш се охрабрити, те ћеш сићи и напасти табор.“ Гедеон сиђе са својим слугом Фуром до војних редова на ободу табора. А Мадијанци, Амаличани и сви источни народи били су прекрили долину као велико мноштво скакаваца. Њиховим камилама није било броја; било их је као песка на морској обали.

Гедеон је стигао тамо баш кад је један човек причао своме другу свој сан. Говорио је: „Ево, ово је сан који сам уснио: видео сам погачу јечменог хлеба како се котрља у мадијански табор. Кад је дошла до једног шатора и ударила га, шатор се преврнуо и пао.“

Његов друг му одговори: „То није ништа друго него ли мач Гедеона, сина Јоасова, Израиљца. Бог је у његове руке предао Мадијанце и сав табор.“

Кад је Гедеон чуо како је онај испричао сан и како га је други протумачио, поклонио се Богу и вратио се у израиљски табор. Онда је рекао: „Устајте, јер је Господ предао у ваше руке мадијански табор!“ Тих три стотине људи је поделио у три чете и сваком је у руке дао по један рог, празан крчаг и бакљу. Бакље су биле у крчазима.

„Гледајте мене – рече им – и радите што и ја. Кад дођем до руба табора, радите оно што ја радим. Кад ја затрубим у рог и сви они који буду са мном, онда и ви затрубите у рогове свуда око табора и кличите: ’За Господа и Гедеона!’“

Гедеон је дошао са стотином људи за собом на руб табора, при почетку поноћне страже. Смена страже је тек била извршена. Тада су затрубили у рогове и разбили крчаге које су имали у рукама. Тако су све три чете затрубиле у рогове и разбиле крчаге. Носећи бакље у левој руци, а рогове да трубе у десној, клицали су: „Мач за Господа и Гедеона!“ Сваки човек је остао да стоји на свом месту око табора, док се сав табор дао у бег. Мадијанци су вичући стали да беже.

Кад су оних три стотине затрубили у рогове, Господ је учинио да Мадијанци у целом табору окрену мачеве једни на друге. Војска побеже све до Вет-Асете, у правцу Серере, до обале Авел-Меоле код Тавата. Тада су се сабрали Израиљци из Нефталимовог, Асировог и целог Манасијиног племена и кренули у потеру за Мадијанцима. Гедеон је послао гласнике по целој Јефремовој гори поручујући: „Сиђите да пресретнете Мадијанце. Одсеците им газове на Јордану код Витваре."

Сви су се Јефремовци сабрали и заузели газове на Јордану до Витваре. Они су ухватили два мадијанска кнеза, Орива и Зива. Орива су убили код Оривове стене а Зива код Зивове муљаре. Потом су се дали у потеру за Мадијанцима. А Оривову и Зивову главу су донели Гедеону преко Јордана.

Јефремовци рекоше Гедеону: „Зашто си нам то учинио? Зашто нас ниси позвао када си пошао у бој против Мадијанаца?" Жестоко су га укорили.

Гедеон им одговори: „Зар се оно што сам ја урадио може мерити са оним што сте ви урадили? Није ли Јефремово пабирчење боље од Авиезерове бербе? Бог је предао у ваше руке мадијанске кнезове, Орива и Зива. Може ли се поредити оно што сам ја учинио са вашим делом?" Ове речи су стишале њихов гнев према њему.

Гедеон је дошао до Јордана и прешао га. Још увек су били у потери, али су и он и три стотине људи са њим били уморни. Гедеон рече становницима Сокота: „Дајте неколико хлебова народу који иде за мном, јер су уморни. Ја гоним Зевеја и Салмана, мадијанске цареве."

Сокотски главари му одговорише: „Јесу ли Зевеј и Салман већ у твојој руци, па да дамо хлеба твојој војсци?"

Гедеон им рече: „У реду! Кад ми Господ преда у руке Зевеја и Салмана искидаћу вам месо пустињским трњем и драчем."

Одатле је отишао у Фануил, па је и њима рекао исто. Међутим, људи из Фануила су му одговорили као што су му одговорили они из Сокота. Гедеон је рекао Фануилцима: „Кад се вратим у миру, срушићу ову кулу."

А Зевеј и Салман су били у Каркору са својом војском од око петнаест хиљада. То је све што је било остало од све војске источних народа; погинуло је стотину двадесет хиљада људи наоружаних мачем. Гедеон оде горе путем којим пролазе они што живе под шаторима, источно од Новаха и Јогвеје, и нападне табор док је табор био спокојан. Два мадијанска цара, Зевеј и Салман, побегоше, али их је Гедеон гонио и ухватио. Сву војску им је уплашио.

Након битке се Гедеон, син Јоасов, вратио преко Херешке узвишице. Ухватио је неког момка из Сокота, па га је испитивао. Момак му је писао имена сокотских главара и старешина, њих седамдесет седам. Гедеон је отишао к становницима Сокота и рекао: „Ево Зевеја и Салмона због којих сте ми се наругали, говорећи: 'Јесу ли Зевеј и Салман већ у твојој руци, па да дамо хлеба твојој изморе̂ној војсци?'“ Онда је узео градске старешине, па их је ишибао пустињским трњем и драчем. Тако је научио памети становнике Сокота. Фануилску кулу је срушио, а становнике града побио.

Затим рече Зевеју и Салману: „Како су изгледали људи које сте побили на Тавору?“ „Били су налик теби – одговорише. Сваки је изгледао као царев син.“

Гедеон рече: „То су била моја браћа, синови моје мајке. Тако ми Господа, да сте им поштедели живот, не бих вас убио.“ Онда рече Јетеру, своме првенцу: „Устани и убиј их!“ Али момчић није потегао мач; плашио се. Био је, наиме, још дечак.

Зевеј и Салман рекоше: „Устани ти и убиј нас, јер какав је човек, таква му је и снага.“ Гедеон устаде и поби Зевеја и Салмана. Онда је узео месечиће коју су висили око врата њихових камила.

Тада му Израиљци рекоше: „Владај над нама, ти, твој син и твој унук, јер си нас избавио из мадијанске руке!“

Гедеон им одговори: „Ја нећу да владам над вама, а ни мој син неће владати над вама. Господ ће владати над вама.“ Гедеон настави: „Ипак, тражићу од вас једно: нека ми свако од вас да по један прстен од свог плена.“ Поражени су носили златне прстенове, јер су били Исмаиљци.

Они одговоре: „Радо ћемо дати!“ Простр̂ли су један огртач, па је сваки човек бацио тамо по један прстен од свога плена. Тежина златних прстенова које је Гедеон тражио износила је хиљаду седам стотина шекела злата, не рачунајући месечиће, ланчиће, скерлетну одећу коју су носили мадијански цареви, и привеске који су висили о вратовима њихових камила. Од њих је Гедеон направио ефод и поставио га у своме граду, Офри. Сав се Израиљ повео за њим, и тако се одао блуду идолопоклонства. То је била замка за Гедеона и његов дом.

Тако су Мадијанци били понижени пред Израиљцима и нису више дизали главу. Земља је била мирна четрдесет година, докле год је Гедеон живео.

А Јеровал, син Јоасов, оде да живи у свом дому. Гедеон је имао седамдесет синова који су потекли од њега, јер је имао много жена.

Он је имао и једну иночу у Сихему, која му је родила сина. Он му је дао име Авимелех.

Гедеон, син Јоасов, умре у дубокој старости. Сахранили су га у гробу Јоаса, његовог оца, у Офри Авиезеровој. Након Гедеонове смрти Израиљци су се поново одали блуду идолопоклонства, служећи Валима, те су прогласили Вал-Верита за бога. Израиљци се више нису сећали Господа, Бога свога, који их је избавио из руку свих њихових непријатеља унаоколо. Нису више поштовали дом Јеровала – Гедеона, за све добро што је учинио за Израиљ.

Авимелех, син Јеровалов, оде у Сихем к браћи своје мајке, и рече њима и целом роду своје мајке: „Реците становницима Сихема: 'Шта је боље за вас: да над вама влада седамдесет људи, сви Јеровалови синови, или да над вама влада један човек? Сетите се да сам ја ваше тело и крв.'“

Кад су браћа његове мајке пренела све ове речи свим становницима Сихема, њихово срце се приклонило Авимелеху. Говорили су: „Он је наш брат.“ Тада су му дали седамдесет шекела сребра из храма Вал-Верита; с тим је Авимелех унајмио неке ништарије и пустолове, који су пошли за њим. Затим је отишао у дом свога оца у Офру и побио своју браћу, Јеровалове синове, њих седамдесет, на једном камену. Преживео је само Јеровалов најмлађи син, Јотам, који се сакрио. После тога су се окупили сви становници Сихема и Вет-Мила и поставили Авимелеха за цара код храста који стоји код Сихема.

Кад су то јавили Јотаму, он оде, стаде на врх горе Геризима и повика из свег гласа: „Послушајте ме, мештани Сихема, тако вас чуо Бог!

Пошла једном стабла да помажу цара који ће владати над њима. Рекли су маслини: 'Владај над нама.'

Маслина им одговори: 'Зар да се одрекнем своје масноће, којом се чини част боговима и људима, да бих се њихала над другим дрвећем?'

Стабла рекоше смокви: 'Дођи и владај над нама.'

Смоква им одговори: 'Зар да се одрекнем своје слаткоће и свог изврсног плода, да бих се њихала над другим дрвећем?'

Стабла рекоше лози: 'Дођи и владај над нама.'

Али лоза им одговори: 'Зар да се одрекнем свога вина које весели богове и људе, да бих се њихала над дрвећем?'

А сва стабла рекоше трну: 'Дођи и владај над нама.'

Трн одговори стаблима: ’Ако заиста хоћете да ме помажете за цара над вама, дођите и склоните се у мој хлад. А ако нећете, нека плане огањ из трна и спали кедрове ливанске.’

Јесте ли, дакле, поступили часно и савесно кад сте зацарили Авимелеха? Јесте ли добро поступили према Јеровалу и његовом дому? Јесте ли му право учинили након свега што је учинио за вас? Мој је отац ратовао за вас довевши свој живот у опасност, те вас избавио из руке мадијанске, а ви сте данас устали против куће мога оца и побили његове синове, седамдесет људи на једном камену, и поставили Авимелеха, сина слушкиње, за цара над мештанима Сихема, јер вам је брат. Ако сте поступили часно и савесно према Јеровалу и његовом дому, онда се радујте с Авимелехом, и он нека се радује с вама. А ако нисте, нека плане огањ из Авимелеха и спали мештане Сихема и Вет-Мила, и нека плане огањ из мештана Сихема и Вет-Мила и спали Авимелеха.“

Тада Јотам побеже. Пошто је утекао, отишао је у Вир и тамо се настанио, како би се склонио од свога брата Авимелеха.

Авимелех је владао над Израиљем три године. Али Бог унесе зао дух између Авимелеха и мештана Сихема, који нису били одани Авимелеху. То је било због тога да се освети злочин почињен над седамдесеторицом Јеровалових синова и да њихова крв падне на Авимелеха, њиховог брата, који их је побио, као и на мештане Сихема који су му помогли да побије своју браћу. Мештани Сихема су ради њега постављали заседе по горским врховима и пљачкали сваког ко је поред њих пролазио путем. То је било јављено Авимелеху.

Тада је у Сихем дошао Гал, син Еведов, са својом браћом, који је задобио поверење мештана Сихема. Изађу они у поље и оберу своје винограде. Кад су измуљали грожђе, уприличили су славље; отишли су у храм својих богова, где су јели, пили и проклињали Авимелеха. Тада Гал, син Еведов, рече: „Ко је Авимелех да бисмо му ми, Сихемљани, служили? Зар не би требало да Јеровалов син и његов надгледник Зевул служе људима Емора, оца Сихемова?! Зашто да служимо Авимелеху? Да је овај народ у мојој власти, ја бих свргнуо Авимелеха! Рекао бих му: ’Скупи сву своју војску и изађи у бој!’“

Кад је Зевул, градски главар, чуо речи Гала, сина Еведовог, разгневио се. Тајно је послао гласнике Авимелеху поручивши: „Ено, Гал, син Еведов, и његова браћа, дошли у Сихем и буне град против тебе. Зато устани ноћу, ти и народ који је с тобом, и постави заседу у пољу. Ујутро, чим гране сунце, дигни се и навали на град. Кад

Гал изађе пред тебе са народом који је с њим, чини с њим шта год хоћеш.“

Устане Авимелех ноћу, и сав народ с њим, и поставе заседу око Сихема у четири чете. Чим је Гал, син Еведов, изашао и стао код улаза градских врата, Авимелех устане из заседе са народом који је био с њим.

Гал је приметио људе, па је рекао Зевулу: „Гле, неки људи силазе с горских врхова.“

Зевул му рече: „То су сенке са гора, па ти се чини као да су људи.“

Гал опет рече: „Ево, људи силазе с виса, а једна чета долази из правца Чаробњаковог храста.“

Зевул му рече: „Где ти је сад језик? Говорио си: ’Ко је Авимелех да бисмо му служили?’ Нису ли то људи које си презирао? Хајде сад, изађи и ратуј с њим!“

Гал изађе предводећи становнике Сихема и ступи у бој са Авимелехом. Међутим, Авимелех је потерао Гала у бег, те је овај побегао. Много људи је изгинуло све до врата. Авимелех је живео у Аруми, а Зевул је протерао Гала и његову браћу из Сихема.

Следећег дана је народ изашао у поље, и то је било јављено Авимелеху. Авимелех поведе људе, подели их у три чете и постави заседу у пољу. Видевши да народ излази из града, навалио је на њих и побио их. Онда Авимелех и чете које су биле с њим навале на улаз од градских врата, а две чете нападну све који су били у пољу и побију их. Авимелех је ратовао против града целог тог дана. Након што је освојио град, побио је људе који су били у њему. А град је разорио и посуо га сољу.

То су чули сви становници у сихемској кули, па су отишли у склониште храма Ел-Верита. Кад су јавили Авимелеху да су сви становници у сихемској кули окупили тамо, Авимелех се попне на гору Салмон, он и сви људи с њим, узме секиру у руке и насече грања, па понесе на раменима. Онда рече људима с њим: „Што сте видели да сам ја урадио, брзо урадите и ви.“ Сваки човек је одсекао по грану, па су пошли за Авимелехом. Грање су ставили на склониште и запалили ватру над онима унутра. Тако су изгинули сви људи из сихемске куле, око хиљаду мушкараца и жена.

Авимелех оде у Тевес. Тамо се утаборио и заузео град. Али усред града се налазила јака кула. Тамо су побегли сви мушкарци и жене – сви становници града – затворили се, и попели се на кров куле. Авимелех је доспео до куле и напао је. Када се приближио вратима

куле да је запали, нека жена баци млински камен Авимелеху на главу и сломи му лобању.

Он брзо позва момка који му је носио оружје и рече му: „Извади свој мач у убиј ме, да не причају о мени: 'Жена га је убила.'“ Његов момак га је пробо и тако је умро. Кад су Израиљци видели да је Авимелех мртав, сваки се вратио у своје место.

Тако је Бог узвратио Авимелеху за његов злочин који је починио над својим оцем побивши седамдесеторицу своје браће. А Бог је свалио сваки злочин људи из Сихема на њихову главу. Тако их је стигла клетва Јотама, сина Јеровалова.

После Авимелеха појавио се Тола, син Фуве, син Додов, из Исахаровог племена, да избави Израиљ. Живео је у Самиру, у Јефремовој гори. Он је био судија Израиљу двадесет три године. Кад је умро, сахранили су га у Самиру.

После њега појавио се Јаир, Галађанин. Он је био судија Израиљу двадесет две године. Он је имао тридесет синова који су јахали тридесет магараца и владали над тридесет места. Она се по њима зову Јаирова села све до данас, а налазе се у земљи галадској. Кад је Јаир умро, сахранили су га у Камону.

Израиљци су опет чинили што је зло у очима Господњим. Служили су Валима и Аштартама, и боговима Арама, и боговима Сидона, и боговима Моава, и боговима Амонаца, и боговима Филистејаца. Оставили су Господа и нису му више служили. Зато је Господ плануо гневом на Израиља, и предао их у руке Филистејаца и Амонаца, који су од оне године сатирали и тлачили Израиљце. Осамнаест година су тлачили све Израиљце с оне стране Јордана, у земљи Аморејаца, која је у Галаду.

А онда су Амонци прешли преко Јордана да ратују против Јуде и Венијамина, и дома Јефремовог. Израиљ се нашао у великој невољи. Тада су Израиљци завапили Господу говорећи: „Згрешили смо против тебе, јер смо напустили нашег Бога и служили Валима.“

Господ рече Израиљцима: „Нисам ли вас избављао од Египћана, Аморејаца, Амонаца, Филистејаца, Сидонаца, Амаличана и Маонаца, који су вас тлачили? Ви сте и тада завапили к мени, а ја сам вас избавио из њихових руку. Али ви сте ме оставили и служили другим боговима; зато вас нећу више избављати од њих. Идите и вапите боговима које сте изабрали себи. Нека вас они избаве у часу ваше невоље!“

Израиљци рекоше Господу: „Згрешили смо! Чини с нама што ти драго, само нас избави данас.“ Тада су уклонили стране богове

из своје средине, па су служили Господу, који није више могао да трпи Израиљеву муку.

Амонци су се сабрали, и утаборили код Галада. А Израиљци су се сабрали и утаборили код Миспе. Народ и главари галадски рекоше један другом: „Нека човек који први крене у бој против Амонаца буде главар свим становницима Галада.“

Јефтај, Галађанин, је био силни ратник. Био је син блуднице, а Галад му је био отац. Али Галаду је његова жена родила синове. Кад су одрасли, они су отерали Јефтаја с речима: „Ти немаш наследства у дому нашег оца јер си син друге жене.“ Јефтај је побегао од своје браће и населио се у земљи Тов. Ту су се неке ништарије окупиле око њега, па су с њим пљачкале.

Након извесног времена, Амон је заратио против Израиља. Кад су Амонци заратили против Израиља, старешине галадске дођу да врате Јефтаја из земље Тов. Рекли су Јефтају: „Дођи и буди нам војвода, да ратујемо против Амонаца.“

Јефтај одговори старешинама галадским: „Нисте ли ме ви мрзели и отерали ме из дома мога оца? Зашто долазите к мени сад кад сте у невољи?“

Старешине Галада рекоше Јефтају: „Зато смо се сада вратили к теби. Ако пођеш с нама и ратујеш против Амонаца, бићеш главар нама и свим становницима Галада.“

Јефтај одговори старешинама Галада: „Ако ме одведете натраг да ратујем против Амонаца, и ако ми их Господ преда, хоћу ли вам бити главар?“

Галадске старешине одговоре Јефтају: „Нека Господ буде сведок међу нама; учинићемо како си рекао.“ Јефтај је отишао са старешинама Галада, а народ га је поставио себи за главара и војводу. Јефтај је поновио све своје услове пред Господом у Миспи.

Онда је послао гласнике амонском цару рекавши: „Шта имаш против мене, те си дошао к мени да ратујеш против моје земље?“

Амонски цар одговори Јефтајевим гласницима: „По изласку из Египта, Израиљ је узео моју земљу од Арнона до Јордана и Јавока. Зато ми је сад врати милом.“

Јефтај је поново послао гласнике амонском цару и рекао му:

„Овако каже Јефтај: Израиљ није узео ни моавску земљу, ни земљу Амонаца. По изласку из Египта, Израиљ је ишао кроз пустињу до Црвеног мора и дошао у Кадис. Израиљ је послао гласнике цару Едома рекавши: ’Дозволи ми да прођем кроз твоју земљу.’ Међутим, едомски цар није хтео да га послуша.

Послао је гласнике и моавском цару, али ни он није дао свој пристанак. Тако је Израиљ остао у Кадису.
Настављајући пустињом, Израиљ је заобишао едомску и моавску земљу и дошао источно од моавске земље. Утаборили су се с друге стране Арнона. У моавске пределе нису ступали, јер је Арнон граница Моаву.
Израиљ је послао гласнике Сихону, аморејском цару, цару Есевона, рекавши му: 'Дозволи нам да прођемо кроз твоју земљу и дођемо на своје одредиште.' Али Сихон није веровао Израиљу да хоће само да пређе преко његовог подручја. Сихон је сабрао сву своју војску, утаборио се у Јаси и ступио у рат против Израиља.
Господ, Бог Израиљев, је предао Сихона и сву његову војску Израиљу у руке, те је Израиљ освојио сву земљу Аморејаца који су живели у тој земљи. Освојили су сву област Аморејаца, од Арнона до Јавока, и од пустиње до Јордана.
Сад кад је Господ, Бог Израиљев, изгнао Аморејце пред својим народом, Израиљем, ти би хтео да нас изгнаш? Зар ти не држиш у поседу оно што ти је дао Хамос, бог твој? Тако ћемо и ми задржати све оно што нам је Господ, Бог наш, дао да освојимо. Да ниси можда бољи од Валака, сина Сефоровог, цара моавског? Да ли се он спорио са Израиљем? Да ли је он ратовао с њима? Кад се Израиљ пре три стотине година населио у Есевону и његовим насељима, у Ароиру и његовим насељима, и у свим градовима уз Арнон, зашто их тада нисте отели? Нисам ја теби скривио, него ти мени чиниш неправду ратујући против мене. Нека Господ, Судија, данас пресуди између Израиљаца и Амонаца."
Али цар Амонаца се није обазирао на поруку коју му је Јефтај послао.

Тада Дух Господњи сиђе на Јефтаја, те он прође преко подручја Галада и Манасије настављајући преко Миспе галадске, и од Миспе галадске дође на Амонце. Ту се Јефтај заветовао Господу, рекавши: „Ако предаш Амонце у моје руке, ко први изађе на врата моје куће да ме дочека кад се вратим у миру од Амонаца, припашће Господу, и тога ћу принети на жртву свеспалницу."

Јефтај оде к Амонцима да ратује против њих и Господ их преда у његове руке. Тукао их је од Ароира до Минита, двадесет градова – и до Авел-Керамима. Био је то велики пораз. Тако су Амонци били понижени пред Израиљцима.

Кад се Јефтај вратио својој кући у Миспу, у сусрет му изађе његова ћерка играјући уз бубњеве. Она му је била јединица; осим ње

није имао других синова и ћерки. Кад ју је Јефтај угледао, раздерао је своју одећу и закукао: „Јао, ћерко моја! У какав си ме јад бацила! Зар баш ти да ми донесеш несрећу! Заветовао сам се Господу и не могу поћи завет.“

Она му одговори: „Оче мој, својим устима си се заветовао Господу; учини са мном како си рекао, јер ти је Господ дао да се осветиш својим непријатељима, Амонцима.“ Она још рече своме оцу: „Нека ми се дозволи ово: пусти ме на два месеца да идем по горама с мојим другарицама, да оплачем своје девичанство.“

Он одговори: „Иди!“ Пустио ју је на два месеца. Она је отишла са својим другарицама и оплакивала своје девичанство на горама. Када су се навршила два месеца, вратила се своме оцу, а он је извршио над њом завет којим се заветовао. И никада није упознала човека.

Отуда обичај у Израиљу да сваке године Израиљеве девојке одлазе и оплакују ћерку Јефтаја Галађанина, четири дана у години.

А Јефремовци се сакупе и дођу на север. Рекли су Јефтају: „Зашто си ишао да ратујеш против Амонаца а да ниси позвао и нас да идемо с тобом? Запалићемо ти кућу над тобом!“

Јефтај им одговори: „Ја и мој народ смо имали велики спор са Амонцима. И вас сам позвао, али ви нисте дошли да ме избавите из њихових руку. Кад сам видео да избављење не стиже, ставио сам главу у торбу и пошао на Амонце, а Господ их је предао у моје руке. Зашто сте, дакле, дошли данас да ратујете против мене?“

Тада је Јефтај сабрао све Галађане и ступио у бој против Јефрема. Галађани су потукли Јефрема, јер су Јефремовци говорили: „Ви сте, Галађани, Јефремови бегунци, који живе усред Јефрема и Манасије.“ Галађани су пресекли Јефрему газове на Јордану. Кад би неко од Јефремових бегунаца рекао: „Пустите ме да прођем“ – Галађани би га питали: „Јеси ли Јефремовац?“ Кад би овај одговорио: „Нисам“ – они би му рекли: „Реци Шиболет.“ Ако би он рекао: „Сиболет“ – јер није умео да изговори, они би га зграбили и убили на јорданским газовима. Том приликом погинуло је четрдесет две хиљаде Јефремоваца.

Јефтај је био судија у Израиљу шест година. Кад је Јефтај Галађанин умро, сахранили су га у једном од галадских градова.

После њега је судија у Израиљу био Авесан из Витлејема. Он је имао тридесет синова и тридесет ћерки, које је поудавао на разне стране. И синовима је довео жене са стране. Он је био судија у Израиљу седам година.

Кад је Авесан умро, био је сахрањен у Витлејему.

После њега је судија у Израиљу био Елон Завулонац. Он је судио у Израиљу десет година. Кад је Елон Завулонац умро, сахранили су га у Ајалону, у земљи Завулоновој.

После њега је судија у Израиљу био Авдон, син Елила Пиратоњанина. Он је имао четрдесет синова и тридесет унука који су јахали седамдесет магараца. Он је био судија у Израиљу осам година. Кад је Авдон, син Елила Пиратоњанина умро, био је сахрањен у Фаратону у Јефремовој земљи, у амаличком горју.

Али Израиљци наставише да чине што је зло у Господњим очима. Зато их је Господ предао у руке Филистејцима за четрдесет година.

А био је један човек из Сараје, из Дановог племена, по имену Маноје. Његова жена је била нероткиња и није имала деце. Анђео Господњи се указао жени и рекао јој: „Ти си нероткиња и немаш деце, али ћеш затруднети и родити сина. Од сада се пази: не пиј вина, ни жестока пића, и не једи ништа што је нечисто. Види, затруднећеш и родићеш сина. Нека бритва не прелази преко његове главе, јер ће дечак од мајчине утробе бити назиреј, посвећен Богу. Он ће почети да избавља Израиља из филистејских руку.“

Жена дође и исприча то своме мужу рекавши: „Човек Божији је дошао к мени; изгледао је као Анђео Господњи. Веома сам се уплашила, па га нисам питала одакле је, а он ми није рекао како се зове. Рекао ми је: ’Ево, затруднећеш и родићеш сина. Од сада не пиј вина ни жестока пића, и не једи ништа што је нечисто, јер ће дечак бити назиреј Божији од мајчине утробе до смрти.’“

Маноје се тада овако помолио Господу: „Молим те, Господе! Нека човек Божији кога си послао поново дође к нама, и научи нас шта да чинимо са дечаком кад се роди.“

Бог је услишио Манојев глас. Анђео Господњи је поново дошао к жени док је она седела у пољу. Њен муж, Маноје, није био с њом. Жена је брзо отрчала и испричала то свом мужу. Рекла му је: „Ево, указао ми се онај човек који ми је дошао оног дана.“

Маноје устаде и оде за својом женом. Кад је дошао к човеку, упитао га је: „Јеси ли ти онај човек који је говорио с мојом женом?“

Он одговори: „Јесам.“

Маноје рече: „Кад се испуне твоје речи, какав ће бити дечаков начин живота? Како треба поступати с њим?“

Анђео Господњи одговори Маноју: „Жена мора да се уздржава од свега што сам јој рекао. Нека не једе ништа што долази од винове лозе. Нека не пије вина ни жестока пића, и нека не једе ништа нечисто. Нека држи све што сам јој заповедио.“

Маноје рече Анђелу Господњем: „Радо бисмо те задржали и зготовили ти јаре.“ Анђео Господњи рече Манoју: „Да ме и задржите, ја не бих јео твоју храну. Али ако хоћеш да принесеш жртву свеспалницу, принеси је Господу.“ Маноје није знао да је то Анђео Господњи.

Маноје тада упита Анђела Господњег: „Како ти је име, да бисмо могли да те частимо кад се испуне твоје речи?“

Анђео Господњи рече: „Зашто ме питаш за моје име; оно је чудесно.“ Маноје узе јаре и принос, и на стени их принесе као свеспалницу Господу, који чини чудеса. Док су Маноје и његова жена гледали како се пламен са жртвеника диже к небу, Анђео Господњи се узнесе у пламену с жртвеника. Видевши то, Маноје и његова жена падоше ничице. Анђео Господњи није се више указивао Манoју и његовој жени. Тада је Маноје схватио да је то био Анђео Господњи.

Маноје рече својој жени: „Јамачно ћемо умрети јер смо видели Бога!“

Његова жена му рече: „Да је Господ хтео да нас усмрти, не би прихватио свеспалницу и принос из наших руку, не би нам дозволио да видимо све ово, нити би нам обзнанио тако нешто.“

Жена роди сина и даде му име „Самсон“. Дечак је одрастао а Господ га је благословио. Дух Господњи је почео да делује у њему у Дановом табору, између Сараје и Естаола.

Једном Самсон сиђе у Тимну и запази тамо филистејску девојку. Кад се вратио горе испричао је то оцу и мајци. Рекао је: „Видео сам филистејску девојку у Тимни. Зато ми је сада узмите за жену.“

Његови отац и мајка му рекоше: „Зар нема девојака у твоме братству и у целом нашем народу, да мораш ићи да узмеш себи жену од необрезаних Филистејаца?“

Самсон одговори оцу и мајци: „Њу ми узмите, јер она је за мене она права.“ Његов отац и његова мајка нису знали да то долази од Господа, који је тражио задевицу с Филистејцима. У то време су Филистејци владали над Израиљем.

Самсон је сишао у Тимну са својим оцем и својом мајком. Кад су дошли до тимњанских винограда, млади лав ричући крене према њему. Дух Господњи сиђе на њега, и он голим рукама растрже лава као јаре. Ипак, оцу и мајци није рекао шта је урадио. Онда је отишао к оној девојци и причао са њом; она је за Самсона била она права.

Кад се после извесног времена вратио да је одведе, скренуо је да погледа мртвог лава, а оно, у мртвом лаву рој пчела и мед. Захватио је мед шаком, па га је идући јео. Онда је отишао своме оцу и својој

мајци, и дао меда и њима, те су и они јели. Међутим, није им рекао да га је узео из мртвог лава.

Његов отац оде к девојци и Самсон направи тамо гозбу, како су то обичавали млади људи. Чим су га видели одредили су му тридесет пратилаца да буду уз њега.

Тада им је Самсон рекао: „Дозволите ми да вам поставим загонетку. Ако је одгонетнете за седам дана гозбе, даћу вам тридесет ланених кошуља и тридесет свечаних хаљина. А ако не будете могли да је одгонетнете, ви ћете мени дати тридесет ланених кошуља и тридесет свечаних хаљина.“

Они рекоше: „Реци своју загонетку, ми те слушамо.“

Самсон им рече:

„Од оног који једе изашло је јело, од јакога изашло је слатко.“

Три дана нису могли да одгонетну загонетку.

Четвртог дана рекоше његовој жени: „Измами од свог мужа решење загонетке, или ћемо спалити и тебе и кућу твога оца. Зар сте нас позвали овде да нас опљачкате?“

Самсонова жена је дошла пред њега плачући и говорећи: „Ти ме свакако мрзиш и не волиш ме. Поставио си загонетку мојим сународницима, а мени је ниси растумачио?“

Он јој одговори: „Нисам је растумачио своме оцу и својој мајци, а теби да је растумачим?“ Она је тако плакала пред њим седам дана, колико је трајала њихова гозба. Седмога дана јој је растумачио загонетку, јер је толико наваљивала на њега. Она је онда одала загонетку својим сународницима.

Седмога дана, пре заласка сунца, мештани града му рекоше:

„Шта је слађе од меда, и шта је јаче од лава?“

Самсон им рече:

„Да нисте орали с мојом јуницом, моју загонетку не бисте решили!“

Тада Дух Господњи сиђе на њега, те он оде у Аскалон и поби тридесет људи. Скинуо је с њих одећу и дао свечане хаљине онима што су одгонетнули загонетку. Тако разјарен вратио се горе очевој кући. А Самсонову жену су дали једном од његових свадбених пратилаца који је био уз њега.

После неког времена, у време жетве пшенице, Самсон дође да посети своју жену носећи јој јаре. Рекао је: „Хоћу да уђем к својој жени у собу.“ Али њен отац му није дао да уђе.

Њен отац му рече: „Био сам уверен да је мрзиш, па сам је дао једном од твојих пратилаца. Није ли њена млађа сестра лепша од ње? Узми њу уместо оне.“

Самсон им рече: „Овај пут нећу бити крив Филистејцима кад им учиним неко зло.“ Самсон оде, ухвати три стотине лисица, окрене их репом према репу и свеже им по једну бакљу између два репа. Онда запали бакље и пусти лисице међу филистејску летину. Тако је спалио пожњевену и непожњевену летину, виноградe и маслинике.

Филистејци су се питали: „Ко је ово учинио?“ Рекли су им: „То је био Самсон, зет једног Тимњанина, зато што је овај узео његову жену и дао је једном од његових пратилаца.“

Тада се Филистејци дигну и спале и њу и њеног оца. Самсон им је на то рекао: „Кад сте то урадили, нећу се смирити док вам се не осветим.“ Истукао их је уздуж и попреко наневши им велики пораз. Онда је отишао, настанио се у пећину Етамске стене.

Али Филистејци се дигну и утаборе се у Јуди. Били су се раширили до Лехије. Јудејци им рекоше: „Зашто сте се устали против нас?“

Они им одговорише: „Устали смо да свежемо Самсона и учинимо му како је он учинио нама.“

Тада је три хиљаде људи из Јудиног племена отишло до руба Етамске пећине и рекло Самсону: „Зар ти није познато да Филистејци владају над нама? Шта си нам то учинио?“

Он им одговори: „Како су они мени учинили, тако сам ја учинио њима.“

Они му рекоше: „Дошли смо да те свежемо и предамо Филистејцима у руке.“ Самсон им рече: „Закуните ми се да ме ви сами нећете убити!“

„Нећемо – рекоше му – само ћемо те свезати и предати у њихове руке, али те нећемо убити.“ Затим су га свезали са два нова конопца и одвели из пећине. Кад је дошао до Лехије, Филистејци кренуше на њега кличући од радости. Тада га Дух Господњи обузе, и конопци око његових рамена постадоше као ланени конци спаљени ватром, те свезе спадоше са његових руку. Ту је нашао свежу магарећу чељуст, дохватио је и њоме побио хиљаду људи.

Самсон рече:

„Магарећом чељусти гомилу сам на гомилу наслагао;
магарећом чељусти побио сам хиљаду.“

Кад је то изрекао, бацио је чељуст из своје руке и назвао оно место „Рамат-Лехија“.

Како је био веома жедан, завапио је ка Господу и рекао: „Господе, ти си извојевао ово велико избављење руком свога слуге. Зар сад да умрем од жеђи и паднем у руке необрезанима?“ Господ проби

шупљину што је код Лехије и одатле изби вода. Самсон се напио, повратио снагу и опоравио се. Зато је то место назвао *Ен-Акоре*, а оно је до данас у Лехији.

Он је био судија у Израиљу за време филистејске *владавине* двадесет година.

Једном је Самсон отишао у Газу. Тамо је видео неку блудницу и ушао к њој. Људима у Гази је било јављено: „Самсон је дошао овамо!“ Тада су га опколили и целе ноћи чекали у заседи на њега код градских врата. Притајили су се целе ноћи, мислећи: „Убићемо га кад сване зора.“

Самсон је лежао до поноћи, а онда је устао, дохватио градска врата с оба довратка и ишчупао их заједно с преворницом. Затим је врата ставио на рамена и изнео их на врх једног брда које се налази код Хеврона.

После тога, Самсон је заволео једну девојку из долине Сорика, која се звала Далила. Филистејски кнезови оду горе к њој и рекну јој: „Гледај да измамиш од њега где се крије његова велика снага, како бисмо могли да га свладамо, свежемо и покоримо. Сваки од нас ће ти, заузврат, дати по хиљаду и стотину сребрних шекела.“

Далила рече Самсону: „Реци ми где се крије твоја велика снага? Чиме би могао да будеш везан и свладан?“

Самсон јој одговори: „Да ме вежу са седам свежих волујских жила, које се још нису осушиле, изгубио бих снагу и постао као сваки други човек.“

Филистејски кнезови су јој донели седам свежих волујских жила, још неосушених, и она га је везала њима. А код ње у соби чекала је заседа. Она повика: „Самсоне, Филистејци иду на тебе!“ Он покида жиле као што се кудеља прекине кад је дохвати ватра. Тако се није сазнало где се крије његова снага.

Далила рече Самсону: „Ето, ти си терао шегу са мном и испричао ми лажи. А сад ми реци чиме би могли да те свежу.“

Он јој рече: „Да ме вежу новим, још неупотребљеним конопцима, изгубио бих снагу и постао као сваки други човек.“

Тада Далила узе седам нових конопаца и свеза га њима. Онда му викну: „Самсоне, Филистејци иду на тебе!“ Заседа је, наиме, чекала у соби. Али он покида конопце на својим раменима као конце.

Далила рече Самсону: „Ето, ти све време тераш шегу са мном и причаш ми лажи. Реци ми чиме могу да те вежу.“

Он јој одговори: „Да ми уплету седам праменова косе на разбој и заглаве их клином, постао бих као сваки други човек.“ Док је

он спавао, она уплете седам праменова његове косе на разбој и заглави их клином.

Онда му викну: „Самсоне, Филистејци иду на тебе!“ Он се пробуди из сна, и истргне и клин, и разбој и основу.

Она му рече: „Како можеш рећи да ме волиш, кад срцем ниси са мном? Трипут си већ терао шегу са мном и ниси ми рекао где се крије твоја велика снага.“ Али како му је она свакога дана додијавала својим речима и салетала га, смучило му се до смрти, па јој је отворио цело своје срце. Рекао јој је: „Бритва никада није прешла преко моје главе, јер сам назиреј Божији од мајчине утробе. Да се ошишам, снага би ме напустила; изгубио бих снагу и постао као сваки други човек.“

Кад је Далила видела да јој је отворио цело своје срце, поручила је филистејским кнезовима: „Дођите сада, јер ми је отворио цело своје срце.“ Филистејски кнезови дођу к њој, носећи сребро у рукама. Она га је успавала на своме крилу и позвала једног човека, па му је одсекла седам праменова косе с главе. Прво га је она савладала. Тако га је напустила снага.

Онда је викнула: „Самсоне, Филистејци иду на тебе!“

Он се пробудио из сна мислећи: „Извући ћу се као и раније и ослободићу се“, јер није знао да је Господ одступио од њега.

Тада су га Филистејци ухватили и ископали му очи. Затим су га одвели у Газу и оковали га бронзаним оковима. У тамници је окретао млин. Међутим, одсечена коса је почела да расте.

А Филистејски кнезови били су се окупили да принесу велику жртву своме богу Дагону и да се провеселе. Рекли су: „Наш бог нам је предао у руке нашег непријатеља Самсона.“

Кад је народ видео Самсона, славио је свога бога и клицао:

„Наш бог нам је предао у руке нашег непријатеља Самсона,
који је опустошио нашу земљу и побио многе од нас.“

Кад им се срце испунило радошћу, повикали су: „Позовите Самсона да нас забавља!“ Довели су Самсона из тамнице, те је овај играо пред њима.

Онда су га поставили између стубова. Самсон рече момку који га је водио за руку: „Остави ме тамо где могу да опипам стубове на којима грађевина почива, да се наслоним на њих.“ А зграда је била пуна мушкараца и жена. Тамо су били и сви филистејски кнезови. Само је на крову било око три хиљаде мушкараца и жена који су гледали како Самсон игра. Самсон зазва Господа и рече: „Господе Боже, сети ме се и дај ми снагу још само овај пут, о, Боже, да се одједном осветим Филистејцима за своје очи!“ Самсон напипа два

средња стуба на којима је зграда почивала, опре се о њих, десницом о један, а левицом о други, и рече: „Нека умрем с Филистејцима!“ Затим их је свом снагом гурнуо, те се зграда срушила на кнезове и на народ који је био у њој. Оних које је побио умирући, било је више него оних које је побио за живота.

Тада су дошла његова браћа и сав дом оца његовог, узела га и однела горе. Сахранили су га између Сараје и Естаола у гробу његовог оца, Маноја. Он је судио Израиљу двадесет година.

Био неки човек из Јефремове горе по имену Михеја. Он је рекао својој мајци: „Хиљаду и стотину сребрних шекела који су ти украдени, због којих си преда мном изрекла клетву – то сребро је код мене, ја сам га узео.“

Његова мајка му рече: „Нека те Господ благослови, сине мој!“

Тих хиљаду и стотину сребрних шекела је вратио својој мајци. Мајка му рече: „Сребро које сам посветила Господу, дајем своме сину, да од њега начини резаног и ливеног идола. Сада ти их враћам.“

Кад је *Михеја* вратио сребро својој мајци, она је узела две стотине сребрних шекела и дала их златару. Он је од њих начинио резаног и ливеног идола који је стајао у Михејиној кући.

Овај човек, Михеја, је поседовао светиште. Он је начинио ефод и кућне идоле, и посветио једног од својих синова за свога свештеника. У оно време није било цара у Израиљу, и свако је радио што му се чинило право.

А био је један младић из Витлејема Јудиног, из Јудиног племена. Он је био Левит који је живео тамо као дошљак. Тај човек је отишао из града Витлејема у Јуди да нађе себи место да се насели као дошљак. Путујући дошао је у Јефремову гору до Михејине куће.

Михеја га упита: „Одакле долазиш?“

Левит му одговори: „Ја сам из Витлејема у Јуди, и тражим да се негде настаним.“

Михеја му рече: „Остани да живиш код мене и буди ми оцем и свештеником, а ја ћу ти давати десет сребрних шекела годишње, одећу и храну.“ Левит оде к њему. Левит је пристао да живи код тог човека, и младић му је био као један од његових синова. Михеја је посветио Левита и он му је постао свештеник. Младић је живео у Михејиној кући. Михеја рече: „Сада знам да ће ми Господ дати напретка, зато што имам Левита за свештеника.“

У оно време, када није било цара у Израиљу, Даново племе је тражило себи земљу да се насели, јер до тада није примило у посед земљу међу Израиљевим племенима. Зато су Дановци из свога

племена послали петорицу храбрих ратника из Сараје и Естаола, да уходе земљу и истраже је. Рекли су им: „Идите и извидите земљу.“

Они оду у Јефремову гору, у Михејину кућу, и тамо преспавају. Кад су били код Михејине куће, препознали су глас младога Левита. Сврате они тамо и упитају га: „Ко те је довео овамо? Шта радиш овде? Зашто си ту?“

Он им одговори: „Тако и тако је Михеја учинио за мене. Он ме је унајмио, те сам постао његов свештеник.“

Они му рекоше: „Питај Бога да знамо хоће ли пут на који смо пошли бити успешан?“

Он им рече: „Идите у миру. Господ бди над путем на који сте пошли.“

Тих пет људи оду и дођу у Лаис. Видели су да народ у њему живи спокојно, по обичају Сидонаца – мирно и спокојно. Освајачи им нису упадали у земљу, а није било ни владара. Осим тога, били су далеко од Сидонаца, и ни са ким нису имали додира.

Кад су се вратили својој браћи у Сарају и Естаол, њихова браћа су их питала: „Какве вести доносите?“

Они им одговорише: „Дижите се! Кренимо горе на њих, јер видели смо да је земља веома добра! Шта још чекате? Не оклевајте да одете и заузмете ту земљу. Кад дођете тамо, наћи ћете безбрижан народ, а и земља је пространа. Господ је предао земљу у ваше руке. То место не оскудева ни у чему што земља даје.“

Тада је шест стотина наоружаних људи из Дановог племена кренуло из Сараје и Естаола. Отишли су горе и утаборили се код Киријат-Јарима у Јуди. Зато се то место све до данас зове „Данов табор“. Оно се налази западно од Киријат-Јарима. Одатле су отишли у Јефремову гору и дошли до Михејине куће.

Она петорица што су ишла да уходе земљу Лаис рекоше својој браћи: „Знате ли да у овим кућама постоје ефод и кућни идоли, те идол резани и ливени? Сад знате шта да радите.“ Онда су свратили тамо и ушли у кућу младога Левита, код Михејине куће, и упитали га за здравље. Шест стотина људи из Дановог племена, наоружаних за рат, остало је да стоји на улазу капије. А она петорица што су ишли горе да уходе земљу оду унутра и узму резани кип, ефод, кућне идоле, и ливеног идола. Свештеник је стајао на улазу капије уз оних шест стотина људи наоружаних за рат.

Кад су ушли у Михејину кућу и узели резани кип, ефод, кућне идоле и ливеног идола, свештеник им рече: „Шта то радите?“

Они му одговорише: „Умукни! Стави руку на уста и пођи с нама. Бићеш нам оцем и свештеником. Није ли за тебе боље да будеш

свештеник целом племену у Израиљу, него да будеш свештеник у дому једног човека?“ Свештеник се томе обрадовао; узео је ефод, кућне идоле и резани кип, па се придружио народу. Онда су се окренули и наставили пут. Напред су пустили децу, ситну стоку, и имовину.

Они су се већ били удаљили од Михејине куће, кад су житељи кућа које су биле око Михејине куће дигли вику и дали се у потеру за Дановцима. Пошто су викали за њима, Дановци су се окренули и рекли Михеји: „Шта је с тобом? Зашто си дигао народ?“

Михеја одговори: „Узели сте богове које сам направио и свештеника, и отишли. Шта мени остаје? И још ме питате: ’Шта је с тобом?’“

Дановци му рекоше: „Гласа више да ниси пустио за нама! Иначе би неки бесни људи могли да се оборе на тебе, па би навукао пропаст и на себе и на своју породицу.“ Дановци, затим, оду својим путем, а Михеја, видевши да су јачи од њега, окрене се и врати својој кући.

Дановци су узели оно што је Михеја направио, и свештеника који је био код њега, па су навалили на Лаис, на мирне и безбрижне људе. Побили су их оштрицом мача, а град су спалили. Није било никога да их избави, јер је град био далеко од Сидона, и ни са ким нису имали додира. Град је лежао у долини, која је била код Вет-Реова.

Дановци су изнова саградили град и населили се у њему. Назвали су га Дан, по имену свога праоца Дана, који се родио Израиљу. Град се пре тога звао „Лаис“. Дановци су поставили себи идола, а Јонатан, син Гирсама, Мојсијевог сина, и његови синови, били су свештеници Дановом племену, све до времена изгнанства земље. Поставили су себи Михејиног идола, који је овај направио, тако да је стајао тамо за све време док је Дом Божији био у Силому.

У оно време, када није било цара у Израиљу, живео је на крају Јефремове горе неки човек, Левит. Он је себи узео иночу из Витлејема Јудиног. Али иноча се наљутила на њега, па је побегла од њега у дом свога оца у Витлејем Јудин. Тамо је била четири месеца. Њен муж оде за њом да је убеди да се врати. Са собом је водио слугу и пар магараца. Она га је довела у кућу њеног оца. Кад га је њен отац видео, радосно га је примио. Његов таст, девојчин отац, је навалио на њега да остане, па је остао с њим три дана. Тамо су јели, пили и ноћили.

Четвртог дана су поранили; он се спремио да иде, али је девојчин отац рекао своме зету: „Окрепи се залогајем хлеба, па онда

идите.“ Њих двојица су сели, па су јели и пили заједно. Онда је девојчин отац рекао том човеку: „Хајде, остани још ноћас и провесели се.“ Човек је устао да крене, али је његов таст навалио на њега, те је опет преспавао тамо. Кад је петога дана поранио да иде, девојчин отац му рече: „Окрепи се и сачекај док одмакне дан.“ Тако су обојица јели.

Човек је, затим, устао да пође са својом иночом и момком. Његов таст, девојчин отац, му рече: „Ево, дан нагиње к вечери; преноћите овде, јер дан је на измаку. Преноћи овде и провесели се, а сутра пораните и пођите на пут својој кући.“ Али човек није хтео да преноћи, него је устао и отишао. Дошао је на домак Јевуса, то јест, Јерусалима, водећи са собом пар оседланих магараца, своју иночу и слугу.

Дан је скоро сасвим био на измаку кад су били код Јевуса. Тада слуга рече своме господару: „Хајде да свратимо у овај јевусејски град и преноћимо у њему.“

Његов господар му рече: „Нећемо да свраћамо у град странаца који нису Израиљци, него ћемо ићи у Гавају.“ Левит још рече своме слузи: „Хајде да стигнемо до којег од оних места и преноћимо у Гаваји или у Рами.“ Тако су наставили да путују. Сунце је већ било зашло кад су били близу Гаваје, која припада Венијаминовом *племену*. Скренули су тамо да преноће у Гаваји. Левит је ушао у град и сео на градски трг, али није било никога да их прими у кућу да преноће.

А неки старац се увече враћао с њиве након посла. Он је био из Јефремове горе, али је живео као дошљак у Гаваји. Становници места су били Венијаминовци. Подигавши поглед угледао је путника на градском тргу. „Куда идеш? – упита старац. И одакле долазиш?“

Левит му одговори: „Идемо од Витлејема Јудиног на крај Јефремове горе. Ја сам оданде. Путовао сам у Витлејем Јудин и идем у Дом Господњи, али нема никога да ме прими у свој дом. Ми имамо сламу и сено за наше магарце, а хлеба и вина за мене, за твоју слушкињу и за момка с твојим слугама. Ни у чему не оскудевамо.“

Старац му одговори: „Мир с тобом! Ја ћу се постарати за све што ти треба. Само немој провести ноћ на тргу.“ Тада га је довео својој кући и дао крму магарцима. Затим су опрали ноге, па су јели и пили.

Док су се они гостили, неки људи из града, ништарије, опколе кућу и почну да лупају на врата. Рекли су старцу, господару куће: „Изведи човека који је дошао у твоју кућу да спавамо с њим.“

Господар куће изађе пред њих и рече им: „Не, браћо! Не чините таква зла! Тај човек је ушао у моју кућу, зато не чините такву срамоту! Ево, извешћу вам своју ћерку, девицу, и његову иночу; над њима извршите насиље. Чините с њима што год хоћете, али не чините овом човеку такву срамоту!“

Међутим, људи нису хтели да га послушају. Тада је *Левит* зграбио иночу и извео им је напоље. Они су је силовали и злостављали целу ноћ до јутра. Пустили су је у освит зоре.

Жена је дошла пред свитање и пала на улаз куће оног човека где је био њен господар. Тамо је остала док се није разданило. Њен Господар је устао ујутро, отворио врата куће и изашао да настави својим путем. Ту је угледао жену како лежи на улазу куће, с рукама на прагу. Он јој рече: „Устани да идемо!“ Али она није одговорила. Човек ју је ставио на магарца, спремио се и запутио кући.

Кад је дошао кући, узео је нож, па је узео своју иночу и расекао је, уд по уд, на дванаест делова, и разаслао их у све крајеве Израиља. Ко год је то видео, рекао је: „Тако се нешто није догодило ни видело од дана кад су Израиљци изашли из Египта, до данас. Размислите о томе, посаветујте се, па се изјасните.“

Тада су изашли сви Израиљци, од Дана до Вир-Савеје и земље Галад. Заједница се сабрала као један човек код Господа у Миспи. На збор Божијег народа дошли су главари целог народа, свих Израиљевих племена, и четири стотине хиљада људи наоружаних мачем. А Венијаминовци су чули да су Израиљци отишли горе у Миспу. Израиљци запиташе: „Реците нам како се догодио злочин?“

Левит, муж жене која је била убијена, одговори: „Ја сам са иночом дошао у Гавају Венијаминову да преноћим. Међутим, напали су ме мештани Гаваје и ноћу опколили кућу у којој сам био; хтели су да ме убију. Моју иночу су силовали, тако да је умрла. Ја сам, онда, узео иночу, расекао је и послао је у све делове Израиљевог наследства, јер су починили изопаченост и срамоту у Израиљу. Ево, сви сте ви Израиљци; размотрите ствар и овде донесите одлуку.“

Сав народ устаде као један човек, говорећи: „Нико од нас неће ићи своме дому, нико се од нас неће враћати својој кући. А сад, ово је што ћемо урадити Гаваји: поћи ћемо на њу како жреб покаже. Изабраћемо десет људи од стотину из свих израиљских племена, стотину од хиљаду, и хиљаду од десет хиљада, да носе намирнице за војску. Кад војска уђе у Гавају Венијаминову, казниће је за срамоту коју је починила у Израиљу.“ Сви су се Израиљеви људи сабрали против тог града, здружени као један човек.

Израиљска племена послаше људе по свом Венијаминовом племену и упиташе: „Какав се то злочин догодио међу вама? Предајте сад те ништарије из Гаваје да их погубимо и искоренимо зло из Израиља.“ Али Венијаминовци нису хтели да послушају глас своје браће Израиљаца.

Тада су се Венијаминовци из својих градова сабрали у Гавају да ратују против Израиљаца. Венијаминоваца из градова, који су тог дана били сабрани, било је двадесет шест хиљада људи наоружаних мачем, не рачунајући седам стотина изабраних људи, житеље Гаваје, који су били сабрани. Од свег тог народа, ових седам стотина изабраних људи били су леваци; сваки је од њих гађао каменом из праћке у длаку, не промашујући.

Израиљаца, без Венијаминоваца, који су били сабрани, било је четири стотине хиљада људи наоружаних мачем, све самих ратника.

Они су устали и отишли горе у Ветиљ да питају Бога. Израиљци су питали: „Ко ће од нас први кренути да ратује са Венијаминовцима?“

Господ одговори: „Јуда *нека иде* први.“

Израиљци устану ујутро и утаборе се насупрот Гаваје. Израиљски људи су изашли да ратују против Венијамина; сврстали су се у бојни ред да ступе у бој против Гаваје. Али Венијаминовци изађу из Гаваје и потуку Израиљце. Тог дана је пало двадесет две хиљаде људи. Војска Израиљаца је прикупила снагу, те се поново сврстала у бојни ред на истом месту где се сврстала првога дана. Наиме, Израиљци су отишли горе и плакали пред Господом све до вечери. Питали су Господа: „Хоћу ли опет ступити у бој с мојим братом Венијамином?“

Господ одговори: „Крените на њега!“

Другога дана Израиљци крену на Венијаминовце. Али Венијаминовци из Гаваје изађу им на мегдан другога дана и потуку Израиљце. Пало је још осамнаест хиљада људи, од којих је сваки био наоружан мачем.

Тада су сви Израиљци, сав народ, отишли горе у Ветиљ, те су плакали и седели пред Господом. Тог дана су постили све до вечери и приносили жртве свеспалнице и жртве мира пред Господом. Израиљски народ је питао Господа. (Тамо је у те дане био Ковчег савеза Божијег, а Финес, син Елеазаров, син Аронов, служио је пред њим у та времена.) Израиљци су питали *Господа*: „Хоћемо ли поново изаћи у бој против наше браће Венијаминоваца, или да се оканемо тога?“

Господ одговори: „Крените, јер ћу вам га сутра предати у руке.“

Тада је Израиљ поставио заседу Гавеји унаоколо. Трећега дана Израиљ крене на Венијаминовце; сврстали су се у бојни ред против Гаваје, као и пре. Венијаминовци су изашли на мегдан војсци, и почели да убијају народ, као и пре, али су били одвучени од града на путеве, од којих један води горе у Ветиљ, а други у Гавају. Убили су око тридесет Израиљаца на пољу. Венијаминовци су говорили: „Падају пред нама као први пут!“ А Израиљци су се били договорили: „Бежимо да их одмамимо од града на путеве!“

Тада су сви Израиљци кренули са свог места и сврстали се у бојни ред код Вал-Тамара, док је израиљска заседа јурнула из свога скровишта код пољана Гаваје. Пред Гавају је дошло десет хиљада изабраних људи из целог Израиља. Настала је љута битка, али Венијаминовци нису знали да им се ближи пропаст. Господ је поразио Венијамина пред Израиљем. Тог је дана Израиљ побио двадесет пет хиљада стотину људи, који су сви били наоружани мачем. Тада су Венијаминовци схватили да су поражени.

А они Израиљци што су узмакли са својих положаја пред Венијаминовцима, уздали су се у заседу коју су поставили Гавеји. Заседа је хитро навалила на Гавају, и ушавши у њу, посекла цели град оштрицом мача. А Израиљци су се били договорили са онима из заседе: кад ови уђу у град, нека подигну велики облак дима из града као знак. Тада ће се Израиљци вратити у бој.

Кад су, дакле, Венијаминовци почели да убијају, пало је тридесетак Израиљаца. Тада су говорили: „Нема сумње, гину пред нама као у пређашњем бою!“ Кад је знак, стуб дима, почео да се диже из града, Венијаминовци су се обазрели и угледали како се пламен из целог града диже до неба. Тада су се Израиљци окренули, а Венијаминовци су се престравили, јер су схватили да их је задесило зло. Венијаминовци се дадоше у бег пред Израиљцима путем што води у пустињу, али се из битке нису могли извући, јер су их убијали и они што су изашли из градова. Они су опколили Венијаминовце и, гонећи их без предаха, докрајчили их пред Гавајом на истоку. Пало је осамнаест хиљада Венијаминоваца, све самих ратника. Венијаминовци су се окренули и побегли према пустињи, ка стени Римону, али су Израиљци посекли још пет хиљада људи по путевима. Пратили су их у стопу док им нису потукли још две хиљаде људи.

Тог је дана пало укупно двадесет пет хиљада Венијаминоваца наоружаних мачем, све самих ратника. Оних који су се окренули и побегли ка стени Римону, било је шест стотина. Ови су остали

четири месеца код Стене Римона. Израиљци су се затим вратили натраг к Венијаминовцима и побили мачем мушкарце из градова, стоку и што се год нашло. А све градове на које су наишли спалили су огњем.

А Израиљци су се били заклели код Миспе: „Нико од нас неће дати своју ћерку Венијаминовцу за жену.“

Народ је дошао у Ветиљ. Тамо су седели пред Богом до вечери, наричући и горко плачући. Говорили су: „Господе, Боже Израиљев! Због чега се догодило ово у Израиљу, да једног племена данас више нема у Израиљу?“

Следећег јутра је народ поранио и саградио жртвеник, па је принео жртве свеспалнице и жртве мира.

Израиљци упиташе: „Има ли кога од свих Израиљевих племена да није дошао горе на збор пред Господа?“ Наиме, тврдо су се заклели да ће свакако бити погубљен онај ко не дође Господу горе у Миспу.

Тада су се Израиљци сажалили над својим братом Венијамином и рекли: „Данас је одсечено једно племе од Израиља. Шта да учинимо да преживели добију жене, кад смо се заклели Господом да им нећемо дати своје ћерке за жене?“ Упитали су: „Има ли кога од Израиљевих племена да није дошао пред Господа, горе у Миспу?“ Испоставило се да нико из Јавис-Галада није дошао у табор, на збор. Јер кад се народ пребројио, тамо није било никог од становника Јавис-Галада.

Затим су послали тамо чету од дванаест хиљада ратника и заповедили им: „Идите и побијте оштрим мачем становнике Јавис-Галада, и жене и децу.“ Овако ћете учинити: „Убијте сваког мушкарца и сваку жену која је делила постељу са мушкарцем.“ Међу становништвом Јавис-Галада нашли су четири стотине девица које нису делиле постељу с мушкарцем, па су их довели у Силом, који је у Ханану.

Онда је цела заједница послала поруку Венијаминовцима, који су били код стене Римона, и објавила им мир. Тада су се Венијаминовци вратили, и дали им жене из Јавис-Галада, које су биле поштеђене. Међутим, није их било довољно за све.

Народ се сажалио над Венијамином, зато што је Господ окрњио једно од израиљских племена. Тада су старешине збора рекле: „Шта да учинимо да преживели добију жене, пошто су жене из Венијамина истребљене?“ Рекоше још: „Венијаминово наследство мора припасти преживелима, да се не би затрло једно племе из Израиља. Ми им не можемо дати своје ћерке за жене, јер су се Израиљци

заклели: ’Нек је проклет онај ко да жену Венијаминовцу!’ Ево – рекоше – у Силому се сваке године одржава празник Господу. Град се налази северно од Ветиља, источно од пута који од Ветиља води горе у Сихем, и јужно од Левоне.“

Затим су дали упутство Венијаминовцима: „Идите, сакријте се у виноградe и гледајте. Кад силомске девојке изађу да играју у колу, ви изађите из винограда, па нека сваки од вас отме себи жену између силомских девојака. Онда се вратите у земљу Венијаминову. А кад њихови очеви или браћа дођу к нама да се жале, ми ћемо им рећи: ’Опростите им нас ради, јер у овом рату нисмо могли да заробимо жену за свакога од њих. Ви нисте хтели да им их дате, јер бисте тада ви били криви.’“

Венијаминовци су учинили тако; узели су себи за жене оне девојке што су отели док су играле, према броју својих мушкараца. Потом су отишли и вратили се на своје наследство. Пошто су обновили градове, настанили су се у њима.

Тада су се Израиљци разишли оданде, сваки у своје племе и у свој род, и сваки се оданде вратио на своје наследство.

У оно време није било цара у Израиљу и свако је чинио што му се чинило право.

Рута

Књига о Рути

У оно време када су владале судије, настала је глад у земљи. Тада је један човек из Витлејема у Јуди отишао да живи као дошљак у моавској земљи са својом женом и своја два сина. Човек се звао Елимелех а жена му се звала Ноземина. Његова два сина звала су се Малон и Хелеон. Они су били Ефраћани из Витлејема Јудиног. Дошли су у моавску земљу и тамо се населили.

А онда је Елимелех умро, и Ноземина је остала сама са своја два сина. Они су се оженили Моавкама: једна се звала Орфа, а друга Рута. Тамо су живели десетак година. Међутим, умрли су и Малон и Хелеон, те је жена остала и без своја два сина и без свога мужа.

Тада се Ноземина спремила да се са својим снахама врати из моавске земље. Чула је, наиме, у моавској земљи, да је Господ милостиво погледао на свој народ и дао му хране. Изашла је из места где је живела, па је са своје две снахе кренула на пут да се врати у Јудину земљу.

Тада је Ноземина рекла својим двема снахама: „Вратите се свака дому своје мајке. Нека вам Господ искаже милост, као што сте ви учиниле покојницима и мени. Нека Господ да свакој од вас да нађе починка у дому свога мужа.“

Онда их је пољубила. Оне на то бризнуше у гласан плач и рекоше јој: „Не, вратићемо се с тобом к твоме народу.“

Ноземина рече: „Вратите се, ћерке моје. Зашто бисте ишле са мном? Имам ли још синова у утроби да вам буду мужеви? Стога се вратите, ћерке моје, идите. Ја сам сувише стара за удају. Чак и да кажем себи: ’Има још наде за мене’, па се још ове ноћи удам и родим синове, зар бисте чекали док одрасту? Зар бисте због њих остале неудате? Не, ћерке моје, моја је мука већа него ваша, јер се рука Господња подигла на мене.“

Оне опет бризнуше у гласан плач. Орфа се, затим, пољупцем опростила од своје свекрве, а Рута је остала с њом.

Ноземина рече: „Ево, твоја се јетрва вратила своме народу и својим боговима. Врати се и ти за својом јетрвом.“

Рута одговори: „Не терај ме да те оставим и да одем од тебе, јер куда ти кренеш, кренућу и ја, и где се ти настаниш, настанићу се и ја. Твој је народ мој народ, и твој Бог је мој Бог. Где ти умреш, умрећу и ја и тамо ћу бити сахрањена. Нека ми Господ учини тако, и још више, ако ме чак и смрт растави од тебе.“

Кад је Ноземина видела да је чврсто решила да иде с њом, престала је да је одговара. Тако су њих две наставиле пут док нису дошле у Витлејем. Кад су стигле у Витлејем, цео се град ускомешао због њих. Жене су говориле: „Је ли то Ноземина?“

Она им је одговорила: „Не зовите ме више Ноземина, него ме зовите Мара, јер ми је Свемоћни доделио веома горку судбину. Отишла сам с обиљем а Господ ме је вратио без ичега. Зашто ме зовете Ноземина кад је Господ сведочио против мене, и кад је Свемоћни довео несрећу на мене?“

Тако се Ноземина вратила са својом снахом Рутом Моавком из моавске земље. Дошле су у Витлејем на почетку жетве јечма.

Ноземина је имала рођака с мужевљеве стране, веома имућног човека из Елимелеховог рода. Он се звао Воз.

Рута Моавка рече Ноземини: „Хтела бих да идем у поље да пабирчим класје за оним ко ми је благонаклон.“

Ноземина јој одговори: „Иди, ћерко моја.“ Рута је отишла и пабирчила у пољу за жетеоцима. Ипак, срећа јој се насмешила, јер је тај део поља припадао Возу, који је био из Елимелеховог рода.

Воз дође из Витлејема, и рече жетеоцима: „Господ био с вама!“

Они му одговорише: „Нека те Господ благослови!“

Воз упита момка који је био над жетеоцима: „Чија је она млада жена?“

Момак који је био над жетеоцима одговори: „То је она млада Моавка што се вратила с Ноземином из моавске земље. Питала је: ’Смем ли да пабирчим и купим класје за жетеоцима?’ На ногама је од јутрос кад је дошла, па све до сад; само је мало предахнула у кући.“

Воз рече Рути: „Чуј ме, ћерко моја. Немој ићи на другу њиву да пабирчиш. Немој одлазити одавде, него се држи уз моје девојке. Ти гледај на којој њиви жању, па иди за њима. А ја сам наредио момцима да те не узнемиравају. Кад ожедниш, иди к ведрима и пиј од воде коју момци извлаче.“

Рута на то паде ничице, поклони се лицем до земље, и рече му: „Зашто сам стекла твоју наклоност, те обраћаш пажњу на мене кад сам странкиња?“

Воз јој одговори: „Рекли су ми све што си учинила за своју свекрву после смрти твога мужа; како си оставила свога оца и своју мајку, и своју родну земљу, и отишла к народу који ниси раније познавала. Нека те Господ награди за твоје добро дело. Господ, Бог Израиљев, нека ти обилато узврати, кад си дошла да се склониш под његова крила.“

Она одговори: „О, само да и даље уживам твоју наклоност, мој господару! Јер, ти си ме утешио, и љубазно говорио својој слушкињи, иако нисам твоја слушкиња.“

Кад је било време обеду, Воз јој рече: „Ходи овамо, поједи хлеба и умочи залогај у сирће.“

Она је села поред жетеоца, а он јој је дао прженог зрна. Јела је и наситила се, и још јој је остало. Кад је устала да пабирчи даље, Воз заповеди својим момцима: „Нека пабирчи и између класја, и немојте јој приговарати. Него, ви још навлаш испуштајте по неки клас из нарамака. Оставите јој да купи, и не прекоревајте је.“

Рута је пабирчила на њиви до вечери, а онда је овршила што је напабирчила. Било је око ефе јечма. Затим је понела и дошла у град. Кад је њена свекрва видела колико је напабирчила, и кад је Рута извадила и дала јој што јој је остало од ручка, упитала ју је: „Где си пабирчила данас? Где си радила? Нека је благословен онај који се обазрео на тебе.“

Тада је Рута испричала својој свекрви код кога је радила. Рекла је: „Човек код кога сам данас радила зове се Воз.“

Нојемина рече на то својој снахи: „Нека га Господ благослови, кад није ускратио милости ни живима ни мртвима.“ Нојемина додаде: „Тај човек нам је рођак и један од наших старатеља.“

Рута Моавка рече: „Он ми је још рекао: ’Држи се уз моје слуге док не пожању све што ми припада.’“

Нојемина рече својој снахи Рути: „Ћерко моја, држи се ти његових девојака, да не би запала у неприлику на другој њиви.“

Тако се Рута држала Возових девојака и пабирчила док се није завршила жетва јечма и пшенице. Она је живела код своје свекрве.

Нојемина рече својој снахи Рути: „Како би било, ћерко моја, да ти потражим дом, где ће ти бити добро? Ту је наш рођак, Воз, с чијим девојкама си радила. Ево, он ће ове ноћи вејати јечам на гумну. Ти се умиј, намириши се, обуци свечану хаљину, па иди к њему на гумно. Међутим, не дај да те примети, док не заврши да једе и пије. Кад он оде на починак, гледај где је легао, па и ти лези тамо. Онда подигни покривач с његових ногу и лези тамо, а он ће ти рећи шта да радиш.“ Рута јој одговори: „Урадићу све што кажеш.“

Тако је отишла на гумно и учинила како јој је свекрва наредила. Воз је јео и пио, па је весела срца отишао да легне поред стога. Тада се она прикрала, подигла покривач с његових ногу и легла.

Око поноћи човек се трже; окренувши се угледао је жену код својих ногу. Он упита: „Ко си ти?“

„То сам ја, Рута, твоја слушкиња – одговори она. Рашири своје крило нада мном, јер си ми рођак-старатељ.“

Тада он рече: „Нека те Господ благослови, ћерко моја! Ово твоје добро дело боље је него оно прво, јер ниси тражила младиће, били они сиромашни или богати. А сад, ћерко моја, немој се бојати. Учинићу за тебе све што тражиш, јер сви моји сугрђани знају да си честита жена. Јесте, ја сам заиста твој старатељ, али постоји још један рођак-старатељ, који је ближи сродник од мене. Преноћи овде, а ујутро, ако он жели да буде старатељ, добро, нека буде старатељ. Али ако не жели да ти буде старатељ, ја ћу ти бити старатељ, тако ми живог Господа! Спавај до јутра.“

Тако је она спавала до јутра код његових ногу. Устала је рано док још човек човека није могао препознати, јер је Воз рекао: „Да се не сазна да је жена долазила на гумно.“

Онда јој је рекао: „Додај ми огртач који је на теби, и добро га држи.“ Она је држала огртач, а он јој је одмерио шест мерица јечма. Затим јој је напртио, па је отишла у град.

Кад је стигла, њена свекрва јој рече: „Како је прошло, ћерко моја?“ Тада јој је Рута испричала све што је човек учинио за њу. Затим је додала: „Дао ми је још и ових шест мерица јечма, и рекао ми: ’Не враћај се празних руку својој свекрви.’“

Нојемина рече: „Остани овде, ћерко моја, док не видиш шта ће од тога испасти. Воз се неће смирити док још данас не приведе ствар крају.“

Воз је отишао до градске капије и сео тамо. Ушто наиђе онај рођак-старатељ о коме је Воз говорио. Воз га позва: „Пријатељу, ходи овамо и седи.“ Он дође и седе. Затим је довео десет градских старешина и рекао: „Седите овде.“ Они седоше.

Воз рече оном рођак-старатељу: „Нојемина, која се вратила из моавске земље, продаје део земље што је припадала нашем брату Елимелеху. Зато сам сматрао за сходно да те обавестим о овоме. А ти, ако хоћеш да будеш старатељ, откупи земљу у присуству ових који седе овде и у присуству старешина мога народа. Ако нећеш да је откупиш, кажи ми да знам. Наиме, нико други је не може откупити осим тебе. Ја долазим тек иза тебе.“

Он одговори: „Откупићу је.“

Воз рече: „Онога дана кад купиш земљу од Нојемине, од ње добијаш и Руту Моавку, жену покојника, да би се покојнику сачувало име на његовом наследству.“

Али старатељ рече: „Е, онда не могу да је откупим за себе, да не бих расуо своје наследство. Ти преузми моје право рођачког старатељства, јер ја не могу да је откупим.“

А овако се некада радило у Израиљу приликом откупа или размене: ради овере сваког уговора, човек би изуо сандалу и дао је другоме. То је била потврда у Израиљу.

Тако је и рођак-старатељ рекао: „Купи је за себе“, и изуо сандалу.

Затим је Воз рекао старешинама и народу: „Данас сте сведоци да сам купио од Ноземине све што је припадало Елимелеху, и све што је припадало Хелеону и Малону. Такође узимам себи за жену Руту Моавку, Малонову жену, да се покојнику сачува име на његовом наследству. Тако се покојниково име неће угасити међу његовом браћом и у његовом месту. Ви сте данас сведоци!“

Тада сав народ на вратима и старешине рекоше: „Сведоци смо! Нека да Господ да ова жена, која улази у твој дом, буде као Рахиља и Лија, које су обе подигле кућу Израиљеву. Обогати се у Ефрати а прослави се у Витлејему. Нека дом твој, преко потомства које ће ти Господ дати од ове младе жене, буде као дом Фареса, кога је Тамара родила Јуди.“

Тако се Воз оженио Рутом и она му је постала жена. Он је спавао с њом; Господ јој је дао да затрудни, па је родила сина. А жене рекоше Ноземини: „Нека је благословен Господ који ти није данас ускратио рођак-старатеља. Нека му име постане славно у Израиљу! Он ће бити окрепљење твојој души и потпора твојој старости; јер родила га је твоја снаха која те воли и која ти је боља од седам синова.“

Тада је Ноземина узела дечака и метнула га на крило. Она се старала о њему. Суседе су му дале име, јер су рекле: „Ноземини се родио син!“ Тако су га прозвале Овид. Он је био отац Јесеја, оца Давидова.

Ово је родослов Фаресов:
Фарес је имао Есрона,
Есрон Рама,
Рам Аминадава,
Аминадав Насона,
Насон Салмона,
Салмон Воза,
а Воз Овида.
Овид је имао Јесеја,
а Јесеј Давида.

1. Самуилова

Прва књиīа Самуилова

Био један човек из Раматајима софимског, из Јефремове горе. Он се звао Елкана, а био је син Јероама, сина Елијуја, сина Тохуа, сина Суфова, Јефремовац Имао је две жене. Једна се звала Ана, а друга Фенина. Фенина је имала деце, а Ана није имала деце.

Тај човек је сваке године одлазио из свог града у Силом да се тамо поклони, и принесе жртву Господу над војскама. Два Илијева сина, Офније и Финес, били су тамо свештеници Господњи.

На дан када је Елкана приносио жртву, својој жени, Фенини, и свим њеним синовима и ћеркама дао је по један жртвени део. Међутим, Ани је дао два жртвена дела, зато што ју је волео, иако јој је Господ затворио материцу. А њена супарница јој је загорчавала живот, понижавајући је што јој је Господ затворио материцу. То се дешавало из године у годину. Кад год би Ана одлазила у Дом Господњи, Фенина би је понижавала. Зато је Ана плакала и није јела. Њен муж јој је говорио: „Ана, зашто плачеш? Зашто не једеш? Зашто ти је срце тужно? Нисам ли ти ја важнији од десет синова?“

Кад су завршили са јелом и пићем у Силому, Ана је устала. А Илије, свештеник, седео је на столици код довратка Дома Господњег. Огорчене душе Ана се помолила Господу горко плачући. Тада се заветовала рекавши: „Господе над војскама! Ако заиста погледаш на муку своје слушкиње и сетиш ме се, и не заборавиш своју слушкињу, него даш својој слушкињи мушко чедо, ја ћу га дати Господу за све дане његовог живота, те бритва неће прећи преко његове главе.“

Док се она тако дуго молила пред Господом, Илије је мотрио на њена уста. Ана се молила у себи, само су јој се усне мицале. Глас јој се није чуо, па је Илије мислио да је пијана. *Илије* јој рече: „Колико ћеш још бити пијана? Окани се вина!“

Ана му одговори: „Не, мој господару. Ја сам жена ојађене душе. Нисам пила ни вина ни жестока пића, већ изливам своју душу пред Господом. Не сматрај своју слушкињу неваљалом женом, јер сам све до сад говорила од велике тегобе и јада.“

Илије одврати: „Иди у миру. Нека ти Бог Израиљев да оно што си тражила од њега.“

А она рече: „Само да твоја службеница стекне твоју наклоност.“ Тада је жена отишла својим путем, па је јела, а лице јој више није било тужно.

Ујутро су устали и поклонили се Господу, па су се вратили. Кад су дошли кући у Раму, Елкана леже са својом женом Аном, и Господ је се сети. Након извесног времена Ана затрудни и роди сина. Дала му је име „Самуило“, јер је рекла: „Измолила сам га од Господа.“

Кад је тај човек, Елкана, са свим његовим домом ишао горе да принесе Господу годишњу жртву и испуни свој завет, Ана није ишла, јер је рекла своме мужу: „Кад одојим дечака, одвешћу га да се појави пред Господом, па ће тамо остати заувек.“

Елкана рече својој жени: „Учини што ти се чини добрим. Остани док га не одојиш. Само нека Господ испуни своју реч.“ Тако је жена остала кући и дојила свог сина, док га није одојила. Чим га је одојила, повела га је са собом узевши трогодишњег јунца, ефу брашна, и мешину вина и довела га у Дом Господњи у Силому. А дечак је још био мали.

Кад су заклали јунца, одвели су дечака Илију. Тада је Ана рекла: „Опрости, господару! Живота ми твога, господару, ја сам она жена која је стајала ту до тебе и молила се Господу. За овог дечака сам се молила, и Господ ми је дао оно што сам тражила од њега. Зато га ја дајем натраг Господу, да припада Господу док је жив.“ Тада се поклонише Господу.

Ана се затим помолила овим речима:

> „Весели се моје срце у Господу, Подиже се рог мој у Господу. Уста моја ликују над душманима мојим, јер се радујем твојему спасењу. Нико није свет као што је Господ; нема никог осим тебе, и нема Стене као што је Бог наш. Не множите речи узносите, нек из ваших уста охолост не излази, јер Господ је Бог Свезнајући, он просуђује дела човекова. Лук се ломи јунацима, а посрнули се опасују снагом. Некад сити за хлеб се унајмљују, а некад гладни не гладују више. Нероткиња рађа седморо, а мајка многих синова сахне. Господ усмрћује и оживљује, у Свет мртвих спушта и оданде подиже. Господ даје сиромаштво и богатство, понижује и узвисује. Сиромаха диже из прашине, из буњишта диже убогога, да их посади с племићима, и додели им почасна места. Јер Господњи су ступови земље, на њима је основао васељену. Он чува стопе својих верних, а опаки ће пропасти у тами, јер снагом човек неће надвладати. Пропашће они што се противе Господу, Господ ће на њих загрмети с небеса. Он ће судити крајевима земље, своме цару он ће дати снагу, узвисиће рог помазанику своме.“

Елкана се вратио својој кући у Раму, а дечак је служио Господу под надзором Илија свештеника. А Илијеви синови били су опаки људи и нису познавали Господа. Ти свештеници су овако обичавали да поступају с народом: кад је неко приносио жртву долазио би свештеников слуга с тророгом виљушком у руци, и док се месо још кувало, забадао њом у котао, лонац, тигањ, или шерпу, и што год би се наболо на виљушку, свештеник би узимао себи. Овако су поступали са свим Израиљцима који су долазили тамо, у Силом. Осим тога, пре него што се палило сало, дошао би свештеников слуга и рекао човеку који је жртвовао: „Дај месо да се испече за свештеника, јер он од тебе неће примити кувано месо, него сирово."

Ако би му човек одговорио: „Нека прво спале сало, па онда узми шта ти душа жели", слуга би му рекао: „Не, него ми дај сад, а ако нећеш, узећу силом!"

Грех младића је био врло велик пред Господом, јер су људи презриво поступали с приносом Господњим.

А Самуило је служио пред Господом, тек дечак припасан ланеним оплећком. Његова мајка би му начинила малу одору и доносила му сваке године кад би долазила са својим мужем да принесу годишњу жртву. Тада би Илије благословио Елкану и рекао: „Нека ти Господ да деце од ове жене уместо онога које је измолила од Господа." Потом би се вратили кући.

Господ је походио Ану те је затруднела и родила три сина и две ћерке. А дечак Самуило је растао пред Господом.

Илије је био веома стар. Тек, чуо је све што су његови синови чинили свему Израиљу, и то да спавају са женама које служе код улаза Шатора од састанка. Рекао им је: „Зашто радите такве ствари? Јер слушам о вашим опаким делима од свег овог народа. Немојте, синови моји! Није добра вест коју чујем да народ Господњи шири. Ако човек згреши против човека, Бог ће посредовати за њега, али ако човек згреши против Господа, ко ће посредовати за њега?" Али они нису послушали глас свога оца јер је Господ решио да их погуби.

А дечак Самуило је стасавао и стицао наклоност Господа и људи.

Тада дође Божији човек к Илију и рече му: „Говори Господ: 'Ја сам се објавио дому твога претка док су били у Египту робујући фараоновом дому. Изабрао сам га између свих Израиљевих племена себи за свештеника, да приноси жртве на мом жртвенику, да пали кад, и да носи оплећак преда мном. Дому твога оца дао сам и све паљене жртве народа израиљског. Зашто газите моју жртву и мој

принос, које сам одредио за моје Пребивалиште? Ти частиш своје синове више него мене хранећи их првинама сваког приноса мог народа, Израиља.'

Зато Господ, Бог Израиљев објављује: 'Рекао сам твоме дому и дому твога оца да ће ступати пред мојим лицем довека.' Али, сада каже Господ: 'Далеко то било од мене! Јер ја поштујем оне који мене поштују, а они који ме презиру, биће осрамоћени. Ево, долазе дани када ћу одсећи твоју мишицу и мишицу дома твога оца, тако да неће бити старца у твоме дому. Ти ћеш гледати несрећу у мом Пребивалишту, а уместо свег обиља које ће се дати Израиљу, у твоме дому неће бити старца довека. А кога од твојих не истребим испред свога жртвеника оставићу само зато да ти сахну очи и да ти душа вене, а све мноштво потомака у твоме дому поумираће у најбољим годинама.

Ово ће ти бити знак; то ће задесити оба твоја сина, Офнија и Финеса: обојица ће погинути истог дана. А себи ћу поставити верног свештеника који ће радити по моме срцу и по мојој вољи. Ја ћу му подићи трајни дом, а он ће ступати пред мојим помазаником довека. А ко преостане у твоме дому доћи ће да му се поклони за сребрњак и комад хлеба, говорећи: прими ме, молим те, у какву свештеничку службу да имам залогај хлеба.'"

А момчић Самуило је служио Господу под Илијевим надзором. У оним данима реч Господња је била ретка а виђења нису била честа.

Једнога дана догодило се ово: Илије је лежао у својој соби. Вид је почео да му се гаси те није могао да види. Божији свећњак још није био угашен. Самуило је спавао у Господњем Дому где је био Ковчег Божији. Господ позва Самуила, а он се одазва: „Ево ме!" Отрчи он к Илију и рече: „Ево ме, звао си ме." Илије му рече: „Нисам те звао. Врати се и спавај." Он се врати и легне.

Господ поново позва: „Самуило!" Самуило устане и оде к Илију: „Ево ме, звао си ме." Илије му одговори: „Нисам те звао, сине, врати се и спавај."

Самуило још није познавао Господа; реч Господња му још није била објављена.

Господ позва Самуила по трећи пут. Он устане и оде к Илију. Рекао му је: „Ево ме, звао си ме." Тада је Илије схватио да то Господ зове дечака.

Илије рече Самуилу. „Иди и спавај. Ако те поново позове, ти реци: 'Говори, Господе, слуга твој слуша.'" Самуило оде и легне у своју собу.

Господ дође, стане тамо, и позове као раније: „Самуило, Самуило!“ Самуило одговори: „Говори, јер слуга твој слуша.“

Господ рече Самуилу: „Ево, учинићу у Израиљу нешто због чега ће свима који чују за то одзвањати у ушима. У тај дан испунићу против Илија све што сам рекао о његовом дому, од почетка до краја. Објављујем му да осуђујем његов дом до века за његову кривицу, јер је знао да су његови синови чинили светогрђе, а он их није обуздао. Зато се кунем дому Илијевом да никаква жртва, ни принос неће откупити кривицу дома Илијевог.“

Самуило је лежао до јутра, а затим је отворио врата Дома Господњег. Самуило се плашио да исприча Илију виђење. Тада је Илије позвао Самуила: „Сине мој!“

Овај одговори: „Ево ме.“

Илије рече: „Какву ти је поруку саопштио? Немој ништа да сакриваш од мене. Нека Бог тако учини с тобом и још више, ако од мене сакријеш једну реч од свега што ти је Он рекао.“ Самуило тада исприча све и ништа није сакрио од њега. Илије на то рече: „Он је Господ; нека чини што му је воља.“

Самуило је растао а Господ је био с њим, те није допустио да и једна од његових речи остане неиспуњена. Сав је Израиљ, од Дана до Вир-Савеје, знао да је Самуило постављен за пророка Господњег. Господ је наставио да се указује у Силому; Господ се објављивао Самуилу у Силому кроз своју реч.

Но, Самуилова је реч била намењена свему Израиљу. Израиљци су изашли у бој против Филистејаца. Утаборили су се код Евен Езера а Филистејци код Афека. Филистејци су се сврстали у бојни ред да се сукобе с Израиљцима. Повела се битка, али су Израиљци били поражени од Филистејаца, који су побили неких четири хиљаде људи на бојном пољу. Кад се народ вратио у табор, израиљске старешине рекоше: „Зашто нас је Господ поразио данас пред Филистејцима? Хајде да из Силома узмемо Ковчег савеза Господњег! Кад он дође међу нас избавиће нас од наших непријатеља.“

Пошаљу они људе у Силом и узму оданде Ковчег савеза Господа над војскама, који седи над херувимима. Тамо са Ковчегом Божијег савеза била су оба Илијева сина. Офније и Финес.

Кад је Ковчег Господњег савеза дошао у табор сав Израиљ повика громким гласом, тако да се земља потресла. Филистејци су чули поклик, па су рекли: „Какав је ово громки поклик у јеврејском табору?“

На вест да је Ковчег Господњи дошао у табор, Филистејци се уплашише. Говорили су: „То је Бог дошао у табор! Тешко нама!

Овако се нешто никада није догодило! Јао нама! Ко ће нас избавити из руку ових моћних богова? То су они богови што су ударили Египћане свакојаким пошастима у пустињи. Охрабрите се! Држите се мушки, Филистејци, да не будете робови Јеврејима, као што су они били робови вама. Држите се мушки и борите се!“

Филистејци ступе у бој и потуку Израиљце, те ови побегну сваки у свој шатор. Пораз је био веома велики. На израиљској страни пало је тридесет хиљада пешака. Ковчег Божији је био отет, а оба Илијева сина, Офније и Финес, погибоше.

Тог истог дана дотрчи неки Венијаминовац из бојног реда и дође у Силом. Имао је исцепану одећу а на глави прашину. Кад је стигао, Илије је седео на столици крај пута мотрећи, јер му је срце стрепило због Ковчега Божијег. Кад је човек дошао у град и испричао шта се догодило, цео је град закукао.

Илије је чуо кукњаву, па је упитао: „Каква је ово бука?“

Човек пожури да обавести Илија. Илију је било деведесет осам година; очи су му биле укочене, па није могао да види. Човек рече Илију: „Долазим с бојног поља. Побегао сам данас из бојног реда.“

Илије упита: „Шта се догодило, сине мој?“

Гласник одговори: „Израиљци су побегли пред Филистејцима; народ је претрпео велики пораз. Оба твоја сина, Офније и Финес, су погинула, а Ковчег Божији је отет!“

Кад је споменуо Ковчег Божији, Илије паде са столице уназад, крај градске капије, сломи врат и умре, јер је био стар и тежак човек. Био је судија у Израиљу четрдесет година.

А његова снаха, жена Финесова, била је пред самим порођајем. Кад је чула вест да је отет Ковчег Божији и да су јој умрли свекар и муж, сави се и роди, јер су је ухватили трудови. Док се растављала с душом, рекоше јој жене што су стајале око ње: „Не бој се, родила си сина.“ Међутим, она није одговорила, нити је марила.

Дечаку је дала име „Ихавод“, рекавши: „Отишла је слава од Израиља“, зато што је Ковчег Божији био отет, и због свекра и мужа. Зато је рекла: „Отишла је слава од Израиља, јер је отет Ковчег Божији.“

Филистејци узму Ковчег Божији и донесу га из Евен Езера у Азот. Узели су Ковчег Божији, донели га у Дагонов храм и поставили га поред Дагона. Поране Азоћани ујутро, кад оно, Дагон пао лицем на земљу пред Ковчегом Господњим. Они узму Дагона и врате га на његово место. Устану они сутрадан рано ујутро, а оно, Дагон опет пао лицем на земљу пред Ковчегом Господњим. Његова глава и обе његове руке лежале су одсечене на прагу. Дагону је остао само труп.

Зато Дагонови свештеници и они који улазе у Дагонов храм у Азоту не ступају на Дагонов праг до дана данашњег.

Рука је Господња тешко пала на Азоћане. Господ је унео страву међу њих; ударио је чиревима Азот и његову околину. Азоћани су били уплашени. Говорили су: „Ковчег Бога Израиљева не сме остати са нама, јер је његова рука тешко пала на нас и на нашег бога Дагона.“ Пошаљу они по филистејске кнезове и окупе их. Питали су их: „Шта да радимо с Ковчегом Бога Израиљева?“ Они одговорише: „Нека се Ковчег Бога Израиљева пренесе у Гат.“ Тако они пренесу Ковчег Бога Израиљева.

Али након што су га пренели, рука се Господња спусти на град и наста велика страхота. Господ је ударио град, и младо и старо, тако што су им избили чиреви. Тада су послали Ковчег Божији у Акарон.

Али чим је Ковчег Божији дошао у Акарон, Акароњани дигоше вику: „Донели су Ковчег Бога Израиљева да помори нас и наш народ!“ Они пошаљу по све кнезове филистејске и окупе их. Рекли су им: „Пошаљите Ковчег Бога Израиљева да се врати на своје место, да не помремо ми и наш народ.“ Смртна је страва захватила град; рука је Божија тешко пала на њега. Они који нису умрли, били су ударени чиревима. Вапај се града дигао до неба.

Ковчег Господњи је био седам месеци у земљи Филистејаца.

Позову Филистејци свештенике и гатаре и упитају их: „Шта да радимо са Ковчегом Господњим? Кажите нам како да га пошаљемо на његово место.“

Они одговорише: „Ако ћете слати натраг Ковчег Бога Израиљева, не шаљите га празна. Вратите га са жртвом за преступ. Тада ћете оздравити и сазнати зашто се његова рука није одвратила од вас.“

Они упиташе: „С каквом жртвом за преступ да га вратимо?“

Они рекоше: „Пет златних чирева и пет златних мишева, према броју филистејских кнезова, јер је иста пошаст ударила вас и ваше кнезове. Направите, дакле, ликове ваших чирева и мишева који затиру земљу, и дајте славу Богу Израиљеву, не би ли се његова рука макнула од вас, од ваших богова и од ваше земље. Зашто да отврднете срца као што су Египћани и фараон отврдли своја срца? Кад их је Бог ударио, нису ли их пустили, те су отишли?

А сада начините нова кола и узмите две краве дојилице које нису носиле јарам. Упрегните краве у кола а њихову телад одведите од њих кући. Затим узмите Ковчег Господњи и ставите га на кола, а предмете од злата, које му враћате као жртву за преступ ставите у ковчежић поред њега. Онда га пошаљите нека иде. Ако видите да иде према своме месту, горе у Вет-Семес, то нам је он учинио ово

велико зло, а ако не пође, знаћемо да нас то није ударила његова рука, него нам се ово догодило случајно.“

Ураде они тако. Доведу две краве дојилице, упрегну их у кола а њихову телад задрже кући. Ковчег Господњи ставе на кола заједно с ковчежићем у коме су били златни мишеви и ликови њихових чирева. Краве су кренуле право према Вет-Семесу. Ишле су једним путем и мукале, не скрећући ни десно ни лево. Филистејски кнезови су их пратили све то границе Вет-Семеса.

А мештани Вет-Семеса жели су пшеницу у долини. Подигавши поглед угледали су Ковчег, па су се радовали што га виде. Кола су дошла у поље Исуса Ветсемешанина, и зауставила се код једног великог камена. Тада су исцепали дрва од кола, па су принели краве као свеспалницу Господу. Левити су спустили Ковчег Господњи, а ковчежић са предметима од злата су ставили на онај велики камен. Тог су дана становници Вет-Семеса приносили Господу жртве свеспалнице и друге жртве. Петорица филистејских кнезова су то видели, па су се истог дана вратили у Акарон.

Ово су златни чиреви што су их Филистејци вратили као жртву за преступ, за Господа: један за Азот, један за Газу, један за Аскалон, један за Гат, и један за Акарон. Златних мишева је било према броју свих филистејских градова који су припадали петорици филистејских кнезова, од утврђених градова до неограђених села. Велики камен на пољу Исуса Ветсемешанина на који су положили Ковчег Господњи стоји тамо све до данас.

Али Господ поби неке од људи из Вет-Семеса, њих седамдесет, јер су погледали у Ковчег Господњи. Народ је плакао зато што га је Господ ударио великом погибијом.

На то су Вет-Семешани рекли: „Ко може опстати пред Господом, овим светим Богом? Коме ће Ковчег отићи одавде?“ Тада су послали гласнике становницима Киријат-Јарима и поручили им: „Филистејци су вратили Ковчег Господњи. Дођите и узмите га к себи.“

Људи из Киријат-Јарима дођу и однесу Ковчег Господњи у кућу Авинадавову на брду, а његовог сина, Елеазара, посвете да чува Ковчег Господњи. Прошло је много времена – двадесет година – од дана кад је Ковчег остао у Киријат-Јариму. Читав је дом Израиљев чезнуо за Господом.

Самуило рече свем дому Израиљевом: „Ако се свим својим срцем враћате Господу, уклоните из своје средине стране богове и Аштарте. Усмерите своје срце ка Господу и служите једино њему, па

ће вас избавити из руку Филистејаца.“ Тада су Израиљци уклонили Вале и Аштарте те су служили једино Господу.

Самуило рече: „Окупите сав Израиљ у Миспи да се помолим Господу за вас.“ Они се окупише у Миспи. Тамо су извлачили воду и изливали је пред Господом. Тог су дана постили и исповедали: „Згрешили смо Господу.“ А Самуило је био судија Израиљцима у Миспи.

Филистејци су дочули да су се Израиљци окупили у Миспи. Тада су се подигли кнезови филистејски да нападну Израиљ. Кад су то чули Израиљци уплашили су се Филистејаца. Израиљци рекоше Самуилу: „Не престај вапити за нас Господу да нас избави из руку Филистејаца.“ Самуило узе једно јагње одојче и принесе га као свеспалницу Господу. Потом је Самуило завапио Господу за Израиља, и Господ га је услишио.

Док је Самуило приносио жртву свеспалницу, Филистејци су се приближили да нападну Израиља. Али Господ загрме јаком грмљавином у тај дан против Филистејаца и смете их, тако да су били потучени од Израиља. Израиљци су изашли из Миспе и дали се у потеру за Филистејцима тукући их све до испод Вет-Хара.

Тада је Самуило узео један камен и поставио га између Миспе и Сена и назвао га Евен Езер рекавши: „Довде нам Господ поможе.“

Тако су Филистејци били понижени, те нису више упадали на израиљску земљу. Рука је Господња притискала Филистејце целог Самуиловог века. Израиљ је повратио градове од Акарона до Гата, које су му Филистејци узели. Израиљ је, такође, ослободио и њихово подручје из руку Филистејаца. Између Аморејаца и Израиља владао је мир.

Самуило је био судија Израиљу целог свог живота. Он је сваке године обилазио Ветиљ, Миспу и Галгал и деловао као судија над Израиљем у свим тим местима. Потом би се враћао у Раму, јер му је тамо била кућа. И тамо је био судија над Израиљем. А тамо је подигао и жртвеник Господу.

Кад је Самуило остарео, поставио је своје синове за судије над Израиљем. Његов син првенац звао се Јоило а други се звао Авија. Они су били судије у Вир-Савеји. Али његови синови нису ишли његовим стопама: повели су се за непоштеним добитком, примали мито и изврталили правду.

Тада су се окупиле све израиљске старешине и дошле к Самуилу у Раму. Рекоше му: „Ево, ти си остарео, а твоји синови не иду твојим стопама. Зато нам постави цара да нам суди, као што је у свих народа.“

Самуилу није било право кад су му рекли: „Постави нам цара да нам суди.“ Зато се помолио Господу.

Господ рече Самуилу: „Послушај народ у свему што тражи од тебе, јер нису презрели тебе, него су презрели мене као свога цара. Све што су чинили од дана кад сам их извео из Египта до дана данашњег, то чине и теби: оставили су мене и служили туђим боговима. Зато их послушај у свему, али их озбиљно опомени и обзнани им на који ће начин цар владати над њима.“

Самуило је пренео све речи Господње народу, који је од њега тражио цара. Рекао је: „Ово је начин на који ће цар владати над вама: узимаће ваше синове и постављати их да возе његова бојна кола, да му буду коњаници и да трче испред његових бојних кола. Постављаће их као заповеднике над хиљаду и над педесет; ораће његове њиве и жети његову летину, правити му оружје и опрему за његова бојна кола. А ваше ћерке ће узимати да му праве мирисе, да му буду куварице и пекарке. Узимаће ваша најбоља поља, винограде и маслињаке, и давати их својим слугама. Он ће узимати десетак од вашег жита и даваће га својим дворанима и слугама. Узимаће и ваше слуге, слушкиње, најбоље момке и ваше магарце, да раде за њега. Он ће узимати десетак од ваших стада а ви ћете му бити робови. У тај дан ћете вапити због цара кога сте изабрали себи, али вам Господ неће одговорити у онај дан.“

Али народ је одбио да слуша Самуила. Рекли су: „Не, нека цар влада над нама, па ћемо бити као сви други народи! Наш цар ће нам судити, ступаће пред нама и водиће наше ратове.“

Самуило је саслушао речи народа и пренео их Господу. Господ рече Самуилу: „Послушај њихов глас и постави им цара.“

Самуило рече народу: „Нека се свако врати у своје место.“

Био неки имућан човек, из Венијаминовог племена, који се звао Кис. Он је био син Авилов, син Сероров, син Вехоратов, син Афијин. Кис је имао младог и доброг сина по имену Саул. У целом Израиљу није му било равна; за главу је био виши од свакога у народу.

Једном су се Кису, Сауловом оцу, изгубиле магарице. Кис рече своме сину Саулу: „Хајде узми једног момка, па иди да тражиш магарице.“ Саул је прошао Јефремовом гором и земљом салиском, али их нису нашли. Прошли су и земљом салимском, али их тамо није било. Затим су прошли земљом Венијаминовом, али их нису нашли.

Када су дошли у земљу Суф, Саул рече своме слузи који је био са њим: „Хајде да се вратимо; иначе ће мој отац престати да брине због магарица и почети да брине због нас.“

Слуга му одговори: „Ево, овде у овом граду живи човек Божији, кога веома поштују; све што каже, то се оствари. Пођимо тамо; можда ће нам рећи којим путем да кренемо.“

Саул рече своме слузи: „Ако и пођемо, шта да понесемо човеку? Хлеба нам је нестало у врећама, а немамо ни дара да понесемо човеку Божијем. Шта имамо?“

Слуга опет одговори Саулу: „Ево, имам при себи четврт шекела сребра. Даћу то човеку Божијем, да нам каже којим путем да кренемо.“ Некада би у Израиљу овако говорио онај који би ишао да пита Бога: „Хајдемо к видеоцу!“, јер данашњи пророк се некада звао виделац.

Саул рече своме слузи: „Добро кажеш. Хајдемо!“ Тако су отишли у град где је живео човек Божији.

Док су се пењали уз брдо према граду, наишли су на неке девојке које су излазиле да извуку воду. Питали су их: „Да ли је овде виделац?“

„Јесте, ево ту је пред вама – одговорише им – пожурите сад, јер баш данас је дошао у град да на узвишици принесе жртву за народ. Чим уђете у град наћи ћете га пре него што оде на узвишицу да једе. Народ, наиме, неће јести, док он не дође, јер он прво мора да благослови жртву. Након тога ће званице јести. Идите сад, јер ћете га још данас наћи.“

Тако су отишли до града. Док су улазили у град угледали су Самуила како им иде у сусрет на путу према узвишици.

А дан пре него што је Саул дошао, Господ је објавио Самуилу, рекавши: „Сутра, у ово време, послаћу ти човека из земље Венијаминове. Помажи га за владара над мојим народом, Израиљем. Он ће избавити мој народ од Филистејаца, јер сам погледао на мој народ; њихов је вапај дошао до мене.“

Кад је Самуило видео Саула, Господ му рече: „То је човек за кога сам ти рекао да ће владати мојим народом.“

Саул приступи Самуилу унутар градских врата и рече му: „Реци ми, молим те, где је видеочева кућа?“

Самуило одговори Саулу: „Ја сам виделац. Идите преда мном на узвишицу. Данас ћете јести са мном, а ујутро ћу те испратити и рећи ти све што ти је на уму. А што се тиче магарица које су ти се изгубиле пре три дана, не брини се, јер су пронађене. А за ким сав Израиљ чезне, ако не за тобом и за свим твојим очинским домом?“

Саул одговори: „Нисам ли ја Венијаминовац, из најмањег Израиљевог племена? Није ли моја породица најнезнатнија од свих породица Венијаминовог племена? Зашто ми говориш тако нешто?“

Тада је Самуило повео Саула и његовог слугу, па их је довео у гозбену собу, где им је дао почасно место међу званицама. Тамо је било тридесетак људи. Самуило је рекао кувару: „Донеси онај део који сам ти дао; онај за који сам ти рекао: ’Стави га на страну.’“

Кувар узе бут и што је било на њему, и постави пред Саула. Самуило рече: „Ево, што је остављено, то стави пред себе и једи, јер је остављено за тебе ради ове прилике. Зато сам – рече – позвао народ.“ Тако је Саул јео са Самуилом тог дана.

Затим су се вратили с узвишице у град, а Самуило је разговарао са Саулом на крову. Кад су у освит зоре устали, Самуило позва Саула на крову: „Устани да те испратим.“ Саул устане, па обојица, он и Самуило, изађу напоље. Док су ходали према крају града, Самуило рече Саулу: „Реци момку да пође испред нас.“ Момак оде. „А ти стани на час да ти објавим реч Божију.“

Самуило узе флашицу уља, изли је на његову главу, пољуби га и рече: „Сам те Господ помазује за владара над својом баштином. Данас кад одеш од мене, наићи ћеш на два човека код Рахиљиног гроба у Венијаминовој земљи, у Селси. Они ће ти рећи: ’Нашле су се магарице које си пошао да тражиш. Твој отац се више не брине за магарице, али се забринуо за вас, говорећи: „Шта да учиним за свога сина?“’

Кад оданде наставиш и дођеш до Таворског храста, срешћеш тамо три човека, који ће ићи к Богу у Ветиљ. Један ће носити три јарета, други три погаче, а трећи мешину вина. Они ће те поздравити, па ће ти дати два хлеба. Ти их прими из њихових руку.

Потом ћеш отићи на узвишицу Божију, где се налази филистејски војни табор. Тамо, чим ступиш у град, наићи ћеш на групу пророка како силази с узвишице. Пред њима ће бити лире, бубњеви, фруле и цитре, а они ће пророковати. Дух Господњи сићи ће на тебе, па ћеш пророковати с њима и бити промењен у другог човека. А кад се сви ови знакови испуне на теби, онда чини што ти прилика налаже, јер је Бог с тобом.

Затим сиђи преда мном у Галгал, а ја ћу доћи к теби да принесем жртве свеспалнице и жртве мира. Сачекај седам дана, док не дођем к теби и поучим те шта ћеш даље чинити.“

Чим се Саул окренуо да оде од Самуила, Бог му је променио срце, те су се сви они знакови испунили тог дана. Кад су дошли до Гаваје, дође му у сусрет група пророка. Тада је Дух Божији сишао на њега, те је пророковао међу њима. Кад су сви они који су га од раније познавали видели где пророкује с пророцима, говорили су један другоме: „Шта се то догодило с Кисовим сином? Зар је и Саул

међу пророцима?“ Један одврати: „А ко им је отац?“ Зато је настала изрека: „Зар је и Саул међу пророцима?“

Кад је престао да пророкује, отишао је на узвишицу.

Саулов стриц је упитао њега и његовог момка: „Где сте ви то ишли?“ Саул одговори: „Да тражимо магарице. Кад смо видели да их нигде нема, отишли смо к Самуилу.“

Саулов стриц опет упита: „Испричај ми шта вам је рекао Самуило.“

Саул одговори своме стрицу: „Рекао нам је да су се магарице нашле.“ Ипак, није му испричао оно што му је Самуило рекао за царство.

Самуило сазва народ у Миспу ка Господу, па рече народу израиљском: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Ја сам извео Израиља из Египта, и избавио вас из руку Египћана, и из руку свих царстава која су вас тлачила. А ви сте данас презрели вашег Бога, који вас избавља од свих ваших мука и невоља, рекавши: ’Постави над нама цара.’ Сада станите пред Господа по својим племенима и родовима.’“

Самуило приведе сва Израиљева племена, а жреб падне на Венијаминово племе. Затим је привео Венијаминово племе по својим породицама. Жреб је пао на породицу Матријеву, а онда је жреб пао на Саула, Кисовог сина. Али кад су га тражили, нису га могли наћи. Онда су опет питали Господа: „Да ли је тај човек већ дошао?“

Господ одговори: „Ено га, крије се међу товаром.“

Отрчали су и довели га оданде. Кад је стао усред народа, за главу је био виши од свакога у народу. Самуило рече свем народу: „Погледајте кога је Господ изабрао, јер му нема равна у свем народу!“

Сав народ повика: „Живео цар!“

Тада је Самуило саопштио народу царска права и дужности, записао их у књигу, и положио их пред Господа. Онда је послао сав народ својим кућама.

И Саул је отишао кући у Гавају. С њим су отишли и одважни људи којима је Бог такнуо срце. Али неке пропалице рекоше: „Како ће нас овај избавити?“ Презрели су га и нису му донели дар. Он је то оћутао.

Тада је дошао Амонац Нас и утаборио се наспрам Јавис-Галада. Сви мештани Јависа рекоше Насу: „Склопи савез с нама, па ћемо ти служити.“ Амонац Нас им одговори: „Овако ћу склопити савез с вама: ископаћу свакоме од вас десно око. Тако ћу изложити срамоти сав Израиљ.“ Старешине Јависа му рекоше: „Остави нам седам

дана, да пошаљемо гласнике у све крајеве Израиља, па ако нико не дође да нас избави, предаћемо се теби.“

Дођу гласници у Гавају Саулову и пренесу те речи народу. Сав народ удари у гласан плач. А Саул се управо враћао с поља идући за воловима. Он упита: „Зашто народ плаче?“ Тада су му испричали шта су поручили Јавишани. Кад је чуо ове речи, Дух Божији сиђе на Саула, и обузе га силан гнев. Он узе два вола, исече их на комаде, и посла их у све крајеве Израиља по гласницима. Рекао је: „Ко не пође за Саулом и Самуилом, тако ће бити учињено његовим воловима.“ Страх је Господњи обузео народ, па су сви пошли као један. Кад их је избројио у Везеку, било је три стотине хиљада Израиљаца и тридесет хиљада Јудејаца.

Затим су рекли оним гласницима, који су дошли: „Овако реците мештанима Јавис-Галада: ’Сутра, кад припече сунце, бићете избављени.’“ Кад су се гласници вратили и рекли то Јавишанима, они су се обрадовали.

Мештани Јависа поручише Амонцима: „Сутра ћемо вам се предати, па чините с нама што вам драго.“ Сутрадан је Саул поделио народ у три чете; ушли су усред табора о јутарњој стражи и тукли Амонце до дневне жеге. Преживели су се тако разбежали, да ни двојица нису остала заједно.

Народ рече Самуилу: „Ко је то рекао: ’Зар ће Саул владати над нама?’ Дајте те људе да их погубимо!“ Саул рече: „Овога дана нико неће бити погубљен, јер данас је Господ донео спасење Израиљу!“

Тада Самуило рече: „Хајдемо у Галгал, да тамо потврдимо царство.“ Сав је народ отишао у Галгал, па су тамо зацарили Саула пред Господом. Затим су принели жртве мира пред Господом. Саул се тамо веома радовао са свим људима из Израиља.

Самуило рече свем Израиљу: „Ево, послушао сам вас у свему што сте тражили од мене, и поставио сам цара над вама. А сад, ево вам цара који ће вас предводити. Ја сам остарео и оседео. Моји синови су ту међу вама. Водио сам вас од своје младости све до данас. Ево ме! Одговорите ми овде пред Господом и пред његовим помазаником: коме сам отео вола, или магарца? Јесам ли кога преварио? Јесам ли кога тлачио? Од кога сам примио мито, да бих ради њега скренуо поглед на другу страну? Ја ћу вам све то вратити.“

Они одговорише: „Никога ниси преварио, никога ниси тлачио, и ниси ни од кога узео ништа!“

Он им одговори: „Господ је сведок, а сведок је и његов помазаник овога дана, да ништа нисте нашли у мом поседу.“

Они одговорише: „Он је сведок!“

Самуило онда рече народу: „Да, Господ је сведок, он који је поставио Мојсија и Арона, и који је извео наше оце из Египта. Сада приступите да вам пред Господом посведочим о свим праведним делима, које је Господ учинио за вас и за ваше оце.

Кад је Јаков дошао у Египат, ваши су преци завапили Господу. Господ им је послао Мојсија и Арона, који су извели ваше претке из Египта, и настанили их на овом месту.

Али они су заборавили Господа, свога Бога, и он их је предао у руке Сисере, заповедника асорске војске, у руке Филистејаца и руке моавског цара, који су ратовали против њих. Тада су завапили Господу, рекавши: 'Згрешили смо, јер смо напустили Господа, и служили Валима и Аштартама. Избави нас сада из руку наших непријатеља, па ћемо служити теби.' Тада је Господ послао Јеровала, Варака, Јефтаја, и Самуила, и избавио вас из руку ваших непријатеља око вас, тако да сте спокојно живели.

Али кад сте видели Наса, цара амонског, како иде на вас, рекли сте ми: 'Не, него нека цар влада над нама', премда је ваш цар, Господ, Бог ваш. А сад, ето цара кога сте изабрали, кога сте тражили. Ево, Господ је поставио цара над вама. Ако се будете бојали Господа и будете му служили, ако будете слушали његов глас и не будете се бунили против Господње речи, онда ћете и ви и цар што над вама влада следити Господа, Бога вашега. Али ако не будете слушали Господњег гласа, него се будете бунили против Господњих заповести, рука ће се Господња дићи на вас, као што се дигла на ваше оце.

А сада приступите и погледајте ову велику ствар, коју ће Господ учинити на ваше очи! Није ли данас жетва пшенице? Ја ћу зазвати Господа да пошаље грмљавину и кишу. Тада ћете знати и увидети колико је велико зло које сте учинили пред Господом тражећи себи цара."

Самуило зазва Господа и Господ посла онога дана грмљавину и кишу. Сав се народ веома уплашио Господа и Самуила.

На то је сав народ рекао Самуилу: „Помоли се Господу, своме Богу, за своје слуге да не помремо, јер смо на све наше грехе додали и ово зло тражећи себи цара."

Самуило одговори народу: „Не бојте се! Да, ви сте учинили све ово зло, али сад се не одвраћајте од Господа, него служите Господу свим својим срцем. Не окрећите се за ништавним идолима, од којих нема користи и који не могу избавити, јер су ништавни. А Господ неће оставити свој народ, ради свога великог имена, јер је Господу било по вољи да вас учини својим народом. А од мене далеко било да згрешим Господу, те престанем да се молим за вас, и

упућујем вас на добар и исправан пут. Само се бојте Господа и верно му служите свим својим срцем; јер погледајте како се показао великим ради вас. Али ако наставите да чините зло, пропашћете и ви и ваш цар.“

Саулу је било тридесет година кад је постао цар, а владао је четрдесет две године над Израиљем.

Саул је изабрао себи три хиљаде Израиљаца. Две хиљаде их је било са Саулом у Михмасу, и у горју Ветиља, а хиљаду их је било са Јонатаном у Гаваји Венијаминовој. Остали народ је послао својим кућама.

А Јонатан је побио филистејски војни табор у Гаваји. Филистејци су чули за то. Тада је Саул заповедио да затрубе у рог по целој земљи, поручивши: „Нека чују ово Јевреји!“ Кад је сав Израиљ чуо то, рекли су: „Саул је побио филистејски војни табор, па су Филистејци омрзли Израиљце. Народ се у Гилгалу окупио око Саула.“

Филистејци су се окупили да ратују против Израиља. Имали су тридесет хиљада бојних кола, шест хиљада коњаника, и војску тако бројну као песак на морској обали. Изашли су и утаборили се код Михмаса, источно од Вет-Авена. Кад су Израиљци видели да су се нашли у неприлици, јер је војска била притешњена, народ се посакривао у пећине, жбуње, међу стене, у трапове и јаме. Неки Јевреји су чак прешли преко Јордана, у Гадову и Галадову земљу.

Саул је још био у Галгалу, а сав је народ, који је ишао за њим, дрхтао од страха. Саул је чекао седам дана, према року који је Самуило одредио. Али како Самуило није дошао у Галгал, народ је почео да се разилази од Саула. Тада Саул рече: „Донесите ми жртву свеспалницу и жртве мира.“ Тако је принео жртву свеспалницу.

Тек што је довршио приношење жртве свеспалнице, дође Самуило. Саул му пође у сусрет да га поздрави. Самуило му рече: „Шта си то урадио?“ Саул му одговори: „Видео сам да се народ разилази од мене; ти ниси дошао до одређеног дана, а Филистејци се окупили код Михмаса. Тада сам рекао у себи: ’Сада ће Филистејци сићи на мене у Галгал, а ја се још нисам помолио Господу за наклоност.’ Зато сам се одважио и принео жртву свеспалницу.“

Самуило му рече: „Лудо си поступио што ниси одржао заповести које ти је дао Господ, Бог твој! Иначе би Господ сада утврдио твоје царство над Израиљем довека. Стога се твоје царство неће одржати. Господ је потражио човека по свом срцу и поставио га за владара над својим народом, јер ти ниси одржао што ти је Господ заповедио.“

Самуило је устао и отишао из Галгала у Гавају Венијаминову. А Саул је побројио народ који је остао с њим; било их је око шест стотина људи.

Саул, његов син Јонатан, и народ који се нашао уз њега, боравили су у Гаваји Венијаминовој, а Филистејци су се утаборили у Михмасу. Тада је из филистејског табора изашла чета пљачкаша и одвојила се у три групе: једна група је кренула путем према Офри у земљу суалску, друга путем према Вет-Орону, а трећа се запутила ка граници која преко севојимске долине гледа у пустињу.

Тада се у целој израиљској земљи није могао наћи ковач, јер су Филистејци говорили: „Само да Јевреји не почну правити себи мачеве и копља.“ Наиме, сви су Израиљци силазили к Филистејцима кад би неко хтео да искује себи раоник, мотику, секиру, или срп. Цена је била две трећине шекела за раонике и мотике, и трећина шекела за оштрење секира и намештање остана.

Тако на дан битке нико од свег народа, који је био са Саулом и Јонатаном, није имао мач или копље; имали су их само Саул и његов син Јонатан.

А један филистејски одред је изашао према кланцу код Михмаса.

Једног дана, Саулов син Јонатан рече своме слузи, који је носио његово оружје: „Хајде да прећемо до филистејског војног табора на другој страни.“ Свога оца није обавестио о томе.

Саул је боравио у околини Гаваје, испод наровог дрвета, код Мигрона. С њим је било око шест стотина људи. Ефод је у то време носио Ахија, син Ахитува, брата Ихавода, сина Финеса, сина Илија, свештеника Господњег у Силому. Народ није знао да је Јонатан отишао.

А кланац, који је Јонатан гледао да пређе како би дошао до филистејског војног табора, налазио се између две стрме литице. Једна се звала Восес а друга Сене. Једна је литица стајала на северу, насупрот Михмаса, а друга, на југу, насупрот Гаваје.

Јонатан рече своме слузи који му је носио оружје: „Хајде да прећемо ка војном табору оних необрезаних. Можда ће Господ учинити нешто за нас, јер ништа не спречава Господа да избави, било много људи или мало.“

Његов штитоноша му одговори: „Чини што год ти је у срцу. Моје је срце једно с твојим.“

Јонатан рече: „Ево, прећи ћемо к тим људима, па ћемо им се показати. Ако нам кажу: ’Стојте док не дођемо до вас’, остаћемо где јесмо, и нећемо се пењати к њима. А ако нам кажу: ’Успните се к

нама', онда ћемо се успети, јер их је Господ предао у наше руке. То ће нам бити знак."

Кад су се њих двојица показала филистејском војном табору, Филистејци рекоше: „Гле, Јевреји излазе из рупа у које су се посакривали!" Људи из војног табора рекоше Јонатану и његовом штитоноши: „Попните се к нама да вас научимо чему."

Јонатан рече своме штитоноши: „Пењи се за мном, јер их је Господ предао у Израиљеве руке!"

Јонатан се пењао служећи се рукама и ногама, а његов штитоноша за њим. Филистејци су падали пред Јонатаном, а његов штитоноша их је убијао за њим. То је био први напад када су Јонатан и његов штитоноша побили двадесетак људи на пољу од око пола јутра.

Тада је страх обузео табор на пољу; страва је спопала сав народ у војном табору и чету пљачкаша. Земља се потресла, те је завладала пометња од Бога.

Саулови осматрачи из Гаваје Венијаминове су видели да се војска распршила на све стране. Тада Саул рече народу с њим: „Постројте се и видите ко је отишао од нас." Кад су се постројили, није било Јонатана и његовог штитоноше.

Саул рече Ахији: „Донеси Ковчег Господњи." Наиме, Ковчег Господњи је тог дана био с народом израиљским. Док је Саул разговарао са свештеником, метеж у филистејском табору бивао је све већи. Саул рече свештенику: „Повуци руку!"

Саул и сав народ с њим кликнуше и ступише у бој. А тамо, Филистејци окренули мачеве једни на друге. Пометња је била веома велика. Па и они Јевреји који су раније били на страни Филистејаца, и који су отишли у њихов табор, окренули су се од њих и придружили се Израиљцима, који су били са Саулом и Јонатаном. Кад су сви они Израиљци што су се посакривали у Јефремовој гори чули да су се Филистејци дали у бег, нагрнули су за њима у бој.

Тог је дана Господ избавио Израиља, а битка се раширила све до преко Вет-Авена.

Израиљци су били исцрпљени тог дана, јер је Саул заклео народ рекавши: „Проклет био човек који окуси хране до увече, док се не осветим својим непријатељима!" Тако сав народ није окусио хране.

Кад је народ дошао у шуму, било је пчелињег саћа на површини земље. Ступивши у шуму, народ је видео да мед тече, али нико није принео руку устима, јер се народ плашио заклетве. Јонатан није чуо кад је његов отац заклео народ, па је принео врх штапа који му је

био у руци и замочио га у саће, а затим принео руку устима; очи су му се одмах засветлеле.

Један човек му рече: „Твој је отац строго заклео народ рекавши: 'Нека је проклет човек који окуси хране данас.' А народ је био изморен."

Јонатан му одговори: „Мој отац гура земљу у пропаст. Погледајте како су ми се очи засветлеле чим сам окусио мало овог меда. Да је народ слободно јео од плена који је затекао код својих непријатеља, не би ли пораз Филистејаца био још већи?"

Тог су дана тукли Филистејце од Михмаса до Ајалона, па се народ веома изморио. Тада се народ бацио на плен. Нахватали су ситну стоку, говеда и телад, клали их на земљи, и јели их с крвљу. То су јавили Саулу: „Ено, народ греши против Господа једући месо с крвљу."

Саул рече: „Изневерили сте се *Господу*. Довољајте ми овамо велики камен." Затим је рекао: „Разиђите се међу народ и реците им: 'Нека ми свако доведе свога вола или овцу. Овде ћете их клати и јести. Немојте грешити против Господа једући крв.'"

Те ноћи му је свако од народа довео свога вола, па су тамо клали и јели.

Тада је Саул саградио жртвеник Господу. То је био први жртвеник који је саградио Господу.

Саул рече: „Сиђимо ноћас у потеру за Филистејцима, да их оробимо док не сване јутро. Нећемо поштедети ни једног од њих."

Они му одговорише: „Ради што ти се чини добро."

Свештеник му рече: „Приступимо Богу."

Саул је питао Бога: „Да се спустим у потеру за Филистејцима? Хоћеш ли их предати у руке Израиљу?" Али онога дана му није одговорио.

Тада Саул рече: „Приступите овамо сви народни главари! Дознајте и видите како је овај данашњи грех био почињен! Јер тако ми живога Господа, који избавља Израиља, ако се кривица нађе и на мом сину Јонатану, биће свакако погубљен!" Али нико му из свега народа није одговорио.

Саул рече целом Израиљу: „Ви станите на једну страну, а ја и мој син Јонатан стаћемо на другу страну."

Народ одговори Саулу: „Ради што ти се чини добро."

Тада се Саул обратио Господу: „Боже Израиљев, покажи по правди!" Жреб је пао на Јонатана и Саула, а народ је изашао *невин*.

Саул рече: „Баците жреб између мене и мога сина Јонатана!" Жреб паде на Јонатана.

Саул рече Јонатану: „Реци ми шта си урадио."

Јонатан му исприча: „Ја сам само окусио мало меда крајем штапа који ми је био у руци. Ево ме, спреман сам да умрем.“

Саул рече: „Нека ми тако учини Господ, и још више, ако данас заиста не умреш, Јонатане!“

Тада је народ рекао Саулу: „Зар да умре Јонатан који је учинио ово велико избављење у Израиљу? Далеко било! Тако жив био Господ, ниједна влас неће пасти с његове главе на земљу, јер он је данас учинио ово дело уз Божију помоћ!“ Тако је народ избавио Јонатана, те није погинуо.

Саул је престао да гони Филистејце, а Филистејци су се вратили у своја места.

Кад је Саул учврстио царевање над Израиљем, заратио је против свих својих непријатеља унаоколо: против Моава, против потомака Амонових, против Едома, против царева совских, и против Филистејаца. Где год би се окренуо, побеђивао би. Одликовао се јунаштвом; поразио је Амаличане, и избавио Израиља из руку оних који су га пљачкали.

Саулови синови су били: Јонатан, Јесвија, и Малхи-Сув, а његове две ћерке звале су се: старија Мерава, а млађа Михала. Саулова жена звала се Ахиноама, ћерка Ахимасова, а заповедник његове војске звао се Авенир, син Нера, Сауловог стрица. А Кис, Саулов отац, и Нер, Авениров отац, били су синови Авилови.

Љути се рат водио са Филистејцима током свег Сауловог века. А када би Саул видео којег одважног човека или врсног ратника, узимао би га у своју службу.

Самуило рече Саулу: „Мене је Господ послао да те помажем за цара над његовим народом Израиљем. Зато послушај речи Господње: Говори Господ над војскама: ’Видео сам шта је Амалик учинио Израиљу, како му се испречио на путу кад је изашао из Египта. Зато навали на Амалика и изврши клето уништење над њим и над свим што му припада. Не штеди га, него истреби људе и жене, децу и дојенчад, волове и овце, камиле и магарце.’“

Тада је Саул окупио народ и избројио их у Телајиму. Било је две стотине хиљада пешака, а Јудејаца десет хиљада. Саул је дошао код амаличког града и у долини поставио заседу. Саул рече Кенејцима: „Идите, одвојте се од Амаличана да вас не истребим с њима, јер сте били наклоњени свим Израиљцима кад су изашли из Египта.“ Тако су се Кенејци одвојили од Амаличана.

Саул је тукао Амалика од Евиле па до Сура, који је близу Египта. Агага, амаличког цара је ухватио живог, а сав народ је побио мачем, клетим уништењем. Ипак, Саул и народ су поштедели Агага, те

најбоље овце, крупну стоку, угојену телад и јагњад и све што је ваљало. Над тим нису хтели да изврше клето уништење, већ само над оним што је било безвредно и рђаво.

Тада је реч Господња дошла Самуилу: „Жао ми је што сам поставио Саула за цара, јер се окренуо од мене и није извршио моје заповести.“ Самуило је био љут, па је целе ноћи вапио Господу.

Самуило је устао у рано јутро да се нађе са Саулом. Самуилу су јавили: „Саул је отишао у Кармил. Тамо је, ено, подигао себи споменик. Затим се окренуо и отишао доле у Галгал.“

Кад је Самуило дошао к Саулу, овај му рече: „Нека те Господ благослови! Извршио сам заповест Господњу!“

Самуило га упита: „Какво је онда ово блејање оваца што допире до мојих ушију, и мукање говеда које чујем?“

Саул одговори: „Дотерали су их од Амалика; народ је поштедео најбоље овце и говеда да их жртвује Господу, твоме Богу. Над осталим смо извршили клето уништење.“

Тада му Самуило рече: „Доста! Објавићу ти шта ми је Господ рекао ноћас.“ Саул му рече: „Говори!“

Самуило рече: „Колико год да си незнатан у својим очима, ниси ли ти глава Израиљевих племена? Господ те је помазао за цара над Израиљем. Господ те је послао на пут и рекао ти: ’Изврши клето уништење над оним грешницима, Амаличанима. Војуј против њих док их не истребиш.’ Зашто ниси послушао глас Господњи? Зашто си се бацио на плен и учинио што је зло у Господњим очима?“

Саул одговори Самуилу: „Ја сам послушао глас Господњи: отишао сам на пут на који ме је Господ послао: довео сам Агага, амаличког цара, и извршио клето уништење над Амаличанима. А народ је узео од плена, ситну и крупну стоку, првину од онога што је одређено за клето уништење, да се жртвује Господу, твоме Богу у Галгалу.“

Самуило на то рече:

> „Зар су Господу милије жртве свеспалнице и приноси него послушност Господњем гласу? Послушност је боља од жртве, и покорност је боља од овнујског сала. Непослушност је као грех врачања, а непокорност као злочин идолопоклонства. Ти си одбацио реч Господњу, и зато је Господ одбацио тебе као цара.“

Саул рече Самуилу: „Згрешио сам! Преступио сам Господњу заповест и твоје налоге, јер сам се уплашио народа и послушао њихов глас. Сада те молим, опрости ми мој грех, и врати се са мном да се поклоним Господу.“

Самуило одговори Саулу: „Нећу се вратити с тобом! Ти си одбацио реч Господњу и зато је Господ одбацио тебе као цара Израиљевог.“

Самуило се окренуо да иде, али је *Саул* зграбио руб његовог плашта, и руб се откинуо. Самуило му рече: „Данас је Господ откинуо од тебе Израиљево царство и дао га твоме ближњем који је бољи од тебе. А Он, Слава Израиљева, не лаже и не каје се, јер није човек да би се кајао.“

Саул рече на то: „Згрешио сам! Али молим те сад, укажи ми част пред старешинама мог народа и пред Израиљем, па се врати са мном да се поклоним Господу, твоме Богу.“

Тада се Самуило вратио са Саулом, а Саул се поклонио Господу.

Самуило затим рече: „Доведите ми Агага, амаличког цара!“

Агаг је ведро дошао к њему мислећи: „Горчина смрти ме је заиста мимоишла.“

Али Самуило рече:

> „Као што је твој мач одузео децу женама, тако ће међу женама твоја мајка остати без деце.“

Тада је Самуило посекао Агага пред Господом у Галгалу.

Затим је Самуило отишао у Раму, а Саул се вратио својој кући у Геву Саулову.

Самуило није више видео Саула до дана своје смрти. Самуило је жалио за Саулом, јер се Господ покајао што је поставио Саула за цара над Израиљем.

Господ рече Самуилу: „Докле ћеш жалити за Саулом кад сам га ја одбацио као цара над Израиљем? Напуни уљем свој рог и пођи; шаљем те к Јесеју у Витлејем, јер сам изабрао за цара једног од његових синова.“

Самуило упита: „Како да идем? Саул ће ме убити ако чује.“

Господ рече: „Поведи са собом једну јуницу, па реци: ’Дошао сам да принесем Господу жртву.’ Затим позови Јесеја на жртву, а ја ћу ти обзнанити шта даље да чиниш. Помазаћеш ми онога кога ти покажем.“

Самуило је учинио што му је Господ рекао, па је отишао у Витлејем. Дрхтећи од страха градске старешине су му пошле у сусрет. Упитали су га: „Долазиш ли у миру?“

Он одговори: „*Да*, у миру. Дошао сам да принесем жртву Господу. Зато се посветите и дођите са мном на приношење жртве.“ Посветио је и Јесеја и његове синове и позвао их на приношење жртве.

Кад су дошли, Самуило је видео Елијава и помислио: „Јамачно пред Господом стоји његов помазаник!“

Али Господ рече Самуилу: „Не гледај на његов изглед и на висину његовог раста, јер сам га одбацио. Господ не гледа као што човек гледа. Човек гледа на спољашњост, а Господ гледа на срце.“

Јесеј позва Авинадава и доведе га пред Самуила, а он рече: „Господ није изабрао ни овога.“ Јесеј је, затим, довео Шаму, али Самуило рече: „Ни овога Господ није изабрао.“ Јесеј је довео свих седам синова пред Самуила, али Самуило рече Јесеју: „Господ није изабрао ни једног од ових.“ Самуило упита Јесеја: „Јесу ли то сви младићи?“

Јесеј одговори: „Остао је још најмлађи. Ено га, чува овце.“

Самуило рече Јесеју: „Пошаљи по њега, јер нећемо седати за сто док он не дође.“

Јесеј посла по њега и доведе га. Момак је био румених образа, лепих очију и лепог изгледа.

Господ рече: „Устани и помажи га: то је тај!“

Самуило је узео рог с уљем и помазао га усред његове браће. Дух Господњи је обузео Давида од тог дана. Затим је Самуило устао и вратио се у Раму.

Дух Господњи је одступио од Саула, а један зао дух послан од Господа је почео да га спопада.

Саулове слуге су му рекле: „Види, спопада те зли дух послан од Господа. Нек наш господар дозволи својим слугама да потраже човека који уме да свира лиру. Кад год зли дух од Господа навали на тебе, он ће засвирати на њој, па ће ти бити боље.“

Саул рече својим слугама: „Идите и потражите човека који уме добро да свира и доведите га к мени.“

Један од слугу рече: „Ево, видео сам сина Јесеја из Витлејема. Он уме да свира, храбар је јунак и ратник, разборит је у говору и наочит, и Господ је с њим.“

Саул посла гласнике Јесеју и поручи: „Пошаљи ми свога сина Давида који је код стада.“ Јесеј је узео једног магарца и ставио на њега хлеба, мешину вина и једно јаре, па је то послао Саулу по Давиду.

Тако је Давид дошао к Саулу и ступио у његову службу. Саул га је веома заволео, те је Давид постао његов штитоноша. Затим је Саул поручио Јесеју: „Нека Давид остане код мене јер је стекао моју наклоност.“

И кад год би зли дух спопао Саула, Давид би узимао лиру и свирао. Тада би се Саул смирио и било би му боље.

Филистејци окупише своју војску да ратују. Окупили су се код Сокота, који припада Јуди, а утаборили се између Сокота и Азеке,

у Ефес-Дамиму. Саул и Израиљци су се окупили и утаборили у долини Или, па су се сврстали у бојни ред против Филистејаца. Филистејци су били на једном брду, а Израиљци на другом. Између њих је била долина.

Тада је из филистејског табора иступио изазивач по имену Голијат из Гата. Био је висок шест лаката и педаљ. На глави је имао бронзану кацигу, а на себи је имао љускав оклоп од бронзе тежине пет хиљада шекела. На ногама је имао бронзане штитнике и бронзани копљић између рамена. Шипка његовог копља била је као вратило, а шиљак копља му је био тежак шест стотина гвоздених шекела. Пред њим је ишао његов штитоноша.

Он је, дакле, стао и дозивао Израиљеве бојне редове говорећи им: „Зашто излазите да се сврстате за бој? Нисам ли ја Филистејац а ви Саулове слуге? Изаберите једног човека, па нека сиђе к мени! Ако ме свлада у двобоју и погуби ме, ми ћемо вам бити поданици, а ако ја свладам њега и погубим га, ви ћете нама бити поданици.“ Филистејац је наставио: „Ја сам данас осрамотио бојне редове Израиља! Доведите ми човека да се боримо!“

Кад су Саул и сви Израиљци чули ове Филистејчеве речи, смели су се и веома уплашили.

Давид је био син једног Ефрањанина из Витлејема Јудиног, по имену Јесеј, који је имао осам синова. У Саулово време Јесеј је био времешан и одмакао у годинама. Јесејева три старија сина су била отишла за Саулом у рат. Та три сина који су отишли у рат звали су се: Елијав, првенац, други Авинадав а трећи Шама. Давид је био најмлађи. Три најстарија су отишла за Саулом. Давид је одлазио од Саула и враћао се да напаса овце свога оца у Витлејему.

А Филистејац је иступао ујутро и увече и постављао се четрдесет дана.

Јесеј рече своме сину Давиду: „Узми за своју браћу ову ефу прженог жита и ових десет хлебова, па се пожури својој браћи у табор. А ових десет сирева однеси заповеднику над хиљаду. Види како су твоја браћа, и донеси од њих неки знак.“

Саул је био с њима и са свим израиљским људством у долини Или ратујући против Филистејаца.

Давид порани ујутро, остави стадо чувару и оде како му је заповедио његов отац Јесеј. Дошао је у табор баш кад је војска изашла у бојни ред и подигла бојни поклик. Израиљци и Филистејци су сврстали своје борбене редове једни према другима. Давид је оставио своје ствари код чувара опреме, па је отрчао до бојног реда; дошао је да упита браћу јесу ли добро. Док је он разговарао с њима, из

филистејских редова је иступио изазивач, по имену Голијат из Гата, и изговорио исте речи као пре. А Давид је то чуо. Кад су га Израиљци видели, сви су побегли од њега, јер су се веома уплашили.

Израиљци су говорили: „Јесте ли видели овог човека? Он излази да срамоти Израиља. Цар ће дати велико благо ономе ко га погуби. Даће му још и своју ћерку за жену, а дом његовог оца ослободиће од пореза.“

Давид упита људе што су стајали с њим: „Шта ће добити човек који погуби овог Филистејца и скине срамоту с Израиља? И ко је тај необрезани Филистејац да срамоти бојне редове живога Бога?“

Народ му одговори исто: „То ће се учинити за човека који га погуби.“

Кад је Елијав, Давидов најстарији брат, чуо како он разговара с људима, разгневио се на Давида и рекао: „Зашто си дошао? Коме си оставио оно мало оваца у пустињи? Знам ја твоју обест и злобу твога срца: ти си дошао да видиш битку!“

Давид одговори: „Шта сам сад урадио? Зар се не сме рећи ни реч?“ Онда се окренуо од њега према неком другом и поновио исте речи. Народ му је одговорио исто као први пут.

Кад је народ чуо његове речи, јавили су Саулу, који је послао по њега.

Давид рече Саулу: „Нека ником не клоне срце због њега! Твој слуга ће изаћи на двобој са овим Филистејцем.“

Саул одговори Давиду: „Не можеш ти изаћи на двобој са овим Филистејцем, јер си ти још дечак, а он је ратник од своје младости.“

Давид одврати Саулу: „Твој је слуга чувао овце свога оца, па кад би дошао лав или медвед и уграбио овцу из стада, ја бих кренуо за њим, ударио га и истргао је из његових уста. Ако би ме он напао, ја бих га зграбио за гриву и ударао га док не умре. Твој слуга је убио лава и медведа, па ће и овај необрезани Филистејац проћи као један од њих, зато што је вређао бојне редове Бога живога.“

Давид још додаде: „Господ који ме је избавио од лава и медведа, он ће ме избавити и од овог Филистејца.“ Саул на то рече Давиду: „Иди, и нека Господ буде с тобом!“

Тада је Саул обукао Давиду своје ратно одело; ставио му је бронзану кацигу на главу, и обукао му оклоп. Затим му је припасао свој мач преко одела. Давид је покушао да хода, али како није навикао на то, рекао је Саулу: „Не могу да ходам у овоме, јер нисам навикао.“ Зато је Давид скинуо то са себе.

Давид узе свој штап, изабра из потока пет глатких каменова, и стави их у џеп своје пастирске торбе, па с прашком у руци оде пред Филистејца.

А Филистејац, пред којим је ишао штитоноша, примицао се све ближе Давиду. Филистејац је погледао, па кад је видео Давида, подсмехнуо му се, јер је био млад, румених образа и лепог изгледа. Филистејац рече Давиду: „Зар сам ја псето да на мене излазиш са штапом?“ Кад је Филистејац испроклињао Давида својим боговима, рекао му је: „Дођи к мени, да дам твоје тело птицама небеским и зверима пољским.“

Давид му одврати: „Ти идеш на мене с мачем, копљем и копљићем, а ја идем на тебе у име Господа над војскама, Бога Израиљевих бојних редова, које си ти вређао. Још данас ће те Господ предати у моје руке, а ја ћу те убити и одсећи ти главу. Још данас ћу дати лешеве из филистејског табора птицама небеским и зверима земаљским. Тако ће сва земља знати да има Бога у Израиљу. А знаће и сав овај збор да Господ не спасава мачем и копљем. Наиме, битка припада Господу, и он ће вас предати у наше руке.“

Кад је Филистејац кренуо да се приближава Давиду, Давид брзо истрча на бојиште у сусрет Филистејцу. Давид сегну руком у торбу и узе оданде камен, баци га из прашке, и погоди Филистејца у чело. Камен му се зари у чело и он паде лицем на земљу.

Тако је Давид свладао Филистејца прашком и каменом: ударио га је и убио без мача у руци.

Онда је Давид потрчао и стао над Филистејцем, узео његов мач, извадио га из корица и убио га. Затим му је њиме одсекао главу.

Кад су Филистејци видели да је њихов јунак погинуо, дали су се у бег. Тада су се дигли људи из Израиља и Јуде, па су уз бојни поклик гонили Филистејце све до Гаја и до акаронских врата. Смртно рањени Филистејци падали су на сарајимском путу све до Гата и Акарона. Кад су се Израиљци вратили из потере за Филистејцима, опљачкали су њихов табор.

А Давид је узео Филистејчеву главу и донео је у Јерусалим. Његово оружје је ставио у свој шатор.

Кад је Саул видео да Давид излази против Филистејца, упитао је Авенира, заповедника војске: „Авенире, чији је син тај младић?“

Авенир одговори: „Твога ми живота, царе, не знам.“

Цар му рече: „Распитај се чији је син тај младић.“

Кад се Давид вратио пошто је убио Филистејца, Авенир га доведе пред Саула. Филистејчева глава му је још била у руци.

Саул га упита: „Чији си ти син, младићу?“

Давид одговори: „Син сам твога слуге Јесеја Витлејемца.“

Кад је Давид завршио разговор са Саулом, Јонатанова душа се везала за Давидову душу, и Јонатан га је заволео као самога себе. Тог дана га је Саул задржао код себе и није му дао да се врати кући свога оца. А Јонатан је склопио савез с Давидом, јер га је волео као самога себе. Јонатан је скинуо плашт који је носио на себи и дао га Давиду заједно с одором. Дао му је чак и свој мач, свој лук и свој опасач.

Давид је био успешан на свим походима на које га је Саул слао, па га је Саул поставио као заповедника над војском. То је било мило свему народу и Сауловим слугама.

Приликом њиховог повратка, кад се Давид вратио пошто је убио Филистејца, излазиле су жене из свих израиљских градова у сусрет цару Саулу певајући, играјући, и веселећи се уз бубњеве и цимбале. Жене су се радовале и певајући одговарале једна другој:

„Саул поби своје хиљаде, а Давид десетине хиљада.“

Саул се веома наљутио; озлоједиле су га те речи. Рекао је: „Давиду су доделили десетине хиљада, а мени само хиљаде. Још му само треба царство!“ Од тог дана је Саул попреко гледао Давида.

Сутрадан зао дух од Бога нападе Саула, тако да је почео да махнита по кући. Давид је свирао лиру као обично. Саул је у руци имао копље. Он баци копље говорећи у себи: „Приковаћу Давида за зид!“ Али Давид му се двапут измакнуо.

Саул се бојао Давида, јер је Господ био с њим, а од Саула је био одступио. Зато га је Саул уклонио из своје близине и поставио га као заповедника над хиљаду. Тако је Давид одлазио и враћао се на челу народа. Давид је био успешан у свим својим подухватима јер је Господ био с њим. Кад је Саул видео да је Давид веома успешан спопао га је страх од њега. Сав је Израиљ и Јуда волео Давида јер је одлазио и враћао се њима на челу.

Саул рече Давиду: „Ево, даћу ти своју старију ћерку, Мераву, за жену. Само ми буди храбар и води ратове Господње.“ Саул је мислио у себи: „Нећу да се моја рука дигне на њега, него нека страда од филистејске руке.“

Давид одговори Саулу: „Ко сам ја и ко ми је род, и шта је дом мога оца у Израиљу, да будем царев зет?“ Али кад је дошло време да Мераву, Саулову ћерку, дају Давиду, дали су је Адрилу Меолаћанину за жену.

Међутим, Саулова ћерка Михала је волела Давида. Кад су то јавили Саулу, он је био задовољан. Саул је говорио у себи: „Даћу му је да му буде замка како би страдао од филистејске руке.“

Саул рече Давиду: „Данас можеш да ми постанеш зет с овом другом.“ Саул заповеди својим слугама: „Реците Давиду насамо: ’Ево, постао си драг цару, а воле те и све његове слуге; зато буди царев зет.’“

Кад су Саулове слуге пренеле ове речи Давиду, он им одговори: „Зар вама изгледа као ситница постати царев зет? Ја сам само сиромашан човек, и без угледа.“

Слуге јавише Саулу: „Ово је Давид рекао.“ Саул на то рече: „Овако реците Давиду: ’Цар не жели никакав женидбени дар, осим стотину филистејских обрезака, да се цар освети својим непријатељима.’“ Саул је мислио да ће тако удесити да Давид погине од руке Филистејаца.

Кад су Саулове слуге пренеле Давиду ове речи, Давиду се свидело да буде царев зет. Још пре истека времена, Давид се спреми и оде са својим људима, и поби две стотине Филистејаца. Затим је донео цару њихове обреске на број, да би постао царев зет. Тада му је Саул дао своју ћерку Михалу за жену.

Видевши то, Саул је схватио да је Господ с Давидом, а још је и његова ћерка Михала волела Давида. Зато се Саул још више бојао Давида. Саул је све време био Давидов непријатељ.

Филистејски кнезови су излазили у бој, али кад год су излазили Давид је имао више успеха од свих Саулових слугу. Тако је његово име постало веома славно.

Саул је рекао свом сину Јонатану и свим својим слугама да би требало убити Давида. Међутим, Јонатану је Давид био веома драг. Јонатан је јавио Давиду рекавши: „Мој отац, Саул, гледа да те убије. Стога буди на опрезу следећег јутра, склони се негде и криј се. А ја ћу изаћи и стати уз мог оца на пољу где ти будеш, па ћу се заузети за тебе код њега. Кад видим каква је ствар, јавићу ти.“

Јонатан је своме оцу, Саулу, говорио добро о Давиду. Рекао му је: „Нека се цар не огреши о свог слугу Давида, јер се он није огрешио о тебе. Напротив, од његових дела имао си велику корист. Он је довео свој живот у опасност; убио је Филистејца, а Господ је дао велико избављење свем Израиљу. Ти си то видео и радовао се. Зашто би се огрешио о невину крв и убио свог слугу Давида без разлога?“

Саул је послушао Јонатана, а онда се заклео: „Тако жив био Господ, Давид неће погинути!“

Јонатан је тада позвао Давида и јавио му све што је речено. Затим је Јонатан довео Давида к Саулу, па му је служио као пре.

Опет је избио рат. Давид је изашао, борио се с Филистејцима и нанео им велики пораз, тако да су се разбежали пред њим.

А зао дух од Господа спопаде Саула док је седео у својој кући и држао копље у руци. Давид је свирао лиру. Саул је хтео да прикује Давида копљем за зид, али се Давид измакнуо, те се копље заболо у зид. Давид је побегао и склонио се те ноћи.

Тада је Саул послао гласнике Давидовој кући да га вребају и убију ујутру. Али Давиду је његова жена Михала поручила: „Ако се ноћас не склониш негде, сутра ће те убити.“ Тада је Михала спустила Давида кроз прозор, те је он побегао и склонио се. Михала је затим узела кип и ставила га у кревет. Онда му је на главу ставила навлаку од козје длаке, и покрила га покривачем.

Кад је Саул послао гласнике да одведу Давида, она им је рекла: „Болестан је.“

Саул је послао гласнике да виде Давида. Рекао је: „Донесите ми га с постељом, да га убијем!“ Гласници дођу, кад оно, на постељи кип с навлаком од козје длаке на глави.

Саул рече Михали: „Зашто си ме овако преварила и пустила мога непријатеља да утекне?“

Михала одговори Саулу: „Зато што ми је рекао: ’Пусти ме! Зашто да те убијем?’“

Давид је побегао и склонио се. Дошао је к Самуилу у Раму и испричао му све што му је Саул учинио. Затим је отишао са Самуилом у Најот, па су тамо боравили.

Тада су јавили Саулу: „Ено Давида у Најоту код Раме!“ Саул је послао гласнике да ухвате Давида, али кад су видели групу пророка како пророкују предвођени Самуилом, почели су и они да пророкују. Кад су то јавили Саулу, он је послао друге гласнике, али су и они почели да пророкују. Саул је послао гласнике по трећи пут, али су и ови пророковали. Тада је он сам отишао у Раму. Кад је дошао до великог студенца код Сека, он упита: „Где су Самуило и Давид?“

„Ено их у Најоту код Раме“ – одговорише му.

Саул се упути тамо у Најот код Раме, али Дух Божији сиђе и на њега, те је ишао даље и пророковао, док није стигао у Најот. Затим је свукао са себе одећу па је пророковао пред Самуилом. Онако го лежао је цео дан и целу ноћ. Зато се каже: „Зар је и Саул међу пророцима?“

Давид је побегао из Најота код Раме па је дошао к Јонатану и рекао му: „Шта сам урадио? Шта је моја кривица? Чиме сам се огрешио о твога оца да ми ради о глави?“

Јонатан му одговори: „Далеко било! Нећеш ти умрети! Мој отац не чини ништа, ни велико ни мало, а да ми то не повери. Зашто би мој отац крио то од мене? То не може бити.“

Давид се још заклео: „Твој отац добро зна да сам стекао твоју наклоност, па мисли: 'Јонатан не сме сазнати за ово, да се не би ожалостио.' Заиста, живога ми Господа, и живота ми твога, од смрти ме дели само један корак."

Јонатан рече Давиду: „Шта хоћеш да учиним за тебе?"

Давид одговори Јонатану: „Сутра је младина, а ја морам да седнем с царем за трпезу. Ти ме пусти, а ја ћу се сакрити у пољу до треће вечери. Ако твој отац примети да сам одсутан, ти реци: 'Давид ме је усрдно молио да га пустим да отрчи до Витлејема, свога града, јер се тамо приноси годишња жртва за целу породицу.' Ако он каже: 'У реду' онда је твој слуга безбедан. А ако плане гневом, знај да је решио да ми науди. Стога буди милостив своме слузи, јер си ступио с њим у савез Господњи. А ако сам скривио нешто убиј ме сам. Зашто би ме водио к своме оцу?"

Јонатан рече на то: „Далеко било! Кад бих заиста знао да је мој отац решио да ти науди, зар ти не бих то јавио?"

Давид рече Јонатану: „Ко ће ми јавити ако твој отац одговори оштро?"

Јонатан одговори Давиду: „Хајде, изађимо у поље." Њих двојица изађу у поље.

Тада Јонатан рече Давиду: „Господ, Бог Израиљев, нека ми буде сведок! Прекосутра у ово време, искушаћу свога оца. Ако одговор буде повољан по Давида, а ја ти тада не пошаљем поруку да ти то обзнаним, нека Господ плати Јонатану и још више. Ако ли је мој отац наумио да ти науди, и то ми открије, ја ћу те пустити да одеш у миру. Нека Господ буде с тобом као што је био с мојим оцем. Ако још будем био жив, ти ћеш ми исказати Господњу милост, како не бих погинуо. А ти немој никада ускратити милости моме дому, чак и кад Господ истреби Давидове непријатеље с лица земље."

Тако је Јонатан склопио савез с домом Давидовим, говорећи: „Нека Господ тражи рачун од Давидових непријатеља." Јонатан је, затим, изнова заклео Давида својом љубављу, јер га је волео као свој живот.

Јонатан рече Давиду: „Сутра је млади месец. Приметиће се да те нема, јер ће твоје место бити празно. Ти сиђи прекосутра и иди на оно место где си се сакрио кад се ствар догодила, и остани код камена Езела. Ја ћу одапети три стреле покрај камена, као да гађам мету. Ево, ја ћу послати момка к теби да нађе стреле. Ако кажем момку: 'Ено, стреле су онде крај тебе, донеси их!', ти онда дођи, јер си безбедан; нема опасности, тако био жив Господ! А ако кажем момку: 'Ено, стреле су тамо подаље од тебе', ти иди, јер те Господ

шаље. Што се тиче овога што смо се ја и ти договорили, знај: Господ је сведок између мене и тебе довека.“

Тако се Давид сакрио у пољу. Дошао је млади месец и цар је сео за сто да једе. Кад је цар, по свом обичају, сео на место до зида, Јонатан је устао, а Авенир је сео до Саула. Давидово место је било празно. Саул није ништа рекао тог дана, мислећи: „Нешто му се догодило. Мора да је нечист; свакако је нечист.“ Међутим, Давидово место је било празно и наредног дана након младог месеца. Саул упита свога сина Јонатана: „Зашто син Јесејев није дошао на обед ни јуче ни данас?“

Јонатан одговори Саулу: „Давид ме је усрдно молио да га пустим да оде до Витлејема. Рекао је: ’Пусти ме, молим те, јер наша породица приноси жртву у граду. Брат ми је то лично наложио. Сад, ако сам стекао твоју наклоност, дозволи ми да скокнем и видим своју браћу.’ Зато није дошао за царев сто.“

Саул на то плану гневом на Јонатана и рече: „Изроде и бунтовниче! Зар ја не знам да си стао на страну Јесејевог сина, на своју срамоту, и на срамоту мајке која те је родила? Јер све док син Јесејев живи на земљи нећеш бити безбедан ни ти ни твоје царство. Зато пошаљи по њега, нека га доведу к мени, јер је заслужио смрт.“

Јонатан одговори своме оцу Саулу: „Зашто мора да се погуби? Шта је учинио?“

Тада Саул баци копље на Јонатана да га прободе. Јонатан је схватио да је његов отац решио да убије Давида. Јаростан, Јонатан устане од стола. Тог другог дана младог месеца није јео, јер му је било жао Давида што га је његов отац осрамотио.

Ујутро је Јонатан изашао у поље на састанак с Давидом. С њим је био и један млади момак. Јонатан рече момку: „Потрчи и нађи стреле које ћу одапети!“ Момак потрча, а Јонатан одапе стрелу преко њега. Кад је момак дошао до места куда је одапео стрелу, Јонатан викну за момком говорећи: „Није ли стрела тамо подаље од тебе?“ „Пожури, не стој!“ – довикну Јонатан за њим. Јонатанов момак покупи стреле и врати се своме господару. Момак није знао ништа; само су Јонатан и Давид знали у чему је ствар. Тада је Јонатан дао момку своје оружје и рекао му: „Однеси ово у град.“

Момак оде, а Давид изађе из свог скровишта на југу, паде ничице на земљу и поклони се три пута. Затим су се изљубили, па су плакали заједно, нарочито Давид.

Тада Јонатан рече Давиду: „Иди у миру, јер смо се заклели један другоме у име Господње, рекавши: ’Господ нека буде сведок између мене и тебе, и између мог потомства и твог потомства довека.’“

Давид је затим устао и отишао, а Јонатан се вратио у град.

Давид је дошао у Нов к свештенику Ахимелеку. Дрхтећи од страха Ахимелек пође Давиду у сусрет, и упита га: „Зашто си сам и нема никога с тобом?“

Давид одговори свештенику Ахимелеку: „Цар ми је заповедио рекавши ми: ’Нико не сме да зна зашто те шаљем и шта сам ти заповедио.’ Момке сам послао на једно место где ћемо се састати. А сад, шта имаш при руци? Дај ми пет хлебова, или шта год ти се нађе.“

Свештеник одговори Давиду: „Немам обичног хлеба при руци, већ само посвећени хлеб, под условом да су се момци уздржавали од жена.“

Давид одговори свештенику: „Жене су нам свакако биле ускраћене, као и увек кад одлазим на задатак. Тела момака су чиста, чак и на обичном путовању, а колико пре ће им тела бити чиста данас!“

Тада му је свештеник дао посвећене хлебове, јер тамо није било обичног хлеба, осим принесеног хлеба, који се уклањао испред Господа да се замени топлим хлебом онога дана кад се стари односио.

Међутим, тога се дана затекао тамо један од Саулових слугу, који се задржао пред Господом. Звао се Доик Едомац, а био је надзорник Саулових пастира.

Давид рече Ахимелеку: „Имаш ли овде при себи какво копље, или мач? Нисам, наиме, понео ни свој мач, ни своје оружје, јер је царев посао био хитан.“

Свештеник одговори: „Овде је мач Голијата Филистејца кога си убио у долини Или. Ево, замотан је овде у плашту иза ефода. Узми га ако хоћеш; другога осим овога нема овде.“ Давид одговори: „Таквога нигде нема, дај ми га!“

Давид се диже тог дана и побеже од Саула. Онда је дошао к Ахису, цару Гата. Ахисове слуге су говориле Ахису: „Није ли ово Давид, цар земље? Нису ли о њему певали, играјући и говорећи:

’Саул поби своје хиљаде, а Давид десетине хиљада’?“

Давид се веома забринуо због ових речи, и веома се уплашио Ахиса, цара Гата. Зато је почео да се претвара пред њима као да није при чистој памети у њиховим рукама: шкрабао је по градској капији и пуштао да му бале цуре низ браду.

Тада Ахис рече својим слугама: „Ето, видите да је човек луд. Зашто га доводите к мени? Зар немам довољно лудака, па сте довели овога к мени да лудује преда мном? Зар ће ми такав ући у кућу?“

Давид је оданде побегао у пећину Одолам. Кад су то чула његова браћа и дом његовог оца, дошли су онамо к њему. Придружили су му се сви који су били у невољи, сви који су били задужени, и сви огорчене душе, а он им је био главар. С њим је било око четири стотине људи.

Давид је оданде отишао у Миспу моавску и обратио се моавском цару: „Дозволи да се мој отац и моја мајка склоне код вас док не видим шта ће Бог учинити са мном.“ Тако их је довео к моавском цару, па су остали с њим докле год је Давид био у скровишту.

Тада пророк Гад рече Давиду: „Немој остати у скровишту, него иди у Јудину земљу.“ Давид оде и дође у шуму Арет.

Саул је дочуо да се појавио Давид и људи који су били с њим. Саул је тада био у Гавају и седео под тамариском. У руци је држао копље а све његове слуге стајале су око њега. Тада Саул рече својим слугама који су стајали око њега: „Чујте, Венијаминовци! Зар ће син Јесејев дати свима вама поља и винограде? Хоће ли да вас све постави за заповеднике над хиљаду или стотину? Зашто сте се онда уротили против мене? Јер нико ми не јавља да је мој син склопио савез са Јесејевим сином! И нико не мари за мене, и не јавља ми да је мој син подстакао мог слугу да ме вреба из заседе, као што је то данас.“

Доик Едомац, који је стајао са Сауловим слугама, одговори: „Видео сам кад је Јесејев син дошао у Нов к Ахимелеку, Ахитуовом сину. Ахимелек је упитао Господа за њега и дао му хране. Дао му је и мач Филистејца Голијата.“

Тада је цар послао по свештеника Ахимелека, сина Ахитува, и сав дом његовог оца, свештенике у Нову. Сви су они дошли пред цара. Саул рече: „Чуј сад, сине Ахитуве!“

Он одговори: „Ево ме, господару!“

Саул му рече: „Зашто сте се уротили против мене, ти и Јесејев син? Ти си му дао хлеб и мач, и питао за њега Господа, да би се дигао на мене и вребао ме из заседе, као овога дана.“

Ахимелек одговори цару: „А ко је од свих царевих слугу тако веран као Давид, а још и царев зет, заповедник твоје телесне страже, поштован у твом дому? Зар је данас први пут да сам за њега питао Господа? Далеко било! Нека цар не оптужује тиме свога слугу нити кога из дома мога оца! Твој слуга ништа није знао од света тога!“

А цар рече: „Зацело ћеш погинути, Ахимелече, и ти и дом твога оца!“

Цар заповеди стражарима: „Окрените се и погубите свештенике Господње, јер су се удружили с Давидом; знали су да је побегао а нису ми јавили.“

Али цареве слуге се нису усудиле да подигну руку да убију свештенике Господње.

Тада цар рече Доику: „Окрени се ти и погуби свештенике!“ Доик Едомац се окрене и убије свештенике. Тог дана је побио осамдесет пет људи који су носили ланени ефод.

И Нов, свештенички град, су побили оштрим мачем: мушкарце и жене, децу и дојенчад, волове, магарце и овце. Ипак, умакао је један од синова Ахимелека, сина Ахитувова, по имену Авијатар, па је побегао за Давидом. Тада је Авијатар испричао Давиду како је Саул побио свештенике Господње.

Давид рече Авијатару: „Знао сам онога дана кад је Доик Едомац био тамо да ће јамачно јавити Саулу. Ја сам крив за све животе из дома твога оца. Остани са мном; не бој се, јер онај који тражи твој живот такође тражи мој живот. Код мене ћеш бити безбедан.“

Давиду су јавили: „Ено, Филистејци ратују против Кеиле и пљачкају гумна.“ Тада је Давид питао Господа: „Да ли да идем и нападнем те Филистејце?“

Господ одговори Давиду: „Иди, нападни Филистејце и спаси Кеилу.“

Рекоше Давиду његови људи: „Види, ми страхујемо и ту у Јуди, а шта ће бити ако одемо у Кеилу против филистејске војске?!“

Давид је поново упитао Господа, и Господ му је одговорио: „Спреми се и сиђи у Кеилу јер ћу изручити Филистејце у твоје руке.“

Давид оде са својим људима у Кеилу, ступи у бој против Филистејаца, отера њихова стада и нанесе им велики пораз. Тако је Давид спасао мештане Кеиле.

А кад је Авијатар, Ахимелеков син, побегао к Давиду у Кеилу, са собом је понео Ефод.

Кад је Саулу било јављено да је Давид дошао у Кеилу, Саул је рекао: „Бог ми га је предао у руке, јер је самог себе затворио, кад је ушао у град с капијама и преворницом.“ Тада је Саул сазвао сав народ на бој, да сиђе у Кеилу и да опколи Давида и његове људе. Кад је Давид дознао да му Саул смишља зло, рекао је свештенику, Авијатару: „Донеси Ефод.“

Давид рече: „Господе, Боже Израиљев, твој је слуга чуо да се Саул спрема да дође у Кеилу да разори град због мене. Хоће ли ме мештани Кеиле предати у његове руке? Долази ли Саул као што је чуо твој слуга? Господе, Боже Израиљев, реци своме слузи.“

Господ одговори: „Долази.“

Давид настави: „Хоће ли мештани Кеиле предати мене и моје људе у Саулове руке?“ Господ одговори: „Предаће *вас*.“

Тада су се дигли Давид и његови људи, њих око шест стотина, и отишли из Кеиле идући с места на место. Кад су Саулу јавили да је Давид побегао, он је обуставио поход.

Давид је боравио у пустињи, по скровиштима; настанио се у горју пустиње Зиф. Саул га је непрестано тражио али га Господ није дао у његове руке.

Давид је видео да је Саул изашао у поход да му одузме живот, и зато је остао у пустињи Зиф, код Хореша. Тада се Јонатан, Саулов син, спремио и отишао к Давиду у Хореш, те му је улио поуздање у Господа. Јонатан му рече: „Не бој се, јер те неће стићи рука мога оца, Саула. Ти ћеш царевати над Израиљем а ја ћу бити други до тебе. Чак и мој отац зна то.“

Затим су њих двојица склопили савез пред Господом. Давид је остао у Хорешу а Јонатан се вратио кући. А Зифејци дођоше Саулу у Гавају и рекоше: „Не крије ли се Давид код нас по скровиштима код Хореша, на брду Ехеле, јужно од Јесимона? Сада, нека цар дође доле, ако му је по вољи, а наше је да га изручимо у цареве руке.“

Саул одговори: „Нека вас Господ благослови зато што сте се сажалили на мене. Идите сад и још се боље припремите; извидите и дознајте где је место на коме се задржава, и ко га је тамо видео. Речено ми је, наиме, да је веома препреден. Извидите, дакле, и дознајте за свако скровиште где се крије. Кад то поуздано утврдите, вратите се к мени. Онда ћу ја поћи с вама, па ако је у том крају, трагаћу за њим по свим родовима у Јуди.“

Они су се затим дигли и отишли у Зиф пре Саула. Давид и његови људи били су у пустињи Маон, у Аравији, јужно од Јесимона. Саул и његови људи крену у потрагу. Кад су то јавили Давиду, он је сишао до стене, те је боравио у пустињи Маон. Саул је то чуо, па је кренуо у потеру за Давидом у пустињу Маон. Саул је ишао једном страном планине а Давид је са својим људима ишао другом страном планине. Давид се журио да умакне Саулу, јер су Саул и његови људи опкољавали Давида и његове људе да их заробе. Уто је дошао гласник к Саулу и рекао му: „Брзо дођи, јер су Филистејци напали земљу!“ Тада је Саул обуставио потеру за Давидом, и отишао да се супротстави Филистејцима. Зато се оно место прозвало „Стена раздвајања“.

Оданде је Давид отишао у скровишта Ен-Гедија и тамо се настанио.

Кад се Саул вратио из похода на Филистејце, јавили су му: „Ено Давида у пустињи Ен-Геди!“ Тада Саул поведе са собом три хиљаде момака из целог Израиља и оде да тражи Давида по Литицама дивокоза.

Саул дође до овчијих торова поред пута. Тамо је била једна пећина и Саул уђе у њу ради нужде. Међутим, Давид и његови људи седели су на крају пећине. Рекоше Давиду његови људи: „Ево, данас је дан за који ти је Господ рекао: ’Предаћу твог непријатеља у твоје руке, да учиниш с њим што ти је мило.’“ Давид устане и неприметно одсече руб Сауловог плашта.

Давид је одмах затим осетио грижу савести што је одсекао руб Сауловог плашта. Он рече својим људима: „Сачувај ме Господе да учиним такву ствар своме господару, помазанику Господњем. Зар на њега да подигнем руку? Па он је помазаник Господњи!“ Тако је Давид овим речима укорио своје људе, и није им дао да устану на Саула. А Саул је изашао из пећине и пошао својим путем.

Онда је и Давид устао и изашао из пећине, па је повикао за Саулом: „Господару мој, царе!“ Саул се обазре, а Давид падне ничице и поклони се лицем до земље. Давид рече Саулу: „Зашто слушаш људе, који ти говоре: ’Давид жели твоју пропаст?’ Ево, овог дана си видео својим очима да те је данас Господ предао у моје руке у овој пећини. Рекли су ми да те убијем, а ја сам те поштедео. Рекао сам: ’Нећу подићи руку на свога господара, јер он је помазаник Господњи.’ Оче мој, добро погледај руб свога плашта у мојој руци. Ја сам, наиме, одсекао руб твога плашта, а нисам те убио. Знај и схвати да нисам крив за злочин или побуну. Ја нисам сагрешио против тебе, а ти вребаш мој живот да ми га одузмеш. Нека Господ пресуди између мене и тебе! Господ нека ме освети на теби, али моја те рука неће тећи. Као што каже древна изрека: ’Од опаких долази опако дело.’ Зато те моја рука неће тећи. На кога је изашао цар Израиљев? Кога то гониш? Мртвог пса, обичну буву! Господ нека буде судија; он нека пресуди између мене и тебе. Нека он размотри и заступа мој случај; он нека ме избави из твоје руке.“

Кад је Давид изговорио ове речи Саулу, рече Саул: „Да ли је то твој глас, сине Давиде?“ – и гласно заплака. Он рече Давиду: „Ти си праведнији од мене, јер си ми учинио добро, иако сам ти нанео зло. Сам си рекао данас како си ми учинио добро: Господ ме је предао у твоје руке, а ти ме ниси убио. Кад човек наиђе на свог непријатеља, хоће ли га пустити да оде у миру? Нека те Господ награди добрим за то како си се данас понео према мени. Сада знам да ћеш јамачно постати цар и да ће се царство Израиљево учврстити у твојој руци.

Зато ми се сада закуни Господом да нећеш истребити моје потомство после мене, и да нећеш затрти моје име из дома мога оца.“

Давид се закле Саулу. Саул се врати својој кући а Давид и његови људи оду у горско скровиште.

Самуило је умро и сав се Израиљ окупио. Оплакали су га и сахранили у Рами, његовом дому. А Давид се дигне и сиђе у пустињу Фаран.

Био неки човек у Маону који је имао газдинство у Кармилу. Човек је био веома богат; имао је три хиљаде оваца, и хиљаду коза. Баш у то време је стригао своје овце у Кармилу. Човек се звао Навал, а његова жена се звала Авигеја. Жена је била разборита и лепа, али је човек био тежак и зао; био је од рода Халевова.

Давид је у пустињи чуо да Навал стриже своје овце, па је послао десет момака и рекао им: „Идите у Кармил. Кад дођете к Навалу поздравите га у моје име. Реците: ’У здрављe! Мир теби и твоме дому, и мир свему што имаш!

Чуо сам да стрижеш овце. Твоји пастири су боравили код нас, али ми им нисмо наудили, нити им је ишта нестало док су били у Кармилу. Питај своје момке па ће ти рећи. Стога покажи благонаклоност према мојим момцима, јер смо дошли у свечан дан. Дај, молим те, својим слугама и своме сину Давиду што ти се нађе при руци.’“

Давидови момци су дошли, и пренели Навалу све те речи у Давидово име, па су причекали.

Навал одговори Давидовим слугама: „Ко је Давид? Ко је син Јесејев? Много је данас слугу који се одмећу од својих господара. Зар да узмем свој хлеб, своју воду и своју стоку, коју сам заклао за људе који ми стрижу овце, да бих то дао људима о којима не знам одакле су?“

Давидови момци се окрену и врате путем којим су дошли. Кад су се вратили пренели су Давиду све те речи. Тада Давид рече својим људима: „Нека свако припаше свој мач!“ Давид је такође припасао свој мач. За Давидом је отишло око четири стотине људи, а две стотине их је остало код опреме.

Тада је један од момака јавио Авигеји, Наваловој жени: „Ево, Давид је из пустиње послао гласнике да пожеле благослов нашем господару, а он их је нагрдио. Ти људи су били веома добри према нама; нису нам наудили, нити нам је ишта нестало за све време док смо били у пољу близу њих. Они су нам били као бедем и ноћу и дању, све време док смо били с њима напасајући овце. Ти сад прими на знање и види шта ћеш да радиш, јер је одређена пропаст

нашем господару и свем његовом дому. А с њим нико не може разговарати, јер је ништарија.“

Авигеја брзо узме две стотине хлебова, две мешине вина, пет зготовљених оваца, пет мерица прженог жита, стотину гроздова сувог грожђа и две стотине колача од смокава, и натовари их на магарце. Онда је рекла својим слугама: „Пођите испред мене а ја ћу доћи за вама.“ Своме мужу Навалу није ништа рекла.

Док је јашући на магарцу силазила заклоњена планином, у сусрет су јој долазили Давид и његови људи, тако да се сусрела с њима. Давид је говорио у себи: „Узалуд сам чувао овоме све што има у пустињи. Ништа од свега што има није нестало. Сада ми је вратио зло за добро. Нека Господ учини тако Давидовим непријатељима и још више, ако Навалу до јутра оставим на животу и једно мушко од свега што има.“

Кад је Авигеја угледала Давида брзо је сјахала с магарца, па је пала ничице пред Давида и поклонила се до земље. Бацивши се пред његове ноге рекла је: „Господару, нека кривица падне на мене! Дозволи својој слушкињи да ти се обрати! Послушај речи своје слушкиње! Нека мој господар не обраћа пажњу на ону ништарију Навала; јер он је онакав какво му је име. Зове се ’Навал’, и безумље га прати. А твоја слушкиња није видела момке које је мој господар послао. А сад, господару, живога ми Господа, и жив ми био ти, Господ те је спречио да починиш крвопролиће и да узмеш правду у своје руке. Нека прођу као Навал твоји непријатељи, и они који желе зло моме господару. А овај дар што је донела твоја слушкиња своме господару, нека се да момцима који прате мога господара.

Опрости преступ својој слушкињи! А Господ ће заиста учврстити твој дом, јер мој господар води Господње ратове. Зато нека се не нађе на теби зло за свега твога века. Па ако ко и крене да те прогони, и ради ти о глави, живот мог господара биће чуван у ризници живота код Господа, Бога твога, а животе твојих непријатеља бациће као из праћке. А кад Господ учини мом господару свако добро које ти је обећао и постави те за владара над Израиљем, нека ово не терети твоју савест и тако постане камен спотицања моме господару да је безразложно пролио крв и да је узео правду у своје руке. А кад Господ искаже доброту моме господару, ти се онда сети своје слушкиње.“

Давид одговори Авигеји: „Нека је благословен Господ, Бог Израиљев, који те је послао данас да ме сретнеш. Нека је благословена твоја разборитост и нека си благословена ти што си ме данас спречила да пролијем крв и узмем правду у своје руке. Јер живога ми

Господа, Бога Израиљевог, који ми није дао да ти учиним зло, да ниси пожурила да ме сретнеш, Навалу не би остало до зоре ниједно мушко!“

Давид је примио од ње оно што му је донела, па јој је рекао: „Врати се у миру својој кући. Ево, послушао сам те и услишио твоју молбу.“

Кад се Авигеја вратила Навалу, он је у својој кући имао гозбу достојну цара. Навал је био добре воље јер је био веома пијан. *Зато* му није ништа рекла до јутра. Ујутру, кад се Навал отрезнио од вина, његова жена му исприча све што се догодило. Тада га издаде срце у грудима, и он оста непокретан као камен. Десетак дана касније Господ удари Навала и он умре.

Кад је Давид чуо да је Навал умро, рекао је: „Нека је благословен Господ који се заузео за мене када ми је Навал нанео увреду; и он је спречио свога слугу да не учини зло. Господ је свалио Навалово зло на његову главу.“

Потом је Давид послао поруку Авигеји да ће је узети за жену. Давидове слуге су дошле к Авигеји у Кармил и рекле: „Давид нас је послао к теби да те узме за жену.“

Авигеја је устала, поклонила се лицем до земље, и рекла: „Ево твоје слушкиње, која је спремна да служи и да пере ноге слугама свога господара.“ Авигеја је брзо устала и узјахала магарца, а пет њених слушкиња ју је пратило. Тако је отишла за гласницима и постала његова жена. Давид се оженио још и Ахиноамом из Језраела, па су му обе биле жене. Наиме, Саул је своју ћерку Михалу, Давидову жену, дао Фалтију, сину Лаиса, из Галима.

Дођу Зифејци к Саулу у Гавају и кажу му: „Не крије ли се Давид на брду Ехели, насупрот Јесимона?“

Саул устане и оде у пустињу Зиф с три хиљада бираних Израиљаца да тражи Давида у пустињи Зиф. Саул се утаборио крај пута на брду Ехели, што је насупрот Јесимона. Давид, који је боравио у пустињи, видео је да је Саул дошао у пустињу за њим. Давид је послао извидницу, те је дознао да је Саул заиста дошао.

Тада је Давид устао и дошао на место где се Саул утаборио. Давид је видео место где су легли Саул и Авенир, син Неров, заповедник Саулове војске. Саул је спавао у табору, а људи су се утаборили око њега.

Давид упита Ахимелека Хетита и Ависаја, сина Серујина, Јоавовог брата: „Ко ће сићи са мном у табор к Саулу?“

Ависај одговори: „Ја ћу поћи с тобом.“

Давид с Ависајем дође к људима по ноћи. Саул је лежао спавајући у табору. Код узглавља му је било забодено копље. Авенир и људи су спавали око њега.

Ависај рече Давиду: „Данас ти је Бог изручио у руке твога непријатеља. Зато ми сад дозволи да га прободем копљем за земљу једним ударцем, двапут нећу морати."

Давид рече Ависају: „Немој га убити, јер ко ће дићи руку на помазаника Господњег и остати некажњен?" Давид настави: „Живога ми Господа! Господ ће га ударити, било да му дође време да умре, било да оде у рат и погине. Сачувај Господе да дигнем руку на помазаника Господњег. Него узми сад ово копље и крчаг за воду што су код његовог узглавља, па да идемо."

Давид узме копље и крчаг за воду код Сауловог узглавља и они оду. Нико ништа није ни видео ни знао, нити се ико пробудио; сви су спавали, јер је Господ учинио да утону у дубок сан.

Затим је Давид прешао на другу страну и стао на врх једног брда, тако да је било велико растојање између њих. Онда је довикнуо народу и Авениру, сину Неровом, и рекао: „Авенире, хоћеш ли се одазвати?!"

Авенир се одазва: „Ко си ти што дозиваш цара?"

Давид рече Авениру: „Ниси ли ти јунак? Ко ти је раван у Израиљу? Зашто онда ниси чувао свога господара, цара, јер је један од мојих људи дошао да убије цара, твога господара? Није добро то што си учинио. Живога ми Господа, заслужили сте смрт, јер нисте чували свога господара, помазаника Господњег. Погледајте сада царево копље и крчаг за воду који су му били код узглавља!"

Саул је препознао Давидов глас, па је рекао: „Јеси ли то ти, сине мој Давиде?"

Давид одговори: „Мој је глас, господару мој, царе." Давид упита: „Зашто мој господар прогони свога слугу? Шта сам урадио? Какво сам зло скривио? Стога нека господар мој, цар, саслуша речи свога слуге. Ако те је Господ подигао против мене, нека се умилостиви приносом. Али ако то чине људи, нека буду проклети пред Господом. Јер су ме изгнали данас да немам свог дела у баштини Господњој. То је као да су ми рекли: 'Иди и служи другим боговима.' Зато нека се не пролива моја крв пред Господом, јер је цар Израиљев изашао да тражи обичну буву, као да гони јаребицу у планини."

Саул одговори: „Згрешио сам. Врати се, сине Давиде, јер ти више нећу чинити зло, пошто је данас мој живот био драгоцен у твојим очима. Ето, поступио сам неразумно и учинио велику грешку."

Давид одговори: „Ево царевог копља. Нека дође један од момака да га узме. А Господ нека плати сваком човеку по својој правди и верности! Јер Господ те је данас предао у моје руке, али ја нисам хтео да подигнем руку на помазаника Господњег. И, ето, као што је овога дана твој живот био вредан у мојим очима, тако нека мој живот буде вредан у Господњим очима. Он нека ме избави из сваке невоље!“

Тада Саул рече Давиду: „Благословен да си, сине мој Давиде! Заиста ћеш бити успешан и изаћи као победник.“

Давид оде својим путем а Саул се врати у своје место.

Давид рече у себи: „Једног дана ћу ипак погинути од Саулове руке. Боље је за мене да побегнем у земљу Филистејаца. Тада ће Саул престати да ме тражи по израиљским крајевима, па ћу умаћи његовој руци.“

Давид се дигне и оде са шест стотина људи, који су били с њим, Ахису, сину Маоховом, цару Гата. Давид је боравио код Ахиса у Гату, он и његови људи, сваки са својом породицом. Давид је са собом имао своје две жене, Ахиноаму из Језраела и Авигеју из Кармила, Навалову удовицу. Саул је сазнао да је Давид побегао у Гат и више га није тражио.

Давид рече Ахису: „Ако сам стекао твоју наклоност, нека ми се да место у једном од градова у земљи да се настаним. Зашто да твој слуга борави с тобом у царском граду?“

Тог дана му је Ахис дао Сиклаг. Зато Сиклаг припада Јудиним царевима све до данас. Давид је у земљи Филистејаца живео годину и четири месеца.

Давид је излазио са својим људима и пљачкао Гесурце, Герзејце и Амаличане, који су одвајкада били становници земље која се простире од Сура до Египта. Давид је пустошио ту земљу не остављајући у животу ни мушко ни женско. Односио је само ситну и крупну стоку, магарце, камиле и одећу, и враћао се к Ахису.

Кад би Ахис упитао: „Где сте пљачкали данас?“, Давид би одговарао: „У Негеву Јуде“, или: „У Негеву Јерамеила“, или: „У Негеву Кенејаца.“ Давид није остављао у животу ни мушко ни женско да би их довео у Гат, јер је мислио: „Могли би да нас одају и кажу: ’Овако је Давид радио.’“ Давид је имао такав обичај све време док је живео у филистејској земљи. Ахис је имао поверења у Давида говорећи: „Он је заиста постао мрзак своме народу, Израиљу! Зато ће ми бити слуга довека.“

У оно време су Филистејци скупили своју војску за рат, да ратују против Израиља. Ахис рече Давиду: „Знај да ћеш ићи са мном у поход, ти и твоји људи.“

Давид одговори Ахису: „Сад ћеш свакако видети шта ће учинити твој слуга!“

Ахис рече Давиду: „Зато ћу те поставити за свог телохранитеља заувек.“

Самуило је умро и сав га је Израиљ оплакао. Сахранили су га у Рами, у његовом граду. А Саул је био истребио из земље све призиваче духова и видовњаке.

Кад су се Филистејци скупили, дошли су у Сунем и утаборили се. Саул је сабрао све Израиљце, па су се утаборили у Гелвују. Кад је Саул угледао филистејску војску, уплашио се, тако да му се срце јако тресло. Саул је питао Господа за савет, али му Господ није одговорио ни преко снова, ни преко Урима, а ни преко пророка.

Тада Саул рече својим слугама: „Потражите ми жену која призива духове, да одем и упитам је.“ Његове слуге му рекоше:

„Ево, има једна жена у Ен-Дору, која призива духове.“

Тада се Саул прерушио; обукао је другачију одећу и отишао са двојицом слугу. Била је ноћ кад су стигли к жени. Саул рече: „Призови ми једног духа. Подигни ми онога кога ти кажем.“

Жена му одговори: „То знаш шта је Саул учинио, и како је истребио призиваче духова и видовњаке из земље. Зашто ми постављаш замку? Хоћеш ли да ме изручиш смрти?“

Саул јој се закле Господом рекавши: „Тако ми живог Господа, нећеш сносити никакву кривицу због овога.“

Жена упита: „Кога хоћеш да ти подигнем?“

Он одговори: „Подигни ми Самуила.“

Кад је жена угледала Самуила, гласно повика, и рече Саулу: „Зашто си ме обмануо? Ти си Саул!“

Цар јој рече: „Не бој се! Него, шта видиш?“

Жена одговори Саулу: „Видим нешто божанско како се диже из земље.“

„Како изгледа?“ – упита он.

Она одговори: „Излази старац, огрнут плаштом.“

Саул је тада знао да је то Самуило, па је пао лицем до земље и поклонио се.

Самуило рече Саулу: „Зашто си нарушио мој покој и подигао ме?“

Саул одговори: „У великој сам невољи. Филистејци ме нападају, а Бог је одступио од мене; не одговара ми више ни преко пророка, ни преко снова. Зато сам позвао тебе, да ми кажеш шта да радим.“

Самуило одговори: „Зашто питаш мене кад је Господ одступио од тебе и постао ти непријатељ? Господ је учинио с тобом како је рекао преко мене. Господ је истргао царство из твоје руке и дао га твоме ближњему, Давиду. Пошто ниси послушао Господњи глас и ниси извршио Господњи гнев на Амалику, зато ти је Господ данас то учинио. Господ ће предати и Израиљце што су с тобом у руке Филистејцима, те ћете сутра и ти и твоји синови бити са мном. Тако ће Господ предати израиљски табор у руке Филистејцима.“

Саул се истог трена срушио на земљу свом дужином, престрављен Самуиловим речима. А изгубио је и снагу, јер није ништа јео цео дан и целу ноћ.

Кад је она жена дошла к Саулу и видела да је веома уплашен, рекла му је: „Ево, твоја те је слушкиња послушала. Изложила сам свој живот опасности, па сам послушала оно што си ми рекао. Стога послушај глас своје слушкиње: изнећу пред тебе залогај хлеба, па једи. Тако ће ти се вратити снага, па ћеш моћи да се вратиш својим путем.“

Али он је одбио говорећи: „Нећу јести!“

Али како су и његове слуге и жена навалили на њега, послушао их је. Тако је устао са земље и сео на лежај.

А жена је имала код куће угојено теле, па га је брзо заклала. Затим је узела брашно, па је умесила бесквасне хлебове и испекла их. Онда је донела пред Саула и пред његове слуге. Након што су јели, устали су и те исте ноћи отишли.

Филистејци су окупили сву своју војску у Афеку, а Израиљци су се утаборили код извора у Језраелу. Филистејски кнезови су пролазили са својим стотинама и хиљадама, а Давид је са својим људима ишао у позадини с Ахисом. Тада филистејски кнезови рекоше: „Шта раде ти Јевреји овде?“

Ахис одговори филистејским кнезовима: „Није ли то Давид, слуга израиљског цара Саула, који је са мном више од годину дана? Ја нисам нашао на њему никакву ману од дана кад је пребегао до данас.“

Али филистејски кнезови су се наљутили на њега. Рекли су му: „Врати тог човека; нека се врати у место које си му одредио. Нека не иде с нама у битку да нам не би постао непријатељ у бици. Чиме би поново стекао наклоност свога господара ако не главама ових људи? Није ли то онај исти Давид о коме су певали у колу:

’Саул поби своје хиљаде, а Давид десетине хиљада’?“

Ахис позва Давида и рече му: „Живога ми Господа, ти си поштен. Било би ми мило да идеш са мном у ратне походе, јер

нисам нашао на теби никакво зло од дана кад си дошао к мени до овога дана. Ипак, ниси по вољи кнезовима. Зато се врати у миру и немој чинити ништа што би озловољило филистејске кнезове.“

Давид одговори Ахису: „Шта сам урадио? Какву си кривицу нашао на своме слузи од дана кад сам се појавио пред твојим лицем до овога дана, да не могу ићи у бој против непријатеља мога господара, цара?“

Ахис одговори Давиду: „Знам, драг си ми као Анђео Божији, али филистејски кнезови су рекли: ’Он неће ићи с нама у битку.’ Стога порани сутра, ти и слуге твога господара који су дошли с тобом; устаните чим сване, па идите.“

Давид порани са својим људима, па истог јутра крене и врати се у филистејску земљу, а Филистејци оду у Језраел.

Давид и његови људи стигли су трећега дана у Сиклаг, након што су Амаличани извршили упад у Негев и Сиклаг. Напали су Сиклаг и спалили га. Заробили су жене и оне који су били у граду, младо и старо; нису убили никога, него су их одвели и отишли својим путем.

Кад је Давид са својим људима ушао у град, видео је да је град спаљен, и да су њихове жене, синови и ћерке заробљени. Тада су Давид и народ који је био с њим закукали, и плакали су док им није понестало снаге за плакање. Биле су заробљене и обе Давидове жене, Ахиноама из Језраела и Авигеја, Навалова удовица из Кармила. Давид се нашао у великој неприлици, јер су људи претили да ће га каменовати. Наиме, сви су људи били огорчени због својих синова и ћерки. Али Давид се охрабрио у Господу, своме Богу.

Тада Давид рече свештенику Авијатару, сину Ахимелековом: „Донеси Ефод!“ Авијатар донесе Ефод Давиду. Давид је питао Господа за савет: „Да ли да кренем у потеру за том четом пљачкаша? Хоћу ли их стићи?“

Господ му одговори: „Крени у потеру, јер ћеш их свакако стићи и избавити народ.“

Тада је Давид отишао са шест стотина људи, па су дошли до потока Восора, где су неки остали. Давид је наставио потеру са четири стотине људи, а две стотине их је стало, јер су били превише исцрпљени да пређу преко потока Восора.

Тада су у пољу нашли неког Египћанина и одвели га Давиду. Дали су му хлеба да једе и воде да пије. Затим су му дали грудву смокава и два сува грозда. Кад је то појео, опоравио се, јер три дана и три ноћи није јео ни хлеба нити је пио воде.

Давид га упита: „Чији си и одакле си?“

Младић одговори: „Ја сам Египћанин, роб једног Амаличана. Мој ме је господар оставио, јер сам се разболео пре три дана. Ми смо упали у Негев Херета, у Јудина подручја, у Негев Халева и спалили Сиклаг.“

Давид га поново упита: „Можеш ли ме одвести до тих пљачкаша?“ Он одговори: „Закуни ми се Богом да ме нећеш погубити и да ме нећеш изручити моме господару, па ћу те одвести до пљачкаша.“

А када га је одвео доле, гле: они се раширили по свем оном крају једући, пијући и веселећи се због великог плена који су однели из филистејске земље и из Јудине земље. Давид их је тукао од сумрака све до вечери следећег дана. Нико од њих није побегао, осим четири стотине младића који су узјахали камиле и побегли. Давид је избавио све што су Амаличани узели, а избавио је и обе своје жене. Ништа им није нестало, ни мало ни велико, ни синови ни ћерке, ни плен, нити ишта од свега што су им узели; све је то Давид вратио. Давид је присвојио сву ситну и крупну стоку. То стадо су терали испред своје стоке и говорили: „Ово је Давидов плен!“

Затим је Давид дошао к оним двема стотинама, који су били сувише исцрпљени да прате Давида, а које су оставили код потока Восора. Они су изашли у сусрет Давиду и народу који је био с њим. Тада је Давид приступио људима и поздравио их.

Али сви злонамерници и ништарије који су ишли с Давидом проговорише: „Пошто нису ишли с нама, нећемо им дати ништа од плена који смо избавили, него свако нека узме своју жену и децу, па нека иду!“ Тада Давид рече: „Не радите тако, браћо моја, с оним што нам је дао Господ. Он нас је сачувао и предао нам у руке чету пљачкаша који су нас напали. Ко ће вас послушати у овоме? Него, колики део иде ономе који иде у битку, толики део иде ономе који остаје код опреме; делиће на равне части.“ Тако је било од оног дана и надаље. Давид је то увео као уредбу и пропис за сав Израиљ до данашњег дана.

Кад се Давид вратио у Сиклаг, послао је део плена старешинама Јуде, који су му били пријатељи, и поручио: „Ево, ово је поклон за вас од плена Господњих непријатеља.“

То је било за оне у Ветиљу, Рамот-Негеву, Јатиру; Ароиру, Сифмоту, Естемоји; и за оне у Рахалу, Јерамеилу и у кенејским градовима; у Орми, Вор-Асану, у Атаху, у Хеврону и у свим местима где је Давид долазио са својим људима.

Филистејци су ступили у бој против Израиљаца, али су Израиљци побегли пред Филистејцима, па су падали мртви на гори

Гелвуји. Филистејци су притисли Саула и његове синове и убили Јонатана, Авинадава и Малхи-Сува, Саулове синове. Битка се жестоко водила око Саула. А онда су га стрелци погодили и тешко га ранили.

Тада Саул рече своме штитоноши: „Извади свој мач и прободи ме, да не дођу ови необрезани, да ме проболу и наругају ми се.“

Али штитоноша није хтео, јер се веома уплашио. Тада је Саул узео мач и бацио се на њега. Кад је његов штитоноша видео да је Саул мртав, и он се бацио на мач и умро с њим. Тако су онога дана заједно погинули Саул, три његова сина, његов штитоноша и сви његови људи.

Кад су Израиљци на другој страни долине и на другој страни Јордана видели да су Израиљци побегли и да су погинули Саул и његови синови, напустили су своје градове и побегли. Тада су дошли Филистејци и населили се у њима.

Сутрадан, кад су Филистејци дошли да опљачкају мртве, нашли су Саула и његова три сина, који су погинули на гори Гелвуји. Тада су му одсекли главу и скинули оружје с њега. Њих су послали по свој филистејској земљи да разгласе радосну вест по храмовима својих идола и међу народом. Његово оружје су ставили у Аштартин храм, а тело су му обесили на зидине Вет-Сана.

Кад су мештани Јавис-Галада чули шта су Филистејци урадили Саулу, дигли су се сви храбри људи, па су пешачили целу ноћ и скинули Саулово мртво тело и тела његових синова са зидина Вет-Сана. Вратили су се у Јавис и тамо их спалили. Потом су узели њихове кости и сахранили их под тамариском у Јавису. Затим су постили седам дана.

2. Самуилова

Друга књига Самуилова

Након Саулове смрти, Давид се вратио пошто је поразио Амаличане. Давид је остао у Сиклагу два дана. А трећег дана дође неки човек из Сауловог табора. Одећа му је била подерана, а на глави му је била прашина. Кад је дошао к Давиду, бацио се пред његове ноге.

Давид му рече: „Одакле си дошао?“

Овај му одговори: „Побегао сам из израиљског табора.“

Давид га упита: „Шта се догодило? Реци ми!“

Човек одговори: „Народ је побегао из битке, и много је од народа погинуло. Погинуо је и Саул и његов син Јонатан.“

Давид опет упита младића, који му је донео вест: „Како знаш да је мртав Саул и његов син Јонатан?“

Младић, гласник, одговори: „Десило се да сам се нашао на гори Гелвуји, а тамо, Саул се наслонио на своје копље, а бојна кола и коњаници га притисли. Кад се осврнуо око себе, угледао ме је, па ме позвао. ’Ево ме!’ – одазвах се.

Он ме упита: ’Ко си ти?’

’Ја сам Амаличанин’ – одговорио сам му.

Он ми рече: ’Дођи, па стани овде и убиј ме, јер ме је обузела смртна мука, али је душа још у мени.’

Стао сам над њим и убио га знајући да неће преживети након пада. Потом сам узео круну која му је била на глави, и наруквицу с његове руке, и донео их овде своме господару.“

Тада је Давид зграбио своју одећу и раздерао је, а тако и сви људи с њим. Јадиковали су, нарицали и постили до вечери за Саулом и његовим сином Јонатаном, за народом Господњим и за домом Израиљевим, јер су пали од мача.

Давид рече младићу који је донео вест: „Одакле си?“ Овај одговори: „Ја сам Амаличанин, син једног досељеног странца.“

Давид га упита: „Како се ниси бојао да усмртиш помазаника Господњег?“

Тада Давид позва једног од момака и рече му: „Дођи овамо и погуби га!“ Момак га удари и овај умре. Давид му рече: „Твоја крв на твоју главу, јер су твоја уста сведочила против тебе говорећи: ’Убио сам помазаника Господњег.’“

Тада је Давид испевао тужбалицу за Саулом и његовим сином Јонатаном. Рекао је Јудејцима да науче „Песму о луку“, која је записана у Књизи Праведника.

„Слава твоја, Израиљу, изгибе на твојим брдима! Како падоше јунаци? Не причајте то у Гату, не објављујте по улицама Аскалона, да се ћерке филистејске не радују, да ћерке необрезаних не ликују. О, горе гелвујске, не падала роса на вас, киша не натапала поља првина! Јер штит јунака тамо је окаљан, штит Саулов није уљем намазан, већ крвљу палих, и салом ратника. Лук Јонатанов није устукнуо, мач Саулов није се вратио празан. Саул и Јонатан, у животу вољени и мили, ни у смрти нису се растали. Од орлова беху хитрији, од лавова беху снажнији. Ћерке израиљске, за Саулом наричите, који вас је у гримиз и лан одевао, и златним вам накитом хаљине китио. Како ли јунаци падоше усред боја! Јонатан је посечен на твојим брдима. Душа ме боли због тебе, Јонатане, мој брате; драг си мени био веома, љубав ми твоја беше чудеснија од женске љубави. Како падоше јунаци! Како пропаде оружје!“

Након овога Давид је упитао Господа: „Да ли да одем у један од градова Јуде?“

Господ му одговори: „Иди!“

Давид опет упита: „Куда да идем?“

Господ одговори: „У Хеврон.“

Давид оде тамо горе. С њим су такође отишле и његове две жене, Ахиноама из Језраела и Авигеја, Навалова удовица из Кармила. Давид је са собом повео и своје људе, сваког са својом породицом, и тако су се настанили у Хеврону.

Тада су дошли Јудејци и тамо помазали Давида за цара над Јудиним домом. А кад су Давиду јавили да су људи из Јавис-Галада сахранили Саула, Давид је послао гласнике људима из Јавис-Галада и рекао им: „Нека вас Господ благослови, зато што сте учинили ово милостиво дело вашем господару, Саулу, сахранивши га. Нека сад Господ искаже вама милост и верност. Пошто сте то учинили и ја ћу показати доброту према вама. А сад се охрабрите и држите се мушки. Ваш господар Саул је мртав, а мене је дом Јудин помазао да им будем цар.“

Међутим, Авенир, син Неров, заповедник Саулове војске, узме Сауловог сина Исвостеја, одведе га у Маханајим, и зацари га над Галадом, Асуром, Језраелом, Јефремом, Венијамином, и над свим Израиљем.

Исвостеју, Сауловом сину, било је четрдесет година кад је постао цар над Израиљем, а владао је две године. Ипак, дом Јудин је следио Давида. Давид је био цар у Хеврону над домом Јудиним седам година и шест месеци.

Авенир, син Неров, и слуге Исвостеја, Сауловог сина, изађу из Маханајима и дођу у Гаваон. А и Јоав, син Серујин и слуге Давидове изађу и сретну се са њима код гаваонског језера. Једни су стали с једне стране језера, а други са супротне стране.

Авенир рече Јоаву: „Хајде нека устану момци да се такмиче пред нама.“

„Нека устану!“ – рече Јоав.

Они устану и наброје се: дванаест за Венијамина, за Исвостеја и Саула, и дванаест од Давидових слугу. Свако зграби свога противника за главу и зари му нож у бок, и тако заједно падоше. Зато се то место прозвало „Хелкат-Асурим“, а налази се у Гаваону.

Тог дана је дошло до тешке битке, али су Авенир и Израиљци били поражени од Давидових слугу.

Тамо су била и тројица Серујиних синова: Јоав, Ависај и Асаило. Асаило је био хитрих ногу као срна у пољу. Асаило је гонио Авенира; био му је за петама, не скрећући ни десно ни лево.

Опазивши га иза себе, Авенир му рече: „Јеси ли то ти, Асаило?“

„Ја сам“ – одговори он.

Авенир му рече: „Скрени десно или лево, па ухвати једног од момака и узми његово оружје.“ Али Асаило није хтео да престане да га гони. Авенир је опет рекао Асаилу: „Престани да ме гониш! Зашто да те саставим са земљом? Како онда да погледам твом брату Јоаву у лице?“ Пошто је Асаило то одбио, Авенир га је тако ударио задњим делом копља, да му је копље прошло кроз леђа. Асаило је пао тамо и умро на месту. Ко год је дошао на место где је Асаило пао и умро, зауставио би се. Јоав и Ависај су и даље гонили Авенира. Сунце је било на заласку кад су дошли до Аме, која је насупрот Гије, на путу према гаваонској пустињи. Венијаминовци су се сврстали око Авенира у једну чету и зауставили се на врху једне узвишице.

Тада Авенир довикну Јоаву и рече: „Зар ће мач довека прождирати? Зар не видиш да ће исход бити погубан? И колико ће још проћи док не кажеш народу да престане да гони своју браћу?“

Јоав рече на то: „Живога ми Бога, да ниси проговорио, народ би наставио да гони своју браћу све до следећег јутра.“

Тада је Јоав затрубио у трубу, па је сав народ стао; нису више гонили Израиља, и нису се више борили. Авенир и његови људи су целе те ноћи ходали кроз Араву, па су прешли преко Јордана. Затим су прошли сав Витрон и дошли у Маханајим. А Јоав се вратио из потере за Авениром. Кад је окупио сав народ, приметили су да недостаје деветнаест Давидових слугу, и Асаило. Давидове слуге су, пак, побиле три стотине шездесет Венијаминоваца, који су били

Авенирови људи. А Асаила су однели и сахранили га у пећини његовог оца у Витлејему. Јоав и његови људи су ходали целе ноћи и дошли у Хеврон кад је свануо дан.

Дуго се водио рат између дома Сауловог и дома Давидовог, али је дом Давидов све више јачао а дом Саулов слабио.

Давиду су се родили синови у Хеврону:

његов првенац Амнон, од Ахиноаме Језраелке,
други Хилеав, од Авигеје, удовице Навала из Кармила,
трећи Авесалом, син Махе, ћерке Талмаја, гесурског цара,
четврти Адонија, син Агитин,
пети Сефатија, син Авиталин,
и шести Итрам, од Давидове жене Егле.
Ови су се родили Давиду у Хеврону.

У току рата између дома Сауловог и дома Давидовог, Авенир је ојачао свој положај у дому Сауловом. Саул је имао иночу по имену Ресфа, ћерку Ајину. Исвостеј рече Авениру: „Зашто си легао са иночом мога оца?“

Авенир се веома разгневио на Исвостејеве речи, па му је рекао: „Зар сам ја пасја глава из Јуде? И дан данас показујем оданост дому твога оца Саула, његовој браћи и пријатељима, и нисам те изручио у Давидове руке, а ти ми данас налазиш кривицу због једне жене. Нека Бог казни Авенира, и још више, ако не остварим за Давида оно што му се Господ заклео, да ће пренети царство с дома Сауловог и успоставити престо Давиду над Израиљем и Јудом од Дана до Вирсавеје.“

Исвостеј се није усудио да каже ни реч Авениру јер га се плашио.

Авенир је, затим, послао гласнике Давиду у своје име говорећи: „Чија је земља? Склопи савез са мном, па ћу ти помоћи да придобијеш сав Израиљ.“

Давид одговори: „Добро, склопићу савез с тобом. Међутим, захтевам од тебе једно: не појављуј се преда мном ако ми не доведеш Михалу, Саулову ћерку, кад дођеш да ме видиш.“

Давид је послао гласнике Исвостеју, сину Сауловом, говорећи: „Дај ми моју жену Михалу, коју сам испросио за стотину филистејских обрезака.“

Исвостеј је послао по њу, па ју је узео од њеног мужа Фалтила, сина Лаисова. Њен муж је пошао с њом плачући иза ње све до Ваурима. Тада му је Авенир рекао: „Иди, врати се кући.“ И он се врати.

А Авенир је разговарао са израиљским старешинама. Рекао је: „Ви већ дуже времена тражите да Давид буде цар над вама. Учини-

те то сада, јер је Господ обећао Давиду: ’Руком свог слуге Давида избавићу свој народ Израиљ из руку Филистејаца и из руку свих њихових непријатеља.’“

Авенир је разговарао и са Венијаминовцима. Потом је Авенир пренео Давиду у Хеврону да је све то по вољи Израиљу и свем дому Венијаминовом. Кад је Авенир са двадесет људи дошао к Давиду у Хеврон, Давид је приредио гозбу за Авенира и људе који су били с њим. Авенир рече Давиду: „Спремићу се и поћи да окупим сав Израиљ за свог господара, цара, а они ће склопити савез с тобом, па ћеш владати над свиме што хоћеш.“ Затим је Давид отпремио Авенира, те је овај отишао у миру.

Уто се врате Давидове слуге и Јоав из похода, доносећи са собом велики плен. Авенир није више био са Давидом у Хеврону, јер га је Давид отпремио у миру. Кад је дошао Јоав и сва војска с њим, јавили су Јоаву: „Дошао је Авенир, син Неров, к цару који га је отпремио, па је отишао у миру.“

Јоав дође к цару и рече: „Шта си то учинио? Авенир је, ето, дошао к теби. Зашто си га отпремио? А сада је отишао. Зар не знаш да је Авенир, син Неров, дошао да те обмане? Дошао је он да сазна твоје кораке и да открије све што радиш.“

Јоав изађе од Давида и пошаље гласнике за Авениром. Они су га вратили од студенца Сире. Но, Давид није знао за то. Кад се Авенир вратио у Хеврон, Јоав га је повео у страну унутар градских врата да, тобоже, разговара с њим насамо, и онде му задао убод у стомак. Тако је Авенир умро зато што је пролио крв Јоавовог брата Асаила.

Касније, кад је Давид чуо о томе, рекао је: „Ја и моје царство смо довека невини пред Господом за крв Авенира, сина Неровог. Нека кривица падне на Јоава и на сав дом оца његовога. Не понестало у Јоавовом дому људи који пате од излива или губе, људи који се хватају вретена или гину од мача, и људи који немају хлеба.“

Тако су Јоав и његов брат Ависај убили Авенира, зато што је убио њиховог брата Асаила у бици код Гаваона.

Давид рече Јоаву и свему народу који је био с њим: „Раздрите своју одећу и обуците се у кострет, па наричите пред Авениром.“ И Давид је ишао за носилима. Сахранили су Авенира у Хеврону. Цар је гласно плакао на Авенировом гробу, а плакао је и сав народ.

Цар је испевао тужбалицу за Авенира, рекавши:

> „Зар је требало да погине Авенир, као што луда умире? Руке твоје не беху везане, ноге ти не беху окована, а ти паде као од зликоваца.“

Сав је народ наставио да плаче за њим.

Затим је сав народ дошао нудећи Давида да поједе нешто, док је још дан. Али Давид се заклео: „Нека ме Бог казни, и још више, ако окусим хлеба или нешто друго пре заласка сунца.“

Сав је народ примио то к знању и било им је по вољи. И што год је цар чинио било је по вољи свему народу. Тог дана је сав народ, и сав Израиљ, увидео да цар није био умешан у убиство Авенира, Неровог сина.

Цар рече својим слугама: „Не знате ли да је данас пао кнез и велики човек у Израиљу? Данас сам још увек слаб, иако сам помазани цар. Ови људи, Серујини синови, прејаки су за мене. Нека Господ плати зликовцу по његовом злу.“

Кад је Саулов син чуо да је Авенир умро у Хеврону, клонуле су му руке, и сав је Израиљ био у пометњи. А Саулов син је имао два заповедника својих чета. Један се звао Вана а други Рихав. Они су били синови Римона Вирођанина, из Венијаминовог племена. Вирот се, такође, убраја у Венијаминове крајеве. Вирођани су пребегли у Гитајим где су остали као дошљаци до данашњега дана.

А Јонатан, Саулов син, је имао сина, који је био хром на обе ноге. Њему је било пет година кад је из Језраела дошла вест о Саулу и Јонатану. Његова дадиља га је подигла и потрчала, али док је журила да побегне, десило се да је он пао и остао хром. Име му је било Мефивостеј.

Запуте се Вирођани, Рихав и Вана, и дођу у Исвостејеву кућу за дневне жеге. Он се одмарао на кревету у подне. Они уђу у кућу као да узму пшеницу и прободу га у стомак. Затим су Рихав и његов брат Вана побегли.

Ушли су у кућу док је он спавао на свом кревету у својој спаваћој соби. Проболи су га на смрт и одсекли му главу. Главу су узели, па су целе ноћи путовали путем за Араву. Исвостејеву главу су донели Давиду у Хеврон и рекли цару: „Ево главе твога непријатеља Исвостеја, Сауловог сина, који је тражио твој живот. Данас је Господ извршио освету за мога господара, цара, над Саулом и његовим потомством.“

Давид одговори Рихаву и његовом брату Вани, синовима Римона Вирођанина: „Живога ми Господа, који ме је избавио из сваке невоље! Човек који ми је донео вест да је Саул мртав мислио је да ми доноси добру вест. Ја сам га ухватио и погубио у Сиклагу да му платим за вест. Шта ћу тек да урадим са зликовцима који су убили праведног човека у његовој кући и у његовом кревету? Зар да не тражим од вас да платите за његову крв и да вас не истребим са земље?“

Тада Давид даде наредбу момцима и они их погубише. Потом су им одсекли руке и ноге и обесили их код језера у Хеврону. А Исвостејеву главу су узели и сахранили је у Авениров гроб у Хеврону.

Сва су племена Израиљева дошла к Давиду у Хеврон и рекла му: „Ево, ти си наше тело и крв. Па и раније, кад је Саул био цар над нама, ти си водио Израиља у походе. И теби је Господ рекао: 'Ти ћеш бити пастир моме народу, Израиљу; ти ћеш бити владар Израиљу.'“

Све старешине Израиљеве су дошле к цару у Хеврон па су склопили савез са царем Давидом, у Хеврону пред Господом, и помазали Давида за цара над Израиљем.

Давиду је било тридесет година кад је постао цар, а владао је четрдесет година. У Хеврону је владао седам година и шест месеци над Јудом, а у Јерусалиму је владао тридесет три године над свим Израиљем и Јудом.

Цар и његови људи су кренули на Јерусалим против Јевусејаца који су живели у земљи. Они рекоше Давиду: „Нећеш ући овамо! Слепи ће те и хроми одбити.“ Под тим су мислили: „Давид неће ући овде.“ Ипак, Давид је освојио сионску тврђаву, а то *је сад* Давидов град.

Давид је рекао тог дана: „Онај ко порази Јевусејце и заузме прокоп, нека побије слепе и хроме, који су Давидови непријатељи.“ Зато се каже: „Нека слепи и хроми не улазе у Дом *Господњи*.“

Давид се настанио у тврђави коју је назвао Давидов град. Давид је зидао свуда наоколо, од Милона према унутра. Давид је постајао све моћнији, јер је Господ, Бог над војскама, био с њим.

А Хирам, тирски цар, је послао Давиду гласнике и кедровог дрвета, столарима и клесарима који су Давиду саградили дворац. Тада је Давид увидео да га је Господ поставио за цара над Израиљем и да је узвисио његово царство ради свог народа Израиља.

Кад је дошао из Хеврона, Давид је узео себи још иноча и жена из Јерусалима, те му се родило још синова и ћерки. Ово су имена оних који су му се родили у Јерусалиму: Самуја, Совав, Натан и Соломон, Јевар, Елисуја, Нефег, Јафија, Елисама, Елијада и Елифелет.

Кад су Филистејци чули да су Давида помазали за цара над Израиљем, сви су кренули горе да траже Давида. Давид је то чуо, па је отишао доле у склониште. Филистејци дођу и рашире се по рефаимској долини. Тада Давид запита Господа: „Да ли да нападнем Филистејце? Хоћеш ли их предати у моје руке?“

Господ одговори Давиду: „Нападни их, јер ћу их јамачно предати у твоје руке.“

Давид дође у Вал-Фаресим и порази их тамо. Тада је рекао: „Господ је продро кроз моје непријатеље преда мном, као што продире вода.“ Зато се то место прозвало Вал-Фаресим. Филистејци су оставили тамо своје идоле а Давид и његови људи су их однели.

Филистејци се поново попну и рашире се у рефаимској долини. Давид упита Господа, и он му одговори: „Не иди горе, него иди около, иза њих и навали на њих код балзамових стабала. Кад зачујеш звук корака с врха балзамових стабала, крени одлучно, јер ће Господ изаћи пред тобом да удари на филистејски табор.“ Давид учини како му је Господ заповедио и потуче Филистејце од Гаваје до Гезера.

Давид је поново сабрао биране људе из Израиља, њих тридесет хиљада. Спремио се, па је са свим народом који је био с њим отишао да из Вале Јудине донесе Ковчег Божији, који носи име по Господу над војскама који седи над херувимима. Ковчег Божији су донели на новим запрегама из Авинадавовог дома, који је био на брду. Уза и Ахијо, Авинадавови синови, су возили нове запреге. Када су их извезли из Авинадавове куће на брду, са Ковчегом Божијим, Ахијо је ишао испред њега. Давид и сав дом Израиљев се веселио пред Господом уз сваковрсне свирале од чемпресовог дрвета, уз лире, бубњеве, даире, звецкалице и цимбале.

Кад су дошли до Нахоновог гумна, Уза пружи руку и прихвати Ковчег Божији, јер су волови нагнули у страну. Али Господ плану гневом на Узу; Бог га удари на том месту ради његовог преступа, и он паде мртав тамо код Ковчега Божијег.

Давид је био љут због тога што је Господ усмртио Узу, па је прозвао то место *Фарес-Уза*, *и тако се зове* до данас.

Тог дана се Давид уплашио од Господа, па је рекао: „Како Ковчег Господњи да дође к мени?“ Давид није хтео да донесе Ковчег Господњи к себи у Давидов град, него га је однео у кућу Гаћанина Овид-Едома. Ковчег Господњи је остао три месеца у кући Овид-Едома, Гаћанина, и Господ је благословио Овид-Едома и сав његов дом.

Цару Давиду су јавили: „Господ је благословио дом Овид-Едома и све што има због Ковчега Божијег.“ Тада је Давид отишао и донео Ковчег Божији из куће Овид-Едома у Давидов град с весељем. Кад су они што су носили Ковчег Господњи направили шест корака, жртвовали су вола и угојеног овна. Давид је, опасан ланеним ефодом, играо из све снаге пред Господом. Тада су он и сав дом Израиљев преносили Ковчег Господњи уз клицање и уз звуке рогова.

Кад је Ковчег Господњи дошао у Давидов град, Саулова ћерка Михала је погледала доле с прозора. Видевши цара Давида како скаче и игра пред Господом, презрела га је у срцу.

Ковчег Господњи су донели и поставили га на своје место у шатору који је Давид разапео за њега. Тада је Давид принео пред Господом жртве свеспалнице и жртве мира. Кад је Давид завршио с приношењем жртве свеспалнице и жртве мира, благословио је народ у име Господа над војскама. Затим је разделио народу, свем мноштву Израиљеву, и мушкарцима и женама, свакоме по један хлеб, колач од урми и колач од сувог грожђа. Потом се сав народ вратио својим кућама.

Кад се Давид вратио да благослови свој дом, у сусрет му је изашла Михала, ћерка Саулова. Рекла је: „Лепо се прославио данас цар Израиљев кад се распојасао пред слушкињама својих слугу као неки простак!“

А Давид рече Михали: „Ја сам пред Господом играо, пред њим, који ме је изабрао уместо твога оца и свег његовог дома, да ме постави за владара над Господњим народом Израиљем. А ја ћу се понизити и више од овога, и постаћу још мањи у сопственим очима, али ћу у очима слушкиња о којима си говорила бити држан у части.“

Михала, ћерка Саулова, није имала деце до дана своје смрти.

Кад се цар настанио у своме двору, и кад му је Господ дао да отпочине од свих његових непријатеља унаоколо, цар рече пророку Натану: „Ево, погледај, ја живим у двору од кедровине, а Ковчег Божији пребива под шаторским завесама.“

Натан рече цару: „Иди и учини што ти је на срцу, јер је Господ с тобом.“

Али исте ноћи реч Господња дође Натану, говорећи:

„Иди и реци моме слузи Давиду: ’Овако каже Господ: зар ћеш ми ти саградити дом да пребивам у њему? Ја нисам пребивао у дому од дана кад сам извео Израиљце из Египта, па све до данас. Док сам се селио од места до места, Шатор ми је био пребивалиште. Где год сам ишао са свим Израиљцима, јесам ли рекао и једну реч којем од Израиљевих судија, којима сам заповедио да буду пастири мом народу Израиљу: „Зашто ми нисте изградили дом од кедровине?“’

А сад овако реци моме слузи Давиду: ’Говори Господ над војскама: ја сам те одвео с пашњака и од оваца, да будеш владар моме народу Израиљу. Био сам с тобом где год си ишао и затирао сам све твоје непријатеље пред тобом. Ја ћу твоје име учинити вели-

ким, као име великаша на земљи. Одредићу место за мој народ Израиљ и засадити га тамо, па ће становати на свом месту и неће више стрепети, а опаки их више неће мучити као некада, кад сам поставио судије над својим народом Израиљем. Ја ћу ти дати одмор од свих твојих непријатеља.
Господ ти објављује: Господ ће ти сазидати дом. А кад се заврше твоји дани и ти починеш са својим прецима, ја ћу подићи твога потомка после тебе, од тебе самог, и утврдити његово царство. Он ће саградити дом моме имену, а ја ћу заувек утврдити престо његовог царства. Ја ћу му бити Отац, а он ће ми бити син. Кад учини неправду, казнићу га прутем људи, и ударцима потомака људи. Ипак, нећу повући своју милост од њега, као што сам је повукао од Саула, кога сам уклонио испред тебе. Твој дом и твоје царство биће чврсто довека пред тобом, и твој престо ће бити довека утврђен.'"

Натан је пренео Давиду све ове речи и цело виђење.

Тада је цар Давид ушао, сео пред Господа и рекао:
„Ко сам ја, Господе Боже, и шта је мој дом да си ме довео довде? И као да је ово било мало у твојим очима, Господе Боже, него си још говорио о дому свога слуге за далека времена. Зар је човек вредан да га овако учиш, Господе Боже?
Шта још да ти Давид каже? Ти познајеш свога слугу, Господе Боже. Ради твоје речи и по свом срцу учинио си сву ову велику ствар да би је обзнанио своме слузи.
Зато си величанствен, Господе Боже, јер нема никог као што си ти, и нема Бога осим тебе по свему што смо чули својим ушима. И ко је народ као твој народ, као Израиљ, једини народ на земљи чији је Бог отишао да откупи свој народ и да прослави своје име чинећи велика и страшна дела за њих и за своју земљу, откупивши их за себе из Египта, од народа и њихових богова? Ти си подигао себи твој народ Израиљ да ти буде народ довека, и да им ти, Господе, будеш Бог.
А сад, Господе Боже, одржи довека обећање које си дао за свога слугу и за његов дом, и учини како си рекао. Нека се заувек велича твоје име, да би људи рекли: 'Господ над војскама је Бог над Израиљем.' А дом твога слуге Давида нека буде утврђен пред тобом.
Јер ти си, Господе над војскама, Боже Израиљев, открио ово своме слузи, рекавши: 'Ја ћу ти подићи дом.' Зато се твој слуга усудио да ти се помоли овом молитвом. А сад, Господе Боже, ти си Бог и твоје су речи истина; ти си дао своме слузи добро

обећање. Нека ти, стога, буде по вољи да благословиш дом свога слуге да остане довека пред тобом, јер ти си то рекао, Господе Боже. Нека дом твога слуге буде благословен твојим благословом довека."

После тога Давид је потукао Филистејце и покорио их. Давид је узео Метег-Аму из руку Филистејаца.

Давид је такође поразио и Моавце. Он их је полегао по земљи, а онда их је измерио конопцем: две дужине конопца оних које треба усмртити, и једна дужина конопца оних које треба оставити у животу. Моавци су постали Давидови поданици, па су му плаћали данак.

Давид је потукао и Адад-Езера, сина Реовова, совског цара, док је овај ишао да поврати своју власт уз реку Еуфрат. Давид је заробио од њега хиљаду седам стотина коњаника и двадесет хиљада пешака. Давид је подрезао жиле свим коњима, осим једне стотине коју је задржао.

Арамејци из Дамаска дођу у помоћ Адад-Езеру, совском цару, али Давид поби Арамејцима двадесет две хиљаде људи. Давид је поставио војне таборе у Араму дамаштанском; Арамејци су постали Давидови поданици, па су му доносили данак. Господ је давао победу Давиду где год је ишао.

Давид је од Адад-Езерових слугу узео златне штитове и донео их у Јерусалим. А из Адад-Езерових градова, Ветаха и Виротаја, цар Давид је однео огромну количину бронзе.

Кад је Тоја, цар аматски, чуо да је Давид потукао сву Адад-Езерову војску, послао је свога сина Јорама цару Давиду, да га поздрави и да му честита што је заратио против Адад-Езера и поразио га. Наиме, Адад-Езер је ратовао против Тоје. Јорам је са собом донео предмете од сребра, злата и бронзе.

Цар Давид је и њих посветио Господу, као што је посветио сребро и злато свих народа које је покорио: Едомаца, Моаваца, Амонаца, Филистејаца, Амаличана и плен од Адад-Езера, сина Реововог, совског цара.

Давидово име је постало славно кад се вратио након што је поразио Едомце у Сланој долини, њих осамнаест хиљада.

У Идумеји је свуда поставио војне таборе. Тако су сви Едомци постали Давидови поданици. Господ је давао победу Давиду где год је ишао.

Давид је владао над целим Израиљем, судећи и делећи правду целом свом народу.

Јоав, син Серујин, био је над војском, а Јосафат, син Ахилудов, био је дворски саветник. Садок, син Ахитувов и Ахимелек, син Авијатаров, били су свештеници. Сораја је био писар. Венаја, син Јодајев, је био над Херећанима и Фелећанима, а Давидови синови су били кнезови.

Давид рече: „Да ли је још неко преостао из Сауловог дома, да му искажем милост ради Јонатана?“

А у Сауловом дому је био неки слуга по имену Сива. Кад су га позвали пред Давида, цар му рече: „Јеси ли ти Сива?“

Он одговори: „Твој сам слуга.“

Цар га упита: „Је ли преостао још неко из Сауловог дома, да му искажем Божију милост?“

Сива одговори цару: „Преостао је један Јонатанов син, који је хром на обе ноге.“

„Где је он?“ – упита цар.

„Ено, он је у кући Махира, сина Амиловог, у Ло-Девару“ – одговори Сива цару.

Тада је цар послао по њега, па су га довели из куће Махира, сина Амиловог, из Ло-Девара. Кад је Мефивостеј, син Јонатана, Сауловог сина, дошао пред Давида, пао је ничице пред њим и поклонио му се.

Давид рече: „Мефивостеју!“

„Ево, твој сам слуга!“ – одговори он.

Давид му рече: „Немој се плашити, јер ћу ти исказати милост ради твога оца Јонатана. Вратићу ти сву земљу твога деде Саула, а ти ћеш увек јести хлеб за мојим столом.“

Мефивостеј се поклони, па рече: „Ко је твој слуга, да обраћаш пажњу на мртвог пса као што сам ја?“

Цар је, затим, позвао Сиву, Сауловог слугу, и рекао му: „Све што је припадало Саулу и његовом дому дао сам унуку твога господара. Ти ћеш обрађивати земљу за њега заједно са твојим синовима и твојим слугама, и доносити урод унуку свога господара, да би имао храну. А Мефивостеј ће увек јести хлеб за мојим столом.“ Сива је имао петнаест синова и двадесет слугу.

Сива рече цару: „Твој слуга ће учинити онако како му је његов господар заповедио. Мефивостеј ће јести за мојим столом, као један од царевих синова.“

Мефивостеј је имао малог сина који се звао Миха. Сви који су живели у Сивином дому су служили Мефивостеју. Мефивостеј је живео у Јерусалиму пошто је увек јео за царевим столом. Он је био хром на обе ноге.

После овога је умро цар Амонаца, а уместо њега се зацарио његов син Анун. Давид рече: „Показаћу наклоност према Ануну, Насовом сину, као што је његов отац показао наклоност према мени.“ Давид је изразио своје саучешће преко својих слугу.

Тако су Давидови посланици дошли у земљу Амонаца. Али амонски кнезови рекоше своме господару Ануну: „Мислиш ли да ти је Давид послао гласнике да ти изјаве саучешће како би исказао част твоме оцу? Није ли послао своје слуге с намером да испита и извиди град како би га срушио?“

Тада је Анун ухватио Давидове слуге и обријао им пола браде и одсекао им одећу до пола, све до задњице, и послао их натраг.

Кад су то јавили Давиду, он је послао неког да им изађе у сусрет, јер су били веома осрамоћени. Цар им је рекао: „Останите у Јерихону, док вам не нарасте брада, па се вратите.“

Кад су Амонци видели да су се замерили Давиду, послали су посланство и унајмили Арамејце из Вет-Реова и Сове, двадесет хиљада војника, цара Махе са хиљаду људи и дванаест хиљада људи из Това.

Чувши ово, Давид је послао Јоава са свом војском, најбољим ратницима. Амонци су изашли и сврстали се у бојни ред пред вратима, док су Арамејци из Сове и Реова, и људи из Това и Махе, били засебно на пољу.

Кад је Јоав видео да ће се битка против њега водити с две стране, спреда и позади, изабрао је известан број најврснијих војника у Израиљу и сврстао их у бојни ред насупрот Арамејаца. Осталу војску је дао своме брату Ависају, који их је сврстао у бојни ред насупрот Амонаца. Рекао је: „Ако Арамејци буду јачи од мене, ти ми притеци у помоћ, а ако Амонци буду јачи од тебе, ја ћу теби доћи у помоћ. Држи се храбро! Покажимо се јуначки ради нашег народа и ради градова нашег Бога, а Господ ће учинити што му је по вољи.“

Јоав и народ који је био са њим почели су да се примичу, да се сукобе са Арамејцима, али они су се разбежали пред њима. Кад су Амонци видели да су Арамејци побегли, побегли су пред Ависајем и ушли у град. Пошто се вратио из борбе са Амонцима, Јоав је дошао у Јерусалим.

Кад су Арамејци видели да их је Израиљ разбио, поново су се сабрали. Адад-Езер је послао гласнике, па је сабрао Арамејце с друге стране реке. Они су дошли у Хелам на челу са Соваком, заповедником Адад-Езерове војске.

Кад су то јавили Давиду, он је сабрао сав Израиљ, и прешавши преко Јордана, дошао у Хелам. Арамејци су се сврстали у бојни ред

против Давида и упустили се у бој с њим. Међутим, Арамејци побегоше пред Израиљем. Давид је побио седам стотина арамејских возача бојних кола, и четрдесет хиљада коњаника. Смртно је ранио и Совака, заповедника Адад-Езерове војске, који је умро тамо. Кад су сви цареви, који су били Адад-Езерови поданици, видели да су поражени пред Израиљем, склопили су мир с Израиљем, па су им постали поданици.

Од тада су се Арамејци прибојавали да помогну Амонцима.

У пролеће, у време кад цареви одлазе у рат, Давид је послао Јоава са својим слугама и са свим Израиљем. Они су побили Амонце и опколили Раву. Али Давид је остао у Јерусалиму.

Једног дана у предвечерје, Давид устане са своје постеље и прошета се по крову царског двора. С крова је угледао жену како се купа. Жена је била веома лепа. Давид је послао човека да се распита о жени, и било му је јављено: „Није ли то Витсавеја, ћерка Елијамова, жена Уније Хетита?“ Тада је Давид послао гласнике да је доведу. Када је дошла к њему, он леже с њом баш кад се очистила од своје месечне нечистоће. Затим се вратила кући. Жена је затруднела, па је послала поруку Давиду: „Трудна сам.“

Тада је Давид послао поруку Јоаву: „Пошаљи ми Уријa Хетита.“ Јоав пошаље Уријa Давиду. Кад је Урија дошао к њему, Давид га упита како је Јоав и народ, и како иде рат.

Давид рече Урији: „Сиђи у своју кућу и опери своје ноге.“ Урија изађе из царевог двора, а иза њега су носили царев дар. Али Урија леже на улаз царевог двора, заједно са свим слугама свога господара, те није сишао својој кући.

Кад су Давиду јавили да Урија није отишао кући, Давид рече Урији: „Зар ниси тек дошао с пута? Зашто ниси отишао кући?“

Урија одговори Давиду: „Ковчег, Израиљ и Јуда бораве у шаторима, а мој господар Јоав и слуге мога господара логорују на отвореном пољу. Како, онда, да одем својој кући да једем и пијем, и да спавам са својом женом? Тако ми твога живота и твоје душе, ја нећу учинити тако нешто.“

Давид рече Урији: „Остани овде још данас, а сутра ћу те отпремити.“ Тако је Урија остао тог дана и сутрадан у Јерусалиму. Давид га је позвао да једе и пије с њим, па га је напио. Али увече Урија изађе и легне на свој лежај са слугама свога господара; није отишао својој кући.

Ујутро је Давид написао Јоаву писмо и послао га по Урији. У писму је написао: „Ставите Урију напред где је битка најљућа, а онда се повуците иза њега, па нека буде погођен и нека погине.“

И тако, док је Јоав опседао град, поставио је Урију на место где је знао да се налазе најбољи ратници. Људи из града изађу и упусте се у битку са Јоавом. Од народа је пало неколико Давидових слугу, а погинуо је и Урија Хетит.

Тада је Јоав послао Давиду све вести о бици. Заповедио је гласнику: „На крају, кад саопштиш цару све вести о рату, а цар се разгневи, па ти каже: 'Зашто сте се толико примакли граду да ратујете? Зар нисте знали да ће гађати са зидина? Ко је убио Авимелеха, Јероваловог сина? Није ли то била жена која је бацила на њега млински камен са зидина Тевеса?', тада реци: 'Погинуо је и твој слуга Урија Хетит.'"

Гласник оде. Кад је дошао, испричао је Давиду све ради чега га је Јоав послао. Гласник рече Давиду: „Људи су били јачи од нас; изашли су напоље на нас, али смо их потиснули до градских врата. Стрелци су гађали твоје слуге са зидина, те су неке цареве слуге изгубиле живот, а погинуо је и Урија Хетит."

Давид рече гласнику: „Овако реци Јоаву: 'Нека те то не мучи, јер мач покоси сад овог сад оног. Навали јаче на град и уништи га.' То ће га охрабрити."

Кад је Уријина жена чула да је Урија мртав, жалила је за својим мужем. А кад је прошло време жаљења, Давид је послао по њу и довео је у свој дом. Она му је постала жена и родила му је сина. Али то што је Давид учинио било је зло у Господњим очима.

Господ је послао пророка Натана к Давиду. Кад је дошао к њему, рекао му је: „У једном граду су живела два човека. Један је био богат, а други сиромашан. Богаташ је имао веома много ситне и крупне стоке. Сиромах није имао ништа осим једног женског јагњета које је купио. Он га је одгојио и оно је расло заједно са њим и његовом децом. Јело је од његове хране, пило из његове чаше и спавало у његовом наручју; било му је као ћерка.

Једном је богаташу дошао путник. Њему је било жао да узме грло од своје ситне или крупне стоке да угости госта који му је дошао, па је узео сиромахово јагње и зготовио га за човека који му је дошао."

Давид се страховито разгневио на тог човека. „Живога ми Господа – рече он Натану – човек који је то учинио заслужује смрт! Има да плати четвороструко за јагње зато што је учинио овакву ствар, и није показао самилост."

Натан рече Давиду: „Ти си тај човек! Зато говори Господ, Бог Израиљев: 'Ја сам те помазао за цара над Израиљем, и избавио сам те из Саулове руке. Дао сам ти кућу твога господара и жене твога

господара у твоје крило, и дао сам ти дом Израиљев и Јудин. А да ти је то било мало, ја бих ти дао и више. Зашто си презрео реч Господњу и учинио што је зло у његовим очима? Посекао си мачем Уријa Хетита а његову жену си узео себи за жену. Убио си га мачем Амонаца. Због тога се мач никада неће одмаћи од твога дома, јер си ме презрео и јер си узео жену Уријe Хетита да ти буде жена.'

Говори Господ: 'Ево, подижем на тебе невољу из твог дома, па ћу на твоје очи узети твоје жене и дати их твом ближњему, који ће спавати с твојим женама усред бела дана. Ти си то учинио тајно, а ја ћу учинити ово пред свим Израиљем усред бела дана.'"

Давид рече Натану: „Згрешио сам Господу."

Натан рече Давиду: „Господ ти је опростио грех: нећеш умрети. Ипак, пошто си овим делом подстакао непријатеље Господње на презир, сигурно ће умрети син који ти се родио."

Потом се Натан вратио својој кући. А Господ удари дете које је Уријина жена родила Давиду, и оно се тешко разболи. Давид се молио Господу за дете; Давид је постио, па је ушао у кућу и преноћио на земљи. Старешине његовог дома су стајале око њега настојећи да га подигну са земље, али он није хтео, нити је хтео да једе с њима.

Седмога дана је дете умрло. Давидове слуге су се бојале да му јаве да је дете мртво, јер су говорили: „Говорили смо му док је дете било живо, па нас није слушао; како да му кажемо да је дете умрло? Учиниће неко зло."

Кад је приметио да слуге шапућу, Давид је схватио да је дете умрло. Давид упита своје слуге: „Да ли је дете умрло?"

Они одговорише: „Умрло је."

Тада је Давид устао са земље, умио се и пресвукао у другу одећу. Затим је ушао у Дом Господњи и поклонио се. Онда је отишао у своју кућу и тражио да му изнесу храну, те је јео.

Његове слуге му рекоше: „Зашто ово радиш? Док је дете било живо, постио си и плакао, а сад кад је дете мртво, ти устајеш и једеш."

Он одговори: „Док је дете још било живо, постио сам и плакао, мислећи: 'Ко зна? Можда ће се Господ смиловати, па ће дете остати у животу.' Али сада кад је мртво, зашто да постим? Зар могу да га вратим? Ја ћу отићи к њему, али оно се неће вратити мени."

Давид је, затим, утешио своју жену Витсавеју. Он је отишао к њој и легао с њом, а она је родила сина коме је он дао име „Соломон". Господ га је волео, па је то објавио преко пророка Натана, који му је, ради Господа, дао име „Једидија".

Јоав је напао Раву амонску и заузео царски град. Затим је послао гласнике Давиду, рекавши: „Напао сам Раву и заузео градски водовод. Стога, скупи сад народ, опколи град и заузми га; иначе ћу ја освојити град, па ће бити назван по мени.“

Скупивши сав народ, Давид је отишао у Раву, напао је и освојио. *Давид* је с Молохове главе скинуо круну с драгим каменом, која је била тешка таланат злата. Ставише је да краси Давидову главу. Из града је однео и врло велики плен. Одвео је и народ који је живео у њему и поставио га да ради с тестерама, гвозденим пијуцима и гвозденим секирама, а друге је послао да раде у цигланама. Тако је урадио са свим амонским градовима. Потом се Давид са свим народом вратио у Јерусалим.

А ово се догодило после тога: Авесалом, Давидов син, је имао лепу сестру по имену Тамара. У њу се заљубио Давидов син Амнон.

Амнон је толико патио да се разболео због своје сестре Тамаре, јер је била девица. Амнону се чинило немогућим да јој учини било шта.

Али Амнон је имао пријатеља по имену Јонадав, који је био син Давидовог брата Шиме. Јонадав је био веома домишљат човек.

Он га упита: „Зашто тако венеш из дана у дан, царев сине? Зашто ми не кажеш?“

Амнон му рече: „Заљубио сам се у Тамару, сестру мога брата Авесалома.“

Јонадав му рече: „Лези у свој кревет и учини се болестан. Кад дође твој отац да те види, ти му реци: ’Дозволи да дође моја сестра Тамара и нахрани ме. Нека припреми јело пред мојим очима, да видим, па ћу јести из њене руке.’“

Амнон легне и учини се болестан. Кад је цар дошао да га види, Амнон рече цару: „Дозволи да дође моја сестра Тамара и направи пар колача пред мојим очима, па ћу јести из њене руке.“

Давид посла Тамару у двор и рече: „Иди, молим те, у кућу твога брата Амнона, и припреми му јело.“ Тамара оде у кућу свога брата Амнона, који је лежао. Узела је тесто и умесила колаче пред његовим очима, па их је испекла. Затим је узела тепсију и изнела је пред њега, али је он одбио да једе.

Тада Амнон рече: „Нека изађу сви који су код мене!“ Тако су изашли сви који су били код њега. Амнон рече Тамари: „Донеси ми јело у собу, па ћу јести из твоје руке.“ Тамара узме колаче које је направила и донесе их своме брату Амнону у собу. Кад му је принела да једе, он је зграби и рече јој: „Дођи, сестро моја, лези са мном.“

Али Тамара му рече: „Немој ме обешчастити, брате мој, јер се тако нешто не ради у Израиљу. Не чини такву срамоту! Куда бих ја ишла са својом срамотом? А ти би био као један од безумника у Израиљу. Молим те, стога, говори с царем, јер он ме неће ускратити теби.“ Међутим, он није хтео да је послуша, него је свладао и легао с њом.

Тада је Амнона обузела силна мржња према њој, тако да је мржња према њој била већа од љубави коју је имао за њу. Амнон јој рече: „Дижи се! Одлази!“

Она рече на то: „Не чини то, јер ће то што ме тераш бити веће зло од онога које си ми учинио.“

Али он није хтео да је послуша, него је позвао момка који га је послуживао и рекао му: „Отерај ову од мене! Избаци је и закључај врата за њом!“ А она је имала на себи дугачку хаљину с рукавима, какве су носиле цареве ћерке док су биле девојке. Тада је Тамара посула главу пепелом, и раздерала дугу хаљину коју је носила; ставила је руку на главу и отишла кукајући путем наглас.

Њен брат Авесалом је упита: „Да није Амнон, твој брат, био с тобом? Сад, сестро моја, ћути; брат ти је; не узимај то к срцу.“ И тако је Тамара остала осамљена у дому свога брата Авесалома.

Кад је цар Давид чуо о свему овоме, веома се разгневио. Авесалом није рекао Амнону ни реч, ни добру ни лошу. Наиме, Авесалом је мрзео Амнона зато што је обешчастио његову сестру Тамару.

Две године касније Авесалом је стригао овце у Вал-Асору код Јефрема, па је позвао све цареве синове. Авесалом дође к цару и рече: „Ево, сад се стрижу овце твоме слузи; нека цар и његове слуге изволе да дођу са слугом твојим.“

Цар одговори Авесалому: „Не, сине мој, немој да идемо сви, да ти не будемо на терет.“ Авесалом га је упорно молио, али он није хтео. Ипак, благословио га је.

Тада Авесалом рече: „Ако ти нећеш, нека мој брат Амнон пође са нама.“

Цар му рече: „Зашто да иде с тобом?“ Но, пошто га је Авесалом упорно молио, послао је Амнона и све цареве синове.

Тада Авесалом нареди својим момцима: „Пазите! Кад се Амнон развесели од вина, а ја вам кажем: ’Ударите Амнона!’, тада га убијте. Не бојте се! Нисам ли вам ја то заповедио? Будите храбри и јуначни!“

Авесаломови момци учинише Амнону како им је Авесалом наредио. А сви цареви синови устадоше, узјахаше сваки своју мазгу и побегоше.

Док су они били на путу, дошла је вест до цара: „Авесалом је побио све цареве синове, те ни један није преживео.“ Тада је цар раздерао своју одећу и легао на земљу, и све његове слуге су стајале раздеране одеће.

Али Јонадав, син Шиме, Давидовог брата, рече: „Нека мој господар не мисли да су побијени сви младићи – цареви синови; мртав је само Амнон. Наиме, Авесалом се заклео да ће то учинити оног дана кад је Амнон обешчастио његову сестру Тамару. Зато нека се мој господар, цар, не узнемирава, мислећи да су сви цареви синови мртви; само је Амнон мртав.“

Међутим, Авесалом је побегао.

А кад је момак који је осматрао погледао, видео је велико мноштво како иде путем иза њега, падином планине.

Јонадав рече цару: „Ево, долазе цареви синови; испало је онако како је твој слуга рекао.“

Тек што је он довршио, дошли су цареви синови и гласно заплакали. Горко су плакали и цар и његове слуге.

А Авесалом је побегао Талмаји, сину Амијуда, цара гесурског. Давид је, пак, сваки дан жалио за својим сином.

Пошто је Авесалом побегао у Гесур, остао је тамо три године. Кад се утешио због Амнонове смрти, цар је чезнуо за Авесаломом.

Али Јоав, син Серујин, је знао да је царево срце наклоњено Авесалому. Стога је Јоав послао да му доведу једну мудру жену из Текује. Он јој рече: „Претварај се да си у жалости: обуци се у жалбену одећу и не мажи се мирисним уљем, као жена која многе дане жали за покојником. Потом иди цару и реци му ове речи.“ Јоав јој је рекао шта да каже.

Кад је жена из Текује дошла цару, пала је ничице на земљу, поклонила се и рекла: „Помагај, царе!“

Цар јој рече: „Шта те *мучи*?“

Она одговори: „Ја сам удовица; муж ми је умро. Твоја је слушкиња имала два сина. Њих двојица су се потукли у пољу, а није било никог да их растави. Један је ударио другог и убио га. Тада се цела породица дигла на твоју слушкињу, говорећи: ’Дај тог братоубицу да га погубимо ради живота који је одузео своме брату! Истребимо га иако је наследник!’ Међутим, тако ће ми угасити једину жеравицу која ми је остала, те се моме мужу неће сачувати ни име ни потомство на земљи.“

Цар рече жени: „Иди кући, а ја ћу издати наредбу у твоју корист.“

Жена из Текује рече на то цару: „Господару мој, царе, нека кривица падне на мене и на дом мога оца; а цар и његов престо су недужни.“

Цар рече: „Ако ти неко запрети, ти га доведи мени; тај те више неће узнемиравати.“

А она рече: „Нека цар то спомене Господу, твоме Богу, да крвни осветник не учини још горе зло, те затре мог сина.“

Он рече: „Живога ми Господа, твоме сину неће пасти ни длака с главе!“

Тада жена рече: „Дозволи да твоја слушкиња каже још нешто моме господару, цару.“

Он јој рече: „Реци.“

Она рече: „Зашто си наумио да урадиш исту ствар против народа Божијег? Доносећи овакву одлуку, цар осуђује самог себе, пошто не враћа онога кога је изгнао. Јер, ми морамо умрети; ми смо као вода кад се проспе на земљу, те се не може скупити. Но, Бог не узима живот, већ је изнашао начине да изгнани не остане у изгнанству.

Ја сам, стога, дошла да кажем ово цару, своме господару, јер ме је народ уплашио. А твоја слушкиња је помислила: ’Обратићу се цару; можда ће цар учинити што његова слушкиња тражи. Наиме, цар ће чути, па ће избавити своју слушкињу из руку човека који хоће да истреби мене и мог сина с наследства Божијег.’

Мислила је твоја слушкиња: ’Реч мога господара, цара, ће ме умирити, јер је мој господар, цар, као Анђео Господњи, који разликује добро од зла. Нека Господ, Бог твој, буде с тобом.’“

Тада цар одговори жени: „Немој затајити од мене ништа што ћу те питати.“

Она одговори: „Нека мој господар говори.“

Цар упита: „Да ли су Јоавови прсти заједно с тобом у целој овој ствари?“

Она одговори: „Живота ми твога, господару мој, царе, све је онако како је мој господар, цар, рекао; од тога се не може ни лево ни десно. Јесте, твој слуга Јоав ми је то заповедио; он ми је рекао да кажем све ове речи. Твој слуга Јоав је то учинио да би приказао ствар с друге стране, али мој господар је мудар као Анђео Божији, па зна све што се дешава у земљи.“

Тада цар рече Јоаву: „Ево, урадићу то. Иди и доведи младића Авесалома.“

На то је Јоав пао ничице на земљу, поклонио се и благословио цара, говорећи: „Данас твој слуга зна да сам нашао благонаклоност

пред тобом, господару мој, царе, јер је цар учинио што је његов слуга тражио.“

Јоав је, затим, устао и отишао у Гесур, па је довео Авесалома у Јерусалим. Међутим, цар рече: „Нека се врати у своју кућу, али преда мном нека се не појављује.“ Тако се Авесалом вратио у своју кућу, али пред царем се није појављивао.

А у целом Израиљу није било човека кога су више хвалили због његове лепоте од Авесалома. На њему није било мане од темена до пете. Он је шишао своју косу на крају године, јер му је била тешка. Коса му је била тешка две стотине шекела царске мере.

А Авесалом је имао три сина и једну ћерку, по имену Тамара, која је била веома лепа жена. Авесалом је живео у Јерусалиму две године а да се није појавио пред царем.

Тада је Авесалом послао по Јоава, да би га послао цару, али он није хтео да дође к њему. Послао је по њега и други пут, али овај опет није хтео да дође. Авесалом рече својим слугама: „Јоавово поље је поред мога, а јечам је још на њему. Идите и запалите га!“ Тако Авесаломове слуге запале поље.

Тада се Јоав диже и дође Авесалому у кућу, па му рече: „Зашто су твоје слуге запалиле моје поље?“

Авесалом одговори Јоаву: „Ето, ја сам ти послао поруку: дођи овамо да те пошаљем к цару да кажеш: ’Зашто сам се вратио из Гесура? Било би ми боље да сам остао тамо!’ Зато ми допусти да видим цара, па ако сам крив за нешто, нека ме погуби!“

Јоав оде цару и јави му, те цар позва Авесалома. Кад је дошао цару, поклонио се лицем до земље пред њим, а цар је пољубио Авесалома.

Након овога је Авесалом набавио кочије и коње, и педесет људи да трче испред њега. Авесалом је устајао рано и стајао крај пута код градских врата. Кад год је неки човек дошао цару да пресуди какав спор, Авесалом би га позвао и рекао му: „Из којег си места?“ Кад би човек одговорио: „Твој слуга је из једног од Израиљевих племена“, Авесалом би му рекао: „Види, твој случај је добар и праведан, али нема никог да те саслуша код цара.“ Затим би рекао: „Е, кад бих ја био постављен за судију у земљи! Тада би сваки човек који има спор, или жалбу, могао да дође к мени, и ја бих му доделио правду.“

А кад би му неко приступио да му се поклони, он би пружио своју руку, те би га ухватио, и пољубио. Овако је поступао са сваким Израиљцем који би долазио цару по правду. Тако је Авесалом придобио за себе срца Израиљаца.

На крају четврте године, Авесалом рече цару: „Допусти ми да одем у Хеврон и извршим завет који сам заветовао Господу. Јер кад је твој слуга био у Гесуру арамејском, ја сам учинио завет рекавши: ’Ако ме Господ врати у Јерусалим, ја ћу служити Господу.’“

Цар му рече: „Пођи у миру!“ Он се диже и оде у Хеврон.

Међутим, Авесалом је послао уходе по свим израиљским племенима, рекавши: „Кад чујете глас трубе, ви реците: ’Авесалом се зацарио у Хеврону!’“ Са Авесаломом је отишло две стотине људи из Јерусалима, који су били позвани. Они су отишли недужне савести, не знајући ништа о свему овоме. Док је Авесалом приносио жртве, послао је по Ахитофела Гилоњанина, Давидовог саветника, да дође из свог града Гила. Завера је била јака, јер је народ у све већем броју пристајао уз Авесалома.

Тада је дошао гласник Давиду и рекао: „Срце Израиљаца се окренуло за Авесаломом.“

Давид рече свим својим слугама који су били с њим у Јерусалиму: „На ноге! Бежимо, иначе нећемо побећи од Авесалома! Кренимо што брже, да не пожури он, па нас стигне и изручи нас пропасти, а град посече мачем!“

Цареве слуге рекоше цару: „Шта год наш господар одлучи, твоје слуге су ти на располагању!“

Цар је кренуо пешице са свим својим домом, осим десет својих иноча, које је оставио да чувају двор. Кад је цар изашао, сав га је народ пратио. Зауставили су се код последње куће. Све су његове слуге ступале уз њега; а и сви Херећани и Фелећани; и сви Гаћани, шест стотина људи, који су дошли за њим из Гата, ступали су пред царем.

Цар рече Итају, Гаћанину: „Зашто и ти идеш с нама? Врати се и остани са царем; ти си странац, и још изгнаник из своје земље. Јуче си дошао, па зар данас да те водим да се потуцаш с нама? Ја идем зато што морам да идем. Зато се врати и поведи своју браћу са собом. Нека милост и верност Господња буду с тобом.“

Итај одговори цару: „Живога ми Господа, и жив био мој господар цар, где год буде мој господар цар, водило то у смрт или живот, тамо ће бити и твој слуга!“

Давид рече Итају: „Хајде онда!“ Тако Итај Гаћанин крену, а са њим и сви његови људи са својом нејачи.

Цела земља је гласно плакала, док је сав народ пролазио. Кад је цар прешао преко потока Кидрона, прешао је и сав народ идући према пустињи.

Тамо је био и Садок са свим Левитима, који су носили Ковчег савеза Божијег. Они су спустили Ковчег Божији док сав народ није изашао из града. И Авијатар је дошао горе.

Тада цар рече Садоку: „Врати Ковчег Божији у град. Ако нађем наклоност у Господњим очима, он ће ме довести натраг, и дати ми да видим и Ковчег и његово боравиште. Али ако ми каже: 'Ниси ми по вољи', ево ме, па нека чини са мном што сматра за добро."

Цар још рече Садоку, свештенику: „Зар не разумеш? Врати се у град у миру с ваша два сина, твојим сином Ахимасом и Јонатаном, Авијатаровим сином. Ево, ја ћу се задржати у пустињи, код речних газова, док не дође од вас порука да ме обавести."

Тада су Садок и Авијатар вратили Ковчег Божији у Јерусалим, и остали тамо.

А Давид се пењао уз Маслинску гору; ишао је бос и плакао покривене главе. И сав народ који је био с њим покрио је главу и ишао плачући. Уто су Давиду јавили да је Ахитофел међу завереницима са Авесаломом. Давид рече: „О, Господе, обрати Ахитофелов савет у лудост!"

Кад се Давид успео на врх, где се народ клањао Богу, дочекао га је Хусај Аркијанин, с подераном одећом и с прашином на глави. Давид му рече: „Ако пођеш са мном, биће ш ми на терет. Али, ако останеш у граду и кажеш Авесалому: 'Бићу твој слуга, царе. Био сам слуга твога оца, а сада ћу бити твој слуга', моћи ћеш да осујетиш Ахитофелов савет ради мене. Зар нису тамо с тобом свештеници Садок и Авијатар? Шта год да чујеш у царевом дому, јави свештеницима Садоку и Авијатару. Ено, тамо су и њихова два сина, Садоков син Ахимас и Авијатаров син Јонатан. Извести ме по њима о свему што чујеш."

Давидов пријатељ Хусај је дошао у град баш кад је Авесалом ушао у Јерусалим.

Кад је Давид мало одмакао од врха, дошао му је у сусрет Сива, Мефивостејев слуга, с паром оседланих магараца, на којима је било две стотине хлебова, стотину грудви сувог грожђа, стотину плодова летњег воћа и мешина вина.

Цар рече Сиви: „Шта си наумио с овим?"

Сива одговори: „Магарци су да их царев дом јаше, хлеб и летње воће је да их момци једу, а вино је да га пију они који малакшу у пустињи."

„А где је син твога господара?" – упита цар.

Сива одговори: „Ето, он је остао у Јерусалиму, јер каже: 'Данас ће ми дом Израиљев вратити царство мога деде.'"

Цар на то рече: „Све што припада Мефивостеју сада припада теби.“

„Клањам се – одговори Сива. Само да нађем наклоност у очима свога господара цара.“

Кад је цар Давид дошао у Ваурим, изашао је неки човек из Сауловог дома, по имену Семај, син Гире; изашао је и проклињао. Он је бацао камење на цара Давида и на све његове слуге, иако су Давиду, с десна и с лева, били сва војска и сви ратници. Семај је проклињао говорећи: „Одлази, одлази, крвниче и ништарију! Господ ти је вратио за сву крв дома Сауловог на чије си се место зацарио. Господ је предао царство у руке твога сина Авесалома. Ето, твоје зло је дошло на тебе, јер си крвник!“

Тада Ависај, син Серујин, рече: „Зашто да овај мртви пас проклиње мога господара, цара? Пусти ме да одем тамо и одсечем му главу!“

Цар рече: „Шта ја имам с вама, синови Серујини? Он проклиње зато што му је Господ рекао да проклиње Давида. И ко ће рећи: ’Зашто ово радиш?’“

Давид још рече Ависају и свим својим слугама: „Ево, мој син, који је изашао из мог тела, тражи да ми узме живот, а како неће овај Венијаминовац? Пусти га, нека проклиње, јер му је Господ то рекао. Можда ће Господ видети моју муку и узвратити ми добротом за његову клетву.“

Давид и његови људи су наставили својим путем, а Семај је ишао крај обронка горе, проклињући и бацајући камење и прашину на њега. Цар и сав народ с њим су дошли исцрпљени тамо, па су предахнули.

А Авесалом је дошао са свим израиљским народом у Јерусалим заједно с Ахитофелом. Кад је Хусај Аркијанин, Давидов пријатељ, дошао Авесалому, Хусај је рекао Авесалому: „Живео цар! Живео цар!“

Авесалом рече Хусају: „Зар је ово оданост твоме пријатељу? Зашто ниси отишао са својим пријатељем?“

Хусај одговори Авесалому: „Не, ја сам за онога кога је изабрао Господ, овај народ и сви Израиљци, и с њим ћу и остати. Осим тога, коме ћу служити ако не Давидовом сину? Како сам служио твоме оцу, тако ћу служити и теби.“

Затим Авесалом рече Ахитофелу: „Саветуј шта да радимо.“

Ахитофел рече Авесалому: „Лези са иночама свога оца, које је оставио да чувају двор. Кад сав Израиљ чује да си постао мрзак своме оцу, охрабриће се све твоје присталице.“

Тада су на крову разапели шатор за Авесалома, па је Авесалом легао са иночама свога оца на очи свег Израиља.

У оне дане је сваки савет који је Ахитофел дао био тражен као Божија реч. Зато су и Давид и Авесалом ценили сваки Ахитофелов савет.

Ахитофел рече Авесалому: „Допусти ми да изаберем дванаест хиљада људи, те да се дигнем у потеру за Давидом већ ове ноћи. Напашћу га док је изморен и клонулог духа, па ћу га уплашити, те ће побећи сав народ који је с њим. Убићу само цара, те ћу ти довести натраг сав народ. А кад се сав народ врати теби, осим човека кога тражиш, сав ће се народ умирити."

Овај савет се учинио ваљаним и Авесалому и свим израиљским старешинама.

Тада Авесалом рече: „Позовите Хусаја Аркијанина, да чујемо шта и он има да каже." Кад је Хусај дошао Авесалому, Авесалом му рече: „Ахитофел је дао овај савет. Хоћемо ли поступити по његовом савету? Ако не, шта ти кажеш?"

Хусај рече Авесалому: „Овај пут савет који је дао Ахитофел није добар." Хусај настави: „Ти знаш да су твој отац и његови људи ратници, и да су разјарени као медведица кад јој отму медведиће у пољу. Твој отац је изврстан борац и неће ноћити с народом. Он се сада крије у некој јами или на неком другом месту. Али ако неко од наших падне у првом удару, проширће се глас: 'Изгибе народ који следи Авесалома!' Тада ће се и ратник, у кога је лавље срце, уплашити, јер сав Израиљ зна да је твој отац ратник, и да су људи с њим изврсни борци.

Стога, саветујем да се сав Израиљ, од Дана до Вир-Савеје, окупи око тебе, да га буде много као песка на морској обали, и да ти лично пођеш у бој. Тада ћемо навалити на њега где год се нашао, и оборити се на њега као што роса пада на земљу, те неће преживети ни он нити иједан од људи што су са њим. А ако се повуку у град, сав ће Израиљ донети ужад под тај град, па ћемо га одвући до потока, све док од њега не остане ни камичак."

Авесалом и сви Израиљци рекоше на то: „Савет Хусаја Аркијанина је бољи од Ахитофеловог савета." Јер Господ је био одредио да Ахитофелов савет, који је био бољи, буде осујећен, да би Господ довео пропаст на Авесалома.

Хусај рече свештеницима Садоку и Авијатару: „Тако и тако је Ахитофел саветовао Авесалому и Израиљевим старешинама, а ја сам саветовао тако и тако. А сад брзо пошаљите поруку и јавите Давиду: 'Немој ноћас ноћити код речних газова у пустињи, него

пређи преко, иначе ће бити уништени и цар и сав народ који је с њим.’“

А Јонатан и Ахимас су чекали у Ен-Рогилу; једна слушкиња је долазила и доносила им вести, а они су одлазили и извештавали цара Давида. Наиме, они нису могли да иду у град да их не би видели како улазе у град. Међутим, видео их је неки дечак, па је јавио Авесалому. Они су брзо отишли, па су дошли у кућу једног човека у Вауриму, који је имао бунар у своме дворишту. Они се спустише у њега. Тада је човекова жена узела простирку и покрила отвор бунара. На њу је разасула прекрупу, тако да нико није знао за ово.

Кад су Авесаломове слуге дошле код женине куће рекли су: „Где су Ахимас и Јонатан?“

Жена им одговори: „Прешли су преко потока.“ Они су их тражили, али пошто их нису нашли, вратили су се у Јерусалим.

Након што су отишли, она двојица су се попела из бунара и отишла и јавила цару Давиду. Рекли су Давиду: „Устани и брзо пређи преко воде, јер им је Ахитофел тако и тако саветовао против вас.“ Тада су Давид и сав народ с њим устали, па су прешли преко Јордана. До сванућа није било ни једног који није прешао преко Јордана.

Кад је Ахитофел видео да се није поступило по његовом савету, оседлао је магарца, спремио се и отишао кући у свој град. И пошто је дао упутства за свој дом, обесио се и умро. Сахранили су га у гробу његових предака.

А Давид је дошао у Маханајим, док је Авесалом са свим Израиљцима прешао преко Јордана. Авесалом је поставио Амасу над војском уместо Јоава. Амаса је био син неког човека по имену Итра Израиљац, који је облежао Авигеју, ћерку Насову, сестру Серује, мајке Јоавове. Израиљ и Авесалом су се утаборили у области Галада.

Кад је Давид стигао у Маханајим, Совије, син Насов из Раве амонске, Махир, син Амилов из Ло-Девара, и Варзелај Галађанин из Рогелима, донесоше постеље, чаше, земљане судове; пшеницу и јечам, брашно, пржено зрње, пасуљ и сочиво; мед, масло, овчији и крављи сир. То су донели за јело Давиду и народу с њим, јер су рекли: „Народ је огладнео, изморио се и ожеднео у пустињи.“

Давид је извршио смотру народа који је био с њим, и поставио над њима заповеднике над хиљаду и заповеднике над стотину. Затим је Давид послао народ: једну трећину са Јоавом, другу трећину с Ависајем, сином Серујиним, братом Јоавовим, и једну трећину са Итајем Гађанином.

Тада цар рече народу: „И ја ћу поћи с вама.“

Али људи му рекоше: „Ти нећеш ићи, јер ако ми побегнемо, они неће марити за нас. Чак и да половина од нас изгине, они неће марити за нас, јер ти вредиш као нас десет хиљада. Зато је боље да нам помажеш из града.“

Цар им рече: „Учинићу све што вам се чини добро.“

Тако је цар стајао код градских врата, док је сав народ излазио по стотинама и хиљадама.

Цар заповеди Јоаву, Ависају и Итају: „Чувајте ми младића Авесалома.“ Сав народ је чуо кад је цар заповедио ово свим заповедницима за Авесалома.

Народ је изашао у бој против Израиља; битка се водила у Јефремовој шуми. Давидове слуге су поразиле израиљски народ; био је то велики пораз у онај дан: двадесет хиљада *мртвих*. Битка се проширила по целом крају. Тога дана је шума прогутала више народа него што их је пало од мача.

А Авесалом је набасао на неке Давидове слуге. Авесалом је јахао на својој мазги, али док је мазга пролазила испод густе крошње једног великог храста, коса му се закачила за храст, тако да је висио између неба и земље. Мазга испод њега је наставила да иде.

Један од људи је то видео и јавио Јоаву: „Ено, видео сам Авесалома како виси о једном храсту.“

Јоав рече човеку који му је донео вест: „Кад си га видео, зашто га ниси саставио са земљом на лицу места? Ја бих ти дао десет *шекела* сребра и један опасач.“

Човек одговори Јоаву: „И да имам хиљаду шекела сребра у својим рукама, не бих дигао руку на царевог сина, јер је цар на наше уши заповедио теби, Ависају и Итају: ’Чувајте ми младића Авесалома.’ Па и кад бих починио издају насрћући на његов живот, а од цара се ништа не може сакрити, ти би се држао по страни.“

Јоав му рече: „Нећу ја да трајим време с тобом!“ Онда је узео три копља у своју руку и забио их Авесалому у срце, док је још био жив усред храста. Затим је десет момака, Јоавових штитоноша, окружило Авесалома и докрајчили га, те је умро.

Јоав је затрубио у трубу, па се народ вратио из потере за Израиљем; Јоав је, наиме, повукао народ. Авесалома су узели и бацили у велику јаму у шуми и набацали на њега веома велику гомилу камења. У међувремену је сав Израиљ побегао својим кућама.

А Авесалом је, за живота, подигао себи стуб у Краљевој долини, јер је рекао: „Немам сина да сачува спомен на моје име.“ Зато је

стуб назвао по свом имену, те се зове „Авесаломов споменик“ све до данас.

Тада Ахимас, Садоков син, рече: „Пусти ме да отрчим и јавим цару да га је Господ избавио из руку његових непријатеља.“

Јоав му рече: „Данас нећеш бити гласник добре вести. Учинићеш то неки други дан, али данас нећеш јавити добру вест, јер је царев син погинуо.“

Затим Јоав рече Кушанину: „Иди и јави цару што си видео.“ Кушанин се поклони Јоаву и отрча.

Али Ахимас, син Садоков, опет рече Јоаву: „Било како било, пусти ме да и ја отрчим за Кушанином.“

Јоав му рече: „Зашто да трчиш, синко, кад ти добра вест неће донети награду?“

„Било како било, пусти ме да отрчим.“

Јоав му рече: „Хајде, трчи!“ Ахимас отрча преко равнице и претече Кушанина.

А Давид је баш седео међу двојим градским вратима. Тада је стражар, који је био на крову врата, подигао поглед и угледао неког човека како трчи. Стражар је викнуо и јавио цару. Цар рече: „Ако је сам, онда носи добру вест.“ Док се човек приближавао, стражар је видео другог човека како трчи, па је позвао чувара на вратима, рекавши: „Ево, још један човек трчи!“

Цар рече: „И он носи добру вест.“

Стражар рече: „Видим да онај први трчи као Ахимас, Садоков син.“

Цар рече: „Он је добар човек и долази са добром вешћу.“

Ахимас позва и рече цару: „Добро је!“ Затим се поклонио цару лицем до земље и рекао: „Нека је благословен Господ, Бог твој, који је зауставио људе што су дигли руку на мога господара цара.“

Цар упита: „Да ли је младић Авесалом добро?“

Ахимас одговори: „Видео сам велико комешање кад ме је царев слуга Јоав слао, али нисам видео шта је било.“

Цар рече: „Помери се тамо у страну.“ Он се померио у страну, па је стајао.

Тада је дошао Кушанин и рекао: „Добра вест за мога господара цара! Јер, данас те је Господ избавио из руку свих који су се дигли против тебе!“

Тада цар упита Кушанина: „Да ли је добро младић Авесалом?“

Кушанин одговори: „Нека непријатељи мога господара цара, и сви који се дижу против тебе да ти науде прођу као тај младић.“

На то цар задрхта и оде у горњу собу над градским вратима и бризну у плач. Ишао је и говорио: „Сине мој Авесаломе, сине мој,

сине мој Авесаломе! О, да сам ја умро уместо тебе! Авесаломе, сине мој, сине мој!“

Јоаву су јавили: „Ено, цар плаче и тугује за Авесаломом!“ Тако се победа тога дана претворила у жалост за сав народ, јер је народ чуо да цар тугује за својим сином. Тог дана се народ ушуњао у град, као народ који се посрамљено ушуња кад побегне из битке. А цар је покрио своје лице плачући на глас: „Авесаломе, сине мој! Авесаломе, сине мој, сине мој, сине мој!“

Тада је Јоав дошао цару у кућу и рекао му: „Данас си осрамотио своје слуге које су спасле живот теби, твојим синовима и ћеркама, и твојим женама и иночама, пошто волиш оне који те мрзе и мрзиш оне који те воле. Данас си јавно показао да ти није стало ни до војвода ни до слугу, јер данас видим да би ти било драго да је Авесалом остао жив, а да смо сви ми мртви. А сад устани и иди и обрати се љубазно својим слугама, јер заклињем се Господом: ако не изађеш, ни један човек неће остати с тобом ове ноћи, па ће ова невоља бити гора од сваке која те је задесила од твоје младости до сада.“

Тада је цар устао и сео код градских врата. Кад су народу јавили: „Цар седи код градских врата“, сав је народ дошао пред цара.

Израиљци су, пак, побегли својим кућама.

А сав народ се расправљао по свим Израиљевим племенима, говорећи: „Цар нас је избавио из руку наших непријатеља и спасао нас из руку Филистејаца, а сада је морао да побегне из земље од Авесалома. Али Авесалом, кога смо помазали да влада над нама, је погинуо у бици. Стога, зашто ништа не предузимате да вратите цара?“

Тада је цар Давид послао поруку свештеницима Садоку и Авијатару: „Реците Јудиним старешинама: ’Зашто да ви будете последњи који ће вратити цара у његову кућу?’ – Наиме, оно што се говорило по свем Израиљу је дошло до цара у његову кућу – Јер, ви сте моја браћа, моја крв и месо. Зашто да будете последњи који ће вратити цара? А Амаси реците: ’Зар ти ниси моја крв и месо? Нека ми Господ тако учини и нека још дода, ако доживотно не будеш војвода моје војске уместо Јоава!’“

Тако је задобио срца свих Јудејаца као једног човека, па су послали цару поруку: „Врати се и ти и твоје слуге.“ Тада се цар вратио и дошао до Јордана, а Јудејци су дошли у Галгал да се сретну с царем и да га преведу преко Јордана.

Тада је Семај, син Гирин, Венијаминовац из Ваурима, заједно са људима из Јуде, похитао цару у сусрет. С њим је било хиљаду људи

из Венијаминовог племена, као и Сива, слуга из Сауловог дома са својих петнаест синова и двадесет слугу. Они су дошли до Јордана пред цара. Док су преводили царев дом да га доведу, и да чини што му се чини добро, Семај, син Гирин, паде ничице пред царем баш кад је овај требало да пређе преко Јордана. Семај рече цару: „Нека ме мој господар не држи кривим, и нека не памти како је твој слуга скривио против тебе онога дана кад је мој господар цар изашао из Јерусалима; нека мој господар не узме то к срцу. Јер твој слуга зна да је скривио. Али, ето, ја сам, од свег дома Јосифовог, први дошао да дочекам мог господара цара.“

Ависај, син Серујин, рече: „Зар не би требало да Семај буде погубљен због тога, пошто је проклињао Господњег помазаника?“

Али Давид рече: „Шта ја имам с вама, синови Серујини, те ми се данас противите? Зар данас да неко буде погубљен у Израиљу? Зар не знам да сам данас цар над Израиљем?“

Цар рече Семају: „Нећеш бити погубљен.“ И закле му се цар.

Тако је и Саулов син Мефивостеј сишао да дочека цара. Он се није бринуо за своје ноге, није подрезивао браду, нити је прао своју одећу од дана кад је цар отишао до дана кад се вратио у миру. Кад је дошао из Јерусалима да дочека цара, цар му рече: „Зашто ниси пошао са мном, Мефивостеју?“

Он одговори: „Господару мој, царе, мој слуга ме је обмануо, јер твој му је слуга рекао: ’Оседлај ми магарца, да га узјашем и пођем са царом’, јер је твој слуга хром. А он је оцрнио твога слугу пред мојим господарем царем. Али мој господар цар је као Анђео Божији; уради како ти се чини добро. Јер сав дом мога оца није заслужио ништа друго осим смрти од мога господара цара. Ипак, ти си посадио свога слугу међу оне који једу за твојим столом. Какво онда право имам да још нешто тражим од цара?“

Цар одговори: „Зашто и даље трошиш речи? Одређујем да ти и Сива поделите земљу међу собом.“

Мефивостеј рече цару: „Нека узме све, само кад се мој господар цар вратио у миру у свој дом!“

Варзелај Галађанин дође из Рогелима и пређе преко Јордана с царем, да га испрати код Јордана. Варзелај је био веома стар; било му је осамдесет година. Он је снабдевао цара храном, док је цар боравио у Маханајиму; био је, наиме, веома богат човек.

Цар рече Варзелају: „Пређи са мном, а ја ћу се старати о теби код себе у Јерусалиму.“ Варзелај одговори цару: „Колико ми је још дана остало да живим, да бих ишао с царом у Јерусалим? Данас ми је осамдесет година. Знам ли још шта је добро а шта лоше? Може ли

твој слуга осетити укус онога што једе и пије? Може ли још слушати глас певача и певачица? Зашто да твој слуга још буде на терету своме господару цару? Твој ће слуга поћи с царем мало даље од Јордана. Зашто цар хоће да ме награди оваквом наградом? Допусти своме слузи да се врати и умре у свом граду где је гроб мога оца и моје мајке. Али, ево, ту је твој слуга Химам; нека он пређе с мојим господарем царем. Уради за њега што ти се чини добро.“

Цар рече: „Нека онда Химам пође са мном, а ја ћу учинити за њега што се теби буде чинило добро; што год желиш, ја ћу то учинити за њега.“

Затим је сав народ прешао преко Јордана. Након што је цар прешао на другу страну, пољубио је Варзелаја и благословио га, па се овај вратио у своје место.

Кад је цар прешао у Галгал, с њим је прешао и Химам. С царем је прешао сав Јудин народ и половина израиљског народа.

Затим су и сви Израиљци дошли к цару и рекли му: „Зашто су те наша браћа Јудејци украли и превели преко Јордана, и цара и све Давидове људе?“

Сви Јудејци одговорише Израиљцима на то: „Зато што нам је цар род. Зашто се љутите због тога? Јесмо ли јели од цареве хране? Да ли нам је шта даровао?“

Израиљци одговорише Јудејцима: „Ми имамо десет делова у цара, те имамо више права на Давида од вас. Зашто нас онда презирете? Нисмо ли баш ми први предложили да вратимо нашег цара?“

Ипак, речи Јудејаца су биле теже од речи Израиљаца.

Тамо се задесила нека ништарија, по имену Сева, син Вихријев, Венијаминовац. Он је затрубио у рог и рекао:

> „Немамо ми удела са Давидом! Нема нама наследства са сином Јесејевим! Сваки у свој шатор, Израиљу!“

Тада су сви Израиљци одступили од Давида и пошли за Севом, Вихријевим сином. А Јудејци су верно следили свог цара од Јордана до Јерусалима.

Кад је Давид дошао својој кући у Јерусалим, цар је узео својих десет иноча које је оставио да чувају двор и одвео их у једну кућу под стражом. Он се старао за њих, али са њима није спавао. Оне су остале затворене до дана своје смрти, живећи као удовице.

Цар рече Амаси: „Окупи ми Јудејце за три дана, а и ти буди овде.“ Амаса оде и окупи Јуду, али му је узело дуже од рока који му је дао цар.

Давид рече Ависају: „Сада ће нам Сева, син Вихријев, нанети више зла него Авесалом. Зато узми слуге свога господара и крени

у потеру за њим, да не би нашао себи утврђене градове и умакао нам.“ Јоавови људи заједно са Хереханима и Фелећанима, и свим ратницима, крену за њим. Напустили су Јерусалим и дали се у потрагу за Севом, сином Вихријевим.

Кад су били код великог камена у Гаваону, Амаса дође пред њих. Јоав је на себи носио бојну одећу, а уз бок му је био припасан мач у корицама. Али кад је пошао, мач је испао.

Јоав рече Амаси: „Је ли све како треба, брате мој?“ Јоав узе Амасу десном руком за браду да га пољуби. Амаса се није обазрео на мач у Јоавовој руци; Јоав му зари мач у стомак, тако да му се утроба просула на земљу. Није било потребе да га удари двапут; на месту је остао мртав. А Јоав и његов брат Ависај су наставили потеру за Севом, сином Вихријевим.

Један од Јоавових људи је стао код Амасиног тела и рекао: „Ко је уз Јоава и Давида, нека иде за Јоавом!“ А Амаса је лежао у својој крви насред пута. Кад је човек видео да се сав народ зауставља, одвукао је Амасу с пута у поље и покрио га плаштом; видео је да ће се зауставити свако ко прође. Пошто су Амасу склонили с пута, сви људи су кренули за Јоавом да гоне Севу, сина Вихријевог.

Он је прошао кроз сва израиљска племена све до Авел Вет-Махе. Окупили су се и сви Вирани и пошли за њим. Кад је сав народ са Јоавом дошао, опколили су га у Авел Вет-Махи. Подигли су насип који је стајао око града.

Док су поткопавали зид да га сруше, једна мудра жена позва из града: „Чујте! Чујте! Реците Јоаву: ’Примакни се овамо да разговарам с тобом.’“ Кад јој се Јоав примакао, жена је рекла: „Јеси ли ти Јоав?“

Он одговори: „Јесам.“

Она му рече: „Послушај речи своје слушкиње.“

Он рече: „Слушам.“

Она рече: „Некада су говорили: ’Нека траже савет у Авелу’, и тако би завршили ствар. Ми смо мирољубиви и одани у Израиљу. Зашто тражиш да уништиш град, који је један од најважнијих градова у Израиљу? Зашто хоћеш да прождереш наследство Господње?“

Јоав одговори: „Далеко било! Далеко било од мене да га прождерем или уништим! Није реч о томе, већ о човеку из Јефремове горе, по имену Сева, сину Вихријевом, који је подигао руку на цара Давида. Изручите само њега и ја ћу се повући из града.“

Жена одговори Јоаву: „Ево, биће ти бачена његова глава преко зида.“

Жена дође к свему народу са својим мудрим предлогом. Тако су одсекли главу Севи, сину Вихријевом, и бацили је Јоаву. Тада је Јоав затрубио у рог, па су се сви разишли од града својим кућама, а он се вратио цару у Јерусалим.

Јоав је био над свом израиљском војском, а Венаја, син Јодајев, је био над Херећанима и Фелећанима. Адорам је био над присилним радом, а Јосафат, син Ахилудов, је био дворски саветник. Сева је био писар а Садок и Авијатар су били свештеници. Ира Јаиранин је, такође, био Давидов свештеник.

У Давидово време била је глад три године заредом. Давид је тражио лице Господње и Господ рече: „На Саулу и његовом дому лежи кривица за проливену крв, јер је погубио Гаваоњане."

Цар је позвао Гаваоњане и говорио с њима. А Гаваоњани нису Израиљци, него преостали потомци Аморејаца, којима су се Израиљци обавезали заклетвом. У својој ревности за Израиљ и Јуду, Саул је настојао да их истреби. Давид рече Гаваоњанима: „Шта могу да учиним за вас? Чиме да вас откупим да бисте благословили наследство Господње?"

Гаваоњани му одговорише: „Не тражимо ни сребро ни злато од Саула и његовог дома, нити тражимо да се ико погуби у Израиљу."

Давид рече: „Што год кажете, ја ћу то учинити за вас."

Они одговорише цару: „Од човека који нас је затирао и који је наумио да нас уништи, да се не одржимо нигде у Израиљу – нека нам се преда седам од његових синова да их раскомадамо пред Господом у Гавају Саула, изабраника Господњег."

Цар рече: „Предаћу их."

Ипак, цар је поштедео Мефивостеја, сина Сауловог сина Јонатана, због заклетве коју су Давид и Јонатан положили један другом пред Господом. Цар узе Армонија и Мефивостеја, два сина Ресфе, ћерке Аје, које је родила Саулу, и пет синова Саулове ћерке Мераве, које је родила Адрилу, сину Варзелаја Меолаћанина, и предаде их у руке Гаваоњана. Они су их раскомадали на гори пред Господом. Сва седморица су страдали заједно. Били су погубљени у првим данима жетве, на почетку жетве јечма.

Тада је Ресфа, ћерка Ајина, узела врећу од кострети и прострла је за себе на стени, од почетка жетве, све док киша с неба није пала на њих. Она није дала да птице небеске долазе на њих дању, ни звери пољске ноћу. Кад су Давиду јавили шта је урадила Ајина ћерка Ресфа, Саулова иноча, он је отишао и узео Саулове кости и кости његовог сина Јонатана од мештана Јавис-Галада, које су украли с главног трга у Вет-Сану; њих су Филистејци обесили тамо

оног дана кад су убили Саула на Гелвују. Давид је однео оданде Саулове кости и кости његовог сина Јонатана, и здружио их с костима раскомаданих.

Затим је сахранио Саулове кости и кости његовог сина Јонатана у Венијаминовом подручју, у Сели, у гробу његовог оца Киса. Пошто су урадили све што је цар заповедио, Бог се смиловао земљи.

А када је опет избио рат Филистејаца са Израиљем, Давид и његове слуге с њим, су отишли доле и ступили у бој с Филистејцима. Давид је био исцрпљен. А Јесви-Венов, један од потомака Рафајевих, имао је копље тешко три стотине шекела бронзе. Имао је и нови мач, и говорио је како ће убити Давида. Али Давиду притече у помоћ Ависај, син Серујин, који навали на Филистејца и уби га. Тада су се Давидови људи заклели: „Нећеш више излазити с нама у бој, да се не угаси светиљка Израиљу."

После тога је опет избио рат с Филистејцима у Гову. Тада је Сивехај Хусаћанин убио Сафа, који је био Рафајев потомак.

Затим је опет избио рат са Филистејцима у Гову. Тада је Елханан, син Јаре-Орегимова, из Витлејема, убио Голијата Гаћанина, коме је дршка копља била као ткалачко вратило.

Затим је опет избио рат у Гату. Ту је био неки човек дивовског раста, који је имао шест прстију на свакој руци, и шест прстију на свакој нози, укупно двадесет четири прста. И он је био Рафајев потомак. Он је вређао Израиљ, али га је убио Јонатан, син Давидовог брата Шиме.

Та четворица су били потомци Рафаја из Гата, а погинули су од руке Давида и његових слугу.

Давид је испевао Господу речи ове песме онога дана када га је Господ избавио из руку свих његових непријатеља и из Саулове руке. Рекао је:

> Господе, стено моја, тврђаво моја, избавитељу мој. Мој Бог је мени стена, где заклон налазим. Штите мој, роже мог спасења, заклоне мој, уточиште моје! Од насиља ти ме избављаш. Призваћу Господа славе предостојног, и он ће ме спасти од мојих душмана. Јер, смртни ме таласи окружише, ужаснут сам разорним рекама. Ужад су ме Света мртвих опколила, смрт ме вреба са својим замкама. У невољи завапих Господу, и повиках ка Богу својему. Из свог храма глас је мој чуо, мој вапај стиже до његових ушију. Тад се земља уздрма, затресе, задрхташе темељи небески, стресоше се због његовог гнева. Дим се диже њему из ноздрва, огањ пламти из његових уста, жар угљени из њега избија. Он небеса пре-

сави и сиђе, под ногама густа му је тама. Херувима узјаха, полете, и заплови на крилима ветра. Од таме начини око себе шатор, од облака тамних, од збориштa вода. Од сјаја пред њим угаљ ужарени бљују. Тада Господ загрме с небеса, разлеже се глас Свевишњега. Стреле одапе и душмане расу, бљесну муњом, смете их и разби. Кад је Господ почео да кара, кад му дах из ноздрва плану, долине се морске показаше, открише се темељи света. Руку пружи са висина, дохвати ме, из вода ме моћних извуче, од моћног ме избави душмана, од оних јачих што ме мрзе. Навалише на мене у дан моје муке, али Господ ми је био ослонац. Изведе ме на пространо место, избави ме јер сам му по вољи. Господ ми по правди мојој плати, награди ми чистоћу руку мојих, јер путеве Господње сачувах; Богу своме ја нисам скривио. Судови његови сви су ми пред очима, од одредби његових одвратио се нисам. Пред њим сам ја био беспрекоран, сачувао сам себе од кривице, по правди ме је мојој Господ наградио, моја му је недужност пред очима. Ти вернима исказујеш верност, беспрекорнима узвраћаш поштењем. С чистима ти поступаш чисто, а с опакима поступаш лукаво. Ти избављаш кротак народ, а узносите гледаш да обориш. Јер ти си ми светиљка, Господе, Господ моју таму расветљује. Јер са тобом ја разбијам чету, с Богом мојим прескачем зидине. Пут је Божији беспрекоран, реч је Господња у ватри прекаљена; штит је свима што у њему уточиште траже. Јер ко је Бог осим Господа? Ко је стена осим нашег Бога? Он је Бог, тврђава моја јака; он пут мој чини беспрекорним. Даде ми ноге хитре ко у кошуте, постави ме чврсто на висине. Руке моје учи војевању, да лук бронзани натежем мишицама. Ти ми дајеш штит спасења свога, твој одазив чини ме великим. Шириш тло под кораком мојим, да ми ноге не би посрнуле. Душмане своје гоним и таманим, не враћам се док их не докрајчим. Затирем их, разбијам, и неће се дићи, и падају под моје ноге. Ти ме опремаш снагом за битку, и обараш пода мном моје противнике. Ти учини да душмани моји реп свој подвију преда мном, да мрзитеље своје искореним. Погледаше, али им спаса нема ниоткуда; Господу *завапише*, али он им не одговара. Измрвих их као прах земаљски, изгазих их као блато са улица. Ти ме избави од сукоба с мојим народом, сачувао си ме за главу пуцима.

Народ који нисам знао, тај ми народ служи. Туђинци ми ласкају, чим ме чују, они ме слушају. Туђинци губе срчаност, из својих тврђава излазе дрхћући. Живео Господ! Благословена била стена моја! Узвишен био Бог, стена мога спасења! То је Бог што ме освећује, он обара народе пода мном; он ме решава мојих душмана. Над мојим си ме мрзитељима узвисио, избавио ме од човека насилног. Зато ћу те хвалити, Господе, међу пуцима, твоје ћу име песмом прослављати. Велико спасење даје своме цару; исказује милост помазанику своме, Давиду, и његовом потомству довека.

Ово су последње Давидове речи.

„Говори Давид, син Јесејев. Говори човек постављен на високо место, помазаник Бога Јаковљевог, певач песама Израиљевих. Дух Господњи говори преко мене, реч је његова на моме језику. Бог Израиљев проговори, Стена Израиљева рече о мени: 'онај што праведно влада над људима, онај што влада у страху Божијем, он је као светлост јутарња, као сунце у јутру без облака, што светлуца у трави после кише.' Није ли такав мој дом са Богом? Јер са мном је вечни савез склопио, уређен и чуван у свему. Неће ли он дати да мој успех никне, и да свака моја жеља процвета? А ништарије су попут трња што се баца, јер га нико руком не дохвата. Дотиче се само гвожђем или дршком копља, те се на месту потпуно спаљује.“

Ово су имена Давидових јунака: Јосев-Васевет, Тахкемонац, главар тројице. Он је једном приликом завитлао копљем и побио одједном осам стотина.

За њим је био Елеазар, син Додов, сина Ахошова. Он је био један од тројице јунака који су с Давидом јуришали на Филистејце окупљене за битку. А Израиљци су се повукли. Тада се он дигао и тукао Филистејце док му се рука није уморила, па се тако укочена стегла око мача. Тог дана је Господ извојевао велику победу. Затим се народ вратио само да покупи плен.

За њим је био Сама, син Агејев, Арараниин. Филистејци се скупише у Лехији, где је била њива пуна сочива; а народ је побегао од Филистејаца. Али он стане усред поља, одбрани га и потуче Филистејце. Тако је Господ извојевао велику победу.

У време жетве, водећа тројица међу тридесеторицом дођу к Давиду у одоламску пећину, док су Филистејци били утаборени у рефаимској долини. Тада је Давид био у тврђави, а у Витлејему је био филистејски војни табор. Давид жељно рече: „Е, кад би ме неко напојио водом из студенца што је код витлејемске капије!“ Тада се она три јунака пробију кроз филистејски табор, извуку воде из

студенца што је код витлејемске капије, понесу је и донесу Давиду. Али Давид није хтео да је пије, него је излио пред Господом. Рече: „Не дај, Господе, да то учиним! Није ли то крв људи који су отишли не марећи за свој живот?“ Зато није хтео да пије.

То су учинила та тројица јунака.

Ависај, Јоавов брат, син Серујин, је био водећи међу тројицом. Он је подигао копље против три стотине и побио их. Тако је себи стекао име међу тројицом. Пошто је био најславнији међу тридесеторицом, постао им је заповедник. Ипак, није достигао ону тројицу.

И Венаја, син Јодајев, из Кавзеела. Он је био храбар ратник, који је учинио велика дела. Он је убио два сина Ариела, Моавца. А једног снежног дана је сишао у јаму и убио лава. Убио је и неког Египћанина, горостаса, који је имао копље у руци. Венаја је изашао пред њега са штапом, истргао копље из Египћанинове руке и убио га његовим копљем. Венаја, син Јодајев, је учинио ове ствари, па је тако стекао име међу тројицом јунака. Он је био најславнији међу тридесеторицом, али није достигао ону тројицу. Давид га је поставио за заповедника своје телесне страже.

Међу тридесеторицом су били:

Јоавов брат Асаило,
Додов син Елханан из Витлејема,
Шама Ароћанин,
Елика Ароћанин,
Хелис Фалћанин,
Ира, син Икисов, Текујанин,
Авиезер Анатоћанин,
Мевунеј Хусаћанин,
Салмон Ахошанин,
Марај Нетофаћанин,
Хелев, син Ванин, Нетофаћанин,
Итај, син Ривајев, из Гаваје Венијаминове,
Венаја Пиратоњанин,
Идај из долине Гаса.
Ави-Алвон Арваћанин,
Азмавет Варумљанин,
Елијава Салвоњанин,
Јонатан, од синова Јасинових,
Шама Араранин,
Ахијам, син Сахаров, Араранин,
Елифелет, син Асвеја Махаћанина,
Елијам, син Ахитофела Гилоњанина,
Есро Кармилац,
Фареј Арвијанин,

Игал, син Натанов, из Сове,
Ванија из Гада,
Селек Амонац,
Нарај Вирођанин, штитоноша Јоава, сина Серујиног,
Ира Јетранин,
Гарив Јетранин,
и Урија Хетит;
укупно тридесет седам.

Господњи гнев је поново плануо на Израиља. Господ је подстакао Давида против њих, рекавши: „Иди и изброј Израиљ и Јуду.“

Цар рече Јоаву, заповеднику војске с њим: „Прођите по свим племенима Израиљевим, од Дана до Вир-Савеје, и избројте народ, да бих знао колико га има.“

Јоав рече цару: „Нека Господ, Бог твој, још умножи народ стопут више, и да мој господар цар може то видети својим очима. Али зашто мој господар цар жели тако нешто?“

Ипак царева реч је била јача од Јоава и заповедника војске. И тако су Јоав и заповедници војске отишли од цара да изброје израиљски народ.

Прешли су преко Јордана и утаборили се у Ароиру, на десно од града и потока, а потом су наставили преко Гада до Јазира. Затим су дошли у Галад и у подручје Тахтим-Одсије, а онда су отишли у Дан-Јан и околину Сидона. Затим су отишли у тирску тврђаву и у све градове Евејаца и Хананаца и у Вир-Савеју у Негеву Јудином.

Након девет месеци и двадесет дана, пошто су прошли целом земљом, вратили су се у Јерусалим.

Тада је Јоав известио цара о броју пописаног народа; у Израиљу је било осам стотина хиљада људи спремних да се лате мача, а Јудејаца је било пет стотина хиљада. Међутим, Давида је запекла савест након што је избројио народ.

Давид рече Господу: „Тешко сам згрешио због тога што сам то учинио. А сад, Господе, опрости кривицу своме слузи, јер сам учинио велику лудост.“

Ујутро, кад је Давид устао, дође реч Господња пророку Гаду, Давидовом видеоцу: „Иди и реци Давиду: ’Говори Господ: нудим ти три ствари; изабери једну од њих, а ја ћу то довести на тебе.’“

Гад дође Давиду и саопшти му то, рекавши: „Хоћеш ли да на тебе дођу три године глади у твоју земљу, или да бежиш три месеца од својих противника, или да три дана хара пошаст по твојој земљи? Размисли и одлучи какав одговор да донесем ономе који ме је послао.“

Давид одговори Гаду: „На великој сам муци… Нека паднемо у руке Господње, јер је велико његово милосрђе; само да не паднем у људске руке.“

Тада је Господ послао помор на Израиљ, почевши од тог јутра до дана који је био одређен. Умрло је седамдесет хиљада људи од Дана до Вир-Савеје. Али кад је Анђео пружио руку да уништи Јерусалим, Господ је одустао од невоље, па је рекао Анђелу који је усмрћивао народ: „Доста је! Повуци своју руку!“ Тада се Анђео Господњи налазио код гумна Орне Јевусејца.

Кад је Давид видео како Анђео убија народ, рекао је Господу: „Ево, ја сам згрешио, ја сам учинио опако дело; али ово стадо, шта су они учинили? Нека твоја рука падне на мене и на дом мога оца.“

Тог дана је Гад дошао к Давиду и рекао: „Иди и подигни Господу жртвеник на гумну Орне Јевусејца.“ Давид оде и учини по Гадовој речи, како је Господ заповедио.

Кад је Орна погледао доле, угледао је цара и његове слуге како долазе к њему. Орна изађе и поклони се цару лицем до земље. Орна рече: „Зашто је мој господар цар дошао к своме слузи?“

Давид одговори: „Да од тебе купим гумно и саградим жртвеник Господу, да се заустави ова пошаст над народом.“

Орна рече Давиду: „Нека га мој господар цар узме, па нека принесе на жртву шта год му је по вољи. Ево, овде су волови за жртву свеспалницу, млат и волујски јармови за дрва. Све то Орна даје цару.“ И још Орна рече цару: „Нека Господ, Бог твој, милостиво погледа на тебе.“

Цар одговори Орни: „Не, него ћу их купити од тебе по одређеној цени. Нећу принети свеспалнице Господу, Богу своме, а да ме ништа не кошта.“

Тако је Давид купио гумно и волове за педесет сребрних шекела. Тамо је Давид саградио жртвеник Господу и принео жртве свеспалнице и жртве мира. Господ је услишио молитву за земљу, те је престала пошаст у Израиљу.

1. Царевима

Прва књига о царевима

Цар Давид је био стар и одмакао у годинама; покривали су га одећом, али није могао да се угреје. Његове слуге му рекоше: „Хајде да за нашега господара цара пронађемо младу девицу, која ће се старати о њему и служити га; нека лежи уз тебе, па ће се наш господар цар угрејати.“

Потражили су младу и лепу девојку по свим крајевима Израиља, и нашли су Ависагу Сунамку и довели је цару. Девојка је била веома лепа, старала се о цару и служила га, али цар није спавао с њом.

А Адонија, син Агитин, се хвалисао: „Ја ћу бити цар!“ Он је себи набавио кочије и коње, и педесет људи који су трчали пред њим. Његов отац га никада није укорио, рекавши: „Зашто си то урадио?“ Он је, такође, био веома згодан, а родио се после Авесалома.

Он је био у договору са Јоавом, сином Серујиним, и свештеником Авијатаром, који су подржавали Адонију. Међутим, свештеник Садок, Венаја, син Јодајев, пророк Натан, Семај, Реи и Давидови јунаци нису пристали уз Адонију.

Једном је Адонија приносио на жртву ситну и крупну стоку и утовљене јунце код камена Зоелета у близини Ен-Рогила. Позвао је сву своју браћу, цареве синове, и све Јудејце који су били цареве слуге. Ипак, није позвао ни пророка Натана, ни Венају, ни јунаке, а ни свога брата Соломона.

Тада пророк Натан рече Витсавеји, мајци Соломоновој: „Зар ниси чула да се Адонија, син Агитин, зацарио без знања нашег господара цара? А сад, хајде да те посаветујем како да спасеш живот и себи и своме сину Соломону. Иди цару Давиду и реци му: ’О, мој господару царе, зар се ти ниси заклео својој слушкињи рекавши: твој син Соломон ће царевати после мене, и он ће сести на мој престо. Зашто је, онда, Адонија постао цар?’ Док ти још тамо будеш говорила с царем, ја ћу ући за тобом и потврдити твоје речи.“

Витсавеја оде цару у његову собу. Цар је био веома стар, а Ависага Сунамка је служила цару. Витсавеја је клекнула и поклонила се цару, а цар је упита: „Шта желиш?“

Она му рече: „Господару мој, ти си се пред Господом, Богом својим, заклео својој слушкињи, рекавши: ’Твој син, Соломон, ће бити цар после мене, и он ће сести на мој престо.’ А ево, сада је Адонија цар, а ти, мој господару царе, не знаш о томе. Он је жртвовао мноштво волова и угојених оваца. Позвао је и све цареве синове,

свештеника Авијатара, заповедника војске Јоава, али није позвао твога слугу Соломона. О, господару мој царе, очи свег Израиља су упрте у тебе, да им кажеш ко ће сести на престо после мог господара цара. А кад се мој господар цар упокоји са својим прецима, ја и мој син Соломон бићемо кривци.“

Док је она још говорила с царем, дође пророк Натан. Тада су јавили цару: „Овде је пророк Натан.“ Кад је дошао пред цара, поклонио се цару лицем до земље.

Натан рече: „Господару мој царе, да ли си ти рекао: ’Адонија ће бити цар после мене, и он ће сести на мој престо’? Јер он је данас отишао и жртвовао волове, угојену стоку, и мноштво оваца. Позвао је све цареве синове, војне заповеднике и свештеника Авијатара, и ено их, једу и пију пред њим и узвикују: ’Живео цар Адонија!’ Међутим, није позвао ни мене, твога слугу, ни свештеника Садока, ни Венају, сина Јодајевог, а ни твога слугу Соломона. Како то да је мој господар цар донео такву одлуку, а да није обзнанио своме слузи ко ће сести на престо мога господара цара после њега?“

Цар Давид одговори: „Позовите ми Витсавеју!“ Она је дошла пред цара и стала пред њега.

Тада се цар закле и рече: „Живога ми Господа, који је спасао мој живот од сваке невоље, данас ћу учинити како сам ти се заклео пред Господом, Богом Израиљевим, рекавши: ’Твој син Соломон биће цар после мене, и он ће сести на мој престо уместо мене.’“

Тада је Витсавеја клекла и поклонила се цару лицем до земље, рекавши: „Нека мој господар цар Давид живи довека!“

Затим цар Давид рече: „Позовите ми Садока свештеника, пророка Натана и Венају, сина Јодајевог!“ Кад су дошли пред цара, цар им рече: „Поведите са собом слуге свога господара и посадите мога сина Соломона на моју мазгу, па га доведите доле на Гион. Нека га тамо свештеник Садок и пророк Натан помажу за цара над Израиљем. Потом затрубите у трубу и реците: ’Живео цар Соломон!’ Онда пођите за њим, а он нека дође и седне на мој престо, и нека влада уместо мене; њега одређујем да буде владар над Израиљем и над Јудом.“

Венаја, син Јодајев, рече цару: „Амин! Нека Господ, Бог мога господара цара, објави тако. Као што је Господ био с мојим господарем царем, тако нека буде и са Соломоном, и нека узвиси његов престо још више него престо мога господара, цара Давида.“

Тако сиђу свештеник Садок, пророк Натан, и Венаја, син Јодајев, с Хереханима и Фелећанима, те посаде Соломона на мазгу цара Давида и дођу на Гион. Тада је свештеник Садок узео из Шатора

рог с уљем и помазао Соломона. Затим су затрубили у трубу, а сав народ је говорио: „Живео цар Соломон!“ Сав је народ пошао за њим свирајући у свирале и радујући се гласно, тако да се тресла земља од њиховог клицања.

То је чуо Адонија и све узванице које су биле с њим, баш кад су завршавали с гозбом. Кад је Јоав чуо глас трубе упита: „Каква је то галама у граду?“

Док је он још говорио, дође Јонатан, син свештеника Авијатара. Адонија рече: „Ходи овамо, јер ти си честит човек, и доносиш добру вест.“

Јонатан одговори Адонији: „Баш обратно! Наш господар, цар Давид, је поставио Соломона за цара! Цар је послао с њим свештеника Садока, пророка Натана и Венају, сина Јодајевог, с Хереанима и Фелећанима. Они су га посадили на цареву мазгу, а свештеник Садок и пророк Натан су га помазали за цара на Гиону. Оданде су наставили веселећи се, и град се ускомешао. То је галама коју сте чули. Соломон већ седи на царском престолу. Дошле су и цареве слуге да благослове нашег господара, цара Давида, говорећи: ’Нека Бог учини име Соломоново већим од твога имена; нека подигне његов престо изнад твога.’ Цар се на то поклонио на својој постељи. Затим је цар рекао: ’Нека је благословен Господ, Бог Израиљев, који је данас дао да један од мојих синова седне на мој престо, и да то видим својим очима.’“

На ово се све Адонијине узванице препадоше; устали су; па је свако отишао својим путем. А Адонија је, у страху од Соломона, отишао и ухватио се за рогове жртвеника. Тада су Соломону јавили: „Ено, Адонија се уплашио цара Соломона и држи се за рогове жртвеника, говорећи: ’Нека ми се цар Соломон закуне данас, да неће погубити мачем свога слугу!’“

Цар Соломон рече: „Ако се покаже честитим, неће му пасти ни длака с главе, али ако се какво зло нађе на њему, умреће.“

Тада је цар Соломон послао људе, који су га спустили са жртвеника. Онда је дошао и поклонио се цару Соломону. Соломон му рече: „Иди кући.“

Кад се приближио час Давидове смрти, заповедио је своме сину Соломону:

„Ја одлазим на пут којим сва земља иде. Стога буди јак и држи се мушки. Пази на сва упутства Господа, Бога свога, следећи његове путеве и држећи његове прописе, његове заповеди, његове правила и његова сведочанства, како је записано у Закону Мојсијевом, да би био успешан у свему што предузимаш, куда год се окренеш.

Тада ће Господ испунити обећање које ми је дао, рекавши: ’Ако твоји синови буду пазили како живе, и буду ходили преда мном у верности свим својим срцем и свом својом душом, никада ти неће понестати наследника на Израиљевом престолу.’

Такође знаш шта ми је учинио Јоав, син Серујин, и шта је учинио с двојицом израиљских војних заповедника, Авениром, сином Неровим, и Амасом, сином Јетеровим. Он их је убио проливши крв у миру као у рату, окаљавши опасач око својих бокова и сандале на својим ногама крвљу проливеном у рату. Поступи како ти мудрост налаже, али не дозволи да му седа глава с миром сиђе у Свет мртвих.

А синовима Варзелаја Галађана искажи благонаклоност, јер су били уз мене кад сам бежао пред твојим братом Авесаломом. Зато нека једу за твојим столом.

Код тебе је и Семај, син Гирин, Венијаминовац из Ваурима. Он ме је љуто проклињао оног дана кад сам ишао за Маханајим. Ипак, дошао је да ме дочека на Јордану. Тада сам му се заклео Господом: ’Нећу те погубити мачем.’ Зато му не опраштај кривицу, јер ти си мудар човек, и знаш како да поступиш с њим, да пошаљеш његову седу главу с крвљу у Свет мртвих.“

Затим се Давид упокојио са својим прецима; сахранили су га у Давидовом граду. Давид је владао над Израиљем четрдесет година. У Хеврону је владао седам година, а у Јерусалиму је владао тридесет три године.

Соломон је сео на Давидов престо, и његово царство се веома учврстило.

А Адонија, син Агитин, дође Витсавеји, мајци Соломоновој. Она упита: „Долазиш ли с миром?“

Он рече: „С миром.“

Он рече: „Имам нешто да ти кажем.“ Она рече: „Кажи.“

Он рече: „Ти знаш да је царство било моје, и да је сав Израиљ очекивао да будем цар. Али испало је другачије, па је припало моме брату, јер га је добио од Господа. А сад имам нешто што бих те замолио. Немој ме одбити.“

Она рече: „Говори.“

„Питај, молим те, цара Соломона – он те неће одбити – да ми да Ависагу Сунамку за жену.“

„У реду – рече Витсавеја – разговараћу с царем о теби.“

Витсавеја дође цару Соломону да с њим разговара о Адонији. Цар је устао да је поздрави; поклонио јој се, па је сео на престо. Тада

су поставили столицу за цареву мајку, те је она села њему с десне стране.

Она рече: „Тражила бих од тебе једну малу ствар, немој ме одбити.“

Цар јој рече: „Тражи, мајко, јер те нећу одбити.“

Она рече: „Нека се да Ависага Сунамка твоме брату Адонији за жену.“

Цар Соломон одговори својој мајци: „Зашто тражиш Ависагу Сунамку за Адонију? Што не тражиш и царство за њега, пошто је он мој старији брат?! А још су и свештеник Авијатар и Јоав, син Серујин, уз њега.“

Тада се цар Соломон закле: „Нека ми Господ тако учини, и још више, ако Адонија не плати главом за ове речи! Стога, живога ми Господа, који ме је поставио на престо Давида, оца мога, и подигао ми дом, како је обећао, данас ће Адонија бити погубљен!“ Тада цар Соломон посла Венају, сина Јодајевог, који удари Адонију, те он умре.

Затим је цар рекао свештенику Авијатару: „Иди у Анатот на свој посед. Заслужио си да умреш, али те нећу погубити данас, јер си носио Ковчег Господа Бога пред мојим оцем, и јер си поднео све невоље које је мој отац поднео.“ Тако је Соломон искључио Авијатара из свештенства Господњег, да се испуни реч Господња изречена у Силому за дом Илијев.

Кад је ова вест дошла до Јоава, побегао је у Шатор Господњи, и ухватио се за рогове жртвеника, пошто се Јоав приклонио Адонији, иако се није приклонио Авесалому. Тада су јавили цару Соломону: „Јоав је побегао у Шатор Господњи и ено га код жртвеника.“ Цар посла Венају, сина Јодајевог и рече му: „Иди и убиј га.“

Венаја уђе у Шатор Господњи и рече Јоаву: „Цар заповеда да изађеш.“

Али он одговори: „Нећу, нека умрем овде!“

Венаја се врати цару с одговором: „Јоав је рекао тако и тако; то је одговор који ми је дао.“

Цар му рече: „Уради како је рекао. Убиј га, па га сахрани. Тако ће се с мене и с дома мога оца уклонити кривица за невину крв коју је Јоав пролио. Тако ће Господ вратити његово крваво дело на његову главу, јер је убио два праведна човека и то боља од њега; он је, без знања мога оца Давида, убио мачем Авенира, сина Неровог, војводу Израиљевог, и Амасу, сина Јетеровог, војводу Јудиног. Нека кривица за њихову крв падне на главу Јоаву и његовом семену заувек. А

Давиду и његовом семену, његовом дому и његовом престолу, нека довека буде мир од Господа.“

Венаја, син Јодајев, оде и удари Јоава, те он умре. Сахранили су га код његове куће у пустињи. Цар Соломон је уместо њега поставио Јодајевог сина Венају над војском, а свештеника Садока је цар поставио уместо Авијатара.

Потом цар посла по Семаја и рече му: „Сагради себи кућу у Јерусалиму и остани тамо; никуд не излази оданде. Оног дана кад изађеш и прећеш преко потока Кидрона, знај да ћеш свакако умрети, па ће твоја крв пасти на твоју главу.“

Семај одговори цару: „Повољна је реч коју је рекао мој господар цар. Твој слуга ће урадити тако.“ Семај је дуго времена остао у Јерусалиму.

На крају треће године, два Семајева роба одбегну к Ахису, сину Махином, цару гатском. Семају су јавили: „Твоји робови су у Гату.“ Семај устане, оседла магаре и оде у Гат, к цару Ахису, да тражи своје робове. Семај оде и доведе своје робове из Гата.

Но, Соломону су јавили да је Семај отишао из Јерусалима у Гат и да се вратио. Цар посла по Семаја и рече му: „Нисам ли те заклео Господом и упозорио те: ’Оног дана кад изађеш било где, знај да ћеш свакако умрети?’ Зар ми ниси одговорио: ’Повољна је реч; послушаћу’? Зашто ниси одржао заклетву Господу и заповест коју сам ти дао?“

Цар је још рекао Семају: „Ти знаш у свом срцу све зло које си учинио моме оцу Давиду. Нека Господ врати твоје зло на твоју главу. Нека Соломон буде благословен, а престо Давидов нека заувек буде утврђен пред Господом.“

Тада је цар дао наредбу Венаји, сину Јодајевом, па је отишао и ударио Семаја, те је овај умро.

Тако се царство утврдило у Соломоновим рукама.

Соломон се спријатељио с фараоном, царем Египта, оженивши се његовом ћерком. Довео ју је у Давидов град и тамо је остала док није довршио градњу свога двора, Дома Господњег, и зида око Јерусалима. Народ је, међутим, приносио жртве на узвишицама, јер у то време још није био сазидан Дом Господњем имену. Соломон је волео Господа, следећи упутства свога оца Давида, само што је приносио жртве и кад на узвишицама.

Цар оде у Гаваон да тамо принесе жртве, јер је тамо била главна узвишица. Соломон је принео хиљаду свеспалница на том жртвенику. Господ се у Гаваону указао Соломону ноћу у сну. Бог рече: „Тражи шта желиш и ја ћу ти дати.“

Соломон рече: „Ти си исказао велику милост своме слузи, моме оцу Давиду, који је ходио пред тобом у верности, праведности и поштењу срца. Ти си му сачувао ову велику милост и дао му сина да седне на његов престо, како је то данас.

А сад, Господе, Боже мој, ти си поставио свога слугу за цара уместо мога оца Давида. Али ја сам још веома млад и не знам владати. Слуга је твој усред твог народа, који си изабрао, великог народа који је толико бројан да се не да избројити. Дај своме слузи послушно срце да може судити твоме народу, и да може просудити шта је добро а шта зло; јер ко може судити твоме народу који је тако велики?“

Господу је било мило што је Соломон то тражио. Бог му на то рече: „Пошто си тражио ово, а ниси тражио за себе ни дуг живот, ни богатство, ни живот својих непријатеља, него си тражио разум да просудиш шта је право, ево, учинићу по твојој речи. Дајем ти мудро срце и разум; таквог као што си ти није било пре тебе, а ни после тебе се неће појавити неко као што си ти. Дајем ти и оно што ниси тражио: богатство и славу, тако да се нико од царева неће моћи мерити с тобом за свег твога века. Ако будеш следио моје путеве и држао моје уредбе и заповеди као што је следио твој отац Давид, тада ћу продужити и твој живот.“

Соломон се пробудио, али био је то сан. Кад се вратио у Јерусалим, стао је пред Ковчег савеза Господњег и принео жртве свеспалнице и жртве мира. Затим је приредио гозбу за све своје слуге.

Потом су к цару дошле две жене, блуднице, и стале пред њега. Једна од жена рече: „Молим те, мој господару. Ја и ова жена смо живеле у истој кући. Ја сам родила дете док је она била у кући. Три дана након мог порода, родила је и ова жена. Биле смо саме; с нама није било никога у кући, само смо нас две жене биле у кући.

Али током ноћи умре син ове жене, јер је легла на њега. Устане она усред ноћи и узме мог сина који је био уз мене; а твоја је слушкиња спавала. Она га је узела у своје наручје, а свог мртвог сина је положила у моје наручје. Пробудим се ујутро да подојим свог сина, а он мртав. Пошто је било јутро, ја га пажљиво погледам; видим, није то мој син кога сам родила.“

Али друга жена рече: „Не, мој син је жив, а твој син је мртав.“

На то прва рече: „Не, него је твој син мртав, а мој син је жив.“ Тако су говориле пред царом.

Тада цар рече: „Једна каже: ’Мој син је онај живи, а твој син је мртав’, а друга каже: ’Не, него је твој син мртав, а мој је онај живи.’“

Цар нареди: „Донесите ми мач.“ Они донесоше мач пред цара. Цар рече: „Пресеците живо дете на два дела, па дајте једну половину једној, а другу половину другој.“

Међутим, жена чији је син био жив, испуњена сажаљењем према своме сину, рече: „Молим те, мој господару, дај јој живо дете, само га немој убити!“

А она друга рече: „Неће бити ни моје ни твоје; пресеци га!“

Тада цар рече: „Дајте живо дете првој жени; не убијајте га. Она је његова мајка.“

Кад је сав Израиљ чуо за пресуду коју је изрекао цар, имали су страхопоштовање за њега, јер су видели да је у њему Божија мудрост да дели правду.

Цар Соломон је владао над свим Израиљем. Ово су били његови главари:

Азарија, син Садоков, свештеник;
Елиореф и Ахија, синови Сисини, писари;
Јосафат, син Ахилудов, дворски саветник;
Венаја, син Јодајев, војвода над војском,
Садок и Авијатар, свештеници;
Азарија, син Натанов, је био над намесницима;
Завут, син Натанов, свештеник и царев пријатељ;
Ахисар, дворски управитељ;
и Адонирам, син Авдин, над принудним радом.

Соломон је имао дванаест намесника по свем Израиљу, који су цара и његов дом снабдевали храном; сваки је био дужан да снабдева храном по један месец у години. Ово су њихова имена:

Син Оров у Јефремовој гори;
син Декеров у Макасу, Сâлвиму, Вет-Семесу и Елону Вет-хананском;
син Еседов, у Арувоту; он је био надлежан за Сокот и сав еферски крај;
син Авинадавов, над свим дорским крајем; жена му је била Тафата, ћерка Соломонова;
Вана, син Ахилудов, је био над Танахом и Мегидом и свим Вет-Саном, који је код Сартана, под Језраелом, од Вет-Сана до Авел-Меоле, до преко Јокмеама;
син Геверов у Рамоту галадском; он је управљао селима Јаира, сина Манасијиног, у Галаду и арговској области у Васану, над шездесет великих градова са зидинама и бронзаним преворницама;
Ахинадав, син Идов, у Маханајиму;

Ахимас у Нефталиму; он је био ожењен Васематом, ћерком Соломоновом;
Вана, син Хусајев, у Асиру и Валоту;
Јосафат, син Фарујин, у Исахару;
Семај, син Илин, у Венијамину;
Гевер, син Уријев, у земљи галадској, у земљи аморејског цара Сихона и васанског цара Ога. Био је само један намесник у тој земљи.

Јуда и Израиљ су били многобројни као песак покрај мора. Јели су и пили и веселили се. Соломон је владао над свим царствима од Еуфрата до филистејске земље и египатске границе. Они су доносили данак и служили Соломону свег његовог века.

Дневна количина хлеба за Соломонов двор била је тридесет кора једног брашна, и шездесет кора другог брашна; десет угојених волова и двадесет волова с пашњака; стотину оваца и коза, осим јелена, срна, срндаћа и угојене живине. Јер он је владао над свим подручјима западно од Еуфрата, од Тапсе до Газе, над свим царевима западно од Еуфрата. Он је уживао мир у свим подручјима унаоколо. Јуда и Израиљ, од Дана до Вир-Савеје, су спокојно живели, свако под својом лозом и под својом смоквом, у све дане Соломонове.

А Соломон је имао четрдесет хиљада коња за јаслама за своја кола, и дванаест хиљада коњаника.

А намесници су, сваки свог месеца, снабдевали храном цара Соломона и све који су седели за његовим столом; и нису дозволили да нешто недостаје. Они су, такође, сваки према свом реду, доносили јечам и сламу за коње и коње за вучу на место које је тамо било одређено.

А Господ је Соломону дао веома велику мудрост и разборитост, и разумевање широко као песак на морској обали. Соломон је својом мудрошћу надмашио мудрост свих народа истока и сву мудрост Египта. Био је мудрији од сваког човека, мудрији од Етана Езраита, и од Емана, Халкола и Дарде, синова Маолових, па се његово име прочуло по свим народима унаоколо. Саставио је три хиљаде пословица, а његових песама је било хиљаду и пет. Говорио је о дрвећу, од кедра са Ливана до изопа, који расте из зида; говорио је о животињама и птицама, о гмизавцима и рибама. Људи из свих народа долазили су да чују Соломонову мудрост, од свих царева на земљи који су чули за његову мудрост.

Хирам, цар тирски, је послао своје слуге Соломону, јер је чуо да је био помазан за цара уместо свога оца, а и зато што су Хирам

и Давид били пријатељи свег Давидовог века. Соломон је послао поруку Хираму, рекавши:

„Ти знаш да мој отац Давид није могао да сагради Дом имену Господа, Бога свога, због ратова које су водили против њега свуда унаоколо, док их Господ није положио под његове ноге. Али сада је мени Господ, Бог мој, дао починак са сваке стране, тако да немам ни противника ни зле среће. Ево, ја сам наумио да сградим Дом имену Господа Бога свога, као што је Господ обећао моме оцу Давиду, рекавши: 'Твој син, кога ћу уместо тебе поставити на твој престо, он ће подићи Дом моме имену.' Стога издај налог да се кедрови с Ливана секу за мене. Моје слуге ће бити с твојим слугама, а ја ћу плаћати надницу твојим слугама колико год ти одредиш. Наиме, ти знаш да међу нама нема таквог човека који уме сећи дрвеће као Сидонци."

Кад је Хирам чуо Соломонове речи, веома се обрадовао. Рекао је: „Нека је благословен данас Господ, који је Давиду дао мудрог сина да влада над овим великим народом!"

Затим је Хирам послао поруку, рекавши:

„Примио сам поруку коју си ми послао; учинићу све што желиш с кедровим и чемпресовим дрветом. Моје слуге ће их са Ливана спустити до мора, а ја ћу их повезати у сплавове и морем их довести до места које ми ти назначиш. Ја ћу их развезати, а ти их одвези, па чини шта ти је воља. А ти снабдевај храном мој дом."

Тако је Хирам снабдевао Соломона кедровим и чемпресовим дрветом, колико год је хтео. А Соломон је снабдевао Хирама са двадесет хиљада кора пшенице да се храни његов дом, и двадесет кора чистог уља. Толико је Соломон давао Хираму годину за годином. А Господ је дао Соломону мудрост, као што му је обећао. Између Хирама и Соломона је владао мир, па су њих двојица склопили савез.

Цар Соломон је подигао људе из свега Израиља да кулуче. Било је тридесет хиљада кулучара. Он их је слао на Ливан у сменама од по десет хиљада. На Ливану су остајали месец дана, а два месеца кући. Адонирам је био над принудним радом. Соломон је имао седамдесет хиљада носача и осамдесет хиљада клесара у гори, осим три хиљаде и три стотине Соломонових надгледника надлежних за рад, који су надзирали народ који је обављао посао. Цар је заповедио да се извади велико и скупоцено камење, да би се исклесано камење положило за темељ Дома. Хирамови и Соломонови зидари и људи из Гивлија су клесали камен и тесали дрво за градњу Дома.

Четири стотине и осамдесете године по изласку Израиљаца из Египта, а четврте године владавине цара Соломона над Израиљем, месеца Зива – а то је други месец – он је почео да гради Дом Господњи.

Дом који је цар Соломон саградио Господу био је шездесет лаката дуг, двадесет лаката широк и тридесет лаката висок. Трем испред главне дворане Дома био је двадесет лаката дуг, према ширини Дома, и десет лаката широк, према дужини Дома. За Дом је начинио уске прозоре с решеткама. Уз зид Дома је подигао грађевину на спратове, која се простирала око зидова Дома, и око Светилишта и Светиње над светињама; у њој је направио бочне одаје. Доњи спрат грађевине је био широк пет лаката, средњи спрат шест лаката, а трећи седам лаката; јер је поставио потпорне греде споља око Дома, да се греде не би уметале у зидове Дома.

Док се Дом зидао, градили су га каменом који је већ био обрађен у каменолому, па се у Дому није чуо ни чекић, ни секира нити икакво гвоздено оруђе за време његове изградње.

Улаз доњег спрата био је на јужној страни Дома; степенице су завијале горе на средњи спрат, а са средњег на трећи. Кад је довршио градњу Дома, покрио га је гредама и кедровим даскама. Саградио је грађевину око целог Дома. Висина сваког спрата је била пет лаката; они су са Домом били спојени кедровим гредама.

Реч Господња дође Соломону: „Што се тиче Дома који градиш, ако будеш следио моје прописе и слушао моје уредбе, ако будеш држао све моје заповести живећи по њима, преко тебе ћу испунити своје обећање, које сам дао твом оцу Давиду за тебе. А ја ћу се настанити међу Израиљцима и нећу оставити свој народ Израиљ.“

Тако је Соломон изградио Дом и довршио га. Унутрашње зидове Дома је обложио кедровим даскама. Зидове Дома је обложио дрветом, од пода до таванице. Под је обложио чемпресовом даском. На задњој страни Дома је начинио преграду од двадесет лаката од кедрове даске, од пода до зидова; то је саградио као унутрашње Светилиште – Светињу над светињама. Светилиште у Дому испред Светиње над светињама било је четрдесет лаката. А на кедровини унутар Дома су били урезани пупољци и растворени цветови. Све је било од кедровине, тако да се камен нигде није видео.

Светињу над светињама је саградио унутар Дома да тамо постави Ковчег савеза Господњег. Испред Светиње над светињама, која је била двадесет лаката дуга, двадесет лаката широка, двадесет лаката висока и обложена чистим златом, био је жртвеник од кедровине који је такође обложио. Соломон је унутрашњост Дома

обложио чистим златом, а испред Светиње над светињама је развукао ланац и обложио га златом. Сав Дом је обложио златом, а златом је обложио и сав жртвеник код Светиње над светињама.

У Светињи над светињама је начинио херувиме од маслиновог дрвета; сваки је био висок десет лаката. Једно крило херувима је имало пет лаката, а тако је и друго крило херувима имало пет лаката. Од врха једног крила до врха другог је било десет лаката. И други херувим је био десет лаката; оба херувима су имала исту меру и исти облик. Висина сваког херувима је била десет лаката. Херувиме је поставио усред унутрашњег Светилишта. Крила херувима су била раширена, тако да је крило једног додиривало један зид, а крило другог додиривало други зид. Друга крила су им се додиривала у средини Светилишта. И херувиме је обложио златом.

По свим зидовима Дома, изнутра и споља, урезао је ликове херувима, палми, и растворених цветова. Тако је и под у Дому обложио златом споља и изнутра.

За улаз у Светињу над светињама направио је двокрилна врата од маслиновог дрвета; стуб и довратници су били на пет углова. На тим двокрилним вратима од маслиновог дрвета је урезао ликове херувима, палми и растворених цветова, и обложио их златом; херувиме и палме је обложио листићима злата. Исто је учинио и са улазом у Светилиште, са довратницима од маслиновог дрвета на четири угла, и са двокрилним вратима од чемпресовог дрвета; свако крило је било направљено од два дела који су се склапали и расклапали. На њих је урезао херувиме, палме и растворене цветове, па је изрезбарено равномерно обложио златом.

Саградио је и унутрашње предворје од три реда тесаног камења и једног реда кедрових греда.

Темељи Дома Господњег су били положени четврте године у месецу Зиву. Једанаесте године месеца Вула, који је осми месец, Дом је био завршен са свим својим деловима и према свему што је било одређено за њега. Соломон га је изградио за седам година.

Соломон је зидао себи двор тринаест година и довршио га. Сазидао је и дом у Ливанској шуми, стотину лаката дуг, педесет лаката широк и тридесет лаката висок, на четири кедрова стуба, с кедровим гредама изнад стубова. Дом је био покривен кедровим дрветом преко греда, које су биле на четрдесет пет стубова, по петнаест у сваком реду. Било је три реда прозора, један наспрам другог у три реда. Сва врата и прагови су били на четири угла, с прозорима који су стајали један наспрам другог у три реда.

Начинио је и трем од стубова, педесет лаката дуг и тридесет лаката широк. Трем је био с предње стране а испред њега су били стубови с надстрешницом.

Затим је начинио престони трем, то јест, судски трем где је делио правду; био је обложен кедровином од пода до крова. У његовој кући где је пребивао, био је други трем иза оног трема. Он је направио дом као тај трем за фараонову ћерку којом се оженио.

Све ово је било од скупоценог камена, тесаног на меру и сеченог тестером, и изнутра и споља, од пода до крова, и споља до великог дворишта. Темељ је био од великог и скупоценог камења, величине од осам и десет лаката. Одозго је било скупоцено камење тесано по мери, и кедрове даске. Велики трем је имао унаоколо три реда тесаног камења и један ред кедрових балвана, као унутрашње двориште Дома Господњег и храмски трем.

Цар Соломон је послао поруку Хираму из Тира и позвао га. Он је био син једне удовице из Нефталимовог племена, коме је отац био из Тира. Он је био уметник бронзарски. Хирам је био веома вешт и уман, па је свашта умео да направи од бронзе. Он је дошао к цару Соломону и урадио му сав посао.

Салио је два стуба од бронзе; један стуб је био осамнаест лаката висок, а дванаест лаката му је био обим унаоколо. Други стуб је био једнак првом. Затим је начинио два оглавља саливена од бронзе да се ставе одозго на стубове. Једно оглавље је било високо пет лаката, а друго оглавље је такође било високо пет лаката. На оглављима, која су била на врху стубова, начинио је преплетене плетенице и врпце у облику ланаца; седам на једном оглављу и седам на другом оглављу. На та два оглавља је направио и два реда нарова око једне плетенице да покривају оглавље на врху стубова; исто је направио и на другом оглављу. На та два оглавља на врху стубова у трему, били су направљени љиљани од четири лакта. На оглављима оба стуба, изнад и испод плетеница, било је две стотине нарова у два реда свуда око оба оглавља.

Такве стубове је поставио на трему Дома; десни стуб је назвао Јакин, а леви стуб је назвао Боаз. На врху стубова били су вешто израђени љиљани. Тако је рад на стубовима био завршен.

Затим је израдио море од искованог метала. Било је сасвим округло и имало је десет лаката од једног краја до другог; било је пет лаката високо, а у обиму је било тридесет лаката, мерено ужетом. Испод руба су му били украси у облику цветних латица свуда око њега, по десет на сваки лакат, којима је било опточено море унаоколо; два је реда латица било саливено с њим.

Море је стајало на дванаест волова; три су гледала на север, три су гледала на запад, три су гледала на југ, а три су гледала на исток. Море је стајало на њима одозго, а њихова задња страна је била унутра. Дебљина му је била један педаљ, а руб му је био као руб чаше, као цвет љиљана, и примало је две хиљаде вата.

Затим је начинио десет подножја од бронзе; свако подножје је било по четири лакта у дужину, четири лакта у ширину, и три лакта у висину. А подножја су била овако направљена: оквири су били причвршћени између углова. На оквирима међу угловима били су лавови, волови и херувими, а одозго на угловима су били стубићи. Испод и изнад лавова и волова био је искован венац. Испод сваког подножја била су по четири бронзана точка с бронзаним осовинама, а на четири угла били су држачи. Држачи под сваком умиваоницом били су сливени са сваким венцем. Отвор унутар подножја, био је један педаљ. Отвор је био округао, а са својим постољем био је педаљ и по. На отвору су били урезани украси; али оплате нису биле округле, него четвртасте.

Четири точка су била испод оплата, а осовине точкова су биле причвршћене на постоље. Висина сваког точка била је лакат и по. Точкови су били направљени као точкови за кола; њихове осовине, главњаче, наплаци и паоци, све је било ливено. Била су четири држача на четири угла; држачи су били спојени с постољем. На врху постоља био је округли ремен пола лакта висине. Држачи и оплате су били причвршћени за врх постоља. На његовим угловима и оплатама изрезао је херувиме, лавове и палме, где год је било места, и венце свуда унаоколо. На тај је начин начинио десет подножја; сви су били једнако саливени, једнаке мере и облика.

Начинио је и десет умиваоница од бронзе, које су захватале по четрдесет вата; свака умиваоница је имала обим од четири лакта, и свака је умиваоница захватала по четрдесет вата. По једна умиваоница је стајала на сваком од десет подножја. Наместио је пет подножја на десној страни Дома, и пет на левој страни Дома. Море је поставио на десну страну, према југоистоку.

Хирам је направио и лонце, лопатице и котлиће. Тако је Хирам довршио сав посао који је радио на Дому Господњем за цара Соломона:

Два стуба и два округла оглавља на врху два стуба, и две плетенице да покривају та два оглавља на врху два стуба;

четири стотине нарова на две плетенице; два реда нарова на свакој плетеници, да покривају два округла оглавља на врху стубова;

десет подножја и десет умиваоница на њима;
једно море и дванаест волова испод мора;
лонце, лопатице и котлиће. Сви судови које је Хирам направио цару Соломону за Дом Господњи, били су од углачане бронзе.

Цар их је лио у глиненим калупима, у долини Јордана, између Сокота и Сартана. Соломон није мерио све судове, јер их је било много; није се тражио извештај о тежини бронзе.

Соломон је направио и све остало посуђе које је било у Дому Господњем:
златни жртвеник,
златни сто на коме је био принесени хлеб,
свећњаке од чистог злата, пет с десне стране и пет с леве стране испред Светиње над светињама;
латице, светиљке и машице од злата;
чаше, усекаче и котлиће; кадионице и тепсије од чистог злата;
златне преворнице за врата унутрашњег Дома – за Светињу над светињама и за врата велике дворане.

Тако је био довршен сав посао који је цар Соломон урадио за Дом Господњи. Затим је унео у ризницу Дома Господњег ствари које је његов отац Давид посветио: сребро, злато, и посуђе.

Тада је Соломон окупио у Јерусалиму израиљске старешине, све племенске кнезове и вође израиљских породица, да пренесу Ковчег савеза Господњег из Давидовог града, са Сиона. Сви Израиљци су се окупили код цара Соломона на празник у месецу Етаниму, што је седми месец.

Кад су дошле све израиљске старешине, свештеници су понели Ковчег. Понели су и Ковчег Господњи и Шатор од састанка и све свето посуђе, које је било у Шатору; носили су их свештеници и Левити. А цар Соломон и сва заједница Израиљаца, који су се окупили код њега пред Ковчегом, приносили су на жртву толико ситне и крупне стоке да их се није могло избројити ни прорачунати.

Затим су свештеници донели Ковчег савеза Господњег на његово место, у унутрашње Светилиште Дома, у Светињу над светињама, под крила херувима. Наиме, херувими су имали раширена крила над Ковчегом, тако да су од горе заклањали Ковчег и његове дршке. Дршке су биле толико дугачке да су се њихови крајеви видели из Светилишта испред Светиње над светињама. Ипак, нису се виделе споља. Тамо су до дана данашњег. У Ковчегу није било ничег осим две камене плоче, које је тамо положио Мојсије на Хориву, кад је Господ склопио савез са Израиљцима, након што су изашли из Египта.

Кад су свештеници изашли из Светилишта, облак је испунио Дом Господњи. Свештеници нису могли да стоје и обављају службу због облака, јер је слава Господња испунила Дом Господњи.

Тада Соломон рече: „Господ је рекао да ће пребивати у густој тами. Ја сам ти саградио величанствени Дом, стан где ћеш пребивати довека.“

Затим се цар окренуо и благословио сав збор Израиљев, док је сав збор Израиљев стајао.

Тада рече:

„Нека је благословен Господ, Бог Израиљев, који је својом руком извршио оно што је својим устима обећао моме оцу Давиду, рекавши: ’Од дана кад сам извео свој народ Израиљ из Египта, нисам изабрао град међу свим племенима Израиљевим да се сагради Дом где би пребивало моје име; али сам изабрао Давида да влада над мојим народом Израиљем.’

Мој отац Давид је наумио да сазида Дом имену Господа, Бога Израиљевог. Но, Господ рече моме оцу Давиду: ’Добро си учинио што си у свом срцу наумио да сазидаш Дом моме имену. Ипак, нећеш ти саградити Дом, него ће твој син, који је потекао из твојих бедара, саградити Дом моме имену.’

Господ је одржао обећање, те сам ја наследио свога оца Давида на Израиљевом престолу, како је Господ обећао, и изградио Дом имену Господа, Бога Израиљевог. Поставио сам и место за Ковчег, где је савез Господњи, који је он склопио са нашим прецима кад их је извео из Египта.“

Соломон је стао пред жртвеник Господњи, испред свег збора Израиљевог, испружио руке према небу и рекао:

„О, Господе, Боже Израиљев, нема Бога као што си ти, горе на небесима, ни доле на земљи, који чуваш савез и милост својим слугама који ходају пред тобом свим својим срцем. Ти си испунио што си рекао своме слузи, моме оцу Давиду; што си рекао својим устима, то си извршио својом руком, као што је то данас.

А сад, Господе, Боже Израиљев, одржи што си обећао своме слузи, моме оцу Давиду, кад си рекао: ’Неће ти нестати потомка преда мном који ће седети на Израиљевом престолу, само ако твоји синови буду пазили на свој пут и ходили преда мном, као што си ти ходио преда мном.’ А сад, Боже Израиљев, нека се испуни твоја реч, коју си рекао своме слузи, моме оцу Давиду.

Али зар ће Бог заиста боравити на земљи? Ни највиша те небеса не могу обухватити, а камоли овај Дом што сам саградио. Обазри се на молитву слуге свога и на његову молбу, Господе

Боже; послушај вапај и молитву, коју слуга твој упућује данас пред тобом. Нека твоје очи мотре на овај Дом и ноћу и дању, према месту за које си рекао: 'Моје ће име бити тамо', како би чуо молитву коју ти слуга твој упућује на овом месту. Почуј преклињање свога слуге и свога народа Израиља којим се моле на овом месту. Послушај на небу, на месту где пребиваш – послушај и опрости.
Кад неко згреши против свог ближњега, те се од њега тражи да се закуне, и он дође и закуне се пред твојим жртвеником у овом Дому, ти чуј с небеса и делуј, те осуди онога који је учинио безакоње свађујући на његову главу према ономе што је учинио. А праведника награди према његовој праведности.
Ако твој народ Израиљ буде поражен од непријатеља зато што су згрешили против тебе, али се покају пред тобом и дају славу твоме имену, па се помоле и преклињу за милост у овом Дому, ти чуј на небесима и опрости грех свога народа Израиља, и врати их у земљу коју си дао њиховим прецима.
Ако се небо затвори и не даје кишу, јер су згрешили против тебе, па се помоле на овом месту, те одају славу твоме имену и покају се за своје грехе, пошто их понизиш, ти чуј на небесима и опрости грех својих слугу, свога народа Израиља. И кад их научиш добром путу да по њему ходе, пошаљи кишу својој земљи, коју си дао своме народу у наследство.
Ако земљу задеси глад, или помор, суша, кукољ, скакавци, гусенице, или кад их непријатељ опколи у којем од њихових градова; каква год да је пошаст или болест, па било ко од свег твог народа Израиља осети тегобу у свом срцу и упути молитву или молбу ширећи руке према овом Дому, услиши на небесима, на твом Пребивалишту. Опрости и делуј: дај свакоме по свим његовим делима, јер ти знаш његово срце – само ти знаш срце свих људи – да би те се бојали у све дане док живе у земљи коју си дао њиховим оцима.
Ако и странац, који није од твог народа Израиља, дође из далеке земље ради твог имена, јер ће се чути за твоје велико име и за твоју моћну руку и испружену мишицу – ако дође и помоли се у овом Дому – услиши га на небесима, на твом Пребивалишту, и учини све за шта ти овај странац завапи, да би народи на земљи упознали твоје име и да би те се бојали, као твој народ Израиљ, и да би знали да се твоје име призива над овим Домом који сам саградио.

Ако твој народ изађе у бој против свога непријатеља путем којим га ти пошаљеш, и они се помоле Господу према граду који си изабрао, и према Дому који сам саградио твоме имену, чуј на небесима њихову молитву и њихову молбу, те им додели правду.
Ако згреше против тебе – јер нема човека који не чини грех – и ти се разгневиш на њих и изручиш их њиховим непријатељима, који их одведу као заробљенике у непријатељску земљу, било далеко или близу, ако тада дођу к себи у земљи у којој су заробљени и покају се, те се почну молити теби у земљи својих поробљивача, говорећи: 'Згрешили смо, учинили смо неправду, скривили смо', па се врате к теби свим срцем и свом душом у земљи својих непријатеља који су их поробили, и помоле се теби према својој земљи коју си дао њиховим оцима и према граду који си изабрао и према Дому који сам саградио за твоје име, ти чуј на небесима, на твом Пребивалишту, њихову молитву и молбу, и учини им по правди. Тада опрости своме народу, који је згрешио против тебе и за све преступе који су учинили против тебе, и смилуј им се пред њиховим поробљивачима да би се они смиловали на њих. Јер они су твој народ и твоје наследство, кога си извео из Египта, из топионице гвожђа.
Нека твоје очи бдију над молбом твога слуге и над молбом твога народа Израиља, и услиши их кад год те призову. Јер ти си их, Господе Боже, издвојио себи за наследство од свих народа на земљи, као што си рекао преко свога слуге Мојсија, кад си извео наше очеве из Египта."

Кад је Соломон завршио сву ову молитву и молбу коју је упутио Господу, устао је испред жртвеника Господњег где је клечао на својим коленима с раширеним рукама према небу. Затим се усправио, па је громким гласом благословио сав збор Израиљев, рекавши:
„Нека је благословен Господ који је дао починак своме народу Израиљу, као што је обећао; ниједна реч није остала неиспуњена од свих добрих обећања које је дао преко свога слуге Мојсија. Нека Господ, Бог наш, буде с нама као што је био с нашим оцима; нека нас не напусти и не остави. Нека приклони наша срца к себи, да следимо све његове путеве, и да држимо његове заповеди, прописе и одредбе, које је заповедио нашим оцима. Нека ове речи што сам измолио пред Господом, буду близу Господа, Бога нашега, дању и ноћу, да би дан за даном чинио правду своме слузи и своме народу Израиљу, те да би сви народи на земљи знали да Господ јесте Бог и да нема другог. Стога, нека

ваше срце буде потпуно предано Господу, Богу нашем, следећи његове прописе и држећи његове заповеди, као овога дана.“

Затим су цар и сав израиљски народ с њим принели жртве пред Господом. Соломон је принео Господу као жртву мира двадесет две хиљаде говеда и стотину двадесет хиљада оваца. Тако су цар и сви Израиљци посветили Дом Господњи.

Тог дана је цар посветио средиште дворишта, које је испред Дома Господњег. Наиме, тамо је принео жртву свеспалницу, житну жртву, и сало жртава мира, пошто је бронзани жртвеник који је био пред Господом био премален да би на њега стале жртве свеспалнице, житне жртве и сало жртава мира.

У то време је Соломон, са свим Израиљем, приредио свечаност – велики сабор пред Господом, Богом нашим, с народом од Лево-Амата до Египатског потока, седам дана и још седам дана, укупно четрнаест дана. Осмог дана је отпремио народ, а они су благословили цара и отишли својим кућама, веселећи се и радујући се у срцу због свег добра што је Господ учинио своме слузи Давиду и своме народу Израиљу.

Кад је Соломон довршио градњу Дома Господњег, царевог двора, и свега што је Соломон желео да уради, Господ се јавио Соломону по други пут, као кад му се указао у Гаваону.

Господ му рече:

„Чуо сам твоју молитву и твоју молбу коју си измолио преда мном. Посветио сам овај Дом који си саградио да тамо поставиш моје име заувек. Моје очи и моје срце биће увек тамо.

А ти, ако будеш ходао преда мном као што је ходао твој отац Давид у честитости срца и праведности, према свему што сам ти заповедио, и будеш чувао моје прописе и уредбе, учврстићу твој царски престо над Израиљем довека, као што сам обећао твоме оцу Давиду, рекавши: ’Никад ти неће понестати наследника на Израиљевом престолу.’

Али ако се ви или ваши потомци одвратите од мене, те не будете чували моје заповеди и прописе, које сам ставио пред вас да их следите, па одете да служите другим боговима и да им се клањате – истребићу Израиља са лица земље коју сам вам дао, а Дом који сам посветио за своје име одбацићу од себе, па ће Израиљ постати предмет исмејавања и ругања међу свим народима. А свако ко буде пролазио поред овог Дома, који је сада узвишен, биће запрепаштен, па ће звиждати и говорити: ’Зашто је Господ поступио овако са овом земљом и са овим Домом?’ Тада ће им рећи: ’Зато што су напустили Господа, Бога

свога, који је извео њихове очеве из Египта, и пригрлили друге богове клањајући им се и служећи им. Зато је Господ довео на њих сву ову невољу.'"

Кад се навршило двадесет година у току којих је Соломон саградио две грађевине, Дом Господњи и царев двор, цар Соломон је дао Хираму двадесет градова на подручју Галилеје, пошто је Хирам, тирски цар, снабдевао Соломона кедровим дрветом, чемпресовим дрветом и златом колико год је желео. Али кад је Хирам дошао да види градове које му је Соломон дао, није био задовољан с њима. Тада је рекао: „Какви су то градови које си ми дао, брате?" Зато се тај крај зове „Кавул", све до данас.

Хирам је послао цару стотину двадесет таланата злата.

Ово је извештај о принудном раду који је цар Соломон увео, да би саградио Дом Господњи, свој двор, Милон, јерусалимске зидине, те Асор, Мегидо и Гезер. А фараон, цар Египта, оде, освоји Гезер и спали га, а Хананце, становнике града, побије. Град је дао у мираз својој ћерки, Соломоновој жени. Потом је Соломон поново саградио Гезер, и доњи Вет-Орон; па Валат и Тадмор у пустињском крају, и све Соломонове градове-складишта, градове за његова бојна кола, и градове за коњанике, и све што је Соломон пожелео да гради у Јерусалиму, на Ливану и у свим крајевима где је владао.

А свим народима који су преостали од Аморејаца, Хетита, Фережана, Евејаца, и Јевусејаца, који нису Израиљци – њиховим потомцима који су остали после њих у земљи, а које Израиљци нису могли истребити – Соломон је наметнуо принудни рад до данашњег дана. Ипак, Соломон није учинио ниједног Израиљца робом; они су били ратници, његове слуге, главари, заповедници, и заповедници његових бојних кола и коњице. Они су били и надзорници над Соломоновим послом; било је пет стотина педесет оних, који су надгледали народ који је обављао посао.

Затим се фараонова ћерка преселила из Давидовог града у њену кућу коју је Соломон саградио за њу. Тада је саградио и Милон.

Соломон је трипут годишње приносио жртве свеспалнице и жртве мира на жртвенику, који је саградио за Господа, а са њима је палио кад пред Господом. Тако је довршио Дом.

Цар Соломон је начинио и бродове у Есион-Геверу, који се налази код Елата на обали Црвеног Мора, у Едому. Хирам је на ове бродове послао своје слуге, поморце, који су били искусни на мору, заједно са Соломоновим слугама. Они су отишли у Офир и одатле узели четири стотине двадесет таланата злата и донели га цару Соломону.

Глас о Соломоновој слави ради имена Господњег, дошао је до царице од Саве, па је дошла да га искуша загонеткама. Дошла је у Јерусалим са веома великом пратњом, с камилама које су носиле балзам, и веома много злата и драгог камења. Дошавши к Соломону, рекла му је све што јој је било на уму. Соломон јој је одговорио на сва питања; цару ништа није било непознато, ништа што није могао да јој одговори. Кад је царица од Саве видела сву Соломонову мудрост и двор који је саградио, храну за његовим столом, одаје његових дворана, дворење његове послуге и њихову одећу, његове пехарнике, и његове жртве свеспалнице које је принео у Дому Господњем, остала је без даха.

Тада је рекла цару: „Истинит је глас који сам чула у својој земљи о твојим делима и мудрости, али нисам хтела да верујем гласовима док нисам дошла и видела својим очима. Ето, ни пола ми није речено; твоја мудрост и богатство превазилазе глас који сам чула. Благо твојим женама и благо овим твојим слугама што увек стоје пред тобом и слушају твоју мудрост! Благословен да је Господ, Бог твој, коме си по вољи, и који те је поставио на престо Израиљев! Због своје вечне љубави према Израиљу, Господ те је учинио царем, да делиш правду и праведност.“

Затим је дала цару стотину двадесет таланата злата, веома много балзама и драгог камења. И никада више није дошло толико таквог балзама колико је царица од Саве дала цару Соломону.

Уз то су Хирамове лађе, које су доносиле злато из Офира, донеле из Офира веома велику количину алмуговог дрвета и драгог камења. Цар је од алмуговог дрвета направио потпорне стубове за Господњи Дом и за царев двор, и лире и харфе за свираче. Таквог алмуговог дрвета није више дошло, нити се видело до дана данашњег.

Цар Соломон је дао царици од Саве све што је пожелела и тражила, осим онога што јој је даровао од свог царског обиља. Затим се са својим слугама вратила у своју земљу.

Тежина злата, које је долазило Соломону сваке године, износила је шест стотина шездесет шест таланата, поред онога што је долазило од путујућих трговаца и препродаваца, и од свих арапских царева и управитеља земље.

Цар Соломон је начинио две стотине великих штитова од кованог злата – шест стотина шекела злата по једном штиту, и три стотине малих штитова од кованог злата – три мине злата по једном штиту. Цар их је ставио у кућу Ливанске шуме.

Цар је направио и велики престо од слонове кости и опточио га чистим златом. Престо је имао шест степеника. Врх престола је био заобљен са задње стране, а са сваке стране седишта биле су ручице поред којих су стајала два лава. Дванаест лавова је стајало на шест степеника с једне и с друге стране. Такав никада није био направљен ни у једном царству. Све чаше из којих је цар Соломон пио биле су од злата, а и све посуде из куће Ливанске шуме су биле од чистог злата; у Соломоново време сребру се није давала велика вредност. Наиме, цар је имао тарсиске лађе, заједно са Хирамовим лађама. Једном у три године, тарсиске лађе су долазиле и доносиле злато, сребро, слонову кост, мајмуне и пауне.

Тако је цар Соломон надмашио све земаљске цареве у богатству и мудрости. Сав је свет тражио пријем код Соломона, да чују његову мудрост, коју му је Бог ставио у срце. Сваки од њих је доносио дар: предмете од сребра и злата, одећу, оружје, балзам, коње и мазге, годину за годином.

Соломон је накупио бојна кола и коње. Имао је хиљаду четири стотине бојних кола и дванаест хиљада коња, које је разместио по градовима за бојна кола, и код цара у Јерусалиму. Цар је учинио да сребра у Јерусалиму буде као камења, а кедровог дрвета много као дивљих смокава у равници. Соломон је увозио коње из Египта и Куе. Цареви трговци су их куповали у Куи по *одређеној* цени. Бојна кола која су долазила из Египта коштала су шест стотина сребрних *шекела*, а коњ стотину педесет. Тако су преко царевих трговаца снабдевали све хетитске и арамејске цареве.

Цар Соломон је, осим фараонове ћерке, волео многе стране жене: Моавке, Амонке, Едомке, Сидонке и Хетитке. Оне су биле од народа за које је Господ рекао Израиљцима: „Не ступајте у брак са њима, нити они с вама, јер ће завести ваше срце да следите њихове богове.“ Соломон се таквима приклањао и волео их. Имао је седам стотина жена царског рода и три стотине иноча. Оне су завеле његово срце. Кад је Соломон остарео његове жене су завеле његово срце да следи друге богове, тако да његово срце није било сасвим с Господом, Богом својим, као што је било срце његовог оца Давида. Соломон је следио Аштарту, богињу Сидоната, и Молоха, гадост Амонаца. Тако је учинио зло у Господњим очима, и није потпуно следио Господа, као његов отац Давид.

Тада је Соломон саградио узвишицу за Хамоса, гадост Моаваца, на гори код Јерусалима, и Молоха, гадост Амонаца. Тако је чинио за све своје жене странкиње, које су палиле кад и приносиле жртве својим боговима.

Господ се разгневио на Соломона, зато што му се срце одвратило од Господа, Бога Израиљевог, који му се двапут указао, заповедивши му да не следи друге богове. Ипак, он није држао што је Господ заповедио. Зато Господ рече Соломону: „Када тако стоје ствари с тобом, и пошто ниси чувао мој савез и моје одредбе које сам ти заповедио, јамачно ћу отргнути царство од тебе и дати га твоме слузи. Но, то нећу учинити за твог живота ради твог оца Давида, него ћу га отргнути из руке твог сина. Међутим, нећу отргнути од њега сво царство, него ћу дати једно племе твоме сину ради Давида и ради Јерусалима који сам изабрао.“

Тада је Господ подигао противника Соломону, Едомца Адада, из царске лозе у Едому. Наиме, кад је Давид био у Едому, а Јоав заповедник отишао да сахрани погинуле, побио је све мушке у Едому. Јоав и Израиљ су остали тамо шест месеци, док није истребио све мушке у Едому. Међутим, Адад побегне са неким Едомцима, слугама свога оца и дође у Египат. Адад је тада био дечак. Отишли су из Мадијана и дошли у Фаран. Из Фарана су повели људе са собом, па су дошли у Египат, к фараону, египатском цару. Он му је дао кућу и храну, а дао му је и земљу.

Фараон је показао велику благонаклоност према Ададу, те му је дао за жену своју ћерку, сестру царице Тахпенесе. Тахпенесина сестра му је родила сина Генувата, кога је Тахпенеса отхранила у фараоновом дому. Генуват је живео у фараоновом дому међу фараоновим синовима.

Кад је Адад чуо у Египту да је Давид починуо са својим прецима, и да је умро Јоав заповедник војске, Адад рече фараону: „Дозволи ми да одем у своју земљу.“

Фараон му рече: „Зар ти нешто недостаје код мене кад тражиш да идеш у своју земљу?“

Али он рече: „Не, ипак, дозволи ми да одем.“

Господ је Соломону подигао још једног противника, Резона, сина Елијадиног, који је одбегао од свога господара Адад-Езера, совског цара. Он је окупио око себе људе поставши заповедник чете одметника, које је Давид побио. Они су отишли у Дамаск, настанили се у њему, и поставили га за цара у Дамаску. Он је био противник Израиљу у све дане Соломонове, осим Адада који је стварао неприлике; владао је над Арамом и презирао Израиљ.

Јеровоам, син Наватов, Јефремовац из Сариде и Соломонов слуга, коме се мајка звала Серуја, удовица, такође се побунио против цара.

Ово је разлог зашто се побунио против цара. Соломон је изградио Милон и затворио пролом у граду свога оца Давида. Јеровоам је био способан човек. Кад је Соломон видео како младић обавља посао, поставио га је за надгледника принудног рада свег дома Јосифовог.

У то време, кад је Јеровоам излазио из Јерусалима, наиђе на њега путем пророк Ахија, Силомљанин заогрнут новим огртачем. Кад су њих двојица били сами у пољу, Ахија узе са себе нови огртач, поцепа га на дванаест делова и рече Јеровоаму: „Узми себи десет делова, јер говори Господ, Бог Израиљев: 'Ево, истргнућу царство из Соломонових руку, па ћу ти дати десет племена. Једно племе ће остати њему ради мога слуге Давида и ради Јерусалима, који сам изабрао од свих племена Израиљевих. Јер, они су ме оставили да се клањају Аштарти, богињи Сидонаца, Хамосу, моавском богу и Молоху, богу Амонаца, и нису следили моје путеве, ни вршили што је право у мојим очима, нити су држали моје одредбе и прописе као *Соломонов* отац Давид.

Ипак, нећу одузети све царство из његових руку, јер сам га поставио за кнеза док год је жив, ради мога слуге Давида кога сам изабрао, који је држао моје заповести и одредбе. Узећу царство из руку његовог сина, па ћу ти дати десет племена. А његовом сину даћу једно племе, да Давиду остане заувек светиљка преда мном у Јерусалиму, граду који сам изабрао за себе, да тамо поставим своје име. А тебе ћу поставити да владаш над свиме што ти душа жели, и бићеш цар над Израиљем. Ако будеш слушао све што ти заповедим, и будеш следио моје путеве и чинио што је право у мојим очима, ако будеш држао моје одредбе и заповести, као што је чинио мој слуга Давид, бићу с тобом и подићи ћу ти трајни дом, као што сам подигао Давиду, и даћу ти Израиљ. Због овога ћу понизити Давидово потомство, али не заувек.'"

Соломон је настојао да убије Јеровоама, али је Јеровоам устао и побегао у Египат, к Сисаку, цару египатском. Тамо је остао до Соломонове смрти.

Остала Соломонова дела, и све што је постигао, и његова мудрост, нису ли записана у Књизи дела Соломонових? Цар Соломон је владао у Јерусалиму над свим Израиљем четрдесет година. Кад је Соломон починуо са својим прецима сахранили су га у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Ровоам.

Ровоам оде у Сихем, јер је сав Израиљ дошао у Сихем да га зацаре. Кад је то чуо Јеровоам, син Наватов, вратио се из Египта. Наиме, он је још увек био у Египту, где је побегао од цара Соломона.

Тада су послали по њега и позвали га. Кад су Јеровоам и сав збор Израиљев дошли, рекли су Ровоаму: „Твој отац нам је ставио тежак јарам; стога, олакшај нам тешку службу свога оца и његов тешки јарам који нам је наметнуо, па ћемо ти служити.“

Он им одговори: „Идите и вратите се к мени за три дана.“ Народ оде.

Ровоам се посаветовао са старешинама који су били у служби његовог оца док је био жив. Рече им: „Шта ми ви саветујете? Какав одговор да дам овом народу?“

Они му одговорише: „Ако се данас покажеш као слуга овом народу и будеш им служио, и ако им одговориш пријатним речима, они ће ти бити слуге заувек.“

Међутим, он је одбацио савет који су му дале старешине. Затим се посаветовао са младићима који су одрасли с њим, а који су сада били у његовој служби. Он их упита: „Шта ви саветујете? Какав одговор да дам овом народу, који ми рече: ’Олакшај нам јарам који нам је наметнуо твој отац?’“

Младићи који су одрасли с њим рекоше: „Овако реци том народу, који ти је рекао: ’Твој отац нам је ставио тежак јарам, а ти нам јарам олакшај.’ Ти им, дакле, овако реци: ’Мој мали прст је дебљи од бедара мога оца. Стога, мој отац вам је натоварио тежак јарам, а ја ћу још додати на његa; мој отац вас је шибао бичевима, а ја ћу вас шибати шкорпијама.’“

Трећег дана Јеровоам и сав Израиљ дођу Ровоаму, пошто је цар рекао: „Вратите се к мени за три дана.“ Цар им одговори грубо, одбацујући савет који су му дале старешине. Рекао им је по савету младића: „Мој отац вам је натоварио тежак јарам, а ја ћу још додати на ваш терет; мој отац вас је шибао бичевима, а ја ћу вас шибати шкорпијама.“ Али цар није послушао народ, јер је Господ тако уредио, да би испунио своју реч, коју је Господ рекао Јеровоаму, сину Наватовом, преко Ахије Силомљанина.

Кад је сав Израиљ видео да их цар није послушао, народ одговори цару:

> „Какав део ми имамо с Давидом? Нема нама наследства са сином Јесејевим! У своје шаторе, Израиљу! Сад се, Давиде, сам брини за свој дом!“

Затим су се Израиљци вратили својим кућама. Цар Ровоам је владао само над Израиљцима који су живели у Јудиним градовима.

Цар Ровоам је послао Адорама, надзорника принудног рада, али га је сав Израиљ каменовао, па је погинуо. Цар Ровоам се брзо

попе у своје кочије и побеже у Јерусалим. Тако се Израиљ побунио против дома Давидовог све до данас.

Кад је сав Израиљ чуо да се Јеровоам вратио, послали су по њега и позвали га пред скупштину. Тада су га зацарили над свим Израиљем. Нико други није остао уз дом Давидов осим Јудиног племена.

Кад се Ровоам вратио у Јерусалим, сабрао је сав дом Јудин и све племе Венијаминово, стотину осамдесет хиљада изабраних ратника, да ратују против дома Израиљевог, да поврате царство Ровоаму, сину Соломоновом.

Али реч Божија дође Семају, човеку Божијем: „Реци Ровоаму, сину Соломоновом, цару Јудином, и свем дому Јудином и Венијаминовом, и осталом народу: 'Овако каже Господ: не излазите да ратујете против своје браће Израиљаца. Нека се свако врати својој кући, јер ова ствар долази од мене.'“ Тада су послушали реч Господњу и вратили се кући, према речи Господњој.

А Јеровоам је утврдио Сихем, у Јефремовој гори, и ту је живео. Затим се одселио оданде и утврдио Фануил.

Јеровоам рече у свом срцу: „Сада би царство могло да се врати дому Давидовом. Ако овај народ буде наставио да одлази у Дом Господњи у Јерусалиму да приноси жртве, срце овог народа ће се вратити њиховом господару Ровоаму, цару Јудином. Онда ће ме убити и вратити се Ровоаму, цару Јудином.“

Кад је цар размислио о овоме, направио је два златна телета и рекао народу: „Довољно сте одлазили у Јерусалим. Ево, твојих богова, Израиљу, који су те извели из египатске земље!“ Једно теле је поставио у Ветиљу, а друго у Дану. То је била прилика за грех јер је народ отишао пред оно теле у Дану.

Он је подигао и капеле на узвишицама, и поставио свештенике из редова народа, који нису били Левити. Затим је Јеровоам увео празник осмог месеца, петнаестог дана, попут празника у Јуди, приносећи жртве на жртвенику. Исто је учинио у Ветиљу, жртвујући теладима које је направио. У Ветиљу је поставио свештенике узвишица које је направио.

Јеровоам је жртвовао петнаестог дана, осмог месеца – оног месеца кад је у свом срцу наумио да уведе празник за Израиљце – на жртвенику који је саградио у Ветиљу. Жртвовао је и кадио на жртвенику.

Човек Божији дође из Јуде у Ветиљ по речи Господњој, док је Јеровоам стајао код жртвеника да принесе кад. Он повика према жртвенику, по речи Господњој, и рече: „О, жртвениче, жртвениче! Овако каже Господ: 'Ево, родиће се син дому Давидовом, по имену

Јосија; он ће на теби жртвовати свештенике узвишица, који на теби приносе кад, и на теби ће бити спаљене људске кости.'“ Тог дана је учинио знак, говорећи: „Ово је знак о коме је Господ говорио: жртвеник ће се распући, па ће се пепео на њему расути.“

Кад је цар Јеровоам чуо реч коју је човек Божији објавио против жртвеника у Ветиљу, испружио је руку са жртвеника, говорећи: „Ухватите га!“ Али осуши му се рука коју испружи на њега, те је није могао повући. Тада се жртвеник распуче, а пепео са њега се расуо, према знаку коју је учинио човек Божији по речи Господњој.

Цар рече човеку Божијем: „Молим те, заузми се за мене пред Господом, Богом својим; помоли се за мене да ми оздрави рука.“ Тада се човек Божији заузео за њега пред Господом, те је царева рука оздравила; постала је као што је била.

Цар рече човеку Божијем: „Дођи код мене кући и окрепи се, а ја ћу ти дати дар.“

Али човек Божији рече цару: „Ни да ми даш пола свог дворца не бих пошао с тобом, нити бих јео твоју храну ни пио воду у овом месту. Јер тако ми је било заповеђено по речи Господњој: 'Немој јести храну ни пити воду, нити се враћај путем којим си дошао.'“ Тако је отишао другим путем, и није се вратио путем којим је дошао у Ветиљ.

А у Ветиљу је живео један стари пророк. Његови синови дођу и испричају му сва дела која је учинио човек Божији тог дана у Ветиљу, и речи које је рекао цару. Кад су то испричали своме оцу, отац их упита: „Којим је путем отишао?“ Његови синови су му показали пут којим је отишао човек Божији који је дошао из Јуде. Он рече својим синовима: „Оседлајте ми магарца!“ Они су му оседлали магарца, а он га је узјахао и отишао за човеком Божијим. Нашавши га како седи испод једног храста, он га упита: „Јеси ли ти човек Божији који је дошао из Јуде?“

Овај одговори: „Јесам.“

Пророк му рече: „Дођи са мном у моју кућу и поједи нешто.“

Али он му одговори: „Не могу се вратити с тобом и ући у твоју кућу, и не могу с тобом јести хлеб, нити пити воду у овом месту, јер ми је речено по речи Господњој: 'Немој тамо јести хлеба нити пити воде, и немој се враћати путем којим си дошао.'“

Стари пророк одговори: „И ја сам пророк као ти. А мени је анђео рекао по речи Господњој: 'Доведи га натраг са собом у твоју кућу, да једе хлеба и пије воде.'“ Али му је слагао.

Тако се он вратио с њим, па је јео хлеба и пио воде у његовој кући.

Али док су седели за столом, дође реч Господња пророку који га је довео натраг. Он повика човеку Божијем, који је дошао из Јуде: „Говори Господ: 'Пошто си се оглушио о реч Господњу, и ниси држао заповест коју ти је заповедио Господ, Бог твој, него си се вратио, јео хлеба и пио воде у месту за које ти је рекао: не једи хлеба и не пиј воде, твоје тело неће доћи у гроб твојих предака.'"

И након што се наједе хлеба и напио, он је осамарио магарца пророку који се вратио. Кад је отишао, наишао је лав на њега на путу и убио га. Његово тело је лежало испружено на путу а магарац је стајао поред њега. Лав је такође стајао поред тела. Људи који су пролазили, видели су испружено тело на путу и лава како стоји поред тела, па су отишли и јавили то у граду где је живео стари пророк.

Кад је то чуо пророк који га је довео натраг, рекао је: „То је човек Божији који се оглушио о реч Господњу. Господ га је предао лаву који га је растргао и убио, према речи коју му је Господ рекао."

Тада рече својим синовима: „Осамарите ми магарца." Они га осамарише. Отишао је и нашао његово тело испружено на путу, а лав и магарац су стајали поред његовог тела; лав није појео тело нити растргао магарца. Стари пророк подигне тело човека Божијег, положи га на магарца и врати га натраг у град, да га оплаче и сахрани. Затим је положио његово тело у свој гроб, па су га оплакали, говорећи: „Јао, брате мој!"

Након што су га сахранили, пророк рече својим синовима: „Кад умрем, сахраните ме у гроб где је сахрањен човек Божији; моје кости положите поред његових. Јер ће се заиста збити што је објавио по речи Господњој против жртвеника који је у Ветиљу, и против свих храмова на узвишицама по самаријским градовима."

Међутим, Јеровоам ни после овога није одустао од својих злих путева, него је наставио да поставља свештенике узвишица из редова народа; посвећивао је за свештенике узвишица сваког ко је то хтео. Тиме је дом Јеровоамов навукао на себе грех, који је довео до његове пропасти и истребљења с лица земље.

У то време се разболео Јеровоамов син Авија. Јеровоам рече својој жени: „Спреми се и преобуци да не препознају да си Јеровоамова жена, па иди у Силом; тамо је, ено, пророк Ахија, који ми је рекао да ћу бити цар над овим народом. Понеси са собом десет хлебова, нешто колача, и врч меда, па иди к њему. Он ће ти рећи шта ће се догодити с дечаком." Јеровоамова жена учини тако. Спреми се она и оде у Силом и дође у Ахијину кућу.

А Ахија није могао да види, јер му се од старости замутио вид.

Господ рече Ахији: „Ево, дошла је Јеровоамова жена да те пита за свог сина, јер је болестан. Ти јој реци тако и тако. Кад дође претвараће се да је нека друга.“

Кад је Ахија чуо звук њених корака, док је улазила на врата, он рече: „Уђи, жено Јеровоамова. Зашто се претвараш да си нека друга? Ја сам послан да ти саопштим тешку вест. Иди и реци Јеровоаму: ’Говори Господ, Бог Израиљев: ја сам те подигао из народа и учинио те владаром над мојим народом Израиљем; отргнуо сам царство од дома Давидовог и дао га теби. Али ти ниси био као мој слуга Давид, који је држао моје заповести и следио ме свим својим срцем чинећи само оно што је право у мојим очима. Но, ти си учинио више зла од свих који су били пре тебе; ти си отишао и начинио себи друге богове и ливене идоле да ме раздражујеш, окренувши ми леђа.

Зато ћу довести невољу на дом Јеровоамов; истребићу Јеровоаму свако мушко, роба и слободњака у Израиљу и спалити дом Јеровоамов, као што се спаљује балега до краја. Јеровоамове који су умрли у граду изјешће пси, а оне који су у пољу изјешће птице небеске, јер је тако Господ рекао.’

А ти се врати кући; кад твоје стопе ступе у град, дете ће умрети. Сав Израиљ ће га оплакати и сахранити га, јер ће он једини ући у гроб од Јеровоамових, јер је Господ, Бог Израиљев, само на њему нашао нешто добро од дома Јеровоамовог.

А Господ ће подићи себи цара над Израиљем, који ће истребити дом Јеровоамов данас, шта више сад. Господ ће затрести Израиљ као што се затресе трска у води. Он ће ишчупати Израиљ из ове добре земље, коју је дао њиховим оцима, и расејати их преко Еуфрата, јер су начинили себи Аштартине ступове, да разјаре Господа. Он ће оставити Израиљ због греха које је Јеровоам учинио, и тако навео Израиљ на грех.“

Јеровоамова жена је устала и отишла у Терсу. Кад је прекорачила праг куће, дете је умрло. Сахранили су га, и сав га је Израиљ оплакао, по речи коју је Господ рекао преко свога слуге пророка Ахије.

Остала Јеровоамова дела, како је ратовао и владао, записана су у Књизи дневника израиљских царева. Јеровоам је владао двадесет и две године, па је починуо са својим прецима. На његово место се зацарио његов син Надав.

Ровоам, син Соломонов, је владао у Јуди. Било му је четрдесет једна година кад је постао цар, а владао је седамнаест година у Јерусалиму, у граду који је Господ изабрао од свих израиљских племена, да тамо постави своје име. Мајка му се звала Нама Амонка.

Јуда је чинио што је зло у Господњим очима. Гресима које су чинили, разбеснели су га више од свега што су њихови преци учинили. Себи су, такође, изградили узвишице, стубове и Аштартине ступове на сваком високом брду и под сваким зеленим дрветом. Било је чак и храмских блудника. Народ је чинио све гадости народа које је Господ протерао пред Израиљцима.

Пете године цара Ровоама, дигао се Сисак, цар Египта, против Јерусалима. Он је однео све благо из Дома Господњег, и све благо из царевог двора; све је однео. Однео је и све штитове од злата, које је направио Соломон. Цар Ровоам је уместо њих направио штитове од бронзе и поверио их заповедницима страже која је чувала врата царевог двора. Кад год је цар одлазио у Дом Господњи, стражари би их доносили, а потом би их враћали у оружарницу страже.

Остала Ровоамова дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Рат се стално водио између Ровоама и Јеровоама. Кад се Ровоам упокојио са својим прецима, сахранили су га у Давидовом граду. Мајка му се звала Нама Амонка. Његов син Авијам се зацарио уместо њега.

У осамнаестој години царевања Јеровоама, сина Наватовог, Авијам се зацарио над Јудом. Он је владао три године у Јерусалиму. Мајка му се звала Маха, ћерка Авесаломова.

Он је следио све грехе које је његов отац учинио пре њега. Срце му није било предано Господу, Богу његовом, као што је било срце његовог праоца Давида. Ипак, ради Давида му је Господ, Бог његов, дао светиљку у Јерусалиму, подигавши његовог сина после њега и сачувавши Јерусалим. Јер, Давид је чинио што је право у очима Господњим и није се одвратио од ничега што му је заповедио свег свог живота, осим у случају Уријe Хетита. Рат се водио између Ровоама и Јеровоама свег века Авијамовог.

Остатак Авијамових дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних? Авијам и Јеровоам су ратовали између себе. Кад се Авијам упокојио са својим прецима, сахранили су га у Давидовом граду. Његов син Аса се зацарио уместо њега.

Двадесете године Јеровоамовог царевања над Израиљем, Аса је постао цар над Јудом. Владао је четрдесет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Маха, ћерка Авесаломова.

Аса је чинио што је право у очима Господа, као његов праотац Давид. Он је протерао храмске блуднике из земље и одстранио све идоле које су његови преци начинили. Он је такође и своју мајку Маху уклонио с положаја царице мајке, јер је начинила одвратне

Аштартине ступове. Аса је посекао ступове и спалио их у долини Кидрон. Но, иако није уклонио узвишице, Асино срце је било у потпуности верно Господу свег његовог живота. Он је донео у Дом Господњи ствари које је његов отац посветио: сребро, злато и посуђе.

Између Асе и Васе, израиљског цара, водио се рат у све њихове дане. Израиљски цар Васа је кренуо против Јуде утврдивши Раму, да би спречио свакога да долази или одлази од Асе, цара Јудиног. Тада је Аса узео све сребро и злато што је остало у ризници Дома Господњег и у ризници царског двора, и предао их својим слугама. Цар Аса их је, затим, послао Вен-Ададу, сину Тавримоновом, сину Есионовом, арамејском цару који живи у Дамаску, поручивши: „Нека буде савез између мене и тебе, као између мог оца и твог оца. Ево, шаљем ти дар, сребро и злато; дођи и поништи свој савез са Васом, царем израиљским, да би отишао од мене.“

Вен-Адад је послушао Асу, па је послао своје војне заповеднике да нападне израиљске градове. Освојио је Ијон, Дан, и Авел Вет-Маху, те сав Хинерет и сву земљу Нефталимову. Кад је то чуо Васа, престао је да утврђује Раму, те се вратио у Терсу. Тада је цар Аса сазвао све Јудејце, без изузетка, па су однели из Раме све камење и дрво, које је Васа употребио за градњу. С њима је цар Аса утврдио Гавају Венијаминову и Миспу.

Остала Асина дела, сви његови ратни походи, и све што је урадио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Међутим, у старости су му оболеле ноге. Кад се Аса упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Јосафат.

Надав, син Јеровоамов, почео је да влада у другој години Асе, цара Јудиног. Владао је две године над Израиљем. Он је чинио што је зло у очима Господњим; ишао је стопама свога оца, чинећи његов грех на који је навео Израиљ.

Против њега се уротио Васа, син Ахијин, од Исахаровог дома; Васа га је убио код Гиветона филистејског, док су Надав и сав Израиљ опседали Гиветон. Васа га је убио у трећој години Асе, цара Јудиног, и зацарио се на његово место.

Чим се зацарио, побио је сав дом Јеровоамов. Није оставио ни живе душе Јеровоаму, док све није истребио, према речи коју је Господ рекао преко свога слуге Ахије Силомљанина, због греха које је Јеровоам учинио и на који је навео Израиљ, изазивајући гнев Господа, Бога Израиљевог.

Остала Надавова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Аса и Васа, цар израиљски, ратовали су између себе свег њиховог века.

У трећој години Асе, цара Јудиног, зацарио се Васа, син Ахијин, над свим Израиљем у Терси. Владао је двадесет четири године. Чинио је што је зло у очима Господњим; ишао је стопама Јеровоамовим, чинећи његов грех на који је навео Израиљ.

Реч Господња дође Јују, сину Хананином, против Васе: „Ја сам те подигао из праха и поставио те за владара над мојим народом Израиљем. Али ти си кренуо Јеровоамовим стопама и навео мој народ Израиљ на грех, гневећи ме својим гресима. Зато ћу искоренити Васу и његов дом, и учинићу твој дом као дом Јеровоама, сина Наватовог. Васине који погину у граду изјешће пси, а који погину у пољу изјешће птице небеске.“

Остала Васина дела, оно што је учинио, и његови војни походи, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Кад се Васа упокојио са својим прецима, сахранили су га у Терси. На његово место се зацарио његов син Ила.

Реч Господња је преко пророка Јуја, сина Хананиног, дошла против Васе и његовог дома, због свега зла што је учинио у очима Господњим, гневећи га својим делима, поставши као дом Јеровоамов, и због тога што је истребио дом Јеровоамов.

Двадесет шесте године Асе, цара Јудиног, Ила, син Васин, зацарио се над Израиљем у Терси. Владао је две године.

Против њега се уротио његов слуга Зимрије, заповедник половине његових бојних кола, док је био пијан у Терси, у кући Арсе, управитеља двора у Терси. Зимрије је ушао и убио га у двадесет седмој години Асе, цара Јудиног, па се зацарио на његово место.

Кад је постао цар, чим је сео на престо, побио је сав дом Васин; није оставио на животу ни једно мушко од његове родбине и пријатеља. Зимрије је уништио сав дом Васин према речи Господњој која је била упућена Васи преко пророка Јуја, због свих греха Васиних и греха његовог сина Иле, које су починили, и на које су навели Израиља, гневећи Господа, Бога Израиљевог, својим идолима.

Остала Илина дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

Двадесет седме године Асе, цара Јудиног, Зимрије, је владао седам дана у Терси. Војска је била утаборена код Гиветона филистејског. Кад је народ у табору чуо да се прича: „Зимрије је извршио преврат и убио цара“, зацарили су Амрија, заповедника војске, над Израиљем истог дана у табору. Тада су Амрије и сав Израиљ с

њим отишли из Гиветона и опколили Терсу. Кад је Зимрије видео да је град опкољен, отишао је у утврђење царског двора и запалио царски двор над собом. Тако је погинуо, зато што је починио грехе чинећи што је зло у Господњим очима, идући Јеровоамовим стопама, и зато што је учинио грех, и навео Израиљ на грех.

Остала Зимријева дела и преврат који је извршио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

Затим се израиљски народ поделио; половина народа је пошла за Тивнијем, сином Гинатовим, да га учине царем, а друга половина је пошла за Амријем. Међутим, народ који је следио Амрија, био је јачи од народа који је следио Тивнија, Гинатовог сина. Тивније је умро, а Амрије је постао цар.

Тридесет прве године Асе, цара Јудиног, Амрије се зацарио над Израиљем. Владао је дванаест година; шест година је владао у Терси. Он је купио самаријско брдо од Самира за два таланта сребра и изградио град. Граду који је саградио дао је име Самарија, по имену Самира, власника самаријског брда.

Амрије је чинио што је зло у очима Господњим; он је чинио горе од свих који су били пре њега. У свему је ишао стопама Јеровоама, сина Наватовог, који је учинио грех, и који је Израиљ навео на грех, те су разгневили Господа, Бога Израиљевог, својим идолима.

Остала Амријева дела која је учинио, и војни походи које је подузео, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Кад се Амрије упокојио са својим прецима, сахранили су га у Самарији. На његово место зацарио се његов син Ахав.

Ахав, син Амријев, зацарио се над Израиљем у тридесет осмој години Асе, цара Јудиног. Ахав, син Амријев, је у Самарији владао над Израиљем двадесет две године. Ахав, син Амријев, је чинио што је зло у Господњим очима више него сви који су били пре њега. За њега не само да је била незнатна ствар следити грехе Јеровоама, сина Наватовог, него се још оженио Језавељом, ћерком Етвала, цара сидонског, те је отишао да служи Валу и да му се клања. Он је подигао жртвеник Валу у Валовом храму, који је саградио у Самарији. Ахав је направио Аштартине ступове и учинио више да разгневи Господа, Бога Израиљевог, од свих израиљских царева који су били пре њега.

У његово време је Хил Ветиљанин саградио Јерихон. Темеље Јерихона је положио по цену свог првенца Авирона, а врата је поставио по цену свог најмлађег сина Сегува, према речи Господњој која је била речена преко Исуса, сина Навиновог.

Илија Тесвићанин, из Тесве галадске, рече Ахаву: „Живога ми Господа, Бога Израиљевог, коме служим: наредних година неће бити ни росе, ни кише, осим на моју заповест.“

Реч Господња дође Илији: „Иди одавде и крени на исток, па се сакриј код потока Хората, источно од Јордана. Пићеш из потока, а ја сам наредио гавранима да те тамо хране.“

Он оде и учини по речи Господњој. Пошто је отишао, настанио се код потока Хората, источно од Јордана. Гаврани су му свако јутро и вече доносили хлеб и месо, а пио је из потока.

Међутим, након извесног времена поток је пресушио, јер није било кише у земљи. Тада му дође реч Господња: „Устани и иди у Сарепту сидонску и настани се тамо. Ево, ја сам заповедио тамо једној жени удовици да те храни.“

Он је устао и отишао у Сарепту. Кад је дошао на градска врата, удовица је скупљала грање. Он је позва и рече: „Донеси ми мало воде у крчагу, да пијем.“ Кад је она пошла да донесе, он јој довикну: „Донеси ми и мало хлеба у руци!“

Она му одговори: „Живога ми Господа, Бога твога, немам никаквог хлеба осим шаке брашна у ћупу и мало уља у крчагу. Ево, скупљам гранчицу, две, да одем кући и да спремим себи и свом сину, да појемо, па да умремо.“

Илија јој рече: „Не бој се, него иди и уради како си рекла; али прво направи мени хлеб од тога и донеси ми, па онда иди и спреми за себе и свога сина. Јер говори Господ, Бог Израиљев: ’Брашно у ћупу се неће потрошити и уље у крчагу неће нестати, док Господ не пусти кишу на земљу.’“

Она оде и учини како јој је Илија рекао; јели су и она и он и сав њен дом за дуго времена. Брашно у ћупу се није потрошило нити је уље у крчагу нестало, према речи коју је Господ рекао преко Илије.

После ових догађаја оболео је син жене, домаћице куће. Но, болест му се веома погоршала, тако да је издахнуо. Тада му она рече: „Шта имаш против мене, Божији човече? Зар си дошао к мени да ме подсетиш на моју кривицу и усмртиш ми сина?“

Он јој рече: „Дај ми свога сина.“ Узео га је из њеног наручја и однео га у горњу собу, где је становао, и положио га на свој кревет. Затим је завапио Господу и рекао: „Господе, Боже мој, зар ћеш довести несрећу и на удовицу код које станујем, и усмртити јој сина?“ Тада се испружио над дечаком три пута и завапио Господу, рекавши: „Господе, Боже мој, нека се врати душа у овога дечака.“

Господ је услишио Илијин вапај, и дечакова душа се вратила у њега, те је оживео. Затим је Илија узео дечака, донео га из горње

собе у кућу, и дао га његовој мајци. Илија рече: „Види, твој син је жив!“

Жена рече Илији: „Сада знам да си човек Божији и да је реч Господња из твојих уста истина.“

После много дана, дође реч Господња Илији, у трећој години: „Иди и покажи се Ахаву, а ја ћу послати кишу на земљу.“ Тако Илија оде у сусрет Ахаву.

А у Самарији је владала љута глад. Ахав позва Авдију, управитеља двора. Авдија се веома бојао Господа. Кад је Језавеља убијала пророке Господње, Авдија је узео стотину пророка и сакрио их. Педесет их је сакрио у једну пећину и хранио их хлебом и водом. Ахав рече Авдији: „Обиђи земљу и све изворе воде и све потоке; можда ћемо наћи какву траву да одржимо у животу коње и мазге, да нам не изгине стока.“ Поделили су између себе земљу, где ће који проћи; Ахав је кренуо једним путем, а Авдија је отишао другим путем.

Док је Авдија ишао путем, Илија му изађе у сусрет. Препознавши га, Авдија паде ничице и рече: „Јеси ли то ти, господару Илија?“

Он му одговори: „Ја сам. Иди и реци своме господару: ’Илија је овде.’“

Авдија рече на то: „Какав сам грех учинио те дајеш свога слугу у руке Ахавове, да ме убије? Живога ми Господа, Бога твога, нема народа ни царства где мој господар није послао да те траже. Кад би рекли: ’Нема га овде’, он би натерао то царство или народ да се закуну да те нису нашли. А ти ми сад кажеш: ’Иди и реци своме господару да је Илија овде.’ Кад ја одем од тебе, Дух Господњи ће те однети ни сам не знам где. Међутим, кад ја будем дошао да то јавим Ахаву, а он те не нађе, он ће ме убити! А твој слуга се боји Господа од своје младости. Зар није било јављено моме господару шта сам урадио кад је Језавеља убијала пророке Господње? Ја сам сакрио стотину пророка Господњих, по педесет у једну пећину и хранио их хлебом и водом. А ти ми сад кажеш: ’Иди и реци своме господару да је Илија овде.’ Па, он ће ме убити!“

Илија рече: „Живога ми Господа над војскама, коме служим, данас ћу се показати пред њим.“

Авдија оде да се сретне с Ахавом, и пошто му је јавио, Ахав оде да се сретне са Илијом. Кад је угледао Илију, Ахав му рече: „Јеси ли ти онај што доводи невољу на Израиља?“

Илија одговори: „Нисам ја тај што је довео невољу на Израиља; то си ти и дом твога оца. Ви сте напустили Господње заповести и отишли за Валима. А сада ми сабери сав Израиљ на гори Кармил и

четири стотине педесет Валових пророка, и четири стотине Аштартиних пророка, који једу за Језавељиним столом.“

Ахав посла по сав Израиљ и сабра пророке на гору Кармил. Тада Илија приступи свем народу и рече: „Докле ћете храмати на обе ноге? Ако је Господ Бог, следите њега, а ако је то Вал, следите њега.“

Народ му није одговорио ни речи.

Тада Илија рече народу: „Само сам ја остао од пророка Господњих, док је Валових пророка четири стотине педесет. Нека нам се дају два јунца; нека они изаберу себи једног јунца, па нека га расеку на делове и положе га на дрва, али нека не подмећу ватру. Ја ћу урадити исто са другим јунцем и положити га на дрва. Ватру нећу подметати. Ви онда призовите име свога бога а ја ћу призвати име Господње. Онај бог који се одазове ватром, тај је Бог.“

Сав народ одговори: „Предлог је добар.“

Илија рече Валовим пророцима: „Изаберите себи једног јунца и припремите га најпре, јер вас је више. Затим призовите име свога бога, али не подмећите ватру.“ Они узму јунца који им је дан и припреме га.

Затим су призивали име Валово од јутра до поднева, говорећи: „О, Вале, одговори нам!“ Али није било ни гласа, ни одговора. Онда су играли око жртвеника који је био направљен.

Кад је дошло подне, Илија им се подсмехну и рече: „Вичите гласније, јер он је бог! Можда се замислио, или је заузет; можда је отпутовао, или спава, па га треба пробудити.“ Тада су почели још гласније да вичу и да се парају ножевима и шилима по свом обичају, док их није облила крв. Кад је прошло подне, они стадоше да пророкују док није дошло време да се принесе жртва. Али није било ни гласа, ни одговора, нити знака живота.

Илија рече свем народу: „Приступите к мени.“ Кад је сав народ приступио к њему, он је поправио Господњи жртвеник, који је био порушен. Илија је узео дванаест каменова, према броју племена синова Јаковљевих, коме је дошла реч Господња: „Твоје име ће бити Израиљ.“ Од тог камења је подигао жртвеник у име Господње, а око жртвеника је ископао јарак толико широк, да би се у њему могле засејати две мере жита. Затим је поређао дрва, исекао вола на комаде, и положио га на дрва.

Тада је рекао: „Напуните четири крчага водом и излијте је на жртву свеспалницу и на дрва. Урадите то још једном“ – рече. И опет рече: „Учините то и по трећи пут“; и учинише тако и трећи пут. Вода је потекла око жртвеника и испунила јарак.

Кад је дошло време да се принесе жртва, пророк Илија приступи и рече: „Господе, Боже Аврахамов, Исаков и Израиљев, нека се данас зна да си ти Бог у Израиљу, а да сам ја твој слуга, и да сам по твојој речи учинио све ове ствари. Услиши ме, Господе! Услиши ме, да би овај народ знао да си ти Господе Бог, и да ћеш ти обратити њихова срца.“

Тада се сручи огањ Господњи и прогута и жртву свеспалницу, и дрва, и камење, и земљу, и исуши воду у јарку.

Кад сав народ то виде, паде ничице и рече: „Господ је Бог! Господ је Бог!“

Тада им Илија рече: „Похватајте Валове пророке; нека ниједан не умакне.“ Они су их похватали и довели Илији код потока Кисона, и тамо их је поклао.

Илија рече Ахаву: „Иди, једи и пиј, јер се чује звук великог пљуска.“ Ахав је отишао да једе и пије, а Илија је отишао на врх Кармила. Ту је клекнуо на земљу и положио главу међу колена. Потом је рекао своме слузи: „Устани и погледај према мору.“

Он погледа и рече: „Нема ничега.“

Илија је седам пута рекао: „Врати се.“

Седмог пута је слуга рекао: „Ено, од мора се диже мали облак, као људски длан.“

Илија рече: „Иди и реци Ахаву: ’Упрегни своје кочије и сиђи да те не ухвати пљусак.’“

Небо се намах смрачи од облака и ветра, и спусти се велики пљусак. Ахав се попне у своје кочије и оде у Језраел. А рука Господња дође на Илију; он се опаса и отрча пред Ахавом све до Језраела.

Кад је Ахав испричао Језавељи све што је Илија урадио, и како је поубијао мачем све пророке, Језавеља је послала гласника Илији, говорећи: „Нека ми тако учине богови, и нека додају, ако сутра у ово време не учиним с твојим животом, као што је било учињено са животом свакога од њих.“

Он се уплашио, па је устао и побегао да сачува себи живот. Дошао је у Вир-Савеју у Јуди, где је оставио свога слугу. Онда је отишао у пустињу, дан хода. Дошавши до једне смреке, сео је испод ње и пожелео да умре. Рекао је: „Доста ми је више! Господе, узми мој живот, јер нисам бољи од својих предака!“ Легао је испод смреке и заспао.

Али анђео га дотакну и рече му: „Устани и једи.“ Кад се обазрео, тамо код његове главе је била погача печена на камену и крчаг воде. Јео је и пио, па је поново легао.

Анђео Господњи се вратио по други пут, дотакнуо га и рекао му: „Устани и једи, јер те очекује далек пут.“ Илија је устао, па је јео и пио. Обновивши снагу том храном, ишао је четрдесет дана и четрдесет ноћи до Божије горе Хорив.

Тамо је ушао у једну пећину и преспавао тамо. Затим му дође реч Господња: „Шта ти радиш овде, Илија?“

Он одговори: „Био сам веома реван за Господа, Бога над војскама, јер су Израиљци напустили твој савез, срушили твоје жртвенике и мачем побили твоје пророке. Само сам ја остао, а сада гледају да и мени узму живот.“

Боī рече: „Изађи и стани на гору пред Господом, јер ће Господ проћи.“

Пред Господом је био велики и силан ветар који је цепао горе и ломио стене. Али Господ није био у ветру. После ветра је био земљотрес, али Господ није био у земљотресу. После земљотреса је био огањ, али Господ није био у огњу. После огња дође тихи шапат. Кад је то Илија чуо, заклонио је лице плаштом, па је изашао и стао на улаз од пећине. Затим му је глас рекао: „Шта ти радиш овде, Илија?“

Он одговори: „Био сам веома реван за Господа, Бога над војскама, јер су Израиљци напустили твој савез, срушили твоје жртвенике и мачем побили твоје пророке. Само сам ја остао, а сада гледају да и мени узму живот.“

Господ му рече: „Иди и врати се путем за дамаштанску пустињу. Кад дођеш, помажи Азаила за цара над Арамом, а Јуја, сина Нимсијевог, помажи за цара над Израиљем. Јелисеја, сина Сафатовог из Авел-Меоле, помажи за пророка уместо себе. Ко побегне од Азаиловог мача, њега ће убити Јуј, а ко побегне од Јујевог мача, њега ће убити Јелисеј. Ипак, оставићу у Израиљу седам хиљада – све оне чија се колена нису савила пред Валом, и сва уста која га нису целивала.“

Илија оде оданде и нађе Јелисеја, сина Сафатовог, како оре. Пред њим је било дванаест јармова волова, а сам је био код дванаестог. Илија прође крај њега и баци на њега свој огртач. Он остави волове, потрча за Илијом и рече му: „Дозволи ми да се изљубим с оцем и мајком, па ћу поћи за тобом.“

Илија му рече: „Иди, врати се; зар сам ти учинио нешто велико?“

Тада се окренуо од њега, узео волове и заклао их. Месо је скувао на дрвима од воловског јарма, и дао га народу да једе. Затим је устао и пошао за Илијом, као његов слуга.

Вен-Адад, арамејски цар, је сабрао сву своју војску; с њим је било тридесет два цара, с коњима и бојним колима. Он је отишао, опколио Самарију и напао је. Потом је послао гласнике Ахаву, цару израиљском, у град. Рекао му је: „Овако поручује Вен-Адад: 'Твоје сребро и злато припада мени, и твоје предивне жене и деца припадају мени.'“

Цар израиљски одговори: „Како ти кажеш, господару мој, царе. Твој сам и ја и све што имам.“

Гласници су поново дошли и рекли: „Овако каже Вен-Адад: 'Поручио сам ти: предај ми своје сребро и злато, своје жене и децу. Зато ћу ти сутра у ово време послати своје слуге и они ће претражити твоју кућу и куће твојих слугу, па ће узети све што ти је вредно и однети.'“

Тада цар израиљски позва све старешине земље и рече: „Примите к знању и погледајте како тражи невољу; јер је послао по моје жене и децу, и по моје сребро и злато, а ја му нисам одбио.“

Све старешине и сав народ му рекоше: „Не слушај, нити пристај!“

Он рече Вен-Ададовим гласницима: „Реците своме господару цару: 'Учинићу све што си први пут тражио од свога слуге, али ово не могу да учиним.'“ Гласници оду и врате се са поруком.

Вен-Адад му посла поруку: „Нека ми богови тако учине и нека додају, ако од Самарије остане толико пепела да сваки човек који ме следи добије по шаку.“

Израиљски цар му одговори: „Каже се: 'Нека се не хвали онај који се опасује, него онај који се распасује.'“

Кад је Вен-Адад чуо ову поруку док је пио са царевима под шаторима, рекао је својим слугама: „Крените!“ Они кренуше у град.

Уто један пророк приступи Ахаву, цару израиљском, и рече: „Говори Господ: 'Видиш ли све ово велико мноштво? Ево, данас ћу га предати у твоје руке, да знаш да сам ја Господ.'“

Ахав рече: „Преко кога?“ *Пророк* рече: „Говори Господ: 'Преко момака обласних намесника.'“

Он упита: „Ко ће започети битку?“

Пророк рече: „Ти.“

Ахав је пребројао момке обласних намесника, њих две стотине тридесет два, а затим је пребројио сав народ, све Израиљце, њих седам хиљада. Изашли су у подне, док се Вен-Адад напијао са тридесет два цара, који су му дошли у помоћ. Прво су изашли момци обласних намесника.

Вен-Адад је послао извидницу, која му је јавила: „Изашли су људи из Самарије.“

Он рече: „Ако су изашли ради мира, похватајте их живе, а ако су изашли ради рата, свеједно их похватајте живе.“

Тако момци обласних намесника изађу из града, а војска за њима. Сваки је убио свог противника, те су се Арамејци разбежали. Израиљци су их гонили, али је Вен-Адад, арамејски цар, побегао на коњу с коњаником. Тада је изашао и израиљски цар и навалио на коње и бојна кола, и нанео Арамејцима велики пораз.

Затим пророк приступи израиљском цару и рече му: „Иди и појачај своје снаге; размисли и види шта ћеш да урадиш, јер ће те арамејски цар напасти на почетку наредне године.“

А слуге арамејског цара рекоше му: „Њихови богови су планински богови, и зато су нас савладали. Али ако се сукобимо са њима у равници, свакако ћемо их савладати. Учини овако: уклони цареве с њихових положаја, а уместо њих постави војводе. Затим скупи онакву војску какву си изгубио, исто толико коња и бојних кола, па ћемо се сукобити с њима у равници, и свакако ћемо их савладати.“ Он их је послушао, па је учинио тако.

На почетку године, Вен-Адад скупи Арамејце и крене на Афек да ратује против Израиљаца. И Израиљци су се скупили и понели храну, па су им кренули у сусрет. Кад су се Израиљци утаборили насупрот њима, били су као два стада коза. Арамејци су, пак, прекрили земљу.

Тада приступи човек Божији и рече израиљском цару: „Говори Господ: ’Зато што су Арамејци рекли: Господ је бог планина, а не бог долина, предаћу све ово велико мноштво у твоје руке, да знате да сам ја Господ.’“

Седам дана су били утаборени једни наспрам других. Седмога дана је почела битка. Израиљци су побили стотину хиљада арамејских пешака у једном дану. Остали су побегли у Афек, у град, али се градски зид срушио на преосталих двадесет седам хиљада људи. Вен-Адад је побегао у град и ушао у тајну одају.

Његове слуге му рекоше: „Чули смо да су цареви дома Израиљевог милостиви. Стога, хајде да ставимо кострет око бокова и конопце око глава и изађимо пред израиљског цара; можда ће ти поштедети живот.“

Тако су опасали кострет око бокова и ставили конопце око глава, па су дошли к израиљском цару и рекли: „Твој поданик, Вен-Адад, каже: ’Молим те, поштеди ми живот.’“ Ахав на то рече: „Зар је још увек жив? Он је мој брат.“

Тражећи неки знак, људи су хитро дочекали његову реч и рекли: „Јесте, Вен-Адад је твој брат!“ Он им рече: „Идите и доведите га.“ Вен-Адад изађе пред њега, а он га узе у своја бојна кола.

Вен-Адад му рече: „Вратићу ти градове које је мој отац узео од твог оца, а можеш за себе да поставиш и тржнице у Дамаску, као што је мој отац поставио у Самарији.“

Ахав одговори: „Пустићу те на основу овог договора.“ Затим је склопио савез с њим и пустио га.

Али дође један од пророчких синова и рече једном од својих другова по речи Господњој: „Удари ме!“ Но, овај је одбио да га удари.

Зато му пророк рече: „Пошто ниси послушао глас Господњи, ево, чим изађеш од мене, убиће те лав.“ Тек што је мало одмакао од њега, наишао је на њега лав и убио га. Затим је нашао другог човека и рекао му: „Удари ме!“ Човек га удари и израњави га.

Пророк оде и стаде на пут да сачека цара. На очи је ставио повез да се прикрије. Кад је цар пролазио, он довикну цару и рече: „Твој је слуга ступио у сâмо средиште битке, кад је неки човек дошао к мени и довео ми једног човека, рекавши: ’Чувај овог човека! Ако буде нестао, својим ћеш животом платити за његов живот, или ћеш платити таланат сребра.’ Али док је твој слуга био заузет овим и оним, он је нестао.“

Израиљски цар му рече: „Онда је то твоја пресуда; сам си је изрекао.“

Али он брже-боље скиде повез са очију. Тада је цар израиљски видео да је то један од пророка. Он рече цару: „Говори Господ: ’Зато што си пустио човека кога сам одредио за клето уништење, својим ћеш животом платити за његов живот, и твој народ за његов народ.’“

Цар израиљски оде својој кући, смркнут и љутит.

После ових догађаја догодило се ово: Навутеј Језраелац је имао виноград у Језраелу, уз двор Ахава, цара Самарије. Ахав рече Навутеју: „Дај ми свој виноград да имам за себе повртњак, јер се налази уз моју кућу. А ја ћу ти дати уместо њега бољи виноград; или, ако више волиш, исплатићу ти његову вредност у новцу.“

Али Навутеј рече Ахаву: „Не дао Господ да ти дам наследство својих предака!“

Ахав дође својој кући смркнут и љутит, због одговора који му је дао Навутеј Језраелац, говорећи. „Не дам ти наследство својих предака.“ Легао је на своју постељу, окренуо лице на страну и није хтео да једе.

Његова жена Језавеља дође к њему и упита га: „Зашто си тако зле воље, па не можеш да једеш?“

Он јој рече: „Говорио сам са Навутејем Језраелцем. Рекао сам му: ’Дај ми свој виноград за новац, или ако желиш, даћу ти други виноград за њега.’ Али он рече: ’Нећу ти дати свој виноград.’“

Рече му његова жена Језавеља: „Зар не владаш ти над Израиљем? Устани, једи и разведри се, а ја ћу ти дати виноград Навутеја Језраелца.“

Тада је написала писма у Ахавово име, запечатила их његовим печатом и послала писма старешинама и главарима, који су живели у истом граду с Навутејем. У писмима је написала следеће:

„Прогласите пост и поставите Навутеја пред народ. Затим поставите две ништарије испред њега да сведоче против њега, говорећи: ’Проклињао си Бога и цара!’ Онда га изведите и каменујте да погине.“

Људи из његовог града, старешине и главари, који су живели у његовом граду, учине по поруци коју им је послала Језавеља, онако како им је написала у писмима која им је послала. Прогласе они пост и поставе Навутеја пред народ. И дођу два човека, ништарије. Они су се поставили испред њега и сведочили против Навутеја пред народом, говорећи: „Проклињао је Бога и цара!“ Потом су га извели напоље и засули га камењем, те је погинуо. Затим су послали поруку Језавељи: „Навутеј је каменован; мртав је.“

Кад је Језавеља чула да је Навутеј каменован и да је погинуо, рекла је Ахаву: „Устани и присвоји виноград Навутеја Језраелца, који је одбио да ти да за новац. Наиме, Навутеј није више жив, него је мртав.“ Кад је Ахав чуо да је Навутеј мртав, устао је и сишао у виноград Навутеја Језраелца да га присвоји.

Тада дође реч Господња Илији, Тесвићанину, говорећи: „Устани и пођи у сусрет Ахаву, цару израиљском у Самарији. Ено га у Навутејевом винограду; сишао је да га присвоји. Реци му: ’Говори Господ: убио си и присвојио!’ Реци му: ’Говори Господ: на месту где су пси лизали Навутејеву крв, пси ће лизати и твоју крв.’“

Ахав рече Илији: „Нађе ли ме, непријатељу мој!“

Илија одговори: „Нађох те! Зато што си се продао да учиниш зло у очима Господњим, ’ево, довешћу на тебе пропаст, па ћу затрти твоје потомство, и искоренити Ахаву свако мушко, роба и слободњака. Учинићу с твојим домом као с домом Јеровоама, сина Наватовог, и као с домом Васе, сина Ахијиног, јер си ме гневио наводећи Израиља на грех.’

Господ је рекао и за Језавељу: ’Пси ће изјести Језавељу код зидина језраелских.

Оне од Ахава који умру у граду, изјешће пси, а оне који умру у пољу, изјешће птице небеске.’“

И никада није било таквог као Ахав, који се продао да чини зло у Господњим очима, на шта га је подстицала његова жена Језавеља. Он је поступао на најодвратнији начин, следећи идоле, баш као што су чинили Аморејци, које је Господ истерао пред Израиљцима.

Кад је Ахав чуо ове речи, раздерао је своју одећу и обукао на себе кострет, па је постио и лежао у кострети, ходајући потиштено.

Тада дође реч Господња Илији Тесвићанину: „Јеси ли видео како се Ахав понизио преда мном? Ипак, пошто се понизио преда мном, нећу довести пропаст за његовог живота; довешћу пропаст на његов дом у време његовог сина.“

Наредне три године није било рата између Арама и Израиља. А онда, у трећој години, дође Јосафат, цар Јудин, к цару израиљском.

Цар израиљски рече својим слугама: „Знате ли да Рамот галадски припада нама? А ипак, ми не предузимамо ништа да га повратимо из руку цара арамског.“ Он рече Јосафату: „Хоћеш ли поћи са мном на Рамот галадски?“ Јосафат одговори цару израиљском: „Што сам ја, то си ти; мој је народ као твој народ, и моји коњи као твоји коњи.“ Јосафат рече цару израиљском: „Затражи прво Господњи савет.“ Цар израиљски окупи четири стотине пророка и рече им: „Да ли да пођем у рат против Рамота галадског, или да се оканем тога?“ Они му одговорише: „Пођи, јер ће га Господ предати у цареве руке.“

Јосафат упита: „Има ли овде још неки пророк Господњи да га питамо?“

Цар израиљски рече Јосафату: „Постоји још један човек преко кога можемо да питамо Господа, али ја га мрзим, јер ми не пророкује ништа добро, него само зло. То је Михеја, син Јемлин.“

А Јосафат рече: „Нека цар не говори тако.“ Тада цар израиљски дозва једног дворанина и рече: „Брзо доведи Михеју, сина Јемлиног!“

Цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, обучени у своје одоре, седели су сваки на своме престолу код гумна на улазу самаријске капије, док су сви пророци пророковали пред њима. Седекија, син Хананин, начини себи гвоздене рогове и рече: „Говори Господ: ’Овим ћеш бости Арамејце, док их не докрајчиш!’“

Сви пророци су овако пророковали, говорећи: „Иди на Рамот галадски и имаћеш успеха, јер ће га Господ дати у цареве руке!“

Гласник који је отишао да позове Михеју, рекао му је: „Ено, пророци једнодушно пророкују што је повољно за цара. Стога нека и твоје речи буду као њихове; говори цару оно што је повољно за њега.“ Михеја одговори: „Живога ми Господа, говорићу оно што ми Господ буде рекао!“

Кад је дошао к цару, цар му рече: „Михеја, да ли да идемо у Рамот галадски да ратујемо против њега, или да се оканем тога?“ Михеја му договори: „Иди, имаћеш успеха. Господ ће га предати у цареве руке.“

Цар му рече: „Докле ћу те заклињати да ми кажеш само истину у име Господње?“

Михеја рече: „Видим сав Израиљ раштркан по горама, као стадо без пастира. Господ рече: ’Они немају господара; нека се свако врати кући у миру.’“

Тада цар израиљски рече Јосафату: „Нисам ли ти рекао да ми неће пророковати ништа добро, него само зло?“

Али *Михеја* рече: „Зато чуј реч Господњу! Видео сам Господа како седи на своме престолу, а сва је небеска војска стајала с његове десне и леве стране. Господ рече: ’Ко ће завести Ахава да пође на Рамот галадски?’

Један је рекао овако, а други онако. Један дух изађе, стаде пред Господа и рече: ’Ја ћу га завести.’ Господ га упита: ’Како?’

Он рече: ’Изаћи ћу и бићу лажљив дух у устима свих његових пророка.’

Господ рече: ’Успећеш да га заведеш; иди и учини тако.’

Господ је, дакле, ставио лажљивог духа у уста свих ових пророка; а Господ ти објављује пропаст.“

Тада Седекија, син Хананин, приђе, удари Михеју по образу и рече: „Зар је Дух Господњи отишао од мене да би говорио теби?“

Михеја рече: „Видећеш онога дана када будеш ишао из собе у собу да се сакријеш.“

Цар израиљски рече: „Узми Михеју и предај га Амону, управитељу града, и Јоасу, царевом сину. Реци: ’Говори цар: баците овога у тамницу, и храните га с мало хлеба и воде док се не вратим у миру.’“

А Михеја му рече: „Ако се заиста вратиш у миру, онда Господ није говорио преко мене.“ И још рече: „Чујте, сви народи!“

Тако цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, крену на Рамот галадски. Цар израиљски рече Јосафату: „Прерушићу се и поћи у битку, а ти обуци своју одору.“ Цар израиљски се преруши и оде у битку.

А цар арамејски заповеди тридесет двојици заповедника својих бојних кола: „Не упуштајте се у бој ни с великим ни с малим, већ само с царем израиљским.“

Кад су заповедници бојних кола видели Јосафата, мислили су: „То је сигурно цар израиљски.“ Тада су се окренули и оборили се на њега. Али Јосафат повика. Кад су заповедници бојних кола видели да то није цар израиљски, окренули су се од њега.

Међутим, неко насумце одапе лук и устрели цара израиљског између састава његовог оклопа. Он рече своме возачу: „Окрени кола и изведи ме из битке, јер сам рањен.“ Љута се битка водила целог тог дана, али се цар држао на ногама у бојним колима наспрам Арамејаца. Крв из ране сливала се на под бојних кола. Умро је увече. При заласку сунца, било је објављено: „Сваки човек у свој град! Сваки човек у свој крај!“

Тако је погинуо цар *израиљски*. Донели су га у Самарију и тамо га сахранили. Бојна кола су опрали у самаријском језеру: тамо су пси лизали његову крв, а блуднице се купале, према речи коју је Господ рекао.

Остала Ахавова дела и све што је учинио, о двору који је саградио од слоноваче, и о градовима које је саградио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Ахав се упокојио са својим прецима, а на његово место се зацарио његов син Охозија.

Јосафат, син Асин, зацарио се над Јудом у четвртој години Ахава, цара Израиља. Јосафату је било тридесет пет година кад се зацарио, а владао је двадесет пет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Азува, ћерка Силејева. Он је у свему следио путеве свога оца Асе и није одступао од тога, него је чинио што је право у Господњим очима. Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама. Јосафат је био у миру са царем израиљским.

Остало о Јосафату, јунаштво које је показао у ратовању, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних? Такође је искоренио из земље храмске блуднике који су се одржали до времена његовог оца.

У Едому није било цара; намесник је владао као цар. Јосафат је изградио десет тарсиских лађа да иде у Офир по злато, али лађе нису могле да оду јер су се насукале код Есион-Гевера. Тада Охозија, син Ахавов, рече Јосафату: „Нека моје слуге пођу на лађама с твојим слугама.“ Али Јосафат није хтео.

Кад се Јосафат упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у граду његовог праоца Давида. На његово место се зацарио његов син Јорам.

Охозија, син Ахавов, се зацарио над Израиљем у Самарији у седамнаестој години Јосафата, цара Јудиног. Владао је две године над Израиљем. Он је чинио што је зло у Господњим очима, следећи пут свога оца и своје мајке, и пут Јеровоама, сина Наватовог, који је Израиљ навео на грех. Служио је Валу и клањао му се. Тако је разгневио Господа, Бога Израиљевог, баш као што је то његов отац чинио.

2. Царевима

Друга књига о царевима

После Ахавове смрти Моав се побунио против Израиља. А Охозија падне кроз решетку с прозора своје горње собе у Самарији и повреди се. Тада је послао гласнике говорећи им: „Идите и упитајте Велзевува, акаронског бога, хоћу ли оздравити од ове болести.“

Али Анђео Господњи рече Илији Тесвићанину: „Устани и пођи у сусрет гласницима самаријског цара. Реци им: ’Зар нема Бога у Израиљу, те идете да питате Велзевува, акаронског бога? Зато говори Господ: нећеш устати са постеље на коју си легао, него ћеш свакако умрети.’“ И Илија оде.

Кад су се гласници вратили к цару, он их упита: „Зашто сте се вратили?“ Они му одговорише: „Срео нас је један човек, који нам је рекао: ’Идите, вратите се к цару који вас је послао и реците му: овако каже Господ: зар нема Бога у Израиљу, те шаљеш људе да питаш Велзевува, акаронског бога?’ Зато се нећеш подићи с постеље на коју си легао, већ ћеш свакако умрети.“

Цар их упита: „Какав је био тај човек који вас је срео и рекао вам то?“ Они му рекоше: „Имао је огртач од длаке и кожни појас око бокова.“ Он рече: „То је Илија Тесвићанин!“ Тада је послао заповедника над педесет са педесет људи. Кад је дошао к њему, Илија је седео на врху брда. Заповедник рече: „Божији човече, у име цара, силази!“ Илија му одговори: „Ако сам заиста Божији човек, нека се спусти огањ с неба и нека спали и тебе и твоју педесеторицу.“ Огањ се спусти с неба и прогута и њега и његову педесеторицу.

Цар му је послао другог заповедника над педесет. Он је отишао и рекао му: „Човече Божији, у име цара, сиђи одмах!“ Али Илија одговори: „Ако сам заиста Божији човек, нека се спусти огањ с неба и нека прогута и тебе и твоју педесеторицу.“ И спусти се огањ с неба и прогута и њега и његову педесеторицу.

Тада је *цар* послао трећег заповедника над педесет. Трећи заповедник над педесет се попе, паде ничице пред Илијом и замоли га: „Божији човече, нека мој живот и животи ових педесет твојих слугу буду драгоцени у твојим очима. Ето, ватра се спустила с неба и прогутала два заповедника над педесет и њихову педесеторицу. Стога нека мој живот буде драгоцен у твојим очима.“

Тада Анђео Господњи рече Илији: „Сиђи с њим; не бој га се.“ Он устане и оде с њим к цару, и рече му: „Говори Господ: ’Зато што си послао гласнике да питају Велзевува, акаронског бога, као да нема

Бога у Израиљу чију би реч потражио, нећеш устати са постеље на коју си легао, него ћеш јамачно умрети.’“

Тако је умро по речи Господњој, као што је рекао Илија. Уместо њега се зацарио Јорам у другој години цара Јорама, сина Јосафата, цара Јудиног, јер није имао сина.

Остала Охозијина дела која је учинио, нису ли записана у Књизи дневника царева израиљских?

Кад је било време да Господ узме Илију у небо, Илија и Јелисеј су отишли из Галгала. Илија рече Јелисеју: „Остани овде, јер ме је Господ послао у Ветиљ.“

Јелисеј му рече: „Живога ми Господа, и ти да си ми жив, нећу те оставити.“ Тако оду доле у Ветиљ.

А пророчки синови, који су били у Ветиљу, изађу пред Јелисеја и рекну му: „Зар не знаш да ће Господ данас узети твога господара од тебе?“

Он рече: „И ја знам; тихо.“

Илија рече Јелисеју: „Остани овде, јер ме је Господ послао у Јерихон.“

Он му одговори: „Живога ми Господа, и тако ми ти био жив, нећу те оставити.“ И тако оду у Јерихон.

У Јерихону пророчки синови приступе Јелисеју и упитају га: „Зар не знаш да ће Господ данас узети твога господара од тебе?“

Он одговори: „И ја то знам; тихо.“

Илија му рече: „Остани овде, јер ме је Господ послао на Јордан.“

Јелисеј одговори: „Живога ми Господа, и тако ми ти био жив, нећу те оставити.“ Тако су обојица отишла.

Пошло је и педесет од пророчких синова. Они су стајали подаље, а њих двојица су стајали код Јордана. Тада је Илија узео свој огртач, смотао га, и њиме ударио по води. Вода се разделила на једну и на другу страну, тако да су њих двојица прошли по сувом.

Кад су прошли, Илија рече Јелисеју: „Тражи нешто од мене пре него што будем узет.“

Он му рече: „Нека двострука мера твога духа дође на мене.“

Илија му рече: „Тражио си тешку ствар; ипак, ако ме видиш кад будем био узет од тебе, нека ти буде тако; ако не *будеш видео*, онда се то неће догодити.“

Док су они тако ходали и разговарали, појаве се огњене кочије и огњени коњи и дођу између њих, па у вихору однесу Илију на небо. Кад је то Јелисеј видео, повикао је: „Оче мој, оче мој, кочије и коњаници Израиљеви!“ И није га више видео. Затим је узео његов огртач и подерао га на два дела.

Онда је подигао Илијин огртач, који је спао с њега, па се вратио и стао на обалу Јордана. Тада је узео Илијин огртач, који је спао с њега, и ударио по води. Рекао је: „Где је Господ, Бог Илијин?“ Ударио је по води и вода се разделила на једну и на другу страну. Јелисеј прође.

Пророчки синови из Јерихона који су га посматрали издалека, рекоше: „Илијин дух је починуо на Јелисеју!“ Кад су дошли да се сретну с њим, поклонили су му се лицем до земље. Тада му рекоше: „Ево, твоје слуге имају педесет јаких људи са собом, да иду и потраже твога господара. Можда га је Дух Господњи бацио на неку планину, или у неку долину.“

Он рече: „Не шаљите их.“

Они су тако навалили на њега, да му је било непријатно. Онда им је рекао: „Пошаљите их.“ Послали су педесет људи, који су тражили три дана, али га нису нашли. Кад су се вратили к њему, који је остао у Јерихону, он им рече: „Зар вам нисам рекао да не идете?“

Људи из града рекоше Јелисеју: „Као што мој господар види, град је добар за живот, али је вода лоша, а земља јалова.“

Јелисеј рече: „Донесите ми нову чинију.“ Они му донесоше.

Он оде до извора, баци у њега соли и рече: „Говори Господ: ’Исцељујем ову воду, да од ње више не дође ни смрти ни јаловости.’“ Вода је постала здрава све до данас, према речи коју је рекао Јелисеј.

Оданде је отишао у Ветиљ. Док је ходао путем, из града су изашли неки мали дечаци и ругали му се говорећи: „Пењи се, ћело! Пењи се, ћело!“ Он се окренуо, погледао их и проклео их у име Господње. Тада су из шуме изашле две медведице и растргле четрдесет два дечака. Одатле је отишао на гору Кармил, па се затим вратио у Самарију.

Јорам, син Ахавов, се зацарио над Израиљем у Самарији у осамнаестој години Јосафата, цара Јудиног. Владао је дванаест година. Чинио је што је зло у Господњим очима, али не као његов отац и његова мајка, јер је уклонио Валов стуб, који је његов отац направио. Ипак, он се држао греха Јеровоама, сина Наватовог, који је навео Израиљ на грех; није се одвојио од њих.

А Миса, цар моавски, био је сточар. Он је испоручивао данак цару израиљском од стотину хиљада јагњаца и вуну од стотину хиљада овнова. Али кад је Ахав умро, цар моавски се побунио против цара израиљског. Цар Јорам је још истог дана отишао из Самарије и сабрао сав Израиљ. Тада је послао поруку Јудином цару

Јосафату: „Моавски цар Миса се побунио против мене. Хоћеш ли поћи са мном у рат на Моав?“

Он одговори: „Поћи ћу. Ја сам као ти, мој је народ као твој народ, и моји коњи као твоји коњи.“

Још упита: „Којим ћемо путем поћи?“ Јорам одговори: „Путем кроз Едомску пустињу.“

Тако оду цар израиљски, цар Јудин и цар едомски. Седам су дана тумарали Едомском пустињом, све док није нестало воде и за војску и за стоку која је ишла с њима.

Тада рече цар израиљски: „Авај! Господ је сабрао ова три цара да их преда у руке Моавцима.“

Јосафат рече: „Зар нема ниједног пророка Господњег да упитамо Господа?“

Један од слугу цара израиљског одговори: „Ту је Јелисеј, син Сафатов, који је сипао воду на Илијине руке.“

Јосафат рече: „Реч је Господња с њим.“ Цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, и цар едомски оду доле к њему.

Јелисеј одговори цару израиљском: „Шта ја имам с тобом? Иди к пророцима свога оца и пророцима своје мајке.“

Цар израиљски му рече: „Немој тако, јер је Господ сабрао ова три цара да их преда у руке Моавцима.“

Јелисеј рече: „Живога ми Господа, Бога над војскама, коме служим; да немам обзира према Јосафату, цару Јудином, не бих те ни погледао. А сада ми доведите свирача.“

Док је свирач свирао, спусти се рука Господња на њега, и он рече: „Говори Господ: ’Ископајте у овој долини много јама. Јер говори Господ: нећете видети ни ветра ни кише, а овај ће се поток напунити водом, па ћете пити и ви и ваша стока и ваша теглећа стока. А то је тек незнатна ствар у Господњим очима, јер ће он предати Моавце у ваше руке. Кад освојите све најбоље градове, оборите свако плодоносно дрво и затрпајте све изворе, а сваку добру њиву уништите камењем.’“

Следећег јутра кад су принели принос, потече вода из правца Едома, тако да је сва земља била пуна воде.

Кад су Моавци чули да су цареви кренули у бој против њих, позвали су сваког ко је стасао за оружје, па су се поставили на границу. Ујутро, кад су устали, сунце је блескало по води; Моавцима се издалека учинило да је вода црвена као крв. Тада рекоше: „То су се цареви побили и поклали међу собом. Стога, на плен, Моавци!“

Али кад су дошли у израиљски табор, Израиљци се дигоше и ударише на Моавце, те они побегоше пред њима. Ушавши у Моав,

наставили су да туку Моавце. Уништили су градове, а сваки човек је бацио камен на сваку добру њиву, те је била засута. Затрпали су сваки извор и оборили свако плодоносно дрво. Оставили су само зидине Кир-Аресета. Стрелци с праћкама су га опколили и почели да га гађају.

Кад је цар моавски видео да се битка окренула против њега, узео је седам стотина људи вичних мачу да се пробије до цара едомског, али нису успели. Затим је узео свога сина првенца, који је требало да се зацари на његово место, и принео га на жртву свеспалницу. Израиљце је обузео велики бес, те су се повукли од њега и вратили се у своју земљу.

Жена једног од пророчких синова завапи Јелисеју: „Твој слуга је умро а ти знаш да се твој слуга бојао Господа. А сад је дошао зајмодавац да одведе моја два сина да му буду робови.“

Јелисеј јој одговори: „Шта да урадим за тебе? Шта имаш у кући?“

Она рече: „Твоја слушкиња нема ништа у кући осим једног крчага уља.“

Он јој рече: „Иди и позајми празне посуде од свих својих суседа; нека их не буде мало. Затим уђи и затвори врата за собом и за својом децом, па наливај уље у све те посуде; и како се који напуни, ти га склони.“

Она оде од њега, затвори врата за собом и за својим синовима. Они су јој доносили посуде, а она је наливала у њих. Кад су све посуде биле пуне, она рече свом сину: „Донеси ми још посуда.“

Али он јој рече: „Нема више посуда.“ Тада је уље стало.

Она дође и рече то човеку Божијем, а он јој рече: „Иди, продај уље и подмири свој дуг; ти и твоји синови ћете живети од онога што остане.“

Једног дана је Јелисеј пролазио кроз Сунем. Тамо је живела једна богата жена, која га је молила да једе код ње. И тако, кад год је пролазио, свраћао би тамо на обед. Она рече свом мужу: „Ево, знам да је човек који стално пролази овуда свети Божији човек. Хајде да му направимо малу собу на крову, и да му наместимо лежај, сто, столицу, и свећњак, да се смести тамо кад год сврати код нас.“

Једног дана кад је дошао, отишао је у горњу собу и легао тамо. Он рече своме слузи Гијезију: „Позови ону Сунамку.“ Кад ју је позвао, она је стала пред њега. Тада му рече: „Ево, бацила си се у толику бригу због нас. Шта да учинимо за тебе? Хоћеш ли да се заузмемо за тебе код цара, или заповедника војске?“

Она одговори: „Живим међу својим народом.“

Јелисеј упита: „Шта би могло да се учини за њу?“

Гијезије рече: „Она нема сина, а муж јој је стар.“

Јелисеј рече: „Позови је.“ Кад ју је позвао, стала је на врата. Тада јој је рекао: „Догодине у ово време држаћеш сина у наручју.“

Она рече: „Нека мој господар, човек Божији, не заварава своју слушкињу.“

Ипак, жена је затруднела и родила сина догодине у то време, као што јој је Јелисеј рекао.

Дете је порасло. Једног дана је отишао своме оцу са жетеоцима. Тада се пожалио своме оцу: „Моја глава, моја глава!“

Отац је рекао једном момку: „Однеси га његовој мајци.“ Он га је понео и донео га његовој мајци. Он је седео у њеном крилу до поднева, а затим је умро. Тада је отишла и положила га на кревет човека Божијег. Затим је затворила врата за собом и изашла.

Онда је позвала свога мужа и рекла: „Пошаљи ми, молим те, једног момка и једног магарца, да брзо одем код човека Божијег и да се вратим.“

Он је упита: „Зашто данас хоћеш да идеш код њега? Није ни младина, ни субота.“

Она рече: „Све је у реду.“

Кад је оседлала магарца, рекла је момку: „Поведи, и крећи! Не успоравај ради мене, осим ако ти кажем.“ Она оде и дође к човеку Божијем на гору Кармил.

Кад ју је човек Божији видео издалека, рекао је своме слузи Гијезију: „Ено оне Сунамке! Пожури јој сад у сусрет и питај је: ’Јеси ли добро? Да ли ти је муж добро? Да ли ти је дете здраво?’“

Она рече: „Све је у реду.“

Кад је дошла к човеку Божијем на гору, ухватила се за његове ноге. Гијезије приђе да је одмакне, али му човек Божији рече: „Пусти је, јер јој је душа огорчена, а Господ је то сакрио од мене; није ми рекао.“

Она рече: „Јесам ли тражила сина од мога господара? Зар ти нисам рекла: ’Не обмањуј ме!’?“

Јелисеј рече Гијезију: „Опаши се, узми мој штап и иди. Ако те неко сретне, не поздрављај га, а ако те неко поздрави, не одговарај му. Затим стави мој штап дечаку на лице.“

Дечакова мајка рече: „Живога ми Господа и твога ми живота, нећу те оставити.“ Тако он устане и пође за њом.

А Гијезије пође испред њих и стави штап на дечаково лице, али није било ни гласа, ни знака живота. Он се врати. Кад се срео с Јелисејем рекао му је: „Дечак се није пробудио.“

Јелисеј уђе у кућу, а оно, на његовој постељи лежи мртав дечак. Пошто је ушао, затворио је врата пред оно двоје, па се помолио Господу. Онда је стао на постељу, легао на дечака, и метнуо своја уста на његова уста, своје очи на његове очи, и своје дланове на његове дланове. И док је тако био испружен над дечаком, угрејало се дечаково тело. Затим је устао и прошетао се горе-доле по кући, па је стао на постељу и испружио се над дечаком. Тада дечак кихну седам пута и отвори очи. Затим позва Гијезија и рече: „Позови ону Сунамку.“ Он је позва. Кад је дошла к њему, он јој рече: „Узми свога сина.“ Она уђе, паде пред његове ноге, поклони му се до земље, узе свога сина и изађе.

Јелисеј се вратио у Галгал. А била је глад у земљи. Док су пророчки синови седели пред њим, он рече своме слузи: „Пристави велики лонац и скувај вариво за пророчке синове.“

Један од њих оде у поље да набере биља и нађе дивљу лозу. Набрао је с ње дивљих плодова и њима напунио свој плашт. Кад се вратио, насекао их је у лонац с варивом, не знајући какви су. Налију они чорбу људима, али чим су почели да једу, почну да вичу, говорећи: „Смрт је у лонцу, човече Божији!“ И нису могли да једу.

Он рече: „Дајте брашно овамо!“ Онда је бацио брашно у лонац и рекао: „Наспите народу да једе.“ И ништа више штетног није било у лонцу.

Неки човек дође из Вет-Салиса и донесе човеку Божијем двадесет јечмених хлебова од првине плодова, и нешто свежег класја жита у торби. Рекао је: „Дај људима да једу.“

Његов слуга рече: „Како да изнесем ово пред стотину људи?“

Јелисеј рече: „Дај народу да једе, јер говори Господ: ’Јешће и преостаће.’“ Тада је изнео пред њих, па су јели, и још им је остало, по речи Господњој.

Наман, заповедник војске арамејског цара, био је човек од великог значаја за свога господара; ценио га је, јер је преко њега Господ давао победе Арамејцима. Али иако је био велики ратник, био је губавац.

Једном кад су Арамејци извршили упад, довели су из израиљске земље младу девојку; она је послуживала Наманову жену. Она рече својој господарици: „О, само кад би мој господар отишао пророку у Самарији! Он би га исцелио од губе.“

Наман оде и јави то своме господару, говорећи: „Тако и тако је рекла девојка из израиљске земље.“ Арамејски цар рече: „Иди онда, а ја ћу послати писмо израиљском цару.“ Он оде и понесе са собом

десет таланата сребра, шест хиљада шекела злата, и десет пари одеће. Са собом је донео писмо израиљском цару у коме је писало: „Са овим писмом ти шаљем и свога слугу Намана да га исцелиш од губе.“

Кад је израиљски цар прочитао писмо, раздерао је своју одећу и рекао: „Зар сам ја Бог, да могу да усмрћујем и оживљавам, те ми овај шаље писмо да исцелим човека од губе? Погледајте како тражи повод да ме изазове!“

Кад је Јелисеј, човек Божији, чуо да је израиљски цар раздерао своју одећу, послао је поруку цару: „Зашто си раздерао своју одећу? Нека дође к мени, да зна да има пророк у Израиљу.“ Наман дође са својим коњима и кочијама, и стане код врата Јелисејеве куће. А Јелисеј му посла гласника: „Иди и окупај се седам пута у Јордану, и обновиће се твоје тело, па ћеш бити чист.“

Али Наман се наљути, оде и рече: „Ја сам мислио да ће он изаћи к мени, стати и призвати име Господа, Бога свога, и да ће махнути руком над *оболелим* местом и исцелити ме од губе! Нису ли Авана и Фарфар, дамаштанске реке, боље од свих израиљских вода? Нисам ли могао да се окупам у њима и будем чист?!“ Он се окрену и оде бесан.

Но, његове слуге му приступише и рекоше: „Оче мој, да ти је пророк рекао да урадиш нешто велико, зар не би то урадио? Нећеш ли пре урадити то што ти је рекао: ’Окупај се и бићеш чист?!’“ Он сиђе и загњури седам пута у Јордан по речи човека Божијег, и тело му се обнови, те постаде чисто као тело младог момка.

Тада се вратио к човеку Божијем са свом својом пратњом; ушао је и стао пред њега, рекавши: „Ево, сада знам да нема другог Бога на свој земљи, осим у Израиљу. Стога прими дар од свога слуге.“

Јелисеј рече: „Живога ми Господа коме служим, нећу узети ништа!“ Наман је наваљивао на њега да узме, али он је одбио.

Наман рече: „Ако нећеш, нека се твоме слузи да толико земље колико две мазге могу да понесу, јер твој слуга неће више приносити свеспалнице и жртве другим боговима, осим Господу. Ипак, нека Господ опрости ово своме слузи: кад мој господар улази у Римонов храм да се тамо поклони, и он се ослони на моју руку, тако да и ја морам да се поклоним у Римоновом храму – кад се, дакле, поклоним у Римоновом храму, нека то Господ опрости своме слузи.“

Он одговори: „Иди с миром.“ Али кад је Наман мало одмакао, Гијезије, слуга Јелисеја, човека Божијег, рече у себи: „Мој господар

је олако пустио тог Намана Арамејца, пошто није узео од њега ништа од онога што је донео.“

Тада је Гијезије похитао за Наманом. Кад је Наман видео да неко трчи за њим, сишао је са своје кочије да га дочека, и рекао му: „Је ли све у реду?“

Он одговори: „У реду је. Мој господар ме је послао да кажем: ’Ево, баш сад су ми дошла два момка од пророчких синова из Јефремове горе. Дај, молим те, за њих један таланат сребра и два пара одеће.’“

Наман рече: „Узми и два таланта.“ И пошто је наваљивао на њега да узме, завезао му је два таланта сребра у две вреће и два пара одеће. Затим му је дао два момка, који су их носили пред њим. Кад је дошао до брда, узео их је од њих и склонио у кућу. Потом је послао људе, и они оду.

Онда је дошао и стао пред свога господара. „Где си био, Гијезије?“ – упита га Јелисеј.

Он одговори: „Твој слуга није никуд ишао.“

Јелисеј му рече: „Није ли моје срце било тамо кад је човек сишао са своје кочије да те дочека? Зар је ово време да се узме сребро и да се стекне одећа, маслињаци и виногради, ситна и крупна стока, и слуге и слушкиње? Зато ће се Наманова губа прилепити за тебе и за твоје потомство до века.“ Гијезије оде од њега губав, *бео* као снег.

Пророчки синови рекоше Јелисеју: „Погледај, место где живимо пред тобом је веома скучено за нас. Хајде да одемо до Јордана, где ће свако од нас узети по један балван, да направимо себи место за живот.“

Он рече: „Пођите!“

Један од њих рече: „Хоћеш ли и ти пођи са својим слугама?“

Он одговори: „Пођи ћу.“ Он пође с њима.

Кад су дошли на Јордан, посекли су дрва. Међутим, док је један обарао балван, секира падне у воду. Он повика и рече: „Авај, господару, а још је била позајмљена!“

Човек Божији упита: „Где је пала?“ Кад су му показали место, одсекао је прут и бацио га тамо, и учинио да секира исплива. Затим је рекао: „Извадите је.“ Човек пружи руку и узме је.

Арамејски цар је био у рату са Израиљем. Он се посаветовао са својим слугама и рекао: „Утаборићу се на том и том месту.“

Али човек Божији посла поруку цару израиљском: „Пази се да не прођеш тим местом, јер Арамејци силазе онамо.“ Цар израиљски је послао људе на место за које му је рекао човек Божији. Он га

је упозоравао, те се цар израиљски чувао; а то се није догодило само једном или двапут.

Арамејски цар се веома узнемирио због тога. Окупио је своје слуге и рекао им: „Зар ми нећете рећи ко је од нас на страни израиљског цара?“

Један од његових слугу му рече: „Није нико, господару мој царе. Него то пророк Јелисеј у Израиљу јавља израиљском цару и ствари које ти изговориш у својој спаваћој соби.“

Цар рече: „Пођите и видите где је, а ја ћу послати људе да га ухвате.“ Било му је јављено: „Ено га у Дотану!“ Тада је послао коње, бојна кола и велику војску. Дошли су ноћу и опколили град.

Кад је слуга човека Божијег устао рано ујутро и изашао, гле, војска с коњима и бојним колима опколила град. Слуга рече: „Јао, господару, шта да радимо?!“

А он рече: „Не бој се, јер има их више с нама, него с њима.“

Тада се Јелисеј помолио: „Господе, отвори му очи да види.“ Господ је отворио очи слузи, те је видео да је гора око Јелисеја пуна коња и ватрених кочија.

Кад су *Арамејци* сишли к њему, Јелисеј се помолио Господу: „Удари овај народ слепилом!“ И удари их слепилом по речи Јелисејевој.

Тада им Јелисеј рече: „Ово није пут и ово није град. Пођите за мном и ја ћу вас одвести човеку кога тражите.“ Али одвео их је у Самарију.

Чим су дошли у Самарију, Јелисеј рече: „Господе, отвори им очи да виде!“ Господ им је отворио очи, па су видели да су усред Самарије.

Кад их је цар израиљски угледао, он рече Јелисеју: „Оче мој, хоћу ли их побити?“

Он рече: „Нећеш их побити! Зар да побијеш заробљенике мачем и луком? Изнеси пред њих хлеб и воду, нека једу и пију, а онда нека иду своме господару.“ Цар им је припремио велику гозбу. Кад су јели и пили, послао их је назад, те су отишли своме господару. Арамејске чете нису више упадале у израиљску земљу.

После неког времена, арамејски цар Вен-Адад, скупи сву своју војску, па крене и опколи Самарију. У Самарији је због опсаде завладала велика глад. Једна магареће глава се продавала за осамдесет сребрних *шекела*, а четвртина кава голубијег измета за пет сребрних *шекела*.

Кад је израиљски цар пролазио покрај зидина, једна жена повика к њему: „Помагај, господару мој царе!“

Он рече: „Ако ти Господ не помаже, како ћу ти ја помоћи? Нечим са гумна, или из каце? Каква те мука мучи?“ – упита цар.

Жена одговори: „Ова жена ми је рекла: ’Дај свога сина да га појемо данас, а мога сина ћемо појести сутра.’ Тако смо скувале мог сина и појеле га. Али кад сам јој следећег дана рекла: ’Дај твога сина да га појемо’, она је сакрила свога сина.“

Кад је цар чуо речи ове жене, он раздра своју одећу. Кад је ходао по зидинама, народ је видео да испод, на свом телу, носи кострет. Он рече: „Нека ми Бог учини тако, и још више, ако данас глава Сафатовог сина Јелисеја остане на њему!“

А Јелисеј је седео у својој кући заједно са старешинама. Цар је послао човека пред собом, али пре него што је гласник дошао к њему, он рече старешинама: „Видите ли да је онај крвник послао некога да ми одсече главу? Пазите! Кад гласник дође, ви затворите врата и одбијте га од врата. Не чује ли се то корак његовог господара за њим?“

Док је он још говорио, гле, гласник сиђе к њему и рече: „Ова невоља је од Господа! Чему још да се надам од Господа?“

Тада Јелисеј рече: „Чујте реч Господњу: Говори Господ: ’Сутра у ово време мера брашна ће се продавати за шекел, а две мере јечма за шекел, на вратима Самарије.’“

А капетан на чију се руку цар ослањао одговори човеку Божијем: „Чак и да Господ направи окна на небесима, може ли се то догодити?“

Пророк одговори: „Ево, видећеш то својим очима, али од тога нећеш јести.“

А на градским вратима су била четири губавца. Они рекоше један другоме: „Зар ћемо седети овде док не умремо? Ако кажемо: хајдемо у град – у граду је глад; помрећемо тамо. Ако останемо овде, свеједно ћемо помрети. Стога, пођимо у арамејски табор, па ако нас оставе у животу, живећемо, а ако нас убију, умрећемо.“

Дигну се они у предвечерје и дођу у арамејски табор. Кад су дошли до руба арамејског табора, тамо није било никога. Наиме, Господ је учинио да се у арамејском табору чује тутњава бојних кола и топот коња – бука велике војске, тако да су рекли један другоме: „Ево, цар израиљски је унајмио цареве хетитске и цареве египатске да нас нападну!“ Дигли су се и побегли у предвечерје, напустивши своје шаторе, коње, и магарце; оставили су табор какав јесте, и побегли да спасу себи живот.

Кад су они губавци дошли на руб табора, ушли су у један шатор, па су јели и пили. Понели су оданде сребра, злата и одеће, те су

отишли и сакрили их. Потом су се вратили и ушли у други шатор, однели ствари и сакрили их.

Тада рекоше један другом: „Не чинимо добро. Ово је дан добрих вести, а ми ћутимо! Ако будемо чекали до јутра, навући ћемо кривицу на себе. Стога, пођимо сад и јавимо ово царевом дому.“

Кад су дошли, позвали су градску стражу и јавили им: „Ушли смо у арамејски табор, а тамо ни живе душе, ни људског гласа; само привезани коњи и магарци, а шатори остављени какви јесу.“ Стражари позову и јаве вест царевом дому.

Цар устаде ноћу и рече својим слугама: „Рећи ћу вам шта су нам Арамејци спремили. Они знају да гладујемо, па су изашли из табора да се сакрију напољу, мислећи: ’Кад изађу из града, ми ћемо их похватати живе и ући у град.’“

Један од његових слугу рече: „Нека људи узму оних пет преосталих коња; и тако ће проћи као све мноштво коња у Израиљу, све оно мноштво коња у Израиљу што је изгинуло. Пошаљимо их, па ћемо видети.“

Пошто су узели двоја кола с коњима, цар их је послао у арамејски табор и рекао: „Идите и видите.“ Кад су дошли до Јордана, сав је пут био пун одеће и опреме које су Арамејци побацали у журби. Гласници су се вратили и јавили цару. Тада је народ изашао и опленио арамејски табор. Мера брашна продавала се за шекел, и две мере јечма за шекел, по речи Господњој.

А цар је поставио на градска врата оног капетана на чију се руку цар ослањао, али га је народ прегазио на вратима, те је умро, баш како је рекао човек Божији кад је цар дошао к њему. Наиме, кад је човек Божији рекао цару: „Сутра у ово време на вратима Самарије, мера брашна ће се продавати за шекел, а две мере јечма за шекел“, тај капетан је одговорио човеку Божијем: „Чак и да Господ направи окна на небесима, може ли се то догодити?“ Њему је пророк одговорио: „Ево, видећеш то својим очима, али од тога нећеш јести.“ То му се и догодило; народ га је прегазио на вратима, па је умро.

А Јелисеј је био рекао жени чијег је сина оживео: „Спреми се и пођи са својим домом, па се настани негде, јер је Господ најавио седам година глади која ће заиста доћи на земљу.“ Жена се спреми и учини како јој је човек Божији рекао. Отишла је са својим домом у филистејску земљу, где је живела седам година.

Кад су се ових седам година навршиле, жена се вратила из филистејске земље. Затим је отишла и обратила се цару због своје куће и земље. А цар је баш разговарао с Гијезијем, слугом човека

Божијег, рекавши: „Причај ми о свим великим делима које је Јелисеј учинио.“ Док је он причао цару како је Јелисеј оживео мртваца, уђе жена чијег је сина оживео и обрати се цару због своје куће и земље.

Гијезије рече: „Господару мој царе, то је она жена чијег је сина оживео Јелисеј!“ Кад ју је цар питао о томе, она му је испричала.

Цар јој је, затим, дао једног дворанина и рекао: „Врати јој сву њену имовину, и сав приход од земље од дана кад је отишла са земље до сада.“

Јелисеј дође у Дамаск. Тада јавише арамејском цару, Вен-Ададу, који је био болестан: „Дошао је човек Божији овамо.“ Цар рече Азаилу: „Понеси са собом дар и састани се са човеком Божијим, па упитај Господа преко њега: ’Хоћу ли оздравити од ове болести?’“

Азаило оде да се састане с њим. Са собом је понео дар и свакојака добра Дамаска, натоварена на четрдесет камила. Кад је стигао, стао је пред њега и рекао: „Твој син, Вен-Адад, цар арамејски, послао ме је к теби да пита: ’Хоћу ли оздравити од ове болести?’“

Јелисеј му рече: „Иди и реци му: ’Сигурно ћеш оздравити’, али ми је Господ открио да ће сигурно умрети.“ Пророк је окренуо свој поглед и загледао се у њега, док овоме није постало непријатно. Тада човек Божији заплака.

Азаило упита: „Зашто мој господар плаче?“

Он одговори: „Зато што знам какво ћеш зло учинити Израиљцима: палићеш њихове тврђаве, убијаћеш њихове младиће мачем, разбијаћеш њихову нејач, и парати њихове трудне жене.“

Азаило одговори: „Како би твој слуга, тек само пас, могао да учини тако велику ствар?“

Јелисеј одговори: „Господ ми је открио да ћеш ти бити цар над Арамом.“

Он оде од Јелисеја и дође своме господару, који га упита: „Шта ти је Јелисеј рекао?“ Он рече: „Рекао ми је да ћеш јамачно оздравити.“ Међутим, следећег дана је Азаило узео комад платна, умочио га у воду и њиме покрио царево лице. Тако је цар умро, а на његово место се зацарио Азаило.

У петој години Јорама, сина Ахавовог, цара израиљског, за време Јосафата, цара Јудиног, над Јудом се зацарио Јорам, син Јосафатов. Било му је тридесет две године кад се зацарио, а владао је осам година у Јерусалиму. Он је ишао стопама израиљских царева, као што је чинио дом Ахавов, јер му је Ахавова ћерка била жена. Чинио је што је зло у очима Господњим. Ипак, Господ није хтео да

уништи Јуду, ради свога слуге Давида, пошто му је обећао да ће дати светиљку његовим потомцима довека.

У његове дане се Едом побунио против Јуде, па је поставио цара над собом. Јорам је отишао у Сиор са свим бојним колима. Устао је ноћу и напао Едомце, који су опколили њега и заповеднике бојних кола, али му се војска разбежала својим кућама. Тако се Едом отргао од Јуде све до данас. У то време се побунила и Ливна.

Остала Јорамова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних? Кад се Јорам упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Охозија.

У дванаестој години Јорама, сина Ахава, цара израиљског, над Јудом се зацарио Охозија, син Јорама, цара Јудиног. Охозији је било двадесет две године кад се зацарио, а владао је једну годину у Јерусалиму. Мајка му се звала Готолија, ћерка Амрија, цара израиљског. Ишао је стопама дома Ахавовог, чинећи што је зло у очима Господњим, баш као дом Ахавов, пошто је био зет дому Ахавовом.

Охозија је са Јорамом, сином Ахавовим, кренуо у рат против Азаила, цара арамејског, у Рамот галадски, али Арамејци ранише Јорама. Цар Јорам се повукао у Језраел да залечи ране, које је задобио од Арамејаца у Рами, док је ратовао са Азаилом, царем арамејским.

И Охозија, син Јорама, цара Јудиног, сиђе у Језраел да види Јорама, сина Ахавовог, јер је био озбиљно рањен.

Пророк Јелисеј позва једног од пророчких синова и рече му: „Опаши бокове, па узми ову бочицу уља и иди у Рамот галадски. Кад дођеш тамо, потражи Јуја, сина Јосафата, сина Нимсијевог. Затим уђи и гледај да устане из свога друштва, па га одведи унутра у собу. Потом узми бочицу уља, излиј му је на главу и реци: 'Говори Господ: помазујем те за цара над Израиљем.' Онда отвори врата и бежи; не задржавај се."

Момак, слуга пророков, оде у Рамот галадски. Кад је дошао, заповедници војске су седели заједно. Он рече: „Имам поруку за тебе, заповедниче."

Јуј рече: „За кога од нас?"

Он одговори: „За тебе."

Он устане и уђе у кућу. Тада му момак изли уље на главу и рече му: „Говори Господ, Бог Израиљев: 'Помазујем те за цара над народом Господњим, Израиљем. Ти ћеш истребити дом Ахава, свога господара, да на Језавељи осветим крв мојих слугу пророка, и свих слугу Господњих. Тако ће пропасти сав дом Ахавов. Истребићу

Ахаву свако мушко у Израиљу, како роба тако слободнога. Учинићу са домом Ахавовим, као са домом Јеровоама, сина Наватовог, и са домом Васе, сина Ахијиног. А Језавељу ће изјести пси на језраелском пољу, и нико је неће сахранити.'" Затим је отворио врата и побегао.

Кад се Јуј вратио слугама свога господара, један га упита: „Је ли све у реду? Зашто је тај лудак дошао к теби?"

Он им одговори: „Знате већ како та врста трабуња."

Они рекоше: „То је лаж! Хајде, реци нам!"

Он им рече: „Рекао ми је тако и тако: 'Говори Господ: помазујем те за цара над Израиљем.'"

Они хитро скинуше своје огртаче, простреше под његове стопе, те затрубише у трубу и рекоше: „Јуј је постао цар!"

Тако се Јуј, син Јосафата, сина Нимсијевог, уротио против Јорама. А Јорам је са свим Израиљем бранио Рамот галадски против Азаила, цара арамејског. Цар Јорам се био вратио у Језраел да лечи ране, које је задобио од Арамејаца у бици са Азаилом, царем арамејским. Јуј рече: „Ако вам је по вољи, нека нико не побегне из града да донесе вест у Језраел."

Јуј се попе у кола и оде у Језраел, јер је Јорам лежао тамо. Охозија, цар Јудин, је дошао у посету Јораму. Кад је осматрач на језраелској кули видео Јуја како долази, рече: „Видим неко мноштво." Јорам рече: „Узми коњаника; пошаљи га пред њих да пита: 'Је ли све добро?'"

Коњаник му пође у сусрет и рече: „Овако каже цар: 'Је ли све добро?'"

Јуј му одговори: „Што се ти бринеш да ли је добро? Пођи за мном."

Осматрач јави: „Гласник је дошао до њих, али се не враћа."

Послао је и другог коњаника, који је дошао к њима и рекао: „Овако каже цар: 'Је ли све добро?'"

Јуј му рече: „Што се ти бринеш да ли је добро? Пођи за мном."

Осматрач опет јави: „Отишао је, али се не враћа; а вожња је као вожња Јујева, сина Нимсијевог, јер вози као луд."

Тада Јорам рече: „Упрежи!" Кад су упрегли његова кола, Јорам, цар израиљски и Охозија, цар Јудин, изађу сваки на својим колима и пођу у сусрет Јују. Срели су се на њиви Навутеја Језраелца.

Кад је Јорам угледао Јуја, рече му: „Је ли све добро, Јују?" А овај одговори: „Како може бити добро, док трају многобројна блудништва и врачарије твоје мајке Језавеље?"

На то се Јорам окрену и поче да бежи, говорећи Охозији: „Издаја, Охозија!"

Међутим, Јуј запе лук и погоди Јорама међу плећа. Стрела му је прошла кроз срце, те се срушио у кола.

Јуј рече Вадекару, своме потчињеном: „Дигни га и баци на њиву Навутеја Језраелца. Сети се да смо обојица јахали за његовим оцем Ахавом, кад је Господ изрекао ово пророштво против њега: ’Због крви Навутејеве и крви његових синова, коју сам јуче видео, говори Господ, кунем се да ћу ти вратити исто на овој њиви – говори Господ.’ Зато га подигни и баци на њиву по речи Господњој.“

Кад је то видео Охозија, цар Јудин, побегао је путем за Вет-Аган. Али, Јуј крену у потеру за њим и рече: „Убијте и њега у његовим колима!“ Ранили су га на брду Гуру, које се налази код Јивлеама. Но, ипак је умакао у Мегидо и тамо умро. Његове слуге су га однеле у Јерусалим и сахраниле га са његовим прецима у његовом гробу у Давидовом граду. Охозија се зацарио над Јудом једанаесте године Јорама, сина Ахавовог.

Јуј је, затим, дошао у Језраел. Језавеља је то чула, па је намазала очи, уредила косу и погледала с прозора. Кад је Јуј ушао на врата, она рече: „Је ли све добро, Зимрије, убицо свога господара?!“

Он подиже поглед према прозору и рече: „Ко је са мном? Ко?“ Два, три дворанина су погледала према њему. Он им рече: „Баците је доле!“ Они су је бацили доле, а њена крв је попрскала зид и коње, који су је изгазили.

Затим је ушао, и пошто је јео и пио, рекао је: „Побрините се за ту проклетницу и сахраните је, јер је била царска ћерка.“ Али кад су отишли да је сахране, нису ништа нашли од ње осим лобање, ногу и шака. Они су се вратили и јавили му, а он рече: „То је реч Господа, који је рекао преко пророка Илије Тесвићанина: ’Пси ће изјести Језавељино месо на језраелском пољу, а Језавељин леш биће као гнојиво на њиви у језраелском пољу, па нико неће моћи да каже: то је Језавеља.’“

Ахав је имао седамдесет синова у Самарији. Јуј је написао писма и послао их језраелским главарима, старешинама и одгојитељима Ахавових синова у Самарију, говорећи: „Сад, кад ово писмо дође до вас, пошто сте слуге свога господара, а са вама су синови вашег господара; и пошто имате бојна кола и коње, утврђени град и оружје, гледајте ко је најбољи и најдостојнији међу синовима вашег господара, поставите га на престо његовог оца, па се борите за дом свога господара.“

А они, силно уплашени, рекоше: „Ево, два цара нису могла да му се одупру; како ћемо му се ми *одупрети*?“

Тада су управитељ двора, начелник града, старешине и одгојитељи послали поруку Јују, говорећи: „Твоји смо поданици; урадићемо све што нам кажеш. Ми нећемо никога постављати за цара; чини што ти драго.“

Он им је написао друго писмо говорећи: „Ако сте уз мене, и ако мене слушате, узмите главе синова свога господара и дођите к мени у Језраел сутра у ово доба.“

А цареви синови, њих седамдесет, били су са великашима града, који су их одгајали. Кад је ово писмо дошло к њима, узели су цареве синове и поклали свих седамдесет. Затим су ставили њихове главе у котарице и послали му у Језраел. Гласник дође и јави му: „Донели су главе царевих синова.“

Он рече: „Ставите их у две гомиле на вратима, нека стоје до сутра.“

Ујутро је изашао, стао и рекао свему народу: „Ви нисте криви; ево, ја сам се уротио против свога господара и убио га; али ко је побио ове овде? Знајте, дакле, да ништа од Божије речи коју је Господ рекао за дом Ахавов, неће остати неиспуњено. Господ је учинио што је рекао преко свога слуге Илије.“

Затим је Јуј побио све преостале од дома Ахавовог у Језраелу, и све његове великаше, блиске пријатеље и свештенике; није му оставио никога на животу.

Потом се подигао, па је отишао и дошао у Самарију. А на путу, код Вет-Акада пастирског, Јуј наиђе на браћу Охозије, цара Јудиног. Он их упита: „Ко сте?“

Они одговорише: „Ми смо Охозијина браћа и идемо да поздравимо цареве и царичине синове.“

Али он рече: „Похватајте их живе!“ Похватали су их живе, и заклали их на студенцу код Вет-Акада, њих четрдесет двојицу; није поштедео ни једног од њих.

Кад је отишао оданде, наишао је на Јонадава, сина Рихавовог, који му је пошао у сусрет. Он га поздрави и рече му: „Је ли твоје срце одано мени, као што је моје срце одано теби?“

Јонадав одговори: „Јесте.“

„Ако јесте – одговори Јуј – дај ми руку.“ Овај му даде руку, а Јуј га узе к себи у кола. Јуј рече: „Пођи са мном да видиш моју ревност за Господа.“ Тако га је повезао са собом у колима.

Кад је Јуј дошао у Самарију, побио је све који су остали Ахаву у Самарији, док их није истребио, по речи Господњој која је саопштио Илији.

Затим је Јуј сакупио сав народ и рекао им: „Ахав је мало служио Валу а Јуј ће му служити много. Зато ми позовите све Валове пророке, све његове слуге и све његове свештенике; нека ниједан не изостане, јер хоћу да принесем Валу велику жртву. Ко изостане, неће остати на животу.“ Но, Јуј је поступао лукаво, како би уништио Валове вернике.

Јуј рече: „Сазовите сабор у част Валу!“ Они га сазваше. Јуј је послао поруку по свем Израиљу, тако да су дошле све Валове слуге; није било ниједног који није дошао. Пошто су ушли у Валов храм, Валов храм се напунио од краја до краја. Тада Јуј рече чувару одеће: „Донеси одећу за све Валове слуге.“ Тако су им донели одећу.

Затим Јуј уђе у Валов храм са Јонадавом, сином Рихавовим, и рече Валовим слугама: „Проверите и погледајте да нема којег слуге Господњег међу вама, него само Валових слугу.“ Потом су ушли да принесу жртве и свеспалнице. А Јуј је поставио напоље осамдесет људи и рекао: „Ако који од вас допусти да побегне и један од људи које дајем у ваше руке, својим ће животом платити за његов живот.“

Кад је завршио с приношењем свеспалнице, Јуј рече стражарима и заповедницима: „Уђите и побијте их; нека нико не умакне.“ Тако су их побили оштрицом мача. Затим су их стражари и заповедници избацили напоље, па су ушли у унутрашњост Валовог храма, изнели свети стуб из Валовог храма и спалили га. Валов лик су изломили и срушили Валов храм; од њега су начинили заходе, све до данас.

Тако је Јуј истребио Вала из Израиља. Ипак, Јуј се није одвратио од греха Јеровоама, сина Наватовог, на које је навео Израиљ; од златних телади, који су били у Ветиљу и у Дану.

Господ рече Јују: „Зато што си учинио добро чинећи што је праведно у мојим очима, и зато што си урадио са домом Ахавовим све по жељи мога срца, зато ће твоји синови седети на Израиљевом престолу до четвртог колена.“ Али Јуј није свим срцем следио Закон Господа, Бога Израиљевог, и није се одвратио од греха Јеровоама, на које је навео Израиљ.

У то време је Господ почео да крњи Израиљ, јер их је Азаило побеђивао на целом подручју Израиља: источно од Јордана по својој земљи Галадовој – Гадовце, Рувимовце, и Манасијевце – од Ароира код потока Арнона, све до Галада и Васана.

Остала Јујева дела и све што је учинио, и његова сила, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских?

Јуј се упокојио са својим прецима, и био је сахрањен у Самарији. На његово место се зацарио његов син Јоахаз. Јуј је владао над Израиљем у Самарији двадесет осам година.

Кад је Готолија, мајка Охозијина, видела да јој је погинуо син, устала је и побила сав царски род. Међутим, Јосавеја, ћерка цара Јорама, Охозијина сестра, узме Јоаса, сина Охозијиног, и украде га између царевих синова које су убијали. Ставила га је у спаваћу собу с његовом дојињом и сакрила га од Готолије, те није био убијен. Био је с њом сакривен у Дому Господњем шест година, све док је Готолија владала над земљом.

А седме године Јодај је послао по стотнике Хоријаца и стражу, и довео их у Дом Господњи. Склопио је са њима савез, и пошто их је заклео у Дому Господњем, показао им је царевог сина. Заповедио им је: „Овако ћете урадити: нека трећина вас који сте суботом на дужности чува царев двор. Друга трећина нека буде на сурским вратима, а трећа, која је на вратима иза страже, нека чува стражу код двора. Ваша два остала одреда, сви који се разрешавају дужности у суботу, нека чувају стражу око цара код Дома Господњег. Ви ћете окружити цара, сваки човек у кругу са својим оружјем у руци, и свако ко приђе реду, нека погине. Будите уз цара и кад излази и кад улази.“

Стотници учине како им је свештеник Јодај заповедио. Сваки је довео своје људе, оне који ступају на дужност у суботу, и оне који се разрешавају дужности у суботу, па су дошли к свештенику Јодају. Свештеник је стотницима дао копља и штитове цара Давида, који су били у Дому Господњем. Стражари су стали око цара, сваки са мачем у руци, од јужне стране до северне стране Дома, код жртвеника и код Дома.

Тада је *Јогај* извео царевог сина, ставио на њега круну и дао му Сведочанство. Затим су га зацарили и помазали, па су пљескали и говорили: „Живео цар!“

Кад је Готолија чула како стража и народ узвикују, дошла је к народу у Дом Господњи. Обазревши се, угледала је цара како стоји уз стуб, као што је био обичај, са заповедницима и трубачима поред цара. Сав се народ земље веселио и трубио у трубе. Тада Готолија раздра своју одећу и повика: „Издаја, издаја!“

На то је свештеник Јодај издао наредбу стотницима, који су управљали војском: „Изведите је кроз редове, и ако неко пође за њом, посеците га.“ Наиме, свештеник је рекао: „Нека не буде убијена у Дому Господњем.“ Зграбили су је, и кад је прошла кроз коњски улаз у царски двор, погубили су је.

А свештеник Јодај је склопио савез између Господа, цара и народа, и између цара и народа, да буду народ Господњи. Затим је сав народ земље отишао у Валов храм и срушио га. Срушили су његове жртвенике, његове ликове су изломили у комаде, а Валовог свештеника Матана су убили испред жртвеника.

А Јодај је поставио стражу код Дома Господњег. Затим је повео стотнике, Хоријце и стражу, и сав народ земље, па су испратили цара од Дома Господњег до царског двора код стражарских врата. Тако је цар сео на царски престо.

Сав се народ земље радовао, а град је утихнуо кад су Готолију погубили мачем у царском двору.

Јоасу је било седам година кад се зацарио.

Јоас се зацарио седме године Јујеве, и владао је четрдесет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Сивија из Вир-Савеје. Он је чинио што је право у очима Господњим свега свога века, док га је учио свештеник Јодај. Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

Јоас рече свештеницима: „Сав новац од посвећених ствари, који се доноси у Дом Господњи, новац скупљен од пореза, и новац од свачије процене, и сав новац што се добровољно доноси у Дом Господњи, нека свештеници узимају, сваки од свог познаника, па нека поправљају што је трошно у Дому, где год се нађе нешто за поправку.“

Међутим, ни до двадесет треће године Јоасовог царевања, свештеници још нису поправили што је било трошно у Дому. Тада цар Јоас позва свештеника Јодаја и остале свештенике и рече им: „Зашто не поправљате што је трошно у Дому? Од сада не узимајте себи новац од својих познаника, него га дајте за поправку Дома.“ Свештеници су пристали да не узимају новац од народа, нити да поправљају што је трошно у Дому.

Тада свештеник Јодај узе један ковчег, прореза рупу на поклопцу, и постави га код жртвеника с десне стране код улаза у Дом Господњи. Свештеници који су чували врата стављали су у њега сав новац који се доносио у Дом Господњи. Кад би приметили да има много новца у ковчегу, долазио би царев писар са свештеничким главаром, па би избројао и везао новац који се нашао у Дому Господњем. Затим би давали готов новац онима који су надгледали посао на Дому Господњем, а они би га давали тесарима и радницима који су радили на Дому Господњем, и зидарима и клесарима да се купи дрво и исклесани камен за поправку Дома Господњег, и за сваки други издатак око поправка Дома.

Ипак, од новца који се доносио у Дом нису се правиле сребрне чаше за Дом Господњи, ни виљушке, ни котлићи, ни трубе, нити икакве посуде од злата и сребра, него су га давали надгледницима посла, да се за њега поправи Дом Господњи. И нису тражили рачун од људи којима су предавали новац да плате радницима, јер су поштено радили. Новац од жртава за преступ и од жртава за грех се није доносио у Дом Господњи; он је припадао свештеницима.

А Азаило, цар арамејски, изађе и нападне Гат и заузе га. Затим се Азаило окренуо да оде горе и нападне Јерусалим. Тада је Јоас узео све посвећене ствари које су посветили његови преци Јосафат, Јорам и Охозија, цареви Јудини, и све што је сам посветио, и све злато што се нашло у ризници Дома Господњег и царевог дома, и послао Азаилу, цару арамејском, а он је одустао од Јерусалима.

Остала Јоасова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних? Његове слуге су се побуниле и убиле Јоаса у дому Вет-Мила где се иде у Силу. Убиле су га његове слуге Јозавад, син Симеатов и Јехозавад син Сомиров, те је умро. Сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Амасија.

Двадесет треће године царевања Јоаса сина Охозијиног над Јудом, зацарио се Јоахаз, син Јујев над Израиљем у Самарији. Царевао је седамнаест година. Чинио је што је зло у очима Господњим, јер је следио грехе Јеровоама, сина Наватовог, којима је заводио Израиљ. Није одступао од њих. Зато се Господ разгневио на Израиљ и дао их у руке Азаилу, цару арамејском и у руке Вен-Ададу, сину Азаиловом, за све оно време.

Али Јоахаз се помолио Господу и Господ га услиши, јер виде невољу Израиљеву, како их мучи цар арамејски. Господ је дао избавитеља Израиљу, те су се решили арамејске тлаке. Тако су Израиљци живели у својим домовима као пре. Ипак, нису одступили од греха дома Јеровоамовог којима је навео на грех Израиљ, него су устрајали у њима. Аштартин стуб је остао да стоји у Самарији.

Јоахазу није остало војске до педесет коњаника, десет кола и десет хиљада пешака. Уништио их је цар арамејски; изгазио их је као плеву на вршидби.

А остала дела Јоахазова и све што је чинио, и његови војни походи, није ли то записано у Књизи дневника царева Израиљевих? Јоахаз се упокојио са својим прецима, па су га сахранили у Самарији. На његово место зацарио се његов син Јоас.

Тридесет седме године царевања Јоасовог над Јудом зацарио се Јоас, син Јоахазов над Израиљем у Самарији. Царевао је шеснаест

година. Он је чинио што је зло у очима Господњим, и није одступио ни од једног греха Јеровоама, сина Наватовог, који је навео Израиљ на грех, него је устрајао у њима.

Остала Јоасова дела, све што је чинио, и његови војни походи, како је ратовао с Амасијом царем Јудиним, није ли то записано у дневнику царева Израиљевих? Кад се Јоас упокојио са својим прецима, на његов престо је сео Јеровоам. Јоаса су сахранили у Самарији с царевима Израиљевим.

А Јелисеј се разболео од болести од које ће умрети. Јоас, цар Израиља, дође к њему и заплака над њим: „Оче мој, оче мој, кочије и коњаници Израиљеви!“

Јелисеј му рече: „Узми лук и стреле.“ Он узе лук и стреле. „Узми лук у своју руку“ – рече он цару израиљском. Он га узе у своју руку. Тада Јелисеј стави своје руке на цареве руке и рече му: „Отвори прозор са истока.“ Јелисеј рече: „Одапни стрелу.“ Он одапе стрелу, а *Јелисеј* рече: „Стрела победе Господње, стрела победе над Арамејцима! Ти ћеш сасвим потући Арамејце у Афеку.“

Затим рече: „Узми стреле.“ Он узе. Онда рече цару израиљском: „Ударај по земљи.“ Ударио је три пута и стао. Човек Божији се наљутио на њега и рекао: „Да си ударио пет или шест пута, сасвим би поразио Арамејце. Зато ћеш само три пута поразити Арамејце.“

Јелисеј је умро и био сахрањен.

А моавске пљачкашке чете су сваке године упадале у земљу. Једном, док су људи сахрањивали неког човека, гле, видели су чету пљачкаша, па бацили мртваца у Јелисејев гроб и побегли. Чим је мртвац дотакао Јелисејеве кости, оживео је и стао на своје ноге.

Арамејски цар Азаило је тлачио Израиљце у све дане Јоахазове. Али Господ им се смиловао и сажалио се над њима, па се окренуо к њима због савеза с Аврахамом, Исаком и Јаковом. Није хтео да их уништи, и није их одбацио од свог лица до сад.

Кад је Азаило умро, на његово место се зацарио његов син Вен-Адад. Јоас, син Јоахазов, је повратио градове из руку Вен-Адада, сина Азаиловог, које је овај у рату одузео од његовог оца Јоахаза. Јоас га је поразио три пута, те је повратио израиљске градове.

У другој години цара Јоаса, сина Јоахазовог, цара израиљског, зацарио се Амасија, син Јоасов, над Јудом. Било му је двадесет пет година кад је постао цар, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јоадана из Јерусалима. Чинио је што је право у Господњим очима, али не као његов праотац Давид. У свему је следио свог оца Јоаса. Међутим, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

Кад се царство учврстило под његовом влашћу, побио је слуге које су убиле његовог оца цара. Ипак, није погубио синове убица, према ономе што је написано у књизи Мојсијевог Закона где је Господ заповедио: „Нека се очеви не погубљују због својих синова и нека се синови не погубљују због својих очева; него сваки човек треба да буде погубљен за свој грех.“

Он је потукао десет хиљада Едомаца у Сланој долини, и освојио Селу у бици. Онда ју је прозвао Јоктеил, како се и данас зове.

Затим је Амасија послао поруку Јоасу, сину Јоахазовом, сину Јујевом, цару израиљском: „Изађи ми на мегдан.“

Јоас, цар израиљски, је послао поруку Амасији, цару Јудином, говорећи: „Трн је ливански послао поруку кедру ливанском, говорећи: ’Дај своју ћерку моме сину за жену’, али је дивља звер ливанска изгазила трн. Потукао си Едом, па си се понео. Уживај у својој слави, али остани кући. Зашто призиваш невољу на своју и Јудину пропаст?“

Али Амасија није слушао. Тако је Јоас, цар израиљски, пошао у бој. Он и цар Амасија, цар Јудин, су се сукобили код Вет-Семеса, који припада Јуди. Но, Израиљ је поразио Јуду, па су сви побегли својим кућама. Јоас, цар израиљски, је заробио Јудиног цара Амасију, сина Јоаса, сина Охозија, код Вет-Семеса. Затим је дошао у Јерусалим и срушио јерусалимски зид од Јефремових врата до Угаоних врата, у дужини од четири стотине лаката. Узео је све злато и сребро и све посуђе које се нашло у Дому Господњем и у царевим ризницама, као и таоце, па се вратио у Самарију.

Остала Јоасова дела, оно што је постигао, и његови војни походи, како је ратовао са Амасијом, царем Јудиним, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Јоас се упокојио са својим прецима, па су га сахранили с царевима израиљским у Самарији. На његово се место зацарио његов син Јеровоам.

А Амасија, син Јоасов, цар Јудин, је живео петнаест година након смрти Јоаса, цара израиљског, сина Јоахазовог. Остала Амасијина дела, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних?

Против њега су сковали заверу у Јерусалиму, те је побегао у Лахис. Но, послали су људе за њим и убили га тамо. Донели су га на коњима и сахранили га са његовим прецима у Јерусалиму, у Давидовом граду.

Тада је сав Јудин народ узео Азарију, који је имао шеснаест година, и зацарио га уместо његовог оца Амасије. Он је обновио Елат и вратио га Јуди, након што се његов отац упокојио са својим прецима.

Петнаесте године Јудиног цара Амасије, сина Јоасовог, цар Јеровоам, син Јоаса, цара израиљског, је почео да влада у Самарији. Владао је четрдесет једну годину. Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио ни од једног од греха Јеровоама, сина Наватовог, којима је навео Израиљ на грех. Он је повратио област Израиља од Лево-Амата до мора Араве, по речи Господа, Бога Израиљевог, која је била речена преко његовог слуге пророка Јоне, сина Амитајевог, из Гат-Ефера.

Јер Господ је видео веома горку муку Израиљеву, да није остало никог, ни роба ни слободнога, ко би помогао Израиљу. И пошто Господ није рекао да ће истребити Израиљево име под небом, избавио их је преко Јеровоама, сина Јоасовог.

Остала Јеровоамова дела, и све што је учинио, његови војни походи, како је ратовао, и како је повратио Израиљу Дамаск и Амат, који је припадао Јуди, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Јеровоам се упокојио са својим прецима, са царевима Израиља, а на његово место се зацарио његов син Захарија.

У двадесет седмој години Јеровоама, цара израиљског, Азарија, син Амасијин, је постао цар Јуде. Било му је шеснаест година кад је постао цар, а владао је педесет две године у Јерусалиму. Мајка му се звала Јехолија из Јерусалима. Чинио је што је праведно у очима Господњим, све како је чинио и његов отац Амасија. Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама.

Али Господ је ударио цара, па је био губавац до своје смрти. Живео је у одвојеној кући, док је царев син Јотам био над двором и управљао народом и земљом.

Остала Азаријина дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних? Азарија се упокојио са својим прецима, па су га сахранили са његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Јотам.

Тридесет седме године Азарије, цара Јудиног, зацарио се Захарија, син Јеровоамов, над Израиљем у Самарији. Царевао је шест месеци. Он је чинио што је зло у очима Господњим, као што су чинили његови преци. Није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватова, којима је наводио Израиљ на грех. Али против њега је сковао заверу Салум, син Јависов. Он га је напао и убио пред народом, те се зацарио на његово место.

Остала Захаријина дела су записана у Књизи дневника царева израиљских. То је било оно што је Господ рекао Јују: „Твоји ће

синови седети на Израиљевом престолу до четвртог колена.“ Тако је и било.

Салум, син Јависов, се зацарио у тридесет деветој години Озије, цара Јудиног. Владао је један месец у Самарији. Међутим, Менајим, син Гадијев из Терсе се дигао и дошао у Самарију, напао Салума, сина Јависовог, убио га, па се зацарио на његово место.

Остала Салумова дела, и како је сковао заверу, записана су у Књизи дневника царева израиљских.

У то време је Менајим из Терсе напао Тапсу и свакога у њој и њеној околини, јер се нису предали. Побио је све живо, а трудне жене је распорио.

У тридесет деветој години Азарије, цара Јудиног, зацарио се Менајим, син Гадијев, над Израиљем. Владао је десет година у Самарији. Чинио је што је зло у очима Господњим. Није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватовог, којима је наводио на грех Израиљ, свега свога века.

Затим је Фул, цар асирски, напао земљу, а Менајим је дао Фулу хиљаду таланата сребра, да би му помогао да ојача своју царску власт. Менајим је наметнуо порез Израиљу: сваки имућни човек је морао да плати педесет шекела сребра асирском цару. Тако се асирски цар повукао, и није остао у земљи.

Остала Менајимова дела, и све што је урадио, није ли то записано у Књизи дневника царева израиљских? Кад се Менајим упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Факија.

У педесетој години Азарије, цара Јудиног, Менајимов син Факија је почео да влада над Израиљем у Самарији. Владао је две године. Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватова, којима је наводио на грех Израиљ. Против њега се уротио његов војни заповедник Фекај, син Ремалијин, и напао га у Самарији, у тврђави царевог двора, заједно са Арговом и Аријем. С њим је било и педесет Галађана. Он га је убио и зацарио се на његово место.

Остала Факијина дела и све што је учинио, записано је у Књизи дневника царева израиљских.

У педесет другој години Азарије цара Јудиног, почео је да влада Фекај, син Ремалијин, над Израиљем у Самарији. Владао је двадесет година. Чинио је што је зло у очима Господњим; није се одвратио од греха Јеровоама, сина Наватова, којима је наводио на грех Израиљ.

У време Фекаја, цара израиљског, дошао је Тиглат-Пилесер, цар асирски, и освојио Ијон, Авел Вет-Маху, Јанох, Кедес, Асор, Галад и

Галилеју, сву Нефталимову земљу, па је преселио народ у Асирију. Тада је Осија, син Илин, сковао заверу против Фекаја, сина Ремалијиног, напао га и убио. Он се зацарио на његово место у двадесетој години Јотама, сина Озијиног.

Остала Фекајева дела и све што је учинио, записано је у Књизи дневника царева израиљских.

У другој години Фекаја, сина Ремалијиног, цара израиљског, над Јудом се зацарио Јотам, син Озијин. Било му је двадесет пет година кад је почео да влада, а владао је шеснаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јеруса, ћерка Садокова. Чинио је што је добро у очима Господњим, све онако како је чинио његов отац Озија. Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ је још увек приносио жртве и кадио на узвишицама. Он је изградио Горња врата Дома Господњег.

Остала Јотамова дела, и оно што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? У оно време је Господ почео да подиже Ресина, цара Арама, и Фекаја, сина Ремалијиног, на Јуду. Кад се Јотам упокојио са својим прецима, сахранили су га са његовим прецима у граду његовог праоца Давида. На његово место се зацарио његов син Ахаз.

Седамнаесте године Фекаја, сина Ремалијиног, над Јудом се зацарио Ахаз, син Јотамов. Ахазу је било двадесет година кад се зацарио. Владао је шеснаест година у Јерусалиму. Он није чинио што је право у очима Господа, Бога свога, као његов праотац Давид. Он је ишао путем израиљских царева, и чак је провео свога сина кроз огањ по одвратним обичајима народа које је Господ истерао пред Израиљцима. Приносио је жртве на узвишицама и брдима, и под сваким зеленим дрветом.

Тада су дошли Ресин, арамејски цар и Фекај, син Ремалијин, израиљски цар, да ратују против Јерусалима. Опколили су Ахаза, али нису могли да га савладају.

У то време је Ресин, арамејски цар, повратио Арамејцима Елат и истерао Јудејце из Елата. Затим су Арамејци и Едомци дошли у Елат где су остали све до данас.

А Ахаз је послао гласнике Тиглат-Пилесеру, асирском цару, да му кажу: „Ја сам твој поданик и син. Дођи и избави ме из руку арамејског цара и из руку израиљског цара, који ме нападају.“ Ахаз је узео сребро и злато које се нашло у Дому Господњем и у ризници царског двора и послао асирском цару на дар. Асирски цар га је послушао: напао је Дамаск и освојио га. Народ је преселио у Кир, а Ресина је погубио.

Кад је цар Ахаз отишао у Дамаск да се сретне с Тиглат-Пилесером, асирским царем, видео је жртвеник у Дамаску. Тада је цар Ахаз послао свештенику Урији слику жртвеника и његов нацрт са свим појединостима за његову израду. Свештеник Урија је изградио жртвеник према свим упутствима које му је цар Ахаз послао из Дамаска; направио га је тако пре него што се цар Ахаз вратио из Дамаска.

Кад се цар вратио из Дамаска и видео жртвеник, приступио је жртвенику и принео жртву на њему. Принео је своје жртве свеспалнице и житне жртве, излио жртву изливницу, и запљуснуо жртвеник крвљу своје жртве мира. А бронзани жртвеник који је био пред Господом је склонио с његовог места испред Дома, између новог жртвеника и Дома Господњег. Поставио га је са северне стране новог жртвеника.

Цар Ахаз заповеди свештенику Урији: „На великом жртвенику ћеш палити јутарњу жртву свеспалницу и вечерњу житну жртву и цареву свеспалницу и његову житну жртву, као и свеспалницу свег народа земље, њихову житну жртву и њихове жртве изливнице. Затим га запљусни свом крвљу жртве свеспалнице и свом крвљу жртава. А бронзани жртвеник ће ми служити да преко њега тражим савет.“ Свештеник Урија је учинио све што му је заповедио цар Ахаз.

Цар Ахаз је одсекао оплате с подножја и уклонио с њих умиваоник и море с бронзаних волова који су били под њим, и поставио га на камени под. Пред асирским царем је уклонио суботњи трем који је био изграђен унутар Дома Господњег и спољни улаз за цара.

Остала Ахазова дела, и шта је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Кад се Ахаз упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Језекија.

Дванаесте године Ахаза, Јудиног цара, зацарио се Осија, син Илин, над Израиљем у Самарији. Владао је девет година. Чинио је што је зло у очима Господњим, али не као израиљски цареви који су били пре њега.

Њега је напао Салманасер, асирски цар, па му је Осија био поданик и плаћао му данак. Али кад је Салманасер, асирски цар, открио да спрема побуну, јер је послао гласнике египатском цару Соју, и да није послао данак асирском цару, као што је чинио из године у годину, асирски цар га је ухватио и затворио у тамницу. Затим је асирски цар напао сву земљу; дошао је у Самарију и опседао је три године.

Девете године Осије, асирски цар је освојио Самарију. Тада је преселио Израиљце и настанио их у Алају и Гозан на реци Авор, и у мидијске градове. То се догодило зато што су Израиљци служећи другим боговима сагрешили против Господа, Бога свога, који их је извео из Египта, из власти фараона, египатског цара. Они су следили обичаје народа које је Господ истерао пред Израиљцима, и обичаје које су вршили израиљски цареви. Израиљци су тајно чинили ствари које нису биле по вољи Господа, Бога њиховог. Подизали су узвишице по свим својим градовима, од кула до утврђених градова. Постављали су себи стубове и Аштартине ступове у свим крајевима и под сваким зеленим дрветом. Кадили су на свим узвишицама, као народи које је Господ изгнао пред њима. Чинили су опаке ствари да изазивају на гнев Господа. Служили су идолима за које им је Господ рекао: „Не чините то.“ Господ је опомињао Израиљ и Јуду преко свих својих пророка и виделаца говорећи: „Вратите се са својих злих путева и држите заповести и уредбе, према свем Закону, које сам дао вашим оцима, и које сам послао преко својих слугу пророка.“

Али они нису послушали, него су укрутили вратове као њихови преци који нису веровали у Господа, Бога њиховог. Они су одбацили његове уредбе и његов савез који је склопио са њиховим оцима, и његове прописе којима их је упозоравао, и ишли за ништавним идолима, па су и сами постали ништавни; следили су народе који су били око њих, за које је Господ рекао да не поступају као они.

Напустили су све заповести Господа, Бога свога, и начинили себи ливене ликове два телета и Аштартин стуб, и клањали се свој небеској војсци. А служили су и Валу. Проводили су кроз огањ своје синове и ћерке и упуштали се у чарање и гатање; продали су се да чине што је зло у очима Господњим изазивајући га на гнев.

Зато се Господ веома разгневио на Израиља и уклонио их пред собом. Нико није остао, осим Јудиног племена. Али ни Јуда није држао заповести Господа, Бога свога, него су следили обичаје које су Израиљци држали. Зато је Господ одбацио све потомство Израиљево; понизио их је и предао их у руке Асирцима, док их није одбацио од себе.

Јер кад се Израиљ отцепио од дома Давидовог, и кад су поставили за цара Јеровоама, сина Наватовог, Јеровоам је одвео Израиљ од Господа и навео их на велики грех. Израиљци су следили све грехе које је Јеровоам чинио; нису се одвратили од њих, док Господ није уклонио Израиљ пред собом, као што је рекао преко својих

слугу пророка. Изгнао је Израиљце из њихове земље у Асирију, где су и дан данас.

Затим је асирски цар довео народ из Вавилона, Хуте, Аве, Амата и Сефарвима и населио их по самаријским градовима уместо Израиљаца. Тако су запосели земљу и настанили се у њеним градовима.

А у почетку, кад су се настанили тамо, нису се бојали Господа, па је Господ послао лавове на њих, који су их убијали.

Тада рекоше асирском цару: „Народи које си преселио и настанио по самаријским градовима не знају како да служе Богу ове земље. Он је послао лавове на њих, који их убијају, зато што не знају како да служе Богу ове земље.“

Асирски цар је издао наредбу: „Пошаљите тамо једног од свештеника које сте преселили оданде; нека иде и настани се тамо, и нека их научи како да служе Богу те земље.“

Тако је дошао један од свештеника који је био изгнан из Самарије и настанио се у Ветиљу; он их је научио како да служе Господу.

А сваки народ је још увек правио своје богове и постављао их у храмове на узвишицама, које је начинио самарјански народ; сваки народ их је поставио у својим градовима у којима су живели. Тако су Вавилоњани начинили Сокот-Венота, Хућани су начинили Нергала, а Амаћани су начинили Асима; Авинци су начинили Ниваза и Тартака, а Сефарвимци су у огњу спаљивали своје синове у част сефарвимских богова Адрамелеха и Анамелеха. Бојали су се Господа, тако да су поставили неке из својих редова за свештенике на узвишицама, који су служили у храмовима на узвишицама. Тако су се бојали Господа, али су служили и својим боговима, по обичају народа од којих су били пресељени.

И све до дана данашњег се држе својих обичаја. Они се не боје Господа и не врше уредбе, прописе, Закон и заповести које је Господ заповедио потомцима Јакова, кога је назвао Израиљ. Са њима је Господ склопио савез и заповедио им: „Не служите другим боговима и не клањајте им се, и не приносите им жртве, осим Господу који вас је извео из Египта великом снагом и испруженом руком. Њему служите, њему се клањајте и њему приносите жртве. Држите уредбе, прописе, Закон и заповести које је написао за вас да их вршите у све дане; не служите другим боговима. Не заборављајте савез који сам склопио са вама, и не служите другим боговима, него служите једино Господу, Богу своме, и он ће вас избавити из руку свих ваших непријатеља.“

Али они нису слушали, него су се држали својих пређашњих обичаја. Тако су се ови народи бојали Господа, али су служили и

идолима. Њихова деца чине исто као што су чинили њихови преци до овога дана.

Треће године Осије, сина Иле, израиљског цара, над Јудом се зацарио Језекија, син Ахазов. Било му је двадесет пет година кад се зацарио, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Ави, ћерка Захаријина. Чинио је што је право у очима Господњим, сасвим као његов праотац Давид. Он је уклонио узвишице и развалио стубове и посекао Аштартине ступове. Такође је разбио и бронзану змију коју је начинио Мојсије, а којој су Израиљци кадили све до тог времена. Звали су је Неустан.

Он се уздао у Господа, Бога Израиљевог. После њега није му било сличног међу свим Јудиним царевима, нити међу онима који су били пре њега. Држао се уз Господа и није се одвраћао од њега, него је држао заповести које је Господ заповедио Мојсију. Господ је био с њим, па је успевао у свему чега се латио. Побунио се против асирског цара и није му служио. Затим је потукао Филистејце све до Газе и њене околине, од стражарске куле до утврђеног града.

Четврте године цара Језекије, то јест, седме године израиљског цара Осије, сина Илиног, асирски цар Салманасер је дошао у Самарију и опседао је. Освојио ју је на крају треће године. Самарија је била освојена шесте године Језекије, то јест, девете године израиљског цара Осије. Асирски цар је одвео Израиљце у Асирију и довео их у Алају и Гозан на реци Авор, и у мидијске градове. То се догодило због тога што нису слушали глас Господа, Бога свога, него су погазили његов савез – све што је заповедио Мојсије, слуга Господњи. Нису га ни слушали ни извршавали.

Четрнаесте године цара Језекије, асирски цар Сенахерив је напао све утврђене јудејске градове и освојио их. Тада је Јудин цар Језекија послао поруку асирском цару у Лахис: „Погрешио сам! Повуци се од мене и ја ћу поднети што год ми наметнеш.“ Асирски цар је одредио Јудином цару Језекији три стотине таланата сребра и тридесет таланата злата. Језекија му је дао и све сребро које се нашло у Дому Господњем и у ризницама царевог двора. У то време је Језекија скинуо злато с врата и довратака Дома Господњег, с којим их је Јудин цар Језекија обложио, и дао га асирском цару.

Међутим, асирски цар пошаље из Лахиса цару Језекији у Јерусалим Тартана, Равсариса и Равсака с великом војском. Они оду и дођу у Јерусалим. Кад су дошли, зауставили су се код Горњег језера на путу за Бељарево поље.

Кад су позвали цара, пред њих су изашли управник двора Елијаким син Хелкијин, писар Сомна и дворски саветник Јоах син Асафов Тада им Равсак рече: „Реците Језекији:

’Овако каже велики цар Асирије: у шта се то уздаш? Зар мислиш да су саме речи савет и сила за рат? На кога се ослањаш, да си се побунио против мене? Да се можда не уздаш у Египат, у тај сломљени штап од трске, који убада и пробија шаку ономе ко се на њега наслања? Такав је фараон, египатски цар, свакоме ко се ослони на њега. А ако ми кажете: „Ми се поуздајемо у Господа, Бога нашег!“ Па није ли баш Језекија срушио његове узвишице и жртвенике, рекавши Јуди и Јерусалиму: клањаћете се једино пред овим жртвеником у Јерусалиму.

А сад, хајде, опклади се са мојим господарем, асирским царем: даћу ти две хиљаде коња, ако си у стању да нађеш јахаче да их јашу. Како ћеш онда одбити и једног војводу који је међу најмањим слугама мога господара? Но, ти се уздаш у Египат да ће ти дати коње и коњанике. Коначно, јесам ли ја без одобрења Господњег пошао на ово место да га разорим? Господ је мени рекао: „Дигни се на ту земљу и разори је!“’“

Тада су Елијаким, син Хелкијин, Сомна, и Јоах рекли Равсаку: „Говори својим слугама арамејски, јер ми разумемо; не разговарај са нама јудејски да те слуша народ на зидинама.“

Али Равсак им је рекао: „Зар ме је мој господар послао да само вашем господару и вама кажем ове речи, а не баш онима који седе на зидинама, који ће с вама морати да једу свој измет и пију своју мокраћу?“

Равсак, затим, устаде и повика снажним гласом на јудејском: „Чујте реч великог цара, асирског цара: Овако каже цар: ’Не дајте да вас Језекија заварава, јер он вас не може избавити из моје руке. Не дајте да вам Језекија улива поуздање у Господа говорећи: „Господ ће вас сигурно избавити; овај град неће пасти у руке асирском цару.“’

Не слушајте Језекију, јер овако каже асирски цар: ’Склопите мир са мном и изађите к мени, па ће сваки од вас јести своје грожђе и своје смокве и пити воду из свога студенца, док не дођем и одведем вас у земљу као што је ваша земља, у земљу жита и младог вина, у земљу хлеба и винограда, у земљу маслиновог уља и меда, да живите и не умрете.’

Не слушајте Језекију који вас заводи говорећи: ’Господ ће нас избавити!’ Да ли је који бог избавио своју земљу из руке асирског цара? Где су богови аматски и арфадски? Где су богови сефарвим-

ски, енски и авски? Јесу ли избавили Самарију из моје руке? Који су међу свим боговима тих земаља избавили своју земљу из моје руке? Како ће онда Господ избавити Јерусалим из моје руке?“

А народ је ћутао и није одговарао ни реч, јер је цар био заповедио: „Не одговарајте му!“

Тада су управитељ двора Елијаким, син Хелкијин, писар Сомна и Асафов син Јоах, дворски саветник, дошли пред Језекију. Раздрли су своју одећу и саопштили му шта је Равсак рекао.

Кад је то чуо, цар Језекија је раздро своју одећу, навукао на себе кострет и отишао у Дом Господњи. Затим је послао Елијакима, управитеља двора, писара Сомну, и старешине свештеничке обучене у кострет, пророку Исаији, сину Амоцовом. Рекли су му: „Говори Језекија: ’Дан је овај дан невоље, казне и срамоте. Деца су приспела за порођај, а нема снаге да се роде. Може бити да је Господ, Бог твој, чуо све речи Равсака, кога је његов господар асирски цар послао да вређа живога Бога, па ће га покарати због речи које је Господ, Бог твој, чуо, кад се помолиш за остатак што је преостао.’“

Кад су слуге цара Језекије дошле к Исаији, Исаија им је рекао: „Овако реците своме Господару: ’Говори Господ: не бој се речи што си чуо, којима су ме ружиле слуге асирског цара. Ево, удахнућу у њега дух, и кад чује једну вест, вратиће се у своју земљу, а ја ћу учинити да погине од мача у својој земљи.’“

Кад се Равсак вратио, нашао је асирског цара како ратује с Ливном; чуо је, наиме, да је напустио Лахис.

Чувши да је Тирака, кушки цар, изашао у рат против њега, асирски цар је послао гласнике Језекији, и рекао му: „Овако реците Језекији, цару Јудином: ’Нека те не вара Бог твој у кога се уздаш говорећи ти: Јерусалим неће пасти у руке асирском цару. Чуо си шта су асирски цареви учинили свим земљама, како су их изручили проклетству. Зар ћеш ти да се избавиш? Јесу ли богови народа спасли оне које су уништили моји преци: Гозанце, Харанце, Ресефе и синове Едена у Теласару? Где је цар аматски, цар арфадски, и цар Лаира, Сефарвима, Ена и Ава?’“

Језекија је примио писмо из руку посланика и прочитао га. Затим се попео у Дом Господњи и развио га пред Господом. Онда се Језекија овако помолио пред Господом: „Господе, Боже Израиљев, који столујеш над херувимима! Само си ти Бог свих царстава земаљских, ти си начинио небо и земљу. Пригни ухо своје, Господе, и почуј; отвори очи своје и погледај. Чуј Сенахеривове речи које је послао да се руга Богу живоме!

Истина је, о, Господе, опустошили су цареви асирски народе и њихову земљу, побацали им богове у ватру, јер они и нису богови, него дело људских руку, дрво и камен; зато су их разорили. А сад, Господе, Боже наш, избави нас из његових руку, нека знају сва царства на земљи, Господе, да си само ти Бог!“

Тада је Исаија, син Амоцов, послао поруку Језекији: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Чуо сам твоју молитву коју си ми упутио за Сенахерива, асирског цара. Ово је реч коју је Господ рекао против њега:

> Презире те, руга ти се, девица, ћерка сионска, маше главом за тобом ћерка јерусалимска. Кога си ружио и вређао? На кога си гласно викао и охоли поглед дизао? На Свеца Израиљева! Преко твојих гласника вређао си мог Господа. Рекао си: „Коњима својим и јахачима многим, на висине сам се горске успео, до највиших врхова ливанских. Посекао сам му највише кедрове и његове поизбор чемпресе. Досегао сам му врх најкрајњи, врт његов у бујној шуми. Ископао сам студенце и пио туђе воде, стопалима својих ногу исушио сам све потоке египатске.“ Зар ниси чуо? Од искона сам то одредио, уредио од прадавних дана, а сада сам то остварио: у рушевине си претворио утврђене градове. Становници њихови немоћни, испрепадани, постиђени, били су као растиње у пољу, као младо зеленило, као трава по крововима, што усахне пре него што никне. Ја знам кад седаш, кад излазиш и кад се враћаш, и како си против мене беснео. Зато што си на мене беснео, и што ми је твоја обест дошла до ушију, брњицу ћу ти кроз ноздрве провући, у уста ћу ти узде ставити, и вратити те путем којим си дошао.

А ово је знак за тебе:

> Ове године ћеш јести што сâмо израсте, а догодине оно што никне од тога, а треће године сеј, жањи и сади винограде и једи њихов род. А преживели из дома Јудиног, опет ће пустити свој корен у дубину, и родити своје плодове у висину. Јер из Јерусалима ће изаћи остатак, и преживели са горе Сиона. То ће учинити ревност Господа над војскама.’

Зато говори Господ о цару асирском:

> ’Он неће ући у овај град, и неће одапети стрелу на њега, неће са штитом кренути на њега, нити насипати бедем против њега, него ће се вратити путем којим је дошао. У овај град он ући неће – говори Господ. Ја ћу одбранити овај град и избавити га ради себе и ради мога слуге Давида.’“

Исте ноћи је изашао Анђео Господњи и побио стотину осамдесет пет хиљада у асирском табору. Када је народ устао ујутро, а оно све сами мртваци. Сенахерив, асирски цар, је подигао своју војску и повукао се; вратио се у Ниниву. И док се клањао у храму свога бога Нисрока, убили су га мачем његови синови Адрамелех и Сарасар. Потом су побегли у земљу араратску. На његово место се зацарио његов син Есарадон.

У оне дане се Језекија разболео на смрт. Пророк Исаија, син Амоцов, је дошао и рекао му: „Говори Господ: 'Уреди своју кућу, јер ћеш умрети; нећеш се опоравити.'"

Језекија је окренуо своје лице према зиду, па се помолио Господу овако: „О, Господе, сети се да сам пред тобом ходио верно и свим срцем, и да сам чинио што је добро у твојим очима." И Језекија горко заплака.

Исаија још није изашао из средишњег предворја, кад му је дошла реч Господња: „Врати се и реци Језекији, владару мога народа: Говори Господ, Бог твога претка Давида: 'Чуо сам твоју молитву и видео сам твоје сузе. Ево, излечићу те, па ћеш за три дана отићи у Дом Господњи. Додаћу петнаест година твоме животу и избавићу те из руке асирског цара. Одбранићу овај град ради себе и ради мога слуге Давида.'"

Онда је Исаија рекао: „Донесите облог од смокава. Нека узму и ставе му на чир и оздравиће."

Језекија упита Исаију: „Шта ће бити знак да ће ме Господ исцелити и да ћу за три дана отићи у Дом Господњи?"

Исаија му одговори: „Ово ће ти бити знак од Господа, да ће Господ учинити оно што је обећао. Желиш ли да се сенка помери напред за десет степени или да се помери назад за десет степени?"

Језекија одговори: „Лако је да се сенка помери напред за десет степени. Не, него нека се сенка помери назад за десет степени."

Тада је пророк Исаија призвао Господа, који је вратио сенку назад за десет степени; за толико се сенка спустила на Ахазавом сунчанику.

У оно време је вавилонски цар Вародах-Валадан, син Валаданов, послао писма с даром за Језекију, јер је чуо да се Језекија разболео. Језекија их је саслушао; показао им је сву своју ризницу, сребро и злато, зачине, мирисна уља, оружницу, и све што се нашло у његовим ризницама. Није било ничега у његовом двору и на целом његовом подручју што им Језекија није показао.

Тада је пророк Исаија дошао к цару Језекији и рекао му: „Шта су рекли ти људи? Одакле су ти дошли?"

Језекија одговори: „Из далеке земље, из Вавилона.“

„Шта су видели у твојој кући?“ – упита он.

Језекија одговори: „Није било ничег у мојим ризницама што им нисам показао.“

Тада је Исаија рекао Језекији: „Почуј реч Господњу: ’Ево, долазе дани када ће све што је у твоме двору, и све што су твоји преци сабрали до овога дана, бити однесено у Вавилон; неће остати ништа – говори Господ. А неки од твојих синова, који су ти се родили, биће одведени. Они ће бити евнуси на двору вавилонског цара.’“

Језекија одговори Исаији: „Добра је реч Господња што си је ти рекао.“ А мислио је: „Нека буде мир и спокојство током дана мојих.“

Остала Језекијина дела, и сви његови подухвати, како је направио језеро и прокоп да доведе воду у град, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Кад се Језекија упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Манасија.

Манасији је било дванаест година кад се зацарио. Владао је педесет пет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Ефсива. Чинио је што је зло у Господњим очима, следећи одвратна дела народа које је Господ истерао пред Израиљцима. Он је поново подигао узвишице које је његов отац Језекија уништио. Подигао је и жртвенике Валу и начинио Аштартин стуб, као што је учинио Ахав, израиљски цар. Клањао се свој војсци небеској и служио им. Саградио је жртвенике у Дому Господњем, за који је Господ рекао: „У Јерусалиму ћу поставити своје име.“ Изградио је жртвенике свој војсци небеској у два предворја Дома Господњег. Свога сина је провео кроз огањ; врачао је и гатао и тражио савет од призивача духова и видовњака. Чинио је много тога што је зло у очима Господњим, гневећи га.

Начинио је и кип Аштарте и поставио га у Дом за који је Господ рекао Давиду и његовом сину Соломону: „У овом Дому и у Јерусалиму, који сам изабрао између свих племена Израиљевих, поставићу своје име довека. Нећу више дати да стопе Израиљаца одлутају из земље коју сам дао њиховим оцима, само ако буду пазили да врше све што сам им заповедио и сав Закон који им је заповедио мој слуга Мојсије.“ Али они нису слушали; Манасија их је завео да чине гора дела од народа које је Господ затро пред Израиљцима.

Зато је Господ рекао преко својих слугу пророка: „Зато што је Манасија, цар Јудин, учинио та одвратна дела учинивши горе зло од свих Аморејаца пре њега, и навео Јуду да се огреши са идолима, говори Господ, Бог Израиљев: ево, довешћу такво зло на Јерусалим и на Јуду, да ће свакоме ко чује за то зујати оба уха. Затегнућу над Јудом уже самаријско и мерила дома Ахавовог, па ћу збрисати Јеру-

салим као што се обрише здела, па се окрене. И одбацићу остатак – своју баштину – и предати их у руке њихових непријатеља да буду плен и грабеж свим својим непријатељима, зато што су чинили зло у очима Господњим гневећи ме од дана кад су њихови преци изашли из Египта све до данас."

Манасија је пролио веома много невине крви од једног краја Јерусалима до другог, осим греха на који је навео Јуду да чини оно што је зло у очима Господњим.

Остала Манасијина дела и све што је учинио, и грех који је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Кад се Манасија упокојио са својим прецима, сахранили су га у башти његовог двора, у Узином врту. На његово место се зацарио његов син Амон.

Амону је било двадесет две године кад се зацарио. Владао је две године у Јерусалиму. Мајка му се звала Месулемета, ћерка Арусова, из Јотеве. Чинио је што је зло у очима Господњим као што је чинио његов отац Манасија. У свему је следио пут којим је његов отац ишао: служио је идолима којима је и његов отац служио, и клањао им се. Оставио је Господа, Бога својих отаца, и није следио пут Господњи.

Амонове слуге су сковале заверу против њега, па су убили цара у његовом двору. Али народ земље је побио све оне који су се уротили против цара Амона. Народ земље је на његово место зацарио његовог сина Јосију.

Остала Амонова дела и што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Сахранили су га у његовом гробу, у Узином врту. На његово место се зацарио његов син Јосија.

Јосији је било осам година кад се зацарио. Владао је тридесет једну годину у Јерусалиму. Мајка му се звала Једида, ћерка Адајева, из Васката. Он је чинио што је право у очима Господњим; следио је у свему пут свога праоца Давида не скрећући ни десно ни лево.

Осамнаесте године цара Јосије, цар је послао писара Сафана, сина Ацалије, сина Месуламовог, у Дом Господњи. Рекао му је: „Иди горе к Првосвештенику Хелкији, да ти припреми новац који је дошао у Дом Господњи, и који су вратари сакупили од народа. Нека га преда надгледницима посла у Дому Господњем, а они нека га дају радницима који су у Дому Господњем, да изврше поправке у Дому: тесарима, градитељима и зидарима, и да набаве дрво и клесани камен за поправке у Дому. Ипак, нека им се не тражи рачун од новца који им је предан, јер раде поштено."

Првосвештеник Хелкија рече писару Сафану: „Нашао сам Књигу Закона у Дому Господњем.“ Хелкија је дао књигу Сафану, а он ју је прочитао. Кад је писар Сафан отишао к цару, донео му је вест: „Твоје слуге су покупиле новац који се нашао у Дому, и предали га надгледницима посла у Дому Господњем.“ Писар Сафан је, затим, известио цара: „Свештеник Хелкија ми је дао једну књигу.“ Сафан ју је прочитао пред царем.

Кад је цар чуо речи из књиге Закона, раздрао је своју одећу. Тада је цар заповедио свештенику Хелкији, Ахикаму, сину Сафановом, Ахвору, сину Михејином, писару Сафану и Асаји, царевом слузи: „Идите и питајте Господа за мене, за народ и за целу Јуду, у погледу ове књиге која је пронађена, јер је велики гнев Господњи који се распалио против нас, због тога што наши преци нису слушали речи ове књиге, како би вршили све што је написано за нас.“

Свештеник Хелкија, Ахикам, Ахвор, Сафан и Асаја, оду к пророчици Олди, жени Салума, сина Текуја, сина Араса, чувара одеће. Она је живела у Јерусалиму у другом крају града. Пошто су разговарали с њом, она им је одговорила: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Реците човеку који вас је послао к мени: Говори Господ: ево, довешћу невољу на ово место и на његове становнике, према свим речима књиге коју је прочитао Јудин цар. Пошто су ме оставили и приносе кад другим боговима, гневећи ме свим делима својих руку, мој ће се гнев распалити против овог места и неће се угасити.’ А Јудином цару који вас је послао да питате Господа, овако реците: ’Говори Господ, Бог Израиљев, за речи које си чуо: Пошто ти је срце омекшало, те си се понизио пред Господом кад си чуо шта сам рекао за ово место и његове становнике, да ће постати пустош и проклетство, па си раздрао своју одећу и плакао преда мном, зато сам *ти* услишио – говори Господ. Стога ћу те придружити твојим прецима, па ћеш на миру бити положен у свој гроб, тако да нећеш видети ништа од невоље коју ћу довести на ово место.’“

Затим су однели цару поруку.

Цар је послао по све старешине Јуде и Јерусалима, да се саберу код њега. Тада је цар отишао у Дом Господњи са свим Јудејцима и свим становницима Јерусалима, са свим свештеницима и пророцима, са свим народом, од малог до великог, и прочитао им све речи Књиге савеза коју су нашли у Дому Господњем. Затим је цар стао код стуба и склопио савез пред Господом, да ће следити Господа и држати његове заповести, његова сведочанства и уредбе, свим срцем и свом душом, и да ће извршавати речи овог савеза, које су записане у овој књизи. И сав народ је пристао уз савез.

Цар је заповедио свештенику Хелкији да се из Дома Господњег изнесу сви предмети који су били начињени за Вала, Аштарту и сву војску небеску. Спалио их је изван Јерусалима на кидронским пољима, а прах је однео у Ветиљ. Уклонио је идолопоклоничке свештенике које су Јудини цареви поставили да приносе кад на узвишицама по Јудиним градовима и око Јерусалима, и оне што су приносили кад Валу, сунцу, месецу, сазвежђима, и свој војсци небеској. Затим је из Дома Господњег изнео Аштартин стуб ван Јерусалима, на поток Кидрон, и спалио га код потока Кидрона. То је смрвио у прах, који је расуо по гробовима обичног народа. Онда је срушио куће храмских блудника, које су биле у Дому Господњем, где су жене плеле засторе за Аштарту.

Одвео је све те свештенике из Јудиних градова и оскрнавио узвишице где су свештеници приносили кад, од Гаваје до Вир-Савеје. Такође је уништио узвишице врата, које су се налазиле на улазу врата Исуса, управитеља града, с десне стране градске капије. Међутим, свештеници узвишица нису служили код жртвеника Господњег у Јерусалиму, иако су јели од бесквасних хлебова међу својом браћом.

Јосија је оскрнавио и Тофет, који је био у долини Вен-Еном, да више нико не би огњем Молоху спаљивао свога сина или своју ћерку. Уклонио је и коње које су Јудини цареви заветовали сунцу код улаза у Дом Господњи, поред собе дворанина Натан-Мелеха, која је била у том крају. Сунчана кола је спалио у огњу.

Цар је срушио и жртвенике на крову горње собе Ахазове, које су направили Јудини цареви, и жртвенике које је направио Манасија у два предворја Дома Господњег. Уклонио их је оданде, а њихов прах је бацио у поток Кидрон. Цар је оскрнавио и жртвенике што су стајали насупрот Јерусалима, јужно од Горе уништења. Њих је Соломон, цар Израиља, изградио за Аштарту, гадост Сидонаца, Хамоса, гадост Моаваца и Молоха, гадост Амонаца. Стубове им је поломио у парампарчад, Аштартине ступове је посекао, па је та места напунио људским костима.

Спалио је и жртвеник у Ветиљу, узвишицу коју је начинио Јеровоам, син Наватов, који је навео Израиљ на грех. Тај жртвеник и узвишицу је срушио. Затим је узвишицу спалио и сатро је у прах. Аштартин стуб је спалио. Кад се Јосија осврнуо, видео је тамо на гори гробове. Послао је људе да узму кости из гробова, а онда их је спалио на жртвенику. Тако их је оскрнавио, по речи Господњој, које је објавио Божији човек који је прорекао ове ствари.

Затим је упитао: „Какав је то споменик што видим?“

Људи из града су му рекли: „То је гроб Божијег човека који је дошао из Јуде. Он је прорекао ове ствари које си учинио са жртвеником у Ветиљу.“

Јосија рече: „Оставите га; нека нико не узнемирава његове кости.“ И тако су му оставили кости, с костима оног пророка што је дошао из Самарије.

Јосија је, такође, уклонио храмове на узвишицама које су биле по градовима Самарије, које су начинили израиљски цареви да гневе Господа. Учинио је са њима исто онако како је учинио у Ветиљу. Тамо на жртвеницима је поклао све свештенике узвишица, и спалио људске кости на њима. Затим се вратио у Јерусалим.

Потом је цар заповедио свему народу: „Прославите Пасху Господу, Богу своме, како је прописано у овој Књизи савеза.“ Наиме, таква Пасха се није славила од времена судија који су судили Израиљу, и за све време израиљских и Јудиних царева. Само се осамнаесте године цара Јосије ова Пасха славила Господу у Јерусалиму.

Јосија је, такође, истребио призиваче духова и видовњаке, идоле и кипове, и све гадости које су се виђале у Јуди и Јерусалиму. Тако је испунио речи Закона које су биле записане у књизи коју је свештеник Хелкија пронашао у Дому Господњем. Пре њега није било цара као што је он, који се окренуо Господу свим срцем, свом душом и свом снагом, у складу са целим Законом Мојсијевим; после њега се није појавио такав као што је он.

Ипак, Господ се није одвратио од жестине свог великог гнева, који се распалио против Јуде због свега чиме га је Манасија провоцирао. Господ рече: „И Јуду ћу одбацити од свога лица, као што сам одбацио Израиљ, и одбацићу Јерусалим, овај град који сам изабрао, и Дом за који сам рекао да ће тамо бити моје име.“

Остала Јосијина дела и све што је учинио, није ли све то записано у Књизи дневника Јудиних царева?

У његово време је фараон Нехаон, египатски цар, кренуо на асирског цара, на реку Еуфрат. Цар Јосија је кренуо да га пресретне, али га је фараон убио при првом сусрету код Мегида. Његове слуге су га мртвог превезле из Мегида и донеле га у Јерусалим, где су га сахранили у гроб. А народ земље је узео Јосијиног сина Јоахаза, помазали га и зацарили га уместо његовог оца.

Јоахазу је било двадесет три године кад се зацарио, а владао је три месеца у Јерусалиму. Мајка му се звала Амутала, ћерка Јеремијина из Ливне. Он је чинио што је зло у очима Господњим, следећи све што су чинили његови преци. Фараон Нехаон га је држао зато-

ченог у Ривли у земљи Амату, да не би владао у Јерусалиму. Земљи је наметнуо данак од стотину таланата сребра и једног таланта злата. Фараон Нехаон је уместо Јосије поставио за цара Јосијиног сина Елијакима, коме је променио име у Јоаким. А Јоахаза је узео и одвео га у Египат, и тамо је умро. Јоаким је давао сребро и злато фараону, али је зато наметнуо порез земљи, како би платио новац који је фараон захтевао. А да би дао фараону Нехаону, морао је од народа земље да узме сребро и злато, према процени за сваког човека.

Јоакиму је било двадесет пет година кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Зевуда, ћерка Федаја из Руме. Он је чинио што је зло у очима Господњим.

У његово време је дошао Навуходоносор, цар вавилонски, и Јоаким му је био поданик три године. Но, предомислио се, па се побунио против њега. Али Господ је послао на њега пљачкашке чете Халдејаца и Арамејаца, и пљачкашке чете Амонаца и Моаваца; послао их је на Јуду да га уништи, по речи коју је Господ рекао преко својих слугу пророка. То је задесило Јуду по Господњој заповести, да би их уклонио од свога лица због Манасијиних греха, и свега што је учинио. Он је, такође, пролио много невине крви. Пошто је испунио Јерусалим невином крвљу, Господ није хтео да му опрости.

Остала Јоакимова дела и све што је учинио, није ли то записано у Књизи дневника Јудиних царева? Кад се Јоаким упокојио са својим прецима, на његово место се зацарио његов син Јехонија.

Египатски цар није више напуштао своју земљу, јер је вавилонски цар освојио све што је припадало египатском цару, од Египатског потока до реке Еуфрата.

Јехонији је било осамнаест година кад се зацарио, а владао је три месеца у Јерусалиму. Мајка му се звала Неуста, ћерка Елнатанова, из Јерусалима. Чинио је што је зло у очима Господњим, сасвим онако како је чинио његов отац.

У оно време су слуге вавилонског цара Навуходоносора напале Јерусалим, тако да је град дошао под опсаду. Навуходоносор, вавилонски цар, је дошао до града, док су га његове слуге опседале. Тада се Јехонија, цар Јудин, предао вавилонском цару, заједно са својом мајком, својим слугама, својим главарима, и својим дворанима.

Вавилонски цар их је заробио осме године свога царевања. Однео је оданде све благо Дома Господњег, и све благо царевог двора, и изломио све златно посуђе Дома Господњег, које је израиљски цар Соломон начинио за Дом Господњи, баш како је казао Господ. Затим је преселио сав Јерусалим, све главаре, све ратнике, десет

хиљада изгнаника, и све уметнике и коваче; нико није остао, осим најсиромашнијег народа у земљи.

Одвео је у Вавилон Јехонију, цареву мајку, све његове дворане, и све племиће у земљи; одвео их је из Јерусалима у изгнанство у Вавилон. Вавилонски цар је одвео у изгнанство у Вавилон седам хиљада ратника, и хиљаду уметника и ковача; сви су били јаки и способни за рат. Вавилонски цар је уместо њега поставио његовог стрица Матанију, коме је променио име у Седекија.

Седекија је имао двадесет једну годину кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Амутала, ћерка Јеремијина, из Ливне. Он је чинио што је зло у очима Господњим, сасвим како је чинио и Јоаким. И пошто су се побунили против Господа, гнев Господњи је дошао на Јерусалим и Јуду, па их је одбацио од свога лица.

А Седекија се побунио против вавилонског цара.

Девете године његовог царевања, десетог дана десетог месеца, дошао је Навуходоносор, цар Вавилона, са својом војском на Јерусалим; утаборили су се пред њим и подигли насип око њега. Град је био под опсадом до једанаесте године цара Седекије.

Али деветог дана *четвртог* месеца кад је у граду завладала љута глад, да није било хране за народ земље, град је био проваљен. Цар је под окриљем ноћи побегао са свим ратницима између два зида поред царског врта, иако су Халдејци били свуда око града, и отишао у правцу Араве. Халдејски војници су се дали у потеру за царем и стигли га на Јерихонским пољанама; сва његова војска се разбежала и оставила га. Халдејци су ухватили цара и одвели га вавилонском цару у Ривлу, који му је изрекао пресуду. Седекијине синове су поклали пред њим, а Седекији су ископали очи, па су га везаног ланцима одвели у Вавилон.

Седмог дана петог месеца; то је била деветнаеста година цара Навуходоносора, цара Вавилона, у Јерусалим је дошао царев слуга Навузардан, заповедник телесне страже. Он је спалио Дом Господњи, царев дворац и све куће у Јерусалиму; спалио је сваку велику зграду. Затим су сви халдејски војници, који су били са заповедником телесне страже, срушили зидине око Јерусалима. Остатак народа који је остао у граду, и оне што су пребегли к вавилонском цару, одвео је у изгнанство Навузардан, заповедник телесне страже. Ипак, заповедник телесне страже је оставио најсиромашније у земљи да буду виноградари и земљорадници.

Халдејци су изломили и бронзане стубове који су били у Дому Господњем, и подножја и бронзано море, који су били у Дому Го-

сподњем, и однели бронзу у Вавилон. Однели су и лонце, лопатице, машице, тепсије, и све бронзано посуђе које се користило за храмску службу, као и кадионице и лаворе. Заповедник телесне страже је однео све што је било од злата и сребра. Бронзи од два стуба, мора и подножја, од свега овог посуђа које је Соломон начинио за Дом Господњи, није било мере. Један стуб је био висок осамнаест лаката, а на његовом врху је било бронзано оглавље. Оглавље је било високо три лакта. Плетенице и нарови око оглавља су били потпуно од бронзе. Други стуб с плетеницом је био исти.

Заповедник телесне страже је, такође, повео Сорају, Првосвештеника, и Софонију, другог свештеника, и три вратара. Из града је одвео и једног дворанина који је био над ратницима, и пет царских свештеника, које су нашли у граду. Такође је одвео писара војног заповедника, који је позивао у војску народ земље, и шездесет људи од народа земље које су нашли у граду. Навузардан, заповедник телесне страже, их је узео и довео их пред вавилонског цара у Ривлу. Вавилонски цар их је побио; погубио их је у Ривли, у земљи аматској.

Тако је Јуда био одведен у изгнанство из своје земље.

Вавилонски цар Навуходоносор је поставио Годолију, сина Ахикама, Сафановог унука, за намесника над народом који је остао у Јудиној земљи, који је он оставио. Кад су сви војни заповедници и њихови људи чули да је вавилонски цар поставио за намесника Годолију, дошли су са својим људима Годолији у Миспу: Исмаило, син Нетанијин, Јоанан, син Каријин, Сораја син Тануметов из Нетофата, и Махаћанинов син Јазанија. Тада се Годолија заклео њима и њиховим људима, рекавши: „Не бојте се халдејских слугу; останите у земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро.“

Али у седмом месецу дође Исмаило, син Нетанијин, син Елисамин, који је био царског рода, са десет људи и уби Годолију, Јудејце и Халдејце који су били с њим у Миспи. Тада је устао сав народ од најмањег до највећег, и сви војни заповедници, па су отишли у Египат, јер су се бојали Халдејаца.

Тридесет седме године изгнанства Јудиног цара Јехонија, двадесет седмог дана дванаестог месеца, вавилонски цар Евил-Меродах је у првој години свога царевања помиловао и пустио из тамнице Јудиног цара Јехонију. Љубазно је с њим разговарао, и поставио му столицу више столица свих царева који су били с њим у Вавилону. Јехонија је одложио своју тамничку одећу, па је до краја живота јео храну за царевим столом. Цар му је свакодневно давао за издржавање до краја његовог живота.

1. Дневника

Прва књиīа дневника

Адам, Сит, Енос,
Кајинан, Малелеило, Јаред,
Енох, Матусал, Ламех,
Нојеви синови: Сим, Хам и Јафет.
Јафетови синови су:
Гомер, Магог, Мидиј, Јаван, Тувал, Месех и Тирас.
Гомерови синови су:
Асхенас, Рифат и Тогарма.
Јаванови синови су:
Елиса и Тарсис, Китим и Доданим.
Хамови синови су:
Куш и Мисраим, Фут и Ханан.
Кушови синови су:
Сева, Евила, Савата, Регма и Саватака.
Регмини синови су:
Сава и Дедан.
Кушу се родио Неврод.
Овај је постао први моћник на земљи.
Од Мисраима су, пак, потекли
Лудејци, Енемејци, Лавејци и Нафтухијци, па Патрошани, Хаслоњани (од којих су потекли Филистејци) и Кафторејци.
Ханану се родио Сидон, његов првенац и Хет. Од Ханана воде порекло Јевусејци, Аморејци, Гергешани, Евејци, Арукејци, Синијци, Арвађани, Самарјани и Амаћани.
Симови синови:
Елам, Асур, Арфаксад, Луд и Арам.
А Арамови *īотомци су*:
Уз, Ул, Гетер и Месех.
Арфаксаду се, пак, родио Сала,
а Сали Евер.
Еверу су се родила два сина:
један се звао Фалек, јер су се за време његовог живота људи на земљи поделили; а његов брат се звао Јектан.
Јектану су се родили
Елмодад, Салеф, Ацармавет и Јарах, Адорам, Узал, Дикла, Евал, Авимаил, Сава, Офир, Евила и Јовав; сви ови су били Јектанови синови.
Сим, Арфаксад, Сала,
Евер, Фалек, Рагав,
Серух, Нахор, Тара,

Аврам, то јест, Аврахам.
Синови Аврахамови:
Исак и Исмаило.
Ово је њихов родослов:
Исмаилов првенац Навајот, па Кедар, Авдеило, Мивсам, Мишма, Дума, Маса, Хадад, Тема, Јетур, Нафис и Кедма; то су синови Исмаилови.
А синови Хетуре, Аврахамове иноче:
она је родила Зомрана, Јоксана, Мадана, Мадијана, Јесвока и Соијена.
А Јоксанови синови су:
Сава и Дедан.
Мадијанови синови су:
Гефа, Афир, Енох, Авида и Елдага.
Све су ово Хетурини потомци.
Аврахаму се родио Исак;
а синови Исакови су били
Исав и Израиљ.
Исавови синови:
Елифас, Рагуило, Јеус, Јеглом и Кореј.
Синови Елифасови:
Теман, Омар, Софар, Готом, Кенез,
Тамна и Амалик.
Синови Рагуилови:
Нахат, Зара, Шама и Мозе.
Сирови синови:
Лотан, Совал, Севегон, Ана, Дисон, Асар и Дисан.
Лотанови синови:
Хорије и Еман. Лотанова сестра је била Тамна.
Синови Совалови:
Голам, Манахат, Евал, Шефија и Онам.
Синови Севегонови:
Аја и Ана.
Синови Анини:
Дисон.
Дисонови синови:
Амада, Асван, Итран и Харан.
Синови Асарови:
Валан, Заван и Јакан.
Синови Дисонови:
Уз и Аран.
А ово су цареви који су владали у земљи Едом, пре него што је и један цар завладао над израиљским народом:

Валак, Веоров син, чији град се звао Денава.
Кад је Валак умро, на његово место се зацарио Јовав, син Зарин из Восоре.
Кад је Јовав умро, на његово место се зацарио Асом из земље Теманаца.
Кад је Асом умро, на његово место се зацарио Адад, Варадов син, који је потукао Мадијанце на моавском пољу. Његов град се звао Авит.
Кад је Адад умро, на његово место се зацарио Самала из Масреке.
Кад је Самала умро, на његово место се зацарио Саул из Ровота на Реци.
Кад је Саул умро, на његово место се зацарио Валенон, син Ахворов. Кад је Валенон умро, на његово место се зацарио Адад. Његов град се звао Пау. Његовој жени је било име Метавеила, која је била ћерка Матраиде, ћерке Мезахавове. А кад је умро Адад, настали су кнезови у Едому:
Тамна, Гола, Јетет, Оливема, Ила, Финон, Кенез, Теман, Мивсар, Магедило и Ирам. То су били едомски кнезови.

Ово су Израиљеви синови:
Рувим, Симеун, Леви, Јуда, Исахар, Завулон, Дан, Јосиф, Венијамин, Нефталим, Гад и Асир.

Јудини синови:
Ир, Авнан и Силом; ове му је родила Сувина ћерка Хананејка. Али Јудин првенац Ир је учинио зло у Господњим очима, те га је Господ погубио. Његова снаха Тамара му је родила Фареса и Зару. Јуда је имао укупно пет синова.

Фаресови синови:
Есрон и Јемуило.

Зарини синови:
Зимрије, Етан, Еман, Халкол и Дара; укупно пет.

Хармијини синови:
Ахар, који је довео несрећу на Израиља, прекршивши забрану о посвећеним стварима.

Етанови синови:
Азарија.

Есронови синови, који су му се родили:
Јерамеил, Рам и Халев.

Раму се родио
Аминадав, Аминадаву Насон, кнез Јудиних синова. Насону се родио Салмон, а Салмону се родио Воз; Возу се родио Овид, а Овиду Јесеј.

Јесеју се родио првенац Елијав.
Авинадав му је био други, Шима трећи, Натанаил четврти,
Радај пети, Осема шести, а Давид седми. Сестре су му биле
Серуја и Авигеја. Серујини синови су били Ависај, Јоав и
Асаило; ова тројица. Авигеја је родила Амасу, чији отац је
био Јетер Исмаиљац.
Халев, син Есронов, је са својом женом Азувом, и преко Јериота,
имао синове: Јесера, Совава и Ардона. Кад је умрла Азува,
Халев се оженио Ефратом, која му је родила Ора. Ору се родио
Урија, а Уријa Веселеило.
Потом се Есрон оженио ћерком Махира оца Галадовог; узео ју
је за жену кад му је било шездесет година. Она му је родила
Сегува. Сегуву се родио Јаир, који је имао двадесет три града
у земљи галадској. Наиме, он је узео Јаирова села и Кенат са
његовим селима, шездесет градова, од Гесураца и Арамејаца.
Све су то узели синови Махира, Галадовог оца.
Кад је Есрон умро у Халев-Ефрати, Есронова жена, Авија, му је
родила Асхора, оца Текујиног.
А синови Јерамеила. Есроновог првенца, били су:
првенац Рам, затим Вуна, Орен, Осем и Ахија. Јерамеило је
имао и другу жену, по имену Атар. Она је Онамова мајка.
Синови Јерамеиловог првенца Рама били су:
Мас, Јамин и Екер.
Онамови синови су били:
Самај и Јадај, а Самајеви синови: Надав и Ависур.
Ависурова жена се звала Авихаила, која му је родила Авана и
Молида.
Надавови синови:
Селед и Апаим, али је Селед умро без деце.
Апаимови синови:
Јесеј; а Јесејеви синови:
Сисан, и Сисанова ћерка Алаја.
Синови Јадаја, брата Самајевог:
Јетер и Јонатан; али је Јетер умро без деце.
Јонатанови синови:
Фалет и Заза.
Ти су били Јерамеилови синови.
А Сисан није имао синове, него ћерке.
Сисан је имао и слугу Египћанина по имену Јараја. Сисан
је своју ћерку дао своме слузи Јарађи за жену, која му је
родила Атаја.
Атај је имао Натана,

а Натан Завада;
Заваду се родио Ефлал,
а Ефлалу се родио Овид;
Овиду се родио Јуј,
а Јују се родио Азарија;
Азарији се родио Хелис,
а Хелису се родио Елеаса;
Елеаси се родио Сисамај,
а Сисамају се родио Салум;
Салуму се родио Јекамија,
а Јекамији се родио Елисама.

Синови Халева, брата Јерамеиловог, били су:
његов првенац Миса, отац Зифов, и његов син Мариса, отац Хевронов.

Хевронови синови:
Кореј, Тафуја, Рекем и Сема. Семи се родио Рама, отац Јоркоамов, а Рекему се родио Самаја. Самајев син је био Маон, а Маон је био отац Вет-Суру.

Гефа, Халевова иноча, је родила Харана, Мосу и Газеза. Харан је био отац Газезу.

Јадајеви синови: Ригем, Јотам, Гисан, Фелет, Гефа и Сагаф.

Маха, Халевова иноча, је родила Севера и Тирхану. Она је родила и Сагафа, оца Мадманиног, и Севу, оца Махвининог и Гавајиног. А Ахса је била Халевова ћерка. То су били Халевови синови.

Синови Ора, првенца Ефратиног:
Совал, отац Киријат-Јарима, Салма отац Витлејема, Ареф отац Вет-Гадера.

Синови Совала, оца Киријат-Јаримовог, били су: Ароја, то јест, половина Менухоћана. А киријат-јаримске породице биле су: Јетрани, Фућани, Сумаћани и Мисрајани. Од њих су потекли Сараћани и Естаољани.

Салмини синови:
Витлејемци и Нетофаћани, Атароћани из Јоавовог дома и половина Манахаћана, Зорани. Писарске породице које живе у Јавису: Тираћани, Симеаћани, Сухаћани; то су Кенејци, који су потекли од Амата, оца Рихавовог дома.

А ово су Давидови синови који су му се родили у Хеврону:
првенац Амнон, од Ахиноаме Језраелке,
други Данило од Авигеје Кармилке,
трећи Авесалом, син Махе, ћерке Талмаја, гесурског цара,
четврти Адонија, син Агитин,
пети Сефатија од Авитале,

шести Итрам од његове жене Егле.
Ових шест му се родило у Хеврону, где је царевао седам година и шест месеци.
Тридесет три године је царевао у Јерусалиму. Ови су му се родили у Јерусалиму:
Шима, Совав, Натан и Соломон, четири од Витсавеје, Амилове ћерке; Јевар, Елисама и Елифелет, Нога, Нефег и Јафија, Елисама, Елијада и Елифелет; њих девет. Све су ово били Давидови синови, поред синова иноча. Тамара им је била сестра.
Соломонов син је био Ровоам,
његов син Авија,
његов син Аса,
његов син Јосафат,
његов син Јорам,
а његов син Охозија,
његов син Јоас,
његов син Амасија,
његов син Азарија,
његов син Јотам,
његов син Ахаз,
његов син Језекија,
његов син Манасија,
његов син Амон,
његов син Јосија.
Јосијини синови:
првенац Јоанан,
други Јоаким,
трећи Седекија,
четврти Салум.
Синови Јоакимови:
његов син Јехонија,
и његов син Седекија.
Синови сужња Јехоније:
његов син Салатило. Његови синови: Малхирам, Федаја, Сенасар, Јекамија, Осама и Недавија.
Федајини синови:
Зоровавељ и Семај.
Зоровавељеви синови:
Месулам, Хананија,
и њихова сестра Селомита.
Месуламови синови:
Асува, Оило, Варахија, Асадија и Јусавесед; њих пет.

Хананијини синови:
Фелатија и Исаија, и синови Рефаје, Арнана, Овадије и Сеханије.
Сеханијини синови:
Семаја, и његови синови:
Хатуш, Игал, Варија, Неарија и Сафат; њих шест.
Неаријини синови:
Елиоинај, Језекија и Азрикам; њих три.
Елиоинајеви синови:
Одавија, Елијасив, Фелаја, Акув, Јоанан, Далаја и Анан; њих седам.
Јудини синови:
Фарес, Есрон, Хармија, Ор и Совал.
Реаји, сину Соваловом, родио се Јат, а Јату се родио Ахумаја и Лад. То су породице саратске.
Ови *су од* оца Етама:
Језраел, Јесма и Једвас, а њиховој сестри је било име Аселелфонија. Фануило је био отац Гедору, а Езер је био Хусин отац.
То су били синови Ора, првенца Ефрате, оца Витлејемовог.
Асхор, Текујин отац, је имао две жене, Елу и Нару.
Нара му је родила Ахузама, Ефера, Темана и Ахастара. То су Нарини синови.
Синови Елини: Серет, Цохар и Етнан. Косу се родио Анув, Совив и породице Ахарила, сина Арумовог.

А Јавис је био славнији од своје браће. Његова мајка му је дала име „Јавис“ говорећи: „То је зато што сам га родила с болом.“ Јавис је призвао Бога Израиљевог говорећи: „Благослови ме и рашири моје међе! Нека твоја рука буде са мном, и сачувај ме од несреће, да се не мучим!“ И Бог је услишио што је тражио.

Хелуву, сину Сујином, родио се Мехир, Он је био Естонов отац.
Естону су се родили Вет-Рафа, Фесеја и Техина, отац града Нас. То су Рихавови људи.
Кенезови синови су били
Готонило и Сораја.
А Готонилови синови:
Атат и Меонатај. Меонотају се родио Офра,
а Сорају се родио Јоав,
предак Ге-Харасимљана, названих тако јер су били резбари.
А синови Халева, сина Јефонијиног, су били:
Ир, Ила и Нам.
Илин син
је био Кенез.

Јелелеилови синови:
Зиф, Зифа, Тирија и Асареило.
Езрини синови:
Јетер, Меред, Ефер и Јалон. Мередова жена је родила Марија-ма, Самаја и Јесву, оца Естемоје. А његова жена Јудејка родила је Јареда оца Гедора, Хевера оца Сокота, и Јекутила оца Заноје. То су били синови Витије, ћерке фараонове, којом се Меред оженио.
А синови Одијине жене, сестре Нама оца Кеиле били су:
Гармија и Естемоја Махаћанин.
Симонови синови:
Амнон, Рина, Вен-Анан и Тилон.
Јесејеви синови:
Зохет и Вен-Зохет.
Синови Силомови, сина Јудиног:
Ир, Лихин отац, и Лада, Марисин отац, и породице платнарског дома у Вет-Асвеји; па Јоким и Козевљани, Јоас и Сараф, који су владали у Моаву, и Јасуви-Лехем. То је по древним записима. Они су били лончари, који су живели у Натаиму и Гедири; тамо су били у царевој служби.
Симеунови синови:
Намуило, Јамин, Јарив, Зара и Саул;
његов син Салум, његов син Мивсам, и његов син Мишма.
Мишмини потомци:
Амуило, његов син, његов син Захур и његов син Семај.

Семај је имао шеснаест синова и шест ћерки. Његова браћа нису имала много деце, а ни све њихове породице нису биле толико бројне као јудејске. Живели су у Вир-Савеји, Молади, Асар-Суалу, Вали, Асему, Толаду, Ватуилу, Орми, Сиклагу, Вет-Маркавоту, Асар-Сусиму, Вет-Виреју и у Сарајиму. То су били њихови градови до цара Давида. Њихова села била су: Етам, Ајин, Римон, Тохен и Асан – пет градова, са свим њиховим селима која су била око тих градова све до Вала. То су била њихова насеља; овако су се водили према својим родовима:

Месовав, Јамлих и Јоса син Амасијин, Јоило и Јуј, син Јосивије, сина Сораје, сина Асиловог, Елиоинај, Јакова, Јесохаја, Асаја, Адило, Јесимило и Венаја, и Зиза, син Сифија, сина Алона, сина Једаје, сина Симрија, сина Семајиног.

Ови именовани били су кнезови у својим породицама. Пошто су се њихове породице веома умножиле, отишли су надомак Гедора, на источној страни долине, тражећи пашу за своја стада. Нашли су обилату и добру пашу. Земља је била широка, спокојна и мирна,

јер су становници, који су претходно живели тамо, били Хамови потомци.

Ти што су били записани по именима дошли су у дане Језекије, цара Јудиног, и оборили се на њихове шаторе, и на Меуњане који су се затекли тамо, и извршили над њима клето уништење, тако да их нема данас. Потом су се населили на њихово место, јер је тамо било паше за њихова стада. А неки од њих, пет стотина Симеунових потомака, отишли су на гору Сир, на челу са Фелатијом, Неаријем, Рефајом и Озилом, синовима Јесејевим. Они су побили преостале Амаличане и тамо живе све до данас.

Потомци Рувима, првенца Израиљевог. Он је, наиме, био првенац, али пошто је оскрнавио постељу свога оца, његово првенаштво је било дано синовима Израиљевог сина Јосифа. Зато му се првенаштво не рачуна. Иако је Јуда постао најсилнији међу својом браћом, и премда је владар потекао од њега, првенаштво је припало Јосифу.

Синови Рувима, првенца Израиљевог, били су:
Енох, Фалуј, Есрон и Хармија.
Јоилови синови:
његов син Семаја, његов син Гог, његов син Семај, његов син Миха, његов син Реаја, његов син Вал, и његов син Веира, кога је одвео Тиглат-Пилесер, цар асирски; он је био кнез Рувимовог племена.
Његовој браћи, по њиховим породицама; како се воде према својим родословима,
главар је био Јеиел и Захарија. А Вела син Азаза, сина Семе, сина Јоиловог је живео у Ароиру, све до Навава и Вал-Меона. Настанио се и на истоку све до почетка пустиње и до реке Еуфрата, јер се њихова стока умножила у галадској земљи.
У Саулово време су кренули у рат против Агарина, који су изгинули од њихове руке. Затим су се населили у њихове домове по свему крају источно од Галада.
Гадови потомци су живели насупрот њих у васанској земљи све до Салке.
Јоило им је био главар, Шафам је био други, те Јанај и Сафат у Васану.
Њихова браћа по отачким домовима била су:
Михаило, Месулам, Сева, Јорај, Јахан, Зије и Евер, седморица.

То су били синови Авихеја, сина Урија, сина Јароје, сина Галада, сина Михаила, сина Јесисаја, сина Јадона, сина Вузовог.

Ахије, син Авдила, сина Гунијевог је био главар дома њихових предака.

Живели су у Галаду, у Васану и његовим селима, и по свим саронским пашњацима до њихових међа.

Сви су ови били уписани у родослове за време Јотама, цара Јуде, и за време Јеровоама, цара Израиљевог.

Потомака Рувимових и Гадових, и половине Манасијиног племена, ратника који су носили штит и мач, разапињали лук, и били вични ратовању, било је четрдесет четири хиљаде седам стотина шездесет људи способних за војску. Ратовали су против Агарина, Јетуреја, Нафисеја и Нодавеја. Дошла им је помоћ, па су Агарини и сав народ који је био с њима били предани у њихове руке. Наиме, у бој су завапили к Богу и он их је услишио, јер су се поуздали у њега. Онда су запленили њихову стоку: пет хиљада камила, две стотине педесет хиљада оваца, две хиљаде магараца, и стотину хиљада људи. Много их је изгинуло, јер је то била Божија битка. Затим су се настанили на њихово место све до изгнанства.

Припадници половине Манасијиног племена су живели у земљи од Васана до Вал-Ермона и Сенира, до горе Ермона. Били су многобројни.

Ово су били главари у дому њихових предака: Ефер, Јесеј, Елило, Азрило, Јеремија, Одавија и Јадило, храбри ратници, угледни људи и главари у дому својих предака. Али кад су се изневерили Богу својих отаца одајући се блуду с боговима народа у земљи, које је Бог истребио пред њима, Бог Израиљев је подигао дух Фула, цара асирског, то јест дух Тиглат-Пилесера, цара асирског, па су одвели Рувимовце, Гађане и половину Манасијиног племена и довели их у Алају, Авор и Ару, и на реку Гозан, где су остали до данас.

Синови Левијеви били су:

Гирсон, Кат и Мерарије.

Катови синови:

Амрам, Исар, Хеврон и Озило.

Амрамови синови:

Арон и Мојсије, и ћерка Марија.

А синови Аронови:

Надав, Авијуд, Елеазар и Итамар.

Елеазару се родио Финес,

а Финесу се родио Ависуј,

Ависују се родио Вукија,

Вукији се родио Озија,
Озији се родио Зераја,
Зераји се родио Мерајот,
Мерајоту се родио Амарија,
Амарији се родио Ахитув,
Ахитуву се родио Садок,
Садоку се родио Ахимас,
Ахимасу се родио Азарија,
Азарији се родио Јоанан,
Јоанану се родио Азарија, који је био свештеник у Дому који је сазидао Соломон у Јерусалиму.
Азарији се родио Амарија,
Амарији се родио Ахитув,
Ахитуву се родио Садок,
Садоку се родио Салум,
Салуму се родио Хелкија,
Хелкији се родио Азарија,
Азарији се родио Сораја,
Сораји се родио Јоседек.
Јоседек је отишао у изгнанство кад је Господ изгнао Јудејце и Јерусалим Навуходоносоровом руком.

Левијеви синови били су:
Гирсам, Кат и Мерарије.
Ово су имена Гирсамових синова:
Ловеније и Семај.
А Катови синови су били:
Амрам, Исар, Хеврон и Озило.
Мераријеви синови:
Молија и Мусија.
Ово су левитске породице по својим прецима:
Гирсамова:
његов син Ловеније, његов син Јат, његов син Зима, његов син Јоах, његов син Идо, његов син Зара, и његов син Јетрај.
Катови синови:
његов син Аминадав, његов син Кореј, његов син Асир, његов син Елкана, његов син Авијасаф, његов син Асир, његов син Тахат, а његов син Урило, а његов син Озија, а његов син Саул.
Елканини синови:
Амасај и Ахимот, његов син Елкана, његов син Суфија, његов син Нахат, његов син Елијав, његов син Јероам, и његов син Елкана.

Самуилови синови:
првенац Јоило и други Авија.
Мераријеви синови:
Молија, његов син Ловеније, његов син Семај, његов син Уза,
његов син Шима, његов син Агија, његов син Асаја.

Ово су они које је Давид поставио да воде певање у Дому Господњем кад је Ковчег отпочинуо тамо. Они су служили пред Пребивалиштем Шатора од састанка певајући, док Соломон није сазидао Дом Господњи у Јерусалиму. Вршили су своју службу по свом реду.

Ово су они што су служили заједно са својим синовима:
Од Катових синова:
Еман, певач, син Јоила сина Самуила,
сина Елкане, сина Јероама, сина Елила, сина Тоје,
сина Суфа, сина Елкане, сина Мата, сина Амасаја,
сина Елкане, сина Јоила, сина Азарије, сина Софоније,
сина Тахата, сина Асира, сина Авијасафа, сина Кореја,
сина Исара, сина Ката, сина Левија, сина Израиљевог.
Његов брат Асаф му је стајао с десне стране;
а Асаф је био син Варахије, сина Шиме,
сина Михаила, сина Васије, сина Малхије,
сина Етнија, сина Зара, сина Адаје,
сина Етана, сина Зиме, сина Семаја,
сина Јата, сина Гирсама, сина Левијевог.
С њихове леве стране била су њихова браћа, Мераријеви синови:
Етан син Кисије, сина Авдија, сина Малуха,
сина Асавије, сина Амасије, сина Хелкије,
сина Амсије, сина Ваније, сина Самира,
сина Молије, сина Мусије, сина Мераније, сина Левијевог.

Њихова браћа, остали Левити, били су одређени за сву другу службу у Пребивалишту Дома Божијег. А Арон и његови синови су приносили жртве на жртвенику за жртве свеспалнице и на кадионом жртвенику; обављали су све послове око Светиње над светињама, и вршили обред откупљења за Израиљ, према свему што је заповедио Мојсије, слуга Божији.

Ово су Аронови синови:
његов син Елеазар, његов син Финес, његов син Ависуј,
његов син Вукије, његов син Озије, његов син Зераја,
његов син Мерајот, његов син Амарија, његов син Ахитув,
његов син Садок, и његов син Ахимас.

Ово су њихова места по насељима на њиховим подручјима: Ароновим синовима од Катове породице, пошто им је запао први жреб,
њима је дан Хеврон у Јудиној земљи заједно са његовим пашњацима. Градска поља и његова села су дали Халеву, сину Јефонијином.
Дакле, Ароновим синовима су дали градове-уточишта: Хеврон, Ливну са њеним пашњацима, Јатир, и Естемоју и њене пашњаке; затим Илен с његовим пашњацима, Давир с његовим пашњацима, Асан с његовим пашњацима, и Вет-Семес с његовим пашњацима.
А од Венијаминовог племена: Гавају с њеним пашњацима, Алемет с његовим пашњацима, и Анатот с његовим пашњацима;
укупно тринаест њихових градова по њиховим породицама.
Осталим Катовим синовима жребом је било одређено десет градова од породица половине Манасијиног племена.
А синовима Гирсамовим по њиховим породицама жребом је дано тринаест градова од племена Исахаровог, од племена Асировог, од племена Нефталимовог и од племена Манасијиног у Васану.
Мераријевим синовима по њиховим породицама дали су жребом дванаест градова од племена Рувимовог, од племена Гадовог и од племена Завулоновог.
Тако су Израиљци дали Левитима ове градове са њиховим пашњацима.
Од племена Јудиног, од племена Симеуновог и од племена Венијаминовог жребом су им дали те градове, који су поменути поименце.
Неке од породица Катових синова су добиле своје градове као њихова подручја од Јефремовог племена.
Њима су дали градове-уточишта: Сихем са својим пашњацима у Гори Јефремовој, Гезер са својим пашњацима, Јокмеам са својим пашњацима, Вет-Орон са својим пашњацима, Ајалон са својим пашњацима, и Гат-Римон са својим пашњацима.
А од половине Манасијиног племена: Анер са својим пашњацима, Валам са својим пашњацима, остатку породица Катових синова.
Од половине породица Манасијиног племена Гирсамовим синовима су дали:

Голан у Васану са својим пашњацима, и Астарот са својим пашњацима.
Од Исахаровог племена: Кедес са својим пашњацима, Даврат са својим пашњацима, Рамот са својим пашњацима, и Аним са својим пашњацима.
Од Асировог племена: Масал са својим пашњацима, Авдон са својим пашњацима, Хукок са својим пашњацима, и Реов са својим пашњацима.
Од Нефталимовог племена: Кедес у Галилеји са својим пашњацима, Амон са својим пашњацима, и Киријатајим са својим пашњацима.

Осталим Мераријевим синовима дали су од племена Завулоновог:

Римоно са својим пашњацима, и Тавор са својим пашњацима.
А преко Јордана код Јерихона, на источној страни Јордана, од племена Рувимовог: Восор у пустињи са својим пашњацима, Јасу са својим пашњацима, Кедемот са својим пашњацима, и Мифат са својим пашњацима.
Од Гадовог племена: Рамот у Галаду са својим пашњацима, Маханајим са својим пашњацима,
Есевон са својим пашњацима, и Јазир са својим пашњацима.
Исахарови синови су били:

Тола, Фува, Јасув и Симрон; ова четворица.

Толини синови:

Озије, Рефаја, Јерило, Јамај, Јивсам и Самуило, главари својих отачких домова од Толе, храбри ратници по својим родословима. У Давидово време су бројили двадесет две хиљаде шест стотина људи.

Озијеви синови:

Језраја, и синови Израјини: Михаило, Овадија, Јоило и Јесија; укупно пет главара. Према њиховим родословима и њиховим отачким домовима, било их је тридесет шест хиљада ратника, јер су имали много жена и синова.

Њихове браће ратника по свим породицама Исахаровим, који су били убележени у родослове, било је осамдесет седам хиљада.
Венијаминови синови:

Вела, Вехер и Једиаило; ова тројица.

Велини синови:

Есвон, Озије, Озило, Јеримот и Ирије; пет главара отачких домова, храбри људи. У родослове их је било убележено двадесет две хиљаде тридесет четири.

Вехерови синови:

Земира, Јоас, Елиезер, Елиоинај, Амрије, Јеремот, Авија, Анатот и Алемет. Сви ови су били Вехерови синови. Оних који су били убележени у родослове као главари својих отачких домова, и храбрих ратника, било је двадесет хиљада две стотине.

Једиаилови синови:

Валан, и синови Валанови: Јеус, Венијамин, Аод, Ханана, Зитан, Тарсис и Ахисар. Свих ових Једиаилових синова по главарима отачких породица, храбрих људи, било је седамдесет хиљада две стотине војника спремних за рат.

Суфејци и Упејци су били Ирови потомци, а Усеји потомци Ахирови.

Нефталимови синови:

Јасило, Гуније, Јесер и Салум, потомци Валини.

Манасијини синови:

Есрил, кога му је родила његова иноча Арамејка. Она је родила и Махира, оца Галадовог. А Махир се оженио код Упејаца и Суфејаца. Његова сестра се звала Маха.

Другом сину је било име Салпад; Салпад је имао само ћерке.

Маха, Махирова жена, је родила сина, коме је дала име Фарес. Његовом брату је дала име Серес. Његови синови су били Улам и Рекем.

Уламов син:

Ведан.

То су синови Галада, сина Махира, сина Манасијиног. Његова сестра Амолекета је родила Исуда, Авиезера и Малу.

Семидини синови били су:

Ахијан, Сихем, Ликхије и Анијам.

Јефремови синови:

Сутала, и његов син Веред, његов син Тахат, његов син Елада, и његов син Тахат, његов син Завад, његов син Сутала, Езер и Елеад.

Њих двојицу су убили људи из Гата, рођени у земљи, кад су Гаћани сишли да им отму стоку. Њихов отац Јефрем је дуго жалио за њима, па су његова браћа дошла да га теше. Затим је легао са својом женом, која је затруднела и родила сина. Он му је дао име Верија, јер је несрећа задесила његову кућу. Његова ћерка је била Сера, која је сазидала Горњи и Доњи Вет-Орон и Узен-Серу.

Рефа је био његов син, *његов син* Ресеф, његов син Тела, његов син Тахан,
његов син Ладан, његов син Амијуд, његов син Елисама, његов син Навин, и његов син Исус.

Њихов посед и њихова насеља били су Ветиљ са својим селима, Наран на истоку, а на западу Гезер са својим селима, Сихем са својим селима, све до Гаја и његових села. Уздуж поседа Манасијиних синова били су: Вет-Сан са својим селима, Танах са својим селима, Мегидо са својим селима, и Дор са својим селима. Ту су живели потомци Јосифа, сина Израиљевог.

Асирови синови били су:
Јемна, Јесва, Јесвија и Верија, и њихова сестра Сера.

Веријини синови:
Хевер и Мелхил, који је отац Вирзајитов.

Хеверу су се родили:
Јафлет, Сомир, Хотам и њихова сестра Сија.

Јафлетови синови су били:
Фасах, Вимхал и Асват; то су били Јафлетови синови.

Самирови синови:
Ахије и Рога, Јехува и Арам.

Синови Елема, брата његовог:
Софа, Јемна, Селис и Амал.

Софини синови:
Суја, Арнефер, Суал, Верије, Јемра, Восор, Од, Сама, Силиса, Итран и Веира.

Јетерови синови:
Јефонија, Фиспа и Ара.

Улини синови:
Арах, Анило и Рисија.

Сви ови били су Асирови потомци, главари отачких домова, пробрани људи, храбри ратници и главари међу кнезовима. Они су били убележени у своје родослове према њиховим борбеним јединицама. Број људи је износио двадесет шест хиљада.

Венијамину се родио Вела, његов првенац;
Асвил је био други, Ара трећи,
Ноја четврти, и Рафај пети.

Велини синови су били:
Адар, Гира, Авијуд, Ависуј, Наман, Ахоја, Гира, Шефуфан и Урам.

Ово су били Ехудови синови. Они су били главари отачких домова становника Гаваје, који су били изгнани у Манахат:
Наман, Ахија и Гира, који их је одвео у изгнанство; њему су се родили Уза и Ахихуд.

Сарајим је имао синове у моавској земљи након што се развео од својих жена Усиме и Варе. Он је са својом женом Одесом имао Јовава, Сивију, Мису, Малхама, Јеуса, Сахију и Мирму. То су били његови синови, и главари отачких домова. Са Усимом је имао Авитова и Елфала.

Елфалови синови су били: Евер, Мисам и Самед, који је сазидао Онан и Лод и његова села, и Верија и Сема, који су били главари отачких домова становника Ајалона; они су натерали у бег становнике Гата.

Ахијо, Сасак, Јеремот, Зевадија, Арад, Едер, Михаило, Јеспа и Јоха били су Веријини синови.

Зевадија, Месулам, Језекија, Хевер, Исмерај, Језлија и Јовав били су Елфалови синови.

Јаким, Зихрије, Завдије, Елинај, Цилтај, Елило, Адаја, Вераја и Симрат били су Семајеви синови.

Јишпан, Евер, Елило, Авдон, Зихрије, Анан, Хананија и Елам и Антотија, Јефедија, и Фануило, били су Сасакови синови.

Самсерај, Сеарија, Готолија, Јересија, Илија и Зихрије, били су Јероамови синови.

Ови су били главари отачких домова по својим родословима. Живели су у Јерусалиму.

Гаваонов отац је живео у Гаваону.

Жена му се звала Маха. Његов првенац је био Авдон, па Сур, Кис, Вал, Надав, Гедор, Ахијо, Захер, и Миклот, коме се родио Сима. Они су са својом браћом живели у Јерусалиму насупрот својих сродника.

Неру се родио Кис, Кису се родио Саул, а Саулу су се родили Јонатан, Малхи-Сув, Авинадав и Есвал.

Јонатанов син је био Меривал, а Меривалу се родио Миха.

Михини синови су били:

Фитон, Мелех, Тареја и Ахаз. Ахазу се родио Јоада, а Јоади су се родили Алемет, Азмавет и Зимрије. Зимрији се родио Моса. Моси се родио Винеја; његов син је био Рафај, његов син Елеаса и његов син Ацел.

Ацел је имао шест синова, а ово су им имена:

Азрикам, Вохерује, Исмаило, Сеарија, Овадија и Анан. Сви ови су били Ацелови синови.

А синови његовог брата Исека: његов првенац Улам, Јеус други, и Елифелет трећи. Уламови синови су били храбри ратници, који су натезали лук. Имали су много синова и унука, стотину педесет.

Сви ови су били Венијаминови потомци.

Тако су сви Израиљци били убележени у своје родослове, а ови су записани у Књизи израиљских царева. Јуда је био одведен у изгнанство, у Вавилон, због своје неверe.

А први који су се поново населили на својој имовини по својим градовима били су Израиљци, свештеници, Левити и храмске слуге.

Они који су живели у Јерусалиму из Јудиног, Венијаминовог, Јефремовог и Манасијиног племена, били су:

Гутај, син Амијуда, сина Амрија, сина Имрија, сина Ванија, од синова Јудиног сина Фареса.

Од Силонових синова:

првенац Асаја и његови синови.

Од Зариних синова:

Јеиел и шест стотина деведесет његових сродника.

Од Венијаминових синова:

Салуј, син Месулама, сина Одавије, сина Асенујиног, Јевнија, син Јероамов, Ила, син Озија, сина Махријевог, и Месулам, син Сефатије, сина Рагуила, сина Ивније,

и њихове браће по својим родословима, њих девет стотина педесет шест. Сви ови људи су били главари отачких домова, према домовима својих предака.

А од свештеника:

Једаја, Јојарив и Јакин,

Азарија, син Хелкије, сина Месулама, сина Садока, сина Мерајота, сина Ахитува, старешине Дома Господњег;

Адаја, син Јероама, сина Пасхора, сина Малхијиног, и Масај, син Адила, сина Јазире, сина Месулама, сина Месилемита, сина Имировог.

Њихове браће, главара својих отачких домова, било је хиљаду седам стотина шездесет људи способних за вршење службе у Дому Господњем.

Од Левита:

Семаја, син Асува, сина Азрикама, сина Асавијиног, од Мераријевих синова; Ваквакар, Ерес, Галал и Матанија, син Михе, сина Зихријевог, сина Асафовог; Овадија син Семаје сина Галала, сина Једутуновог, и Варахија син Асе, сина Елканиног, који је живео у нетофатским селима.

Вратари:

Салум, Акув, Талмон, Ахиман, и њихова браћа; Салум је био главар. Он је све до сада на царским вратима на истоку. То су били вратари насеља синова Левијевих. Салум син Кореја, сина Авијасафа, сина Корејевог, и његова браћа

из његовог отачког дома, Корејеви синови, били су задужени да чувају прагове код Шатора, као што су њихови оци били чувари улаза Господњег у табору. Над њима је био старешина Финес, син Елеазаров, а Господ је био с њим. Захарија, син Меселемијин, био је вратар Шатора од састанка.

Свих изабраних за чуваре прага, било је две стотине дванаест. Они су били уписани према родословима у својим селима. Њих су Давид и виделац Самуило поставили да верно врше службу. Они и њихови синови су били постављени да чувају врата Дома Господњег, то јест, Дом Шатора.

Чувари су били постављени на четири стране: на исток, на запад, на север и на југ. Њихова браћа на селима била су дужна да долазе повремено, да служе са њима по седам дана, јер су четири главна чувара врата, који су били Левити, били задужени за одаје и ризницу Дома Господњег. Они су ноћивали око Дома Господњег, јер су били задужени да га чувају, и да га сваког јутра отварају.

Неки од њих су били задужени за богослужбене посуде; они су их бројали кад су биле доношене и кад су биле изношене. Неки од њих су били задужени за посуде и све свете посуде, као и за брашно, вино, уље, тамјан и миомирисе. Неки од свештеника су мешали смесу за миомирисе. Један Левит, по имену Мататија, првенац Корејевца Салума, био је задужен да прави (пљоснате) колаче. Неки од њихове браће, од Катових синова, били су задужени да сваке суботе постављају хлеб у редове.

Они који су били певачи, главари отачких домова Левита, живели су у храмским одајама; они су били изузети од других дужности зато што су служили и дању и ноћу.

То су били главари отачких домова Левита према својим родословима, који су живели у Јерусалиму.

У Гаваону је живео Јеиел, отац Гаваонов.

Жена му се звала Маха. Његов првенац је био Авдон, па Сур, Кис, Вал, Нер, Надав, Гедор, Ахијо, Захарија и Миклот. Миклоту се родио Сима. Они су живели са својом браћом насупрот својих сродника у Јерусалиму.

Неру се родио Кис, Кису се родио Саул, а Саулу су се родили Јонатан, Малхи-Сув, Авинадав и Есвал.

Јонатанов син је био Меривал, а Меривалу се родио Миха.

Михини синови су били:

Фитон, Мелех и Тареја.

Ахазу се родио Јара, а Јари су се родили Алемет, Азмавет и Зимрије. Зимрији се родио Моса, а Моси се родио Винеја. Његов син је био Рефаја, његов син Елеаса и његов син Ацел.

Ацел је имао шест синова, а ово су им имена:

Азрикам, Вохерује, Исмаило, Сеарија, Овадија и Анан. То су Ацелови синови.

Филистејци су ступили у бој против Израиљаца, али су Израиљци побегли пред Филистејцима, па су падали мртви на гори Гелвују. Филистејци су притисли Саула и његове синове и убили Јонатана, Авинадава и Малхи-Сува, Саулове синове. Битка се жестоко водила око Саула. А онда су га стрелци погодили и ранили га.

Тада Саул рече своме штитоноши: „Извади свој мач и прободи ме, да не дођу ови необрезани и наругају ми се.“

Али штитоноша није хтео, јер се веома уплашио. Тада је Саул узео мач и бацио се на њега. Кад је његов штитоноша видео да је Саул мртав, и он се бацио на мач и умро.

Тако су погинули и Саул и његова три сина, и сав његов дом.

Кад су Израиљци који су били у долини видели да су Израиљци побегли и да су погинули Саул и његови синови, напустили су своје градове и побегли. Тада су дошли Филистејци и населили се у њима.

Сутрадан, кад су Филистејци дошли да опљачкају мртве, нашли су Саула и његове синове, који су погинули на гори Гелвују. Тада су га свукли, одсекли му главу и скинули оружје с њега, и то су послали по филистејској земљи да разгласе радосну вест својим идолима и народу. Његово оружје су ставили у храм својих богова, а главу су му обесили у Дагоновом храму.

Кад су сви мештани Јавис-Галада чули шта су Филистејци урадили Саулу, дигли су се сви храбри људи, па су скинули Саулово тело и тела његових синова и донели их у Јавис. Њихове кости су сахранили под тамариском у Јавису. Затим су постили седам дана.

Тако је Саул умро због својег неверства које је починио против Господа, јер није држао реч Господњу, и још је тражио савет од призивача духова. И пошто није тражио савет од Господа, Господ га је убио и пренео царство на Давида, сина Јесејевог.

Тада се сав Израиљ окупио код Давида у Хеврон, па су му рекли: „Ево, ти си наше тело и крв. Па и раније, кад је Саул био цар, ти си водио Израиља у походе. И теби је Господ, Бог твој, рекао: ’Ти ћеш бити пастир моме народу, Израиљу; ти ћеш бити владар Израиљу.’“

Све старешине Израиљеве су дошле к цару у Хеврон, па су склопили савез са Давидом у Хеврону пред Господом и помазали Давида за цара над Израиљем, по речи коју је Господ рекао преко Самуила.

Давид је са свим Израиљцима кренуо на Јерусалим, то јест, Јевус. Тамо су Јевусејци били становници земље. А становници Јевуса су рекли Давиду: „Нећеш ући овамо!“ Но, Давид је, ипак, освојио сионску тврђаву, а то је сад Давидов град.

Тада је Давид рекао: „Ко први потуче Јевусејце, постаће врховни главар и кнез.“ Јоав, син Серујин, се први успео, те је постао врховни војвода.

Пошто се Давид настанио у тврђави, прозвали су је Давидовим градом. Он је саградио град унаоколо, од Милона унаоколо, а Јоав је обновио остали део града. Давид је постајао све моћнији, јер је Господ над војскама био с њим.

А ово су главари Давидових јунака, који су му са свим Израиљем свесрдно помагали да ојача његова владавина и да постане цар над Израиљем, по речи Господњој. Ово је списак Давидових јунака:

Јасовеам, син Ахмонијев, главар тридесеторице; он је замахнуо својим копљем на три стотине, и побио их одједном.

За њим, Додов син Елеазар Ахошанин, један од три јунака. Он је био с Давидом у Фас-Дамиму, кад су се Филистејци окупили за битку. На месту где је била њива пуна јечма, народ је побегао од Филистејаца. Тада су они стали насред поља, одбранили га и потукли Филистејце. Тако је Господ извојевао велику победу.

У време жетве, водећа тројица међу тридесеторицом дођу к Давиду у Одоламску пећину, док је филистејска војска била утаборена у рефаимској долини. Тада је Давид био у тврђави, а у Витлејему је био филистејски војни табор. Давид жељно рече: „Е, кад би ме неко напојио водом из студенца што је код витлејемске капије!“ Тада се она тројица пробију кроз филистејски табор, извуку воде из студенца што је код витлејемске капије, понесу је и донесу Давиду. Али Давид није хтео да је пије, него је излио пред Господом и рекао: „Не дај, Боже, да то учиним! Зар да пијем крв ових људи? Они су, наиме, донели воду не марећи за свој живот!“ Зато није хтео да пије.

То су учинила та тројица јунака.

Ависај, Јоавов брат, је био водећи међу тројицом. Он је подигао копље против три стотине и побио их. Тако је себи стекао име међу тројицом. Пошто је био најславнији међу тридесеторицом, постао им је заповедник. Ипак, није достигао ону тројицу.

Венаја, син Јодајев. Он је био храбар ратник из Кавзеела, који је учинио велика дела. Он је убио два сина Ариела Моавца. А једног снежног дана је сишао у јаму и убио лава. А убио је и неког Египћанина, горостаса, пет лаката високог, који је имао копље као ткалачко вратило. Венаја је изашао пред њега са штапом, истргао копље из Египћанинове руке и убио га његовим копљем. Венаја, син Јодајев, је учинио ове ствари, па је тако стекао име међу тројицом јунака. Он је био најславнији међу тридесеторицом, али није достигао ону тројицу. Давид га је поставио за заповедника своје телесне страже.

А ово су били храбри ратници:

Јоавов брат Асаило,
Додов син Елханан из Витлејема,
Шамот Ароранин,
Хелис Фелоњанин,
Икисов син Ира из Текује,
Авиезер из Анатота,
Сивехај из Хусата,
Илај из Ахоша,
Марај из Нетофата,
Ванин син Хелед из Нетофата,
Ривајев син Итај из Гаваје Венијаминове,
Венаја Пиратоњанин,
Урај из долине Гаса,
Авило из Арвата,
Азмавет из Ваурима,
Елијава из Салвона,
Синови Асима Гизоњанина,
Сагијин син Јонатан Араранин,
Сакаров син Ахијам Араранин,
Уров син Елифал,
Ефер из Мехирата,
Ахија из Фелона,
Есро Кармилац,
Есвајев син Нарав,
Натанов брат Јоило,
Агаринов син Мивар,
Селек Амонац,
Нарај Вирођанин, штитоноша Јоава, сина Серујиног,
Ира Јетранин,
Гарив Јетранин,
Урија Хетит,
Алајев син Завад,

Сизин син Адина Рувимовац, главар Рувимоваца, и тридесет с њим,
Махин син Анан,
Јосафат из Митне,
Озија из Астарота, синови Хотама Ароиранина, Сама и Јеиел,
Симријев син Једиаило
и његов брат Јоха из Тисе,
Елило Мављанин,
Елнамови синови Јеривај и Јосавија,
Јетема Моавац,
Елило, Овид и Јасило из Месоваје.

Ово су они што су дошли к Давиду у Сиклаг, док се још крио од Саула, сина Кисовог. Они су били међу ратницима који су му помагали у рату. Били су наоружани луковима; могли су да гађају стрелама и да избацују камење и десном и левом руком. Ови су били Венијаминовци, Саулови саплеменици:

Поглавар Ахијезер и Јоас, синови Семаје из Гаваје, Језило и Фелет, Азмаветови синови, и Вераха и Јуј из Анатота, Исмаја Гаваоњанин, јунак међу тридесеторицом и над тридесеторицом, и Јеремија, Јазило, Јоанан, Јозавад из Гедирота, Елузај, Јеримот, Валија, Семарија, Сефатија из Аруфа, Елкана, Јесија, Азареило, Јоезер и Јасовеам, сви Корејевци, и Јоила и Зевадија, Јероамови синови из Гедора.

На Давидову страну су прешли и неки Гадовци, који су дошли у његову тврђаву у пустињи. Били су то храбри јунаци и врсни ратници – вични штиту и копљу. Лица су им била као лица лавова, а били су брзи као газеле по горама:

Езер је био главар,
Овадија други, Елијав трећи,
Мисмана четврти, Јеремија пети,
Атај шести, Елило седми,
Јоанан осми, Елзавад девети,
Јеремија десети, Махванај једанаести.

Ови Гадовци су били водећи међу војском; најмањи је вредео за стотину, а највећи за хиљаду. То су били они који су прешли преко Јордана у првом месецу, када се разлио преко свих својих обала, и растерали све житеље долина на исток и на запад.

И неки од Венијаминоваца и Јудејаца су дошли у Давидово упориште. Давид је изашао да их сусретне, па им је рекао: „Ако сте дошли к мени с добром намером да ми помогнете, ја ћу се удружити с вама. Али ако сте дошли да ме издате мојим непријатељима

кад су ми руке чисте од насиља, нека Бог наших отаца погледа и пресуди.“

Тада Дух обузе Амасаја, главара тридесеторице, и он рече:

„Твоји смо, Давиде, с тобом смо, сине Јесејев! Мир, мир теби, и мир онима који ти помажу, јер ти Бог твој помаже!“

И неки од Манасијиних синова су пребегли Давиду, кад је дошао с Филистејцима да ратује против Саула. Ипак, није им помогао, јер су га филистејски кнезови, након већања, отпустили, говорећи: „Он ће пребећи своме господару Саулу, а ми ћемо за то платити својим главама.“ Кад је ишао у Сиклаг к њему су пребегли ови Манасијевци: Адна, Јозавад, Једиаило, Михаило, Јозавад, Елијуј и Цилтај, главари одреда од хиљаду у Манасијином племену. Они су помагали Давиду против пљачкашких чета, јер су сви били храбри ратници и заповедници у војсци. Дан за даном су долазили Давиду да му помогну, све док војска у табору није постала велика као Божија војска.

Ово је број људи наоружаних за рат који су дошли Давиду у Хеврон да пренесу на њега Саулово царство по речи Господњој:

Јудиних синова, који су носили штит и копље, шест хиљада осам стотина наоружаних за рат.

Симеунових синова, храбрих ратника, седам хиљада и стотину.

Левијевих синова, четири хиљаде шест стотина. Затим Јодај, главар Аронових синова, и с њим три хиљаде седам стотина, млади Садок, храбар јунак, и двадесет два владара из његовог отачког дома.

Венијаминових синова, Саулових саплеменика, три хиљаде; до тада су највећим делом били одани Сауловом дому.

Јефремових синова, двадесет хиљада осам стотина храбрих ратника, угледних људи у својим отачким домовима.

Од половине Манасијиног племена, њих осамнаест хиљада, били су поименце позвани да дођу да поставе Давида за цара.

Од Исахарових синова, који су умели да разумеју времена, како би знали шта Израиљ треба чинити, било је две стотине од њихових кнезова, и свих њихових саплеменика који су их следили.

Завулонових синова, људи искусних и спремних за рат, и наоружаних свакојаким оружјем, било је педесет хиљада, који су свесрдно помагали Давиду.

Од Нефталимовог племена, хиљаду главара и с њима тридесет седам хиљада људи са штитовима и копљима.

Од Дановог племена, двадесет осам хиљада шест стотина наоружаних за бој.
Од Асировог племена, четрдесет хиљада људи искусних и спремних за бој.
А оних преко Јордана од Рувимовог и Гадовог племена и од половине Манасијиног племена, било је стотину двадесет хиљада наоружаних свакојаким оружјем за бој.

Сви су ови ратници сврстани у бојни поредак дошли у Хеврон потпуно решени да поставе Давида за цара над свим Израиљем; а и сав је остали Израиљ једнодушно хтео да постави Давида за цара. Три су дана провели тамо са Давидом једући и пијући, јер су им њихови саплеменици припремили. Њима су се придружили и њихови рођаци из Исахара, Завулона и Нефталима, који су на магарцима, камилама, мазгама и воловима доносили хлеб, јела, брашно, смокве, суво грожђе, вино, уље, и мноштво волова и оваца, јер је било весеље у Израиљу.

Давид је већао са заповедницима над хиљадама и стотинама и са свим војводама. Давид рече свем збору Израиљевом: „Ако сматрате да је то добро и ако је по вољи Господа, Бога нашега, хајде да поручимо осталој браћи по целој Израиљевој земљи, и свештеницима и Левитима по градовима са својим пашњацима, да се окупе к нама. Пренесимо к себи Ковчег Бога нашега, јер га нисмо тражили за Сауловог доба.“

Сав збор се сложио да се тако уради, јер је то било право у очима свега народа. Тако је Давид окупио сав Израиљ од Сихора египатског до Лево-Амата, да донесу Ковчег Божији из Киријат-Јарима.

Давид и сав Израиљ су отишли у Валу, то јест, Киријат-Јарим у Јуди, да донесу оданде Ковчег Бога, Господа, који носи име по Господу који седи над херувимима.

Ковчег Божији су донели на новим запрегама из Авинадавовог дома, а Уза и Ахијо су возили запреге. Давид и сав Израиљ се веселио пред Господом из све снаге, с песмама, лирама, бубњевима, даирама, и трубама.

Кад су дошли до Хадоновог гумна, Уза пружи руку и прихвати Ковчег Божији, јер су их волови нагнули у страну. Али Господ плану гневом на Узу и удари га на том месту јер је ставио руку на Ковчег. Тако је умро пред Богом.

Давид је био љут због тога што је Господ усмртио Узу, па је прозвао то место *Фарес-Уза*, и тако се зове до данас.

Тог дана се Давид уплашио од Бога, па је рекао: „Како ћу ја онда донети Ковчег Божији к мени?“ Давид није однео Ковчег к себи

у Давидов град, него га је склонио у кућу Гаћанина Овид-Едома. Ковчег Божији је остао три месеца у кући Овид-Едома, и Господ је благословио Овид-Едома и све што је имао.

А Хирам, тирски цар, је послао Давиду гласнике и кедровог дрвета, зидаре и дрводеље, да му сагради дворац.

Тада је Давид увидео да га је Господ поставио за цара над Израиљем и да је високо уздигао његово царство ради свог народа Израиља.

Давид је узео себи још жена у Јерусалиму, које су родиле Давиду још синова и ћерки. Ово су имена оних који су му се родили у Јерусалиму: Самуја, Совав, Натан, Соломон, Јевар, Елисуја, Елфалет, Нога, Нефег, Јафија, Елисама, Велијада и Елифелет.

Кад су Филистејци чули да је Давид помазан за цара над Израиљем, сви су кренули горе да траже Давида. Али Давид је то чуо, па је изашао пред њих. Филистејци дођу и изврше напад у рефаимској долини.

Тада Давид запита Бога: „Да ли да нападнем Филистејце? Хоћеш ли их предати у моје руке?“ Господ одговори Давиду:

„Нападни их, јер ћу их предати у твоје руке.“

Давид дође у Вал-Фаресим и порази их тамо. Тада је рекао: „Бог је продро кроз моје непријатеље мојом руком, као што продире вода.“ Зато се то место прозвало Вал-Фаресим.

Филистејци су тамо оставили своје богове, а Давид је заповедио да их спале.

Али Филистејци поново изврше напад у долини. Давид упита Бога, и он му одговори: „Не иди горе, него иди около, иза њих и навали на њих код балзамових стабала. Кад зачујеш звук корака с врха балзамових стабала, крени у битку, јер ће Бог изаћи пред тобом да удари на филистејски табор.“

Давид учини како му је Бог заповедио, и потуче филистејски табор од Гаваона до Гезера.

Тако се Давидово име прочуло по свој земљи, а Господ је унео страх међу све народе.

Пошто је сазидао себи куће у граду Давидовом, *Давид* је припремио место за Ковчег Божији и разапео шатор за њега. Тада је Давид рекао: „Ковчег Божији не сме нико други да носи, осим Левита, јер је њих Господ изабрао да носе Ковчег Господњи и да му служе заувек.“

Давид је окупио сав Израиљ у Јерусалиму да пренесу Ковчег Господњи на његово место које је припремио за њега. Давид је сабрао и потомке Аронове и Левите:

Од Катових синова: Урила главара и стотину двадесеторо његове браће.
Од Мераријевих синова: главара Асају и две стотине двадесеторо његове браће.
Од Гирсамових синова: главара Јоила и стотину тридесеторо његове браће.
Од Елисафанових синова: главара Семају и две стотине његове браће.
Од Хевронових синова: главара Елила и осамдесеторо његове браће.
Од Озилових синова: главара Аминадава и стотину дванаесторо његове браће.

Давид је, затим, позвао свештенике Садока и Авијатара, и Левите Урила, Асају, Јоила, Семају, Елила и Аминадава. Рекао им је: „Ви сте главари левитских родова; посветите се, ви и ваша браћа, и пренесите Ковчег Господа, Бога Израиљевог, на место које сам му припремио. Први пут га нисте носили и зато нас је Господ ударио, јер му нисмо приступили како је требало.“

Тако су се свештеници и Левити посветили да пренесу Ковчег Господа, Бога Израиљевог. Левити су носили Ковчег Божији на својим раменима, о дршкама, као што је заповедио Мојсије по речи Господњој.

Давид је рекао левитским кнезовима да између своје браће поставе певаче с музичким инструментима, с харфама, лирама и цимбалима, да певају гласно и радосно.

Тако су Левити поставили Емана, Јоиловог сина; од његове браће Асафа, Варахијиног сина; а од њихове браће Мераријевих синова, Етана, Кушајиног сина; и с њима њихову браћу другог реда: Захарију, Вена, Јазила, Семирамота, Јехила, Унија, Елијава, Венају, Масију, Мататију, Елифела, Микнеју, и вратаре Овид-Едома и Јеиела.

Певачи Еман и Асаф и Етан су ударали у бронзане цимбале, а Захарија, Озило, Семирамот, Јехило, Уније, Елијав, Масија и Венаја су свирали лиру по аламоту. Мататија, Елифел, Микнеја, Овид-Едом, Јеиел и Азазија су водили на цитрама по шеминиту. Хенанија је Левитима био вођа певања, јер је био вешт у томе.

Варахија и Елкана су били вратари код Ковчега. Свештеници Севанија, Јосафат, Натанаило, Амасај, Захарија, Венаја и Елиезер, су трубили у трубе пред Ковчегом Божијим. Овид-Едом и Јехија су такође били вратари код Ковчега.

И тако су Давид, израиљске старешине и заповедници јединица од хиљаду с весељем ишли да пренесу Ковчег савеза Господњег из куће Овид-Едома. И како је Бог помагао Левитима који су носили Ковчег савеза Господњег, жртвовали су седам јунаца и седам овнова. Давид је био одевен у одору од финог лана, а тако и сви Левити који су носили Ковчег, певачи и Хенанија, хоровођа међу певачима. Давид је носио и ланени ефод. Сав је Израиљ носио Ковчег савеза Господњег уз клицање и уз звуке рогова, труба и цимбала, и уз свирку лира и харфи.

Кад је Ковчег савеза Господњег дошао у Давидов град, Михала, Саулова ћерка, је погледала доле с прозора. Видевши цара Давида како скаче и весели се, презрела га је у срцу.

Ковчег Господњи су донели и поставили га усред шатора који је Давид разапео за њега. Онда су принели жртве свеспалнице и жртве мира. Кад је Давид завршио с приношењем жртве свеспалнице и жртве мира, благословио је народ у име Господње. Затим је разделио свим Израиљцима, и мушкарцима и женама, свакоме по један хлеб, колач од урми и колач од сувог грожђа.

Потом је поставио неке од Левита да служе испред Ковчега Господњег, да зазивају, хвале и славе Господа, Бога Израиљевог: Асафа главара, а другог за њим Захарију, па Јеиела, Семирамота, Јехила, Мататију, Елијава, Венају и Овид-Едома. Јеиел је свирао лиру и харфу а Асаф цимбале. Свештеници Венаја и Јазило су редовно трубили у трубу пред Ковчегом савеза Господњег.

Тог дана је Давид први пут наредио да Асаф и његова браћа приносе хвале Господу:

> Хвалите Господа, призивајте му име, објавите његова дела међу народима. Певајте му, славите га песмом, говорите о свим његовим чудесима. Хвалите се светим именом његовим, нек се радују срца оних који траже Господа. Тражите Господа и његову снагу, тражите свагда лице његово. Памтите чудеса која је учинио, чуда и судове уста његових. О, семе Израиљево, слуго његов, децо Јаковљева, изабраници његови! Он је Господ, Бог наш, судови су његови по свој земљи. Сећајте се увек његовог савеза, речи што је заповедио за хиљаду нараштаја, који је склопио са Аврахамом, и којим се заклео Исаку, за уредбу га је поставио Јакову, Израиљу за вечни савез, говорећи: „Теби ћу дати земљу хананску, као део вашега наследства.“ Док вас је још било мало, тек шачица дошљака у земљи, лутајући од народа до народа, од једног царства до другог, није дао ником да

их тлачи, ради њих је кажњавао цареве. „Не дирајте моје помазанике, мојим пророцима злобу не чините!“ Певај Господу, сва земљо, дан за даном навешћујте његово спасење. Објавите му славу међу пуцима, његова чудеса међу свим народима. Јер велик је Господ, многе хвале вредан; страшнији од свих богова. Јер ништавни су сви богови народа, али Господ је саздао небеса. Пред њим су слава и величанство, на његовом су месту сила и радост. Дајте Господу, племена народна, дајте Господу славу и силу, дајте Господу славу ради његовог имена, донесите му принос, дођите пред њега, клањајте се Господу сјајном у светости, дрхти пред њим, сва земљо! Чврсто стоји свет, неће се пољуљати. Нека се радују небеса, нека се весели земља, нека се говори међу народима: „Господ влада!“ Нека хучи море и све што је у њему, нек се радује поље и све што је на њему. Тада ће певати шумско дрвеће пред Господом, јер он долази да суди земљи. Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека. Реците: „Спаси нас, Боже нашега спасења, скупи нас, избави нас од народа, да хвалимо твоје свето име, да се дичимо твојом славом.“ Благословен да је Господ, Бог Израиљев, од века до века.

И сав народ нека каже: „Амин“ и „Нек је слава Господу!“

Асафа и његову браћу је оставио тамо пред Ковчегом савеза Господњег да редовно служе пред Ковчегом, како је прописано за сваки дан, а тако и Овид-Едома и његову браћу, њих шездесет осам; Овид-Едома, сина Једутуновог и Осу као вратаре.

Свештеника Садока и његову браћу свештенике је оставио пред Пребивалиштем Господњим, на узвишици код Гаваона, да стално приносе жртве свеспалнице Господу на жртвенику за жртве свеспалнице, ујутро и увече, у складу са свим што је написано у Закону Господњем, који је он дао Израиљу. С њима су били Еман, Једутун и остали изабрани, који су били одређени поименце да приносе хвалу Господу: „Јер је милост његова довека.“ Еман и Једутун су имали да трубе у трубе, и да свирају цимбале и друге музичке справе на славу Богу.

Затим се народ вратио својим кућама, а Давид се вратио да благослови свој дом.

Кад се Давид настанио у свом двору, рекао је пророку Натану: „Ево, ја живим у двору од кедра, а Ковчег савеза Господњег је под шаторским завесама.“

Натан рече: „Чини што ти је на срцу, јер је Бог с тобом.“

Али исте ноћи реч Божија дође Натану, говорећи:
„Иди и реци моме слузи Давиду: ’Овако каже Господ: нећеш ми ти саградити дом да пребивам у њему, јер ја нисам пребивао у дому од дана кад сам извео Израиља *из Египта* па до овога дана, него сам ишао од Шатора до Шатора и од Пребивалишта *до Пребивалишта*. Где год сам ишао са свим Израиљем, јесам ли рекао и једну реч којем од Израиљевих судија, којима сам заповедио да буду пастири мом народу: „Зашто ми нисте изградили дом од кедровине?“’
А сад овако реци моме слузи Давиду: ’Говори Господ над војскама: ја сам те одвео с пашњака и од оваца, да будеш владар моме народу Израиљу. Био сам с тобом где год си ишао, и затирао сам све твоје непријатеље пред тобом. Ја ћу твоје име учинити као име великаша на земљи. Одредићу место за мој народ Израиљ и засадити га тамо, па ће становати на свом месту и неће више стрепети, а опаки их више неће мучити као некада, кад сам поставио судије над својим народом Израиљем; и понизићу све твоје непријатеље.
А ја ти објављујем: Господ ће ти сазидати дом. Кад се заврше твоји дани и ти одеш к својим прецима, ја ћу подићи твога потомка после тебе, једног од твојих синова, и утврдићу његово царство. Он ће ми саградити дом, а ја ћу утврдити његов престо довека. Ја ћу му бити Отац, а он ће ми бити син. Нећу уклонити своју милост од њега, као што сам је уклонио од твога претходника, него ћу га довека утврдити у моме дому и у моме царству, па ће његов престо бити утврђен довека.’“

Натан је пренео Давиду све ове речи и цело виђење.

Тада је цар Давид ушао, сео пред Господа и рекао:
„Ко сам ја, Господе Боже, и шта је мој дом да си ме довео довде? И не само да је то било мало у твојим очима, него си још говорио за дом свога слуге за далека времена. Ти на мене гледаш као на угледног човека, Господе Боже.
Шта још да ти Давид каже за част коју си указао своме слузи? Ти познајеш свога слугу. О, Господе, ради свога слуге и по свом срцу учинио си сву ову велику ствар и обзнанио сва ова велика дела.
Господе, нема никог као што си ти, и нема Бога осим тебе, по свему што смо чули својим ушима. И ко је народ као твој народ Израиљ, једини народ на земљи чији је Бог отишао да откупи за себе, и да себи стекне име великим и страшним делима, терајући народе пред својим народом кога си откупио из Египта

и народа? Ти си учинио свој народ Израиљ да ти буде народ довека, и да им ти, Господе, будеш Бог.
А сад, Господе, нека се довека испуни обећање које си дао за свога слугу и за његов дом, и учини како си рекао. Нека се испуни да би се величало твоје име довека речима: 'Господ над војскама, Бог Израиљев, он је Бог Израиљев; а нека дом Давида, твога слуге, буде утврђен пред тобом.'
Јер ти си, Боже мој, преко виђења открио своме слузи да ћеш му изградити дом, и зато се твој слуга усудио да се помоли пред тобом. А сад, Господе, ти који си Бог; ти си дао своме слузи добро обећање. Сада си хтео да благословиш дом свога слуге да остане довека пред тобом. Јер што ти благословиш, Господе, биће благословено довека."

После тога Давид је потукао Филистејце и покорио их, па је од њих узео Гат са његовим селима.

Затим је поразио Моавце, те су постали Давидови поданици, па су му плаћали данак.

Давид је потукао и Адад-Езера, цара Сове, према Амату, који је изашао да утврди своју власт уз реку Еуфрат. Давид је од њега заробио хиљаду бојних кола, седам хиљада коњаника и двадесет хиљада пешака. Давид је подрезао жиле свим коњима, осим једне стотине, коју је задржао.

Арамејци из Дамаска дођу у помоћ Адад-Езеру, совском цару, али Давид поби Арамејцима двадесет две хиљаде људи. Давид је, потом, поставио постаје у Араму дамаштанском; Арамејци су постали Давидови поданици, па су му доносили данак. Господ је давао победу Давиду где год је ишао.

Давид је од Адад-Езерових слугу узео златне штитове и донео их у Јерусалим. Из Адад-Езерових градова, Тивата и Хуна, Давид је однео огромну количину бронзе, од које је Соломон направио бронзано море, стубове и бронзано посуђе.

Кад је Тоја, цар аматски, чуо да је Давид потукао сву војску Адад-Езера, цара совског, послао је свога сина Адорама цару Давиду да га поздрави и да му честита што је заратио против Адад-Езера и поразио га. Наиме, Адад-Езер је ратовао против Тоје. Још је послао и свакојаке предмете од злата, сребра и бронзе.

И то је цар Давид посветио Господу, заједно са сребром и златом које је узео од свих народа: од Едомаца, Моаваца, Амонаца, Филистејаца и Амаличана.

Серујин син Ависај је побио осамнаест хиљада Едомаца у Сланој долини. *Давид* је поставио војне таборе по својој Идумеји, тако да

су сви Едомци постали Давидови поданици. Господ је давао победу Давиду где год је ишао.

Давид је владао над целим Израиљем, судећи и делећи правду целом свом народу. Јоав, син Серујин, био је над војском, а Јосафат, син Ахилудов, био је дворски саветник. Садок, син Ахитувов, и Авимелех, син Авијатаров, били су свештеници. Шавша је био писар. Венаја, син Јодајев, је био над Хереће анима и Фелеће анима, а Давидови синови су били први до цара.

После овога умре Нас, цар Амонаца, а уместо њега се зацарио његов син. Давид рече: „Показаћу наклоност према Ануну, Насовом сину, као што је његов отац показао наклоност према мени.“ Давид је изразио своје саучешће преко својих слугу.

Али кад су Давидови посланици дошли у земљу Амонаца да му изразе саучешће, амонски кнезови су рекли Ануну: „Мислиш ли да ти је Давид послао гласнике да ти изјаве саучешће како би исказао част твоме оцу? Нису ли његове слуге дошле да испитају и извиде земљу како би је срушио?“ Тада је Анун ухватио Давидове слуге, обријао их, одсекао им одећу до пола, све до задњице, и послао их натраг.

Кад су Давиду јавили о овим људима, он је послао неког да им изађе у сусрет, јер су били веома осрамоћени. Цар им је рекао: „Останите у Јерихону, док вам не нарасте брада, па се вратите.“

Кад су Амонци видели да су се замерили Давиду, Анун и Арамејци су послали хиљаду таланата сребра да унајме бојна кола и коњанике из Арам-Нахарајима, Арам-Махе и Сове. Унајмили су тридесет две хиљаде бојних кола, и цара Махе и његов народ. Они су дошли и утаборили се испред Медеве, а Амонци су се окупили из својих градова и пошли у битку.

Чувши ово, Давид је послао Јоава са свом војском, најбољим ратницима. Амонци су изашли и сврстали се у бојни ред пред градским вратима, док су цареви који су дошли били засебно на пољу.

Кад је Јоав видео да ће се битка против њега водити с две стране, спреда и позади, изабрао је известан број најврснијих војника у Израиљу и сврстао их у бојни ред насупрот Арамејаца. Осталу војску је дао своме брату Ависају, који их је сврстао у бојни ред насупрот Амонаца. Рекао је: „Ако Арамејци буду јачи од мене, ти ми притеци у помоћ, а ако Амонци буду јачи од тебе, ја ћу теби доћи у помоћ. Држи се храбро! Покажимо се јуначки ради нашег народа и ради градова нашег Бога, а Господ ће учинити што му је по вољи.“

Јоав и народ који је био са њим почели су да се примичу да ударе на Арамејце, али они су се разбежали пред њима. Кад су Амонци видели да су Арамејци побегли, и они су побегли пред Ависајем и ушли у град. Затим се Јоав вратио у Јерусалим.

Кад су Арамејци видели да их је Израиљ разбио, поново су послали гласнике да доведу Арамејце с друге стране реке на челу са Соваком, заповедником Адад-Езерове војске.

Кад су то јавили Давиду, он је сабрао сав Израиљ. Пошто је прешао преко Јордана, дошао је и сврстао се у бојни ред против њих. Кад се Давид поставио за битку с Арамејцима, они су ступили у битку с њим. Међутим, Арамејци побегоше пред Израиљем. Давид је побио седам хиљада арамејских возача бојних кола, и четрдесет хиљада коњаника. Убио је и Совака, заповедника војске.

Кад су Адад-Езерови поданици видели да су поражени пред Израиљем, склопили су мир с Давидом, па су му постали поданици.

Од тада Арамејци нису више хтели да помажу Амонцима.

У пролеће, у време кад цареви одлазе у рат, Јоав је извео војску и опустошио земљу Амонаца. Затим је дошао и опколио Раву. Но, Давид је остао у Јерусалиму. Јоав је, пак, напао Раву и разорио је. Давид је с Молохове главе скинуо круну с драгим каменом, која је била тешка таланат злата. Ставише је да краси Давидову главу. Из града је однео и врло велики плен. Одвео је и народ који је живео у њему и поставио га да ради с тестерама, гвозденим пијуцима и гвозденим секирама. Тако је урадио са свим амонским градовима. Потом се Давид са свим народом вратио у Јерусалим.

После тога је избио рат с Филистејцима у Гезеру. Тада је Сивехај Хусаћанин убио Сифаја, једног од потомака Рефаимаца, а Филистејци су били покорени.

Затим је опет избио рат са Филистејцима у Гову. Тада је Елханан, син Јарин, убио Ламија, брата Голијата Гаћанина, коме је дршка копља била као ткалачко вратило.

Затим је опет избио рат у Гату. Ту је био неки човек дивовског раста, који је имао шест прстију на свакој руци, и шест прстију на свакој нози, укупно двадесет четири прста. И он је био Рафајев потомак. Он је вређао Израиљ, али га је убио Јонатан, син Давидовог брата Шиме.

Они су били потомци Рафаја из Гата, а погинули су од руке Давида и његових слугу.

Међутим, устао је Сатана против Израиља; он је подстакао Давида да изброји Израиљ. Давид рече Јоаву и кнезовима народним:

„Идите и попишите Израиљ од Вир-Савеје до Дана, па ми јавите, да знам колико их је.“

Јоав рече цару: „Нека Господ, Бог твој, умножи народ стопут више. Ипак, господару мој царе, нису ли сви они твоји поданици? Зашто мој господар цар тражи ово? Зашто да навуче грех на Израиљ?“

Ипак царева реч је била јача од Јоава. Тако је Јоав отишао, прошао кроз сав Израиљ и вратио се у Јерусалим. Тада је Јоав известио Давида о броју пописаног народа; свег Израиља је било милион и стотину хиљада људи спремних да се лате мача, а Јудејаца је било четири стотине седамдесет хиљада људи вичних мачу.

Међутим, Јоав није уврстио Левијево и Венијаминово племе, јер му је царева наредба била мрска. То је било зло у очима Господњим, па је ударио Израиљ.

Тада је Давид рекао Богу: „Тешко сам згрешио због тога што сам учинио ову ствар. А сад, опрости кривицу своме слузи, јер сам учинио велику лудост.“

Господ рече Гаду, Давидовом видеоцу: „Иди и реци Давиду: ’Говори Господ: нудим ти три ствари; изабери једну од њих, а ја ћу то довести на тебе.’“

Гад дође Давиду и рече му: „Говори Господ: ’Изабери: хоћеш ли да на тебе дођу три године глади, или да три месеца трпиш пораз од твојих душмана и да те сустиже мач твојих непријатеља, или да три дана Господњи мач, помор, хара по земљи, те да Анђео Господњи пустоши све крајеве Израиља? Размисли и одлучи какав одговор да донесем ономе који ме је послао.’“

Давид одговори Гаду: „На великој сам муци… Нека паднем у руке Господње, јер је велико његово милосрђе; само да не паднем у људске руке.“

Тада је Господ послао помор на Израиљ, и умрло је седамдесет хиљада људи у Израиљу. Бог је послао Анђела на Јерусалим да га уништи, али баш кад је требало да га уништи, Господ је погледао и одустао од невоље. Тада је рекао Анђелу који је усмрћивао народ: „Доста је! Повуци своју руку!“ А Анђео Господњи је стајао код гумна Орне Јевусејца.

Кад је Давид подигао свој поглед, угледао је Анђела Господњег како стоји између земље и неба са исуканим мачем у руци, која је била испружена над Јерусалимом. Тада су Давид и старешине пали ничице обучени у кострет.

Давид рече Богу: „Нисам ли ја заповедио да се изброји народ? Ја сам згрешио и учинио ово опако дело; али ово стадо, шта су они

учинили? О, Господе, Боже мој, нека твоја рука падне на мене и на дом мога оца; само да твој народ не буде поморен!“

Тада је Анђео Господњи послао Гада да каже Давиду да оде и подигне Господу жртвеник на гумну Орне Јевусејца. Давид оде и учини по Гадовој речи, коју је рекао у име Господње.

Док је Орна вршио пшеницу, окренуо се и угледао Анђела. Његова четири сина су се сакрила. А Давид је отишао к Орни. Кад је Орна погледао, видео је Давида, па је изашао са гумна и поклонио се Давиду лицем до земље.

Давид рече Орни: „Дај ми ово место, гумно, да на њему подигнем жртвеник Господу. Продај ми га по пуној цени, да се заустави ова пошаст над народом.“

Орна одговори Давиду: „Узми, па нека мој господар учини што му је по вољи. Ево, ја ћу дати волове за жртву свеспалницу, млат за дрва и пшеницу за житну жртву; све ћу то дати.“

Цар рече Орни: „Не, него ћу их купити по пуној цени. Нећу принети Господу нешто што припада теби, и нећу принети свеспалнице које ме ништа не коштају.“

Давид је платио Орни за то место у вредности од шест стотина златних шекела. Тамо је Давид саградио жртвеник Господу и принео жртве свеспалнице и жртве мира. Затим је призвао Господа, а он се одазвао огњем са неба на жртвенику за жртве свеспалнице. Онда је Господ заповедио Анђелу и он је вратио мач у корице.

У оно време, кад је Давид видео да се Господ одазвао на гумну Орне Јевусејца, почео је тамо да приноси жртве. Пребивалиште Господње које је направио Мојсије у пустињи и жртвеник за жртве свеспалнице били су у оно време на узвишици код Гаваона. Међутим, Давид није могао да иде к њему да пита Бога за савет, јер га је био обузео страх од мача Анђела Господњег.

Давид рече: „Овде ће бити Дом Господа Бога, и овде ће бити жртвеник за жртве свеспалнице за Израиљ.“

Давид је заповедио да се скупе странци, који су били у израиљској земљи. Њих је одредио да буду клесари, да клешу камен за градњу Дома Господњег. Давид је припремио и много гвожђа за клинове на вратним крилима и за споне, и толико бронзе да се није могло измерити. Кедровом дрвету није било броја, јер су Сидонци и Тирци донели Давиду много кедровог дрвета.

Давид је, наиме, мислио: „Мој син Соломон је млад и неискусан, а Дом који треба сазидати Господу мора бити изванредно величанствен, чувен и славан у свим земљама. Стога, да ја припремим што

треба за њега.“ Тако је Давид припремио много ствари пре своје смрти.

Давид је позвао свога сина Соломона и заповедио му да изгради Дом за Господа, Бога Израиљевог. Давид рече Соломону: „Сине мој, било ми је на срцу да саградим Дом имену Господа Бога, али ми је дошла реч Господња говорећи: ’Много си крви пролио и велике си ратове водио; нећеш ти саградити Дом моме имену, јер си пролио много крви на земљу преда мном. Ево, родиће ти се син који ће бити човек мира. Ја ћу му дати починак од његових непријатеља унаоколо. Његово име биће Соломон, а ја ћу дати мира и покоја Израиљу у његове дане. Он ће изградити Дом моме имену. Он ће ми бити син, а ја ћу му бити Отац, и ја ћу утврдити престо његовог царства над Израиљем заувек.’

Стога, сине мој, нека Господ буде с тобом, како би успео да саградиш Дом Господа Бога твога, као што је обећао за тебе. Нека ти Господ да разборитост и разумност кад те постави над Израиљем да држиш Закон Господа Бога свог. Тада ћеш успети, ако будеш држао и извршавао законе и уредбе, које је Господ дао Мојсију за Израиљ. Буди јак и храбар; не бој се и не страхуј!

Ја сам, ево, с муком припремио за Дом Господњи: стотину хиљада таланата злата и милион таланата сребра, а бронзе и гвожђа има толико да се не може измерити. Припремио сам и дрва и камење, а ти још додај на то. Имаш и много радника, клесара, зидара и дрводеља, и све врсте занатлија за сваку врсту посла. Злата, сребра, бронзе и гвожђа има толико да се не може избројити. Зато устани и ради, а Господ ће бити с тобом.“

Давид је заповедио свим кнезовима Израиља да помогну његовом сину Соломону: „Није ли с вама Господ, Бог ваш? Није ли вам дао мир унаоколо кад је предао у моје руке становнике земље, тако да је земља покорена пред Господом и његовим народом? А сад, усмерите своје срце и душу да тражите Господа Бога вашега; устаните и градите Светилиште Господу Богу, да донесете Ковчег савеза Господњег и свето посуђе Божије у Дом који ће се изградити имену Господњем.“

Када је Давид остарео и наситио се живота, поставио је свог сина Соломона за цара над Израиљем.

Тада је окупио све кнезове Израиља, свештенике и Левите. Били су избројани Левити од тридесет година па навише. Мушких глава је било тридесет осам хиљада. Давид рече: „Од ових је било двадесет четири хиљаде оних који су надгледали посао у Дому Господњем, и шест хиљада управитеља и судија. Било је четири хиљаде вратара

и четири хиљаде који су хвалили Господа уз музичке справе које сам направио за хвалу.“

Давид их је поделио на редове према Левијевим синовима: Гирсону, Кату и Мераријуу.

Од Гирсона су били:

Ладан и Семај.

Ладанови синови:

главар Јехило, Зетам и Јоил, тројица.

Семајеви синови:

Селомит, Азило и Аран, тројица.

То су главари Ладанових отачких домова.

Семајеви синови:

Јат, Зина, Јеус и Верија. Ова четворица су Семајеви синови.

Јат је био главар, а Зиза други. Јеус и Верија нису имали много деце, па су се убрајали у један отачки дом.

Катови синови:

Амрам, Исар, Хеврон и Озило, четворица.

Амрамови синови:

Арон и Мојсије. Арон је био одвојен да освећује Светињу над светињама, те да он и његови синови каде пред Господом довека, да му служе и благосиљају у његово име довека. Синови Мојсија, човека Божијег, убрајају се у Левијево племе.

Мојсијеви синови:

Гирсам и Елиезер.

Гирсамови синови: главар Суваило.

Елиезерови синови: главар Реавија.

Елиезер није имао више синова, али су се Реавијини синови веома умножили.

Исарови синови: главар Селомит.

Хевронови синови:

Јерија први, Амарија други, Јазило трећи, и Јекамеам четврти.

Озилови синови:

Миха први и Јесија други.

Мераријеви синови:

Молија и Мусије.

Молијеви синови:

Елеазар и Кис.

Елеазар је умро, али није имао синове; имао је само ћерке. Њима су се оженили њихови сродници, Кисови синови.

Мусијеви синови:

Молија, Едер и Јеремот, тројица.

То су Левијеви синови по својим отачким домовима, главари отачких домова, који су били уписани према броју имена сваке главе, од двадесет година па навише, који су обављали посао за службу Дома Господњег. Наиме, Давид је рекао: „Господ, Бог Израиљев, дао је починак своме народу и настанио се у Јерусалиму довека. Тако Левити нису више морали да носе Пребивалиште и све посуђе за службу.“ Јер, по последњој Давидовој наредби, били су избројени Левијеви синови од двадесет година па навише.

Њихова служба била је да помажу Ароновим синовима у служби Дома Господњег у предворјима и одајама, да чисте све свете ствари, и да врше службу Дома Божијег. Такође су били задужени за постављене хлебове, за брашно за житну жртву, за бесквасне колаче пржене на тигању, умешене с уљем, за мере за количину и дужину, и да стоје сваког јутра и хвале и славе Господа, а тако и увече. А кад се год приносе жртве свеспалнице Господу у суботе, на младине и празнике, да редовно служе пред Господом према броју који им је одређен.

Они ће се старати за Шатор од састанка и за Светињу, и за своју браћу, синове Аронове, у служби око Дома Господњег.

Ово су синови Аронови по својим редовима:

Аронови синови су били Надав, Авијуд, Елеазар и Итамар. Али пошто су Надав и Авијуд умрли пре свога оца и нису имали деце, Елеазар и Итамар су служили као свештеници. Заједно са Садоком, из Елеазаровог потомства, и Ахимелеком, из Итамаровог потомства, Давид их је поделио према редовима њихове службе. Међутим, испоставило се да је Елеазарових синова било више него Итамарових синова. Разделили су их тако да је било шеснаест главара отачких домова од Елеазарових синова, и осам главара отачких домова од Итамарових синова. Разделили су жребом и једне и друге, јер је кнезова у Светињи и Божијих кнезова било и од Елеазарових и од Итамарових синова.

Пописао их је Натанаилов син Семаја из Левијевог племена, пред царем, кнезовима, свештеником Садоком, Авијатаровим сином Ахимелеком, и пред главарима отачких домова међу свештеницима и Левитима. Један отачки дом је био узет за Елеазара, и један за Итамара.

Први жреб је пао на Јојарива,
други на Једају,
трећи на Харима,
четврти на Сеорима,
пети на Малхију,

шести на Мијамина,
седми на Акоса,
осми на Авију,
девети на Исуса,
десети на Сеханију,
једанаести на Елијасива,
дванаести на Јакима,
тринаести на Уфу,
четрнаести на Јесевава,
петнаести на Вилгу,
шеснаести на Имира,
седамнаести на Езира,
осамнаести на Афисиса,
деветнаести на Петају,
двадесети на Језекиља,
двадесет први на Јакина,
двадесет други на Гамула,
двадесет трећи на Делају,
двадесет четврти на Мазију.

Ово је био ред њихове службе кад су ступали у Дом Господњи, према пропису који им је био дан преко њиховог праоца Арона, како је заповедио Господ, Бог Израиљев.

А од осталих Левијевих синова:

од Амрамових синова: Суваило;
од Суваилових синова: Једаја,
од Реавије: од Реавијиних
синова: главар Јесија;
од синова Исарових: Селомит,
од Селомитових синова: Јат;
од синова Јеријиних: Амарија други, Јазило трећи, Јекамеам четврти;
од Озилових синова: Миха;
од Михиних синова: Самир;
Михин брат Јесија; од Јесинијих синова: Захарија.
Мераријеви синови: Молија и Мусије;
од Јазијиних синова: Вено.
Мераријеви синови од Јазије: Вено, Соам, Захур и Иврије;
од Молија: Елеазар, који није имао синова;
од Киса, Кисови синови:
Јерамеило;
од Мусијевих синова: Молије, Едер и Јеримот.

То су били Левијевци по својим отачким домовима. Они су такође бацали жреб као њихова браћа, Аронови синови, пред царем

Давидом, Садоком и Ахимелеком, и главарима отачких домова међу свештеницима и Левитима, како главар породице, тако најмањи брат.

Поред војних заповедника, Давид је издвојио за службу Асафове, Еманове и Једутунове синове, да пророкују уз лире, харфе и цимбале. Ово је списак службеника по њиховим службама:

Од Асафових синова:

Захур, Јосиф, Нетанија, Асарила, Асафови синови, под управом Асафа, који је пророковао по царевој наредби.

Од Једутуна: шест Једутунових синова:

Годолија, Сорије, Јесаија, Асавија, Мататија и Семај, под управом свог оца Једутуна, који је пророковао уз лиру хвалећи и славећи Господа.

Од Емана: Еманови синови:

Вукија, Матанија, Озило, Суваило, Јеримот, Хананија, Ханани, Елијата, Гидалтија, Ромамти-Езер, Јосвекаса, Малотије, Отир и Мазиот. Сви ови су били синови царевог видеоца Емана, који су, по Божијим обећањима, узвисивали његову силу. Бог је дао Еману четрнаест синова и три ћерке.

Сви су они били под управом свог оца, певајући у Дому Господњем уз цимбале, харфе и лире, за службу у Дому Божијем.

А Асаф, Једутун и Еман су били под царевом управом. Оних који су били обучени да певају Господу – свих врсних, са њиховим рођацима, било је две стотине осамдесет осам. Бацили су жреб за своју службу, мали као велики, учитељ као ученик.

Први жреб је за Асафа пао на Јосифа, други на Годолију с његовом браћом и његовим синовима, њих дванаест;

трећи на Захура, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

четврти на Исерија, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

пети на Нетанију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

шести на Вукију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

седми на Јесарилу, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

осми на Јесаију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

девети на Матанију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

десети на Семаја, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

једанаести на Азареила, његове синове и његову браћу, њих дванаест;

дванаести на Асавију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
тринаести на Суваила, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
четрнаести на Мататију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
петнаести на Јеремота, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
шеснаести на Хананију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
седамнаести на Јосвекасу, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
осамнаести на Ханани, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
деветнаести на Малотија, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
двадесети на Елијату, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
двадесет први на Отира, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
двадесет други на Гидалтију, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
двадесет трећи на Мазиота, његове синове и његову браћу, њих дванаест;
двадесет четврти на Ромамти-Езера, његове синове и његову браћу, њих дванаест.

А ово су били вратарски редови: Корејеви синови:

Корејев син Меселемија од Асафових синова.

Меселемијини синови: Захарија првенац, Једиаило други, Зевадија трећи, Јатнило четврти, Елам пети, Јоанан шести, и Елиоинај седми.

Овид-Едомови синови: Семаја првенац, Јозавад други, Јоах трећи, Сакар четврти, Натанаило пети, Амило шести, Исахар седми, Феултај осми; јер га је благословио Бог.

Његовом сину Семаји су се родили синови, који су имали управу над својим отачким домовима, јер су били људи од угледа. Семајини синови: Готније, Рафаило, Овид, Елзавад и његова браћа, врсни људи, Елијуј и Семахија. Сви ови од Овид-Едомових синова, и они и њихови синови и њихова браћа, били су врсни људи, способни за службу. Било их је шездесет два од Овид-Едома.

Меселемијиних синова и браће, храбрих људи, било је осамнаест.

Од Мераријевих потомака: Осини синови: главар Симрије; иако није био првенац, отац га је поставио за главара, Хелкија други, Тевалија трећи и Захарија четврти. Свих Осиних синова и браће било је тринаест.

Ово су редови вратара по њиховим главарима. Њихове дужности су биле да служе у Дому Господњем уз своју браћу. Бацали су жреб, како млади тако стари, по својим отачким домовима за свака врата.

Жреб на исток је пао Селемији. Кад су бацили жреб за његовог сина Захарију, мудрог саветника, жреб је пао на север, Овид-Едому на југ, а његовим синовима код складишта. Суфејцима и Оси на западу код Салехетских врата, на путу који иде горе; стража је била до страже.

С истока шест Левита, са севера четири на дан, с југа четири на дан, а код складишта по два. На трему, са запада, четири на путу и два код трема.

То су вратарски редови међу Корејевим и Мераријевим синовима.

Од Левита, Ахија је био над ризницама Дома Божијег и над ризницама посвећених ствари.

Ладанови синови, Гирсонови потомци, који су били Ладанови, главари Ладанових отачких домова: Јехило. Јехилови синови: Зетам и његов брат Јоило, који су били над ризницама Дома Господњег.

Од Амрамових, Исарових, Хевронових и Озилових синова, били су:

Суваило, син Мојсијевог сина Гирсама, старешина над ризницама. Његова браћа по Елиезеру: његов син Реавија, његов син Јесаија, његов син Јорам, његов син Зихрије, и његов син Селомит. Овај Селомит и његова браћа су били над свим ризницама посвећених ствари, које је посветио цар Давид, главари отачких домова и заповедници над хиљаду и стотину, и војводе. Део плена од ратова су посветили да се поправи Дом Господњи. И што год је посветио виделац Самуило, Кисов син Саул, Неров син Авенир, и Серујин син Јоав, све посвећено, било је у надлештву Селомита и његове браће.

Од Исарових синова: Хенанија и његови синови. Они су били надлежни за световне послове у Израиљу, као управитељи и судије.

Од Хевронових синова: Асавија и његова браћа, хиљаду седам стотина способних људи. Они су били надлежни за Израиљ западно од Јордана за сваки посао Господњи и за царску службу. Међу Хевроновим синовима, Јерија је био главар Хевронових синова. Четрдесете године Давидовог царевања тражили су по њиховим родословљима, по њиховим породицама и отачким домовима, и нашли међу њима веома способне људе у Јазиру галадском. Његове браће, способних људи, било је две хиљаде седам стотина породичних главара. Цар Давид их је поставио над Рувимовим и Гадовим синовима и над половином Манасијиног племена за све Божије и царске послове.

Ово је број Израиљаца, главара отачких домова, заповедника над хиљаду и стотину, и њихових надгледника, који су служили цару у свему што се тицало редова. Они су долазили и одлазили од месеца до месеца, током свих месеци у години. Сваки ред је имао двадесет четири хиљаде.

Над првим је редом првог месеца био Завдилов син Јасовеам. У његовом реду је било двадесет четири хиљаде. Он је био од Фаресових потомака, а био је главар над свим старешинама у војсци првог месеца.

Над редом другог месеца био је Додај Ахошанин, а војвода у његовом реду био је Миклот; и он је у свом реду имао двадесет четири хиљаде.

Трећи војвода трећег месеца био је Венаја, син Јодаја свештеника, главар; и у његовом реду је било двадесет четири хиљаде. Тај Венаја је био јунак међу тридесеторицом и над тридесеторицом. Над његовим редом је био његов син Амизавад.

Четврти, четвртог месеца, био је Асаило брат Јоавов, а за њим његов син Зевадија; и у његовом реду је било двадесет четири хиљаде.

Пети, петог месеца, био је главар Самут Језрајанин; и у његовом реду је било двадесет четири хиљаде.

Шести, шестог месеца, био је Икисов син Ира, Текујанин. У његовом реду било је двадесет четири хиљаде.

Седми, седмог месеца, био је Хелис Фелоњанин од Јефремових синова. У његовом реду је било двадесет четири хиљаде.

Осми, осмог месеца, био је Сивехај Хусаћанин од Зариних синова, И у његовом реду је било двадесет четири хиљаде.

Девети, деветог месеца, био је Авиезер Анатоћанин од Венијаминових синова. У његовом реду је било двадесет четири хиљаде.

Десети, десетог месеца, био је Марај Нетофаћанин од Зариних синова. И у његовом реду је било двадесет четири хиљаде.
Једанаести, једанаестог месеца, био је Венаја Пиратоњанин од Јефремових синова. У његовом реду је било двадесет четири хиљаде.
Дванаести, дванаестог месеца, био је Хелдај Нетофаћанин од Готонила. И у његовом реду је било двадесет и четири хиљаде.

Над Израиљевим племенима су били:
над Рувимовим племеном: владар Елиезер, Зихријев син; над Симеуновим: Махин син Сефатија;
над Левијевим: Асавија, син Кемуилов; над Ароновим: Садок;
над Јудиним: Елијуј од Давидове браће; над Исахаровим: Михаилов син Амрије;
над Завулоновим: Авдијин син Исмаја; над Нефталимовим: Азрилов син Јеримот;
над Јефремовим синовима: Азазијев син Осија; над половином Манасијиног племена: Федајин син Јоило;
над другом половином племена Манасијиног у Галаду био је Захаријин син Идо; над Венијаминовим: Авениров син Јасило;
над Дановим Јероамов син Азареило. То су били кнезови Израиљевих племена.

Давид није бројао оне од двадесет година и ниже, јер је Господ обећао да ће умножити Израиљ као звезде на небу. Серујин син Јоав је почео да броји, али није довршио. Због овога је гнев пао на Израиљ, тако да тај број није био уведен у извештај дневника цара Давида.

Надгледник царевих ризница био је Адилов син Азмавет, а над ризницама по земљи, по градовима, селима и тврђавама, Озијин син Јонатан.

Над ратарима, који су обрађивали земљу, био је Хелувов син Езрије.

Над виноградарима је био Семај Рамаћанин, а надгледник над виноградским родом и подрумима био је Завдије Сифмејац.

Надгледник над маслинама и смоквама у равници био је Валенон Гедеранин; над уљем је био Јоас.

Надгледник над говедима што су пасла у Сарону био је Ситрај Сароњанин, а над говедима по долинама Адлајев син Сафат.

Надгледник над камилама био је Овил Исмаиљац, а над магарцима Једаја Меронoћанин.

Надгледник над овцама био је Јазиз Агарин. Сви су они били надгледници над добрима цара Давида.

Давидов стриц Јонатан је био саветник, мудар човек и писар. Ахмонијев син Јехило се старао за цареве синове.

Ахитофел је био царев саветник, и Хусај Аркијанин, царев пријатељ.

Ахитофела су наследили Венајин син Јодај и Авијатар, а царев војвода је био Јоав.

Давид је сабрао све израиљске кнезове, племенске главаре, главаре редова царских службеника, заповеднике хиљада и стотина, надгледнике добара и стоке цара и његових синова, заједно са дворанима, ратницима и свим угледним људима у Јерусалиму.

Цар Давид устаде на ноге и рече: „Чујте ме, браћо моја и народе мој! Било ми је на срцу да саградим Дом где би почивао Ковчег савеза Господњег, и где би било подножје ногама нашега Бога, па сам припремио што је потребно за зидање. Али Господ ми је рекао: 'Нећеш ти сазидати Дом моме имену, јер си човек рата; пролио си крв.'

Господ, Бог Израиљев, ме је изабрао од свег мог очинског дома да будем цар над Израиљем заувек, јер је изабрао Јуду за владара, а из Јудиног дома, дом мога оца, а од синова мога оца било му је по вољи да постави мене за цара над свим Израиљем. А од свих мојих синова, јер Господ ми је дао много синова, Господ је изабрао мога сина Соломона да седи на престолу Господњег царства над Израиљем. Рекао ми је: 'Соломон, твој син, сазидаће мој Дом и моје тремове; и пошто сам њега изабрао себи за сина, ја ћу му бити отац. Утврдићу његово царство заувек, ако буде одлучно вршио моје заповести и уредбе, као данас.'

А сад, пред свим Израиљем, збором Господњим, и пред Господом који вас слуша, кажем вам: држите и истражујте све заповести Господа Бога вашег, да бисте задржали ову добру земљу и оставили је у наследство својој деци после вас довека.

Стога, Соломоне, сине мој, познај Бога свога оца и служи му свим срцем и пуном душом, јер Господ испитује сва срца и прониче све намере и мисли. Ако га будеш тражио, наћи ћеш га; ако га напустиш, одбациће те заувек. Увиди сада да те је Господ изабрао да сазидаш Дом за Светилиште; буди храбар и ради!“

Затим је Давид предао Соломону нацрт за предворје Дома, његове грађевине, складишта, горње одаје, унутрашње одаје и место за поклопац помирења, и нацрт за све што је имао на уму; за тремове Дома Господњег, за све околне собе и за све ризнице Дома Божијег, за ризнице посвећених ствари; за редове свештеника и Левита, за сав посао службе у Дому Господњем, и за све посуђе за

службу у Дому Господњем. Затим је одредио тежину злата за све богослужбене посуде од злата за разне службе, тежину за столове на којима ће стајати посвећени хлебови, за сваки сто; и сребра за сребрне столове; тежину сребра за све посуде за разне службе; тежину за златне свећњаке и њихове светиљке, према тежини сваког свећњака и његових светиљки, и према намени сваког свећњака; тежину злата за столове на којима ће стајати посвећени хлебови, за сваки сто; и сребра за сребрне столове; и чисто злато за виљушке, за котлиће, за зделе од чистог злата, и тежину за сваку златну чашу, за сваку чашу, и за сваку сребрну чашу; тежину за кадиони жртвеник од чистог злата, као и нацрт за кола са златним херувимима, који раширених крила заклањају Ковчег савеза Господњег.

„Све је то записано јер је Господња рука била нада мном, да би ми објаснио како да се уради сви послови према нацрту."

Давид рече своме сину Соломону: „Буди храбар и одлучан, и ради. Не бој се и не страхуј, јер је Господ Бог, мој Бог, с тобом. Он неће одступити од тебе нити ће те оставити док не завршиш сав посао за службу у Дому Господњем. А ово су свештенички и левитски редови за сваку службу у Дому Божијем; уза себе имаш драговољних и вештих људи за сваку врсту посла; а главари и сав народ ће слушати све твоје наредбе."

Цар Давид рече свем збору: „Бог је изабрао само мог сина Соломона, младо и неискусно момче, а посао је велики; Дом, наиме, није за човека, него за Господа Бога. Ја сам, колико сам год могао, обезбедио за Дом Господњи злата за предмете од злата, сребра за ствари од сребра, бронзе за ствари од бронзе, гвожђа за ствари од гвожђа, дрва за ствари од дрвета, ониксовог камења, драгог камења за укивање, камења за украшавање и шареног камења, сваковрсног драгог камења, и обиље мрамора. Поврх тога, из љубави према Дому свога Бога, поред свега што сам обезбедио за свети Дом, дајем за Дом свога Бога своје злато и сребро: три хиљаде таланата злата, од офирског злата, и седам хиљада таланата чистог сребра, да се опточе зидови Дома, злато за ствари од злата, сребро за ствари од сребра, и за сав посао који ће занатлије урадити. Ко ће, дакле, данас драговољно приложити штогод Господу?"

Тада су драговољно приложили главари отачких домова, кнезови израиљских племена, заповедници над хиљаду и стотину, и управитељи царевог посла. Дали су за рад на Дому Господњем: пет хиљада таланата злата, десет хиљада златних дарика, десет хиљада таланата сребра, осамнаест хиљада таланата бронзе, и стотину хиљада таланата гвожђа. Ко год је имао драго камење, дао га је

за ризницу Дома Господњег у руке Јехила Гирсоновца. Народ се радовао што су давали драговољно, јер су прилагали Господу од свег срца; и цар Давид се веома радовао.

Затим је Давид благословио Господа пред свим збором. Давид рече:

> „Благословен буди, Господе, Боже претка нашега Израиља, од века до века. Теби, Господе, припада величина, сила и слава, вечност и величанство; јер твоје је све што је на небесима и на земљи. Твоје је, Господе, царство; ти си узвишен, главар над свиме. Од тебе долазе богатство и слава и ти владаш над свим. У твојој су руци моћ и сила; у твојој је руци да свакога учиниш великим и јаким. А сад, Боже наш, хвалимо те и славимо твоје славно име.

Јер, ко сам ја и шта је мој народ да бисмо драговољно дали овакав прилог? Све је, наиме, од тебе, и дајемо ти што смо примили из твоје руке. Јер ми смо странци и придошлице пред тобом, као што су били наши преци. Као сенка су дани наши на земљи, без наде. Господе, Боже наш, од тебе је све ово обиље што смо спремили да сазидамо Дом твоме светом имену, и све је твоје. Знам, Боже мој, да испитујеш срце, и да уживаш у честитости; у праведности свога срца драговољно сам приложио све ово. А сада видим како твој народ драговољно прилаже с радошћу. Господе, Боже наших отаца, Аврахама, Исака и Израиља, сачувај заувек овакве намере и мисли у срцу свога народа, и управи к себи њихова срца. А мом сину Соломону дај одано срце, да држи твоје заповести, сведочанства и уредбе и да их све врши, и да сазида Дом за који сам припремио што треба.“

Затим се Давид обратио свему збору: „Благословите Господа, Бога свога.“ Сав је збор благословио Господа, Бога својих отаца; погнули су главе и поклонили се Господу и цару.

Следећег дана су принели Господу жртве и жртве свеспалнице: хиљаду јунаца, хиљаду овнова, хиљаду јагњаца с њиховим жртвама изливницама, и много других жртава за сав Израиљ. Тог дана су јели и пили пред Господом с великом радошћу. Затим су по други пут зацарили Соломона, Давидовог сина; њега су помазали за владара Господњег, а Садока за свештеника.

Тако је Соломон сео на престо Господњи да влада уместо свога оца Давида. Био је успешан, и слушао га је сав Израиљ. Сви су се главари и ратници, као и сви синови цара Давида, потчинили цару Соломону.

Господ је веома узвисио Соломона пред очима свег Израиља, и дао му царско величанство какво ниједан цар Израиља пре њега није имао.

Тако је Давид, Јесејев син, царевао над свим Израиљем. *Давид* је владао над Израиљем четрдесет година. У Хеврону је владао седам година, а у Јерусалиму је владао тридесет три године. Умро је у доброј старости, наситивши се живота, богатства и славе. На његово место се зацарио његов син Соломон.

Давидова дела, од првог до последњег, записана су у записима видеоца Самуила, у записима пророка Натана и у записима видеоца Гада, заједно са свим његовим царевањем, његовим јунаштвом и догађајима који су задесили њега, Израиљ и сва друга царства на земљи.

2. Дневника

Друга књига дневника

Када је Соломон, Давидов син, учврстио своје царство, са њим је био Господ, Бог његов, који га је силно узвисио над свима.

Соломон је сазвао сав Израиљ – главаре, хиљаднике и стотнике, судије и све кнезове – све очинске главе. Отишао је са целим збором на узвишицу на Гаваону, јер се тамо налазио Божији Шатор од састанка који је у пустињи направио Мојсије, слуга Господњи. А Давид је пренео Божији Ковчег из Киријат-Јарима и припремио му место у Шатору постављеном у Јерусалиму. Пред Пребивалиштем Господњим се налазио бронзани жртвеник који је направио Веселеило, Уријин син и Оров унук. Ту су Господа тражили Соломон и збор. На бронзаном жртвенику, пред Пребивалиштем Господњим, Соломон је принео хиљаду жртава свеспалница.

Те ноћи, у сну, Бог му се указао и рекао: „Тражи шта желиш и ја ћу ти дати.“

Соломон рече Богу: „Ти си мом оцу Давиду показао велику милост, и сада си мене зацарио на његово место. Нека се, Господе Боже, испуни твоја реч дана мом оцу Давиду, јер си ме поставио за цара многобројном народу којега има као прашине по земљи. Дај ми сада мудрост и знање да бих могао да га предводим. Јер, ко би могао да суди твом тако бројном народу?“

И Бог одговори Соломону: „Зато што ниси срцем затражио обиље, част и богатство, дуговечност, животе оних који те мрзе – већ мудрост и знање – да би судио народу над којим сам те зацарио; даћу ти све то – мудрост и знање, обиље, част и богатство – што нису имали и неће имати цареви пре и после тебе.“

Са узвишице у Гаваону и од Шатора од састанка, Соломон се вратио у Јерусалим и владао над Израиљем.

Соломон је накупио бојна кола и коње. Имао је хиљаду четири стотине бојних кола и дванаест хиљада коња, које је разместио по градовима за бојна кола, и код цара у Јерусалиму. Цар је учинио да сребра и злата у Јерусалиму буде као камења, а кедровог дрвета много као дивљих смокава у равници. Соломон је увозио коње из Египта и Куе. Цареви трговци су их куповали у Куи по *одређеној* цени. Бојна кола која су долазила из Египта коштала су шест стотина сребрних *шекела*, а коњ стотину педесет. Тако су преко царевих трговаца снабдевали све хетитске и арамејске цареве.

И заповеди Соломон да се сазида Дом за Господње име и царски двор за њега. И окупи Соломон у брдима седамдесет хиљада носача,

осамдесет хиљада клесара и три хиљаде шест стотина надгледника за све њих.

Поручио је Хираму, тирском цару:

„Ти си мом оцу, Давиду, слао кедар да себи изгради дом и пребива у њему. Хоћу да изградим Дом за Господа, Бога мог, да га посветим, да се у њему кади тамјаном и стално приносе хлеб и свеспалнице ујутро и увече, суботом и кад су младине Господу Богу и одређени празници, као заповест Израиљу довека.

А Дом који ћу да градим биће велики јер је велик наш Бог, већи од свих богова. И ко може да му сазида Дом кад ни највиша небеса не могу да га обухвате? И ко сам ја да му сазидам Дом, осим да кадим пред њим?

Зато ми пошаљи човека, вештог златара, сребрнара, ковача, који уме да ради са бронзом, са скерлетом, гримизом и порфиром, који уме да резбари. Радиће са вештим људима који су са мном, а које је мој отац, Давид, већ припремио у Јерусалиму и у Јуди.

Пошаљи ми кедровине, чемпресовине и сандаловине са Ливана. Знам да твоје слуге умеју вешто да их секу на Ливану, па ће радити заједно са мојим слугама, да ми спреме обиље грађе за велики и предиван Дом који желим да градим. Знај да ћу дрвосечама, твојим људима, дати двадесет хиљада кора овршене пшенице и исто толико јечма, као и двадесет хиљада вата вина и уља.“

И одговори писмом Хирам, цар Тира, Соломону:

„Господ воли свој народ и зато те је поставио за цара над њима.“

Још је написао:

„Нека је благословен Господ, Бог Израиљев, који створи небеса и земљу, и који даде Давиду мудрог и умешног сина, да зида Дом Господњи и двор за себе.

Ево ти шаљем мудрог и вештог човека, мајстора Хирама-Авија. Мајка му је из Дановог племена а отац из Тира. Зна да ради са златом, сребром, бронзом, гвожђем, с каменом и дрветом, са скерлетом, гримизом, ланом и порфиром. Може да резбари шта год му се каже, заједно са твојим мајсторима и са вештим људима твог оца Давида, мог господара.

Зато нека мој господар, како је казао, својим слугама пошаље жито, јечам, уље и вино. А ми ћемо исећи стабла са Ливана, према твојим потребама и довешћемо их сплавовима, морем до Јопе. Ти их онда пренеси у Јерусалим.“

Соломон је пописао све придошлице у израиљској земљи након пописа његовог оца Давида. Било их је стотину педесет три хиљаде шест стотина. Њих седамдесет хиљада је одредио за ношење, осамдесет хиљада за клесање камена у брдима а три хиљаде шест стотина за надгледнике тих послова.

Соломон је почео да зида Дом Господњи у Јерусалиму, на брду Морији, где се Господ објавио његовом оцу Давиду. То је место Давид већ припремио на гумну Јевусејца Орне. Он је почео да зида другог дана, другог месеца, четврте године своје владавине.

И постави темеље Соломон за Дом Господњи, по старим мерама у дужину шездесет лаката а у ширину двадесет лаката. Трем се налазио с прочеља Дома и одговарао је његовој ширини – двадесет лаката – а био је висок стотину двадесет лаката.

Изнутра је био обложен чистим златом. Највеће површине Дома је обложио чемпресовим дрветом и чистим златом, а сводове украсио палмама и ланцима. Ради лепоте, Дом је украсио драгим камењем и златом из Парваима. Златом обложи и греде, прагове, зидове, врата, а на зидовима је изрезбарио златне херувиме.

У Дому је, по његовој дужини сазидао Светињу над светињама. Њена дужина и ширина су били двадесет лаката. Обложио ју је са шест стотина таланата чистог злата. Позлаћени ексери су тежили педесет шекела, а и горње просторије је обложио златом.

У Светињи над светињама уметници су излили два херувима и обложили их златом. Крила херувима су била дуга двадесет лаката, а свако од њих пет лаката. Први је једним крилом дотицао крило другог, а другим крилом зид одаје. И други је крилом, пет лаката дугим, дотицао зид, а другим се спајао са исто толико дугим крилом првог. Двадесет лаката у дужину имају крила кад су раширена, а херувими су стајали на ногама лицем окренути према Дому.

Сашио је завесу од раскошног гримизног и скерлетног платна, од финог лана и извезао по њему херувиме.

Испред Дома је подигао два стуба висока тридесет пет лаката, који су на врху имали пет лаката дуга оглавља. Поставио је ланце у Светињи над светињама и њима оплео врх стубова, а ланце је украсио са стотину нарова. Стубове је поставио испред Дома, један с леве, а други с десне стране. Десног је назвао Јакин а левог Воаз.

И направи Соломон бронзани жртвеник, двадесет лаката дуг и широк, а десет лаката висок. Затим је израдио море од искованог метала. Било је сасвим округло и имало је десет лаката од једног краја до другог, било је пет лаката високо, а у обиму је било тридесет лаката, мерено ужетом. Ликови волова су били изливени свуда

около, окружујући море унаоколо по десет у лакту. У два реда су били волови, саливени с морем.

Море је стајало на дванаест волова; три су гледала на север, три су гледала на запад, три су гледала на југ, а три су гледала на исток. Море је стајало на њима одозго, а њихова задња страна је била унутра. Дебљина му је била један педаљ, а руб му је био као руб чаше, као цвет љиљана, и примало је три хиљаде вата.

Соломон је направио десет посуда и ставио пет са леве и пет са десне стране, за прање онога што се приноси као жртве свеспалнице. Море је изливено за прање свештеника.

Направио је десет златних свећњака, према пропису, и ставио их у Дом – пет са десне, а пет са леве стране.

Десет столова је поставио у Дом, пет са десне, а пет са леве стране; и стотину златних чинија.

Затим двориште за свештенике, велико двориште и врата за њих обложена бронзом. Море је поставио с десне стране ка југоистоку.

Хирам је направио и умиваонице, лопатице и котлиће.

Тако је Хирам довршио сав посао који је радио за цара Соломона на Дому Господњем.

Два стуба и два округла оглавља на врху два стуба, и две плетенице да покривају та два оглавља на врху два стуба;

четири стотине нарова на две плетенице; два реда нарова на свакој плетеници, да покривају два округла оглавља на врху стубова;

десет подножја и десет умиваоница на њима;

једно море и дванаест волова испод њега;

лонце, лопатице, виљушке и сву другу опрему од углачане бронзе.

То је Хирам-Ави направио за Дом Господњи цара Соломона. Цар их је лио у глиненим калупима, у долини Јордана између Сокота и Сартана. Направио је све те многе судове од бронзе; није се тражио извештај о тежини бронзе.

Соломон је направио и све остало посуђе које је било у Дому Господњем:

златни жртвеник,

златне столове на којима је био принесени хлеб;

свећњаке од чистог злата са жишцима који горе према прописима испред Светиње над светињама;

латице, светиљке, машице – све од чистог, беспрекорног злата;

усекаче и котлиће; кадионице и тепсије од чистог злата; златне преворнице за врата унутрашњег Дома – за Светињу над светињама и за врата велике дворане.

Тако је био довршен сав посао који је цар Соломон урадио за Дом Господњи. Затим је Соломон унео у ризницу Божијег Дома ствари које је његов отац Давид посветио: сребро, злато, и све посуђе.

Тада је Соломон окупио израиљске старешине, све племенске поглаваре и кнезове израиљских породица у Јерусалиму, да пренесу Ковчег савеза Господњег из Давидовог града, са Сиона. Сви Израиљци су се седмог месеца окупили код цара на празник.

Кад су дошле све израиљске старешине, Левити су понели Ковчег. Понели су и Ковчег и Шатор од састанка и све свето посуђе, које је било у Шатору; носили су их свештеници и Левити. А цар Соломон и сва заједница Израиљаца, који су се окупили код њега пред Ковчегом, приносили су на жртву толико ситне и крупне стоке да их се није могло избројити ни прорачунати.

Затим су свештеници донели Ковчег савеза Господњег на његово место, у унутрашње Светилиште Дома, у Светињу над светињама, под крила херувима. Наиме, херувими су имали раширена крила над Ковчегом, тако да су од горе заклањали Ковчег и његове дршке. Дршке су биле толико дугачке да су се њихови крајеви од Ковчега видели испред Светиње над светињама. Ипак, нису се виделе споља. Тамо су до дана данашњег. У Ковчегу није било ничег осим две плоче које је тамо положио Мојсије на Хориву, кад је Господ склопио савез са Израиљцима, након што су изашли из Египта.

Тада су свештеници изашли из Светилишта и сви су се присутни свештеници посветили не пазећи на своје редове. То су сви Левити певачи: Асаф, Еман, Једутун са својим синовима и рођацима, сасвим обучени у бело платно са цимбалима, лирама и харфама. Стајали су источно од жртвеника заједно са стотину двадесет свештеника који су дували у трубе. И сви су као један, и трубачи и певачи – јако, да се чује – славили и хвалили Господа. Подигли су своје гласове уз звукове труба и цимбала и осталих инструмената. Славили су Господа

„јер је добар, јер је милост његова довека.“

И Дом Господњи се испунио облаком славе. Свештеници нису могли да стоје и обављају службу због облака, јер је слава Господња испунила Дом Божији.

Тада Соломон рече: „Господ је рекао да ће пребивати у густој тами. Ја сам ти саградио величанствени Дом, стан где ћеш пребивати довека.“

Затим се цар окренуо и благословио сав збор Израиљев, док је сав збор Израиљев стајао. Тада рече:

„Нека је благословен Господ, Бог Израиљев, који је својом руком извршио оно што је својим устима обећао моме оцу Давиду, рекавши: ’Од дана кад сам извео свој народ из Египта, нисам изабрао град међу свим племенима Израиљевим да се сагради Дом где би пребивало моје име. Нисам изабрао ниједног човека да влада Израиљем, мојим народом. Ето, изабрао сам да у Јерусалиму буде моје име и изабрао сам Давида да влада над мојим народом Израиљем.’

Мој отац Давид је наумио да сазида Дом имену Господа, Бога Израиљевог. Но, Господ рече моме оцу Давиду: ’Добро си учинио што си у свом срцу наумио да сазидаш Дом моме имену. Ипак, нећеш ти саградити Дом, него ће твој син, који је потекао из твојих бедара, саградити Дом моме имену.’

Господ је одржао обећање, те сам ја наследио свога оца Давида на Израиљевом престолу, како је Господ обећао, и изградио Дом имену Господа, Бога Израиљевог. Поставио сам и Ковчег, где је савез Господњи, који је он склопио са синовима Израиљевим.“

Соломон је стао пред жртвеник Господњи, испред свег збора Израиљевог и испружио руке. Направио је бронзано постоље и поставио га на средину дворишта. Било је дуго и широко пет лаката и три лакта високо. Тада је стао на њега, клекнуо испред свег збора Израиљевог, испружио руке према небу и рекао:

„О, Господе, Боже Израиљев, нема Бога као што си ти ни на небесима ни на земљи, који чуваш савез и милост својим слугама који ходају пред тобом свим својим срцем. Ти си испунио што си рекао своме слузи, моме оцу Давиду; што си рекао својим устима, то си извршио својом руком, као што је то данас.

А сад, Господе, Боже Израиљев, одржи што си обећао своме слузи, моме оцу Давиду, кад си рекао: ’Неће ти нестати потомка преда мном који ће седети на Израиљевом престолу, само ако твоји синови буду пазили на свој пут и ходили по мом Закону, као што си ти ходио преда мном.’ А сад, Господе, Боже Израиљев, нека се испуни твоја реч, коју си рекао своме слузи Давиду.

Али зар ће Бог заиста боравити на земљи са људима? Ни највиша те небеса не могу обухватити, а камоли овај Дом што сам

саградио. Обазри се на молитву слуге свога и на његову молбу, Господе Боже; послушај вапај и молитву, коју слуга твој упућује пред тобом. Нека твоје очи мотре на овај Дом и дању и ноћу, према месту за које си рекао да ћеш ту ставити своје име, како би чуо молитву коју ти слуга твој упућује на овом месту. Почуј преклињање свога слуге и свога народа Израиља којим се моле на овом месту. Послушај с неба, с места где пребиваш – послушај и опрости.

Кад неко згреши против свог ближњега, те се од њега тражи да се закуне, и он дође и закуне се пред твојим жртвеником у овом Дому, ти чуј с небеса и делуј, те осуди онога који је учинио безакоње сваљујући на његову главу према ономе што је учинио. А праведника награди према његовој праведности.

Ако твој народ Израиљ буде поражен од непријатеља зато што су згрешили против тебе, али се покају пред тобом и дају славу твоме имену, па се помоле и преклињу за милост пред тобом у овом Дому, ти чуј на небесима и опрости грех свога народа Израиља, и врати их у земљу коју си дао њима и њиховим оцима.

Ако се небо затвори и не даје кишу, јер су згрешили против тебе, па се помоле на овом месту, те одају славу твоме имену и покају се за своје грехе, пошто их понизиш, ти чуј на небесима и опрости грех својих слугу, свога народа Израиља. И кад их научиш добром путу да по њему ходе, пошаљи кишу својој земљи, коју си дао своме народу у наследство.

Ако земљу задеси глад, или помор, суша, кукољ, скакавци, гусенице, или кад их непријатељи опколе у којем од њихових градова; каква год да је пошаст или болест, па било ко од свег твог народа Израиља осети тегобу и бол, па упути молитву или молбу ширећи руке према овом Дому, услиши с небеса, твога Пребивалишта. Опрости и дај свакоме по свим његовим делима, јер ти знаш његово срце – само ти знаш срце људи – да би те се бојали, да би твоје путеве следили у све дане док живе у земљи коју си дао њиховим оцима.

Ако и странац, који није од твог народа Израиља, дође из далеке земље ради твог великог имена, и твоје моћне руке и испружене мишице – ако дође и помоли се у овом Дому – услиши га с небеса, твог Пребивалишта, и учини све за шта ти овај странац завапи, да би народи на земљи упознали твоје име и да би те се бојали, као твој народ Израиљ, и да би знали да се твоје име призива над овим Домом који сам саградио.

Ако твој народ изађе у бој против својих непријатеља путем којим га ти пошаљеш, и они се помоле теби према овом граду који си изабрао, и према Дому који сам саградио твоме имену, чуј с небеса њихову молитву и њихову молбу, те им додели правду.

Ако згреше против тебе – јер нема човека који не чини грех – и ти се разгневиш на њих и изручиш их њиховим непријатељима, који их одведу као заробљенике у земљу, било далеко или близу, ако тада дођу к себи у земљи у којој су заробљени и покају се, те се почну молити теби у земљи својих поробљивача, говорећи: 'Згрешили смо, учинили смо неправду, скривили смо', па се врате к теби свим срцем и свом душом у земљи ропства где су их поробили, и помоле се теби према својој земљи коју си дао њиховим оцима и према граду који си изабрао и према Дому који сам саградио за твоје име, ти чуј с небеса, твог Пребивалишта, њихову молитву и молбу, и учини им по правди. Тада опрости своме народу, који је згрешио против тебе.

А сада те молим, о, мој Боже, отвори своје очи и ушима пажљиво послушај молитве са овог места.

Уздигни се сад, о, Господе Боже, на место своје починка; ти и Ковчег Силе твоје! Свештеници нек обрну спасење, твоји верни добру нек се радују. О, Господе Боже, не окрећи се од лица свог помазаника и сети се савеза милости према Давиду, свом слузи!"

Кад је Соломон завршио молитву, огањ сиђе са небеса и спали жртву свеспалницу и друге жртве, а Господња слава испуни Дом. Свештеници нису могли да уђу у Дом Господњи јер је био испуњен славом Господњом А када је сав Израиљев народ видео како је огањ сишао и да је слава пала на Господњи Дом, поклонили су се лицем до земље, до каменог пода захваљујући Господу

„јер је добар, јер је милост његова довека."

Затим су цар и сав народ принели жртве пред Господом. Цар Соломон је принео двадесет две хиљаде говеда и стотину двадесет хиљада оваца. Тако су цар и сав народ посветили Дом Божији. Свештеници су стајали на својим дужностима, Левити су певали Господу са инструментима које је направио цар Давид за хваљење Господа. Захваљивали су Давидовом песмом Господу јер је милост његова довека – Давид је тако преко њих захваљивао – а свештеници су дували у трубе док је пред њима стајао сав Израиљ.

Соломон је посветио средиште дворишта, које је испред Дома Господњег. Онде је принео жртве свеспалнице и сало жртава мира

јер на бронзаном жртвенику, што га је направио, није било места. Толико је било жртава – свеспалница, жита и сала – да нису могле да стану на жртвеник.

У то време је Соломон седам дана приредио свечаност. Са њим је био сав Израиљ, велико мноштво је дошло од Лево-Амата до Египатског потока. Осмог дана славља су имали свечани сабор, јер су седам дана посвећивали жртвеник и још седам дана празновали. Двадесет трећег дана трећег месеца цар је отпустио народ, па су отишли својим кућама, веселећи се и радујући се у срцу због свег добра што је Господ учинио своме слузи Давиду и своме народу Израиљу.

Тако је Соломон завршио Дом Господњи и царев двор. Успевао је у свему што је срцем замислио да уради и у Дому Господњем и у свом двору. Једне ноћи, Господ се јавио Соломону и рекао му:

„Чуо сам твоју молитву и изабрао ово место за себе као Дом за жртве.

Ако затворим небеса и не буде кише, ако пошаљем скакавце да попасу земљу, ако пошаљем болест на народ; и понизи се народ који је по мени назван, помоле се, потраже моје лице и врате се са својих злих путева, ја ћу их чути са небеса, опростићу им грехе и излечићу им земљу. Сад ће моје очи бити отворене и уши пажљиве на молитве са овог места Сада сам изабрао и посветио овај Дом да у њему заувек буду моје име, моје срце и моје очи.

А ти, ако будеш ходао преда мном као што је ходао твој отац Давид, према свему што сам ти заповедио, и будеш чувао моје прописе и уредбе, учврстићу твој царски престо, као што сам обећао твоме оцу Давиду – 'Никад ти неће понестати владар у Израиљу.'

Али ако се одвратите и заборавите моје прописе и заповеди које сам ставио пред вас да их следите, па одете да служите другим боговима и да им се клањате – искоренићу их са лица моје земље коју сам вам дао, а Дом који сам посветио за своје име одбацићу од себе, па ће Израиљ постати предмет исмејавања и ругања међу свим народима. А свако ко буде пролазио поред овог Дома, који је сада узвишен, биће запрепаштен, па ће говорити: 'Зашто је Господ поступио овако са овом земљом и са овим Домом?' Тада ће им рећи: 'Зато што су напустили Господа, Бога њихових отаца који их је извео из Египта и пригрлили друге богове клањајући им се и служећи им. Зато је Господ довео на њих сву ову невољу.'"

Кад се навршило двадесет година у току којих је Соломон саградио Дом Господњи и царев двор, Соломон је обновио градове које му је дао Хирам и у њима населио Израиљце. Потом је отишао у Амат-Сову и освојио га. Подигао је Тадмор у пустињи и све градове-складишта у Амату. Саградио је доњи и горњи Вет-Орон, утврђења са бедемима, вратима и решеткама. Затим, Валат и све Соломонове градове-складишта, све градове за његова бојна кола, и градове за коњанике, и све што је Соломон пожелео да гради у Јерусалиму, на Ливану и у свим крајевима где је владао.

А свим народима који су преостали од Хетита, Аморејаца, Фережана, Евејаца и Јевусејаца, који нису Израиљци – њиховим потомцима који су остали после њих у земљи, а које Израиљци нису истребили – Соломон је наметнуо принудни рад до данашњег дана. Ипак, Соломон није учинио ниједног Израиљца робом за свој рад; они су били ратници, главари, заповедници, и заповедници његових бојних кола и коњице. Соломон је међу њима имао две стотине педесет надзорника који су управљали народом.

Соломон је преселио фараонову ћерку из Давидовог града у кућу коју је саградио за њу. Рекао је: „Нека моја жена не борави у кући Давида, цара Израиљевог, јер су сва места посвећена доласком Ковчега Господњег.“

Затим је Соломон принео Господу свеспалнице на жртвеник Господњи који је направио пред тремом А свакодневне жртве су се према Мојсијевим заповестима приносиле суботом, младинама и трипут годишње на одређене празнике: на празник Бесквасних хлебова, на празник Седмица и на празник Сеница. Према очевом, Давидовом упутству, поставио је редове свештеника у њихову службу и Левите на њихове дужности: да пред свештеницима свакодневно славе и служе. Поставио је и чуваре по њиховим редовима, од врата до врата, јер је тако заповедио Давид, човек Божији. Није се одступало од упутстава цара Давида о свештеницима, Левитима или о ризницама.

Тако су сви Соломонови послови били готови до дана оснивања Дома Господњег, до његовог завршетка. Тако је завршен Господњи Дом.

Након тога Соломон је отишао у Есион-Гевер и у Елат на обали мора, у Едому. Хирам је послао по својим слугама бродове и поморце који су били искусни на мору. Они су заједно са Соломоновим слугама отишли у Офир и оданде узели четири стотине педесет таланата злата и донели га цару Соломону.

Глас о Соломоновој слави дошао је до царице од Саве, па је дошла да га искуша загонеткама. Дошла је у Јерусалим са веома великом пратњом, с камилама које су носиле балзам, и веома много злата и драгог камења. Дошавши к Соломону, рекла му је све што јој је било на уму. Соломон јој је одговорио на сва питања; Соломону ништа није било непознато, ништа што није могао да јој одговори. Кад је царица од Саве видела Соломонову мудрост и двор који је сазградио, храну за његовим столом, одаје његових дворана, дворење његове послуге и њихову одећу, његове пехарнике, и његове жртве свеспалнице које је принео у Дому Господњем, остала је без даха.

Тада је рекла цару: „Истинит је глас који сам чула у својој земљи о твојим делима и мудрости, али нисам хтела да верујем гласовима док нисам дошла и видела својим очима. Ето, ни пола ми није речено о величини твоје мудрости, јер ти надвисујеш оно што сам чула. Благо твојим женама и благо овим твојим слугама што увек стоје пред тобом и слушају твоју мудрост! Благословен да је Господ, Бог твој, коме си по вољи, и који те је поставио као цара, за Господа, твога Бога! Због своје љубави према Израиљу, да би га заувек одржао, Господ те је учинио царем, да делиш правду и праведност.“

Затим је дала цару стотину двадесет таланата злата, веома много балзама и драгог камења. И никада није било таквог балзама какав је царица од Саве дала цару Соломону.

Такође, Хирамове и Соломонове слуге које су доносиле злато из Офира, доносиле су и дрво сандаловине и драго камење. Цар је од дрвета сандаловине направио степенице за Господњи Дом и за царев двор, и лире и харфе за свираче какве се раније нису виђале у Јуди.

Цар Соломон је дао царици од Саве све што је пожелела и тражила. Дао јој је више од онога што је она донела цару. Затим се са својим слугама вратила у своју земљу.

Тежина злата, које је долазило Соломону сваке године, износила је шест стотина шездесет шест таланата, поред онога што су му доносили путујући трговци и препродавци, поред злата и сребра од свих арапских царева и управитеља земље.

Цар Соломон је начинио две стотине великих штитова од кованог злата – шест стотина шекела злата по једном штиту, и три стотине малих штитова од кованог злата – три стотине *шекела* злата по једном штиту. Цар их је ставио у кућу Ливанске шуме.

Цар је направио и велики престо од слонове кости и опточио га чистим златом. Престо је имао шест степеника, златно подножје

спојено са престолом, а са сваке стране седишта биле су ручице поред којих су стајала два лава. Дванаест лавова је стајало на шест степеника с једне и с друге стране. Такав никада није био направљен ни у једном царству. Све чаше из којих је цар Соломон пио биле су од злата, а и све посуде из Куће ливанске шуме су биле од чистог злата; у Соломоново време сребру се није давала велика вредност. Цареве лађе су пловиле са Хирамовим слугама. Једном у три године, тарсиске лађе су долазиле и доносиле злато, сребро, слонову кост, мајмуне и пауне.

Тако је цар Соломон надмашио све земаљске цареве у богатству и мудрости. И сви су земаљски цареви тражили пријем код Соломона, да чују његову мудрост, коју му је Бог ставио у срце. Сваки од њих је доносио дар: предмете од сребра и злата, одећу, оружје, балзам, коње и мазге, годину за годином.

Соломон је поседовао четири хиљаде штала за коње и бојна кола, као и дванаест хиљада коњаника које је разместио по местима за бојна кола и Јерусалиму. Владао је над свим царевима од реке *Еуфрата* до филистејске земље и до египатске границе. Цар је учинио да сребра у Јерусалиму буде као камења, а кедровог дрвета много као дивљих смокава у равници. Соломону су допремали коње из Египта и из свих других земаља.

Остала Соломонова дела, од првог до последњег, нису ли записана у списима пророка Натана, у пророштву Ахије из Силома и објавама видеоца Ида о Јеровоаму, Наватовом сину? Цар Соломон је владао у Јерусалиму над свим Израиљем четрдесет година. Кад је Соломон починуо са својим прецима сахранили су га у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Ровоам.

Ровоам оде у Сихем, јер је сав Израиљ дошао у Сихем да га зацаре. Кад је то чуо Јеровоам, син Наватов, вратио се из Египта. Наиме, он је још увек био у Египту, где је побегао од цара Соломона. Тада су послали по њега и позвали га. Кад су Јеровоам и збор Израиљев дошли, рекли су Ровоаму: „Твој отац нам је ставио тежак јарам; стога, олакшај нам тешку службу свога оца и његов тешки јарам који нам је наметнуо, па ћемо ти служити.“

Он им одговори: „Вратите се к мени за три дана.“ Народ оде.

Ровоам се посаветовао са старешинама који су били у служби његовог оца док је био жив. Рече им: „Шта ми ви саветујете? Какав одговор да дам овом народу?“

Они му одговорише: „Ако будеш добар према овом народу и будеш им наклоњен, и ако им одговориш пријатним речима, они ће ти бити слуге заувек.“

Међутим, он је одбацио савет који су му дале старешине. Затим се посаветовао са младићима који су одрасли с њим, а који су сада били у његовој служби. Он их упита: „Шта ви саветујете? Какав одговор да дам овом народу, који ми рече: 'Олакшај нам јарам који нам је наметнуо твој отац?'"

Младићи који су одрасли с њим рекоше: „Овако реци том народу, који ти је рекао: 'Твој отац нам је ставио тежак јарам, а ти нам јарам олакшај.' Ти им, дакле, овако реци: 'Мој мали прст је дебљи од бедара мога оца. Стога, мој отац вам је натоварио тежак јарам, а ја ћу још додати на њега; мој отац вас је шибао бичевима, а ја ћу вас шибати шкорпијама.'"

Трећег дана Јеровоам и сав Израиљ дођу Ровоаму, пошто је цар рекао: „Вратите се к мени за три дана." Цар *Ровоам* им грубо одговори јер је одбацио савет старешина и рекао им је по савету младића: „Мој отац вам је натоварио тежак јарам, а ја ћу још додати на ваш терет; мој отац вас је шибао бичевима, а ја *ћу вас шибати* шкорпијама." Али цар није послушао народ, јер је Бог тако уредио, да би испунио своју реч, коју је Господ рекао Јеровоаму, сину Наватовом, преко Ахије Силомљанина.

И када је сав Израиљ видео да их цар није послушао, народ одговори цару:

> „Какав део ми имамо с Давидом? Нема нама наследства са сином Јесејевим! У своје шаторе, Израиљу! Сад се, Давиде, сам брини за свој дом!"

Затим су се сви Израиљци вратили својим кућама. Цар Ровоам је владао само над Израиљцима који су живели у Јудиним градовима.

Цар Ровоам је послао Адорама, надзорника принудног рада, али су га синови Израиљеви каменовали па је погинуо. Цар Ровоам се брзо попе у своје кочије и побеже у Јерусалим. Тако се Израиљ побунио против дома Давидовог све до данас.

Кад се Ровоам вратио у Јерусалим, сабрао је дом Јудин и племе Венијаминово, стотину осамдесет хиљада изабраних ратника, да ратују против Израиља, да поврате царство Ровоаму.

Али Господња реч дође Семају, човеку Божијем: „Реци Ровоаму, сину Соломоновом, цару Јудином и свем Израиљу у Јуди и Венијамину: 'Овако каже Господ: не излазите да ратујете против своје браће. Нека се свако врати својој кући, јер ова ствар долази од мене.'" Тада су послушали Господње речи и вратили се са похода на Јеровоама.

Ровоам је пребивао у Јерусалиму и зидао градове-утврђења у Јуди. Тако је сазидао Витлејем, Етам, Текују, Вет-Сур, Сокот, Одолам,

Гат, Марису, Зиф, Адораим, Лахис, Азеку, Сарају, Ајалон и Хеврон. То су били градови-утврђења у Јуди и Венијамину. Када их је учврстио, поставио им је заповеднике и снабдео их залихама хране, уља и вина. Опремио је све градове штитовима, копљима, ојачао их силно, тако да су му припадали и Јуда и Венијамин.

Свештеници и Левити, који су били по целом Израиљу, дошли су са свих страна и приклонили му се. Левити су оставили пашњаке и имања и прешли у Јуду и Јерусалим, јер су их Јеровоам и његови синови одбацили као Господње свештенике. Јеровоам је поставио своје свештенике за жртвене брегове, за кипове јараца и телади које је направио. За њима су дошли из свих племена Израиља, они који су срцем тражили Господа, Бога Израиљевог, да у Јерусалиму принесу жртву Господу, Богу својих отаца. Они су три године јачали и Јудино царство и Ровоама, Соломоновог сина. Наиме, ишли су три године Давидовим и Соломоновим путем.

Ровоам је оженио Махалату, ћерку Давидовог сина Јеримота, и Авихаилу, ћерку Јесејевог сина Елијава, која му је родила синове: Јеуса, Семарију и Зама. После ње је оженио Маху, Авесаломову ћерку, која му је родила Авију, Атају, Зизу и Селомита Ровоам је волео Маху, Авесаломову ћерку више од свих својих жена и иноча. Имао је осамнаест жена и шездесет иноча и изродило му се двадесет осам синова и шездесет ћерки.

Ровоам је за главара поставио Махиног сина Авију, да буде владар својој браћи, јер је желео да га зацари. Поступао је мудро, па је неке од синова изаслао по читавој Јуди и Венијамину, по свим градовима-утврђењима и дао им обиље хране и много жена.

Када је Ровоам учврстио своје царство, осилио се, па су и он и сав Израиљ напустили Господњи Закон. Због тог неверства према Господу, пете године цара Ровоама, дигао се Сисак, цар Египта, против Јерусалима, са хиљаду две стотине бојних кола, шездесет хиљада коњаника и небројеним мноштвом Лувимана, Сухимана и Кушана из Египта. Заузео је Јудине градове-утврђења и дошао до Јерусалима.

Тада је пророк Семаја дошао код Ровоама и Јудиних главара који су се због Сисака повукли у Јерусалим. Рекао им је: „Овако каже Господ: ’Као што сте ви оставили мене, тако и ја остављам вас Сисаковим рукама.’“

И понизише се и вође Израиља и цар. Рекли су: „Праведан је Господ!“

А када је Господ видео да су се понизили, Семаји дође Господња реч. Рекао им је: „Понизили су се и зато их нећу разорити. Даћу им

мало избављења и нећу Сисаковом руком излити свој гнев на Јерусалим, али ће му бити поданици и сазнаће како је служити мени, а како земаљским царствима.“

Тако је Сисак, цар Египта, ушао у Јерусалим. Он је однео све благо из Дома Господњег, и све благо из царевог двора; све је однео. Однео је и штитове од злата које је направио Соломон. Цар Ровоам је уместо њих направио штитове од бронзе и поверио их заповедницима страже која је чувала врата царевог двора. Кад год је цар одлазио у Дом Господњи, стражари би их доносили, а потом би их враћали у оружарницу страже.

Пошто се цар понизио, Господ је уклонио свој гнев од њега и није га сасвим разорио, јер је у Јуди било и добрих ствари.

Тако је Ровоам ојачао и владао у Јерусалиму, а имао је четрдесет једну годину када се зацарио. Седамнаест година је владао у Јерусалиму, граду који је од свих израиљских племена Господ изабрао да у њему настани своје име. Мајка му је била Амонка и звала се Нама. Ипак, чинио је зло и није свим срцем тражио Господа.

Остала Ровоамова дела, и све што је учинио, није ли то записано у Књизи пророка Семаје и у родослову видеоца Ида? Рат се стално водио између Ровоама и Јеровоама. Кад се Ровоам упокојио са својим прецима, сахранили су га у Давидовом граду, а уместо њега се зацарио Авија, његов син.

У осамнаестој години царевања Јеровоама, Авија се зацарио над Јудом. Он је владао три године у Јерусалиму. Мајка му се звала Михеја, ћерка Урила из Гаваје.

Јеровоам и Авија су ратовали. Авија је кренуо у окршај са четири стотине хиљада одабраних и одважних ратника, а Јеровоам му се супротставио војним редовима од осам стотина хиљада одабраних, најбољих ратника.

Авија је стао на врх Семарајима, брда у Јефремовом горју и рекао: „Чујте ме, ти Јеровоаме и сви Израиљци! Зар не знате да је Господ Бог Израиљев Давиду и његовим потомцима савезом потврђеним сољу заувек дао царску власт над Израиљем? Али се Јеровоам, Наватов син и слуга Давидовог сина Соломона, дигао и побунио против својих господара. Око њега су се окупили доколичари и ништарије, па надјачаше Ровоама, Соломоновог сина, који је био млад, плашљивог срца и који није могао да им се одупре.

И сад, кажете, супротставили би се Господњем царству које је у рукама Давидових потомака; ви, велико мноштво и златна телад које вам је као богове направио Јеровоам? Зар нисте отерали Господње свештенике, Аронове потомке и Левите? Зар нисте себи

поставили свештенике као и становници осталих земаља? Ко год је дошао да се посвети – носећи јунца и седам овнова – постао је свештеник лажних богова.

А наш је Бог Господ, нисмо га заборавили. Њему служе свештеници, Аронови потомци и Левити који су у свакодневној служби. Сваког јутра и вечери приносе Господу свеспалницу, пале мирисни кад, приносе хлеб у редове на чистом столу, сваке вечери пале жишке златних свећњака. Ми смо истрајни у дужностима према Господу Богу а ви сте га заборавили. Зато нас предводи Бог и његови свештеници, да трубама дају знак за битку са вама. Синови израиљски, не ратујте са Господом, Богом својих отаца, јер нећете успети!“

Али Јеровоам је послао заседу, да им дођу иза леђа. Тако су их опколили – једни Јуди спреда а заседа отпозади. И кад се окрете Јуда – гле – битка и спреда и отпозади! Тада завапише Господу а свештеници затрубише у трубе. Јудејци повикаше ратним покличима и на тај њихов поклич Бог – пред Јудејцима и Авијом – удари Јеровоама и сав Израиљ. Израиљ је побегао испред Јуде, али их је Бог предао у њихове руке па их Авија и његови људи ударише и побише многе. Наиме, сасекли су пет стотина хиљада одабраних Израиљаца. Тада су Израиљци били понижени а Јудејци ојачаше јер су се ослонили на Господа, Бога својих отаца.

Авија је прогонио Јеровоама и преотео му градове Ветиљ, Јесан и Ефрон са њиховим околним селима. Док је Авија био жив Јеровоам се никада није опоравио. А онда га је Господ ударио и Јеровоам је умро.

Авија се оснажио и довео себи четрнаест жена с којима је изродио двадесет два сина и шеснаест ћерки.

А сва остала Авијина дела, све што је радио и говорио, све је записано у списима пророка Ида.

Кад се Авија упокојио са својим прецима, сахранили су га у Давидовом граду. Његов син Аса се зацарио уместо њега, а у његово је време у земљи десет година владао мир.

Аса је чинио добро и право у очима Господа, његовог Бога. Уклонио је све туђинске жртвенике и жртвене брегове, поразбијао све свете стубове и посекао Аштартине ступове. Заповедио је Јуди да траже Господа, Бога својих отаца, и да држе његов Закон и заповести. Он је из свих градова у Јуди уклонио жртвене брегове и стубове у част сунца, па је у његово време царство било у миру. У Јуди је изградио градове-утврђења јер је за време његове владавине

био мир у земљи. Тих година нико није ратовао са њим јер му је Господ дао мир.

И он рече Јуди: „Хајде да сазидамо ове градове, да их опашемо зидинама, кулама, вратима и решеткама док је још мир у земљи. Тражили смо Господа, нашег Бога, тражили смо га и он нам је дао мир са свих страна.“ Тако су градили и напредовали.

Аса је имао три стотине хиљада Јудејаца, војнике са штитовима и копљима, као и две стотине осамдесет хиљада Венијаминоваца, штитоноша и луконоша. Све су то били најбољи ратници.

А Зара Кушанин изађе против Асе са милион војника и три стотине бојних кола. Дошли су до Марисе. Аса је изашао пред њега. Постројили су се у бојне редове у долини Сефати, у Мариси.

Тада завапи Аса Господу, свом Богу, и рече: „О, Господе, теби није тешко да притекнеш у помоћ нејакоме против јаког. О, Господе, наш Боже, на тебе се ослањамо и у твоје име смо изашли на ово мноштво. О, Господе, ти си наш Бог! Не дозволи да те човек надвлада!“

Тада Господ пред Асом и пред Јудом удари Кушите и они побегоше. Аса и народ који је био са њим су их гонили до Герара тако да нико од Кушита није преживео. Били су разбијени пред Господњим лицем и пред његовом војском која је понела велики плен. Разорили су и опленили све градове око Герара јер је на њима био страх Господњи. Много је плена било у тим градовима. Разорили су шаторе сточара, заробили мноштво оваца и камила па су се вратили у Јерусалим.

На Одидовог сина Азарију је сишао Божији Дух и он оде пред Асу па му рече: „Чујте ме, Асо, сва Јудо и Венијамине! Господ је са вама када сте ви са њим. Ако га потражите, даће вам да га пронађете; ако га оставите, оставиће вас. Многе су своје дане Израиљци били без истинитог Бога, без свештеника који поучавају и без Закона. Али у невољи су се окренули Господу, Богу Израиља; тражили су га и дао им је да га пронађу. Баш у те дане није се мирно путовало, ни мирно живело, велика је пометња била над свим становницима земље. Један народ је сатирао други и један град је сатирао други, а Бог их је смео свим невољама. А ви, будите јаки и нека вам не клону руке јер постоји награда за ваша дела.“

А када је Аса чуо Одидово пророштво, осоколио се и одстранио гадости из целе Јудине земље, из Венијамина и из свих градова које је освојио у Јефремовом горју. Обновио је и жртвеник Господњи који је стајао испред Господњег трема.

Тада је окупио све од Јуде и Венијамина, и све који су од Израиља пребегли код Јефрема, Манасије и Симеуна. Било је то мноштво које је видело да је са њим Господ, Бог његов.

Окупили су се у Јерусалиму трећег месеца петнаесте године Асине владавине. Тог дана су принели Господу на жртву нешто од плена који су понели: седам стотина волова и седам хиљада оваца. Заветовали су се да ће свим срцем и свом душом тражити Господа, Бога својих отаца, а да ће се погубити ко то не буде чинио, ко не буде тражио Господа, Бога Израиљевог: и младо и старо, и мушкарци и жене. И заклеше се Господу уз повике, клицања, трубе и овнујске рогове. Сва Јуда се радовала заклетви којом се од срца заклела. Радо су га потражили и он им је дао да га нађу, дао им је Господ мир са свих страна.

Такође, Аса је своју мајку Маху уклонио с положаја царице мајке, јер је начинила одвратне Аштартине ступове. Аса је посекао ступове и спалио их у долини Кидрон. Но, иако није уклонио узвишице из Израиља, Асино срце је било у потпуности верно свег његовог живота. Он је донео у Божији Дом ствари које је његов отац посветио: сребро, злато и посуђе.

Све до тридесет пете године Асине владавине није било рата.

Тридесет шесте године Асине владавине, израиљски цар Васа је кренуо против Јуде утврдивши Раму, да би спречио свакога да долази или одлази од Асе, цара Јудиног.

Тада је Аса узео све сребро и злато што је остало у ризници Дома Господњег и у ризници царског двора, и послао их арамејском цару Вен-Ададу који је пребивао у Дамаску. Поручио му је: „Нека буде савез између мене и тебе, као између мог оца и твог оца. Ево, шаљем ти сребро и злато; дођи и поништи свој савез са Васом, царем израиљским, да би отишао од мене.“

Вен-Адад је послушао Асу, па је послао своје војне заповеднике да нападну израиљске градове. Освојио је Ијон, Дан, Авел Вет-Маху, и све градове-складишта у Нефталиму. Кад је то чуо Васа, престао је да утврђује Раму и одустао је од њене изградње. Тада је цар Аса узео све Јудејце, па су однели из Раме камење и дрво, које је Васа употребио за градњу. Он је с њима утврдио Гавају и Миспу.

У то време Аси, цару Јуде, дође виделац Ханани и рече му: „Пошто си се ослонио на арамејског цара а не на Господа, Бога свог, побегла ти је из руку војска арамејског цара. Зар ти није Господ, када си се ослонио на њега, предао у руке Кушите и Лувимане, а били су огромна војска, с мноштвом бојних кола и коњаника? Јер Господње очи помно гледају по свој земљи да он покаже своју снагу

онима који су му наклоњени целим срцем. Безумно си поступио у овоме. Од сада ћеш стално ратовати.“

Аса се разјарио на видеоца и бацио га у тамничке окове, бесан због свега тога. Баш у то време је потлачио још неке од народа.

Остала дела Асина, од првог до последњег, зар нису записана у Књизи дневника царева Јуде и Израиља? Тешко су му оболеле ноге тридесет девете године владавине. Ипак, ни у својој болести није тражио Господа него лекаре. Аса се упокојио са својим прецима четрдесет прве године своје владавине. Народ га је сахранио у Давидовом граду, у гроб који је ископао за себе. Положили су га у гробницу коју је он већ испунио разним врстама балзама умешаних у вешто спремљену миомирисну смесу. У његову су част спалили обиље те смесе.

На Асином месту се зацарио његов син Јосафат и ојачао над Израиљем. Поставио је војнике по свим Јудиним утврђеним градовима; поставио је војне таборе по Јудиној земљи и у све Јефремове градове које је освојио Аса, његов отац.

Господ је био са Јосафатом а он је у свему следио почетке пута свог праоца Давида и није тражио Вале. Тражио је Бога свога оца и живео по његовим заповестима, а не према делима Израиља. Господ је учврстио царство у његовим рукама а сва Јуда је даривала Јосафата. Тако му је припало обиље части и богатства. Срцем се узвисио на Господњим путевима па је поново из Јуде уклонио жртвене брегове и Аштартине ступове.

Треће године своје владавине послао је своје главаре Вен-Хаила, Овадију, Захарију, Натанаила и Михеју да поучавају по Јудиним градовима. Са њима је послао и Левите: Семај, Нетанију, Зевадију, Асаила, Семирамота, Јонатана, Адонију, Товију, Тов-Адонију; и свештенике Елисама и Јорама Они су поучавали у Јуди, а са собом су имали Књигу Господњег Закона. Обишли су све јудејске градове поучавајући народ.

Страх Господњи је обузео сва царства земаља које окружују Јуду, па ниједно од њих није ратовало са Јосафатом. Неки Филистејци су Јосафату доносили дарове и данак у сребру. И неки Арапи су му донели стадо од седам хиљада седам стотина овнова и исто толико јараца.

Јосафат је постајао све силнији и силнији. У Јуди је подигао утврђења и градове-складишта. Имао је много залиха у Јудиним градовима и много војника, храбрих ратника у Јерусалиму. Ово су заповедници по њиховим групама, по отачким домовима:

Адна, Јудин заповедник над хиљадама и са њим три стотине хиљада храбрих ратника;
поред њега заповедник Јоанан и са њим две стотине осамдесет хиљада;
поред њега Амасија, Зихријев син, добровољац за Господа, и са њим две стотине хиљада храбрих ратника.
Од Венијаминоваца: храбри ратник Елијада и са њим две стотине хиљада ратника наоружаних луковима и штитовима;
поред њега Јозавад и са њим стотину осамдесет хиљада наоружаних за бој.

Ови су служили цару поред оних које је цар поставио у утврђене градове по целој Јуди.

Јосафат је био веома богат и славан па је постао Ахавов зет. После неколико година отишао је Ахаву у Самарију, а овај је за њега и његове људе заклао много оваца и говеда. Онда га је наговарао да крене и нападне Рамот галадски. И упита израиљски цар Ахав јудејског цара Јосафата: „Хоћеш ли поћи са мном на Рамот галадски?“

А он му одговори: „Што сам ја, то си ти; мој је народ као твој народ. Кренућемо с тобом у рат.“ Јосафат рече цару израиљском: „Затражи прво Господњи савет.“

Цар израиљски окупи четири стотине пророка и рече им: „Да ли да пођемо у рат против Рамота галадског или да се оканемо тога?“

Они му одговорише: „Пођи, јер ће га Бог предати у цареве руке!“

Јосафат упита: „Има ли овде још неки пророк Господњи да га питамо?“

Цар израиљски рече Јосафату: „Постоји још један човек преко кога можемо да питамо Господа, али ја га мрзим, јер ми не пророкује добро него увек само зло. То је Михеја, син Јемлин.“

А Јосафат рече: „Нека цар не говори тако.“

Тада цар израиљски дозва једног дворанина и рече: „Брзо доведи Михеју, сина Јемлиног!“

Цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, обучени у своје одоре, седели су сваки на своме престолу код гумна на улазу самаријске капије, док су сви пророци пророковали пред њима. Седекија, син Хананин, начини себи гвоздене рогове и рече: „Говори Господ: ’Овим ћеш бости Арамејце, док их не докрајчиш!’“

Сви пророци су овако пророковали, говорећи: „Иди на Рамот галадски и имаћеш успеха, јер ће га Господ дати у цареве руке!“

Гласник који је отишао да позове Михеју, рекао му је: „Ено, пророци једнодушно пророкују што је повољно за цара. Стога нека

и твоје речи буду као њихове; говори цару оно што је повољно за њега.“

Михеја одговори: „Живога ми Господа, говорићу оно што ми мој Бог буде рекао!“

Кад је дошао к цару, цар му рече: „Михеја, да ли да идемо у Рамот галадски да ратујемо против њега, или да се оканем тога?“

А он му одговори: „Идите, имаћете успеха и даће вам се у ваше руке.“

Цар му рече: „Докле ћу те заклињати да ми кажеш само истину у име Господње?“

Михеја рече: „Видим сав Израиљ раштркан по горама, као стадо без пастира. Господ рече: ’Они немају господара; нека се свако врати кући у миру.’“

Тада цар израиљски рече Јосафату: „Нисам ли ти рекао да ми неће пророковати ништа добро, него само зло?“

Али *Михеја* рече: „Зато чујте реч Господњу! Видео сам Господа како седи на своме престолу, а сва је небеска војска стајала с његове десне и леве стране Господ рече: ’Ко ће завести Ахава, цара израиљског, да пође на Рамот галадски?’

Један је рекао овако, а други онако. Један дух изађе, стаде пред Господа и рече: ’Ја ћу га завести.’

Господ га упита: ’Како?’

Он рече: ’Изаћи ћу и бићу лажљив дух у устима свих његових пророка.’

Господ рече: ’Успећеш да га заведеш; иди и учини тако.’

Господ је, дакле, ставио лажљивог духа у уста ових пророка; а Господ ти објављује пропаст.“

Тада Седекија, син Хананин, приђе, удари Михеју по образу и рече: „Зар је Дух Господњи отишао од мене да би говорио теби?“

Михеја рече: „Видећеш онога дана када будеш ишао из собе у собу да се сакријеш.“

Цар израиљски рече: „Узмите Михеју и предајте га Амону, управитељу града, и Јоасу, царевом сину. Реците: ’Говори цар: Баците овога у тамницу, и храните га с мало хлеба и воде, док се не вратим у миру.’“

А Михеја му рече: „Ако се заиста вратиш у миру, онда Господ није говорио преко мене.“ И још рече: „Чујте, сви народи!“

Тако цар израиљски и Јосафат, цар Јудин, крену на Рамот галадски. Цар израиљски рече Јосафату: „Прерушићу се и поћи у битку, а ти обуци своју одору.“ Цар израиљски се преруши и оду у битку.

А цар арамејски заповеди заповедницима својих бојних кола: „Не упуштајте се у бој ни с великим ни с малим, већ само с царем

израиљским.“ Кад су заповедници бојних кола видели Јосафата, мислили су: „То је цар израиљски.“ Тада су се окренули и оборили се на њега. Али Јосафат повика, а Господ му је помогао тако што их је одбио од њега. Кад су заповедници бојних кола видели да то није цар израиљски, окренули су се од њега.

Међутим, неко насумце одапе лук и устрели цара израиљског између састава његовог оклопа. Он рече своме возачу: „Окрени кола и изведи ме из битке, јер сам рањен.“ Љута се битка водила целог тог дана, али се израиљски цар држао на ногама у бојним колима наспрам Арамејаца. Умро је када је сунце зашло.

А када се Јосафат, цар Јуде, мирно вратио у Јерусалим, својој кући, сусрео га је виделац Јуј, Хананин син. Он рече цару Јосафату: „Помажеш подлацима и волиш оне што мрзе Господа? Зато се Господ гневи на тебе. Али, нашло се и нешто добро код тебе, јер си уклонио Аштартине ступове из земље и усмерио си своје срце да тражи Бога.“

Јосафат је пребивао у Јерусалиму. Поново је обишао народ од Вир-Савеје до горја у Јефрему и вратио га Господу, Богу њихових отаца. Поставио је судије по земљи, по свим Јудиним утврђеним градовима, од града до града. Судијама је рекао: „Пазите шта радите! Јер не судите за људе већ за Господа који је са вама док судите. Зато се бојте Господа, пазите како радите. Наш Господ Бог није неправедан, пристрасан и подмитљив.“

Јосафат је и у Јерусалиму поставио неке Левите, свештенике и главаре израиљских отачких домова за Господњи суд и парнице Јерусалимљана. Заповедио им је: „Радите ово у богобојазности, верно и целим срцем. У свим случајевима који вам се доделе од ваше браће која пребивају у својим градовима – а тичу се убиства, Закона, заповести, прописа, уредаба – упозорите их да не скриве Господу, да гнев не дође на вас и вашу браћу. Радите тако и нећете бити криви.

Дакле, Првосвештеник Амарија ће вам заповедати у свакој ствари Господњој. Зевадија, син Исмаилов и владар Јудиног дома ће вам заповедати у свим царским пословима, а Левити ће управљати пред вама. Будите одважни и радите! Нека је Господ са добрима!“

После овога су Моавци, Амонци и неки од Меунита напали Јосафата.

Дошли су неки људи код Јосафата и обавестили га: „Велико мноштво надире са друге стране мора, од Едома долазе на тебе. Ено их у Хасасон-Тамару, то јест у Ен-Геди.“ Јосафат се уплашио,

па је окренуо лице да тражи Господа и по целој Јуди је прогласио пост. Тада се Јудејци окупише да траже помоћ од Господа. Из свих Јудиних градова су долазили да траже Господа.

Јосафат је стао пред збор Јудејаца и Јерусалимљана, у Дому Господњем пред новим двориштем и рече:

„О, Господе, Боже наших отаца! Ниси ли ти Бог на небесима и не владаш ли над царствима свих народа? Није ли у твојој руци сила и моћ, и нико не може да ти се одупре? Зар ти ниси одагнао становнике ове земље испред Израиља, твога народа, и дао је довека потомцима твог пријатеља Аврахама? Они су се настанили у њој и у њој изградили Светилиште твом имену, рекавши: 'Ако нас задесе пошаст, мач осуде, помор, глад, стајаћемо пред овим Домом и пред тобом – јер овај Дом носи твоје име – и завапићемо у својој невољи, а ти нас чуј и спаси.'

А сада су овде Амонци, Моавци и још неки са горе Сир. Ниси дозволио Израиљу када је изашао из Египта да прође преко њихове земље, па је морао да их заобилази, а није их истребио. И сад нам враћају тако што су дошли да нас отерају са твог поседа који си нам ти дао у наследство. О, Боже наш, зар им нећеш судити? У нама нема снаге пред овим великим мноштвом које долази на нас. Не знамо шта да урадимо. Наше су очи упрте у тебе!“

Сва је Јуда стајала пред Господом са својом децом, са женама и синовима.

И тада је на Левита Јазила – Захаријевог сина, Венајиног сина, Јеиеловог сина, Матанијевог сина – Асафовог потомка, усред збора дошао Дух Господњи. Он рече:

„Пазите добро, сви Јудејци и Јерусалимљани, и ти, цару Јосафате! Овако вам говори Господ: 'Ви се не плашите и не клоните срцем пред овим великим мноштвом, јер ова битка није ваша него Господња. Сутра сиђите на њих док се буду успињали уз Зис и наћи ћете их на крају долине, пред пустињом Јеруил. Не борите се у овој бици. Станите, поставите се и гледајте како ће вас Господ избавити, о, Јудо и Јерусалиме! Не плашите се и не клоните срцем! Сутра изађите пред њих јер је Господ са вама!'“

Тада се Јосафат поклонио лицем до земље, а сви су Јудејци и Јерусалимљани пали ничице пред Господом и поклонили му се. Устали су Левити, потомци Катови и потомци Корејеви да на сав глас славе Господа, Бога Израиљевог.

Тако су ујутру рано устали и отишли у Текуја пустињу. Када су излазили, Јосафат стаде и рече: „Чујте ме, Јудејци и Јерусалимљани!

Верујте у Господа, свога Бога, и одржаћете се; верујте пророцима његовим и успећете.“ Онда се посаветовао са народом и поставио оне који певају Господу и оне у светој одећи, да иду пред војском и славе га:

„Хвалите Господа јер је милост његова довека.“

Када су почели радосно да кличу и славе, Господ постави заседу Амонцима, Моавцима и још некима са горе Сир, који су кренули на Јуду. Тако су били поражени. Наиме, Амонци и Моавци су устали на оне са горе Сир да их сасвим униште и истребе. А када су их истребили, почели су међусобно да се сатиру.

Јудејци су стигли до стражарнице у пустињи када су погледали на мноштво – гле, мртваци леже по земљи. Нико није преживео. Тада су Јосафат и његов народ почели да плене њихов табор. Нашли су обиље вредности и драгоцености на мртвацима, толико плена да га нису могли понети. Толико је тога било да су три дана пленили по табору. Четвртог дана су се окупили у долини Вераха где су благословили Господа. Зато је народ назвао ово место „Долина благослова“, како се и зове све до данас.

Тада су се, с Јосафатом на челу, у Јерусалим вратили сви Јудејци и Јерусалимљани. Радовали су се јер их је Господ обрадовао над њиховим непријатељима. Дошли су у Јерусалим, у Дом Господњи са лирама, харфама и трубама.

Страх Господњи је захватио сва царства земаља када су чула да се Господ борио са непријатељима Израиља. Јосафатово царство је било у миру и Бог његов му је дао починак свуда унаоколо.

Јосафат је владао над Јудом, а било му је тридесет пет година када се зацарио. Двадесет пет година је владао у Јерусалиму. Мајка му се звала Азува, ћерка Силејева. Он је следио путеве свога оца Асе и није одступао од тога, него је чинио што је право у Господњим очима. Ипак, узвишице нису биле уклоњене; народ још увек није усмерио срце Богу својих отаца.

Остало о Јосафату, од почетка до краја, није ли то записано у Књизи Јуја, Хананиног сина, која је уврштена у Књигу дневника царева Израиљевих?

Након тога се Јосафат, цар Јуде, удружио са израиљским царем Охозијом који је чинио безакоње. Удружио се са њим и направио лађе у Есион-Геверу да плове за Тарсис Тада је Елиезер из Марисе, Додов син, пророковао Јосафату: „Како си се ти удружио са Охозијом, тако ће Господ разбити твоја дела!“ И лађе се разбише тако да нису могле да отплове за Тарсис.

Кад се Јосафат упокојио са својим прецима, сахранили су га с његовим прецима у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Јорам. Његова браћа, Јосафатови синови, су били Азарија, Јехило, Захарија, Азарија, Михаило и Сефатија – сви деца Јосафата, израиљског цара. Отац им је дао многе дарове: сребро, злато, драгоцености, заједно са Јудиним утврђеним градовима. А царство је дао Јораму, свом првенцу.

Јорам се издигао над царством свог оца, осилио се и мачем побио сву своју браћу и неке од главара Израиља. Тридесет две године је било Јораму кад се зацарио, а владао је осам година у Јерусалиму. Он је ишао стопама израиљских царева, као што је чинио дом Ахавов, јер му је Ахавова ћерка била жена. Чинио је што је зло у очима Господњим. Ипак, Господ није хтео да уништи Давидов дом због савеза који је склопио са Давидом, пошто му је обећао да ће дати светиљку његовим потомцима довека.

У његове дане се Едом побунио против Јуде, па је поставио цара над собом. Јорам је отишао са својим заповедницима, са свим бојним колима. Устао је ноћу и напао Едомце, који су опколили њега и заповеднике бојних кола. Тако се Едом отргао од Јуде све до данас.

У то време се побунила и Ливна против његове власти, јер је заборавио Господа, Бога својих отаца. Такође, подигао је узвишице у брдима Јуде, учинио да се становници Јерусалима одају блуду, а и Јуду је завео.

Тада му је дошло писмо пророка Илије с поруком:

„Говори Господ, Бог твог претка Давида:
’Зато што ниси следио путеве свог оца Јосафата и путеве Јудиног цара Асе, него си следио путеве царева израиљских; зато што си учинио да се становници Јуде и Јерусалима одају блуду, као што је чинио дом Ахавов; зато што си побио боље од себе, своју браћу из очевог дома; ево, Господ ће ударити великим злом твоје жене, твоје синове и сву твоју имовину, а тебе тешком болести црева, док ти дан по дан сва црева од болести не исцуре.’“

И подиже Господ на Јорама дух у Филистејцима и Арапима који живе поред Кушана. Они су напали Јуду, провалили у њу и похарали сву имовину која се нашла у царевом двору, његове синове и жене, тако да му није остао ниједан син осим најмлађег Јоахаза.

После тога Господ га је ударио болешћу црева којој није било лека. Тако су пролазили дани све док му након две године црева

нису исцурила од болести. Умро је у тешким мукама. Ипак, народ није за њим погребно палио као што је палио за његовим прецима.

Имао је тридесет две године када се зацарио а осам година је владао у Јерусалиму. Нико није жалио за њим. Народ га је сахранио у Давидовом граду али не и у царским гробницама.

Становници Јерусалима су уместо њега зацарили Охозију, његовог најмлађег сина, јер су све старије синове побиле пљачкашке банде које су са Арапима дошле у табор. Тако се зацарио Охозија, син Јудиног цара Јорама.

Охозији је било двадесет две године кад се зацарио, а владао је једну годину у Јерусалиму. Мајка му се звала Готолија, ћерка Амрија.

Ишао је стопама дома Ахавовог, пошто га је мајка саветовала да опако поступа, чинећи што је зло у очима Господњим, као дом Ахавов. Они су му, на његову пропаст, били саветници после смрти његовог оца. Чинећи по њиховом савету Охозија је са Јорамом, сином израиљског цара Ахава, кренуо у рат против Азаила, цара арамејског, у Рамот галадски, али Арамејци ранише Јорама. Јорам се повукао у Језраел да залечи ране, које је задобио у Рами, док је ратовао са Азаилом, царем арамејским.

И Азарија, син Јорама, цара Јудиног, сиђе у Језраел да види Јорама, сина Ахавовог, јер је био озбиљно рањен.

Од Господа је дошао пад Охозије због тога што је отишао Јораму. Јер када је дошао, кренуо је са Јорамом на Јуја, Нимсијевог сина, кога је Господ помазао да истреби Ахавов дом. А када је Јуј извршавао осуду над Ахавовим домом, наишао је на Јудине главаре и Охозијине братанце како служе Охозију, па их је погубио. Онда је трагао за Охозијом кога је народ заробио док се скривао у Самарији, па су га довели Јују и погубили. Сахранили су га и рекли: „Био је син Јосафата који је тражио Господа свим срцем.“ И нико из Охозијине куће није могао да задржи царску власт.

Кад је Готолија, мајка Охозијина, видела да јој је погинуо син, устала је и побила сав царски род Јудиног дома. Међутим, Јосавеја, ћерка цара, узме Јоаса, сина Охозијиног, и украде га између царевих синова, које су убијали. Ставила га је у спаваћу собу с његовом дојиљом – Јосавеја, ћерка цара Јорама и жена свештеника Јодаја – и сакрила га од Готолије, јер је била Охозијина сестра, те га ова није убила. Био је с њима сакривен у Дому Божијем шест година, све док је Готолија владала над земљом.

Седме године се Јодај охрабрио и узео заповеднике над стотинама са којима је склопио савез: Азарију, сина Јероамовог; Исмаи-

ла, сина Јоанановог; Азарију, сина Овидовог; Масију, сина Адајиног; Елисафата, сина Зихријевог. Они су обишли Јуду и окупили Левите из свих Јудиних градова и главаре отачких домова Израиља, па дођоше у Јерусалим. И сви окупљени начинише савез са царем у Дому Божијем.

А он им рече: „Ево царевог сина! Он ће бити цар, као што је говорио Господ за Давидове синове. Овако ћете урадити: нека трећина вас који суботом долазите као свештеници и Левити буду вратари прагова. Трећина нека буде у царевом двору, трећина на вратима подножја а сав народ нека буде у двориштима Дома Господњег. И нека нико не иде у Дом Господњи осим свештеника и Левита који служе. Они нека улазе јер су посвећени, а сав народ нека држи Господњу стражу. Нека Левити окруже цара, сваки човек у кругу са својим оружјем у руци, па нека буде убијен ко уђе у Дом, нека буду уз цара и кад улази и кад излази.“

Левити и сви Јудејци су урадили како им је свештеник Јодај заповедио. Сваки је довео своје људе, оне који ступају на дужност у суботу, и оне који се разрешавају дужности у суботу, јер Јодај није распустио свештеничке редове. Свештеник Јодај је стотницима дао копља и штитове, и штитове цара Давида који су били у Дому Божијем. Онда је поставио све људе око цара, сваког са мачем у руци, од јужне стране до северне стране Дома, код жртвеника и код Дома.

Тада су извели царевог сина, ставили на њега круну и дали му Сведочанство. Затим су га зацарили и помазали Јодај и његови синови. Говорили су: „Живео цар!“

Кад је Готолија чула како народ и стража узвикују и кличу цару, дошла је к народу у Дом Господњи. Обазревши се, угледала је цара како стоји уз свој стуб, на улазу, са заповедницима и трубачима поред цара. Сав се народ земље веселио и трубио у трубе а певачи са инструментима су певали и предводили слављење. Тада Готолија раздра своју одећу и повика: „Издаја, издаја!“

На то свештеник Јодај изведе стотнике, који су управљали војском и рече им: „Изведите је кроз редове, и ако неко пође за њом нека буде посечен.“ Наиме, свештеник је рекао: „Не смете да је убијете у Дому Господњем.“ Зграбили су је, и кад је прошла кроз коњски улаз у царски двор, погубили су је.

А свештеник Јодај је склопио савез између себе, свег народа и цара, да буду народ Господњи. Затим је сав народ отишао у Валов храм и срушио га. Срушили су његове жртвенике, његове ликове

су изломили а Валовог свештеника Матана су убили испред жртвеника.

А Јодај је поставио стражу код Дома Господњег под надзор левитског свештенства, које је Давид разделио да у Дому Господњем приносе жртве свеспалнице Господу, како је написано у књизи Мојсијевог Закона – с радошћу и с песмама, по Давидовим упутствима. Поставио је чуваре на врата Дома Господњег како не би ушао нико ко је по било чему нечист.

Затим је повео стотнике, моћнике, народне главаре и сав народ земље, па су испратили цара од Дома Господњег до Горњих врата царског двора. Тако поставе цара на царски престо. Сав се народ земље радовао, а град је утихнуо кад су Готолију погубили мачем.

Јоасу је било седам година кад се зацарио, и владао је четрдесет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Сивија из Вир-Савеје. Он је чинио оно што је праведно у Господњим очима док је свештеник Јодај био жив. Јодај му је довео две жене са којима је изродио синове и ћерке.

Након тога Јоас је од срца одлучио да обнови Дом Господњи. Окупио је свештенике и Левите па им је рекао: „Идите у Јудине градове и сакупите новац из читавог Израиља, из године у годину, да обновимо Дом вашег Бога. Пожурите с послом!“ Али Левити нису радили брзо.

Онда је цар позвао главара Јодаја. Рекао му је: „Зашто не захтеваш од Левита да ти из Јуде и Јерусалима донесу порез Мојсија, слуге Господњег, порез збора израиљског за Шатор сведочанства? Јер Готолија, та покварена жена и њени синови следбеници, су провалили у Дом Божији. И још су све свете предмете Господњег Дома употребили за Вале.“

Тада цар нареди и они направише ковчег који су ставили напоље, код врата Господњег Дома. Прогласили су Јудом и Јерусалимом да се Господу доноси порез Мојсија, слуге Божијег, прописан Израиљу у пустињи. Ово се допало главарима и свем народу па су доносили и убацивали у ковчег док га нису напунили. У одређено време би неко од Левита донео ковчег царевим службеницима, када би видели да има много новца. Дошли би царев писар и надгледник Првосвештеника па би истресли ковчег и узели новац. Онда би вратили ковчег на његово место. Ово су радили из дана у дан и тако су сакупили много новца. Цар и Јодај су дали новац надгледницима на пословима дела службе Господњег Дома. Унајмили су клесаре и тесаре да обнове Господњи Дом, као и оне који су вешти са гвожђем и бронзом, да поправе Дом Господњи.

Надгледници су прионули на посао а радови су напредовали под њиховим надзором. Обновили су Дом Божији према мерама и учврстили га. И чим су га завршили донели су пред цара и Јодаја преостали новац, па је неко направио посуђе за Господњи Дом: посуђе за служење, за жртвовање, кадионице, прибор од злата и сребра. Приносили су свеспалницу у Дому Господњем стално, кроз све дане Јодајевог живота.

Јодај је остарео и умро наситивши се живота. Имао је стотину тридесет година када је умро. Народ га је сахранио у Давидовом граду међу цареве. Чинио је добро у Израиљу и Богу и његовом Дому.

Након Јодајеве смрти дођу главари Јуде и дубоко се поклоне цару, а цар их је саслушао. Али они напустише Дом Господа, Бога својих отаца. Обожавали су Аштартине ступове и идоле, па је због тог греха дошао гнев на Јуду и Јерусалим. И он је послао пророке међу њих да их врате назад Господу. Али када су сведочили против њих, ови их нису слушали.

Тада се Дух Божији спустио на Захарију, сина свештеника Јодаја, и он стаде пред народ и рече им: „Говори Господ: 'Зашто преступате Господње заповести? Зато нећете напредовати. Зато што сте заборавили Господа и он је заборавио вас.'"

А они су сковали заверу против њега па су га каменовали по царевој заповести у дворишту Дома Господњег. Цар Јоас није запамтио оданост коју му је исказао његов отац Јодај, па је погубио његовог сина, који рече док је умирао: „Нека Господ види и нека он узврати!"

А када се навршила година, арамејска војска је изашла на њега. Напали су Јуду и Јерусалим и побили све народне главаре, а сав свој плен су послали цару у Дамаск. Иако је арамејска војска била људством малобројна, Господ је у њихове руке предао веома велику војску, зато што су ови заборавили Господа, Бога њихових отаца. Тако су извршили суд над Јоасом. Када су отишли од њега оставили су га у тешким болестима. Против њега су се завериле његове личне слуге због крвопролића над сином свештеника Јодаја. Убили су га у постељи. Када је умро сахранили су га у Давидовом граду али не у гробницама царева.

А ово су завереници против њега: Завад, син Симеате Амонке и Јозавад, син Симрите Моавке. О његовим синовима, о многим пророштвима против њега и о обнови Дома Божијег, записано је у списима Књиге о царевима. Уместо њега зацарио се његов син Амасија.

Амасији је било двадесет пет година кад је постао цар, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јоадана из Јерусалима Чинио је што је право у Господњим очима, али не целим срцем. Кад се царство учврстило под његовом влашћу, побио је слуге које су убиле његовог оца цара. Ипак, није погубио синове убица, према ономе што је написано у књизи Мојсијевог Закона, где је Господ заповедио: „Нека се очеви не погубљују због својих синова, и нека се синови не погубљују због својих очева; свако треба да буде погубљен за свој грех.“

Тако је Амасија окупио Јудејце и поставио им по отачким домовима заповеднике над хиљадама и заповеднике над стотинама за читаву Јуду и Венијамин. Када је пребројао људе од двадесет година па навише, израчунао је да их има три стотине хиљада одабраних, оних који иду у рат са копљем и великим штитом. Из Израиља је унајмио стотину хиљада јаких ратника за стотину сребрних таланата.

Али дође му човек Божији и рече: „О, царе! Нека израиљска војска не иде са тобом, јер Господ није са Израиљем, са свим тим потомцима Јефремовим. А ако одеш, ти навали јуначки у бој, а Бог ће те срушити пред непријатељима. Јер у Богу је снага да помогне и да сруши.“

Амасија одговори човеку Божијем: „А шта да радим са стотину таланата које сам платио израиљским четама?“

Човек Божији му рече: „Господ има да ти да много више од тога.“

Амасија је раздвојио чете које су му дошле од Јефрема и послао их у њихово место, али се пламен њиховог беса разјарио на Јудејце. Вратили су се у њихово место у кипећем бесу.

Амасија се охрабрио, повео своје људе и отишао у Слану долину где је побио десет хиљада становника Сира. Јудејци су заробили десет хиљада живих, одвели их на врх литице и оданде их бацили тако да су се сви смрскали.

А војници чета које је Амасија вратио, да не иду са њим у борбу, похараше градове у Јуди од Самарије до Вет-Орона. Побили су три хиљаде и отели много плена.

Када се Амасија вратио након што је поразио Едомце, донео је богове сирског народа. Поставио их је себи за богове, падао ничице пред њима и кадио им. Али плану Господњи гнев на Амасију и он му посла пророка који му рече: „Зашто си тражио богове народа који нису могли сопствени народ да избаве из твоје руке?“

Док је он још говорио, цар му рече: „Јесмо ли ми тебе поставили за царевог саветника? Престани! Зашто да те погубимо?“

Пророк је престао али му је рекао: „Знам да је Господ одлучио да те уништи због овога што си урадио, што ниси послушао мој савет.“

Амасија, цар Јуде, се посаветовао и онда послао поруку Јоасу, сину Јоахазовом, сину Јујевом, цару израиљском: „Изађи ми на мегдан.“

Јоас, цар израиљски, је послао поруку Амасији, цару Јудином, говорећи: „Трн је ливански послао поруку кедру ливанском, говорећи: ’Дај своју ћерку моме сину за жену’, али је дивља звер ливанска изгазила трн. Гле, ти кажеш да си потукао Едом, па си се понео. Уживај у својој слави, али остани кући. Зашто призиваш невољу на своју и Јудину пропаст?“

Али Амасија није слушао јер је од Бога било одређено да их преда непријатељу у руке јер су тражили богове Едома. Тако је Јоас, цар израиљски, пошао у бој. Он и цар Амасија, цар Јудин, су се сукобили код Вет-Семеса, који припада Јуди. Но, Израиљ је поразио Јуду, па су сви побегли својим кућама. Јоас, цар израиљски, је заробио Јудиног цара Амасију, сина Јоаса, сина Јоахазова, код Вет-Семеса. Затим га је довео у Јерусалим и срушио јерусалимски зид од Јефремових врата до Угаоних врата, у дужини од четири стотине лаката. Узео је све злато и сребро и све посуђе које се нашло у Дому Божијем, код Овид-Едома и у царевим ризницама, као и таоце, па се вратио у Самарију.

А Амасија, син Јоасов, цар Јудин, је живео петнаест година након смрти Јоаса, цара израиљског, сина Јоахазовог. Остала Амасијина дела, од првог до последњег, није ли то записано у Књизи дневника царева Јудиних и израиљских? Од када се Амасија одвратио од Господа против њега су сковали заверу у Јерусалиму, те је побегао у Лахис. Но, послали су људе за њим и убили га тамо. Донели су га на коњима и сахранили га са његовим прецима у Јудином граду.

Озија је имао шеснаест година када га је сав Јудин народ зацарио уместо његовог оца Амасије. Он је изградио Елат који је вратио Јуди, након што је цар починуо са својим прецима.

Озији је било шеснаест година кад је постао цар, а владао је педесет две године у Јерусалиму. Мајка му се звала Јехолија из Јерусалима. Чинио је што је праведно у очима Господњим, све како је чинио и његов отац Амасија. Он је тражио Бога у време Захарије

који је разумео Божија виђења. И у време када је тражио Господа, Бог му је дао да напредује.

Отишао је и заратио против Филистејаца. Срушио је зидине Гата, зидине Јавне и зидине Азота, сазидао је градове око Азота и међу Филистејцима. Бог му је помогао против Филистејаца и Арапа који су пребивали у Гурвалу, и против Меуњана. Амонци су Озији плаћали данак, тако да се његово име прочуло до граница Египта. Толико је био осилио.

Озија је сазидао куле у Јерусалиму код Угаоних врата, код врата на долини, на углу зида и учврстио их је. Сазидао је куле у пустињи, ископао много бунара јер су многа стада у низијама и равницама била његова. Имао је ратаре и виноградаре у планинама и воћњацима, јер је волео рад на земљи.

Озија је имао војску за борбу, оне који у четама иду у рат по броју који су пописали писар Јеиел и надгледник Масија, под вођством царевог заповедника Хананије. Укупан број главара отачких домова, храбрих ратника, је био две хиљаде шест стотина. Они су заповедали војном силом од три стотине седам хиљада пет стотина ратника, способних да снажно помогну цару пред непријатељем. Озија је за њих, за читаву војску, спремио штитове, копља, кациге, оклопе, лукове и камење за праћке. У Јерусалиму је направио ратне справе, умотворине изумитеља, да буду на кулама и на угловима, и одапињу стреле и велико камење. Тако се његово име прочуло јер му се предивно помагало све док није ојачао.

И, због све те снаге, срце му се узохолило док није себе упропастио. Радио је неверно против Господа, свог Бога, па је отишао у Господњи Дом и кадио на кадионом жртвенику. За њим је дошао свештеник Азарија заједно са Господњим свештеницима, са осамдесеторицом одважних људи. Супротставили су се цару Озији и рекли му: „Није твоје, Озија, да кадиш Господу, већ на свештеницима, на потомцима Ароновим који су посвећени да каде. Изађи из Светилишта! Неверно си поступио и неће ти бити на част од Господа Бога.“

Озија се разбеснео док је у руци држао кадионицу да кади. И док је беснео на свештенике на челу му је избила губа, ту пред свештеницима у Господњем Дому и пред кадионим жртвеником. Првосвештеник Азарија и сви свештеници га погледају и – гле – на челу му је била губа. И они га журно оданде изведоше, а и сам је пожурио да изађе јер га је Господ ударио.

Озија је био губавац до своје смрти. Живео је у одвојеној кући губаваца, одвојен од Дома Господњег, док је царев син Јотам био над двором и управљао народом и земљом.

Остала Озијина дела, од првог до последњег, записао је пророк Исаија, Амоцов син. Озија се упокојио са својим прецима, па су га сахранили са његовим прецима на пољани царског гробља, јер су рекли: „Био је губавац.“ На његово место се зацарио његов син Јотам.

Јотаму је било двадесет пет година кад је почео да влада, а владао је шеснаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Јеруса, ћерка Садокова. Чинио је што је добро у очима Господњим, све онако како је чинио његов отац Озија. Једино није ушао у Дом Господњи, а народ је још увек био изопачен. Он је изградио Горња врата Дома Господњег и много тога је изградио на зидинама Офила. Изградио је градове у Јудином горју а у шумовитим крајевима је подигао утврђења и куле.

Он је заратио са царем Амонаца и надвладао их је. Амонци су му те године дали стотину таланата сребра, десет хиљада кора пшенице и јечма десет хиљада. То су му Амонци доносили и друге и треће године.

Јотам је ојачао јер је усмерио своје путеве пред Господом, својим Богом.

Остала Јотамова дела, сви његови ратови и његови путеви, записани су у Књизи израиљских и Јудиних царева. Било му је двадесет пет година кад је почео да влада, а владао је шеснаест година у Јерусалиму. Кад се Јотам упокојио са својим прецима, сахранили су га у Давидовом граду. На његово место се зацарио његов син Ахаз.

Ахазу је било двадесет година кад се зацарио. Владао је шеснаест година у Јерусалиму. Није чинио што је право у Господњим очима, као његов праотац Давид. Ишао је путевима израиљских царева и чак је ливене идоле направио за Вале. Кадио је у долини Вен-Еном и спалио своје синове у огњу, по одвратним обичајима народа које је Господ истерао пред Израиљцима. Приносио је жртве на узвишицама и брдима, и под сваким зеленим дрветом.

И предаде га Господ, Бог његов, у руке арамејском цару. Они су га поразили и ухватили његове људе. Велику су групу заробљеника одвели у Дамаск.

Цар је још допао руку израиљском цару који га је страховито разорио. Фекај, Ремалијин син, је у Јуди смакнуо стотину двадесет хиљада одважних људи у једном дану, зато што су заборавили Господа, Бога својих отаца. А Зихрије Јефремовац, храбри јунак,

смакнуо је царевог сина Масију, старешину двора Азрикама и Елкану који је други до цара. Још су Израиљци заробили од својих сународника две стотине хиљада жена, синова и ћерки. Покупили су од њих силан плен и однели га у Самарију.

Тамо је био Господњи пророк по имену Одид. Он је изашао пред војску која је дошла у Самарију и поручио им: „Ево, гнев је Господа, Бога твојих отаца, на Јуди! Он их је дао у ваше руке и ви сте их смакнули у бесу који је досегнуо небеса. И сад намеравате да народ Јуде и Јерусалима потчините као робове и робиње за себе. А зар нисте баш ви згрешили Господу, свом Богу? Зато ме послушајте и вратите заробљенике које сте заробили међу својим сународницима, јер је пламен Господњег гнева над вама.“

Тада су устали људи, старешине Јефремових синова – Азарија, син Јоананов; Варахија, син Месилемотов; Језекија, син Салумов и Амаса, син Адлајев – против оних који су долазили из рата. Рекли су им: „Не смете да доводите заробљенике овамо јер је на нама грех пред Господом. Зар намеравате још и да додате нашим кривицама и нашим гресима? Велики је наш грех и пламен гнева је над Израиљем.“

Тако су војници оставили заробљенике и плен пред главаре и сав збор. Устали су људи који су били поименце задужени, па су прихватили заробљенике. Обукли су све голе, јер су узели од плена и обукли их. Обули су их и нахранили, дали су им да пију, помазали су их. Повели су на магарцима све онемоћале па су их однели у Јерихон, у град палми, код њихове родбине, а онда су се вратили у Самарију.

У то време цар Ахаз је послао позив асирским царевима да му помогну. Јер, Едомци су поново дошли, поразили су Јуду и одвели заробљенике. И Филистејци су провалили у градове равнице и Негев у Јуди. Освојили су Вет-Семес, Ајалон, Гедирот и Сокот са њиховим селима; па Тимну и Гимзон са њиховим селима. Потом су се тамо и настанили. Господ је понизио Јуду због Ахаза, израиљског цара, који је дозволио раскалашност у Јуди и згрешио неверством према Господу. А асирски цар Тиглат-Пилесер је дошао на њега и задавао му невоље уместо да му помогне. Ахаз је опљачкао Дом Господњи, царев двор и куће главара, и то дао асирском цару, али му није било помоћи.

А за време док је био у невољи чинио је још гора зла против Господа. Такав је био цар Ахаз. Жртвовао је боговима Дамаска који су га поразили, и још је рекао: „Арамејским царевима су помогли

њихови богови. И ја ћу им жртвовати па ће и мени да помогну.“ Тако су они постали узрок пада и за њега и за сав Израиљ.

Ахаз је сакупио посуђе Дома Божијег и разбио га. Затворио је врата Дома Господњег и за себе је на сваком углу у Јерусалиму направио жртвенике. Баш у сваком граду Јуде је начинио узвишице да кади другим боговима. Тако је разгневио Господа, Бога својих отаца.

Остала његова дела, од првог до последњег, и сви његови путеви, записани су у Књизи Јудиних и израиљских царева. Кад се Ахаз упокојио са својим прецима, сахранили су га у граду, у Јерусалиму, али га нису положили у гробнице израиљских царева. На његово место се зацарио његов син Језекија.

Језекији је било двадесет пет година кад се зацарио, а владао је двадесет девет година у Јерусалиму. Мајка му се звала Авија, ћерка Захаријина. Чинио је што је право у очима Господњим, сасвим као његов праотац Давид.

Прве године првог месеца своје владавине отворио је и поправио врата Господњег Дома. Довео је свештенике и Левите па их је окупио на источном тргу и рекао им: „Чујте ме, о, Левити! Посветите се сада, посветите Дом Господа, Бога својих отаца, и избаците сву нечистоћу из Светиње. Јер су згрешили наши очеви и учинили зло у очима Господа, нашег Бога. Заборавили су га и окренули своја лица од Господњег Пребивалишта, окренули су му леђа. Још су затворили врата трема, угасили су жишке и нису кадили тамјаном; жртве свеспалнице нису приносили у Светињи Бога Израиљевог. Зато се Господ разгневио на Јуду и Јерусалим и учинио их призором грозоте, пустоши и ругла, као што и видите својим очима. И ево, наши су очеви пали од мача, а наши синови, наше ћерке и наше жене су због тога у ропству. Сада ми је на срцу да склопим савез са Господом, Богом Израиљевим, да би се од нас одвратио пламен његовог гнева. О, синови моји, не будите немарни јер вас је Господ изабрао да стојите пред њим, служите му и будете његове слуге које пале мирисни кад.“

Тада су устали Левити:
Мат, син Амасаја и Јоило, син Азарије
потомци Катови.
Затим Мераријеви потомци:
Кис, син Авдијев и Азарија, син Јелелеилов.
Затим Гирсонови потомци:
Јоах, син Зимин и Еден, син Јоахов.
Затим потомци Елисафанови:

Симрије и Јеиел.
Затим потомци Асафови:
Захарије и Матанија.
Затим потомци Еманови:
Јехило и Семаја,
па потомци Једутунови:
Семаја и Озило.

Они су окупили своју браћу и посветили су се. Онда су, како је цар заповедио на основу Господње речи, отишли да очисте Дом Господњи. Свештеници су ушли у унутрашњост Дома Господњег, да га очисте. Изнели су сву нечистоћу коју су нашли у Дому Господњем у двориште Дома Господњег, а Левити су то преузели и изнели напоље, на поток Кидрон. Првог дана првог месеца су започели са посвећењем а осмог дана у месецу су дошли на Господњи трем да посвећују у Дому Господњем. Радили су то осам дана и завршили шеснаестог дана првог месеца.

Онда су дошли код цара Језекије и рекли му: „Очистили смо сав Дом Господњи, жртвеник за жртве свеспалнице и све његово посуђе, сто за поређане *хлебове* и све његово посуђе. Припремили смо и посветили и све посуђе које је током своје владавине цар Ахаз одбацио у свом неверству. Ено га пред жртвеником Господњим.“

Цар Језекија је рано устао, окупио градске главаре и отишао у Дом Господњи. Тада су довели седам јунаца, седам овнова, седам јагњаца и седам јараца као жртву за грех за царство, за Светилиште и за Јуду. Цар је рекао свештеницима, потомцима Ароновим, да их принесу на Господњи жртвеник. И они су заклали јунце и крвљу пошкропили жртвеник. Онда су заклали овнове и крвљу пошкропили жртвеник. Затим заклаше јагњад и том крвљу пошкропише жртвеник. Тада су довели јарце за жртву за грех пред цара и окупљени збор, и они положише руке на њих. Свештеници су их заклали и принели њихову крв на жртвеник као жртву за грех. Тако су извршили обред откупљења за сав Израиљ, јер је цар рекао да се свеспалнице и жртве за грех приносе за сав Израиљ.

Поставио је Левите у Дом Господњи са цимбалима, са лирама и са харфама по заповести Давида, Гада, царевог видеоца и Натана пророка, јер је то била Господња заповест преко његових пророка. Левити су стајали са Давидовим инструментима и свештеници са трубама.

Језекија је заповедио да се на жртвенику принесе жртва свеспалница, а када су почели да је приносе отпочела је Господња песма на трубама и на инструментима Давида, цара Израиља. Сав

збор се дубоко клањао, певала се песма, а трубачи су трубили све док се жртвовање свеспалнице није завршило.

И чим су завршили са жртвовањем цар је клекнуо, а и сви који су са њим били присутни дубоко се поклонише. Тада је цар Језекија са главарима рекао Левитима да славе Господа речима Давида и Асафа видеоца. И они су славили у радости, погнули су главе и поклонили се.

А Језекија им одговори: „Сада сте се посветили Господу. Приступите и донесите жртве и захвалнице у Дом Господњи.“ Тада је збор донео жртве и захвалнице, а сви који су били вољног срца су донели и свеспалнице.

Број свеспалница које је збор донео износио је: седамдесет јунаца, стотину овнова и две стотине јагњаца. То су све биле свеспалнице за Господа. За свете жртве: шест стотина јунаца и три хиљаде оваца. Али било је мало свештеника и нису стизали да одеру све свеспалнице. У томе су им помогла њихова браћа Левити док се није завршио сав посао и док се свештеници нису посветили. Јер, Левити су били честитог срца и хтели су да се посвете више него свештеници. Било је обиље свеспалница са салом од жртава мира и жртава изливница за свеспалнице.

Тако се установила служба Дома Господњег. И радовао се Језекија и сав народ због онога што је Бог припремио за народ. Јер, све ово се догодило изненада.

Језекија је поручио свем Израиљу и Јуди, а Јефрему и Манасији је послао писма да дођу у Дом Господњи у Јерусалим и славе Пасху Господу, Богу Израиљевом. Цар се посаветовао са својим главарима и са целим збором у Јерусалиму да другог месеца славе Пасху. Наиме, у то време нису могли да је одрже јер се није посветило довољно свештеника, а и народ се није окупио у Јерусалиму. Ова одлука се учинила ваљаном и цару и свем збору. Одлучили су да проглас прође кроз сав Израиљ од Вир-Савеје до Дана – да се дође на прославу Пасхе Господу, Богу Израиљевом, у Јерусалим – јер је велик број није славио онако како је прописано.

Тако су гласници са писмима цара и његових главара отишли по свем Израиљу и Јуди, онако како је цар заповедио. Позивали су:

„О, народе Израиљев, вратите се Господу, Богу Аврахама, Исака и Израиља да би он могао да се врати вама који сте преостали, остатку побеглом из руке царева асирских. Не будите као ваши очеви и ваша браћа која су згрешила Господу, Богу својих отаца, и он од њих учини пустош, што и сами видите. Не будите тврдоглави као ваши очеви. Дајте руку Господу, дођите у његово

Светилиште које је он заувек посветио. Служите Господу, свом Богу, да би се од вас одвратио његов распламсали гнев. Јер, када се вратите Господу, ваша браћа и ваша деца ће пронаћи смиловање пред вашим поробљивачима, па ће се вратити у ову земљу, јер је милосрдан и милостив Господ, ваш Бог. Он неће окренути своје лице од вас ако му се вратите."

И док су гласници ишли од града до града у Јефремовом и Манасијином крају, све до Завулона, људи су им се подсмевали и ругали. Ипак, неки људи из Асира, Манасије и Завулона су се понизили, па су дошли у Јерусалим. Божија је рука била и над Јудом и дала им да једним срцем изврше заповест цара и главара, по речи Господњој.

Тако се у Јерусалиму окупило много народа, баш велико мноштво, да прослави празник Бесквасних хлебова другог месеца. Устали су и склонили све жртвенике који су били у Јерусалиму, а онда су и све кадионе жртвенике побацали у поток Кидрон.

Тако су четрнаестог дана другог месеца заклали Пасху. Свештеници и Левити су се постидели, па су се посветили и донели свеспалнице у Дом Господњи. Заузели су своје место према њиховом пропису, према Закону Мојсија, човека Божијег. Свештеници су пошкропили крвљу из руку Левита. Наиме, у збору је било много оних који се нису посветили, па су Левити клали Пасху за свакога ко није био чист, да би их посветили Господу. Јер већи део народа – многи од Јефрема, Манасије, Исахара и Завулона – се није очистио, а јели су Пасху како није прописано. Али се Језекија помолио над њима и рекао: „Нека добри Господ опрости свакоме чије је срце окренуто да тражи Бога Господа, Бога својих отаца, а није чист по прописима очишћења за Светилиште." Господ је послушао Језекију и излечио народ.

Тако је израиљски народ, који се окупио у Јерусалиму, прослављао празник Бесквасних хлебова седам дана у великој радости. Левити и свештеници су сваки дан уз громке инструменте славили Господа.

Језекија се срдачно обраћао свим Левитима који су били вешти у служби Господњој. Они су јели током седам дана празника, жртвовали жртве мира и исповедали се Господу, Богу њихових отаца.

Тада је сав збор прихватио савет да још седам дана славе, па су с радошћу славили још седам дана. Језекија, цар Јуде, је приложио збору хиљаду јунаца и седам хиљада оваца, а кнезови су приложили збору хиљаду јунаца и десет хиљада оваца. И много свештеника се посветило. Сви окупљени Јудејци су се радовали као и сви све-

штеници и Левити, сав збор који је дошао од Израиља, сви дошљаци који су дошли из израиљске земље и сви који су боравили у Јуди. Било је то велико весеље у Јерусалиму. Наиме, од времена Соломона, Давидовог сина, цара израиљског, није било тако у Јерусалиму. Онда су устали свештеници и Левити па су благословили народ, а Бог је чуо њихов глас и њихове су молитве отишле у Пребивалиште његове светиње на небесима.

Када је све било завршено, сви Израиљци који су били присутни, отишли су у Јудина места. Тамо су развалили стубове, посекли су Аштартине ступове, оборили су узвишице и жртвенике из читаве Јуде, Венијамина, Јефрема и Манасије, док их све нису уништили. Затим су се вратили сви Израиљци, сваки на свој посед и у своје место.

Језекија је поставио свештенике у редове и Левите у њихове редове према њиховој служби – и свештенике и Левите – за жртве свеспалнице, жртве мира, да служе, да славе и хвале на вратима Господњег табора. Цар је приложио од својих добара за жртве свеспалнице које се приносе ујутру и увече, као и за оне које се приносе суботама, младинама и одређеним празницима како је записано у Закону Господњем. Онда је рекао народу, житељима Јерусалима, да дају део свештеницима и Левитима како би се учврстили у Закону Господњем. Када се ова вест разгласила, Израиљци су почели да доносе обиље првина у житу, младом вину, уљу, меду и свим пољским плодовима; и десетак од свега су донели у изобиљу. Израиљци и Јудејци, који су пребивали у градовима Јуде, такође су дали десетак од крда говеда и стада ситне стоке. И десетак од светих ствари које су биле посвећене Господу, њиховом Богу, доносили су га и слагали све гомилу на гомилу. Трећег месеца су почели да доносе на гомиле а у седмом месецу су завршили. Када су Језекија и кнезови дошли и видели гомиле, благословили су Господа и његов народ Израиљ.

Језекија се распитивао о гомилама код свештеника и Левита. И рече му Азарија, Првосвештеник од Садоковог дома: „Од када су почели да доносе прилог за Дом Господњи, јели смо и наситили смо се, јер смо имали и више него што нам је потребно, у изобиљу. Јер је Господ благословио свој народ, па је свега преостало у изобиљу.“

Језекија им је заповедио да припреме ризнице у Дому Господњем и они су их припремили. Верно су унели прилоге, десетке и свете ствари, а све су надгледали старешина Хенанија Левит и његов брат Семај, који му је био заменик. Јехило, Азазија, Нахат, Асаило, Јеримот, Јозавад, Елило, Исмахиа, Махат и Венаја су били

надгледници уз Хенанију и његовог брата Семаја, по заповести цара Језекије и Азарије, старешине Господњег Дома.

А Кореј, син Јемне Левита, чувар источних врата, био је задужен над добровољним прилозима за Бога, за расподелу Господњих прилога и најсветијих ствари. Под његовом управом су били Еден, Минијамин, Исус, Семај, Амарија и Сеханија у свештеничким градовима, да би верно делили својој браћи по редовима, како великима тако и малима.

Поред оних који су били уписани у родослове: мушкарци старији од три године, сви који су били у Господњем Дому по дневном распореду, сваки дан у служби њихових дужности, а према своме реду. У родослов свештеника су ушле отачке куће и Левити старији од двадесет година, према дужностима својих редова. У родослове су уписана сва њихова деца, њихове жене, њихови синови и ћерке целе заједнице, јер су се верно посветили Светињи.

Затим потомци Аронови, свештеници на пољима и пашњацима њихових градова. У сваком граду су били људи који су били поименце задужени за поделу делова сваком мушкарцу међу свештеницима и Левитима из родослова.

Језекија је ово урадио по свој Јуди, а радио је добро, праведно и истинито пред Господом, својим Богом. Успевао је у сваком послу који би отпочињао, у служби Божијег Дома, у Закону и у заповестима, јер је тражио свим срцем свог Бога.

Након ових догађаја и показане верности, дошао је асирски цар Сенахерив и ушао у Јуду. Утаборио се око утврђених градова са намером да их освоји за себе. А када је Језекија видео да је Сенахерив дошао и да се окренуо да нападне Јерусалим, посаветовао се са својим заповедницима и храбрим ратницима да запуше воду са извора који су били изван града, и они су му помогли у томе. Сакупило се много народа и зауставише воду на свим изворима и на потоку који је текао посред земље. Говорили су: „Зашто, када дођу цареви асирски, да пронађу тако много воде?“ Он је ојачао па је обновио градске зидине које су биле проваљене и подигао их све до кула, као и још један зид споља. Учврстио је Милон у Давидовом граду и направио много оружја и штитова.

Поставио је ратне заповеднике над народом, окупио их пред собом на тргу код градских врата. А онда је говорио и соколио их: „Будите јаки и будите храбри! Не плашите се и не клоните срцем због асирског цара и због мноштва које је са њим. Јер је с нама Већи него са њим! Са њим је рука од меса а са нама Господ, наш Бог, да

нам помогне и да ратује наше ратове!“ Тако се народ ослонио на речи Језекије, цара Јудиног.

После овога асирски цар Сенахерив је послао своје слуге у Јерусалим – док је био на Лахису и са њим сва његова царска сила – Језекији, цару Јудином и свим Јудејцима који су били у Јерусалиму. Поручио је:

„Говори Сенахерив, цар асирски:

’У шта се поуздајете и остајете под опсадом у Јерусалиму? Не заводи ли вас Језекија да умрете од глади и жеђи, док говори: „Господ, наш Бог ће нас избавити из руку цара асирског“? Није ли баш он, Језекија, уклонио његове узвишице и жртвенике и рекао Јуди и Јерусалиму: „Пред једним жртвеником ћете се клањати и на њему ћете кадити“?

Зар не знате шта смо урадили ја и моји очеви свим земаљским народима? Да ли су могли богови земаљских народа да избаве њихову земљу из моје руке? Који је међу свим боговима тих земаља, над којима су моји очеви извршили клето уништење, могао да избави тај народ из моје руке? Зар ће он, ваш Бог, моћи да избави вас из моје руке? Зато не дајте да вас заводи Језекија! Не дајте да вас овако наговара! Не верујте му! Ниједан бог било ког народа и било ког царства није избавио своје људе из моје руке и из руке мојих предака. Хоће ли вас уистину ваш Бог избавити из моје руке?’“

Тако су његове слуге говориле и говориле против Господа Бога и његовог слуге Језекије. Написао је писма у којима се ругао Господу, Богу Израиљевом, и рекао против њега: „Као што богови земаљских народа нису избавили њихове народе из моје руке, тако неће избавити ни Језекијин Бог његов народ из моје руке.“ Онда су на јудејском језику викали људима који су били на зидинама Јерусалима, да их уплаше и збуне, како би могли да освоје град. Говорили су против јерусалимског Бога као против богова земаљских народа који су дело људских руку.

Тада се Језекија због свега овог помолио са пророком Исаијом, Амоцовим сином, па су завапили небесима. И Господ је послао анђела и сатро сваког јаког ратника, заповедника и владара у табору асирског цара, а он се са стидом на лицу вратио у своју земљу. Када је дошао у храм свог бога, неки од изданака његових бедара га сасекоше мачем.

Тако је Господ спасао Језекију и становнике Јерусалима од руке Сенахерива, цара асирског, и од руке свих других. Дао им је мир свуда унаоколо. Многи су доносили дарове Господу у Јерусалим

и драгоцености Језекији, Јудином цару. И он се од тада узвисио у очима свих народа.

У дане оне Језекија се разболео на смрт и помолио се Господу, и он му је одговорио и дао му чудесни знак. Али Језекија није узвратио према указаном му добру, јер му се срце узохолило. Зато је гнев био на њему, на Јуди и на Јерусалиму. Али Језекија се понизио због охолости свог срца, и он и Јерусалимљани, па на њих није дошао Господњи гнев за време Језекије.

Језекија је стекао прекомерно богатство и част. Себи је направио ризнице за сребро, злато, драго камење, балзаме, штитове и разне драгоцености; складишта за приносе житарица, младог вина, уља; штале за сву крупну стоку и торове за стада. Себи је направио и градове, имао је стада ситне стоке и много крда, јер му је Бог дао баш велики иметак.

Језекија је тај који је зауставио горњи одлив извора Гион и преусмерио га на запад, доле, ка Давидовом граду. Тако је Језекија имао успех у свим својим подухватима. А када су му због овога дошли вавилонски изасланици, да истраже чудо које се догодило у земљи, Бог га је напустио да би га искушао и открио шта је све у његовом срцу.

Остала Језекијина дела и његова доброчинства, није ли то записано у виђењима пророка Исаије, Амоцовог сина, у Књизи царева Јуде и Израиља? Кад се Језекија упокојио са својим прецима, сахранили су га повише гробова Давидових потомака. Тако су му и у смрти исказали част Јудејци и Јерусалимљани. На његово место се зацарио његов син Манасија.

Манасији је било дванаест година кад се зацарио. Владао је педесет пет година у Јерусалиму. Чинио је што је зло у Господњим очима, следећи одвратна дела народа које је Господ истерао пред Израиљцима Он је поново подигао узвишице које је његов отац Језекија порушио. Подигао је и жртвенике Валима и начинио Аштартине ступове. Клањао се свој војсци небеској и служио им. Саградио је жртвенике у Дому Господњем, за који је Господ рекао: „У Јерусалиму ће бити моје име довека.“ Изградио је жртвенике свој војсци небеској у два предворја Дома Господњег. Своје синове је провео кроз огањ у долини Вен-Еном; врачао је, гатао и чарао, тражио је савет од призивача духова и видовњака. Чинио је много тога што је зло у очима Господњим, гневећи га.

Начинио је и кип и поставио га у Дом Божији, за који је Бог рекао Давиду и његовом сину Соломону: „У овом Дому и у Јерусалиму, који сам изабрао између свих племена Израиљевих, поставићу

своје име довека. Нећу више дати да стопе Израиљаца одлутају из земље коју сам наменио њиховим оцима, само ако буду пазили да врше све што сам им заповедио и сав Закон, прописе и уредбе које сам дао преко Мојсија.“ Манасија је завео Јуду и становнике Јерусалима да чине гора дела од народа које је Господ затро пред Израиљцима.

Господ је проговорио Манасији и његовом народу, али они нису марили. И Господ је довео на њих заповеднике војске која је припадала асирском цару. А они кукама заробе Манасију, свежу га бронзаним оковима и одвуку у Вавилон. А када се нашао у невољи завапио је пред лицем Господа, Бога свог, и веома се понизио пред Богом својих отаца. Молио му се и он га је услишио, чуо је његову молбу и вратио га у Јерусалим, у његово царство. Тако је Манасија увидео да је Господ Бог.

После овога обновио је спољашњи зид Давидовог града западно од Гиона, од долине до Рибљих врата и око Офила. Зид је био висок, а у све утврђене градове у Јуди је поставио војне заповеднике.

Такође је уклонио све туђе богове и онај лик из Дома Господњег, и све жртвенике које је изградио на гори Дома Господњег и у Јерусалиму. Побацао их је изван града. Обновио је Господњи жртвеник и на њему жртвовао жртве мира и захвалнице, па је заповедио Јуди да служи Господу, Богу Израиљевом. Ипак, народ је и даље жртвовао на узвишицама, али једино Господу, свом Богу.

Остала Манасијина дела, његова молитва његовом Богу и речи које су му говорили видеоци у име Господа, Бога Израиљевог, налазе се у Књизи царева израиљских. Његова молитва и то како га је Господ услишио, сви његови греси и његово неверство, места где је подигао узвишице и Аштартине ступове и идоле пре него што се понизио – све је то записано у књигама његових виделаца. Манасија се упокојио са својим прецима а сахранили су га на дворском имању. На његово место се зацарио његов син Амон.

Амону је било двадесет две године кад се зацарио. Владао је две године у Јерусалиму. Чинио је што је зло у очима Господњим као што је чинио његов отац, Манасија. Наиме, Амон је жртвовао и служио свим идолима које је направио његов отац. Није се понизио пред Господом као што се понизио његов отац Манасија, јер је тај исти Амон грешио све више и више.

Амонове слуге су сковале заверу против њега, па су убили цара у његовом двору. Али народ земље је побио све оне који су се уротили против цара Амона. Народ земље је на његово место зацарио његовог сина Јосију.

Јосији је било осам година кад се зацарио. Владао је тридесет једну годину у Јерусалиму. Он је чинио што је право у очима Господњим; следио је путеве свога праоца Давида не скрећући ни десно ни лево.

Осме године своје владавине, док је још био млад, почео је да тражи Бога свога праоца Давида. У дванаестој години је почео да чисти Јуду и Јерусалим од узвишица, Аштартиних ступова, кипова и ливених идола. Народ је пред њим срушио Валове жртвенике, а он је исекао стубове у част сунца који су били поврх ових. Изломио је Аштартине ступове, кипове и ливене идоле. Разбио их је, измрвио и разасуо по гробовима оних који су им жртвовали. Спалио је кости свештеника на њиховим жртвеницима и тако је очистио Јуду и Јерусалим. У градовима Манасије, Јефрема, Симеуна и све до Нефталима, у горју, претражио је њихове куће свуда унаоколо. Онда је срушио жртвенике, а Аштартине ступове и идоле је изломио и измрвио. Порушио је све стубове у част сунца по целој израиљској земљи и онда се вратио у Јерусалим.

Осамнаесте године његове владавине, док је чистио земљу и Дом, цар је послао Сафана, сина Ацалије, Масију, градског главара и дворског саветника Јоаха, сина Јоахазовог да се обнови Дом Господа, његовог Бога.

Они су отишли Првосвештенику Хелкији и предали новац који је дошао у Дом Божији, и који су Левити, вратари сакупили од Манасије и Јефрема, од свог остатка Израиља, од целе Јуде, Венијамина и Јерусалимљана. А они су то дали у руке надгледницима посла у Дому Господњем, а они радницима који су радили у Дому Господњем, да изврше поправке и обнове Дом. Они су то давали тесарима, и градитељима да купују клесани камен и дрва за споне и полагање греда на куће које су урушили Јудини цареви.

Ти људи су радили поштено, а њихови надгледници су били Левити Јат и Авдија, потомци Мерарија; Захарија и Месулам, потомци Ката. Они су их надгледали, а Левити који су умели да свирају инструменте су надгледали носаче, баш сваког радника сваке поједине службе. Неки Левити су били писари, управитељи и вратари.

Када су износили новац, који је био донет у Дом Господњи, Првосвештеник Хелкија је пронашао Књигу Господњег Закона датог преко Мојсија. И рече Хелкија писару Сафану: „Нашао сам Књигу Закона у Дому Господњем.“ Првосвештеник Хелкија је дао књигу Сафану.

А Сафан је књигу однео цару и известио га: „Твоје слуге раде све што им је поверено. Покупили су новац који се нашао у Дому Господњем и предали га надгледницима и радницима“ Затим је писар Сафан рекао цару: „Првосвештеник Хелкија ми је дао књигу.“ А онда је Сафан читао из ње цару.

И чим је цар чуо речи Закона, раздерао је своју одећу. Тада је цар заповедио свештенику Хелкији, Ахикаму, сину Сафановом, Авдону, сину Михином, писару Сафану и Асаји, царевом слузи: „Идите и питајте Господа за мене, за остатак у Израиљу и у Јуди у погледу ове књиге која је пронађена, јер је велики гнев Господњи који се излио на нас, због тога што наши преци нису држали речи Господње, како би вршили све што је написано у овој књизи.“

Хелкија и остали којима је цар заповедио, оду к пророчици Олди, жени Салума, сина Текуја, сина Хасре, чувара одеће. Она је живела у Јерусалиму у другом крају града. Пошто су разговарали с њом о томе, она им је одговорила: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Реците човеку који вас је послао к мени: Говори Господ: ево, довешћу невољу на ово место и на његове становнике, према свим проклетствима књиге коју су прочитали пред Јудиним царем. Пошто су ме оставили и приносе кад другим боговима, гневећи ме свим делима својих руку, мој ће се гнев распалити против овог места и неће се угасити.’ А Јудином цару који вас је послао да питате Господа, овако реците: ’Говори Господ, Бог Израиљев, за речи које си чуо: Пошто ти је срце омекшало, те си се понизио пред Богом кад си чуо његове речи о овом месту и његовим становницима, па си се понизио преда мном, па си раздрао своју одећу и плакао преда мном, зато сам *тӣе* услишио – говори Господ. Стога ћу те придружити твојим прецима, па ћеш на миру бити положен у свој гроб, тако да нећеш видети ништа од невоље коју ћу довести на ово место и на његове становнике.’“

Затим су однели цару поруку.

Цар је послао по све старешине Јуде и Јерусалима, да се саберу. Тада је цар отишао у Дом Господњи са свим Јудејцима и становницима Јерусалима, са свештеницима и Левитима, са свим народом, од великог до малог, и прочитао им све речи Књиге савеза коју су нашли у Дому Господњем. Затим је цар стао на своје место и склопио савез пред Господом, да ће следити Господа и држати његове заповести, његова сведочанства и уредбе, свим срцем и свом душом, и да ће извршавати речи овог савеза, које су записане у овој књизи.

Онда је обавезао свакога ко се затекао у Јерусалиму и у Венијамину, а Јерусалимљани су то учинили због савеза са Богом, Богом својих отаца.

Јосија је уклонио све одвратне ствари из свих крајева који су припадали Израиљцима. Учинио је да свако ко се затекао у Израиљу служи Господу, њиховом Богу. И док је живео, нису одступили од Господа, Бога њихових отаца.

Јосија је у Јерусалиму прославио Пасху Господу. Пасху су заклали четрнаестог дана првог месеца. Поставио је свештенике на њихове дужности и осоколио их за службу Дома Господњег. А Левитима, који су учили сав Израиљ и били посвећени Господу је рекао: „Ставите Ковчег светости у Дом, који је подигао Соломон, син Давидов, цар Израиља. Нека вам више не буде терет на раменима, да служите Господу, свом Богу, и његовом народу Израиљу. Припремите се по својим отачким домовима, према својим редовима и запису Давида, цара израиљског и запису његовог сина Соломона.

Станите у Светињу према редовима отачких домова ваше браће, обичног народа, и према редовима отачких домова за Левите. Закољите Пасху, посветите се и припремите за своју браћу, да радите према Господњој речи даној преко Мојсија."

Јосија је за обичан народ од стада приложио тридесет хиљада јагњаца и јарића, и три хиљаде јунаца из царевог власништва – све за пасхалне приносе свима који су се тамо затекли.

И његови главари су добровољно приложили за народ, за свештенике и за Левите. За свештенике су приложили главари Господњег Дома: Хелкија, Захарија и Јехило. Они су дали за пасхалне приносе две хиљаде шест стотина јагњаца и јарића и три стотине јунаца. Хенанија и његова браћа Семај и Натанаило, затим главари Левита Асавија, Јеиел и Јозавад за Левите, за пасхални принос су приложили пет хиљада јагњаца и јарића и пет стотина јунаца.

Када је служба била припремљена, свештеници су заузели своја места, а и Левити према својим редовима и по царевој заповести. Заклали су пасхалну жртву и свештеници су пошкропили из њихових руку, док су Левити дерали. Затим су одвојили свеспалнице да их дају народу према редовима отачких домова, да их принесу Господу онако како је записано у Мојсијевој књизи. Исто су урадили и са јунцима. Пекли су Пасху на ватри према прописима, а свете жртве су кували у лонцима, котловима и зделама. То су брзо разделили народу. Касније су припремили и за себе и за свештенике, јер су свештеници, Аронови потомци, жртвовали свеспалнице и

сало до ноћи. Тако су Левити припремили за себе и за свештенике, Аронове потомке.

Певачи, Асафови потомци, били су на својим местима, према заповести Давида, Асафа, Емана и царевог видеоца Једутуна. Вратари на свим вратима се нису помицали са својих служби, њима су спремила њихова браћа Левити.

Тако су тог дана припремили све за службу Господњу да се прослави Пасха и жртвују свеспалнице на Господњем жртвенику, по заповести цара Јосије. И прославили су Пасху Израиљци који су се затекли тада, у то време, као и празник Бесквасних хлебова седам дана. Наиме, таква Пасха се није славила у Израиљу од времена пророка Самуила. Нико од царева није прославио такву Пасху какву је прославио Јосија, свештеници, Левити, сви Јудејци, Израиљци који су се тамо затекли и Јерусалимљани. Осамнаесте године цара Јосије славила се ова Пасха.

Након свега овог, када је Јосија све уредио у Дому, дошао је египатски цар Нехаон да ратује код Харкемиса на Еуфрату. Јосија је изашао пред њега. Нехаон му је послао гласнике са поруком: „Шта ја имам с тобом, Јудин царе?! Ја данас не идем на тебе него на дом с којим сам у рату. И Бог ми је рекао да пожурим, а ти се прођи Бога који је са мном, да те не би сатро!“

Али Јосија се није окренуо од њега већ се прерушио како би га напао. Није послушао Нехаонову поруку из Божијих уста него је кренуо у окршај у долину Мегидо.

Али стрелци су погодили цара Јосију, и он рече својим слугама: „Водите ме јер сам тешко рањен!“ Његове слуге су га снеле са кола и ставиле на његова друга кола. Затим су га одвезли у Јерусалим где је и умро. Сахранили су га у гробницама његових предака. Сва Јуда и Јерусалим су жалили за Јосијом.

Јеремија је испевао тужбалицу за Јосијом па сви певачи и певачице жале Јосију до данас својим тужбалицама. Ставили су их у уредбу за Израиљ и записали у Плачу.

Остала Јосијина дела и његова доброчинства – према ономе што је записано у Закону Господњем – његова дела, прва и последња, записана су у Књизи царева израиљских и Јудиних.

А народ земље је узео Јосијиног сина Јоахаза и зацарили су га уместо његовог оца у Јерусалиму.

Јоахазу је било двадесет три године кад се зацарио, а владао је три месеца у Јерусалиму. Свргнуо га је египатски цар у Јерусалиму и земљи наметнуо данак од стотину таланата сребра и једног таланта злата. Египатски цар је поставио Елијакима, његовог брата,

за цара над Јудом и Јерусалимом. Али му је променио име у Јоаким, а Нехаон је његовог брата Јоахаза узео и одвео у Египат.

Јоакиму је било двадесет пет година кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Он је чинио што је зло у очима Господа, свог Бога. Навуходоносор, цар вавилонски, је дошао и свезао га бронзаним оковима и одвео у Вавилон. Навуходоносор је понео део прибора из Господњег Дома у Вавилон и ставио их у свој двор у Вавилону.

Остала Јоакимова дела, одвратне ствари које је починио и оне које су се о њему открите, записано је у Књизи о царевима Израиља и Јуде. На његово место се зацарио његов син Јехонија.

Јехонији је било осамнаест година кад се зацарио, а владао је три месеца и десет дана у Јерусалиму. Чинио је што је зло у очима Господњим А када је прошло годину дана Навуходоносор је послао по њега, па га је довео у Вавилон заједно са драгоценостима из Господњег Дома. На његово место, над Јудом и Јерусалимом, зацарио је Седекију, његовог стрица.

Седекија је имао двадесет једну годину кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Он је чинио што је зло у очима Господа, свог Бога, и није се понизио пред пророком Јеремијом и поруком уста Господњих. Још се и побунио против цара Навуходоносора који га је заклео заветом пред Богом. Укрутио је врат и отврднуо срце да се не врати Господу, Богу Израиља. Чак су и сви главари свештеника и народ све више и више грешили, према одвратним обичајима других народа. Оскрнавили су Дом Господњи који је он посветио у Јерусалиму.

Господ, Бог њихових отаца, им је упорно слао своје гласнике јер је имао самилости према свом народу и свом Пребивалишту. Али они су исмејавали Божије гласнике, презирали су његове речи и ругали се његовим пророцима, све док гнев Господњи није дошао на његов народ и док више није било лека. Тако је он довео на њих халдејског цара који је мачем побио њихове младиће у Дому њиховог Светилишта. Није имао милости ни према младићу, ни према девојци, ни према старцу и немоћноме. Господ их је све дао у цареве руке. А све ствари Дома Божијег, велике и мале, све благо Дома Господњег, царево благо и благо кнезова – све је однео у Вавилон. Спалили су Дом Божији, срушили су јерусалимске зидине, све дворове у њему су попалили и уништили све његове драгоцености.

Остатак који је преживео мач одвео је у изгнанство, у Вавилон, и они су њему и његовим синовима постали робови све до персијског царства. А све то да се испуни Господња реч казана преко Јеремије –

док земља није намирила све њене суботе, јер је почивала све дане њене опустошености док се није испунило седамдесет година.

Прве године Кира, цара Персије, да би се испунила реч Господња казана преко Јеремије, Господ је подигао дух Кира, цара Персије. Тако је он дао да целим његовим царством прође проглас, и још га је објавио написмено.

„Овако каже Кир, цар Персије:

’Сва земаљска царства ми је дао Господ Бог небески. Он ми је и заповедио да му изградим Дом у Јерусалиму, у Јуди. Ко год је међу вама од свег његовог народа, нека је са њим Господ, Бог његов, и нека иде горе.’“

Јездрина

Књиīа Јездрина

Прве године Кира, цара Персије, да би се испунила реч Господња казана преко Јеремије, Господ је подигао дух Кира, цара Персије. Тако је он дао да целим његовим царством прође проглас, и још га је објавио написмено.

„Овако каже Кир, цар Персије:

’Сва земаљска царства ми је дао Господ, Бог небески. Он ми је и заповедио да му изградим Дом у Јерусалиму, у Јуди. Ко год је међу вама од свег његовог народа, нека је са њим Бог његов и нека иде горе у Јерусалим, у Јуду. Нека гради Дом Господа, Бога Израиљевог – он је Бог – који је у Јерусалиму. Нека сваког ко остаје у местима свог боравка, потпомогне народ тог места сребром, златом, добрима и стоком. А нека и поред тога добровољно приложи за Дом Божији у Јерусалиму.’“

Тада су устали главари очинских домова Јуде и Венијамина, свештеници и Левити са свима којима је Бог подигао дух, да иду и граде Дом Господњи у Јерусалиму. Сви који су били око њих су им помогли посудама од сребра и злата, добрима, стоком и драгоценостима, осим онога што су добровољно приложили.

Цар Кир је изнео посуђе Господњег Дома које је Навуходоносор однео из Јерусалима и ставио у храм својих богова. Персијски цар Кир их је изнео преко благајника Митридата, а он је све пребројао и дао Сасавасару, Јудином кнезу.

Набројали су:
тридесет златних посуда,
хиљаду сребрних посуда,
двадесет девет ножева,
тридесет златних здела,
четири стотине десет другачијих сребрних здела
и хиљаду других предмета.

Укупан број златних и сребрних посуда је био пет хиљада четири стотине.

Сасавасар их је понео са изгнаницима које је повео из Вавилона у Јерусалим.

Ово су имена људи оне области који су дошли из ропства у које су изгнани, они које је Навуходоносор, цар Вавилона, одвео у изгнанство, а сада су се вратили у Јерусалим и Јуду, сваки у своје место; они који су дошли са Зоровавељом и са

Исусом, Немијом, Сорајом, Релајом, Мардохејем,
Вилсаном, Миспаром, Вигвајом, Реумом и Ваном.
Ово је попис људи из Израиља:
Фаросових потомака: две хиљаде стотину седамдесет два;
Сефатијевих потомака: три стотине седамдесет два;
Арахових потомака: седам стотина седамдесет пет;
Фат-Моавових потомака, синова Исусових и Јоавових: две хиљаде осам стотина дванаест;
Еламових потомака: хиљаду две стотине педесет четири;
Затујевих потомака: девет стотина четрдесет пет;
Захајевих потомака: седам стотина шездесет;
Ванијевих потомака: шест стотина четрдесет два;
Вивајевих потомака: шест стотина двадесет три;
Азгадових потомака: хиљаду две стотине двадесет два;
Адоникамових потомака: шест стотина шездесет шест.
Вигвајевих потомака: две хиљаде педесет шест;
Адинових потомака: четири стотине педесет четири;
Атирових потомака: од Језекије деведесет осам;
Висајевих потомака: три стотине двадесет три;
Јориних потомака: стотину дванаест;
Асумових потомака: две стотине двадесет три;
Гиварових потомака: деведесет пет;
Витлејемових потомака: стотину двадесет три;
Људи из Нетофата: педесет шест;
Људи из Анатота: стотину двадесет осам;
Азмаветових потомака: четрдесет два;
Киријат-Јаримових, Кефириних, Виротових потомака: седам стотина четрдесет три;
Раминих и Гавајиних потомака: шест стотина двадесет један;
Људи из Михмаса: стотину двадесет два;
Људи из Ветиља и Гаја: две стотине двадесет три;
Нававских потомака: педесет два;
Магвисових потомака: стотину педесет шест;
Елама другог потомака: хиљаду две стотине педесет четири;
Харимових потомака: три стотине двадесет.
Лодових, Адидових, Онанових потомака: седам стотина двадесет пет;
Људи из Јерихона: три стотине четрдесет пет.
Људи из Сенаје: три хиљаде шест стотина тридесет.
Свештеници:
Једајиних потомака из Исусовог дома: деветсто седамдесет три;
Имирових потомака: хиљаду педесет два;
Пасхорових потомака: хиљаду две стотине четрдесет седам;

Харимових потомака: хиљаду седамнаест.

Левити:

Исусових и Кадмилових потомака, међу синовима Одавијених, седамдесет четири.

Певачи:

Асафових потомака стотину двадесет осам.

Вратари: Салумових потомака, Атирових потомака, Талмонових потомака, Акувових потомака, Атитиних потомака и Совајевих потомака укупно стотину тридесет девет.

Храмске слуге:

Сишови потомци, Асуфови потомци, Таваотови потомци;
Киросови потомци, Сијини потомци, Фадонови потомци;
Леванови потомци, Агавини потомци, Акувови потомци;
Агавови потомци, Салмејеви потомци, Ананови потомци;
Гидилови потомци, Гарови потомци, Реајини потомци;
Ресини потомци, Некодини потомци, Газамови потомци;
Узини потомци, Фесејеви потомци, Висајеви потомци;
Асенинови потомци, Меунимови потомци, Нефусимови потомци;
Ваквукови потомци, Акуфови потомци, Арурови потомци;
Васлитови потомци, Меидинихови потомци, Арсинихови потомци;
Варкосови потомци, Сисерини потомци, Тамини потомци;
Несијини потомци, Атифини потомци.

Потомци Соломонових слугу:

Сотајеви потомци, Соферетови потомци, Ферудини потомци;
Јалини потомци, Дарконови потомци, Гидилови потомци;
Сефатијини потомци, Атилови потомци, потомци Фохерета од Севојима, Амијеви потомци;

храмских слуга и Соломонових слуга укупно три стотине деведесет два.

Ово су они који су дошли из Тел-Мелеха, Тел-Арисе, Херува, Адона и Имира, а нису могли да потврде из којег очинског дома су и они и њихови потомци, и да ли су Израиљци:

Далајини потомци, Товијини потомци, Некодини потомци, њих шест стотина педесет два.

Потомци свештеника:

Авајини потомци, Акосови потомци, потомци Варзелаја који се оженио једном од ћерки Варзелаја Галађанина и назвао се њиховим именом;

они су тражили своје родословне записе, али нису могли да се пронађу. Зато су као нечисти били од-

страњени из свештенства. Тирсата им је рекао да не једу од Светиње над светињама док не служи свештеник са Уримом и Тумимом.

Цела заједница је укупно бројила четрдесет две хиљаде три стотине шездесет, не рачунајући слуге и слушкиње, њих седам хиљада три стотине тридесет седам, и с њима две стотине певача и певачица. Имали су седам стотина тридесет шест коња, две стотине четрдесет пет мазги; четири стотине тридесет пет камила, шест хиљада седам стотина двадесет магараца.

Неки су главари отачких домова, дошавши до Дома Господњег у Јерусалиму, давали драговољно да се Дом Божији подигне на свом месту. Према својим могућностима су дали у ризницу за послове: шездесет једну хиљаду златних драхми, пет хиљада сребрних мина и стотину одора за свештенике.

Тако су се настанили свештеници и Левити, неки од народа, певачи, вратари и храмске слуге у својим градовима, и сав Израиљ у својим градовима.

Када је стигао седми месец, а Израиљци су већ били по градовима, народ се једнодушно окупио у Јерусалиму. Тада је устао Исус, син Јоседеков, његова браћа свештеници и Зоровавељ, син Салатилов и његова браћа. Они су обновили жртвеник Бога Израиљевог да жртвују на њему свеспалнице, према ономе што је записано у Закону Мојсија, човека Божијег. Жртвеник су поставили на његово место, иако су били ужаснути од људи оних земаља. Тако су принели на њему жртву свеспалницу Господу, свеспалнице јутарње и вечерње. Прославили су и празник Сеница, онако како је прописано. Жртвовали су сваки дан одређени број свеспалница, како је прописано за који дан. Потом су приносили сталну свеспалницу за младине и за све Господње посвећене празнике, како је прописано, и за све који су добровољно жртвовали Господу. Од првог дана седмог месеца почели су да жртвују свеспалнице Господу, али Дом Господњи још није био утемељен.

Народ је дао новац зидарима и тесарима, а храну, пиће и уље Сидонцима и Тирцима да донесу кедровину са Ливана до мора у Јопи, према одобрењу које је за њих дао персијски цар Кир.

Друге године њиховог доласка к Дому Божијем у Јерусалиму, другог месеца, Салатилов син Зоровавељ, Јоседеков син Исус и остатак њихове браће свештеника и Левита, и сви они који су дошли из изгнанства у Јерусалим, почели су да за надгледнике радова на

Дому Господњем постављају Левите од двадесет година и старије. Постављен је Исус са својим синовима и својом браћом, Кадмило са својим синовима и са синовима Јуде, да једнодушно раде као надгледници радника послова над Домом Божијим, као и Инададови синови са својим синовима и њиховом браћом Левитима.

Када су зидари положили темеље Дома Господњег, поставили су свештенике обучене у њихове одоре, са трубачима и са Левитима, Асафовим синовима, да цимбалима славе Господа како је одредио Давид, цар Израиља. Певали су славећи и захваљујући Господу:

„јер је добар; јер је милост његова довека према Израиљу!“

Сав народ је клицао у великој радости, славећи Господа што је основан Дом Господњи. Многи су свештеници, Левити, главари отачких домова и старци, који су видели први Дом, јако плакали када се овај Дом оснивао ту пред њима. А многи су клицали радосно и са усхићењем су подвикивали. Народ није могао да разазна звук повика среће од звука плача народа. Јер је народ јако клицао и тај се звук надалеко простирао.

Али непријатељи Јуде и Венијамина су чули да је народ из изгнанства почео да зида Дом за Господа, Бога Израиљевог, па су приступили Зоровавељу и главарима отачких домова. Рекли су им: „Дајте нам да и ми зидамо са вама! Јер и ми, попут вас, тражимо вашег Бога и жртвујемо му још од времена асирског цара Есарадона који нас је овде довео.“

Али Зоровавељ, Исус и остали главари отачких домова Израиља су им одговорили: „Није ваше да са нама зидате Дом за нашег Бога. Ми ћемо сами зидати за Господа, Бога Израиљевог, како нам је заповедио цар Кир, цар Персије.“

Тако је народ земље почео да обесхрабрује подухвате Јевреја и застрашује их да зидају. Унајмљивали су саветнике против њих да би их осујетили у намери за све време персијског цара Кира до владавине персијског цара Дарија.

За време владавине Артаксеркса, на почетку његовог царевања, написали су тужбу против становника Јуде и Јерусалима.

И за време Артаксеркса су писали Вислам, Митридат, Тавеило и остали њихови другови Артаксерксу, цару Персије. Писано је арамејским писмом и језиком.

Реум, главни управитељ, и писар Симсај су написали следеће писмо против Јерусалима цару Артаксерксу:

Од Реума, главног управитеља, Симсаја писара и осталих њихових другова: судија и намесника, оних из Ореха, Вавилонаца,

житеља Сусана (то јест Еламаца); осталих народа које је повео у изгнанство Асенафар, велики и славни, и настанио их у градове Самарије и осталих с подручја преко реке.

Ево, ово је препис писма који су послали цару Артаксерксу:

Твоје слуге, људи с подручја преко реке.

Ево, дакле, нека зна цар да Јевреји који су дошли к нама, с твоје стране, дођоше у Јерусалим да зидају град побуне и зла, да обнављају зидине, да су оне завршене и да су темељи обновљени. Нека зна цар да, ако се овај град сазида и зидине заврше, они неће више давати данак, порез и царину, па ће цареве ризнице бити оштећене. А пошто смо одани двору, не доликује да гледамо ово бешчашће према цару. Зато ти о томе јављамо и шаљемо царе. Нека се истражи у дневницима твојих предака и пронађи ћеш у истим, и знаћеш да је овај град, град бунтовнички, на штету царевима и покрајинама, да је у њему одувек дизана побуна. Због тога је овај град и био разорен. Зато обавештавамо цара да, ако се овај град сазида и зидине заврше, ти више нећеш имати имања на подручју преко реке.

Цар је послао одговор Реуму, главном управитељу, и писару Симсају и осталим њиховим друговима, који су пребивали у Самарији, и осталим с подручја преко реке:

Мир!

Ево, писмо које сте нам послали је јасно и гласно прочитано преда мном. Издао сам заповест да се све истражи и открили су да се овај град одувек дизао против царева, да се у њему збивао устанак и побуна. Силни цареви су владали Јерусалимом и имали власт над свим подручјем преко реке, па су им плаћали данак, порез и царину. Сада издајте заповест да ти људи обуставе изградњу тог града док ја не заповедим. Пазите да у овоме не будете немарни! Јер, зашто би царско добро било све више на штети и губитку?

Препис овог писма цара Артаксеркса је наглас прочитан пред Реумом, Симсајем писарем и њиховим друговима. Они пожуре у Јерусалим ка Јеврејима, па их зауставе оружјем и силом.

Тада су обустављени радови на Божијем Дому у Јерусалиму, а обустава је потрајала до друге године владавине персијског цара Дарија.

Тада су пророковали пророци Агеј и Захарија, Идов син. Они су пророковали Јеврејима у Јуди и Јерусалиму у име Бога Израиљевог који је владао над њима. На то су устали Салатилов син Зоровавељ

и Јоседеков син Исус. Почели су да зидају Дом Божији у Јерусалиму, а пророци су били са њима и помагали им.

И баш тада им је дошао Татнај, управитељ подручја преко реке, затим Сетар-Воснај и њихови другови. Питали су их: „Ко вам је заповедио да зидате тај Дом и да завршите ту грађевину?“ Питали су их: „Како се зову људи који зидају ову грађевину?“ Али око њиховог Бога је било над јудејским старешинама. Нису им обуставили радове, па је послат извештај Дарију, а он се писмом изјаснио о томе.

Ово је препис писма који је цару Дарију послао Татнај, управитељ подручја преко реке, затим Сетар-Воснај и њихови другови, старешине које су на подручју преко реке. Послали су му писмо у коме је о свему овоме писало:

Дарију, цару, нека је мир у свему!

Нека зна цар да смо отишли у покрајину Јуду, до Дома великог Бога који се зида од клесаног камена, а греде се постављају у зидове. Тај се посао изводи марљиво и напредује у њиховим рукама.

На то смо упитали ондашње старешине и рекли им: „Ко вам је издао заповест да градите овај Дом и завршавате ову грађевину?“ Питали смо их и за имена, да те обавестимо, да бисмо записали имена људи који су им главари.

А они су нам овако одговорили:

„Ми смо слуге Бога небеса и земље. Зидамо Дом који је био подигнут од давнина, а подигао га је и завршио велики цар Израиља. Али, наши су очеви разгневили Бога небеског, па их је он предао у руке Халдејцу, вавилонском цару Навуходоносору. Он је разорио овај Дом, а народ изгнао у Вавилон.

Али прве године Кира, цара вавилонског, цар Кир је издао проглас да се изгради овај Божији Дом. И златно и сребрно посуђе Божијег Дома, које је Навуходоносор понео из Дома у Јерусалиму и однео у храм у Вавилону, изнео је цар Кир из вавилонског храма и предао га човеку званом Сасавасар, кога је именовао за управитеља. Још му је рекао: ’Узми ово посуђе, иди и стави га у Дом, у Јерусалим, па сазидај Дом Божији на његовом месту.’

А када је тај Сасавасар дошао, положио је темеље Божијег Дома у Јерусалиму, који се од тада до сада зида, и још није завршен.“

Сада, ако је цару по вољи, нека се провери у царевој ризници у Вавилону. Ако постоји проглас цара Кира да се сазида овај Божији Дом у Јерусалиму, нека нам цар јави своју вољу о томе.

Цар Дарије је тада издао заповест да се испита у архиви ризнице, где се остављало благо у Вавилону. Пронашли су у Ахмети, у тврђави области Мидија један запис у коме је записана ова одлука:

Прве године цара Кира, издао је проглас цар Кир за Дом Божији у Јерусалиму:

Нека се изгради Дом као место за жртвовање жртава. Нека му се положе темељи, шездесет лаката у висину и исто толико у ширину; три реда клесаног камења и један ред греда, а нека се за трошкове узме из царевог двора. Такође, златно и сребрно посуђе Божијег Дома, које је Навуходоносор понео из Дома у Јерусалиму и донео га у Вавилон, нека се и оно врати. Пошаљите га у Јерусалим и положите на његово место у Божијем Дому.

Сада, Татнају, управитељу подручја преко реке, Сетар-Воснају и ви, њихови другови, старешине које сте на подручју преко реке – даље одатле! Оставите радове на том Божијем Дому јудејском управитељу и јудејским старешинама. Нека они изграде Божији Дом на његовом месту.

Заповедам вам шта ћете да радите за јудејске старешине да би изградили тај Божији Дом:

Нека се приложи од царског имања, од подручја преко реке. Нека се одмах даје за трошкове тим људима да не обуставе радове. Нека им се да од потребних ствари за свеспалнице Богу небеском – јунци, овнови, јагањци, жито, со, вино и уље – према речи свештеника који су у Јерусалиму, сваки дан и без занемаривања, како би могли да жртвују жртве угодног мириса Богу небеском и моле се за живот цара и његових синова.

Ја, дакле, издајем и ову заповест: сваком човеку који прекрши овај проглас нека се извуче греда из куће, па нека се усправи, а он да се на њој смакне. Нека му се кућа претвори у ђубриште. И Бог који је учинио да његово име пребива онде, нека сруши сваког цара и народ који пружи руку да прекрши овај проглас и разори Дом Божији у Јерусалиму.

Ја, Дарије, издао сам овај проглас и нека се журно изврши!

Тада су Татнај, управитељ подручја преко реке, Сетар-Воснај и њихови другови журно урадили онако како им је поручио цар Дарије. Јудејске старешине су зидале и напредовале према пророштву пророка Агеја и Захарија, Идовог сина. Градили су и завршили према заповести Бога Израиљевог и према прогласу Кира, Дарија и Артаксеркса, цара Персије. Дом је завршен до трећег дана месеца адара, шесте године владавине цара Дарија.

Тада су израиљски народ, свештеници, Левити и остатак народа из изгнанства с радошћу извршили посвећење Божијег Дома. За посвећење Божијег Дома су принели стотину јунаца, две стотине овнова, четири стотине јагњаца и дванаест јараца за жртву за грех, за сав Израиљ, према броју израиљских племена. Поставили су свештенике по њиховим редовима и Левите према њиховим редовима, да служе Богу који је у Јерусалиму, према пропису Мојсијеве књиге.

Изгнани народ је прославио Пасху четрнаестог дана првог месеца. Свештеници и Левити су се очистили до једнога. Сви су били чисти када су заклали Пасху за сав изгнани народ, за њихову браћу свештенике и за себе. Онда је јео народ израиљски, повратници из изгнанства, и свако ко им је пришао и ко се одвојио од нечистоће народа земаљских, тражио је Господа, Бога Израиљевог. Славили су радосно празник Бесквасних хлебова седам дана јер их је Господ обрадовао. Променио је срце асирског цара према њима, јер им је ојачао руке у изградњи Дома Бога, Бога Израиљевог.

Након ових догађаја, за владавине персијског цара Артаксеркса, Јездра, син Сораје, сина Азарије, сина Хелкије; сина Салума, сина Садока, сина Ахитува; сина Амарије, сина Азарије, сина Мерајота; сина Зераје, сина Озије, сина Вукија; сина Ависуја, сина Финеса, сина Елеазара, сина Арона Првосвештеника; тај Јездра је дошао из Вавилона. Био је зналац Светог писма, вешт у Мојсијевом Закону који је дао Господ, Бог Израиљев. Рука Господа, његовог Бога, је била над њим, па му је цар дао све што је тражио. Седме године цара Артаксеркса у Јерусалим су дошли неки од израиљског народа, неки свештеници, Левити, певачи, вратари и храмске слуге.

А он је дошао у Јерусалим у петом месецу седме цареве године. Првог дана првог месеца је пошао из Вавилона, а првог дана петог месеца је дошао у Јерусалим, јер је над њим била добра рука његовог Бога. Јер Јездра је чврсто срцем одлучио да истражује Господњи Закон, да га извршава и да поучава у Израиљу прописе и право.

Ово је препис писма које је цар Артаксеркс дао Јездри, свештенику и зналцу Светог писма, познаваоцу речи Господњих, заповести и уредаба даних Израиљу.

Артаксеркс, цар царева.

Јездри, свештенику и зналцу књиге Закона Бога небеског.

Ево, дакле,

издао сам проглас да свако ко је у мом царству од Израиља, његових свештеника и Левита, а својевољно жели да иде са тобом у Јерусалим, нека иде. Због тога си послан од цара и

седморице његових саветника да се распиташ о Јуди и Јерусалиму по Божијем Закону који ти је у руци; и да понесеш сребро и злато које су цар и његови саветници својевољно приложили Богу Израиљевом, који пребива у Јерусалиму. Такође и сребро и злато које ћеш прикупити у свој области вавилонској, са свим добровољним прилозима што их радо дају народ и свештеници за Дом њиховог Бога у Јерусалиму. Зато одмах тим новцем купи јунце, овнове, јагањце, њихове житне жртве и њихове жртве изливнице. Њих ћеш принети на жртвенику Дома свога Бога у Јерусалиму.

А са преосталим сребром и златом, шта год сматрате да је добро, урадите ти и твоја браћа по вољи вашег Бога. Посуђе које ти је дано за службу Дома вашег Бога положи Богу Јерусалима. А остале потребе Божијег Дома, које су твоја обавеза да их подмириш, подмири из царске ризнице.

Ја, цар Артаксеркс, заповедам свима који су над ризницама подручја преко реке, да се све што вам затражи Јездра, свештеник и зналац књиге Закона Бога небеског, одмах учини: до стотину таланата сребра, стотину кора жита, стотину ват вина, стотину вата уља и соли без мерења. Све ово је заповест Бога небеског и нека се изврши тачно, за Дом Бога небеског. Јер, зашто да буде гнев на царству цара и његових синова? Знајте и то да се никоме од свештеника, Левита, певача, вратара, храмских слуга и слуга овог Дома Божијег не намећу данак, порез и царина.

А ти, Јездра, према мудрости свог Бога која ти је дана, постави зналце Закона и судије, како би могли да суде свем народу који је на подручју преко реке: онима који знају законе твог Бога. А оне који их не знају, ти их поучи. А они који не буду радили по Закону твог Бога и по царском прогласу, нека се над њима одмах изврши казна: било смрћу или прогоном, било глобом или затвором.

Нека је благословен Господ, Бог наших отаца, који је овако нешто ставио у царево срце да украси Дом Божији у Јерусалиму! И мени се смиловао пред царем, његовим саветницима и моћним царевим дворанима. Али ја сам се охрабрио, јер је рука Господња била нада мном, па сам окупио израиљске главаре да иду горе са мном.

Ово су главари отачких домова уписани у свој родослов, који су дошли са мном из Вавилона за време владавине цара Артаксеркса:

Од Финесових потомака:

Гирсам;
од Итамарових потомака:
Данило;
од Давидових потомака:
Хатуш; од Сеханијевих потомака, који је Фаросов потомак,
Захарија и са њим стотину педесет мушкараца уписаних у родослов;
од Фат-Моавових потомака:
Елиоинај, син Зерајин и са њим две стотине мушкараца;
од Сеханијевих потомака:
син Јазилов и са њим три стотине мушкараца;
од Адинових потомака:
Евед, син Јонатанов и са њим педесет мушкараца;
од Еламових потомака:
Исаија, син Аталијин и са њим седамдесет мушкараца;
од Сефатијиних потомака:
Зевадија, син Михаилов и са њим осамдесет мушкараца;
од Јоавових потомака:
Овадија, син Јехилов и са њим две стотине осамнаест мушкараца;
од Селомитових потомака:
син Јосифијин и са њим стотину шездесет мушкараца;
од Вивајевих потомака:
Захарија, син Вивајев и са њим двадесет осам мушкараца;
од Азгадових потомака:
Јоанан, син Акатанов и са њим стотину десет мушкараца;
од последњих Адоникамових потомака поименце су
Елифелет, Јеиел и Семаја и са њима шездесет мушкараца;
од Вигвајевих потомака:
Гутај и Захур и са њима седамдесет мушкараца.

Окупио сам их крај реке која тече у Аву где смо се утаборили на три дана. Али, запазио сам да међу народом и свештеницима нема ниједног Левијевог потомка. Зато сам послао по главаре Елиезера, Арила, Семају, Елнатана, Јарива, Елнатана, Натана, Захарију и Месулама, и по учитеље Јојарива и Елнатана. Послао сам их и заповедио им за Ида, главара места Касифија, шта да кажу Иду и његовој браћи, храмским чуварима у месту Касифија: да нам доведу слуге за Дом нашег Бога. И они су нам довели – јер је добра рука нашег Бога била над нама – разборитог човека, сина Левија и сина Израиља, једног од потомака Молије и Серевију са његовим синовима и његовом браћом. Укупно осамнаест људи; Асавију и са њим Мераријевог потомка Исаију, његову браћу и његове синове. Укупно двадесет људи; неке од храмских слугу, које је поставио

Давид са главарима за помоћ Левитима, њих две стотине двадесет. Сви су били поименце назначени.

И тамо, на реци Ави, сам прогласио пост, да бисмо се понизили пред нашим Богом и тражили од њега срећан пут за нас, нашу децу и сву нашу имовину. Била ме је срамота да од цара тражим војску и коњанике да нам помогну пред непријатељима на путу. Јер, рекли смо цару: „Рука нашег Бога је благонаклона свима који га траже, а његова сила и његов гнев су над свима који га остављају.“ Тако смо постили и тражили све то од нашег Бога, а он нас је услишио.

Одвојио сам дванаест свештеничких главара: Серевију, Асавију и десеторицу њихове браће. Измерио сам им сребро, злато и посуђе као прилог за Дом нашег Бога што су приложили цар, његови саветници, његови дворани и сав Израиљ који је био тамо. На руке сам им измерио шест стотина педесет таланата сребра, стотину таланата сребрних посуда и стотину таланата злата; двадесет златних здела вредних хиљаду дарика и две добро углачане бронзане посуде вредне као злато.

Рекао сам им: „Ви сте свети Господу и посуде су свете, а сребро и злато су добровољни прилози Господу, Богу ваших отаца. Пазите их и чувајте док их не измерите пред главарима свештеника, Левитима и израиљским кнезовима у Јерусалиму, у одајама Дома Господњег.“ Тако су свештеници и Левити примили измерено сребро, злато и посуђе да их однесу у Јерусалим, у Дом нашег Бога.

Дванаестог дана првог месеца са реке Аве кренули смо за Јерусалим. Над нама је била рука нашег Бога и спасавала нас од руку наших непријатеља и од заседа на путу. И дошли смо у Јерусалим и остали тамо три дана.

Четвртог дана измерено је сребро, злато и посуђе у Дому нашег Бога на руке свештенику Меримоту, Уријином сину, с којим су били Левити Елеазар, Финесов син; Јозавад, Исусов син и Ноадија, Винујев син А када је све било избројано и измерено, тада је и забележена сва тежина.

Онда су они који су дошли из изгнанства, прогнани народ, принели свеспалнице Богу Израиља: дванаест јунаца за сав Израиљ, деведесет шест овнова, седамдесет седам јагњаца, дванаест јараца за жртву за грех – све то као свеспалницу Господу. И цареве заповести су предали царевим заповедницима и управитељима подручја преко реке, а они су се заузели и за народ и за Дом Божији.

Када се све ово завршило, приступили су ми главари и рекли: „Израиљски народ, свештеници и Левити се нису одвојили од народа земаљских и њихових одвратности, од Хананаца, Хетита,

Фережана, Јевусеја, Амонаца, Моаваца, Египћана и Аморејаца. Узели су неке од њихових ћерки за себе и своје синове, па су помешали свети род са народима земаљским. У овом неверству су предњачили главари и достојанственици.“

А ја, чим сам чуо за ову ствар, раздерао сам своју одећу и плашт, чупао косу са главе и браде, па сам сео као скамењен. Око мене су се окупили сви који су се бојали од речи Бога Израиља, због неверства повратника из изгнанства, а ја сам седео као скамењен све до вечерње жртве.

А током вечерње жртве сам устао из своје пониженост, па сам раздеране одеће и плашта, пао на колена и раширио руке Господу, мом Богу. Рекао сам:

„О, мој Боже! Срамота ме је и постиђен сам да бих подигао, о, мој Боже, своје лице к теби, јер су наше кривице нарасле преко главе и грех је наш велик до небеса. Још од времена наших очева у греху смо великом све до ових дана. Због наших кривица смо били дани ми, наши цареви и наши свештеници у руке царева земаљских – под мач, у изгнанство, за отимачину и срамоту све до данас.

А сада, на трен нам је дошла милост од Господа, Бога нашег: да нам остави остатак; да нам да упориште у месту своје светости; да нам просветли очи наше Бог наш, и да нам да мало живнемо у свом робовању. Јер, ми смо робље, али у нашем робовању наш нас Бог није напустио: смиловао нам се пред царевима Персије да оживимо, да се подигне Дом нашег Бога и поправе његове рушевине, да нам да зид у Јуди и у Јерусалиму.

И шта сад да кажемо, о, Боже наш, после овог?! Јер, напустили смо твоје заповести које си нам заповедио преко својих слугу, пророка: ’Земља у коју идете да је запоседнете је нечиста земља због нечистоће земаљских народа. Напунили су је својим одвратностима и нечистоћама с краја на крај. Зато не удајите своје ћерке за њихове синове нити узимајте њихове ћерке за своје синове. Не тражите трајни мир и корист са њима, да бисте остали јаки, да бисте јели добра земље и оставили је у наследство својим синовима довека.’

И после свега тога што је дошло на нас, због наших злодела и наших великих греха, ипак си нас, Боже наш, поштедео више него што су наше кривице заслужиле, и дао нам остатак као што је овај. Зар да узвратимо кршењем твојих заповести и ороћавамо се са народима оваквих одвратности? Зар се не би разгневио на нас и докрајчио нас тако да више не буде ни

остатка ни преживелих? О, Господе, Боже Израиљев, ти си праведан јер смо преостали као остатак, као што је данас. Ево нас пред тобом у нашим гресима и због тога не можемо да стојимо пред тобом.“

И док се Јездра молио и док је плачући признавао грехе падајући ничице пред Домом Божијим, око њега се окупило велико мноштво Израиљаца – мушкараца, жена и деце. Народ је горко плакао. Тада се огласио Сеханије, син Јехилов, један од Еламових потомака. Рекао је Јездри: „Неверно смо чинили према нашем Богу и оженили се туђинкама из народа земаљских. Али сада има наде за Израиљ у овоме. Зато, хајде да склопимо савез са нашим Богом, да отпустимо све жене и оне које су рођени од њих. Нека се то уради по савету Господњем и оних који се боје заповести нашег Бога, а и према Закону. Устани, јер је ово твоја обавеза, а ми ћемо бити с тобом. Буди јак и делуј!“

Јездра је тада устао и заклео главаре свештеника, Левита и сав Израиљ да поступе по овој одлуци. И они су се заклели. Устао је Јездра испред Дома Божијег и преноћио у соби Елијасивовог сина Јоанана. Ушао је тамо и није јео хлеб и пио воду, јер је жалио због неверства повратника из изгнанства.

Објавили су проглас по Јуди и Јерусалиму, свем народу из изгнанства да се окупи у Јерусалиму. А свакоме ко не дође за три дана, према одлуци главара и старешина, нека му се одузме сва имовина, а он ће бити одвојен од збора повратника из изгнанства.

Тако се окупио сав народ из Јуде, Венијамина и Јерусалима за три дана, деветог месеца, двадесетог дана у месецу. Сав народ је поседао на градском тргу пред Домом Божијим, дрхтећи и због свега овог и због кише. Јездра свештеник је устао и рекао им: „Изневерили сте се, женили сте жене туђинке да увећате грех Израиља. Зато дајте славу Господу, Богу ваших отаца, и учините његову вољу: одвојте се од народа земаљских и од жена туђинки!“

На то се сав збор огласио громким гласом: „Радићемо по твојим речима! Али, много је народа и време је киша, па не може више да се стоји напољу. А овај посао није за дан или два, јер смо у овоме много грешили. Молимо те, нека наши главари у томе стоје за сав збор. Нека сви који су у нашим градовима оженили жене туђинке дођу у одређено време, и са њима градске старешине и градске судије, све док се не одврати пламен гнева нашег Бога од нас, све док траје ова ствар.“ Само су Јонатан, син Асаилов и Јазија, син Текујев устали против овог, а Левити Месулам и Саветај су им помагали.

Али народ из изгнанства је тако урадио, а свештеник Јездра је за себе издвојио људе, отачке главаре по домовима њихових предака, и то сваког од њих поименце. Они су првог дана десетог месеца сели да испитају ову ствар. Тако су до првог дана првог месеца завршили са свим људима који су се оженили женама туђинкама.

Тако су неки од синова свештеника пронађени међу онима који су се оженили женама туђинкама:

од синова Исусових, сина Јоседековог и његове браће:
Масија, Елиезер, Јарив и Годолија. Они су дали руку да ће отпустити своје жене, па су свесни кривице принели овна из стада за свој грех.

Од Имирових синова:
Ханани и Зевадија;

од синова Харимових:
Масија, Илија, Семаја, Јехило и Озија;

од синова Пасхорових:
Елиоинај, Масија, Исмаило, Натанаило, Јозавад и Елеаса.

И од Левита:
Јозавад, Семај и Келаја који је Келита, и Петаја, Јуда, Елиезер.

Од певача:
Елијасив;

од вратара:
Салум, Телем и Урија.

А од Израиља,

од синова Фаросових:
Рамија, Језија, Малхије, Мијамин, Елеазар, Малхија и Венаја;

Од синова Еламових:
Матанија, Захарија, Јехило, Авдија, Јеремот и Илија;

Од синова Затујевих:
Елиоинај, Елијасив, Матанија, Јеремот, Завад и Азиза;

Од синова Вивајевих:
Јоанан, Хананија, Завај, Атлај;

Од синова Ванијевих:
Месулам, Малух, Адаја, Јасув, Сеал и Рамот;

Од синова Фат-Моавових:
Адна, Хелал, Венаја, Масија, Матанија, Веселеило, Винуј и Манасија;

Од синова Харимових:
Елиезер, Јесија, Малхија, Семаја и Симеун, Венијамин, Малух, Семарија;

Од синова Асумових:

Матенај, Матата, Завад, Елифелет, Јеремај, Манасија, Семај;
Од синова Ванијевих:
Мадаја, Амрам, Уило, Венаја, Ведеја, Хелуј, Ванија, Меримот, Елијасив, Матанија, Матенај, Јасав,
Ванија, Винуј, Семај,
Селемија, Натан, Адаја,
Махнадевај, Сасај, Сарај,
Азареило, Селемија, Семарија, Салум, Амарија, Јосиф;
од синова Нававових:
Јеиел, Мататија, Завад, Зевина, Јадав, Јоило, Венаја.
Сви они су узели жене туђинке, али су отпустили и те жене и њихове синове.

Немија

Књиīа Немијина

Речи Немије, Ахалијиног сина.

Био је месец кислев, двадесете године, а ја сам био у Сусану, у утврђењу, када је дошао Ханани, један од моје браће и људи из Јуде. Питао сам их о преосталим Јеврејима који су преживели изгнанство и о Јерусалиму.

А они су ми рекли: „Преостали који су преживели изгнанство у тој области су у великој невољи и срамоти. Јерусалимски зид је порушен и врата су му спаљена у ватри.“

Чим сам чуо ове речи, сео сам, плакао и жалио данима. Постио сам и молио се пред Богом небеским. Рекао сам:

„Молим те, Господе, Боже небески, Боже велики и страшни, који чуваш савез и милост онима који га воле и онима који држе његове заповести! Молим те, пригни своје ухо и отвори очи своје да чујеш молитву свога слуге којом ти се молим данас пред тобом, дању и ноћу над народом Израиљем, твојим слугама. Признајем грехе израиљског народа којима смо ти грешили, и ја и дом мога оца смо ти згрешили. Зло смо ти учинили јер нисмо држали заповести, ни прописе, ни уредбе које си заповедио свом слузи Мојсију.

Молим те, сети се речи коју си заповедио свом слузи Мојсију, када си рекао: ’Ако ме будете изневерили, расејаћу вас међу народе; а ако ми се вратите и будете држали моје заповести и вршили их, ако неки буду изгнани на крај небеса, оданде ћу их сабрати и довешћу их до места на коме сам изабрао да у њему пребива моје име.’

Они су твоје слуге и твој народ који си откупио снагом својом великом и руком својом моћном. Молим те, о, Господе, нека буде пригнуто твоје ухо да чујеш молитву свога слуге и молитве својих слугу који су вољни да се боје твог имена. Молим те, дај данас успех свом слузи; дај му милосрђе пред овим човеком!“

А ја сам био царев пехарник.

Било је то месеца нисана двадесете године цара Артаксеркса. Пред њим је било вино и ја сам узео то вино и дао га цару. И никада раније нисам био тужан пред њим. Цар ми рече: „Зашто ти је лице тужно? Да ниси болестан? То није ништа него нека туга срца.“

А ја сам се јако уплашио и рекао цару: „Нека је цар жив довека! Како да ми лице не буде жалосно када је опустошен град где су гробови мојих предака, а врата су му огњем спаљена?“

Рече ми цар: „Дакле, шта желиш?“

А ја сам се помолио Богу небеском и одговорио цару: „Ако цар нађе за добро и ако му је по вољи твој слуга пред тобом, онда ме пошаљи у Јуду, у град где су гробови мојих предака и ја ћу да га обновим.“

Цар ме је – док је царица седела поред њега – питао: „Докле ћеш бити на путу и када ћеш да се вратиш?“ Цару је то било по вољи, па ме је послао, а ја сам му рекао за време.

Још сам казао цару: „Ако је цару по вољи, нека ми да писма за управитеље подручја преко реке, како би ме пустили да прођем док не дођем у Јуду. И писмо за Асафа, чувара цареве шуме, да би ми дао дрва, како би се направиле греде за врата утврђења, које припада Дому, за градски зид и за кућу у којој ћу бити.“ Цар ми их је дао јер је добра рука мога Бога била нада мном. Тако сам отишао управитељима подручја преко реке и дао им царева писма. Цар је још са мном послао војне заповеднике и коњанике.

Али када су то чули Санавалат Орођанин и Товија, слуга Амонац, било им је веома мрско што је дошао неко да тражи добро за израиљски народ.

Дошао сам у Јерусалим и био тамо три дана. Устао сам ноћу, ја и неколицина људи са мном, али никоме нисам казао шта ми је мој Бог ставио у срце да урадим за Јерусалим. А од животиња ништа није било уз мене осим живинчета на коме сам јахао.

Изашао сам на Долинска врата, ноћу, наспрам Змајевог извора и Гнојних врата. Проверавао сам зидове Јерусалима. Били су порушени, а његова врата спаљена огњем. Прошао сам до Изворских врата и до Царевог језера, али тамо није било места да прође живинче испод мене. Пењао сам се уз поток, ноћу, и проверавао зид, а онда сам се окренуо назад ка Долинским вратима и вратио се. Достојанственици нису знали где сам отишао и шта сам радио. Наиме, никог од Јевреја, свештеника, главара и достојанственика, који су радили на подухвату, нисам обавестио до сада.

И тада сам им казао: „Ви видите невољу у којој смо: да је Јерусалим опустошен, да су му врата огњем спалили. Дођите, хајде да обновимо јерусалимски зид и не будемо опет на срамоту!“ Испричао сам им о доброј руци мога Бога, која је била нада мном, о царевим речима које ми је рекао.

А они су рекли: „Устанимо и зидајмо!“ Тако су се охрабрили за добро дело.

Али то су чули Санавалат Орођанин, Товија, слуга Амонац и Гисем Арапин, ругали су нам се и гледали нас с презиром. Казали су: „Шта је то што радите? Буните ли се против цара?!“

Ја сам им узвратио и казао им: „Бог небески ће нам дати да успемо. И ми, његове слуге, ћемо устати и зидати. А вама не припада ни део ни право ни спомен у Јерусалиму.“

Тада је устао Првосвештеник Елијасив са својом браћом свештеницима, па су обновили Овчија врата. Посветили су их и поставили им крила. А посветили су их до куле Меје и до куле Ананилове. Поред њега су зидали људи из Јерихона, а поред њега је зидао и Имријев син Захур.

Рибља врата су поправљали Асенајини синови. Направили су греде за њих, поставили им њихова крила, браве и преворнице. Поред њих је поправљао Меримот, син Акосовог сина Урије; до њега је поправљао Месулам, син Месизавеиловог сина Варахије; до њега је поправљао Ванин син Садок; до њега су поправљали Текујани, али њихови моћници нису хтели да подупру рад својих господара.

Стара врата су поправљали Фесејин син Јодај и Весодијин син Месулам. Направили су греде за њих и поставили им њихова крила, браве и преворнице. Поред њих су поправљали Мелатија Гаваонањанин и Јадон Меронођанин, људи из Гаваона и из Миспе, под влашћу управитеља подручја преко реке. Поред њих је поправљао Арахијин син Озило, један од златара; а поред њега је поправљао Хананија, један од апотекарских синова. Они су обновили Јерусалим до Широког зида. Поред њих је поправљао Оров син Рефаја, главар половине јерусалимске области. Поред њега је, пред својом кућом, поправљао Арумафов син Једаја, а поред њега Асавнијин син Хатуш. Други измерени део и кулу код пећи су поправљали Харимов син Малхија и Фат-Моавов син Асув. Поред њих су поправљали Лоисов син Салум, главар половине јерусалимске области, он и његове ћерке.

Долинска врата је поправљао Анун са становницима Заноја. Поправили су их и ставили им крила, браве и преворнице; сазидали су хиљаду лаката зида до Гнојних врата.

Гнојна врата је поправљао Рихавов син Малхија, главар области Вет-Керем. Поправио их је и ставио им крила, браве и преворнице.

Изворска врата је поправљао Хол-Озинов син Шалун, главар области Миспа. Поправио их је, покрио их и ставио им њихова крила, браве и преворнице. Поправио је и зид силоамског језера крај царског врта до степеница које се спуштају из Давидовог града. Иза њега је Азвуков син Немија, главар половине области Вет-Сур,

поправљао испред Давидових гробница до вештачког језера и до куће јунака.

Иза њега су поправљали Левити: Ванијев син Реум и поред њега је, за своју област поправљао Асавија, главар половине области Кеила. Иза њих су поправљала њихова браћа: Инададов син Вавај, главар половине области Кеила. Поред њега је Исусов син Езер, главар Миспе, поправљао други измерени део наспрам успона ка оружарници на углу. Иза њега је Завајев син, Варух, са жаром поправљао други измерени део од угла до улаза у кућу Првосвештеника Елијасива. Иза њега је Меримот, син Акосовог сина Уријe поправљао други измерени део од улаза Елијасивове куће до краја његове куће.

Иза њега су поправљали свештеници, људи из равнице. Иза њих су Венијамин и Асув поправљали пред својим кућама, а иза њих је уз своју кућу поправљао Азарија, син Ананијевог сина Масије. Иза њих је Инададов син Винуј поправљао други измерени део од Азаријине куће до угла и до кривине. Узајев син Фалал је поправљао наспрам угла и куле која се уздиже код горњег царевог дома, код дворишта за стражу. Иза њега Фаросов син Федаја. Храмске слуге су још боравиле у Офилу наспрам Водених врата, на истоку и до уздигнуте куле. Иза њих су становници Текује поправљали други измерени део наспрам велике уздигнуте куле до офилског зида.

Изнад Коњских врата поправљали су свештеници, сваки испред своје куће. Иза њих, пред својом кућном је поправљао Имиров син Садок; иза њега је поправљао Сеханијев син Семаја, чувар источних врата. Иза њега су други измерени део поправљали Селемијин син Ханани и Салафов шести син Анун. Иза њих је пред својом одајом поправљао Варахијин син Месулам Иза њега је поправљао Малхија, златарев син, све до куће храмских слугу и трговаца, до Тамничких врата и горње собе на углу. Између горње собе на углу и Овчијих врата су поправљали златари и трговци.

А када је Санавалат чуо да обнављамо зид, пламтео је од беса и јако се разгневио, па се ругао Јеврејима. Рекао је испред своје браће и самаријске војске: „Шта то раде ти јадни Јевреји? Хоће ли да га обнове? Хоће ли да жртвују? Хоће ли да заврше за дан? Хоће ли да оживе то камење из гомиле рушевина и оног што је спаљено?“

А Товија Амонац, који је стајао крај њега, рече: „Па на то што они зидају да се и лисица попне, срушиће зид од њиховог камења!“

„Чуј, о, Боже наш, како нас презиру! Узврати им њихову срамоту на њихову главу и дај им да буду плен у земљи ропства. Не

покривај њихову кривицу и нека им греси њихови пред тобом не буду избрисани, јер су те гневили пред градитељима.“

И ми смо градили зид и он је био састављен до половине, јер је народ имао срце за посао.

А када су Санавалат, Товија, Арапи, Амонци и Азоћани чули да обнова јерусалимског зида напредује, да су његови проваљени делови почели да се затварају, силно су се разгневили. Сви су сковали заверу да заједно зарате против Јерусалима и направе нам пометњу. Али ми смо се помолили нашем Богу и поставили смо дануоћне страже због њих.

Ипак, Јевреји су говорили: „Клонула је снага носачима, рушевина је превише, а ми нисмо у стању да обновимо зид!“

Још су наши злотвори говорили: „Неће ни знати, неће ни видети док не банемо међу њих, побијемо их и окончамо им посао!“

И догодило се да су дошли Јевреји који живе поред њих, па су нам десет пута дојавили: „Долазе на вас из свих места у која ћете се вратити к нама!“

А ја сам на најнижим положајима, иза зида и на отвореним местима, распоредио људе по породицама. Поставио сам их са мачевима, копљима и луковима. Када сам све погледао, устао сам и рекао главарима, достојанственицима и осталом народу: „Не плашите их се! Сетите се Господа, великог и страшног и борите се за своју браћу и своје синове, за своје ћерке, своје жене и своје домове.“

А када су чули наши злотвори, да смо сазнали, Бог им је осујетио намере и сви смо се вратили на зид и свако на свој посао.

Од тог дана половина мојих младића су радили посао, а половина је држала копља, штитове, лукове и оклопе. А главари су стајали иза свег Јудиног дома. Они који су обнављали зид, они који су носили терет и који су товарили, једном су руком радили посао, а другом држали оружје. Сваки је градитељ имао свој мач, припасан уз бок, и тако је градио. А поред мене је стајао човек који је дувао у рог.

Рекао сам главарима, достојанственицима и осталом народу: „Много је посла, развучен је, а ми смо на зиду раштркани и далеко један од другога. Тамо где чујете звук рога, тамо се око нас и окупите. Бог наш ће се борити за нас!“

Тако смо радили посао, а половина њих је држала копља од ране зоре до изласка звезда. У то сам време још казао народу: „Нека свако од вас са својим слугом спава усред Јерусалима, да би нам ноћу стражарили, а дању радили.“ Јер ни ја – моја браћа, моје слуге,

стражари који су ме пратили – ниједан нисмо скидали своје оружје и одећу, осим када смо је прали.

У то време су неки људи и њихове жене покренули велике оптужбе против своје браће Јевреја. Неки су говорили: „Нас, наших синова и наших ћерки је много! Хајде да набавимо жита да једемо и преживимо.“

Неки су говорили: „Заложимо своје њиве, своје винограде и своје куће да набавимо жита за време глади.“

Неки су говорили: „Због царског данка смо позајмили новац за наше њиве и наше винограде. А наше је тело као тело наших сународника и наша деца као њихова деца. А ево, потчинили смо наше синове и наше ћерке као робље. Неке наше ћерке су одведене у оковима, а у нашим рукама више нема снаге, јер наше њиве и виногради наши припадају другима.“

Плануо сам од љутње када сам чуо њихове оптужбе и све те речи. Одлучио сам у срцу да укорим главаре и достојанственике. Рекао сам им: „Сваки од вас своме брату позајмљује зеленашки!“ Зато сам против њих сазвао велики збор. Обратио сам им се: „Откупили смо, колико смо могли, нашу браћу Јевреје који су морали да се продају народима. А ви продајете своју браћу! И то још их нама продајете!“ А они су само ћутали и ни речи нису нашли.

Казао сам: „Није добро то што радите. Зар не би требало да живите у страху пред нашим Богом, да нас не буде срамота пред народима наших непријатеља? И ја и моја браћа и моје слуге смо им позајмљивали новац и жито. Али, молим вас, оставимо се овог зеленашења! Молим вас, још данас им вратите њихове њиве и њихове винограде, њихове маслињаке и њихове куће и отпишите камате на жито, младо вино и уље што сте им позајмили.“

Одговорили су: „Вратићемо то и нећемо им тражити ништа. Урадићемо како кажеш.“

А ја сам окупио свештенике и заветовао их да поступе по овом договору. Још сам отресао свој огртач уз речи: „Овако нека Бог сваког ко се не буде држао овог договора отресе од његове куће и његовог имања. Тако нека буде отресен и празан.“

Сав је збор рекао „амин“ и славили су Господа. А народ је поступио према договору.

Такође, од дана када су ме поставили за њиховог управитеља у Јуди, од двадесете до тридесет друге године цара Артаксеркса, дванаест година, ни моја браћа ни ја нисмо јели управитељски хлеб. Ранији управитељи, они који су били пре мене, ставили су тежак јарам на народ. Наиме, поред четрдесет сребрних шекела, узимали

су им храну и вино. А и њихове су слуге владале над народом, али ја то нисам радио из богобојазности. Такође, за рад на овом зиду, који сам обновио, нисмо стекли никакво имање. И све моје слуге су биле тамо окупљене на послу.

За мојим столом су били Јевреји и достојанственици, њих стотину педесет, као и они око нас, они који су нам дошли из других народа. Сваки дан је спреман један во, шест одабраних оваца и живина. То су они спремали за мене. А сваких десет дана су додавали разне сорте вина у изобиљу. Али ја нисам тражио сву ту храну за управитеља, јер сам видео да је на овом народу била тешка служба.

Сети ме се, о, мој Боже, због свег добра што сам учинио овом народу!

А када су чули Санавалат, Товија, Гисем Арапин и остатак наших непријатеља да сам обновио зид и да у њему није остала ни пукотина – иако до тада још нисам био ставио крила на врата – Санавалат и Гисем су ми послали поруку: „Дођи да се сретнемо у Кефиру, у Онановој долини.“

А намеравали су да ми нанесу зло. Ја сам им послао гласнике и поручио: „У великом сам послу и не могу да сиђем. Зашто да стане посао када га оставим и сиђем к вама?“ Четири пута су ми слали исту поруку, а ја сам им узвраћао истим речима.

Тада ми је Санавалат и пети пут послао исту поруку по свом слузи, а у његовој руци је било отворено писмо. У њему је писало:

„Прочуло се међу народима, а и Гисем каже да ти и Јевреји намеравате да се побуните. Прича се да зато обнављаш зид, да ћеш бити њихов цар. И пророке си поставио да у Јерусалиму објављују о теби: ’Цар је у Јуди!’ Сада ће и цар чути за то. Зато дођи да се заједно посаветујемо.“

Али ја сам му послао одговор: „Ништа се није догодило тако како говориш! Ти то измишљаш из срца.“

Наиме, сви они су хтели да нас преплаше, јер су говорили: „Клонуће им руке од посла који се неће завршити!“

Зато, оснажи моје руке, Боже!

Тако сам отишао до куће Семаје, сина Метавеиловог сина Далаје. Јер, он се затворио и поручио: „Хајде да се сретнемо у Дому Божијем, усред Дома и да му затворимо врата. Јер ће доћи да те убију, ноћу ће доћи да те убију!“

Одговорио сам му: „Зар да бежи човек попут мене? Зар неко као ја да оде у Дом да преживи? Не, нећу да идем.“ Тада сам схватио: гле, није га Бог послао! За пророштво које ми је прорекао подмитили су га Санавалат и Товија. А подмитили су га да бих се

преплашио, да бих поступио онако и сагрешио, да би ми оцрнили име и наругали ми се.

Сети се, о, мој Боже, Товије и Санавалата по овим њиховим делима, као и пророчице Ноадије и свих осталих пророка који су ме застрашивали.

Тако је зид био довршен за педесет два дана, двадесет петог дана месеца елула.

Чули су за то сви наши непријатељи и уплашили су се народи који су били око нас, па су се јако покуњили. Јер, знали су да је овај посао урађен уз помоћ нашег Бога.

Такође, тих су дана многи Јудини главари слали писма Товији, а од Товије су писма долазила њима, јер су се многи у Јуди с њим повезали заклетвом. Наиме, он је био зет Араховом сину Сеханији, а његов син Јоанан је оженио ћерку Варахијиног сина Месулама. Још су преда мном говорили о његовим добрим делима, а моје су речи дојављивали њему. А Товија је слао писма да би ме застрашио.

Када је зид обновљен, када сам поставио врата и када су били постављени вратари, певачи и Левити; поставио сам над Јерусалимом свог брата Ханани и заповедника утврђења Хананију. Јер, он је био човек од поверења и богобојазнији од многих других. Рекао сам им: „Нека се не отварају врата Јерусалима док сунце не огреје. А кад стражари буду на местима, нек они затворе врата и закључају их. Нека се поставе стражари од становника Јерусалима, неке на своје место страже, а неке пред својом кућом.“

Град је био пространи велик, са тек нешто житеља у свом средишту, а куће још нису биле обновљене. А мој Бог ми је ставио на срце па сам окупио главаре, достојанственике и народ да се попишу у родослове. Тако сам пронашао родословну књигу оних који су се вратили први, и открио да је у њој писало:

> Ово су имена људи оне области који су дошли из ропства у које су изгнани, они које је Навуходоносор, цар Вавилона, одвео у изгнанство, а сада су се вратили у Јерусалим и Јуду, сваки у своје место; дошли су са Зоровавељом и са Исусом, Немијом, Азаријом, Ремијом, Наманијем, Мардохејем, Вилсаном, Миспаретом, Вигвајом, Неумом и Ваном.
>
> Ово је попис људи из Израиља:
>
> Фаросових потомака: две хиљаде стотину седамдесет два;
> Сефатијевих потомака: три стотине седамдесет два;
> Арахових потомака: шест стотина педесет два.

Фат-Моавових потомака од синова Исусових и Јоавових: две хиљаде осам стотина осамнаест;
Еламових потомака: хиљаду две стотине педесет четири;
Затујевих потомака: осам стотина четрдесет пет;
Захајевих потомака: седам стотина шездесет;
Винујевих потомака: шест стотина четрдесет осам;
Вивајевих потомака: шест стотина двадесет осам;
Азгадових потомака: две хиљаде три стотине двадесет два;
Адоникамових потомака: шест стотина шездесет седам;
Вигвајевих потомака: две хиљаде шездесет седам;
Адинових потомака: шест стотина педесет пет;
Атирових потомака од Језекије: деведесет осам;
Асумових потомака: три стотине двадесет осам;
Висајевих потомака: три стотине двадесет четири;
Потомака Арифових: стотину дванаест;
Гаваонових потомака: деведесет пет;
Људи из Витлејема и Нетофата: стотину осамдесет осам;
Људи из Анатота: стотину двадесет осам;
Људи из Вет-Азмавета: четрдесет два;
Киријат-Јаримових, Кефириних, Виротових потомака: седам стотина четрдесет три;
Раминих и Гавајиних потомака: шест стотина двадесет један;
Људи из Михмаса: стотину двадесет два;
Људи из Ветиља и Гаја: стотину двадесет три;
Људи из другог Навава: педесет два;
Потомака другог Елама: хиљаду две стотине педесет четири;
Харимових потомака: три стотине двадесет;
Људи из Јерихона: три стотине четрдесет пет;
Лодових, Адидових, Онанових потомака: седам стотина двадесет један;
Људи из Сенаје: три хиљаде девет стотина тридесет.

Свештеници:

Једајиних потомака, из Исусовог дома: деветсто седамдесет три;
Имирових потомака: хиљаду педесет два;
Пасхорових потомака: хиљаду две стотине четрдесет седам;
Харимових потомака: хиљаду седамнаест.

Левити:

Исусових потомака од Кадмила и од потомака Овадијиних: седамдесет четири.

Певачи:

Асафових потомака: стотину четрдесет осам.

Вратари:

Салумових потомака, Атирових потомака, Талмонових потомака, Акувових потомака, Атитиних потомака и Совајевих потомака укупно: стотину тридесет осам.

Храмске слуге:

Сишови потомци, Асуфови потомци, Таваотови потомци;
Киросови потомци, Сијини потомци, Фадонови потомци;
Леванови потомци, Агавини потомци, Салмејеви потомци;
Ананови потомци; Гидилови потомци, Гарови потомци;
Реајини потомци; Ресини потомци, Некодини потомци;
Газамови потомци; Узини потомци, Фесејеви потомци;
Висајеви потомци, Меунимови потомци, Нефусесимови потомци;
Ваквукови потомци, Акуфови потомци, Арурови потомци;
Васлитови потомци, Меидинихови потомци, Арсинихови потомци;
Варкосови потомци, Сисерини потомци, Тамини потомци;
Несијини потомци, Атифини потомци.

Соломонове слуге:

Сотајеви потомци, Соферетови потомци, Феридини потомци;
Јалини потомци, Дарконови потомци, Гидилови потомци;
Сефатијини потомци, Атилови потомци, потомци Фохерета од Севојима, Амонови потомци;
Храмских слуга и Соломонових слуга укупно три стотине деведесет два.

Ово су они који су дошли из Тел-Мелеха, Тел-Арисе, Херува, Адона и Имира, а нису могли да потврде из којег очинског дома су и они и њихови потомци, и да ли су Израиљци:

Далајини потомци, Товијини потомци, Некодини потомци, њих шест стотина четрдесет два.

Потомци свештеника:

Авајини потомци, Акосови потомци, потомци Варзелаја који се оженио једном од ћерки Варзелаја Галађанина и назвао се њиховим именом;

Они су тражили своје родословне записе, али нису могли да се пронађу. Зато су као нечисти били одстрањени из свештенства. Тирсата им је рекао да не једу од најсветије хране док не служи свештеник са Уримом и Тумимом.

Цела заједница је укупно бројила четрдесет две хиљаде три стотине шездесет, не рачунајући слуге и слушкиње, њих седам хиљада три стотине

тридесет седам, и с њима две стотине четрдесет пет певача и певачица. Имали су четири стотине тридесет пет камила, шест хиљада седам стотина двадесет магараца.

Неки су главари отачких домова приложили за дело. Тирсата је дао у ризницу хиљаду златних драхми, педесет посуда и пет стотина тридесет свештеничких одора. Неки су главари отачких домова приложили у ризницу за дело двадесет хиљада златних драхми и две хиљаде две стотине сребрних мина. Остали народ је дао двадесет хиљада златних драхми, две хиљаде сребрних мина и шездесет седам одора за свештенике.

Тако су се настанили свештеници и Левити, вратари, певачи, неки од народа, храмске слуге и сав Израиљ у својим градовима.

А када је дошао седми месец, сав је израиљски народ био у својим градовима.

Сав народ се сложно окупио на тргу испред Водених врата. Рекли су Јездри, зналцу Светог писма, да донесе књигу Мојсијевог Закона који је Господ заповедио Израиљу.

Свештеник Јездра је донео Закон пред збор, пред мушкарце, жене и све који су разумели, да чују тог првог дана седмог месеца. Читао га је наглас на тргу испред Водених врата, пред мушкарцима, женама и онима који су могли да разумеју, од јутра до поднева. А сав народ је пажљиво слушао књигу Закона.

Јездра, зналац Светог писма, је стајао на дрвеном постољу које су направили за ову сврху. Поред њега је стајао Мататија, Сема, Анаја, Урија, Хелкија, Масија са десне стране. Са леве стране је стајао Федаја, Мисаило, Малхија, Асум, Асвадана, Захарија и Месулам.

Тада је Јездра пред очима свег народа отворио књигу – јер је и био изнад свих – а када ју је отворио, сав народ је устао. Благословио је Јездра Господа, Бога великог, а сав народ је узвратио – „Амин! Амин!“ – и подижући руке погнули су главе и поклонили се Господу лицем до земље.

А Исус, Ванија, Серевија, Јамин, Акув, Саветај, Одија, Масија, Келита. Азарија, Јозавад, Анан, Фелаја и Левити су поучавали народ Закону, док је народ стајао на свом месту. Наглас су читали књигу Божијег Закона и објашњавали, давали смисао, па су разумели читање.

Тада Немија – а он је био Тирсата – и Јездра свештеник, зналац Светог писма, и Левити који су поучавали народ, рекоше свем

народу: „Овај дан је свет Господу, вашем Богу. Зато не тугујте и не плачите.“ Јер је сав народ плакао када је чуо речи Закона.

И ово им је рекао: „Идите и једите масну храну и пијте слатка пића, па део пошаљите онима којима ништа није спремљено. Јер, овај дан је свет нашем Господу. И не будите ожалошћени, јер је радост Господња наша тврђава!“

А Левити су утишавали сав народ. Говорили су: „Тише! Па овај је дан свет! Не будите жалосни.“

Народ је отишао да једе и пије, да пошаље део хране, да слави, јер су разумели речи које су им обзнањене.

Сутрадан су се главари отачких домова свег народа, свештеници и Левити окупили код Јездре, зналца Светог писма, да проникну у речи Закона. Открили су да је у Закону, који је Господ дао Мојсијевом руком, записано да израиљски народ борави у сеницама на празник у седмом месецу; да обзнане и разгласе по свим својим градовима и у Јерусалиму: „Изађите на брдо и понесите гране маслине, гране дивљих маслина, гране мирте, гране палми, па гранама лиснатих стабала направите сенице, како је записано.“

Тако је народ отишао па су донели гране и направили за себе сенице: свако на свом крову, у својим двориштима, и у двориштима Божијег Дома, на тргу код Водених врата и на тргу код Јефремових врата. Тако је сав збор који се вратио из изгнанства направио сенице, па су боравили у сеницама. Јер Израиљци нису тако радили још од времена Исуса Навина, па до овог дана. И била је велика радост.

Читао им је свакодневно наглас из књиге Божијег Закона, од првог до последњег дана. Тако су славили празник седам дана, а осмог дана је био свечани сабор, као што је било прописано.

Двадесет четвртог дана истог месеца, израиљски народ се окупио на пост у кострети, посути прашином. Наиме, потомци Израиља су се одвојили од туђинаца, па су устали и исповедили своје грехе и кривице својих предака. Стајали су на свом месту и наглас читали књигу Закона Господа, Бога свога, четвртину дана. Четвртину дана су се исповедали и клањали Господу, Богу своме. Тада су на постоље стали Левити: Исус, Ваније, Кадмило, Севанија, Вуније, Серевија, Ванија и Хенаније. Заплакали су из свег гласа Господу, свом Богу. А Левити Исус, Кадмило, Ванија, Асавнија, Серевија, Одија, Севанија и Петаја су рекли: „Устаните и благосиљајте Господа, свог Бога, од века до века!“

„Нека је благословено твоје славно име, нека је узвишено над сваким благословом и хвалом! Јер ти си Господ, ти једини. Ти си створио небеса и небо над небесима са свом војском њиховом;

и земљу и све што је на њој; и мора и све што је у њима. Ти дајеш живот свима њима и војска ти се небеска клања!
Ти си, Господе, Бог који је изабрао Аврама, извео га из Ура Халдејског и назвао га Аврахам. Нашао си да му је срце верно пред тобом, па си са њим склопио савез, да му даш земљу Хананаца, Хетита, Аморејаца, Фережана, Јевусејаца и Гергешана, њему и његовом потомству. И испунио си своје речи јер си праведан!
Видео си невољу наших предака у Египту, чуо си им вапај код Црвеног мора; Учинио си знакове и чудеса над фараоном, над свим његовим слугама и читавим народом његове земље, јер си знао да су бахато поступили према њима. Тако си стекао себи име, баш какво је и данас. Ти си разделио море пред њима и прошли су посред мора, по сувом дну, а њихове си прогонитеље бацио у дубине, као камен у силне воде! Водио си их дању стубом од облака, а ноћу си им стубом од огња осветљавао пут којим су ишли.
Сишао си на брдо Синај и говорио им са небеса; дао си им праведне прописе, истините законе и добре уредбе и заповести. Обзнанио си им своју свету суботу и дао им заповести, уредбе и Закон преко Мојсија, свога слуге. Дао си им хлеб са неба кад су били гладни и воду из стене си им довео кад су били жедни; још си им рекао да иду и запоседну земљу за коју си се заклео да ћеш им је дати.
Али су они и наши преци били бахати и тврдоглави и нису послушали твоје заповести. Нису хтели да слушају, нису запамтили твоја чудеса која си урадио са њима, него су тврдоглаво изабрали вођу да се врате свом робовању у Египат. А ти си Бог који праштa, милосрдни и милостиви, спор на срџбу и богат милосрђем, па их ниси напустио ни када су себи направили ливено теле, кад су рекли: ’Ово је твој бог који те је извео из Египта!’, кад су учинили велика богохуљења.
Ти их у свом многоструком милосрђу ниси напустио у пустињи. Стуб од облака их није напустио дању, да их води путем; а ни стуб од огња, да им ноћу осветљава пут којим су ишли. Дао си им свој добри Дух да их поучава, своју ману ниси ускратио њиховим устима, а и воду си им дао кад су били жедни. Четрдесет година си их збрињавао у пустињи и нису оскудевали. Одећа им се није поцепала и ноге им нису отицале.
Дао си им царства и народе, разместио их по подручјима, а они су запосели земљу Сихона, земљу цара есевонског и земљу Ога, цара васанског. Њихове си потомке умножио као звезде

небеске и довео их у земљу за коју си рекао њиховим прецима да уђу у њу и запоседну је. И ушли су њихови потомци и запосели су земљу, а ти си им покорио житеље земље, Хананце. Још си им с њима дао у руке њихове цареве и народе земаљске, да раде с њима како им је воља. Тако су освојили утврђења и плодну земљу, заузели су куће препуне сваког добра, ископане бунаре, виноградe, маслине, плодоносна стабла – обиље хране – па су јели до миле воље, угојили се и уживали у твојој великој доброти.

Али су ти били непослушни и бунтовни. Бацили су твој Закон иза својих леђа и убили твоје пророке који су их упозоравали, како би их теби вратили. Тако су учинили велика богохуљења. И ти си их предао у руке њихових злотвора и они су им задавали невоље. Зато су у време своје невоље завапили теби, а ти си их чуо са небеса и по свом многоструком милосрђу си им дао избавитеље који су их избављали из руку њихових злотвора.

Али тек што би завладао мир, опет су пред тобом чинили зло. Ти си их препустио рукама њихових злотвора па су они владали над њима. А када би ти опет завапили ти би их чуо са небеса и избављао их по свом милосрђу много пута.

Упозоравао си их како би се вратили твом Закону, али су били бахати и нису послушали твоје заповести и твоје прописе. Огрешили су се о њих, а ко год да их врши по њима ће стећи живот. Али, они су се тврдоглаво окренули од тебе, укрутили вратове и нису те послушали. А ти си их подносио многе године и упозоравао их својим Духом преко својих пророка, али нису послушали. Зато си их предао у руке народа земаљских. И у свом многоструком милосрђу их ниси затро и ниси их напустио, јер си ти Бог милосрдан и милостив.

Стога, о, Боже наш, Боже велики, моћни и страшни, који чуваш савез и исказујеш милост, нека пред тобом не буде незнатна сва ова невоља која је снашла нас, наше цареве, наше главаре, наше свештенике, наше пророке, наше претке и сав наш народ још од времена царева асирских до данашњих дана. Ти си праведан у свему што нас је задесило. Јер ти си поступао верно, а ми смо поступали опако. Наши цареви, наши главари, наши свештеници и наши преци нису извршавали твој Закон и нису марили за твоје заповести и твоја сведочанства којима си их упозоравао. Јер, у њиховом царству и у твојој великој доброти коју си им дао, у земљи великој и плодној коју си им подастро, нису ти служили и нису се одвратили од својих злих дела.

А ево нас данас – робови смо у земљи коју си дао нашим прецима да једу њене плодове и сва њена добра. Ми смо робови у њој! Њен богати урод припада царевима које си над нама поставио због наших греха. Они владају како им је воља над нашим телима и над нашим стадима, а ми смо у великој невољи!
И сада, због свега овога склапамо поуздан савез и потписујемо га, а запечатиће га наши главари, наши Левити и наши свештеници."

Они који су запечатили су били:
Немија Тирсата, Ахалијин син.
Затим Седекија, Сораја, Азарија, Јеремија,
Пасхор, Амарија, Малхија,
Хатуш, Севанија, Малух,
Харим, Меримот, Овадија,
Данило, Гинетон, Варух,
Месулам, Авија, Мијамин,
Мазија, Вилгај и Семаја.
То су били свештеници.
И Левити:
Исус, Азанијин син; Винуј, један од Инададових синова, затим Кадмило и његова браћа:
Севанија, Одија, Келита, Фелаја, Анан,
Миха, Реов, Асавија,
Захур, Серевија, Севанија,
Одија, Ваније и Венинуј.
А од народних главара:
Фарос, Фат-Моав, Елам, Затуј, Ванија,
Вуније, Азгад, Вивај,
Адонија, Вигвај, Адин,
Атир, Језекија, Азур,
Одија, Асум, Висај,
Ариф, Анатот, Навај,
Магпија, Месулам, Езир,
Месизавеило, Садок, Јадва,
Фелатија, Анан, Анаја,
Осија, Хананија, Асув,
Лоис, Филеја, Совик,
Реум, Асавана, Масија,
Ахија, Анан, Ганан,
Малух, Харим, Вана.

„А остали народ – свештеници, Левити, вратари, певачи, храмске слуге, и свако ко се одвојио од народа земаљских ка Божијем Закону са својим женама, својим синовима и својим ћеркама,

и свако ко је знао и разумео – подржао је своје сународнике и своје главаре, па су се обавезали клетвом и заклетвом да ће ходати у Божијем Закону, који је дан преко Божијег слуге Мојсија, да ће чувати и извршавати заповести Господа, нашег Бога, и његове прописе и уредбе.
Нећемо давати своје ћерке земаљским народима и њихове ћерке нећемо узимати за наше синове.
И ако неки од земаљских народа буду донели робу и разно жито за продају у суботњи дан, ми је нећемо узимати од њих у суботу, или на неки свети дан. Још ћемо се седме године одрећи обрађивања земље и зеленаштва.
Још смо себи одредили заповест да дајемо трећину шекела годишње за службу Дома нашег Бога. И то за поређане хлебове, за свакодневну житну жртву, за свакодневну свеспалницу, за суботе, за младине, за прописане празнике, за свете ствари, за жртве за грех, да се изврши откупљење над Израиљем и свим пословима на Дому нашег Бога.
Ми – свештеници, Левити и народ – бацили смо жреб за принос дрва која се доносе у Дом нашег Бога; према нашим отачким домовима на одређене празнике, годину за годином, да се пали на жртвенику Господа, нашег Бога, како је записано у Закону.
Такође, да се из године у годину доносе првине са поља, првине од свих плодова сваког стабла у Господњи Дом.
Затим прворођене од наших синова и наше стоке, како је записано у Закону; и првину од наших крда и наших стада да ћемо доносити у Дом нашег Бога, свештеницима који служе у Дому нашег Бога.
Поред тога: првину теста, наше приносе, плодове сваког стабла, младо вино и уље ћемо доносити свештеницима за ризнице Дома нашег Бога; и десетак са наших поља за Левите. А Левити сакупљају десетак у свим градовима где обрађујемо поља. Нека свештеник, Аронов потомак, буде са Левитима када Левити буду сакупљали десетак. И нека Левити однесу десетак од десетка у Дом нашег Бога, у одаје складишта Дома. Јер, у складишта ће доносити Израиљци и потомци Левита приносе у житу, младо вино и уље. Тамо је посуђе Светилишта, свештеници који служе, вратари и певачи.
Нећемо да запоставимо Дом нашег Бога!“

У Јерусалиму су се настанили главари народа, а остатак народа је бацио жреб да би довели једног од десеторо да пребива у Јерусалиму, у светом граду, а осталих девет у другим градовима. Народ је

благословио све људе који су се вољно одазвали да станују у Јерусалиму.

Ово су главари области који су становали у Јерусалиму; а у градовима Јуде свако је становао на свом поседу, у својим градовима: Израиљци, свештеници и Левити, храмске слуге и потомци Соломонових слугу. У Јерусалиму су становали неки од потомака Јуде и неки од потомака Венијамина.

Од потомака Јуде:

Атаја син Озије, син Захарије, син Амарије, син Сефатије, син Малелеилов од потомака Фаресових;

затим Масија, син Варуха, син Хол-Озина, син Азаје, син Адаје, син Јојарива, син Захарије, син Силонијев;

свих Фаресових потомака који су становали у Јерусалиму је било четири стотине шездесет осам способних људи.

Ово су Венијаминови потомци:

Салуј син Месулама, син Јоада, син Федаје, син Колаје, син Масија, син Итила, син Исаијин; након њега Гава, Салај, њих девет стотина двадесет осам.

А Јоило, Зихријев син је био њихов надгледник, док је Асенујин син Јуда био други над градом.

Ово су свештеници:

Једаја син Јојаривов, Јакин;

Сораја син Хелкије, син Месулама, син Садока, син Мерајота, син Ахитувов, старешина Божијег Дома. Затим њихова браћа која су радила посао у Дому: њих осам стотина двадесет два;

и Адаја син Јероама, син Фелалије, син Амсија, син Захарије, син Пасхора, син Малхијин. Његова браћа, главари отачких домова, њих је било две стотине четрдесет два;

и Амасај син Азареила, син Азаја, син Месилемота, син Имиров. А њихова браћа, храбри ратници, њих стотину двадесет осам.

Надгледник над њима је био Гедолимов син Завдило.

Ово су Левити:

Семаја син Асува, син Азрикама, син Асавије, син Вунијев;

и Саветај и Јозавад, од левитских главара, који су били на спољним пословима Божијег Дома.

Затим, Матанија, син Михе, син Завдијев, син Асафов. Он је надгледао отпочињање слављења у молитви;

па Ваквукија, други од своје браће

и Авда син Самује, син Галала, син Једутунов.

Тако је у светом граду било укупно Левита две стотине осамдесет четири.

Ово су вратари:

Акув, Талмон и њихова браћа која су чувала врата, њих стотину седамдесет два.

Остали – Израиљци, свештеници, Левити – били су у свим градовима Јуде и свако на свом наследству.

Храмске слуге су пребивале у Офилу, а надгледали су их Сиха и Гиспа.

Надгледник Левита у Јерусалиму је био Озија син Ванија, син Асавије, син Матаније, син Мишин и један од Асафових потомака, певача одговорних за радове на Божијем Дому. Наиме, за њих је оног дана изашла царева заповест и поуздана уредба у вези ове службе.

А Месизавеилов син Петаја, иначе један од Зариних потомака и син Јуде, је био царева рука за све послове са народом.

Тако су се неки Јевреји настанили по селима са њиховим пољима. И то у околним селима Киријат-Арве, околним селима Девона и селима Јекавсеила. Затим у Јесуји, Молади и Вет-Фелету; па у Асар-Суалу и Вир-Савеји са њеним околним селима; у Сиклагу и у околним селима Меконе; у Ен-Римону, Сарађи, Јармуту, Занољи, Одоламу и његовим околним селима; у пољима Лахиса, у Азеки и њеним селима. Тако су се населили од Вир-Савеје до долине Еном.

Венијаминови потомци су се настанили у Гавађи, у Михмасу, у Гају и околним селима Ветиља. Затим у Анатоту, Нову, Ананији, Асору, Рами, Гитајиму, Адиду, Севојиму, Навалату, Лоду, Онану и у Долини резбара.

А неки од Јудиних левитских редова су се настанили у Венијамину.

Ово су свештеници и Левити који су дошли са Салатиловим сином Зоровавељом и са Исусом:

Сораја, Јеремија, Јездра,
Амарија, Малух, Хатуш,
Сеханије, Реум, Меримот,
Идо, Гинето, Авија,
Мијамин, Мадија, Вилга,
Семаја, Јојарив, Једаја,
Салуј, Амок, Хелкија, Једаја.

То су били главари свештеника и њихова браћа у Исусово време.

Ово су Левити: Исус, Винуј, Кадмило, Серевија, Јуда и Матанија који је са својом браћом водио хвалоспеве. Њихова браћа, Ваквукија и Уније су на дужностима стајали насупрот њих.

Исусу се родио Јоаким,
Јоакиму Елијасив,
а Елијасиву Јодај;
Јодају се родио Јонатан,
а Јонатану се родио Јадва.

У Јоакимово време су били свештеници, главари отачких домова:
од Сорајиног дома Мераја,
од Јеремијиног Хананија;
од Јездриног Месулам,
од Амаријиног Јоанана;
од Мелихујевог Јонатан,
од Севанијиног Јосиф;
од Харимовог Адна,
од Мерајотовог Елкај;
од Идовог Захарија,
од Гинетоновог Месулама;
од Авијиног Зихрије,
од Минијаминовог и од Моадијиног Филтај;
од Вилжиног Самуја,
од Семајиног Јонатан;
од Јојаривовог Матенај,
од Једајиног Озије;
од Салујевог Калај,
од Амоковог Евер;
од Хелкијиног Асавија,
од Једајиног Натанаило.

Левити, главари отачких домова – у време Елијасива, Јодаја, Јоанана и Јадве – били су пописани баш као и свештеници, када је владао Дарије Персијанац. Левијеви потомци, главари отачких домова су били пописани у Књизи дневника све до времена Елијасивовог сина Јоанана. А левитски главари су били Асавија, Серевија и Исус син Кадмилов. Њихова браћа су стајала насупрот њих да славе и хвале по заповести Давида, човека Божијег, и то стража поред страже.

Матанија, Ваквукија, Овадија, Месулам, Талмон и Акув су били вратари и чували су стражу код складишта поред врата. Они су живели у време Исусовог сина Јоакима, сина Јоседековог, за време управитеља Немије и за време Јездре, свештеника и зналца Светог писма.

За посвећење јерусалимског зида људи су потражили Левите из свих њихових места, да их доведу у Јерусалим, да прославе посвећење у радости, уз хвале са песмом, са цимбалима, лирама и харфама. Окупили су се и синови певача из равнице око Јерусалима, из нетофатских села; из Вет-Гилгала и са поља Гаваје и Азмавета, јер су певачи за себе сазидали села око Јерусалима. Свештеници и Левити су се очистили, а очистили су и народ, врата и зид.

Довео сам главаре Јуде да се попну на зид и поставио сам два велика хора слављења и поворке, десно по зиду према Гнојним вратима. Иза њих је ишао Осаја, половина Јудиних главара; Затим Азарија, Јездра и Месулам; Јуда, Венијамин, Семаја и Јеремија. А од синова свештеника са трубама: Јонатанов син Захарија, син Семаје, син Матаније, син Михеје, син Захура, син Асафов. И његова браћа Семаја, Азареило, Милалај, Гилалај, Мај, Натанаило, Јуда и Ханани са инструментима Божијег човека Давида. А Јездра, зналац Светог писма, је ишао пред њима. Код Изворских врата, баш пред њима, попели су се степеницама Давидовог града, зидним успоном, до Давидовог дома и до Водених врата на истоку.

Други хор слављења са половином поворке је ишао супротно, а ја сам био позади са половином поворке на зиду, изнад куле код пећи и до Широког зида. Онда изнад Јефремових врата, па изнад Старих врата и изнад Рибљих врата; и Ананилове куле и куле Меје до Овчијих врата. Стали су код Тамничких врата.

Тада су оба хора слављења заузела своје место у Божијем Дому, баш као и ја, половина достојанственика са мном, и свештеници Елијаким, Масија, Минијамин, Михеја, Елиоинај, Захарија и Хананија са трубама. Затим Масија, Семаја, Елеазар, Озије, Јоанан, Малхија, Елам и Езер. А певачи су певали гласно под надгледником Језрајом. Тог дана су жртвовали много жртава. Радовали су се јер их је Бог обрадовао великом радошћу, а и жене и деца су се радовали тако да се радост Јерусалима чула надалеко.

Тог дана су одређени људи постављени над одајама складишта за приносе, за прве плодове и за десетине, да сакупљају у њих са градских поља делове по Закону за свештенике и за Левите. Јер, народ Јуде се радовао због свештеника и Левита који су служили. Одржавали су службу њиховог Бога и службу очишћења, као и певачи и вратари према заповести Давида и његовог сина Соломона. Наиме, још је од давнина, у време Давида и Асафа, било главара певача и славопоја и хвалоспева Богу. Тако је сав Израиљ у време Зоровавеља и у време Немије давао делове певачима и вратарима,

колико је потребно за тај дан. Одвајали су посвећено за Левите, а Левити су одвајали посвећено за Аронове потомке.

Тог дана била је народу читана Мојсијева књига и у њој се нашло да је записано да се Амонац и Моавац довека не примају у Божији збор. Јер нису изашли у сусрет израиљском народу са хлебом и водом. Чак су против њих унајмили Валама да их прокуне, али је наш Бог преокренуо клетву у благослов. И чим су чули Закон одвојили су од Израиља сваку особу мешаног порекла.

Пре тога је свештеник Елијасив, Товијин рођак, постављен над одајама Дома нашег Бога. Он је уредио за њега велику одају, где је народ раније стављао житне жртве, тамјан, посуђе, десетак у житу, младом вину и уљу; према заповести за Левите, певаче, вратаре и приносе за свештенике.

Наиме, док се све то дешавало, ја нисам био у Јерусалиму, јер сам у тридесет другој години Артаксеркса, цара Вавилона, отишао цару. Након неколико дана затражио сам од цара да одсуствујем. А када сам дошао у Јерусалим запазио сам зло које је направио Елијасив за Товију, да је за њега уредио одају у дворишту Дома Божијег. То ми је било веома мрско па сам избацио све ствари Товијине куће ван одаје. Тада сам заповедио и они су очистили одаје, па сам поново унео посуђе Божијег Дома, житне жртве и тамјан.

Запазио сам и да се делови за Левите нису давали, па су са службе коју су обављали одбегли и Левити и певачи, свако на своју њиву. Зато сам укорио достојанственике и рекао им: „Зашто је занемарен Божији Дом?!“ Затим сам их окупио и поставио на њихова места.

Сви из Јуде су донели у складишта десетак у житу, младом вину и уљу. Над складиштима сам као надгледнике поставио свештеника Селемију и Садока, зналца Светог писма, и Федају као једног од Левита. Поред њих је био Захуров син Анана, син Матанијин. Њих су сматрали поузданима и на њима је било да раздељују својој браћи.

Сети ме се, о, мој Боже, због овога! Не заборави моја добра која сам учинио у Дому мога Бога и у његовим службама!

Тих дана видео сам у Јуди неке како муљају грожђе у суботу, неки су скупљали жито, неки га товарили на магарце са вином, грожђем, смоквама и разним товарима. Све то су доносили у Јерусалим у суботњи дан, а ја сам их упозоравао што на тај дан продају храну. А Тирци који су ту пребивали доносили су рибу и разноврсну робу, па су је продавали суботом Јеврејима и у Јерусалиму. Зато сам укорио Јудине главаре и рекао им: „Какво је то зло што радите и

скрнавите суботњи дан?! Зар то нису радили и ваши преци па је Бог наш довео на нас и на овај град све ове невоље? А ви још расплам-савате гнев над Израиљем скрнавећи суботу.“

Тако, кад се смркло на вратима Јерусалима пред суботу, запо-ведио сам и затворили су врата. Још сам заповедио да се не отварају док субота не прође. Затим сам неке од мојих слугу поставио на врата да не би улазио товар у суботњи дан. Трговци и продавци раз-новрсне робе су једном или два пута преноћили изван Јерусалима. Упозорио сам их и рекао им: „Зашто ноћите пред зидом? Дићи ћу руку на вас ако то поново урадите!“ И од тада више нису долазили суботом. Још сам рекао Левитима да се посвете и дођу да чувају врата, да се посвети суботњи дан.

Сети ме се и због овог, о, мој Боже, и сажали се на мене по богатству своје милости!

Такође, тих сам дана видео Јевреје који су оженили Азоћанке, Амонке и Моавке. Половина њихове деце су говорила азотски и нису умела да причају јудејски, него језик овог или оног народа. Ја сам их корио, проклињао их, ударао неке људе и чупао им косу. Заветовао сам их Богом: „Не дајте своје ћерке за њихове синове и не узимајте њихове ћерке за своје синове и за себе! Зар није тако згре-шио Соломон, цар Израиља, а међу многим народима није било цара попут њега? Његов Бог га је волео и учинио га је Бог царем над свим Израиљем, али су и њега на грех навеле жене туђинке. Зар да слушамо о вама како радите све то велико зло, да радите неверни-чки према нашем Богу женећи се туђинкама?“

А један од синова Јодаја – који је син Првосвештеника Елијаси-ва – био је зет Санавалата Ороњанина и ја сам га отерао од себе.

Сети их се, о, мој Боже, због скрнављења свештенства и завета свештенства и левитства!

Онда сам их очистио од свега што је туђе и поставио на дужно-сти свештенике и Левите, сваког на његов посао, и за принос у дрвима у одређено време и за првине плодова.

Сети ме се, о, мој Боже, по добру!

Јестира

Књиīа о Јестīири

Било је то у време Артаксеркса, када је Артаксеркс царевао од Индије па све до Куша у стотину двадесет седам области. У то време, док је цар Артаксеркс седео на престолу свог царства, у двору који је био у Сусану, треће године своје владавине је приредио гозбу за све своје главаре и све његове слуге. А заповедници војске Персије и Мидије, племићи и главари области су били пред њим.

Он им је много дана показивао богатство сјаја свог царства и раскош славе свога величанства, чак стотину осамдесет дана. Када су се ти дани завршили, цар је приредио за све људе који су се затекли на двору у Сусану – од највећих до најмањих – седмодневну гозбу у дворишту врта царског двора. Беле и љубичасте завесе су висиле на врпцама од финог платна и од скерлета на сребрним алкама и мермерним стубовима. Златни и сребрни лежајеви били су на поду од порфира, седефа, црног и белог мермера. Пило се из златних чаша и других различитих посуда. Било је обиља царског вина, онако како доликује царској дарежљивости. Ипак, пило се према указу да нико на то није био приморан. Наиме, цар је наредио сваком надгледнику свог двора да поступа по жељи сваког понаособ.

Такође је и царица Астина приредила гозбу за жене у Артаксерксовом царском двору.

А седмог дана, када је вино разгалило царево срце, заповедио је Меуману, Висати, Арвони, Викти, Авакти, Зетару и Харкасу – седморици евнуха који су служили пред царем Артаксерксом – да доведу царицу Астину пред цара, са царском круном, да народу и главарима покаже њену лепоту. Наиме, она је била веома лепа. Али царица Астина је одбила да дође на цареву заповест коју су јој пренели евнуси. На то се цар јако разгневио и у себи разбуктао од беса.

Тада је цар упитао мудраце, који су умели да разумеју времена – јер, цар је тако поступао. Изложио би ствар свима који су познавали закон и право; онима који су му били блиски: Карсени, Сетару, Адмати, Тарсису, Мересу, Марсени и Мемукану, седморици персијских и мидијских главара који су гледали царево лице и били најузвишенији у царству:

„Шта закон налаже да се уради са царицом Астином зато што није послушала заповест цара Артаксеркса коју су јој пренели евнуси?“

Тада је пред царем и главарима одговорио Мемукан: „Царица Астина није погрешила само против цара већ и против свих главара и против свег народа у свим областима цара Артаксеркса. Наиме, царичин случај ће доћи до свих жена и изазвати их да презриво гледају своје мужеве када разгласе: ’Цар Артаксеркс је наредио да му пред њега доведу царицу Астину, а она није дошла!’ И колико данас ће кнегиње Персије и Мидије, које буду чуле за царичин случај, рећи тако свим царевим главарима. Биће много презира и гнева.

Ако је цару по вољи, нека се од њега пошаље царски указ и нека се за стално запише у законе Персије и Мидије: царица Астина више неће долазити у присуство цара Артаксеркса, а царичино достојанство цар даје другој која је боља од ње. Царев ће се указ – који ће он да донесе – чути по свем његовом царству, које је велико. И све ће жене да поштују своје мужеве, од највећег до најмањег.“

Овај савет се допао цару и главарима, па је цар поступио према Мемукановој речи. Послао је писма по свим царским областима, и то свакој области на њеном писму и сваком народу на његовом језику – да сваки човек буде домаћин свог дома и говори језиком свог народа.

Након ових догађаја, када се утишао бес цара Артаксеркса, он се сетио Астине, онога што је урадила и што је било одлучено против ње. Тада су цареви младићи, који су му служили, рекли: „Нека се потраже за цара девојке, девице привлачног изгледа! Нека цар одреди надгледнике у свим областима свог царства. Нека они, у Сусану на двору, окупе у харему сваку девојку, лепу и привлачну девицу и предају је Игају, царевом евнуху и надгледнику жена, па нека им обезбеди да се дотерују. Девојка која се свиди цару нека влада уместо Астине.“ Овај савет је цару био прихватљив па је тако и урадио.

У Сусану, на двору, живео је човек Јеврејин звани Мардохеј. Био је син Јаира, син Семаја, син Киса Венијаминовца који је био одведен из Јерусалима са групом изгнаника одведеном са Јехонијом, Јудиним царем кога је одвео вавилонски цар Навуходоносор. Он је одгајао Адасу, то јест Јестиру, ћерку његовог стрица, јер није имала ни оца ни мајку. Девојка је била лепа стасом и изгледом. Након смрти оца и мајке, Мардохеј ју је узео код себе као ћерку.

Тада се прочуо царев указ и његова одредба, па су многе девојке биле окупљене на двору у Сусану и предане Игају. И Јестира је одведена на царев двор и предана Игају, царевом надгледнику жена. Девојка му се свидела и стекла његову наклоност, а он се ревно побринуо за њено дотеривање и њена следовања. Дао јој је и седам пробраних пратиља са царевог двора, па је и њу и њене пратиље преселио у најбољи део харема.

Јестира није рекла из ког је народа и ко јој је род, јер јој је Мардохеј забранио да то говори. А Мардохеј се дан за даном шетао испред двора, испред харема, да сазна за Јестирино стање и шта ће да буде са њом.

На сваку девојку би дошао ред да иде цару Артаксерксу, када би се завршило њено улепшавање од дванаест месеци, према одредби за жене. Наиме, толико је трајало време њиховог улепшавања: шест месеци са уљем смирне и шест месеци са балзамовим уљем и средствима за дотеривање жена. А девојка би овако отишла цару: било би јој дано све што би затражила да са собом из харема понесе на царев двор. Увече би ушла, а ујутро би се вратила у други харем и била би предана Сазгазу, царевом евнуху и надгледнику иноча. Више није смела да иде цару осим ако би му се свидела и ако би је цар позвао по имену.

Када је дошао ред на Јестиру – ћерку Авихеја, стрица Мардохеја, који ју је узео код себе као ћерку – да иде цару, није захтевала ниједну ствар осим онога што јој је одредио Игај, царев евнух и надгледник жена. Тако је Јестира освојила наклоност свих који су је видели. Јестира је одведена цару Артаксерксу на његов царски двор десетог месеца, то јест месеца тевета, седме године његове владавине.

Цар је заволео Јестиру више од свих других жена. Стекла је његову наклоност и љубав више од свих девица, па је ставио царску круну на њену главу и прогласио је царицом уместо Астине. Тада је цар у Јестирину част приредио велику гозбу за све своје главаре и своје слуге. Прогласио је празник за области и дао дарове какви доликују царевој дарежљивости.

Када су девице поново биле окупљене, Мардохеј је седео на царевим вратима. Јестира није рекла ко јој је род и из ког је народа, јер јој је Мардохеј забранио. Наиме, Јестира је све радила по Мардохејевим речима, као када је код њега била одгајана.

Тих дана, док је Мардохеј седео на царевим вратима, двојица царевих евнуха од оних који чувају праг – Вихтан и Тарес – су се разгневили, те настојали да убију цара Артаксеркса. Али та ствар

је била јављена Мардохеју и он ју је пренео царици Јестири, а она, Јестира, је испричала цару у Мардохејево име. Када се ствар разоткрила и доказала, обојица су била обешена о дрво, а све се у царевом присуству записало у Књигу дневника.

Након ових догађаја цар Артаксеркс је узвисио Амана, сина Амадета Агагеја. Унапредио га је и поставио његову столицу изнад свих главара који су били са њим. Све цареве слуге које су биле на царевим вратима би клечале и клањале се Аману. Наиме, тако је цар заповедио за њега. Али Мардохеј му није клечао и није му се клањао.

Тада су цареве слуге, које су биле на царевим вратима рекле Мардохеју: „Зашто не мариш за цареву заповест?“ Догодило се да су му тако говорили дан за даном, али он их није слушао. Тако су јавили Аману да би се видело вреди ли Мардохејев изговор. Наиме, рекао им је да је Јеврејин.

И Аман је видео да Мардохеј не клечи и не клања му се, па се испунио бесом. Али помисао да убије само Мардохеја му је била недовољна, јер су му открили Мардохејево порекло. Зато је Аман одлучио да истреби све Јевреје који су живели у Артаксерксовом царству, сав Мардохејев народ.

Првог месеца, а то је месец нисан, дванаесте године цара Артаксеркса, бацили су пур – то јест жреб – пред Аманом за сваки дан и за сваки месец, све до дванаестог месеца адара.

Тада је Аман рекао цару Артаксерксу: „Постоји извесни народ који се раштркао и расејао по народима у свим областима твог царства. Њихови закони су другачији од свих народа и они не извршавају царске законе. Цару не одговара да их остави на миру. Ако је цару по вољи, нека се напише да се истребе, а ја ћу на руке извршилаца посла да одмерим десет хиљада таланата сребра, да се донесу у цареву ризницу!“

На то је цар скинуо печатни прстен са своје руке и дао га Аману, сину Амадета Агагеја, злотвору Јевреја. Цар је рекао Аману: „Сребро је твоје, а и народ, па са њим чини оно што сматраш да је добро.“

Првог месеца тринаестог дана позвани су цареви писари. Записано је све што је Аман заповедио царевим заповедницима, управитељима свих области и главарима свих народа, свим областима њиховим писмом и сваком народу његовим језиком. Записано је у име цара Артаксеркса и запечаћено царским печатним прстеном. Послана су писма по гласницима у све цареве области да се истребе, побију и униште сви Јевреји – младо и старо, деца и жене – у једном дану. И то тринаестог дана дванаестог месеца адара, и да им

се добра заплене. Препис писма је учињен законом за сваку област и објављен сваком народу како би се припремили за овај дан.

По царевој заповести, гласници су кренули у журби, а закон је оглашен на двору у Сусану. Цар и Аман су сели да пију док је град Сусан био сметен.

Мардохеј је сазнао шта је све учињено, па је раздро своју одећу, навукао кострет и посуо се пепелом. Изашао је насред града и плакао гласним и горким јецајем. Али отишао је само до царевих врата јер на царева врата није смело да се уђе у кострети. У свим областима, у местима где је досегла царева реч и његов закон, Јевреји су били у жалости, посту, плачу и лелеку. Многи су били у кострети и пепелу.

Тада су Јестири дошле њене слушкиње и евнуси и то су јој јавили. Царица се силно потресла. Послала је одећу да обуку Мардохеја, да скине кострет, али он није хтео да је узме. Јестира је позвала Атаха, једног од царевих евнуха кога је он послао да јој служи, па му је наредила за Мардохеја да сазна о чему се ради и шта се дешава.

Атах је отишао код Мардохеја на градски трг испред царевих врата. И Мардохеј му је пренео све што га је задесило и колико ће сребра укупно Аман да одмери у цареву ризницу да истребе Јевреје. Дао му је препис записаног закона о њиховом истребљењу, даног у Сусану, да покаже Јестири; да је обавести и наложи јој да иде код цара и моли га за милост, да пред њим заступа свој народ.

Атах се вратио и пренео Јестири све Мардохејеве речи. А Јестира је наредила Атаху да пренесе Мардохеју: „Све цареве слуге и народ из свих царевих области знају да би било који мушкарац и жена, који би дошао у унутрашњост двора, а није позван, био убијен према једном његовом закону. Осим ако би му цар пружио златно жезло и оставио га да живи. А ја, ево, нисам позвана да идем код цара тридесет дана.“

Тако су пренели Мардохеју Јестирине речи. А Мардохеј је овако одговорио Јестири: „И не помишљај у својој души да ћеш на царевом двору бити сачувана више од свих Јевреја. Јер, ако заћутиш у овом часу, Јеврејима ће са другог места доћи помоћ и избављење, а ти и дом твог оца ћете да настрадате. А ко зна, можда си баш за време попут овог доспела на место царице?“

Јестира је одговорила Мардохеју: „Иди и окупи све Јевреје које нађеш у Сусану па постите за мене. Не једите и не пијте три дана, ни дању ни ноћу. А и ја и моје слушкиње ћемо да постимо и таква ћу да идем цару, макар и не било по закону. Па ако погинем – погинем.“

Тако је Мардохеј отишао и урадио све како му је Јестира наложила.

Трећег дана Јестира се обукла царски и стала у двориште царског двора, испред двора, док је цар седео на свом царском престолу у двору наспрам улаза у двор. Цар је тада видео царицу Јестиру како стоји у дворишту и смиловао се на њу. Цар је испружио ка Јестири своје златно жезло које му је било у руци, па је Јестира пришла и дотакнула врх жезла.

Рекао јој је цар: „Шта ти је, царице Јестиро? Шта желиш? Даће ти се макар и половина царства!“

Јестира му је одговорила: „Ако је цару по вољи, нека данас дође цар са Аманом на гозбу коју сам за њега припремила.“

Цар заповеди: „Пожурите Амана да уради по Јестириној речи!“

Тако је цар са Аманом дошао на гозбу коју је Јестира припремила. Када су на гозби пили вино, цар је упитао Јестиру: „Која је твоја молба? Биће ти дано! Шта је то што желиш? Ако је и половина царства – нека буде!“

А Јестира му је одговорила: „Ово је моја молба и моја жеља: Ако сам нашла благонаклоност пред царем и ако је цару по вољи да испуни моју молбу и учини по мојој жељи, нека дођу цар и Аман на гозбу коју ћу за њих да припремим, и сутра ћу учинити према царевој речи.“

Тог дана је Аман отишао веселог и радосног срца. Али када је Аман видео Мардохеја на царевим вратима, да му не устаје и да не дрхти пред њим, Аман се испунио бесом према Мардохеју. Али, Аман се суздржао и отишао својој кући.

Затим је послао по своје пријатеље и своју жену Сересу и окупио их. Онда им је приповедао Аман о слави свог богатства, о многим својим синовима, о свему чиме га је цар унапредио и о томе како га је узвисио над царским главарима и слугама. Такође је Аман рекао: „Никог осим мене царица Јестира није позвала са царем на гозбу коју је припремила. Чак ме је и сутра позвала са царем. Али све то ми не одговара докле год гледам Мардохеја, Јеврејина, како седи на царевим вратима.“

На то му је рекла Сереса, његова жена, и сви његови пријатељи: „Нека направе вешала висока педесет лаката, па ујутру реци цару да на њих обесе Мардохеја. Онда весело иди с царем на гозбу.“ Аману се свидео савет па је направио вешала.

Цар није спавао те ноћи, па је заповедио да му донесу споменкњигу, дневнике, која је била прочитана пред њим. И тако се нашло

записано како је Мардохеј разоткрио двојицу царевих евнуха и чуваре прага, Вихтана и Тареса, у намери да убију цара Артаксеркса.

Цар је питао: „Шта је због овог урађено у част и достојанство Мардохеја?“

Одговорили су цареви младићи, његове слуге: „Баш ништа није урађено за њега.“

Цар је упитао – „Ко је у дворишту?“ – јер је Аман дошао у спољашње двориште царског двора да разговара са царем о вешању Мардохеја на вешала која је подигао за њега.

Цареве слуге су му одговориле: „То је Аман, стоји у дворишту.“

А цар им узврати: „Нека уђе.“

Аман је дошао, а цар му је рекао: „Шта би требало да се уради за човека кога цар хоће да почаствује?“

На то је Аман рекао у срцу: „Коме би цар желео да искаже почаст више него мени?!“ Аман је одговорио цару: „Човеку кога цар жели да почаствује нека буде донета царска одећа коју је цар носио, коњ кога је цар јахао и коме је на главу стављена царска перјаница. Онда нека се одећа и коњ дају у руке човеку који је царски главар, племић. И нека обуку човека кога цар жели да почаствује, нека га проведу на коњу по градском тргу и нека пред њим објављују: ’Овако ће бити учињено човеку кога цар жели да почаствује!’“

А цар је рекао Аману: „Пожури, узми одећу и коња баш како си казао и уради то за Мардохеја Јеврејина који седи на царевим вратима. И немој да пропустиш ни речи од свега што си предложио!“

Тако је Аман узео одећу и коња, обукао Мардохеја, провео га по градском тргу и објавио пред њим: „Овако ће бити учињено човеку кога цар жели да почаствује!“

Онда се Мардохеј вратио на царска врата, а Аман је покрио главу и ожалошћен пожурио својој кући. Аман је све ово што га је задесило исприповедао Сереси, својој жени и својим пријатељима.

А Сереса, његова жена и његови мудраци су му рекли: „Ако је Мардохеј потомак Јевреја, а ти си већ почео да падаш пред њим, нећеш имати снаге да му се супротставиш. Сигурно ћеш пасти пред њим.“ И док су они још разговарали са њим, стигли су цареви евнуси па су пожурили да одведу Амана на гозбу коју је Јестира припремила.

Тако је цар са Аманом отишао на гозбу код царице Јестире. Другог дана гозбе, код вина, цар је поново упитао Јестиру: „Која је твоја молба, царице Јестиро? Биће ти дано! Шта је то што желиш? Ако је и половина царства – нека буде!“

Царица Јестира му је одговорила и рекла: „Царе, ако сам стекла благонаклоност у твојим очима и ако је цару по вољи, нека ми се на моју молбу да живот и мој народ на моју жељу. Јер и ја и мој народ смо продани да нас истребе, побију и униште. Да су нас продали као робове и робиње, ја бих ћутала, јер та несрећа не би оштетила цара.“

Цар Артаксеркс је на то рекао царици Јестири: „Ко је он? Где је тај који је наумио да уради тако нешто?“

Јестира је одговорила: „Тлачитељ и непријатељ је овај зли Аман!“

Аман је био престрављен пред царем и царицом. Цар је бесно устао од гозбе и вина, и отишао у дворску башту, а Аман је остао да моли за живот царицу Јестиру. Наиме, видео је да је цар решен да му нанесе зло.

Када се цар вратио из дворске баште у кућу где је била гозба и вино, Аман је био пао на лежај на коме је била царица Јестира.

А цар је рекао: „Да неће још и царицу да обешчасти у мојој кући?!“

Чим је цар изустио ову реч покрили су Аманово лице. А Арвона, један од евнуха који служе цару је рекао: „Ту су вешала која је Аман спремио за Мардохеја који је говорио добро за цареву корист. Ено стоје код Аманове куће и висока су педесет лаката.“

На то је цар наредио: „Обесите га на њих!“ Тако су обесили Амана на вешала која је он подигао за Мардохеја и царев бес се утишао.

Тог је дана цар Артаксеркс дао царици Јестири кућу Амана, злотвора Јевреја, а Мардохеј је дошао пред цара, јер му је Јестира испричала шта јој је он. Цар је скинуо печатни прстен, који је одузео Аману и дао га Мардохеју, а Јестира је поставила Мардохеја над Амановом кућом.

Јестира је поново проговорила пред царем. Пала је пред његове ноге, плакала и преклињала га за милост да уклони зло Амана Агагеја и његов наум који је сковао против Јевреја. Цар је пружио Јестири златно жезло и Јестира је устала и стала пред цара.

Рекла је: „Ако је цару по вољи, ако сам нашла благонаклоност пре њим, ако је ова ствар погодна цару и ако сам му ја драга – нека се запише и писмима опозове наум Амана Агагеја, Амадетовог сина, који је написао да се униште Јевреји који су у царевим областима. Јер како бих могла да гледам зло које би задесило мој народ? Како бих могла да гледам уништење свога рода?“

Цар Артаксеркс је одговорио царици Јестири и Мардохеју Јевреју: „Ево, Аманову кућу сам дао Јестири, а њега су обесили на вешала, јер је подигао своју руку против Јевреја. Сад и ви пишите у корист Јевреја оно што сматрате да је добро, у царево име, и опечатите царевим печатним прстеном. Јер је неопозиво писмо написано у царево име и опечаћено царевим печатним прстеном.“

Тада су окупили све цареве писаре, баш у то време – трећег месеца, а то је месец сиван, двадесет трећег дана. Записано је све што је Мардохеј заповедио Јеврејима, управитељима, заповедницима и главарима области од Индије до Куша за стотину двадесет седам области. И то за сваку област њеним писмом, за сваки народ његовим језиком и за Јевреје њиховим писмом и њиховим језиком. Писао је у име цара Артаксеркса и опечатио царевим печатним прстеном. Послао је писма по гласницима на коњима. Они су јахали најбржа царска грла.

Наиме, цар је дозволио Јеврејима у свим градовима да се окупе, да бране своје животе, да истребе, побију и униште сваку војску народа и области која би их напала са њиховом децом и женама, као и да им заплене добра. И то у једном дану у свим областима цара Артаксеркса – тринаестог дана дванаестог месеца адара. Препис писма је учињен законом за сваку област и објављен сваком народу како би се Јевреји припремили за овај дан и осветили се својим непријатељима.

Ужурбани гласници, који су јахали најбржа царска грла, су изашли да похитају по царевој заповести. Проглас је био издан на двору у Сусану.

Мардохеј је од цара отишао у љубичастој и белој царској одећи, са великом златном круном, у огртачу од финог белог и скерлетног платна. А град Сусан је клицао и радовао се. То је за Јевреје било светло, радост, милина и част. У свакој области и у сваком граду докле је досегнула царева заповест и његов проглас, за Јевреје су настали весеље, радост, гозба и радостан дан. Многи народи земље су постали Јевреји јер их спопао страх од Јевреја.

Дванаестог месеца – а то је месец адар – тринаестог дана када је дошло време да се изврши царева реч и његов проглас, непријатељи Јевреја су се понадали да ће завладати над њима. Али све се преокренуло када су Јевреји завладали над својим мрзитељима. Јевреји су се окупили у њиховим градовима по свим областима цара Артаксеркса како би побили све који су им желели зло. И нико није могао да им се одупре, јер је страх спопао све народе. Сви обласни главари, заповедници, управитељи и цареви службеници

су помагали Јеврејима, јер их је спопао страх од Мардохеја. Наиме, Мардохеј је био велик на царевом двору и његова слава се проносила кроз све области. Стварно је тај човек, Мардохеј, постајао све већи.

Тако су Јевреји ударили на све своје непријатеље и сасекли их мачем. Чинили су са својим мрзитељима како су хтели кроз покољ и затирање. Јевреји су у престоници Сусан поклали и затрли пет стотина људи; и Фарсандата, Далфона и Аспата; Пората, Адалију и Аридата; Фарваста, Арисаја, Аридаја и Вајезата, десеторицу синова Амана, Амадетовог сина и злотвора Јевреја. Убили су их, али нису покупили плен.

Тог дана су јавили цару број покланих у престоници Сусан. На то је цар рекао царици Јестири: „У престоници Сусан Јевреји су поклали и затрли пет стотина људи и десеторицу Аманових синова. Шта ли су тек урадили у остатку царевих области?! Која је твоја молба? Биће ти дано. Шта је то што још желиш? Нека буде."

Јестира је одговорила цару: „Ако је цару по вољи, нека се допусти још сутра Јеврејима, који су у Сусану, да чине према данашњем прогласу, и да се на вешала обесе десеторица Аманових синова."

Цар је заповедио да ово буде извршено. Издат је проглас у Сусану па су обесили тела десеторице побијених Аманових синова. Јевреји, који су били у Сусану, окупили су се четрнаестог дана месеца адара, па су у Сусану побили три стотине људи, али нису покупили плен.

Остали Јевреји, они по царевим областима, су се окупили, па су устали да бране своје животе. И тако су се решили својих непријатеља поклавши седамдесет пет хиљада својих мрзитеља, али нису покупили плен. То се догодило тринаестог дана месеца адара, а четрнаестог дана су одахнули и учинили га даном гозбе и радости.

Јевреји из Сусана су се окупили тринаестог и четрнаестог, па су одахнули петнаестог дана и учинили га даном гозбе и радости.

Зато Јевреји са села, они који пребивају у неограђеним градовима, славе четрнаести адар у весељу, гозби, празновању и слању дарова свакоме из суседства.

Мардохеј је записао све ове догађаје и разаслао писма свим Јеврејима по областима цара Артаксеркса – и онима који су близу и онима који су далеко – како би их обавезао да сваке године славе четрнаестог дана и петнаестог дана месеца адара. Наиме, тих дана су Јевреји одахнули од својих непријатеља. Тог месеца се њихова туга преокренула у радост и жалост у срећан дан. Нека за њих то

буду дани гозбе и радости када ће слати дарове свакоме из суседства и сиромасима.

Јевреји су прихватили да празнују тако како су и отпочели, а и то што им је написао Мардохеј. Јер Аман, син Амадета Агагеја и злотвор свих Јевреја је наумио да затре све Јевреје. Бацао је пур, то јест жреб да их смете и затре. Али када је то дошло пред цара, он је заповедио прогласом да се опозову његови зли науми које је осмислио против Јевреја, и то на његову штету, па су њега и његове синове обесили на вешала. Зато су оне дане назвали *Пурим*, од имена „пур“. Због свих речи овог писма, због онога што су видели у овоме и онога што им се догодило, Јевреји су установили и обавезали себе, своје потомке и све који су им били припојени, да неће пропустити да празнују ова два дана, према прогласу који им је дан, сваке године у време које им је одређено; да ће се тих дана сећати и празновати их у сваком нараштају, у сваком роду, у свакој области и у сваком граду; да се дани овог Пурима неће пропустити међу Јеврејима и да сећање на њих неће нестати у њиховом потомству.

Са свим овлашћењем царица Јестира, ћерка Авихејева, је са Мардохејем Јеврејином написала да би потврдили ово друго писмо о Пуриму. Он је послао писма са речима мира и истине свим Јеврејима у стотину двадесет седам царских Артаксерксових области, да установи дане Пурима у прописано време као што их је установио Јеврејин Мардохеј са царицом Јестиром, онако како су се обавезали и они и њихово потомство прописима о постовима и њиховим нарицањима. Тако је Јестирина заповест потврдила ове прописе за Пурим и то је било записано у књигу.

Цар Артаксеркс је поставио надзорнике принудног рада над земљом и над морским острвима. Наиме, сва достигнућа његове моћи и његове силе и објава о Мардохејевој величини – кога је цар узвеличао – зар нису записана у Књизи дневника о времену царева Мидије и Персије? Јер је Мардохеј Јеврејин био други до цара Артаксеркса, велик међу Јеврејима и прихваћен од мноштва своје браће, јер је тражио добробит за свој народ и објављивао мир за све своје потомке.

Јов

Књиīа о Јову

У земљи Уз је живео човек по имену Јов. Био је без мане, човек праведан и богобојазан који се клонио зла. Родило му се седам синова и три ћерке. Имао је посед од седам хиљада оваца, три хиљаде камила, пет стотина пари волова, пет стотина магарица и јако много слугу. Био је имућнији од свакога на истоку.

Елем, његови су синови одлазили на кућне гозбе које су приређивали, сваки од њих у свој дан. Слали су позиве својим трима сестрама да са њима пију и једу. А када би се изређали дани гозбе, Јов је слао по њих да их посвети. Устајао би рано ујутро и приносио свеспалнице за сваког од њих. Наиме, говорио је Јов: „Можда су деца сагрешила и у свом срцу проклела Бога.“ И Јов је то радио сваког дана.

Тек, једног су дана Божији синови дошли и стали пред Господа, а међу њих је дошао и Сатана. И Господ рече Сатани: „Одакле долазиш?“

Сатана одговори Господу речима: „Пролазио сам земљом и обилазио сам је.“

Господ рече Сатани: „А јеси ли уочио Јова, слугу мога, јер на земљи нема човека који је попут њега без мане, праведан, богобојазан и који се клони зла?“

Сатана је одговорио Господу речима: „Узалуд ли се Јов Бога боји?! Зар ти ниси оградио њега и кућу његову и све што поседује унаоколо? Благословио си дело његових руку и његов се посед проширио по земљи. Али пружи руку своју и дирни му у све то што има – неће ли те у лице проклети!“

Господ је узвратио Сатани: „Добро, све што има у твојим је рукама. Само њега руком не дотичи.“

Тада је Сатана отишао из Божијег присуства.

Тако су једног дана Јовови синови и његове ћерке јели и пили вино у кући свог брата првенца. Тада је Јову дошао гласник и поручио: „Знаш, док су волови орали и магарице пасле крај њих, банули су Савеји и отели их! Слуге су побили оштрицом мача, само сам ја једини побегао да ти јавим!“

И док је овај још говорио, дошао је други с речима: „Од Бога се ватра сручила с небеса! Спалила је овце и прогутала слуге, само сам ја једини побегао да ти јавим!“

И док је овај још говорио, дошао је други с речима: „Халдејци сврстани у три чете су извршили препад на камиле! Отели су их,

слуге су побили оштрицом мача и само сам ја једини побегао да ти јавим!“

И док је овај још говорио, дошао је други с речима: „Твоји синови и твоје ћерке су јели и пили вино у кући свог брата првенца. И гле, страховит је ветар дунуо из правца пустиње! Ударио је на четири угла куће која се срушила на децу и они су изгинули! Само сам ја једини побегао да ти јавим!“

Јов је тада устао и поцепао своју одећу. Обријао је своју главу, бацио се на тло и поклонио. Рекао је:

> „Го сам изашао из утробе мајке своје и го ћу да се вратим тамо! Господ је дао – Господ је узео! Благословено нека је име Господње!“

Тако Јов у свему овоме није сагрешио и није оптужио Бога.

Поново је дошао дан када су синови Божији дошли и стали пред Господа, а међу њих је дошао и Сатана и стао пред Господа. И Господ рече Сатани: „Одакле долазиш?“

Сатана одговори Господу речима: „Пролазио сам земљом и обилазио је.“

Господ рече Сатани: „А јеси ли уочио Јова, слугу мога, јер на земљи нема човека који је попут њега без мане, праведан, богобојазан и који се клони зла? И још се држи своје честитости, премда си ме навео против њега да га безразложно ојадим!“

А Сатана одговори Господу речима: „Кожу за кожу, све што има даће човек за свој живот! Али пружи руку своју и такни му кост и месо – неће ли те у лице проклети!“

Господ је узвратио Сатани: „Добро, ево ти га у руке твоје, али му ипак живот сачувај.“

Сатана је тада отишао из Господње присутности и од табана до темена ударио Јова одвратним чиревима. Он је узео парче црепа и њиме се чешао док је седео у пепелу.

Тада му је жена рекла: „Ти ли се још држиш своје честитости? Прокуни Бога, па умри!“

А он јој узврати: „Брбљаш ко да ума немаш! Прихватамо добро од Бога, а зло да не прихватамо?“

И у свему овоме Јов није сагрешио својим уснама.

Елем, тројица Јовових пријатеља су чули за ово зло које га је снашло, па је сваки од њих стигао из свог места: Елифас из Темана, Вилдад из Суша и Софар из Намата. Нашли су се по договору и заједно дошли да жале са њим и теше га. Опазили су га издалека, али га нису препознали. Онда су закукали и заридали, а сваки је поцепао своју одећу. Посипали су се по својим главама прашином

бацајући је у вис. Седам дана и седам ноћи су седели са њим. Ни речи му нису рекли, јер су видели да је његова патња била огромна.

Онда је Јов проговорио проклињући дан свог *рођења*. Рекао је:

„Нек нестане дана у коме сам рођен и ноћи када је речено:
’Зачело се мушко!’ У таму нека се окрене тај дан. Не марио
Бог одозго за њега и светлост га никада не обасјала. Зграбили га ноћ и тама најгушћа, облак га прекрио и све га
помрчине дневне престравиле! Нек ноћ ону тама прогута,
нек не буде придодана данима годишњим, нек не буде
убројана месецима! Ево, ноћ та јалова нек буде, повик среће
не ушао у њу! Проклели је они који дан проклињу, што
су вољни левијатана да буде. Нека згасну звезде свитања
њенога, чекајући зору нека је не дочека, не видела поглед
праскозорја; јер ми није затворила врата од мајчиног крила и сакрила није муку од очију мојих. Зашто нисам умро
у утроби и скончао из стомака кад сам изашао?! Зашто
су ме прихватила колена и зашто груди које сам сисао?
Јер ја бих сада спокојно лежао, спавао бих и у миру био с
царевима и земаљским саветницима, са онима што су себи
обновили развалине; с кнезовима што имају злата, што су
сребром куће своје испунили. Или зашто нисам био мртворођенче замотано, или попут дојенчади, што светла видела
нису?! Тамо злобници престају са злобом, тамо почивају
изнурени. Затвореници су заједно спокојни и не чују повик
тлачитељев. Тамо су и велики и мали, а роб се ослободио
господара свога. Зашто се страдалнику даје светло и живот
људима огорчене душе; онима што за смрти жуде, а ње
нема, и траже је више него благо закопано; онима који се
безмерно радују и ликују јер су гроб пронашли; човеку чији
је пут сакривен и кога је Бог одасвуд заградио? Моме јелу
претходи јечање моје и мој се вапај ко вода излива. Јер ме
снађе чег’ сам се бојао, сустигло ме од чег’ сам стрепео!
Немам мира, немам олакшања, немам почивања, мука ме
сустиже.“

Тада је Елифас из Темана узвратио овако:

„Хоћеш ли имати стрпљења да ти неко одговори? Али ко
би се могао уздржати од речи?! Ето, поучавао си многе и
руке клонуле си снажио. Посрнулог су твоје речи подизале
и колена си клецава јачао. А сад, када је тебе снашло, постао
си нестрпљив; кад се тебе такло, ти си пренеражен. Није
ли богобојазност твоја поуздање твоје, а честитост путева

твојих нада твоја? Молим те, сети се: ко је невин пострадао? Где су то праведници сатрвени били? Колико сам ја видео, они који ору неправду и невољу сеју, баш то и жању. Они гину од Божијег даха, ишчезавају од духа гнева његовога. Рика лава, лавље урликање и зуби лавића се ломе. Лав скапава без плена и лавићи се губе. Знаш, к мени је потајно допрла реч, о том ми је ухо шапат ухватило; у немирним мислима, у виђењима ноћним, кад људе опхрва дубоки сан; страх и трепет су ме спопали и од њих ми кости зазвечаше. Тек, дух ми је прешао преко лица и длаке на телу су ми се најежиле! И он стаде, али му нисам разазнао лик. Био ми је неки облик пред очима и чуо сам глас који шапуће: 'Зар смртник може да буде праведнији од Бога? Зар је човек чистији од Саздатеља свога? Па он се ни у слуге своје не поуздаје и анђелима својим он налазиману, а камоли онима што живе у набијачама, што им је темељ у прашини и које смрскају ко мољца. Сатиру их у комаде од јутра до сутра, заувек ишчезавају и нико не мари. Није ли уже њиховог шатора ишчупано? Помреће без мудрости.'

Хајде, позивај! Ко ће ти се одазвати? Коме од светих ћеш да се окренеш? Безумника убија безумље, а лаковерног сатире завист. Лично сам видео безумника како се одомаћује и одмах сам проклео његово газдинство. Јер, деца су му далеко од сигурности, гину на вратима, а нема ко да их избави. Летину његову једе ко је гладан, купи је чак и испод трња, док жедан вреба на њихово благо. Јер штета не излази из прашине и из земље не ниче невоља; већ се човек рађа за невољу ко што у вис врцају варнице. Али ја бих да Бога тражим и Богу свој случај да изнесем; њему, што велике ствари чини, неистраживо мноштво чудеса његових; њему, који даје кишу земљи и који шаље воду пољима; њему, који понижене на висину ставља и жалосне на сигурно диже; њему, који мрси науме лукавих и не даје да им руке с успехом послују. Бог надмудрује мудре њиховим лукавством, суноврађује савет препредених који усред дана помрчину срећу и у подне пипају ко ноћу. Да, Бог спасава од мача из њихових уста и сиромаха из руку јакога! Тад убоги задобија наду, а неправда затвара уста своја. О, како је благословен човек кога Бог прекорева! Зато не презири опомену Свемоћнога. Јер он и рани и завије; он удара, али руке његове

лече. Од шест ће те невоља спасти, а и у седмој зло те се неће дотаћи. У глади ће те спасти, од смрти и од снаге мача у рату. Сакривен ћеш бити од шибе језика и нећеш стрепети од пропасти кад стигне. Смејаћеш се разарању и глади и нећеш стрепети од земаљских звери, јер ћеш бити у савезу с камењем по пољу и земаљске ће звери бити у миру са тобом. Видећеш да си сигуран у шатору своме, обилазићеш имање своје и ништа му зафалити неће. Видећеш да ће ти деца бити бројна, да је твојих наследника као траве по земљи. Једар ћеш отићи у гроб, као што се у право време сакупља сноп жита. Ето, то смо проучили. То је тако. А ти си чуо, па примени то на себе!“

А Јов је одговорио *овим речима*:

„О, кад би се туга моја измерити могла на теразијама, са свом несрећом мојом! Од песка морског била би тежа и зато су речи моје непромишљене. Ево, стреле су Свемоћнога у мени и њихов отров дух мој испија. Божији су се ужаси постројили против мене. Њаче ли дивљи магарац крај испаше? Муче ли во покрај хране своје? Једе ли се неосољено јело? Укусно ли је беланце јајета? Ни да такнем тако нешто нисам хтео, а сад ми се храна моја огадила. Ех, кад би се испунила моја молба и дао ми Бог чему се надам! Кад би хтео Бог да ме скрши, да замахне руком својом и среже ме! И даље би за мене то утеха била, скакао бих весело и у муци којој нема олакшања, јер нисам прећутао речи Светога. А у чему је то моја снага да бих истрајао? И какав је то мој крај, па да ми се душа стрпи? Јесам ли снажан као што је камен снажан? Да није моје тело од бронзе? Није ли свака снага у мени нестала? Из мене је истргнут сваки напредак. Ко ускраћује милост очајнику, пријатељу своме, одбацио је страх од Свемоћнога. А моја су ме браћа изневерила као поток непостојан, ко потоци сувих корита мутних од леда, на којима се снег крије. Када се истопе, они нестану. Када је топло, они испаре са свог места. Вијугају стазе њихових токова, одлазе у пустару и нестају. Погледом их траже каравани Теме и путници из Саве жељно их погледају. И посрамили су се, јер су се поуздали, дошли су до њих и разочарали се. А сада сте ви за мене такви – никакви – видели сте ужас и препали се! Да ли сам вама рекао: ’Дајте! Од свога имања дајте откуп за мене; избавите ме из руку

злотвора, откупите ме из руку окрутних?!' Научите ме, па ћу да заћутим. Објасните ми шта сам сагрешио. Како су болне речи прикладне! Али кога то ваш прекор прекорева? Јел' мислите речи да прекорите и ветар очајникових жалопојки? Па ви бисте и сироче оборили и погађали се за пријатеља свога! Зато будите вољни да ме погледате, да ли ћу вас лагати у лице. Молим вас, оканите се, нек не буде неправде! Проћите се, праведност је моја још увек овде! Има ли неправде на језику моме? Зар уста моја не препознају зло?

Не кулучи ли људски род на земљи и нису ли му дани као дани најамникови? Као слуга што уздише за хладом и као најамник што чезне за надницом својом, тако су и мени додељени месеци бесмисла, тегобне су ми ноћи одређене. Ако легнем, кажем: 'Кад ћу да устанем?' Одужи се ноћ, додија ми и преврћем се до зоре. Тело ми се у црве и скорено блато обукло, кожа ми је крастава и гнојна. Дани моји прохујаше брже него ткање на разбоју, до краја се одмотала нада. Присети се да ми је живот дашак, да ми очи више неће гледати добра! Више ме неће гледати око које ме је гледало. Твоје ће ме очи потражити али мене више бити неће. Као што се облак расплине, нестане, тако се не диже онај што у Свет мртвих сиђе; не враћа се више кући својој, завичај га његов више не познаје. Тако ни ја нећу више да затварам уста своја. Завапићу у тескоби духа свога, јадаћу се у чемеру душе своје. Шта сам ја то – море или морска неман – да си стражу око мене поставио?! Јер кад кажем: 'Постеља ће моја да утеши мене, мој ће лежај да олакша жалопојке моје', ти сновима тад ме плашиш, престрављујеш виђењима; па су ми и вешала дража и смрт више него живот. Смучило ми се! Па нећу ја довека да живим! Проћи ме се, јер су дашак дани моји! Па шта је човек да га тако уздижеш, да ти је за срце прирастао; да се бавиш њиме из јутра у јутро, да га сваког трена искушаваш? Докле?! Нећеш ли да скренеш свој поглед са мене? Нећеш ли ме пустити насамо, док пљувачку ја своју прогутам? Све и да сам сагрешио, шта сам теби учинио, о, чувару људи?! Зашто си ме себи ко мету ставио, па сам ти постао терет? Што ми не би преступ опростио и кривицу моју мимоишао? Јер, ја ћу лећи у прашину, па кад ме потражиш – мене више бити неће."

А Вилдад из Суша је одговорио овим речима:

„Докле ћеш о томе да причаш и докле ће речи твојих уста
бити вихор? Зар Бог изврће правду? Изврће ли Свемоћни
праведност? Ако су му твоја деца сагрешила, он их је
препустио њиховим гресима! Али ако потражиш Бога и
Свемоћнога преклињеш за милост; ако будеш чист и пра-
ведан, он ће бдети над тобом и обновиће твоје праведно
боравиште. Незнатни су били почеци твоји, а будућност
твоја процветаће силно. Хајде, питај нараштај прећашњи
и истражи сазнања њихових предака. Јер, ми смо од јуче,
не знамо ништа, сена су наши земаљски дани. Зар те неће
поучити, рећи ти из срца свога и изнети поуке? Расте ли
папирус мимо мочваре? Расте ли трска мимо вода? Док је
још у цвату и непосечена, већ се суши пре осталих трава.
Е, такве су стазе оних што Бога заборављају, тако се руши
нада безбожничка; онога чије се поуздање кида и који се
ослања на кућу од паучине; Елем, ослони ли се на кућу
своју – неће стајати; прихвати ли је се – неће се држати.
Он је као једра биљка на сунцу, чије се младице пружају
изван врта; корење му се над камењарем преплиће и у
кршу тражи места. Али, ако се искорени са свог места,
оно ће га се одрећи: 'Видело те никад нисам!' Ето, то ти је
радост његовог пута, а већ неко други ниче из тла. Гле, Бог
не одбацује човека без мане, али и не прихвата злотвора за
руку. Штавише, смехом ће испунити уста твоја и усне твоје
клицањем! Стидом ће се загрнути они који те мрзе, а шатор
зликоваца ће нестати.“

А Јов је одговорио овим речима:

„Заиста, ја знам да је тако, јер како да се човек оправда пред
Богом? Ако би неко хтео да се спори са њим, не би могао да
му одговори једну од хиљаду. Он је мудрог срца и свемогућ,
па ко да му пркоси и остане читав? Он помера горе да оне
то и не знају, преврће их у јарости својој. Он потреса земљу
из основа њених, па стубови њени дрхте. Он заповеди сунцу
и оно не сија, над звездама печат ставља. Само он је тај
што небеса разастире и маршира по морским таласима.
Он је начинио Медведа, Орион, Влашиће и јужна сазвежђа.
Он чини велике ствари, неистраживо је мноштво чудеса
њеїових. Гле! Поред мене он пролази, а ја га не видим. Он
пролази, а ја га не опажам. Види – он отима и ко да га
спречи? Ко ће да му каже: 'А шта то радиш?' Бог не одвра-

ћа свој гнев, под њим су прострти помоћници чудовишта Раве. А шта бих ја још могао да му узвратим? Које речи да одаберем против њега? Чак и да сам невин, правдати се нећу, судију ћу свога за милост да молим. Ако га зазовем и он ми се јави, нећу веровати да је мом вапају поклонио пажњу. Јер он ме ломи у олују, без повода задаје ми многе ране. Не пушта ми да дођем до даха јер ме је горким јадима налио. Ако је до силе, несумњиво он је силан; али ако је до правде, ко ће да ме брани? Све и да се правдам, моја ће ме уста прогласити кривим; осудиће ме и да сам без мане. И да сам без мане, самог себе не познајем и свој живот ја презирем. Све је то једно те исто. Зато кажем: 'И оног без мане и оног злога, *Боī* ће да докрајчи.' Ако би бич ненадано убијао, он би се ругао очају недужних. Земља је предана у руке зликовца, а он затвара очи њеним судијама. Јер, ако није он, ко је онда? Моји дани протрчаше брже него гласник брзи; утекоше, добра не видеше; Склизнули су ко бродови трске, сручили се попут лешинара на лешину. Ако бих казао: 'Заборављам жалопојку своју, мењам израз свога лица и бићу весео' опет бих стрепео у свим својим јадима, и знам да ти ме оправдао не би. Јер ако ћу бити крив, зашто бих се узалуд трудио? Све да се и умијем снежном водом, руке своје лужином да сперем; и тад би ме у глибаву јаму уронио да сам гадан и одећи својој. Није он човек попут мене, па да му узвратим, да заједно дођемо на суд. Међу нама нема посредника што би руку своју положио на нас обојицу; ко би жезло Божије са мене склонио, да ме ужас његов не ужасне! Тада бих говорио и не бих га се плашио. Али, сада нисам такав.

Души ми се живот огадио! Над собом ћу жалопојком зажалити, јадаћу се у чемеру душе своје. Богу ћу рећи: 'Не осуђуј ме! Објави ми за шта ме оптужујеш Зар ти је мило да тлачиш, да одбациш дело својих руку, а да се смешиш над наумом зликовачким? Зар ти имаш очи човекове, па да видиш то што људи гледају? Јесу ли ти дани смртникови дани и године твоје као век човека; па кривице моје испитујеш и за грехом мојим трагаш? А ти знаш да кривац нисам, да из твоје руке избављења нема! Уобличише ме твоје руке, саздаше ме, а ти ме прождиреш. Сети се, молим те, да си ме ко глину створио, па зар ћеш у прашину да ме вратиш?

Ниси ли ме ко млеко излио и згрушао попут сира? Ниси ли ме обукао у кожу и месо; ниси ли ме изаткао костима и венама? Дао си ми и живот и милост, својим си старањем дух ми очувао. Али, све ове ствари си сакрио у срцу своме, и знам да је то било у теби! Ако бих и згрешио, ти би бдео нада мном; не би ме помиловао због кривице моје. Ако сам био злотвор, јао мени! Ако сам био праведан, главу своју уздизао нисам. Али ја се давим у срамоти и свестан сам беде своје! Уздигнем ли се, као лав ме ловиш и поново на мени величанство своје показујеш. Против мене нове сведоке доводиш, љутиш се на мене све више и војску за војском против мене шаљеш. Зашто си ме извадио из мајчиног крила? Да сам барем издахнуо, да ме око угледало није! Био бих као да ме никад није било, од мајчиног крила до гроба би ме однели. Зар моји дани нису малобројни? Доста више! Прођи ме се, дај ми да се мало развеселим; пре него одем у земљу неповрата, ноћи и мрака најгушћег; у земљу крајње таме, дубоког црнила и нереда, где је и светло као потпуни мрак.'"

А Софар из Намата је одговорио овим речима:

„Зар на многе речи одговора нема и хоће ли причалица постати праведан? Хоће ли твоје празне приче уљуткати људе и твоје ругање проћи без понижења? Ето, рекао си: 'Моја је поука без мане! Ја сам невин у твојим очима!' Али када би Бог хтео да говори, против тебе да отвори уста своја; да ти каже тајне мудрости – мудрости што има двоструко значење – сазнао би да Бог заборавља неке кривице твоје! Да ли можеш да докучиш Божије дубине и границе Свемоћног можеш ли да нађеш? Од небеса су више! И шта ту да урадиш? Дубље су од Света мртвих! И шта ту да докучиш? Оне су од земље дуже и мером су шире него море. Ако он дође, па затвори или окупи судиште, ко у томе да га спречи? Јер, он познаје људску пролазност, види поквареност и с пажњом је прати. Ипак, шупљоглавац ће мудар постати кад магаре дивље окоти човека! Ако будеш срце своје припремио и руке своје к њему раширио; а зло ти се у рукама нађе – одбаци га – нек неправда не пребива у шатору твоме! Тада ћеш без стида да подигнеш лице своје, чврст ћеш бити, страховати нећеш. Заборавићеш муку своју, помишљаћеш на њу као на лањске снегове. Светлији од поднева живот ће

ти бити, а и када ноћ наступи, биће као јутро. Спокојан ћеш бити јер постоји нада! Бићеш добро заштићен, у спокојству спаваћеш. Лежаћеш и нико те неће плашити, многи ће ти се додворавати. Згаснуће очи зликовачке, уточиште њихово нестаће, а нада једина им је да издахну душу.“

А Јов је одговорио овим речима:

„Несумњиво, баш ви сте ми људи с којима ће и мудрост да сконча! Али и ја имам памет попут ваше, ништа гори од вас нисам. И ко још не зна ове ствари? Ја сам на подсмех пријатељу своме, ја, који сам зазвао Бога и он ми се одазвао. На подсмех је човек праведан, *човек* беспрекоран. ’Он је за пропаст и презир’ – став је безбрижнога – ’Гурнути треба онога што му ноге посрћу!’ А у шаторима окрутних је мир, спокојни су они што Бога изазивају и они што у руци својој бога свога носе. Али, молим те, питај животиње и поучиће те; и птице на небу нека ти кажу! Са земљом попричај и поучиће те, рибе у мору ће ти казивати. Ко од њих још не зна да је ово начинила Господња рука? У његовој је руци душа свега живог и дах тела човечанства целог. Не разазнаје ли ухо речи ко што непце храну проба? Не долази ли мудрост с годинама и разборитост са данима многим? Са Богом су и мудрост и снага, његови су и савет и разборитост. Гле, што он разгради, нико не сагради; кад он човека затвори и нико га не ослободи. Гле, он воде задржава и оне пресуше; он их ослобађа и земља је изрована. Са њим су снага и поуздана мудрост, заведени и заводник су његови. Он босоноге одводи саветнике и слуђује судије. Цареве он распојасава, каишом им опасује бедра. Он босоноге одводи свештенике и сврга властодршце. Поузданим усне он затвара, проницљивост старцима односи. На племиће он презир излива, делијама каиш откопчава. Он из мрака објављује недокучиве ствари, мрклу таму износи на светло. Народе он великим чини и сатире их; умножи народе, па их распрши. Он узима разум старешинама народа земаљских, чини да лутају пустаром беспутном. Они у мраку пипају, без светла, а он чини да посрћу ко пијанци.

Ето, око је моје све видело, ухо је моје чуло и то разабрало. И ја имам знање попут вашег и нисам од вас гори. Па ипак бих Свемоћном да говорим, са Богом бих да се правдам. Али ви смишљате неистине и сви сте бескорисни лекари! Када бисте сасвим заћутали можда бисте и мудри постали!

Ја вас молим, саслушајте моје оправдање и тврдњама мојих уста пажњу поклоните. Па зар ћете Бога бранити неправдом, сведочити ради њега обману? Зар ћете га пристрасно заступати? За Бога ћете случај да водите? Добро ли ће бити кад вас он испита? Зар ћете га преварити ко што неко вара човека? А он ће вас свакако прекорити, све и да потајно будете пристрасни. Зар вас неће преплашити величанство његово? Неће ли вас спопасти језа од њега? Ставови су ваши пусте доскочице, одбране су ваше одбране земљане. Не говорите ми више да бих и ја до речи дошао, па нека ме снађе шта год да ме снађе! Зашто бих себе кидао зубима својим и главу своју у торбу стављао? Гле! Макар да ме и убије, надаћу се њему; још увек бих пред њим путеве своје бранио. И избављење то ће ми бити, јер пред њега безбожник не може да дође. Послушајте пажљиво беседу моју, нек вам моје објашњење уђе у уши. Ево, молим вас, изложићу случај свој, јер знам да сам у праву. Ко ће да се парничи са мном? Јер, ако сад ућутим мене неће бити! Једино ми две ствари немој учинити да се не бих сакривао ја од лица твога: Своју руку уклони од мене и твој ужас нека ме не плаши! Позови ме и одговараћу *ти*, или да се ја жалим, а ти ми одговарај. Које су то моје кривице и греси? Покажи ми преступ мој и грех мој! Зашто лице своје скриваш и сматраш ме душманином својим? Лист одуван зар ћеш да раздиреш, травку суву зар ћеш да одуваш? Горке ствари против мене записујеш, кривице младости моје ми на терет стављаш. Ноге моје у окове стављаш, надгледаш све стазе моје и бележиш сваки траг ногу мојих. А ја пропадам као трулеж, као одећа коју мољац једе!

Човек рођен од жене кратко живи и пун је невоља. Изникне као цвет, па свене; бежи попут сене и не траје. Зар на таквог поглед свој обраћаш и мене пред себе на суд доводиш! Ко ће чистим нечисто да учини? Нико! Његови су дани одређени, ти познајеш број његових месеци; међе си му поставио да их не прелази. Скрени поглед с њега, па нека одахне, док као најамник свој дан не одради. Јер постоји нада и за дрво посечено; поново ће да изникне и неће остати без младица својих. Нек му се и корен у земљи спаруши и пањ му се у земљи сасуши; пропупеће чим осети воду, пустиће изданке као да је засад! А човек скончава онемоћао; издахне смрт-

ник, и где је он? Из мора исхлапи вода, а поток пресахне, пресуши; тако и човек легне да више не устане; док небеса не буде било не буде се, не дижу се људи из сна њиховога. О, када би ме у Свет мртвих сакрио, склонио ме док гнев твој не мине; када би ми поставио рок и тад ме се сетио! Ал' кад човек умре, да ли *више* живи? Кроз све дане свог кулучења, ја чекаћу да ми стигне смена. Ти ћеш *ме* позвати и ја ћу се одазвати, зажелећеш дело руку својих. Тада ћеш ми кораке бројати, на мој грех се нећеш освртати. Преступ си мој свезао у врећу, кривицу си моју избелио. Али као што се гора руши, одрања се, као што се камен са свог места сваља; ко што воде раздробе камење и бујице тло исперу, и ти тако уништаваш човекову наду. Једном засвагда ти га надвладаваш и он одлази, лице му мењаш и отпушташ га. И он не зна да ли су му синови у части, и не види ако су незнатни. Само му је тело у болу своме, само му душа за собом пати."

Тада је Елифас из Темана узвратио овако:

„Зар мудар човек одговара у ветар, зар свој стомак пуни источним ветром?! Расправља ли речима безначајним и говорима који никоме нису на корист? А ти сатиреш побожност, размишљање пред Богом ометаш. Кривице твоје поуку дају устима твојим, језиком се лукавим ти служиш. Сопствена те уста осуђују ко кривца, а не ја; сопствене усне против тебе сведоче. Да ти ниси прворођено људско биће, изнедрен пре планина? Да ниси слушао Божије тајне савете и за себе задржао мудрост? Шта то ти знаш, а ми да не знамо? Шта ти схваташ, а да нама то није дано? Међу нама има и седих и старих, старијих и од оца твога. Шта, нису ти довољне Божије утехе и обзирно упућена ти реч? Зашто ти се срце твоје понело? Зашто ти севају очи твоје, па се твој дух против Бога окренуо и устима својим просипаш речи? Па шта је човек да би чист био, да би праведан био онај што га жена роди?! Он се ни у свете своје не поуздаје, очима његовим ни небеса нису чиста, а камоли гнусан и искварен човек, човек што неправду као воду пије! Елем, ја ћу ти рећи! Мене послушај, објавићу ти оно што сам видео; оно што су мудри људи предали од предака својих и то нису прикрили. А само је њима земља била дана и туђинац није пролазио међу њима. Тек, злобник се у болу превија кроз

све дане, и мало година је одређено окрутноме. Звук страхоте му је у ушима и док је још мир затирач му долази. Не нада се повратку из таме, јер је за мач обележен. Потуца се због хлеба: 'Где је?' Он зна да му се ближи црни дан. Плаше га и зебња и невоља, надвладавају га као цар за напад спреман; јер на Бога руку своју диже, пред Свемоћним охоло се држи. Он јуриша дрско против Бога, носи штит велики и јаки. Лице му је задригло, бокови му усаљени; живи у руинама од градова, у кућама напуштеним што постаће гомиле камења. Богат неће бити и благо му потрајати неће, имање му се неће ширити по земљи. Он неће побећи из таме, пламен ће му изданак спарушити и нестаће у даху *Божијих* уста. Нек се не узда у безвредно јер је заведен, јер ће му безвредно постати награда; а награђен ће бити и пре свога дана и грана му неће озеленети. Као лоза отрешће свој незрели грозд и као маслина стрешће цват свој. Јер јалово је друштво безбожничко, а шаторе подмићених ватра прогутаће. Зачеће невољу, а родиће злобу, стомаци им спремни за обману."

А Јов је одговорио овим речима:

„Много сам ја таквих ствари чуо, сви ви сте ми мучни тешиоци! Има ли краја причању у ветар? Шта те то тера да ми одговараш? И ја бих попут вас говорио да сте ви на моме месту, подбадао бих вас речима и климао главом на вас. Али би вас уста моја ојачала, усне моје донеле утеху. Ако бих говорио, свој бол не бих ублажио; ако бих ућутао, колико бола би ме напустило? Ипак, он ме је изнурио; ти си ми затро све укућане моје! Зграбио си ме, бол је сведок против мене; мршавост се моја подигнула да у лице ме оптужи. Његов ме гнев раздире и спопада, на мене зубима шкргуће својим, душманин мој је на мене упро очи своје! Разјапили су своја уста према мени, с презиром ми шамарају образе, окупљају се против мене. Злотвору ме Бог је изручио, бацио ме у руке злобника! Мирно сам живео, а он ме је уздрмао, за врат ме је дочепао, смрскао ме; себи ме је за мету ставио; стрелци су ме његови окружили, нутрину ми је распарао без милости и жуч ми је по земљи просуо. Пролама кроз мене све пролом за проломом, као ратник према мени тутњи. За кожу сам своју, ја зашио кострет, у прашину достојанство своје уваљао. Од ридања подбуло је

лице моје, капци су ми попут смрти црни, премда насиља нема у рукама мојим и моја је молитва чиста. О, земљо, крв моју не прекривај! Не било места за мој вапај! А сада, на небесима ено сведока мога! Да, мој бранилац је на висинама. А моји пријатељи – моји посредници вајни! Око моје Богу плаче. Ех, кад би се човек правдао са Богом као човек са човеком. Још година која прохујаће и поћи ћу путем с којег повратка ми нема.

Мој дух је сатрвен, дани су моји згасли и рака ме чека. Ето, подсмевачи су са мном, не склапа се око моје због њихове свадљивости. Молим те, *Боже*, ти сам јамац мој буди! *Јер* ко је тај ко би ми се прихватио руке? Ти си склонио мудрост од њихових срца због чега их издигнути нећеш. Ко због добити изда пријатеље, деци ће му очи усахнути! Он је мене учинио причом за народе, ја сам лице за пљување. Туга ми је очи замутила, сваки је мој уд попут сенке. Због тога се праведници зграну, недужни се грозе над безбожним. Али праведник ће истрајати на свом путу, још више ће ојачати човек чистих руку. Хајде, вратите се сви ви! Дођите, молим вас, али мудрог међу вама нећу наћи. Прохујали су моји дани, намере и жеље срца мога су разбијене. Они праве дан од ноћи, а мраку у лице кажу: 'Светло је близу!' Ако бих за Светом мртвих чезнуо као за домом својим и у тами постељу своју простро, ако гробу викнем: 'Оче мој', а црву: 'Мајко моја' или 'сестро моја', где је онда нада моја?! Види ли ко наду моју?! Силази ли она до врата Света мртвих? Заједно ли ћемо у прах лећи?"

А Вилдад из Суша је одговорио овим речима:

„Када ћете да станете са причом? Уразумите се, па да разговарамо. Зашто би нас за стоку сматрали? Зар смо глупи у вашим очима? Ти што раздиреш у свом бесу душу своју! Хоће ли због тебе земља да опусти, хоће ли се са свог места померити стена? Баш се гаси светло зликовца, неће сијати жар његовог плама. Згаснуће светло у његовом шатору, а над њим ће догорети светиљка. Јењава жилавост његових корака и руше га намере његове. Јер су му ноге упале у мрежу, у њене се петље запетљао. Замка га је за пету зграбила, заплела га омча. За њега је клопка на тлу сакривена, на путу је замка за њега. Ужаснут је од страхота свуд унаоколо, сатиру га на кораку сваком. Гладна га је невоља његова, пропаст је спремљена да га саплете. Она му растаче делове

коже, најцрња смрт му једе удове. Одвлаче га из сигурности
свог шатора, и терају до цара страхоте. Њему туђи преби-
ваће у његовом шатору, сумпор ће му по имању разасути.
Корење његово иструлиће одоздо, а његове гране свенуће
одозго. Ишчезнуће са земље сећање на њега, неће му се на
улици име чути. Отераће га са светла у таму, протераће га
са земље. Остаће без рода, без порода у народу своме, без
преживелога у свом завичају. На његов дан згрануће се и
они на западу, а и оне на истоку подилазиће језа. Заиста,
такав је завичај злотвора, такво је место онога што за Бога
не зна!“

А Јов је одговорио овим речима:

„Докле ћете да кињите душу моју и речима ме ломите?!
Па већ сте ме десет пута понизили! Не стидите ли се што
ми тако пакостите? Све и да сам стварно погрешио, моја
грешка је само моја. Ако бисте стварно да се нада мном
уздижете и да ме убеђујете у ругло моје, знајте онда да ме
је Бог ојадио, својом ме је мрежом обмотао. Ето, ја вичем:
’Насиље!’, а услишен нисам; ја за помоћ запомажем, али
правде нема. Мој пут он је заградио, не могу да прођем; ста-
зе моје он је замрачио. Част је моју свукао са мене, скинуо
ми круну с главе моје. Са свих страна сваљује ме да нести-
нем, изваљује као дрво наду моју. Ужарио се гнев његов на
мене, па ме сматра душманином својим. Сложно маршира-
ју његове чете, ено, наспрам мене насип подижу; око мог
шатора логор дижу. Далеко од мене он је одвео браћу моју,
а моји знанци су ми сада ко потпуни странци. Мојих рођака
више нема, заборавили су ме познаници моји. Гости мога
дома и слушкиње моје гледају ме ко туђинца, за њихове
очи ја сам придошлица. Слугу свога ја дозивам, ал’ ми се не
јавља, устима га својим преклињем за помоћ. Жена ми се
гади од задаха мога, одуран сам и родбини својој. Чак ме и
дечаци презиру, ругају ми се кад бих да устанем. Гаде ме
се сви пријатељи блиски, они које сам волео, сад су против
мене. Кожа ми се слепила за кости, зуби су ми поиспадали.
Смилујте ми се! Смилујте ми се, о, пријатељи моји, јер је
рука Божија ударила на ме! Па зашто ме попут Бога прого-
ните, меса мога зар нисте сити? О, када би се речи моје
записале! О, када би се у књигу утиснуле; гвозденим пером
и оловом заувек у камен урезале! Али ја знам да Откупитељ

мој живи, да ће на крају он стати над прахом! Нека и пукне ова моја кожа, гледаћу Бога из тела свога; њега ћу ја лично гледати, очима својим, а не ко туђинац. А нутрина моја у мени малакше. А ви би требало да кажете: ’Зашто га прогонимо?’, јер налазите да је у мени корен ове ствари. Од мача страхујте, јер гнев доноси одмазду мача, да бисте знали – суд постоји.“

А Софар из Намата је одговорио овим речима:

„Ако је тако, немирне ме мисли моје терају да одговорим, јер у мени ври. Уврежен сам прекором који сам чуо, па сад узвраћам у духу мог разумевања. Елем, знаш ли да је тако од давнина, од како је људски род на земљу стављен: прекратка је радост зликоваца и за часак срећа безбожника. Све и да се стасом дигне до небеса, да му глава облаке досегне, исхлапиће довека ко сопствени измет, и питаће: ’Где је?’, они што су га виђали. Попут сна ће испарити и неће га наћи, прогнаће га као ноћно привиђење. Око које га је гледало видети га више неће; завичај га његов више неће видети. Његови ће се синови додворавати сиромасима, а он ће рукама својим враћати од богатства свога. Кости су му пуне младалачке снаге која ће са њиме у прах лећи. Нека му је и слатко зло у устима његовим, што га скрива под језиком својим; нека га штеди, нека га не пушта, нека га под непцем растапа; та његова храна у цревима, у утроби његовој ће се претворити у отров кобре. Повратиће из стомака свога благо прогутано, Бог ће му га избацити. Отров кобри сиса, убиће га језик отровнице. У потоке гледати неће, у брзаке река од меда и масла. Вратиће шта је отео, неће моћи то да прогута; уживати неће добра своје трговине. Јер је тлачио и запостављао сиромахе, харао је кућу коју зидао није. Његов стомак не зна шта је доста, спокоја му нема у ономе за чим жуди. Неће имати шта више да прождере и зато му имање неће потрајати. И када буде пун обиља биће у невољи, стићи ће га рука сваког страдалника. Али док буде пунио стомак свој, *Боī* ће му послати пламен гнева свога, као кишу на црева његова. И док бежи од гвозденог оружја, пробошће га стрела лука бронзанога. Када је извуче, када му изађе из леђа и ко муња из жучи његове, доћи ће на њега ужас. Сва је тама сачувана за његово благо, прождраће га пламен нераспирен, зло нанеће преживелом шатора

његовог. Небеса ће разоткрити његову кривицу, земља ће се подићи на њега. Поплављена биће летина куће његове, отплављена у дан *Божијеīа* гнева. Таква је од Бога судбина за зликовца, богомдано му наследство.“

А Јов је одговорио овим речима:

„Послушајте пажљиво беседу моју, нека ми то буде утеха од вас. Отрпите ме, ја бих говорио! А ви се ругајте када то кажем. Жалим ли се ја то човеку? Зар да дух мој не плане? К мени се окрените и запањите се, затворите руком уста! И ја сам потресен кад мислим о овом, грозница ми тело грчи. Елем, зашто живе зликовци, зашто остаре и осиле? Деца су њихова једра пред њима, њихови су потомци са њима, пред очима њиховим. Куће су њихове лишене страха, над њима нема Божијег прута. Бикови су им приплодни, осемењују, краве им се теле и нису јалове. Попут стада пуштају дечаке, њихова деца скакућу около. Подцикују уз даире и лиру, радују се уз звуке свирале. Дане своје проживе у добру и спокојно силазе у Свет мртвих. А Богу говоре: ’Прођи нас се! За путеве твоје нећемо да знамо! Ко је Свемоћни, па да му служимо? Шта то добијамо ако га молимо?’ Гле! Напредак њихов није у руци њиховој, од мене је подалеко савет зликоваца. Колико се често гаси светиљка зликовца? Стиже ли их пропаст њихова? Додељује ли им *Боī* у свом гневу боли? Јесу ли они попут сламе на ветру, попут плеве коју вихор носи? ’Бог грехе човека чува за децу његову’? Ма нека то њему врати, нека тога свестан буде! Нек очима својим своју пропаст гледа, нек од гнева Свемоћнога пије! Јер, мари ли он шта ће након њега са кућом му бити, када му се број месеци скрати? Учи ли ико Бога мудрости? Њега, који суди узноситима?! Један умре у обиљу свега и све му је потаман, напредно; тело му је ухрањено млеком и једра му срж је у костима. Други умире огорчене душе, а добра се науживао није. Тек, обојица ће у прашину лећи, прекриће их црви. Ето, мени су познате мисли ваше, сплетке које сплеткарите против мене. Ви кажете: ’Где је сада кућа племићева? Где је шатор у коме зликовци почивају?’ Што нисте питали оне који пролазе тим путем?! Нисте ли њихове знакове уочили? Јер, зликовац се поштеђује у дану пропасти, избавља се злобник у дану јарости. Ко ће да га прекори у лице због његовог пута? Ко ће да му узврати за оно што је учинио?

Али када га на гробље буду изнели, неко ће стражарити над хумком. Слатко ће му бити грумење земље; сваки човек њега ће следити, а пре њега било их је безброј. И како ме сада улудо тешите? Одговори ваши остали су лажни.“

Тада је Елифас из Темана узвратио овако:

„Зар је човек од користи Богу? Да ли му је мудрац од користи? Зар се Свемоћни радује што си праведан? Је ли му на корист кад путеве своје учиниш без мане? Прекорева ли те за богобојазност твоју и да ли се суди с тобом? Није ли голема злоба твоја? Зар нема краја кривицама твојим? А ти си браћи својој безразложно залог узимао, и са њих си скидао хаљине. Изнемоглог водом напојио ниси, а ни гладном хлеба ниси дао. Јесте, ти си човек силан, земљопоседник си, угледник што у њој живи. Тек, удовице си терао празних руку, кршио си руке сирочади. И зато су око тебе замке, ненадана страхота спопада те; или мрак, па не видиш ништа, силна те је вода потопила. Није ли Бог високо на небесима? Погледај поврх звезда, како су високо! А ти питаш: ’Зна ли шта Бог? Да ли суди кроз таму најгушћу? Облаци су скровиште његово, па не види, он корача по небеском своду.’ Пута древног зар ћеш се држати, оног што га утабаше људи покварени; они што су однешени кад им време није било, када им је темеље потопила река? Богу су они говорили: ’Прођи нас се!’ И: ’Шта ће Свемоћни да нам ради?’ А он им је добрима куће препунио. Зато је од мене подалеко савет зликоваца! Видеће то праведници и радоваће се, ругаће им се недужни: ’Душмани ће наши баш збрисани бити, обиље њихово прогутаће пламен!’ Измири се с Богом, молим те, и у миру буди, да на тебе добро дође. Прихвати, молим те, поуку његових уста и његове речи у срце своје стави. Вратиш ли се Свемоћноме, обновљен ћеш бити; уклониш ли безакоње из шатора свога, одбациш ли злато у прашину и офирско *злато* по поточном камењу; Свемоћни биће злато твоје, најчистије сребро твоје. Тада ћеш се радовати Свемоћноме, лице своје подигнућеш Богу. Молићеш се њему и он ће те чути, извршићеш своје завете. Остваријеш шта год да одлучиш, светло ће ти стазе обасјати. Кад понизе људе, ти ћеш рећи: ’Узвисите их!’, и Бог ће тада да спасе скрушене. Он ће да избави и онога што недужан није, због чистоће руку твојих избавиће њега.“

А Јов је одговорио овим речима:

„Још и данас је јетка моја жалопојка и с муком се борим да не бих јечао. О, када бих знао где ћу да га нађем, дошао бих до његовог места! Пред њим бих изложио свој случај, доказима уста своја напунио. Да ми је да знам којим би ми речима одговорио; да ми је да разумем шта би ми рекао. Да ли би се силом великом парничио са мном? Не би, него би се заузео за ме. Онде би се праведник са њим расправио, мој би ме судија заувек избавио. Гле, одем ли напред, њега нема; ни позади њега не опажам. Не видим га ни на лево, тамо где делује; не видим га ни на десно, када се окрене. Али он зна пут којим идем; претапа ме да чист будем попут злата. По његовој стопи мој је корак ишао, његовог сам се пута држао и нисам скретао. Заповест његових усана нисам напустио, чувао сам речи његове више него хлеб насушни. Али он је једини и ко ће да га мења! Шта год да пожели, он тако и чини. Науме ће своје, мени намењене, извршити, а у њему још је таквог много чега. Зато сам преплашен од њега; кад размишљам, језим се од њега! Елем, Бог је моје срце смалаксао, Свемоћни ме је престравио; ипак нисам био сатрт мраком, нити ми је густа тама заклонила лице.
Зашто Свемоћни није одредио времена суда? Зашто они који га познају не виде дане његове? Померају људи међе, стада отимају, па их напасају; сирочади одводе магарца, вола за залог узимају од удовице. Они разгоне убоге са пута, скривају се заједно сиромаси земље. Ено, *као* дивљи магарци у пустињи иду својим послом; храну себи траже, у пустари хлеб за себе и за децу. По пољу купе крму, пабирче по винограду злобника. Неодевени су, ноћивају без огртача, на зими су без покривача. Искисли су од планинске кише, без заклона крије се под стену. Сироче од дојења краду и од сиромаха узимају залог. Тумарају обнажени, неодевени снопље носе, а гладни. Међу својим дрворедима цеде уље, грожђе муљају у каци, а жедни су. Стење народ у граду, за помоћ вапе смртно рањени, а Богу то није мрско. А неки су у друштву оних што ратују против светла, што не маре за путеве светла и не живе на стазама његовим. У зору се крвник диже, сиротана и убогог да убије, а по ноћи је ко лопов. Прељубниково око чека сумрак јер говори: ’Да ме око не угледа!’, па покрива лице своје. Кад је тама, лопов куће прокопава, а по дану се закључава да за светлост не

зна. Јер је свима њима јутро попут густог мрака, предани су ужасима мрака густог. Пролете они поврх вода, проклето им наследство у земљи и нека ниједан не крене ка виноградима. Попут суше и врућине снежне воде кад однесу, тако и Свет мртвих носи оне што се огрешише. Заборавља га мајчина утроба, црвима је храна; њега више не спомињу, неправда ће бити као стабло преломљено. Он наваљује на јалову, на нероткињу; злоставља удовицу. Силом својом Бог моћнике одвлачи, подиже се и нико за живот сигуран није. Бог им спокојство даје, па се осилише; али његове су очи на њиховим путевима. Тек за мало уздигну се и већ их нема; ко сви други пропадају, вену; одсецају се као вршци класја. Ако није тако, ко ће да ми лаж докаже? Ко ће да обезвреди казивање моје?“

Тада је Вилдад из Суша узвратио овако:

„Божији су и власт и страх! Он мир ствара у висинама својим! Да ли има броја његовим четама? Кога то светло његово не обасјава? Како да се човек оправда пред Богом? Како да се очисти онај што га жена роди? Гле! Ни месец му бистар није, очима његовим нити звезде нису чисте; а камоли човек – црв и потомак човека – црвић!“

А Јов је одговорио овим речима:

„Е, баш си помогао беспомоћном, баш спасао руку малаксалу! Баш си немудроме савет дао и мудрости прегршт обзнанио! А коме си те речи објавио? Чији је то дух из тебе изашао? Покојници испод вода дрхте, ал’ и они што у њима живе. И Свет мртвих пред њим је огољен, и трулеж је мртвих нескривена. Над безданом север је он простро, окачио земљу у празнини. Воде је свезао над облаке своје, али се облаци не цепају под њима. Престо је свој сакрио, свој је облак над њим разастро. Поврх вода обзорје поставља, као међу светлости и мраку. Дрмају се стубови небески, ужаснути његовим прекором. Силом својом он море узбурка, чудовиште Раву мудрошћу он смрска. Његов ветар разведрује небеса, рука му пробада змију вијугаву. Гле, ово су обриси пута његовога, само шапат речи што чујемо о њему! Гром моћи његове ко ће да разуме?“

А Јов је наставио своје казивање овим речима:

„Живога ми Бога који ми је ускратио право и Свемоћног што ми душу огорчи; док у мени даха има и Божијег духа у мом носу; усне моје неће говорити неправду, мој језик неће

изустити обману. Далеко од мене било да изјавим како сте у праву! Док ме има не одустајем од своје честитости. Држаћу се праведности своје, нећу је пустити; све док живим савест моја ме запећи неће. Душманин мој нека прође као покварењак, као злотвор нека прође онај што се диже на ме. Јер каква је нада безбожника када је сасечен, када Бог му душу узме? Чује ли Бог вапај његов кад на њега невоља дође? Радује ли се Свемоћноме и зове ли Бога у доба свако? Ја ћу вас поучити о Божијој руци, нећу да вам кријем наум Свемоћнога. Ето, сви ви сте видели ово, па зашто онда улудо говорите бесмислице? Таква је од Бога судбина за зликовца, наследство Свемоћног што примају окрутни! Макар и да му се деца рађају, за мач *се рађају*; потомство му никад хлеба неће бити сито. Преживеле ће му покопати зараза, а удовице им закукати неће. Макар да згрне сребра ко да је прашина, и спреми одеће као да је земља; све што спреми обући ће праведник, а сребро ће да раздели недужни. Попут мољца кућу себи зида, као да је колибица што је чувар прави. Лећи ће богат тад и никад више, кад очи своје отвори – ничег више нема. Ненадане страхоте ко бујице односе га, олуја га ноћу краде. Подиже га ветар са истока, одлетеће, свитлаће га са места његовог. Сјуриће се на њега, штедети га неће док он буде стрмоглавце бежао од руке његове. И пљескаће својим рукама над њим, и звиждаће га са његовог места.

Ето, и сребро има свој рудник, и злато место на ком се испира. И гвожђе се из земље узима и камен се претапа у бронзу. А *човек* таму докрајчује, истражује до крајњих граница, тражи руду у тами најгушћој. Окно копа далеко од ближњег где нога не залази, пење се и клати далеко од људи. Земља са које хлеб долази изнутра се ковитла ко ватра. У њеним је стенама налазиште сафира, а има и златне прашине. Пут до тамо не зна птица грабљивица, око соколово траг му не назире. Поносне се звери њиме не шуњају, а ни лав по њему не пролази. Човек пружа руку за кременом, прекопава корење планина; у стенама тунеле пробија и очима види сваку вредност; обуздава цурење вода и оно скривено на светло износи. Али где се мудрост проналази? Где је место разборитости? Род јој људски вредност не познаје, не проналази се у земљи живих. Тек, бездан

јавља: ’У мени није!’ и море каже: ’Није ни са мном!’ Суво злато за њу се не даје, за цену њену сребро се не мери. Не плаћа се ни златом офирским, ни скупоценим ониксом и сафиром. Нису јој равни ни злато ни кристал, за ћуп сувог злата не трампи се она. Корале и јаспис и не спомињите, од бисера мудрост је вреднија. Не мери се са њом ни топаз из Куша, ни сувим се златом платити не може. Па одакле онда долази мудрост? Где је место разборитости? Од очију свега живог је склоњена, од небеских птица је скривена. Трулеж мртвих и смрт нам казују: ’Ушима смо својим чули казивање о њој.’ Бог разуме пут до ње и познаје њено место, јер он види до крајева земље и он гледа испод свих небеса. Кад је ветру подарио снагу и мерама премерио воде; кад је киши одредбу давао и муње олујама; тада ју је погледао, објавио, поставио, тада ју је проверио. А људима је рекао: ’Ево, мудрост је у богобојазности а разборитост у уклањању од зла!’“

А Јов је наставио своје казивање овим речима:

„О, када би ми било као који месец раније, као у данима када ме је Бог чувао; када ми је светлила његова светиљка над главом мојом, по његовом светлу кад сам мраком ишао; баш какав сам био у својим једрим данима, када сам у шатору своме с Богом близак био; онда кад је Свемоћни са мном био и деца моја око мене! Тад сам ноге у маслу прао и потоке уља цедио ми камен! А када бих изашао на градска врата и на трг, ставио бих столицу своју; младићи би ме видели, па би се повукли, а старци би устајали и стајали; главари би причу прекидали, своја уста руком затварали; утихнуо би глас владара, језик им се за непце лепио. Блаженим ме звало ухо што ме је слушало, хвалило ме око што ме је гледало; јер сам избављао убогога што ко бедник вапи, сиротога без помоћи. Страдалников благослов био је на мени, а срцу сам удовице доносио песму. Праведност бих узимао, она ме је одевала; правда ми је моја била ко одећа и ко турбан. Слепоме сам очи био, хромоме сам ноге био. Отац сам био убогима, незнанца сам на суду бранио. Ломио сам вилице злотвору, из уста му жртву отимао. А причао сам: ’У своме ћу гнезду да преминем, умножићу дане попут песка. Мој је корен досезао воду, гране су моје преко ноћи росне; Моја је слава у мени свежа, у руци је мојој увек млад

лук.’ Чекали су људи да ме чују, ћутали би да чују мој савет. После моје речи нису узвраћали, по њима би мој говор капао. Ко на кишу чекали би на ме, уста своја отварали као да сам дажд пролећни. Веровали не би кад бих им се насмејао и ведрину мог лица нису потамнили. Пут сам им бирао, попут кнеза сам седео; био сам као цар међу четама, као онај што жалосне теши.

А сад ми се смеју млађи од мене, они чије очеве нисам хтео ни са псима стада свога! А и шта бих са њихових руку снагом? Усахла је та снага у њима. Спарушени су од беде и глади, ти што глођу штагод по пустари, у сумраку, по рушевинама и развалинама. Они чупају слез по честарима и корен смреке себи за храну. Отерани су из друштва, људи на њих вичу као на лопова. Ено их у јаругама потока, коначе по јамама у земљи и по камењарима. Запомажу међу грмљем, скупљају се у копривама. Синови су безумника, сој безимених из земље протераних. А сад сам им песма ругалица, постао сам прича за њих! Гаде ме се, стоје издалека, не либе се да ме у лице пљуну. Јер Бог је развезао мог шатора уже, ударио ме је, а људи се на мене разуларише. Мени с десна диже се младалачка руља, терају ме да бежим, против мене насипају бедеме пропасти. Руше ми путеве, успешно ме разарају и за то им помоћ није потребна. Навиру ко кроз широк процеп, наваљују преко развалина. Ненадане страхоте пале су на мене, попут ветра разгоне ми достојанство, а моје спасење нестаде ко облак. Сад се душа моја разлила у мени, јер су ме сустигли дани јада. Кости моје ноћ пробада у мени, болови ме глођу без престанка. Одора се моја изобличила од силе велике, сапела ме као крагна од тунике моје. Он ме је у блато бацио, сад сам налик праху и пепелу. За помоћ ја теби вапим, ал’ се не одазиваш; а када сам стао, на мене си пажњу обратио. У крвника мога си се претворио, силом руке своје си ме спопао. Винуо си ме да ветар зајашем, растапаш ме у олуји. Јер ја знам да ме у смрт одводиш, у кућу састанка свих који су живи. Али нико не пружа руку своју руини, макар да за помоћ вапи у пропасти својој. Зар ја нисам заплакао ради невољника? Зар ми душа зајецала није ради убогога? Али кад сам чекао на добро, зло је дошло; када сам се понадао светлу, пристигла је тама. Утроба је моја устрептала и није се примирила,

дани патње су ме задесили. Поцрнео ходам, али не од сунца; устајем у збору и вичем за помоћ. Збратимљен сам са шакалима, пријатељ сам нојевима. Поцрнела кожа је на мени, од грознице цвокоћу ми кости. Моја лира сад је за кукњаву, а свирала моја за плач нарикача.
Са очима својим савез сам склопио, па како бих онда загледао девојку? Па шта то онда Бог одозго дели? Какво је са висина наследство Свемоћног? Није ли то пропаст за злотвора и несрећа за покварењака? Не види ли он путеве моје, зар не броји све моје кораке? Ако сам се дружио с лажовима, ако ми је нога журила ка обмани; нека ме измери на тасовима тачним, нек честитост моју Бог открије. Ако је мој корак зашао са пута, срце моје повело се за мојим очима, за руке ми прионула љага; тад нек жањем, а други нек једе, нек се моја летина почупа. Ако ли је жена срце ми завела, ако сам ближњег свога на улазу вребао; нек тад другом моја жена меље, у постељи других нека буде. Али то би била гадост, баш кривица за осуду! Да, била би то ватра која гута све до трулежи мртвих и спаљује сву летину моју. Елем, ако сам се оглушио на тужбу слушкиње своје или слуге свога, када су се парничили са мном; шта бих урадио када би Бог устао, кад би ми рачун затражио? Шта ли бих му тада узвратио? Није ли онај што ме саздао у утроби и њих саздао? Зар нас није један исти начинио у стомаку? Ако сам се оглушио на жељу сиромаха и расплакао очи удовици; ако сам свој залогај хлеба јео у самоћи, а сироче није узело од њега – јер је уз мене расло као уз оца још од младости моје, а удовици сам помагао још од како ме мајка родила – ако сам видео страдалника неодевеног, ако нисам заоденуо убогог; ако ме бедра његова благосиљала нису, ако се руном оваца мојих утоплио није; ако сам одмахнуо руком против сирочета, а знао сам да на суду могу да помогнем; нека ми рука из рамена отпадне и нек ми се шака преломи у зглобу! Јер, дрхтао сам од Божије страхоте, пред његовим величанством не бих то чинио. Ако сам се у злато уздао, сувом злату говорио: 'Поуздање моје!'; ако сам се радовао свом великом благу, што ми је рука толико згрнула; ако сам у сунце гледао док сија и у месец сјајни док путује; ако ми се срце потајно заносило, па сам им руком слао пољупце са својих уста; и то би била кривица што вапи за судом, јер бих тако

порекао Бога са висине! Елем, ако сам се радовао над несрећом душманина мога, ликовао кад га пропаст снађе; нисам дао устима да згреше, да му клетву призивам на душу. Нису ли људи из шатора рекли: 'Ко се још меса његовога најео није?' Придошлица на улици ноћ провео није, путнику сам отварао врата. Да ли сам грехе своје прикривао као Адам, и кривицу крио у грудима својим; јер сам се препао великог мноштва, страховао од презира у роду, па се ућутао и кроз врата не бих излазио? О, кад би ме неко чуо! Ево, ово потписујем, па нека ме услиши Свемоћни, а ево и оптужнице што је тужилац против мене подигао! Зар је не бих ја понео на рамену своме, на себе је као круну причврстио? Рачун бих му положио за кораке своје, као владар бих му приступио. Ако је због мене вапила земља моја и у глас плакале бразде њене; ако сам забадава јео плодове њене и души њихових власника задао јаде; уместо пшеницом нек уроди трњем и коровом уместо јечма!"

Јов је завршио своја казивања.

И тако су тројица људи престали да узвраћају Јову који је у својим очима био праведан. На то је на Јова у љутњи плануо Елијуј из Вуза, син Варахилов из Рамовог рода. Разљутио се, јер се овај чинио праведнијим од Бога. Разљутио се и на три пријатеља што нису имали одговор, а опет су осудили Јова. Наиме, Елијуј је чекао да узврати Јову, јер су остали били старији по годинама од њега. Разљутио се Елијуј када је видео да ова тројица људи немају шта да кажу и одговоре.

Тада је овако одговорио Елијуј из Вуза, син Варахилов:

„Млађи сам од вас по годинама. Ви сте старији, па сам се зато склањао у страху да вам кажем своје мишљење. Наиме, рекао сам себи: 'Старост нека говори и године многе нек разгласе мудрост!' Јер је дух у људима и дах Свемоћнога им даје разум. Године многе мудрост не дају и стари праведност не схватају. Зато кажем: 'Послушајте ме, па да вам и ја изнесем своје мишљење.' Ето, чекао сам беседе ваше, саслушао мишљења ваша док сте бирали речи. Да, пажљиво сам вас пратио. Али – гле – нико није оповргнуо Јова и ниједан од вас није узвратио на речи његове! И не говорите: 'Мудрост смо пронашли! А њега нека Бог оповргне, а не човек.' Али, није он против мене говорио па ни ја нећу да узвратим њему вашим доказима. А они су се смели и више не узвраћају, сасвим су остали без речи. Зашто да чекам

када не говоре, само стоје и више не узвраћају?! А сада ћу ја своје да кажем, мишљење ћу своје да изнесем. Јер препун сам речи, из утробе моје дух ме на то тера. Ево, попут вина без одушка утроба је моја, распукла би се ко мешина нова. Морам да говорим, да себи одушка дам; отвориће усне своје да бих узвратио. Нећу да гледам ко је ко, никоме да ласкам нећу. Па ја и не умем да ласкам, јер би ме одмах узео Саздатељ мој!

Зато, о, Јове, молим те чуј моја казивања и све речи моје послушај! Молим те, види, јер отварам уста своја да мој језик проговори. Из честитости мога срца су речи моје и по знању моја ће уста искрено да говоре. Елем, Божији Дух ме је саздао, дах Свемоћнога живот ми је дао. Па ако си кадар, ти ми одговори; спреми се, па пред мене стани. Знај, и ја сам пред Богом попут тебе; и ја сам од иловаче обликован. Нека те ништа у мени ужасно не плаши, од мене нећеш бити притиснут тешко. Дакле, говорио си на моје уши, речи сам твоје јасно чуо: 'Ја сам чист, без греха сам и без мане! У мени кривице нема! Али, ето, Бог задевицу са мном тражи, гледа ме ко душманина свога. Ноге моје у окове ставља па надгледа све путеве моје.' Али ја ћу да ти кажем – ниси у праву – јер Бог је од човека већи. Зашто се убеђујеш с Богом када он не одговара на сваку човекову реч? Јер Бог говори једном овако, други пут онако – али нико за то не пази – у сну, у виђењу ноћном, када дубок сан на људе пада док спавају на постељи. Тада он даје објаву људима, упозорава их опоменама; да би човека одвратио од недела и сакрио охолост од њега. Он му душу чува од раке, живот његов од мача што сече. Човека болом кори на постељи његовој, без престанка жигају га кости. Живот му се гади хлеба, а душа омиљеног јела. Наочиглед тело му пропада, још му штрче кости огољене. Душа му је све ближа раки, а живот веснику смрти. Кад би било посланика, посредника једног од хиљаду, да човеку јави пут његове честитости, кад би му се Бог смиловао, па рекао: 'Спасите га од пада у раку! Нашао сам откуп!'; тад би му се ко детету подмладило тело, вратио би се у дане младалачке снаге. Тад ће се молити Богу и он ће га прихватити, гледаће лице његово и клицаће. Бог ће обновити човеку праведност његову. А он погледаће људе и казаће: 'Грешио сам, правду извртао, али ми није

враћено по мери! Он је душу моју откупио од пада у раку, да ми живот светла види!' Ето, све ово Бог чини двапут, трипут са човеком; да му душу из раке поврати и обасја светлошћу живота. Јове! Пази, саслушај ме! Ти ћути, а ја ћу да причам. Реци ако имаш речи да ми узвратиш, јер бих хтео да те оправдам. Ако немаш, ти саслушај мене. Ћути, да те мудрошћу поучим."

Елијуј је наставио своје казивање:

„Ви мудри, послушајте речи моје; ви учени, обратите пажњу! Јер, беседе се ухом пропитују, ко што непцем пробају се јела. Шта је право, сами разлучимо, међу собом препознајмо добро. Ето, Јов је рекао: 'Праведан сам, а Бог ми је ускратио моју правду! Зар бих о својој правди лагао? На смрт сам прободен, а згрешио нисам.' Попут Јова има ли човека, што поругу пије као да је вода; који иде за друштвом злотвора, пријатељује с покварењацима? Јер је казао: 'Никаква је корист за човека да Богу угађа!' Зато ме чујте, људи разумног срца: далеко била од Бога поквареност и неправедност од Свемоћног! Јер по делу он човеку враћа, човеку узвраћа по путу његовом. Бог заиста не ради злобно и Свемоћни не изврће правду. Ко је њему поверио земљу? Ко ли га је поставио над читавим светом? Када би се срцем томе посветио, па свој дух и дах свој себи задржао, свако би тело нестало, човечанство цело у прах би се вратило. Саслушај ме ако разум имаш, почуј добро речи моје. Хоће ли да влада онај који правду мрзи? Зар ћеш кривим да прогласиш свемогућег Праведника? Па он цару каже: 'Ништаријо', и племићу: 'Зликовче!' Он пристрасан није према главарима и не повлађује богатом пред сиротим, јер његових руку сви су они дело. Усред ноћи у трену умиру, скончавају људи потрешени, моћник нестаје без ичије руке. Јер очи његове пут човеков прате, сваки корак његов он посматра. Нема мрака, нема помрчине злотвора да скрије. Јер Бог не одлаже време кад му човек на суд дође. Без истраге моћнике обара, на њихово место он друге поставља. Јер дела њихова њему су знана, преко ноћи он их одбацује, сатрвени буду. Потире их због њихове злобе, тамо где и други виде, јер су се од њега окренули, јер нису марили за све његове путеве; јер је због њих до њега дошао вапај сиромаха и плач убогих он је чуо. А када он умири, ко да узнемири? Кад лице сакрије, ко ће

да га нађе? А тако бива и за народ и за човека, да безбожник не завлада и народу не постави замке. Зар сме неко Богу да каже: ’Трпео сам, ал’ грешити више нећу. Поучи ме оном што не видим; ако ли сам чинио неправду, више нећу.’ Хоће ли ти по твоме узвратити јер ти ово одбијаш? Али ти бираш, а не ја, па сада говори оно што знаш. Разумни људи ће ми рећи, а и човек мудар што ме слуша: ’Немудро збори Јов! Без поуке су његове речи!’ О, да би довека Јов кушан био кад већ одговара као један од покварењака! Јер је греху своме и преступ додао, међу нама он пљеска рукама и речима многим обасипа Бога.“

И још је казао Елијуј:

„Мислиш ли да је исправно то што си рекао: ’Праведан сам ја пред Богом’? Да, рекао си: ’Какву ти корист имаш? Шта ми вреди то што не грешим?’ Ево ја, ја ћу да одговорим и теби и твојим пријатељима што су са тобом. У небеса гледај и видећеш; посматрај облаке, како су само виши од тебе! Ако си грешио, шта си њему учинио? Ако је твојих преступа много, јеси ли њему урадио нешто? Ако си праведан, јеси ли му нешто дао? Да није примио нешто из твоје руке? Покварeност твоја шкоди оном попут тебе, а праведност твоја користи потомку човека. Због силнога тлачења вапе људи, преклињу за помоћ због руке силника. И нико не пита: ’А где је Бог, Саздатељ мој, који у ноћи песме даје; који нас поучава више него земаљске звери и мудрим нас чини више него небеске птице?’ Онда они запомажу, а он се не одазива због поноса злобника. Бог зацело таштину не слуша, Свемоћни и не гледа на њу. А колико тек кад кажеш како га не видиш, како је твој случај пред њим, како њега ишчекујеш; како гнев његов не кажњава и како за грех и не мари! Елем, узалудно Јов уста отвара и гомила безначајне речи.“

Елијуј је наставио овим речима:

„Стрпи се мало да ти објасним, још бих да ти нешто кажем о Богу. Знање ћу своје нашироко да изнесем, зарад Саздатеља свога праведност ћу да објасним. Стварно нема неистине у речима мојим, пред тобом је *човек* беспрекорног знања. Гле! Бог је силан, не презире никог. Он је силан, у науму велик! Он злотвора не оставља живог, ојађеним удељује правду. Са праведног свој поглед не скида, с царевима навек на престо их поставља и они се уздижу високо. Ако

су и ланцима оковани и свезани конопцима јада, он им јавља шта су урадили, о преступима којим се бахате. Он им ухо за прекор отвара, позива их да се греха клоне. Буду ли га чули и њему служили, у напретку дане своје проживеће и године своје у милини. А ако не послушају, мач ће их сасећи; ишчезнуће без икаквог знања. Гнев навлаче људи срца безбожнога, чак и за помоћ не преклињу кад их он везује. Док су млади душа им умире, скончавају међу храмским блудницима. Невољника он невољом спасава и ухо му тлачењем отвара. И тебе ће ишчупати из раља невоље на пространо место; на место где зебње нема, где је прострт сто крцат изобиљем. Али ти кипиш судом за злобнике, обузет си и судом и правдом! Пази да те нико богатством не мами, не дај да те заведе големи откуп. Хоће ли те из невоље избавити благо твоје и сав труд снаге твоје? Не жуди за ноћи када људе узимају из њихових кућа. Чувај се, злу се не приклањај, јер то си и одабрао ради него муку. Гле! Узвишен је Господ у сили својој! Попут њега учитељ ко ли је? Ко ли му је пут његов наменио? Каже ли му ико: 'Лоше си чинио'? Имај на уму да његово величаш дело о коме певају људи. Сав га је људски род видео, мотре га људи издалека. Јесте, узвишен је Бог, нама несазнатљив и број година његових нам је недокучив! Јер он подиже капи воде што из кише маглом росе, па људима обилно из облака пљуште. Ко још разуме како се ваља облак и како грми из куће његове? Ено, око себе он простире муњу своју и покрива дубине мора! Он тиме влада народима и даје обиље хране. Муњама пуни руке па им нареди где ће да ударе. Грмљавина њихова га најављује, али и стока када олуја стиже.

Стварно, и моје срце због тога туче, отима се у грудима! Слушајте! Почујте тутњаву гласа његовога, проламање што излази из уста његових. Испод свих небеса он га пушта, и муњу своју до крајева земље. За њом громови туку гласом славе његове, а када се огласе тутњавом својом не враћа се више муња. То Бог чудесно грми гласом својим и велике, нама несхватљиве ствари чини! Елем, он снегу каже: 'На земљу падни!' и обилној киши: 'Пљушти!' Тиме свачију руку спутава у раду, да би сваки човек знао за дело његово. Тада звери иду у брлоге своје, почивају у својим јазбинама. Олуја се сручи из одаје своје и северци доносе зиму. Дах

Божији лед доноси и широке воде леди. Облаке тмурне је влагом напунио и севне муњом по облаку; и они онда круже, ваљају се како их он води; да ураде што им је заповедио по лицу света и земље. А он то чини било као прекор или као милосрђе на добро земље. О, Јове, послушај ово! Стани па размотри чудеса Божија. Знаш ли како их је Бог послагао, како заблешти муњом облака свога? Знаш ли како облаци висе и чудеса оног што је савршен у знању? Ти, чије су хаљине вруће док је земља мирна због јужног ветра; хоћеш ли са њим да развлачиш облаке, тврде као изливено огледало? Хајде нам кажи шта да му кажемо! Због таме свој случај не можемо да изнесемо. Да му јавимо да бих ја да проговорим? Зар би било ко говорио да би прождран био! Сјајно светло на небу људи сада не могу да виде, али ветар хуји и развејава облаке. Са севера стиже златни сјај и око Бога је слава величанства! Свемоћнога не можемо наћи. Узвишен је у сили, али у правди и великој праведности својој он не тлачи. Зато га се боје људи: он не мари за мудре у срцу.“

Тада је Господ узвратио Јову из вихора овим речима:

„Ко је тај што *мој* савет помрачује речима незнања? Као мушко опаши слабине своје, да те ја питам, а ти да ми одговараш. Где си ти био када сам полагао темеље земљи? Кажи ако си паметан! Ко јој је одредио мере – ако то знаш – ко је мерно уже над њом развукао? На чему су њене основе углављене? Ко ли јој је поставио угаони камен када су јутарње звезде певале сложно и кад су клицали сви Божији синови? Ко је море затворио вратима када је прокуљало и из утробе изашло; када сам му од облака хаљину скројио и повоје од густога мрака; и побо му граничнике своје, углавио решетку и врата; када сам му рекао: ’Долазићеш довде али не и даље, овде је међа обести таласа твојих!’? Јеси ли за живота свога заповедао јутру и казао зори где јој је место, да прихвати земљу за углове, да с ње буду отресени злобни људи? А земља се обликује као глина под печатом, па све на њој ко хаљина стоји. Тада се од злобника узима светло њихово, ломи им се рука уздигнута. Да ли си ишао до извора мора? Јеси ли ходао дубином бездана? Да ли су ти показана врата смрти? Јеси ли видео врата од најцрње таме? Јеси ли сагледао земљина пространства? Реци, ако знаш све то! Који је пут до куће светла? На ком се месту

налази тама? Зар можеш да их понесеш до њиховог места? Знаш ли за стазе до њиховог стана? Ма, ти то знаш, ти си се тада родио и голем је број твојих дана! Јеси ли био у ризницама снега? Јеси ли видео оружарницу града коју сам сачувао за време невоље, за дан боја и војевања? У којем се смеру рачва муња и где се источни ветар по земљи разноси? Ко поплаву рачва на канале и пут тутњави грома, да донесе кишу земљи без икога и пустари без живе душе; да напоји пустош и пустињу и учини да изникне трава? Да ли киша оца има? Капи росе ко је изродио? Из чије се утробе лед родио и иње с небеса ко је породио, кад ко камен воде се скамене, површином следи се дубина? Јеси ли ти свезао Влашиће ланцима? Хоћеш ли да одрешиш Орион? Можеш ли да на време изведеш сазвежђа и поведеш Медведа са његовим медведићима? Познајеш ли законе небеса и постављаш ли њихова правила на земљи? Зар ти можеш облацима да довикнеш, па да те силним водама облију? Можеш ли да пошаљеш муње, да оне крену и кажу ти: 'Ту смо!'? Ко је петлу дао мудрост и ко је разуму знање дао? Ко мудрошћу облаке броји и ко их излива ко небеске мешине, да стврдне грумење земље и згрудва бусење?

Хоћеш ли ти лаву плен да ловиш и нахраниш лавиће, кад се примире у јазбинама, кад из потаје вребају у жбуњу? Ко гаврану јело спрема, када му птићи пиште Богу, када за храном гегају се? А знаш ли време кад се дивокозе козе? Јеси ли гледао кад кошуте коте младе? Да ли бројиш колико су месеци скотне? Знаш ли када ће се омладити? Шћућуре се и окоте своје младе, болова се ослободе. И млади им ојачају, расту у дивљини, и кад оду више им се не враћају. Ко је дивљег магарца ослободио и ко му је развезао ужад? Ја сам њему пустару за кућу дао и слатину за пребивалиште. Он на градску вреву њаче и не хаје за повик гонича. По брдима пашу своју тражи, њуши за сваким зеленилом. Пристаје ли биво да ти служи, да заноћи за твојим јаслама? Зар ћеш бивола ужетом у плуг да упрегнеш? Хоће ли за тобом долове да дрља? Хоћеш ли се уздати у њега због његове поголеме снаге? Хоћеш да му свој рад препустиш? Зар верујеш како ће ти довући летину, на гумно ти скупити пшеницу? Ној поносно лепеће крилима, али то нису ни крила ни перје роде! Своја јаја на земљи полаже, у прашини, да им буде топло.

Он не мари дал' ће нога да их смрска, дивља зверка да их згази. Нема сажаљења за птиће своје као да нису његови, не мари што труд му је узалудан. Бог га је мудрости лишио, разума му није уделио. Кад се високо размаше, и коњу и његовом јахачу се смеје. Даде ли ти коњу снагу? Да ли си му гривом украсио врат? Ти ли му дајеш да ко скакавац скаче? Ужасно је рзање његово поносно. Земљу копа, од снаге дрхти, на оружје хрли! Страху се смеје, не да се смести и пред мачем не узмиче. Тоболац над њим звечи, севају сабља и копље. Од дрхтања и фрктања земљу гризе, не мирује на позив рога. Он зањишти на звук рога и нањуши издалека битку, вику заповедника и бојни поклич. Вине ли се крагуј по замисли твојој и рашири крила према југу? По твојој ли се речи орао уздиже и на висинама гнезди? На литици живи, ноћ проводи на гребену и на утврђењу. Одатле он храну вреба и очи му надалеко виде. Његови птићи крв пију, лешеви где су – и он је тамо."

Тада је Господ узвратио Јову овим речима:

„Зар ће свађалица Свемоћнога да исправља? Нека Богу сад узврати тај што му замера!"

И Јов је овим речима узвратио Господу:

„Гле, ја никакав како бих теби узвратио?! Руком својом затварам уста своја! Нећу да узвратим, већ једном сам говорио; и још једном, али више нећу."

Господ још рече Јову:

„Као мушко опаши слабине своје, да те ја питам, а ти да ми одговараш. Зар би ти да праведност моју обезвредиш? Прогласио би мене кривим да би себе прогласио правим? Имаш ли ти руку ко што је Божија? Глас твој да ли као његов грми? Хајде, величанством и угледом украси се, у част и славу обуци се! Излиј поплаву срџбе своје! Сваког гордог погледај и сруши га. Погледај све горде, па их понизи; на лицу места изгази зле. Заједно их у прашину затрпај, преко лица покров у гробници свежи. Тада ћу ти ја признати да десница твоја може да те спасе. А гле, чудовиште бехемота које сам са тобом заједно створио! Он попут вола пасе, а види му снаге у бедрима његовим! Сила му је у трбушним мишићима. Реп укрути као кедар, бедрене му жиле преплетене. Кости су му ко цеви бронзане, а удови ко металне цеви. Он је прво дело Божијег стварања, Саздатељ му његов са мачем прилази. Њему брда храну дају, тамо где се играју

звери пољске. Испод лотоса он лежи, крије се у трски и мочвари. Лотоси га заклањају сенком, окружен је поточним врбама. Гле, подивља ли река, њега то не страши; нема страха ни кад Јордан јурне му у уста. Може ли га ико зграбити док гледа? Може ли му ико њушку пробости кукама? Зар ћеш левијатана удицом да извучеш и конопцем језик да му свежеш? Хоћеш ли му уже кроз нос да провучеш и чељуст му куком да прободеш? Хоће ли те преклињати много и умилне причати ти речи? Зар ће савез с тобом да начини? Држаћеш га довека ко роба? Играћеш се са њим ко са птицом, повоцем свезати за своје девојке? Зар ће се ортаци цењкати за њега, на комаде поделити трговцима? Хоћеш ли му кожу избости оствама и главу харпуном? Ако руке на њега положиш – сећаћеш се тога боја, ал' га више поновити нећеш! Али, улудо је надати се томе! Зар човек не пада само када га угледа?

Не дивља ли када га пробудиш? А ко је тај што би пред мене да стане? Зар ми је ко икада дао шта, да би му ја то вратио? Па све је моје под небесима! О удовима његовим ја да ћутим нећу, ни о његовој снази, ни о складу његовог тела. Ко ће да му разоткрије површину његове одеће? Дупли оклоп ко да му пробије? Ко би да му чељусти разјапи када је страва око његових зуба? Леђа су му од низова крљушти поређаних и чврсто спојених. Пријањају једна уз другу, ни ваздух међу њима не пролази. Спојене су међу собом, једна другу држе, размака немају. Кад он кине, ко да муња сине; очи му се црвене ко зора. Пламен му из уста сукља, жеравице ватрене врцају. Пара му се диже из ноздрва, ко котао кључа и прелива. Својим дахом угаљ распирује, из ждрела му ватра пламти. Њему снага почива у шији, испред њега наступа страхота. Набори му на телу пријањају, чврсти су и непомични. Срце му је као камен тврдо, тврдо му је као доњи жрвањ. Кад се дигне, застрепе делије, пред ломњавом одступају. Ко га мачем и дохвати – ништа му не вреди – тако и копљем, стрелом ил' оствама. Гвожђе му је попут плеве, а бронза му као дрво труло. Њега стрела потерати неће, а камење из праћке за њега је плева. Као прутић њему је тољага, фијуку се копља он подсмева. Стомак му је ко од ломљених црепова, па кроз блато прође ко дрљача. Због њега дубина проври као лонац, море се пени као казан масти. За собом

оставља траг од пене, па се чини да је дубина оседела. Нико му сличан на земљи није! То је створење које страха нема! Он гледа сваког ко је поносан јер он је цар свих поносних!“

Тада је Јов одговорио Господу овим речима:

„Ја знам да си ти свемогућ, незадрживе су твоје намере! *Питао си*: ’Ко је тај што незнањем покрива савет?’ Ето, говорио сам, а нисам схватао ствари које су ми биле чудесне да би их познавао! *Рекао си*: ’Молим те, чуј ме, ја ћу да говорим! Ја ћу тебе да питам а ти ми разјасни.’ Ушима сам слушао о теби а сада сам те и очима видео! Зато се сам себе гадим! У прашини и пепелу ја се кајем!“

А када је Господ Јову казао све ове речи, Господ се обратио и Елифасу из Темана: „Плануо је мој гнев и на тебе и на твоја два пријатеља јер нисте о мени – попут мога слуге Јова – говорили тачно! Зато узмите за себе седам јунаца и седам овнова, па идите Јову, моме слузи. Тада за себе принесите свеспалницу. И нека се Јов, слуга мој, помоли за вас. Заиста, услишићу га и нећу да вас казним за лудост, што нисте говорили о мени тачно, као мој слуга Јов.“ Тако су Елифас из Темана, Вилдад из Суша и Софар из Намата отишли и урадили како им је Господ заповедио. А Господ је услишио Јова.

Господ је Јову вратио све отето, након што се он помолио за своје пријатеље. И још је Господ увећао и удвостручио све што је Јов имао. Дошла су му сва његова браћа, све сестре његове и сви који су га раније познавали. Са њим су јели хлеб у његовој кући, тешили су га и жалили због свих невоља које му је Господ нанео. Свако му је дао по кесит и свако по један златан прстен.

Елем, Господ је више благословио Јова на крају него на почетку. Тако је имао четрнаест хиљада оваца, шест хиљада камила, хиљаду пари волова и хиљаду магарица. Добио је седам синова и три ћерке. Прву је назвао Јемима, другу Кесија а трећу Карен-Апуха. По својој земљи није било жена лепих као Јовове ћерке. Отац им је дао наследство међу њиховом браћом.

Јов је након овога живео стотину четрдесет година. Дочекао је и своју децу и њихове потомке до четвртог нараштаја. Тако је умро Јов, стар и сит живота.

Псалми

Блажен човек који не следи савет опаких, не стоји на грешничком путу, нити седа у друштво ругача, већ ужива у Закону Господњем, дан и ноћ му о Закону мисли. Он је као дрво усађено крај поточних вода, које род свој даје када му је време, а лишће му никада не вене. Све што ради, на добро му иде. Нису такви опаки! Они су као плева што је ветар носи. Зато опаки неће опстати на суду, ни грешници на збору праведних. Јер зна Господ пут праведника, а пут опаких води у пропаст.

Зашто ли се буне народи, шта то људи узалуд смишљају? Цареви се света прикупљају, кнезови се с њима саветују, да навале сложно на Господа и на његовог Помазаника: „Збацимо са себе окове њихове, стргнимо са себе свезе њихове!“ Смеје се онај што на небесима столује, Господ се то њима подругује. Он им онда у гневу проговара, јарошћу их својом ужасава: „Цара свога ја сам поставио, на Сиону, светој гори својој.“ Објавићу одлуку Господњу. Он ми рече: „Ти си Син мој, данас си се мени родио. Тражи од мене, и даћу ти у наследство пуке, и крајеве земаљске да ти буду имовина. Сломићеш их гвозденом палицом, разбићеш их као посуду од глине.“ Зато, цареви, будите разумни, примите наук, владари земаљски! Служите Господу у страху, с трепетом се радујте. Волите Сина, да му гнев не плане, па да пропаднете на свом путу, јер гнев његов за трен ока плане. Благо сваком ко у њему уточиште тражи!

Псалам Давидов, кад је бежао пред својим сином Авесаломом.

Господе, колико ли је мојих противника, колико ли је оних што устају на мене! Много је оних што о мени кажу: „Нема њему спасења од Бога.“ *Села* А ти, Господе, штит си око мене, славо моја, ти ми главу дижеш! Гласом својим призивам Господа, одговара он ми с горе своје свете. *Села* Ја лежем и спавам, и опет се будим, јер Он, Господ, пружа ми ослонац. Не бојим се ни хиљада људи, што одасвуд надиру на мене. Устани, Господе, спаси ме, мој Боже; све душмане моје удари у браду, опакима све зубе поломи. Спасење припада Господу, твој благослов на твом је народу. *Села*

Хоровођи, уз жичане инструменте. Давидов псалам.

Одговори кад те зовнем, Боже, моја правдо, у мојој тескоби,
дај ми да одахнем, смилуј ми се, почуј ми молитву. Докле
ће, о, људски синови, слава моја бити у срамоти? Докле
ћете волети испразност, докле ћете ићи за преваром? *Села*
Знајте, верне је Господ одвојио за себе, Господ слуша кад год
га позовем. Гневите се, али не грешите, на постељи срцем
размишљајте, утихните. *Села* Принесите жртве праведне,
у Господа се уздајте. Многи кажу: „Ко ће нам показати
срећу?“ Обасјај нас, Господе, светлом свога лица! Ти си ми
весељем испунио срце, више га има од њиховог жита, и
од младога вина њиховог. Ја спокојно лежем, *спокојно* и
спавам, јер ти сам, Господе, дајеш ми спокоја. *Села*

Хоровођи, уз фруле: Давидов псалам.

О, Господе, почуј моје речи, и размотри уздисаје моје.
Чуј мој вапај, царе мој и Боже, јер теби своју управљам
молитву. Јутром, Господе, ти глас ми чујеш, јутром теби
приносим молитву, нетремице пазим, ишчекујем. Јер ти
ниси Бог коме злочин прија, зло не може твојим гостом
бити. Охоли ти на очи не могу изаћи, мрзиш све што чине
неправду. Ти затиреш оне што говоре лажи, крвожедне и
подмукле Господ не подноси. А ја ћу у Дом твој доћи, по
обилном твоме смиловању, пред твојим ћу светим Домом
бити, у страху се теби поклонити. Својом ме правдом води,
Господе, због мрзитеља који ми заседу спремају; пут свој
поравнај преда мном. Истине им нема на уснама, срце им
је испуњено злобом, гроб отворен грло је њихово, а језик им
ласка превртљиво. О, Боже, кривим их прогласи, сплетке
њихове нек их упропасте. За грехе их многе изагнај, јер на
тебе они устадоше. Нека се радују сви што у теби уточиште
траже, нека се довека веселе које ти заклањаш, нека кличу
они који име твоје љубе. Јер ти, Господе, благосиљаш пра-
ведног, милошћу га као штитом заклањаш.

Хоровођи, уз жичане инструменте. За дубоке гласове. Псалам Давидов.

Не карај ме, Господе, у своме гневу, у срџби ме својој не
кажњавај. Смилуј ми се, Господе, јер сам клонуо, исцели ме,
Господе, кости ми се тресу. Душа ми је врло устрептала, до-
кле, Господе, докле ћеш чекати? Окрени се, Господе, избави
ми душу, спаси мене због милости своје. Јер, мртав човек
тебе не спомиње, ко ће те из Света мртвих прослављати?
Од јецања сасвим сам клонуо; сву ноћ лежај ја плачем

натапам, и свој кревет сузама обливам. Око моје од муке се гаси, ишчезава због свих мојих душмана. Одбијте од мене, сви преступници, јер чуо је Господ глас мог вапаја. Чуо је Господ моју молбу, Господ прима моју молитву. Нек се осрамоте сви моји душмани, нек великој смутњи подлегну, нек се одмах повуку у сраму.

Тужбалица Давидова, коју је испевао Господу због речи Хуша, Венијаминовца.

Господе, Боже мој, у теби је моје уточиште, спаси ме, избави, од свих који ме гоне, да ми душу као лав не раздеру, растргну ме, а спаса ни од кога. Господе, Боже мој, ако сам ово учинио, ако сам руке своје неправдом окаљао, ако сам пријатељу злом узвратио, а противника без разлога пљачкао, нека ме непријатељ гони и сустигне, нека живот мој на земљу згази, а славу моју у прашину баци. *Села* У свом гневу устани, Господе, дигни се на бес мојих душмана, пробуди се, у помоћ ми дођи, јер ти си свој суд заказао. Нека се збор народа скупи око тебе, па над њима владај са висина. Господ суди народима, суди ми, Господе, по праведности и непорочности мојој. Бог је праведан, он испитује и срца и нутрину; нека дође крај злу опаких, а праведнога ти учврсти. Бог је мој штит, он спасава исправног у срцу. Бог је праведни судија, сваког дана Бог гнев свој излива. А за оног ко се не покаје, он ће свој мач наоштрити, и лук свој запети, уперити; таквом спрема оружје смртно, стреле своје прави запаљиве. Ето, опаки је злом бременит, зачиње невољу, а рађа превару. Копа јаму, издуби је, и пада у јаму коју је начинио. Невоља његова нека му се на главу врати, насиље његово нека му на теме падне. Хвалићу Господа ради његове праведности, славићу песмом име Господа Свевишњег!

Хоровођи, „Радосница“. Псалам Давидов.

О, Господе, наш Боже, како је узвишено име твоје по свој земљи! Ти си хвалу себи дао на небесима. Са усана деце и дојенчади, ти си себи моћ подигао ради својих непријатеља; да ућуткаш душманина и осветника. Кад погледам твоја небеса, које твоји прсти начинише, месец и звезде које ти постави… Шта је човек да га се сећаш, шта ли син човечији да бринеш за њега? Ти си га мало мањим од Бога учинио, славом и чашћу њега си овенчао, дела руку својих у власт си му дао, њему под ноге све си покорио: све овце и говеда, и звериње пољско, птице небеске, и рибе морске,

што пливају морским стазама. О, Господе, наш Боже, како је узвишено име твоје по свој земљи!

За хоровођу, по напеву „Смрт сина“. Псалам Давидов.

Славићу Господа свим срцем својим, причаћу о свим твојим чудесима. Веселићу се, теби ћу клицати, твоме ћу имену певати, Свевишњи. Кад се моји непријатељи повуку у бегу, нека се саплету и пропадну пред тобом. Јер ти си одбранио моје право и суд, сео си на престо да судиш по правди. Укорио си народе, уништио опаке, затро си им име у веке векова. Докрајчен је душманин, у рушевинама је довека, градове си му истребио, спомен на њих избрисао. Али Господ столује до века, престо је свој поставио да суди, и свету ће судити по правди, једнако ће судити народима. Господ је заклон угњетеном, заклон у време невоље. Нека се уздају у тебе они који твоје име знају, јер ти, Господе, не остављаш оне што те траже. Певајте Господу, који столује на Сиону! Причајте народима о делима његовим! Јер онај што се свети за проливену крв, он памти, не заборавља вапај понизних. Смилуј ми се, о, Господе, види како ме кињe мрзитељи моји – ти што ме извлачиш из врата смрти – да бих навештао сва славна дела твоја на дверима ћерке сионске, и тамо се радовао твојему спасењу. Народи јаму ископаше, ал’ у њу сами упадоше, нога им се ухвати у мрежу коју сакрише. Господ је себе учинио знаним, он поступа по праву, а опаки се хвата у замку своје руке. *Мисли*. *Села* Нека се опаки врате у Свет мртвих, сви народи који Бога заборављају, јер убоги неће увек бити заборављен, нити пропасти нада понизних. Устани, Господе, нека човек не надвлада, нека се суди народима пред тобом. Утерај им страх у кости, Господе, нека знају пуци да су *само* људи. *Села*

Зашто, Господе, стојиш далеко? Што се скриваш у време невоље? Опаки, надмени, љуто гони убогог, у сплетке га хвата које је исплео. Јер опаки се хвали жудњама свог срца, похлепни проклиње, презире Господа. У својој га охолости он не тражи, нема Бога ни у једној мисли својој. Тај увек успева на својим стазама, на судове твоје он с висока гледа, и својим се душманима руга. Он у срцу каже: „Ништа мене неће уздрмати, зло ме никад задесити неће.“ Уста су му пуна клетве, лажи и увреде, а мука и невоља под језиком његовим. У дворишту вреба из заседе, из потаје убија невиногa, из скровишта мотри немоћнога. Као лав он вреба

у шипражју, у заседи чека да улови убогога; у своју га мрежу хвата и одвлачи. Беспомоћне ломи и обара, они му у канџе допадају. Он говори у срцу: „Бог заборавља, скрива лице, никада он то неће видети.“ Устани, Господе, дигни своју руку, Боже, понизне немој заборавити! Зашто опаки да презире Бога, зашто да у свом срцу каже: „Ти ме нећеш за то питати“? Али, ти то ипак видиш, јер посматраш муку и невољу, да ствар узмеш у своје руке. Немоћни се ослања на тебе, сиротоме ти си помоћник. Сломи руку опакоме, зломе, па кад тражиш његову опакост, ни трага од ње да не нађеш. Господ је цар у веке векова, нестаће народи са његове земље. Ти, Господе, чујеш чежњу понизних, храбриш их, ухо своје приклањаш, да даш право сиротоме и угњетеном, да човек на земљи не задаје више страх.

Хоровођи. Давидов.

Уточиште је мени у Господу. Зашто онда мени говорите: „Као птица у гору утеци! Јер, гле, опаки лук свој натежу, на тетиву стрелу постављају, да поштене из мрака гађају. Када се темељи распадају, шта праведник може да учини?“ Господ је у свом светом храму, Господњи је престо на небесима, очима он помно посматра, он прониче потомке људи. Праведнога испитује Господ, али душа његова мрзи онога, ко је опак и воли насиље. На опаког он ће сручити ужарено угљевље и сумпор; пламенови огњеног вихора, то је део њихов, то им је у чаши. Јер праведан је Господ, праведност он воли, поштени ће гледати му лице.

Хоровођи: ӣрема Шеминиӣу. Псалам Давидов.

Спасавај, Господе, јер нестаде верни, ишчезнуше побожни међу потомцима људи. Свако вара свога ближњега, усне њихове говоре ласкаво, а у срцу другачије мисле. Нек затре Господ усне превртљиве, нек истреби језик хвалисави. „Наш је језик, наша снага“ – кажу, „усне су нам наша узданица. Ко ће онда да влада над нама?“ „Ради сиромаха што су потлачени, и убогога што стење под муком, ја ћу сад устати – говори Господ – спасење му дати за којим уздише.“ Речи Господње чисте су речи, сребро каљено у пећи од глине, седам пута оне су топљене. Ти ћеш их, о, Господе, сачувати, заувек нас штитити од тог нараштаја. Опаки се неспутано шире унаоколо, кад се зло велича међу потомцима људи.

Хоровођи. Псалам Давидов.

Докле више, докле, о, Господе? Зар ћеш ме ти ваздан заборављати? Докле ћеш од мене своје лице крити? Докле више да се питам у души, и сваки дан у срцу тугујем? Докле ће душманин да буде нада мном? Погледај, услиши ме, Господе, Боже мој, очи ми просветли, да у сан смртни ја не утонем, да не каже непријатељ: „Ја сам га надјачао“, и противници не ликују нада мном. А ја ћу се у твоју милост уздати, твоме се спасењу у срцу радовати. Певаћу Господу, јер ми је био добростив.

За хоровођу. Давидов псалам.

Безумник у свом срцу каже: „Нема Бога!“ Дела су им опака и гадна, нема никога да чини добро. Господ с неба гледа потомке људи, да види има ли разумнога, таквога који тражи Бога. *Од Бога* се сви одвратише, покварени сви постадоше; нема тога који чини добро, таквога ниједнога нема. Зар не знају сви ти зликовци, да мој народ као хлеб прождиру, а ни самог Господа не призивају? Ту ће њих страх силни спопасти, јер је Бог с родом праведничким. Ругате се оном што убоги мисли, али уточиште је њему у Господу. Ко ће са Сиона дати спасење Израиљу? Када Господ врати свој народ изгнани, радоваће се Јаков, веселиће се Израиљ.

Псалам Давидов.

Ко то сме, о, Господе, да пребива у твом шатору, и да живи на светој гори твојој? Онај који хода беспрекорно, и чини што правда захтева; ко из срца говори истину, и свој језик чува од пакости; ко свом ближњем не чини зла, нити оцрњује свога ближњега; ко с презиром гледа на опаке, а поштује оне што се боје Господа; ко своју заклетву не пориче макар му то и на зло изашло; ко не позајмљује новац с каматом, нити прима мито против невиног. Ко то чини, неће се пољуљати довека.

Давидова песма поуздања у Бога.

Чувај ме, о, Боже, јер у теби је уточиште моје. Кажем Господу: „Ти си мој Господ, без тебе ми нема добра.“ Узвишени су свети у земљи, у њима ми је сва милина. Многе муке стижу оне, што за *другим боговима* хрле. Зато нећу њима крвне жртве лити, нити ће ми усне призивати им име. Господ ми је баштина, моја чаша; ти чврсто држиш мој део. Земља ми је дана на пријатном месту; како ли је дивна моја баштина! Благосиљам Господа који ме саветује, и у ноћно доба опомиње ме нутрина. Господ ми је увек пред очима.

Пошто ми је он са десне стране, ништа мене уздрмати неће. Зато ми је срце усхићено, а биће моје томе се радује; цело моје тело почива спокојно, што ми душу нећеш препустити Свету мртвих, нити дати да твој верни трули. Стазу живота ти си ми открио, пун радости пред тобом ћу бити. Вечне су дивоте у твојој десници!

Давидова молитва.

Чуј, Господе, праведности ради, окрени се к моме вапају, пригни ухо мојој молитви, јер на мојим уснама нема преваре. Нек ми суд с твога лица дође; твоје очи честитост нек виде. Ти си мени испитао срце, дошао ми ноћу у посету, мисли си ми огњем искушао, али ништа тамо ниси нашао; а ја реших да устима не згрешим. По чему ће човек да поступа? Према речи са твојих усана, ја се чувам стаза насилника. Одржи ми стопе на својим стазама, да се моје ноге не оклизну. Призивам те, Боже, јер ми одговараш, пригни ухо к мени, почуј моје речи. Покажи милост своју чудесну, ти што десницом својом избављаш оне, који траже уточиште од својих злотвора. Чувај ме као зеницу свог ока, под сенку ме својих крила склони, од опаких који ме нападају, од душмана што ме опкољују. *Срце* им је постало бездушно, а уста им говоре узносито. Они мене гоне, опкољују, а очи им пажљиво гледају, како да ме на тло оборе. Као лав су што жуди да растргне, као млади лав што вреба из потаје. Устани на њих, Господе, баци их на колена, мачем ме својим избави од опаког! *Избави ме* својом руком, Господе, од људи којима је део овај свет пролазни; нека им трбух пуни оно што си злима наменио; сити ће им бити и синови, и за потомство ће им још остати. А ја ћу у праведности лице твоје видети, кад се пробудим твога ћу се лика наситити.

Давид је испевао Господу речи ове песме оног дана када га је Господ избавио из руку свих његових непријатеља и из Саулове руке. Рекао је:

Волим те, Господе, моја снаго. Господе, стено моја, тврђаво моја, избавитељу мој. Мој Бог је мени стена, где заклон налазим. Штите мој, роже мог спасења, заклоне мој, уточиште моје! Призваћу Господа славе предостојног, и он ће ме спасти од мојих душмана. Смртна су се ужад сплела око мене, ужаснут сам разорним рекама. Ужад су ме Света мртвих опколила, смрт ме вреба са својим замкама. У невољи завапих Господу, и повиках ка Богу своју. Из свог храма глас је мој чуо, мој вапај стиже до њега, до његових ушију. Тад

се земља уздрма, затресе, задрхташе темељи планина, стресоше се због његовог гнева. Дим се диже њему из ноздрва, огањ пламти из његових уста, жар угљени из њега избија. Он небеса пресави и сиђе, под ногама густа му је тама. Херувима узјаха, полете, и заплови на крилима ветра. Од таме начини око себе шатор, сеницу за себе од тамних вода и од облака тамних. Од сјаја пред њим прођоше облаци, пљушти град и угаљ ужарени. Тада Господ загрме с небеса, разлеже се глас Свевишњега, град и угаљ ужарени. Стреле своје одапе и душмане расу, бљесну муњама, у пометњу их баци. Кад си Господе почео да караш, кад ти дах из ноздрва плану, долине се водне показаше, открише се темељи света. Руку пружи са висина, дохвати ме, из вода ме моћних извуче, од моћног ме избави душмана, и од оних јачих што ме мрзе. Навалише на мене у дан моје муке, али Господ ми је био ослонац. Изведе ме на пространо место, избави ме јер сам му по вољи. Господ ми по правди мојој плати, награди ми чистоћу руку мојих, јер путеве Господње сачувах; Богу своме ја нисам скривио. Судови његови сви су ми пред очима, од одредби његових одвратио се нисам. Пред њим сам ја био беспрекоран, сачувао сам себе од кривице, по правди ме је мојој Господ наградио, руке су ми недужне пред његовим очима. Ти вернима исказујеш верност, беспрекорнима узвраћаш поштењем. С чистима ти поступаш чисто, а с опакима поступаш лукаво. Ти избављаш кротак народ, а обараш поглед узносити. Јер ти, Господе, светиљку ми палиш, мој Бог моју таму расветљује. Јер са тобом ја разбијам чету, с Богом мојим прескачем зидине. Пут је Божији беспрекоран, реч је Господња у ватри прекаљена; штит је свима што у њему уточиште траже. Јер ко је Бог осим Господа? Ко је стена осим нашег Бога? Он је Бог који ме снагом опрема, он пут мој чини беспрекорним. Даде ми ноге хитре ко у кошуте, постави ме чврсто на висине. Руке моје учи војевању, да лук бронзани натежем мишицама. Ти ми дајеш штит спасења свога, десница ме твоја подупире, твој одазив чини ме великим. Шириш тло под кораком мојим, да ми ноге не би посрнуле. Душмане своје гоним и сустижем, не враћам се док их не докрајчим. Разбијам их и не могу устати, и падају под моје ноге. Ти ме опремаш снагом за битку, и обараш пода мном моје противнике. Ти

учини да душмани моји реп свој подвију преда мном, да мрзитеље своје искореним. Завапише, али им спаса нема ниоткуда; Господу *завапише*, али он им не одговара. Измрвих их као прах пред ветар, избацих их као блато са улица. Ти си ме избавио од сукоба с народом, и поставио ме за главу пуцима. Народ који нисам знао, тај ми народ служи. Туђинци ми ласкају, чим ме чују, они ме слушају. Туђинци губе срчаност, из својих тврђава излазе дрхћући. Живео Господ! Благословена била стена моја! Узвишен био Бог мога спасења! То је Бог што ме освећује, он мени покорава народе; избавља ме од мојих душмана. Над мојим си ме мрзитељима узвисио, избавио ме од човека насилног. Зато ћу те хвалити, Господе, међу пуцима, твоје ћу име песмом прослављати. Велико спасење даје своме цару; исказује милост помазанику своме, Давиду, и његовом потомству довека.

Хоровођи. Псалам Давидов.

Небеса причају о слави Божијој, небо објављује дело руку његових. Један дан другом дану јавља, а ноћ ноћи преноси сазнање. Нема говора, нема ни језика, где се глас њихов није зачуо. Глас је целом одјекнуо земљом, речи су им до накрај света стигле. Сунцу је на небу шатор разапео, па оно као женик из собе излази, весело као јунак што трчи по путу. Излазак му је на једном крају неба, а ход му је до његовог краја; нема скривања од његове јаре. Закон је Господњи беспрекоран – обнавља душу, поуздано је сведочанство Господње – умудрује лаковерног. Праведне су одлуке Господње – веселе срце; без мане су судови Господњи – просветљују очи. Чист је страх Господњи – траје довека; истинити су судови Господњи – праведни су сви заједно. Пожељнији од злата, злата жеженог, слађи су од меда што тече из сања. Њима се твој слуга опомиње, ко њих чува велику награду прима. Ко ће разазнати своје погрешке? Очисти ме и од оних скривених. И од вољних греха чувај слугу свога; не дозволи да овладају мноме. Тада ћу ја бити без кривице, и недужан за велики преступ. Нека речи мојих уста и мисли мога срца, теби буду угодне, Господе, стено моја, откупитељу мој.

Хоровођи. Псалам Давидов.

Нека те Господ услиши у дан невоље, нека те име Бога Јаковљевог штити. Нека ти пошаље помоћ из Светиње, са

Сиона нека те подупре. Нека се сети свих твојих приноса,
и свеспалницу твоју нека прими. *Села* Нека ти да што ти
срце *хоће*, и сваку замисао твоју нека испуни. А ми ћемо
клицати ради твог спасења, и у име Бога нашега дизати
заставе. Нека Господ испуни све твоје молбе. Сада знам да
Господ спасава свога помазаника, и услишава га са свог
светог неба, силним спасењем своје деснице. Једни се хвале
колима, други коњима, а ми именом Господа, Бога нашега.
Они посрћу и падају, ми се дижемо и стојимо. Господе,
спаси цара, услиши нас кад те призовемо!

Хоровођи. Псалам Давидов.

Господе, по твојој се снази цар весели, како се много ради-
је твоме спасењу! Дао си му што му срце жели, прошњу
његову ниси одбио. *Села* Јер сусрео си га добрим благосло-
вима, на главу му ставио круну од сувога злата. Живот је од
тебе тражио и живот си му дао; дуге дане заувек и довека.
Велика је твоја слава у твоме спасењу, подарио си му сјај
и величанство, Јер ти му подари благослове довека, дао му
да се весели у радости твог лица. Јер цар се узда у Господа,
и милошћу се Свевишњега неће уздрмати. Рука ће ти наћи
све твоје душмане, десница ти наћи оне што те мрзе. Учи-
ниће ш да буду као пећ огњена кад се појавиш, Господ ће
их прогутати у своме гневу, огањ прождраће их. Истреби-
ћеш им потомке са земље, и семе њихово међу потомцима
људи. Јер зло су наумили против тебе, заверу сковаше, ал'
неће им успети, јер ти ћеш их у бег натерати, кад им стрелу
упериш у лице. Узвиси се, Господе, у својој сили! А ми ћемо
певати и славити твоју снагу.

Хоровођи, по најеву кошута у зори. Давидов псалам.

Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?! Далеко си од мога
спасења, и од речи вапаја мојега. Боже мој, вапим дању, а ти
не одговараш; ноћу, али нема ми одмора. А ти си онај Све-
ти, само ти је на хвалама Израиљевим. У тебе су се наши
преци уздали, уздали се и ти их избави. Теби су вапили и
избављени били, у тебе се уздали и нису се осрамотили. А ја
сам црв, а не човек, ругло људима, презир народа. Ко год ме
види, тај ми се руга, цере ми се и машу главама: „У Господа
се уздао, нека га он избави, кад у њему радост налази." Јер
ти си ме извукао из утробе мајчине, на грудима мајке дао
ми починак. Теби сам предан од мајчина крила, од утробе
мајчине ти си Бог мој. Не удаљуј се од мене, јер невоља је

близу, а помоћника нема. Окружише ме многи бикови, бикови ме васански опколише. На мене су чељуст раширили, као лав што раздире и риче. Попут воде живот ми истиче, све су ми се кости разглавиле, срце ми је ко восак постало, и топи се у мојим грудима. Снага ми се као цреп сасуши, језик ми је уз непце прионуо; у смртни си ме прах ставио. Јер пси су ме, ево, опколили, окружила ме чета зликоваца, руке су ми и ноге пробили. Све кости своје избројати могу, а они ме гледају и зуре у мене. Моје хаљине деле међу собом, коцку бацају за моју одећу. Не удаљуј се од мене, Господе, снаго моја, пожури ми у помоћ, душу моју избави од мача, и мој живот од канџи паса. Избави ме од лавље чељусти, и од рогова биволових! А ја ћу причати о твом имену браћи својој, хвалићу те усред збора. Хвалите Господа, ви што га се бојите, славите га, све семе Јаковљево, сав род Израиљев, нек од њега стрепи! Јер патњу угњетеног није презрео, нити му је постала одвратна, није своје лице сакрио од њега, него му је вапај услишио. О теби ћу певати на великом збору, испунићу завете своје пред онима који га се боје. Понизни ће јести и бити сити, хвалиће Господа који га траже. Нека срца ваша живе довека! Сетиће се и вратити Господу, сви крајеви земаљски, пашће ничице пред тобом сва племена народа. Јер Господње је Царство, он влада над народима. Њему ће се клањати сви богати и сити на земљи, пред њим ће клекнути сви који у прах силазе, којима се живот угасио. Потомство њему ће служити, причаће о Господу будућем нараштају, доћи ће и објавити праведност његову народу који се још није родио, да је он то учинио.

Псалам Давидов.

Господ је мени Пастир, ни у чему ја не оскудевам. На зеленој паши одмара ме, води ме на воде починка. Душу моју опоравља, води ме стазама праведности, ради свог имена. Па да и долином смртне сене ходам, нећу се бојати зла, јер си ти са мном; штап твој и палица твоја дају ми утеху. Ти простиреш сто преда мном у присуству мојих душмана, намазао си уљем главу моју, и чаша се моја прелива. Да, доброта и милост твоја пратиће ме у све дане живота мога и ја ћу становати у Дому Господњем у данима многим.

Псалам Давидов.

Господу припада земља и све што је на њој, свет и сви који живе на њему. Јер он га је утемељио на морима, на

водама га основао. Ко ће да се успне на гору Господњу? Ко ће да стане на свето место његово? Онај коме су руке недужне, човек који има срце без мане, чија душа не следи испразност, и који се не заклиње лажно. Он ће пожњети благослов од Господа, и праведност од Бога, свог Спаситеља. Такав је нараштај оних који га траже, који траже лице твоје, *Боже* Јаковљев. *Села* Дигните, о, врата, своје надвратнике, дигните се, двери вечне, да уђе Цар славе. Ко је тај Цар славе? Господ јак и јуначан, Господ силан у бoју. Дигните, о, врата, своје надвратнике, дигните се, двери вечне, да уђе Цар славе. Ко је тај Цар славе? Господ над војскама, он је тај Цар славе. *Села*

Давидов.

К теби, Господе, уздижем душу своју, у тебе се поуздајем, мој Боже, не дај да се осрамотим; не дај да душмани моји ликују нада мном. Неће се стидети ни један од оних који у тебе наду своју полажу; стидеће се они који своју веру крше без разлога. Објави ми, Господе, своје путеве, научи ме својим стазама. Води ме својом истином, учи ме, јер ти си мој Бог, мој Спаситељ, теби се надам поваздан. Сети се, Господе, милосрђа и милости своје, јер су од вечности. Не сећај се греха моје младости, ни мојих преступа; сећај ме се по милости својој, ради своје доброте, Господе. Господ је добар и праведан, зато показује пут грешницима. Он води понизне по правди, и учи понизне своме путу. Све стазе Господње милост су и истина, онима што чувају савез његов и прописе. Опрости ми кривицу, јер је велика, ради свога имена, Господе. Ко је човек што се боји Господа? Он ће га упутити на пут, који он изабра за њега. Душа ће му почивати у добру, а семе му наследити земљу. Присан је Господ с онима који га се боје, њима свој савез обзнањује. Стално очи упирем ка Господу, јер ми ноге из мреже извлачи. Окрени се к мени, смилуј ми се, јер сам усамљен и јадан. Множе се муке срца мога; извуци ме из мојих невоља. Погледај на моју муку и патњу, и опрости све грехе моје. Погледај колико је душмана мојих, који мене мрзе из дубине душе. Чувај моју душу, избави ме, не дај да се постидим, јер у теби нађох уточиште. Нека ме недужност и поштење чувају, јер сам своју наду ставио у тебе. Откупи, Боже, Израиљ, од свих његових невоља.

Давидов.

Оправдај ме, Господе, јер сам живео у недужности, у Господа сам се поуздао, поколебао се нисам. Истражи ме, Господе, искушај ме, испитај ми и нутрину и срце. Ход свој управљам по твојој истини, јер ми је твоја милост пред очима. Ја не седим с лажљивцима, с лицемерима се ја не дружим. Ја мрзим збор зликоваца, с опакима нећу ни да седнем. Руке перем у својој невиности, и идем око твог жртвеника, Господе, да гласно уздигнем глас хвалоспева, и другима причам о свим твојим чудима. Волим, Господе, Пребивалиште твоје, место у коме пребива твоја слава. Не погуби моју душу с грешницима, ни мој живот с људима крволочним; на рукама је њима безакоње, а десница пуна им је мита. А ја ћу ходати у недужности; откупи ме, смилуј ми се! Моја нога стоји на равном месту: на зборовима благосиљаћу Господа.

Давидов.

Господ ми је светлост и спасење, кога да се бојим? Господ је моја тврђава, од кога да страхујем? Кад на мене навале опаки да ми тело ждеру, моји противници и душмани, они се спотичу и падају. Па да и војска крене против мене, моје се срце неће уплашити. Да се и рат поведе против мене, и тада ћу бити пун поуздања. Једно тражим од Господа и за тиме жудим: да пребивам у Дому Господњем кроз све дане свог живота; да посматрам лепоту Господњу, и савет потражим у његовом Дому. Јер он ме склања под сеницу своју у дан невоље, скрива ме у скровишту свог шатора, на стену ме подиже. Узвисила се сада моја глава изнад мојих душмана око мене: у његовом шатору жртве ћу хвале принети, певаћу Господу, песмом га славити. Чуј, Господе, глас мој, смилуј ми се, услиши ме! Моје ме срце упућује к теби: „Тражи лице моје.“ Твоје лице тражим, Господе. Не криј своје лице од мене, не изручи гневу слугу свога, ти си увек био моја помоћ, не напуштај ме, не остављај ме, Боже спасења мога. Ако ме напусте и отац и мајка, Господ ће ме примити. Учи ме, Господе, своме путу, равном ме стазом води, ради мрзитеља мојих. Не предај ме вољи мога противника, јер лажни сведоци устају на мене, који одишу насиљем. Ја верујем да ћу видети доброту Господњу у земљи живих. Чекај на Господа: буди јак и одважна срца, и чекај на Господа.

Давидов.

К теби, Господе, вапим, стено моја, не буди глув према мени, да неуслишен не будем као они што у раку силазе. Почуј глас мога преклињања кад завапим к теби, кад подигнем руке своје к твом најсветијем месту. Не одведи ме с опакима, с онима који чине безакоње. Они причају благо с ближњима својим, а у срцу злоба им почива. Врати им по делима њиховим, и по њиховим злим поступцима. Плати им по делима руку њихових, ти им врати што су заслужили. Пошто не маре за дела Господња, нити за дела руку његових, срушиће их, подићи их неће. Нека је благословен Господ, јер је чуо глас мога преклињања. Господ је моја снага и мој штит, у њега се поуздаје моје срце. Он ми је помогао, па ми кличе срце, својом песмом давађу му хвале. Господ је снага свом народу, тврђава спасења свом помазанику. Спаси свој народ! Благослови своје наследство! Напасај га и носи заувек!

Псалам Давидов.

Дајте славу Господу, синови Божији, дајте Господу славу и силу, дајте Господу славу имена његовог, клањајте се Господу у величанству светиње његове. Глас је Господњи над водама, он то тутњи, он, Бог славе, он, Господ, над многим водама. Глас је Господњи силан, глас је Господњи величанствен. Глас Господњи ломи кедрове, Господ ломи кедрове ливанске. Од њега поскакују као теле, а Ливан и Сирјон као биволче. Глас Господњи сипа муње огњене, глас Господњи потреса пустињу, тресе Господ пустињу кадиску. Од гласа Господњег кошуте се младе, шумама он скида кору са стабала, а у Дому његовом сви говоре „Слава!“ Господ столује над потопом, Господ столује као Цар довека. Господ даје силу свом народу, Господ миром благосиља свој народ.

Псалам Давидов. Песма за посвећење храма.

Узвисујем те, Господе, јер си ме подигао, ниси дао да се душмани нада мном радују. Теби завапих, Господе, Боже мој, и ти си ме исцелио. Господе, из Света мртвих ти си ме извео, моју си душу спасао од раке. Запојте Господу, верни његови, хвалите га, спомињите светост његову. Јер гнев његов траје за трен, а читав живот милост његова. Вече доноси плач, а јутро клицање. У свом спокојству рекао сам себи: „Никада ме ништа неће уздрмати.“ Милошћу си ме својом, Господе, учврстио као моћну гору; кад си лице своје сакрио, свега ме је страх обузео. К теби вапим, Господе, од свога Бога тражим

милост. „Каква корист од моје смрти, ако сиђем у раку? Хоће ли те прах прослављати? Зар ће прах о твојој верности да прича? Почуј, Господе, смилуј ми се, буди моја помоћ, о, Господе!“ Мој си плач окренуо у коло, скинуо си с мене рухо жалости, и у рухо ме радости обукао. Зато те душа моја слави без престанка. О, Господе, Боже мој, хвалићу те вечно!

За хоровођу. Псалам Давидов.

У теби је уточиште моје, Господе; о, да се никад не постидим; избави ме по својој праведности. Пригни ухо своје к мени, брзо ме избави, буди ми стена, уточиште, јака тврђава за моје спасење. Ти си моја стена и тврђава, ради свог имена води ме, усмеравај. Извуци ме из мреже коју ми поставише, јер ти си моја тврђава. У твоје руке предајем свој дух, откупи ме, Господе, верни Боже. Мрзим служитеље безвредних идола; поуздајем се једино у Господа. Клицаћу и радоваћу се по твојој милости, јер ти си видео моју муку; ти си знао тескобу моје душе. Ниси ме дао у руке душманину, него си ми ноге поставио на пространо место. Смилуј ми се, Господе, јер сам у невољи, моје око од жалости копни, вене моја душа и нутрина. Живот ми се троши у жалости, у јецању одмичу године, снага ме издаје због моје неправде, и кости се моје распадају. Поруга постадох због свих својих душмана: суседима терет, а знанцима страшило; беже од мене кад ме виде на улици. Падох у заборав, као да сам умро, постао сам као разбијени суд. Јер ја чујем клевете многих, ужас ме је опколио одасвуд. А они се удружују против мене, кују заверу да ми живот узму. Али ја се у тебе уздам, Господе, и кажем: „Ти си Бог мој.“ Време је моје у руци твојој; избави ме из руку душмана, и од оних који ме прогоне. Нека лице твоје обасја слугу твога, милошћу ме својом избави. Не дај да се постидим, Господе, јер теби завапих; нека се опаки постиде, у Свету мртвих нек умукну. Нека умукну уста лажљива, која против праведника говоре обесно, охоло и презриво. Како је обилна доброта твоја, коју чуваш за оне који те се боје; исказујеш је пред потомцима људи, онима што у теби уточиште нађу. Ти их скриваш у заклону свог лица, од завера које људи кују, заклањаш их под своју сеницу, од језика који оптужују. Благословен био Господ, јер ми исказа дивну милост своју, кад сам био у граду под опсадом. Тада рекох узнемирен: „Одбачен сам

од твог погледа.“ Али ти си чуо глас мога преклињања, када сам завапио к теби. Волите Господа, сви верни његови, Господ чува оне који верују, а охолима плаћа пуном мером. Будите јаки и храбра срца, сви ви што се надате Господу!

Давидов. Поучна песма.

Благо ономе коме је опроштен преступ, коме је покривен грех. Благо човеку коме Господ не урачунава грех и у чијем духу нема преваре. Хтедох да прећутим, ал’ кости ми усахнуше, јер дан читави у вапају сам проводио. Јер дању и ноћу рука ме је твоја тешко притискала, снага ми је сахнула као на летњој жези. *Села* Тада признах теби грех свој, и преступ свој нисам крио. Рекох: „Признаћу Господу своје преступе.“ И ти си ми преступ греха опростио. *Села* Зато нека ти се сваки верни моли у времену кад се можеш наћи; чак и потоп да јурне на њега, силне воде сустићи га неће. Ти си мени уточиште, чувај ме од невоље; ти ме заогрћеш радошћу избављења. *Села* „Ја ћу те умудрити и поучити којим путем ти ваља кренути; савет ћу ти дати и над тобом бдети. Не будите као коњ или мазга без разума, који се кроте вођицама и уздом, иначе ти неће прићи близу.“ Многи јади сналазе опакога, а оног ко се узда у Господа окружује милост. Радујте се у Господу, веселите се, ви праведни, кличите, ви с честитим срцем!

Ускликните у Господу, праведни, славити га приличи поштенима. Хвалите Господа харфом, свирајте му на лири од десет струна, Певајте му нову песму, свирајте складно уз клицање. Јер права је реч Господња, доследан је он у сваком делу своме. Он воли праведност и правду, пуна је земља милости Господње. Речју Господњом небеса су створена, и дахом уста његових сва војска њихова. Он сабире воде морске као гомилу, дубине он ставља у складишта. Цела земља нек се боји Господа, нек стрепе пред њим сви житељи света. Јер он рече, и све постаде, он нареди, и све се створи. Господ разбија намере пуцима, и ремети науме народима. Намера Господња остаје довека, мисли срца његовог од колена до колена. Благо народу коме је Бог Господ, народу који изабра себи за баштину. Господ посматра са небеса, он све људе види. Из свог боравишта он мотри све житеље земље, он обликује срце њихово, он прониче сва њихова дела. Не спасава цара војска многобројна, силна снага не избавља јунака. Залудно је у коњу тражити спасење, велика

сила неће га избавити. Око је Господње над онима што га се боје, над онима који очекују милост његову, да им душу од смрти избави, живот им сачува у време глади. Наша душа чека на Господа; он је наша помоћ, штит наш. У њему се срце наше радује, јер се уздамо у свето име његово. Нека милост твоја буде над нама, Господе, јер смо наду своју положили у тебе.

Давидов. Када се Давид претварао да је луд пред Авимелехом. Овај га је, затим, отерао, па је Давид отишао.

Благосиљаћу Господа непрестано, стално ће га усне моје хвалити. Хвалиће се Господом моја душа; нека чују понизни, нека се радују. Величајте са мном Господа, заједно му узвисујмо име. Тражио сам Господа, и он ми одговори, од свих ме је страхова избавио. Ведри су они који гледају у њега, лице се њихово неће постидети. Кад је овај сиромах вапио, Господ га је чуо, и од свих га је невоља избавио. Анђео Господњи табором окружује оне који га се боје; избавља их. Искусите и видите да је Господ добар, благо човеку што у њему уточиште нађе. Бојте се Господа, ви свети његови, јер нема оскудице за оне који га се боје. И млади лавови трпе и гладују, али онима што траже Господа, њима добра никаквог не мањка. Дођите, о, децо, и чујте ме, богобојазности ћу вас поучити. Који човек воли живот? *Ко* жели да добре дане види? Нек се твој језик од зла уздржи, нек ти усне не говоре лажи, зла се клони, а добро чини, тражи мир и за њим ти иди. Очи Господње мотре на праведне, и уши његове вапај им чују. Лице се Господње мршти на зликовце, да са земље помен им истреби. Господ чује кад праведни завапе, од свих невоља он их избавља. Близу је Господ онима са сломљеним срцем, он спасава оне са клонулим духом. Многа зла сналазе праведника, али Господ га избавља од свих. Он чува све кости његове, ниједна му се неће поломити. Зло ће убити опакога, а који мрзе праведника биће окривљени. Господ откупљује живот својих слугу; неће бити крив нико ко у њему уточиште нађе.

Давидов.

Осуди, Господе, моје тужиоце, и војуј против мојих нападача. Узми оружје и штит, устани, помози ми! Потегни копље дуго и кратко, против оних који ме прогоне. Реци мојој души: „Ја сам ти спасење!“ Нек се постиде и осрамоте они који ми о глави раде, нек се повуку у срамоти они што ми

зло смишљају. Нек буду као плева на ветру, тако нек их Анђео Господњи гони, нек је таман и клизав пут њихов, кад их гони Анђео Господњи. Без повода ми разапеше мрежу, без разлога ми ископаше јаму. Нек их снађе пропаст изненада, нек се ухвате у мрежу коју су сакрили, нек у њу падну на своју пропаст. А моја ће се душа радовати у Господу, веселиће се у његовом спасењу. Све ће моје кости говорити: „Ко је као ти, о, Господе? Ти избављаш сиромаха од моћнијег од њега, сиромаха и убогога од онога што га пљачка.“ Иступају окрутни сведоци, питају ме за оно што не знам. За добро ми злом плаћају, душу моју у беду гурају. А кад су они били у болести, у кострет сам се због њих облачио, душу своју постом сам мучио, а молитва ми се у крило враћала. Као за другом или братом, шетао сам горе-доле; као кад се жали за мајком, тако сам се у жалости свио. А кад ја посрнем, они се радују, скупљају се против мене бедници, они које не знам раздиру ме непрестано. Као безбожни злобно се ругају, и зубима својим шкргућу на мене. Докле ћеш то гледати, Господе? Спаси ме од њихових напада, и мој живот од младих лавова. Хвалићу те у великом збору, славићу те међу многим народом. Не дај да се веселе нада мном подмукли моји душмани, да не намигују очима они што ме без разлога мрзе. Они не говоре о миру, већ смишљају преваре против мирних у земљи. Уста своја разјапљују на мене, и говоре: „Ево! Ево! Својим смо то очима видели!“ Ти видиш то, Господе, не ћути! Не удаљуј се, Господе, од мене. Пробуди се, устани, ради мога права, мој спор одбрани, Боже мој, Господе. Оправдај ме, Господе, мој Боже, по праведности својој, не дај да се они радују нада мном. Не дај да у срцу они кажу: „Ето, то смо хтели!“ Да не кажу: „Прогутали смо га!“ Нек се постиде и осрамоте они што се невољи мојој радују; нек стид и срам покрије оне, који себе уздижу нада мном. Нека кличу и радују се они, којима је мило моје оправдање; нека они говоре стално: „Велик је Господ! Мио му је напредак слуге његовог.“ Језик ће ми причати о праведности твојој, поваздан ћу прослављати тебе.

Хоровођи. Слуге Господњег Давида.

Преступ проговара из срца опаког, за страх Божији очи му не знају. Јер он ласка себи и очима својим не налази своју кривицу да би је мрзео. Злобне су и заводљиве речи

његових уста, престао је да показује мудрост, да чини добро. Он злобу смишља на постељи својој, предао се путу неваљалом, зла се не одриче. О, Господе, милост ти је до небеса, а верност ти је до облака. Праведност је твоја попут горе Божије, а твоја је правда дубина голема. Ти, Господе, чуваш и људе и звери. Како је скупоцена милост твоја, Боже, потомци људи у сенци крила твојих уточиште налазе. Сите се изобиљем твога Дома, напајаш их реком твојих добара. Јер у теби је врело живота, у твом светлу ми видимо светло. Милост своју пружи онима који те познају, и праведност своју онима срца честитога. Нога поносита нек ми не прилази, рука зликоваца нек ме не протера. Ено, падоше они који раде злобно, срушени су и дићи се неће моћи.

Давидов.

Не жести се због злотвора, не завиди оним што неправду чине. Јер ће попут траве брзо да увену, ко зелено биље осушиће се. У Господа се уздај и чини добро, пребивај на земљи и верношћу напасај се. Радуј се у Господу и даће ти по жељама срца твога. Господу препусти пут свој, поуздај се у њега и он ће учинити: праведност ће твоју попут светла да изведе, и правду твоју попут поднева. Умири се пред Господом, ишчекуј га са стрпљењем; не жести се на онога што му добро иде на његовом путу, на човека који сплиће сплетке. Од јарости суздржи се и гнева се окани; не жести се, то само зло доноси. Јер, зликовце ће истребити, а земљу ће наследити они што Господа очекују. Још само мало, и зликовца више неће бити; помно ћеш да гледаш по његовом месту, а њега неће бити. Понизни ће наследити земљу, радоваће се због обиља мира. Зликовац сплеткари против праведника, и зубима својим шкргуће на њега. А Господ му се смеје, јер види да дан његов стиже. Зликовци су мач исукали, лук су свој натегнули; да оборе сиромаха и убогог, да закољу људе праведних путева. Срце ће им мач пробости, њихов лук ће бити сломљен. Боље је и мало праведниково него благо зликоваца многих. Јер, снага ће зликоваца бити поломљена, а праведне Господ потпомаже. Господу су знани дани беспрекорних, наследство њихово остаје довека. У времену лошем неће се стидети, и сити ће бити у данима глади. А зликовци ће пропасти; душмани Господњи биће као пашњаци најбољи – окончаће, у диму ће окончати.

Зликовац позајмљује и не враћа, а праведник је дарежљив и даје. Јер, они које он благослови, наследиће земљу; а које он прокуне, биће истребљени. Од Господа су човекови кораци, и на путу његовом он ужива. Па ако и падне, он одбачен неће бити, јер му Господ руку држи. Био сам млад, сада сам стар, и нисам видео праведника напуштеног, ни његове потомке да просјаче хлеба. Дарежљив је поваздан, позајмљује, потомство му је блажено. Од зла се одврати, чини добро и живећеш довека. Јер Господ воли правду и своје верне неће напустити, довека ће бити сачувани; а потомци зликоваца биће истребљени. Праведни ће земљу да наследе, пребиваће на њој трајно. Мудрост зборе уста праведнога и језик му објављује правду. У срцу му је Закон Бога његовога, кораци му се не клизају. Зликовац праведника вреба и настоји да га убије. Али његовој га руци Господ препустити неће; када му се суди, осудити га неће. Чекај на Господа, пута се његовога држи; да те узвиси, да наследиш земљу и гледаш када се зликовци буду истребили. Видео сам зликовца бездушног, грана се као домаће стабло зелено. Али прошао је; погледао сам, а њега нема; потражио сам га, и нисам га пронашао. Посматрај онога без мане, гледај у честитога; јер будућност припада миротворцу. Сви ће преступници бити разорени, истребљење је будућност зликоваца. Од Господа је спасење праведних, у време невоље он им је тврђава. Господ им помаже, он их избавља; од зликоваца избавља их, спасава их јер у њему уточиште траже.

Псалам Давидов. За сећање.

Не карај ме у гневу свом, Господе, не кажњавај у јарости својој, јер твоје су се стреле заболе у мене, и твоја ме је рука притиснула. На мом телу здравог места нема од твоје срџбе, ради мог греха кости ми немају починка. Јер моје ме неправде преплавише, навалише се на мене као терет претешки. Моје ране смрде, гноје се због моје лудости, погнуо сам се, сасвим се згурио, па поваздан ходам у жалости. Јер бедра су моја пуна бола љутог, на телу ми здравог места нема. Потпуно сам укочен и сломљен, урлам јер ми срце стење. О, Господе, знана ти је свака жеља моја, уздисање моје није ти скривено. Срце моје силно удара, снага ме моја напушта, нема више светла у мојим очима. Пријатељи и ближњи моји одступају од мене због болести моје, па и они

који су ми род рођени, и они од мене стоје далеко. Они што
ми о глави раде, они мени замке постављају; ти што хоће
мени да науде, такви мени прете уништењем, па поваздан
смишљају подлости. А ја сам као глув и не чујем ништа,
као нем сам који не отвара уста. Постао сам као човек који
не чује, и као онај чија уста немају одговор. Јер на тебе ја
чекам, Господе, ти одговори, Господе, мој Боже. Ја рекох:
„Не дај да се радују нада мном, да ликују нада мном кад ми
нога посрне.“ Јер мој пад већ се примакао, бол мој стално
је преда мном. Ја признајем своје безакоње, забринут сам
због свог греха. А душмани моји пуни су живота, моћни су
и бројни они што ме неправедно мрзе. Они који узвраћају
зло за добро оптужују ме што следим добро. Не остављај
ме, Господе, не удаљуј се од мене, Боже мој! Пожури ми у
помоћ, Господе, Спаситељу мој!

Хоровођи, за Једутуна. Псалам Давидов.

Зарекох се: „Пазићу на пут свој да не згрешим језиком,
држаћу узде на устима, све док је опаки преда мном.“ Зане-
мех, заћутах, чак ни што је добро не рекох, али бол мој само
жешћи поста. Запалило се срце у мени, у мислима мојим
плануо је огањ, те ја проговорих својим језиком: „Објави
ми, Господе, мој свршетак и колика је дужина мојих дана,
да бих знао како сам пролазан. Ето, дао си ми дане не дуже
од педља, и век је мој као ништа пред тобом; сваки човек,
наизглед сигуран, тек је дашак. *Села* Баш као сенка човек
пролази; узалуд се кида и скупља богатство, а не зна ко ће
га побрати. Чему сада да се надам, Господе? Моја нада је
у теби. Избави ме од свих мојих преступа, не дај да будем
на подсмех безумнику. Ја сам нем, не отварам уста, јер
ти си то сам учинио. Уклони свој бич од мене, изгибох од
силине руке твоје! Кад опоменама караш човека због греха,
као мољац растачеш што му је најдраже; да, сваки човек је
тек дашак. *Села* Послушај, Господе, моју молитву и чуј мој
вапај, не оглуши се о моје сузе, јер као дошљак код тебе
пребивам, као сви преци моји. Одврати свој поглед од мене,
да одахнем, пре него што одем и не буде ме више.“

За хоровођу. Псалам Давидов.

Стрпљиво сам чекао на Господа, и он се пригнуо и чуо ми
вапај. Подигао ме је из јаме очаја, из глиба блатњавог, ноге
ми је поставио на стену, и учврстио кораке моје. У уста ми
је ставио нову песму, хвалоспев Богу нашем. Многи ће то

видети, бојати се, и поуздати се у Господа. Благо човеку који се узда у Господа, а не окреће се охолима, или онима што иду за преваром. Многа си своја чудеса учинио за нас, Господе, Боже мој, и науми су твоји за нас неизбројиви. А ја ћу јављати, говорити о њима, којима нема броја. Жртве и приносе ниси пожелео, али си ми зато уши отворио. У жртвама свеспалницама и жртвама за грех ниси уживао. Тада рекох: „Ево, долазим, *јер* је тако написано за мене у свитку. Желим да извршим вољу твоју, Боже мој; Закон је твој у мом срцу.“ Објављујем праведност у великом збору, устима својим то не браним, Господе, и ти то знаш. Праведност твоју не кријем у срцу, већ говорим о верности и спасењу твоме, не скривам милост и истину твоју од великог збора. Господе, не ускраћуј ми милосрђе твоје; нека ме милост и верност твоја штите довека. Јер окружише ме невоље небројене, безакоња ме моја сустигоше, видети не могу. Бројни су као коса на мојој глави, па ме срце моје издаје. Нека ти је мило, Господе, да ме избавиш! У помоћ ми пожури, Господе! Нека се постиде заједно, нека се осрамоте они што ми о глави раде да је смакну; нека се повуку у срамоти, нека буду понижени ти што им је мила невоља моја. Нека се запање над срамотом својом, ти што ми довикују: „Аха! Аха!“ Нек ликују и нек се радују у теби сви који те траже; нека увек говоре они што спасење твоје воле: „Велик је Господ!“ А ја сам сиромах и убог, нека Господ мисли на мене. Ти си ми помоћник и избавитељ. О, мој Боже, не оклевај!

За хоровођу. Псалам Давидов.

Благо оном који мисли на сиромаха, Господ га избавља у дан невоље. Господ га чува и држи у животу, он ће га благословити у земљи, неће га изручити жељи душмана његових. Господ ће га крепити на постељи боли; ти ћеш га од болести опоравити на лежају. Рекох: „Господе, смилуј ми се, исцели ми душу, јер сам ти згрешио.“ Непријатељи злурадо говоре о мени: „Када ће умрети? Када ће му се име затрти?“ Кад ми ко у посету дође, говори којешта, а у срцу скупља пакост; кад изађе онда јавно каже. Заједно против мене шапућу сви што ме мрзе, несрећу ми предвиђају: „Кобна га је болест ударила; легао је и дићи се више неће.“ Па и ближњи мој коме сам веровао, онај који са мном једе, окрену се против мене. А ти, Господе, смилуј ми се, подигни ме, да им

вратим мило за драго. По овоме знам да сам ти угодан, јер мој непријатељ не ликује нада мном. У моме ме поштењу подржи, пред своје ме лице постави довека. Благословен да је Господ, Бог Израиљев, од века и до века. Амин. Амин.

За хоровођу. Поучна песма синова Корејевих.

Као што кошута чезне за потоцима, тако душа моја чезне за тобом, Боже. Жедна ми је душа Бога, Бога живога. Када ћу доћи и пред Богом се појавити? Сузе су ми храна и дању и ноћу, док ми поваздан говоре: „Где ти је Бог твој?“ Душа ми вене кад се сетим како сам ходио с многима, предводећи их к Дому Божијем уз клицање и хвалоспеве, с мноштвом које слави празник. Што си ми клонула, душо моја, и што уздишеш у мени? Богу се надај, јер опет ћу га славити, Спаситеља мог, Бога мог. Клонула је душа у мени, зато те спомињем из краја јорданског, и с Ермона, на гори Мисару. Дубина дубину дозива хуком слапова твојих, све бујице и таласи твоји прећоше преко мене. Дању Господ шаље своју милост, а ноћу је песма његова са мном – молитва Богу живота мог. Рећи ћу Богу: „Стено моја, зашто си ме заборавио? Зашто жалим под тлаком непријатеља свог?“ Кости ми се ломе од ругања душмана мојих, док ми поваздан говоре: „Где ти је Бог твој?“ Што си ми клонула, душо моја, што уздишеш у мени? Богу се надај, јер опет ћу га славити, Спаситеља и Бога свог.

Досуди ми правду, Боже, одбрани мој спор од безбожног света, избави ме од човека подлог и неправедног. Јер ти си Бог мој, тврђава моја. Зашто си ме одбацио? Зашто идем около у жалости под тлаком непријатеља мога? Пошаљи светлост и истину твоју да ме воде, да ме доведу на свету гору твоју, и до места где ти пребиваш. Приступићу тада к жртвенику Божијем, к Богу радости и ужитка свог; да те харфом хвалим, Боже, Боже мој. Зашто си ми клонула, душо моја, зашто уздишеш у мени? Богу се надај, јер опет ћу га славити, Спаситеља и Бога свог.

За хоровођу. Поучна песма синова Корејевих.

О, Боже, својим смо ушима чули, наши нам преци рекоше, за дело које ти учини у дане њихове, у дане прадавне. Својом си руком изгнао народе, а њих посадио, пуке си разбио, а њих умножио. Нису они земљу мачем освојили, нити их је рука њихова избавила, него твоја рука десница, и светло твога лица, јер си их заволео. Ти си мој цар, Боже! Нареди,

и Јаков ће бити спасен. С тобом пробадамо душмане своје, у име твоје газимо непријатеље своје. Јер ја се не уздам у лук свој, мач мој мене не спасава. Јер ти нас избави од наших душмана, ти осрамоти наше мрзитеље. Богом смо се хвалили поваздан, име твоје славили поваздан. Но, ти си нас одбацио и понизио, и не идеш у бој с војском нашом. Чиниш да се повлачимо пред душманином, да нас пљачкају наши мрзитељи. Изручио си нас као овце за клање, расејао нас међу народе. Продао си свој народ у бесцење, а од продаје се ниси обогатио. Учинио си нас руглом нашим суседима, на подсмех смо и ругање онима око нас. Учинио си нас ругалицом међу народима, машу главом народи над нама. Срамота је моја стално преда мном, стид ми је лице покрио од гласа ругача и подсмевача, пред душманином, осветником. Све нас то снађе, ал' нисмо те заборавили, а ни савез твој нисмо изневерили. Срце нам се није одвратило, нити су нам стопе с твог пута скренуле, кад си нас разбио у крају шакалском, и у смртну нас таму завио. Ако заборавимо име Бога нашега, и раширимо руке према туђем богу, неће ли Бог то открити, кад познаје тајне срца? Јер због тебе нас убијају свагда, сматрају нас овцама за клање. Пробуди се, зашто спаваш, Господе? Устани, не одбацуј нас довека! Зашто кријеш своје лице? *Зашто* заборављаш муку и потлаченост нашу? Јер душа наша лежи у прашини, стомак нам се прилепио уз земљу. Устани, помози нам, откупи нас због милости своје!

За хоровођу, по напеву „Љиљани", синова Корејевих. Поука. Песма љубави.

Из срца ми теку речи умилне, цару управљам своје стихове; језик је мој писаљка хитрога писара. Ти си лепши од свих потомака људи, с твојих уста милост се прелива, јер Бог те је благословио довека. Уз бок припаши мач свој, јуначе, у сјају и величанству своме. Изјаши победнички у величанству своме, за истину, кроткост и праведност; нек десница твоја страшна дела покаже. Нек стреле твоје зашиљене пробију срце царевих душмана, и народи нек падају под ноге твоје. Твој је престо, Боже, у веке векова! Жезло је правде жезло твога царства. Волиш правду, а мрзиш неправду. Зато те је Бог, твој Бог, помазао уљем радости, више него твоје другове; Сва ти одећа мирише на смирну, алоју и касију, из

дворова од слоноваче харфом те веселе. Ћерке царске твоје
су дворкиње, с десна ти царица стоји у офирском злату. По-
слушај, ћерко, погледај, добро слушај, заборави народ свој
и дом оца свог. Кад цар пожели лепоту твоју, поклони му
се, јер он је господар твој. Ћерка тирска доћи ће ти с даром,
богати људи тражиће твоју наклоност. Сва славна, ћерка
царева *чека* у соби, у хаљини златом извезеној, да је укра-
шену доведу пред цара, Девице је прате, другарице њене,
да и њих доведу пред тебе. Доводе их радосно, с весељем,
те ступају у цареве дворе. Твоји синови заузеће место очева
твојих, поставићеш их за кнезове по свој земљи. Име ћу ти
овековечити кроз сва поколења; зато ће те народи славити
у веке векова.

Хоровођи. За потомке Корејеве. Песма за високе гласове.

Бог нам је уточиште и сила, трајни помоћник у невољи.
Не бојмо се, зато, кад се земља љуља, кад се горе руше у
дубине мора. Ма, нек буче и пене се његове воде, нек се горе
тресу од његове силе. *Села* Тече река и њене притоке, граду
Божијем радост доносе, светом месту где Свевишњи живи.
Бог је усред њега, помаћи се неће, Бог ће му помоћи у сам
освит јутра. Буне се народи, пропадају царства, кад глас
повиси земља се раствара. С нама је Господ над војскама,
Бог Јаковљев наша је тврђава. *Села* Дођите, размотрите дела
Господња, који пустош по земљи оставља. Он прекида рато-
ве до на крај земље, лук крши, копље прелама, бојна кола
огњу изручује. Утихните и знајте да сам ја Бог, узвишен
међу народима, узвишен на земљи. С нама је Господ над
војскама, Бог Јаковљев наша је тврђава. *Села*

Хоровођи. Псалам потомака Корејевих.

Сви народи, запљескајте длановима; кличите Богу веселим
узвиком! Јер је страшан Свевишњи Господ, цар велики над
свом земљом. Он нам је покорио народе и људе под ноге
наше. Наследство је за нас одабрао, понос за Јакова кога
воли. *Села* Подиже се Бог уз поклик; Господ, уз звук трубе.
Певајте славопоје Богу, певајте славопоје; певајте славопоје
цару нашем, певајте славопоје. Јер, Бог је цар целе земље;
певајте песму поучну. Бог влада над народима, Бог столује
на престолу свом светом. Племићи народа се окупљају, са
народом Бога Аврахамовог; Божији су штитови земље и он
је преузвишен.

Песма. Псалам потомака Корејевих.

Велик је Господ, многе хвале вредан, у граду Бога нашег, на његовој светој гори. Прелепа је њена висина, радост је целе земље; гора Сион, на ивицама севера, град је великог цара. Бог је у утврђењима својим, за заклон је себе обзнанио. Јер, гле, цареви су окупљени, заједно напредују. И кад су га видели, запањише се, ужаснуше се и умакоше. Трепет их је тамо обузео и бол као породиљу. Ветром са истока скршио си лађе тарсиске. Као што смо чули, тако смо и видели у граду Господа над војскама, у граду Бога нашега, Бога који га је довека основао. *Села* Боже, усред Дома твога размишљамо о милости твојој. Попут твог имена, Боже, слава ти прелази крајеве земље, десница ти обилује праведношћу. Гора Сион нека се радује, нека се веселе Јудина насеља због твојих прописа. Обиђите Сион, око њега корачајте, куле му пребројте; проверите његове зидине, утврђења му прегледајте, да поколењу новом о томе причате. Јер, ово је Бог, наш Бог у веке векова; он нас води и до смрти!

Хоровођи. Потомака Корејевих. Псалам.

Чујте ово, о, сви народи; послушајте, сви житељи света; потомци људи, потомци човекови; богати и сиромаси. Моја ће уста објавити мудрост и размишљање срца мога биће разборито. Ухо своје приклонићу пословици, загонетку своју изложићу уз харфу. Од злих дана зашто да страхујем, кад кривица зликовачка опколи ме; баш оних што се у имање своје уздају, и обиљем се свог богатства хвале? Не може човек брата свог да откупи, не може за њега Богу накнаду да плати. Елем, висок је откуп за његов живот; довека је неизмирив да би довека живео и гроба не би видео. Јер човек види да мудар умире; да и безумник и онај без памети пропадају, да другима имања своја остављају. У себи мисле да им домови довека остају, и њихова места од поколења до поколења; именом својим земље називају. Тек, човек ни у раскоши не истрајава, већ је попут стоке што угине. То је пут њихов – лудило – али и оних што након њих уживају у њиховим говорима. *Села* Попут оваца одређени су за Свет мртвих, смрт ће их напасати. Праведни ће јутром владати над њима. Лик ће им прогутати Свет мртвих, далеко од њиховог дома. Зацело ће Бог душу моју да откупи из руку Света мртвих, јер он ће ме прихватити. *Села* Не плаши се кад се било ко богати, када расте слава дома његовога. Јер

кад умре, понети ништа неће; слава његова за њим неће сићи. А он себе у животу благосиља – и људи те хвале кад си себи добро учинио – али ће поћи поколењу својих предака, где довека светло видети неће. Човек у раскоши, а без разума је попут стоке што угине.

Псалам Асафов.

Господ, Бог Свевишњи, говори, дозива земљу од изласка сунца па до његовог заласка. Од Сиона, савршено лепог, Бог је заблистао. Долази наш Бог и ћутати неће; пред њим пламен гута, око њега бучи непогода. Он с висина позива небеса, а и земљу, да суди свом народу: „Окупите ми мој верни народ што уз жртву савез са мном склопи.“ Небеса јављају његову праведност; јер је сам Бог судија. *Села* „Чуј, мој народе, говорићу, о, Израиљу, против тебе сведочићу; ја сам Бог, твој Бог јесам. Не корим те због твојих жртава и твојих свеспалница што су стално преда мном. Не примам бика из твоје штале и јарце из твојих стада. Јер моја је свака шумска животиња, стока са хиљаду гора. Свака горска птица мени је позната, припада ми што по пољу миче. Да огладним, не бих теби казао; јер су моји и свет и шта га испуњава. Једем ли ја месо бикова и пијем ли крв јараца? Жртвуј Богу захвалницу, испуни Свевишњем завете своје; позови ме у дану невоље; избавићу те, а ти ћеш ме прославити.“

А зликовцу говори Бог:

„Зашто прописе моје рецитујеш и мој савез узимаш у уста? Ти, који мрзиш укор, и моје си речи одбацио од себе. Кад видиш лопова, с њим под руку идеш, ортачиш с прељубницима. Злу препушташ уста своја, језик ти се с клеветом уплео. Седиш и оцрњујеш брата свога, сина мајке своје оговараш. Такве ствари си чинио, а ја сам ћутао; замишљао си ме себи равним; а ја ћу те укорити, случај свој ти редом предочити. Размислите о овоме, ви што Бога заборављате; или ћу вас растргнути, и неће бити избавитеља. Мене слави ко жртвује захвалницу; ко се пута држи показаћу му Божије спасење.“

Хоровођи. Давидов Псалам, када му је, након посете Витсавеји, дошао пророк Натан.

По милости својој, Боже, смилуј ми се; по големом милосрђу своме, обриши ми преступе. Од кривице моје опери ме сасвим и од греха мога очисти ме. Преступа сам својих све-

стан, преда мном је грех мој непрестано. Теби, теби самом згрешио сам; у очима твојим зло сам учинио. Зато си праведан када проговориш, и чист када судиш. Гле, у кривици сам се и родио и у греху зачела ме моја мајка. Гле, мила ти је истина у срцу; у нутрини учиш ме мудрости. Очисти ме изопом да чист будем; опери ме да од снега бељи будем. Весеље и радост ми дај да слушам; нек се обрадују кости које си смрскао. Сакриј лице своје од греха мојих, све кривице моје ти очисти. Чисто срце створи мени, Боже; у нутрини мојој постојан дух обнови. Од себе ме не одбацуј и од мене не узимај свога Духа Светог. Радост свог спасења обнови у мени, и духом вољним ти мене ободри. Твојим путевима научићу преступнике и грешници теби ће се вратити. Од крвопролића ме ослободи, Боже, Боже Спаситељу мој; и клицаће мој језик о праведности твојој. Господе, усне ми отвори; и уста ће моја славу твоју да јављају. Јер ти жртву не желиш, јер ја бих је принео; не мили ти се свеспалница. Богу је жртва дух потрешен; потрешено и скрхано срце ти не презри, Боже. Наклоношћу својом чини добро Сиону; сазидај зидине Јерусалиму. Тада ћеш се зажелети праведних жртава, свеспалнице и паљених жртава; тада ће ти на жртвенику принети бикове.

Хоровођи. Давидова поучна песма, када је Доик Едомац дошао и јавио Саулу, рекавши му: „Давид је отишао у Ахимелекову кућу.“

Што се хвалиш злобом, силниче? Милост је Божија од јутра до сутра. Разарања ти смишља језик попут бритве оштар, о, превртљивче! Ти зло волиш више него добро, и лаж више него право да говориш. *Села* Ти волиш све речи прождрљиве, о, језиче обмањиви! Али тебе ће Бог довека оборити; зграбиће те, од шатора отргнути; из земље живих ишчупаће те. *Села* И видеће то праведници и бојаће се, па ће му се смејати: „Гле човека што Бога није узео за тврђаву, рушитеља силног, што се поуздао у обиље свога блага!“ А ја сам као зелена маслина у Дому Божијем; у милост се Божију уздам од века до века. Хвалићу те у веке векова за дела твоја; надаћу се имену твоме јер је добро пред твојим вернима.

Хоровођи. Жалосно. Давидова поучна песма.

Безумник у свом срцу каже: „Нема Бога!“ Дела су им опака и гадна, нема никога да чини добро. Бог с неба гледа потомке људи, да види има ли разумнога, таквога који тражи Бога.

Од Боīа се сви одвратише, покварени сви постадоше; нема тога који чини добро, таквога ниједнога нема. Зар не знају ти зликовци, да мој народ као хлеб прождиру, а ни самог Бога не призивају? Ту ће њих страх силни спопасти, када страха и не буде било. Јер, Бог ће расејати кости оног који те опседа. Осрамотићеш их, јер Бог их је одбацио. Ко ће са Сиона дати спасење Израиљу? Када Бог врати свој народ изгнани, радоваће се Јаков, веселиће се Израиљ.

Хоровођи, уз жичане инстрyменте. Давидова поучна песма, када су Зифејци дошли Саулу и рекли: „Не крије ли се Давид код нас?“

Боже, именом ме својим спаси и снагом ме својом ти одбрани. Боже, чуј молитву моју; речи уста мојих послушај. Јер, против мене устају туђинци; моју душу траже бездушници; они Бога немају пред собом. *Села* Гле, Бог ми је помоћник; Господ је међу онима што ми душу подупиру. Вратило се зло мрзитељу моме; ти их сатри у верности својој. Радо ћу ти жртвовати; хвалићу име твоје, Господе, јер је добро. Јер оно ме је избавило из сваке невоље и око ми победнички гледа противнике моје.

Хоровођи, уз жичане инстрyменте. Давидова поучна песма.

Послушај, Боже, молитву моју; од моје се молбе не сакривај. Добро ме почуј и услиши ме. Неспокојан сам и сметен у жалопојци својој; од гласа противника, због притиска зликовца, јер навалише на мене невољу и у гневу замрзеше ме. У мени је срце моје устрептало и смртни ужас на мене је пао. Страх и стрепња дошли су на мене, језа ме је опхрвала. Говорим: „Ко ће ми дати крила голубице? Ја бих да одлетим и скрасим се. Баш далеко ја бих одлетео, скрасио се у пустињи. *Села* Похитаћу у склониште своје, због ветра што ковитла и због олује.“ Смети их, Господе, језик им расцепи; јер видим насиље и сукоб у граду. Дан и ноћ зидине му обилазе, у њему су злоба и страдање. У њему је разарање, с тргова му не нестају тлачење и превара. Јер није непријатељ тај који ме вређа – ја бих то претрпео; ни онај што ме мрзи није тај који ми чини шта велико – од њега бих се ја сакрио; већ ти – човек мени раван – пријатељ мој блиски који ме познаје; са ким сам се радо саветовао, у Дом Божији ишао у мноштву. Смрт нека их заскочи; у Свет мртвих нека живи оду, јер је зло тамо где бораве, у њима самима. Ја ћу Бога да зазовем и Господ ће да ме спасе. Јадаћу се, уздисаћу увече, ујутро и у подне; и он мој глас чуће. Откупиће у миру

душу моју из боја против мене, јер је много оних што ми се противе. Чуће Бог, понизиће их онај што столује од давнина; *Села* оне што се не мењају и који се Бога не боје. Своју руку диже на оне с којима је у миру, свој савез раскида. Уста су му мека као масло, а рат му је у срцу; речи су му од уља мекше, а ипак су мачеви исукани. На Господа товар свој пребаци и он ће те подржати; праведнику неће дати никад да се затетура. А ти ћеш их, Боже, оборити у ждрело, у јаму; крволоци и варалице ни половину својих дана доживети неће. А ја се у тебе уздам.

Хоровођи. Према напеву: „Нема голубица у даљини.“ Давидова песма појздања у Боīа, када су īа Филистејци ухватили у Гаīу.

Смилуј ми се, Боже, јер ме човек гази; од јутра до сутра нападач ме угњетава. Газе ме мрзитељи моји од јутра до сутра; јер много је нападача против мене, Узвишени. У дан бојазни ја ћу у тебе да се уздам. У Бога, чију реч ја славим, у Бога се уздам; нећу да се плашим. Шта ми може пуки смртник? Од јутра до сутра речи ми изврћу, погубно је све што против мене смисле. Започињу свађе, скривају се, на кораке ми пазе док ми душу вребају. Зар им од кривице има избављења? У гневу обори народе, Боже. Потуцања моја изброј, у мешину своју сузе моје стави; нису ли оне у књизи твојој? Онда ће моји противници да се врате, устукнуће кад зазовем; знам то, јер је Бог уз мене. У Бога, чију реч ја славим; у Господа, чију реч ја славим; у Бога се уздам; нећу да се плашим. Шта ми може пуки смртник? На мени су, Боже, завети твоји; принећу ти захвалнице, јер си душу моју од смрти избавио, кораке моје од спотицања; да ходам пред Богом у светлу живота.

Хоровођи. Давидов напев: „Не īоīуби.“ Песма īоуздања у Боīа, када је īред Саулом īобеīао у īећину.

Смилуј ми се, Боже, смилуј ми се, јер у теби душа моја уточиште тражи; и у сени твојих крила уточиште тражим док невоље прођу. Вапим Богу Свевишњему, Богу који ми све чини. Посегнуће са небеса, спашће ме; прекориће тог који ме гази; *Села* послаће Бог милост своју и верност своју. Душа ми је међу лавовима, лежим међу прождрљивцима; потомцима људи зуба ко копља и стреле, језика као мача оштрог. Нека си узвишен врх небеса, Боже; слава твоја нек је над свом земљом. Нози мојој спремили су мрежу, душа ми се повила; испред мене јаму ископаше и у њу сами упа-

доше. *Села* Срце ми је вољно, Боже, срце ми је вољно, да ти певам, и да ти свирам! Пробуди се, биће моје; будите се, о, лиро и харфо, ја бих зору да пробудим. О, Господе, хвалићу те међу народима, славићу те међу туђинцима. Јер велика је милост твоја; до небеса, и до облака сеже верност твоја. Нека си узвишен врх небеса, Боже; слава твоја нек је над свом земљом.

Хоровођи. Давидов најев: „Не ūоīуби.“ Песма ūоуздања у Боīа.

Зар ћутањем праведност јављате? Судите ли подједнако потомцима људи? Штавише, смишљате неправду да је чините; рукама својим насиље земљом размеравате. Застранише зликовци од мајчиног крила, залуташе говорници лажи од стомака. Њихов отров наликује змијском отрову; попут кобриног је, што је глува, затвореног ува; што не чује глас шаптача, врачара вештог у бацању врачки. Зубе им, Боже, у устима поломи; Господе, чељусти лавићима скрши. Нек испаре попут вода што отичу својим путем; стреле своје нек одапну као да су поломљене. Нек исцуре попут пужа који пузи, нек су попут мртворођенчета што не види сунца. Пре него ти лонци осете потпалу од трња – сировог ил’ свелог – биће развејано. А праведник ће се радовати кад види освету; ноге ће опрати у крви зликовца. И казаће свако: „Праведнику стварно плод припада. Стварно има Бога који суди земљи.“

Хоровођи. Давидов најев: „Не ūоīуби.“ Песма ūоуздања у Боīа, када је Саул ūослао људе да моūре на Давидову кућу и убију īа.

Боже мој, ослободи ме од противника мојих; склони ме од оних што се дижу против мене. Од злотвора ме ослободи, од крволока ме спаси. Јер, ено, из потаје вребају ми живот; моћници против мене покрећу невољу, али не због преступа, не због греха мога, Господе. Без кривице моје они јуре, спремају се. Подигни се, сусретни ме и примети! А ти, Господе, Боже над војскама, Боже Израиљев, пробуди се да све народе казниш; не смилуј се ниједном злотвору злобном. *Села* Увече се враћају, попут псета реже и шуњају око града. Ено, устима брбљају, а мачеви им на уснама, јер *īоворе*: „Ко још слуша?“ А ти им се, о, Господе, смејеш; ти се ругаш свим тим народима. Ти си моја снага, тебе ишчекујем; јер Бог је мој заклон. Бог милости ће ме срести, даће ми Бог да ликујем над мрзитељима својим. Не убиј их, да мој народ заборавио не би; снагом својом распрши их и обори,

Господе, штите наш. За грехе својих уста и реч усана својих,
нека буду ухваћени у своме поносу, због клетве и лажи што
износе. Сатри их у гневу, сатри да их нема, па да народ
схвати да Бог влада у Јакову до крајева земље. *Села* Увече се
враћају, попут псета реже и шуњају око града. Распршени
лутају за јелом, ноћ пробдеју ако нису сити. А ја ћу да певам
о твојој сили, веселићу се јутром због милости твоје; јер си
мој заклон, уточиште у дану невоље. Сило моја, славопој ти
певам; јер Бог је мој заклон, Бог милости моје.

Хоровођи. Према „Љиљанима“. Сведочења. Давидова песма поуздања у Бога. За поуку: када се борио против Арам-Нахарајима и Арам-Сове и када се Јоав вратио, па у Сланој долини побио дванаест хиљада Едомаца.

Одбацио си нас, Боже, срушио нас, разгневио се. Опорави
нас! Ти си земљу уздрмао, расцепао си је; раселине њене
споји јер је уздрмана. Пустио си да твој народ види стра-
хоту, приморао да пијемо вино што опија. Заставу си
богобојазнима дао да се због истине развије. *Села* Десницом
нас својом спаси, услиши нас, па да твоји миљеници изба-
вљени буду. У свом Светилишту Бог је објавио: „Заклицаћу,
поделићу Сихем, премерићу долину Сокота. Мој је Галад,
мој је Манасија; Јефрем ми је кацига на глави, а Јуда ми
царско жезло. Моав ми је корито за прање, на Едом сам
бацио сандалу; Филистејо, због мене ускликни!“ Ко ће мене
да отпрати у град утврђени? А на Едом ко ће ме повести?
Нећеш ли ти, о, Боже, који си нас одбацио, па с војскама
нашим, Боже, више не корачаш? Помоћ дај нам испред
противника, узалуд је људско избављење. Силно ћемо сту-
пати са Богом, изгазиће наше противнике!

Хоровођи на жичаним инструментима. Давидов.

Боже, чуј мој вапај; молитву ми добро почуј. Ја те зовем
са крајева земље док ми срце клоне; поведи ме на стену
од мене вишу. Јер ти си ми уточиште, моћна кула испред
противника. У шатору твоме довека бих да пребивам, уто-
чиште да ми буде заклон твојих крила. *Села* Јер ти си, Боже,
чуо завете моје; дао си ми наследство оних који стрепе од
имена твога. Цару дане на дане надодај, година његових
нека буде од нараштаја до нараштаја. Нека га има довека
пред Богом, одреди му и милост и верност, нека га чувају.
Имену ћу твоме зато славопој да певам довека; да испуним
завете своје дан за даном.

Хоровођи. За Једутуна. Псалам Давидов.

Само у Богу душа моја почива, од њега је спасење моје. Само он је стена моја и спасење моје; заклон мој, ништа мене неће уздрмати. Докле ћете се обрушавати на човека? Побиће вас, све вас, попут зида накривљеног и ограде полегнуте. Зацело, договорише се са висина његових да га оборе. Они воле лаж, па устима својим благосиљају, а нутрином својом проклињу. *Села* Само се у Богу смири, душо моја, јер је од њега надање моје. Само он је стена моја и спасење моје; заклон мој, мене неће уздрмати. Од Бога је спасење моје и слава моја; стена снаге моје, уточиште моје је у Богу. У њега се уздај увек, народе; пред њим срце своје изливајте, Бог је наше уточиште. *Села* Само су дах потомци људи, лаж су потомци човекови; на теразијама мерени заједно они су од даха лакши. Не уздајте се у отимачину и у грабеж ташту наду не стављајте; а богатство када се умножи, срцем се за њега не везујте. Бог је једно објавио, а две ствари ја сам чуо: да је сила једино Божија, да је милост једино Господња; јер, ти узвраћаш човеку по делу његовом.

Псалам Давидов. Када је био у јудејској пустињи.

Боже, мој Бог ти си и ја тебе тражим. Моја је душа тебе жедна, тело је моје тебе жељно, у земљи сувој, огољеној и безводној. Заиста, у Светињи сам те видео, гледао ти и силу и славу. Милост је твоја боља од живота, усне моје величаће тебе. Зато ћу те благосиљати кроз живот свој, у име ћу твоје подизати руке своје. Сита ће ми бити душа ко од сала и обиља; са весељем на уснама уста моја прослављаће те. На постељи својој сетим те се, о стражама ноћним размишљам о теби. Јер си ти помоћ моја у сенци крила твојих ја се веселим. Уз тебе ми је душа прионула, десница ме твоја подржава. А они жуде да ми душу упропасте, они ће отићи у дубине земље. Биће предани мачу, биће храна лисицама. А цар ће се у Богу веселити, хвалиће се свако ко се њиме закуне, јер ће се затворити уста онима што говоре лажи.

Хоровођи. Псалам Давидов.

Чуј, о, Боже, глас мој, жалопојку моју; од страхоте противника живот ми сачувај. Заклони ме од сплетки злотвора, од халабуке починитеља злобе. Језике своје попут мача они оштре, одапињу стреле своје – речи заједљиве – да из скривених места гађају човека без мане; и наједном гађају га и страха немају. Соколе се међу собом на зле ствари, догова-

рају се да прикрију клопке, па говоре: „Ко ће да их види?“ Сплићу неправду: „Смислили смо! Сплетка је сплетена.“ Дубоки су човекова нутрина и срце. Али Бог ће их стрелом гађати и наједном рањени ће бити. О свој језик саплеће се, задрхтаће свако ко их гледа; препашће се сав род људски, објавиће дело Божије и његово дело разматраће. Радоваће се праведник у Господу, у њему ће уточиште наћи, па ће се хвалити свако срца честитога.

Хоровођи. Псалам Давидов. Песма.

Боже, на Сиону те хвала очекује, теби дани завет испуњен ће бити. Теби, што чујеш молитву, сваки човек стиже. Кривице ме надвладаше, ти опрости преступе нам наше. Како је блажен изабраник, онај ког привучеш, што пребива у твојим двориштима. Сити били од добара Дома твога, од твог светог храма. Чудесним и праведним делима си нас услишио, Боже спасења нашег, поуздање свих крајева земље и мора далеких. Ти си снагом својом основао горе, силом си се опасао. Ти стишаваш хук мора, хук таласа њихових и вреву народа. Преплашише се од чудеса твојих становници свих крајева; и јутро и вече од радости кличу. Земљом пролазиш и натапаш је; изобилно ти је гиздаш потоцима Божијим пуним воде; за жито се њено бринеш. Ето, то си тако уредио. Бразде јој натапаш, орање јој поравнаваш; пљусковима омекшаваш и њен урод благосиљаш. Годину си окрунио уродом својим, стазе твоје кипе изобиљем. Бујају пашњаци пустињски, весељем се брда опасују. Стадима се облаче пашњаци, долине се огрћу пшеницом, па певају, па још ускликују.

Хоровођи. Псалам. Песма.

Кличи Богу, земљо сва! Певајте слави његовог имена; славу му и хвалу дајте. Реците Богу: „Како су страшна дела твоја! Због велике силе твоје пред тобом пузе твоји противници. Сва ти се земља клања; славопој певају теби, славопој певају имену твоме.“ *Села* Дођите и видите дела Божија, страшна дела према потомцима људи. Он од мора чини суву земљу, па су воде прегазили ногом; хајде да се тамо радујемо њему. Снагом својом он довека влада; његове очи на народе мотре, па душмани нек се не уздижу. *Села* Благосиљај нашег Бога, народе, нек се чује глас хвале о њему; о њему који нам живот у душу стави и не даде ногама нашим да посрну. Опробао си нас, Боже, претопио нас као сребро што се топи.

У мрежу си нас довео, терет си нам на бедра ставио. Пустио
си да нам човек врат зајаше, прошли смо и кроз ватру и
кроз воду, али си нас довео до изобиља. Ући ћу са свеспални-
цама у Дом твој; испунићу што сам ти се заветовао, што су
усне моје изустиле, и што су ми уста у невољи мојој рекла.
Принећу ти товну стоку на свеспалницу са кадом овнова;
принећу ти и јунце и јарце. *Села* Дођите и слушајте, ви који
се Бога бојите, рећи ћу вам шта је души мојој учинио. Њему
сам вапио устима својим, мој га је језик уздизао. Да сам
злобу у свом срцу пазио, не би ме Господ услишио. Заиста
је Господ чуо, на зов молитве моје се осврнуо. Благословен
да је Бог што молитву моју није уклонио, а ни милост своју
од мене.

Хоровођи, уз жичане инструменте. Псалам. Песма.

Смиловао нам се Бог и благословио нас, лицем својим оба-
сјао нас; *Села* да би се на земљи знало за пут твој, за спасење
твоје у свим народима. Нек те хвале народи, о, Боже, нек
те хвале сви народи. Нека се радују и нек се веселе људи,
јер праведно судиш народима и водиш људе на земљи. *Села*
Нек те хвале народи, о, Боже, нек те хвале сви народи. Зе-
мља рађа својим плодовима; благословио нас Бог, Бог наш.
Благословио нас Бог да би га се бојали сви крајеви земље.

Хоровођи. Давидов. Псалам. Песма.

Нека Бог устане, нека се разиђу његови душмани! Нека се
разбеже пред њим они што га мрзе! Развеј их попут дима
развејаног; нек пропадну зликовци пред Богом као восак
истопљен у ватри. А праведни нека се радују, нек пред
Богом кличу, нек ликују у весељу. Певајте Богу, певајте
славопој његовом имену; уздигните оног што на облацима
јаше. Његово је име Господ, ускликните пред њим. Отац
сирочади и судија удовица – то је Бог у свом светом Пребі-
валишту. Бог усамљенима даје да у кући живе, заточене
води благостању, а бунтовници боравиће у спарушеној зе-
мљи. Боже, кад си ишао испред свог народа, када си ступао
пустињом, *Села* земља се тресла, небеса су пљуштала, пред
Богом, Богом синајским, пред Богом, Богом Израиљевим.
Боже, обиље си кише послао наследству своме; уморно је
оно било, а ти си га ојачао. Живаљ твој се онде настанио,
снабдеваш убогог добрима својим, Боже. Господ објављује,
а жена што носе вести велико је мноштво. Цареви и војске
беже ли беже, а лепотица куће плен раздељује. Ако и легнеш

између торова, ти си голубица крила обложених сребром, и перја светлуцаво златног. Кад Свемоћни распрши цареве у земљи, паде снег на Салмону. Гора Божија васанска је гора, гора с врховима васанска је гора. Зашто завидно гледате, о, горе, врхове горе коју Бог жели за боравиште своје; где ће Господ зацело довека да пребива? Божијих је кола на хиљаде, на многе хиљаде; а Господ је међу њима, на Синају, у светости. Ти се попе на висину, поведе робље силно, прими дарове од људи, па чак и од бунтовника; да пребиваш тамо, Господе Боже. Благословен да је Господ, што терете наше дан за даном носи, Бог нашег спасења. *Села* Бог наш Бог је дела спасоносних, од Господа Бога избављење је од смрти. Зацело ће Бог разбити главу својих противника, и космато теме оног који живи у својим гресима. Господ каже: „Са Васана вратићу их, из дубина мора вратићу их, па да ти нога гаца у крви и језик твојих паса добије свој део од твојих противника.“ Видеше поворке твоје, Боже; поворке Бога мога, мога цара ка Светињи. Напред су ишли певачи, потом свирачи, а у средини су девојке ударале даире. Благосиљајте у зборовима Бога Господа, ви са врела Израиљева! Ено, млади Венијамин предводи их, главари Јуде са мноштвом, главари Завулона и главари Нефталима. Твој Бог снагу ти је одредио; покажи снагу своју, Боже, што си за нас деловао. Због твог Дома у Јерусалиму цареви ће ти дарове доносити. Запрети зверима у трсци, крду бикова међу теладима народа; па нек се понизе и донесу комаде сребра, а он ће расути народе што у рату уживају. Доћи ће изасланици из Египта, Куш журно пружа руке своје Богу. О, царства земаљска, певајте Богу; певајте славопој Господу; *Села* ономе што јаше небом, древним небесима! Ено, он тутњи гласом својим, гласом силним. Препознајте силу Божију над Израиљем, величанство његово и његову силу у небесима. Ти си страшан, Боже, у Светилишту своме; Бог Израиљев сам даје силу и снагу народу. Благословен да је Бог!

Хоровођи. Најев: „Љиљани“. Давидов

Спаси ме, о, Боже, дођоше до грла воде! Потонуо сам у блато дубоко, а нигде ослонца; доспео сам у воде дубоке, бујица ме захватила. Клонуо сам зовући те, промуче ми грло; очи су ми усахнуле чекајући Бога мога. Бројнији су ти што ме

без разлога мрзе од косе на глави мојој, ти моћници што би да ме збришу, безразложни противници. Враћам, а украо нисам. Лудост моју ти познајеш, Боже; греси моји скривени ти нису. Нека се због мене не постиде они који у тебе наду своју полажу, Господе, Боже над војскама. Нека се због мене не осрамоте они који те траже, Боже Израиљев. Јер ја због тебе трпим презир, лице моје прекрила је брука. Браћи својој незнанац постадох, туђинац сам деци моје мајке. Изједа ме ревност за твој Дом. Увреде оних који тебе вређају, пале су на мене. Плакао сам и постио, и то ми је на презир било. За одећу себи кострет огрнух, и постадох ругло за њих. О мени причају они што седе на градским вратима и певају песме пијанице. А ја се само теби молим, о, Господе, у време повољно; Боже, услиши ме по обилном твоме смиловању, по верности свог спасења. Из блата ме ослободи, не дај да потонем; ослободи ме од оних што ме мрзе, од дубоких вода. Бујица воде нек ме не захвати, нек ме не прогута дубина и ждрело њено нада мном не затвори се. Услиши ме, Господе, јер је добра милост твоја; по големом милосрђу своме на мене се осврни. Лице своје од свог слуге не сакривај, јер сам на мукама; похитај, услиши ме. Приђи ближе души мојој, откупи је; ради мојих противника, избави ме. Ти знаш да сам презрен, осрамоћен и обрукан; пред тобом су сви душмани моји. Презир ми је срце сломио, разболех се; жудео сам за утехом – никог ниоткуда; за утешитељима – нашао их нисам. Пелен су ми у храну ставили, сирће су ми жедном дали да пијем. Нек им сто постане замка, одмазда и клопка; нек им очи потамне, да не виде, и леђа им се заувек погрбе. Срџбу своју на њих излиј, јарка љутња твоја нека их сустигне. Табор нек им опустоши; не живео нико у њиховим шаторима. Јер они гоне оне што си ударио и јављају јаде оних које си ранио. Кривицу им на кривицу додај, да не уђу у праведност твоју. Избрисани били из Књиге живота, да са праведнима не буду записани. А ја сам сиромах, у боловима сам; спасење твоје, Боже, нека ме заштити. Име Божије песмом ћу да славим, величаћу га хвалоспевом. То ће бити Господу милије од вола и од бика, рогатог папкара. Видеће то понизни, радоваће се; ви, што Бога тражите, нек вам срце буде живо. Јер убоге Господ чује, не презире заточене своје. Нек га славе небеса, земља, мора и све што се у њима креће.

Јер Сион ће Бог да спасе, сазидаће јудејске градове; и они ће их запосести и живеће тамо. И потомци његових слуга то ће да наследе, и они што име његово воле боравиће тамо.

Хоровођи. Давидов. За сїомен.

Боже, избави ме! У помоћ ми пожури, Господе! Нека се постиде, нека се осрамоте ти што ми о глави раде. Нека се повуку у срамоти, нека буду понижени ти што им је мила невоља моја. Нек устукну због срамоте своје ти што довикују: „Аха! Аха!“ Нек ликују и нек се радују у теби сви који те траже; нека увек говоре они што спасење твоје воле: „Велик је Бог!“ А ја сам сиромах и убог, Боже, пожури к мени. Ти си моја помоћ и мој избавитељ. О, Господе, не оклевај!

У теби је уточиште моје, Господе; о, да се никад не постидим. Ослободи ме по својој праведности и избави ме, пригни ухо своје к мени и спаси ме. Буди ми стена пребивалишта којој увек долазим; спасење моје ти си заповедио, јер си моја стена и тврђава. Избави ме, Боже мој, из руке зликовачке, од руке преступника и окрутнога. Јер, ти си моја нада, о, Боже Господе, поуздање си ми од младости моје. На тебе се ослањам од утробе, из крила мајке моје си ме извукао; славићу те непрестано. Попут знака постао сам многима, а ти си ми уточиште јако. Уста си ми славом својом испунио и красотом својом од јутра до сутра. Не одбаци ме у доба старости, кад ми снага клоне не заборави ме. Јер о мени говоре противници моји, они што ми живот вребају заједно се саветују. Кажу: „Бог је њега оставио! Гоните га, ухватите, јер избавитеља нема!“ Боже, од мене се не удаљуј! О, мој Боже, пожури ми у помоћ! Нека се постиде и нека пропадну тужитељи моје душе; и презир и брука нек покрију оне који ми о глави раде. А ја ћу увек да се надам, све више и више славићу те. Уста ће моја о праведности твојој да говоре, о делима твог спасења од јутра до сутра, јер им броја не знам. У моћним делима Бога Господа ја ћу доћи, твоју праведност ћу спомињати, само твоју. Од младости моје, Боже, ти си ме учио; и чудеса твоја досад јављао сам. Чак и када остарим и оседим, Боже, не остављај ме, док ти силу не објавим нараштају новом; силу твоју сваком што долази. Праведност је твоја, Боже, до висина, велика си дела учинио; ко је попут тебе, Боже? Ти – дао си да гледам многе невоље и муке – ти ћеш ми опет обновити живот; из дубина земље подићеш ме опет. Ти ојачај достојанство

моје и поново утеши ме. И ја ћу харфом да те хвалим због верности твоје; Боже мој, свираћу ти на лири, Светитељу Израиљев. Клицаће радосно усне моје, јер ћу ти свирати, и душа моја што си је откупио. И мој ће језик од јутра до сутра причати о твојој праведности; јер ће се постидети, јер ће се осрамотити ти што ми о глави раде.

Соломону.

О, Боже, прописе своје цару подај и праведност своју сину царевоме! Нек народу твоме он праведно суди и сиромасима према прописима. Нека горе народу мир донесу и брда праведност. Он ће сиромасима да суди, деци убогих победу даће и скршиће тлачитеља. Бојаће те се људи док је сунца и месеца, од рода до рода. Спустиће се као киша на кошену траву и попут пљускова натапаће земљу. У његовим данима процветаће праведник и обиље мира док месеца буде било. Владаће од мора до мора и од реке до крајева где земља престаје. Клекнуће пред њим пустињска племена, противници његови лизаће прашину. Принеће му принос цареви тарсиски и острвски; цареви Саве и Севе данак ће да дају. Поклониће му се сви цареви, сви народи служиће му. Јер он ће да избави убогог што за помоћ вапи, и сиромаха без помоћи ниоткуда. Поштедеће слабог и убогог, животе убогих спасти. Од тлачења и насиља живот њихов откупиће, очима његовим крв њихова драгоцена ће бити. Жив нек буде! Нек му дају од злата савскога; нека стално за њега се моле, од јутра до сутра благосиљају га. Нек пшеницом обилује земља, нек се род његов повија на врху гора, као на Ливану; нек процвета народ из градова ко трава земаљска. Његово име нек буде довека, нека траје докле је и сунца. Нек у њему сви народи благослове се и блаженим нек га називају. Благословен био Господ Бог, Бог Израиља, он једини чудеса чини. И благословено довека било његово славно име, нек сву земљу слава му испуни. Амин! Амин! Довршише се молитве Давида, сина Јесејевог.

Псалам Асафов.

Зацело је Бог добар Израиљу, и онима чије срце је без мане. Што се мене тиче, замало ми ноге нису зашле с пута; кораци се моји скоро исклизаше. Јер сам завидео бахатима гледајући благостање зликоваца. Ето, стрепњу од смрти немају, тело им је задригло. Људске муке не познају, не страдају са људима. Надменост је зато њима као огрлица,

огрће их одећа насиља. Од дебљине очи своје избечише, зло им срце за границу не зна. Исмевају се, говоре злобно и насиљем прете поносито. Њихова су уста окренута небесима, а њихов језик земљом шета. Зато им се њихов народ враћа и обиље воде испијају. И говоре: „Како би Бог знао? Постоји ли знање Свевишњега?“ Гле, такви су зликовци: спокојни довека и богатство гомилају! Зацело сам узалуд своје срце чистим очувао, своје руке невиношћу очистио! Од јутра до сутра ојађен сам био, јутра су ми доносила казну. А да сам казао да ћу и ја тако да причам, изневерио бих нараштај твоје деце. Размишљао сам да разазнам ово, и очима мојим то је мучно било; док нисам ушао у Божије Светилиште, и схватио њихов свршетак. Зацело их стављаш на клизаво место, обараш их у руине. Како су опустошени, у трену су окончали и наглом страхотом докрајчени! Они су попут сна када се неко пробуди. О, Господе, када се пробудиш, лик њихов презреће. Када огорчено беше срце моје и нутрина моја беше прободена, без памети и без знања сам био, пред тобом сам био животиња. Ипак сам ја са тобом стално, ти ми држиш десну руку. Саветом ме својим водиш, напослетку ћеш ме у славу узети. Кога ја имам на небесима? Поред тебе на земљи ми ништа мило није. Нека ми окопне и тело и срце, Бог је довека стена мога срца и баштина моја. Гле, ено пропашће они од тебе далеки, ти сатиреш сваког ко ти је неверан. Што се мене тиче, добра ми је Божија близина. У Господу Богу себи начинићу уточиште и сва дела твоја објавићу.

Асафова поучна песма.

Зашто си нас, о, Боже, одбацио довека? Зашто да се јарост твоја пуши на стадо твоје паше? Присети се своје заједнице што си је од давнина стекао, племена свога наследства које си откупио – горе Сион на којој си пребивао. Кораке своје окрени ка руинама вечним, свему чему је наудио противник у Светињи. Душмани твоји ричу усред твог места састанка, поставише заставе своје за знакове. Познати су као човек што секиру на шипражје диже; и онда секиром и полугама све резбарије ломи. Светилиште твоје до тла спалише, опоганише Пребивалиште имена твог. У срцу су своме рекли: „Хајде да их сасвим потлачимо!“ Спалили су сва Божија места састанка у земљи. А наше знакове видели

нисмо, ни пророка још нема, и никога с нама ко би знао – докле? Докле ће се, о, Боже, ругати душманин? Хоће ли противник довека твоје име да презире? Зашто руку своју, баш своју десницу, повлачиш? Из недара својих извуци је и сатри их! А Бог цар мој је од давнина, посред земље спасоносна дела чини. Силом својом ти си море разделио, у водама смрскао си главе морским неманима. Левијатану си главе раздробио, народима уз обалу за храну си га дао. Ти си дао да набуја и врело и поток, ти си непресушне пресушио реке. Твој је дан, баш као и ноћ; ти си поставио и месец и сунце. Ти си земљи одредио сваку међу; и лето и зиму начинио ти си. Сети се тог противника који те презире, Господе, и безумних што презиру ти име. Не дај звери живот голубице своје, довека не заборави на живот својих сиромаха. Погледај на савез, јер се мрачни крајеви земље напунише местима насиља. Не дај угњетеном да се понижен врати, нека име твоје славе и сиромах и убоги. Устани, о, Боже, свој случај одбрани! Сети се презира безумног према теби од јутра до сутра. Не заборави глас душмана својих, поклич што се непрестано диже, оних што се против тебе буне.

Хоровођи. Наџев: „Не џоїуби“. Псалам Асафов. Песма.

Хвалимо те, Боже, хвалимо те, јер нам је име твоје блиско; чудеса твоја спомиње народ. „Ја одређујем заказано време, ја подједнако судим. Растапа се земља и сав њезин живаљ, а ја стубове њене постављам. *Села* Бахатима кажем: ’Немојте се бахатити’; и зликовцима: ’Рог свој не дижите. Рог свој у висине не дижите, дрско не причајте.’“ Јер уздизање не долази ни са запада, ни са истока, ни из пустиње; већ је Бог судија: једног руши, једног диже. Ено, чаша је у Господњој руци и вино пуно зачина се пени. И излиће из ње, и заиста ће пити, до талога искапиће је сви земаљски зликовци. О томе ћу довека да јављам, певаћу похвале Богу Јаковљевом! „Све рогове зликовачке ја ћу да изломим, а рогови праведника уздигнути биће.“

Хоровођи, уз жичане инсџрументе. Асафов џсалам. Песма.

Бог је познат у Јуди, име му је узвишено у Израиљу! Салим му је конак, на Сиону му стан. Тамо је сломио стрелу запаљену, штит и мач и справе ратничке. *Села* Ти блисташ, славнији си од тих брда са пленом. Људи храброг срца су оплењени, позаспаше; јаки људи, ал’ ни руку да подигну.

Заспаше довека од поклича твога, о, Боже Јаковљев, и коњ и коњаник! Ти! Ти си страшан! Кад се гневиш, ко пред тобом може да опстане? Са небеса ти суд јављаш. Земља се преплаши, онеми, кад устаје Бог да суди и да спасе све понизне на земљи. *Села* Прослављаш се и људским гневом, опасујеш се преживелима од гнева. Заветујте се и завете извршите Господу, своме Богу; сви који су око њега, нек Страшноме дар донесу! Владарима он дух обара, од њега стрепе цареви земаљски!

Хоровођи. За Једутуна од Асафа. Псалам.

Глас свој Богу дижем, гласом својим вапим Богу и он ме услиши! У дану невоље своје Господа сам тражио, руке неуморно ноћу сам пружао. Али душа моја неће утеху! Спомињем Бога и јецам, јадам се, а дух ми малакше. *Села* Капке очне не даш ми да склопим! Немиран сам, да причам не могу. Мислим на минуле дане и године давне. Ноћу се сећам своје песме па срцем својим размишљам и духом својим испитујем. Одбацује ли Господ довека? Зар се неће опет приклонити? Је ли му љубав довека ишчезла? Је ли пропало обећање дано нараштају сваком? Зар је Бог заборавио да се смилује или је милосрђе своје у свом гневу угушио? *Села* Рекао сам: „Ово је моја рана – десница Свевишњег више није иста!“ Спомињем дела Господња, чуда твоја од старина памтим. На сва дела твоја мислим, размотрам то што си учинио! О, Боже, у Светињи је пут твој! Који је бог велик попут Бога нашег?! Ти си Бог што чудеса чиниш, силу своју обзнањујеш међу народима. Свој си народ откупио снагом својом, синове Јакова и Јосифа. *Села* Кад те воде угледаше, Боже, кад те воде угледаше, скупише се, а дубине узбуркаше. Облаци се провалише кишом, из облака грмљавина дође и севнуше твоје муње. Пролом твога грома беше у вихору, муње светом засветлише, а земља се дрмала и тресла. По мору је стаза твоја прошла, прошао си немирним водама, а стопама твојим трага нема. Водио си свој народ ко стадо, Мојсијевом и Ароновом руком.

Асафова поучна песма.

О, народе мој, послушај поуку моју и речима мојих уста ухо приклоните! Мој говор биће у причи, објавићу загонетке од давнина. Оно што смо чули, оно што смо научили и што су нам стари наши испричали; то нећемо да кријемо од њихове деце. Објавићемо новом нараштају хвале Господ-

ње, његову силу и чудеса која је учинио. Он је у Јакову учврстио сведочанство, Израиљу је дао Закон и заповедио нашим прецима да их предају својим потомцима, да би нови нараштај знао, деца што ће се родити, па кад одрасту да то пренесу деци својој; да се у Бога поуздају, да дела Божија не заборављају и заповести његове да извршавају. Да не буду ко њихови стари, нараштај бунтовни, непослушно поколење несталнога срца и духа коју није веран Богу. Јефремовци су били луковима наоружани али су побегли на дан боја! Нису одржали савез са Богом, одбили су да поступе по његовом Закону. Заборавили су његова дела, чудеса његова која им је показао. А он је пред њиховим прецима учинио чудо, у египатској земљи, у области Соан. Море је разделио и провео их, воде је усправио да су попут зида. Дању их је водио облаком и светлошћу ватре целе ноћи. Стене је у пустињи расцепио, обилно их напојио као из дубина. Брзаке им је извео из раселине стене, учинио да им воде као реке теку. А они су му упорно грешили, пркосили Свевишњем у пустињи; у срцима кушали су Бога, изводевали тражећи храну. Приговарали су Богу и рекли: „Кадар ли је Бог да у пустињи простре трпезу?! Јесте, стену је ударио, потекла је вода и потоци се разлили. Али кадар ли је да нам да и храну, да свој народ месом снабде?“ Зато се Господ разјарио када је то чуо, па је пожар плануо на Јакова и гнев је букнуо на Израиљ; јер у Бога веровали нису, нису се поуздали да ће да их спасе. И он је заповедио облацима и отворио одгоре врата небеска, да их запљусне мана, даде им жито са неба да једу. И сви су јели хлеб моћника, обиље хране им је послао. Довео је источни ветар са небеса, донео је јужни ветар снагом својом. Месом их је ко прашином засуо и крилатим птицама као морским песком. Дао је да падају по њиховом табору, око њихових шатора. И они су јели, најели се до ситости, јер он им је дао како су жудели. Али још их жудња није прошла и још им је храна у устима била, када се гнев Божији дигао на њих. И он поби њихове најјаче и обори младиће Израиља. И поред тога опет су грешили, нису веровали његовим чудима. Узалудне дане им је прекратио и невољом наглом њихове године. А кад их је убијао, тражили су га и враћали се, за Богом чезнули. Тада би се присетили да им је Бог био стена,

Бог Свевишњи њихов Откупитељ! Али би га устима варали
и лагали језицима својим. Срцем му нису били одани, нису
били верни његовом савезу. Ипак, он се смиловао, кривицу
им опраштао и није их уништио. Упорно је суспрезао гнев
свој, љутњу своју није подстицао. Сећао се да су тело, да
су дах што испарава и што се не враћа. А како су се често
бунили у пустињи и жалостили га у пустари! Упорно су ис-
кушавали Бога, вређали су Светитеља Израиљевог. Нису се
сећали његове руке и дана када их је откупио од тлачитеља,
када је у Египту знакове своје извео и чудеса своја у области
Соан. Реке је њихове у крв претворио, а њихови се потоци
нису могли пити. На њих је послао комарце, да их уједају,
жабе да их упропасте. Усеве њихове даде гусеницама и ска-
кавцима сав труд њихов. Градом им је стукао винограде, а
смокве сланом. Стоку им је граду изложио и њихова говеда
муњама. Послао је на њих врелину свог гнева, срџбу и
јарост, невољу и чету анђела пропасти. Свом је гневу стазу
припремио и живот им од смрти поштедео није, живот им
је помору предао. Побио је све првенце у Египту, прве од
мушких у шаторима Хамовим. Свој је народ извео ко овце,
водио их попут стада кроз пустињу. Водио их је сигурно и
плашили се нису, а њихове душмане је преплавило море.
Тада их је довео на своје свето тло, на ову гору, освојену
његовом десницом. Пред њима је отерао народе, доделио
им је размерено наследство и настанио племена Израиља
по њиховим шаторима. Али они су поново искушавали и
бунили се против Бога Свевишњега, прописе његови нису
држали. Окренули су се, изневерили попут очева својих,
издали су као лук сломљени. Изазивали су га својим жртве-
ним бреговима, чинили га љубоморним својим идолима.
Бог је то чуо, разјарио се и сасвим одбацио Израиљ, па је на-
пустио Пребивалиште у Силому, стан који је подигао међу
људима. Тако је ропству препустио снагу своју и своју кра-
соту рукама душмана. И народ је свој он предао мачу јер се
разјарио на своје наследство. Његове младиће прождрала
је ватра, па су му девице ко уседелице. Од мача су му све-
штеници пали, а удовице их ожалиле нису. Пробуди се тада
Господ ко да је спавао, као јунак којега је савладало вино!
Душмане је своје назад одвукао и довека их осрамотио.
Јосифов је шатор одбацио, племе Јефремово није изабрао,

већ је изабрао Јудино племе и гору Сион коју заволи! И ту је подигао Светилиште своје, високо ко небо, попут земље довека га учврстио. Изабрао је свог слугу Давида, узео га је од стада оваца. Довео га је од оваца дојилица да напаса Јакова, његов народ и Израиљ, његово наследство. И он им је Пастир био по честитости свога срца, водио их је својим умешним рукама.

Псалам Асафов.

О, Боже, туђинци су дошли у наследство твоје! Опоганили су Дом твоје светости, Јерусалим учинили рушевином! Мртва тела твојих слугу као храну птицама небеским су дали и зверима земаљским тела твојих верних. Крв њихову излили су око Јерусалима као да је вода, и нико их сахранио није. Својим комшијама постали смо ругло, на подсмех смо и на презир својој околини. Докле ћеш се гневити, Господе? До када? Зар ће довека да гори пламен љубоморе твоје? Јарост своју излиј на туђинце што те не познају и на царства која твоје име не призивају! Јер они су прождрали Јакова и насеље му уништили. Не памти нам прећашње кривице! Похитај! Милосрђем својим пресретни нас јер смо у великој беди! Помози нам, о, Боже спасења нашега! Избави нас ради свог имена славног! Опрости нам грехе наше због имена свога! Зашто да туђинци кажу: „Где је њихов Бог?“ Дај да нам очи виде освету међу народима због проливене крви слугу твојих. Нек пред тебе допре јецај заточених, па великом снагом својом спаси на смрт осуђене. Освети се седмоструко по недрима комшијама нашим презиром њиховим којим су те, Господе, презрели! А ми, твој народ и стадо твоје паше, у векове хвалићемо тебе! Славу твоју јавићемо сваком нараштају!

Хоровођи. Према „Љиљанима“. Сведочења. Псалам Асафов.

О, Пастиру Израиља, чуј нас! Ти што Јосифа си водио ко стадо! Заблистај ти, што седиш над херувимима! Устани у сили својој пред Јефремом, Венијамином и Манасијом. Дођи и избави нас. Обнови нас, о, Боже! Озари лице своје да бисмо се избавили. О, Господе, Боже над војскама, до када ћеш срдит бити, а твој ти се народ моли? Сузним хлебом ти их храниш, сузама из чанка појиш. Од нас си направио раздор међу комшијама нашим, међу собом шегаче се душмани са нама. О, Боже над војскама, поврати нас! Озари лице своје да бисмо се избавили. Чокот си из Египта иско-

ренио и народе отерао да би га усадио. Пред њиме си раскрчио и он се укоренио, свуд по земљи пружио је жиле. Хлад је његов брда засенио, а лозама Божије кедрове. До мора су се гранале његове лозе, изданци његови све до Еуфрата. Зашто си му срушио ограде да га бере свако ко пролази путем? Ровари га дивљи вепар, глође га све што се по пољу миче. Боже над војскама, молимо те, врати се! Са небеса погледај и види, побрини се за чокот овај; за корен што си га десницом својом усадио и младице што си себи ојачао. Ето, сажежен је ватром и посечен, они гину од прекорног лица твога. Нека рука твоја буде над човеком деснице твоје, над потомком људи којега си себи ојачао. Тада се од тебе више одвратити нећемо. Ти нас оживи, ми име твоје призивамо! Обнови нас Господе, Боже над војскама! Озари лице своје да бисмо се избавили.

Хоровођи. Радосница. Асафова.

Радујте се Богу, снази нашој! Кличите Богу Јаковљевом! Песму запевајте, даире дајте, лиру и харфу умилну. О младини у рог задувајте, у дан празника нашег када је пун месец. Јер такав је пропис Израиљу и заповест Јаковљевог Бога. Он је Јосифу дао то сведочанство када је кренуо против египатске земље. Слушао сам језик незнан што казује: „С плећа сам му уклонио терет и из руку узео кошару. Вапио си у невољи и ја сам те избавио, одазвао сам ти се из грома и мрака; искушао на водама Мериве. *Села* Послушај ме, мој народе, ја те опомињем! О, Израиљу, када би ме послушао; међу вама не би било другог бога и не би се ти клањао богу туђинскоме. Ја сам Господ, Бог твој, који сам те извео из земље египатске. Отвори широм уста своја и ја ћу да их напуним! Али мој народ није послушао глас мој, Израиљ ми се покорио није. И ја сам их препустио самовољи њиховога срца, живели су како су желели. О, кад би ме послушао народ мој и путеве моје Израиљ следио! Ја бих брзо савладао њихове душмане, на њихове злотворе бих руку своју подигао. Пузали би пред њим они што Господа мрзе и такво би стање за њих трајало довека. А ја бих да их храним најбољом пшеницом, из камена ситићу их медом.“

Псалам Асафов.

Бог је стао у Божијем збору, па сад суди међу боговима: „Докле ћете судити нечасно и држати страну злотворима? *Села* Заступајте право убогога и сиротога, оправдајте сиромаха

и невољника. Спасавајте слабог и тлаченог, избавите их из руке зликоваца. Али нису знали, нису разумели; у тами су посртали и темеље земљи задрмали. Ја рекох: ’Богови сте, сви сте деца Свевишњега!’ Ипак ћете помрети ко људи, пропашћете ко и главар сваки.“ Устани, Боже, и суди земљи, јер сви су народи наследство твоје!

Песма. Псалам Асафов.

О, Боже, немој да заћутиш! Не онеми, немој да мирујеш, о Боже! Гле, ено их буче твоји душмани, главу дижу они што те мрзе! Сплетке кују против твог народа и заверу праве твоме штићенику. Рекли су: „Дођите, дајте да их сатремо као народ, да се име Израиља више не спомене!“ Ено, сви су сложни у замисли да против тебе савез склопе: шатори Едома и Исмаила, Моава и Агарина; Гевала, Амона и Амалика, Филистејци с житељима Тира. Још им је и Асирија пришла, пристала ко војска уз децу Лотову. *Села* Учини им као Мадијану и као Сисери, као Јавину на потоку Кисону! Били су потрвени код Ен-Дора, претворени у ђубриво за њиву. С племићима им поступи као с Оривом и Зивом, а са кнезовима њиховим као са Зевејем и Салманом. Јер они говоре: „Заузмимо Божије пашњаке!“ О, мој Боже, претвори их у клупко корова, у плеву на ветру! Ко кад ватра шуму пали и ко кад пламен горе жари, тако их потерај вихором својим, ужасни их својом олујом. Бешчашћем им лице покриј, па нек вапе за именом твојим, о, Господе! Нек се стиде и смету довека! Нек пропадну срамећи се! Па нека се зна – име ти је Господ – над земљом си целом ти једини Свевишњи!

Хоровођи. Радосница потомака Корејевих. Псалам.

О, Господе над војскама, дивно ли је боравиште твоје! Чезне ми и копни душа за двориштем Господњим! Срце ми и тело кличу живом Богу! Крај твојих жртвеника – о, Господе над војскама, Царе мој и Боже мој – птица дом свој нађе и ластавица гнездо своје, у које птиће своје стави. Како су блажени они што бораве у твом Дому, они што те славе без престанка. *Села* Како је блажен човек коме је у теби снага, онај чије срце жели к теби да путује. Они што пролазе сузном долином чине је изворoм, благослове јој рана киша носи. Путују, и све су силнији, док се свако не покаже Богу на Сиону. О, Господе, Боже над војскама, чуј молитву моју! Пригни ухо, о, Јаковљев Боже! Штит наш погледај, о, Боже, и

запази лице свог помазаника. Јер бољи је и један дан у твојим двориштима него хиљаду других; боље и да стојим на прагу Дома Бога мога, него да боравим у шаторима злога. Јер Господ Бог је и сунце и штит, Господ даје и наклоност и част. Не узима добро беспрекорним људима. О, Господе над војскама, благо сваком ко се у тебе поузда!

Хоровођи. Потомака Корејевих. Псалам.

Ти си, Господе, благонаклон земљи својој; Јакову си срећу повратио; свом народу кривицу опростио, све њихове грехе си покрио. *Села* Сву си срџбу своју утихнуо и згаснуо јару свога гнева. Обнови нас, Боже нашега спасења и не буди на нас више гневан. Хоћеш ли довека да се гневиш на нас, срџбу своју да пренесеш с нараштаја на нараштај? Нећеш ли нам опет доћи и оживети нас, па да ти се радује твој народ? Милост своју покажи нам, о, Господе! Своје нам спасење ти подари! Послушаћу шта год да ми Господ Бог објави. Јер, он најављује мир народу своме, својим вернима; ал' на лудост нек се не враћају. Заиста је његово спасење близу богобојазнима, кад ће слава нашу земљу да настани. Срећу се милост и истина, правда и мир љубе се! Из земље истина буја, а правда с небеса доле гледа. Још ће Господ добра дати, нашој земљи даће њеног рода. Правда пред њим иде и стазу спрема по корацима његовим.

Давидова молитва.

Своје ухо пригни, о, Господе! Услиши ме, јер сиромах и невољник ја сам. Душу моју ти сачувај, јер сам веран; свога слугу спаси, јер ти си мој Бог у кога се уздам. Смилуј ми се, о, Господе, јер ти вапим од јутра до сутра! Разгали душу слуге свога, јер ја теби, о, Господе, душу своју дижем. Ти си добар, Господе; вољан си да прашташ, милошћу си богат за све што те призивају. О, Господе, чуј молитву моју! Поклони пажњу гласу мога преклињања. Ја ћу тебе звати у дану моје невоље јер ти ћеш се одазвати. Нема, Господе, никог попут тебе међу боговима, не постоје дела као што су твоја. Сви народи које си створио ће доћи, пред тобом се поклонити, Господе, име твоје прославити. Јер ти си велик, чудеса ти твориш, ти си Бог једини. Научи ме своме путу, Господе, да поступам по истини твојој, да се срцем целим твог имена бојим. И ја ћу да те хвалим, Господе, мој Боже, срцем својим целим! Довека ћу да величам име твоје. Јер велика је милост твоја према мени, јер си душу моју избавио из

најдубљег Света мртвих. Боже, против мене устају охоли;
моју душу траже бездушници; они тебе немају пред собом.
А ти си, Господе, Бог милостив и милосрдан, спор на срџбу,
богат милошћу и истином. На мене се осврни, милостив ми
буди; своју снагу подај слузи своме, спаси сина слушкиње
своје. На мени покажи знак доброте, па нек виде они што
ме мрзе; нека се застиде тебе, о, Господе, јер си ми помогао
и утешио ме.

Потомака Корејевих. Псалам. Песма.

На светим је горама његов темељ. Господ воли врата Сиона
више од свих Јаковљевих пребивалишта. Славне се ствари
говоре о теби, о, граде Божији! *Села* „Спомињаћу и Вавилон
и Раву са онима који ме познају; ено, онде су Филистеја и
Тир са Кушом, ’А овај је овде рођен.’“ А Сиону ће рећи: „Тај
и тај се у њему родио; Свевишњи је њега основао.“ Уписаће
Господ у књигу пописа народа: „Овај се родио овде!“ *Села* А
певачи и играчи кажу: „У теби су сви извори моји!“

Песма. Псалам. Потомака Корејевих. Хоровођи. Жалосно. Пева се наизменично. Поучна песма Емана Езраита.

О, Господе, Боже мог спасења, и дању и ноћу ја пред тобом
вапим! Нек пред тебе дође молитва моја, моме преклињању ти ухо приклони! Душа ми је препуна очаја, Свету
мртвих живот ми све ближи. У друштву сам оних што иду
у раку, ја сам као човек који снаге нема; положен сам међу
мртве, попут мртвих што леже у гробу, као они које више
не спомињеш и што су далеко од твоје помоћи. Ти си ме
положио у најдубљу раку, у тамне дубине. Срџба твоја на
мене је легла и плаве ме сви таласи твоји. *Села* Од мене си
одвојио пријатеље моје, гадним си ме њима учинио; сада
сам спутан, напоље не могу! Очи су ми усахле од беде. Призивам те сваког дана, о, Господе, теби ширим руке своје!
Зар ћеш чуда за мртве да чиниш? Хоће ли покојни устати
да те славе? *Села* Да ли се у гробу твоја милост разглашава,
и верност твоја у трулежу мртвих? Па зар се у тами зна
за чуда твоја, за праведност твоју у земљи заборава? А ја
тебе, о, Господе, призивам у помоћ; молитва се моја јутром
подиже до тебе. Господе, зашто ме одбацујеш? *Зашто* своје
лице од мене сакриваш? Ојађен сам, од младости близу
смрти; очајан сам, натоварен ужасима твојим. Срџба твоја
ме је прегазила, страхоте ме твоје уништиле. Окружише ме

попут воде поваздан, навaљују једнодушно на ме. Вољене и блиске од мене си уклонио и ја сада другујем са тамом.

Поучна песма Етан Езраита.

О милости Господњој ја довека певам; устима својим верност твоју разглашавам нараштају сваком! Јер рекао сам: „Довека је милост чврста, верност ти је постављена у небеса.“ А ти: „Савез сам склопио са изабраником својим, заклео се свом слузи Давиду: ’Потомство ћу твоје довека да учврстим, твој ће престо да потраје кроз поколење свако!’“ *Села*

О, Господе, небеса славе чудеса твоја и твоју верност у збору светих! Јер ко је тај на небу да је Господу налик, да је као Господ међу синовима Божијим? Бог је величанствен на сабору светих, страшнији је од свих што га окружују. Господе, Боже над војскама, ко је попут тебе моћан Господ? Верношћу си својом обавијен. Ти управљаш морем поноситим, ти му спушташ таласе немирне. Скршио си Раву као да је заклан, душмане си своје растерао силом руке своје. Твоја су небеса, баш као и земља; свет и оно што га чини ти си поставио. Југ и север ти си начинио, и Тавор и Ермон твом имену кличу. Мишица је твоја јака, рука ти је моћна, десница је твоја подигнута. Твог престола темељи су праведност и правда; милост и истина иду испред твога лица. Благо народу коме је клицање знано, који живи у светлости лица твога, о, Господе! Имену се твоме они поваздан радују, праведношћу твојом они се уздижу. Јер ти си слава њихове јакости, наклоношћу твојом наш се рог уздиже. Јер наш је штит од Господа, наш је цар од Светитеља Израиљевог. Тада си у виђењу говорио свом верном народу и рекао: „Своју помоћ дао сам јунаку, изабраног из народа дигох. Нашао сам Давида, слугу свога, уљем својим светим помазао сам га. На њему ће моја рука да почива, мишица ће моја да га јача. Неће га варати непријатељ, неће му наудити неправедник. Изломићу пред њим душмане његове, и потући оне што га мрзе. Моја верност и милост моја биће са њим, у моје ће се име подићи рог његов. Његову ћу руку дигнути на море и на реке десницу његову. А он ће ме звати: ’Оче мој, Боже мој, Стено мог спасења!’ А ја ћу га поставити за прворођеног, за најузвишенијег међу царевима земље. Довека ћу му очувати милост своју и свој ћу савез да учврстим са њим. Довека ћу да учврстим потомство његово, престо његов биће док је

дана небу. А ако синови његови мој Закон напусте и не живе по мојим уредбама; ако прекрше одредбе моје и заповести моје не држе; казнићу им преступе шибом и кривицу ударцима. Али милост своју никад нећу да им узмем, верност своју нећу да порекнем. Нећу да погазим свој савез, нећу да порекнем оно што устима обећао сам. Једном сам се заклео Давиду светошћу својом и пореći нећу! Потомство ће његово довека да траје и преда мном попут сунца престо његов; као месец заувек ће потрајати, попут неба сведок верни.“ *Села* А сада си га свргнуо, згрозио се и разјарио на свог помазаника; Порекао си савез са слугом својим, у прашини му круну оскрнавио. Зарушио си му све зидине и утврђења му у руине претворио. Харају га сви што путем прођу, комшијама својим постао је ругло. Дигао си десницу душмана његових, крвника његовог ти чиниш веселим. Још си му оштрицу мача отупио, у бoју му помогао ниси. Његов сјај си окончао, срушио му престо у прашину. Скратио си дане младости његове и загрнуо га срамотом. *Села* О, Господе, докле ћеш се крити? Довека ти срџба као ватра букти? Присети се дужине мог живота. Зар узалуд створио си све потомке људи? Ко је човек који је живео, а да смрти угледао није? Из руку Света мртвих ко је живот избавио? *Села* О, Господе, где су твоја милосрђа давна којима си се у верности својој заклео Давиду? Сети се, о, Господе, срамоћења својих слугу, која носим у недрима од народа многих! Господе, њима су нас срамотили противници твоји; њима су срамотили кораке твог помазаника. Благословен довека да је Господ! Амин! Амин!

Молитва Мојсија, човека Божијега.

О, Господе, ти си нама био пребивалиште кроз сва поколења! Пре рођења планина, пре него си саздао земљу и свет, од века до века, ти си Бог. Ти смртника враћаш у прашину и говориш: „Вратите се, о, потомци људи!“ Јер је у твојим очима хиљаду година попут минулог, јучерашњег дана и попут смене ноћне страже. Односиш их ко бујица, попут сна су, јутром су ко трава изникнули; ујутро цветају и расту, а увече суше се и вену. Тако и ми нестајемо у твом гневу и твоја нас срџба престрављује! Наше си кривице пред себе ставио, наше тајне лицем својим обасјао. Тако су минули дани наши сви у твоме гневу, попут даха године су наше

испариле. У нашем је веку седамдесет лета, осамдесет лета ако смо у снази; њихово најбоље – тегоба и мука – брзо прођу и ми одлетимо. Ко је упознао силу твога гнева? Колико си страшан, толико си срдит. Научи нас да бројимо своје дане тако, да бисмо срце мудро задобили! О, Господе, окрени се! Докле више? Смилуј се на своје слуге. Милошћу нас својом ујутро нахрани; да кличемо, да се веселимо кроз све своје дане! Обрадуј нас за све оне дане кад си нас тлачио, за године гледане недаће. Нек слугама твојим прикаже се дело твоје и њиховој деци величанство твоје! Нек наклоност Господа, Бога нашег, почива на нама. Шта радили у томе успели! Шта радили у томе успели!

У заклону Свевишњег ко пребива, у сенци Свемоћног тај почива! Господу ћу рећи: „Мој заклоне и тврђаво моја! Мој Боже у кога се уздам.“ Јер он ће те избавити из птичарске омче и помора кобног. Својим перјем покриће те, сакрићеш се под његова крила; штит и бедем истина је његова. Страхоте ноћне нећеш се плашити, а ни стреле која дању лети; ни помора што се мраком шуња, ни заразе што коси у подне. Поред тебе хиљада ће пасти, теби здесна и десет хиљада, а теби се приближити неће! Само ћеш рођеним очима да гледаш, над опаким видећеш освету. Зато што си у Господу, у уточишту моме, у Свевишњем пребивалиште себи нашао зло те задесити неће, и ни близу твог шатора пошаст прићи неће. Јер он ће заповедити својим анђелима да те чувају на свим твојим путевима. Они ће те понети на својим рукама, да ногом не би о камен запео. Изгазићеш и лава и змију, прегазићеш лавића и гују. „Избавићу га јер ми је привржен; на висину, у заклон га стављам, јер познаје моје име. Он ће мене звати, а ја ћу му се одазвати; бићу са њим у невољи да га спасем и учиним часним. Животом дугим ћу га наситити, даћу му да види избављење моје.“

Псалам. Песма за дан суботњи.

Баш је добро хвалити Господа, твом имену певати, Свевишњи; милост твоју ујутру јављати, сваке ноћи верност твоју; лиром са десет струна и харфином мелодијом! Јер ти си ме, о, Господе, обрадово делом својим; кличем труду руку твојих. Како су велика дела твоја, о, Господе! Како су дубоки науми твоји. Човек без памети не зна и безумник ово не разуме; Кад зликовци ничу као трава и кад сваки злотвор цвета, то је да би заувек пропали! А ти си довека

узвишен, о, Господе! О, Господе, ено твојих душмана; ено твојих душмана, гину, и сви што злобно раде биће одувани. Ти си мој рог уздигао као у бивола, помазан сам свежим уљем. Очима гледам по зидинама мојим оне што се против мене дижу; ушима својим слушам злотворе. Као палма грана се праведник, као кедар расте на Ливану! Посађени у Дому Господњем цветаће у двориштима Бога нашег. Биће плодоносни и када остаре, једри и зелени биће; и јављаће: праведан је Господ, стена моја, неправде у њему нема!
Господ влада величанством заодевен! Загрнут је и опасан Господ снагом; а свет је утврђен, непомичан. Утврђен је од давнина престо твој, а и ти си од искона. Реке дижу, о, Господе, реке дижу своју хуку; реке дижу своју буку. И од хуке вода многих, и од силних таласа морских, силнији је Господ узвишени. Прописи су твоји чврсти, поуздани; Доликује светост твоме Дому, Господе, кроз дане многе.
О, Боже освете! Севни, Господе, Боже осветниче! Устани, судијо земље, па узврати бахатима истом мером. Докле ће зликовци, о, Господе, докле ће зликовци да ликују? Брбљивци су, бахати хвалисавци сви ти што опако раде. Они сатиру твој народ, Господе, и наследство твоје тлаче. Убијају удовицу, дошљака и сирочад кољу. И још кажу: „Господ не види, не опажа Бог Јаковљев!“ Размислите, ви свирепи људи! Будале! Кад ћете се опаметити? Не чује ли онај што је творац уха? Не види ли онај што је творац ока? Зар народе он да не кори? Зар да не покара онај који људе знању учи? Господ зна да су мисли човекове безвредне. Благо ономе кога ти учиш, Господе, кога поучаваш о Закону своме; да буде спокојан у данима патње, док се за зликовца јама не ископа. Јер Господ не оставља свој народ и наследства свога он се не одриче. Јер праведност се суду враћа и следе је сва срца честита. Ко ће мене да заступа против зликоваца? Ко ће против злочинаца уз мене да стане? Да ми Господ није био помоћ, убрзо би душа моја у гробу ћутала. Када кажем – „Моја нога клеца!“ – нек ме твоја милост окрепи, Господе! Када су у мени самом многобројне бриге, утехе ми твоје разгаљују душу. Зар окрутни владари да ти буду савезници, и они који крше заповести? Уроту праве против душе праведника, крв невиних осуде ко криву. Господ ми је заклон на висини! Мој је Бог стена уточишта! Он ће њима

да узврати за злобу њихову, збрисаће их због зала њихових; збрисаће их, Господ, Бог наш.
Дођите! Кличимо Господу! Ускликнимо Стени нашега спасења! Дођимо пред њега с похвалама, у песмама кличимо му! Јер Господ је велик Бог, цар је велик над свим боговима. У његовој су руци дубине земаљске, његови су врхови планина. Његово је море, он га је створио; руке су му копно начиниле. Дођите да ничице попадамо! Хајде да се поклонимо и клекнемо пред Господом, Саздатељем нашим! Јер он је наш Бог, а ми народ његове испаше, стадо које води. Данас кад глас његов чујете: „Тврда срца не будите као на Мериви, у пустињи у дан Масе. Оци ваши *мене* су кушали, изазивали ме, иако су дела моја гледали. Четрдесет лета сам се гнушао оног нараштаја и рекох: ’Верности нема у њима никакве, путеве моје они не познају.’ У гневу сам се тада заклео: ’Неће они ући у мој починак.’“
Певајте Господу нову песму! Певај Господу, сва земљо! Певајте Господу и име му благосиљајте; дан за даном навешћујте његово спасење. Објавите му славу међу пуцима, његова чудеса међу свим народима. Јер велик је Господ, многе хвале вредан; страшнији од свих богова. Јер ништавни су сви богови народа, али Господ је саздао небеса. Пред њим су слава и величанство, сила и лепота у његовом Светилишту. Дајте Господу, племена народна, дајте Господу славу и силу, дајте Господу славу ради његовог имена, донесите му принос, дођите у његова дворишта, клањајте се Господу сјајном у светости, дрхти пред њим, сва земљо! Говорите међу народима: „Господ влада! Чврсто стоји свет, неће се пољуљати. Он праведно суди народима.“ Нека се радују небеса, нека се весели земља, Нека хучи море и све што је у њему, нек се радује поље и све што је на њему. Тада ће певати шумско дрвеће пред Господом, јер он долази да суди земљи. Он ће да суди свету по правди, народима по верности својој.
Господ влада! Нека се радује земља, нека се радују острва многа! Окружен је облацима, густом тамом; на праведности и на праву престо му почива. Пред њим огањ сукља, на све стране пали његове душмане. Његове муње блеште светом, а земља задрхти када то угледа. Као восак топе се планине пред Господом, пред Господарем земље целе. Праведност његову небеса јављају и славу његову сви народи

виде. Нека се постиде све слуге кипова, сви који се идолима хвале; о, божанства разна, њему се клањајте! Сион чује па се радује; веселе се Јудина насеља због судова твојих, Господе. Јер, Господе, ти си Свевишњи све земље; неизмерно узвишен си над свим божанствима! О, ви што Господа волите, зло замрзите! Он је чувар душе својих верних; он отима душу њину из зликовачких руку. По праведнику расипа се светло и весеље у срца честитих! Праведници, радујте се у Господу! Захваљујте му, светост његову спомињите!

Псалам.

Певајте Господу нову песму, јер је чудеса учинио! Десница му донесе победу и мишица његова света. Спасење је своје Господ обзнанио, наочиглед народа је објавио праведност своју. Сетио се своје милости и своје верности према дому Израиљевом, и сви су крајеви земље видели спасење Бога нашег. Ускликни Господу, земљо сва! Подвикујте, запевајте и засвирајте! Засвирајте Господу уз харфу; и уз харфу, и уз звуке песме. Уз трубе, уз јеку рогова ускликните пред царем Господом! Нека хучи море и све што је у њему, свет и његови становници. Нек рукама запљескају реке, с њима горе нек радосно кличу пред Господом; јер долази да суди земљи, да поштено суди свету и људима по правди.

Господ влада – нек народи дрхте! Над херувимима он седи – нек се земља тресе! Велики је Господ на Сиону, узвишен је над свим народима. Велико ти име нека славе, јер је страшно – он је свет! Моћан је цар који воли правду; Јакову си учврстио подједнако и правду и праведност, ти си то учинио. Уздижите Господа, Бога нашег! Поклоните се пред подножјем његових ногу, јер је он свет. Мојсије и Арон, свештеници његови; Самуило, један од оних што су му се молили, звали су Господа и он их је услишио. У стубу од облака им је говорио, а они су држали прописе и уредбе које им је дао. О, Господе, Боже наш, ти си их услишио! Био си им Бог који опрашта али и онај што кажњава њихова злодела. Уздижите Господа, Бога нашег! Поклоните се на његовој светој гори, јер наш Господ, Бог је свети.

Псалам захвалности.

Кличи Господу, земљо сва! Радо Господу служите, прићите му певајући! Знајте: Господ је Бог, он нас је саздао и њему припадамо; ми смо његов народ и стадо његове испаше. Са хвалама улазите на врата његова и с песмама у његова

двориштa; хвалите га, име му славите. Јер је добар Господ, јер је милост његова довека и веран је нараштају сваком!

Давидов Псалам.

О милости и о правди певам! Ја теби, Господе, певам похвале. Предаћу се путу беспрекорном! Када ћеш ми доћи? У честитости срца свога живећу у свом дому. Ствари гнусне не стављам пред очи своје; отпадничке ствари мрзим, на њих не пристајем! Ништа немам с подлацима и за зло нећу да знам. Ко свог ближњег иза леђа оцрњује, ја тога сатирем; ко је пркосног погледа и надменог срца, ја тога не трпим. Моје су очи на вернима у земљи да би са мном боравили; нек ми служи онај који иде путем беспрекорним. У мом дому места нема за препредењака, пред очима мојим лажов потрајати неће. Из јутра у јутро сатирем све неверне *из* земље, све злотворе истребљујем из Господњег града.

Молитва ојађеног човека пред Господом, кад излива своју муку.

О, Господе, чуј молитву моју и мој вапај нек до тебе дође! Своје лице не скривај од мене у дану невоље, ухо своје пригни мени; ти пожури, услиши ме у дан кад те зовем. Моји дани нестају у диму, попут пећи кости ми спечене. Срце је моје као трава кошена, увела, па ни хлеб се не сетим да једем. Од јецања мога силног кожа ми се слепила за кости. На пустињску буљину личим и на ћука с рушевина пустих! Будан лежим, постао сам птица што самује на крову. Поваздан ми се ругају душмани, именом мојим проклињу они што ме руже. Пепео једем као да је хлеб; то што пијем са сузама мешам, због твог гнева и љутине твоје; јер си ме подигао, па онда бацио. Као сенка бледе дани моји, ја сам као трава спарушена. А ти си, Господе, довека! Ти трајеш, спомињеш се кроз нараштај сваки. Ти устајеш да Сиону се смилујеш, јер је време да га помилујеш, јер је дошло време одређено. Јер слуге твоје воле му зидине, жао им је његових руина. Дрхтаће народи од имена Господњег и од твоје славе сви цареви земаљски; јер ће Господ да изгради Сион и објави се у његовој слави; када чује молитву јадника њихове вапаје презрети неће. Нек се то запише за нараштај нови, за народ саздан да Господа слави! Јер ће с висине светости своје гледати Господ, с небеса ће земљу да погледа; чуће ропац заточених и од смрти спасти осуђенике; да објави са Сиона име Господње и хвалу своју у Јерусалиму; када се заједно окупе народи, и царства да Господу служе.

Сред живота снагу ми је одузео и дане ми прекратио! Рекао сам: „Не узми ме усред мојих дана кад већ живиш од рода до рода! Ти си у почетку утемељио земљу, и небеса су дело твојих руку. Она ће пропасти, али ти ћеш остати, и све ће се исхабати као изношена одећа, изменићеш их као одећу и проћи ће. А ти си *увек* исти, веку твоме *ниīде* краја нема. Синови твојих слугу живеће и потомци њихови пред тобом спокојни ће бити.“

Давидов.

Благосиљај, душо моја, Господа и име му свето све што је у мени! Благосиљај, душо моја, Господа, не заборави сва доброчинства његова! Он ти кривице све твоје опрашта и лечи ти све болести твоје; од пропасти спасава ти живот, овенчава милошћу и милосрђем; живот ти добротом храни, младост ти је свежа ко у орла. Господ чини оно што је право, пресуђује у корист тлачених. Путеве је своје открио Мојсију, дела своја деци Израиља. Милостив и милосрдан је Господ, дуготрпљив, богат милосрђем. Не тужи *нас* без престанка, довека се он не гневи. По гресима нашим он нам не узвраћа, не плаћа нам према кривицама. Јер колико је небо над земљом високо, толика је над богобојазнима милост његова. Колико је исток од запада далеко, толико је преступе наше од нас удаљио. Као кад се отац на децу сажали, сажали се Господ богобојазнима. Јер он зна како смо грађени и сећа се да смо тек прашина. Попут траве човекови су дани, попут цвета на ливади што цвета; ветар задува и већ је нестао, више га се и не сећа место где је био. А милост је Господња одувек и заувек на богобојазнима и праведност његова на њиховим потомцима; на онима који држе његов савез, који памте његове прописе и извршавају их. Господ је на небесима поставио свој престо и над свим царством својим влада. Благосиљајте Господа, анђели његови, јаки и снажни, који чините по његовој речи и слушате његове наредбе! Благосиљајте Господа, све војске његове, слуге његове, што чините како му је драго! Благосиљате Господа, сва дела његова, где год да је место у коме он влада! Благосиљај, душо моја, Господа!

Благосиљај, душо моја, Господа! О, Господе, о, мој Боже, ти си од свих већи; оденут си и сјајем и славом! Светлошћу је као плаштом заогрнут, као шатор простиреш небеса. Греде горњих одаја својих у воде полаже, облаке у кочије своје

преже, на крилима ветра језди. Он своје анђеле чини ветровима, и своје слуге огњеним пламеновима. Он је земљу поставио на њене темеље, у веке векова неће се помаћи. Дубинама си је покрио као покривачем, а воде су јој биле над горама. Повлаче се од прекора твога, одтекле су од тутњаве грома твога – када су се горе дигле и долине слегле – тамо где си им и одредио место; не прелазе међу што си им ставио, вратити се неће да земљу прекрију. Ти изворе шаљеш долинама да потеку међу планинама. Они поје сваку пољску зверку и жеђ гасе дивљим магарцима. Небеске се птице крај њих гнезде и певају у растињу. Из горњих одаја својих натапаш горе и земља је пуна плода дела твојих. Ти чиниш да за стоку трава расте, биље што га човек обрађује, да би земља уродила хлебом; и вино што човеку разгаљује срце, уље што лице озари и хлеб што храни човеку срце. Господња су стабла наливена, кедрови што их је усадио на Ливану; на њима се птице гнезде, у чемпресима рода им се скући. На високим горама живе дивокозе, а камењари даманима уточиште дају. Он је месец начинио да се мери време, а и сунце зна када да зађе. Ти спушташ таму и ноћ бива, па измиле све шумске живуљке. Лавови за пленом ричу тражећи од Бога за себе храну. Кад сунце заруди они се окупе у јазбини својој и лежу. А човек иде за послом својим и ради до вечери. О, Господе, како је много дела твојих! Свако си од њих учинио мудро и твојих је створења пуна земља! Ено мора, великог и широких обала, врве од безбројних створења, животиња малих и великих; По њему бродови броде и Левијатан кога си начинио у њему игра. Сви они чекају тебе да им на време даш оно што једу. Ти им дајеш и они то сакупе; ти отвараш руку своју и они су сити добра. Кад сакријеш лице своје они се препадну; кад им узмеш дах, они скапавају и поново иду у прашину. Кад им пошаљеш свој дах они настају; ти обнављаш лице земље. Нек довека буде слава Господња! Нек делима својим радује се Господ! Он у земљу гледа и она се тресе; он дотиче горе и оне се диме. Кроз свој живот певаћу Господу, док ме има Бога мога прослављаћу! Угодне му биле мисли моје, а ја ћу да се радујем у Господу. Нек грешници нестану са земље и злобника нека више нема! Благосиљај, душо моја, Господа! Славите Господа!

Хвалите Господа, призивајте му име, објавите његова дела
међу народима. Певајте му, славите га песмом, говорите о
свим његовим чудесима. Хвалите се светим именом
његовим, нек се радују срца оних који траже Господа. Тражите
Господа и његову снагу, тражите свагда лице његово. Памтите чудеса која је учинио, чуда и судове уста његових. О,
семе Аврахамово, слуго његов, децо Јаковљева, изабраници
његови! Он је Господ, Бог наш, судови су његови по свој
земљи. Он се сећа увек његовог савеза, речи што је заповеди за хиљаду нараштаја, који је склопио са Аврахамом,
и којим се заклео Исаку, за уредбу га је поставио Јакову,
Израиљу за вечни савез, говорећи: „Теби ћу дати земљу
хананску, као део вашега наследства.“ Док их је још било
мало, тек шачица дошљака у земљи, лутајући од народа
до народа, од једног царства до другог, није дао ником да
их тлачи, ради њих је кажњавао цареве: „Не дирајте моје
помазанике, мојим пророцима злобу не чините!“ Он је глад
призвао на земљу, укинуо свако снабдевање хлебом. Човека
је послао пред њима, Јосифа, проданог у робље. Ноге су му
спутали ланцима, а врат су му оковали гвожђем; све до часа
кад се испунила реч о њему, реч Господња га је прокушала.
Цар је заповедио да га пусте, владар народа га је ослободио.
Поставио га је за господара куће, за управитеља свих својих
добара; да по својој вољи води му главаре, старешине му
мудро саветује. Тако је Израиљ дошао у Египат; Јаков, дошљак у Хамовој земљи. И он је веома умножио свој народ,
бројнији су били од својих душмана. Окренуо им је срце
да замрзе његов народ, да му се на слуге пакосно окоме.
Послао је Мојсија, свог слугу, и Арона, свог изабраника. И
они су пред њима приказали његове знакове и чудеса по
Хамовој земљи. Спустио је таму на њу, помрачио је, и они
нису били непослушни његовој речи. Воде им је у крв претворио и рибе им поморио. Земља им је врвела од жаба, чак
и одаје њихових царева. Заповедио је, па су обади и комарци навалили на све њихове крајеве. Град им је као кишу дао
и пламене муње по њиховој земљи. Лозе им је и смокве сломио, скршио им стабла по њиховом крају. Заповедио је, па
су грунули безбројни скакавци и гусенице. Обрстили су све
биље њихове земље, појели им летину са поља. Побио је све
првенце њихове земље, први плод све њихове мужевности.

Извео их је са сребром и златом, међу његовим племенима није било посрнулих. Египат је одахнуо када су изашли, јер их је од њих спопала страхота. Облак је као заклон разастро и пламен да ноћу светли. Молили су га и он им доведе препелице, хлебом с неба их насити. Отворио је стену и воде прокуљаше, потекле су као поток у земљи сувој. Јер се сетио свог светог обећања Аврахаму, слузи своме. Извео је свој народ у радости, уз клицање своје изабране. Дао им је земље туђинске, запосели су труд народа; да би се држали његових прописа и законе његове слушали. Славите Господа!

Славите Господа! Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека. Ко ће да искаже силна Господња дела, да му сву славу разгласи? Благо онима што се држе правде, онима што увек поступају праведно. Сети ме се, о, Господе, када си милостив свом народу; у спасењу своме и мене се сети; да видим напредак твојих изабраних, да се радујем у радости народа твога и хвалим се са твојим наследством. Згрешили смо као преци наши; учинили смо неправду, скривили смо! Наши преци у Египту нису разумели чудеса твоја, нису спомињали твоју велику милост, па су се побунили крај мора, крај Црвеног мора. А он их је избавио зарад свог имена, да би силу своју показао. Запретио је Црвеном мору и оно је пресушило, па их је водио дубинама као по пустињи. Спасао их је од руке мрзитеља, откупио из руке душмана. И воде су преплавиле њихове крвнике, нико од њих преостао није. Тада су поверовали његовим речима и певали му хвалоспеве. Али брзо су му дела заборавили, на савет његов чекали нису. У пустињи их спопаде жудња, у пустари су искушавали Бога. И он је дао како су тражили, али им је душе разболео. У табору су завидели Мојсију и Арону, свецу Господњем. На то се земља распукла, прогутала је Датана и затрпала Авиронову дружину. Букнула је ватра у дружини, сукнуо је пламен на злобнике. На Хориву излили су теле, клањали се ливеном идолу; заменули су Славу своју за лик вола који пасе траву! Заборавили су Бога, свог избавитеља, који је у Египту велика учинио дела; чудеса у Хамовој земљи и страхоте на Црвеном мору. Рекао је да би их истребио, да његов изабраник Мојсије није стао пред њега у процеп, и одвратио његов разорни гнев. Презрели

су земљу милу и нису веровали његовој речи. Гунђали су у својим шаторима и глас Господњи слушали нису. А он им се заклео да ће их побити у пустињи; да ће им побити децу међу народима и раселити по земљама. Али они су се приклонили Вал-Фегору и јели жртве за мртве. Својим су га поступцима на гнев изазвали па је пошаст букнула међу њима. Али устао је Финес да посредује и пошаст је стала. То му се урачунало као праведност кроз сва поколења, довека. Гневили су га и на водама Мериве, па је и Мојсије због њих настрадао; јер су му дух раздражили па је непромишљено говорио уснама својим. Нису истребили народе за које им је Господ заповедио. Помешали су се с народима, навикнули на њихова дела. Служили су њиховим идолима и они су им постали замка. Жртвовали су своје синове и своје ћерке злодусима. Проливали су невину крв, крв својих синова и својих ћерки које су жртвовали идолима Ханана; крвљу су опоганили земљу. Оскрнавили су се делима својим, одали се блуду поступцима својим. Тада је плануо гнев Господњи на његов народ, згадило му се његово наследство. Предавао их је у руке народа па су над њима владали они што их мрзе; тлачили их њихови душмани, понизили под њиховом влашћу. Много пута их је избављао, али су били бунтовних намера, па су пропадали у својим кривицама. Али он би их погледао у њиховој муци, чуо би им преклињање; па се због њих подсетио свог савеза и сажалио по великој милости својој. Чак је учинио да им се смилују сви тлачитељи њихови. Спаси нас, Господе, Боже наш, скупи нас од народа, да хвалимо твоје свето име, да се дичимо твојом славом. Благословен да је Господ, Бог Израиљев, од века до века. И сав народ нека каже: „Амин.“ Славите Господа!

Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека! Нек говоре тако они што их је Господ откупио, они откупљени из руке душмана; које је окупио из земаља истока и запада, са севера и с мора. Тек, тумарали су по пустињи, по беспућу и нису нашли место да се скрасе. А били су и гладни и жедни, душу своју да испусте. Господу су завапили у чемеру своме и он их је избавио од њихових мука! Равним путем их је повео да се скрасе, да се скуће. Нек Господа они хвале за његову милост, за чудеса над потомцима људи! Јер он поји грло жедном, добрим сити душу гладном. Чаме

у мраку, у тами; оковани и бедом и гвожђем; јер Божијим
речима пркосе, презрели су савет Свевишњега. А он им
је патњом срца понизио; срљали су, а помоћи ниоткуда.
Господу су завапили у чемеру своме и он их је спасао од
њихових мука! Извео их је из мрака, из таме, окове им
поломио. Нек Господа они хвале за његову милост, за чуде-
са над потомцима људи! Јер је он разбио бронзана врата,
изломио гвоздене вратнице. Побудалише због својих пре-
ступничких путева, мучише се због својих кривица. Души
им се сва храна згадила и до самих врата смрти су присти-
гли. Господу су завапили у чемеру своме и он их је спасао од
њихових мука! Реч своју им је послао, па су оздравили; из
рака њихових их је извукао. Нек Господа они хвале за ње-
гову милост, за чудеса над потомцима људи! Нек жртвују
жртве захвалнице; нек му дела објављују, нека кличу! Они
што су морем бродовима пловили, што су трговали на ве-
ликим водама; они су видели дела Господња, његова чудеса
у дубини; када је заповедио, ветру наредио да таласе мора
олуја подигне. И они се дижу до небеса, ломе се до дубина,
па им се душа топи од зебње. Љуљају се, тетурају ко пијани,
нестаје им сва вештина. Господу су завапили у чемеру
своме и он их је извео из њихових мука! Олују је умирио
и таласи мора утихнуше. А када се стишају, поморци се
радују; он их води до жељене луке. Нек Господа они хвале
за његову милост, за чудеса над потомцима људи! Нека
га уздижу на народном сабору и нека га славе у старешин-
ском збору! Он претвара реке у пустињу, врела воде у тло
спарушено; плодну земљу у слатину због зла оних који на
њој живе. Од пустиње он језеро чини, од земље пусте водене
изворе. Ту је гладне населио и они су град подигли; поља су
засејали, виноградe посадили и они обиље плодова рађају.
И он их је благословио па су се веома умножили; ни стока
им се проредила није. Али због тлачења, невоље и јада они
се проредише, погурише. Он излива презир на племиће,
пушта да тумарају пустаром беспутном; док убогог уздиже,
од невоље склања, попут стада његов пород множи. Виде
то праведни па се радују, а сви неправедни затварају своја
уста. Ко је мудар? Тај нек ово памти, у Господњу милост нек
прониче!

Песма. Псалам Давидов.

Срце ми је вољно, Боже, да ти певам, да ти свирам бићем
својим! Будите се, о, лиро и харфо, ја бих зору да пробудим.
О, Господе, хвалићу те међу народима, славићу те међу
туђинцима. Јер је велика милост твоја, поврх је небеса; до
облака сеже верност твоја. Нека си узвишен врх небеса,
Боже; слава твоја нек је над свом земљом. Десницом нас
својом спаси, услиши нас, па да твоји миљеници избављени
буду. У свом Светилишту Бог је објавио: „Заклицаћу, поде-
лићу Сихем, премерићу долину Сокота. Мој је Галад, мој је
Манасија; Јефрем ми је кацига на глави, а Јуда ми царско
жезло. Моав ми је корито за прање, на Едом сам бацио сан-
далу, ускликнућу поврх Филистеје!“ Ко ће мене да отпрати
у град утврђени? А на Едом ко ће ме повести? Нећеш ли ти,
о, Боже, који си нас одбацио, па с војскама нашим, Боже,
више не корачаш? Помоћ дај нам испред противника, уза-
луд је људско избављење. Силно ћемо ступати са Богом,
изгазиће наше противнике!

Хоровођи. Псалам Давидов.

О, Боже слављења мојега, немој да заћутиш! Ено, уста
злобна и уста пакосна на мене су разјапљена; клевећу ме
језиком лажљивим. Окружили су ме речима мржње, без
разлога напали ме. Тужбама ми узвраћају љубав, али ја се
предајем молитви. На добро ми узвраћају злобом и мржњу
ми враћају за љубав. Против таквог постави зликовца, ту-
житеља, нек му стоји с десна! Када му се суди, кривац нека
буде; нека му се и молитва у грех преокрене! Нек му дани
буду малобројни, нека се његова служба да другоме. Нек
му деца сирочад постану и жена му удовица! Нека му се
деца потуцају, нека просе; нека моле када оду из својих
руина! Нек му плени зајмодавац све што је његово, нека му
туђинац имање опљачка! Немао никога да му се смилује,
сирочад му немала никога који би их пожалио! Нека му се
семе затре, име им се избрисало у колену другом! Нек се
памте кривице његових предака пред Господом, грех мајке
његове нек се не избрише! Нека буду трајно пред Господом,
а он са земље нек им збрише спомен! Јер се није сетио ми-
лост да искаже, већ је кињио сиромаха, невољника, убијао
очајника. Волео је клетву, па нека га стигне; благослов му
није био мио, па нека је далеко од њега. Ко оделом у клетву
се облачио, па нек се она као вода у њега улије и као уље

у његове кости. Нек му она буде ко огртач у кога се замотава, као појас који стално опасује! Нека тако Господ плати мојим тужитељима и онима што о мени говоре злобно! А ти, о, Господе Боже, чини са мном како доликује твом имену; избави ме јер је милост твоја добра. Ево, и сиромах и невољник ја сам, прободено срце је у мени. Бледим као сенка издужена, одуван сам ко скакавац. Од поста ми колена клецају; тело ми је мршаво, без сала. Постао сам ругло за њих, одмахују главом кад ме виде. О, Господе, помози ми! Спаси мене, о, мој Боже, по милости својој! Нека знају људи да је ово рука твоја; да си то ти, о, Господе, учинио. Они нека куну а ти благосиљај; а када се дигну нека се застиде, а твој ће се слуга радовати. Нека се тужитељи моји у бруку обуку, срамотом својом нека се покрију ко плаштом. Хвалићу Господа на сав глас! Славићу га усред мноштва; јер је убогоме стао с десне стране да га спасе од оних што му души пресуђују!

Псалам Давидов.

Рече Господ Господу моме: „Седи мени с моје десне стране, док душмане не положим твоје, за твоје ноге постоље да буду. Жезло снаге твоје пружа Господ са Сиона: Сред душмана својих владај! Твој ће ти се народ радо дати у дану твог похода; у сјају славе, у цику зоре младићи су твоји као роса.“ Господ је дао заклетву и неће је повући: „Ти си довека свештеник по реду Мелхиседековом. Господ ти је с десне стране и цареве ломи у дану свог гнева. Он народима суди, све је пуно лешева; широм поља он главе разбија. Он из потока крај пута пије и због тога диже главу.“

Славите Господа! Хвалићу Господа целим срцем својим, на сабору праведника и у заједници! Велика су дела Господња, жељан их је свако ко ужива у њима. Величанствено и славно дело је његово, праведност његова трајаће довека. Чудеса је своја учинио да се памте, милосрдан је и милостив Господ. Храну даје богобојазнима, свог савеза довека се сећа. Свом народу јавио је силу дела својих, дајући им наследство народа. Веродостојна су и праведна дела његових руку, сви његови прописи су поуздани; постављени од века до века, учињени истинито и праведно. За свој народ откуп је послао и свој савез вечно поставио; име му је и свето и страшно. Мудрост отпочиње богобојазношћу. Баш су разборити сви који тако чине и слава им траје за век века.

Славите Господа! Благо човеку што се Господа боји и у заповестима његовим радо ужива. Моћно ће му потомство бити по земљи, нараштај ће праведника благословен бити. У кући му благо и иметак, праведност му постојана вавек. Светло и у тами сија праведнима, милосрднима, милостивима и правичнима. Сажаљив је добар човек, позајмљује, праведно се у послу опходи. Тај се никад уздрмати неће, сећање на праведника трајаће довека. Он не стрепи пред лошим вестима, поузданог срца у Господа се узда. Прибраног је срца, не страхује док не заликује над душманима својим. Он нештедимице дели, даје сиротињи, праведност његова остаје довека; рог ће му се у части уздићи. Видеће то злотвор, озлоједиће се, шкрипаће зубима и гришће се; пропашће жудња злотвора!

Славите Господа! О, славите, слуге Господње, славите име Господње! Нек име Господње прослављано буде од сад па довека! Од изласка сунца па до његовог заласка, прослављано било име Господње! Над свим народима узвишен је Господ, слава му је врх небеса. Ко је као Господ, Бог наш, што столује у висини; што се сагне да погледа и по небу и по земљи? Сиромаха диже из прашине, из буњишта диже убогога; да га посади с племићима, с племићима његовог народа. Од нероткиње у кући чини срећну мајку деце. Славите Господа!

Када је из Египта изашао Израиљ, дом Јаковљев из народа туђинског језика, Јуда је постао његово Светилиште и Израиљ царство његово. Видело то море, па устукну, а и Јордан потече уназад. Ко овнови поскакаше горе и брежуљци попут јагњаца. Море, што си утекло? Јордане, што си уназад потекао? Горе, што скачете ко овнови и ви, брежуљци, попут јагњаца? Пред Господом потреси се, земљо, пред Јаковљевим Богом; што претвара стену у језеро, кремен-камен у свој извор воде.

Немој нама, о, Господе, немој нама, већ имену своме славу подај, због милости своје и истине своје! Зашто народи да говоре: „Тај Бог њихов, где је?“ А Бог наш је на небесима и он чини све што му се прохте! Сребро су и злато њихови идоли, људских руку дело. Са устима – а неми, са очима – а слепи; са ушима – а глуви и са носем који не мирише; са рукама које не пипају, са ногама које се не крећу и са грлом што ни глас да пусти. Такви ће да буду ти што су их

начинили, сви који се у њих поуздају! Израиљу, у Господа се уздај! Он им је помоћник, он им је штит! Доме Аронов, у Господа се уздај! Он им је помоћник, он им је заштитник! Ви што стрепите од Господа, у Господа се уздајте! Он им је помоћник, он им је заштитник! Сетио се и нас Господ! Нек нас благослови, нека благослови дом Израиљев; нека благослови дом Аронов! Благословиће оне што стрепе од Господа, како мале тако и велике. Умножио вас Господ, и вас и децу вашу! Благословио вас Господ, Саздатељ небеса и земље! Небеса су Господња небеса, а земљу је дао потомцима људи. Преминули не славе Господа, ни сви што у покој иду; а ми Господа славимо сада и довека! Славите Господа!
Ја волим Господа, јер је чуо мој глас и преклињања моја; пригнуо је ухо своје к мени и докле живим ја ћу да му вапим! Смртна су се ужад сплела око мене и замка Света мртвих спопала ме; снађоше ме и мука и чемер. Али име сам Господње звао: „О, Господе, преклињем те, избави ми душу!“ Милостив је и праведан Господ, наш је Бог милосрдан! Господ брани простодушне, јер када сам био лаковеран, он ме је спасао. Ти се опет смири, душо моја, јер ти Господ обилно узврати! Да, ти си душу моју од смрти спасао, око моје од плакања, ногу моју од спотицања. У земљи живих пред Господом ја ћу ићи. Поверовао сам, макар и говорим: „Ојађен сам јако!“ А рекао сам брзоплето: „Сваки човек је лажљивац!“ Чиме Господу да узвратим за све његово добро према мени? Чашу ћу спасења да подигнем, Господње ћу име да призовем! Завете своје извршићу Господу пред целим његовим народом. Скупоцена је у очима Господњим смрт његових верних. О, Господе, ја сам слуга твој! Твој сам слуга, син твоје слушкиње, са мене си расково окове! Принећу ти жртву захвалницу и призваћу ја име Господње! Завете своје извршићу Господу пред целим његовим народом; у двориштима Дома Господњег, усред тебе, о, Јерусалиме. Славите Господа!
Сви пуци, славите Господа, величајте га, сви народи! Јер му је моћна милост према нама и довека истина је Господња! Славите Господа!
Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека! Нек Израиљ каже: „Јер је милост његова довека!“ Нека дом Аронов каже: „Јер је милост његова довека!“ Нека кажу они који стрепе од Господа: „Јер је милост његова довека!“ У

тескоби Господа сам звао; чуо ме је Господ, извео ме на пространо место. Господ је на мојој страни, нећу се бојати; шта ми може учинити човек? Господ је на мојој страни, међу мојим помагачима; ја ћу само да ликујем над онима што ме мрзе. Боље је у Господу уточиште наћи, него у човеку ослонац пронаћи. Боље је у Господу уточиште наћи, него у племићима ослонац пронаћи. Сви народи опколише мене, али сам их потиснуо у име Господње. Опколише ме, баш ме окружише, али сам их потиснуо у име Господње. Прекрише ме као пчеле, ал' згаснуше ко пламен у трњу, јер баш сам их потиснуо у име Господње. Дивље су ме гурнули да паднем, али ми је Господ помогао. Господ је моја сила и песма, он ми је спасење! Повик клицања и спасења у шатору је праведника, силна је на делу десница Господња. Подигла се десница Господња! Силна је на делу десница Господња! Ја умрети нећу, живећу дела Господња да објавим. А корио ме је Господ, баш ме је корио; али смрти предао ме није. Врата праведности отворите мени, да кроз њих прођем и хвалим Господа! То су врата Господња, праведни ће кроз њих проћи. Хвалићу те, јер си ми се одазвао, јер си мени Спаситељ постао! Камен што су зидари одбацили, постаде камен угаони. Од Господа ово беше и то је дивно у нашим очима. Ово је дан саздан од Господа; радујмо се и кличимо у њему! О, Господе, вапимо ти, спаси! О, Господе, вапимо ти, успех дај нам! Благословен онај који долази у име Господње! Благосиљамо вас из Дома Господњег! Господ је Бог, нас је обасјао. Жртву празничну конопцима завежите за рогове жртвеника. Бог мој ти си, тебе ћу да хвалим; о, мој Боже, тебе да величам! Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека!

Благо људима беспрекорног пута, по Господњем Закону што живе. Благо онима што се држе његових прописа, што га траже целим срцем; и неправду што не чине, према стазама његовим што живе. Своје си нам одредбе ти дао да би их се предано држали. О, када би моје стазе постојане биле, да се твојих уредаба држим! Ја се онда застидео не би, све заповести твоје кад бих разматрао. Честитог ћу срца хвалу теби дати, кад правила праведности твоје будем научио. Држаћу се твојих уредаба, а ти мене сасвим не напуштај!

Како младић чистим пут свој да одржи? Држећи се речи
твоје. Тебе тражим целим срцем својим, не дај ми да лутам
од твојих заповести. Твоју реч сам у срце сакрио да ти
не бих сагрешио. О, Господе, благословен ти си! Поучи ме
својим уредбама. Уснама ја својим објављујем сва правила
уста твојих. Радујем се путу прописа твојих као да је сва-
коврсно благо. На одредбе твоје мислим, на путеве твоје
пазим. Уживам у уредбама твојим, забораву реч ти не дам.
Слузи своме благонаклон буди, па да живим и реч твоју
држим. Очи ми отвори, па да гледам у чудеса твојега Зако-
на. Ја сам дошљак на земљи, заповести своје не скривај од
мене. Сатире се душа моја, јер за правилима твојим стално
жуди. Ти бахате прекореваш, проклети су они који застра-
нише од заповести твојих. Скини с мене ругања и презир,
јер се твојих прописа ја држим. И главари заседају, против
мене се договарају; а твој слуга размишља о твојим уредба-
ма. Да, прописи су твоји уживања моја, саветници моји.
Душа ми се с прашином слепила, по својој ме речи ти ожи-
ви. Путеве сам своје изложио и ти си ме услишио, поучи ме
својим уредбама. Дај да схватим пут твојих одредби, па да
твоја чудеса разматрам. Од туге ми душа јеца, по својој ме
речи ти оснажи. Пут заблуде уклони од мене, свој ми Закон
милостиво даруј. Пут верности ја сам одабрао, правила сам
твоја пригрлио. Уз прописе твоје ја пријањам; о, Господе, не
дај да се осрамотим. Путем твојих заповести хитам, јер ми
за њих срце шириш.
О, Господе, поучи ме путу својих уредаба, да бих га се до
краја држао. Проницљивост дај ми, да твој Закон испуња-
вам па да га се целим срцем држим. Дај да идем стазом
заповести твојих, јер је у њој моје уживање. Прописима
твојим срце ми приклони, а не нечасној добити. Очи моје
ти окрени да пролазност не гледају, на свом путу живот ми
подари. Слузи своме реч своју испуни, ону што си дао бого-
бојазноме. Одагнај од мене презир од кога страхујем, јер
су твоја правила ваљана. Гле, за твојим одредбама чезнем,
оживи ме праведношћу својом!
О, Господе, милост твоја нек на мене дође, спасење твоје
што си обећао; па да могу подругљивцу нешто да узвратим,
јер ја се у твоју реч поуздам. Не остављај уста моја сасвим
без истине, јер на твоја правила ја чекам; па твој Закон
истрајно да држим, све од века па до века; и да живим у про-

страној земљи, јер твоје одредбе ја тражим; да сведочим ја прописе твоје, пред царевима да се не постидим; уживаћу у заповестима твојим, јер их волим; подићи ћу руке своје ка заповестима твојим, јер их волим; уредбе ћу твоје да разматрам.

Сети се речи твоје за слугу твога којом си ми ти улио наду. Она ми је у јаду утеха, јер реч твоја живот мени чува. Силно ми се ругају бахати, а ја од твога Закона не скрећем. На правила твоја давна мислим, Господе, и њима се тешим! Спопада ме пламен срдње због злобника, оних што твој Закон напуштају. Уредбе су твоје песме моје у кући скитње моје. О, Господе, име твоје спомињем у ноћи, да се држим ја твога Закона! И ово је моја обавеза: да се држим твојих одредаба.

Ја имам Господа, одлучан сам да реч твоју држим. Преклињем те целим срцем својим, милостиво дај ми што си обећао. Путеве своје испитујем, прописима твојим кораке усмеравам своје. Журим, не оклевам да заповести твоје држим. Обмоташе ме ужад зликовачка, али Закон твој не заборављам. Усред ноћи подижем се да ти захваљујем због твојих праведних судова. Пријатељ сам богобојазних, оних што ти одредбе чувају. О, Господе, милости је твоје пуна земља! Поучи ме својим уредбама.

О, Господе, чиниш добро слузи твоме, како си и обећао! Научи ме да добро судим и схватам, јер заповестима твојим верујем. Лутао сам пре страдања свога, а сада се држим твоје речи. Ти си добар, доброчинитељ си; поучи ме уредбама својим. Лажима ме блате осиони, а ја се свим срцем одредаба твојих држим. Срце им је задригло, скорело, а ја у твом Закону уживам. Корисно је кад се мучим да бих твоје уредбе схватио. Бољи ми је Закон што си објавио од хиљада златника и сребрњака.

Твоје су ме руке сачиниле, створиле ме; разборитост дај ми да научим заповести твоје. Нека ме виде богобојазни, па нека се обрадују, јер се твојој речи надам. Господе, знам да су судови твоји праведни, да ме кориш јер ме волиш. Милост твоја нека ме утеши, као што си обећао своме слузи. Нека ми дође милосрђе твоје, да оживим, јер је Закон твој мени уживање. Осиони нека се постиде за клевету којом ме клевећу, а ја мислим на одредбе твоје. Богобојазни нека ми приступе, они који знају за твоје прописе. Нек ми срце

беспрекорно буде према твојим уредбама, тако да се не застидим.
Душа моја копни за твојим спасењем, јер реч твоју ишчекујем. Очи моје сахну да ми се обратиш, говорим: „Када ћеш ме утешити?“ Постао сам ко мешина надимљена, уредбе твоје не дам забораву. Колико је дана слузи твом остало? Кад ћеш суду да приведеш моје тлачитеље? Бахати ми ископаше јаме, ти што нису по Закону твоме. Свака ти је заповест истина, помози ми јер ме гоне заблудама. Скоро су ме са земље збрисали, а ја твоје одредбе не одбацујем. Милошћу ме својом живога сачувај да одржим твојих уста сведочанство.
О, Господе, вечна је реч твоја, на небесима је учвршћена! Од рода до рода је верност твоја, ти си земљу основао и она је постојана. По одлукама твојим и данас стоји, јер теби служи све што постоји. Да ми твој Закон утеха није био, пропао бих у невољи својој. Довека памтим одредбе твоје, јер ме оне у животу држе. Ја припадам теби, спаси ме, јер одредбе твоје тражим! Зликовци вребају да ме убију, а ја прописе твоје пажљиво разматрам. Свему савршеном видео сам краја, ал’ ширини твоје заповести краја нема.
Како волим Закон твој! Од јутра до сутра размишљам о њему. Заповест ме твоја мудријим чини од душмана мојих, јер довека припада ми. Боље расуђујем од свих својих учитеља, јер размишљам о прописима твојим. Од стараца умнији сам, јер разматрам одредбе твоје. Од сваке зле стазе чувам стопе своје да бих реч твоју могао да држим. Од правила твојих ја се не окрећем јер си ти сам мене поучио. Како је слатка реч твоја непцу моме, од меда је *слађа* устима мојим! Разборит сам од одредаба твојих и зато мрзим сваку лажну стазу.
Мојој нози твоја реч је лампа и светло за моју стазу. Заклео сам се, обавезујем се: држаћу се твојих праведних судова. Много сам страдао, Господе, по својој ме речи ти оживи. Добровољну жртву уста мојих прими, молим те, Господе; поучи ме твојим правилима. Глава моја стално је у торби али Закон твој не заборављам. Злотвори ми клопку постављају али ја не скрећем с твојих одредаба. Довека сам наследио прописе твоје, јер су они радост моме срцу. Предао сам срце своје да уредбе твоје извршава, за векове и до краја.

Мрзим људе срца подељеног, а твој Закон волим. Уточиште, штит мој ти си, ја се твојој речи надам. Одлазите од мене, злочинци, да бих свога Бога заповести испуњавао! Подржи ме као што си обећао, па да живим; срамоти ме не препусти због надања мога. Окрепи ме, па да спасен будем и да трајно тежим уредбама твојим. Ти се гнушаш свих што застране од уредаба твојих, јер је узалудна њихова обмана. Као згуру скинуо си све злобнике земаљске и зато волим прописе твоје. Тело ми се језди јер од тебе стрепим, судови ме твоји плаше.

Ја поступам право и праведно, тлачитељима мојим не остављај мене! Буди јамац за добро свом слузи, да ме горди не би тлачили. Очи су ми усахнуле за твојим спасењем и за речју праведности твоје. Твоме слузи ти учини по милости својој, поучи ме уредбама својим. Твој сам слуга, просветљење дај ми па да твоје прописе разумем. Јесте време да делује Господ, твој су Закон прекршили! Зато више волим заповести твоје него злато, више него суво злато. Зато одобравам одредбе твоје, сваку и о свему, и презирем сваку стазу лажи.

Чудесни су твоји прописи, зато их се душа моја придржава. Објашњење твојих речи просветљује, промућурност даје лаковернима. Зинуо сам, дахћем, јер сам жељан заповести твојих. На мене се осврни, смилуј ми се, ко што често чиниш оним што ти име воле. Речју својом кораке ми води, не дај било којем греху да нада мном влада. Откупи ме од тлачитеља људи да одредби твојих могу да се држим. Нек слугу твога обасја лице твоје, уредбама својим поучи ме! Потоци суза из мојих очију теку јер се Закона твога не држе људи.

О, Господе, ти праведан јеси и пресуде твоје исправне су! Прописи твоји што си заповедио, праведни су и сасвим су верни. Ревност моја изједа ме јер душмани су моји твоје речи заборавили. Твоја реч је сасвим проверена и воли је слуга твој! Незнатан сам и омрзнут ја сам, одредбе ти не дам забораву. Правда твоја је правда довека и истина твој је Закон. Снашли су ме невоља и мука, али уживам у заповестима твојим. Прописи твоји довека су праведни, да жив будем подари ми разум.

Од свег срца вапим! Господе, услиши ме, да уредбе твоје држим! Теби вапим да ме спасеш, да прописе твоје држим.

Пре зоре се дижем и за помоћ вапим, јер се твојој речи надам. Још пре смене ноћне страже очи моје бдију, да о твојој речи мислим. О, Господе, по милости својој глас мој саслушај, живот ми сачувај по својој одлуци. Примичу се они што злобу смишљају, они што су од твог Закона далеко. А ти си, о, Господе, близу и истина су све заповести твоје! Одавно сам научио из твојих прописа да си их довека учврстио.

Погледај на моју муку па ме ослободи, јер твој Закон забораву не дам. За мој случај се заузми, откупи ме, речју својом живот ми сачувај. А спасење је далеко од злобника, јер уредбе твоје они и не траже. О, Господе, големо је милосрђе твоје, живот ми сачувај по својој одлуци. Бројни су прогонитељи моји и душмани моји, али ја не скрећем од прописа твојих. Гади ми се кад гледам неверне, што не маре за реч твоју. Види како одредбе ти волим! О, Господе, по милости својој живот ми сачувај! Сва је твоја реч истина, довека ти свака пресуда праведна.

Безразложно гоне ме главари, ал' од речи твоје стрепи срце моје. Због речи твоје радујем се као онај који плен велики стекне. Мрзим лаж, презирем је, а твој Закон волим. Седам пута на дан ја те славим због твојих праведних одлука. Обиље је мира на онима што ти Закон воле, за њих нема спотицања. О, Господе, спасу твом се надам; извршавам твоје заповести. Прописа се твојих држи душа моја, ја их неизмерно волим. Одредаба твојих и прописа твојих ја се држим, јер сви су моји путеви пред тобом.

О, Господе, плач мој нека ти је близак! По речи ми својој просветљење подај. Моја молба нек пред тебе дође, по свом обећању ти мене избави. Нек се слива славопој са мојих усана, јер ме својим уредбама учиш. Нек реч твоју мој језик запева, јер су праведне све заповести твоје. Нек ти рука у помоћ ми стигне, јер сам твоје одредбе одабрао. О, Господе, за спасењем твојим чезнем и у твоме Закону уживам! Нека ми је душа жива да би те славила, судови твоји нека ми помогну. Попут овце ја сам залутао; а ти слугу свога тражи, јер заповести твоје не дам забораву.

Песма поклоничка.

У невољи Господа сам звао и он ми се одазвао. О, Господе, избави ми душу од лажљивих усана и језика превртљивог! Шта ли ће се теби дати, шта ће ти се надодати, о, језиче

превртљиви? Јунакове оштре стреле са смрекином жеравицом! Јао мени! Ја сам дошљак код Месеха, у кедарским шаторима живим. Предуго сам боравио са онима што мир мрзе. Ја сам миру предан, али чим бих да говорим, они би да зарате.

Песма поклоничка.

Своје очи ка горама дижем. Одакле ће мени помоћ доћи? *Доћи ће* ми помоћ од Господа, Саздатеља небеса и земље! Нози твојој да посрне не да, твој заштитник задремати неће. Гле, не дрема и не спава заштитник Израиља! Господ је заштитник твој! Господ ти је сенка с твоје десне стране. Неће ти шкодити ни сунце по дану ни месец по ноћи. Од свакога зла Господ ће те заштитити, заштитиће душу твоју. Господ ће те заштитити када будеш одлазио и кад будеш долазио, од сада па довека!

Песма поклоничка. Давидова.

Обрадовао сам се када су ми рекли: „Идемо у Дом Господњи!“ Ево нас, стојимо на вратима твојим, о, Јерусалиме! Јерусалим, град подигнут, постојан и складан. Племена се у њега успињу, Господња племена према пропису за Израиљ, да хвалоспев дају Господњем имену. Јер престоли суда су постављени тамо, престоли дома Давидовог. Молите се за мир Јерусалима! Они што те воле нека напредују! Нека буде мира међу твојим зидинама, благостања међу твојим дворовима! Ради браће моје, пријатеља мојих, кажем: „Мир у теби био!“ Ради Дома Господа, Бога нашег, твоје добро тражим!

Песма поклоничка.

Очи своје ја подижем теби, који седиш на небесима! Гле, као што су очи слугу на рукама њихових газда; као што су слушкињине очи на рукама њене газдарице; тако су и наше очи на Господу Богу нашем, док се на нас не сажали. Сажали се, о, Господе, сажали се на нас, јер презира смо сити! Душа наша довољно је сита ругања бахатих и презира осионих људи!

Песма поклоничка. Давидова.

„Да Господ са нама није био“ – нек Израиљ каже – „да Господ са нама није био, када су се људи на нас дигли; тада би нас живе прогутали, кад су својим гневом успламтели на нас; тада би нас бујице однеле, брзак би нам преплавио душе; тада би нам махнитале воде преплавиле душе. Господ нек

је благословен што нас није ко плен дао њиховим зубима! Душа се наша избавила као птица из ловчеве замке; замка је пукла и ми смо се избавили. Наша помоћ име је Господа, Саздатеља небеса и земље!“

Песма поклоничка.

Они што се у Господа уздају, јесу као гора Сион – постојана, довека се помакнути не да! Попут гора што Јерусалим окружују, тако је и Господ око свог народа, све од сада па за вечност целу. Уистину, неће жезло злочинаца владати над земљом што припада праведнима; да праведни руке своје не би неправди пружали. О, Господе, добро чини добрима и онима честитога срца! А оне што на своје криве стазе скрећу, Господ ће одагнати са злотворима. Мир Израиљу!

Песма поклоничка.

Кад је Господ прогнанике на Сион враћао, било нам је као да сањамо! Уста су нам праскала од смеха, језик нам је клицао када се међу народима причало: „Њима је Господ велико дело учинио!“ Господ нам је велико дело учинио и како смо само раздрагани били! О, Господе, срећу нашу ти поврати ко брзаке на испуцалу земљу! Они који са сузама сеју, жању са клицањем. Плачући иде човек и зобницу са семеном носи, али ће се вратити сигурно, и клицаће, своје снопље док буде носио!

Песма поклоничка. Соломонова.

Ако Господ не подиже кућу, узалуд се на њој градитељи муче; ако Господ над градом не бдије, узалуд је над њим стражар будан. Узалудно је и вама да се рано подижете, да касно лежете и једете хлеб са муком стечен, јер он сан свом миљенику даје. Гле, синови су поклон од Господа, плод утробе је награда! Слични су стрелама у руци ратника, баш су такви у младости рођени синови. Благо човеку који њима тоболац свој напуни! Такви се црвенети неће кад се буду с душманима на вратима града расправљали!

Песма поклоничка.

Благо сваком што се Господа боји, оном који путеве му следи! Зато ћеш јести плод својих руку; благо теби, добро нек ти буде! Жена ће ти бити као лоза плодоносна усред куће твоје, синови ти као изданци маслине око твога стола! Гле! Тако ће бити благословен човек што се Господа боји! Нек те са Сиона благослови Господ, па да сваког дана свог

живота гледаш благостање Јерусалима; па да гледаш децу деце своје. Мир Израиљу!

Песма поклоничка.

„Много су ме тлачили још од како млад сам био“ – нек каже Израиљ – „Много су ме тлачили још од како млад сам био, а ипак ме нису надвладали. Преко мојих леђа су орали орачи своје дуге бразде. Праведан је Господ, пресекао је конопце злотвора!“ Нек се стиде, нек устукну сви што Сион мрзе. Нек су као трава по крововима, која свене пре него се почупа; која жетеоцу руку не испуни, ни наручје оном који снопље веже. А ни пролазници нек не кажу: „Благословени од Господа да сте! Благосиљамо вас у Господње име!“

Песма поклоничка.

О, Господе, из дубина ја тебе призивам! О, Господе, чуј глас мој, ухо своје пригни позиву преклињања мојих! О, Господе, будеш ли кривице задржавао, ко би онда опстао, Господе? Али у теби је опраштање да би те се бојали. Господа ја ишчекујем, ишчекује душа моја; његовој се речи надам. Душа моја Господа ишчекује више но стражари јутро, више но стражари јутро. О, Израиљу, Господу се надај! Јер милостив је Господ, откупљује пребогато. Баш он ће да откупи Израиљ од свих његових кривица.

Песма поклоничка. Давидова.

О, Господе, не горди се срце моје! Очи моје нису узносите. Не пружам се за великим, ни за нечим мени недосежним. Ево, душу сам смирио и утишао као одојче код мајке своје, као одојче у мени је душа моја. О, Израиљу, Господу се надај од сад па довека!

Песма поклоничка.

О, Господе, Давида се сети и свих мука његових; како се Господу заклео и заветовао Силном Јаковљевом: „У шатор дома свога нећу ући, на постељу кревета свог нећу лећи; очима сна нећу дати, ни капцима да се спусте; док не нађем место за Господа, Пребивалиште Силном Јаковљевом!“ Гле! Ми смо за то у Ефрати чули, у пољима јаримским нашли смо га. Пођимо у Пребивалиште његово! Поклонимо се код подножја његових ногу! Уздигни се, о, Господе, на место свог починка; ти и Ковчег Силе твоје! Свештеници нек огрну правду, твоји верни нек радосно кличу. Због Давида, слуге свога, не окрећи се од лица свог помазаника. Давиду се истински заклео Господ и порећи неће: „Једног од твојих

потомака поставићу на твој престо. Ако синови твоји буду држали мој савез и прописе моје, што ћу их учити, и синови ће њихови довека седети на престолу твоме.“ Да, Господ је Сион изабрао, за Пребивалиште своје пожелео га је: „Довека је ово место мог починка, ту ћу да боравим јер сам тако пожелео. Шта му треба, даћу изобилно; убоге му нахранићу хлебом. У спасење ћу му обући свештенике, верни ће му подцикивати, клицати. Даћу да Давиду рог моћи узрасте, светиљку ћу да поставим за свог помазаника. У срамоту ја завићу душмане његове, а на њему његова ће круна да заблиста!“

Песма поклоничка. Давидова.

Гле! Како је добро, каква је милина када су браћа заједно и сложно! Ко на глави добро уље, које се на браду слива, на Аронову браду; што се слива на порубе одеће његове; као роса са Ермона, која роси на сионске горе; тамо где је Господ одредио благослов живота вечног.

Песма поклоничка.

Сад Господа благосиљајте, све слуге Господње, ви што ноћу стојите у Дому Господњем! Ка Светилишту руке своје подигните и Господа благосиљајте! Са Сиона те благословио Господ, Саздатељ небеса и земље!

Славите Господа! Славите име Господње! Славите, о, слуге Господње; ви што стојите у Господњем Дому, у двориштима Дома Бога нашег! Славите Господа јер је добар Господ. Песмом му прослављајте име, јер је мило. Јер, Јакова је себи изабрао, Израиља за своју драгоцену својину. Заиста, ја знам да је велик Господ, наш је Господ већи од свих божанстава. Све што хоће, то Господ и чини – на небесима и на земљи, у морима и у свим дубинама. Он подиже облаке с краја земље, киши муње даје и изводи ветар из својих ризница. Он је побио првенце у Египту, како људе, тако животиње. Послао је знакове и чудеса усред тебе, Египте, на фараона и све његове слуге. Побио је народе многе, погубио је цареве силне – Сихона, аморејског цара; Ога, васанскога цара и сва царства у Ханану. Њихову је земљу дао у наследство, у наследство за свој народ, за Израиљ. О, Господе, вечито је име твоје! О, Господе, спомињеш се кроз нараштај сваки! Господ ће судити своме народу, на своје ће се слуге сажалити. Сребро су и злато идоли народа, људских руку дело. Са устима – а неми, са очима – а слепи; са ушима – а

глуви, у устима им нема даха. Такви ће да буду ти што су их
начинили, сви који се у њих поуздају! Благосиљај Господа,
о, доме Израиљев! Благосиљај Господа, о, доме Аронов! Бла-
госиљај Господа, о, доме Левијев! Благосиљајте Господа, о,
сви што стрепите од Господа! Благословен нек је са Сиона
Господ, у Јерусалиму што пребива! Славите Господа!
Хвалите Господа јер је добар, јер је милост његова довека.
Хвалите Бога над боговима, јер је милост његова довека.
Хвалите Господара над господарима, јер је милост његова
довека; оног што ко нико чудеса велика чини, јер је милост
његова довека; оног што умешно начини небеса, јер је
милост његова довека; оног што је земљу разастро на вода-
ма, јер је милост његова довека; оног што начини велика
светлећа тела, јер је милост његова довека: сунце да упра-
вља даном, јер је милост његова довека; месец и звезде да
управљају ноћу; јер је милост његова довека; оног што је
побио првенце Египта, јер је милост његова довека; и из
њега извео Израиља, јер је милост његова довека; моћном
руком и испруженом мишицом, јер је милост његова дове-
ка; оног што је разделио Црвено море напола, јер је милост
његова довека; и кроз њега провео Израиља, јер је милост
његова довека; и сручио фараона и његову војску у Црвено
море, јер је милост његова довека; оног што је свој народ
по пустињи водио, јер је милост његова довека; оног што
је погубио цареве велике, јер је милост његова довека; и
побио цареве силне, јер је милост његова довека: Сихона,
аморејског цара, јер је милост његова довека; и Ога, васан-
ског цара, јер је милост његова довека; и њихову је земљу
дао у наследство, јер је милост његова довека; у наследство
за свог слугу, за Израиљ, јер је милост његова довека; онога
што нас се понижених сетио, јер је милост његова довека;
и од душмана нас избавио наших, јер је милост његова
довека; оног који даје храну створењу сваком, јер је милост
његова довека. Хвалите Бога небеског, јер је милост његова
довека!
Седели смо тамо, поред река Вавилона и плакали кад би се
сетили Сиона. О тамошње смо врбе повешали харфе своје,
јер су наши тлачитељи од нас захтевали песму; мучитељи
наши да се веселимо: „Певајте нам песму о Сиону!“ Како да
певамо Господњу песму у туђинској земљи? О, Јерусалиме,

ако бих тебе заборавио, заборављена била и десница моја! Језик ми се за непце слепио ако те се не сетио, ако се не радовао Јерусалиму више него и најбољем своме! О, Господе, сети се Едомаца што су на дан пада Јерусалима говорили: „Разваљујте! Разваљујте га до темеља!“ О, ћерко вавилонска, што ћеш бити разорена! Благо оном који ти узврати истом мером, онако како си чинила нама. Благо оном ко ти нејач згради и о стену смрска!

Давидов.

Хвалићу те од свег срца, пред боговима певаћу ти славопоје! Клањаћу се у Дому светости твоје; хвалићу име твоје за милост твоју и истину твоју; за обећање твоје, за реч твоју што је изнад свег имена свога диже. На дан када сам вапио, ти си ме услишио; смелост си ми дао, душу ојачао. Нек те хвале, о, Господе, сви цареви земље, када чују речи твојих уста! Опеваће путеве Господње, јер је слава Господња велика. Узвишен је Господ али гледа пониженог, а бахатог надалеко препознаје. Макар се и нашао усред невоље, живот ћеш ми сачувати; на бес мога противника испружићеш руку своју, спашће мене десна рука твоја! Господ ће ме осветити! О, Господе, милост твоја је довека; дела својих руку не напуштај!

Хоровођи. Давидов Псалам.

О, Господе, ти ме проничеш и теби сам познат! Знаш ме и кад седим и кад стојим, познајеш ми мисли издалека. Посматраш ме док ходам, док лежим, и свестан си свих мојих путева. Елем, још ми речи на језику нема, а ти, ето, о, Господе, познајеш баш сваку! Обухваташ ме и спреда и страга, руку своју на мене полажеш. Чудесно ми је то сазнање, узвишено, немоћан сам да га схватим! Од твог Духа где да одем? Од твог лица куда да побегнем? Дигнем ли се до небеса – ти си тамо; спустим ли се у Свет мртвих – и тамо си! Винем ли се зориним крилима и преселим на крај мора; и тамо ме рука твоја води, придржава ме десница твоја. Све и да кажем – „Тама ће ме свакако прекрити, светло око мене ко ноћ ће постати“ – од тебе ме ни тама не скрива и ноћ попут дана сија, јер и тама ти је као светло! Да, ти си ми нутрину створио, саткао ме у утроби мајке моје! Хвалићу те што сам такав саздан, запањујуће диван, што су ти дела чудесна; а душа је моја тога добро свесна. Моје кости теби нису сакривене биле, док сам био стваран на тајноме месту;

док сам био обликован у дубини земље. Очи су ме твоје ко заметак гледале; у твојој су књизи записани дани моји одређени, а да још ни један од њих постојао није! И како су ми драгоцене твоје мисли, Боже! Како их је много кад се зброје! Да их бројим, више их је него песка; а када се пробудим, још увек сам са тобом. О, Боже, кад би хтео зликовца да смакнеш! Одлазите од мене, крвници! Они против тебе сплеткаре, лажи о теби шире твоји противници. О, Господе, зар да не мрзим те што тебе мрзе? Богобораца се гнушам! Мржњом крајњом ја их мрзим! Душмани су они моји! Проникни ме, о, Боже! Срце ми упознај, окушај ме, забринуте мисли моје сазнај! Види да ли идем путем застрањења и води ме путем из давнина.

Хоровођи. Давидов Псалам.

О, Господе, избави ме од човека злобног, од човека насилника ти мене заштити; оног што му срце злобу смишља, оних што поваздан започињу свађе. Попут змије оштре језик, отров им је змијски под уснама. *Села* Заштити ме, о, Господе, од шака поквареног, од човека насилника ти мене заштити и од оних што би да ме са ногу помету. Охоли су ми замку и омче сакрили, крај пута ми мрежу раширили и клопке ставили. *Села* Господу говорим: „Бог мој ти си!“ О, Господе, пригни ухо гласу мојих преклињања! О, Господе Боже, сило мог спасења, у дан ратни главу моју покриј. О, Господе, не дај злобном по жељама; злу намеру му не остварри, да се *не* охоли. *Села* Ено глава оних што ме окружују! Зло усана њихових нек се на њих сручи! Нека на њих падне жар угљени; у ватру нека их гурне, у раке, и нек се не дигну! Нека се клеветник не укорени на земљи; насилника нека злоба лови, нека га надвлада. А ја знам да ће Господ суд донети сиромаху и правду за убогога! Нек праведни хвале твоје име! Честити ће пред тобом живети!

Псалам Давидов.

О, Господе, теби вапим: брзо мени дођи, глас ми почуј када те дозивам! Молитва моја нек пред тобом као тамјан буде, моје руке подигнуте ко вечерњи принос. О, Господе, пред уста ми стражу стави, чувај врата усана мојих! Моме срцу не дај злој речи да скрене, да се предам злоби са злобним људима; не дај да се сладим сластима њиховим. Нек праведник милошћу удара ме; нек ме кори, нек ми глава не одбије уље одабрано; још увек се молим против злих дела

злотвора. Низ литицу бацише их њихове судије што су чуле
речи моје, јер су милозвучне. Ко кад неко оре и по земљи
рије, расуте су кости наше све до ждрела Света мртвих. А ја
теби, о, Господе Боже, очи своје дижем; ти си моје уточиште,
душу моју не сатири! Чувај ме, да ме не зграби замка што
су ми је поставили и клопке злочинаца. У мреже своје нек
падну злобници, а ја нек их прођем!

Давидова поучна песма, кад је био у пећини. Молитва.

Гласом својим ја Господу вапим, гласом својим ја Господа
за милост преклињем. Жалопојку своју пред њега изливам,
муку своју њему образлажем. Када дух ми на измаку беше,
ти си знао стазу моју; пут којим сам ишао, на коме су ми
замку поставили. Удесно погледај па види да нико на ме не
обраћа пажњу; мени више уточишта нема, нема никог да за
мене мари. О, Господе, теби вапим! Говорим ти: „Уточиште
моје ти си и наследство моје у земљи живих!“ Јецај мој па-
жљиво почуј, јер сам јадан преко сваке мере; од тлачитеља
ме ослободи, јер за мене су прејаки. Душу моју из тамнице
вади па да хвалим име твоје; па нека ме окруже праведни,
јер си мени благонаклон био!

Псалам Давидов.

О, Господе, чуј молитву моју и послушај преклињања моја!
Услиши ме по верности, по праведности својој. Са слугом
својим немој на суд ићи, јер пред тобом нема живог, а да је
праведан. Јер душманин душу моју гони, живог ме о земљу
ломи; тера ме да живим по мрачним местима, као оне што
су одавно покојни. Клонуо је дух мој у мени, срце ми је
уцвељено у грудима! Прохујалих дана присећам се, уносим
се у сва твоја дела и разматрам дело твојих руку. Руке своје
к теби ширим, душа моја те је жедна као земља сува. *Села*
Пожури се, услиши ме! О, Господе, дух мој копни! Лице
своје од мене не скривај, да не будем попут оних што иду у
раку. Кад је јутро објави ми своју милост, јер у тебе уздајем
се; објави ми пут којим ћу поћи јер је моја душа тебе жељна.
О, Господе, избави ме од душмана мојих! К теби бежим да
се скријем. Поучи ме да по твојој вољи чиним, јер Бог мој
ти си; ти си доброг духа, поведи ме где је земља равна. О,
Господе, због имена свога сачувај ме живог! Праведношћу
својом душу моју од невоље спаси. По милости својој затри
противнике моје; искорени све душмане душе моје, јер ја
сам твој слуга!

Давидов.

Благословен да је Господ, стена моја, што ми руке за рат и прсте за борбу увежбава; милосрђе моје и тврђава моја; моје уточиште и мој избавитељ; мој штит, онај у коме уточиште налазим и који ми мој народ покорава. О, Господе, шта је човек да за њега мариш и људски потомак да се са њим бавиш? Човек тек је даху налик и дани му бледе као сенка. О, Господе, небеса своја спусти, па да сиђеш и дотакнеш брда да се пуше! Засевај муњом, нека се распрше! Стреле своје баци, нека се разбеже! Са висина руке пружи, избави ме; извади ме из бујица и из руку деце туђинаца; оних што устима својим обмањују и десницом својом заклињу се лажно. О, Боже, певаћу ти нову песму, на лири са десет струна ја свираћу теби; теби који царевима избављење дајеш; који Давида, слугу свога, спасаваш од мача опакога. Ослободи ме, избави ме из руке деце туђинаца, оних што устима својим обмањују и десницом својом заклињу се лажно. Тад синови наши нека буду као стабло горостасно у младости својој; наше ћерке нека буду попут шара стубова палате. Амбари ће наши бити пуни разноврсног рода; хиљаде ће ојагњити овце наше, и десет хиљада по пашњацима нашим. Волови ће теглити, неће бити разарања, неће бити бежаније и вриска се неће чути по трговима нашим. Благо народу коме тако буде! Благо народу коме Бог је Господ!

Давидова похвална песма.

О, мој Боже, о, царе, величаћу тебе, име твоје благосиљаћу у веке векова! Сваког дана благосиљаћу те, име ћу ти прослављати у веке векова. Велики је Господ, предостојан славе, величанства недокучивога. Поколење поколењу твоја дела разглашава, обзнањује силу твоју. О красоти славе величанства твога, о стварима чудним твојим ја ћу да размишљам. Говориће људи о снази твојих страшних дела, а и ја ћу да сведочим о твом величанству. Казиваће сећање о твојој великој доброти, клицаће радосно о праведности твојој. Милосрдан и милостив је Господ, спор на срџбу и богат милошћу! Свакоме је Господ добар, милосрдан свим својим делима. О, Господе, славиће те свако дело твоје; твоји верни благосиљаће те! О слави твога царства говориће, о снази твојој сведочиће; дела ће му силна објавити људима, и славну красоту његовога царства. Царство свих времена јесте царство твоје, твоја владавина за све нараштаје. Господ

је ослонац за све који падну, узданица за све понижене. Тебе очекују баш свачије очи и ти им дајеш храну кад је томе време. Руку своју ти отвараш и ситиш жељу сваког живог бића. На свим путевима својим праведан је Господ и веран је у сваком подухвату. Господ је близак свима што га призивају, свима што га у истини зову. Испуњава чежњу богобојазнима, спасава их када чује како вапе. Господ брани све који га воле, а злотворе све ће да разори. Господу ће уста моја ускликнути славопоје! Нек све живо благосиља то свето му име, у веке векова!

Славите Господа! Душо моја, прослављај Господа! Господа ћу прослављати докле живим, док ме има Богу своме певаћу похвале! Не уздајте се у владаре, у човеков изданак, јер у њему избављења нема. Напусти га дух његов, у земљу се враћа и тог дана пропадне му што је наумио. Благо оном ком помаже Бог Јаковљев; оном што се Господу, Богу нада! Он је створио небо, земљу и море и све што је у њима; он истине довека се држи. Потлаченим он праведно узвраћа и гладнима храну даје; Господ ослобађа утамничене. Господ слепима очи отвара, Господ подиже понижене, Господ воли праведнике. Господ штити придошлице, олакшава сирочету и удовици, а пут зликовцима осујећује. Довека владаће Господ, твој Бог, Сионе, кроз нараштај сваки! Славите Господа!

Славите Господа! Баш је добро Богу нашем запевати славопоје; баш је мило прикладно славити. Господ гради Јерусалим и окупља изгнане Израиљце. Он лечи срца уцвељених и ране им превија. Звезде он пребројава и сваку од њих поименце зове. Велик је наш Господ и силе големе, његова је мудрост безгранична. Господ диже понизне, а зликовце до земље срозава. Запевајте хвалоспев Господу! Запевајте славопој на харфи Богу нашем! Он је небо застро облацима, за земљу се кишом постарао, дао трави да расте по горју. Он зверима храну даје кад затреба, и гавранчићима када му загракћу. Не задивљује се снагом коња, не одушевљава се бедрима јунака. Господу су мили ти што га се боје, они што се надају милости његовој! О, Јерусалиме, величај Господа! О, Сионе, слави Бога свога! Јер он је ојачао крила врата твојих, благословио је децу твоју у теби. Земљи твојој он мир доноси и сити те пшеницом најбољом. Реч одлуке

своје он пошаље земљи, и реч му већ хита, не застаје. Он снег даје као да је вуна, разбацује иње ко да је пепео. Град свој баца као да су мрве и мраз његов ко може да трпи? Реч пошаље своју, па их онда топи; ветром својим дуне и потеку воде. Јакову је речи своје објавио *и* Израиљу уредбе своје и своја правила. А то није урадио ниједном народу, правила његова нису им позната. Славите Господа!

Славите Господа! Славите Господа са небеса, славите га на висинама! О, анђели сви његови, славите га, славите га, све војске његове! Славите га, сунце и месече, славите га, све блиставе звезде! Славите га, небеса највиша, и ви, воде врх небеса! Нек Господње име славе, јер он заповеди и они посташе. За сву вечност њих је поставио, уредбу је дао која проћи неће. Ви са земље славите Господа – немани морске и дубино свака; громе и граде, снеже и магло, олујо што реч његову остварујеш; горе и сва брда, свако стабло родно и сви кедрови; звери и сва стоко, гмизавци и птице крилате; земаљски цареви и сви људи, главари и владари земље; младићи, а и девојке; стари са младима! Нек Господње име славе, јер само је његово име узвишено; величанство му је и над земљом и над небесима! Свом народу он ће рог уздићи – славу сваког који му је веран – народу израиљском, народу њему блиском. Славите Господа!

Славите Господа! Нову песму запевајте Господу *и* његове хвалоспеве у збору верника. Нек Израиљ радује се своме Створитељу! Нека кличе своме Цару народ са Сиона! Нек му име славе играјући коло, нек му засвирају на бубњу и лири. Јер Господу је његов народ мио, он понизне овенчава спасењем. Нека народ верни ликује у части! Нека кличу са лежаја својих! У грлима нек им буду хвалоспеви Божији, у рукама им мач с обе стране оштар; да се освете народима и донесу казну туђинцима; да ланцима цареве им свежу и окују гвожђем њихове племиће; да на њима изврше записану пресуду, што је на част свих његових верних. Славите Господа!

Славите Господа! Славите Бога у Светилишту његовом, славите га под небеским сводом силе његове! Славите га због његових силних дела, славите га због његове силне величине! Славите га уз јеку труба, славите га и лиром и харфом! Славите га и бубњем и колом, славите га струнама и свиралама! Славите га цимбалима громким, славите га

цимбалима звонким! Нек Господа слави све што дише!
Славите Господа!

Приче

Приче Соломонове

Мудре приче Соломона, Давидовог сина, цара Израиља:
да се стекну мудрост и укор, поука разумним речима; да се прими укор, размишља о правди, о праведности и честитости; да се разборитост лаковернима, знање и домишљатост младима. Нека слуша ко је мудар и нека још више схвати, нека учени добије мудар савет: да проникне поуку, загонетку, речи мудрих и њихове приче. Знање отпочиње богобојазношћу, а мудрост и прекор будале презиру.

Сине мој, послушај поуку оца свога и мајке своје савет не одбацуј. Јер, они ће бити прелепи венац на твојој глави и привесци око твога врата. Сине мој, ако ли те грешници заводе, ти не пристај. Кажу ли: „Хајде с нама, у заседу да легнемо, крв невиног и недужног хајде да вребамо! Хајде да их попут Света мртвих прогутамо, и живе и једре, као оне што у раку иду. Покупимо сва добра, све благо! Накрцајмо своје куће пленом! Са нама ћеш добитак да делиш, нек нам свима буде једна кеса.“ Сине мој, немој ићи путем с њима, не дај нози на њихове стазе. Јер им ноге ка злу трче и срљају да крв лију. Узалуд се шири мрежа наочиглед птице. Али они чекају у заседи крв своју, вребају свој живот. Такве су стазе сваког ко граби непоштен добитак, живота коштају.

Мудрост по улицама виче, по трговима диже глас свој; по раскршћима, у највећој вреви објављује, на улазима градских врата казивања своја даје: „Докле ћете, лаковерни, волети лаковерност; докле ћете, ругачи, у ругању уживати; докле ћете, тупоглави, мрзети знање? Обратите се по прекору моме. Ево, излићу вам духа свога, објавићу вам своје речи. Јер ја сам вас звала, а ви сте се оглушили, пружала сам руку, а нико марио није; све моје савете сте занемарили и прекоре моје нисте прихватили. Сада ћу се и ја смејати пропасти вашој, ругаћу се кад буде дошла страхота ваша; кад ваша страхота прође као разарање и пропаст ваша као олуја када хучи, када вас задесе мука и невоља. Тада ће ме звати, а ја се нећу одазивати, тражиће ме жељно ал’ ме неће наћи. Зато што су мрзели знање и нису изабрали богобојазност; мој савет нису послушали и одбацили су сваки мој прекор. Зато ће јести плод свог пута, прејешће се

савета својих. Јер лаковерне ће упропастити отпадништво, а будале сатрће лакомисленост. А ко мене слуша живеће спокојно, сигуран, без бојазни од недаћа.“

Сине мој, прихватиш ли моје речи и у себи сачуваш заповести моје; тад пажљиво слушај мудрост и срцем тежи да разумеш. Ако призовеш проницљивост и завапиш разборитости; потражиш ли то као сребро, трагаш ли за тим као за скривеним благом; онда ћеш знати за богобојазност и наћи ћеш богопознање. Јер Господ мудрост даје, знање и разборитост из његових су уста. Он праведнима сабира истинску мудрост, штит је онима што честито живе, да заштити стазе праведности и сачува пут верујућих својих. Онда ћеш разумети праведност, правду и честитост, баш сваку стазу ваљану. Онда ће ти мудрост доћи у срце и знање биће мило души твојој; домишљатост ће бдети над тобом и разборитост чуваће те. Избавиће те од пута изопаченог, од оних што изопачено говоре, од оних који напуштају праведну стазу да би корачали стазама мрака, од оних који се радују када чине зло и кличу изопачености зла, којима су стазе покварене, а богазе искварене. Избавиће те од блуднице, од успаљенице слаткоречиве, оне што напушта мужа младости своје и заборавља завет Бога свога. Њена кућа тоне у смрт, а стазе њене међу покојне. Не враћа се нико ко јој оде, не домогну се стаза живота. Зато ти иди путем добрих људи, држи се стаза праведника. Јер ће земљу праведници наследити и беспрекорни ће у њој пребивати. А зли ће се из земље истребити, неверника ће почупати из ње.

Сине мој, поуку моју не заборављај и у срцу чувај заповести моје, јер ће ти продужити дане и године живота, мир ће ти придодати. Милост и истина нека не одлазе од тебе. Вежи их око врата, упиши их на плочу срца! И тад ћеш наћи милост и наклоност и у Божијим и у људским очима. У Господа поуздај се свим срцем својим и немој се ослањати на мудрост своју. Мисли на њега на својим путевима да би твоје стазе учинио равним. У очима својим немој бити мудар, бој се Господа и бежи од зла. То ће ти телу донети здравље, кости ће ти подмладити. Дај част Господу својим добрима и првинама свега што си стекао. Тада ће се обилно напунити амбари твоји, преливаће се широм каце твоје. Сине мој, не узимај олако Господњи одгој, и не клони када

те он кори, јер Господ кори оног кога воли, баш као и отац сина у коме му је милина. Како је благословен човек који је нашао мудрост, човек који је добио разборитост! Јер је она драгоценија него добит од сребра, корист је њена од злата већа. Вреднија је од драгуља и равна јој нису сва уживања твоја. У десници њеној је дуги живот, а у њеној левици су богатство и углед. Путеви су њени путеви благи и све њене стазе су мирне. Она је дрво живота онима који је се држе и благословени су они који су чврсто прионули уз њу. Мудрошћу је Господ утемељио земљу и разборитошћу је поставио небеса. Знање је његово провалило бездане и облаци су прокапали росом. Сине мој, не скрећи поглед са тога и очувај истинску мудрост и домишљатост; биће то живот твојој души и привезак око твога врата. Тада ћеш спокојно корачати својим путем и нога се твоја неће спотакнути. Кад починеш, нећеш се бојати, када легнеш слатко ћеш да спаваш. Нећеш се бојати кад страхота бане, када зликовачко разарање дође. Јер ће Господ поред тебе бити и чуваће твој корак од замке. Не ускраћуј помоћ невољницима када су ти руке кадре да учине. Немој рећи своме ближњем – „Сутра дођи и даћу ти“ – када имаш то код себе. Не смишљај злобу ближњему своме, јер он са тобом спокојно живи. Не свађај се с било киме без разлога ако ти није нанео зло. Не завиди насилнику и не бирај било коју од стаза његових. Јер је Господу одуран покварењак, а близак је с честитима. На кући је зликовачкој Господње проклетство, а његови благослови на кући праведника. Ругачима Бог се руга, а понизнима исказује милост. Мудри људи наследиће углед, а безумнима следује срамота.

Децо, послушајте очев прекор и будите пажљиви да се научите из поуке. Јер ја вам добар савет дајем, стога не запостављајте поуку моју. Јер ја сам био очев син и мили јединац мајке своје. Он ме је учио и говорио ми: „Нека ти срце прионе чврсто уз речи моје, држи се мојих заповести и живећеш. Стичи мудрост! Стичи разумевање! Не заборављај и не отуђуј се од онога што ти казујем. Не напуштај мудрост и она ће те чувати, воли је и бранiће те. Мудрост је најважнија! Стичи мудрост! Са свом својом стечевином ти стичи разумевање. Уздижи је и уздигнуће те, величаће те јер си је пригрлио. Прелепи венац ће ти ставити на главу, даће

ти славну круну.“ Сине мој, послушај и прихвати речи моје и много ће година живота твога бити. Упућујем те путем мудрости и праведним те стазама водим. Ноге ти неће клецати док ходаш и нећеш посртати док будеш трчао. Држи се опомене и не напуштај је. Брани је, јер ти је она живот. Не иди стазом покварењака и не следи пут зликоваца. Клони га се и не иди њиме, окрени се од њега и иди даље! Јер они не спавају ако зло не нанесу, сан им је украден ако кога не саплету. Јер они једу хлеб безакоња и насиља вино пију. А стаза је праведника попут светла зоре које осваја и светли док дан не осване. Док је стаза покварених мрачна, па они и не знају о шта се све спотичу. Сине мој, пази на моје речи и приклони ухо своје казивањима мојим. Нека се не одмичу од очију твојих и чувај их усред срца свога. Јер су оне живот онима што их нађу и здравље су целом телу њиховоме. Од свега што се чува ти највише чувај срце своје, јер су у њему извори живота. Од себе одбаци непоштен говор и обману усана далеко баци од себе. Очи твоје нек гледају право, испред себе ти прикуј свој поглед. Поравнај стазу корака свога и безбедни ће бити сви твоји путеви. Не скрећи ни десно ни лево и корак свој уклони од зла.

Сине мој, пази на моју мудрост и послушај добро разборитост моју, домишљатост да очуваш и уста да ти очувају знање. Јер са усана блуднице мед цури, заводљиве речи мекше од уља. Али на крају је као пелен горка и оштра као мач двосекли. Ноге јој силазе у смрт, до Света мртвих ноге јој допиру. Она не мари за пут живота, стазе јој врлудају, а она то не зна. Зато ме послушајте, децо, и не одступајте од онога што вам казујем. Заобиђи је надалеко и не примичи се улазу њене куће, да не би другима дао образ свој и окрутном човеку године своје; да туђинци не би испили ти снагу и труд ти остао у кући туђина; да не би кукао на своме свршетку када ти пропадну и тело и здравље. И ти ћеш рећи: „Како сам мрзео опомену, док ми је срце презирало укор. Нисам слушао глас свога учитеља, нисам послушао васпитаче своје. Умало нисам пао у свакојако зло усред збора и усред заједнице.“ Пиј воду са свога бунара, жубор воду са извора свога. Зар ће се разливати извори твоји по пољима и потоци воде по трговима? Нека они буду само твоји, а не туђинаца што су са тобом. Да је благословен

извор твој! Радовао се ти са женом младости своје! Она ти је кошута вољена и срна мила. Наслађуј се увек грудима њеним, љубављу њеном се опијај стално. Зашто би се опијао, сине мој, са прељубницом и грлио недра туђе жене? Јер су сви човекови путеви пред Господњим очима и он их одмерава. Покварењака ће поробити кривице његове, биће спутан везама његовог греха. И умреће, јер није имао одгој, застраниће због величине своје будалаштине.

Сине мој, ако јамчиш за ближњега свога и руку си пружио туђинцу; везан си речима уста својих, обавезан својим обећањем. Ти онда учини ово, сине мој, да слободан будеш, јер си допао рукама свог ближњег: Иди, понизи се и салећи ближњег свог! Не дај сна очима својим и својим капцима да дремају. Отми се као срна ловцу, као птица из руку птичара. О, лењивче, иди мраву, сагледај његове путеве и постани мудар! Он нема ни војводу, ни заповедника, ни владара, али спрема себи храну током лета, током жетве скупља себи јело. О, лењивче, докле ћеш да пландујеш, када ћеш од сна да се пренеш? Још мало снова, још мало дремежа, још мало доконо да склопиш руке; и доћи ће твоје сиромаштво као скитница и немаштина као насилник. Ништарија и покварењак се скита и непоштено говори; намигује својим очима, подгуркује ногама, упире прстима; изопачености су му у срцу, сваког часа смишља зло и уноси раздор. Зато ће ненадано стићи његова пропаст, у трену ће бити сломљен, а лека му неће бити. Шест је ствари које Господ мрзи и седам му се души огадило: очи узносите, језик лажљив, руке које лију невину крв; срце што смишља опаке науме, ноге што срљају и на зло су брзе; Лажљив сведок што лаже чим зине и ко сеје раздор међу браћом.

Сине мој, држи заповест оца свога и не заборављај поуку мајке своје. Везуј их истрајно за срце своје и обмотај око свога врата. Водиће те док будеш ходао, чуваће те док будеш спавао и говориће ти када се пробудиш. Јер је заповест светиљка и поука је светло, а прекори одгоја стаза су живота. Чуваће те од опаке жене, од ласкавог језика жене прељубнице. Не пожели у свом срцу њену лепоту, не дај да те погледом опчини; јер због блуднице човек спадне на комад хлеба и туђа жена лови драгоцену душу. Може ли човек да у недра жеравицу стави, а да му се одећа не запали? Може

ли човек да хода по угљу врелом, а да не опече стопала своја? Тако је и са оним ко одлази жени свога ближњег, неће проћи некажњено сваки који је се дотиче. Људи не срамоте лопова када краде да насити своју душу, јер је гладан; али кад ухваћен буде, надокнадиће седмоструко, даће свако добро из куће своје. Безуман је ко са женом прељубу чини, а то ради онај ко сатире самог себе. Такав допада и рана и срама, његова се брука неће избрисати. Због љубоморе је муж гневан и нема милости у дану освете. Он не гледа ни на какав откуп, не пристаје ни на велик мито.

Сине мој, држи се мојих речи и заповести мојих, у себи их чувај. Моје заповести чувај и живећеш, поуку моју ко зеницу свога ока. Вежи их око прстију својих, упиши их на плочу срца! Мудрости кажи „Сестро моја!“ и „рођеном“ проницљивост зови; да те чувају од жене туђинке, од прељубнице слаткоречиве. Елем, на прозору куће своје, кроз решетке гледао сам, посматрао сам лаковерне и међу младићима запазио безумнога момка. Пролазио је улицом, поред њеног угла и ишао према њеној кући, поткрај дана, кад је сумрак, усред ноћи и помрчине. И гле, пресрете га жена у одећи блуднице и превејаног срца; нападна, јогуната, ноге је у кући не држе; сад је на улици, сад је на тргу, на сваком угла вреба у заседи. И зграби га, пољуби га без стида на лицу и рече му: „Имам кући месо жртава мира, јер сам данас испунила завете своје. Зато сам изашла да те сретнем, баш тебе да тражим. И нашла сам те. Свој сам кревет украсила засторима, шареним ланом из Египта; смирном, алојом и циметом лежај сам намирисала. Дођи! До јутра се опијајмо љубављу својом. Хајде да се науживамо у љубави! Јер муж није у кући својој, на далеки пут је отишао; са собом је понео кесу с новцем и неће доћи кући до дана пуног месеца.“ Тако га је намамила својом уверљивом причом, наговорила га својим заводљивим уснама. И он је одмах кренуо за њом, као во на клање ишао је и као безумник окован за казну; док му стрела не прободе јетру, као птица што у замку срља он и не зна да ту главу губи. Зато ме послушајте, синови, и пазите на оно што вам говорим! Нека ти срце не застрани на путеве њене и не лутај по њеним стазама. Јер многе смртно рањене је оборила и нема броја људима које

је побила. Кућа је њена на путевима за Свет мртвих, а они силазе у одаје смрти.

Зар то мудрост не позива, не диже ли разборитост глас свој? Ено је на узвишицама, покрај пута, на раскршћима се поставила; на капијама, на улазима у град, на улазним вратима она виче: „Људи, вас дозивам и глас дижем целом човечанству! Разборитости се научите, лаковерни људи, уразумите срце, неразумни. Слушајте, јер ја објављујем драгоцене ствари, честите ће бити изреке усана мојих. Баш истину казиваћу јер је злоба мрска уснама мојим. Праведне су све речи мојих уста и нема у њима изопачености и непоштења. Све су оне јасне разборитом и исправне онима што знање стичу. Прихватите поуку моју, а не сребро, изаберите знање пре него суво злато. Јер је мудрост од драгуља боља и сва јој уживања ни принети нису. Ја, мудрост, с разборитошћу живим, проналазим знање и домишљатост. Богобојазност значи мрзети зло, јер ја мрзим бахати понос, пут злобе и уста покварена. У мени је савет, поуздана мудрост. У мени је умност, ја имам снагу. Цареви владају уз моју помоћ и владари деле правду. Главари, кнезови и све праведне судије владају уз моју помоћ. Ја волим све који воле мене, налазе ме сви који ме помно траже. Част, иметак, трајно благостање и праведност су са мном. Од злата, од сувога злата је род мој бољи, и добит моја боља од пробраног сребра. Ја ходам путем праведности и посред стаза правде, да онима који ме воле дам наследство и њихове ризнице напуним. Мене је имао Господ на почетку његовог пута, још пре дела својих древних. Постављена сам од давнина, од искона, пре постања земље. Рођена сам кад бездана још није било, када није било ни извора обилних вода. Пре планина постављених и пре брда рођена сам, док још земљу он створио није, ни поља, ни прво тло света. Када је створио небеса, ја сам била тамо, када је оцртавао хоризонт над лицем бездана; када је горе учвршћивао облаке и када су набујали извори бездана; када је мору поставио његове обале, како вода не би прелазила његову заповест, и када је означио темеље земљине. Била сам уз њега као градитељка, била сам му радост свакодневна, веселила се пред њим стално; веселила се по свету, по његовој земљи и радовала се са потомцима људи. Зато ме, децо, послушајте.

О, како су благословени они који се држе мојих путева! Послушајте поуку моју, радите мудро и не одбацујте је. Како је благословен човек који ме слуша, који свакодневно бдије на мојим вратима и пази на доврацима врата мојих! Јер ко мене нађе, нашао је живот и добио наклоност Господњу. Али ко мене не нађе, себи самом шкоди, а сви који ме мрзе воле смрт.“

Мудрост је кућу своју сазидала и за њу седам стубова исклесала. Поклала је своју стоку, вино своје зачинила, своју трпезу поставила; послала је слушкиње своје и позива са највиших градских места: „Нека овде сврати ко год је лаковеран!“ А безумноме говори: „Дођите, једите моју храну и пијте вино које сам зачинила! Оканите се лаковерја и живећете, напредујте разумним путем.“ Срамоту на себе навлачи ко подсмевача саветује, себи шкоди онај ко кори зликовца. Не прекоревај подсмевача да те не би замрзео, прекоревај мудрог и волеће те. Реци мудром и биће мудрији, поучи праведнога и ученији ће бити. Мудрост отпочиње богобојазношћу и знање познавањем Светог. Са мном ће се дани твоји умножити и година твог живота биће много. Ако си мудар, мудар си за своје *добро*, а ако си подсмевач, то ти је на терет. Безумље је жена горопадна, лаковерна и ничем поучена. Она седи на вратима своје куће, на градским узвишењима, довикује онима што путем пролазе и стазама својим право иду: „Нека овде сврати ко год је лаковеран!“ А безумноме говори: „Слатке ли су украдене воде, укусан ли је хлеб из потаје!“ Али он не зна да су тамо покојници, да су њене званице у дубинама Света мртвих.

Мудре приче Соломона:

Мудар син радује свог оца, а безуман син је жалост мајци својој. Бескорисно је непоштено богатство, а праведност избавља од смрти. Не да Господ да је гладна душа праведника, а жудњу зликовца одбацује. Сиромах је ко год ради рукама лењивим, а богатство стичу руке марљивих. Мудар је син који лети сакупља, а срамотно ради син што о жетви спава. Благослови су над главом праведника, а уста зликоваца насиље скривају. Блажено је сећање на праведника, а спомен на зликовца ће иструлити. Човек мудрог срца прихвата заповести, а блебетави безумник ће сатрвен бити. Спокојно живи ко честито живи, а ко накарадно живи биће разоткривен. Јад задаје ко оком намигује, а блебетало ће

сатрвено бити. Уста су праведникова врело живота, а уста зликоваца насиље скривају. Мржња замеће свађу, а љубав све грехе покрива. Мудрост ћеш наћи на уснама оштроумног, а батина је за леђа безумнога. Мудри људи сабирају знање, а брбљива уста близу су пропасти. Богатство је богатоме попут утврђења, а сиромасима сиромаштво њихово попут рушевине. Праведнику је живот награда, а казна за грехе накнада зликовцу. На стази живота је онај ко пази на опомену, а тумара онај ко не мари за укор. Безумник је ко прикрива мржњу лажљивим уснама, а шири клевету. Кад је речи много, грех је неизбежан; разборито чини онај ко заузда уста. Сребро је пробрано праведников језик, а срце зликовца мале је вредности. Многе хране уста праведника, а безумни гину због безумља. Господњи благослов обогаћује и тегобу са собом не носи. Злобнику је злоба ко забава, а мудрост је за промишљеног. Зликовца стиже оно чега се боји, а праведном се жеља испуњава. Као кад прохуји вихор ветар, тако ни зликовца нема, а праведникови темељи су вечни. Као сирће зубима и дим очима, такав је ленштина ономе ко га упосли. Богобојазност умножава дане, а године зликоваца ће се скратити. Праведни се радују у нади, а нада ће злобних да исхлапи. Пут Господњи је тврђава честитоме, а пропаст за злотворе. Праведника неће довека пољуљати, а злотвори неће населити земљу. Мудрошћу рађају уста праведника, а језик ће развратника ишчупан да буде. Уживање није страно праведним уснама, а ни разврат устима зликовца.

Господу су гадне теразије лажне, а тегови тачни њему су милина. Када гордост дође, дође и срамота, а мудрост је у кротким људима. Честитост води поштене, а неверника упропашћује дволичност њихова. Нема користи од богатства у дан гнева, а праведност од смрти избавља. Праведност беспрекорном пут равна, а злобник пада због злобе своје. Праведност избавља непорочне, а покварени се хватају у жудњи. Када умре покварењак, умире и нада, пропада му надање у снагу. Од невоље је избављен праведник, а зликовац стиже на његово место. Безбожник устима руши ближњег свога, а знање спасава праведника. У напретку праведника град се радује, а од среће кличе када страдају зликовци. Благословом честитих град се уздиже, а руши

се због уста покварених. Безуман је ко презире ближњег свога, а разборит човек ћути. Клеветник се скита и открива тајне, а ко је верног духа тај ћути о томе. Народ пропада где нема мудрог савета, и успех је у многим саветницима. Злопати се онај ко јамчи за туђинца, а безбедан је човек који мрзи да јамчи. Благонаклона жена завређује част, а окрутни људи благо освајају. Милостив човек чини добро души својој, а силник самом себи шкоди. Покварењак задобија непоштену надницу, а ко сеје правду добија поштену надницу. Живот даје стамена праведност, а у смрт хрли онај што зло чини. Господу је гадно срце покварених, а уживање су му људи беспрекорног пута. Несумњиво је да зликовац неће проћи некажњено, а потомци праведника биће избављени. Лепа жена која се одрекла памети, златна је брњица на њушци крмаче. Жеља праведника је само на добро, а гневна је нада зликоваца. Неко просипа, а опет има више, а неко чува и не да шта би требало, па ипак осиромаши. Дарежљива душа биће награђена и напојен онај који друге пои. Људи куну оног ко задржава жито, а благослов дају оном што га продаје. Ко предано тражи добро, тражи наклоности, а ко трага за злом, оно га и стиже. Пашће свако ко се узда у своје богатство, а пупиће праведници ко зелена грана. Ко запусти породицу наследиће ветар, безумник ће бити слуга срцу мудром. Плод праведника је дрво живота и мудар је онај који задобија душе. Гле, већ је и праведник на земљи награђен, а камоли злочинац и грешник неће бити! Ко воли опомену воли знање, а простак је ко презире укор. Добар човек добија Господњу наклоност, а он проклиње човека који прави сплетке. Поквареношћу се нико неће учврстити, а корен је праведника непоколебљив. Честита је жена круна мужу своме, а жена раскалашна му је као трулеж у костима. Праведни су науми праведника, а савети покварених су обмана. Речи злих људи крв вребају у заседи, а честити се устима својим ослобађају. Зликовци се руше и више их нема, а дом праведника истрајава. Човек се цени према разборитости својој, а срце покварењака биће презрено. Бољи је неугледан човек, а са слугом, него онај што уздиже себе, а нема да једе. Праведник се брине и за добро својих животиња, а злобници су окрутни и кад се смилују. Изобиље хране има онај који своју земљу ради, а

шупљоглавац тежи безвредним стварима. Злобник жуди за злим пленом, а корен праведника је плодоносан. Злобнику је замка у греху усана, а праведник се клони невоље. Човек се насити добра плодом уста својих и врати му се све што рукама ради. Безумник сматра да живи исправно, али је мудар онај ко слуша савет. Безумников се гнев одмах препозна, а ко је обазрив покрива срамоту. Кад верни сведок сведочи, он објављује правду, а лажљиви сведок обмањује. Има људи који говоре несмотрено као да боду мачем, а језик мудрих лечи. Истинољубива уста ће довека утврђена бити, а лажљиви језик ће нестати док трепнем. Обмана је у срцу оних што смишљају зло, а радост следује оне што зову на мир. Праведника не сналази никаква невоља, а зликовци су пуни немира. Лажљиве су усне одурне Господу, а милина су му истинотворци. Обазрив човек не открива знање, а срце будаластих разглашава безумље. Рука марљивих људи ће владати, а ленштина мора да робује. Срце што стрепи повија човека, а добра реч га ведри. Праведник бира себи пријатеља, а неправеднике заводи пут њихов. Нема печења за ленштину, човеку је благо марљивост његова. Живот је на путу праведности и нема смрти на њеној стази. Мудар син *прихвата* очево васпитање, а подругљивац не слуша укор. Човек се насити добра од плода уста својих, а покварењаци су гладни насиља. Ко год чува уста своја чува живот свој, а пропаст следује ономе ко шири своје усне. Душа ленштине је гладна, али нема ништа, а душа се марљивих људи нахрани. Праведник мрзи лаж, а злобник одурно и срамно поступа. Праведност чува пут честитог, а неправда обара грешника. Неко себе представља богатим, али нема ништа, а неко себе представља сиромашним, а пребогат је. Човек богатством откупљује душу своју, а сиромах и не чује претњу. Светло праведника блешти, а светиљка зликоваца гасне. Бахатост једино раздор изазива, а мудрост је код оних који примају савет. Нагло стечено богатство се умањује, а увећава се оно сакупљано радом. Дуготрајно надање жалости срце, а испуњена жеља је као дрво живота. Ко презире реч себи самом шкоди, а ко страхује од заповести награђен ће бити. Мудрачева поука врело је живота и одвраћа од смртних замки. Проницљивост стиче наклоност, а пут неверних је непромењив. Сваки обазрив

човек ради према знању, а безумни шири безумље. Гласник зла у зло пада, а сведок истине лечи. Сиромаштво и срамота стижу оног ко не мари за опомену, а почашћен ће бити онај ко прихвата укор. Слатка је души жеља испуњена, а безумнику је мрско да се од зла одврати. Биће мудар ко иде с мудрима, а настрадаће ко се дружи с безумнима. Грешнике пропаст прогони, а праведници су добром награђени. Добар човек оставља наследство унуцима, а грешникова се добра чувају за праведника. Обиље је хране на неузораном пољу сиромаха, али га неправда односи. Ко свој прут штеди мрзи свога сина, а воли га ко га на време кори. Када једе, праведнику се душа наједе, а стомак злобника остаје гладан.

Свака мудра жена кући своју кућу, а безумна је жена раскућује рукама својим. Господа се боји ко честито живи, а презире га онај ко покварено живи. Безумников говор је батина за леђа његова, а мудре чувају уста њихова. Где волова нема и јасле су чисте, у снази је вола обиље плодова. Веран сведок не говори лажи, а лажљиви сведок одише лажима. Подругљивац мудрост тражи и не налази је, а поучен човек знање проналази лако. Иди од безумника, од њега нећеш чути паметне речи. Мудрошћу обазрив човек схвата пут свој, а безумље безумних је обмана. Безумници се ругају греху, а међу честитима је добра воља. Срцу је позната горчина његова и туђинац не дели његово весеље. Кућа ће злобника бити разорена, а шатор праведника ће процветати. Неки пут пред човеком као да је прав, али завршава на путевима смрти. Срце боли и у смеху, а и радост на свом крају понекад је жалост. Својих ће се путева наситити отпадник, а и добар човек *биће сит* од својих. Лаковерни свачему верује, а обазрив пази на свој корак. Мудар се човек боји греха, клони га се, а немудар је распојасан, у себе сигуран. Будаласто ради човек који брзо плане, а и сплеткарош је омражен. Лаковерним следује безумље, а обазриви се знањем ките. Пред добрим ће се људима злобници клањати и покварењаци пред вратима праведних. И суседу своме мрзак је сиромах, а много је оних што воле богатога. Грешан је човек што презире ближњег свога, а благословен је онај који је наклоњен понизнима. Не застрањују ли сплеткароши? Милост и истина онима што добро смишљају. Од

сваког *вредноīа* рада долази зарада, а од празних прича само оскудица. Мудрима је круна њихово богатство, немудрост је немудрог глупава. Истинољубив сведок спасава животе, а лажљиви слаже чим зине. У богобојазности је поуздање јаком и уточиште деци његовој. Врело је живота богобојазност и одвраћа од смртних замки. Царева је слава у мноштву народа, а кад живља нема, тад владар пропада. Ко се споро срди врло је разборит, а ко брзо плане велича безумље. Здраво срце – здраво тело; љубомора – трулеж у костима. Ко тлачи убогог срамоти му Саздатеља, а слави га онај што се убогом смилује. Опаки ће срушен бити опакошћу својом, а праведник и у смрти уточиште има. Мудрост почива у срцу разумног човека, чак је и у нутрини безумника обелодањена. Праведност уздиже народ, а грех је срамота народу. Цар поштује слугу што честито ради, а гневан је на онога што ради срамотно.

Благи одговор утишава гнев, а груба реч покреће јарост. Језик мудрих добро влада знањем, а уста безумних бљују безумљем. Господње су очи на свакоме месту, мотрећи на зле и на добре. Здрав је језик ко дрво живота, а дух слама језик поган. Безумник презире опомену свога оца, а разборит је ко мари за укор. Велико је благо у дому праведника, а злобнику је мука да заради. Знање расипају уста мудрих људи, што не чини срце безумника. Гадна је Господу жртва зликоваца, молитва честитих њему је милина. Господу је мрзак пут злобника, а воли онога који правду следи. Немило је поучење за онога ко се одриче пута, а умреће онај ко мрзи прекор. Пред Господом су и Свет мртвих и трулеж мртвих, а камоли срца људских потомака. Подругљивац не воли онога који га кори и не иде код мудрих људи. Весело срце ведри лице, жалосно срце слама дух. Разборито срце тежи знању, а уста се безумника безумљем хране. Немили су сви дани невољника, а човек се доброг срца гости непрестано. Боље је и мало у богобојазности, него благо силно и са њим стрепња. Бољи је тањир поврћа у љубави, него утовљени во у мржњи. Гневан човек распаљује свађу, а смирени човек утишава сукоб. Пут леништине је обрастао трњем, а пут је честитих поравнан. Мудар син радује оца, а безуман човек презире мајку своју. Безумника радује безумље, а разборит човек равно иде путем. Науми се изјалове

кад нема савета, а остваре с мноштвом саветника. Човек се радује кад одговори *тачно*; како је добра реч у право време! Стаза живота за разумног према горе води, и не да му према доле, у Свет мртвих да скрене. Господ руши кућу гордих људи и јача међу удовице. Намере зликовца гадне су Господу, а чисте су *му* речи љубазности. Кући својој беду наваљује ко нечасно и лакомо стиче, а живеће онај човек ком се мито гади. Срце праведника промишља одговор, а уста покварених људи злом бљују. Господ је далеко од покварењака, а слуша молитву праведника. Бистар поглед и срце весели, а добре вести подмлађују кости. Ухо које слуша поуку живота, трајаће у друштву мудрих људи. Ко не мари за опомену, презире сам себе, а ко слуша укор стиче разборитост. Богобојазност је поука мудрости, а пре части долази понизност.

Човек нешто срцем намерава, али од Господа је језика одговор. У очима својим човеку су чисти путеви, али Господ проверава намере срца. Своја дела препусти Господу и учврстиће твоје науме. Господ је начинио све за своју сврху, па чак и злобника за дан страдања. Господу је мрско свако узносито срце. Нема сумње да тај неће проћи некажњено. Милошћу и истином откупљује се кривица и богобојазност одвраћа од зла. Када су Господу мили човекови путеви, он га и са непријатељима његовим мири. Боље је и мало, а по правди, него обиље стеченог, а по неправди. Срце човеково смера својим путем, али Господ усмерава његове кораке. Цар пресуђује надахнутом објавом и одлуке му нису неправедне. Праведне су Господње мере и теразије, сви тегови у торби његово су дело. Гадост је кад цареви покварено раде, јер се праведношћу учвршћује престо. Цареви цене правдољубива уста, они воле оног ко искрено зборн. Царева је срџба као весник смрти и мудар је човек гаси. Живот је у ведрини царевог лица, наклоност је његова као облак пролећне кише. Колико је боље тежити мудрости него злату, тежити умности више него тежити сребру! Пут честитих је одвраћање од зла, живот свој чува онај ко свој пут сачува. Пред пропашћу иде понос и пред падом иде дух надмени. С понизнима боље бити понизан, него плен делити с бахатима. Добро налази ко на реч припази и како је благословен онај ко се у Господа поузда! Промућурним зову оног срца

мудрог и љубазне усне су уверљивије. Врело је живота проницљивост онима што је имају, а безумље је шиба безумнима. Срце мудроме даје шта ће да каже и уснама његовим јача убедљиву поуку. Медено саће су речи љубазне, сласт су души и здравље костима. Неки пут пред човеком као да је прав, али завршава на путевима смрти. Себи ради ко год да ради, јер га гладна уста нагоне на то. Ништарија ископава зло и усне су му попут ватре која прља. Сплеткарош сплетке сплиће и клеветник раздваја блиске пријатеље. Насилник мами ближњег свога и грозним га путем води; намигује очима и гадости смишља, стиска уста и зло постиже. Прелепа је круна коса седа *кад* се нађе на праведном путу. Бољи је дуготрпљив човек од јунака, и онај који собом влада од освајача града. У крило се коцка баца, али од Господа долази свака одлука њена.

Бољи је и залогај сувог хлеба у спокоју, него кућа пуна жртвеног меса у свађи. Честити слуга ће владати над нечасним наследником и делиће наследство са браћом. Топионица је за сребро и пећ је за злато, а Господ испитује срца. Злотвор пази на усне зликовачке, а заводник слуша језик раздора. Ко се руга сиромаху срамоти му Саздатеља, некажњено неће проћи ко ликује због пропасти. Унуци су старцима ко круна и дика су родитељи деци. Будали не стоје усне беседничке, а камоли кнезу усне лажљивице. Мито је за даваоца као драги камен, јер му чини да успева где се год окрене. Ко преступ покрива, тежи љубави, а ко причу препричава раздваја блиске пријатеље. Укор разумнога прониче дубоко, више него неразумног стотину удараца. Зликовцу је само до метежа стало, али ће му бити послан сурови посланик. Боље је човеку да набаса на медведицу којој су отели медведиће, него на безумника у лудости његовој. Ко на добро злом узвраћа, никада му од зла неће починути кућа. Ко препирку отпочиње, тај бујицу ослобађа. Зато се заваде клони пре него што шикне. И онај што оправдава кривог и онај што окривљује правог – обојица су мрски Господу. Чему благо у руци немудрог, кад намере нема да мудрост затражи? Пријатељ воли у свако доба, а и брат се за невољу рађа. Неразуман човек руку пружа и сигурно јамчи за ближњега свога. Ко воли раздор воли и преступ, посрнуће тражи ко подиже врата своја у

висине. Човек срца покваренога не налази добро, а коме је поган језик у невољу пада. Жалостан је ко роди безумног и нема радости оцу неукога. Весело срце добро здравље даје, а дух потиштени суши кости. Покварењак прима мито из недара да поквари стазе праведности. Мудрост је пред лицем разумног човека, а очи безумног на крају су земље. Будаласти син туга је свом оцу, огорчење оној што га је родила. Није добро глобити праведника ни шибати честите због правде. Истински је мудар човек штедљив на речима, а ко је племенитог духа разуман је човек. И безумник чак се чини мудрим када ћути, кад затвара усне своје разумним га држе.

За жељом својом жуди саможив човек, на мудрост се сваку изнервира. Безумник не ужива у разборитости, него у разоткривању свога срца. Када дође зао човек долазе и презир и брука са срамотом. Дубоке су воде речи у устима људским и врело мудрости поток је набујали. Страшно је држати страну неправеднику да би праведнику одузели правду. У свађу срљају усне безумника и батине му уста призивају. Безумника руше сопствена уста и усне му живот вребају. Речи клеветника су као посластице што у стомак клизе. Ко је лењ у послу своме побратим је великом расипнику. Име је Господње моћна кула у коју се на висину склања праведник. Богатство је богатоме попут утврђења, попут зида високога у машти његовој. Срце се човека узнесе пред пропаст, а пре части долази понизност. Будаласт је и срамотан онај који узвраћа реч пре него је чуо. С болешћу се својом носи дух у човеку. Али ко се носи с духом утученим? Знању тежи срце промућурног, а и ухо мудрог предано је њему. Човек даром себи пут отвара и он га одводи пред велике људе. У праву је ко је први у својој парници, али онда дође његов ближњи па га испитује. Жреб прекида размирице и неслогу међу моћницима. Увређени брат је тврђи од утврђеног града и размирице су као решетка тврђаве. Плодом уста својих сити човек стомак свој, сити га плодом усана својих. Језик влада и животом и смрћу; ко га воли, јешће његов плод. Ко нађе жену, нашао је благо, благодат је добио од Господа. Молећиво сиромах беседи, а богаташ оштро одговара. Човек с много пријатеља може и да страда, али има пријатеља присније од брата.

Бољи је и сиромах што честито живи, него човек нечистих усана и безумник. И човек без знања је опак и онај што срља, тај лута. Лудост човеку подрива пут и срце му се на Господа гневи. Богатство доноси много пријатеља, а сиромах је напуштен од свог пријатеља. Лажљив сведок неће проћи без казне и ко лажи шири избавити се неће. Многи се додворавају великодушном и сви су пријатељи са дарежљивим. Сиромаха мрзе сва браћа његова, његови га пријатељи још више напуштају! Он их тражи, дозива их, а њих нема. Ко срце испитује, самог себе воли; ко се држи разборитости проналази добро. Лажљив сведок неће проћи без казне, настрадаће тај што лажи шири. Будаластом раскош не пристаје, а камоли слузи да влада главарима. Човекова обазривост чува га од срџбе, на част му је да пређе преко увреде. Царева је срџба лавић који риче, а његова наклоност је ко роса по трави. Безуман син упропаштава оца свога, а женине су свађе као стално прокишњавање. Кућа и имање наследство су од отаца, а од Господа је жена обазрива. Лењост води у дубоки сан, а докони ће гладовати. Живот свој чува ко заповест држи, а умреће онај ко презире путеве своје. Господу позајмљује ко даје сиромаху, он ће да му узврати за то доброчинство. Сина свога кажњавај докле има наде, али срцем не пожели да га до смрти доведеш. Бесан човек плаћа глобу и ако га од ње спасеш, мораћеш то поново да радиш. Слушај савет и прихвати укор да постанеш мудар у зрелим данима. У срцу човека многе су намере, али Господњи се наум остварује. Оданост је пожељна за човека; боље и сиромашан него лажљив. Богобојазност значи живот, па испуњен човек почива непохаран злом. Ленштина умаче руку у чанак, али је устима својим не приноси. Шибај подругљивца па ће лаковерни постати мудар, прекори разумног и схватиће поуку. Ко оца злоставља и тера мајку, син је који доноси бруку и срамоту. Сине, престани, и слушај укор да не застраниш од поука знања. Безвредан се сведок руга правди и уста злих људи прождиру злобу. За подсмеваче спремљена је казна и батина за леђа безумника.

Вино је подсмевач и жестоко пиће свађалица, немудар је ко се због њих тетура. Царево је насиље као рика лавића, ко га раздражује себи самом шкоди. На част је човеку да се

клони свађе, а сваки се безумник избезуми. Кад је јесен – ленштина не оре, кад је жетва – он проси и оскудева. Дубока је вода замисао човековог срца, ал' је црпсти може само човек разборити. Многи људи објављују свима своју доброту, али ко ће наћи оданог човека? Праведник живи честитост своју и како су само благословена деца након њега! Цар који седи на судском престолу погледом својим све зло расипа. Може ли ко рећи: „Срце сам своје очистио, чист сам од греха свога"? Неједнаки тегови и мера двојака – обоје су огавни Господу. И дете се по делима својим препознаје, да ли су му дела исправна и чиста. И ухо што чује и око што види, и једно и друго створио је Господ. Не воли спавање да не осиромашиш, пробуди се и најешћеш се хлеба. „Безвредно! Безвредно!" – говори купац – а онда се хвали када оде својим путем. Постоји злато и мноштво драгуља, али учене усне су као драгоцени накит. Узми хаљину ономе што јамчи за туђинца, и залог му узми кад јамчи за незнанца. Човеку је сладак непоштени хлеб, али су му после уста песка пуна. Намере осмисли саветом и мудрим вођењем ратуј. Оговарач скита и одаје тајне, зато се не петљај са брбљивцем. Ко проклиње и оца и мајку, светиљка му догорева у најцрњој тами. У почетку нагло згрнуто наследство остаје неблагословено на свом крају. Немој рећи: „Узвратићу злу!" Чекај Господа да те избави. Господу су мрски неједнаки тегови и страшне су теразије неједнаке. Од Господа су човекови кораци, па како би неко докучио свој властити пут? Човеку је замка кад непромишљено каже да је нешто посвећено, а да после завете разматра. Цар ће мудар развејати зликовце, вршидбеним точком преко њих ће прећи. Светиљка Господња је човеков дах, испитује дубине нутрине. Оданост и истина чувају цара, он оданошћу остаје на престолу своме. Младићу је част у његовој снази а седа је коса достојанство старих. Ране и маснице чисте од зла, а шиба чисти дубине нутрине.

Ко потоци воде царево је срце у руци Господњој, он га води како њему годи. У сопственим очима човеку је чист сваки пут, али Господ проверава намере срца. Да се чини по праву и правди Господу је милије од жртве. Узносите очи и охоло срце светиљка су покварених, а то је грех. Намере марљивог једино обиљу воде, а свих оних што срљају само сирома-

штву. Стицање богатства језиком лажљивим је попут паре лелујаве; у смрт срљају такви. Насилнике ће помести насиље њихово, јер су одбили да чине по правди. Крив је пут кривца, а недужно је дело недужнога. Боље је седети на углу крова него са женом свадљивом у заједничкој кући. За злом жуди душа злотвора, самилост му ближњи његов не види у оку. Казни подругљивца, па ће лаковерни постати мудар, поучи разумног и схватиће поуку. Свеправедни мотри на кућу злога, он обара зле у пропаст. Ко затвара ухо своје од плача убогог и сам ће плакати, а услишен неће бити. Тајни поклон љутњу утишава и мито у недрима поголему срџбу. Праведнику је радост да ради по правди, а језа је за оне што неправду раде. Човек што залута с пута разумнога завршиће у друштву покојних. Сиромашан човек биће ко воли веселье, ко вино и уље воли богат бити неће. Злобник је откуп за праведника и неверник за исправнога. Боље бити и у земљи пустој, него са женом свадљивом и горопадном. Примамљиво благо и уље су у дому мудрог, а безумни човек све то проћерда. Ко правди и љубави тежи налази и живот и правду и част. Мудар се успиње у град јунака и обара бедем њиховог уздања. Уста своја и језик свој ко чува, од невоља себе брани. Бахати и охоли – име му подругљивац – онај је што ради у обести безмерној. Ленштину убија његова жеља, јер одбија да ради рукама. Он махнито тражи од јутра до сутра, а праведник дели и не цицијаши. Мрске су жртве злобника, а још више кад их приноси у злоби! Лажљиви сведок ће настрадати, а човек који слуша с успехом ће да сведочи. Злобник на лицу показује дрскост, а честити пут свој разазнаје. Ни мудрости ни знања, ни савета нема насупрот Господу. За дан боја коњ је спреман, али победа је од Господа.

Боље је изабрати име него богатство големо и благонаклоност је боља од сребра и злата. И богаташ и сиромах се срећу, јер све их је Господ саздао. Обазрив човек примети невољу, па се скрије, а лаковерни иду даље и буду кажњени. Обиље, част и живот су награда за понизност и богобојазност. Замке су и трње на стази подлаца а од њих је подалеко онај који чува душу своју. Васпитај дете за пут којим му ваља ићи па и када остари од њега се одмакнути неће. Богати влада сиромасима, а ко зајми служи зајмодавцу. Ко

неправду сеје невољу ће жети, сломиће се шиба гнева његовога. Благословен биће дарежљиви, јер даје сиромаху парче свога хлеба. Отераш ли подругљивца, свађа престаће, парничење и срамота нестаће. Ко воли чисто срце и милост му је на уснама има цара за пријатеља. Очи Господње чувају знање, он обара речи оних што неправду чине. Ленштина говори: „Лав је на улици! Заклаће ме насред трга!“ Јама дубока уста су блуднице, у њу пашће онај на кога је Господ срдит. Дечије је срце свезано безумљем које шиба опомене надалеко од њега уклања. И ко тлачи сиромаха да за себе згрне и ко даје богатоме, сигурно им следи немаштина.

Приклони ухо, послушај речи мудрих људи и срце приклони мом знању. Јер ће ти бити задовољство да их држиш у себи, да буду спремне на уснама твојим. А да ти у Господу поуздање буде, ја ти их данас објављујем, баш теби. Нисам ли их за тебе записао тридесет мудрих прича кроз савете и знање; да те упознам с истинитошћу поузданих речи, како би узвратио поузданим речима онима који те шаљу?

Не отимај сиромаху јер је сиромах, не сатири убогога на судским вратима. Јер Господ ће бранити његов случај и отеће душу онима што њима отимају.

Не дружи се с разјареним, не иди са бесним човеком; јер ћеш навикнути на путеве његове и себе ћеш уплести у замку.

Не буди од оних који руку дају и од оних који јамче за дугове. Ако немаш довољно да платиш, зашто да ти неко узме и постељу испод тебе?

Не помичи древни међаш што су твоји преци поставили.

Да ли си видео човека вештог у свом послу? Пред царевима ће он стајати, а неће стајати пред безначајним.

Кад са владаром седаш да једеш пажљиво размотри шта је пред тобом; нож ћеш ставити под грло своје ако си алав. Не жуди за његовим ђаконијама, јер је то варљива храна.

Не напињи се да стекнеш богатство и своје се памети прођи. Пустиш ли на њега очи своје, гле њега нема, јер је себи начинило крила попут орла, што се вине у небеса.

Не једи храну саможивца, не пожели ђаконије његове. Јер како се он у себи прерачунава, баш је такав када ти каже – „Једи и пиј!“ – а срце му није с тобом. Избљуваћеш залогај који си појео, проћердаћеш све љубазне речи своје.

Не говори ушима безумног, јер ће презрети поруку твојих речи.
Не помичи древни међаш, не залази у њиве сирочади. Јер је јак њихов Откупитељ, одбраниће њихов случај од тебе.
Срце своје предај опомени, своје уши поучним речима.
Не ускраћуј казну детету, јер неће да умре ако га и удариш шибом. Туци га шибом и душу му од Света мртвих спаси.
О, мој сине, ако ти је срце мудро и моје се срце радује; радује се нутрина моја, кад ти усне честито говоре.
Нек ти срце грешницима не завиди, у богобојазности ти поваздан буди. Нема сумње, будућност постоји, твоја нада неће пропасти.
Сине мој, послушај и мудар буди, своје срце ти на пут усмери. Не дружи се са онима што се вином опијају, са онима који ждеру месо. Јер, осиромашиће и пијаница и изелица, мамурлук ће их обући у дроњке.
Слушај оца свога што те је родио, мајку своју не презири ни када остари. Истину купуј и не продаји мудрост, прекор и поуку. Јако се радује отац праведног сина, ко је родио мудрог сина ужива у њему. Нека се радују и отац твој и мајка твоја, нека се весели она која те је родила.
Срце ми своје дај, сине мој, и нека ти очи почивају на путевима мојим. Јер блудница је дубока јама, туђинка је узано ждрело. Она је ко лопов што вреба из потаје и међу мушкарцима умножава неверне.
Ко то кука? Ко то јечи? Ко се свађа? Ко то приговара? Ко има ране безразложне и коме су закрвављене очи? Онима што се излежавају крај вина, онима што иду да пробају вино измешано. Не гледај вино док се румени, док се светлуца у чаши, док лагано клизи. Као змија на крају уједа, као отровница убада. Чудне ће призоре да виде очи твоје и срце говориће лудорије. Бићеш као онај што лежи усред мора, као онај што лежи наврх јарбола. *И рећи ћеш*: „Ударили су ме, а болестан нисам, тукли су ме, осетио нисам. Када ћу се пробудити да поново потражим пиће?“
Не завиди злима, не пожели да си с њима; јер у срцу своме смишљају насиље, најављују уснама невољу.
Мудрошћу се подиже кућа, а разборитошћу је основана; знањем су јој собе напуњене сваким благом пожељним и вредним.

Човек ратник је јак, али онај који зна јача снагу своју; јер ћеш рат добити мудрим саветима и победа је у многим саветницима.

Висока је мудрост немудроме, он уста своја не отвара на судским вратима.

Ко је предан да зло смишља назваће га сплеткарошем. Грех су безумни науми и подругљивац је одуран људима.

Клонеш ли у дану невоље, клонуће и твоја снага. Спасавај оне које у смрт вуку, извлачи оне што тетурају на погубљење. Јер, кажеш ли – „Али, ми то нисмо знали!“ – неће ли схватити онај што прониче срца? Неће ли знати онај који ти живот чува и узвратити човеку по делу његовом?

Једи мед, сине мој, јер је здрав и непцу је твоме сладак мед из сања. Такво је познање мудрости души твојој ако је пронађеш; тада будућност постоји и твоја нада неће пропасти.

Не вребај ко зликовац у потаји на дом праведника и коначиште његово не руши. Јер падне ли праведник и седам пута, устаће, а зликовац ће посрнути у невољи.

Не радуј се док се руши душманин твој, кад посрне нека ти се срце не весели; да Господ то не види и то буде зло пред њиме, па са душманина повуче свој гнев.

Не жести се због злотвора, не завиди зликовцима; јер будућност не припада злотвору, догорева светиљка зликовцу.

Бој се Господа, сине мој, баш као и цара; не дружи се с бунтовнима; јер изненадна долази њихова пропаст и ко ће да сазна свршетак ове двојице?

И ово се тиче мудрих људи:

Страхота је кад се гледа ко је ко на суду. Наиме, ко каже зломе – „Ти си праведан!“ – људи ће га проклињати, народи га презирати. А онима који га прекоре уживање ће бити, на њих ће доћи благослов добра. Усне воли онај ко узвраћа праведним речима. Посао свој на пољу заврши, припреми њиву своју, а онда изгради кућу своју. Не сведочи без разлога против ближњег свога, зар ћеш да обмањујеш уснама својим? Не реци – „Како је он урадио мени, тако ћу и ја да урадим њему. Узвратићу му по делу његовом!“ Прошао сам поред поља ленштине и поред винограда безумника. И гле, у трње је све зарасло, копривама све обрасло, зид камени беше срушен. Када сам то видео, срцем сам схватио, видео сам и прихватио поуку: Још мало снова, још мало дремежа,

још мало доконо да склопиш руке; и доћи ће твоје сиромаштво као скитница и немаштина као насилник.

И ово су Соломонове мудре приче које су преписали људи Језекије, Јудиног цара:

Божија је слава да сакрива ствари, а цару је слава да ствар истражује. Небо је високо, земља је дубока, а и срца царска нико не истражи. Уклони са сребра згуру и ето га чанак за ковача: уклони злога од цара и у правди престо његов утврђен ће бити. Пред царем се не величај и не стој на месту великаша; јер је боље да ти каже – „Горе дођи!“ – него да те понизи пред племићем. А то што су ти очи виделе не доводи журно на суђење, јер шта ћеш када те на крају посрами ближњи твој? Реши спор са ближњем својим и тајну другога не откривај; да те не би осрамотио онај који слуша и зао глас остао на теби. Благовремено казана реч је попут златних јабука у сребрним чинијама. Минђуша златна и украс од чистог злата је укор мудрог ономе који слуша. Као студен снега на дан жетве је верни гласник оном ко га шаље – освежава душу свога господара. Попут облака и ветра без кише човек је што се хвали даром недарованим. Стрпљивошћу се наговара владар, а и језик благи може кост да сломи. Кад нађеш мед, једи док се не наједеш, јер ћеш га повратити ако се преједеш. Нека ти је нога ретко у кући ближњег твога, да те се не засити и не замрзи те. Попут буздована, мача и стреле оштре је човек који сведочи против ближњег свога, а лажов је. Зуб покварен и клецава нога је поверење у издајника у дану невоље. Као човек што хаљину скида по зимскоме дану и као сирће на шалитри, такав је онај који песме пева срцу жалосноме. Ако је твој непријатељ гладан, нахрани га, и ако је жедан, напој га водом. Јер ако тако чиниш, згрнућеш жар угљени на његову главу, а Господ ће да ти плати. Северац кишу доноси, а језик оговарачки срдита лица. Боље је седети на углу крова него са женом свадљивом у заједничкој кући. Што је студена вода души изнуреној, то је добра вест из далеке земље. Замућен извор и бунар зарушени је праведник што тетура пред неправедником. Није добро преждрати се меда и људима на част није да част своју траже. Град проваљен и без зида је човек који не зна себе самог да обузда.

Као снег лети и киша о жетви, тако част не стоји безумном. Као кад прхне врабац и ласта кад одлети, тако и клетва не

стиже без повода. Бич је за коња, узде за магарца, а батина за леђа безумног. Не узвраћај безумноме по безумљу његовоме, да и сам не би био њему налик. Узврати безумноме по безумљу његовоме, да сам себи не би био мудар. Ноге своје сам сасеца, насиљем се поднапија ко поруку шаље рукама безумног. Како ноге висе одузетом, таква је мудра прича у устима безумнога. Камен у праћку веже ко безумном почаст даје. Трнова грана у руци пијанца је мудра прича у устима безумнога. Попут стрелца што рањава кога стигне, такав је човек што унајмљује безумника и онај што унајмљује пролазника. Враћа се пас на своју бљувотину као што се и безумник враћа безумљу своме. Видиш ли човека који мисли за себе да је мудар? Више је наде за безумника него за њега! Ленштина говори: „Лав је на улици! Лав је насред трга!“ На шаркама окрећу се врата, а ленштина на кревету своме. Ленштина умаче руку у чанак, али је преуморан да устима својим је принесе. Самом себи ленштина је мудрији од седморице што разборито одговарају. Пса за уши хвата ко се у пролазу љути због туђе расправе. Као махнитави што бакље, стреле и смрт сеје, такав је човек што вара ближњег свога, па још каже: „Нисам ли се нашалио?!“ Када нема дрва и ватра се гаси, када нема клеветника и свађа се стиша. Угаљ је за жеравицу и дрво за ватру, а човек свађалица да потпали свађу. Речи клеветника су као посластице што у стомак клизе. Посребрена грнчарија – то су усне углађене и зло срце. Онај који мрзи скрива се уснама својим, а у себи сакупља превару. Не веруј човеку умилног гласа коме је у срцу седмострука гадост. Он се скрива, мржњу прикрива, али ће се разоткрити у збору покварености његова. Ко јаму копа, сам у њу пада и ко камен ваља, на њега се сваља. Лажљив језик мрзи оне које дроби и уста ласкава рушевине праве.

Не хвали се сутрашњим даном, јер не знаш шта доноси тај дан. Други нек те хвали, а не ти себе самог; незнанац, а не усне твоје. Тежак је камен и песак је тежак, али од обоје је тежи безобразлук безочнога. Окрутан је бес, срџба је горопадна и са љубомором ко да се суочи? Јавни укор је бољи од тајне љубави. Поузданије су модрице од онога који те воли од многих пољубаца онога који те мрзи. Сита душа саће меда гази, а гладној је души слатко и све горко. Попут птице

протеране из гнезда, такав је и човек протеран из свог завичаја. Уље и мирис драги су срцу и сладак је пријатељ који од срца саветује. Не напуштај пријатеља и пријатеља свог оца; не одлази у дом свога брата на дан своје невоље; бољи је сусед који је близу, него брат који је далеко. Мудар буди, сине мој, и срце ми развесели, па да могу подругљивцу речју да узвратим. Обазрив човек примети невољу, па се скрије, а лаковерни иду даље и буду кажњени. Узми хаљину ономе што јамчи за туђинца, и залог му узми кад јамчи за туђинку. Ко од раног јутра свога ближњег благосиља на сав глас, то ће му се рачунати као клетва. Жена свадљива је попут сталног прокишњавања по кишном дану. Ко њу обуздава, ветар обуздава и као да држи уље у десници. Гвожђе се о гвожђе оштри, а човек се оштри о човека. Од смоквиног плода јешће ко се за њу брине; поштован ће бити онај који штити свога господара. Као што се лице одсликава у води тако се и срце човека у човеку види. Као што су и Свет мртвих и трулеж мртвих незасити, тако су незасите и очи човека. Топионица је за сребро и пећ је за злато, а човек се искушава похвалама које прима. Истуцаш ли тучком неразумног са прекрупом у авану, његова се лудост неће скинути са њега. Своје стадо добро пази, побрини се добро за крда своја; јер иметак не траје довека, а ни круна кроз сва поколења. Коси се трава да нова никне, сакупи се сено по брдима; јагњад те облаче, а јарцима плаћаш за поља. Тад имаш обиље козјег млека себи за храну, за храну укућана, за живот слушкиња својих.

Неправедник бежи, а нико га не гони, а праведник је као лавић храбар. Земља због преступа има многе главаре, али траје дуго са човеком поученим и разумним. Сиромах који убогога тлачи је као пљусак који носи, а рода не доноси. Злог хвале они који Закон заборављају, а на њих су кивни они који Закон чувају. Злотвори не схватају правду, а све разуме онај што Господа тражи. Бољи је и сиромах који часно живи од богаташа што нечасно живи. Разуман је син који Закон држи, а свог оца срамоти онај што се дружи с изелицама. Ко иметак себи згрће од камате и зеленаштва, сакупља ономе који је милостив убогима. Ухо своје ко одврати и не слуша Закон, његова је молитва одвратна. У своју ће јаму пасти ко заводи праведне на пут зла, а добро

ће беспрекорни да наследе. Богати је себи самом мудар, али га разумни сиромах истражује помно. Велика је слава у радости праведника, а када се зли осиле, човек се сакрива. Ко сакрива сагрешења своја, нема му напретка; помилован бива ко се због њих каје и одриче их се. Блажен ли је човек што је стално на опрезу, а у зло ће пасти онај што је срце своје скаменио. Лав што риче, медвед распомамљен, такав је и злобни владар убогом народу. Големи је изнуђивач неразборит владар, а ко се гнуша изнуђеног добитка продужава своје дане. Крвопролићем оптерећен човек хрли јами и нека му нико не помогне. Избављен ће бити онај што беспрекорно живи, а у трену пашће онај што нечасно живи. Изобиље хране има онај који своју земљу ради, а изобиље сиромаштва онај који тежи безвредним стварима. Веран ће човек обилно бити благословен, а некажњено неће проћи ко срља да се обогати. Страхота је кад се гледа ко је ко, јер ће човек да сагреши и за парче хлеба. Шкртица срља да се обогати, а и не зна да му стиже оскудица. Већу благонаклоност напослетку налази онај који кори човека него онај који ласка језиком. Ко поткрада мајку своју и оца својега, па још каже да ту греха нема, тај се дружи са џелатом. Бахат човек отпочиње свађу, а напредује ко се узда у Господа. Безуман је човек што верује срцу своме, а ко мудро живи избављен ће бити. Нема оскудице ко сиромаху пружа, а ко са њега скреће поглед препун је проклетства. Када се осиле зликовци, свако се склања, а када страдају, множе се праведници.

Када тврдоглави још више отврдоглави упркос карању, сломиће се ненадано и неће му бити лека. Кад се множе праведници, народ се радује, а кад зликовац завлада, народ уздише. Оца свог радује човек који воли мудрост, а с блудницом ко се дружи, иметак свој ружи. Цар по правди земљу гради, а грамзиви тлачитељ је разграђује. Човек што ласка ближњем своме мрежу шири ногама његовим. У греху је замка зликовачка, а праведник кличе и весели се. Праведник разуме случај сиромаха, а неправедник за ту ствар не мари. Подсмевачи град разјаре, а мудри стишавају гнев. Кад се мудар човек суди с човеком немудрим, љутио се ил' смејао, починка му нема. Крвници мрзе човека без мане, а праведни му душу штите. Сву ћуд своју истреса безумник,

а мудар се повлачи и стишава. Владар који слуша лажи имаће за слуге све саме зликовце. И сиромаху и тлачитељу једно је заједничко: обојици Господ просветљује очи. Довека ће стајати престо цара што убогом суди по истини. Шиба прекора доноси мудрост, а дете распуштено срамоти своју мајку. Кад се злобници умножавају, умножавају се и греси, али ће праведници гледати њихову пропаст. Опомени свога сина и донеће ти спокој, и донеће радост души твојој. Где виђења нема, народ се разузда; а како је благословен човек што се поуке држи! Речима се не поправља слуга, јер ако их и разуме, он се не одазива. Видиш ли човека брзоплетог у говору? Више је наде за безумног него за њега. Ко свом слузи од малена повлађује за невољу крај му спрема. Разјарени свађу започиње, горопадни обилује гресима. Бахатост унижава човека, а понизни завређује част. Ко се дружи са лоповом мрзи душу своју, јер он чује клетву, али је прећути. Страх човеку замку поставља, а збринут је онај што се у Господа узда. Многи траже владареву наклоност, али од Господа је правда за човека. Неправедник је мрзак праведницима, а злобницима је мрзак човек честитог живота.

Поруке Агура, Јекајевог сина,

пророштво овог човека казано Итилу, Итилу и Укалу. „Елем, ја сам простији од било кога и немам памети људске; нисам се поучио мудрости и знање Светог немам. Ко се то успео на небеса па сишао? Ко је сабрао ветар у шаке своје? Ко је то увио воде у плашт? Ко је поставио све земљине крајеве? Како му је име и како му се син зове, знаш ли? Свака је Божија реч опробана. Он је штит онима који у њему уточиште налазе. Не додаји речима његовим да те не би прекорио, да се не би показало да си лажов. Две ствари од тебе тражим, не ускрати ми их док сам жив: бескорисну, лажљиву реч од мене удаљи; не дај ми сиромаштва и богатства, дај ми хлеба да једем тек да се наједем; да се не бих заситио, па се одрекао и рекао 'Ко је Господ?' Или да не бих осиромашио, па крао и ружио име Бога свога. Не клевећи слугу господару његовом да те не би проклињао, па би крив био. Неки сој проклиње оца свога и мајку своју не благосиља. Неки је сој себи самом чист па од измета свог остаје неопран. О, како неки сој уздиже очи и како му је поглед надмен! Неком су соју зуби ко мачеви а вилице ко ножеви,

да са земље прождеру убоге и несрећнике људског рода. Пијавица има две ћерке – Дај и Дај. Три су ствари незасите и четири никада не кажу ’Доста!’: Свет мртвих, јалова утроба, земља воде никад сита и ватра што не каже ’Доста!’ Око што се оцу руга и презире послушност мајци, искључаће поточни гаврани и појешће орлићи. Три су ми ствари зачуђујуће и четири су ми непознате: орлов лет по небесима, пузање змије по стени, пловидба лађе посред мора и пут мушкарца са девојком. А пут жене прељубнице је овакав: она једе, обрише уста па каже: ’Никакво зло нисам урадила!’ Под три ствари земља се потреса и четири не може да носи: слугу када се зацари, будалу кад је сита хлеба, невољену, а удату жену, и слушкињу кад замени газдарицу своју. Четири су створа малена на земљи, а опет су преко мере учињена мудрим: мрави, нејак народ, али лети себи припремају храну; дамани, нејак народ, али дом свој на стенама праве; скакавци, иако без цара, ал’ сви лете у поретку; гуштер, иако га с обе руке хваташ, ено га у одајама царским. Три су створа корака поносног и четири што отмено газе: лав, од свих звери јачи, ни пред чим не узмиче; петао када се шепури, јарац и цар са војском поред себе. Ако си будаласт био себе уздижући, ако ли си сплеткарио, руку на уста стави. Јер када се млеко буђка, настаје масло; и када се нос истрља, крв процури; а када бес ускипи, то доноси свађу.“

Поруке цара Лемуила, пророштва којим га је поучила његова мајка:

„Чуј, сине мој! Чуј, сине утробе моје! Чуј, сине завета мојих! Не дај своју снагу женама, ни путеве своје онима што руше цареве. Није за цареве, Лемуило, није за цареве да пију вино и за владаре склоност жестоком пићу. Да не би уз пиће заборавили шта су одредбе, па онда ускратили право свим ојађенима. Жестоко пиће остави за умирућег и вино за унесрећену душу. Нека такав пије, нека заборави своју беду и свог јада нека се не сећа. Говори уместо безгласног и заступај све људе који умиру. Говори и суди праведно, одбрани право сиромаха и убогог.“

Ко да нађе честиту жену? Таква вреди много више од драгуља. У њу се поуздаје срце њеног мужа и неће остати без добитка. Добро, а не зло она му чини кроз све дане живота свога. Прихвата се вуне и лана па ужива у раду руку својих. Она је попут трговачких галија, јер издалека доноси себи

хлеба. Диже се док је још мркло, храну дели укућанима и послове слушкињама својим. Разгледа њиву па је купи, од зараде својих руку сади виноград. Одважно се прихвата посла и мишице своје јача. Увиђа да добро зарађује и светиљка јој се по ноћи не гаси. Рукама се преслице дохвата, длановима прихвата вретено. Сиромаху отвара шаку, руке пружа убогоме. Не страхује за укућане када је снег, јер сви у дому носе двоструку одећу. Покриваче себи шије и одећу од танкога платна и скерлета. Познаје се њен муж на вратима када седи са старешинама земље. Она шије ланене кошуље и продаје их, појасевима снабдева трговце. Облачи се у част и у дику и смеје се дану што долази. Мудро отвара уста своја, а на језику су јој поуке истине. Надгледа како јој укућани живе и не једе хлеб у доколици. Синови њени се дижу и благосиљају је, а њен је муж хвали: „Честите су многе жене али ти их све надмашујеш!“ Допадљивост је заводљива и лепота је пролазна, али ће хваљена бити жена која се Господа боји. Подајте јој нешто од плода њених руку и нека је на вратима *īpaga* хвале дела њена!

Проповедник

Књига проповедникова

Речи проповедника, Давидовог сина и цара у Јерусалиму:

> Пролазност над пролазношћу – вајка се проповедник – пролазност над пролазношћу! Све је пролазно! У чему је корист људима од свег њиховог труда којим се упињу под капом небеском? Поколење долази, поколење одлази, а земља траје довека. Сунце излази, сунце залази, жури на своје место одакле излази. Ветар иде на југ и кружи на север, ковитла ли ковитла, да се поново кружећи врати. Све реке у море теку, а море није пуно; и тамо одакле теку реке, враћају се да опет теку. Све је то заморно и нико то не може да искаже. Око се није нагледало и ухо се није заситило слушања. Јер шта се већ збило, опет ће да се збуде; и шта се радило, опет ће да се ради. Баш ништа ново нема под капом небеском. Зар има нечег да неко каже: „Види, ово је ново.“ Већ од давнина, пре нас тога је било. Нема сећања на оно прошло, као што нема сећања код оних који тек долазе на оно што још није дошло.

Ја, проповедник, био сам цар израиљски у Јерусалиму. Елем, срцем сам се предао проучавању и мудром истраживању свега што се збива под небесима. А то је тегобан задатак који је Бог дао људима да се њиме баве. Посматрао сам сва дела која се чине под капом небеском – и гле – све је пролазно и јурење ветра!

> Оно што је криво не може да се исправи и оно чега нема не може да се изброји.

Казао сам своме срцу: „Гле! Постао сам далеко мудрији од свих који су пре мене владали Јерусалимом, и срце ми се нагледало толике мудрости и знања.“ Срцем сам се предао упознавању мудрости, а упознао сам и безумље и глупост. Схватио сам – и то је јурење ветра.

> Јер, где је много мудрости, много је и стрепње, и муку гомила ко гомила знање.

Казао сам у свом срцу: „Хајде да опробам уживање, да добро уживам.“ Али, гле, и то је пролазно! За смех сам казао: „Будаласт је“; и за уживање: „Која му је сврха?“ Дубоко сам размишљао о задовољству тела у вину – док ми је срце мудрошћу вођено било – о прихватању безумља, док не откријем каква је корист људима од онога што раде под небесима за мало дана живота свога.

Велике сам ствари себи направио: изградио сам куће, винограде засадио. Уредио сам вртове и паркове, у њима посадио разно воће. Направио сам језера са водом за натапање младе шуме. Довео сам слуге и слушкиње, поред оних који су ми припадали по рођењу у кући. Имао сам стоке, многа крда и стада, више од свих који су пре мене владали у Јерусалиму. Накупио сам и сребро, злато, благо од царева и околних области. Обезбедио сам певаче, певачице, уживања људска и многе жене. Постао сам моћан, узвисио сам се више од свих својих претходника у Јерусалиму, а и даље сам био мудар:

> Својим очима нисам ускратио ниједну жељу и срцу нисам ускратио ниједно уживање. Јер, срце се моје радовало у свим мојим подухватима и то ми је била награда за сав труд мој. А онда сам размишљао о свим својим делима које сам предузео својеручно, о труду који сам уложио. И гле, све је пролазно и јурење ветра, без користи под капом небеском!
>
> Затим сам се посветио размишљању о мудрости, безумљу и глупости. Шта више да уради царев наследник након оног што је већ урађено? Схватио сам да је мудрост боља од глупости као што је светлост боља од таме. Мудроме су очи на глави, а безумник у тами хода. Али сам научио и ово: обојицу задеси иста судбина.

И казао сам у свом срцу:

> „Судбина безумника ће и мене задесити, па чему онда толика моја мудрост?“ Још сам се вајкао у свом срцу: „И то је пролазно!“ Јер сећање на мудрога не траје дуже од сећања на безумнога, јер ће се све заборавити у данима који стижу. И – авај – мудри ће умрети баш као и безумник!

И тако ми је живот омрзнуо и оно што се под капом небеском ради постало ми је мучно. Јер, све је пролазно и јурење ветра. Да, омрзнуо сам сав свој мукотрпан рад и труд под капом небеском, јер га остављам своме наследнику. И ко зна хоће ли он мудар или луд да буде? Тек, наследиће сав мој труд који сам уложио и у ком сам мудар био под капом небеском. Али и то је пролазно. Почео сам да очајавам у срцу над свим уложеним трудом под капом небеском. Јер, неко се трудио мудро, са знањем и вештином, и препушта то ономе ко нема удела у томе. Баш је и то пролазно и зло је велико. Шта вреде човеку сав његов труд и напор његовог срца којима мукотрпно ради под капом небеском? Јер, мучи се све своје дане и

стрепи због својих обавеза, па му ни ноћу срце не мирује. И то је пролазно.

Ништа боље нема за човека него да једе и пије, да му душа ужива добро његовог труда. Наиме, схватио сам да је и то из руке Божије. А ко је то јео и ко се науживао мимо њега? Јер *Господ* свакоме богоугоднику даје мудрост, знање и радовање. Грешнику даје задатак да сабира, да скупља и то да богоугоднику. А то је пролазно и јурење ветра.

> Све има своје доба и свака ствар под небесима има прикладно време: време рађања и време умирања; време сађења и време вађења посађеног; време убијања и време лечења; време рушења и време грађења; време плакања и време смејања; време жаљења и време играња; време разбацивања камења и време сакупљања камења; време грљења и време растајања; време трагања и време мирења са губитком; време чувања и време бацања; време цепања и време ушивања; време ћутања и време говора; време љубави и време мржње; време рата и време мира.

И каква је корист трудбенику од његовог труда? Посматрао сам посао који је Бог дао људима да се њиме баве. Наиме, све је предивно створио у прикладно време. Чак им је и вечност ставио у срца, али људи не могу да докуче дела која Бог чини од почетка до свршетка. Открио сам да за њих ништа боље нема него да се радују и чине добро сав свој живот; да сви људи једу и пију, да уживају корист труда свога. И то је Божији дар. Сазнао сам да све што Бог чини остаје довека, да томе ништа не може да се дода и да од тога ништа не може да се одузме, да све што Бог чини јесте да би га се људи бојали.

> И све што је било, јесте и сада, и све што ће тек да буде, већ је било, а Бог тражи оно што је минуло.

Још сам видео под капом небеском:

> да на месту правде стоји неправедност и на месту праведности стоји неправедност.

Казао сам у свом срцу:

> „Бог ће да суди и праведнику и неправеднику, јер постоји прикладно време, за сваку ствар и дело свако.“

Још сам казао у свом срцу у вези људи: „Бог их искушава, да увиде да су као стока, баш они сами.“ Јер, судбина људи и судбина стоке је једнака судбина: умиру и они, а умире и она. У свима је исти дах и човек није бољи од стоке. Да, јер све је пролазно. На исто

место сви одлазе, јер су сви из прашине и сви се у прашину враћају. Ко зна одлази ли горе дух људи, а дух стоке одлази ли доле, у земљу?

Схватио сам да за људе нема бољег него да се радују у свом послу, јер то им је дано. Елем, ко ће их вратити да виде како ће након њих бити?

Опет сам размишљао о свем том тлачењу које се чини под капом небеском:

> И гле, сузе потлачених, а за њих нема тешитеља! Нема тешитеља за оне под силом руке тлачитеља. Хвалио сам мртве, оне већ преминуле више него живе, који су још у животу. И од једних и од других боље је ономе ко се родио није, ономе који није видео злодело које се чини под капом небеском.

Елем, размишљао сам о сваком труду, свакој вештини у послу: због тога свако завиди ближњему своме. А и то је пролазно и јурење ветра.

> Безумник прекрсти своје руке и онда једе себе самог. Боља је једна пуна шака, а у миру него обе пуне шаке у муци и јурењу ветра.

Опет сам размишљао о пролазности под капом небеском:

> Човек самац, без друга, без сина и брата поред себе, али нема краја његовом мукотрпном раду. Очи му никада нису сите блага, па се вајка: „За кога ја то радим, души својој ускраћујем срећу?“ И то је пролазно и тегобан је задатак. Двојици је боље него једном, јер имају добру корист од свог труда. Јер, падне ли један, друг његов ће га подигнути. И јао оном који падне, а нема друга да га подигне! Елем, топло им је кад леже удвоје, а како ће се један угрејати? И ако неко надвлада једнога, двојица могу тог да надвладају. Тек, троструко се уже не искида брзо.

Бољи је сиромашан, а мудар младић, од будаластог и остарелог цара што се више не да саветовати. Јер он је изашао из затвора и зацарио се, а у свом се царству родио као сиромах. Посматрао сам све живо што хода под капом небеском и видео да пристају уз овог другог, уз младића који ће га наследити. Небројени је сав тај народ, сви који су били пред њима. Али они што долазе после неће му се радовати. И то је пролазно и јурење ветра.

Пази на своје кораке када идеш у Дом Божији. Приступи да слушаш, јер је то боље од жртве безумника што не знају да зло чине.

> Не брзај устима, не срљај срцем пред Бога са речима, јер је Бог на небесима, а ти си на земљи. Зато не говори многе

речи. Јер сан долази од обиља рада, а глас безумника од обиља речи.

А када даш завет Богу, не оклевај да га испуниш, јер Богу нису мили безумници. Испуни шта си се заветовао. Боље је и да се не заветујеш него да се заветујеш, а не испуниш. Не дај својим устима да те у грех воде и не реци пред весником Божијим: „Ово је била несмотреност!“ Зашто да се Бог гневи на тебе и уништи дело руку твојих? Јер као што је пролазност у обиљу снова, тако је и у многим речима. Зато – Бога се бој!

Ако у околним областима видиш да се тлачи сиромах и изврћу право и правичност, не чуди се тој ствари. Јер и над високим има ко је виши, а над њима бдије узвишенији. Добробит од земље је за сваког, јер и самом цару се служи од њиве.

Ко год воли сребро, сребром неће бити задовољан; ни зарадом онај што богатство воли. И то је пролазно. Где је много имовине, много је и оних што је троше. У чему је онда добит њеним газдама осим што је својим очима гледају? Трудбенику је сладак сан било да је мало или много јео; а богатство богатоме миран сан не пружа.

Видео сам да под капом небеском постоји зло големо:

богатство нагомилано за беду власнику своме. Елем, пропало је то богатство у пословима лошим, па такав рођеном сину ништа не оставља у рукама својим. Какав је из мајчине утробе изашао – го – вратиће се какав је и дошао. И ништа у рукама својим од свог труда неће узети и понети.

И ово је зло големо:

какав је дошао, такав ће и отићи. И у чему је корист за њега што се мучио у ветар? Стварно, јео је суморан кроз све дане своје, узнемирен, веома болестан и срдит.

Ето, видео сам нешто добро и корисно за човека: да једе и пије, да ужива добро свег свог труда којим се мучи под капом небеском за мало дана свог живота које му је Бог дао да су његови. Сваком човеку коме је Бог дао иметак и богатство, дао је и овлашћење да од тога једе, да прими своју награду и буде срећан у свом труду – и то је Божији дар. Јер, он се не сећа често дана свог живота, јер га Бог заокупља радостима његовог срца.

Постоји за људе још једно велико зло које сам видео под капом небеском: Некоме Бог да иметак, богатство, част, па му души ништа не мањка што пожели. Али му Бог не даје да ужива, да једе од тога, већ туђинац једе. То је пролазно и тешка је болест.

Да неко има стотину синова, да живи многе године, да је много дана његових година – чак и гроба не имао, а душа му се није наситила благостања – онда тврдим да је и мртворођенче боље од њега. Јер, оно је узалуд рођено, у таму је отишло и тама му име покрива. Није видело сунца и не зна за њега, а почива боље него онај други; који, све да живи и двапут по хиљаду година, не ужива у своме иметку. Најзад, не иду ли сви на исто место?

Сав је човеков труд за његова уста, али му опет душа није сита. По чему је мудром боље од безумног, и шта има сиромашак који уме да се влада пред људима? Боље је оно што очи гледају него оно за чим душа жуди, јер је и то пролазно и јурење ветра. Оно што се збило одређено је и било, и зна се шта је човек: не може да се спори са јачим од себе. Тамо где је много речи бесмисао бива већи, и каква је од тога човекова корист?

Јер ко зна шта је добро за човека у мало дана његовог пролазног живота који му ишчезну као сена? Ко ће да каже човеку шта ће се збити након њега под капом небеском?

Боље је добро име од доброг мирисног уља и дан смрти од дана рођења. Боље је ићи у кућу ожалошћених него у кућу где је гозба, јер је то крај сваком човеку. Нека то срцем својим пригрли ко живи. Од смеха је стрепња боља јер је у тужном лицу милина срцу. Срце мудрих људи је у кући ожалошћених, а срце безумника у кући где је гозба. Боље је слушати прекор мудрог него кад неко слуша песму безумника. Наиме, смех безумника је попут праскања трновог грања под лонцем, али и то је пролазно. Насиље и мудрог чини лудим, а у миту срце огрезне. Крај неке ствари је бољи од њеног почетка и дуготрпељивост од бахатости. Не нагли духом до јарости, јер јарост почива у недрима безумника. Не питај: „Зашто су дани који су прошли бољи од дана који су дошли?“, јер такво питање није мудро. Мудрост је добра као и наследство и на корист је онима које сунце обасјава. Јер је у мудрости заклон као што је у новцу заклон, али је предност познавања мудрости у томе што чува живот мудрих.

Размисли о делу Божијем:

ко је то кадар да исправи оно што он искриви? У дану добрих ствари и ти добар буди, а у дану лоших ствари размисли о овом: Бог је начинио обоје с разлогом, да човек не зна шта ће бити након њега.

Баш сам свашта видео у данима своје пролазности:

праведника који страда у својој праведности и неправедника који истрајава у својој неправедности. Не буди претерано праведан и не чини себе премудрим. Зашто би се упропастио? Не буди претерано зао и не буди луд. Зашто би умро кад ти време није? Добро је да се држиш овог савета, а и претходни не испуштај из руке. Јер ко се боји Бога спасава се од свега. Мудрост мудроме пружа више снаге него десеторици владара што су у граду. Стварно, нема на земљи праведног човека који чини добро и не греши. Елем, не мари за приче што их људи причају, да не би чуо како те твој слуга куне. Јер, срце твоје зна да си често и ти клео друге.

И све сам то искушао мудрошћу, па рекох:

„Биħу мудар!“ Али, то је било далеко од мене. Шта год да се збива је далеко и предубоко. Ко ће то да докучи? Тако сам срцем настојао да сазнам, да истражим, да нађем мудрост и смисао, да откријем глупост неправде и лудост безумља. И открио сам да је жена, која је као замка и чије је срце мрежа, од смрти горча и да су јој руке као ланци. Богоугодник од ње бежи док грешника она хвата.

Гле, то сам открио – говори проповедник –

док сам ствари по ствари тражио смисао, за којим истрајно трагам душом и не налазим га: од њих хиљаду човека једног сам нашао, али жену међу свим овима нашао нисам. Ето, једно сам открио: Бог је људе створио честитима, али они којекакве сплетке траже.

Ко је попут мудрог човека? Ко познаје значење ствари? Мудрост човеку обасјава лице и тврдоћу му лица омекшава.

Кажем ти: цареву заповест изврши због завета пред Богом. Не жури да од њега одеш и не пристај на злу ствар, јер он чини шта год пожели. Наиме, његова реч је врховна и ко ће да му каже: „Шта то радиш?“

Ко год слуша његову заповест неће доживети зло, а мудро срце зна и право време и начин. Јер за све постоји право време и начин, макар невоља велика притиска човека. Тек, он не зна шта ће да се збуде, и ко да му каже кад ће се шта десити? Нема човека који влада ветром, који ветар зауздава. Нико не влада даном смрти, од боја нема поштеде, а неправда не спасава оног над ким влада.

Све то сам видео и срцем размишљао о свему што се ради под капом небеском. Некада човек влада човеком на његову штету. А видео сам и злобнике, већ сахрањене, како долазе и одлазе са светог места. Заборавили су их у граду где су тако радили. А и то је пролазно.

Зато што их казна за зло не стиже одмах, људи су срцем решени да чине зло. Макар да грешник и стотину пута учини зло, па опет дуго живи, ја знам да ће богобојазнима бити добро јер се боје Бога. А злобнику неће бити добро, неће му се продужити дани што су попут сенке, јер се Бога не боји.

И ово је пролазност која се дешава на земљи: има праведника којима се дешава по делима неправедника, а има неправедника којима се дешава по делима праведника. Али, кажем, и то је пролазно. Тако сам хвалио уживање, јер за човека нема бољег под капом небеском него да једе и пије, да срећан буде; то да га прати у труду његовом кроз дане живота његовог, који му је Бог дао под капом небеском.

Зато сам се срцем предао да упознам мудрост, да видим достигнућа што су на земљи остварена – иако због њих некоме ни ноћу ни дању сан на очи не долази – размислио сам о свим Божијим делима: човек не може да докучи урађено под капом небеском. Он трага с трудом али не налази. Макар мудар тврдио да је зна, ипак није кадар да то докучи.

Дакле, свему томе сам се срцем предао, да све то разјасним. Јер, и праведан и мудар су са својим делима у Божијој руци. Вољен или омражен – човек не зна ништа од онога што га чека. Свима је иста судбина: праведном као и неправедном, добром и чистом као и нечистом, ономе који жртвује, као и ономе који не жртвује,

> доброме као и грешноме, ономе који се заклиње, као и ономе који се боји заклињања.

Ово је зло у свему што се чини под капом небеском: свима је иста судбина, а и срце људи је пуно зла. Лудост је у њиховом срцу док год су живи, а након тога умиру. Ко год је међу свим живима има наду, јер је и живом псу боље него угинулом лаву.

> Живи знају да ће умрети, а умрли не знају ништа; награде за њих више нема јер је ишчезнуо спомен на њих. Одавно су пропале њихове љубави, мржње и зависти, немају више удела довека у свему што се дешава под капом небеском.

Хајде, радосно хлеб свој једи, пиј своје вино с милином у срцу, јер је Бог већ прихватио дела твоја! Нека ти одећа увек бела буде и нека ти уља на глави увек буде. Са женом коју волиш уживај кроз

све дане свог пролазног живота који ти је дан под капом небеском у свим твојим пролазним данима. Јер ти је то награда у животу за твој труд који улажеш под капом небеском. Чега год ти латиле се руке, чини колико можеш, јер нема деловања и расуђивања, знања и мудрости у Свету мртвих у који идеш.

Размишљао сам и видео да под капом небеском:

> брзи не побеђује у трци ни јаки у бојУ; мудар не добија хлеба ни паметан богатство; најученијем не следује наклоност. Сваког стигну и време и догађаји.

Човек не зна своје време,

> попут рибе ухваћене у мрежу зла и попут птице ухваћене у замку. Да, попут њих су заробљени људи, у зао час који се на њих ненадано спушта.

Елем, под капом небеском видео сам и ову мудрост која ми се учинила важном: Мали град, у њему тек нешто житеља, а велики цар га напада, опкољава и против њега диже велике насипе. Тек, у граду се нашао сиромашан, али мудар човек, који је мудрошћу спасао град. Па опет нико не памти тог сиромаха. Зато сам рекао да је мудрост боља од силе, али мудрост сиромаха је презрена и његове речи нису послушали.

> Боље се чују тихе речи мудрих од владаревог повика међу безумницима. Мудрост је боља од ратног оружја, а један грешник може да упропасти много доброг.
>
> Од угинуле муве се усмрди и ужегне апотекарско уље. Тако је и мало глупости теже од много мудрости и од много части. Мудром је срце с десне стране, а безумнику с леве стране. Чак и када путем иде, луда је без срца, па још каже свима да је луда. Ако се гнев владарев на тебе подиже, не напуштај своје место, јер смиреност утишава големе грехе.
>
> Видео сам да под капом небеском постоји зло налик греху који долази од владара: Глупаци су устоличени на многим високим местима, док поштовани заузимају ниже место.
>
> Видео сам слуге на коњима и главаре што пешаче као робље. Ко другоме јаму копа сам у њу упада и ко руши зид ујешће га змија. Камење које се клеше може да повреди клесара, а дрво које се теше може да угрози тесара. Ако је секира тупа и сечиво јој наоштрено није, човеку голема снага треба. Значи, мудрост је корисна јер напредак даје.
>
> Слаба корист за бајача пре бајања уједе ли змија. Блажене су речи мудрог, а безумног његова уста изједају; глупост је на почетку његовог говора, а сулудо зло на његовом

свршетку. Лудак силно брбља, а човек не зна шта ће да се збуде, и ко ће да му каже шта долази након њега? Безумнике труд замара, па не знају ни у град да уђу. Јао теби, земљо, с неодраслим царем и са главарима што се од јутра госте! Блажена си, земљо, с царем племенитог рода, с главарима што се госте кад је томе време, ко јунаци, а не ко пијанци. Због лењости и кров се угиба, због немарних руку прокишњава кућа. Ради славља хлеб се меси, вино живот увесељава, а новац свему решење пружа. Цара немој клети у себи, а у одајама где почиваш немој клети богаташа; јер ће птица небеска однети глас, одаће ствар власница крила. Поврх вода хлеб свој баци и наћи ћеш га после дана многих. Дај иметак седморици, па и осморици, јер не знаш хоће ли земљу да стигне зло? Ако су облаци пуни кише, на земљу се изручују; падне ли дрво на југ или на север, тамо где падне, тамо и остаје. Ко у ветар гледа, одустаје од сетве; ко облаке прати, одустаје од жетве. Као што не знаш путању ветра ни како настају кости у утроби труднице, тако и дело Бога који све чини не познајеш. Од јутра сеј семе и до вечери не склапај руке своје. Јер не знаш хоће ли да успе једно или друго, или ће обоје испасти добро.

Слатко ли је светло и добро ли је када очи у сунце гледају. Јер, ако човек већ и живи многе године, нека у свима њима радостан буде. Али нека се сети да ће доћи многи тмурни дани. А пролазно је све то што долази. О, младићу, радуј се у младости својој! Нека ти срце ужива док си млад, следи његове жеље и хтења очију својих. Али знај да ће те због свега тога Бог довести на суд. Одбаци стрепњу из свог срца и зло од тела свога одбаци, јер су и младост и црна коса пролазни.

Сећај се Створитеља свога у данима младости своје – пре него дођу дани зла и пристигну године за које ћеш рећи: „Не миле ми се“; пре него се замрачи сунце, светло месеца и звезда и оду облаци након кише; на дан када се заљуљају чувари куће и пресамите се јунаци, када стану малобројне дробилице и замагле се оне што кроз прозоре гледају, када се затворе улична врата и утиша звекет млинског камена, када се човек диже с цвркутом птица и проређе се песме; када се човек боји узвишења и опасности на путу, када процвета бадем и скакавац се улењи, када жеља умине. Јер човек одлази у своју вечну кућу, а на улицу излазе ожало-

шћени. *Сећај īа се* пре него пукне сребрно уже и поломи се златна чаша, пре него пукне крчаг на врелу и скрши се точак на бунару. Тада се прах земљи враћа, где је и био, а дух се враћа Богу који га је дао. Пролазност над пролазношћу – вајка се проповедник – Све је пролазно!

И не само да је проповедник био мудар него је и народ поучавао знању. Пажљиво је проучавао многе приче да би их саставио. Проповедник је трагао за прикладним речима, хтео је да тачно запише речи истине.

Речи мудрих су попут остана, попут чврсто прикуцаних ексера су сакупљачи прича, што их је дао један пастир. Чувај се, сине мој, претеривања, јер нема краја писању многих књига. А од силног учења и тело клоне.

Закључак свега што се чуло је: Бога се бој и његове заповести држи. То је сва човекова *дужност*. Елем, Бог ће свако дело довести на суд, сваку скривену ствар, било добро или зло.

Песма над песмама

Соломонова песма над песмама.

Пољупцем усана својих ме пољуби, јер је твоја љубав боља од вина. Мирис је твоје помасти диван, име је твоје као уље изливено и зато те воле девојке. Поведи ме са собом, побегнимо! Нек ме цар уведе у одаје своје.

Радоваћемо се и уживаћемо у теби. Славићемо твоју љубав више него вино.

Добро је што те оне воле. Тамнопута сам али љупка, ћерке јерусалимске, као шатори кедарски, као крила Соломонових шатора. Не гледајте ме што сам тамнопута, јер ме је сунце опалило. Моја су браћа љута на мене. Поставили су ме да виноградe чувам, а ја свој сопствени виноград сачувала нисам. Кажи ми, ти кога душа моја воли, где ти стадо пасе и где ти у подне пландује? Зашто да се велом покривам међу стадима пријатеља твојих?

Ако не знаш, о, најлепша међу женама, иди по трагу стада па напасај козлиће своје крај пастирских коначишта.

О, вољена моја, ти си као моја ждребица међу фараоновим упрегнутим ждрепцима! Лепи су ти образи окићени ланчићима, а на врату ти огрлице. Сковаћемо ти наруквице златне и украсити сребром.

Док је цар за столом својим, мирисом својим мој нард одаје.

Смотуљак смирне што ноћи међ' грудима мојим, то је мени мој вољени. Струк кане у цвату из винограда Ен-Гедија, то је мени мој вољени.

Како ли си лепа, о, вољена моја! Лепа си, а очи су ти голубице.

Како си згодан, о, вољени мој, и мио! Ево, постеља је наша бујна трава.

Кедрови су греде куће наше, а чемпреси рогови крова.

Ја сам шафран са Сарона и љиљан из долина.

Какав је љиљан међу трњем, таква је вољена моја међу девојкама.

Као стабло јабуке међу шумским дрвећем, такав је вољени мој међу момцима. За хладом његовим чезнем, да седнем, да плодом његовим осладим непце своје. Унео ме је у кућу вина, љубав је његова застава нада мном. Крепите ме сувим грожђем, јабукама ме освежите, јер сам од љубави клонула. Левица му је под главом мојом, а десницом ме грли.

Ћерке јерусалимске, заклињем вас ланадима и кошутама пољским, не будите и не дижите моју љубав док јој се не прохте. Чуј гласа вољеног мога! Ево, долази, поскакује по брдима и горе прескаче. Као газела и као срндаћ мој је вољени. Гле, ено га стоји иза нашег зида, провирује са прозора, кроз решетке гледа. А мој вољени ми одговори, рече ми: „Устани, вољена моја, дођи, најлепша моја! Ево, зима је прошла и киша умину, прође. Земља је процветала, стиже време орезивања, по нашој се земљи чује цвркут грлице. Плодови рани пупе на смоквином стаблу, виногради цвату и мирисом одишу. Устани и дођи, о, вољена моја, дођи!“
Голубице моја у раселини стене, заклоњена у врлети. Дај ми да ти видим лице! Дај ми гласа да ти чујем, јер је глас твој меден и лице је твоје љупко. Лисице нам похватајте, лисичиће што сатиру винограде, јер наш је виноград у цвату.
Мој је драги мој и ја сам његова, међу љиљанима он пасе. Врати се док дан не мине и сенке не ишчиле. Као срна буди, о, вољени мој, као срндаћ на брдима што нас деле.
Тражила сам у ноћима на постељи својој оног кога воли душа моја, тражила сам и нисам га нашла. Устаћу, град ћу обиграти, по улицама и по трговима ћу тражити оног кога душа моја воли. И тражила сам га, али га нисам нашла. Нашли су ме стражари што обилазе град: „Јесте ли видели онога кога воли душа моја?“ И тек што сам их мало прошла, нашла сам оног ког ми душа воли. Зграбила сам га и пуштала га нисам све док га нисам довела до куће мајке моје, до одаје оне што ме је родила. Ћерке јерусалимске, заклињем вас ланадима и кошутама пољским, не будите и не дижите моју љубав док јој се не прохте. Шта се то из пустиње диже ко облаци дима, намирисано смирном, тамјаном и свим мирисним помастима трговачким? Гле, то је лежаљка Соломонова, а око ње су шездесет делија, неки од јунака Израиља. Сваки од њих мач је дограбио, ратовању су вични; сваком од њих мач о бедру, због ноћних страхота. Од стабала ливанских је себи носиљку начинио цар Соломон. Од сребра јој је начинио мотке, наслон од злата, седиште од скерлета, а унутрашњост су јој кожом обложиле ћерке јерусалимске. Изађите и гледајте, о, ћерке сионске, цара Соломона с круном којом га окрунила мајка

његова на дан његовог венчања, на дан када му се срце радовало!
Лепа си, вољена моја, лепа си! Очи су твоје голубице иза вела твога, коса ти је попут стада коза што се спушта низ гору Галад. Зуби су ти као стадо остриганих оваца што долази са купања. Свака од њих близанце носи и јалове међу њима нема. Усне су ти попут нити скерлета, а уста су ти љупка. Као кришка нара чело је твоје иза вела твога. Твој је врат као кула Давидова, начињена од поређаног камења. Хиљаду штитова висе на њој, све штитови од ратника. Груди су твоје као ланад, близанци срнини који пасу међу љиљанима. Док дан не мине и сенке не ишчиле отићи ћу на брдо смирнино и на гору од тамјана. Сва си лепа, вољена моја, и на теби мане нема. Хајде са мном са Ливана, невесто, хајде са мном са Ливана! Сиђи са врха Амана, са врха Сенира и Ермона; из брлога лавова и с гора рисових. Срце си ми украла, сестро моја, невесто! Срце си ми украла једним погледом очију својих, једним украсом огрлице своје. Како је лепа љубав твоја, сестро моја, невесто! Љубав је твоја од вина боља и мирис уља твојих од свих зачина. Са усана твојих мед капље, о, невесто! Мед и млеко под твојим су језиком, а мирис хаљина твојих је мирис Ливана. Врт закључан ти си, сестро моја, невесто; врело затворено, запечаћен извор. Твоји су изданци царски врт нарова с најбољим плодовима, са каном и нардом; са нардом и шафраном, са мирисном трском и циметом, са свим стаблима тамјана, смирне и алоје, са свим пробраним зачинима. Ти си врело вртовима, извор воде што жубори и с Ливана тече. Пробуди се, северни ветре! Дођи, јужни ветре! Дуни, вртом мојим, нек полете његови зачини. Нека дође мој вољени у свој врт, нека једе од пробраног воћа.
Дошао сам у врт свој, о, сестро моја, невесто! Побрао сам смирну моју са зачинима мојим, појео сам саће моје с медом мојим, попио сам вино моје са млеком мојим.
Једите и пијте, о, пријатељи моји! Опијте се, о, најмилији!
Спавам, ал’ срце ми будно. Чуј! Вољени мој куца: „Отвори ми, сестро моја, вољена моја, голубице без мане! Глава ми је натопљена росом, увојке ми ноћ је овлажила.“ Одору сам своју свукла и како да је навучем? Ноге сам опрала своје и како да их испрљам? Кроз отвор је мој вољени провукао руку своју и за њим је устрептала утроба моја. Устала сам да

отворим вољеноме своме и с руку ми је прокапала смирна, на резу је с прстију ми процурила смирна. И отворила сам вољеном свом, али мој се вољени окренуо и отишао. Душа ми је клонула што се удаљио. Тражила сам га и нисам га нашла, дозивала сам га и није ми се одазвао. Нашли су ме стражари што обилазе град. Истукли су ме, израњавали, узели су вео с мене стражари са зида. Ћерке јерусалимске, заклињем вас, ако нађете вољенога мога шта да му кажете? Да болујем од љубави.

А што је твој вољени бољи од других вољених, о, ти најлепша међу женама? Што је твој вољени бољи од других па нас заклињеш тако?

Мој вољени блиста, румен је, наочитији од десет хиљада! Глава му је од злата злаћаног, коса увојита и ко гавран црна. Очи су његове голубице на воденим брзацима, млеком умивене, складно угнеждене. Образи му ко леје зачина и куле миришљавих трава; усне су му љиљани са којих се цеди смирна. Руке су му ко палице златне пуне хрисолита, стомак му је плоча слоноваче покривена сафирима. Његове су ноге мермерни стубови положени на темеље од сувога злата; стасит је ко Ливан, као пробрани кедрови. Уста су му заслађена и сав је пожељан; такав је вољени мој, такав је драган мој, о, ћерке јерусалимске!

Где је отишао вољени твој, о, најлепша међу женама? Куда се окренуо вољени твој да га тражимо са тобом?

Вољени је мој сишао у врт свој, на леје зачина, да пасе по вртовима и љиљане бере. Ја припадам моме вољеноме и мени припада мој вољени који пасе међу љиљанима.

Лепа си, вољена моја, као Терса љупка и као Јерусалим, страховита као војска с барјацима. Очи своје с мене скрени јер ме залуђују, а коса ти је попут стада коза што се спушта низ Галад. Зуби су ти као стадо оваца што долази са купања. Свака од њих близанце носи и јалове међу њима нема. Као кришка нара чело је твоје иза вела твога. Нека је шездесет царица, осамдесет иноча и небројено младих жена; ал' је једна голубица моја без мане. Она је љубимица мајке своје, миљеница оне што је роди. Виделе су је девојке и блаженом је прозвале, а царице и иноче су је хвалиле.

Ко је она што се јавља као зора, лепа као пуни месец, ко сунце без мане, страховита као војска с барјацима?

Сишао сам у орашњак, прегледао изданке у долу, да видим хоће ли да пропупи лоза и нар да процвета. Ал' ме душа, а да нисам знао, посади на кола мојих великаша.
Врати се! Врати се, о, Суламко! Врати се, врати да те погледамо!
Зашто да гледате у Суламку као у игру два табора.
Како су љупка стопала твоја у сандалама, о, ћерко великашка! Облине бокова твојих су као драгуљи, као рукотворина уметника. Пупак ти је ко округли пехар коме никад не зафали вина; стомак ти је ко снопић пшенице окружен љиљанима. Груди су твоје као ланад, близанци срнини. Врат ти је као кула од слоноваче, очи језерца Есевона на вратима ватравимским; нос ти је као кула ливанска што гледа на Дамаск. Глава је твоја попут Кармила, коса ти је као царски скерлет. У локне се твоје цар уплео. Како си лепа! Како си љупка вољена у својим чарима! Стас ти је као дрво палме, а груди ти ко гроздови. Зато кажем: „Ја бих се на палму пео, држао се за стабљике њеног воћа." Нек ми твоје груди буду ко гроздови на виновој лози, дах носа твога ко мирис јабука. Уста су твоја као добро вино.
Оно глатко клизи моме вољеноме, оно нежно цури са усана оних што спавају. Ја припадам моме вољеноме, а он за мном жуди. Дођи, вољени мој! Хајдемо у поља, хајде да ноћимо по селима! Дигнимо се рано, хајдемо у винограде да видимо је ли пропупила лоза, да ли се расцветала, јесу ли се расцветали нарови. И тамо ћу ти дати љубав своју. Мандрагоре одишу мирисом, а на вратима је нашим све пробрано воће. А ја сам за тебе сачувала и ново и старо, о, вољени мој!
О, да си ми као брат био што је груди мајке моје сисао! Нашла бих те на пољу и пољубила те и нико ме презирао не би. Водила бих те и довела у дом мајке своје, која ме је подигла. Дала бих ти да попијеш вино зачињено и сок од мога нара. Левица му је под главом мојом, а десницом ме грли. Ћерке јерусалимске, заклињем вас, не будите и не дижите моју љубав док јој се не прохте.
Ко је она што долази из пустиње, наслоњена на вољеног свога?
Под јабуком сам те пробудила, тамо где те је мајка твоја родила, тамо где те родила у мукама. Стави ме као жиг на срце своје, као прстен на руку своју. Јер љубав је ко смрт

јака, а љубомора страшна попут Света мртвих. Њен горући пламен је моћна ватра. Силне воде нису кадре да угасе љубав и реке је згаснути не могу. Ако неко за љубав даје све богатство своје куће, људи би то презрели.

Наша је сестра мала и још нема груди. Шта за њу да урадимо на дан када о њој буде речи? Ако као зид буде, на њој ћемо дићи грудобран од сребра; ако буде као врата, заградићемо их кедровим даскама.

Ја сам зид! Моје су груди као куле. Тако сам постала она што је нашла наклоност у његовим очима. У Вал-Амону Соломон је виноград имао. Виноград је дао чуварима, да му сваки од тог плода доноси по хиљаду сребрника. Преда мном је мој виноград, моје је власништво. Хиљаду сребрника припада теби, о, Соломоне, а две стотине онима који му плод чувају.

О, ти која пребиваш у виноградима! Глас твој ти другови помно ослушкују, па дај да га и ја чујем.

Пожури, о, вољени мој! Буди као јелен или ко јеленче на брдима што миришу.

Исаија

Књига пророка Исаије

Виђење Исаије сина Амоцова, што је за Јуду и Јерусалим видео у време Јудиних царева: Озије, Јотама, Ахаза и Језекије.

Чујте, небеса! Слушај, земљо, јер говори Господ: „Синове сам васпитао и подигао, а они се одметнуше од мене. Во познаје власника својега и магарац јасле господара својега. Израиљ не зна; народ мој не разуме!“ Јао, грешнога ли пука, народа огрезлог у кривици, потомака злочиначких, синова покварењачких! Господа су оставили; Светитеља Израиљевог презрели, леђа му окренули. Где још да ударим, одметници тврдокорни? Сва је глава болна и све срце изнемогло; од пете до главе здравог места нема, него су убоји и модрице и ране отворене; очишћене нису, у завојима нису, уљем заблажене нису. Опустошена вам је земља, огањ вам је градове попалио, ваше њиве пред вама харају туђинци. Пустош је као кад опустоше туђинци. Остављена је ћерка сионска као сеница у винограду, као колиба у градини за краставце, као град под опсадом. Да нам Господ над војскама није оставио остатка, као Содома били бисмо, слични Гомори били бисмо. Реч Господњу чујте, главари содомски! Закон Бога нашег послушајте, народе гоморски! „Шта ли ће мени мноштво жртава ваших? – говори Господ. Сит сам овнујских свеспалница и наслага лојних са телади гојних. И крв од бикова и јагњаца и јараца не мили се мени. Кад долазите да ми се покажете, ко то тражи од вас да по мојим предворјима трупкате? Не умножавајте безвредне приносе, кађење на које се гадим; младине и суботе, сазивање сазива, не подносим зле свечаности. Младине ваше и празнике, то мрзи душа моја, то је терет за ме, додија ми подносити. Кад *за молитву* ширите руке своје, ја од вас одвраћам очи своје; и кад продужујете молитву, ја вас не слушам. Ваше су руке огрезле у крви. Оперите себе, очистите себе. Уклоните злоћу дела ваших испред очију мојих. Престаните зло чинити, учите се добро чинити: тежите праву, ублажите угњетавање, дајте права сиротињи, парничите се у корист удовице. Затим дођите да расправљамо – говори Господ – буду ли греси ваши као скерлет, постаће бели као снег; буду ли црвени као пурпур, постаће као вуна.

Ако будете вољни и послушате, добра земаљска јешћете. А ако одбаците и буните се, мач ће вас прогутати – јер уста Господња рекоше.“

Како се претвори у блудницу верна насеобина! Била је пуна правичности, у њој је боравила правда, а сада су убице. Твоје је сребро као згура постало. Твоје пиће се разводнило. Твоји главари су се одметнули, с крадљивцима другови су постали. Сваки се граби за мито и хрли за поклонима. Право сиротињи они ускраћују; удовичина парница до њих не досеже. Зато говори Господар, Господ над војскама, Силни Израиљев: „Ах, кад се искалим на противницима и кад се осветим непријатељима! Кад руку на тебе испружим, да лужином згуру твоју очистим, да из тебе онечишћења уклоним. Па ти судије опет поставим као некад, саветнике као од давнина, те да те прозову ’Град праведности’, ’Верна насеобина.’“ Правда ће откупити Сион, и праведност покајнике његове; а преступници и грешници заједно ће се скршити и они који напуштају Господа погинуће.

„Због племенитог дрвећа ће се стидети, зато што их славите; и због лугова ћете се црвенети, зато што сте их изабрали. Ви ћете бити слични храсту, с лишћем што се на њему суши. Налик лугу у ком воде нема. И скривено благо ће бити као кучина, и онај ко га начини као варница – обоје ће заједно изгорети, а нико неће гасити.“

Виђење Исаије сина Амоцова за Јуду и Јерусалим.

Догодиће се у последње дане

и гора Дома Господњег биће постављена врх гора, и узвишена изнад брегова. Сви пуци према њој ће се стицати.

Многи народи ће ходати и говорити:

„Хајде, попнимо се на гору Господњу, у Дом Бога Јаковљева, те да нас он научи путевима својим, и да ми ходамо стазама његовим.“ Јер ће поучење изаћи са Сиона, и реч Господња из Јерусалима. Па ће он бити судија међу пуцима, и он ће бити меродаван за народе многе; те ће они мачеве прековати у раонике, а копља у српове. Неће више народ против народа подизати мачеве, нити ће се више учити ратовању.

Доме Јаковљев, хајдемо, у светлости Господњој да ходамо!

Та, ти си напустио свој народ, дом Јаковљев. Зато што су пуни врачања са истока и гатара као Филистејци, и деци туђинаца они се умиљавају. Његова земља је сребра и злата пуна, и ризницама његовим нема броја; његова земља је

коња пуна, и колима његовим нема броја. Његова је земља идола пуна, и пред делом руку својих они ничице падају, пред оним што прсти њихови начинише. Ипак, човек ће се савити, и муж ће се понизити, а ти им нећеш опростити. Уђи у стену, сакриј се у прашину пред страхом Господњим, пред сјајем величанства његова. Охоли човеков поглед биће скрхан и бахатост људска понижена. Господ ће бити узвишен, он једини – у дан онај. Јер биће то дан Господа над војскама против свих поноситих и надмених, против свих што се узвисише да их он обори; против свих кедрова ливанских, високих и уздигнутих, и против свих храстова васанских, и против свих гора високих, и свих брегова уздигнутих; и против сваке куле високе, и против свих зидина утврђених; против свега бродовља тарсиског, и против свих бродова раскошних. Охолост људска биће скршена, и надменост људска понижена. Господ ће бити узвишен, он једини – у дан онај, а идоли ће нестати потпуно. Нека уђу у пећине стеновите, и у земунице у прашини, пред страхом Господњим, пред сјајем величанства његова, кад устане да потресе земљу. У дан онај човек ће побацати своје идоле сребрне и своје идоле златне, што су их њему начинили, да се клања ничице кртицама и слепим мишевима. Улазиће у пећинске шупљине и у распуклине у стенама пред страхом Господњим, пред сјајем величанства његова, кад устане да потресе земљу. Чувајте се, дакле, од човека! Он дах има у ноздрвама. Та, шта он вреди?

Гле, Господар, Господ над војскама, одузима Јерусалиму и Јуди снабдевање и издржавање, снабдевање хлебом и снабдевање водом, јунака и ратника, судија и пророка, руководиоца и старешину, педесетника и претпостављеног, саветника и вештог стручњака, и онога који се предвиђањем бави. „И дајем им дечаке за главаре; и ћудљиве да над њима управљају.“ Народ гоњен бива: човек на човека, и човек на ближњег својег; дрски су: дечак на старешину, и простак на одличника. А свако ће хватати брата својега у дому оца својега: „Ти плашт имаш! Дођи! Поглавар буди наш! Ово расуло узми у руке своје!“ А он ће се бранити у онај дан: „Нећу то да исправљам. У Дому моме хлеба нема, ни плашта нема. Немој мене постављати за народног главара.“ Јер Јерусалим се руши, и Јуда пада, зато што су речи

њихове и дела њихова против Господа пркошење у лице Слави његовој. Израз лица њиховог против њих сведочи; и као Содома грехом својим размећу се и не крију. Тешко души њиховој! Сами себи пропаст припремају. Кажите праведнику: биће му добро, јер ће се хранити плодом дела својих. Тешко опакоме на зло, јер дела руку његових на њега ће пасти! Народе мој! Малолетници су њихови тлачитељи и жене над њим владају. Народе мој! Који те воде, они те заводе, и путеве твојих стаза они су запетљали. На парницу Господ се подиже и стао је на суд с народима. Господ ће на суд доћи против старешина народа својега и против главара њихових: „То сте ви виноград мој опустошили; у вашим кућама сте задржали што сте од сиромаха отели. Шта вам је, те народ мој тлачите и лице сиромаха дробите? – говори Господар, Господ над војскама.“

И рече Господ: „Шта се то шепуре ћерке сионске, те ходају испружених вратова, и очима намигују, корацима ситним корачају, ланчићима на ногама звецкају? Господар ће учинити да теме ћерки сионских оћелави. Господ ће разголитити стидна места њина.“

У дан онај ће Господар стргнути блештавост ланчића и гривни и месечића и наушница и наруквица и копрена и турбана и огрлица и појасића и стакалаца с мирисима и амајлија и прстења и носних колутића и скупоцених хаљина и плаштева и огртача и торбица и шљокица и кошуљица и повезача и капица.

Место миомириса биће смрад; место појаса биће врпца, место коврџа биће обријано теме, место гиздаве хаљине биће кострет, место лепоте биће жиг.

Мужеви ће твоји од мача погинути, у окршајима јунаци твоји, На вратницама твојим ће се кукати и туговати, на земљи ћеш седети напуштена.

И седам ће се жена грабити за једног човека – у дан онај – и рећи ће: „О свом трошку ћемо се хранити; о свом трошку ћемо се одевати. Само нам дај да твоје име носимо; скини са нас ту срамоту нашу.“

У дан онај биће Изданак Господњи на дику и славу, а земаљски плод на достојанство и величанство избављенима и Израиљу. Тако, који преостане на Сиону и који преживи у Јерусалиму, зваће се „свети“, свако ко је уписан међу живе у Јерусалиму.

Кад Господар љагу спере са сионских ћерки, и обрише крв проливену посред Јерусалима, духом суда и духом очишћења ватром;

тад ће Господ створити над целом чврстом гором сионском, и над саборима њеним: облак и дим дању, сјај пламена да блешти ноћу, јер ће он, Слава, заклон поврх свега бити и сеница као сенка дању од припеке, штит и уточиште од олује и пљуска.

Запеваћу миљенику своме, песму љубавника својега о винограду његовом. Мој миљеник је виноград имао на брдашцу родноме. Он га окопа и од камења очисти, те лозу племениту у њему посади. Посред њега он кулу подиже и у њему муљару сагради. Чекао је да му роди грожђе, а он њему изроди вињаге. „Сад, становници јерусалимски, и ви, људи Јудејци, ви будите судије на суду између мене и мог винограда. Шта још могох учинити за виноград мој, а да му нисам учинио? Зашто? Ја се надах да ће родити грожђе, а он је изродио вињаге? И сад да вам кажем шта ћу да учиним винограду своме: плот ћу његов уклонити, нека га пустоше; зид ћу његов развалити, нека га изгазе; у пустош ћу га претворити, нити ће бити орезан, нити ће бити окопан; нека сав зарасте у бодље и у трње; и облацима ћу забранити да над њим кишу пусте.“ Наиме, виноград Господа над војскама дом је Израиљев; и људи Јудејци засад су његов премили. Надао се он праву, а ето крвопролића; надао се праведности, а ето вапаја.

Тешко онима који примичу кућу уз кућу, поље уз поље, састављају док све место не заузму, те да једини сред земље остану.

Ушима својим слушам Господа над војскама:

„Баш ће куће многе опустети, велике и лепе без житеља остати. Јер виноград од десет вата само ће бачвицу дати, и засејана мера даће десети део.“ Тешко онима који рано ране да се опијају пићем жестоким, настављају до расвитка зато што их вино распаљује. Харфе и лире, бубњеви и фруле и вино на гозбама су њиховим; а за дело Господње не маре, и рад руку његових не гледају. Зато што знања нема, народ мој ће у ропство одведен бити; и славни његови ће од глади умирати, и мноштво ће његово од жеђи горети. Зато је Свет мртвих ждрело своје развалио, и неизмерне раље разјапио да се у њих стрмоглаве слава његова и мноштво његово уз буку његову и вику његову. И човек ће се савијати, и мужеван ће понижен бити, и силници ће поглед оборити. Господ над војскама судом ће се узвисити, и Бог свети светост ће правдом доказати. Јагањци ће као на пашњацима пасти,

и јарци ће по богаташким рушевинама брстити. Тешко онима који на себе кривицу навлаче ужима варалачким и опакост конопцима колским – онима који говоре: „Нека пожури, нека похита са оним што чини, па да видимо. Нека се приближи и нека дође Светитељ Израиљев са оним што је наумио, па да знамо!“ Тешко онима који зло добрим називају, а добро злим; таму као светлост представљају, а светлост као таму; горко као слатко представљају, а слатко као горко! Тешко онима који у својим очима су мудри и сами пред собом паметни! Тешко онима који су у вину силни, и у мешању жестоких пића храбри; који за мито кривца оправдавају, и праведничку праведност потискују. Зато, као што пламени језици стрњику прождиру, и као што ватра сено прогута, тако ће корен њихов иструнути, као прах ће се пупољак њихов разлетети; зато што одбацише Закон Господа над војскама и презреше реч Светитеља Израиљева.

Зато се распалио гнев Господњи против његовог народа, те он на њега подиже руку своју и тако га удари да се потресоше планине; па телеса њихова леже као смеће посред улица. Ипак, гнев се његов још не смирује, још је испружена рука његова.

Он подиже ратну заставу народима издалека; и он им зазвижди до краја земље; и гле, брзом хитрином они долазе. Међу њима нема ни уморна, ни сустала, ни дремљива, ни поспана; ни да им се појас око струка распасује, ни да им се ремен на сандали дреши. Њихове су стреле добро зашиљене; њихови су лукови сви запети; њихових коња копита су као кремен; њихови су точкови као вихор. Њихова је рика као у лава, они ричу као млада звер, и реже, и плене, и односе, и нико их не спречава. И режаће на њега у дан онај као море када режи. Погледа ли неко на земљу, гле, тама је и тескоба, и светлост замрачена облацима њеним.

Године кад је умро цар Озија видех Господа како седи на високом и уздигнутом престолу, а скути његовог плашта су испуњавали храм. Изнад њега су се поставили шестокрили серафими. Сваки је имао шестора крила: двама је заклањао лице, двама је покривао ноге, а двама крилима је летео. Они су клицали један другом и говорили:

„Свет, свет, свет је Господ над војскама! Пуна је сва земља славе његове!“

Од гласа оног који кличе затресли су се довраци на праговима и Дом се напунио димом.

На то сам рекао: „Тешко мени, пропао сам, јер сам човек нечистих усана, и станујем сред народа нечистих усана; а Цара, Господа над војскама, виделе су очи моје!“

Тада је један од серафима долетео к мени. У руци му је била жеравица што је хватаљкама узео са жртвеника. Њом је дотакао моје усне и рекао: „Ево, ово је дотакло усне твоје, и скинута је кривица твоја, и опроштен је грех твој.“

Затим сам чуо глас Господарев како говори: „Кога да пошаљем? И ко ће поћи за нас?“

А ја сам рекао: „Ево мене! Пошаљи мене!“

Он је на то рекао: „Иди и реци том народу:

> ’Слушаћете и нећете разумети, гледаћете и нећете видети.’
> Отежај салом том народу срце, оглуви уши његове, ослепи очи његове, док прегледају очи његове, и прочују уши његове, и разбере срце његово, и покаје се и исцели га.“

Тада сам рекао: „Докле, Господару?“

Одговорио је:

> „Док су туробни градови без становника, и куће без човека, и туробне њиве за пустошење, и Господ отера људство, и велико разарање буде у самој земљи. Па остане ли у њој десетина, и она ће се вратити. И биће спаљен као брест, и као храст који је оборен до пања свога. Потомство свето из пања његовог.“

У дане Јудиног цара Ахаза, сина Јотама, сина Озијина, подигоше се арамејски цар Ресин и израиљски цар Фекај, син Ремалијин, да ратују против Јерусалима, али нису могли да га освоје.

Тада су дојавили династији Давидовој говорећи: „Арамејци су се улогорили у Јефремовој области.“ И задрхтало је срце њихово и срце народа њиховог као кад шумско дрвеће задрхти због ветра.

Онда је Господ рекао Исаији: „Изађи да сретнеш Ахаза, ти и син твој Сеар-Јасув, на крај водовода Горњег језера на путу за Бељарево поље, и реци му: ’Пази и буди спокојан и не бој се! И срце твоје нека се не плаши од ова два угарка задимљена, због распаљеног гнева Ресина и Арама и због сина Ремалијина, ни зато што су се заверили против тебе на зло Арам и Јефремовци и син Ремалијин, те говоре: „Кренимо на Јуду и опколимо је и освојимо за себе, и зацаримо усред ње за цара сина Тавеиловог.“ Говори Господар Господ:

> „То се збити неће, и то бити неће! Зато што Арамом Дамаск господари, а Дамаском Ресин господари, и кроз шездесет

пет година биће разорени Јефремовци као народ; а Јефремовцима Самарија господари, а Самаријом син Ремалијин господари; ако не верујете, нећете се одржати.“’“

Господ је опет проговорио Ахазу и рекао: „Заишти знак од Господа Бога својега било из дубине бездана било с висине од горе.“

Ахаз је, међутим, одговорио: „Нећу тражити и нећу искушавати Господа.“

Тада је Исаија рекао: „Чујте, династијо Давидова! Зар вам је мало што сте дојадили људима, па и Богу моме хоћете да дојадите? Зато ће вам сам Господ дати знак: ето, девојка ће затруднети и сина ће родити, и наденуће му име ’Емануил’. Масло и мед јешће да сазна како да одбаци зло и одабере добро; јер пре него што дечак сазна како да одбаци зло и одабере добро, биће напуштена земља за коју се ти бринеш пред оба цара њена. Довешће Господ против тебе, и против народа твог, и против династије твоје дане каквих није било, од дана кад се Јефремовци одвојише од Јудејаца – довешће цара асирског.“

У дан онај зазвиждаће Господ зунзарама на ушћу египатских токова и пчелама по земљи асирској, да све оне дођу и да попадају по стрмим коритима потока сувих, и по раселинама стена, по трњацима и свим пашњацима. У дан онај, Господар ће обријати бритвом изнајмљеном с ону страну Еуфрата, царем асирским, обријаће главу и длаке с ногу, и браду ће такође збрисати. У дан онај, свако ће хранити по јуницу из крда и по две овце, а од обиља обрађеног млека маслом ће се хранити; маслом и медом ће се хранити свако ко у земљи буде преостао. У дан онај, на сваком месту где је чокота хиљаду, што вреде сребрњака хиљаду, тамо ће бити бодље и трње; са стрелом и луком тамо ће се долазити, јер ће земља бити сва у бодљама и трњу, а по горама свим, где се мотиком копало, нико тамо долазити неће, због страха од бодљи и трња; тамо ће се говеда слати, тамо ће овце газити.

Рекао ми је Господ: „Узми велику плочу и на њој напиши народним писмом: ’Брз на грабеж – хитар на плен.’“ Потом сам за оверу записа узео поуздане сведоке: свештеника Урију и Захарију сина Јеверехијина. Онда сам се приближио пророчици те је она зачела и родила сина. Тада ми је Господ рекао: „Надени му име ’Брз на грабеж – хитар на плен’, јер пре него што дечак научи ’тата’ и ’мама’, носиће се пред цара асирског богатство из Дамаска и плен из Самарије.“

Опет ми Господ упути реч говорећи:

„Зато што овај народ одбацује спокојне токове силоамских
вода, а весели се пред Ресином и пред сином Ремалијиним,
гле, зато ће Господар на вас навести воде с Еуфрата, силне
и велике – цара асирског и сву славу његову – и оне ће
се излити из корита свога и прелиће се преко свих обала;
провалиће у Јуду, разлиће се и поплавиће је, попеће се до
грла њезина, и крила ће раширити своја преко земље твоје,
о, Емануиле!“

Удружујте се на зло, о, народи, али бићете смрвљени! По-
слушајте ви, даљине земаљске. Опашите се, и бићете смр-
вљени. Опашите се, и бићете смрвљени. Смишљајте заверу
– биће уништена; само се ви договарајте – биће узалуд; зато
што је с нама Бог.

Јер Господ ми је овако говорио кад ме је руком ухватио и кад ме је опоменуо да не идем путем којим овај народ иде. Рекао је:

„Не зовите завером све што народ овај назива завером; не
бојте се чега се он боји и нека у вама страха не буде. Господ
над војскама, нека вам светиња буде он, бојте се њега, нека
вас прожима страх од њега. Светилиште биће он, и камен
за спотицање и стена за посртање обема династијама изра-
иљским, замка и мрежа за све становнике јерусалимске.
Многи ће се од њих саплести и пашће и разбиће се, заплe-
шће се и ухватиће се.“

Сачувај сведочење, запечати Закон међу ученицима мојим.
Ја ћу се поуздати у Господа који је лице своје сакрио од
потомака Јаковљевих, њему се ја надам.

Ево мене и деце коју ми је дао Господ за знак и чудеса у Израиљу од Господа над војскама, који борави на гори Сион.

А кад вам буду говорили: „Питајте призиваче духова и видовњаке који шапућу и мрмљају…!“ Не треба ли народ да пита свог Бога, него да се код мртвих распитују за живе? Уз Закон и уз сведочење! Ко ово не рекне, зору нека не дочека. Лутаће по њој потлачен и гладан; кад изгладни разјариће се и псоваће свога цара и Бога својега, буде ли лице према горе окренуо. Буде ли по земљи погле́дао, видеће страхоту и таму и мрак како гуши, и загнатог у страву.

Али неће бити мрак што њу гуши као у времену претходном, кад је обезвредио земљу завулоновску и земљу нефталимску, а потоњи ће прославити пут што води ка мору с друге стране Јордана, Галилеју многобожачку.

Народ који по тами хода, велику је светлост угледао, настањене у земљи сена смртнога, светлост их јарка обасја. Радост си увећао; пред тобом се радују као у жетвеној радости, као што се веселе када плен деле; јер јарам на њ натоварен и обрамицу на његовом рамену, шибу прогонитеља његова, ти си поломио као у дан мадијански. Та, свака цокула маршира у метеж, и плашт се натапа у крви, те ће бити за ватру храна разгорела. Та, нама се мушко дете родило, нама је син дат; власт је њему на рамену. И он ће се звати: Дивни Саветник, Бог Силни, Отац Вечни, Владар Миротворни. Распростирању власти и миру неће бити краја на престолу Давидову и на царству његову, да га среди и да га утврди у праву и у праведности од сада и до века. Ревност Господа над војскама то ће учинити.

Господар је реч послао Јакову и она је међу Израиљце пала. И сав народ њу ће упознати, Јефремовци и становништво Самарије, који говоре срцем надменим и охолим: „Ако су опеке пале, градићемо од тесана камена; дивље смокве су сасечене, кедре ћемо тамо подићи.“ А Господ размешта против Ресина противнике његове и подбада непријатеље његове, Арамеју спреда, Филистејце страга, те Израиљ прождиру својим устима. Уза све то гнев се његов умирити неће и рука му испружена остаје. Ипак се народ обратио није оном који га је ударио, и Господа над војскама потражили нису; те је Господ одсекао од Израиља главу и реп, грану и рогоз, у један дан. Старешина и лице угледно – то је глава, а пророк који научава лаж – то је реп. Који овај народ воде, они заводе; који бивају вођени, они пропадају. Зато се Господар његовим младићима радовати неће, његовој сиротињи и удовицама смиловати се неће. Зато што је сав народ опак и зао, на сва уста безумно говоре. Уза све то гнев се његов умирити неће и рука му испружена остаје. Зато што се опакост као пожар распламсала, бодље и трње прождире, шумски честар је упалила, облаци дима се подижу. Земља пламти од јарости Господа над војскама, и народ као храна за пожар постаје: ни свог брата нико не поштеди. Ждере с десна и опет је гладан; гута с лева и опет сит није. Човек једе свога ближњег месо: Манасијевци Јефремовце, Јефремовци Манасијевце, а заједно оба на Јудејце. Уза све то гнев се његов умирити неће и рука му испружена остаје.

Тешко онима који неправедне одредбе одређују и прописе тлачитељске прописују да би убогоме правду ускратили и сиромасима народа мог право отели, како би сиротињу опљачкали. И шта ћете у дан казне чинити, када пропаст из далека дође? Коме ћете за помоћ утећи? Камо ћете благо своје оставити? Као робље јамачно пузати и међу поклане пасти… Уза све то гнев се његов умирити неће и рука му испружена остаје.

„Тешко Асирцу! Он је гнева мога шиба. Он је у њиховој руци прут срџбе моје. На пук отпаднички њега сам послао, на народ који ме је расрдио. Он нека га оплени и опљачка, као блато друмско нека га изгази. Али он није тако намеравао, и у срцу свом није тако смишљао, него је у срцу свом за затирање, за истребљивање не малог броја народа. Јер он је говорио: ’Сваки од мојих главара није ли *као* цар? Није ли Халани као Харкемис? И није ли Амат као Арфад? Није ли Самарија као Дамаск? Као што моја рука дохвати царства идолска и њихове ликове од Јерусалима и од Самарије; као што учиних са Самаријом и њеним идолима, зар да не учиним с Јерусалимом и његовим иконама?’“

И кад Господар избубња све што намерава чинити на гори Сион и у Јерусалиму, онда ћу казнити плод охолог срца цара асирског, и дрскост његових поноситих очију, зато што је рекао:

„Снагом своје руке учиних, и мудрошћу својом, јер уман јесам; границе народима уклоних, и блага њихова опљачках; као јунак покорих столујуће. Рука моја као гнездо згради богатства тих народа. И као што се купе остављена јаја сву сам земљу покупио; и никог не би да крило покрене, да кљун отвори, да запијуче.“ Зар секира да се хвалише над човеком који њоме сече? Хоће ли се величати тестера над човеком који њом тестери? Зар палица маше човеком који је потеже, и штап ли подиже оног који дрво није? Зато ће Господар Господ над војскама послати скапавање међу његове задригле, и његову ће славу попалити као што се ватра распаљује. Светлост Израиљева биће та ватра, и Светитељ његов биће тај пламен: он ће горети и прождирати бодље његове и трње његово у једном дану. Красоту шума његових и поља његових он ће уништити од сржи до коре. И биће као болесник који копни. Што остане дрва у његовој шуми, то мало ће и дечак моћи да преброји.

И биће у дан онај остатак Израиљев и избеглице, потомци Јаковљеви, неће се више ослањати на онога који их обара, него ће бивати истински ослоњени на Господа, Светитеља Израиљева. Остатак ће се вратити, остатак Јаковљев Богу силноме. Та, ако буде народа твојега, Израиља, као песка морскога, вратиће се остатак његов. Одлука је коначна: правда надире. Јер у потпуности је одлучио Господ Бог над војскама: он то чини у средини целе земље.

Зато говори Господар Господ над војскама:

„Народе мој, становници на Сиону, не бој се Асирца кад те шибом туче, кад палицу на те подиже на путу египатском, јер још само мало, и јарост је испуњена, и гнев мој ће их уништити.“ И Господ над војскама замахнуће бичем на њега као што удараше Мадијане на Стени Оривовој; и палица је његова над морем, и подиже је на путу египатском. И биће у дан онај: биће скинуто бреме његово с твојих рамена и јарам његов с твојег врата, и сломиће се јарам пред помазањем.

Он долази на Ајат, он је прошао Мигрон, он распрти пртљаг свој у Михмасу. Они прѐлазе прéлазе: „У Гави ће бити преноћиште за нас.“ Рама дрхће, а Гаваја Саулова бежи. Вришти, ћерко Галимска, што гласније! Слушај, Лаисе! Сиромаху, Анатоте! Мадмена одлута; становници гевимски утекоше. Још данас ће се у Нову зауставити, руком маше гори ћерке сионске, хуму јерусалимском. Гле, Господар Господ над војскама гране креше ужасом, посечени су врхови усправљени, они уздигнути су оборени; а секиром се шумски густиш расеца, а од Силног Ливан бива оборен.

Из пања Јесејева младица ће израсти, из његова бокора Изданак ће плод донети. На њему ће почивати Дух Господњи, Дух мудрости и разума, Дух савета и јакости, Дух знања и богобојазности. Њега ће продахнути богобојазност: те он неће судити према ономе што види, нити ценити према ономе што чује, него ће он по правди судити, и понизнима на земљи праведну процену изрицати; шибом речи своје ошинуће земљу, а дахом из уста убиће опакога. Он ће опасати бедра правдом, и бокове ће повезати верношћу. Вук ће боравити с јагњетом и рис ће лежати с јаретом, теле и лав заједно ће пасти, а дечак ће их водити. Крава и медведица ће се напасати, и младунчад њихова заједно ће лежати; слично волу, и лав ће се сламом хранити. Изнад јаме гујине

играће се одојче, а детенце ће ручицу завлачити у легло змијино. Зло се више неће чинити, нити ће бити насиља на светој гори мојој, јер ће се земља испунити познавањем Господа, као што је водом испуњено море.

У дан онај Јесејев корен ће се подићи као застава на народе, пуци ће тражити њега и одморište његово биће славно. У онај дан Господар ће по други пут испружити руку да откупи остатак свог народа, оне што су преостали из Асирије и из Египта и из Патроса и из Куша и из Елама и из Сенара и из Амата и са обала морских.

Подићи ће заставу за пуке и сабраће распршене Израиљце, и сакупиће расељене Јудејце, са земљина сва четири крила. Завист племена Јефремова нестаће, непријатељи Јуде истребљени биће: Јефрем више Јуди завидети неће, нити ће Јуда Јефрему непријатељ бити. Они ће за врат сести Филистејцима на западу; они ће заједно пленити племена на истоку; руком ће својом држати Едомце и Моавце; њима ће бити послушни потомци Амонови. Господ ће исушити залив мора египатског, руком ће замахнути против Еуфрата, јаром ветра он ће њу разбити на седам сувих токова, те ће је људи прелазити у обући. И биће пут остатку народа његова, преживелима из Асирије, као што је био Израиљцима кад су се подигли из земље египатске.

У онај дан ти ћеш говорити:

„Хвалим те, Господе, ти си се на мене разгневио, али и гнев свој одвратио; још си ме утешио. Ево, Бог је спасење моје, уздам се и нећу се бојати, јер је Господ снага моја и песма Господња, он ми је био на спасење.“ И радосно ћете црпсти воду из спасоносних извора.

Ви ћете говорити у дан онај:

„Захваљујте Господу! Призивајте име његово! Обзнањујте народима дела његова! Помињите како је узвишено дело његово! Певајте Господу зато што је сазвао дивоту. Нека то буде по свој земљи знано. Кличите и узвисујте, становници Сиона, јер је велик међу вама Израиљев Светитељ.“

Пророштво о Вавилону што га виде Исаија син Амоцов:

„На голетном брду подигните заставу, њима из гласа вичите, руком машите: и нека уђу на кнежевска врата. Ја сам заповедио својим посвећенима, па сам позвао јунаке своје за гнев мој, који се веселе величанству моме.“ Глас је мноштва на горама, као да је пуно народа. Глас је буке од царстава, од сакупљених гомила. То Господ над војскама врши смотру

војске за бој. Долазе из далеке земље, с небеске границе, Господ и оруђа љутине његове, да сву земљу разоре. Кукајте, јер је близу дан Господњи, пустошење од Свемоћног долази. Све су руке зато малаксале, свако људско срце обамрло, па су се устрашили, жигање и болови их спопадају, грче се као породиља; један зазире од другога, лица су им лица од пламена. Ево долази дан Господњи, свирепост моја и љутина и јарост гнева мојега, да у пустош земљу претвори, да из ње грешнике истреби; јер небеске звезде и сазвежђа њина неће више светлошћу сијати, сунце ће да згасне чим гране и месец светлост своју неће више одсјајивати; јер ћу казнити васељену за злоћу, и опаке за кривицу; и зауставићу понос охолих, и понизићу надменост насилничку. Човек ће бити ређи од злата жеженога, људски створ ређи од злата офирскога. Зато ћу небеса потрести и земља ће се с места свога померити због срџбе Господа над војскама, у дан кад се гнев његов разјари. И тада, као срна пред хајкачима, као овце које нико не сабира, свако ће гледати према свом народу, и свако ће побећи у своју земљу. Они ће пробости сваког кога стигну, и од мача ће пасти свако кога ухвате; пред очима њиховим одојчад ће им смрскати, куће њине опљачкати, жене њихове силовати. Ево, на њих Мидијце подижем. Они сребро не цене и они у злату не уживају. Они ће луком пострељати младиће, на плод утробе се смиловати неће, над дечацима око им се сажалити неће. Вавилон, украс царствима, понос гордости халдејске, биће као Содома и Гомора када их је Бог опустошио. Он довека неће бити насељен, од колена до колена биће ненастањен. И Арапин онде неће подизати шатора, нити ће пастири онде почивати. Онде ће звери пустињске боравити, и совуљаге ће им куће напунити, и нојеви ће онде становати, а јарци ће тамо скакутати. По њиховим напуштеним зградама завијаће хијене, а по њиховим раскошним дворовима шакали. Ближи се време његово, а дани му се продужити неће.

Та, смиловаће се Господ Јакову, и опет ће изабрати Израиља; и даће им да се одморе на свом тлу. Па ће им се придружити дошљак и прикључиће се племенима Јаковљевим. И узеће их народи и одвешће их у њихов крај, а потомство Израиљево њих ће населити на Господњем тлу, као робове и

слушкиње. И заробиће оне који су њих заробљавали, и биће господари над својим тлачитељима.

И биће оног дана: Господ ће ти дати починак од напора твојих и од невоља твојих и робовања тешког, чиме су те били тлачили. Тад ћеш саставити изреку против вавилонског цара, ти ћеш говорити:

Како нестаде тлачитељ! Како нестаде мучилиште! Господ је сломио палицу опаких и жезло владарско што је бесно тукло народе ударцима што не престајаху, што је гневно потчињавало пуке, немилице их прогонило. Сва земља се одмара, почива, пролама се клицање. Над тобом се радују чемпреси и кедри ливански: „Од како си пао, не долазе на нас дрвосече.“ Доле се због тебе Свет мртвих усколебао, када дођеш, да те он поздрави; зато он буди преминуле, све моћнике земаљске; са својих престола устају сви цареви разних народности. Сви ти они казују и говоре: „Ти си онемоћао као и ми што смо. Ти си нама сличан постао.“ Охолост се твоја у Свет мртвих сруши, бука твојих лаута; под тобом је лежај трулежи, а над тобом покривач од црва. Како паде са небеса, Светлоношо, сине Зорин? Оборен си ти на земљу, разоритељ над пуцима. А у свом си срцу говорио: „Попећу се на небеса, изнад звезда Божијих. Престо свој ћу подићи и сешћу на гори саборној, на ивицама севера. Узнећу се на висине над облацима, изједначићу се са Свевишњим.“ А ти си у Свет мртвих бачен, у дубине бездана. Који те виде, они те посматрају, и о теби размишљају: „Је ли то тај човек који је земљу тресао, царства дрмао; који је васељену у пустињу претварао и њене градове рушио; који затворенике своје кући није пуштао?“ Цареви разних народа сви почивају у части, сваки је у својој гробници; а ти си избачен из гроба свог као неки изданак одурни, покривен си покланима, мачем прободенима, на плоче од раке побацанима, као изгажена лешина. Ни твој погреб неће бити као што је погреб њихов, зато што си своју земљу разорио, зато што си свој народ поклао. Нека се никад више потомство зликовачко не помиње. Спремите покољ потомцима због кривице њихових отаца, да се више не подижу, да свет освајају, те ће сва васељена бити покривена градовима.

„Устаћу на њих – говори Господ над војскама – и затрћу Вавилону име и остатак и род и пород – говори Господ. Па ћу њега у посед предати јежевима и мочварама. Почистићу га метлом-затиралицом – говори Господ над војскама.“

Заклео се Господ над војскама говорећи:

„Што замислих, то се има збити, што наумих, то ће се догодити. Скршићу Асирца на мојој земљи, изгазићу на мојим горама. Њен ће јарам са њих пасти; њено бреме са њихових плећа.“ Таква је одлука донесена против читаве земље; таква је рука испружена против свих народности. А кад Господ над војскама одлучи, ко ће се успротивити? Кад он руку испружи, ко ће је одвратити?

Године кад је умро цар Ахаз било је ово пророштво:

Не радуј се, Филистејо цела, што се сломи штап што те удара, јер ће отровница изаћи из змијског клупка и она ће излећи змаја крилатога. И напасаће се првенци убогих, и у спокојству почиваће сиромаси; а твој род ћу поморити глађу, и побићу што од тебе остане. Кукајте, вратнице! Запомажи, граде! Стрепи, сва филистејска земљо! Јер најезда са севера долази, и чете њезине нико не напушта! Шта ће се тада одговорити гласницима било кога пука? „Господ је основао Сион, и у њему ће бити заштићени сиромаси из његова народа.“

Пророштво против Моава:

„Обноћ је опустошен Ар; срушен је Моав! Обноћ је опустошен Кир; срушен је Моав! У храм и Девон она се успиње на узвишицу да плаче; над Нававом и над Медевом нариче народ моавски; а све су главе оголеле и све браде обријане; по улицама су вређама заогрнути, на њиховим крововима и по трговима сви они наричу и плачући силазе. Есевон и Елеалија јаучу, глас њихов се чује до Јасе. Зато дрхћу ратници моавски, у грчу је душа њихова. Зато јеца срце моје због Моаваца, бегунци њихови беже до Соара, Еглат-Селисије, плачући се пењу на Луит; путем оронајимским разлеже се јаук над рушевинама. Јер су се исушиле воде нимримске, трава је усахла, биље пропало, зеленила више нема. Зато ко је нешто уштедео и складишта њихова, тај ће то носити на Поток врба. Јер јаук се разлеже до границе с Моавом, нарицање му је до Еглајима, нарицање му је до Вир-Елима. Та, пуне су крви воде димонске, а ја ћу још додати Димону једног лава на моавске бегунце и на преостале у земљи.“

Шаљите јагње владару земље, од Селе према пустињи, до горе ћерке сионске. Слично птици отераној, слично гнезду растуреном, биће ћерке моавске на газовима потока Арнона. „Дај нам савет! Донеси пресуду! Усред поднева сенку

своју као ноћ распростри. Сакривај прогнанике! Немој издати бегунце! Пусти да к теби утекну прогнаници моавски. Буди њихов заклон испред пустошника; јер тлачитељ је скончао, угњетач је нестао, пустошење је престало, газилац је са земље ишчезао.“ „И тад ће се учврстити престо у милости, и на њему ће столовати у истини, у шатору Давидову, судија који захтева праведност и вешт је са правдом.“

Чули смо за моавску надменост, гордост превелику; за надменост њихову и охолост њихову. Испразно је њихово хвалисање. Тако нариче Моав, сви наричу над Моавом, за кољивом од грожђа из Кир-Ереса тугују сасвим сломљени. Увенули су засади есевонски, виногради сивамски, господари над пуцима потрше његове одабране лозице. Допрли су до Јазира, замицали у пустињу; огранци су им досезали да пређу море. Зато плачем као што Јазир оплакује винограде сивамске, натапам сузама Есевон и Елеалију; јер над твојом бербом и над твојом жетвом нестало је клицање, весеље и радост. У виноградима нема цике, не кличе се од радости; газилац не гази грожђе у каци, затворио сам подвикивање. Зато утроба моја за Моавом као харфа цвили, и потресен сам за Кир-Ересом. И биће да ће се видети: на узвишицама умарају се Моавци, и долазе на светилиште своје да се моле, али то неће ићи.

Ово је реч што је Господ некад рекао за Моав. Сад, пак, Господ каже говорећи: „За три године, као три године најамничке, моавска ће слава потамнети са свим великим мноштвом, а оно мало остатка биће ситно и слабашно.“

Пророштво против Дамаска:

„Гле, Дамаск ће престати да буде град, и постаће гомила крхотина. Његови градови око Ароира биће за стада и лежаће, и неће бити застрашитеља. Јефремово племе изгубиће утврђење, и Дамаск царство; а остатку Арама ће се догодити што и слави потомака Израиљевих – говори Господ над војскама. И биће у дан онај: смањиће се слава Јаковљева и спласнуће им сало на телу. И биће као кад жетелац жање жито, и рука му класје хвата; као кад се скупља класје у рефаимској долини – само ће пабирци остати; или као кад се маслина отресе: две-три зреле на врху горње гране, четири-пет на гранама дрвета – говори Господ, Бог Израиљев.“

У дан онај човек ће погледати свога Саздатеља, и управиће очи своје према Светитељу Израиљеву. Неће више

погле́дати на жртвенике, на дело својих руку; неће више гледати шта његови прсти начинише: Аштартине ступове и стубове у част Сунца.

У дан онај утврђени градови његови ће бити као остављени у шуми, као горња грана што је оставише пред потомцима Израиљевим; и биће пустошење.

Зато што си заборавио Бога који те спасава, и ниси се сетио Стене која ти даје снагу; зато садиш љупке садове, и калемиш туђинске младице; у дан кад их посадиш, оне израсту, а ујутру твоје саднице су бокор; али жетва одлете у дан невоље, у дан бола коме лека нема.

Јао, бука многих народа, буче као што бучи море; шум светине која шуми као силне воде што шуморе. Народи шуморе као силне воде што шуморе, али кад им он запрети, они беже далеко, и развејани као плева по горама на ветру, као вртложићи пред вихором. Дође вече, ето страха; пре сванућа њега више нема. Тако пролазе они који нас плене, и коб је оних који нас пљачкају.

Тешко земљи размахнутих крила, с оне стране кушанских река, која морем шаље гласнике, и водом у чамцима рогозним. Идите, хитри весници, пуку лепа стаса и тамне пути, народу ког се боје и надаље, пуку жилавом и завојевачком, чијом земљом се преплићу реке. Сви становници васељене, житељи земље, кад се застава на горама подигне, гледајте; и кад рог затруби, слушајте. Јер мени говори Господ: „Одмараћу се и посматрати са својег места, као жега зажарена над светлошћу, као росни облак кад је жега током жетве.“

Пре бербе, кад процвета лоза, дозревање гроздова је у јеку, и секачима ће посећи младице, и одстранити посечене лозице. Заједно ће бити остављени грабљивицама горским и зверима по земљи: грабљивице ће на њима летовати, и све звери земаљске зимовати.

У то време дар доносиће Господу над војскама

пук лепа стаса и тамне пути, народ ког се боје и надаље, пук жилав и завојевачки, чијом земљом преплићу се реке,

к месту где је име Господа над војскама, гори Сион.

Пророштво против Египта.

Ево, Господ јаше на лаку облаку, и у Египат стиже. Дрхћу пред њим египатски идоли, Египћанима срце у грудима обамире. „Подбошћу Египћане против Египћана, и човек ће се борити против брата својега, и човек против друга

својега, град против града, царство против царства. Египат ће клонути духом. Ја ћу спречити његове намере, те ће тражити код идола и код врачара, код призивача духова и код видовњака. Египћане ћу ја предати у руке окрутном господару; цар жестоки над њима ће владати – говори Господар Господ над војскама.“ Из реке ће испарити воде, корита ће речна пресахнути и пресушити, усмрдеће се прокопи, сахнуће рукавци египатски и пресушиће. Увенуће трска и рогоз. Ливаде крај Нила, крај ушћа Нила, и сви усеви крај Нила усахнуће; биће одбачени и неће их више бити. И туговаће рибари, и јадиковаће који бацају у Нил удицу, и биће уплакани који мреже по води бацају. И постидеће се који обрађују лан, влачари и ткачи платна белога. Срушене су уставе његове, растужиће се који граде за плату. Ах, главари соански су лудаци, мудри саветници фараонови саветују глупаво. Како то говорите фараону: „Ученик сам мудрих људи, ученик сам древних царева.“? Где ли су ти твоји мудраци? Нека ти дојаве и нека обзнане: Шта је Господ над војскама за Египат наумио? Главари соански су луди, преварише се кнезови нофски, они заводе Египат, његове племенске угледнике. Господ је у њих улио духа забуне, те Египат смућују у свему што он чини, јер се тетура као пијаница кад повраћа. Више неће бити у Египту рада, било да га чини глава или реп, било палма или сита.

У дан онај Египћани ће бити као жене, дрхтаће и стрепеће кад Господ над војскама на њих руком замахне, којом он маше над њима. Тле јудејско на ужас Египту ће бити; бојаће се ко год му га помене, због намере што је Господ над војскама за Египат наумио.

У дан онај биће у земљи египатској пет градова где ће се језиком хананским говорити и где ће се Господу над војскама заклињати; „град Ахерес“ рећи ће за једнога.

У дан онај биће жртвеник Господњи усред земље египатске, и стуб посвећен Господу близу границе његове. И биће знак и сведочанство за Господа над војскама у земљи египатској: кад против тлачитеља призову Господа, он ће им послати спаситеља и војсковођу – избавитеља. И Господ ће себе обзнанити Египћанима, и Египћани ће познати Господа у дан онај, и служиће му жртвама и приносима, заветоваће Господу завете и извршаваће. Господ ће Египћане ударити тешко, али ће их исцелити; и они ће се Господу обратити, и он ће их услишити и излечити.

У дан онај друм ће бити од Египта до Асирије: Асирци ће долазити у Египат и Египћани у Асирију. Египћани и Асирци служиће Господу. У дан онај Израиљ ће бити трећи са Египтом и Асиријом, да буду благослов усред земље. Благословиће их Господ над војскама:

„Нека је благословен – говориће се – мој народ египатски, и дело руку мојих, Асирија, и достојање моје, Израиљ.“

Оне године кад је у Азот дошао Тартан, кога је послао Саргон, цар асирски, и заратио на Азот и заузео га, негде у то време рече Господ преко Исаије, сина Амоцова. Рече му: „Иди и скини кострет с бедара и изуј обућу с ногу својих.“ Он је то учинио, те је ходао неодевен и бос.

Тад је Господ рекао: „Како је слуга мој Исаија три године ходао неодевен и бос, као знак и знамење Египћанима и Кушанима, тако ће цар асирски одвести робље из Египта и изгнанике из Куша, младе и старе, неодевене и босе, откривених задњица на срамоту Египту. Тада ће се збунити и застидети због Куша, своје узданице, и Египта, поноса својега. И говориће у дан онај становници овог приморја: ’Ето, то је узданица наша, камо смо бежали да нам помогне, да нас избави од цара асирског. А како ми да утекнемо?‘“

Пророштво приморској пустињи.

Као што вихори по Негеву хује, из пустиње пристижу, из земље страхотне. Откривено ми је страшно виђење – подлац подлост чини, пустошник пустоши: „На јуриш, Еламе! На опсаду, Мидијо! Докрајчићу све уздахе њене!“ Зато бедра моја пробадају пробади; болови ме спопадају као породиљу; смућен сам над оним што чујем, ужаснут сам пред оним што видим. Збуњено је срце моје, гроза ме снађе. Сутон мог уживања претвори се у језивост. Постави сто! Простири простирку! Једи! Пиј! Устајте, главари! Мажите штитове!

Јер Господ је мени овако рекао:

„Иди, постави стражара! Па што види, то нека ти јави. Ако види коњанике, како јашу по двојица, јахаче на магарцима, јахаче на камилама, нека добро пази, нека пази што пажљивије.“

И повика стражар са стражарнице:

„Господару мој, стојим дању непрестано, и целу ноћ на банку где сам постављен. И гле ово: долазе коњаници, јашу по двојица. Тада он проговори и рече: ’Паде, паде Вавилон! Сви кипови његових богова о земљу се разбише.’“ Вршено

моје, зрно с гумна мојег! – што сам чуо од Господа над војскама, Бога Израиљева, то вам објављујем.

Пророштво о Думи.

Дође ми зов из Сира: „Стражари, које је доба ноћи? Стражари, које је доба ноћи?“ Стражар одговара: „Долази јутро, па опет ноћ. Ако ћете искати, иштите! Вратите се! Дођите!“

Пророштво Арапима.

У честарима арапским почивате, каравани дедански. Приступите жедном, изнесите воду, становници земље темеске, с хлебом својим пред бегунце изађите. Јер они беже пред мачевима, испред мача исуканог, и испред лука напетога, и испред боја жестокога.

Да, овако ми је рекао Господар: „Још једна година, као што су године најамничке, и ишчезнуће сва слава кедарска. Од многобројних стрелаца међу мушкарцима из Кедра, мало ће их остати. Јер је то рекао Господ, Бог Израиљев.“

Пророштво о Долини виђења.

Шта ти је сад, те се пењеш сав на кровове? Препун вреве, граде бучни, шехеру разиграни! Изгинули твоји од мача не падоше, нити мртви твоји у боју. Сви твоји владари заједно побегоше, не затегоше лук, а падоше у ропство, заробљени су сви који се нађоше у теби, далеко су бежали. Зато сам рекао: „Оставите ме, горко ћу плакати; немојте ме тешити над рушевином милог народа мојега.“ Јер је дан пометње и расула и збуњености од Господара Господа над војскама. У Долини виђења зид се руши, према планини је вапај, јер Елам тоболац доноси, са бојним колима и коњаницима, а Кир штит открива. Изабране долине твоје бојних кола су пуне. Коњаници се код вратница постројавају.

Тако је Јуди уклонио заштиту. У дан онај поглед си сврнуо на оружје у шумској кући. И пукотине у граду Давидову, видели сте како их је много. И сабрали сте воду из Доњег језера. Па сте пребројали куће јерусалимске и порушили куће да зид учврстите; те сте између два зида начинили спремиште за воду из Старог језера; али се на Створитеља нисте обазирали, нити сте видели оног што је све начинио одавно. И позвао је у дан онај Господар Господ над војскама: да плачете и тугујете, да обријете главе и припашете кострет. Али, гле, весеље и радост, убијају говеда и кољу овце, једу месо и пију вино: „Да једемо и пијемо, јер сутра ћемо да помремо.“

А мојим ушима је објавио Господ над војскама: „Неће бити откупљена ваша кривица док не умрете – рече Господар Господ над војскама.“

Говори Господар Господ над војскама:

„Хајде, отиди оном дворанину, Сомни, надстојнику двора: ’Шта је с тобом и ко си то ти, да овде гробницу клешеш себи? Клеше себи гробницу на висини, усеца у стени стан за себе. Гле, Господ ће тебе бацити силно, јунак ће те ухватити снажно, у клупко ће те умотати жестоко, као лопту ће те бацати по земљи широкој. Тамо ћеш ти умрети, и тамо су кола твоја славна, срамото двору господара твога. Лишићу те положаја твога, и отераћу те из службе твоје.

А у тај дан ћу позвати слугу свога Елијакима сина Хелкијина. Њега ћу обући у одору твоју, њега ћу опасати појасом твојим, њему ћу у руке предати власт твоју, те ће бити предак становницима јерусалимским и дому Јудином. На његова плећа поставићу кључ од дома Давидова: кад отвори, неће затворити нико, кад затвори, неће отворити нико. Њега ћу као клин углавити на месту чврстоме, те ће постати славни престо у дому оца својега. О њега ће се обесити сва слава дома оца његова: изданци и потомци, све посуде малене, од зделица до свих крчага.’

У дан онај – говори Господ над војскама – извући ће се клин углављени на месту чврстоме, сломиће се и пашће; а терет што је на њему биће одсечен, јер је Господ рекао.“

Пророштво о Тиру.

Ридајте, лађе тарсиске, јер је раскопан, нема куће, нема уласка. Објављено им је из земље китимске. Умукните, становници приморски, трговци сидонски бродили су морем – они су те снабдевали – и водама великим. Семе сихорско и жетва крај Нила били су богатство његово. Он је народима био сајмиште. Стиди се, Сидоне, јер море говори, сила морска казује: „Не спопадају мене болови трудничк, нити рађам, и не одгајам младиће, не подижем девојке.“ Када су вести стигле у Египат, спопадоше их болови као кад су чули о Тиру. Отпловите у Тарсис, ридајте, становници приморски. Је ли то ваш град весели, што постоји од старинских дана? Ноге су га његове носиле да се далеко насели. Ко ли је то одлучио? против Тира који круне дели, чији трговци беху главари и продавци његови поштовани по свету? Господ над војскама је то одлучио, да осрамоти надутост горду, да понизи све по свету поштоване. Прођи својом земљом као

Нил, љупки Тарсисе: нема више луке. Руку своју на море је подигао, царства затресао. Господ је заповедио за Ханан: да се разоре тврђаве његове. И рекао је: „Нећеш више клицати, силована девојко, љупки Сидоне. Устани, пређи у Китим; али ни тамо нећеш имати починка.“ Ево земље халдејске, тај народ не постоји, Асирци је основали за оне из пустиње, разарају утврђења њена. Ридајте, лађе тарсиске, јер је раскопана ваша тврђава.

И биће у онај дан, па ће Тир бити заборављен седамдесет година, као дани једног краља. После седамдесет година, Тиру ће бити као блудници из песме:

„Узми цитру, те се скитај градом, блуднице заборављена!
Свирај лепо, певај много, не би ли се сетили тебе!“

И биће после седамдесет година: Господ ће походити Тир; и град ће поново узимати своју плату и блудничиће са свим царствима на свету, по лицу земље. Ипак, његова добит и плата биће посвећени Господу. Неће се згртати ни чувати, него ће његова добит бити за оне који бораве пред Господом, те да имају хране до ситости и отмену одећу.

Гле, Господ ће земљу опустошити и оголити и њено лице унаказити, и становнике њене распршити. Као народ свештеник ће бити, и као слуга господар његов, и као слушкиња господарица њена, и купац као продавац његов, и зајмопримац као зајмодавац његов, и дужник као поверилац његов. Земља ће бити опустошена пустош, испражњена празнина, зато што је Господ рекао ову реч. Земља тужи, вене; свет гине, вене; гину горди народи на земљи. Јер је земља оскрнављена под становницима њеним, зато што су законе преступили, одредбу погазили, савез вечни прекршили. Зато земљу проклетство прождире, становници њени су под кривицом. Зато су попаљени становници земаљски, и људи је мало преостало. Вино ново тугује, лоза вене, уздишу сви што весела срца беху. Нема више весеља уз бубњеве, оконча се граја слављеника, умукла је свирка на цитарама. Вино пију, али не певају, пијанцима горчи пиће жестоко. Град безвредни постаде разорен, свим кућама улаз је затворен, због вина је јаук по улицама, свака радост у мрак се претвори, из земље је изгнано весеље. Само пустош остаде у граду, вратнице се развалише треском, јер се тако у земљи догађа, тако бива међу народима, као кад се отресу маслине, или грожђе пабирчи по берби. Они

глас подижу кличући; величанственост Господњу узносе с мора. Зато славите Господа ви на истоку, име Господа, Бога Израиљева на острвима морским. С краја земље чујемо музику: „Нека је част Праведнику!“ Али ја говорим: „Пропадох! Пропадох! Тешко мени! Издајници су издали, баш издајом издајници су издали!“ Страхота и јама и замка, теби, становниче земаљски. Ко утекне испред гласа о страхоти, у јаму ће упасти; а ко се из јаме извуче, у замку ће се ухватити.

Па ће се отворити окна на висини, и затрешће се темељи земаљски. Земља ће се разбијањем разбити. Земља ће се распуклином распући. Земља ће се земљотресом трести. Земља ће се тетурањем тетурати као пијан човек; заљуљаће се као сеница: тамо-амо; толико ће јој безакоње њено отежати, те ће пасти и више устати неће. И догодиће се у онај дан: Господ ће походити војску вишњу на висини, и све цареве овоземаљске на земљи; биће сабиром сабрани и заробљени у тамници, у затвору затворени, и кажњени после много дана. Месец ће се зацрвенети и сунце ће поцрвенети, јер ће се зацарити Господ над војскама на гори Сион и у Јерусалиму, и слава му је пред старешинама његовим.

Господе, ти си Бог мој, узвисујем те, славим твоје име, зато што си остварио дивоту, од давнина смишљену верност верну, јер си град претворио у хрпу, насеље утврђено у рушевину; тврђава туђинаца више није град – довека се обновити неће. Тебе зато народ снажни слави, од тебе се боји град свирепих племена, а ти си уточиште сиротом, уточиште убогом у невољи његовој; ти си склониште од непогоде, заклон од жеге, јер ћуд је свирепих као непогода са стране; као жега над сушним тлом, ти гушиш грају одвратних, као жегу сенком облака свирепима се прекинуло певање.

А Господ над војскама спремиће на овој гори гозбу од сала за све народе, гозбу од сала, гозбу од вина, од вина одлежалог, од мождине масне, од пречишћеног вина одлежалог. И на овој гори он ће здерати застор што све народе застире и копрену што све пуке обавија. Он ће смрт победоносно здерати, и Господар Господ ће сузу отрти са лица свакога, и срамоту ће скинути са свог народа по својој земљи – зато што је Господ рекао.

И говориће се у дан онај:

„Гле, ово је Бог наш. Њега смо очекивали и он нас је спасао. Ово је Господ ког смо очекивали; кличимо и радујмо се, јер он спасава.“ Јер рука Господња почива на гори овој, и Моав ће бити изгажен под њим као што се слама у ђубришту гази. И ширће руке своје посред њега као што шири пливач када плива. И понизиће његов понос вештином руку његових. И оборије на високој тврђави твоје зидове, и оборије их на земљу, понизиће их, бациће их у прашину.

У онај дан певаће се ова песма у земљи Јудиној:

„Имамо тврд град, он нам подиже спасење, зидове и бедеме. Отворите вратнице да уђе пук праведни који је доследно веран, чију ћеш сабраност засновану на теби ти сабрати у миру, у миру зато што се у тебе узда. Уздајте се у Господа довека, јер у Господу, у Господу самом је вечна Стена; јер он обара оне који станују високо, насеље уздигнуто он руши, он га руши на земљу, он га срозава у прашину. Газиће га нога, ноге убогих, кораци невољних.“

Стаза праведникова је честита и праведников колосек ти равнаш. Да, на стази твојих пресуда, Господе, ми те очекујемо, и за именом твојим и за споменом твојим жуди душа. Душа моја жуди ноћу, да, дух мој у мени, тебе тражи, јер кад ти пресудиш на земљи, тад се правди уче становници света. Ако опаки добије наклоност, ипак неће научити шта је праведност; у земљи честитих он чини неправду и не обазире се на величанство Господње. Господе, рука твоја је подигнута, ипак они не виде. Дај да виде ревност твоју за твој народ, па нек се постиде. Пламен за непријатеље твоје нека их прождере. Господе, ти нам мир одређујеш, јер си ти уредио сва дела наша. Господе, Боже наш, управљали су нама осим тебе други господари. Теби јединоме, твоје име помињемо. Мртви неће оживети, покојници неће устати, јер ти си их походио и разорио, и затро си сваку успомену на њих. Умножио си пук, Господе, умножио си пук, прославио си се, проширио си земљи све границе њене. Господе, у невољи они су к теби дошли, тиху молитву изливали када си их карао. Као трудница пред порођајем, грчи се, вришти у боловима, такви смо ми пред лицем твојим, Господе, Затруднели смо, грчимо се као да ветар порађамо, нити смо земљи спасења донели, нити се родише становници света. Оживеће мртви твоји, дићи ће се с мојим мртвим телом.

Пробудите се и певајте који боравите у праху, јер роса светлосна роса је твоја, и земља покојника пород ће дати.

Хајде, народе мој, у одаје своје уђи, и врата своја за собом затвори. Сакриј се часком на трен, док јарост не прође. Јер, гле, Господ ће изаћи из места својега да походи кривицу становника земаљских; и откриће земља крв што је у њој, и неће више покривати поклане који су у њој.

У дан онај

походиће Господ мачем својим, љутим и великим и јаким левијатана, змију вијугаву, и заклаће неман морску.

У дан онај

„Винограде винородни – одговориће му. Ја, Господ, бдим над њим, заливам га непрестано; да га неко не оштети, дању и ноћу стражарим над њим. Нема јарости у мени. Трновитим бодљама, ко ће ме напасти? Наступићу против њега; спалићу га свега. Или: нека се поузда у моје уточиште: мир са мном нека склопи, са мном мир нека склопи!“

Иде време, Јаков ће се укоренити, Израиљ ће се разгранати и процветати, и они ће плодовима лице света прекрити. Да ли је он ударио оног што је њега ударио? Да ли је он клао оног што је њега клао? Истерао си га, изгнао си га – ти си њега карао. Он ће га одувати дахом својим олујним у дан ветра источнога. Тако ће се откупити кривица Јаковљева, а све ово је зато што је њему опроштен грех: он ће учинити да сви камени жртвеници буду као здробљени кречњак, да се више не подижу Аштартини ступови и стубови у част сунца. Јер ће град утврђени остати сам, напуштен и заборављен као пустиња. Онде телад пасе, онде лежи и брсти му гране. Кад му се круна осуши, онда се ломе; жене долазе и оне их спаљују, јер је то народ неразуман. Зато им се неће смиловати његов Саздатељ, и неће му бити наклоњен његов Градитељ.

У дан онај овршиће Господ класје од тока Еуфрата до Египатског потока, и ви ћете се скупити, један по један, потомци Израиљеви. У дан онај велика ће затрубити труба и доћи ће расељени по земљи асирској, и изгнани у земљу египатску, и клањаће се Господу на светој гори, у Јерусалиму.

Тешко гордоме венцу пијаница Јефремових, и цвету увеломе, блештавој славности његовој, који су се удебљали, вином опили. Ево, Господар има јачину и моћ, као олуја градоносна, вихор рушилачки, као поплава бујичиних во-

да, обара их на земљу руком. Ногама ће бити изгажен горди венац пијаница Јефремових, и цвет увели, блештава славност његова, који су се удебљали; биће као смоква рана пре лета, чим је неко угледа, одмах је шаком убере. У дан онај Господ над војскама постаће венац блистави и круна славоносна остатку народа својега, дух праведни судија на суду, и сила оном који одбија нападе на вратнице.

А и они посрћу од вина, и тетурају се од жестоког пића. Свештеник и пророк од жестоког пића, омамило их је вино; тетурају се због жестоког пића. Посрћу при виђењу, љуљају се на рочишту. Та сви су столови пуни гнусних избљувака, нигде места чистога. „Кога он то учи знању? И коме он објашњава поруку? Деци коју одвикавају од млека? Одбијенима од дојења? Јер: Туц па муц, туц па муц! Муц па туц, муц па туц! Тамо кврц! Тамо кврц!“ Јер уснама што муцају, и језиком туђинским говориће овом народу. Јер он им је рекао: „Ово је починак. Нека се уморни одморе, и ово им је застанак!“ Али они послушати не хтедоше. И биће им реч Господња: Туц па муц, туц па муц! Муц па туц, муц па туц! Тамо кврц! Тамо кврц, да наузнак падну када ходају и да се поломе и уплету и ухвате.

Зато чујте реч Господњу, ви, подсмевачи, ви, владари овог народа који је у Јерусалиму. Зато што говорите: „Са смрћу смо савез склопили, са Светом мртвих споразум склопили. Кад прође бич разорни, он нас дохватити неће, јер од лажи начинисмо себи склониште, и од обмане направисмо скровиште.“

Зато говори Господ Господар:

„Ево, постављам на Сиону камен, камен за проверу, драгоцени камен угаони, темељац утемељени. Ко у њега поверује неће паничити. Узећу право да ми буде као равнало, и правду као висак.

И град ће вам затрти склониште начињено од лажи, а вода ће вам поплавити скровиште, ваш савез са смрћу пропашће, ваш споразум са Светом мртвих одржати се неће, кад прође бич разорни, он ће вас изгазити; дохватиће вас кад пролази, а пролазиће од јутра до јутра, по дану и по ноћи.“ Вас ће голи страх упутити у поруку. Прекратка ће бити постеља да се човек пружи; узак ће бити покривач да се обмота. Као на гори Фаресим, Господ ће устати; као у Гаваонској долини, он ће се разјарити, да дело своје

изврши, дело чудновато; да задатак свој оствари, задатак запањујући. А сада, не подсмевајте се, иначе ће вас окови јаче стезати, јер чух да је уништење земљи целој досудио Господар Господ над војскама.

Послушајте и чујте глас мој, ослушните пажљиво беседу моју. Оре ли орач сваког дана да сеје? бразди ли и дрља њиву своју? А кад јој поравна површ, не сеје ли грахор и не сипа ли ким? Пшеницу где треба, и јечам на место, и крупник по рубовима? Бог његов га упућује, он га учи шта је исправно. Јер се не млати грахор млатилицом, нити се точком врше по киму, већ се грахор палицом бије, а ким се прутом лупа. А да ли се жито таре? Њега стално вршити нећеш; и точак колски и коње његове по њему ћеш ваљати, али га нећеш здробити. И то стиже од Господа над војскама, дивног у саветништву, величанственог у велеумљу.

„Тешко Арилу, Арилу, граду што га опколи Давид. Нека се година за годином ниже, нека се празници изређају, онда ћу притиснути Арил: и биће туга и жалост, и мени ће бити као Арилу; опколићу те унаоколо, око тебе опкопаћу ровове, против тебе подићи насипе. Оборен ћеш бити и са земље говорити, речју пригушеном из прашине казивати, и глас ће ти бити из земље, као призивач духова беседу ћеш из прашине шаптати. И мноштво ће туђинаца твојих бити као ситан прах, и руља насилника као плева развејана; и биће изненада, одједном, походиће те Господ над војскама грмљавином и трусом и буком великом, и олујом и пламеном разбукталим што прождире. Виђење ноћно биће као сан: мноштво свих народа што против Арила војују, и свих оних који на њ завојштише и на тврђаве његове и који га притеснише. Биће као кад гладан сања, и гле, он једе и пробуди се празна желуца; и као кад жедан сања, и гле, он пије, и пробуди се, и гле, изнемогао и сува грла. Тако ће се догодити мноштву свих народа који војују против горе Сион.“

Станите и запањите се! Ослепите и обневидите! Пијани су, али не од вина; и посрћу, али не од препеченице. Господ је на вас излио дубоки сан, и затворио је очи ваше – пророке, и застро је главе ваше – видеоце.

Зато ће свако ваше виђење бити као речи у запечаћеном свитку. Дају неком ко зна да чита и кажу: „Хајде, читај ово!“ Он ће одговорити: „Не могу зато што је запечаћено.“ Онда дају неком ко не зна

да чита и кажу му: „Хајде, читај то!“ Он ће одговорити: „Не знам да читам.“

Господар је рекао:

„Зато што овај народ приступа устима, и част ми одаје уснама, а срце му је од мене далеко, и њихова је побожност научена заповест људска; зато ћу, ево, и надаље с народом овим чуда чинити, чуда и само чуда; те ће пропасти мудрост мудраца његових, и сакриће се умност умника његових.“

Тешко онима који се по дубинама кријуу од Господа да би сакрили намере, и који у тмини делују и зборе: „Ко нас види и ко нас познаје?“ Колико сте ви наопаки! Цени ли се глина као грнчар, па да производ рекне свом произвођачу: „Није ме он начинио!“? Или лонац да рекне грнчару: „Он не разазнаје?“ Неће ли се Ливан ускоро у Кармил претворити, а Кармил као шума рачунати? И глуви ће у онај дан слушати речи из књиге. И из мрака и таме очи слепих ће прогледати. И опет ће се понизни радовати у Господу, најбеднији ће клицати Светитељу Израиљеву, јер насилник ће ишчезнути, и подсмевач ће нестати, и сви који вребају на зло биће истребљени: који друге на грех речју наводе, који поротнику код вратница замку постављају, под лажном оптужбом и без разлога праведника руше.

Зато говори Господ, који је откупио Аврахама, дому Јаковљевом:

„Од сад Јаков стидети се неће, и од сад лице његово бледети неће, јер кад види децу своју, усред себе дело мојих руку, он ће моје име светковати. Светковаће Светитеља Јаковљева и бојаће се Бога Израиљева. Уразумиће се они који духовно лутају, поуку ће примити они који мрмљају.

Тешко синовима одметничким! – говори Господ. Они проводе намере што нису од мене, склапају савезе што нису по Духу мом; и грех на грех гомилају. Кренули су у Египат доле, а нису питали шта ћу ја рећи; да утекну у уточиште фараонско, и да се уздају у сенку египатску. Уточиште фараонско биће им на срамоту, и уздање у сенку египатску на поругу. Та главари његови већ су у Соану, посланици његови стигли су у Ханес: сви ће се посрамити над народом бескорисним, неће им бити на помоћ ни на корист, већ на срамоту, па и за укор.“

Пророштво против животиња негевских:

Кроз земљу невоље и беде, лавице и лава који ричу, љуте гује и крилате змије огњене, носе они блага своја на леђима младих магараца, и богатства своја на грбама камила – носе га народу бескорисном. Зато што је египатска помоћ празна и ништавна, због тога сам их назвао: „Изнемогла Рава.“

Сад дођи, упиши на плочи пред њима и забележи у књизи, те да остане за будућност, за век векова; јер ово је народ одметнички, синови лажљиви, синови који неће да слушају Закон Господњи. Они говоре видовитима: „Оканите се виђења!“, а видеоцима: „Не пророкујте нам поштење! Говорите што је нама угодно! Пророкујте нам привиде! Застраните с пута, скрените са стазе, уклоните нам са очију Светитеља Израиљева!“

Зато Светитељ Израиљев говори:

„Зато што реч ову презирете, а ослањате се на опакост и превару, и на њих се подупирете, зато ће вам та кривица бити као пукотина, што се избочила на зиду високом, који ће се срушити изненада, у тренутку, и срушиће се као што се руши суд грнчарски, разбије се и нико га не жали, те међу крхотинама његовим ни уломак се не нађе, да се узме жеравица са огњишта или загреби вода са студенца.“

Јер говори Господар Господ, Светитељ Израиљев:

„У покајању и спокојству бићете спасени; у смирености и ослонцу ваша је сила; али ви нисте хтели. Рекли сте: ’Не, јер ћемо на коњима побећи.’ Зато ћете бежати. ’Јахаћемо онда у галопу.’ Зато ће ваши гониоци бржи бити: вас хиљаду бежаће кад један подвикне; кад подвикну петорица, трком ћете бежати, док од вас не остане као колац на врху горе или као ознака на брду.“ Ипак, Господ чезне да вам се смилује, и зато чезне да вас облагодати, јер Господ је Бог праведни. Благо свима који чезну за њим.

О, народе сионски, који станујеш у Јерусалиму. Немој никако плакати. Он ће јамачно бити наклоњен гласу вапаја твојега. Чим те чује, одговориће ти. И Господар ће вам дати хлеб патнички и воду невоље, па се више неће крити твоји учитељи, и твоје ће очи гледати учитеље твоје. И уши твоје слушаће реч иза леђа твојих где се говори: „То је пут, њиме идите!“, било да скрећете надесно или налево. Тада ћеш сматрати нечистима своје кумире посребрене и своје идоле златом опточене. Одбацићеш их као излив женски и рећи ћеш: „Напоље!“

Тада ће дати кишу твом семену што посејеш на њиви, а хлеб што ће га њива родити биће обилат и хранљив. Стока твоја ће пасти у онај дан, по пространим пашњацима. Волови и магарци који служе за њиву јешће осољену храну, овејану лопатом и решетом. И на свакој гори и на свакој узвишици биће потока и токова, у дан силнога покоља кад се куле буду рушиле. Тада ће месечина бити као сунчева светлост, а сунчева светлост ће бити седам пута јача, као светлост седам дана – у дан кад Господ завије преломе народу своме, и излечи ране удараца његових.

Гле, Господ лично из далека долази, гнев његов гори, бреме бива отежано. Усне његове јарости су пуне, језик му је ватра што прождире, а Дух је његов као поток набујали, што се до грла попео. Он долази да светину прорешета решетом погубним, и да постави узде заводљиве у чељуст народима. Песма ће вам бити као у претпразничким ноћима, кад су срца весела као код оног који иде уз звуке фруле да дође на Гору Господњу, на Стену Израиљеву, и зачуће се величанствени глас Господњи, и показаће се удар руке његове у јаросном гневу, у ватри што прождире, из провале облака и олује, и из града који је као туцаник, јер од гласа Господњег препашће се Асирац, шибом којом он шиба. И кад год удари палица одређена којом ће се Господ одморити на њему, с бубњевима и харфама, у борбеним покличима, против њега он се бори. Већ је приправљен Тофет, управо је спреман за цара, много ватре и много дрва. Он је продубио, проширио ломачу за њега, повећао ватру и дрва. Дах Господњи је као поток од сумпора, разгара се на њему.

Тешко онима који силазе у Египат по помоћ, и наду у коње полажу, и у кола се уздају многа, и у коњанике врло јаке, а не гледају с поуздањем у Светитеља Израиљева, а не траже Господа. Ипак, он је мудар и навалиће зло, и неће преиначити што је рекао, те ће устати против дома зликовачког и против помоћи од преступника. Египћанин је човек, он није Бог; коњи његови су месо, они нису дух. Када Господ испружи руку своју, посрнуће онај који помаже и пашће онај коме он помаже – сви заједно ће пропасти.

Ево, Господ ми је овако рекао:

„Као што лав или лавић над пленом својим режи, и онда кад на њега повиче пастира мноштво, он се не плаши од гласова њихових, нити он стрепи од граје њихове – тако ће Господ над војскама сићи да се бори за гору Сион, за

узвишење њено. Како птица крилима, тако ће Господ над војскама Јерусалим заклањати, заклон бити, избавити, поштедети и спасти.“

Вратите се ономе против кога сте се дубоко побунили, синови Израиљеви. Та, у онај дан ће свако презрети идоле своје сребрне и златне, ликове своје резане, што их себи руке ваше на грех начинише.

„Асирац ће пасти од мача што није од људи, прождераће га мач што није од човека. Он ће од мача бежати, а младићи његови ће бити под насиљем. Ужаснут, оставиће своју тврђаву; његови главари ће се престравити под заставом – тако је рекао Господ, његова је ватра на Сиону, и његова је пећ у Јерусалиму.“

Ево, по правди царује цар, праведно владају владари. И сваки је као заветрина, те заклања од олује, и он је као потоци водени у сушној земљи, као хладовина иза велике стене у жедној пустињи. И очи оних који виде неће више бити замућене, и уши оних који чују слушаће пажљиво, и срце брзоплетих схватиће знање, и муцавци ће пожурити да говоре разговетно. Покварењака више неће звати племићем, варалицу више неће сматрати угледним.

Наиме, безумник говори безумно, и срце његово смишља безакоње, да почини злодела, да о Господу охоло говори, да гладнога остави празна желуца, да жедноме ускрати пиће. И варалица је наоружан злобом; он сплетке смишља да упропасти понизне речима лажљивим, и сиромаха кад тражи право. А племић смишља племенитости, и он племенитости остварује.

Устајте, жене лакомислене, почујте глас мој; ћерке лаковерне, послушајте беседу моју. Кроз годину и нешто дана дрхтаћете, лаковерне, јер пропада берба, не долази жетва. Стрепите, лакомислене! Дрхћите, лаковерне! Свуците се и разголитите се, и опашите се по бедрима. *Ударајте се* у груди и наричите за пољима љупким, за виноградима родним. Над тлом народа мога трње бодљикаво ће расти, као и над свим домовима веселим, насељем раздраганим. Јер двор је напуштен, град бучни запуштен. Уместо насипа и куле биће пећина довека, уживање за дивље магарце, пашњак за стада. Док се на нас не излије Дух с висина, те претвори пустињу у воћњак, а воћњак ће се рачунати као шума. Тад ће у пустињи становати право, а у воћњаку боравити пра-

ведност. Из праведности ће се мир родити, а праведности ће на служби бити поуздање и спокојство довека. Мој ће народ тада боравити у зградама мирним, и у становима безбедним, и у почивалиштима поузданим, иако ће шума бити оборена и град ниско спуштен. Благо вама, сејете поред свих вода, пуштате волове и магарце.

Тешко теби, разараш, а ниси разорен, и издајник си, а тебе нису издали. Кад престанеш да разараш, ти ћеш бити разорен; кад завршиш са издајништвом, тебе ће издати. Господе, смилуј се нама, ти си наша нада. Буди њихова мишица јутрима, и наше спасење у време невоље. Народи су побегли пред гомилом која тутњи, пуци су се распршили пред узвишеношћу твојом. И ваш плен се сакупља, сакупљају се гусенице, као што скакавци тумарају, тако он оптрчава око њега. Господ је узвишен зато што на висини станује, и напунио је Сион правом и праведношћу. И твоја безбедна времена биће спасено богатство, мудрост и знање. Његова је ризница богобојазност.

Гле, делије кукају напољу, гласници за мир заплакаће горко. Опустели су друмови, престали су да путују путници. Савез је раскинуо, градове одбацио, човека не поштује. Тугује, клоне земља; Ливан је постиђен и вене, Сарон је постао као пустара, Васан и Кармил су без лишћа. „Сад ћу устати – говори Господ. Сад ћу бити узвишен. Сад ћу бити подигнут. Засејали сте сено, родићете стрњику. Прождреће вас ваш огњени дах. И биће народи као пећи за креч, трње посечено у ватри ће изгорети. Ви, који сте далеко, чујте шта сам учинио; а ви, који сте близу, упознајте силу моју: стрепе на Сиону грешници, ужас спопада проклетнике. ’Ко од нас ће опстати пред ватром што прождире? Ко од нас ће опстати пред пожаром вечним?’ Онај који живи праведно и који говори честито, презире зарађено на насиљу, стреса мито са својих дланова, одбија да послуша за крвопролиће, и неће да гледа да се чини зло. Тај ће становати на висинама, заклон ће му бити тврђаве на стенама, храну ће добијати редовно и вода ће му бити обезбеђена.

Очи твоје гледаће цара у лепоти његовој, посматраће земљу области далеких. Срце ће твоје разматрати ужас: ’Где је онај што броји? Где је онај што мери? Где је онај што куле броји?’ Нећеш видети народа жестоког, народа чији се говор тешко слуша, језика страног што га нико не разуме.“ Погледај

Сион, град празника наших. Очи ће твоје Јерусалим видети, боравиште заштићено, шатор неуздрмани, чији се стубићи не ваде никада, а ниједно уже његово неће се откинути. Та онда ћемо имати достојанственог Господа, уместо река, рукаваца широких са обе стране. Неће њиме пролазити лађа на весла, нити ће продрети заповеднички брод. Јер: наш судија је Господ, наш законодавац је Господ, наш цар је Господ, он ће нас спасти. Твоја ужад су попустила, своје катарке не могу држати, нити једра подизати – па се дели многи плен од пљачке; кљасти ће отимати отимачину, и ниједан становник неће рећи: „Болестан сам.“ Народу који борави у њему кривица ће опроштена бити.

Приступите, пуци, да чујете; и народи, слушајте! Нека чује земља и што је испуњава, свет и све што по њему расте. Јер се разјарио Господ на све пуке, расрдио се против све војске њихове; изручио их је, предао их је покољу. Њихови побијени леже, и од лешева њихових смрад се подиже, и крв њихова горја натапа. И расула се сва војска небеска, и небеса се савијају као свитак, и сва војска њихова клоне, као што клоне лист на лози, као што клоне на стаблу смоквину. „Јер мач мој се натопио на небесима. Гле, на Едом он се спушта, и на народ коме сам одредио да судим.“ Мач за Господа напуњен је крвљу, подмазан је лојем; крвљу од јагњаца и јараца, лојем с бубрега овнујских, јер Господ има жртву у Восори, и велико клање у земљи едомској. И с њима ће се то спустити на биволе и на волове с јунцима. И земља њихова ће се крвљу натопити, и прашина њихова лојем омастити, јер Господ има дан за одмазду, годину да се намире рачуни за Сион. И превратиће се потоци њезини у смолу, и прашина њена у сумпор, и земља ће њена бити смола у пламену, неће се гасити ни ноћу ни дању, дим њен ће се дизати довека. Од колена до колена лежаће пустош засвагда. Никад више нико њоме пролазити неће. Њу ће запосести буљина и јеж, у њој ће боравити ушара и гавран. И он ће на њој растегнути мерну траку за пустош и висак за празнину. Њено племство тамо неће бити, царством да га зову, и сви њени заповедници биће уништени. По здањима њеним прорастаће трње, по тврђавама њеним коприва и чкаљ, те ће постати јазбина за шакале, лежај за нојеве женке. Тамо ће се срести дивље мачке с хијенама,

и длакавци ће дозивати један другог; тамо ће се сместити ноћница-вештица и наћи ће себи почивалиште; тамо ће се гнездити гуја, полагаће своја јаја, лежаће на њима, излећи ће их у сену свом; тамо ће такође слетати јастребови један за другим.

Истражујте у Књизи Господњој, и читајте:

Ниједно од њих недостајати неће, мужјак женки неће зафалити, зато што су уста моја тако заповедила, и Дух његов тако их је сакупио; зато што је он за њих бацио жреб, и његова рука им је одмерила земљу: они ће је поседовати довека, њу ће настањивати од колена до колена.

Нека им се узрадује пустиња, земља сасушена. Нека кличе пустара, нека као шафран процвета. Нека бујно цвати цват, и нека још кличе од радости и певања. Њој је дана слава ливанска, красота кармилска и саронска. Они ће гледати славу Господњу, красоту Бога нашега. Руке клонуле укрепите, и колена клецава учврстите. Реците преплашеним срцима: „Будите јаки, не бојте се! Ево Бога вашега, одмазда долази, наплата Божија. Он сам хита да вас спасе!“ Тада ће се слепима отворити очи и глувима ће се уши отворити; тада ће хроми као јелен скакати, и певаће језик у немога; јер ће вода избијати у пустињи и потоци у пустари, тле спаљено постаће рит, а жедна земља водоскоци; у јазбинама за шакале сместиће се зеленило за трску и рогоз. Тамо ће пролазити друм и пут, и он ће се звати „Свети пут“; нико нечист њиме проћи неће него ће бити за њих, за оне који путем иду, а ту луди неће залутати. Тамо лава више бити неће, нити ће тамо пролазити звер, нити ће се наћи, него ће ходати откупљени. Вратиће се избављени Господњи, доћи ће у Сион с весељем и с радошћу вечном на челима; пратиће их раздраганост и радост, а побећи ће жалост и уздаси.

Четрнаесте године цара Језекије, асирски цар Сенахерив је напао све утврђене јудејске градове и освојио их. Међутим, асирски цар пошаље из Лахиса цару Језекији у Јерусалим Равсака с јаком војском. Овај се зауставио код Горњег језера на путу за Бељарево поље. И пред њега је изашао управник двора Елијаким син Хелкијин, писар Сомна и дворски саветник Јоах син Асафов.

Тада им Равсак рече: „Реците Језекији:

’Овако каже велики цар Асирије: у шта се то уздаш? Зар мислиш да су саме речи савет и сила за рат? На кога се ослањаш, да си се побунио против мене? Да се можда не уздаш у Египат, у тај

сломљени штап од трске, који убада и пробија шаку ономе ко се на њега наслања? Такав је фараон, египатски цар, свакоме ко се ослони на њега. А ако ми кажеш: „Ми се поуздајемо у Господа, Бога нашег!“ Па није ли баш Језекија срушио његове узвишице и жртвенике, рекавши Јуди и Јерусалиму: клањаћете се једино пред овим жртвеником.
А сад, хајде, опклади се са мојим господарем, асирским царем: даћу ти две хиљаде коња, ако си у стању да нађеш јахаче да их јашу. Како ћеш онда одбити и једног војводу који је међу најмањим слугама мога господара? Но, ти се уздаш у Египат да ће ти дати коње и коњанике. Коначно, јесам ли ја без одобрења Господњег пошао против ове земље да је разорим? Господ је мени рекао: „Дигни се на ту земљу и разори је!“’“

Тада су Елијаким, Сомна, и Јоах рекли Равсаку: „Говори својим слугама арамејски, јер ми разумемо; не разговарај са нама јудејски да те слуша народ на зидинама.“

Али Равсак им је рекао: „Зар ме је мој господар послао да само вашем господару и вама кажем ове речи, а не баш онима који седе на зидинама, који ће с вама морати да једу свој измет и пију своју мокраћу?“

Равсак, затим, устаде и повика снажним гласом на јудејском: „Чујте речи великог цара, асирског цара: овако каже цар: ’Не дајте да вас Језекија заварава, јер он вас не може избавити из моје руке.’ Овако каже цар: ’Не дајте да вас Језекија заварава, јер вас не може избавити. Не дајте да вам Језекија улива поуздање у Господа говорећи: „Господ ће вас сигурно избавити; овај град неће пасти у руке асирском цару.“’

Не слушајте Језекију, јер овако каже асирски цар: ’Склопите мир са мном и изаћите к мени, па ће сваки од вас јести своје грожђе и своје смокве и пити воду из свога студенца, док не дођем и не одведем вас у земљу као што је ваша земља, у земљу жита и младог вина, у земљу хлеба и винограда.’

Не дајте да вас Језекија убеђује говорећи: ’Господ ће вас избавити.’ Да ли је који бог избавио своју земљу из руке асирског цара? Где су богови аматски и арфадски? Где су богови сефарвимски? Јесу ли избавили Самарију из моје руке? Који су међу свим боговима тих земаља избавили своју земљу из моје руке? Како ће онда Господ избавити Јерусалим из моје руке?“

А они су ћутали и нису одговарали ни реч, јер је цар био заповедио: „Не одговарајте му!“

Тада су управитељ двора Елијаким, син Хелкијин, писар Сомна и Асафов син Јоах, дворски саветник, дошли пред Језекију. Раздрли су своју одећу и саопштили му шта је Равсак рекао.

Кад је то чуо, цар Језекија је раздро своју одећу, навукао на себе кострет и отишао у Дом Господњи. Затим је послао Елијакима, управитеља двора, писара Сомну, и старешине свештеничке обучене у кострет, пророку Исаији, сину Амоцовом. Рекли су му: „Говори Језекија: 'Дан је овај дан невоље, казне и срамоте. Деца су приспела за порођај, а нема снаге да се роде. Може бити да је Господ, Бог твој, чуо речи Равсака, кога је његов господар, асирски цар, послао да вређа живога Бога, па ће га покарати због речи које је Господ, Бог твој, чуо, кад се помолиш за остатак што је преостао.'"

Кад су слуге цара Језекије дошле к Исаији, Исаија им је рекао: „Овако реците своме господару: 'Говори Господ: не бој се речи што си чуо, којима су ме ружиле слуге асирског цара. Ево, удахнућу у њега дух, и кад чује једну вест, вратиће се у своју земљу, а ја ћу учинити да погине од мача у својој земљи.'"

Кад се Равсак вратио, нашао је асирског цара како ратује с Ливном; чуо је, наиме, да је напустио Лахис.

Чуо је, наиме, да Тирака, кушки цар, говори: „Изашао је да ратује с тобом."

Кад је то чуо, послао је гласнике Језекији говорећи: „Овако реците Језекији, цару Јудином: 'Нека те не вара Бог твој у кога се уздаш говорећи ти: Јерусалим неће пасти у руке асирском цару. Чуо си шта су асирски цареви учинили свим земљама, како су их изручили проклетству. Зар ћеш ти да се избавиш? Јесу ли богови народа спасли оне што су уништили моји преци: Гозанце, Харанце, Ресефе и синове Едена у Теласару? Где је цар аматски, цар арфадски, и цар Лаира, Сефарвима, Ена и Ава?'"

Језекија је примио писмо из руку посланика и прочитао га. Затим се попео у Дом Господњи и развио га пред Господом. Онда се Језекија овако помолио Господу: „Господе над војскама, Боже Израиљев, који столујеш над херувимима! Само си ти Бог свих царстава земаљских, ти си начинио небо и земљу. Пригни ухо своје, Господе, и почуј; отвори очи своје и погледај. Чуј све Сенахеривове речи које је послао да се руга Богу живоме!

Истина је, о, Господе, опустошили су цареви асирски све народе и њихове земље, побацали им богове у ватру, јер они и нису богови, него дело људских руку, дрво и камен; зато су их разорили А сад, Господе, Боже наш, избави нас из његових руку, нека знају сва царства на земљи, да си само ти, Господ."

Тада је Исаија, син Амоцов послао поруку Језекији: „Говори Господ, Бог Израиљев: ’Зато што си ми се молио због Сенахерива, асирског цара, ово је реч коју је Господ рекао против њега:

> Презире те, руга ти се, девица, ћерка сионска, маше главом за тобом ћерка јерусалимска. Кога си ружио и вређао? На кога си гласно викао и охоли поглед дизао? На Свеца Израиљева! Преко слугу својих вређао си мог Господа. Рекао си: коњима својим и јахачима многим, на висине сам се горске успео, до највиших врхова ливанских. Посекао сам му највише кедрове и његове поизбор чемпресе. Досегао сам му врх најкрајњи, врт његов у бујној шуми. Ископао сам студенце и пио туђе воде, стопалима својих ногу исушио сам све потоке египатске. Зар ниси чуо? Од искона сам то одредио, уредио од прадавних дана, а сада сам то остварио: у рушевине си претворио утврђене градове. Становници њихови немоћни, испрепадани, постиђени, били су као растиње у пољу, као младо зеленило, као трава по крововима, што усахне пре него што порасте. Ја знам кад седаш и кад излазиш и кад се враћаш, и како си против мене беснео. Зато што си на мене беснео, и што ми је твоја обест дошла до ушију, брњицу ћу ти кроз ноздрве провући, у уста ћу ти узде ставити, и вратити те путем којим си дошао.

А ово је знак за тебе:

> Ове године ћеш јести што сâмо израсте, а догодине оно што никне од тога, а треће године сеј, жањи и сади винограде и једи њихов род. А преживели из дома Јудиног, опет ће пустити свој корен у дубину, и родити своје плодове у висину. Јер из Јерусалима ће изаћи остатак, и преживели са горе Сиона. То ће учинити ревност Господа над војскама.’

Зато говори Господ о цару асирском:

> ’Он неће ући у овај град, и неће одапети стрелу на њега, неће са штитом кренути на њега, нити насипати бедем против њега, него ће се вратити путем којим је дошао. У овај град он ући неће – говори Господ. Ја ћу одбранити овај град и избавити га ради себе и ради мога слуге Давида.’“

Тада је изашао Анђео Господњи и побио стотину осамдесет пет хиљада у асирском табору. Када је народ устао ујутро, а оно све сами мртваци. Сенахерив, асирски цар, је подигао своју војску и повукао се; вратио се у Ниниву.

И док се клањао у храму свога бога Нисрока, убили су га мачем његови синови Адрамелех и Сарасар. Потом су побегли у земљу араратску. На његово место се зацарио његов син Есарадон.

У оне дане се Језекија разболео на смрт. Пророк Исаија, син Амоцов, је дошао и рекао му: „Говори Господ: 'Уреди своју кућу, јер ћеш умрети; нећеш се опоравити.'"

Језекија је окренуо своје лице према зиду, па се помолио Господу овако: „О, Господе, сети се да сам пред тобом ходио верно и свим срцем, и да сам чинио што је добро у твојим очима." И Језекија горко заплака.

И дође реч Господња Исаији говорећи: „Иди и реци Језекији. Говори Господ, Бог твога претка Давида: 'Чуо сам твоју молитву и видео сам твоје сузе. Гле, додаћу твоме животу петнаест година, и избавићу те из руке асирског цара. Одбранићу овај град.

И ово ће ти бити знак од Господа: Господ ће учинити ову ствар као што је рекао. Гле, ја ћу вратити за десет црта сенку што је сишла по цртама Ахазова сунчаника.'" Тада се сунце вратило за десет црта по цртама по којима је сишло.

Запис Језекије, цара Јудиног, када се разболео па оздравио од своје болести:

> Ја сам говорио: „У средини мојих дана ја одлазим пред вратнице Света мртвих, лишен остатка година мојих." Говорио сам: „Више нећу гледати Господа, Господа у земљи живих; више нећу видети човека са онима који станују у пролазности. Мој век је одвојен и од мене отргнут слично шатору пастирском, слично ткачу пресекао је живот мој. Докрајчићеш мене од дана до ноћи. Слично лаву примирио сам се до јутра, тако он дроби све кости моје. Докрајчићеш мене од дана до ноћи. Слично ласти узлетелој, тако цијучем; слично ждралу изнемоглом, тако уздишем – мој је поглед према висинама: Господе, под теретом сам, буди мој јамац." Шта да му кажем? Он ми је рекао и он је тај који је у дело спровео. Благо ћу провести све године своје, мада ће ми остати горчина у души. Господару, на њима они живе и живот духа мог је за све у њима. А ти ћеш ме излечити и живот ми вратити. Гле, у здравље се претворило што ми беше горко; и ти си душу моју избавио из погубне јаме, тако што си у неповрат бацио све што сам ја згрешио. Та, Свет мртвих тебе не хвали, смрт тебе не слави; они који су спуштени у раку у тебе се не уздају због твоје истине. Живи, живи, он тебе хвали као ја данас. Отац ће учити синове истини твојој.

Да ме спасеш, притеци, Господе, и ми ћемо певати уз харфе,
у све дане живота својега пред Домом Господњим.

А Исаија беше рекао: „Нека донесу облог од смокава и привију на чир и оздравиће.“

А Језекија рече: „Шта ће бити знак да ћу ићи горе у Дом Господњи?“

У оно време је вавилонски цар Меродах-Валадан, син Валаданов, послао писма с даром за Језекију. Чуо је, наиме, да се овај разболео и да је оздравио. Језекија им се обрадовао; показао им је сву своју ризницу, сребро и злато, зачине, мирисна уља, целу оружницу, и све што се нашло у његовим ризницама. Није било ничега у његовом двору и на целом његовом подручју што им Језекија није показао.

Тада је пророк Исаија дошао к цару Језекији и рекао му: „Шта су рекли ти људи? Одакле су ти дошли?“ Језекија одговори: „Из далеке земље, из Вавилона.“

„Шта су видели у твојој кући?“ – упита он. Језекија одговори: „Није било ничег у мојим ризницама што им нисам показао.“

Тада је Исаија рекао Језекији: „Почуј реч Господа над војскама: ’Ево, долазе дани када ће све што је у твоме двору, и све што су твоји преци сабрали до овога дана, бити однесено у Вавилон; неће остати ништа – говори Господ. А неки од твојих синова, који су ти се родили, биће одведени. Они ће бити евнуси на двору вавилонског цара.’“

Језекија одговори Исаији: „Добра је реч Господња што си је ти рекао.“ А мислио је: „Нека буде мир и спокојство током дана мојих.“

„Тешите, тешите народ мој – говори Бог ваш – Говорите Јерусалиму срдачно, и вичите му: ратовање му је окончано, кривица му окајана, јер он из руке Господње прими двапут више него што сагреши.“ Глас виче: „Пут Господњи кроз пустињу приправите; друм за Бога нашега у пустоши поравнајте. Свака долина нека се подигне, а свака гора и брежуљак нека се спусти; и што је стрмо нек буде равница, и храпаво нека буде глатко. Тада ће се открити слава Господња, и сваки човек ће је видети – јер су то казала уста Господња.“ Глас рече: „Вичи!“ А он одговори: „Шта да вичем?“ „Свако је тело као трава, и сва му је милина као цвет пољски. Сахне трава, вене цвет, кад преко њих Господњи пређе дах. Заиста, народ је трава. Сахне трава, вене цвет, али реч Бога нашега остаје довека.“

На високу гору се успни, Сионе, гласниче радосне вести. Глас свој снажно подигни, Јерусалиме, гласниче радосне вести. Подигни га, не бој се, кажи градовима Јудиним: „Ево Бога вашега!“ Ево, Господар Господ долази у сили, влада он мишицом својом! Ево, с њим је и плата од њега, а испред њега награда од њега. Као Пастир он своје стадо напаса, у своје руке јагањце сабира, у наручју своме их носи, а дојилице негује.

Ко је воде прегрштима измерио, и небеса педљем премерио? А ко је сав прах земаљски размерио мерицом, и планине теговима, и брегове теразијама? Духа Господњег ко је премерио, и који саветник је њега упутио? С ким се саветовао и изграђивао, и ко га је стазама правде научио? И научио га знању и упознао га с путем разборитости? Гле, народи су као кап из ведра, и вреде као прах на теразијама. Гле, острва као зрнце подиже. Ни Ливан није довољан за ломачу, а његових звери нема довољно за свеспалницу. Сви народи пред њим су као ништа, ништавилом и празнином он их сматра. Коме ћете Бога сличним учинити и с каквим ћете га ликом упоредити? Ливац излива идола, златар га позлатом облаже и од сребра ланчиће излива. Сиромах за принос дрво нетрулежно бира, и за то вештог уметника тражи да за њега кип непомични начини. Зар не знате? Зар нисте чули? Зар вам није од искона објављено? Зар нисте схватили од оснивања земље? Над кругом земаљским он столује и становници су њени на скакавце налик; небеса је разастро као копрену, разапео их као шатор за становање. Он моћнике претвара у ништавило, судије по земљи чини да су као ништа. Тек што су засађени, тек што су посејани, тек што им стабљика у земљу корен пустила – он на њих дуне, и они усахну, као сламу вихор их разнеје. „Коме ћете мене сличним учинити? Ко је као ја?“ – пита Светитељ. Подигните поглед свој и гледајте: Ко је ово створио? Онај који на број војску небеску изводи, и који по имену све њих прозива. Због његове велике моћи и силне јачине нико не изостаје.

Зашто кажеш, Јакове, и ти говориш, Израиљу: „Мој пут је скривен Господу, и моја правица измиче Богу мојем“? Зар не знаш и зар ниси чуо? Господ је Бог вечни, створитељ крајева земљиних. Он се не умара и не сустаје, и ум се његов

не да ограничити. Он снагу уморноме даје, и немоћноме моћ он јача. Младићи се умарају и сустају, и момци морају да посрћу, али онима који се у Господа уздају снага се обнавља, крила им расту као орловима, трче и не сустају, ходају и не умарају се.
„Умукните преда мном, острва, и нека снагу обнове народи. Нека се примакну, па нека проговоре; приступимо на суд заједно. Ко је са истока подигао праведност, позвао га до својих стопа, даје му пред собом народе и цареве покорава? Мачу његовом их као прашину даје, луком његовим су распршени као слама. Он њих гони, безбедно напредује, ноге му на друмове не долазе. Ко то чини и ко то постиже, који од почетка призива нараштаје? Ја, Господ, који сам Први и Последњи, то сам ја.“ Острва гледају и страх их обузима, дрхћу крајеви земаљски, они се приближавају и већ су ту. Човек свом другу помаже и свом брату говори: „Буди јак!“ Ливац бодри златаре, онај који чекићем тањи бодри оног који кује на наковњу. Он говори о споју: „То је добро“, и кип утврђује клиновима да се не помиче.
„А ти, Израиљу, слуго мој, Јакове, изабраниче мој, потомче Аврахама, мог љубимца! Ти, кога оснажих са земљиних крајева и кога позвах с њених рубова; ти, коме сам рекао: ’Ти си слуга мој’, тебе сам изабрао и нећу те одбацити. Не бој се, јер ја сам с тобом, не обзири се застрашено, јер ја сам Бог твој. Ја те крепим и заиста ти помажем, заиста те подупирем десницом правде своје. Гле, постидеће се и посрамиће се сви који су против тебе беснели и биће као ништа, и пропашће који се с тобом парничише. Тражићеш своје противнике, али их нећеш наћи. Биће као ништа и ишчезнуће они који против тебе војују. Јер ја, Господ, Бог твој, крепим десницу твоју, говорим ти: Не бој се, ја ти помажем. Не бој се, црвићу Јакове, људство Израиљево, ја ћу ти помоћи – говори Господ. Израиљев Светитељ, Он је твој Откупитељ. Гле, начинио сам те да будеш оштри млат, нови, са зупцима јаким; млатићеш брда и сатирећеш, а од брегова ћеш плеву начинити. Ти ћеш њих вејати, и ветар ће их однети, вихор ће их распршити. А ти ћеш кликтати Господу, славићеш Светитеља Израиљевог.
Убоги и бедни воду траже, а ње нема. Језик им се од жеђи осушио. Ја, Господ, њих ћу услишити. Ја, Бог Израиљев, њих нећу заборавити. Отворићу реке у голетима, и изворе

посред долина. Пустињу ћу у рит претворити, а сушну земљу у врело. У пустињи посадићу кедар, багрем и мирту и маслину. Пустињу ћу пошумити чемпресом, брестом и шимширом заједно. Нека људи виде и нека знају, и нека промисле и нека схвате заједно, да је то учинила рука Господња, и створио Светитељ Израиљев.
Свој спор изложите! – говори Господ. Доказе предочите! – говори цар Израиљев. Нека приступе и нек нам објаве оно што ће се догодити. Прошлост – шта су открили? да о томе размишљамо и знамо што се испунило? Него објавите шта ће доћи. Откријте нам шта ће после бити, па ћемо познати да сте богови. Хајде, учините нешто, добро или зло, па да се задивимо и заједно увидимо. Гле, ви сте ништа, и дела су ваша као издисај; ко вас изабере, тај је одвратан.
Подигао сам га са севера, и он је дошао са истока сунчанога; те ће доћи на достојанственике као по каљузи, и газиће их као грнчар глину. Ко је од искона објавио па да знамо, унапред, па да кажемо: 'У праву је!'? Заиста, нема ко да објављује. Заиста, нема ко да обавештава. Заиста, нема ко да чује речи ваше. Прво Сиону рекох: 'Гле, ево их!' и Јерусалиму ћу дати весника. И ја гледам, а човека нема, и међу њима, а саветника нема, па ја их питам, а не одговарају ни реч. Гле, сви су они зли; ништавило су дела њихова, ветар и празнина кипови су њихови.
Ево Слуге мога, коме сам потпора, изабраника мога, миљеника душе моје. На њега сам Духа свога излио да доноси правду народима. Он не виче, нити буку прави, на улици гласа свог не диже. Он не ломи трску напукнуту, нити гаси фитиљ који тиња, него он доноси право истинито. Он не тиња, нити сломљен бива док на земљи право не успостави, а острва су жедна његовог Закона."
Говори Бог Господ, који је створио и разастро небеса, који је раширио земљу и растиње њено, који даје дисање народима по њој, и дух бићима која ходају по њој: „Ја, Господ, у правди сам те позвао, и за руку те ухватио; и тебе чувао и тебе поставио за савез народу, за светлост племенима, да отвориш очи слепима, да изведеш из затвора сужње, из тамнице оне што у тами живе. Ја сам Господ, то је име моје, и славе своје другом дати нећу, нити части своје киповима. Што је од искона, гле, то долази; и новости ја већ најавих, пре него се збуду чиним да чујете."

Певајте Господу песму нову, славу његову од краја земљиног, који морем силазите и што је по њему, острва и сви становници њини. Нека се ускомеша пустиња и градови њени, нека одјекују насеља кедарска, нека подвикују становници Селе, нека кличу с горских врхова, Нека славу своју дају Господу, и хвалу му најављују по острвима. Као јунак Господ ступа, као ратник он се разјарио, Он кликће и уз то виче, на непријатеље се своје устремио. „Од давнина сам ћутао, глув се правио, уздржавао, сад вичем као породиља, дахћем и издишем уједно. Сасушићу горе и брегове, и спарушити све биљке по њима, и претворити реке у вртаче, и мочваре ја ћу исушити. Слепе људе водићу путем што га не познају, упутићу их на стазе што их не познају. Пред њима ћу таму у светлост претворити, а џомбе у зараван. Те ћу ствари учинити и нећу оклевати. У великом стиду ће узмаћи који се у резане кипове уздају, који ливеним ликовима говоре: 'Ви сте богови наши.'

Чујте, глуви! И прогледајте, слепи, да видите! Ко је слеп, ако не мој слуга? Ко је глув, ако не мој гласник кога шаљем? Ко је слеп као намирени и слеп као слуга Господњи? Много си видео, али ниси марио; уши отворене али нико не слуша.“ Господу се свидело због праведности његове да узвелича Закон и почаст му да. А народ је овај опљачкан и оплењен, у пећине сви су они затворени, у затворе склоњени. Плене их, а нико да их избави; отимају им, а нико да каже: „Врати!“ Ко од вас мари за то? Ко се нагао и слуша унапред? Ко је пљачкашу изручио Јакова и отимачима Израиља? Није ли то Господ, против ког смо грешили, чије путеве нису хтели да следе, и чији Закон нису слушали? Зато је он на њега излио јарост гнева својега и насиља ратна; пламен га је одасвуд окружио, али он ни то није схватио; и спалио га је, али он ни то није озбиљно узео.

Сада говори Господ, који те је створио, Јакове, који те је начинио, Израиљу: „Не бој се, јер ја сам те откупио, по имену те позвао: ти си мој. Кад преко воде прелазиш, ја сам с тобом; преко река, неће те преплавити. Прођеш ли кроз ватру, нећеш изгорети, и пламен те опалити неће, јер ја сам Господ, Бог твој, Израиљев Светитељ, твој Спаситељ. Да тебе откупим, дајем Египат; уместо тебе дајем Куш и Севу. Јер ти си драгоцен у мојим очима, цењен си и ја те волим. Зато и

дајем човека уместо тебе, и народе трампим за живот твој. Не бој се, јер ја сам с тобом. Са истока ћу потомство твоје довести, и са запада ћу те сакупити. Рећи ћу северу: 'Дај ми!' и југу: 'Не задржавај га!' Синове моје доведи издалека, и ћерке моје с краја земље, сваког ко се именом мојим зове, и кога сам на славу своју створио, замислио га, па га начинио. Изведи народ слеп, премда има очи, и глув, премда има уши. Нека се заједно саберу сва племена, и нека се сакупе народи. Је ли ко од њих ово најавио, и од давнина нам предсказао? Нек доведу своје сведоке и оправдају се. Нека се чује, па нек кажу: 'Истина је!' Ви сте сведоци моји – говори Господ – и слуге моје које сам изабрао, да бисте знали и мени веровали, и схватили да сам то ја. Пре мене ниједан бог саздан не би, а неће ни после мене бити. Ја, ја сам Господ, осим мене спаситеља нема. Ја сам најавио и спасао и предсказао, и међу вама туђинаца нема! А ви сте сведоци моји – говори Господ – и ја сам Бог. Од вечности ја то јесам, и нико из моје руке избавити неће. Учинићу, а ко ће изменити?"

Говори Господ, ваш Откупитељ, Израиљев Светитељ: „Вас ради послао сам према Вавилону, и оборићу бегунце, све њих; а Халдејци ће клицати у лађама. Ја сам Господ, ваш Светитељ, Израиљев створитељ, ваш цар!"

Говори Господ, који начини пут по мору, и по водама силним пролаз, који је извео бојна кола и коње, војску и јунаке заједно, и они падоше да више не устану, згаснуше, као фитиљ утрнуше: „Не спомињите оно што је давнашње, не мислите на оно што је застарело. Ево, чиним нешто ново; већ настаје, зар не опажате? Да, направићу пут у пустињи, и реке у пустоши. Славиће ме звери пољске, шакали и нојеви млади, јер сам дао воду у пустињи, реке у пустари, да напојим свој народ, изабраника својега. Овај народ што сам га себи саздао, казиваће мени похвалу.

Али ти мене ниси призивао, Јакове; досадио сам ти, Израиљу! Ниси ми приносио овцу на свеспалницу, ниси ме прослављао приносећи жртве; а ја те нисам терао да приносиш приносе, нити сам ти досађивао да ми кадиш; ниси ми за новац куповао мирисни штапић; ниси ме ситио салом својих жртава; него си ме оптерећивао својим гресима, досађивао си ми својом кривицом. А ја, ја сам тај, себе ради бришем твоје преступе, и не спомињем твоје грехе. Подсе-

ти ме, спорићемо се заједно, сабери се да се оправдаш. Прво је сагрешио отац твој, а од мене су се одметнули посредници твоји. И ја ћу оскрнавити главаре Светилишта, те Јакова изручити проклетству, а Израиља порузи.
А сад послушај, Јакове, слуго мој, и Израиљу, ког сам изабрао. Говори Господ који те је начинио, и који те је од утробе саздао, теби помаже: Не бој се, Јакове, мој слуго, Јешуруне, ког сам изабрао. Јер ћу воду излити на жедно тле, и врела на сушну земљу. Излићу Дух свој на потомство твоје, и благослов на поколења твоја. И рашће као да су међу травом, као врбе из текуће воде. Један ће рећи: 'Ја сам Господњи!' други ће се звати именом Јаковљевим, трећи ће себи на руци исписати: 'Господњи', и усвојиће име Израиљево."
Говори Господ, Цар Израиљев и његов Откупитељ, Господ над војскама: „Ја сам Први и ја сам Последњи, осим мене другог Бога нема. Ко је као ја? Нека устане и каже, нека се јави и нек то објави, и нек то разложи преда мном. Откад поставих народ од вечности, и ствари што ће доћи, нека најави шта ће се збити. Не плашите се и не бојте се: нисам ли вам одавно објавио и најавио? И ви сте моји сведоци: има ли Бога осим мене? Не, нема Стене за коју ја знам."
Који праве кипове, сви су они ништавила, и драгоцености њихове не користе ничему. Сведоци њихови не виде и не знају, те ће бити на срамоту. Ко прави бога и лије кип, да од тога користи нема? Гле, осрамотиће се сви другови његови и уметници. Нека се саберу сви: и они су дело људско. Нека се поставе: заједно ће се престравити и постидети. Обликује гвожђе алатком и ради на жару угља, чекићима га дотерује и снажном га руком обрађује. Не храни се и нема снаге, воде не пије и исцрпљује се. Обликује дрво, узима меру, писаљком га обележава, обрађује га длетом, оцртава га шестаром, и деље га по узору на људски лик, као лепоту људску, да буде постављен у дому. За себе је насекао кедре и узео кипарисе и храст, што је за себе неговао међу дрветима шумским, засадио бор што је порастао на киши. И човеку је то као гориво; узима од тога да се огреје; па ложи и пече хлеб. Међутим, од тога деље и бога пред којим пада ничице и прави кип и клања му се. Половином ложи ватру, том половином пече месо на жару, једе печење и бива сит, те се греје и говори: „Ах, грејем се и крај ватре уживам." А од остатка прави бога, идола свога; пада пред њим ничице и

клања му се и моли му се: „Избави ме, јер ти си мој бог.“ Не знају и не расуђују, јер су им очи замазане па не виде; и срца њихова па не разумеју. Такав не размишља и нема у њега знања ни расуђивања да каже: „Половином од овога ложио сам ватру, па сам на жару испекао хлеб, испржио сам месо и појео га. А од остатка сам начинио гнусобу. Зар да се клањам комаду дрвета?“ Тај се стара за пепео. Њега заводи преварно срце, те не може да избави свој живот, а неће да каже: „Није ли обмана у мојој десници?“

„Сети се овога, Јакове, и Израиљу, јер си слуга мој! Ја сам те саздао и ти си слуга мој; Израиљу, ја тебе да заборавим нећу! Као маглу растерао сам твоје преступе, и грехе твоје као да су облак. Мени се врати, јер ја сам те откупио.“

Кличите, небеса, ово је дело Господње! Орите се, дубине земљине! Одјекујте радосно, планине, и ви, шуме, са свим својим дрвећем! Јер Господ је откупио Јакова, и прославио се у Израиљу.

Говори Господ, Откупитељ твој, и Саздатељ твој од утробе: „Ја сам Господ који сам све учинио, ја сам лично разапео небеса, и без икога засводио земљу. Ја спречавам врачарска знамења, и гатаре претварам у лудаке; терам мудраце да устукну и знање преобраћам у безумље. Потврђујем што слуга му каже, испуњавам својих гласника намере. ’Насели се!’ – говорим Јерусалиму, и градовима Јудиним: ’Сагради-те се!’ А ја ћу подићи што је разрушено. Говорим океану: ’Пресахни! Твоје реке пресушујем.’ ’Пастиру мој’ – говорим Киру, и он ће све моје жеље испунити. ’Сагради се!’ – говориће Јерусалиму, а Дому: ’Утемељи се!’“

Говори Господ о помазанику свом, Киру, ког прихватих за десницу да пред њим оборим народе и цареве лишим њиховог угледа: „Пред њим двострука врата отварам, и неће вратнице пред њим затворене бити. Ја ћу маршировати пред тобом да поравнам неравнине, да разломим врата бронзана, и покршим преворнице гвоздене. Дајем ти блага из мрачних одаја и богатства из скровишта, да схватиш да сам ја Господ, који те зове по имену, Бог Израиљев. Ради слуге свога Јакова, и изабраника Израиља, и тебе позвах по имену, наименовах те, иако ме ниси знао. Ја сам Господ и другога нема, осим мене другог Бога нема. Иако мене не познајеш, ја сам те наоружао. Нека се зна од истока и од запада да је ништавило све што је мимо мене.

Ја сам Господ и другога нема: ја творим светлост и стварам
таму, чиним мир и несрећу стварам; ја, Господ, све то
чиним. Росите, небеса, одозго, и праведност, облаци, нека
из вас пада. Нека се отвори земља и спасење нека буде плод,
те заједно проклија праведност; ја, Господ, то сам створио.
Тешко оном ко расправља са Саздатељем својим, а грне је
међу грнчаријом! Каже ли глина грнчару: 'Шта радиш?'
или дело његово: 'Он нема обе руке'? Тешко оном који оцу
каже: 'Зашто си родио?' или жени: 'Зашто си на свет доне-
ла?'" Говори Господ, Израиљев Светитељ и његов Саздатељ:
„Зар је ваше да ме питате о знацима над децом мојом,
и да ми заповедате над делом мојих руку? Ја сам земљу
начинио и човека на њој створио; својим сам рукама небеса
распростро и свим војскама њиховим заповедам. Ја сам га
подигао у праведности и поравнао све путеве његове. Он ће
обновити мој град и ослободити заробљене моје без откуп-
нине и без накнаде – говори Господ над војскама."

Говори Господ:

„Труд египатски и добитак кушки, и Савајци, људи повисо-
ки, теби ће прећи и твоји ће бити, за тобом ће ићи, у
оковима претходити, и теби ће се клањати, и тебе молити:
'О, само код тебе је Божанство, и осим Бога други не
постоји.'" Заиста, ти си Божанство скривено, Бог Израиљев,
Спаситељ. Постидеће се и осрамотиће се сви, заједно ће се
повући покуњени они који праве кипове. Господ ће спасти
Израиља спасењем вечним, нећете се постидети, и до векo-
ва вечних нећете се осрамотити.

Та, говори Господ, створитељ небеса – он је Бог – који је
обликовао земљу и изглед јој дао, који је учврстио, и није је
створио да буде пустош, него је уобличио да се на њој стану-
је: „Ја сам Господ и другог нема. Нисам говорио у тајности,
у закутку земље тамне. Нисам рекао потомству Јаковљеву:
'Тражите ме у пустоши.' Ја, Господ, говорим правду и благо-
вестим честитости.

Саберите се и дођите, заједно приступите, избеглице из
других народа. Незналице су који носе дрво идолско и моле
се божанству које не спасава. Објавите и предочите, хајде,
посаветујте се заједнички. Ко је ово од давнина изјавио
и још тада предсказао? Нисам ли ја, Господ? Осим мене
другог бога нема; праведног Божанства и Спаситеља осим
мене нема. Обратите се мени и бићете спасени, сви крајеви

земљини, јер ја сам Божанство и другог нема. Заклињем се самим собом: из мојих уста излази реч праведна и нећу је опозвати: да ће се преда мном свако колено савити, сваки језик мноме заклињати. ’Само у Господу имам – вели – праведност и снагу.’“ К њему ће доћи и стидеће се сви који су беснели против њега. У Господу ће имати праведност и прослављање све потомство Израиљево.

Паде Вил! Сруши се Навав! Стављају своје рукотворине на животиње и на стоку. Носе их као бремена, терет што замара. Руше се и падају заједно. Не могу избавити носиоце. И душе своје у ропство одводе. „Слушајте ме, доме Јаковљев, и сви остаци дома Израиљева! Ја сам вас носио од рођења; Ја сам вас подизао од утробе. И кад остарите, ја остајем исти; и кад оседите, ја ћу бити потпора. Ја сам чинио и ја ћу подизати, и ја ћу подупирати и допремати. С ким бисте ме упоредили, и сличним и изгледним учинили и поредили? Ваде злато из торбе, и сребро мере на ваги, у најам узимају ливца да им од тога начини бога, да падају ничице, челом и телом да се простиру. Подижу га на раме, подупиру га, спуштају га доле и стоји, из места својега и не помера се, нити виче на њих и не одговара; не спасава никога из невоље његове.

Сетите се тога и будите људи; одметници, узмите то к срцу. Сетите се почетака из древности. Та, ја сам Бог и нема другога, Бог јесам и нико није као ја. На почетку последице најављујем, и унапред што се није збило. Кажем: ’Одлука ће се моја извршити, и учинићу све што хоћу.’ Позваћу са истока грабљивицу, из далеке земље човека по одлуци својој. Што рекох, то ћу и довести. Што исказах, то ћу учинити. Слушајте ме, срцем упорни, од праведности удаљени. Праведност своју примичем, није се удаљила; и спасење моје окаснити неће. И на Сион ћу спасење ставити, Израиљу прослављење своје.“

„Спусти се и седи у прашину, девице, ћерко вавилонска. Седи на земљу. Нема престола, ћерко халдејска! Јер неће те више звати нежном и осећајном. Ухвати млинско камење и мељи брашно, свуци свој огртач, скут подигни, свуци с бедара, прелази реке. Нека се појави голотиња твоја, још нека се покаже срамота твоја. Осветићу се и неће ме спречити нико.“ Откупитељ наш, његово је име: Господ над војскама, Светитељ Израиљев. „Седи ћутке и повуци се у таму, ћерко

халдејска, јер те више неће звати господарицом над царствима. На свој сам се народ разгневио, своју сам баштину оскрнавио, и теби их у руке предао; а ти према њима милост не показа: јармом твојим старце си претоварила. И говорила си: 'Довека ћу бити господарица!', а у твоје срце то није доспело, ниси се сетила шта на крају бива. А сада слушај ово, развратнице, која боравиш у спокојству, те у срцу проговараш своме: 'Ја сам и друге нема, нећу постати удовица, нити децу изгубити своју.' Па обоје ће доћи на тебе, тренутно, у истом дану: изгубићеш и децу и мужа; у целини ће доћи на тебе, иако врачаш многоструко и чараш веома. У злоћу своју и ти си се поуздала говорећи: 'Не види ме нико.' Мудрост твоја и знање твоје, оне те заведоше, те говориш у срцу својему: 'Ја сам и друге нема.' Доћи ће злоћа и на тебе, и нећеш знати да их спречиш; и стуштиће се невоља на те, и нећеш моћи одвратити; и доћи ће на те изненада пропаст за коју не знаш. Де, остани на твојим чарањима, и на мноштву твојих врачања, на којима се трудиш од младости; можда се и окористиш, можда страх донесеш. Ринтала си због многих саветника твојих. Хајде, нека устану и спасу те: они 'премеравају' по небесима, они 'виде' по звездама, они 'сазнавају' по младом месецу; шта ће тебе снаћи. Та, они ће бити као стрњика, огањ ће их спалити; сами себе избавити неће из пламене руке; неће остати ни жеравице да се неко огреје, ни ватре да крај ње поседи. Такви ће постати они око којих си се замарала, твоји трговчићи од младости: сваки ће на своју страну отпрјати, никог неће бити да те спасе."

„Слушај ово, доме Јаковљев, који се називате именом Израиљевим и који сте изашли из вода Јудиних, који се заклињете именом Господњим, спомињете Бога Израиљева не у истини и не у праведности. Јер по Светом Граду ви се називате и на Бога Израиљева ви се ослањате, његово је име: Господ над војскама. Од почетка, од давнина обавештавам, из мојих уста је изашло и објавићу што се чини изненада, и то се збило. Иако сам знао да си тврдокоран, и да је врат твој жила гвоздена, и да је чело твоје бронза; ипак сам ти већ онда најавио, обавестио те пре него се збуде; да не рекнеш: 'Мој кип то учини, и мој лик резани и мој лик ливени то заповедише.' Чуо си, погледај све то. Зар нећете објављивати? И ново ћеш од сада слушати од мене, тајан-

ствено, што знао ниси. Сада је створено, а није од раније и пре овог дана, што ни чуо ниси; да не рекнеш: 'Гле, то сам већ знао.' Нити си чуо, нити си знао, нити се уши твоје од пре отворише. Та, знао сам да ћеш изневерити и да су те назвали отпадником чим си се родио. Због имена својега спутавам гнев свој, и због части своје уздржавам се према теби, иначе бих те истребио. Ево, претопићу те, али не као сребро; прочишћавам те у топионици невољничкој. Због себе, због себе ћу учинити. Зар да се богохули? И славу своју другом дати нећу."

„Чуј мене, Јакове, и Израиљу, кога сам позвао: Ја јесам, ја сам Први, ја сам и Последњи. Рука је моја и земљу утемељила, а десница моја небеса је распростр ла, кад ја њих позовем, скупа ће се постројити. Скупите се сви и послушајте: Ко је од њих то најавио? Онај кога Господ воли вољу његову ће учинити над Вавилоном и над потомством његовим, Халдејцима. Ја, ја сам рекао, њега сам позвао, њега водио, и његов пут унапредио.

Приступите ми и послушајте ово:

Нисам вам од почетка у тајности говорио, и био сам тамо кад се то догађало. А сад ме шаље Господар Господ и Дух његов."

Говори Господ, Откупитељ твој, Светитељ Израиљев: „Ја, Господ Бог твој, учим те на добробит, упућујем те којим ћеш путем ићи. О, да си се покорио мојим заповестима, мир би твој био као река, и праведност твоја као таласи морски. Потомства би твојег било као песка, а порода твога као његових зрнаца. Не би се затрло и не би се избрисало име његово пред лицем мојим."

Изађите из Вавилона! Бежите из Халдеје! Гласом ускликталим благословите; ово објављујте; то разгласите до краја земље. Говорите: „Откупио је Господ свог слугу Јакова!" И нису били жедни док су ишли пустошима, воду им је из стене наточио, и стену је расцепио и вода је потекла. „Нема мира! – говори Господ опакима.

Чујте мене, острва! Послушајте ме, народи далеки! Господ ме је позвао чим сам се родио, моје име је споменуо од утробе материне, и начинио је уста моја као оштар мач, сеном своје руке он ме је заклонио, у глатку ме стрелу претворио, у тоболцу своме он ме је сакрио. Рекао ми је: 'Израиљу, ти си мој слуга, у ком ћу постати поносан.' А ја сам рекао:

’Узалуд сам се мучио за опустошеност, и испразно упињао снагу своју. Ипак, правда је моја код Господа, и учинак мој код Бога мојега.’ И сад говори Господ који ме је пре рођења слугом својим начинио, да му Јакова повратим и да му се Израиљ сабере. И прославићу се у очима Господњим, и Бог мој ће бити снага моја. И рече: ’Неважно је да ми будеш слуга, да подигнем племе Јаковљево, и да вратиш остатке Израиљеве, него ћу те одредити да будеш светлост пуцима, да будеш спасење моје до краја земље.’“

Говори Господ, Откупитељ Израиљев, Светитељ његов, оном коме презиру душу, на кога се гади пук, слузи насилницима: „Видеће цареви и устаће главари, и клањаће ти се због Господа који је веран, Светитеља Израиљева који те је изабрао.“

Говори Господ:

„У време повољно сам те услишио, и у дан спасења сам ти помогао, и саздао сам те и поставио те за савез с народом, за подизање земље, за убаштињење разорених баштина, за реч утамниченима: ’Изађите!’, и онима који су у тами: ’Покажите се!’ На путевима ће се напасати, и по свим висоравнима биће паша њихова. Неће бити ни гладни ни жедни, и неће их мучити ни суша ни сунце, јер ће их водити онај који им се смиловао, и довешће их на изворе водене. И претвориће све горе моје у пут, и уздићи ће моје друмове. Ево, неки долазе из далека, и, гле, неки са севера и са запада, а неки из земље Синим.“ Кличите, небеса, и весели се, земљо! Подвикујте, планине, раздрагано! Зато што Господ теши народ свој, и смиловаће се на невољнике своје. А Сион рече: „Напустио ме Господ“ и „Господар ме је заборавио.“ „Може ли жена заборавити своје одојче, да се не смилује на сина утробе своје? Ако би нека и заборавила, ја пак тебе заборавити нећу. Ево, на оба длана сам те урезао, зидови твоји преда мном су свагда. Градитељи твоји журе, рушитељи твоји и пустошници твоји од тебе одлазе. Осврни се и погледај око себе, сви се они сабирају, к теби долазе. Живота ми мога – говори Господ – свима ћеш се њима као хаљином оденути, и као невеста њима украсити. Рушевине своје и развалине своје, и земљу похарану своју сад подешаваш за становање, и зато ће се удаљити који те затиру. Поново ће ти говорити на уши синови којих си била лишена: ’Тесно ми је место; помери се и настанићу се.’ И говорићеш у срцу

своме: ’Ко ми је ово родио? А ја сам била без деце и плода, прогнана и одбачена, а ове, ко је одгајио? Ето, ја сам остала сама; ови, откуда су они?’“

Говори Господар Господ:

„Ево, руком својом машем пуцима и заставу своју подижем народима. Па ћу вратити синове твоје на груди, и донећу ћерке на плећима. И цареви ће о теби бринути, и кнегиње њихове биће твоје дојкиње. Клањаће ти се до земље и прашину с ногу твојих лизаће. И знаћеш да сам ја Господ. Неће се постидети који се уздају у мене.“ Може ли се јунаку плен запленити, или да заробљеник побегне од ужасника?

Ипак, говори Господ:

„Јунаку ће бити заплењен заробљеник и плен ће побећи од ужасника, а са онима који се с тобом споре спорићу се ја, и твоје синове избавићу ја. А тлачитеље твоје натераћу да једу месо своје, и као младим вином опијаће се крвљу својом. И знаће тело свако да сам ја, Господ, Спаситељ твој, и да је Силни Јаковљев Откупитељ твој.“

Говори Господ:

„Где је потврда о разводу за вашу матер којом сам је отпустио? Или: ко је поверилац коме сам вас продао? Гле, због кривица ваших ви сте продани. Због неверства свога ваша мати је отпуштена. Зашто, кад сам био дошао, никог није било? Кад сам био звао, одазвао се нико није? Зар је тако кратко скраћена рука моја, те не може избавити? Или: зар снаге у мени нема, те не могу ослободити? Гле, претњом својом исушујем море, претварам реке у пустињу. Распадају се рибе њихове кад воде нема, и умру од жеђи. Небеса облачим у црнину, и кострет им као прекривачи.“

Господар Господ даде ми језик учен да знам окрепити уморнога. Речју ме буди; из јутра у јутро буди ме на ухо да га слушам као учени. Господар Господ отворио ми је ухо, а ја нисам окретао плећа, нити сам устукнуо. Леђа сам своја подметао онима који ме туку, а образе своје онима који ми браду чупају, лице своје заклањао нисам од увреда и од пљувања. А Господар Господ мени помоћ даје да се не постидим, зато сам свој образ у кремен претворио и знам да се посрамити нећу. Близу је онај који ме правда. Ко ће са мном да се парничи? Станимо заједно. Ко ће против мене? Нек ми приђе ближе. Гле, Господар Господ мени помаже. Ко је тај који ће ме окривити? Ето, сви они ће се истрошити као

хаљина, мољац ће их појести. Ко се међу вама боји Господа и слуша глас његовог слуге, који је ишао по тамнинама, а није имао видела; уздао се у име Господње, ослањао на Бога својега. Ено, сви ви који палите ватру опасујући се искрама, одосте у пламен своје ватре и у искре вашег сагоревања; од руке моје то ће вам бити: лежаћете у мукама.

Послушајте ме, следбеници праведности, тражиоци Господа, осмотрите стену из које сте исклесани, коп истесан из ког сте ископани. Осмотрите Аврахама, оца својега, и Сару која вас је родила. Та, он је сам био кад сам га позвао, а ипак сам га благословио и умножио. Та, Господ се сажалио над Сионом, сажалио се над свим његовим развалинама, те ће претворити пустињу његову у Еден, а пустару његову у врт Господњи. Клицање и радост одјекиваће по њему, захваљивања и глас похвални.

Послухни мене, народе мој, и чуј мене, свете, јер Закон од мене проистиче, и моје ћу правосудство хитро поставити да буде светлост народима. Близу је правда моја, спасоносно проистиче, а и мишица моја судиће народима. На мене острва чекају и у моју мишицу се уздају. Очи своје к небу подигните, и по земљи осмотрите доле; јер ће небеса као дим ишчезнути, и земља ће се као огртач раскрпати, и становници њени као такви помреће; а спасење моје трајаће довека, и праведност моја уздрмана неће бити. Послушајте мене, који познајете правду, народе коме је Закон мој у срцима: не бојте се ругања од људи, и нека вас не узбуђује њихово вређање, јер ће их као огртач појести мољац, и као вуну појешће их црв; а праведност моја трајаће довека, и спасење моје од колена до колена.

Пробуди се! Пробуди се! Одени се у снагу, мишице Господња. Пробуди се као у дане древне, током старинских нараштаја. Ниси ли ти испресецала Раву, израњавила морску неман? Ниси ли ти исушила море, воде бездана големих, поставила по дубинама морским пут да пролазе откупљени? Вратиће се избављени Господњи, доћи ће у Сион с весељем и с радошћу вечном на челима; пратиће их раздраганост и радост, а побећи ће жалост и уздаси.

„Ја, ја сам утешитељ ваш. Ко си ти да се бојиш човека смртнога и сина човечијег који је као трава? Заборавио си Господа, који те је начинио, који је разастро небеса и утемељио земљу. Па си стрепео стално, поваздан пред лицем

надменог тлачитеља, као пред неким ко постоји да би разједао. И… где је надменост тлачитеља? Биће изгнаник слободан убрзо, и неће умирати да би био разједан, и хлеба му недостати неће. Господ Бог твој сам ја, море узбуркам и таласи му кључају. Господ над војскама име је његово. И ставио сам речи своје у уста твоја, и сакрио те у сенку руке своје, да разастрем небеса и утемељим земљу, и кажем Сиону: 'Ти мој народ јеси.'"

Хајде, пробуди се! Хајде, пробуди се! Устани, Јерусалиме! Који си испио из руке Господње чашу јарости његове; пехар, чашу опијености, испио до дна. Од свих синова које је родио нема ниједног да га води. Од свих синова које је одгојио нема ниједног да га за руку прихвати. Ово те је двоје задесило. Хоће ли те ико пожалити? Пустошење и распад и глад и мач. Хоће ли те ико утешити? Синови ти леже обамрли по угловима свих улица; као антилопа у мрежи пуни јарости Господње, карања од Бога твојега. Зато ово почуј, понижени и опијени, али не од вина. Говори твој Господар Господ, Бог твој, бранилац свог народа: „Ево, узимам из руке твоје чашу опијености, пехар, чашу јарости моје. И никад се више из ње испијати неће. И то стављам у руку оних који су те жалостили, који су души твојој говорили: 'Савиј се и прелазићемо!' И наместо тла подметао си леђа своја, те су била пут онима који прелазе."

Пробуди се! Пробуди се! Одени се у своју снагу, Сионе! Одени се огртачем сјајности своје, Јерусалиме, граде свети, јер у тебе више улазити неће необрезани и нечисти. Стреси са себе прашину и устани, устоличи се, Јерусалиме! Скини окове са свога врата, заборављена ћерко сионска.

Јер говори Господ:

„Ето, били сте продани и без новца ћете бити откупљени."

Јер говори Господар Господ:

„У Египат је некада народ мој сишао да тамо странац буде, а Асир му је ни због чега насиље чинио.

А сада, зашто сам ја овде? – говори Господ.

Зато што је без разлога поробљен мој народ, а поробљивачи његови ликују – говори Господ – и без престанка, поваздан вређа се моје име. Зато ће народ мој познати име моје. Зато ће у онај дан знати да сам ја онај који говори: 'Ево ме!'"

Како ли су дивне по горама ноге благовесника који најављује мир, благовесника доброте који најављује спасење,

говорећи Сиону: „Бог твој царује!“ Глас стражара твојих се подиже, глас заједничког клицања, јер очима својим гледају како се Господ враћа на Сион. Подврискујте и кличите заједно, развалине јерусалимске, јер Господ је народ свој утешио, Јерусалим откупио. Своју свету мишицу Господ је открио да сви пуци гледају, да сви крајеви земљини виде како наш Бог спасава. Одлазите! Одлазите! Одатле изађите! Нечистоте не дотичите! Из средине његове изађите! Себе очистите, који посуде Господње подижете. Јер у журби излазити нећете, и бежати нећете, зато што испред вас иде Господ, а иза вашег строја је Бог Израиљев.

„Гле, мој Слуга ће успевати, узвисиће се и уздигнути, и веома узвеличати. Како су се многи ужаснули над њим: тако изнакажен његов људски лик и појава његова међу потомцима људи. Ипак, пошкропиће он народе многе, ни писнути неће цареви, јер видеће што им нико објавио није, и схватиће о коме чули нису.“

Ко је поверовао нашој поруци, и мишица Господња коме се открила? И као изданак пред њим је израстао, и као корен из земље сухе. Није имао красоте ни изгледа; ни да буде виђен ни пожељан. Био је презрен и од људи одбачен, човек у боловима и страдању вичан, и као онај од ког заклањају лице, био је презрен и за нас безначајан. А он је наше болове понео, и наше болести на себе узео. Ми смо, пак, сматрали да га Бог туче, удара и понижава. А он је прободен због наших преступа, сатрвен због наших кривица, карање је на њему због нашег мира и ранама својим нас је исцелио. Сви смо ми као овце заврљали, сваки је кренуо својим путем; а Господ је на њега свалио кривицу свих нас. Тлачен је био и понизио се он, и није отворио уста своја; као јагње на клање је вођен, и као овца нема пред онима који је стрижу, и није отворио уста своја. Од власти и од суда он је изузет. И ко ће да исприча шта је после било? Јер из земље живих је издвојен, због греха мог народа он је тучен. Одредили су му гроб међу опакима, а у смрти би с богаташима. Ипак, нити је учинио насиље, нити превару устима својим. Међутим, Господу се свидело да га сатире болом. Ако принесеш живот његов као жртву за преступ, потомство ће се постарати да се продуже дани, и што је Господу угодно напредоваће руком његовом. „Из оног што је искусио видеће светло и знањем

својим ће се наситити. Својим познањем праведни слуга мој оправдаће многе. И њихове кривице сам ће изнети. Зато ћу му многе у баштину дати и с моћницима ће плен делити. И сам је себе понудио да умре, па је у грешнике убројен, и сам је понео грехе многих и заузима се за грешнике.

Кличи, нероткињо, која не рађаш, подврискуј кличући; весели се која за порођај не знаш, јер више синова има самотна него ли удата – говори Господ. Рашири место за свој шатор, разастри платна за своје коначиште. Не штеди! Ужад своју продужи, кочиће своје учврсти! Јер десно и лево ћеш се пробити и потомство ће твоје пуке запосести и настаниће опустеле градове.

Не бој се, нећеш се постидети. Не стиди се, јер нећеш црвенети. Јер ћеш заборавити срамоту младости своје, и нећеш више спомињати што су те понижавали док си била удовица. Јер твој супруг је Саздатељ твој, његово је име Господ над војскама, и твој Откупитељ је Светитељ Израиљев, он се зове Бог земље свеколике. Наиме, као жену остављену и духовно уцвељену позвао те је Господ, и отпуштену жену с којом си од младости своје“ – говори Бог твој. „За трен кратки сам те оставио, а у великим милосрђима тебе ћу пригрлити. Из мене је срџба провалила, и за часак сам заклонио лице своје од тебе, а смиловао сам ти се по вечној милости – говори Откупитељ твој, Господ. Јер ово им је као воде Нојеве, кад се заклех да воде Нојеве више земљу преплављати неће: тако се заклињем да на тебе срдити се нећу и да тебе прекорити нећу. Нека се планине помакну и нека се брда уздрмају, ипак се моја милост од тебе одмаћи неће, нити ће се уздрмати мој савез мировни – говори Господ који ти се смиловао.

Невољнице, вихором витлана, неутешена, гле, ја ћу сложити на мермер камење твоје, и на сафире темељ твој. И од рубина дићи ћу ти на тврђави зупце; и од карбункула твоје вратнице, и све ограде твоје од камења драгога. И сви синови твоји биће учени од Господа, и обилан мир имаће синови твоји. Бићеш саздана на правди. Одбаци страх, јер немаш се чега бојати. Одбаци страх, јер он ти се ни примаћи неће. Гле, постројиће се против тебе као да је то од мене. Ко се построји против тебе пропашће због тебе. Гле, ја сам ковача створио, који жеравицу распаљује, вади из ње

оружје да га искује, а ја сам и затирача створио да затире. Ниједно оружје исковано против тебе неће успети, и сваки језик који се против тебе подигне на суду ћеш оборити. То је баштина слугу Господњих и правда њихова од мене – говори Господ.

О, сви жедни, приступите води, и који новац немате, приступите, купујте и једите, и приступите, купујте без новаца и без плаћања, вино и млеко. Зашто да трошите новац на нешто што хлеб није, и зараду своју на нешто што заситити неће? Мене послушајте и јешћете што је добро, и душа ће се ваша наслађивати кртином. Ухо приклоните и мени приступите; слушајте и душа ваша ће живети. Па ћу с вама склопити савез вечни, Давиду обећаних милости. Ево, њега сам дао да буде сведок народима; владар и заповедник народима. Ево, пук који га не познајеш позваћеш; пук који тебе не познаје похрлиће теби ради Господа Бога твојега и за Светитеља Израиљева који ти је дао достојанство.“

Тражите Господа док се може наћи! Призивајте га док је близу. Нека опаки пут свој остави и никоговић своје замисли, и нека се Господу врати, а он ће му се смиловати; и Богу нашем зато што умножава праштање. „Јер, замисли ваше нису замисли моје, и путеви моји нису путеви ваши – говори Господ. Него, колико је небо над земљом високо, толико су путеви моји високо над путевима вашим, а замисли моје изнад замисли ваших.

Јер као што киша пада и снег са небеса и не враћа се пуста, него натапа земљу, те бива плодна и родна; па даје семе ономе који сеје и храну ономе који једе, таква је реч моја што из мојих уста излази, неће ми се вратити празна, него ће учинити оно што ми се свиђа и напредоваће ради чега сам је послао.

Да, с радошћу ћете отићи, и у миру ћете бити вођени. Планине и брегови клицаће пред вама весело, и свако дрво зелено запљескаће длановима. Уместо трња ће расти чемпреси, уместо коприве ће расти мирта. И биће ради Господњег имена, ради знака вечнога, неразоривога.“

Говори Господ:

„Држите право и чините правду, јер од мене се приближава спасење и биће објављена правда моја. Блажен је човек који чини ово, и син човечији који то држи, који пази на суботу да је не оскрнави, и пази на руку своју да никаква зла

не учини.“ Нека туђинчев син који је прионуо уз Господа
не казује говорећи: „Господ ме је јамачно одвојио од свог
народа.“ И евнух нека не говори: „Ја сам суво дрво.“
Јер говори Господ:
„Евнусима који пазе на суботе моје и бирају што је мени
угодно, и који се држе савеза са мном; њима ћу дати у
Дому моме и међу зидовима мојим спомен и име боље него
синовима и ћеркама, даћу им вечно име, неразориво. А ту-
ђинске синове који су прионули уз Господа да му се клањају
и да љубе име Господње и да му буду слуге, сви који пазе на
суботу да је не оскрнаве и који се држе савеза са мном; њих
ћу довести на свету гору моју, и обрадоваћу их у мом Дому
за молитву. Свеспалнице њихове и жртве заклане биће ми
по вољи на жртвенику моме. Јер ће се Дом мој звати ’Дом
за молитву свим народима’.“ Господар Господ који сакупља
изгнане Израиљце вели: „Још ћу их сакупити сврх већ саку-
пљених.“
Све животиње пољске, дођите да једете, све животиње шум-
ске. Сви његови стражари су затајили, сви они не схватају,
пси безгласни, да лају не могу. Сањиво се излежавају, воле
да дремају. И то: прождрљиви су пси, не умеју да се насите.
И они су пастири неразборити, сваки од њих на свој пут
окреће, сваки за грабежом својим себично. „Дођите, донећу
вина, и напићемо се жестока пића. Као данас и сутра ће
бити: обиље врло велико!“
Праведник гине и никога то не узбуђује. И смерни људи
бивају одвођени и нико не разабире да праведник бива од-
веден пред зло, да уђе у мир. Почивају на лежајима својим
ко је ишао исправно. „А сад се примакните амо, синови
гатарини, потомство прељубничко, смрдљиво. Над ким се
шегачите? Над ким се бекељите? Плазите језик? Нисте ли
ви деца бунтовна, потомство лажљиваца, који се успаљују
међу храстовима, под сваким дрветом зеленим, жртвујући
децу по долинама, под каменим раселинама?“
„На вододерини твоја је рака. Оне, оне су твоји међаши.
Управо њима изливаш жртве наливне, спаљујеш житну
жртву. Зар оне да ми се свиде? На гору високу и уздигнуту
свој си лежај поставила, па си се тамо попела да кољеш
жртву закланицу. Уз врата и довратке свој си запис поста-
вила. Далеко од мене си разоткрила и на висине лежај свој
наместила, те се погађала са онима које волиш да легнеш

с њима, да осетиш снагу. И ходочастиш цару у помазању, и умножаваш своја мира; и послала си своје известиоце издалека и спустила до Света мртвих. Изнурила си себе многим путовањима својим. Ниси рекла: 'То је таштина!' Стекла си јакост нову, зато ослабила ниси. Па кога си се уплашила и побојала, те си слагала? И ниси се мене сетила, ниси себи на срце ставила. Нисам ли ја ћутао и од века, па се мене побојала ниси? Ја ћу објавити твоју правду, и дела ти твоја користити неће. Кад завичеш, нека те изведу чете твоје. А све њих ће ветар однети, таштина узети. Међутим, који се у мене уздају земљу ће баштинити и моју свету гору поседовати."

Тада ће се говорити:

„Насипајте! Насипајте! Пут поравнајте! Мом народу смет-ње с пута уклоните!" Јер говори Вишњи и Уздигнути, настањени трајно, а име му је Светитељ: „Мој стан је узвишеност и светиња, а са скрушеним сам и с духом пониженим, да оживим пониженима дух, да оживим скрушенима срце. Јер се нећу препирати довека, нити ћу се љутити непрестано, јер би испред лица мојега ослабио дух и душе које сам са-здао. Кривица његова је грабеж. Зато сам се наљутио, и зато га ударио, и у љутини се сакрио; а он је отишао одметнички, како га срце његово одвуче. Путеве његове сам видео. И излечићу га и довести, и умирићу срце оних који га теше и који с њим тугују. Стварам речи уснама да проговоре: Мир! Мир удаљеноме и блискоме – говори Господ, и њега ћу излечити. А опаки су као море усталасало, што се успо-којити не може, и из вода својих исталасава муљ и блато. Нема мира опакима – говори Бог мој.

Вичи колико те грло носи! Немој се устезати. Слично рогу глас свој подигни, и народу мом злочине његове објави, и дому Јаковљевом грехе његове. А мене дан за даном траже и познавању путева мојих жуде, као пук што делује по правди и пресуде Бога свога не занемарује. Ишту од мене праведност на суду, за близином Божијом жуде. 'Зашто смо постили, кад ти не видиш? Зашто смо мучили душу своју, а ти не знаш?' Гле, у дан поста вашега ви згрћете како вам се хоће, а све ваше раднике тлачите. Гле, ви постите да бисте се препирали и наметали, да бисте злехудога песницом ударали. Немојте као данас постити, онда ће се на висинама чути глас ваш. Зар је такав пост што сам

га изабрао, дан кад мучи човек душу своју, да се главом својом савија ничице као рогоз, и кострет и пепео проспе под себе? Зар ћеш то постом звати и даном што је Господу по вољи? Није ли ово пост што сам га изабрао: одрешити везе над злехудим, развезати у јарам свезане, дати слободу потрвенима, и сваки јарам да буде изломљен? Није ли да уделиш хлеб свој гладноме, да у дом доведеш бескућника, кад видиш гола да га оденеш, и од родбине своје да се не кријеш? Тада ће као зора сијати светлост твоја и здравље ће твоје брзо бујати, и правда ће твоја испред тебе ићи, а слава Господња ће те пратити. Кад повичеш, Господ ће одговорити; завапићеш, а он ће рећи: 'Ево ме!' Ако из своје средине уклониш јарам, прст претећи и беседу преступничку, и због гладног се узбуди твоја душа, и наситиш душу намучену; тада ће се светлост твоја подићи у тами, и тамнина твоја биће као подне. И Господ ће те водити без престанка, и по сухим тлима наситиће ти душу, и кости ће твоје гипкијима учинити; и бићеш као врт заливан и као студенац чије воде усахнути неће. И вековне развалине саградиће за себе, утемељене од колена до колена, а тебе ће звати 'Онај који пукотине зазиђује', 'Обновитељ друмова према насељима.' Ако одвратиш своју ногу од суботе, да у свети дан мој не радиш што се теби свиђа, и да суботу назовеш милином, светињу Господњу прослављеном, а славу његову одвојеном од послова, да на својим путевима не обављаш што ти се прохте, и да не говориш *непромишљене* речи; тада ће ти омилити оно што је Господње, пројахаћеш са мном по узвишицама на земљи, па ћу те хранити оним што си наследио од Јакова, претка твојега – јер су то казала уста Господња."
Гле, није рука Господња окраћала да не спасава, нити је ухо његово оглухнуло да не чује; него ваше кривице јесу преграда између вас и Бога вашега, и греси ваши заклањају лице његово од вас да вас не чује. Јер шаке су ваше крвљу загађене, и прсти су ваши у злочину, усне ваше говоре превару, језик ваш мрмља подлост. На праведност нико не позива, нити ико по истини суди; уздају се у ништавило, и говоре речи испразне; муку зачињу, неваљалство рађају. Јаја гујина легу и мрежу паукову плету; од њихових ко поједе јаја, тај умире; а ако га разбије, гуја се излегне. Њихово плетење није за одевање, њихове израђевине нису

за покривање. Њихове израђевине дело су преступничко и шакама својим чине насиље Њихове ноге у зло трче и хитре су да проливају невину крв. Мисли њихове мисли су преступничке, пустош је и пропаст на друмовима њиховим. Пут ка миру они не познају, на стазама њиховим праведности нема. Изопачили су своје угажене путеве, ко по таквом путује, мир не упознаје. Зато се право од нас удаљило, и праведност до нас не допире. Надали смо се светлости, а гле, тама; сјајном сјају, а ходамо по мраку дубоком; по зиду пипамо као слепи, и тапкамо као да смо без очију; у подне се спотичемо као да смо у сумраку; у обиљу смо као да смо мртви; сви ми мумламо као да смо медведи и гукањем гучемо као да смо голубови. Очекујемо суд, а њега нема, спасење – удаљило се од нас. Јер много је наших побуна пред тобом, и греси наши сведоче против нас. Заиста, ми увиђамо побуне своје и упознали смо кривицу своју. Побунили смо се и Господа се одрекли, одметнули се од Бога нашега; говорили смо речи подле и отпадничке, измишљотине и одвајање, из срца речи лажљиве. И тако је право потиснуто, и правда је далеко одгурнута, јер истина је јавно посрнула, и честитост проћи не може. Истина бива черупана, и ко се зла клони, бива оробљен. А Господ види и то је зло пред њим јер правице нема. И види: нема човека. И запањи се што заступника нема. Онда се ослободи мишица његова, и би му потпора праведност његова. Праведност је навукао као оклоп, и на глави му је спасење као кацига, а одећу осветничку је навукао као одору, и ревношћу се огрнуо као плаштом. Према оном што су заслужили њих ће намирити; према оном што су заслужили, зато што су насртали, зато што су мрзели, њих ће намирити, према оном што су жудели, што су заслужили. И видеће са запада име Господње, и са истока сунчевога славу његову, јер ће доћи као бујица, Дух Господњи њу ће подстицати. „А Откупитељ ће доћи Сиону и онима који се у Јакову одврате од преступа – говори Господ.

Ево, ово је мој савез с њима, говори Господ: Дух мој, који је на теби, и речи моје, што сам ти их у уста ставио, неће отићи од уста твојих, ни од уста потомства твојега, ни од уста потомака потомства твојега – говори Господ – како сада тако и довека.

Устани, засветли, јер долази светлост твоја, и слава Господња над тобом блиста. Јер, гле, мрак ће покрити земљу, и густа тама народе, а над тобом блиста Господ, и слава његова над тобом се јавља. И пуци иду према твојој светлости, и цареви према сјају блистања твога. Обазри се око себе и гледај: сви се они сакупљају, синови твоји долазе ти из далека, и ћерке твоје бивају донесене у наручју. Тада ћеш гледати и бујати, и устрептаће и ширће се срце твоје, јер ће се богатство с мора к теби окренути, благо туђих народа теби ће пристизати. Мноштво камила тебе ће прекрити, једногрбе камиле из Мадијана и Гефе, сви ће они доћи из Саве, донеће злато и тамјан, и благовестиће певајући похвале Господу. Сва стада из Кедра к теби ће се сабрати, овнови из Навајота теби ће служити; подизаће се као угодна жртва на жртвенику мом. И прославићу Дом славности своје. Ко су они што надлећу као облак тамни, као голубови према голубњацима својим? На мене острва чекају, на челу су им из Тарсиса бродови, да издалека доведу синове твоје, сребро њихово и злато њихово с њима, за име Господа Бога твојега, за Светитеља Израиљева који те је славним учинио. Синови странаца градиће тврђаве твоје и цареви њихови тебе ће опслуживати, јер сам те ударио у срдњи својој, а смиловао сам ти се по расположењу својем. Вратнице ће твоје свагда отворене бити, дању и ноћу затварати се неће, да би пропустиле благо туђинских народа и цареве њихове који их предводе. Та пропашће пук и царство који теби не буду служили, и ти ће пуци бити потпуно затрти. Слава ливанска доћи ће теби: чемпрес, брест и шимшир скупа, да украсе место Светилишта мојега, да учине часним место испод ногу мојих. И ићи ће према теби погнути синови тлачитеља твојих, и падаће ка твојим стопама сви који су те презирали. А тебе ће назвати: 'Град Господњи', 'Сион Светитеља Израиљева.' Уместо да будеш напуштен и омрзнут и избегаван, поставићу те да будеш понос вечни, весеље од рода до рода. И сисаћеш млеко страних народа, и царске груди ће те дојити, и знаћеш да сам ја Господ, Спаситељ твој, Откупитељ твој, Силни Јаковљев. Уместо бронзе довешћу ти злато, и уместо гвожђа довешћу ти сребро, и уместо дрвета бронзу, и уместо камена гвожђе, а за надзорника ћу ти поставити Мир, и управитељ твој биће Правда. Више се

неће чути о насиљу у твојој земљи, о тлачењу и рушењу у границама твојим. И зидине твоје звађеш ’Спас’, и вратнице твоје ’Прослављање’. Више ти неће бити сунце као светлост дању, нити ће сјај месеца да ти светли. Него ће ти Господ бити светлост вечна и Бог твој славност твоја. Сунце твоје залазити више неће, ни месец ти се помрачити неће, него ће ти Господ вечна светлост бити, и навршиће се дани жалости твоје. И у народу твоме сви ће бити праведници, довека ће земљу заузимати, изданак насада мога, израда руку мојих, славности ради. Од најмањег постаће хиљада, од ситнога један моћни пук. Ја, Господ, чинићу брзо у време погодно.

Дух је Господњи нада мном; он ме је помазао, да јавим Радосну вест понизнима. Послао ме је да превијем у срцу сломљене, да најавим слободу заробљеницима, утамниченима да ће им престати сужањство; да од Господа најавим годину помиловања, и од Бога нашега дан освете; да утешим све ожалошћене, да усправим ожалошћене на Сиону, да им дам накит уместо пепела, уље за весеље уместо жалости, одећу за похвалу уместо духа тужнога; и њих ће звати: ’Храстови правдини, Засад Господње славности’. И сагради ће древне развалине, и подићи места похарана, и обновиће градове, пустошене од колена до колена. И туђинци ће стајати и стада ваша напасати, и синови странаца биће ратари ваши и виноградари ваши. А ви ћете се звати: ’Свештеници Господњи’. Говориће вам се: ’Служитељи Бога нашега’. Јешћете благо туђинских народа и загосподариће славом њиховом. Уместо вашег двоструког ниподаштавања и срамоте, одредиће им се да се веселе за вас, који ћете у њиховој земљи наследити двоструко, којима ће бити радост вечна. Јер ја, Господ, волим право, мрзим грабеж уз жртву свеспалницу, а даћу им плату одистинску, и склопићу с њима савез вечни. И знаће се међу пуцима потомство њихово, усред народа нараштаји њихови. Сви који их виде схватиће да су они потомство што га је благословио Господ.“ Усхићен сам врло у Господу, кличе душа моја у Богу моме, јер ме је оденуо хаљином спасења, огрнуо ме је плаштом праведности, као женик кад на себе венац стави и невеста кад се накитом украси. Јер као што земља истерује клице своје, и

као што семе у врту клија, тако ће Господар Господ учинити да проклија правда и похвала пред свим пуцима.
Сиона ради ућутати нећу и због Јерусалима одмора ми нема, док његова праведност као бљесак не сине, и спасење његово као буктиња се не разбукти. И пуци ће видети праведност твоју, сви цареви славу твоју. А тебе ће новим именом назвати, како то буду уста Господња одредила. И бићеш венац блистави у Господњој руци, и турбан царски на длану Бога својега. Више ти се неће говорити: „Остављена“, нити ће се земљи твојој говорити: „Опустошена“, него ће те звати: „Милина моја“, а земљу твоју: „Удата“. Јер ћеш Господу милина бити, и земља ће твоја мужа имати. Јер као што се младић жени девицом, твој Саздатељ ће се оженити тобом, и као што се женик весели невести, веселиће се теби Бог твој. По зидовима твојим, Јерусалиме, стражаре сам распоредио. По цео дан и по целу ноћ они неће заћутати никако. Они подсећају Господа, њима починка нема. Не дајте му да почине док не учврсти и устроји Јерусалим, да он буде земљи на похвалу. Заклео се Господ десницом својом и снажном мишицом својом: „Више неће дати жито твоје да га једу непријатељи твоји, ни да синови туђински пију твоје вино на чему си се ти трудио. Него који су га жели, ти ће га и јести, Господа хвалиће; и који су га брали, ти ће га и пити у предворју мојега Светилишта.“
Проћите! Проћите кроз вратнице! Поравнајте народу пут! Насипајте! Насипајте друм! Уклоните камење! Подигните народима знамење! Ево, Господ се гласи до земљиних крајева: „Реците ћерки сионској: ’Ево, Спас твој долази. Ево с њим је плата његова, испред њега најамнина његова.’“ Они ће се звати: „Свети народ“, „Откупљени Господом“, а тебе ће звати: „Тражени“, „Град неостављени“.
Ко је тај што из Едома долази, из Восоре у огртачу јарком, онај украшени у одећи својој, који корача у пуној снази? – „Ја сам који говори о правди, велик кад спасава.“ Зашто ти је одело црвено и хаљине твоје као да си у муљари газио? – „Цедио сам, по каци газио, од народа са мном ни човека, и у гневу њих сам изгазио, и у јари својој њих сам изгњечио. А што је из њих шикљало мој огртач је попрскало, те сам испрљао сву одећу своју. Јер је у мом срцу дан када се светим, и дошла је година када откупљујем. И гледам, а нема ко да помогне; збуњен бивам, а ослонца нема. И спасла ме

је десница моја, и срџба моја ослонац ми била, те сатирем народе у гневу свом, и срџбом својом сам их опио, а оним што из њих шикља земљу сам натопио.“
Господње ћу милости помињати, похвалу Господњу према свему што нам је урадио Господ, и добро умножено дому Израиљеву, што нам га је урадио по самилости својој по обиљу милости своје. И рекао је: „Доиста су мој народ, синови који неће изневерити“, па је њима Спаситељ постао. У свим невољама њиховим и он беше у невољи; анђео што пред њим стоји их је спасао. Својом љубављу их је спасао и сам их својим милосрђем откупио и дигао и носио у све дане од века. А они се сами одметнуше, Светог Духа његовог жалостише. И он им се преокрену у непријатеља; он лично против њих зарати. Тад се давних присетише дана, Мојсија, његовог народа. Где је онај који им из мора извлачи пастира за своје стадо? Где је онај који ће у њега сместити свога Духа Светога? Који је Мојсијевом десницом управљао преко своје мишице славносне? Који воду пред њима располути да своје име вечним учини? Који њима управља по дну морскоме као коњем по пустињи, није било спотицања? Слично стоци што у долину силази, Дух Господњи их је успокојио. Ти си тако водио народ свој, и преславно име стекао си себи. Погледај с небеса и види из твога светог и преславног Пребивалишта. Где је твоја ревност и твоја сила, навала ожалошћености твоје и милосрђа твојега? Мени ли се ускраћују? Та, ти си Отац наш, јер Аврахам нас спознао није, и Израиљ нас препознао није, ипак, Господе, ти си Отац наш, Откупитељ наш, од вечности је име твоје. Зашто нас, Господе, одводиш од твојих путева, тврдим чиниш срце наше спрам страха од тебе? Врати се због својих слугу, због племена што су ти баштина. Њу је народ твој тек за кратко запосео, али изгазише Светилиште твоје противници твоји. Већ одавна слични смо постали онима над којима ти ниси, над којима се твоје име не призива.
О, разведри небеса и сиђи, нека се пред тобом планине затресу. Као кад се ватра по грању запали, ватра закува воду: нека душмани твоји схвате име твоје, нека пуци задрхћу пред тобом. Што ти чиниш то застрашује; неочекивано си сишао, пред тобом се затресле планине. Од како је века нису чули, нису слушали, око није видело, да бог неки осим

тебе учини онима који од њега очекују. Сусретљив ти си према раздраганима који чине правду, на путевима твојим сећају се тебе. Гле, ти си се разљутио, грешили смо на њима, а били бисмо спасени. И постали смо сви ми као нешто нечисто, и као огртач са женским одливом све су праведности наше, и сви смо ми као лишће кад опадне, и кривице наше као ветар нас однесу. И никог нема да призива име твоје, да се подигне и на тебе ослони, зато што си лице своје од нас сакрио и растапаш нас кривицама нашим. Па ипак, Господе, ти си Отац наш; ми смо глина, а ти нас обликујеш, и сви смо ми руке твоје дело. Не срди се, Господе, исувише, и немој стално помињати недело. Ево, погледај нас: сви смо ми народ твој. Опустели су свети градови твоји, Сион је опустео, Јерусалим је опустошен. Храм, светиња наша и понос наш; у чему су те хвалили преци наши, постао је згариште и све драгоцености наше су сатрте. Зар ћеш ово мирно гледати, Господе? Ћутаћеш и још више понижавати?

„Потражили су ме који нису питали, нашли су ме који нису искали. Рекао сам: 'Ево ме! Ево ме!' пуку који моје име призивао није. Руке своје пружао сам ваздан према народу одметничком, који путем неваљаним хода по својим замислима; народу који ме у лице изазива стално, жртве приносе по вртовима и каде на опекама, бораве по гробовима, ноћ проводе по скривеним местима, једу месо свињско и дробе гадости у зделе своје; који говоре: 'Себе се држи! Не приступај мени, јер сам од тебе светији.' Ови су дим у носу мом, ватра што поваздан гори. Ево, записано је преда мном, нећу ућутати док не намирим, а намирићу у недра њихова. Кривице ваше и кривице отаца ваших, заједно су – говори Господ – јер они каде по горама и руже ме по узвишицама. И некадашње дело њихово одмерићу у недра њихова."

Говори Господ:

„Као кад се стиче сок у грозду, па се каже: 'Не затири га. У њему је благослов', тако ћу учинити ради својих слугу: нећу све то затрти. И извешћу из Јакова потомство, и из Јуде мојих гора поседника, и то ће изабраници моји баштинити, и слуге моје тамо ће се настанити. И Сарон ће постати за овце пландиште, и долина Ахор за говеда почивалиште – народу мојем који мене тражи. А ви, који сте Господа оставили, који сте свету гору моју заборавили, који Гаду трпезу постављате, и који наливе изливате на олтар Менију

– за вас одредио сам мач и да се сви савијете ради клања. Зато што сам звао и одговорили нисте, што сам говорио и слушали нисте. Него сте чинили оно што ја сматрам да је зло, изабрали сте оно што ми није угодно.“

Зато говори Господар Господ:

„Ево, слуге моје ће јести, а ви ћете гладовати. Ево, слуге моје ће пити, а ви ћете жедни бити. Ево, слуге моје ће се радовати, а ви ћете се стидети. Ево, слуге моје ће се веселити због добра у срцу, а ви ћете викати због бола у срцу, и туговаћете због сломљеног духа. И оставићете име своје да њим куну моји изабраници: и нека те усмрти Господар Господ! А слуге ћу своје другим именом назвати. Широм земље ко се буде благосиљао, нека се благосиља Богом верним. И ко се буде заклињао широм земље, нека се заклиње Богом верним. Наиме, прећашње невоље ће бити заборављене, и зато ће бити од очију мојих сакривене.

Јер, гле, ја стварам небеса нова и земљу нову, и прећашње се помињати неће, и на ум вам то падати неће. Стога веселите се и кличите од колена до колена за оно што стварам. А ево, ја стварам од Јерусалима клицање и од народа његова весеље. И клицаће у Јерусалиму, и веселиће се у мом народу; и више у њему чути се неће глас који оплакује и глас који вапи. Тамо више неће бити одојчета краткога живота, ни старца који не би навршио дане своје, јер ће младић као стогодишњак умирати, и стогодишњи грешник проклетим ће се сматрати. И куће ће градити и настањивати, и винограде садити и род њихов јести. Неће једни градити, а други настањивати; неће једни садити, а други јести. Него ће као трајање дрвета бити трајање народа мојега, а дела својих руку користиће изабраници моји. Неће се мучити напразно, нити ће рађати за ужас, јер они ће бити потомство благословених од Господа и изданци њихови с њима. И биће пре него што ће призвати, а ја ћу им одговорити; још док буду говорили, ја ћу их услишити. Вук и јагње заједно ће се напасати, и лав ће слично волу сламу јести, а змији ће прашина бити за храну. Они зло чинити неће, и потирати неће нигде на светој гори мојој – говори Господ.“

Говори Господ:

„Небеса су престо мој, а земља постоље за ноге моје. Какву кућу ћете ми саградити? И где је место мога почивања? Па све је то рука моја начинила и све је то постало – говори Го-

спод. А на кога ћу погледати? На исцрпљенога и на духовно сломљенога, и онога који дрхти пред мојом речи.
Тај што коље вола, ко човека да убија, и ко жртвује овцу, као да се псом скрнави; тај што доноси принос, ко да крв свињску приноси, ко кади тамјаном, тај идола благосиља. То су они изабрали за своје путеве и гадости њихове по вољи су души њиховој. Ја ћу такође изабрати да им додијавам: довешћу на њих то од чега зазиру. Зато што сам звао, а одговора није било; говорио сам, а слушали нису; него су чинили што ја злом сматрам, и бирали оно што ми није угодно.“
Послушајте реч Господњу, ви, који дрхтите од његове речи: „Говоре ваша браћа, мрзитељи ваши, који вас гоне због имена мојега: ’Нека се прослави Господ, те да видимо вашу радост.’ И они ће постиђени бити. Глас граје из града, глас из храма – глас је Господа који намирује накнаду непријатељима својим. Пре него што ју је заболело, она је родила; пре него што је бол на њу дошао, она је на свет мушкарца донела. Ко је тако нешто чуо? Ко је овако нешто видео? Може ли земља у једном дану да роди читави пук? Да бол одједанпут жацне, па да Сион синове своје роди? ’Зар ја, који отварам материцу, па да не рађам? – говори Господ. Зар ја, који дајем да се рађа, па да будем јалов? – говори Бог твој.’ Радујте се због Јерусалима, и кличите у њему, сви који га волите. Веселите се с њим, веселите се сви који сте туговали над њим; да будете надојени и насићени на дојкама утехе његове, да се насишете и насладите из обиља славе његове.“

Јер говори Господ:

„Ево, ја ћу га досегнути миром који је као река, и славом народа која је као поток набујали. И његову одојчад ће у наручју носити и на коленима миловати. Као човека кога мајка његова теши, тако ћу и ја вас тешити, и бићете утешени у Јерусалиму.“ И видећете и веселиће се срце ваше, и као трава процветаће кости ваше, и познаће се рука Господња на слугама његовим, и последице њихове на непријатељима његовим. Јер, гле, Господ у огњу долази, као олуја су бојна кола његова, вратиће у гневној разјарености својој и карању његовом, у огњу распаљеном. Јер ће Господ судити огњем и мачем својим сваком људском бићу, те ће многи од Господа погинути.

„Посвећују и прочишћавају сами себе у вртовима иза ’оне једне у средини’; једу свињетину и гадости и мишеве: заједно ће скончати – говори Господ.

А ја знам дела њихова и намере њихове.

Долази време да се саберу сви пуци и сви језици, па ће доћи и славу моју гледати.

И њима ћу поставити знак, те од оних који су се измакли, од њих ћу послати пуцима: у Тарсис, Фул и Луд – познатим стрелцима – у Тувал и Грчку, на острва далека где се није чуло што се о мени чује, и где се слава моја није видела. И они ће пуцима славу моју објављивати. И они ће довести сву браћу вашу из свих туђинских народа, принос за Господа: на коњима и на колима и у носиљкама и на мазгама и на једногрбим камилама на свету гору моју, Јерусалим – говори Господ – као што синови Израиљеви приносе принос у чистој посуди у Дому Господњем. Па ћу и од њих узети за свештенике, за Левите – говори Господ.

Јер као што ће преда мном стајати небеса нова и земља нова, што ћу ја начинити – говори Господ – тако ће стајати потомство ваше и име ваше. И од младог месеца до младог месеца, и од суботе до суботе, долазиће свако биће на поклоњење пред лицем мојим – говори Господ; и излазиће и гледаће лешеве људи који су се од мене одметнули, јер црв њихов не умире и огањ се њихов не гаси; и биће за презир сваком створењу.“

Јеремија

Књига пророка Јеремије

Речи Јеремије, Хелкијиног сина, једног од свештеника који су били у Анатоту у Венијаминовој земљи; коме је дошла реч Господња у време Јудиног цара Јосије, Амоновог сина, тринаесте године његовог царевања. А долазила је и у време Јудиног цара Јоакима, Јосијиног сина, до завршетка једанаесте године Јудиног цара Седекије, Јосијиног сина и све до петог месеца када је Јерусалим одведен у изгнанство.

Дошла ми је реч Господња говорећи:

> „И пре него сам те обликовао у утроби, познавао сам те; и пре него си изашао из материце, посветио сам те; поставио сам те за пророка народима.“

Рекао сам: „Јао, Господе Боже! Ево, ја не знам да говорим јер сам премлад!“

Господ ми је одговорио: „Не говори ’премлад сам’, јер ћеш ићи коме год те пошаљем и говорићеш све што ти заповедим. Не бој их се, јер ћу ја бити с тобом да те избављам – говори Господ.“

Тада је Господ испружио руку и дотакао ми уста. И рекао ми је Господ: „Ево, ставио сам своје речи у уста твоја. Види, постављам те данас над народима и над царствима да чупаш и рушиш, да разараш и обараш, да градиш и садиш.“

Опет ми је дошла реч Господња: „Шта видиш, Јеремија?“

Одговорио сам: „Видим грану бадемовог стабла.“

А Господ ми је рекао: „Добро си видео, јер ја бдим над својом речи да је испуним.“

Дошла ми је реч Господња други пут: „Шта видиш?“

Одговорио сам: „Видим ускључали лонац чији је отвор окренут од севера.“

И Господ ми је рекао: „Са севера ће се сручити пропаст на све становнике земље. Јер, ево, ја позивам сва племена по северним царствима – говори Господ –

> и они ће доћи. и поставиће сваки свој престо на улаз врата Јерусалима, и против свих зидова свуда унаоколо, и против свих Јудиних градова. Објавићу им своје судове над свом њиховом опачином, јер су ме оставили, јер су кадили другим боговима и клањали се својим рукотворинама.

А ти, опаши своје бокове. Устани и говори им све ово што ти заповедам. Не страхуј од њих да те ја не престрашим пред њима. Ево, ја сам те данас учинио утврђеним градом, стубом гвозденим

и зидовима бронзаним против све земље, против Јудиних царева, против њених главара, против њених свештеника и против народа земље. И они ће се борити против тебе али те надвладати неће, јер ћу ја да будем с тобом – говори Господ – да те избављам.“

Дошла ми је реч Господња говорећи: „Иди и објави у уши Јерусалима:

’Говори Господ:

„Сећам те се по привржености твоје младости и љубави твог вереништва. Ишла си за мном у пустињу, у незасејану земљу. Свет је Израиљ био Господу, првина његовог урода и сви који су га гутали били би криви и пропаст би их стигла – говори Господ.“’“ Чујте Господњу реч, доме Јаковљев и сви родови Израиљевог дома.

Говори Господ:

„Какву су неправду у мени нашли твоји преци када су се удаљили од мене, ишли за таштином и постали таште? Нису питали: ’Где је Господ који нас је довео из египатске земље, који нас је водио у пустињи, по земљи пустоши и јама, по земљи сушној и мрачној, по земљи којом нико крочио није и у којој нико пребивао није?’ А ја сам вас довео у земљу воћњака, да једете њено воће и њена добра. И дошли сте и опоганили сте моју земљу, и моје сте наследство претворили у гадост. Свештеници нису рекли: ’Где је Господ?’ Они који се баве Законом ме нису познали, и пастири се побунише против мене. Пророци су прорицали уз помоћ Вала и ишли за оним од чега нема користи. И још ћу да се парничим с вама – говори Господ – и са децом ваше деце ћу да се парничим. Јер, пређите на китимска острва и видите, и у Кедар пошаљите па онда добро размотрите. Видите да ли се овако нешто већ догодило: Да ли је неки народ заменио богове ако они и нису богови? А мој народ је заменио своју Славу за оно од чега нема користи! О, небеса, ужасните се због овога, згрозите се и опустошите – говори Господ. Јер је два зла учинио мој народ: Заборавио је мене, извор свежих вода, и себи исклесао бунаре, напукле бунаре што не држе воду. Па зар је Израиљ роб, један од оних рођених у кући? Зашто је постао плен? На њега ричу лавићи, урличу риком; његову су земљу претворили у пустош, његови градови су порушени и ту више нико не пребива. Чак ти је и народ из Нофа и Тафнеса обријао теме. Зар то ниси сам себи урадио напустивши Господа, свог

Бога, у време када те је водио путем? И зато шта ти значи
пут египатски да пијеш воду сихорску? И шта ти значи пут
асирски да пијеш воду из реке? Казниће те твоје зло и твоје
отпадништво ће те прекорити. Па знај и види, јер је зло и
горко што си напустио Господа, свог Бога, и што нема у теби
мога страха – говори Господ, Бог над војскама. Јер ја сам
одавно скршио твој јарам и твоје сам окове изломио. Али
ти си рекла: 'Нећу да ти служим.' И на свакој узвишици, и
под сваким зеленим дрветом си полегла као блудница. А ја,
ја сам те посадио као племениту лозу, баш поуздано семе.
И како си ми се променила и изродила у вињагу? Све и да
се шалитром переш и да прибавиш много цеђи, штрчаће
флека твоје кривице преда мном – говори Господ Бог. Како
онда говориш: 'Нисам оскрнављена и нисам ишла Валима?'
Сагледај своје трагове у долини и схвати шта си урадила.
Ти си млада и брза камила што тумараш којекуда; млада
магарица навикла на дивљину што у својој жудњи њуши
ветар. И ко ће да је врати кад је у терању? Неће малаксати
сви који је траже, јер ће је пронаћи у њеном месецу. Не
дозволи да ти нога буде боса, да ти грло буде суво. Али ти си
рекла: 'Ништа од тога! Не, јер волим туђе богове и ићи ћу за
њима.' Као лопов што се стиди када га ухвате, тако ће да се
осрамоти дом Израиљев. Они – његови цареви, његови гла-
вари, његови свештеници и његови пророци – који говоре
дрвету: 'Ти си мој отац!' И камену: 'Ти си ме родио!' Јер су
мени окренули леђа а не лице, а у време своје пропасти ће
рећи: 'Устани и спаси нас!' Па где су твоји богови које си
направио за себе? Нека устану ако могу да те спасу у време
твоје пропасти. Јер, колики је број твојих градова – о, Јудо
– толико је твојих богова. Зашто се парничите са мном? Па
сви сте се ви побунили против мене – говори Господ. Узалуд
сам ударао твоје синове јер нису прихватили карање, а твој
је мач прогутао твоје пророке као кад лав прождире.

О, нараштају, размотрите реч Господњу:

Зар сам Израиљу био пустиња или земља мрклог мрака?
Зашто мој народ говори: 'Наскитасмо се па нећемо поново
да ти дођемо'? Заборавља ли девица свој накит и невеста
свој појас? А мој народ заборавља мене данима без броја.
Како си добро уредила свој пут да тражиш љубав, да си и
покварените научила својим путевима! Још се и крв нашла

на твојим скутима, све животи убогих и невиних, иако их
нисиси затекла док проваљују. Али за све то ти кажеш: 'Ја сам
недужна! Његов се гнев свакако одвратио од мене.' И ево,
спорићу се с тобом јер говориш: 'Сагрешила нисам.' Зашто
тако тумарајући мењаш свој пут? И од Египта ћеш се засти-
дети као што си се застидела Асирије. И од њега ћеш да
одеш с рукама својим на глави својој, јер је Господ одбацио
твоје узданице да због њих не напредујеш.
Ако муж отпусти своју жену и она оде од њега и припадне
другом човеку, хоће ли он да је врати и поново узме назад?
Зар неће бити сасвим оскрнављена та земља? А ти си блуд-
ничила са многим другима и мени ћеш ли се вратити? –
говори Господ. Подигни своје очи на оголеле висове и осмо-
три: Где још нисиси напаствована? На путевима си седела
због њих као Арапин у пустињи. Оскрнавила си земљу сво-
јим блудничењем и својом поквареношћу. Зато су заустав-
љени пљускови и није било позних киша. А ти си добила
образ жене блуднице, али си одбила да се постидиш. Нећеш
ли од сада да ме дозиваш: 'Оче мој, пријатељу младости
моје! Хоће ли се гневити довека? Зар ће непрестано да се
љути?' Чуј, рекла си, а учинила си зла колико си могла."

Господ ми је рекао за време цара Јосије: „Јеси ли видео шта је учинила отпадница Израиљ? Ишла је на сваку узвишицу и под свако зелено дрво и онде блудничила. А мислио сам, после свега тога што је учинила, да ће ми се вратити, а није ми се вратила. И то је видела Јудеја, њена превртљива сестра. Наиме, видео сам да је у свим тим случајевима блудничила отпадница Израиљ, па сам је отпустио и дао јој потврду о разводу. Али се није уплашила Јудеја, њена превртљива сестра, него и она оде да такође блудничи. Ето, својим је лакомисленим блудничењем опоганила земљу. Почини-ла је прељубу и на камену и на дрвету. Али и поред свега тога није ми се свим својим срцем вратила њена превртљива сестра Јудеја, него привидно – говори Господ."

На то ми је рекао Господ: „Отпадница Израиљ се показала пра-веднијом него превртљива Јудеја! Иди и објави ове речи северу па реци:

'Врати се, отпаднице Израиљу – говори Господ – нећу да те
гледам гневно. Јер ја сам веран – говори Господ – и нећу да
се гневим довека. Само схвати своје кривице. Јер, против
Господа, свог Бога, си се побунила и расула своје путеве

туђинцима под сваким зеленим дрветом, а глас мој нисте послушали – говори Господ.

Врати се, о, народе одметнички – говори Господ – јер ја сам ожењен вама и ја ћу да вас узмем: једног из града и двоје из рода и одвешћу вас на Сион. Даћу вам пастире по мом срцу и они ће вас напасати знањем и разборитошћу. И биће овако: када се умножите и будете плодни у земљи тих дана – говори Господ – народ више неће говорити: „Ковчег Господњег савеза!“ Неће им долазити на ум и народ га се неће сећати, јер им више неће недостајати или опет бити прављен. У то време народ ће Јерусалим звати престолом Господњим. И у њему, у Јерусалиму, ће се сви народи окупити ка имену Господњем и неће више ходати по самовољи свог злог срца. У то ће време дом Јудин ићи са домом Израиљевим, и заједно ће доћи из северне земље у земљу коју сам дао у наследство вашим прецима.

И помислио сам:

„Како да те поставим међу синове? Како да ти дам земљу чежње, преславно наследство народа?“ Помислио сам: звађеш ме „Оче мој!“ и од мене отићи нећеш. Ипак, као што жена изневери свог мужа тако сте и ви изневерили мене, о, доме Израиљев – говори Господ.’“ На оголелим висовима се чује вапај преклињања израиљског народа, јер су изопачили своје путеве и заборавили су Господа, свог Бога. „Врати се, о, народе одметнички! Ја ћу да излечим ваше отпадништво.“ „Ево нас! Теби смо дошли јер ти си Господ, наш Бог. Заиста, са узвишица стиже обмана, а метеж са планина. Заиста, у Господу, нашем Богу је спасење Израиља! Бог срамоте је прождро труд наших отаца још од наше младости, и њихова стада, њихова крда, њихове синове и њихове ћерке. Лезимо у срамоту своју и нека нас покрије наш стид! Згрешили смо Господу, нашем Богу, ми и наши преци још од своје младости, све до данас, и нисмо послушали глас Господа, нашег Бога.“

„Ако се вратиш, о, Израиљу – говори Господ – мени се врати; и ако склониш своје гадости од мене нећеш лутати. Заклињаћеш се: ’Тако ми живог Господа!’ у истини, у правди и у праведности. И благословиће се њиме народи и њиме ће се хвалити.“

Говори Господ Јудејцима и Јерусалиму:

„Узорите своје неузорано тло и не сејте у трње! Обрежите се Господу и уклоните обреске са својих срца – о, Јудејци и

становници Јерусалима – да се не би као ватра обрушио мој гнев и распламтео се, а никог нема да гаси због зала ваших дела.

Објавите у Јуди и у Јерусалиму, најавите и реците: 'Затрубите у трубу по земљи!' Испуните је повицима и реците: 'Окупимо се! Хајдемо у утврђене градове!' Подигните заставу према Сиону. Бежите и не стајте! Јер ја са севера доносим пропаст и велико разарање." Подигао се лав из свог шипражја, затирач народа је кренуо и изашао из свог места, да ти земљу претвори у пустош. А твоји градови ће пасти у руине без становника. Зато опашите кострет, жалите и кукајте, јер се од нас није окренуо пламен Господњег гнева. „И тог ће дана – говори Господ – да нестане срчаности у цару и у главарима. Свештеници ће се ужаснути, а пророци пренеразити."

А ја сам рекао: „Јао, Господе Боже, заиста си сасвим заварао овај народ и Јерусалим говорећи: 'Мир вам припада', а ево мач је дошао до грла."

У то ће се време рећи овом народу и Јерусалиму: „Зажарени пустињски ветар са оголелих висова дуваће на ћерку мог народа, али не да развеје и очисти. Ветар прејак за све то долази за мене, па ћу сада и ја да им објавим судове."

Види! Као облаци он се ваља, као олуја су бојна кола његова и коњи су му од орлова бржи. Тешко нама! Пропадосмо! Опери од зла своје срце – о, Јерусалиме – да би био спасен. Докле ће у теби да остају мисли твојих злодела? Јер глас објављује из Дана, најављује невољу из горја Јефремових. „Обзнаните народима. Ево, најавите Јерусалиму: 'Војници опсадници долазе из далеке земље, да буче покличима против Јудиних градова. Као стражари на пољу га нападају, опседају га јер се против мене побунио – говори Господ. Твоји путеви и твоја дела су ти донели ово. Ово је твоја злоба – горко је и до срца ти је проникло.'" Моја утроба! Моја утроба! Превијам се јер ми срце уздише. А моје срце неће да ћути јер је звук трубе који си чула, душо моја, бојни поклич. Јављају о разарању за разарањем, јер су сву земљу опустошили. Напречац су опустошили моје шаторе и за час моје завесе. Докле ћу да гледам заставу и да слушам звук трубе? „Баш је луд мој народ јер ме не познаје. Они су будаласта, неуразумљена деца. Вешти су да чине зло а не знају да чине добро." Кад сам погледао по земљи – пустош и празнина. И

на небо – остало без свога светла. Погледао сам брда – а она се тресу; и све узвишице – и оне се љуљају. Погледао сам – а оно нема ни човека, и све су небеске птице одлетеле. Погледао сам – плодна долина је била као пустиња; и сви њени градови су били оборени пред Господом и пред пламеном његовог гнева.

Јер говори Господ:

„Пустош ће бити по свој земљи, али нећу да је сасвим уништим. Због овога ће земља да тугује и небо ће горе да поцрни. Рекао сам, одлучио сам и нећу се покајати. Не повлачим се од тога.“ Од поклича коњаника и стрелаца бежи сав град. Људи се завлаче у честаре и веру се по кршевима. Сваки град је напуштен и у њима нико не пребива. А ти – о, похарана – шта ти радиш? Макар се и облачиш у скерлет, китиш се златним накитом и бојама бојиш своје очи – узалуд се улепшаваш. Презрели су те твоји љубавници и траже ти главу. Чујем: звучи као жена у боловима, као врисак првороткиње глас је ћерке сионске. Она сопће и шири руке: „Тешко мени јер сам изнурена, и мој је живот у рукама убица!“

„Протрчите по трговима Јерусалима. Гледајте, посматрајте, тражите по улицама: да ли ћете пронаћи човека, једног који поступа по правди и који тежи верности, па да опростим граду. ’Тако ми живог Господа!’, ако тако и говори народ, заправо се лажно заклињу.“ О, Господе, не траже ли твоје очи верност? Ти си их ударао, али нису попустили; докрајчио си их, али су одбили да прихвате карање. Окаменили су своје образе да су тврђи него стена и одбијају да се врате. Ја сам рекао: „Баш су сиромаси, и баш су лудо поступили јер не познају Господњи пут и прописе Бога свога. *И себи сам рекао да* ћу ићи великашима, па ћу њима да говорим, јер они познају Господњи пут и прописе Бога свога.“ Али су и они сложно скршили јарам и изломили окове. Зато ће их напасти шумски лав, пустињски вук ће их опустошити и рис ће вребати код њихових градова. И свако ко изађе од њих биће растргнут у комаде, јер су многи њихови преступи и бројна су њихова отпадништва. „И како ћу све то да ти опростим? Твоја су ме деца оставила и заклела се лажним боговима. Ја сам их наситио, а они су учинили прељубу и журили у кућу блуднице. Они су као угојени, једри ждрепци, па сваки рже за женом свог ближњег. Зар

због тога да их не казним? – говори Господ. Над народом
попут овог зар да се не освети моја душа? Идите међу
редове његове лозе и искидајте их, али не чините потпуно
уништење. Одстраните посечене лозице јер не припадају
Господу. Јер су ме сасвим изневерили дом Израиљев и дом
Јудин – говори Господ.“ Лагали су о Господу јер су рекли:
„Није он такав! Неће нас да задесе ни зло ни мач, а ни глади
нећемо видети! Пророци су постали попут ветра јер реч
није у њима, па нека им тако и буде учињено.“

Зато говори Господ Бог над војскама:

„Зато што су тако изјавили, ево, моје ћу речи у твојим
устима да претворим у ватру, а овај народ у дрва, па ће
их прогутати. Ево, доводим на тебе народ издалека, доме
Израиљев – говори Господ. То је крепак народ, древни
народ, народ чији језик не разумеш шта год да говоре.
Тоболац им је попут гроба отворен и сви су ратници. Про-
гутаће ти и летину и храну. Прогутаће ти синове и ћерке.
Прогутаће ти стада и крда. Прогутаће ти вино и смокве.
Разориће ти мачем утврђене градове у које си се уздао.

Али тих дана – говори Господ – нећу те сасвим сатрти. Јер тада ћете упитати: ’Зашто нам чини све то Господ, наш Бог?’ А ти ћеш им одговорити: ’Као што сте напустили мене и служили туђим боговима у својој земљи, тако ћете сада да служите туђинцима у земљи која није ваша.’

Најавите ово у дому Јаковљевом и објавите у Јуди. Реците:
’Чујте сад ово, луди и неразумни народе, који има очи, а не
види и који има уши, а не чује! Зар се мене не бојите? – гово-
ри Господ. Не дрхтите ли од мене који сам вечном уредбом
поставио песак за границу мору, и оно га не прелази? Ако
се и усталаса, оно се не излива; таласи му хуче, али се не
преливају.’ Али овај народ има срце пркосно и одметничко,
скренули су и удаљили се. Нису рекли од срца: ’Сад се бојмо
Господа, нашег Бога који нам даје рану и позну кишу на
време, који нам чува седмице одређене за жетву.’ Ваше су
кривице све ово ускратиле и ваши су греси задржали ово
добро. Јер се у мом народу налазе зликовци што вребају
као птичари из заседе, што постављају замке да хватају
људе. И као што је кавез пун птица, тако су њихове куће
пуне преваре. Зато су постали силни и награбили су блага.
Угојени су и углађени. Они претерују у злу, не маре за право
сиротиње, напредују, не суде за право сиромаха. Зар због

тога да их не казним? – говори Господ. Над народом попут
овог зар да се не освети моја душа? Грозота и страхота се
догађају по земљи. Пророци пророкују лаж и свештеници
владају по своме, а мој народ све то воли! Али шта ћете на
крају да радите?!
Бежи и склањај се из Јерусалима, народе Венијаминов! У Те-
кући затруби у трубу, а у Вет-Керему ватром дајте знак, јер
се са севера надвија пропаст и велико разарање. Разорићу
лепушкасту и размажену ћерку сионску! Њој долазе пасти-
ри са својим стадима, око ње подижу шаторе и сваки ће да
пасе по свом делу.“ „Позивајте на бој против ње! Устанимо
и кренимо на њих усред бела дана. Јао нама! Дан измаче и
вечерње сенке су се издужиле. Устанимо и кренимо да јој
по ноћи разоримо дворове!“

Јер говори Господ над војскама:

„Сеците стабла и наспите бедем против Јерусалима. Град ће
тај да одговара због тлачења што је свуд по њему. Као што
бунар чува хладну воду тако и он чува зло своје. Насиље
и пустош се чују у њему, а преда мном стално болест су и
ране. Поучи се, Јерусалиме, да се не би од тебе одвојила моја
душа, да те не бих претворио у опустошену земљу у којој
нико не борави.“

Говори Господ над војскама:

„Темељно ће као лозу попабирчити остатак Израиљев. Вра-
ти своју руку као берач грожђа над младицу.“ Коме да
говорим, да упозоравам, а да чују? Ево, необрезано им је ухо
и не могу да са пажњом чују. Ево, Господња се реч за њих
претворила у ругло и у њој не уживају. Пун сам гнева Го-
сподњег, изнурило ме је да га задржавам. „Излиј га по деци
на улици и на скуп младића. И мужа и жену ће захватити,
и старе и времените. Њихове ће се куће предати другима,
баш као и поља и жене, јер ја ћу подићи своју руку на
становнике земље – говори Господ. Баш сви, од малог па до
великог међу њима грабе непоштени добитак. Од пророка
па до свештеника, баш сви варају. Они мом народу олако
лече прелом причајући: ’Мир! Мир!’ А нема мира. Јесу ли
се застидели зато што су учинили гадост? Баш се нимало
нису застидели и не знају за стид. Зато ће пасти међу оне
што падају и у часу када их казним биће саплетени – говори
Господ.“

Овако каже Господ:

„Станите на путеве, гледајте и питајте за стазе од давнина. Па који је пут добар, идите њиме, и наћите спокој својим душама. Али они рекоше: 'Нећемо да идемо!' Стражаре сам поставио над вама: 'Пазите на звук трубе!' Али су ми они рекли: 'Нећемо да пазимо!' Зато слушајте, народи, и познај, заједницо, шта је с њима: Послушај земљо! Ево доносим пропаст на овај народ, плод самих њихових сплетки. Јер за моје речи нису марили и мој су Закон презрели. Шта ће мени тамјан што долази из Саве и цимет из далеке земље? Не прихватам ваше свеспалнице. И у осталим жртвама не уживам."

И зато каже Господ:

„Ево, даћу овом народу камење спотицања, па ће се спотицати о њих. Настрадаће и очеви и синови, сусед и његов пријатељ."

Ево како говори Господ:

„Гле, народ долази из северне земље! Велики ће народ бити подигнут из најдаљих земљиних крајева. Они држе лук и копље. Окрутни су и немилосрдни, а глас им хучи као море. Јашу коње спремни као ратник против тебе, ћерко сионска." Чули смо о њима глас и руке су нам клонуле, обузели су нас зебња и бол као породиљу. Не излази у поље и не иди путем, јер је ужас одасвуд и мач непријатељев. Ћерко мог народа, опаши кострет и ваљај се у пепелу. Жали као за јединцем, горко плачи јер ће ненадано доћи на нас затирач. „Поставио сам те као испитивача метала међу мој народ, као утврђење, да испиташ и опробаш њихов пут. Сви су они најгори одметници, иду па клевећу. Они су од бронзе и гвожђа, сви су затирачи. Мехови се запалише од врелине и ватра је спалила олово. Залуд неко претапа и кали, јер зликовце не може да одвоји. 'Сребро одбачено', звaће се, јер их је Господ одбацио."

Реч која је од Господа дошла Јеремији: „Стани на врата Господњег Дома и тамо објави ову поруку. Реци им:

'Чујте реч Господњу, сви Јудејци, ви што улазите на ова врата да се поклоните Господу. Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: поправите своје путеве и своја дела, и ја ћу да те настаним на овом месту. Не уздајте се у речи лажљиве, говорећи: Господњи Дом! Господњи Дом! Господњи Дом је ово! Јер ако заиста поправите своје путеве и своја дела, и ако стварно радите по правди међу људима, међу ближњима; и не будете тлачили дошљака, сироче и удовицу;

ако не будете проливали на овом месту невину крв и не будете на штету своју следили друге богове – ја ћу да вас настаним на овом месту, у земљи коју сам дао вашим прецима одвајкада па довека. Ал' гле, ви се уздајете у речи лажљиве и бескорисне.

Зар да крадете, убијате, чините прељубу, лажно се заклињете, кадите Валу, следите друге богове које не познајете; а онда да дођете и станете пред мене, у овом Дому који је по мени назван?! Па још ћете да кажете – Избављени смо! – да радите све ове гадости?! Зар је пећина хајдука вама постао овај Дом, по мени назван? То исто и ја сам видим – говори Господ.

Него, пођите на моје место, што је било у Силому, где сам прво настанио своје име. Гледајте шта сам му урадио због зла мога народа Израиља. Зато што сте учинили сва ова дела – говори Господ – иако сам ти упорно говорио и говорио, али нисте слушали; звао вас али се нисте одазивали: учинићу овом Дому – који је по мени назван, у који се уздате – и месту које сам дао вама и вашим прецима исто што сам учинио и Силому. Одбацићу вас од себе као што сам одбацио сву вашу браћу, сво Јефремово потомство.

А ти немој да се молиш за овај народ. Не вапи ми због њих и у молитви их не заступај. Јер – не слушам те. Не видиш ли шта раде по Јудиним градовима и на улицама Јерусалима? Деца сакупљају дрва, а очеви потпаљују ватру. Жене месе тесто да умесе колаче за царицу небеску, па још изливају жртву изливницу другим боговима да би ме разгневиле. Мене ли они гневе? – говори Господ. Зар не баш себе саме на срамоту свог образа?

Зато овако каже Господ Бог: мој гнев и срџба моја ће се расплamтети против овог места – на људе и на животиње, на пољска стабла и на плодове земље – плануће и неће се угасити.

Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: само ви гомилајте свеспалнице на остале ваше жртве и једите месо! Јер ја нисам наложио вашим прецима, нисам им заповедио око свеспалница и осталих жртава, онда када сам их извео из Египта. Али сам им ово заповедио и рекао: слушајте мој глас и ја ћу бити Бог ваш, а ви ћете бити народ мој. Ако будете следили све путеве за које сам вам заповедио, биће вам добро. Али они нису слушали и нису пригнули своје ухо. Живели су по самовољи свог злог срца па су зато назадовали уместо да напредују. Од дана када су ваши преци изашли из Египта, па до дана данашњег ја сам вам упорно, из дана у дан слао пророке, моје слуге. Ипак ме нису послушали и нису пригнули своје ухо. Постали су тврдоглави и чинили су зло више од својих предака.'

Говорићеш им све ове речи али те они неће слушати. Звaћеш их али се они неће одазвати. Зато им кажи: ’Ово је народ који није послушао глас Господа, свога Бога, и није прихватио карање. Верност је нестала, ишчупана је из њихових уста!

Исеци своју косу и баци је, па иди на оголеле висове са нарицаљком, јер је Господ одбацио и напустио овај нараштај на који се гневи.’

Јер је Јудин народ починио зло на моје очи – говори Господ. Поставили су своје гадости у Дому који је по мени назван, да би га онечистили. Још су саградили тофетске узвишице, што су у долини Вен-Еном, да спаљују своје синове и ћерке у ватри. А ја то нисам заповедио и на то нисам ни помислио. И ево, зато долазе дани – говори Господ – када их више неће звати ’Тофет’ и ’долина Вен-Еном’, него ’Долина клања’. Јер у Тофету ће се људи сахрањивати док више не буде места. Лешеви овог народа ће бити храна птицама небеским и зверима земаљским, а неће бити никог да их уплаши. Ја ћу да уђуткам звук весеља, цику радовања и повик младожење и невесте из Јудиних градова и са јерусалимских улица! Јер ће земља постати пустош.

У то ће време – говори Господ – извадити кости Јудиних царева, кости главара, кости свештеника, кости пророка и кости становника Јерусалима из њихових гробова. Разасуће их пред сунцем, месецом, пред свом небеском војском, пред онима које су волели и служили им, које су следили, тежили им и којима су се клањали. Неће их сакупити и неће их сахранити. Биће као гнојиво по тлу. А свем остатку овог злог рода, који преживи по свим местима у која ћу их прогнати, смрт ће бити дража од живота – говори Господ над војскама.

Реци им: ’Говори Господ:

> Зар не устају они који падају? Зар се не враћа онај који се одвраћа? А зашто се одвратио овај народ, Јерусалим, упоран у одметништву? Држи се обмане и одбија да се врати. Пазио сам и чуо: не говоре добро, ниједан се не каје за своја зла и не каже – Шта сам то урадио? Сви су се одвратили на своју страну као коњ што граби у битку. Чак и рода на небесима зна своје време; голуб, ласта и ждрал пазе на време када долазе; а само мој народ не зна Господње прописе. Како можете да кажете: мудри смо! Имамо Господњи Закон? Гле, стварно га је лажним начинило лажљиво перо зналаца Светог писма! Мудраци су се осрамотили, уплашили су се и заробљени су. Ево, презрели су реч Господњу, па каква им

то мудрост преостаје? Зато ћу њихове жене да дам другима, а њихова поља новим газдама. Јер баш сви, од најмањег до највећег, грабе непоштени добитак. Од пророка, па до свештеника, баш сви варају. Они прелом ћерке мог народа олако лече причајући: Мир! Мир! А нема мира. Јесу ли се застидели зато што су учинили гадост? Баш се нимало нису застидели и не знају за стид. Зато ће пасти међу оне што падају и у часу када их казним биће саплетени – говори Господ. Покупићу их и докрајчићу их – говори Господ – неће више бити грожђа на лози, неће више бити плодова смокве на њеном стаблу и лишће ће се осушити. А ја ћу да их дам онима што ће их прегазити.'" И зашто сада седимо? Окупите се, пођимо у утврђене градове па да тамо изгинемо, јер нас је Господ, наш Бог, одредио за пропаст. Дао нам је да пијемо затровану воду јер смо Господу згрешили. Надали смо се миру, али ничег доброг; и времену здравља, а оно страва. Од Дана се још чуло рзање њихових коња, а од њиштања њихових ждребаца тресла се земља. Дошли су, похарали земљу и све што је у њој, и град и становнике у њему. „Ево, шаљем на вас змије отровнице против којих нема бајалице, па ће вас уједати – говори Господ." О, кад бих се насмејао! Ал' тужан сам и срце ме боли. Гле, вапај ћерке мога народа из земље далеке: „Зар Господ није на Сиону? Њен цар није ту?" „Али зашто ме гневе њиховим идолима, тим туђинским ништавилима?" „И жетва је прошла и лето је крају дошло, а ми спасени нисмо!" Разорило ме је разарање ћерке мога народа. У црнини сам јер ме је грозота обузела! Зар у Галаду нема мелема? Зар тамо нема лекара? Па зашто онда није оздравила ћерка мога народа?
О, кад би ми глава била вода, а моје око врело суза, па да оплакујем и дању и ноћу изгинуле од ћерки мога народа! О, кад бих у пустињи имао преноћиште за путнике, могао бих да напустим свој народ и да одем од њих. Јер, сви су прељубници и сабор неверника. „Као свој лук они запињу језик лажима. Али нису због истине постали јаки у земљи, јер хрле од зла до зла и мене не познају – говори Господ. Свако нек се пази од свога ближњег и не верујте ниједном брату. Јер сваки брат упорно вара и сваки ближњи клевеће. И свако вара свога ближњег и не говоре истину. Свој су језик научили да говори лажно. Изнурени су од грешења.

Ти живиш усред преваре, а баш због преваре они одбијају
да ме знају – говори Господ.“
Зато овако каже Господ над војскама:
„Ево, претопићу их и опробаћу их. Јер, како да поступим
са ћерком свог народа? Њихов је језик стрела што убија и
говори превару. Својим устима о миру са својим ближњим
човек говори, али у себи кује сплетку. Зар због тога да их не
казним? – говори Господ. Над народом попут овог зар да се
не освети моја душа?“ Над брдима ћу да вапим, нарицаћу
нарицаљку над пустињским пашњацима јер су опустошени. Нико туда не пролази, и не чује се рика стоке. Од птица
па до животиња, све је побегло и нестало. „Од Јерусалима
ћу да учиним гомилу камења и брлог шакала. Од Јудиних
градова ћу да направим пустош у којој нико не живи.“

Ко је мудар човек да разуме ово и коме су уста Господња говорила да то растумачи? Због чега је земља настрадала и као пустиња опустошена да кроз њу нико не пролази?

И Господ рече: „Зато што су оставили мој Закон који сам пред њих поставио, и зато што нису слушали мој глас ни по њему ишли.

Него су ишли по самовољи свог срца за Валима, како су их њихови преци научили.“ Зато овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: „Ево, ја ћу да нахраним овај народ пеленом и напојим га затрованом водом. Расућу их међу народе које нису знали, ни они, ни њихови преци. Послаћу за њима мач док их не докрајчим.“

И ово каже Господ над војскама:
„Размотрите, па сазовите нарикаче нека дођу. Али пошаљи
по оне које су веште, нека дођу. Али нека пожуре, нека
наричу над нама, па да нам очи сузама роне и да нам капци
буду уплакани. Ево, чује се нарицање са Сиона: ’О, како смо
пропали! Страховито смо осрамоћени, јер смо напустили
своју земљу и домови су нам порушени.’“ Чујте, жене, реч
Господњу. Нека ваше ухо прими реч његових уста. Научите
своје ћерке да наричу и свака жена своју сусетку да лелече.
Смрт се успузала на наше прозоре. Дошла је у наше дворове, истребила децу са улица и младиће са тргова.

Реци: „Говори Господ:
’Лешеви ће људи по тлу попадати као гнојиво по пољу, као
сноп за жетеоцем, а неће имати ко да га сакупи.’“

Овако каже Господ:
„Нека се мудрац не хвали својом мудрошћу, нека се јунак
не хвали својим јунаштвом, и богаташ нека се богатством

својим не хвали. А ко хоће да се хвали, нека се хвали тиме што мене познаје, што прониче да сам ја Господ који чини милост, правду и праведност на земљи, и да у томе уживам – овако каже Господ.

Ево, долазе дани – говори Господ – када ћу казнити све оне само по телу обрезане: Египат и Јуду, Едом заједно са Амонцима и Моавцима; који избријавају зулуфе и који живе у пустињи. Јер сви су ти народи необрезани и сав је Израиљев дом необрезаног срца."

Доме Израиљев, чујте реч коју вам говори Господ! „Овако каже Господ:

'Не учите се путу народа и не плашите се небеских знакова којих се плаше народи. Јер су обичаји тих народа празни. Ето, то је тек дрво из шуме које је неко посекао, дело уметникове алатке. Украсио га је сребром и златом. Клиновима и чекићима га учвршћују да се не клати! Личе на страшило у леји за краставце. Не говоре, и морају да се носе, јер не ходају. Не плаши их се! Они не могу да науде, а не могу ни шта добро даураде.'" Нико није као ти, о, Господе! Велики си, и велико је твоје силно име. Ко се не би бојао тебе, Царе народа? Јер теби то доликује. Међу свим мудрацима народа и по свим њиховим царствима нема никог као што си ти. Сви су глупи и безумни, јер је ништа поука од дрвета. Из Тарсиса доносе ковано сребро и злато из Уфаза, дело уметника и рукотворину златара. Одећа им је љубичаста и скерлетна и све је то дело вештих људи. А Господ је истински Бог! Он је Бог живи и вечни цар. Од његовог гнева тресе се земља, и народи не могу да истрпе јарост његову.

„Овако им реците: 'Богови који нису начинили небеса и земљу ће нестати и са земље и испод небеса.'"

Он је силом својом начинио земљу. Мудрошћу својом он је основао васељену, и својом је разборитошћу разапео небеса. Глас он када пусти, воде хуче на небесима. Он подиже облаке с краја земље, киши муње даје и изводи ветар из својих ризница. Баш је од свог знања глуп сваки човек. Због идола се сваки златар стиди, јер су обмана његови ливени идоли. Нема даха у њима. Они су испразни, творевине ругла. Пропашће кад дође време за њихову казну. Не следе Јакову такви као ови. Јер он је тај који је све начинио. Племе Израиљ његово је наследство, а он се зове Господ над војскама.

Покупи са земље свој завежљај, ти која живиш под опсадом.
Јер овако каже Господ: „Ево, сад ћу као прашком да из земље
избацим становнике. Стиснућу их, да могу да схвате.“ Јао
мени због мог лома! Тешка је моја рана. А ја сам рекао:
„Ово је само болест, издржаћу је ја.“ Мој је шатор похаран
и шаторска ужад покидана. Деца су моја од мене отишла и
нема их. Нема никога да опет постави мој шатор, никога да
подигне завесе на њему. Пастири су се глупо понели и нису
тражили Господа. Зато и нису напредовали и раштркана су
сва њихова стада. Ево вести! Долази глас и ломљава велика
из северне земље: да ће градови Јуде постати пустош и
јазбина шакала.
Знам ја, о, Господе, да човек није владар свог пута, и да онај
који хода не управља својим корацима. Покарај ме, Госпо-
де, ал’ само по правди; не у свом гневу, да ме не нестане.
Излиј свој гнев на народе што те не познају, на родове који
твоје име не призивају. Јер су они гутали Јакова и прогута-
ли, и прождрли су га, насеље му у пустош претворили.

Порука које је дошла Јеремији од Господа: „Чујте речи овог са-
веза! Рећи ћеш их свима у Јуди и свима становницима Јерусалима.
Реци им: ’Овако каже Господ, Бог Израиља: проклет је човек који не
слуша речи овог савеза које сам заповедио вашим прецима, у дан
када сам их извео из египатске земље, из оне усијане пећи.’ Говорио
сам: ’Послушајте мој глас, чините по њему, према свему што сам
вам заповедио. И бићете ми народ, а ја ћу да будем ваш Бог; да бих
испунио заклетву којом сам се заклео вашим прецима – да им дам
земљу којом теку мед и млеко, ево све до данас.’“

А ја сам одговорио: „Амин, о, Господе!“

Господ ми је казао: „Објави све ове речи по градовима Јуде и
на улицама Јерусалима. Кажи ово: ’Послушајте речи овог савеза и
извршавајте их. Јер ја сам озбиљно упозорио ваше претке на дан
када сам их извео из египатске земље, и све до дана данашњег сам
их упорно упозоравао: послушајте мој глас! Али они нису послу-
шали и нису пригнули своје ухо. Свако је ишао по самовољи свог
злог срца. И ја сам на њих свалио све речи овог савеза које сам им
заповедио да држе. Али их нису држали.’“

Господ ми је казао: „Завера је откривена код свих Јудејаца и код
Јерусалимљана. Вратили су се кривицама својих предака који су
одбили да чују моје речи. Ишли су за другим боговима да би им
служили. Прекршили су мој савез дом Израиљев и дом Јудин који
сам склопио са њиховим прецима. И зато овако каже Господ: ’Ево,

донећу им пропаст и неће моћи да побегну од ње. Вапиће ми, а ја их нећу слушати. Тада ће градови Јуде и становници Јерусалима ићи да вапе боговима којима су кадили. Али они их неће избавити у час њихове пропасти. Јер ти, Јудо, имаш богова колико имаш и градова! Колико Јерусалим има улица толико сте направили жртвеника божанству срамоте, жртвеника да кадите Валу.'

А ти се не моли за овај народ. Не вапи ми због њих у молитви. Јер ја их нећу услишити када ми завапе због своје невоље.

> Шта ради мој миљеник у мом Дому? Чини многа зла. Нема више жртава пред тобом, а ти још ликујеш кад чиниш зло.“ „Лепа маслино, зелена и родна“ – Господ те је звао – али ју је запалио хуком велике олује па су јој гране никакве.

Јер Господ над војскама, који те је и посадио, изрекао ти је зло због зла дома Израиљевог и дома Јудиног које су себи нанели, раздражујући ме својим кађењем Валу.

Ја ово знам, јер ми је Господ објавио. А онда си ми показао њихова дела. Био сам као јагње питомо што га воде на клање. Нисам знао да против мене кују уроте:

> „Хајде да срушимо стабло с његовим плодовима, да га посечемо из земље живих те да му се име више не спомене!“ О, Господе над војскама, који судиш праведно и који испитујеш и нутрину и срце: Дај да видим како им се светиш, јер теби сам поверио мој случај.

„Зато овако каже Господ за народ у Анатоту, за оне који ти вребају живот и говоре: 'Не пророкуј у Господње име да те не бисмо убили!' И зато овако каже Господ над војскама: ево, казниће их! Њихове ће младиће да сасече мач, а глад ће да им покоси синове и ћерке. Нико се неће спасти, нема преосталих, јер ћу да доведем пропаст на људе из Анатота – годину њихове казне.“

> Праведан си, Господе, кад год ти се тужим, али ћу ипак да ти говорим о правди: Зашто су напредни путеви покварењака? Зашто ликују сви подли злотвори? Ти си их посадио и већ се укоренише, напредују и већ доносе плод. Близу си њихових уста, али далеко од нутрине њихове. А ти ме, Господе, познајеш, видиш ме и испитујеш срце моје спрам тебе. Потерај их ко овце на клање, одвоји их за дан клања! Докле ће земља да тугује, да сахне растиње по свим пољима од зла оних што ту пребивају? Пропале су и животиње и птице јер је народ рекао: „Неће он да види наше скончање!“ „Ако си се уморио трчећи с пешацима, како ли ћеш се тек огледати с коњима? Када у спокојној земљи падаш, шта ли

ћеш да радиш на јорданском честару? Јер и браћа твоја и дом твога оца су те изневерили и на сав глас су викали за тобом. Не веруј им чак и када ти љубазно говоре. Дом сам свој напустио и своје наследство оставио. Вољену сам своју предао у руке њених непријатеља. А сада је моје наследство као лав у шуми што на мене риком риче. И зато га мрзим. Је л' наследство моје пиргава птица грабљивица? Лешинари, сјатите се на њу свуд унаоколо! Идите, сакупите све животиње на поље, доведите их на храну. Многи су пастири изломили мој виноград и изгазили мој део. Претворили су мој мили део у голу пустињу. Да, претворили су је у пустињу и сада преда мном опустошена тугује. У пустару је претворена земља и то никога не потреса. Преко пустињских оголелих висова дошли су затирачи, јер Господњи мач сатире с краја на крај земље и нема мира ни за кога. Сејаће пшеницу, а трње ће жети. Изнурише се, а никакве користи. Стидите се својих урода због Господњег пламтећег гнева!

Овако каже Господ свим мојим злим суседима који нападају земљу коју сам дао мом народу Израиљу у наследство: ево, почупаћу их из њихове земље, а из њихове ћу средине да ишчупам Јудин дом. А када их ишчупам, вратићу се да им се смилујем и доведем сваког на његово наследство и сваког на његову земљу. И ако се истински науче путевима мога народа, да се заклињу мојим именом – 'Тако нам живог Господа' – онако како су они мој народ научили да се куну Валом, населиће се усред мог народа. Али ако не послушају, ја ћу да ишчупам тај народ, да ишчупам и да затрем – говори Господ."

Овако ми је Господ рекао: „Иди и купи себи ланени појас и припаши бедра, али га не потапај у воду." Купио сам појас како ми је Господ казао и припасао бедра.

Опет ми је дошла реч од Господа и рекла ми: „Узми појас што си га купио, што ти је на бедрима. Устани и иди на Еуфрат па га тамо сакриј у раселину стене." И ја сам отишао на Еуфрат и сакрио појас како ми је заповедио Господ.

А када је прошло много дана Господ ми је рекао: „Устани и иди на Еуфрат. Узми оданде појас за који сам ти заповедио да га тамо сакријеш." И ја сам отишао на Еуфрат, копао и узео појас где сам га био сакрио. И гле – он сав труо и ни за шта ваљан.

Тада ми је дошла Господња реч и рекла ми: „Овако каже Господ: 'Учинићу да овако иструли Јудин понос и велики понос Јерусалима! Тај народ покварени, што одбија да чује моје речи, што живи по самовољи свог срца, што следи друге богове, служи им и клања

им се, биће као овај појас што ни за шта није ваљан. Јер као што појас пријања за човекова бедра, тако сам привио к себи сав дом Израиљев и сав дом Јудин – говори Господ – да ми буду народ и име, слава и част. Али нису послушали.'

А ти им реци ову поруку: 'Овако каже Господ, Бог Израиљев: свака се мешина пуни вином', а они ће да ти приговарају: 'Па зар ми не знамо да се свака мешина пуни вином?' А ти им узврати: 'Овако каже Господ: ево, ја ћу пијанством да испуним све становнике ове земље, и цареве који седе на Давидовом престолу, и свештенике и пророке, и све становнике Јерусалима! Полупаћу их једне о друге, и родитеље и децу такође – говори Господ. Нећу се сажалити, нећу се смиловати и нећу их поштедети него ћу их уништити!'"

> Чујте и послушајте. Не будите охоли јер је Господ проговорио. Господу Богу своме дајте славу пре него он таму донесе, и пре него вам се у сумрак ноге спотакну о горе. А ви ћете чекати светлост коју ће он да претвори у смртну таму, у густу таму претвориће је. А ако не послушате, плакаћу на скривеном месту, због охолости ћу горко јецати и ронити сузе, јер је поробљено стадо Господње. „Реците цару и царици мајци: 'Понизно сиђите с престола! Пашће с глава ваших круна вашег величанства.' Градови Негева биће затворени, а никог нема да их отвори. Јуда је одведена у изгнанство, баш сва је одведена у изгнанство. Подигните очи и погледајте оне што са севера долазе. А где је стадо које ти је дано, овце твоје части? Шта ћеш рећи кад над тобом за главара постави оне које си ти сам обучавао, савезнике твоје? Неће ли те спопасти трудови као породиљу? У срцу ћеш свом питати: 'Зашто ме је ово задесило?' У твојим великим кривицама разгрнути су ти скутови и напаствована си! Да ли може Кушанин кожу своју да промени и рис шаре своје? И ви бисте онда могли добро да чините; ви, што зло сте научили! Зато ћу их расејати, као слама одлетеће са пустињским ветром. То је твоја коб, од мене ти мера измерена – говори Господ – јер си ме заборавио и поуздао се у лаж. Сада ћу ти ја задигнути скутове преко лица, па ће бити изложена твоја срамота; твоје прељубе, твоје гадости, изопаченост твог блудничења по горама. Видео сам и твоје гадости по пољу. Јао теби, о, Јерусалиме! Колико још ћеш бити нечист?!"

Јеремији је дошла од Господа порука о суши:

„Јуда плаче. Градови јој пропадају, а они леже по земљи
у црно завијени. Плач Јерусалима се разлеже. Моћници
шаљу своје слуге по воду, али када они стигну до чатрња,
воде нема. А онда се враћају празних посуда, посрамљени и
збуњени, покривених глава. Тло је испуцало, јер нема кише
у земљи, ратари су посрамљени и покривају своје главе.
И кошута се оланила у пољу и напустила младо, јер нема
траве. Дивљи магарци стоје по оголелим висовима и као
шакали дахћу. Исколачили су очи јер нема паше.“ Наше
кривице сведоче против нас. А ти ипак, Господе, делуј ради
свога имена, јер су многа наша отпадништва. Против тебе
смо сагрешили! Надо Израиљева, Спаситељу његов у часу
невоље! Зашто си попут дошљака у земљи и путника што би
тек успут да преноћи? Зашто си као сметен човек, као јунак
немоћан да спасе? А ти си међу нама, о, Господе, и твоје је
име призвано на нас. Не напуштај нас!

Ево шта каже Господ овом народу:

„Они баш воле да лутају, не спутавају у томе кораке своје. И
Господ их није прихватио и сада се сећа њихових кривица
и казниће њихове грехе.“

Господ ми је рекао: „Не моли се за добро овог народа. Постиће они, али ја нећу слушати њихов вапај. Жртвоваће они свеспалнице и житне жртве, али ја их нећу прихватити. Докрајчићу их мачем, глађу и помором.“

А ја сам узвратио: „О, Господе Боже! Ево пророци им говоре: ’Рат и глад нећете гледати! Неће вас то задесити! Јер ја ћу да вам дам сигуран мир на овом месту.’“

Господ ми је одговорио: „Ти пророци пророкују лаж у моје име! Ја их нисам послао и нисам их овластио. Нисам им објавио лажно виђење и обмањивачку гаталицу, јер то они пророкују по свом срцу. Зато овако каже Господ о тим пророцима који пророкују у моје име. Ја их нисам послао да вам кажу: ’Рат и глад вас неће задесити у овој земљи.’ Скончаће ти пророци и од рата и од глади! А народ коме је пророковано ће од рата и глади бити побацан по улицама Јерусалима. Неће бити кога да их сахрани – њих, њихове жене, њихове синове и њихове ћерке – и ја ћу по њима да излијем њихову злобу.

И ову ћу поруку још да им кажем:

’Роне сузе очи моје и ноћу и дању без престанка, јер је
девица мог народа разорена великим разарањем. Јако је
рањена. Ако одем у поље – тамо мачем поклани! Ако одем

> у град – тамо од глади болесни! И пророк и свештеник тумарају земљом и ништа не схватају.'“ Зар си Јуду сасвим одбацио? Да ли ти је Сион души мрзак? Зашто си нас ударио и нема нам оздрављења? Надали смо се миру – а ничег доброга; и времену оздрављења – а оно страва! Господе, ми смо свесни наше опакости и кривице наших предака, јер смо ти згрешили. Не презри нас због свог имена! Не понизи престо своје славе. Сети се свог савеза са нама и немој га раскинути. Да ли неки од идола других народа шаљу кишу? А небеса зар дају пљускове? Зар ниси то ти, Господе наш Боже? Ти све то чиниш и ми те жељно ишчекујемо.

Господ ми је рекао: „Ако би Мојсије и Самуило стали пред мене не би се моја душа приклонила овом народу. Отерај их од мене! Нека иду. А ако ти кажу: 'А где да идемо?', ти им одговори: 'Овако каже Господ:

> У смрт, ко је за смрт; под мач, ко је за мач; у глад, ко је за глад; у изгнанство, ко је за изгнанство.'

Навалићу на њих четири ствари – говори Господ – мач што убија, псе што тргају, птице небеске и звери земаљске што прождиру и тамане. Учинићу их призором грозоте за сва царства света због Јудиног цара Манасије, сина Језекијиног, због оног што је урадио у Јерусалиму.

> О, Јерусалиме, ко ће да ти се смилује?! Ко ће да те пожали и ко да ти сврати и упита те за здравље? Ти си мене напустио – говори Господ – устукнуо си, а ја ћу замахнути руком на тебе и разорићу те. Уморило ме је да ти попуштам. Развејаћу их вилама на вратима земље. Побићу децу мом народу, сатрћу их јер се не кају због својих путева. Више него морског песка биће преда мном удовица, мајки младића против којих ћу довести затирача усред дана. Учинићу да се изненада на њих стровале мука и ужас. Клонула је она што је седморо родила, дах је испустила, сунце јој је зашло још за дана. Посрамљена је, зацрвенела се, а њихов остатак ћу дати мачу њихових непријатеља – говори Господ.“ Куку мајко, што си ме родила! Човек сам неслоге, човек око ког се гложи цела земља! Нит' сам позајмљивао, нит' су ми позајмљивали, а сваки ме проклиње.

Господ одговори:

> „Ослободићу те заиста за твоје добро. Заиста ћу дати да те непријатељ моли у време погрома и у време невоље. Сломи ли ко гвожђе, гвожђе са севера и бронзу? Твоја добра и

имања твоја дајем као плен, у бесцење, за све твоје грехе по
свим твојим границама. Предаћу те непријатељима твојим
у земљи коју не знаш, да им служиш; јер мој гнев је ватру
запалио и против тебе она букти.“ О, Господе, ти знаш, ти ме
се сети. Сети ме се и освети се за мене онима што ме кињe.
Не дај да ме збрише спорост твога гнева. Ти знаш да за тебе
трпим ругло. Твоје речи су се нашле и ја сам их појео! Твоје
речи су постале радост и весеље моме срцу! Јер, твоје је
име призвано на мене, о, Господе, Боже над војскама! Ја не
седим у друштву весељака и не веселим се. Седим сам, баш
због руке твоје, јер си ме јарошћу преплавио. Зашто моме
болу нема краја? Зашто мојој рани нема лека, што одбија
да буде излечена? А ти си ми стварно као поток непостојан,
вода што пресуши.

И зато овако каже Господ:

„Ако се вратиш, излечићу те и преда мном ћеш стајати. И
ако раздвојиш вредно од безвредног бићеш као моја уста.
И они ће се окретати теби али ти не смеш да се окрећеш к
њима. Направићу од тебе утврђени бронзани зид за народ
овај. Бориће се против тебе, али те неће надвладати. Јер ја
сам с тобом да те спасем и избављам – говори Господ. Изба-
вићу те из руку зликоваца! Из шака свирепих откупићу те!“

Дошла ми је реч од Господа и поручила: „Не жени се! Синове и ћерке не подижи на овом месту. Јер ево шта каже Господ за синове и ћерке рођене на овом месту, за мајке што их рађају и за очеве њихове од којих се рађају у овој земљи: Помреће од смртоносних зараза, неоплакани и несахрањени биће гнојиво поврх земље. Докрајчиће их мач и глад, а лешеви њихови ће бити храна птицама небеским и земаљским зверима.

Јер овако каже Господ: не улази у кућу ожалошћених и не иди да наричеш. Не показуј да ти их је жао јер сам узео свој мир и милост и милосрђе од њих, од народа овог – говори Господ. Помреће и велики и мали у овој земљи. Неће их сахранити, неће жалити за њима, нико се неће резати и нико бријати главу за њима. Неће им уделити хлеб, ожалошћеног за покојником неће утешити, неће им дати да пију из чаше утехе за оцем и мајком.

И не улази у кућу где је весеље, да са њима седиш, да једеш и пијеш! Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: ево, на ваше ћу очи, још за ваше време, баш на овом месту да уђуткам звук весеља, цику радовања и повик младожење и невесте.

А када најавиш овом народу све ове речи, они ће ти рећи: ’А због чега је Господ објавио све ово велико зло против нас? Која је наша кривица? Који је наш грех којим смо згрешили Господу Богу нашем?’ Ти им одговори: ’Зато што су ме напустили ваши преци – говори Господ – ишли су за другим боговима, служили им и клањали им се. А мене су напустили и мој Закон нису држали. А ви сте још гора зла починили него они! Ето, свако живи по самовољи свог злог срца и не слуша ме. Истераћу вас зато из ове земље у земљу коју нисте знали ни ви ни ваши преци. Служићете другим боговима и ноћу и дању, а ја вам се нећу сажалити.’

Зато долазе дани – говори Господ – кад се више неће говорити: ’Жив био Господ који је извео израиљски народ из египатске земље!’ Него: ’Жив био Господ који је извео израиљски народ из северне земље и из свих земаља у које их је изагнао!’ Јер ја ћу их вратити у њихову земљу коју сам дао њиховим прецима.

Ево, послаћу много рибара – говори Господ – да их лове. А након тога послаћу многе ловце да их лове по свакој планини, по сваком брду и у раселинама стена. Јер мој је поглед над свим њиховим путевима. Они нису сакривени преда мном, а ни кривице њихове нису сакривене од мојих очију. Прво ћу двоструко да намирим њихове кривице и њихове грехе јер су моју земљу оскрнавили лешевима њихових гадости, њиховим гнусностима су испунили моје наследство.“

> О, Господе, снаго моја и тврђаво моја! Уточиште моје у дану невоље. К теби ће доћи народи са крајева света па ће рећи: „Стварно су наши преци имали лажне богове, ништавила, и у њима баш никакве користи није било! Хоће ли човек да за себе прави богове, а они нису Бог?“ „Зато ћу, ево, ја сада да им обзнаним, да им обзнаним своју моћну руку, па ће знати да је моје име Господ!
>
> Јудин је грех записан гвозденим пером, урезан дијамантским шиљком на плочу њиховог срца и на рогове ваших жртвеника. Деца њихова размишљају о њиховим жртвеницима и Аштартиним ступовима, под зеленим дрвећем на високим брдима. А ти што се пењеш на планину у пољу: твоје добро и сва имања твоја дајем као плен, и твоје узвишице за грех по свим твојим границама. И ти сам ћеш да изгубиш наследство које сам ти дао. Учинићу да робујеш својим непријатељима у земљи коју не знаш, јер си запалио ватру мога гнева и довека она букти.“

Овако каже Господ:

„Проклет је човек у човека што се узда, снагу своју што у телу тражи, а од Господа окреће срце своје! Биће као грм у пустињи што и не зна кад му добро дође. Тавориће у безводној пустари, у слатини где нико не живи. Благословен је човек што се узда у Господа и коме је Господ узданица! Он ће бити као дрво посађено поред вода, што корење пружа ка живоме току. Припека кад дође, оно се не боји; лишће му зелено кроз годину целу. Од суше не стрепи, плода увек има. Срце је варљиво више од свег другог. Непоправљиво је, и ко ће га знати! Ја, Господ, испитујем срце, нутрину проверавам; па свакоме дајем по његовом путу, а и према плоду од његових дела. Као јаребица што се леже, али не излеже, онај је што благо непоштено згрће: на пола му живота блага више нема, а он на своме крају испада будала.“ Престо славе од давнина узвишен, место је нашег Светилишта. Надо Израиљева, Господе, постидеће се сви који те оставе. Они који су се окренули од мене у прашину биће уписани, јер су оставили Господа, извор свежих вода. Излечи ме, Господе, да будем излечен! Спаси ме да и спасен будем, јер си ти моја слава! Гле њих, говоре ми: „Где је реч Господња? Хајде, нек се збуде!“ Ја се нисам устезао да ти пастир будем, да за тобом идем. Прижељкивао ти нисам тај дан несносни. И ти знаш шта су моје усне рекле у присуству твоме. Не буди ми ти на ужас, јер си моје уточиште у дану пропасти! Нек се стиде моји гонитељи, а не ја да се стидим. Нека они буду заплашени, а не ја да заплашен будем. Сручи на њих дан пропасти и сломи их двапут јачим сломом.

Господ ми је овако рекао: „Иди и стани на Врата синова народа, кроз која улазе Јудини цареви и кроз која излазе, и на сва врата Јерусалима. Реци им: ’Чујте реч Господњу, о, цареви Јудини и сва Јудо и сви становници Јерусалима који улазите кроз ова врата! Овако каже Господ: чувајте животе своје па не носите робу у суботу и не уносите је на јерусалимска врата. Ни из својих кућа не износите робу у суботу и не радите никаквог посла. Посветите суботу као што сам заповедио вашим прецима. Али они нису послушали и нису пригнули своје ухо. Тврдоглави су постали, нису слушали и нису прихватили карање. Али, будете ли ме пажљиво слушали – говори Господ – и суботом не будете носили робу кроз градска врата, већ посветите суботу и не радите никакав посао: тада ће на градска врата улазити цареви и кнезови, који седе на престолу Давидовом,

на бојним колима и на коњима – они, њихови главари, сви Јудејци и сви становници Јерусалима. А град ће овај остати довека. И доћи ће из Јудиних градова, сви што су око Јерусалима, из Венијаминове земље, из равнице, са брда и из Негева они што доносе свеспалнице, жртве, житне жртве и тамјан, и они што доносе захвалнице у Дом Господњи. Али ако ме не послушате – да посветите суботу, да не носите робу и пролазите кроз јерусалимска врата у суботу – запалићу ватру на његовим вратима да прогута дворове Јерусалима, и неће се угасити.'"

Реч од Господа је дошла Јеремији: „Устани и сиђи у грнчареву кућу. Тамо ћу ти рећи своје речи." Отишао сам у грнчареву кућу, а тамо, он ради нешто на грнчарском точку. А посуда од глине, коју је грнчар вајао рукама се покварила. И он ју је вратио, па је обликовао другу посуду, баш какву је желео да направи.

Дошла ми је реч Господња и рекла: „Доме Израиљев! Зар ја не могу да урадим са вама као овај грнчар? – говори Господ. Ево, попут глине у рукама грнчара, и ви сте у мојим рукама, доме Израиљев! У часу кад објавим народу и царству да ћу да их ишчупам, срушим и разорим; а тај се народ одврати од свог зла за које сам говорио, ја ћу се сажалити због пропасти коју сам наумио да им нанесем. Или у часу кад објавим народу и царству да ћу да их градим и садим; а они на моје очи чине зло и не слушају мој глас, ја ћу да одустанем од добра које сам наумио да им учиним.

Зато сад реци свима у Јуди и свим становницима Јерусалима: 'Овако каже Господ: ево, вајам пропаст на вас, против вас замисао смишљам. Нек се свако врати са свог пута злога, молим вас. Нека поправи и своје путеве и дела своја.' А они ће рећи: 'Ништа од тога! Живећемо по мислима својим и свако ће да поступа самовољно по злоби свог срца!'"

Зато овако каже Господ:

> „Распитај се међу народима је ли ико икад чуо за овако нешто, нечувено страшно што је учинила девица израиљска?! Да ли копни снег са каменитих ливанских стрмина, пресуше ли хладне воде туђинских брзака? А мој је народ мене заборавио! Ништавилу каде, које их је и саплело на њиховим путевима, на старим траговима, да следе стазе пута ненасутог; да земљу своју опустоше, па да довека звижди свако ко поред ње прође, па да се ужасне и да клима главом. Као источни ветар ћу их расејати пред непријатељем. Гледаћу им леђа, а не лице, у дан њихове пропасти."

А они су рекли: „Хајде да заверу скујемо против Јеремије! Јер неће нестати поука свештеника, савет мудрог и порука пророка. Хајде да га оклевећемо и да не маримо на његове речи!“

> Али ти за мене мари, Господе, и послушај вику мојих крвника! Добро ли се злом одужује? А мени су јаму ископали! Ти се сети када сам пред тобом стајао и добро за њих тражио: да окренеш свој гнев од њих. Нека им деца гладују! У биткама на мач нек налете. Нек им жене ојалове, удовице буду. Мужеве њихове нека смрт покоси, а младиће нек им мач сатре у боју. Нек се чује нарицање из њихових кућа, јер ћеш на њих изненада довести пљачкаше. Јер су јаму ископали да ме заробе, и сакрили замке испред мојих ногу. Али ти, Господе, знаш шта су против мене наумили – да ме убију. Не покривај им кривицу и њихов грех не бриши пред собом, нек се због њих сруше ту пред тобом; па се с њима обрачунај у дан гнева свога.

Овако каже Господ: „Иди са неколико народних старешина и са неколико старешина свештеничких, па од грнчара купи земљани врч. Пођи у долину Вен-Еном, пред Грнчарева врата и тамо објави речи што ћу ти их рећи. Реци: ’Чујте реч Господњу, цареви Јуде и становници Јерусалима! Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: ево доносим пропаст на место ово! Одзвањаће у ушима сваком ко за то чује. Јер су ме оставили, ово место учинили туђим и у њему кадили другим боговима – а за њих нису знали ни они, ни њихови преци, ни цареви Јуде – јер су испунили место ово крвљу недужних. Подигли су узвишице Валима да спаљују своју децу ватром, да жртвују Валу. А ја им то нисам заповедио, нисам им говорио и на то помислио нисам! Зато, ево долазе дани – говори Господ – када се ово место више неће звати ’Тофет’ и ’долина Вен-Еном’, него ’Долина клања’.

Ја ћу да осујетим наум Јуде и Јерусалима на месту овом. Срушићу их мачем пред њиховим непријатељима. Руком оних што им раде о глави лешеве ћу њихове да дам птицама небеским и зверима земаљским. Од овог ћу града пустош и ругло да начиним. Свако ко поред њега прође ужаснут ће бити и звиждаће због свих рана његових. Примораћу их да једу месо својих синова и месо ћерки својих. И свако ће јести месо ближњег свога, јешће под опсадом и невољом којом ће их притиснути њихови непријатељи и они што им о глави раде.’

А онда разбиј врч на очи оних људи што су с тобом пошли, па им онда реци: ’Овако каже Господ над војскама: овако ћу да разби-

јем овај народ и овај град, као што се разбија грнчарева посуда што се више поправити не да. А у Тофету ће се људи сахрањивати јер нема више места за погреб. То ћу да учиним месту овом – говори Господ – и његовим становницима. Овај ћу град учинити попут Тофета. Јерусалимске куће и куће царева Јуде ће бити као Тофет, нечисто место, баш све куће где су кадили са њихових кровова свој војсци небеској и изливали жртву изливницу другим боговима.'"

Јеремија се вратио из Тофета где га је Господ послао да пророкује. Онда је стао у двориште Дома Господњег и рекао свем народу: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: 'Ево, овом граду и свим околним градовима доносим пропаст коју сам вам најавио, јер су тврдоглави и не слушају моје речи!'"

А Пасхор – Имиров син, свештеник и главни надгледник у Дому Господњем – је чуо како Јеремија пророкује све те речи. Тада је Пасхор ударио пророка Јеремију и бацио га у окове, у тамницу код горњих Венијаминових врата, где је Дом Господњи. Сутрадан је Пасхор довео Јеремију из тамнице, а Јеремија му је рекао: „Неће те више Господ звати 'Пасхор!' Име ће ти бити *Маīор-Мисавив*. Јер овако каже Господ: 'Ево, од тебе ћу ужас да направим и за тебе самог и за све пријатеље твоје! Пашће сви они од мача њихових непријатеља, а ти ћеш све то гледати. И сву ћу Јуду дати у руке цара вавилонског. Он ће да их одведе у изгнанство, у Вавилон, и побиће их мачем. Даћу све богатство овог града, сав његов труд, све његове драгоцености, све имање царева Јудиних у руке њихових непријатеља. Они ће то опленити, покупити и однети у Вавилон. А ти ћеш, Пасхоре, и сви домаћи твоји отићи у изгнанство, у Вавилон. Тамо ћеш отићи и умрећеш тамо. Тамо ће да сахране и тебе и све твоје пријатеље којима си пророковао лаж.'"

> Завео си ме, о, Господе, и ја сам заведен! Надјачао си ме и надвладао ме. Свако ми се руга, целодневна сам им и прича и подсмех. Кад год говорим, ја вапим. „Насиље и пустош" вичем! А Господња реч ми је постала ругло и целодневни церек. А рекао сам: „Не спомињем га више! Више не говорим у његово име!" Али у срцу ми је било као ватра, као пламен стешњен у костима. Изнурило ме је и више нисам могао да се суздржавам. Чујем шапат многих око мене и ужас је свуда унаоколо: „Одајте га! Хајде да га одамо!" Сада свако с ким сам био у миру вреба на мој пад: „Можда се и да завести, па ћемо га надвладати и осветићемо му се!" А Господ је са мном као ратник свиреп. Зато ће да посрну гонитељи моји, ништа ми не могу! Посрамиће се силно

јер неће успети, за незаборав вечни биће њихова срамота.
О, Господе над војскама, који праведника испитујеш, који
видиш и нутрину и срце; нек над њима и ја видим ту
освету твоју, јер парницу своју ја сам изложио теби. Певајте
Господу! Славите Господа јер из зликовачких руку душу
убогог избавља! Проклет да је дан кад сам се родио! Не био
благословен дан кад ме мајка роди! А и нек је проклет човек
што мом оцу благовести – „Мушко је! Син ти се родио!“ – и
тако га силно обрадовао. Нек тај човек буде попут градова
што је Господ сатро, на које се смиловао није. Нека јутром
нарицање слуша, а у подне поклич од ратника. Што ме не
усмрти у материци и зашто ми моја мајка гроб није поста-
ла! Што за веке векова не оста утроба јој трудна! Зашто сам
изашао из материце, муку и тугу да гледам, моји дани у
срамоти да дођу свом крају.

Ово је реч која је дошла Јеремији од Господа, када му је цар Седекија послао Малхијиног сина Пасхора и свештеника Софонију, Масијиног сина, с поруком: „Молимо те, питај Господа за нас! Вавилонски цар Навуходоносор ратује против нас, па да нам можда Господ учини једно од својих чудеса, да овај оде од нас.“

Јеремија им је одговорио: „Ово реците Седекији: ’Овако каже Господ, Бог Израиља: ево, то оружје ратно што ти је у рукама – то с којим се бориш против вавилонског цара и Халдејаца који те опкољавају око зидина – ја повлачим и окупљам насред града овог. И ја ћу да се борим против вас руком испруженом, руком моћном, у великом гневу, јарости и срдњи. Побићу становнике овог града, и људе и животиње. Помреће од велике заразе. А после тога – говори Господ – даћу Седекију, цара Јудиног, његове слуге, народ и оне који преостану у граду од заразе, мача и глади, у руке вавилонског цара Навуходоносора и у руке оних који им раде о глави. Он ће их побити мачем и неће их поштедети, неће им се смиловати и сажалити.’

Реци овом народу: ’Овако каже Господ: ево, стављам пред тебе пут живота и пут смрти. Ко год остане у овом граду умреће од мача, глади и помора. Ко год оде и преда се Халдејцима што вас опседају, преживеће и плен ће му бити тек то што је жив. Јер сам окренуо своје лице на град овај да му се зло, а не добро деси – говори Господ. Биће предан у руке вавилонског цара и он ће га у ватри спалити!’

А ево Господње речи и за дом Јудиног цара: Доме Давидов, овако каже Господ:

’По правди судите сваки дан, од тлачитеља избављајте
покраденог, да се не би због ваших злих дела као ватра

обрушио мој гнев и распламтео се, а никог нема да гаси. Ево, долазим на тебе, који у долини пребиваш као стена на висоравни – говори Господ – на вас што кажете: Ма ко ће на нас да удари и ко ће да дође у наше уточиште? Судићу вам према плоду ваших дела – говори Господ – шуму ћу му упалити да пламен прогута све унаоколо.'"

Господ је овако рекао: „Сиђи до царевог двора у Јуди и тамо им објави ову реч. Реци: 'Чуј Господњу реч, царе Јудин, што седиш на Давидовом престолу – ти, твоје слуге и твој народ што улази на ова врата! Овако каже Господ: поступајте право и праведно. Од тлачитеља избављајте покраденог. Дошљака, сироче и удовицу не злостављајте и не тлачите. Не проливајте крв невиних на овом месту! Јер ако ово будете предано радили, тада ће на врата двора овог улазити цареви који седе на престолу Давидовом, на бојним колима и на коњима – они, њихове слуге и њихов народ. А не будете ли послушали ове речи, собом се заклињем – говори Господ – овај ће двор постати пустош!'"

Јер овако каже Господ за двор Јудиног цара:

„Мени си ти као Галад и врх Ливана, али ћу те стварно претворити у пустињу, у градове расељене. Затирача спремам на тебе, све до једног наоружаног! Најбоље ће твоје кедрове посећи и у ватру бацити.

Многи ће народи пролазити поред овог града, па ће се међусобно питати: 'Зашто је Господ поступио овако са великим градом овим?' И одговориће: 'Зато што су напустили савез Господа, Бога свога, па су се клањали другим боговима и служили су им.'"

Не оплакујте мртвог и не жалите за њим! Него горко јецајте за оним што одлази, да се више не врати и не види свој родни крај.

Овако каже Господ о Салуму, сину Јудиног цара Јосије, постављеном на место свог оца Јосије и који је отишао из овог места: „Он се никада више неће вратити. Тамо где су га одвели, у изгнанство, тамо ће и да умре. Ову земљу он никада више неће видети.

Тешко ономе што кућу неправедно кући, и одаје горње, али не по правди; коме сународник ради без накнаде и који не даје трудбенику плату. Јер тај каже: 'Сазидаћу себи кућу повелику и простране горње собе.' Отвориће за себе прозоре, па кедром облаже и црвеним боји. Зар ти владаш да би се кедровином разметао? Зар твој отац није и јео и пио, зар није праведно и правично радио, па му је било добро? Бранио је сиромаха и убогог. И онда је било добро.

Не значи ли то познавати мене? – говори Господ. Али твоје
очи и твоје срце не теже ничем сем непоштеном добитку и
проливању крви невинога, да би тлачио и изнуђивао.“
Овако каже Господ о Јоакиму, сину Јудиног цара Јосије:
„Неће за њим зажалити: ’Јао, брате мој! Јао, сестро!’ Неће
за њим зажалити: ’Јао, господару! Јао његово величанство!’
Сахраниће га као што магарца сахрањују. Одвући ће га и
бацити подаље од врата Јерусалима. Попни се на Ливан и
вичи! На Васану гласом зајечи и завичи са Аварима, јер су
сатрвени сви твоји љубавници. А ја сам ти говорио у твом
благостању, а ти си рекао: ’Нећу да слушам!’ И то ти је био
пут још од младости твоје – да не слушаш мој глас. Свим
твојим пастирима ветар пастир ће да буде, а и твоји љубав-
ници ће отићи у изгнанство. А онда ћеш се баш застидети
и понижен ћеш бити због свих својих зала. Ти што седиш
на ’Ливану’, угнежден у кедровину: како ћеш стењати кад
те спопадну трудови и бол као породиљу!

Живота ми мога – говори Господ – све да Јехонија, син Јудиног цара Јоакима, буде и печатни прстен на десној руци мојој, и оданде ћу те стргнути. Предаћу те у руке онима који ти о глави раде, у руке оних од којих стрепиш, у руке вавилонског цара Навуходоносора и у руке Халдејаца. Избацићу и тебе и мајку твоју која те родила у другу земљу, тамо где се нисте родили. И тамо ћете умрети. А у земљу у коју им душа жуди да се врати, вратити се неће.“

Је ли крчаг презрен и полупан овај човек Јехонија? Или је
посуда коју нико неће? Зашто су одбачени и он и његово
потомство, истерани у земљу која им је туђа? О, земљо! О,
земљо! О, земљо, чуј реч Господњу! Овако каже Господ: „За-
пиши: овај човек је као без порода и неће напредовати за
живота свога. Неће напредовати нико од његових потома-
ка, нико неће седети на престолу Давидовом да би поново
владао Јудом.

Тешко пастирима што сатиру и растерују стадо моје паше – говори Господ. Зато овако каже Господ, Бог Израиља, пастирима који напасају мој народ: ’Ви сте стадо моје растерали, ви сте их раштркали и нисте се побринули за њих! Ево, сада ћу ја да се побринем за вас због ваших злих дела – говори Господ. Сакупићу остатак свог стада из свих земаља у које сам их прогнао. Вратићу их на њихову пашу, па ће бити плодни и множиће се. Поставићу над њима пастире који ће их напасати, па више неће страховати и неће бити престрашени. Неће се изгубити – говори Господ.’

Ево, долазе дани – говори Господ – да Давиду подигнем праведни Изданак. Он ће да влада као цар, биће мудар, чиниће праведно и правично по земљи. У његово време Јуда ће бити спасена, а Израиљ ће спокојно почивати. А ово ће му бити име којим ће га свако звати: 'Господ, наша праведност!'

Зато долазе дани – говори Господ – када више неће говорити: 'Жив био Господ који је извео израиљски народ из египатске земље!' Него: 'Жив био Господ који је извео потомке дома Израиљевог и довео их из земље северне и из свих земаља у које сам их изагнао!' И они ће да пребивају у својој земљи."

Због пророка је у мени сломљено срце.

Устрепташе све кости моје, постао сам као пијаница, као човек ког је стукло вино. А све због Господа и све због његових светих речи. Јер сва је земља пуна прељубника! Због клетве се осушила земља, а пашњаци пустињски свенули. Зло им је постало животно предање, а неправда снага. „И пророк и свештеник су опогањени, чак и у свом сам Дому пронашао зла њихова – говори Господ. Зато ће им пут постати клизав, у таму ће бити протерани и тамо ће пасти. Јер ја на њих пропаст носим, годину њихове казне – говори Господ. Видео сам: пророци Самарије по Валу одурности пророкују, наводе мој народ Израиљ да греши. И међу пророцима Јерусалима сам видео страхоту. Прељубу чине, живе у лажи, рукама зликоваца снагу дају да се нико не одврати од свог зла. Сви су ми постали као Содома, становници тамошњи су ми као Гомора."

Зато овако каже Господ над војскама о тим пророцима:

„Ево, нахранићу их пеленом и напојићу их затрованом водом, јер је од пророка Јерусалима по свој земљи кренула опогањеност."

Зато овако каже Господ над војскама:

„Не слушајте речи које вам пророци пророкују! Они вас обмањују, говоре вам виђења из свога срца, а не из уста Господњих! Упорно говоре онима који ме презиру: 'Господ је казао: мир вам припада!' И сваком ко живи по самовољи свог срца кажу: 'Неће пропаст на вас доћи!' А ко је био на Господњем већу? Ко је видео и ко је чуо његову реч? Ко је пазио на његову реч и послушао је? Ево вихора Господњег што гневом плану! Ковитла вихор над главом зликоваца, баш ковитла. Неће се повући гнев Господњи док он не

> изврши, док не учини по наумима свог срца. А у последњим данима ово ћете сасвим схватити. Ја нисам послао те пророке, а они трче. Ја им нисам говорио, а они пророкују. А да су били на мом већу, мој би народ чуо речи моје и они би их одвратили од њихових злих путева и од њихових злих дела. Јесам ли ја Бог изблиза – говори Господ – а нисам Бог издалека? Може ли неко да се сакрије на тајним местима, а ја да га не видим? – говори Господ. Не испуњавам ли ја и небеса и земљу? – говори Господ.

Чуо сам шта говоре пророци који у моје име пророкују лаж. Они говоре: ’Сањао сам! Сањао сам!’ Докле мисле то да раде пророци што из срца лаж пророкују, пророци са обманом у срцу; ти што терају мој народ да заборави моје име због њихових снова које једни другима препричавају? Тако су и њихови преци заборавили моје име због Вала. Пророк који је сањао сан само нека прича о њему, а онај који има моју реч нека је тачно објави. Јер, шта имају слама и пшеница?! – говори Господ. Није ли моја реч као огањ – говори Господ – као мањ што разбија стену?

Зато ја долазим на пророке – говори Господ – што један другом реч моју краду. Ево ме на пророке – говори Господ – што језиком говоре: ’Господњи је ово говор!’ Ево ме на оне што проричу лажне снове – говори Господ – што их препричавају и наводе мој народ да греши по њиховим лажима и њиховој бахатости. А ја их нисам послао и нисам их овластио. Они су сасвим бескорисни мом народу – говори Господ.

А ако те запита овај народ, пророк или свештеник, па ти кажу: ’Шта је бреме Господње?’, а ти им реци: ’Ви сте бреме! Одбацићу вас – говори Господ.’ Пророку и свештенику и народу који каже: ’Бреме Господње’, судићу таквоме и његовом дому. Овако нека каже свако своме ближњем и свако своме брату: ’Шта је одговорио Господ?’ И: ’Шта је казао Господ?’ Али бреме Господње више не спомињите! Сваком ће човеку бреме бити његова сопствена реч, јер сте изврнули речи живог Бога, нашег Бога, Господа над војскама. Овако реци пророку: ’Шта ти је одговорио Господ?’ И: ’Шта ти је казао Господ?’ А пошто говорите – ’Бреме Господње’ – зато вам овако каже Господ: ’Зато што говорите ову реч – ’Бреме Господње’ – а ја сам вам послао поруку: ’Не смете више да говорите: ’Бреме Господње’. Зато, ево ме, да вас заборавим! Сасвим ћу да вас заборавим и напустим и вас и град који сам дао вама и вашим прецима. Одбацићу вас од свога лица. Ставићу на вас вечно ругло и вечну срамоту који се не заборављају.“

Гле! Господ ми је показао две котарице смокава стављене пред Господњи Дом, након што је вавилонски цар Навуходоносор одвео у изгнанство Јехонију, сина Јудиног цара Јоакима и јудејске главаре, заједно са тесарима и ковачима из Јерусалима. Он их је све одвео у Вавилон. У једној су корпи биле веома добре смокве, налик раним смоквама. У другој су биле врло лоше смокве, нејестиве колико су лоше.

И тада ми је Господ рекао: „Јеремија, шта видиш?“

Одговорио сам: „Смокве! Ове добре су баш добре; и лоше смокве, нејестиве колико су лоше.“

Тада ми је дошла Господња реч и поручила ми: „Овако каже Господ, Бог Израиља: ’Какве су ове добре смокве, такво добро смерам Јудиним изгнаницима које сам из овог места послао у халдејску земљу. Моје ће очи гледати да им добро буде: да их вратим у ову земљу; да их градим, а не да их рушим; да их садим, а не да их чупам. Даћу им срце да ме упознају, да сам ја Господ. Они ће бити мој народ, а ја ћу им бити Бог јер ће ми се вратити свим срцем својим.

А какве су лоше смокве, нејестиве колико су лоше – јер тако каже Господ – тако ћу да учиним са Јудиним царем Седекијом, његовим главарима, са преосталима у Јерусалиму, са остатком ове земље и онима што пребивају у египатској земљи. Учинићу их призором грозоте за сва царства света, руглом и подсмехом, поругом и проклетством по свим местима у која ћу их изагнати. Послаћу на њих мач, глад и помор, све док се не затру са земље коју сам дао и њима и њиховим прецима.’“

Реч која је дошла Јеремији за сав народ Јуде, четврте године Јоакима, сина Јудиног цара Јосије, што је била прва година Навуходоносора, цара Вавилона; реч коју је пророк Јеремија објавио свем народу Јуде и свим становницима Јерусалима. Рекао им је: „Још од тринаесте године Јосије, сина Амонова цара Јудиног, па до данас, ево ми већ двадесет три године долази реч Господња. Ја сам вам је упорно објављивао и објављивао, али ви нисте послушали.

Господ вам је слао све своје слуге. Упорно вам је слао пророке али их нисте послушали, нисте пригнули своје ухо да чујете. А говорили су вам: ’Молимо вас, нека се свако врати са свог злог пута и од својих злодела! Пребивајте на земљи коју је Господ дао вама и вашим прецима одвајкада па довека. Не идите за другим боговима да бисте им служили и клањали им се! Не гневите ме делом својих руку и нећу вам наудити.

Али ви ме нисте послушали – говори Господ – него сте ме гневили делом својих руку себи на несрећу.'"

Зато овако каже Господ над војскама: „Зато што нисте слушали моје речи; ево, ја шаљем и доносим све родове са севера – говори Господ – и Навуходоносора, цара Вавилона, мога слугу. Довешћу их на ову земљу, на њене становнике и на све ове околне народе. Изручићу их клетом уништењу, претворићу их у пустош, у ругло и рушевине вечне. Угушићу међу њима звук весеља, цику радовања, повик младожење и невесте, клопарање жрвњева и светлост светиљке. Земљу ћу ову претворити у пустош, у рушевину, а ови ће народи служити седамдесет година цару Вавилона.

И када се наврши седамдесет година, казнићу цара Вавилона и онај народ – говори Господ – за њихове кривице. А земљу ћу халдејску да претворим у рушевину вечну. Пустићу на ту земљу све моје речи које сам против ње објавио и све што је записано у овој књизи, што је Јеремија пророковао свим овим народима. Јер ће и њима наметнути радове многи народи и велики цареви. Узвратићу им по њиховим поступцима и према делу њихових руку."

Јер овако ми је казао Господ, Бог Израиља: „Узми ову чашу вина јарости из моје руке и напој њоме све народе којима те шаљем. И пиће и затетураће се, као да нису при чистој памети због мача који ћу међу њих да пошаљем."

Тако сам узео чашу из Господњих руку и напојио све народе којима ме је *Господ* послао: Јерусалим, све градове Јуде и његове цареве, његове главаре, да постану пустош, рушевина, ругло и проклетство, што данас и јесу; и фараона, цара Египта, његове слуге, његове главаре и сав његов народ; и све који су мешаног порекла, све цареве земље Уз, све цареве филистејске земље, Аскалон, Газу, Акарон и остатак Азота; и Едом, Моав и народ Амона; и све цареве Тира, све цареве Сидона и све цареве острва са друге стране мора; и Дедан, Тему, Вуз и све са крајева земље; и све арапске цареве, све цареве оних у пустињи који су мешаног порекла; и све зимријске цареве, све еламске цареве, све мидијске цареве; и све цареве севера, и оне који су близу и оне који су далеко, и једне и друге, сва царства света која су на лицу земље. А цар сисашки ће пити после њих.

„Реци им: 'Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: пијте и опијте се! Избљујте се па падните да не устанете, јер ја шаљем мач међу вас.' Ако ли одбију да из твоје руке узму чашу да би пили, ти им реци: 'Овако каже Господ над војскама: пићете! Зацело ћете пити! Јер, ево почињем да пуштам зло на град који је по мени

назван, а ви да останете некажњени? Нећете остати некажњени! Призвао сам мач на све становнике земље – говори Господ над војскама.'

Ти им пророкуј све ове речи и реци им:

'Господ ће са висина као лавић рикнути, из свог светог места ће моћно завикати. Заориће на своје Пребивалиште клицањем против свих становника земље, као онај који муља грожђе. Та вика стиже до крајева земље, јер се Господ спори с народима. За суд се он спрема с целим човечанством, а зликовце је мачу препустио – говори Господ.'"

Овако каже Господ над војскама:

„Ево зла што надире од народа до народа! Пролама се велика олуја из најдаљих земљиних крајева.

Покланих ће тога дана од Господа бити с краја на крај земље. Неожаљени, несакупљени и несахрањени – такви ће постати – ђубриво поврх земље.

Кукајте, пастири! Завапите, у прашини се ваљајте, ви владари стада! Сазрело је време и за ваше клање и за ваше расејање, јер ћете прснути ко посуда драга. За пастире нема уточишта, нема спаса за владаре стада! Слушај вапај пастира и нарицање владара стада јер Господ хара њихов пашњак. И биће опустошени мирни пашњаци због Господњег разјареног гнева. Као лавић он напушта станиште своје јер је опустошена њихова земља од јарости тлачитеља, од његовог гнева успламтелог."

На почетку владавине Јоакима, сина Јудиног цара Јосије, дошла ми је реч Господња: „Овако каже Господ: стани у двориште Дома Господњег и објави свим градовима Јуде, онима који су дошли да се поклоне у Дому Господњем. Објави им све ове речи које ти заповедам. Ни реч не изостави. Можда ће да слушају, па се свако врати са свог злог пута и ја се предомислим због пропасти коју сам наумио да им нанесем због њихових злодела. Реци им ово: 'Овако каже Господ: ако ме не будете слушали – да живите по Закону који сам ставио пред вас, да слушате речи мојих слугу пророка, које вам упорно шаљем, а ви их не слушате – овај ћу Дом учинити попут Силома и овај град проклетством за све земаљске народе.'"

А свештеници, пророци и сав народ су чули Јеремијину објаву, те речи у Господњем Дому. Тек што је Јеремија завршио са објавом свега што му је Господ заповедио да каже свем народу, они су га ухватили – свештеници, пророци и сав народ. Рекли су: „Јамачно ћеш умрети! Зашто си пророковао у Господње име и рекао да ће

овај Дом постати као Силом, да ће овај град опустошити од житеља?!“ А сав се народ окупио око Јеремије у Дому Господњем.

За ово су чули Јудини главари, па су из царевог двора дошли у Господњи Дом. Сели су на улаз Нових Господњих врата. Свештеници и пророци су овако рекли главарима и свем народу: „Овај човек је заслужио смртну казну јер је пророковао против овог града, онако како сте чули својим ушима.“

А Јеремија је узвратио свим главарима и свем народу: „Господ ме је послао да пророкујем против овог Дома и против овог града свим речима које сте чули. Зато поправите своје путеве и своја дела! Послушајте глас Господа, свога Бога, да би се предомислио за пропаст коју вам је најавио. А ја сам, ево, у вашим рукама. Радите са мном оно што је по вама добро и право. Али једно сигурно знајте: ако ме погубите, свољујете невину крв на себе, на овај град и све његове становнике. Јер, заиста ме је Господ послао к вама да вам у уши објавим све ове речи.“

А главари и сав народ су рекли свештеницима и пророцима: „Овај човек не заслужује смрт јер нам је говорио у име Господа, нашег Бога.“

Али подигли су се неки људи од старешина земље па су рекли свем народном збору: „Михеј Морашћанин је пророковао у време Јудиног цара Језекије. Рекао је свем народу Јуде: ’Овако каже Господ над војскама:

> Преоран ће бити Сион, Јерусалим у рушевине претворен, а брдо овог Дома у зараслу шуму.’

Па јесу ли га погубили Језекија, цар Јуде и сви Јудејци? Зар се он није бојао Господа и вапио пред лицем Господњим, па је одустао Господ од зла које им је најавио? А ево, ми ћемо себи нанети велико зло!“

Али био је ту и човек који је пророковао у Господње име – Урија, син Семајин из Киријат-Јарима. И он је за овај град и за ову земљу пророковао према Јеремијиним речима. Када су цар Јоаким, сви његови јунаци и сви главари чули његове речи, цар је одлучио да га погуби. Урија је чуо за то, уплашио се и побегао. Отишао је за Египат. Цар Јоаким је послао људе у Египат. Тамо су, наиме, отишли Ахворов син Елнатан и још неки с њим. Они су довели Уријy из Египта и извели га пред цара Јоакима који га је погубио мачем. Тело му је бацио на гробље обичног народа.

Али Ахикам, син Сафанов, је чувао Јеремију и није дозволио да га предају народу и погубе.

На почетку владавине Седекије, сина Јудиног цара Јосије, ова је реч дошла Јеремији од Господа: Овако ми је рекао Господ: „Направи себи окове и јарам па их стави на врат. Онда их пошаљи едомском цару, моавском цару, цару Амонаца, тирском цару и сидонском цару по гласницима који долазе у Јерусалим Седекији, цару Јуде. Заповеди им да овако кажу својим господарима: ’Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ово реците својим господарима: Ја сам створио земљу, људе и животиње што су на земљи, силом својом великом и руком својом испруженом, и дајем је коме хоћу. И сада дајем све ове земље у руке Навуходоносора, цара Вавилона, мога слуге; даћу да му служе и звери пољске. Служиће сви народи њему, његовом сину и његовом унуку, док не дође време и за њега и за његову земљу, да он служи многим народима и великим царевима.

А буде ли народа и царства који неће да служе њему – Навуходоносору, цару Вавилона – и неће да упрегну врат у јарам цара Вавилона, ја ћу тај народ казнити мачем, глађу и болешћу, све док их не затрем његовом руком – говори Господ. Зато не слушајте своје пророке и своје врачаре, своје тумаче снова, своје гатаре и своје бајаче који вам говоре: нећете ви служити цару Вавилона! Јер вам они лаж пророкују да би се одвојили од ваше земље, да бих вас ја истерао и да бисте настрадали. А народ који упрегне врат у јарам цара Вавилона и служи му, оставићу да почива у својој земљи – говори Господ – да је обрађује и пребива у њој.’“

Све сам ове речи објавио Седекији, цару Јуде. Баш исто овако: „Упрегните вратове у јарам цара Вавилона па служите и њему и његовом народу да бисте преживели. Зашто да изгинете и ти и твој народ од мача, глади и болести, онако како је Господ објавио за народ који неће да служи цару Вавилона? Не слушајте речи пророка који вам говоре: ’Нећете ви служити цару Вавилона’, јер вам они лаж пророкују. Јер ја их нисам послао – говори Господ – они у моје име пророкују лаж да бих вас истерао, да бисте настрадали и ви и пророци који вам пророкују.“

И свештеницима и свем овом народу сам објавио: „Овако каже Господ: не слушајте речи својих пророка који вам пророкују: ’Благо Дома Господњег ускоро враћају из Вавилона’, јер вам они пророкују лаж. Не слушајте их! Служите цару Вавилона и преживећете! Зашто да овај град постане рушевина? Ако су они пророци и ако је са њима Господња реч, нека се заузму код Господа над војскама да не односе у Вавилон благо што је преостало у Дому Господњем, на двору цара Јуде и у Јерусалиму. Јер овако каже Господ над војскама

за стубове, за море, за подножја и остатак блага што је у овом граду, које није узео Навуходоносор, цар Вавилона, када је из Јерусалима у Вавилон одвео у изгнанство Јехонију, сина Јудиног цара Јоакима и све племиће Јуде и Јерусалима. Да, овако каже Господ над војскама, Бог Израиља за благо које је преостало у Дому Господњем, на двору цара Јуде и у Јерусалиму: 'У Вавилон ће се однети и тамо ће остати све до дана када ћу да се побринем за њих – говори Господ – а онда ћу да их донесем и вратим их на ово место.'"

Било је то исте године када је Јудин цар Седекија отпочео владавину. Те четврте године, петог месеца, наочиглед свештеника и свег народа у Дому Господњем, Азуров син Хананија, пророк из Гаваона, ми је рекао: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: 'Скршићу јарам цара Вавилона! За две године враћам на ово место све ствари Дома Господњег које је одавде узео вавилонски цар Навуходоносор и однео их у Вавилон; И Јехонију, сина Јудиног цара Јоакима, и све изгнане Јудејце који су отишли за Вавилон ја враћам на место ово – говори Господ – јер ја ћу да скршим јарам цара Вавилона.'"

А пророк Јеремија је одговорио пророку Хананији пред свештеницима и пред свим народом, који су стајали у Дому Господњем: Јеремија је рекао пророку: „Амин! Тако нека Господ учини, нека испуни твоје речи које си пророковао. Нека из Вавилона у ово место врати ствари Господњег Дома и све изгнане. Али, послушај ову реч коју ћу објавити и теби и свем народу: Пророци од давнина, који су били и пре мене и пре тебе, пророковали су многим земљама и великим царствима рат, зло и помор. А пророк који би пророковао мир, па би се испунила његова реч, био би прихваћен као пророк кога је заиста Господ послао."

Пророк Хананија је тада скинуо јарам са врата пророка Јеремије и скршио га. И пред целим народом Хананија је рекао: „Овако каже Господ: 'Овако ћу за две године са врата свих народа скршити јарам Навуходоносора, цара Вавилона.'" А пророк Јеремија је отишао својим путем.

Реч Господња је дошла Јеремији након што је пророк Хананија скршио јарам са врата пророка Јеремије: „Иди и реци Хананији: 'Овако каже Господ: скршио си дрвени јарам, али сада си уместо њега направио гвоздени јарам! Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: на врат свих тих народа стављам гвоздени јарам, да служе Навуходоносору, цару Вавилона, и служиће му, баш као и звери пољске које сам му дао.'"

Пророк Јеремија је рекао пророку Хананији: „Слушај, Хананија: није те Господ послао! Овај си народ навео да се поуздa у лаж! Зато овако каже Господ: ’Ево, зbрисаћу те са лица земље ове године. Умрећеш, јер си разгласио побуну против Господа.’“

Тако је пророк Хананија умро те године у седмом месецу.

Ово су речи писма које је пророк Јеремија послао из Јерусалима остатку старешина у изгнанству, свештеницима, пророцима и свем народу који је из Јерусалима у Вавилон одвео Навуходоносор – након одласка цара Јехоније, царице мајке, дворана, главара Јуде и Јерусалима, заједно са тесарима и ковачима из Јерусалима – по Сафановом сину Елеаси и Гемарији, Хелкијином сину, које је цар Јуде Седекија послао у Вавилон код Навуходоносора, вавилонског цара. А писало је:

Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља, свим изгнаницима које сам из Јерусалима послао у изгнанство, у Вавилон: „Градите куће и кућите се! Баште садите и једите њихов плод! Жените се, рађајте синове и ћерке. Жените своје синове и своје ћерке удајите, да и они изроде синове и ћерке. Множите се тамо и не умањујте се. Тражите благостање граду у који сам вас послао у изгнанство. Молите се за њега Господу, јер ће његово благостање бити и ваше благостање.“ Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: „Нека вас не варају ваши пророци, који су међу вама и ваши тумачи снова. Не слушајте своје снове што их сањате јер вам они пророкују лажно у моје име. Ја их нисам послао – говори Господ.“

Овако каже Господ: „Када се наврши вавилонских седамдесет година, заузећу се за вас и остварићу над вама моју добру реч. Вратићу вас на ово место. Јер ја знам науме које сам за вас осмислио – говори Господ – добре науме, а не лоше, да вам дам будућност пуну наде. А ви ћете ме призивати, долазићете да ми се молите, а ја ћу вас услишити. Тражићете ме и пронаћи ћете ме јер ћете ме тражити свим својим срцем! Даћу вам да ме пронађете – говори Господ. Вратићу ваше изгнанике и сабрaћу вас из свих народа и свих места у које сам вас изагнао – говори Господ – и довешћу вас на место са којег сам вас и послао у изгнанство.“

Ипак ви говорите: „Господ нам је у Вавилону подигао пророке.“ Али овако каже Господ цару који седи на Давидовом престолу и свем народу што живи у овом граду, твојим сународницима који нису с тобом отишли у изгнанство: Овако каже Господ над војскама: „Ево, шаљем на њих мач, глад и помор. Учинићу

да су као труле смокве, нејестиве колико су лоше. Гонићу их мачем, глађу и помором; претворићу их у призор грозоте за сва царства света, у клетву, у пустош, у ругло и подсмех за све народе међу које сам их изагнао. Јер нису слушали моје речи – говори Господ – које сам им упорно слао и слао по пророцима, својим слугама. Нисте слушали – говори Господ.

Сви ви, изгнаници, чујте реч Господњу коју сам из Јерусалима послао у Вавилон: Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља за Колајиног сина Ахава и за Масијиног сина Седекију, за оне који вам у моје име пророкују лаж: предаћу их у руке Навуходоносора, цара Вавилона. А он ће да их погуби пред вашим очима. Баш њих ће сви изгнани Јудејци, који су у Вавилону, узимати за клетву, кад говоре: 'Нека ти Господ учини као Седекији и Ахаву, које је у ватри спалио вавилонски цар!', јер су учинили срамоту у Израиљу. Учинили су прељубу са женама својих ближњих, у моје су име објављивали лажну поруку коју им ја нисам заповедио. И ја то знам и томе сам сведок – говори Господ."

„А Семаји из Нелама реци: 'Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: зато што си у своје име слао писма свем народу који је у Јерусалиму, Масијином сину Софонији и свим свештеницима, говорећи:

Господ те је поставио за свештеника уместо свештеника Јодаја, да у Дому Господњем пазите на сваког лудака који пророкује. А ти га баци у окове, па му окуј и врат. А зашто онда ниси запретио Јеремији Анатоћанину који вам пророкује? Јер он је нама у Вавилону поручио: „Задуго још градите куће и кућите се! Баште садите и једите њихов плод."'"

Свештеник Софонија је прочитао ово писмо пророку Јеремији.

И реч Господња је дошла Јеремији: „Пошаљи свим изгнаницима поруку: 'Господ каже за Семају из Нелама: зато што вам је Семаја овако пророковао – а ја га нисам послао, већ вас је он навео да се поуздате у лаж – зато овако каже Господ: ево, ја ћу судити Семаји из Нелама и његовим потомцима. Никог свог више неће имати живог у овом народу и неће видети добро које ћу да учиним за свој народ – говори Господ – јер је позивао на побуну против Господа.'"

Реч која је Јеремији дошла од Господа: „Овако каже Господ, Бог Израиља: 'Запиши себи у књигу све речи које ти објављујем. Јер, ево, долазе дани – говори Господ – када ћу да вратим из изгнанства мој народ, Израиљ и Јуду. Господ каже: довешћу их у земљу коју сам дао њиховим прецима и они ће је запосести.'"

А ово је порука коју је Господ објавио Израиљу и Јуди: „Овако каже Господ:

’Чули сте страшне, грозне вапаје, а мира нема!’ Распитајте се и размотрите: Да ли мушкарац рађа? Па како онда видим да се свако мушко држи за бедра, као породиља, да су свима лица изобличена од бледила! Јао! Велик ће бити тај дан и нема таквог. Биће то време невоље за Јакова, али и од ње ће бити спасен. И тога дана – говори Господ над војскама – сломићу му јарам с врата, покидаћу му окове и неће више служити туђинцима. Служиће Господу, своме Богу, и своме цару Давиду кога ћу им подигнути. А ти се не плаши, слуго мој Јакове – говори Господ – не страхуј, Израиљу, јер те ја спасавам издалека; из земље њиховог изгнанства враћам твоје потомке. И Јаков ће се вратити, биће спокојан и сигуран јер га нико неће плашити. Јер сам ја с тобом – говори Господ – да те спасем. Ја ћу да истребим све народе где сам те расејао, али тебе нећу да истребим. Тебе ћу праведно да покарам и нећу те оставити некажњеног.

Јер овако каже Господ:

’Прелом је твој неизлечив и тешка је твоја рана! Нико те не брани и за твоју рану нема лека што ти здравље носи! Сви љубавници твоји су те заборавили и није их брига; јер сам те оборио налетом непријатеља и казном окрутнога због твојих великих кривица и многих греха твојих. Зашто плачеш због свог лома? Бол је твој неизлечив због твојих великих кривица и многих твојих греха. А све то ја сам ти учинио. И зато ће бити прогутани сви ти што тебе гутају. Сви твоји непријатељи, баш сви ће отићи у ропство. Они који те пљачкају биће опљачкани, а оне који те плене у плен ћу да претворим. Јер ти ја здравље доносим и лечим те од свих рана – говори Господ. Јер, звали су те ’Отерана’, ’Сион за који никог више није брига.’

Овако каже Господ:

’Ево, вратићу изгнане Јаковљевих шатора и смиловаћу се на њихова пребивалишта! Обновићу град на његовим рушевинама и двор ће да почива где му је и место. Из њих ће се чути захваљивање и повик радосних. Умножићу их и неће бити незнатни; учинићу их часним и понижени неће бити. Њихове ће деце бити као некад давно, а њихова ће заједница преда мном бити основана. И ја ћу да казним све њихове тлачитеље. Од њега ће потећи владар њихов, њихов ће вођа

од својих изаћи. Ја ћу га привући и он ће ми приступити. Јер, ко је тај што би срцем и помислио да ми другачије приступи – говори Господ. И ви ћете бити мени народ а ја вама бићу Бог.“ Ево вихора гнева Господњег! Ковитла вихор над главом зликоваца, баш ковитла. Господњи успламтели гнев неће уминути док не испуни и док не уради по наумима свог срца. А то ћете схватити у последњим данима.

„У оне дане – говори Господ – бићу Бог свим родовима Израиљевим, а они ће бити мој народ.“

Овако каже Господ:

„Народ који је преживео мач нашао је наклоност у пустињи, када је Израиљ отишао да нађе свој починак.“

Господ ми се издалека објавио:

„Ја те волим љубављу вечном и зато те милошћу привлачим! Опет ћу те сазидати, обновљена бићеш, о, девице израиљска. Даирама ћеш се опет окитити, играћеш у колу с радоснима! Опет ћеш да садиш винограде на брдима Самарије. А они који саде, ти ће и да једу. Јер долази дан када ће звати стражари по Јефремовом горју: ’Устаните! Идемо Господу, нашем Богу на Сион!’“

Овако каже Господ:

„Радосно кличите због Јакова! Подврискујте кличући због главе народа! Објављујте, прослављајте и говорите: ’О, Господе, спаси свој народ, остатак Израиљев!’ Ево, доводим их из северне земље, окупљам их из најдаљих земљиних крајева. И међу њима ће бити слепи и хроми, трудница и породиља. Баш велики збор ће се вратити овамо. Доћи ће с преклињањима, довешћу их док буду вапили. Водићу их на набујале потоке, на путеве равне на којима се неће спотакнути. Јер ја сам Израиљу отац и Јефрем је мој првенац.“

„Народи, чујте реч Господњу, јавите по далеким острвима и реците: ’Онај који је раштркао Израиљ, тај ће га и сакупити и чуваће их као пастир своје стадо.’ Јер, Господ је откупио Јакова, искупио га је из руку јачега од њега. А они ће доћи на брдо Сион кличући радосно. Ликоваће због добра Господњег, због жита и вина, због уља, јагњаца и телади. Живот ће им бити као врт заливен и више никад неће малаксати. Девојка ће се у колу радовати заједно са младићима и старцима. Преокренућу њихову жалост у радост. Утешићу их и обрадовати их након туге њихове. Наситићу изобиљем

душе свештеника а и мој ће народ сит бити од добара мојих – говори Господ.“

Овако каже Господ:

„У Рами се глас чује, јецај и лелек гласни: то Рахиља за децом својом нариче, и неће да се утеши, јер њих више нема.“

Овако каже Господ:

„Грло стегни да не плаче, не дај оку да засузи! Јер, ево награде за дело твоје – говори Господ – вратиће се они из земље непријатеља. За твоје сутра постоји нада – говори Господ – вратиће се деца у свој завичај. Јесам, чуо сам Јефрема што над собом жали: ’Казнио си ме и био сам кажњен као теле неукроћено. Поврати ме да могу да се вратим, јер си ти, Господе, Бог мој! И кад сам ти се вратио, покајао сам се; и кад сам поучен био, тукао сам се у бедра. Срамота ме је и понижен сам јер носим ругло своје младости.’ Није ли Јефрем мој драги син и дете најмилије? Иако сам често говорио против њега, стално мислим о њему. Зато ми је за њим устрептала утроба и стварно ћу да му се смилујем – говори Господ. Постави себи путоказе. Стави себи знакове и срце усмери на пут, на стазу којом си ишла. Па се врати, о, девице израиљска, врати се овим својим градовима! Докле ћеш да тумараш, о, ћерко одметничка?! Јер Господ је створио на земљи нешто ново, као кад би жена приступила мушкарцу.“

Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: „Људи ће опет говорити ову изреку у јудејској земљи и по њеним градовима, кад им вратим њихове изгнанике: ’Нека те Господ благослови Пребивалиште правде, светости горо!’ Пребиваће Јуда и сви њени градови заједно у њој, и ратари и они што иду за стадом. Напојићу душе малаксале, окрепићу сваког изнемоглог.“

И тада сам се пробудио и погледао: мој је сан био тако сладак.

„Ево, долазе дани – говори Господ – када ћу дом Израиљев и дом Јудин засејати људским семеном и сточним семеном. И као што сам бдео над њима да их чупам, да их обарам и рушим, да их разарам и кажњавам; тако ћу да бдим над њима да их градим и да их садим – говори Господ. У данима оним неће више говорити:

’Очеви су јели недозрело грожђе, али зато зуби трну синовима!’

Ипак, за своју кривицу свако ће да умре; утрнуће зуби сваком који грожђе недозрело једе!

Ево, долазе дани – говори Господ – када ћу склопити нови савез с народом израиљским и с народом Јудиним. То неће бити као кад сам склопио савез са њиховим оцима, онога дана кад сам их узео за руку и извео из Египта. Али нису били верни моме савезу, а ја сам им био муж – говори Господ. А ово је савез који ћу склопити с народом израиљским након тих дана: ставићу свој Закон у њих саме, и уписаћу га у њихова срца. Ја ћу бити њихов Бог, а они ће бити мој народ – говори Господ! Тада нико неће поучавати свога сугрђанина или брата говорећи: 'Упознај Господа', јер ће ме познавати сви од малог до великог – говори Господ. Јер опростићу њихове кривице, и нећу се сећати њихових греха."

Овако каже Господ

који даје сунце да светли дању, одредбе месецу и звездама да светле ноћу; који море узбурка и таласи му кључају и коме је име Господ над војскама: „Ако би ове одредбе и нестале преда мном – говори Господ – престаће и Израиљево потомство да буде народ преда мном довека."

Овако каже Господ:

„Када би могла да се премере небеса горња, и када би могли да се истраже темељи земљини доњи, тако бих и ја могао да одбацим све потомке Израиља због свега онога што су учинили – говори Господ.

Ево, долазе дани – говори Господ – када ће се обновити град за Господа, од Ананилове куле па до Угаоних врата. А уже за мерење ће се протегнути све до брда Гарив и назад према Гоаху. И сва долина лешева и пепела, сва поља долине Кидрон, до угла Коњских врата ка истоку биће света Господу. Град никад више и довека неће бити развађиван и рушен."

Реч од Господа која је дошла Јеремији десете године Седекије, Јудиног цара, односно осамнаесте године цара Навуходоносора. Тада је војска цара Вавилона опседала Јерусалим. Пророк Јеремија је био затворен у дворишту за стражу, које је у двору Јудиног цара.

Када га је затворио, Јудин цар Седекија га је прекорио: „Зашто пророкујеш говорећи: 'Овако каже Господ: ево, предаћу овај град у руке цара Вавилона и он ће га освојити; Седекија, цар Јуде неће побећи из руку Халдејаца јер ће сигурно бити предат у руке цара Вавилона, разговараће са њим и срешће га очи у очи; цар Вавилона ће одвести Седекију и тамо ће бити док се не заузмем за њега – говори Господ – јер ако се борите са Халдејцима нећете победити?'"

А Јеремија рече: дошла ми је Господња реч и поручила: „Ево Анамеила, сина твога стрица Салума. Доћи ће ти и рећи: ’Купи моје поље у Анатоту јер имаш откупно право да га купиш.’“

Тако је Анамеило, син мога стрица, дошао до мене – како је Господ и рекао – у двориште за стражу и рекао ми: „Молим те, купи моје поље у Анатоту, на подручју Венијамина. Ти имаш право да га поседујеш, твоје је откупно право. Купи га!“ Знао сам да је ова реч од Господа.

Тако сам од Анамеила, сина мога стрица, купио поље у Анатоту плативши му седамнаест сребрних шекела. Написао сам уговор, запечатио га и пред сведоцима му на теразијама одмерио сребро. Затим сам узео уговор о куповини, онај запечаћени по условима и одредбама, као и незапечаћени. Уговор о куповини сам дао Варуху, сину Масијиног сина Ниријe, пред стричевићем Анамеилом и пред сведоцима који су се потписали на уговор о продаји, и пред свим Јудејцима који су седели у стражарском дворишту.

И пред свима њима сам заповедио Варуху: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљa: ’Узми ове уговоре – овај уговор о продаји и запечаћени и незапечаћени – па их стави у земљану посуду. Нека тамо стоје задуго.’ Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ’У овој ће се земљи опет куповати куће, поља и виногради!’“

И када сам дао уговор о продаји Ниријином сину Варуху помолио сам се Господу:

„О, Господе Боже! Ево, ти си створио небеса снагом својом великом и руком својом моћном. Теби ништа немогуће није! Ти исказујеш милост хиљадама, узвраћаш по кривици отаца у недра њихових синова након њих. Бог велики и моћни! Име му је Господ над војскама. Велик си у одлукама и велик у делима. Очи су твоје отворене над свим путевима потомака људи, да свакоме узвратиш по његовим путевима и према плоду дела његових. У Египту си учинио знакове и чудеса позната све до данас и у Израиљу и међу људима. Стекао си себи име, баш какво је и данас. Извео си свој народ Израиљ из Египта знаковима и чудесима, својом руком великом, својом руком моћном и великом страхотом. Дао си им ову земљу за коју си се заклео њиховим прецима да ћеш им је дати, земљу којом теку млеко и мед. И они су дошли, запосели су је и нису слушали твој глас и твој Закон. Нису живели по свему што си им заповедио да чине, баш ништа од тога. Зато си пустио на њих сва ова зла.

Ево, бедеми се примичу граду да га освоје! Град ће због мача, глади и помора бити предат у руке Халдејцима што се против њега боре. Као што видиш, остварило се све што си најавио. А ти си ми рекао, о, Боже Господе: 'Купи сребром себи поље, па нека сведоци то посведоче', а град је предан у руке Халдејцима!"

Реч од Господа која је дошла Јеремији: „Ево, ја сам Господ Бог целог човечанства, па зар је мени нешто немогуће? Зато овако каже Господ: ево, даћу овај град у руке Халдејцима и у руке Навуходоносора, цара Вавилона, и он ће га освојити. И доћи ће Халдејци који се боре за овај град и запалиће га. Спалиће га огњем, а посебно куће на чијим су крововима кадили Валу и изливали жртву изливницу другим боговима, да би ме разгневили.

Јер су Израиљци и Јудејци од своје младости на моје очи чинили само зло, јер су ме Израиљци само гневили својим поступцима – говори Господ. Јер ме је овај град терао на гнев и разјареност од дана када су га сазидали до данас. Зато га уклањам од себе због свег зла народа Израиља и народа Јуде које су починили да би ме разгневили и они, и њихови цареви, њихови главари, њихови свештеници, њихови пророци, сви из Јуде и сви становници Јерусалима. Окренули су ми леђа, а не лице. Ја сам их упорно учио, а они нису послушали да би примили прекор. Поставили су своје гадости у Дому који је по мени назван, да би га онечистили. Сазидали су узвишице Валу у долини Вен-Еном, да спаљују своје синове и ћерке у ватри Молоху. А ја то нисам заповедио, ни помислио нисам да се таква гадост ради и Јуда наводи на грех.

Сада због тога каже Господ, Бог Израиља, овом граду, за који говорите да ће мачем, глађу и помором бити предан у руке цара Вавилона: 'Ево, сакупићу их из свих земаља у које сам их изагнао у свом гневу, у својој јарости и у својој срдњи великој. Вратићу их на ово место и даћу им да живе спокојно. Они ће бити мој народ, а ја ћу им бити Бог. Даћу им једно срце и један пут, да ме се боје довека за добро своје и своје деце након њих. Склопићу са њима вечни савез и нећу их напустити. Чинићу им добро и свој ћу страх ставити у њихова срца да се не окрену од мене. И радоваћу се због њих док им чиним добро. Засадићу их чврсто у овој земљи од свег срца и свом душом својом.'

Јер овако каже Господ: 'Као што сам на овај народ довео сву ову велику пропаст, тако ћу на њих да доведем све добро које им обећавам. Куповаће поља у овој земљи за коју говорите: „Ово је пустош без људи и стоке, дана у руке Халдејаца!" Куповаће поља за новац, склапаће уговоре и печатиће их уз присуство сведока у

земљи Венијаминовој, у околини Јерусалима, у градовима Јуде, у градовима горја, у свим градовима равнице и у свим градовима Негева, јер ја ћу да вратим њихове изгнанике – говори Господ.'"

Јеремији је реч Господња дошла по други пут док је још увек био затворен у дворишту за стражу: „Овако каже Господ који је земљу створио, Господ који ју је обликовао и утврдио – Господ му је име! 'Позови ме и одазваћу ти се! Објавићу ти нешто велико и недокучиво, оно што не познајеш.' Јер овако каже Господ, Бог Израиља, о кућама овог града и о дворовима царева Јуде који су били срушени бедемима и мачем; и о онима што долазе да се боре са Халдејцима, а који пуне куће лешевима свих оних које сам сатро у свом гневу и у јарости својој, и оних због чијих сам опачина сакрио своје лице од овог града:

'Ево, ја ћу донети и лек и оздрављење. Излечићу их и открићу им обиље мира и истине. Вратићу Јудине изгнанике и изгнанике Израиља, обновићу их да су као некад. Очистићу их од свих њихових кривица којима су згрешили против мене. Опростићу им све њихове кривице којима су ми згрешили и против мене преступили. И у том имену ће ми бити радост, слава и част пред народима земаљским који ће чути за све добро које ћу да им урадим. Уплашиће се и уздрхтаће због свег добра и свег благостања које чиним за њега.'"

Овако каже Господ: „На овом месту, за које говорите: 'Ово је пустош без људи и стоке', по градовима Јуде и по улицама Јерусалима, опустошеним од људи, без становника и стоке, опет ће се чути звук весеља, цика радовања, повик младожење и повик невесте, клицање оних што позивају:

> 'Хвалите Господа над војскама! Добар је Господ, јер је милост његова довека' и оних који доносе захвалницу у Дом Господњи.

Јер ја ћу да вратим изгнане из земље и биће као некад – каже Господ."

Овако каже Господ над војскама: „На овом месту, опустошеном од људи и стоке, и у свим његовим градовима поново ће бити паше за пастире да на њима одмарају стада. У градовима горја, у свим градовима равнице, у градовима Негева, у земљи Венијаминовој, у околини Јерусалима и у свим градовима Јуде пролазиће стада кроз руке оног што их броји, каже Господ.

Ево, долазе дани – говори Господ – када ћу да остварим добру реч коју сам најавио дому Израиљевом и дому Јудином.

Тих дана и у то време дању да израсте Давидов праведни
Изданак. Он ће да влада праведно и правично по земљи.
Тих ће дана Јуда бити спасена, Јерусалим ће пребивати
спокојно и свако ће га звати: 'Господ, наша праведност!'“

Јер овако каже Господ: „Никада Давиду неће понестати наследника на престолу дома Израиљевог! Свештеницима Левитима неће понестати наследника који би преда мном приносио свеспалницу, који би приносио кад и житну жртву и који би жртвовао довека.“

Реч Господња је дошла Јеремији: „Овако каже Господ: 'Ако би раскинули мој савез са даном и мој савез са ноћи, па више не буде ни дана ни ноћи кад им је време; тако би се исто раскинуо мој савез са Давидом, слугом мојим, да више нема сина који би владао на његовом престолу; и са свештеницима Левитима, слугама мојим. Као што је војска небеска непребројива и песак морски неизмерљив, тако ћу да увећам потомке мог слуге Давида и мојих слугу Левита!'“

Реч Господња је дошла Јеремији: „Зар ниси чуо шта је овај народ казао: 'Два су племена која је изабрао Господ, а онда их је одбацио?!' Тако они презиру мој народ да више пред њима и нису народ. Овако каже Господ: да нисам склопио свој савез са даном и ноћи, и чврсте одредбе са небесима и земљом; тада бих одбацио и потомке Јаковљеве и мог слуге Давида. Тада не бих више узимао ниједног од његових потомка да владају потомцима Аврахамовим, Исаковим и Јаковљевим. Али ја ћу вратити њихове изгнанике и смиловаћу им се!“

Реч која је од Господа дошла Јеремији када су се Навуходоносор, цар Вавилона, сва његова војска, сва царства на земљи којима је владао и сви народи борили против Јерусалима и свих околних градова: „Овако каже Господ, Бог Израиља: иди и реци Седекији, цару Јуде. Кажи му ово: 'Овако каже Господ: ево, даћу овај град у руке цара Вавилона и он ће га спалити ватром! А ти се нећеш избавити из његових руку већ ћеш сигурно бити заробљен. Предаће те у његове руке, разговараћеш са царем Вавилона лицем у лице и срешћеш га очи у очи. И отићи ћеш у Вавилон.'“

Али чуј Господњу реч, Седекија, царе Јудин: овако ти каже Господ: „Неће те смакнути мачем. Умрећеш у миру. И као што су кадили за твоје очеве, бивше цареве – оне који су пре тебе били – тако ће и за тебе кадити. 'Јао, господару!' – жалиће за тобом – јер сам ја тако обећао, говори Господ.“

Тако је пророк Јеремија објавио Седекији, цару Јуде, све ове речи у Јерусалиму док се војска цара Вавилона борила против

Јерусалима и свих градова Јуде који су преостали, то јест Лахиса и Азеке. Наиме, једино су они преостали од свих Јудиних утврђених градова.

Ово је реч која је Јеремији дошла од Господа након што је цар Седекија склопио савез са свим народом преосталим у Јерусалиму и тако им прогласио ослобођење: Да свако ослободи своју робињу и свога роба, Јеврејина и Јеврејку, да за њих не ради ниједан њихов брат Јеврејин. Поглавари и сав народ су послушали па су склопили савез о пуштању сваког роба и сваке робиње, да не раде више за њих. Тако су послушали и ослободили су их. Али након тога су се предомислили, па су вратили и робове и робиње које су ослободили од ропства, и потчинили их као робове и робиње.

Тада је реч Господња дошла Јеремији од Господа: „Овако каже Господ, Бог Израиља: 'Ја сам склопио савез са вашим прецима оног дана када сам их извео из египатске земље, из куће ропства. Рекао сам им: „Када се наврши седам година свако нека ослободи свог брата Јеврејина који ти се продао и служио шест година. Ослободи га да ти не робује." И нису пригнули своје ухо к мени ваши преци. Нису ме послушали. А ви сте се данас вратили и на моје очи праведно поступили. Свако је прогласио слободним свог ближњег и склопили сте савез преда мном у Дому који је по мени назван. Али сте се предомислили и оскрнавили моје име! Свако је вратио свог роба и свако своју робињу које сте ослободили од ропства по њиховој вољи. Потчинили сте их да вам буду робови и робиње.'

Зато говори Господ: 'Нисте ме послушали да објавите слободу, свако свом брату и свако свом ближњем. Ево, ја објављујем вама слободу – говори Господ – за мач, помор и глад! Претвориће вас у призор грозоте за сва царства света. Са људима који су прекршили мој савез и који нису испунили услове савеза који су склопили преда мном, учиниће као са телетом када га располуте и прођу између полутки. Поглаваре Јуде, главаре Јерусалима, дворане, свештенике и сав народ земље који је прошао између полутки телета предаћу у руке њихових непријатеља и у руке оних који им раде о глави. Њихови ће лешеви постати храна небеским птицама и зверима земаљским.

Седекију, цара Јуде, и његове главаре предаћу у руке њихових непријатеља, у руке оних који им раде о глави и у руке војске цара Вавилона која се повукла од вас. Ево, заповедићу – говори Господ – и вратићу их на овај град. Напашће га, освојиће га и спалиће га огњем. А Јудине градове ћу да претворим у пустош без становника.'"

Реч која је од Господа дошла Јеремији у време Јоакима, сина Јудиног цара Јосије: „Иди у кућу Рихавових потомака и разговарај с њима. Доведи их у Дом Господњи, у једну од одаја, па им дај да пију вино.“

И ја сам повео Јазанију, Јеремијиног сина, и Ховасијиног унука, његову браћу, све његове синове и све из Рихавовог дома. Довео сам их у Господњи Дом, у одају синова Анана, сина Божијег човека Игдалија. Она је била поред одаје главара, поврх собе Салумовог сина Масије, вратара прага. Онда сам пред синове Рихавове куће ставио пехаре пуне вина и чаше, па сам им рекао: „Пијте вино.“

Одговорили су: „Ми не пијемо вино! Наш праотац Јонадав, Рихавов син, нам је заповедио: ’Не пијте вино ни ви ни ваша деца довека! Куће не градите, семе не сејте, винограде не садите и не поседујте их. У шаторима пребивајте довека, да бисте живели многе дане на земљи у којој сте дошљаци.’ И ми смо послушали глас Јонадава, сина нашег праоца Рихава у свему што нам је заповедио. Зато довека не пијемо вино ни ми, ни наше жене, ни наши синови, ни наше ћерке. Куће не градимо да у њима пребивамо, винограде и поља и семе не поседујемо, у шаторима живимо. Послушали смо и урадили све како нам је заповедио наш праотац Јонадав. Али када је у земљу дошао Навуходоносор, цар Вавилона, рекли смо: ’Хајде да се склонимо у Јерусалим пред војском Халдејаца и пред војском Арамејаца.’ Тако смо остали у Јерусалиму.“

А Јеремији је дошла реч од Господа: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: иди и реци свакоме у Јуди и свим становницима Јерусалима: ’Зар нећете да прихватите укор и послушате моје речи? – говори Господ. Испуњавају се речи Рихавовог сина Јонадава, када је заповедио својој деци да не пију вино. И нису пили све до дана данашњег. Послушали су заповест свог праоца. А ја сам вама упорно говорио и говорио, али ме нисте послушали! Слао сам вам упорно све моје слуге пророке и опомињао: нека се свако врати са свог злог пута, поправите своја дела и не идите за другим боговима да им служите. Тада ћете пребивати у земљи коју сам дао вама и вашим прецима. Али нисте пригнули ухо и нисте ме послушали! Синови Рихавовог сина Јонадава су послушали заповест свог праоца, коју им је наложио. А овај народ мене није послушао.’

Зато овако каже Господ, Бог над војскама, Бог Израиља: ’Ево, на Јуду и све становнике Јерусалима доводим пропаст коју сам им најавио! Јер сам им говорио – нису ме послушали; звао сам их – нису се одазвали!’“

Кући Рихавовој пророк Јеремија је казао: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ’Послушали сте заповест свог праоца Јонадава, извршили сте све његове заповести и урадили све како вам је заповедио. Зато овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: „Довека неће нестати човек из куће Рихавовог сина Јонадава који би стајао преда мном!“‘“

Четврте године Јоакима, сина Јудиног цара Јосије, дошла је Јеремији ова реч од Господа: „Узми свитак и запиши у њега све речи које ти објављујем за Израиљ, за Јуду и за све народе, од дана када сам ти говорио у Јосијино време, па до данас. Можда ће чути дом Јудин за сву пропаст коју намеравам да им нанесем, па се свако врати са свог злог пута и ја им опростим њихову кривицу и грех њихов.“

Јеремија је позвао Варуха, Ниријиног сина. Варух је записао на свитак, по Јеремијином казивању, све Господње речи које су му објављене. Онда је Јеремија заповедио Варуху: „Мени су забранили и не могу да одем у Господњи Дом. Зато ти иди и прочитај свитак који си записао по мом казивању, све Господње речи. Нека чује народ у Дому Господњем на дан поста. Нека чује сва Јуда, они што долазе из својих градова. Ти им прочитај. Можда ће њихово преклињање пасти пред Господа, па се свако врати са свог злог пута, јер су велики гнев и срдња које је Господ објавио против овог народа.“

Ниријин син Варух је урадио како му је заповедио пророк Јеремија, да у Дому Господњем прочита свитак речи Господњих. А пете године Јоакима, сина Јудиног цара Јосије, деветог су месеца објавили пост пред Господом за сав народ у Јерусалиму и за све који су из Јудиних градова дошли у Јерусалим. У одаји Гемарије, сина писара Сафана – у горњем дворишту, код улаза на Нова врата Дома Господњег – Варух је пред целим народом прочитао Јеремијину поруку из свитка.

А Михеја, син Гемарије и унук Сафанов, је чуо све Господње речи из свитка, па је сишао до царевог двора и до писареве одаје. И гле, тамо су седели сви главари: писар Елисама, Семајин син Делаја, Ахворов син Елнатан, Сафанов син Гемарије, Хананијин син Седекија и сви главари. Михеја им је пренео све речи које је чуо док је Варух пред народом читао свитак. На то су главари послали Варуху Јудија, Нетанијевог сина, Селемијиног унука и Кушијевог праунука. Поручили су му: „Узми у руке свитак који си читао пред народом и дођи.“ Ниријин син Варух је узео свитак у руке и отишао к њима. Рекли су му: „Седи, молимо те, па прочитај и нама да чујемо.“

На то је Варух и њима прочитао свитак да чују. И чим су чули све те речи са стрепњом су погледали један другог, а Варуху су рекли: „Јавићемо цару о свему овоме!“ Питали су Варуха: „Реци нам, молимо те, како си забележио све ове речи из његових уста?“

Варух им је одговорио: „Он ми је устима објављивао све ове речи, а ја сам их мастилом писао на свитак.“

Поглавари су рекли Варуху: „Иди, па се сакријте и ти и Јеремија! Нека нико не зна где сте.“

Затим су отишли цару у двориште, а свитак су оставили у одаји писара Елисама. Пренели су цару о свим овим догађајима. Цар је послао Јудија да донесе свитак и он га је донео из одаје писара Елисама. Онда је Јудије читао свитак пред царем и пред свим главарима који су стајали крај цара. Цар је седео у зимској кући. Био је девети месец и пред њим је горело огњиште. И кад би Јудије прочитао три или четири ступца, цар би их исекао писаревим перорезом. Бацао их је у ватру, у огњиште, све док сав свитак није изгорео у ватри огњишта. И нису се уплашили, нису раздерали своју одећу ни цар ни све његове слуге који су чули све ове речи. Иако су Елнатан, Делаја и Гемарије молили цара да не спаљује свитак, он их није послушао. Цар је заповедио Јерамеилу, царевом сину, Азриловом сину Сераји и Авдиловом сину Селемији да ухвате и писара Варуха и пророка Јеремију. Али Господ их је сакрио.

Јеремији је дошла реч од Господа након што је цар спалио свитак са поруком коју је према Јеремијином казивању записао Варух: „Узми други свитак и на њему поново запиши прећашње речи које су биле на прећашњем свитку, који је спалио Јудин цар Јоаким. Реци овако за Јоакима, цара Јуде: ’Господ ти овако поручује: спалио си онај свитак и рекао: зашто си на њему записао: цар Вавилона ће сигурно доћи и разорiће ову земљу, истребиће из ње и људе и стоку? Зато овако каже Господ о Јоакиму, цару Јуде: неће имати наследника на Давидовом престолу! Његов ће леш бити бачен на дневну жегу и ноћну хладноћу. Казнићу и њега, његово потомство и његове слуге за кривице њихове. На њих, на становнике Јерусалима и на свакога у Јуди донећу пропаст коју сам им најавио, а они нису послушали.’“

Тако је Јеремија узео други свитак па га је дао писару Варуху, Ниријином сину. Он је на свитку записао, по Јеремијином казивању, све речи свитка који је у ватри спалио Јудин цар Јоаким. И још је тим речима додано много сличних речи.

Вавилонски цар Навуходоносор је уместо Јехоније, Јоакимовог сина, зацарио Јосијиног сина Седекију који је почео да влада у Ју-

диној земљи. Али ни он, ни његове слуге, ни сав народ у земљи нису послушали речи које им је Господ објавио преко пророка Јеремије.

Цар Седекија је послао Јеремији Селемијиног сина Јеухала и свештеника Софонију, Масијиног сина. Поручио му је: „Молим те, моли се за нас Господу, нашем Богу!“

Јеремија се слободно кретао у народу јер га још увек нису бацили у затвор. Тада је фараонова војска надрла из Египта, за шта су чули Халдејци који су опседали Јерусалим. На ту вест су одступили од Јерусалима.

Господња реч је дошла пророку Јеремији: „Овако каже Господ, Бог Израиља: ’Овако реците Јудином цару који вас је послао к мени по помоћ: ево, фараонова војска која надире да ти помогне вратиће се у своју земљу, у Египат. А вратиће се и Халдејци па ће напасти овај град, освојиће га и спалити ватром.’

Овако каже Господ: не заваравајте се говорећи: ’Халдејци ће свакако отићи од нас!’, јер неће они отићи. Јер, све и да поразиш сву војску Халдејаца која ратује са тобом, преживели међу њима – сваки прободени у свом шатору – устаће и ватром ће овај град спалити.“

А када се халдејска војска повукла од Јерусалима због фараонове војске, и Јеремија је отишао из Јерусалима у Венијаминов крај, да тамо прими наследство од рођака. Али догодило се да је на Венијаминовим вратима био заповедник страже звани Јераја. Био је син Хананијиног сина Селемије. Он је ухватио пророка Јеремију оптужујући га: „Ти би да пребегнеш Халдејцима!“

Јеремија му је одвратио – „То је лаж! Не бежим ја Халдејцима“ – али га овај није слушао. Јераја је ухватио Јеремију и одвукао га главарима. Поглавари су се разбеснели на Јеремију, па су га тукли и бацили у тамницу, у кућу писара Јонатана од које су направили затвор.

Тако је Јеремија доспео у подрумску тамницу, у јаму. Тамо је Јеремија остао много дана. Цар Седекија је послао људе по њега. Цар га је довео и потајно испитивао на двору. Питао га је: „Јавља ли шта Господ?“ Јеремија је одговорио:

„Јавља.“ И још: „Бићеш предан у руке цара Вавилона!“

Јеремија је рекао цару Седекији: „Шта сам ја скривио теби, твојим слугама и овом народу да ме баците у затвор? Где су сада твоји пророци који су вам пророковали: ’Неће цар Вавилона да нападне ни тебе ни ову земљу?’ И зато ме чуј, молим те, царе мој господару. Нека се моје преклињање излије пред тебе: не враћај ме у кућу писара Јонатана да тамо не умрем!“

На то је цар Седекија заповедио да Јеремију сместе у стражарско двориште, да му дневно дају комад хлеба из пекарске улице, све док у граду није нестало хлеба. Тако је Јеремија остао у стражарском дворишту.

Матанов син Сефатија, Пасхоров син Годолија, Селемијин син Јухал и Малхијин син Пасхор су чули поруку коју је Јеремија објавио свем народу, када је рекао: „Овако каже Господ: 'Ко год остане у овом граду умреће од мача, глади и помора. Ко год оде и преда се Халдејцима, преживеће и плен ће му бити тек то што је жив.' Овако каже Господ: 'Овај ће град сигурно бити предан у руке војске цара Вавилона, и он ће га освојити.'"

Тада су главари рекли цару: „Молимо те, нека се погуби овај човек! Он обесхрабрује руке ратника који су преостали у овом граду и руке свег народа јер им говори те ствари. Овај човек не жели добро овом народу него зло!"

На то је цар Седекија рекао: „Ево, у вашим је рукама! Цар је немоћан против вас."

Они су узели Јеремију и бацили га у бунар царевог сина Малхије, у стражарском дворишту. Јеремију су конопцима спустили у пресушен бунар, у глиб. Тако је Јеремија потонуо у глиб.

Евнух Авдемелех, Кушанин са царевог двора, је чуо да су Јеремију бацили у бунар. Када је цар седео на Венијаминовим вратима Авдемелех је дошао из царског двора да разговара са царем. Рекао му је: „Господару мој, царе! Злодело су ови људи начинили у свему што су нанели пророку Јеремији. Бацили су га у бунар. Умреће од глади у њему јер у граду више нема хране."

На то је цар заповедио Авдемелеху Кушанину: „Поведи одавде тридесет људи па извуците пророка Јеремију из бунара пре него сконча."

Авдемелех је повео људе и са царевог двора отишао испод ризнице. Оданде је узео изношену одећу, рите, па их је конопцима спустио Јеремији у бунар. Авдемелех Кушанин је довикнуо Јеремији: „Молим те, стави ове рите и дроњке између пазуха и конопца!" Јеремија је тако и урадио. Тако су конопцима подигли Јеремију и извукли га из бунара. Јеремија је остао у стражарском дворишту.

Потом је цар Седекија послао по пророка Јеремију. Довели су му га на трећи улаз, код Господњег Дома. Цар је рекао Јеремији: „Питао бих те нешто и немој ништа да сакриваш од мене!"

Јеремија је одговорио Седекији: „Ако ти кажем, нећеш ли ме сигурно погубити? И ако те посаветујем, нећеш ме послушати."

Цар Седекија се потајно заклео: „Тако ми живог Господа који нам је дао овај живот, нећу да те погубим и предам у руке ових људи који ти раде о глави!“

На то је Јеремија рекао Седекији: „Овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: ’Преживећеш само ако се предаш заповедницима цара Вавилона, а овај град неће бити ватром спаљен. Преживећеш и ти и твој дом. А ако се не предаш заповедницима цара Вавилона овај ће град бити предан у руке Халдејаца. Они ће га спалити ватром, а ти нећеш бити избављен из њихових руку.’“

Цар Седекија је узвратио Јеремији: „Бојим се Јудејаца који су прешли код Халдејаца. Могли би да ме предају у њихове руке да ми се ругају!“

Јеремија му је одговорио: „Неће те предати. Молим те, слушај Господњи глас у оном што ти говорим да би ти било добро и да би остао жив. А ако одбијеш да се предаш, ево шта ми је Господ објавио: ’Ево, све жене које су остављене на двору цара Јуде биће предане заповедницима цара Вавилона. Оне ће приговарати:

„Завели су те и надвладали твоји вајни пријатељи! Ноге су ти заглибили у блато, а они се измакоше и окретоше.“

Све твоје жене и децу твоју ће извести пред Халдејце, а ти се нећеш избавити из њихових руку. Руке цара Вавилона ће те заробити, а град ће овај спалити ватром.’“

На то је Седекија рекао Јеремији: „Нека нико не сазна за ову поруку и нећеш умрети. Ако главари чују да сам разговарао са тобом, и ако ти дођу и питају те: ’Кажи нам, молимо те, шта си то рекао цару? Ништа немој да нам кријеш и нећемо те смакнути. Шта те је цар питао?’ А ти им одговори: ’Изложио сам цару своју молбу, да ме не шаље назад у Јонатанов дом да тамо не скончам.’“

Сви су главари дошли Јеремији и испитали су га, а он им је одговорио свим тим речима како му је заповедио цар. И они су завршили разговор са њим јер се она ствар није прочула.

Тако је Јеремија остао у стражарском дворишту све до дана освајања Јерусалима.

Био је тамо кад је Јерусалим освојен.

Девете године царевања Седекије, цара Јуде, десетог месеца, дошао је Навуходоносор, цар Вавилона са свом својом војском на Јерусалим и опколили су га. Једанаесте године Седекијине, четвртог месеца, деветог дана тог месеца су провалили у град. Сви главари цара Вавилона су дошли и сели на средња врата: Нергал-Саресер, Самгар-Невон, Сар-Сехим, Равсарис, Нергал-Саресер, Рав-Маг и остали главари цара Вавилона. Седекија, цар Јуде, и сви

ратници су побегли када су их видели. Цар је баштенским путем ноћу, на врата између два зида изашао из града. Изашао је на пут ка Арави.

Халдејски војници су се дали у потеру за њима. Стигли су Седекију на Јерихонским пољанама, ухватили га и одвели Навуходоносору, вавилонском цару, који му је изрекао пресуду у Ривли, у аматској земљи. Цар Вавилона је у Ривли поклао Седекијине синове пред њим. И све племиће Јудине је поклао цар Вавилона. Седекији су ископали очи, па су га везаног ланцима одвели у Вавилон.

Халдејци су ватром спалили царев двор и куће народа. Срушили су и јерусалимске зидине. Навузардан, заповедник телесне страже, одвео је у Вавилон, у изгнанство остатак народа који је преживео у граду, оне који су се предали Навуходоносору и преостали народ. Само је неке од сиромаха који ништа нису имали оставио у Јудиној земљи Навузардан, заповедник телесне страже. Тога дана им је дао винограде и поља.

Навуходоносор, цар Вавилона је Навузардану, заповеднику телесне страже, заповедио за Јеремију: „Узми га и добро га пази. Не чини му ништа нажао. Опходи се са њим како ти он каже.“ Тако су Навузардан, заповедник телесне страже, Невусазван, Равсарис, Нергал-Саресер, Рав-Маг и сви главари цара Вавилона послали да доведу Јеремију из стражарског дворишта. Предали су га Годолији, Ахикамовом сину и Сафановом унуку, да га изведе до куће. Тако је он остао међу народом.

А Јеремији је дошла реч од Господа док је био затворен у стражарском дворишту: „Иди и кажи Авдемелеху Кушанину: ’Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ево, испунићу своје речи над овим градом на зло, а не на добро. И то ће се оног дана остварити пред тобом. Ја ћу да те избавим тога дана – говори Господ – и нећеш бити предан у руке народа од кога страхујеш. Јер ја ћу те сигурно избавити. Нећеш настрадати од мача и живот ће ти твој бити попут плена, јер си се поуздао у мене – говори Господ.’“

Реч од Господа је дошла Јеремији након што га је Навузардан, заповедник телесне страже, ослободио из Раме, када је био окован ланцима међу изгнаницима из Јерусалима и Јуде, који су поведени у Вавилон, у изгнанство. Наиме, заповедник телесне страже је узео Јеремију и рекао му: „Господ, твој Бог, је најавио ово зло овом месту. Господ је то и остварио. Учинио је како је најавио јер сте сагрешили Господу. Нисте послушали његов глас и све ово вас је задесило. Ево, данас те ослобађам окова који су ти на рукама. Ако ти је по вољи да пођеш са мном у Вавилон, ти пођи. Пазићу на тебе. А ако ти није по

вољи да са мном пођеш у Вавилон, ти остани. Осмотри сву ту земљу пред собом, па где ти је добро и где ти је по вољи да идеш, ти иди.“ И пре него што се он окрену да се врати, Навузардан је наставио: „Врати се Годолији, Ахикамовом сину и Сафановом унуку кога је вавилонски цар поставио над градовима Јуде. Остани са њим, међу народом, или иди где год ти је драго да идеш.“

Онда му је заповедник телесне страже дао храну и дар, па га је отпустио. Јеремија је отишао Годолији, Ахикамовом сину, у Миспу. Остао је са њим, међу народом који је преостао у земљи.

Сви војни заповедници који су били у пољу, и њихови људи су чули да је вавилонски цар поставио за намесника Годолију, Ахикамовог сина, да управља мушкарцима, женама, децом и неким сиромасима из земље који нису поведени у вавилонско изгнанство. Тада су Годолији у Миспу са својим људима дошли Нетанијин син Исмаило, Каријини синови Јоанан и Јонатан, Тануметов син Сораја, синови Јофије Нетофаћанина и Махаћанинов син Језанија. А Годолија, Ахикамов син и Сафанов унук, се заклео њима и њиховим људима, рекавши: „Не бојте се да служите Халдејцима; останите у земљи и служите вавилонском цару, и биће вам добро. Ево, ја остајем у Миспи да вас представљам пред Халдејцима кад буду долазили код нас. А ви прикупљајте вино, летње воће и уље, стављајте их у своје посуде и живите у својим градовима које сте освојили.“

Тако су и сви Јудејци из Моава, они међу Амонцима, они у Едому и у свим земљама чули да је цар Вавилона одобрио остатак живља у Јуди, те да је над њима поставио Годолију, Ахикамовог сина и Сафановог унука. Сви Јудејци су се вратили из свих места у која су били протерани. Дошли су у Јудину земљу, код Годолије у Миспу, па су скупили вино и летње воће у изобиљу.

Годолији у Миспу су дошли и Каријин син Јоанан и сви заповедници војске која је била у пољу. Рекли су му: „Знаш ли да је Валис, цар Амонаца, послао Нетанијиног сина Исмаила да те убије?“ Али Ахикамов син Годолија им није поверовао.

Каријин син Јоанан је у тајности казао Годолији у Миспи: „Молим те, допусти ми да убијем Нетанијиног сина Исмаила. Нико неће сазнати. Зашто да он убије тебе, па да се расеју сви Јудејци који су се окупили око тебе и тако пропадне Јудин остатак?“

Али Ахикамов син Годолија одврати Јоанану, Каријином сину: „Не чини тако нешто! Неистину говориш о Исмаилу.“

Али у седмом месецу дође Исмаило, син Нетанијин, син Елисамин, који је био царског рода и царев заповедник, са десет људи Ахикамовом сину Годолији у Миспу. У Миспи су заједно обедовали.

Тада се дигао Нетанијин син Исмаило заједно са својих десет људи и убио Годолију, Ахикамовог сина и Сафановог унука. Погубио је мачем онога кога је над земљом поставио цар Вавилона. Све Јудејце који су били са Годолијом у Миспи и све Халдејце, ратнике који су се тамо затекли, погубио је Исмаило.

А сутрадан, након Годолијиног убиства за које још нико није знао, дошли су људи из Сихема, из Силома и Самарије. Њих осамдесет – одсечених брада, поцепане одеће, испараних тела – носили су житне жртве и тамјан као принос за Дом Господњи. Нетанијин син Исмаило им је изашао у сусрет из Миспе. Ишао је и успут нарицао. А када их је срео позвао их је: „Дођите код Ахикамовог сина Годолије.“ Када су дошли насред града Нетанијин син Исмаило их је побио. Бацили су их у бунар, он и људи који су били са њим, њих десеторица. Али међу њима су била десеторица која су рекла Исмаилу: „Немој да нас убијеш! Имамо скривене одаје у пољу, пшеницу, јечам, уље и мед.“ На то је он одустао да их убије заједно са њиховим сународницима. Иначе, бунар у који је Исмаило бацио сва тела људи, заједно са Годолијом, ископао је цар Аса бојећи се израиљског цара Васе. Сада га је Нетанијин син Исмаило испунио побијенима.

Исмаило је заробио сав преостали народ из Миспе, цареве ћерке и све људе који су преостали у Миспи, а којима је Навузардан, заповедник телесне страже, поставио Ахикамовог сина Годолију. Исмаило, Нетанијин син, их је заробио и отишао да пребегне Амонцима.

Али Каријин син Јоанан и сви војни заповедници који су били са њим су чули за све зло које је урадио Нетанијин син Исмаило. Узели су све људство и отишли у битку са Исмаилом, Нетанијиним сином, па су га нашли код велике воде у Гаваону. Сав се народ, који је био са Исмаилом, обрадовао када је видео Каријиног сина Јоанана и све војне заповеднике који су били са њим. Сви људи из Миспе које је заробио Исмаило су се окренули. Вратили су се и отишли Каријином сину Јоанану. А Исмаило, Нетанијин син, је побегао са још осморицом људи пред Јоананом. Отишао је Амонцима.

Јоанан, Каријин син, и сви војни заповедници који су били са њим су повели сав остатак народа из Миспе, који су повратили од Нетанијиног сина Исмаила – након што је убио Ахикамовог сина Годолију – људе, ратнике, жене, децу и дворане. Повели су их из Гаваона. И када су отишли, зауставили су се у Геруту код Химама, близу Витлејема. А одатле су кренули за Египат јер су се плашили

Халдејаца. Наиме, Нетанијин син Исмаило је убио Годолију, Ахикамовог сина, кога је над земљом поставио цар Вавилона.

Тада су сви војни заповедници, Каријин син Јоанан, Осајин син Језанија и сав народ од најмањих до највећих дошли пророку Јеремији. Рекли су му: „Нека се наше преклињање излије пред тебе! Помоли се за нас Господу, свом Богу, за сав овај остатак. Од много нас, мало нас је преостало, баш онако како нас и видиш својим очима. Нека нам Господ, твој Бог, покаже којим путем да идемо и шта да радимо.“

Пророк Јеремија им је одговорио: „Пристајем. Ево, молићу се Господу, вашем Богу, онако како сте казали. Пренећу вам сваку реч Господњег одговора и ништа нећу да вам прећутим.“

На то су рекли Јеремији: „Нека против нас Господ буде истинити и верни сведок ако не поступимо према свакој речи коју ти за нас пошаље Господ, твој Бог. Послушаћемо било да је добар или лош глас од Господа, нашег Бога, коме те шаљемо. Јер, биће нам добро кад послушамо глас Господа, нашег Бога.“

Након десет дана Јеремији је дошла реч од Господа. На то је он окупио Каријиног сина Јоанана, све војне заповеднике који су били са њим и сав народ од најмањих до највећих. Рекао им је: „Овако каже Господ, Бог Израиља, коме сте ме послали да му излијем ваше преклињање: ’Ако стварно останете у овој земљи ја ћу вас изградити и нећу вас порушити. Засадићу вас и нећу вас ишчупати јер сам жалостан због зла које сам вам нанео. Не плашите се цара Вавилона од кога страхујете! Не плашите га се – говори Господ – јер ја сам са вама да вас спасавам, да вас избављам из његових руку. Исказаћу вам милосрђе па ће вам се и он смиловати, у вашу ће вас земљу вратити.

Али ако кажете – Нећемо да живимо у овој земљи – непослушни гласу Господа, свога Бога; и кажете: не, ми идемо у Египат да више не гледамо рат, да не слушамо звук трубе, да не будемо гладни хлеба. Тамо ћемо да живимо. Онда чујте Господњу реч, о, Јудин остатку. Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ако се окренете Египту и одете да живите тамо, у Египту ће вас стићи мач кога се бојите. И глад од које стрепите прогањаће вас тамо у Египту. И тамо ћете умрети. И сав народ који се окрене Египту да тамо живи помреће од мача, глади и помора. Неће бити преживелог или избеглице пред несрећом коју ћу им нанети. Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: као што сам излио свој гнев и своју јарост на становнике Јерусалима, тако ћу да излијем свој гнев на вас када

одете у Египат. Постаћете клетва и ужас, проклетство и ругло, и више никада нећете видети ово место.'

Господ вам је објавио, о, остатку Јудин: 'Не идите у Египат!' Зацело знајте то, јер сам вас ја данас упозорио. Не обмањујте себе. Послали сте ме Господу, вашем Богу и рекли: 'Помоли се за нас Господу, нашем Богу. Урадићемо све онако како нам кажеш да ти је објавио Господ, наш Бог.' Данас сам вам казао и нећете да послушате Господа, свога Бога, у било чему због чега ме је послао вама. Зато зацело знајте да ћете помрети од мача, глади и помора у месту где хоћете да идете и тамо живите!"

А када је Јеремија престао да објављује свем народу све речи Господа, њиховог Бога – све те речи које му је за њих послао њихов Господ Бог – Осајин син Азарија, Каријин син Јоанан и сви бахати људи узвратише Јеремији: „Лажеш! Није те послао Господ, наш Бог, да кажеш: 'Не смете да идете у Египат и живите тамо.' Тебе је Ниријин син Варух подговорио против нас, како би нас предао у руке Халдејаца, да нас побију и да нас одведу у Вавилон, у изгнанство."

Тако Каријин син Јоанан, сви војни заповедници и сав народ нису послушали Господњи позив да остану у јудејској земљи. Каријин син Јоанан и сви војни заповедници су повели сав Јудин остатак који се вратио из свих народа у које су били изгнани да би живели у Јуди: мушкарце, жене, децу, цареве ћерке – свакога кога је Годолији, Ахикамовом сину, и Сафановом унуку оставио Навузардан, заповедник телесне страже – пророка Јеремију и Варуха, Ниријиног сина. Отишли су Египат јер нису послушали Господњи глас. Тако су стигли у Тафнес.

А Јеремији је у Тафнесу дошла реч од Господа: „Узми у руке велико камење и наочиглед свих Јудејаца га сакриј у малтер терасе од цигала, што је на улазу фараоновог двора у Тафнесу. И реци им: 'Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ево, ја шаљем по Навуходоносора, цара Вавилона, свога слугу. Довешћу га и оставићу његов престо над овим камењем које сам сакрио, а он ће над њима да постави свој царски шатор. Он ће доћи и напашће Египат – у смрт ко је за смрт; у изгнанство ко је за изгнанство; под мач ко је за мач. Запалићу ватру у храмовима богова Египта и он ће их спалити. Поробиће их, а Египат ће очистити као што пастир од вашки чисти свој огртач. И оданде ће изаћи у миру. Поломиће свете стубове храма Сунца што су у египатској земљи и храмове египатских богова ће спалити ватром.'"

Реч која је Јеремији дошла за све Јудејце који су живели у Египту, који су живели у Мигдолу и Тафнесу, у Нофу и у Патросу:

„Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ’Видели сте зло које сам донео на Јерусалим и на све јудејске градове. Ено их, и данас су у рушевинама, а у њима нико не живи. И то због њихове злобе коју су починили да би ме разгневили када су ишли да каде, служећи другим боговима, а које нису знали ни они, ни ви, ни ваши преци. А ја сам вам упорно слао све моје слуге, пророке, слао и говорио: молим вас, не радите ту одвратност коју мрзим! Али нису послушали, нису пригнули своје ухо да се врате од своје злобе и не каде другим боговима. Зато се излио мој гнев и јарост моја, распалише се на јудејске градове и улице Јерусалима. Постали су пуста рушевина све до дана данашњега.’

Зато овако каже Господ, Бог над војскама, Бог Израиљев: ’Зашто себи зло велико наносите – сатирете људе, жене, децу и дојенчад из Јуде – и себи остатак не остављате? Јер ме гневите делима својих руку, кад кадите другим боговима у Египту, где сте дошли да живите; сатирете себе тако да сте постали проклетство и ругло међу свим народима на земљи. Зар сте заборавили злодела својих предака, злодела Јудиних царева и злодела свих њихових жена, али и своја злодела и злодела ваших жена која су почињена у Јуди и по улицама Јерусалима? Нисте се понизили до дана данашњег, нисте се бојали и нисте живели по мом Закону и по мојим одредбама које сам ставио пред вас и пред ваше претке.’

Зато овако каже Господ над војскама, Бог Израиљев: ’Ево, окренућу лице према вама на пропаст и сатрћу све Јудејце. Одвешћу сав Јудин остатак, оне што су се окренули ка Египту, да тамо живе. Али скончаће свако у Египту од мача и глади, скончаће од најмањег до највећег од мача и глади. Умреће и биће клетва и ужас, проклетство и ругло. Казнићу оне што живе у Египту као што сам казнио Јерусалим мачем, глађу и помором. И неће бити бегунца и преживелог од остатка Јудејаца који су отишли да живе тамо, у Египат, да би се вратили у Јудину земљу. Иако им душа жуди да се врати, да тамо живе, неће се тамо вратити осим оних који побегну.’“

На то су Јеремији одговорили сви мушкарци који су знали да им жене каде другим боговима, све жене које су тамо стајале у великом мноштву и сав народ који је живео у Патросу, у Египту: „Нећемо да слушамо реч коју си нам објавио у име Господње! Штавише, чинићемо све што смо обећали. Кадићемо царици небеској, изливаћемо јој жртве изливнице као што смо чинили и ми, наши преци, наши цареви и наши главари у градовима Јуде и по улицама Јерусалима. И имали смо да једемо, напредовали смо и нисмо видели зла. Јер откако смо престали да кадимо царици небеској и

да јој изливамо жртве изливнице, свега нам је понестало, а од мача и глади пропадамо.“

А жене су додале: „Када смо кадиле царици небеској, када смо јој изливале жртве изливнице, када смо јој спремале колаче према њеном лику и изливале јој жртве изливнице, зар смо то радиле без одобрења наших мужева?“

Јеремија је рекао свем народу, мушкарцима и женама, свем народу који му је тако узвратио: „Зар се Господ није сетио, зар му није на ум пало то што сте кадили тамјаном у градовима Јуде и по улицама Јерусалима ви, ваши преци, ваши цареви, ваши главари и народ земље? Али Господ није могао да истрпи злобу вашу, дела и гадости које сте урадили. Зато вам се земља претворила у рушевину, пустош и проклетство у којој до данас нико не живи. Зато што сте кадили, грешили сте Господу. Нисте слушали Господњи глас, његов Закон и његове одредбе. Нисте живели по његовим сведочанствима и зато вас је снашла ова невоља, каква је данас.“

Онда је Јеремија рекао свем народу и свим женама: „Чујте реч Господњу, сви Јудејци и ви који сте у Египту! Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: ’Ви и ваше жене сте сами својим устима рекли и својим рукама испунили завет: штавише, чинићемо све шта смо обећали. Кадићемо царици небеској, изливаћемо јој жртве изливнице.

Стварно испуните своје завете и урадите по својим заветима! Зато чујте Господњу реч, сви Јудејци који живите у Египту: ево, заклињем се именом својим великим – каже Господ – неће више моје име бити зазвано устима било којег човека Јудејца у Египту, који говори: живота ми Господа Бога. Ево, бдећу над њима због зла а не због добра, па ће пропасти сваки Јудејац који је у Египту од мача и глади, све док не нестану. Мало ће бити оних који избегну мач и врате се из Египта у Јудину земљу. И знаће сав остатак Јудин, који су отишли да живе тамо у Египту, чија ће се реч остварити – моја или њихова.

А ово је знак за вас – говори Господ – кад вас казним на овом месту. Тако ћете сигурно знати да ће се над вама остварити моја обећања о злу.’ Овако каже Господ: ’Ево, даћу фараона Хофру, цара Египта, у руке његових непријатеља и у руке оних који му раде о глави. Тако сам дао и Седекију, цара Јуде, у руке његовог непријатеља Навуходоносора, цара Вавилона, који му је радио о глави.’“

Ово је порука коју је пророк Јеремија објавио Варуху, Ниријином сину, који је записивао ове речи на свитак по Јеремијином казивању. А то је било четврте године Јосијиног сина Јоакима, Ју-

диног цара: „Овако каже Господ, Бог Израиља, теби, Варуше: Рекао си: 'Тешко мени! Господ ми је тугу на бол надодао. Клонуо сам од јецања, а мир нашао нисам!' Овако му реци: 'Ово каже Господ: ево, шта сам сазидао, то ћу да срушим; шта сам посадио, то ћу да почупам по својој овој земљи. А ти тражиш за себе велике ствари! Не тражи их. Јер ја доносим пропаст на сво човечанство – говори Господ – и твој ћу ти живот дати као плен по свим местима у која одеш.'"

Реч Господња која је дошла пророку Јеремији за народе:

За Египат, за војску цара Египта, фараона Нехаона, што је на реци Еуфрат у Харкемису и коју је поразио Навуходоносор, цар Вавилона. А то је било четврте године Јосијиног сина Јоакима, цара Јуде.

„Поређајте штитове и мале и велике! Спремите се за битку! Упрегните коње! Узјашите коњаници! Заузмите положај са кацигама! Углачајте копља и оклопе на себе! Је л' ја то видим да су престрављени и да су потиснути уназад? Њихови су ратници разбијени, повлаче се, беже и не враћају се. Ужас одасвуд – говори Господ. Не дај брзом да побегне, ни ратнику да се спасе. На северу, поред реке Еуфрат, ће се спотакнути и пасти. Ко је тај што попут Нила плави и водом својом надолази као река? Египат плави попут Нила и као река водом надолази. И још каже: 'Надоћи ћу, преплавићу земљу, разорићу град и све који у њему живе.' Пропните се, коњи! Јуришајте, бојна кола! Ратници нека искораче: и Куши и Фути са штитовима и Лудеји с луковима. То је дан који припада Господу, Богу над војскама, дан освете, да се освети својим душманима. Мач ће их прождирати док се не засити, напиће се њихове крви, јер ће жртва за Господа, Бога над војскама, бити у северној земљи крај реке Еуфрат. Попни се у Галад и купи мелем, о, девице, ћерко египатска! Узалуд су ти мелеми бројни, јер за тебе нема излечења. Народи су чули за твоју срамоту и твога се плача испунила земља, јер се ратник о ратника спотиче и обојица падају."

Реч коју је Господ објавио пророку Јеремији о походу Навуходоносора, цара Вавилона, и о нападу на Египат:

„Најави у Египту, прогласи у Мигдолу, у Нофу и Тафнесу прогласи. Реци: 'Постави се и спреми се јер мач прождире унаоколо!' Зашто су полегли твоји ратници? Нису се одржали јер их је Господ гурнуо. Многе је спотакнуо и они падају један на другога, па говоре: 'Устанимо и вратимо се нашем

народу и у свој родни крај пред мачем тлачитељевим.’ И
народ ће тамо назвати фараона, цара Египта: ’Галамџија
коме је прошло време!’ Живота ми мога – говори цар,
Господ над војскама му је име – доћи ће као Тавор међу
планинама и као Кармил поред мора. Спремај себи прт-
љаг за изгнанство, становнице, ћерко египатска. Јер ће
Ноф постати руина, опустеће од становника. Египат је
прелепа јуница, а обади са севера долазе и долазе. Плаће-
ници су његови усред њега као товна телад. Окренуће се
и побећи ће заједно, неће остати на положајима. Јер
стиже на њих дан њихове пропасти, време њихове казне.
Он сикће као змија што је одмигољила јер они долазе у
снази, долазе на њега са секирама као дрвосече. Посећи
ће му шуму – говори Господ – ако је и непрегледна. Више
их је него скакаваца што им нема броја. Биће осрамоћена
ћерка Египта и предана у руке народа са севера.“

Овако каже Господ над војскама, Бог Израиља: „Ево, ја ћу да казним Амона у Ној, фараона, Египат и његове богове, његове цареве и фараона и оне што се у њега поуздају. Даћу их у руке оних који им раде о глави, у руке Навуходоносора, цара Вавилона, и у руке његових слугу. А након тога ће га населити као у старим временима – говори Господ.

А ти се не плаши, слуго мој Јакове! Не страхуј, Израиљу,
јер те ја спасавам издалека; из земље њиховог изгнанства
враћам твоје потомке. И Јаков ће се вратити, биће спокојан
и сигуран јер га нико неће плашити. Не плаши се, слуго
мој Јакове – говори Господ – јер сам ја с тобом. Ја ћу да
истребим све народе где сам те расејао, али тебе нећу да
истребим. Тебе ћу праведно да покарам и нећу те оставити
некажњеног.“

Реч Господња која је дошла пророку Јеремији за Филистејце, пре него је фараон ударио на Газу:

Овако каже Господ:

„Ево, дижу се воде са севера, постају бујични потоци и плаве
земљу и све што је у њој, град и оне што живе у њему.
И свако ће да завапи, закукаће сваки становник земље. Од
топота копита њихових ждребаца, од вреве њихових кола
и праска точкова њихових ни очеви се, немоћни од страха
неће вратити по своју децу; због дана што долази да сатре
све Филистејце, да истреби Тиру и Сидону све преживеле
помоћнике. Јер Господ ће да похара Филистејце, остатак

острва Кафтор. Оћелавиће Газа! Опустошиће Аскалон! О, остаче њихове долине, докле ћеш себе парати? ’Јао, мачу Господњи, колико се још примирити нећеш?! Прибери се, у корице усучи се и остани миран.’ Како да се примири када му је Господ заповедио? За Аскалон и за обалу морску, тамо га је он одредио.“

Овако каже Моаву, Господ над војскама, Бог Израиља:

„Јао Навави, јер ће се опустошити! Киријатајим ће се посрамити и поробити; посрамиће се утврђење и развалити. Неће се више Моав дичити јер му зло спремају у Есевону: ’Хајде да га истребимо као народ.’ А и ти, Мадмане, ћеш ућутати, јер мач на тебе креће. Чује се врисак из Оронајима. Пустошење, разарање велико! Моав је сломљен и чује се плач његове нејачи. На успону луитском пењаће се непрестано плачући, и слушаће вапај разарања на падини Оронајима. Бежите! Животе спасавајте и будите ко грм смреке у пустињи. Зато што се поуздајеш у своја дела и у благо своје, и ти ћеш бити поробљен. И Хамос ће отићи у ропство, његови свештеници и његови главари заједно. Затирач ће проћи од града до града и ниједан неће измаћи. Пропашће долина и висораван ће бити уништена како је казао Господ. Дајте крила Моаву да полети, да оде из својих градова што ће постати рушевине без становника у њима. Проклет свако ко немарно ради Господњи посао! Проклет онај што од крви мач свој устеже! Спокојан и сигуран је био Моав од своје младости, као талог непретакан из бурета у буре. У изгнанство није ишао, укус и мирис му се нису мењали. Зато, ево долазе дани – говори Господ – када ћу им послати претакаче да их преточе у своју бурад, а да испразне њихове крчаге и скрше их. Осрамотиће се Моавци због Хамоса као што се због Ветиља, своје узданице, осрамотио дом Израиљев. Како можеш да говориш: ’Ратници смо, битке смо јунаци!’? Моав је похаран, градови му освојени, а најбољи младићи његови сишли су на клање – говори цар, Господ над војскама му је име. Близу је, долази пропаст Моава. Жури, не застаје његово зло. Жалите га, сви ви око њега, сви што знате за његово име. Па кажите: ’Жезло моћи, жезло славоносно – како га сломише!’ Спусти се из части своје, на тло седи исушено, становнице, ћерко девонска. Онај што је похарао Моав успиње се к теби да и твоја

утврђења скрши. На пут стани и посматрај, становнице,
ћерко Ароира. Човека што бежи и жену избеглу ти упитај:
'Шта се догодило?' Моав је осрамоћен јер је срушен. Вапите,
плачите и објавите у Арнону да је Моав похаран. Суд долази
на висораван, на Олон, на Јасу и Мифат; на Девон, на Навав
и Вет-Девлатаим; на Киријатајим, на Вет-Гамул и на Вет-
Меон; на Кериот и на Восору, на све градове моавске земље
који су далеко и који су близу. Сломљена је Моавова сила,
поломљена рука је његова – говори Господ." Опијте га, јер
је себе над Господом уздигао. Али ваљаће се Моав у избљувку своме и постаће прича другима за подсмех. Није ли и
теби Израиљ био прича за подсмех, као лопов ухваћени,
па вртиш главом кад о њему причаш? Напустите градове
и живите у врлетима, становници Моава. Постаните као
голуб што се гнезди у високој раселини. За Моавов смо
понос чули, за понос велики, за његову охолост, за његову
осорност и хвалисање, и за гордост његовог срца. „Знам ја
– говори Господ – обест његову. Лажно је његово хвалисање
и лажима ништа неће да постигне. Кукам зато за Моавом,
плачем за свима њима, Моавцима. Јечим за људима у Кир-
Ересу. Плакаћу за тобом више, лозо сивамска, него што сам
плакао за Јазиром. Младице твоје су биле пружене до мора,
све до мора јазирског. А сада се на твоје, тек пристигло
летње воће, и на бербу твоју, устремио затирач. Нестали су
радост и весеље из воћњака и из земље моавске. Учинио сам
да нестане вина из каца, да газилац не гази грожђе у каци
радујући се. Биће вриске, али не од радости. Од Есевона до
Елеалије и Јасе се чује нарицање, вичу од Соара до Оронајима и Еглат-Селисија јер су се исушиле воде нимримске.
Истребићу у Моаву – говори Господ – оног што жртвује по
узвишицама и оног који кади својим боговима. За Моавом
као фрула јеца срце моје. За људима Кир-Ереса као фрула
јеца срце моје, зато што је настрадало оно што су стекли.
Све су главе оголеле и све браде обријане. Све су руке избраздане, а кострет је на бедрима. На свим крововима Моава
и на његовим трговима само жалопојке, јер сам скршио
Моав као крчаг који нико неће – говори Господ." Жалиће:
„О, како је скршен! Како је Моав окренуо главу јер је посрамљен. Постао је Моав прича за подсмех и ужасавање свим
местима унаоколо."

Јер овако каже Господ:

„Ево, као орао се обрушава и крила своја шири над Моавом. Кериот је освојен, утврђења опкољена, а срце ће моавских ратника онога дана бити као срце породиље. Моав ће истребљен бити као народ, јер је себе над Господом уздигао. Чекају те страхота, јама и замка, становниче Моава! – говори Господ. Ко утекне од страхоте, у јаму ће пасти; ко се из јаме извуче, у замку ће се ухватити! Јер ја сам тај што на Моав доносим годину њихове казне – говори Господ. У сенци су Есевона застали бегунци онемоћали, јер је пожар кренуо од Есевона и пламен из самога Сихона, да прогута чело Моавово и теме бунтовницима. Јао теби, Моаве! Пропашће Хамосов народ! Синове ће твоје одвести у ропство и твоје ћерке у изгнанство. Али вратићу изгнанике моавске у последњим данима – говори Господ.“

Довде је суд над Моавом.

За Амонце овако каже Господ:

„Зар Израиљ нема децу? Зар Израиљ нема наследника? Зашто је онда Малхом заузео Гад и његов народ пребива у тамошњим градовима? Зато, ево, долазе дани – говори Господ – узвикнућу Рави синова Амонових бојни поклич. Постаће пуста рушевина, насеља ће јој ватром спалити, а Израиљ ће да заузме оно што су њему заузели – овако каже Господ. Закукај, Есевоне, јер је Гај опустошен; запомажите, насеља Равина, опашите кострет, жалите, тумарајте међу зидинама, јер ће Малхом у изгнанство. Отићи ће заједно са својим свештеницима и својим главарима. Зашто се хвалиш долинама? Долине су твоје потопљене, о, ћерко одметничка, што се хвалиш својим благом: ’Ко ће да удари на мене?’ Ево, на тебе пуштам страхоту од свих око тебе – говори Господ Бог над војскама – на све стране све ће протерати, а бегунце неће имати ко да окупи. Али после овога ћу вратити изгнане синове Амонове – говори Господ.“

За Едомце овако каже Господ над војскама:

„Зар нема више мудрости у Теману? Зар је ишчезао савет мудраца и зар су покварили њихову мудрост? Бежите! Окрените се, у дубине настаните, становници Дедана. Пропаст на Исава доносим, време када ћу га казнити. И берачи грожђа да ти дођу, пабирке зар не би оставили? Да лопови харају те ноћу, зар понели не би колико им треба? Али ја ћу да оголим Исава, да откријем скривена му места, а он

себе да сакрије неће моћи. Уништићу му потомство, браћу, суседе и више га неће бити. Остави своју сирочад и ја ћу их сачувати живе; удовице твоје нека се у мене поуздају."

Јер овако каже Господ: „Ево, из чаше ће зацело пити и они којима није суђено да пију, па зашто би сасвим казне ти поштеђен био? Бићеш кажњен и зацело ћеш и ти пити. Јер собом се заклињем – говори Господ – рушевина и ругло, пустош и клетва постаће Восора; и сви њени градови ће постати руине довека."

Од Господа сам чуо вести и гласник је послан међу народе: „Окупите се! Ударите на њега! Устаните у бој!" „Јер, ево, учинио сам те незнатним међу народима и презреним међу људима. Страховитост те је твоја обманула и охолост твога срца, ти што живиш у раселини стене, становниче горских висина. Све и да као орао своје гнездо у висине свијеш, стровалићу те ја и оданде – говори Господ. Едом ће постати пустош, и свако ко поред њега прође ужаснут ће бити, и звиждаће због свих рана његових. Као кад су опустошени Содома и Гомора и околни градови – каже Господ – тамо нико пребивати неће, неће бити потомака људи. Гле, као лав што скаче из јорданског честара на пашњак плодан, ја ћу Едом потерати одатле у трену. И ко год да је изабрани, ту ћу га ставити. Јер, ко је као ја и ко ће против мене? Ко је тај пастир који ће изаћи пред мене?" Зато чујте намере Господње што их је за Едом намерио, и његове науме што је за Теманце наумио: стварно ће одвући најмлађе из стада, опустошиће стварно због њих пашњак њихов. А од праска пада њиховога потрешће се земља; вапај њиховога гласа ће се чути до Црвеног мора. Гле, као орао се диже и обрушава се, крила своја шири над Восором! А срце ће едомских ратника онога дана бити као срце породиље.

О Дамаску:

„Осрамотиће се и Амат и Арфад због гласова лоших што су чули. Истопи их стрепња; на мору је лоше, нема му спокоја! Клонуло је срце у Дамаску. Окренуо се да бежи. Ужас га је обузео, немир и болови су га спопали као породиљу. Како то да није напуштен град славе, град радости моје?! Зато ће да попадају његови младићи по његовим трговима; настрадаће тога дана сви људи ратници – говори Господ над војскама. Ја ћу ватром да запалим зидине Дамаска и она ће да сагори Вен-Ададове дворове."

О Кедру и о царствима Асора које је освојио Навуходоносор, цар Вавилона:

„Овако каже Господ:

Устаните и идите у Кедар и сатрите источне народе! Узеће и њихове шаторе и њихова стада, њихове шаторске засторе и све њихове ствари; њихове ће камиле узети за себе и викаће на њих: 'Ужас одасвуд!' Бежите, утеците одмах, у дубине се настаните, становници Асора – говори Господ – јер је за вас осмислио науме, намерио се на вас Навуходоносор, цар Вавилона. Устаните! Идите кротком народу што спокојно живи – говори Господ – без врата и без крила на њима, и живе сами. Њихове ће камиле постати плен, а обиље њихове стоке грабеж; и ја ћу их развејати сваким ветром, те што избријавају зулуфе; са свих страна ћу донети пропаст њихову на њих – говори Господ. Асор ће постати јазбина шакала, пустош довека. Тамо нико пребивати неће, потомака људи неће бити."

Реч Господња која је дошла пророку Јеремији за Елам, на почетку владавине Седекије, цара Јуде:

Овако каже Господ над војскама:

„Ево, ломим лук Еламов, њихову највећу снагу. На Елам доводим четири ветра, са четири стране небеске. Развејаћу их свим овим ветровима и неће бити народа у који неће отићи развејани из Елама. Поразићу Елам пред њиховим непријатељима и пред онима што им раде о глави. Пропаст доносим на њих, жар свог гнева – говори Господ – послаћу за њима мач све док их не истребим. Престо свој у Еламу поставићу, цара тамошњег и главаре истребићу – говори Господ. Али вратићу изгнанике еламске у последњим данима – говори Господ."

Реч коју је руком пророка Јеремије Господ објавио о Вавилону и о земљи халдејској:

„Објавите међу народима и прогласите; подигните заставу, прогласите и не сакривајте. Реците: 'Освојен је Вавилон, осрамоћен је Вил и Меродах је скршен. Осрамоћени су њихови идоли и сломљени њихови одурни ликови.' Јер против њега долази народ са севера који ће му опустошити земљу. Тамо неће бити потомака људи, а ни стоке, јер ће побећи и отићи. У тим данима и у то време – говори Господ – доћи ће заједно Израиљци и Јудејци. Ићи ће плачући и Господа, Бога свога тражиће. Питаће за пут за Сион, лице своје ће к

њему окренути: Прионимо уз Господа и вечни савез који се неће заборавити. Мој је народ сад постао стадо изгубљено, на грех су их заводили њихови пастири. Заводили су га по горама, ишли од брда до брда. Заборавили су своје почивалиште. Прождире их свако ко их нађе, а њихови душмани говоре: 'Ми за ово нисмо криви! Они су згрешили Господу, пребивалишту правде; Господу, нади њихових отаца.' Бежите из Вавилона и из земље халдејске! Изађите и будите као јарац предводник. Ево, ја подижем и доводим на Вавилон збор народа великих из северне земље. Постројиће се према њему и оданде га заробити. Стреле су им као у ратника што децу одводи и који се не враћа без плена. Халдеја ће плен постати, а они што је плене чиниће то колико им је по вољи – говори Господ. Јер ви сте се радовали, ви сте и ликовали док сте пленили моје наследство. Ритали сте се ко јуница по пропланку, њиштали сте ко обесни коњи. Ваша је мајка јако посрамљена, зацрвенела се она што вас роди. Ево, последња међу народима је као дивљина, пустош и пустара. Због гнева Господњег тамо се не живи, сва ће бити опустошена. И свако ко поред Вавилона прође ужаснут ће бити и звиждаће због свих рана његових. Постројте се на Вавилон свуд унаоколо! Гађајте га, чето с луковима, не штедите стреле јер је Господу згрешио! Покличем сад против њега свуд унаоколо! Руке диже, куле му падају, строваљене зидине његове јер ово је Господња освета. Осветите се: као што је он чинио, тако њему учините. Истребите сејача из Вавилона и онога што о жетви замахује српом. Нека се од мача тлачитељског свако у свој народ врати, нека свако својој земљи бежи. Израиљ је овца отерана коју су лавови потерали. Први лав, цар асирски, га је прождерао; а овај задњи, Навуходоносор, цар Вавилона, му је кости оглодао."

Зато овако каже Господ над војскама, Бог Израиља:

„Ево, казнићу цара Вавилона у његовој земљи као што сам казнио цара Асирије. Вратићу Израиљ на његову пашу, да пасе по Кармилу, по Васану, по Јефремовом горју и по Галаду док му се душа не напасе. У тим данима и у то време – говори Господ – неће бити кривице на Израиљу која се тражи, и неће бити греха на Јуди који се тражи; јер ја опраштам онима који су остатак. На мератајимску земљу изађи и на становнике Фекода. Побиј их, изручи за њима све клетом

уништењу – говори Господ – и учини све како сам ти заповедио. Бојни поклич и разарање велико су по земљи! Како је пресечен и сломљен маљ читаве земље! Како је Вавилон постао ругло међу народима! Замку сам ти поставио и ти си се ухватио, Вавилоне. Ти и не знаш да си разоткривен и ухваћен јер си против Господа заратио.“ Господ је отворио своју оружарницу и изнео оружје своје јарости, јер то у халдејској земљи је подухват Господа, Бога над војскама. На њу дођите са свих крајева, отворите њене житнице и згрните је на гомиле! Изручите је клетом уништењу да јој нико не преживи! Покољите све њене насилнике као бикове, на клање их поведите! Јао њима, јер стиже њихов дан, време њихове казне! Глас бегунаца и избеглих из вавилонске земље јавља по Сиону о освети Господа, нашег Бога, о освети за његов Дом. „Окупи стрелце на Вавилон, утабори чету с луковима против њих свуда унаоколо. Нека нико не побегне. Узврати му по делима његовим, према свему што је учинио ти му учини, јер се понео дрско против Господа, против Свеца Израиљева. Зато ће да попадају његови младићи по његовим трговима; настрадаће тога дана сви људи ратници – говори Господ. Ево, долазим на тебе, о, дрзниче – говори Господ Бог над војскама – јер је дошао твој дан и време да те казним! Посрнуће дрзник, пашће, а нико га подигнути неће. Запалићу ватру у његовим градовима да прогута све унаоколо.“

Овако каже Господ над војскама:

„Потлачени су заједно народ Израиља и народ Јуде. Сви њихови тлачитељи су их зграбили, одбијају да их ослободе. Али је јак њихов Откупитељ! ’Господ над војскама’ му је име. Он ће их бранити у њиховој парници да земљи да спокој, а неспокој свим становницима Вавилона. Мач на Халдејце – говори Господ – и на све становнике Вавилона, на његове главаре и мудраце његове! Мач на лажне пророке – нека буду будале. Мачем на њихове ратнике – нека се ужасну. Мач на њихове коње, на њихова кола и на све који су међу њима, а мешаног су порекла. Постаће као жене! Мач на њихове ризнице – нека буду оплењене. Суша водама његовим! Нека пресуше, јер је то земља идола од чијег ужаса лудо раде. Зато ће у њему боравити звери пустињске са хијенама, и нојеви ће се настанити. Он довека неће бити

насељен, од колена до колена биће ненастањен. Као кад је Бог опустошио Содому и Гомору и околне градове – говори Господ – тамо нико пребивати неће, неће бити потомака људи. Гле, народ долази са севера! Велики народ и цареви многи биће подигнути из најдаљих земљиних крајева. Они држе лук и копље. Окрутни су и немилосрдни, а глас им хучи као море. Јашу коње спремни као ратник против тебе, ћерко вавилонска. Чуо је о њима глас цар Вавилона и руке су му клонуле, обузели су га зебња и бол као породиљу. Гле, као лав што скаче из јорданског честара на пашњак плодан, ја ћу их потерати одатле у трену. И ко год да је изабрани, ту ћу га ставити. Јер, ко је као ја и ко ће против мене? Ко је тај пастир који ће изаћи пред мене?“ Зато чујте намере Господње што их је за Вавилон намерио, и његове науме што је за земљу халдејску наумио: стварно ће одвући најмлађе из стада, опустошиће стварно због њих пашњак њихов. Од повика „Освојен је Вавилон“ потрешће се земља и вапај ће се чути међу народима.

Овако каже Господ:

„Ево, подижем на Вавилон и на становнике Лев-Камаја ветар што разара. На Вавилон шаљем туђинце да их развеју, да опустоше њихову земљу. Напашће их са свих страна на дан пропасти. Нека стрелац лук свој не запиње, нека се не шепури у оклопу своме. Не штедите његове младиће, изручите клетом уништењу сву војску његову. Попадаће побијени у земљи халдејској и прободени по његовим улицама. Израиљ и Јуда нису удовица заборављена од њиховог Бога, Господа над војскама, макар је њихова земља пуна греха пред Свецем Израиљевим.“ Бежите из Вавилона! Свако живу главу нек спасава да не настрадате у његовој кривици. Јер је време Господње освете. Он узвраћа, он ће да му наплати. Чаша златна је Вавилон био у Господњој руци, сву је земљу опијао. Од њеног вина су се напили народи и зато су се понели лудо народи ти. И одједном је пао Вавилон и разбио се. Кукајте над њим! Донесите мелем за његову бол, можда и оздрави. Лечили смо ми Вавилон, али није оздравио. Оставите га! Свако својој земљи нека иде, јер до неба је доспео његов суд, до облака се уздигао. А Господ је за нас праведна дела учинио. Дођите, објавимо на Сиону дело Господа, нашег Бога! Стреле наоштрите! Штитове подигни-

те! На Вавилон је Господ подигао дух мидијских царева јер
хоће да га разори, јер је Господња освета, одмазда за његов
Дом. Подигните заставу против зидина Вавилона! Ојачајте
стражу, поставите стражаре, спремите заседе. Оно што је
Господ наумио, то је и урадио, баш како је најавио станов-
ницима Вавилона. О, ти што живиш крај многих вода и
обилујеш богатством, крај ти је дошао и твој је добитак
престао! Господ над војскама се собом заклео: „Испунићу
те људима као скакавцима да на тебе победнички кличу.“
Он је силом својом начинио земљу. Мудрошћу својом он је
основао васељену и својом је разборитошћу разапео небеса.
Глас он када пусти, воде хуче на небесима. Он подиже обла-
ке с краја земље, киши муње даје и изводи ветар из својих
ризница. Баш је од свог знања глуп сваки човек. Због идола
се сваки златар стиди јер су обмана његови ливени идоли.
Нема даха у њима. Они су испразни, творевине ругла. Про-
пашће кад дође време за њихову казну. Не следе Јакову
такви као ови. Јер он је тај који је све начинио. Племе је ње-
гово наследство, а он се зове Господ над војскама. „Ти си ми
мањ, ратно оружје; тобом разбијам народе и царства тобом
сатирем. Тобом разбијам и коња и његовог јахача; тобом
разбијам кола и њиховог возача. Тобом разбијам мушкар-
ца и жену; тобом разбијам старца и дете; тобом разбијам
младића и девојку. Тобом разбијам пастира и стадо његово;
тобом разбијам ратара и његову запрегу; тобом разбијам
господара и достојанственика.

Наплатићу Вавилону и свим становницима Халдеје све њихове опачине које су починили на Сиону вама наочиглед – говори Господ.

Ево ме на тебе, горо што сатиреш – говори Господ – која
сатиреш сву земљу. На тебе ћу руку своју да испружим, да
те свалјам са литице и од тебе да направим гору сагорелу.
Од тебе неће узимати ни угаони камен, ни камен темељац,
јер ћеш бити пустош довека – говори Господ. Подигните
заставу у земљи! Дувајте у трубе међу народима! Спреми-
те против њега народе, окупите на њега царства Арарата,
Миније и Асхенаса. Постројте на њега војсковођу, доведите
коње чекињасте као скакавци. Спремите на њега народе и
мидијске цареве, њихове господаре, све њихове главаре и
сваку земљу њихове владавине. И земља ће се трести и уви-

јати, јер се на Вавилону испуњавају Господње намере, да земљу вавилонску претвори у пустош ненасељену. Престали су да се боре ратници Вавилона, остали су у утврђењима и пресахнула им је снага. Постали су као жене! Домове су им спалили, а врата поломили. Стиже гласник за гласником, трчи весник за весником, јавља цару Вавилона: град су његов сасвим освојили; газове су опколили, ритове су ватром попалили и све ратнике преплашили.“

Јер овако каже Господ над војскама, Бог Израиља:

„Ћерка вавилонска ће бити као гумно коме је време да се омлати. Још мало и за њу ће доћи време жетве.“ „Мене је Навуходоносор, цар Вавилона, и прождрао и помео. Изложио ме је као посуду празну, прождрао ме као морска неман. Мојим је добрима напунио трбушину своју, а мене је ојадио. Нека на Вавилон дође насиље учињено нада мном и мојом родбином – рећи ће становница Сиона. И моја крв на становнике Халдеје – рећи ће Јерусалим.“

Зато овако каже Господ:

„Бранићу те у парници твојој. Осветићу те! Пресушићу море његово и извор му исушити. Вавилон ће постати гомила камења и брлог шакала, ругло и пустош у којој нико не живи. Заједно ће рикати као млади лавови, режаће као лавићи. А када се раздраже даћу им њихове гозбе и напићу их; па нека славе и спавају довека, нека се не буде – говори Господ. Одвешћу их као јагњад на клање и као овнове и јарце. Како је поробљен Сисак и ухваћена слава све земље! Како је Вавилон постао ругло међу народима! Море се дигло хуком таласа својих на Вавилон. Прекрило га је! Његови су градови постали пустош, земља осушена, пустара без икога у њима. Тамо неће бити потомака људи. Казнићу Вила у Вавилону, из уста ћу да му отмем оно што је прогутао. Неће му поново хрлити народи, а и зидине ће вавилонске пасти. Изађите из средине његове, о, народе мој! Свако нека спасава главу од распламтелог гнева Господњег. Да вам не клоне срце, не плашите се гласа што се чује по земљи. Јер ће једне године стићи један глас, па друге године други глас. А у земљи ће бити насиље и бориће се владар са владаром. Зато, ево, долазе дани када ћу да казним идоле Вавилона; сва ће његова земља бити посрамљена, а сви његови побијени ће падати усред њега. Клицаће небеса и земља и све у њима над Вавилоном, јер са севера долазе затирачи – говори

Господ.“ Вавилон ће пасти због побијених Израиљаца као што су због Вавилона падали побијени целе земље. Идите ви, који сте побегли од мача, не остајте! Сетите се Господа тамо далеко, и Јерусалим у срцу носите. Осрамоћени смо, јер смо чули за ругло. Лица нам је покрила срамота, јер су туђинци дошли у Светилишта Господњег Дома. „Зато, ево, долазе дани – говори Господ – казниђу његове идоле и по својој земљи својој роптаће на самрти. У небеса нека се Вавилон дигне, нека се утврди у висини у свој сили својој, али ја шаљем затираче на њега – говори Господ. Чујте вапај из Вавилона! Разарање велико из земље халдејске! Јер Господ сатире Вавилон, вреву његову уђуткује. И бучаће његови таласи као многе воде, галамиће гласови њихови. Затирач долази на Вавилон. Поробиће његове ратнике, поломиће лукове њихове, јер Господ је Бог који плаћа и сигурно истом мером враћа. Опићу његове главаре и мудраце његове, његове господаре, достојанственике његове и његове ратнике. И заспаће довека и будити се неће – говори Цар, Господ над војскама му је име.“

Овако каже Господ над војскама:

„Широке зидине Вавилона ће срушити, а врата његова висока ће ватром спалити. Народи су радили узалуд, људи су за ватру рintали.“

Ово је налог који је пророк Јеремија издао Сораји, Ниријином сину и Масијином унуку, када је са Јудиним царем Седекијом отишао у Вавилон, четврте године његове владавине. А Сораја је био главни коморник. Наиме, Јеремија му је у једну књигу записао све зло које ће стићи Вавилон, баш све ове поруке које су записане о Вавилону. А онда је Јеремија рекао Сораји: „Чим дођеш у Вавилон пази да наглас прочиташ све ове речи. Реци: ’О, Господе! Ти си објавио да ћеш разорити ово место, да у њему не остане потомака људи ни стоке, већ да буде пустош довека.’ И када завршиш са читањем, вежи ову књигу за камен и баци је посред Еуфрата. А онда реци: ’Овако ће Вавилон да потоне и неће се дићи, због зла које доносим на њега! Малаксаће!’“

Овде се завршавају Јеремијине поруке.

Седекија је имао двадесет једну годину кад се зацарио, а владао је једанаест година у Јерусалиму. Мајка му се звала Амутала, ћерка Јеремијина, из Ливне. Он је чинио што је зло у очима Господњим, сасвим како је чинио и Јоаким. И пошто су се побунили против Го-

спода, гнев Господњи је дошао на Јерусалим и Јуду, па их је одбацио од свога лица.

А Седекија се побунио против вавилонског цара.

Девете године његовог царевања, десетог дана десетог месеца, дошао је Навуходоносор, цар Вавилона, са свом својом војском на Јерусалим; утаборили су се пред њим и подигли насип око њега. Град је био под опсадом до једанаесте године цара Седекије.

Али деветог дана четвртог месеца кад је у граду завладала љута глад, да није било хране за народ земље, град је био проваљен. Цар је под окриљем ноћи побегао са свим ратницима између два зида поред царског врта, иако су Халдејци били свуда око града, и отишао у правцу Араве. Халдејски војници су се дали у потеру за царем и стигли га на Јерихонским пољанама; сва његова војска се разбежала и оставила га.

Халдејци су ухватили цара. Одвели су га вавилонском цару у Ривлу, у аматској земљи, који му је изрекао пресуду. Цар Вавилона је Седекијине синове поклао пред њим, а у Ривли је такође поклао и све главаре Јуде. Седекији је ископао очи, па га је везаног ланцима вавилонски цар довео у Вавилон и бацио у затвор све до дана његове смрти.

Десетог дана петог месеца; то је била деветнаеста година цара Навуходоносора, цара Вавилона, у Јерусалим је дошао царев слуга Навузардан, заповедник телесне страже који је служио вавилонском цару. Он је спалио Дом Господњи, царев дворац и све куће у Јерусалиму; спалио је сваку велику зграду. Затим су сви халдејски војници, који су били са заповедником телесне страже, срушили све зидине око Јерусалима. Најсиромашније и остатак народа који је остао у граду, оне што су пребегли к вавилонском цару и преостале мајсторе, одвео је у изгнанство Навузардан, заповедник телесне страже. Ипак, заповедник телесне страже, Навузардан је оставио најсиромашније у земљи да буду виноградари и земљорадници.

Халдејци су изломили и бронзане стубове који су били у Дому Господњем, и подножја и бронзано море, који су били у Дому Господњем, и однели сву њихову бронзу у Вавилон. Однели су и лонце, лопатице, усекаче, машице, тепсије, и све бронзано посуђе које се користило за храмску службу, као и кадионице и лаворе. Затим зделе, кадионице, чиније, лонце, свећњаке, тепсије и крчаге. Заповедник телесне страже је однео све што је било од злата и сребра.

Бронзи од два стуба, једног мора, дванаест бронзаних волова који су били под њим и подножја, а које је цар Соломон начинио

за Дом Господњи, није било мере. У погледу стубова, сваки стуб је био висок осамнаест лаката и био је обмотан ужетом од дванаест лаката. Био је шупаљ и дебљине четири прста, а на његовом врху је било бронзано оглавље. Оглавље је било високо пет лаката. Плетенице и нарови око оглавља су били потпуно од бронзе. Други стуб с плетеницом и наровима је био исти. Било је деведесет шест нарова са страна; укупно стотину нарова у плетеници.

Заповедник телесне страже је, такође, повео Сорају, Првосвештеника, и Софонију, другог свештеника, и три вратара. Из града је одвео и једног дворанина који је био над ратницима, и седморицу царских свештеника које су нашли у граду. Такође је одвео писара војног заповедника, који је позивао у војску народ земље, и шездесет људи од народа земље које су нашли у граду. Навузардан, заповедник телесне страже, их је узео и довео их пред вавилонског цара у Ривлу. Вавилонски цар их је побио; погубио их је у Ривли, у земљи аматској.

Тако је Јуда био одведен у изгнанство из своје земље. Ово је народ који је Навуходоносор повео у изгнанство:

седме године:
три хиљаде двадесет троје Јудејаца;
осамнаесте године Навуходоносор је повео из Јерусалима
осам стотина тридесет двоје људи;
Навуходоносорове двадесет треће године, заповедник телесне
страже, Навузардан, повео је у изгнанство седам стотина четрдесет пет Јудејаца.
Укупно четири хиљаде шест стотина људи.

Тридесет седме године изгнанства Јудиног цара Јехоније, двадесет петог дана дванаестог месеца, вавилонски цар Евил-Меродах је у првој години свога царевања помиловао и пустио из тамнице Јудиног цара Јехонију. Љубазно је с њим разговарао, и поставио му столицу више столица свих царева који су били с њим у Вавилону. Јехонија је одложио своју тамничку одећу, па је до краја живота јео храну за царевим столом. Цар Вавилона му је свакодневно давао за издржавање до краја његовог живота, све до дана његове смрти.

Плач Јеремијин

Како седи престоница усамљена! А некад је пуна људи била. Град постаде као удовица, а некад је свет га поштовао. Та царица међу градовима робиња је сада потлачена. Грозним плачем сву ноћ плаче, низ образе сузе рони. Никог нема да је теши сада, а некада сви јој пријатељи беху. Савезници сви је издадоше, постали су њени непријатељи. Народ Јудин, робље беспомоћно, у невољи, у тешком прогонству, по туђинским сад живе земљама. Нема места где би да почину. Одасвуд их окружују гонитељи, из теснаца никуд да побегну. Тужни су путеви ка сионском Дому, на празнике не долази нико. Сва су врата разваљена, свештеници уздишу једнако, уплакане су девојке које су некад певале. Сион је у горком ропцу. Над њим сада господаре тлачитељи, због победе ликују непријатељи. Многобројни су греси сионски, зато га је Господ изложио патњама. Насилници заробише децу са Сиона и одведоше их у изгнанство. Повукла се од ћерке сионске, повукла се сва слава његова. Кнезови му постадоше као срне исцрпене од глади, у бежању изгубише снагу испред ловаца који их гоне. Јерусалим, рушевина усамљена, свог се сјаја опомиње, а кад паде непријатељима у руке, никог нема да му помоћ пружи. Гледају га тлачитељи, смеју му се зато што је пао.

Тешки ли су овог града греси! Гадан ли је, нечист ли је! Ценише га, а сад га презиру: Град без части, го је у срамоти. Само јечи, лице крије, осврће се, иза себе гледа. Види му се да је нечист јако, али он не мари што га ово снађе. Ужасно је како он пропада, а никога нема да га теши. Погледај, Господе, његову невољу, јер непријатељи ликују ли, ликују. Непријатељ граби, пљачка, све ризнице овог града. Јерусалим гледа како странци проваљују Дому у Светилиште, а њима си, Господе, забранио да ступају где ти збор ступа. Цвили народ, како да не тугује! Траже хлеба, трампе драгоцености своје за храну, не би ли живнули некако. „Смилуј ми се – *плачу* – о, Господе! Смилуј ми се, јер падох у беду.“

Погледајте ме, сви што пролазите – *град довикује тужно* – Има ли бола сличног овом болу што погоди мене? Како ме је Господ ударио у дан кад се на ме разгневио. Послао је огањ са висине, разгоре га по мојим костима. Разапео

мрежу испред мојих ногу и на земљу оборио. Уцвилио ме је и ожалостио у мукама за сва времена. Све моје грехе на мене навалио, руком их својом у бреме свезао, на мој га је врат натоварио. Ослабих од овог терета. Господ ме је предао мојим душманима, ја им се пак не могу супротставити. Свим мојим јунацима Господ се наругао. Дигао је ратнике против мене, да побије моје узданице младе. Као грожђе у муљари изгазио је Господ лепу земљу Јудину. Зато из мојих очију као поток лију сузе. Утешити не може ме нико; охрабрити не може ме нико. Синови су моји побеђени, непријатељ ништа народу не остави. Сион руке своје пружа, али помоћ нико му не пружа. Господ поста противник народу Јаковљеву, са свих страна навађују тлачитељи; с Јерусалимом поступају као да је гадост међу њима.

Господ ме је праведно казнио, јер његову реч нисам послушао. О, чујте ме, одасвуд народи, јаде моје гледајте, видите; девојке моје, младиће моје, у прогонство отераше. Позвах своје савезнике, а они ми помоћ ускратише. Свештеници моји и старешине по градским улицама помреше, а само су храну тражили не би ли у животу остали. На мој ропац погледај, Господе, на измученост душе моје. У грудима срце ми се грчи, жалостан сам због свога пркоса. По улицама синове моје убијају, а унутра, по кућама, смрт коси. Како цвилим, чуј ме. Нема никог да ме утеши. За моју несрећу душмани су чули, те ликују зато што си ми је ти послао. Дај да и мени сване! Нека слично мени и душмани пате. Прокуни њихове опачине све, рачунај им зло за зло; мене си већ за грехе казнио, и њих казни тако. Само јечим ја у јаду сада, у мом је срцу туга.

Када се Господ разгневио, ћерку је сионску у таму завио. Сјајни град светлости небеске, у рушевине претвори земаљске. Славни *Дом*, дику Израиљеву, он напусти у дан гнева свога. Господ је сатро без милости, сва села у Јаковљевој земљи. Кад се разгневио, он је разорио све тврђаве што држе Јудејци; са земљом је сравнио и проклео царство и његове главаре. У распаљеној својој јарости, сву моћ израиљску он је скрхао. Кад је непријатељ насрнуо, десницу своју Бог нам је ускратио. Као огањ плануо је у Јакову, око себе све је попалио. Као непријатељ лук је свој затегао, као душман је навалио, убијао све што нам је оку драго, све чему се

радовасмо. На шаторе ћерке сионске сасу своју срџбу распаљену. Господ је као непријатељ постао: Израиљев народ разорио, све његове дворе порушио, све тврђаве њему разорио; Јудином народу умножио је јаде, нагомилао јецање и уздисаје.

Сеницу је растурио у комаде, разорио место за службе Божије. На Сиону Господ у заборав баци и празник и суботу; разгневио се и презрео и цара и свештеника. Господ је свој жртвеник одбацио, Светилиште своје је оскрнавио; предао у руке душманске да руше бедеме и дворе, да урлају по Господњем Дому, где ми некад празновасмо. Господ је одлучио да руши, да попадају зидови ћерке сионске; одредио је меру рушења и није се устезала рука његова. Спољни зидови, други ред зидова, оронули тужно леже. Вратнице су спаљене и поломљене, он им је здробио резе и греде. Цар и кнезови су у прогонству, нема никог да нас учи Закону, нити се јављају виђења, дар Господњи пророцима. Старешине ћерке сионске по земљи су поседали и ћуте, главе своје прашином посипају, обавили кострет око тела. Све до земље спустиле су главе јерусалимске девојке младе. Од плакања ишчилеше ми очи, у ропцу ми душа грца, жалост ме је исцрпла потпуно, јер посматрам слом народа мога: деца и одојчад умиру по трговима града срушенога. Говораху својим матерама: „Где је жито? Где је пиће?“ и слично рањеницима обамиру по трговима града срушенога и душе своје испуштају на грудима својих мајки.

О, Јерусалиме, о, мили граде, коме си сличан, налик си на кога? Како да те утешим, о, девице, ћерко сионска? Да ли је овако пострадао ико? Несрећа је твоја безгранична, као море. Да те исцели неко? Твоји пророци немају пророштва осим обмана и лажи. На кривицу твоју не указују, заваравају те, од изгнанства одвраћају. Лажним те пророштвима убеђују, те избегаваш покајање. Руга ти се, пљеска рукама народ који пролази крај града. Звижде и главом одмахују над рушевинама јерусалимским: „Је ли то та варош савршено лепа? Је ли то радост целе земље?“ Смеју ти се, над тобом се церекају сви непријатељи твоји. Криве усне, кезе зубе, па говоре: „Ми смо га слистили! Ово је оно што смо чекали! Дочекасмо. Очи наше видеше!“ Господ је извршио своју намеру, одржао је реч своју. Од давнина нас је он

опомињао, сад нас без милости разорио. Непријатељ победнички ликује, противник се нашем поразу весели.
И зидови твоји нека вапе, јецај, ћерко сионска, призивај Господа! Нека теку сузе твоје као потоци и дању и ноћу. Не дај себи одмора, наричи! Не дај мира зеницама, плачи! Током ноћи дижи се и вичи, призивај га сваког часа, излива срце као воду пред лицем Господа, да се смилује нејачи твојој, деци што од глади скапавају по угловима свих улица. Погледај, погледај, о, Господе! Кога си то на муке бацио? Зар жене да пород свој једу? Зар оне што у наручју њишу? Зар у самом Светилишту кољу свештенике твоје и пророке твоје? По улици леже у прашини, мртва леже деца са старцима; девојке моје и младићи леже мачем побијени. Ти их поби у дан гнева свога, ти их покла без милости. Као да је дан празника, са свих страна сабрао си све ужасе на ме. У дан гнева твога нико није преживео, нико утекао. Децу моју одњихану и одраслу побио је душманин клети.
Ја сам човек који је упознао беду; искусио сам како *Боī* кажњава. Мене одведе, мене примора; ходам без светлости, а тмина све гушћа. Лично мене он бије и туче, његови ударци не престају. Месо ми се цепа, кожа ми пуца; он ломи кости моје. У ропски ме јарам упрегао, тешкоће је на мене навалио, натерао да живим у тмини, мртвац затворен довека. Зазида ме, излаза ми нема; ја сам сужањ с тешким оковима. Вичем, вапим да ми он помогне, али он ми молитву одбија. Тесаним каменом ме је зазидао, на све стране закрчио друмове, путеве. Као медвед на ме вреба, као лав се на ме баца. По беспућу гони ме и комада, оставља ме да бих тамо умро. Запиње лук свој и гађа, као да сам ја мета његових стрела. У нутрину стреле ми је сасуо, у моје тело дубоко их зарио. Народ ми се вазда подсмева, за поругу служим свима. Он горчином мене храни, пеленом ме он напаја. Тера ме да гризем камен и зубе моје ломи; у пепео мене закопава. Заборавих шта је мир и здравље, више не знам шта је живот добри. Нема мени још много живљења, ишчезла је моја нада у Господа.
Мислим на своје муке и потуцања, то ми је слично пелену, слично отрову. Мислим на то без престанка, душа моја сахне у мени. Невољу носим у срцу своме, али гајим наду у мислима: Није нас нестало јер није престала љубав Господња, јер није пресушило милосрђе његово, они се обнављају

сваког јутра, верност му је зајамчена као излазак сунца. Кад Господа имам, ништа ми не треба, и зато се уздам у њега.
Господ је добар према човеку који се у Бога узда, који га тражи. Добро је чекати га смирено, очекивати спасење од Господа. Најбоље је у младости своме се јарму научити. Патниче, седи усамљен и ћути, *Боī* је то наметнуо. Поклонимо се до тла прашњавога, можда још има наде. Ако нас туче, нека туче; ако нам се руга, нека се руга. Господ ипак има милосрђа, за вечност *нас* неће одбацити; смиловаће се иако нас је растужио, његова је милост постојана; њему није мило да нас понижава и да на људе навађује тугу. Када сужње газе мучитељи, када дух им ломе у тамници, када људе лишавају права, када се укида што је Свевишњи установио, када се правда изврће на суду, зар Господ све то не види? Човек каже па се и не збуде, али Господ заповеда и то бити мора. Када Свевишњи одреди онда и несрећа и добро долази. Зашто се буни човек? Свако добија према греху своме.
Испитајмо, размотримо путеве своје, вратимо се Господу своме. Отворимо своја срца, молимо се Богу небескоме. Ми смо отпадници, ми смо непокорни, а ти нам праштао ниси. Гневом си се заогрнуо, гонио нас, убијао, ниси штедео. Облаком си се заогрнуо, наша молитва није продрла до тебе. Сметлиште си од нас начинио, сви народи су нас презрели. На нас су се искезили сви наши душмани. Прошли смо кроз пропаст и рушевине, живимо у страху и затирању. Потоци суза из мојих очију теку због разарања мога народа. Сузе моје теку без престанка, из очију лију и стати неће, док нас не погледа и не види Господ са небеса. Жалост ме раздире кад гледам очима шта се догађа у граду женама. Као птицу прогоне ме стално, а немају зашто да ме мрзе. Живога ме у јаму бацише и камењем затрпаше. Вода ми се склопи изнад главе, те помислих: „Са мном је свршено.“
Из дубине, из јаме, о, Господе, призвах име твоје. Глас мој ти си чуо, послушај вапаје моје! Кад завапих, ти се нађе близу. Ти ми рече: „Немој се бојати!“ Ти си ми, Господе, извојевао правду, ти си ми живот откупио. Ти, Господе, видиш, насиље ми чине. Ти ми правду на суду досуди. Ти знаш како ми се свете непријатељи, какве сплетке против мене плету. Ти, Господе, чујеш како ме исмевају, какве сплетке против мене плету. Кад говоре и кад мисле противници, поваздан

су против мене. Кад седају и кад устају, ти их видиш, мени се ругају. Ти, Господе, казни како доликује, према ономе што су учинили. Ти прокуни срца њихова, ти их испуни очајним мукама. Ти их у гневу гони, са земље истреби. Господе, нека их не буде испод неба.

Како потамне злато, наше жежено злато! Лежи камење храмовно по улицама разбацано. Сионски младићи, некад скупоцени као злато најчистије, сада су – ах! – као обична грнчарија, као производ лончарски. И вучица хоће да дојиди, да вучиће своје негује, а жене у народу моме окрутне су као ној у пустињи: одојчад оставише жедну, језик им се за непце лепи; децу пустише да пиште, никога нема да им храну пружи. Некад сами сладише јела одабрана, сада скапавају по улицама. Некад су у раскоши одрастали, сада по сметлишту пребиру. Примио је казну народ мој тежу него становници содомски, јер њих разори за трен ока и притом на њих не подиже људе. Некад су били наши јунаци чистији од снега, бељи од млека; били су румени и глатки, као од брега одваљени. Сад су им лица црња од чађи, по улицама их не познаје нико; кожа им се смежурала око очију, сасушила се као дрво суво. Сретнији су који у рату погибоше, теже је онима које глад помори: исцрпени, скапавали су лагано, није било плодова са поља да остану у животу. Жене тако нежне беху, па кувају децу своју да нахране себе њима – о, ужасно је народа мога страдање! Силином је провалио гнев Господњи, он изли своју срџбу јаросну, запали пожар на сионском граду, те му спали и темеље саме.

Нису веровали ни страни владари, ни сви становници земље, да ће моћи освајач и душман кроз капије јерусалимске да уђу. Ипак то се догодило због греха пророчких, због кривица свештеничких, због невине крви усред града проливене. Тумарају по улицама као слепи, крвљу су умрљани, нико се не усуђује да их дотакне, оскрнављена је одећа њихова. Народ виче: „Одлазите! Оскрнављени, натраг! Не дотичите!“ Тако лутаху од народа до народа, а међу народима су говорили: „Овде више не могу да бораве.“ Распрши их Господ да их не гледа, да о њима више не брине. На свештенике више не пази, старешине више не жали.

А нама су се очи уморише, ишчекујемо помоћ, а ње нема. С кула наших зуримо до на крај обзорја, чекамо народ који нас не може избавити. Непријатељ нам је сваки корак

вребао, по трговима својим не могосмо пролазити, али дани наши пролажаху, крај нам се приближи, стиже. Брже од грабљивица које с неба слећу, гонитељи наши стигоше, хватали су нас по брдима, у пустињи у заседи чекали. Заробише наше животно уздање, Господњег помазаника, цара, а ми смо се уздали: цар ће нас од сваког освајача сачувати.
Радујеш се и веселиш, о, ћерко едомска, и ти, народе из земље Уз. Час пропасти и вама долази, и ви ћете се тетурати голи, откриће се и ваша срамота. За своју кривицу си, ћерко сионска, испаштала, више те неће у изгнанство терати. Ћерко едомска, тебе ће Господ казнити, твоје ће кривице разоткрити.
Опомени се, Господе, шта нам се догодило; погледај, види нашу срамоту. У туђинске руке пала је баштина наша, странци се шире по нашим домовима. Очева наших нема, сирочад смо постали, мајке су наше сада удовице. Воду за пиће новцем плаћамо, дрва за гориво такође купујемо. Гоне нас као теглеће живинче; исцепани смо, а не дају нам одмора. Идемо, просјачимо по Египту и Асирији да бисмо имали хлеба да преживимо. Наши преци згрешише, али њих нема, па ми испаштамо за кривице њихове. Над нама владају простаци робови и од њихове силе нико да нас избави. Убице харају по земљи, стављамо живот на коцку идући по храну. Од глади горимо као у грозници, и кожа је наша као пећ ужарена. На светињи, на Сиону, силују жене, по Јудиним насељима девојке. Наше главаре рукама својим хватају и вешају, ни старце наше неће да поштују. Младићи као робови окрећу жрвњеве, дечаци падају под бременима дрва. Старци више не седе пред вратима, младих људи свирка више се не чује. Ишчезла је радост из наших живота: уместо да играмо, ми смо ојађени. Са главе је наше круна пала.
Згрешили смо, сада тешко нама. Ето зато срце наше болује! Ето, зато се очи наше замутише! Зато је сионска гора опустошена. Зато се шакали шуњају по тој пустоши.
Ти, Господе, остајеш довека, твој је престо од колена до колена. Немој нас занавек заборавити, немој нас за дуго време оставити. Врати нас к себи! Обрати нас, Господе! Обнови славу нашу из негдашњих дана. Зар да нас одбациш потпуно? Да се на нас срдиш бескрајно?

Језекиљ

Књиīа īророка Језекиља

У тридесетој години, петог дана четвртог месеца, док сам био међу изгнаницима на реци Хевар, отворила су се небеса, и указала су ми се виђења од Бога.

Петог дана тог месеца, а то је пета година изгнанства цара Јехоније, дође реч Господња свештенику Језекиљу, сину Вузијевом, у земљи Халдејаца, на реци Хевар. Тамо је рука Господња била над њим.

Погледам ја, кад гле, дође олујни ветар са севера с великим облаком у коме је пламтео огањ; око њега је била јака светлост. Усред њега, у самом средишту огња, било је нешто као сјајни метал. Усред тога је било нешто као четири бића, која су по изгледу била слична људском обличју. Свако је имало четири лица и четири крила. Ноге су им биле равне, стопала као у телета; блистали су као углачана бронза. Испод крила, на четири стране, имали су људске руке; свако од ових четворо имало је своје лице и своја крила. Крила су им се додиривала. Док су ишла, нису се окретала; свако се кретало напред.

Овако су изгледала њихова лица: свако од ових је с предње стране имало људско лице; сва четири су имала лице лава с десне стране, а лице вола с леве стране; и сва четири су имала лице орла. Таква су им била лица. Крила су им била раширена од горе; свако је имало два крила која су додиривала крила суседног, док су им друга два покривала тело. Свако од њих се кретало напред. Где год је Дух ишао, тамо су ишли и они; нису се окретали док су ишли. Између тих бића је било нешто налик ужареном угљу, или бакљама. Светлост ватре је пролазила између бића, а из ватре су севале муње. Бића су трчала и враћала се као муња.

И како сам погледао бића, видео сам да је на земљи, поред сваког од четири бића, био по један точак. Точкови су по изгледу и начину израде били налик хрисолиту; сва четири су изгледала исто. По свом изгледу и начину израде сваки је био као точак унутар точка. Којим год од четири праваца кретала, свако је ишло на своју страну, па се нису морала окретати. Рубови су им били високи и застрашујући; сва четири руба су свуда унаоколо била покривена очима.

Кад су се бића кретала, покретали су се и точкови поред њих; кад су се бића подизала са земље, дизали би се и точкови. Где год

би Дух ишао, ишли би и они, а точкови би се дизали са њима, јер је дух тих бића био у точковима. Кад би бића кретала, кретали би и точкови, кад би бића стала, стали би и они; а кад би се бића дизала са земље, с њима би се дизали и точкови, јер је дух тих бића био у точковима.

Над главама бића простирало се нешто што је изгледало као свод, светлуцајући као кристал изнад њихових глава. Испод свода, крила су им се пружала једно према другом. Свако биће је имало два крила којима је покривало себи тело. Кад су се бића покренула, чуо сам звук њихових крила. Звук њихових крила је био као хук многих вода, као глас Свемоћнога, као бука војног табора. Кад би бића стала, спуштала би крила.

Изнад свода над њиховим главама долазио је глас. Док су бића стајала, спуштала би своја крила. Над сводом изнад њихових глава је било нешто као сафир с изгледом престола. На врху тога што је изгледало као престо, било је неко обличје слично човечијем. Онда сам видео око његових бокова навише нешто као сјајни метал, као огањ, а од његових бокова наниже нешто као огањ; био је окружен светлошћу Светлост која га је окруживала била је као дуга у облацима на кишни дан.

То је изгледом било као слава Господња. Када сам то видео, пао сам лицем на земљу. Тада сам чуо један глас како говори.

Он ми рече: „Сине човечији, устани на ноге да говорим с тобом.“ И како ми то рече, уђе у мене Дух и постави ме на ноге. Тада сам чуо како ми говори.

Рече ми: „Сине човечији, шаљем те Израиљцима, отпадничком народу који се побунио против мене. Они су се, као и њихови очеви, бунили против мене све до данас. Шаљем те међу тврдоглаве и непокорне синове да им кажеш: ’Говори Господ Бог.’ Послушали или не – јер су отпаднички дом – знаће да је пророк био међу њима. А ти, сине човечији, немој се бојати ни њих ни њихових речи, макар те притиснули драчем и трњем, макар седео на шкорпијама. Не бој се њихових речи и не дај се смести пред њима, јер су отпаднички дом. Пренеси им моје речи, било да их послушају или не, јер су отпадници. А ти, сине човечији слушај шта ти кажем. Не буни се као тај отпаднички дом. Отвори уста, па ћеш јести оно што ти ја дам.“

Тада сам погледао и видео да је према мени испружена рука, и у њој свитак књиге. Када га је раширио преда мном, свитак је био исписан и изнутра и споља. Био је исписан тужбалицама, нарицаљкама и лелецима.

Он ми рече: „Сине човечији, поједи оно што се нашло пред тобом; поједи овај свитак, па иди и говори Израиљцима.“ Ја сам отворио уста, а он ми је дао да поједем свитак.

Онда ми је рекао: „Сине човечији, напуни свој трбух, насити стомак овим свитком који ти дајем.“ Ја сам га појео, и био је сладак као мед у мојим устима.

Затим ми је рекао: „Сине човечији, иди дому Израиљевом и пренеси им моје речи. Ниси, наиме, послан к народу који говори неразумљивим и тешким језиком, већ дому Израиљевом. И ниси послан многим народима који говоре неразумљивим говором и тешким језиком, чије речи не разумеш. Да сам те послао к њима, они би те послушали. Али дом Израиљев неће те послушати, јер они мене неће да слушају, пошто је сав дом Израиљев тврдоглав и непокоран. Ево, ја ћу те учинити непопустљивим и тврдоглавим као што су они. Отврднућу ти чело да буде као дијамант, тврђе од кремена. Не бој их се и не дај се смести пред њима, јер су одметнички дом.“

Још ми рече: „Сине човечији, узми к срцу све речи које ти говорим и помно слушај. Иди своме народу у изгнанству и говори им. Реци им, хтели они да слушају или не: ’Говори Господ Бог.’“

Тада ме је Дух подигао, и чуо сам иза себе тутњаву громког гласа: „Нека се благосиља Слава Господња у његовом месту!“ Онда сам чуо лепет крила оних бића како ударају једно о друго, и звук точкова поред њих, и тутњаву громког гласа. Дух ме је, затим, подигао и однео. У души сам био огорчен и љут, а Господња ме је рука тешко притисла.

Потом сам дошао у Тел-Авив, к онима у изгнанству који су живели поред реке Хевар и остао тамо с њима. Седам сам дана седео запањен међу њима.

Кад се навршило седам дана, дошла ми је реч Господња: „Сине човечији, поставио сам те стражарем дома Израиљевог; слушај моје речи и опомињи их у моје име. Ако кажем безбожнику ’Заиста ћеш умрети’, а ти га не опоменеш и не упозориш га да се одврати са свог безбожничког пута да спасе себи живот, он ће умрети због своје кривице, али ћу рачун за његову крв тражити од тебе. Али ако опоменеш безбожника, а он се не одврати од своје безбожности и од свога безбожног пута, он ће умрети због своје кривице, а ти ћеш спасти свој живот.

Кад праведник одступи од своје праведности и почне чинити неправду, поставићу пред њега нешто да посрне, па ће умрети. Али пошто га ниси опоменуо, умреће због свог греха. Његова се правед-

ност неће памтити, али ћу од тебе тражити рачун за његову крв. Ако опоменеш праведника да не греши, и тај праведник престане да греши, он ће остати у животу зато што је примио опомену, а ти ћеш спасти себи живот.“

Рука Господња је била на мени и он ми рече: „Устани и иди у долину, и тамо ћу ти говорити.“ Устао сам и отишао у долину, а тамо, Слава Господња стоји, као она слава коју сам видео поред реке Хевар. Ја падох ничице.

Али у мене уђе Дух и подигне ме на ноге. Рече ми: „Иди и затвори се у своју кућу. На тебе ће, сине човечији, ставити ужад и свезати те њима, те нећеш излазити међу њих. А ја ћу учинити да ти се језик прилепи за непце, па ћеш бити нем, и нећеш их више прекоревати, јер су дом отпаднички. Кад ти будем говорио, отворићу ти уста, а ти ћеш им рећи: ’Говори Господ Бог!’ Ко слуша, нека слуша; а ко одбије да слуша, нека одбије, јер они су одметнички дом.

А ти, сине човечији, узми једну циглу, стави је испред себе и нацртај на њој град Јерусалим. Постави опсаду око њега и сазидај опсадну кулу наспрам њега. Око њега подигни насип, постави табор око њега и намести пробојне справе унаоколо. Онда узми једну гвоздену плочу и постави је као гвоздени зид између себе и града. Тада ћеш окренути своје лице према њему и пошто је под опсадом, заузећеш га. То ће бити знак за дом Израиљев.

Потом лези на леви бок и узми на себе кривицу дома Израиљевог. Колико дана будеш лежао на њему, толико ћеш носити њихову кривицу. Одређујем ти да носиш кривицу дома Израиљевог три стотине деведесет дана, према броју година њихових кривица.

Када завршиш с тим, поново лези, сада на десни бок, и носи кривицу дома Јудиног. Одређујем ти четрдесет дана, по један дан за сваку годину. Тада подигни свој поглед на Јерусалим под опсадом, откриј своју мишицу и пророкуј против њега. Ево, ја ћу те везати ужима, па нећеш моћи да се окренеш с једне стране на другу док не навршиш дане своје опсаде.

Узми, *затим*, пшеницу, јечам, пасуљ, сочиво, просо и раж. Стави их у једну посуду, па од њих направи себи хлеб. Јешћеш га онолико дана колико будеш лежао на свом боку: три стотине деведесет дана. Од те хране измери двадесет шекела на дан. Једи га у одређено време. И воду ћеш пити на меру: шестину хина. Пиј је у одређено време. Једи га као јечмену погачу. Испеци је на људском измету пред њиховим очима.“

Господ настави: „Тако ће Израиљци јести свој нечисти хлеб међу народима, где ћу их изгнати.“ Ја одговорих: „Ах, Господе Боже,

моја се душа никада није онечистила. Од детињства па до сада нисам јео тело угинуле или растргнуте животиње, нити је у моја уста ушло нешто нечисто.“

Он ми рече: „Види, даћу ти крављу балегу уместо људског измета; на томе пеци свој хлеб.“

И рече ми: „Сине човечији, ја ћу прекинути снабдевање хлебом у Јерусалиму, па ће јести хлеб на меру и са стрепњом, и пити воду на меру и под ужасом. Јер, нестаће хлеба и воде, па ће гледати један другог у очају и пропашће због своје кривице.

А ти, сине човечији, узми један оштар мач. Употреби га као бријачку бритву и избриј своју главу и браду. Онда узми вагу за мерење и раздели косу. Када се окончају дани опсаде, једну трећину спали огњем усред града, једну трећину посеци мачем око града, једну трећину развеј у ветар, а ја ћу им с исуканим мачем бити за петама. Узми оданде нешто власи и завежи их на крај свога плашта. Од ових узми неколико, баци их у огањ и спали их; одатле ће планути огањ на сав дом Израиљев.

Говори Господ Бог: то је Јерусалим! Поставио сам га усред народа, са земљама око њега. Али он се успротивио мојим прописима и уредбама, чинећи горе безакоње од народа и земаља, јер су одбацили моје прописе и нису следили моје уредбе.

Стога говори Господ Бог: зато што се буните против мојих уредби више од народа око вас, и не следите их, и не вршите моје прописе, а ни прописе народа који су око вас, стога говори Господ: ево ме лично против тебе; извршићу суд усред тебе на очи народа.

Због свих твојих гадости учинићу с тобом што још нисам учинио, нити ћу икада учинити. Зато ће очеви јести своје синове усред тебе, а синови јести своје очеве. Извршићу на теби суд и расејати твоје преживеле на све стране. Зато говори Господ Бог: живота ми мога! Зато што си оскрнавио моје Светилиште свим вашим одвратним идолима и свим вашим гадостима, зато ћу се повући од вас: моје се око неће сажалити на тебе и нећу те поштедети. Трећина ће помрети од заразе и од глади, трећина ће пасти од мача изван тебе; трећину ћу расејати на све стране, па ћу им с исуканим мачем бити за петама.

А кад се доврши мој гнев, и кад дам одушка својој јарости на њима, и задовољим се; кад на њима дам одушка својој јарости, тада ће знати да сам ја, Господ Бог, говорио у својој љубомори.

Претворићу те у рушевину и учинити те предметом поруге међу народима који те окружују, на очи сваком пролазнику. Биће предмет ругања и подсмеха, опомена и ужас народима који те

окружују, кад извршим суд гневом, јарошћу и жестоким опоменама. То сам ја, Господ, рекао. Кад одапнем кобне стреле глади на оне који су одређени за пропаст, одапећу их да вас затру. Довешћу на вас још и већу глад и укинути вам снабдевање хлебом. Послаћу на вас глад и дивље звери које ће вас оставити без деце. И проћи ће кроз тебе зараза и крв, и довешћу на тебе мач. То сам ја, Господ, рекао.“

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени се лицем према израиљским горама и пророкуј против њих. Реци: ’Горе израиљске, чујте реч Господа Бога. Овако Господ Бог говори горама и брдима, кланцима и долинама. Ево, ја ћу довести на вас мач и уништити ваше узвишице. Ваши жртвеници биће опустошени, разорени ваши стубови у част сунца, а ја ћу побацати ваше погинуле испред ваших гнусних идола. Положићу лешеве Израиљаца испред њихових гнусних идола, и расућу ваше кости око ваших жртвеника. По свим вашим насељима, градови ће опустети, а узвишице бити разорене, да би ваши жртвеници били опустошени и разорени, ваши гнусни идоли поломљени и истребљени, ваша светилишта оборена, а ваша дела уништена. Кад побијени попадају усред вас, знаћете да сам ја Господ.

Ипак, оставићу неке од вас у животу; оне који међу народима утекну мачу кад се расејете по земљама. Ти што умакну сетиће ме се међу народима где их буду одвели у робље, како сам патио због њиховог блудничког срца које се одвратило од мене, и због њихових очију које су се блудно окретале за њиховим гнусним идолима. И гадиће се сами себи због свег зла што су учинили и због свих својих одвратних дела. Тада ће знати да сам ја Господ, и да нисам узалуд говорио да ћу довести на њих ово зло.’

Говори Господ: ’Пљесни длановима, лупи ногама и реци: јао дому Израиљевом због свих његових одвратних зала, јер ће пасти од мача, глади и заразе. Ко је далеко, умреће од заразе, ко је близу, пашће од мача, а ко преживи или буде поштеђен, умреће од глади. Тиме ће се довршити моја јарост над њима. Тада ћете знати да сам ја Господ, када њихови побијени буду лежали међу њиховим гнусним идолима око њихових жртвеника, на сваком високом брду, на сваком горском врху, испод сваког зеленог дрвета, испод сваког крошњатог храста – свуда где су приносили мирисни кад свим својим гнусним идолима. Испружићу своју руку против њих и претворити земљу у пустош и ужас од пустиње до Дивле – свуда где живе. Тада ће знати да сам ја Господ.’“

Дође ми реч Господња:

„Сине човечији, говори Господ Бог земљи израиљској: ’Крај,
дошао је крај на четири краја земље! Сада ти је дошао крај,
јер ћу послати свој гнев на тебе. Судићу ти по твојим путе-
вима и платићу ти за све твоје гадости. Моје ти се око неће
сажалити, нећу те поштедети, него ћу ти платити за твоје
путеве и за гадости у теби.
Тада ћете знати да сам ја Господ.’
Говори Господ Бог:
’Долази зло за злом. Дошао је крај! Крај је стигао! Гле, дошао
је, на тебе се намерио. Куцнуо ти је час, житељу земље,
време је дошло, близу је дан; страхота је у горама, а не
радост. Свој бес ћу убрзо излити на тебе, гнев ћу свој иска-
лити на теби. Судићу ти по твојим путевима, платићу ти
за све гадости твоје. Моје ти се око неће сажалити, нећу те
поштедети, него ћу ти платити за твоје путеве, и за гадости
које су у теби. Тада ћеш знати да то ја, Господ, ударам. Дан
је, ево, дошао! Пропаст је изникла, штап је процветао, охо-
лост напупела! Насиље је израсло у штап безакоња. Нико
од њих неће остати, ништа од њиховог мноштва, ништа од
њиховог блага, ничега вредног међу њима! Дошло је време,
приспео је дан. Ко купује, нека се не весели, ко продаје,
нека не жали, јер гнев долази на све мноштво. Ко продаје
неће моћи да поврати што је продао, докле год су обојица
живи, јер је виђење за све мноштво и неће бити опозвано.
Због своје кривице нико неће сачувати свој живот. У трубе
су затрубили, све је спремно, али нема никог да у бој пође,
јер мој је гнев над свим мноштвом. Напољу је мач, а унутра
зараза и глад; ко је напољу погинуће од мача, а ко је унутра,
њега ће прождрети глад и зараза. А њихови преживели који
умакну, биће по горама, као голубови по долинама, и сви
ће уздисати, сваки за своју кривицу. Све ће руке малаксати,
а сва ће колена постати као да су од воде. Опасиваће се
кострећу, дрхтање ће их обузети, на сваком ће лицу бити
срам, и свака ће глава оћелавити. Избациће на улице своје
сребро и злато као смеће. Њихово сребро и злато неће моћи
да их избави у дан гнева Господњег. Но, своју глад неће
утолити, своје трбухе неће напунити, јер су због тога поср-
нули у кривицу. Дичили су се својим дивним накитом; од
њега су правили ликове својих одвратних и гадних ствари.
Зато ћу им га претворити у смеће. Онда ћу га предати у
руке туђинаца да га оплене, и зликовцима на земљи да

га опљачкају, који ће га оскрнавити. Окренућу своје лице
од њих, па нека се скрнави моје благо; нека разбојници
упадају у њега и нека га оскрнаве! Искуј окове, јер је земља
пуна крви неправедно осуђених, а град пун насиља. Зато ћу
довести најгоре међу народима да запоседну њихове куће.
Тако ћу докрајчити понос моћних, а њихова светилишта ће
бити оскрнављена. Кад страхота дође, тражиће мир, а њега
неће бити. Једна ће пропаст ићи за другом, једна *лоша* вест
стизаће за другом. Тада ће тражити виђење од пророка, али
ће свештеник остати без Закона, а старешине без савета.
Цар ће туговати, кнез бити обучен у очај, а руке народа
земље ће дрхтати. Поступаћу с њима по њиховим путевима
и судити им по њиховим судовима. Тада ће знати да сам ја
Господ.'"

Шесте године, петог дана шестог месеца, седео сам у својој кући. Преда мном су седеле Јудине старешине. Тада се на мене спустила рука Господа Бога. И како сам погледао, видео сам неко обличје слично човечијем. Од његових бокова наниже, било је нешто као огањ, а од његових бокова навише било је нешто као светлост сјајног метала. Он је испружио нешто као руку и ухватио ме за прамен косе. Тада ме је Дух подигао између земље и неба и однео ме, у Божијим виђењима, у Јерусалим, на улаз северних врата која гледају на север, где стоји идол који изазива љубомору. И гле, тамо је била слава Бога Израиљевог, иста као она коју сам видео у долини.

Тада ми рече: „Сине човечији, Подигни своје очи према северу." И ја сам подигао очи према северу – и гле – северно од жртвених врата, на самом улазу, био је онај идол што изазива љубомору.

Он ми рече: „Сине човечији, видиш ли шта чине, велике гадости које дом Израиљев чини овде, да би ме удаљили из мог Светилишта? А видећеш још и горе гадости."

Затим ме је довео на улаз дворишта. Тамо сам видео рупу у зиду. Он ми рече: „Сине човечији, прокопај зид!" Ја прокопам зид, а тамо један улаз.

Он ми рече: „Уђи и погледај зле гадости које се чине овде." Уђем ја и погледам, а тамо, гмизавци и нечисте животиње свих облика – сви гнусни идоли дома Израиљевог – исцртани свуда по зиду. Пред њима је стајало седамдесет старешина дома Израиљевог. Међу њима је стајао Јазанија, син Сафанов. Сваки од њих је имао кадионицу у руци из које се дизао облак мирисног када.

Он ми рече: „Сине човечији, јеси ли видео шта старешине дома Израиљевог чине тајно, сваки у капели свог нацртаног идола? Јер говоре: 'Господ нас не види; напустио је Господ земљу.'“ Још ми рече: „Видећеш како чине тамо још и горе гадости.“

Потом ме је довео на улаз од врата Дома Господњег који је на северу. А тамо, гле, жене седе и оплакују Тамуза. Он ми рече: „Јеси ли видео то, сине човечији? А видећеш још горе гадости од ових.“

Онда ме је одвео у унутрашње двориште Дома Господњег. Тамо, на улазу у Светињу Господњу, између трема и жртвеника, било је око двадесет пет људи леђима окренутих према Светињи Господњој. Били су лицем окренути према истоку, и тамо према истоку клањали се сунцу.

Он ми рече: „Сине човечији, јеси ли видео то? Зар је мала ствар за дом Јудин што чине гадости које чине овде, па још пуне земљу насиљем и стално ме изазивају? Види само како стављају грану под свој нос! Зато ћу поступати по свом гневу: нећу се сажалити и нећу се смиловати. Па да ме дозивају и јаким гласом, нећу их слушати.“

Тада је повикао у моје уши јаким гласом, говорећи: „О, ви, погубитељи града, приступите сваки с разорним оружјем у руци!“ Уто дођоше шесторица људи из правца Горњих врата, која су окренута ка северу. Сваки је имао смртоносно оружје у руци. Један од њих је био обучен у лан, а за појасом је имао писарски прибор. Дошли су и стали поред бронзаног жртвеника.

Тада се Слава Бога Израиљевог подигла с херувима на коме је била и отишла према прагу Дома. Господ довикну ономе што је био обучен у лан, који је за појасом имао писарски прибор, и рече му: „Прођи кроз град, кроз Јерусалим, и стави знак на чела људи који уздишу и стењу због свих гадости које се чине у њему.“

А другима је рекао на моје уши: „Следите га кроз град и убијајте. Не жалите и не показујте милост. Побијте старце, младиће и девојке, децу и жене; истребите их, али не дирајте ниједног човека који на себи има знак. Почните од мог Светилишта.“ Почели су од старешина пред Домом.

Он им рече: „Оскрнавите Дом, напуните двориште побијенима, па изађите.“ Они су изашли и *почели да* убијају по граду. Док су их убијали, ја сам остао сам. Тада сам пао ничице и завапио: „Ах, Господе Боже, зар ћеш побити све што је остало од Израиља изливајући свој гнев на Израиљ?“

Он ми одговори: „Кривица дома Израиљевог и Јуде је веома велика. Земља је пуна крви, а град се испунио опакошћу. Јер они кажу: 'Господ је напустио земљу; Господ не види.' Стога се ни ја

нећу сажалити нити смиловати, него ћу им платити по њиховим путевима.“

Тада се вратио онај човек обучен у лан, који је за појасом имао писарски прибор, и донео вест: „Извршио сам све што си ми заповедио.“

Затим сам погледао, и гле, на своду који је био над главама херувимима појавило се нешто као камен сафир, по изгледу слично престолу. Тада рече човеку обученом у лан: „Уђи између точкова испод херувима, испуни шаке ужареним угљем који је између херувима и проспи га на град.“ Он уђе на моје очи.

Херувими су стајали с десне стране Дома кад је тај човек ушао. Облак је испунио унутрашње двориште. Тада се подигла слава Господња с херувима према прагу Дома; Дом се испунио облаком, а двориште се напунило светлошћу славе Господње. Звук крила херувима се чуо до дворишта, као глас Свемоћног кад говори.

Кад је заповедио обученом у лан: „Узми огањ између точкова, између херувима“. Човек га донесе и стави поред точка, један херувим је пружио руку између херувима према огњу који је био између херувима, понео га и ставио га у шаке човека обученог у лан. Овај га је узео и изашао. Тада се испод крила херувима појавила нешто као човечија рука.

Кад сам погледао, видео сам четири точка поред херувима, по један точак поред сваког херувима. Точкови су по изгледу били слични камену хрисолиту. Четири од њих су били сличног изгледа, као да је један точак био унутар другог. Кад су ишли, сваки је могао да се креће у сва четири правца, а да се притом не окреће. Наиме, ишли су тамо куда се глава окретала, не окрећући се у кретању. Цело њихово тело: леђа, руке, крила и точкови, сва њихова четири точка, била су пуна очију свуда унаоколо. Ја сам чуо да се ови точкови зову „Вртложни точкови.“ Сваки херувим је имао четири лица. Прво лице је било херувимско, друго лице је било људско, треће лице је било лавље, а четврто лице је било орловско.

Потом су се херувими узнели. То су била иста бића која сам видео на реци Хевару. Док су херувими ишли, точкови су ишли уз њих, а кад су херувими махали својим крилима да се подигну од земље, точкови се нису одвајали од њих. Када би се зауставили, зауставили би се и точкови; када би се подизали, подизали би се и точкови, јер је дух бића био у њима.

Затим се слава Господња подигла с прага Дома и зауставила се над херувимима. И док сам гледао, херувими су замахнули крилима и подигли се са земље. Точкови су били уз њих кад су отишли.

Зауставили су се код улаза источних врата Дома Господњег. Над њима је била слава Бога Израиљевог.

Била су то иста бића која сам видео под Богом Израиљевим на реци Хевару. Тако сам схватио да су то херувими. Свако је имало четири лица и четири крила. Испод крила су имала нешто као људске руке. Лица су им била као она лица која сам видео на реци Хевару. И свако се кретало напред.

Онда ме је Дух подигао и донео ме до источних врата Дома Господњег, која су окренута према истоку. Тамо, на улазу врата, било је двадесет пет људи. Међу њима сам видео народне кнезове Јазанију, сина Азуровог, и Фелатију, сина Венајиног. Он ми рече: „Сине човечији, ово су људи који смишљају безакоње и који дају зле савете у овом граду. Они говоре: 'Није сад време да се граде куће. Овај је град лонац, а ми смо месо.' Зато, пророкуј против њих, пророкуј, сине човечији."

Дух Господњи се спусти на мене и рече ми: „Говори Господ: 'Знам шта кажете, доме Израиљев, знам ја мисли вашег срца. Побили сте много људи у овом граду, улице сте напунили убијенима.'

Стога, говори Господ Бог: 'Они које сте побили и нагомилали у њему, они су месо, а овај град је лонац. Ви се бојите мача, а ја ћу баш мач довести на вас – говори Господ Бог. Истераћу вас из њега и предати вас у руке туђинцима и извршити суд над вама. Падаћете од мача по свим крајевима Израиљевим; ја ћу вам судити. Тада ћете знати да сам ја Господ. Овај град неће бити ваш лонац, нити ћете бити месо у њему; ја ћу извршити суд над вама по свим крајевима Израиљевим. Тада ћете знати да сам ја Господ; јер нисте следили моје одредбе, нити сте извршавали моје прописе, него сте вршили прописе народа око вас.'"

Док сам ја пророковао, Фелатија, син Венајин, паде мртав. Ја падох ничице и гласно завапих: „О, Господе Боже, зар ћеш истребити што је остало од Израиља?"

Тада ми дође реч Господња: „Сине човечији, твоја браћа, твоја браћа и твоја родбина и сав дом Израиљев, су они о којима су становници Јерусалима рекли: 'Они су далеко од Господа; нама је земља дана у наследство.'

Стога говори Господ Бог: 'Удаљио сам их међу народе и расејао их по земљама. Ипак, само сам им на кратко био Светилиште у земљама где су отишли.'

Зато реци: 'Говори Господ Бог: скупићу вас из народа, сабраћу вас из земаља међу које сте били расејани, и дати вам земљу Израиљеву.'

А када дођу тамо, уклониће из ње све своје гадне идоле и све своје гнусности. И даћу им једно срце, и ставићу у њих нови дух. Извадићу камено срце из њихових тела и дати им срце од меса, како би следили моје одредбе, чували моје прописе и вршили их. Тада ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог. А онима чија срца следе њихове гадне идоле и гнусности, свалићу казну на њихову главу – говори Господ Бог.“

Тада су херувими раширили своја крила с точковима поред себе. Над њима је била слава Бога Израиљевог. Потом се Слава Господња подигла из средишта града, и зауставила се над гором источно од града. А мене је Дух понео и довео ме у виђењу – Духом Божијим – к изгнаницима у Халдеји.

Тада је виђење које сам имао отишло од мене. Изгнаницима сам испричао све што ми је Господ показао.

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, ти пребиваш усред одметничког дома, који има очи да види, али не види, има уши да чује, али не чује; јер одметнички су они дом.

А ти, сине човечији, спреми себи ствари за изгнанство и по дану, на њихове очи, пођи у изгнанство. Пођи у изгнанство из свога места и на њихове очи иди у друго место, не би ли како увидели да су одметнички дом. Изнеси своје ствари по дану, на њихове очи, као изгнаничке ствари. Увече, на њихове очи, изађи као они што иду у изгнанство. На њихове очи прокопај зид и прођи кроз њега. Изнеси их по мраку, на њихове очи, носећи их на рамену. Покриј своје лице да не видиш земљу, јер сам те поставио за знак дому Израиљевом.“

Учинио сам како ми је заповеђено. Изнео сам своје ствари по дану, као изгнаничке ствари, а увече сам својим рукама прокопао зид. Изашао сам по тами, на њихове очи, носећи своје ствари на рамену.

Ујутро ми дође реч Господња: „Сине човечији, зар те дом Израиљев, тај одметнички дом, није питао: ’Шта то радиш?’

Ти им реци: ’Говори Господ Бог: ово је пророштво за кнеза у Јерусалиму и за сав дом Израиљев, који је у њему.’ Реци:

’Ја сам знак за вас; како сам ја учинио, тако ће бити учињено њима, кад оду и изгнанство као робље.’

Кнез који је међу њима носиће по мраку своје ствари на рамену, па ће изаћи. Прокопаће зид да би изашао, и покриће лице да не би видео земљу. А ја ћу бацити мрежу преко њега, те ће се ухватити у моју замку. Затим ћу га довести у Вавилон, у земљу Халдејаца, али је он неће видети; умреће тамо. А оне што су око њега, његове

помоћнике и сву његову војску, ја ћу расејати на све стране; исукаћу мач и гонити их.

И знаће да сам ја Господ, кад их расејем међу народе, и разаспем по земљама. Ипак, неке од њих ћу сачувати од мача, глади и заразе, да би причали народима међу које буду доспели о својим гадостима. Тада ће знати да сам ја Господ.“

Дође ми опет реч Господња: „Сине човечији, једи свој хлеб с дрхтањем, и пиј воду са страхом и бригом. Реци народу земље: ’Говори Господ Бог, становницима Јерусалима у израиљској земљи: свој ће хлеб јести с бригом, и своју воду пити с ужасом, јер ће им земља опустети и остати без ичега због насиља његових становника. И знаће да сам ја Господ, кад градови буду похарани, а земља се претвори у пустош.’“

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, каква је то изрека коју имате за земљу Израиљеву? Јер кажете: ’Дани одмичу, а свако виђење пропада!’ Стога им реци: ’Говори Господ Бог: ја ћу ућуткати ову изреку и више је неће користити у Израиљу.’ Реци им: ’Примакли су се дани да се свако виђење испуни. И неће више бити лажних виђења ни заводљивих прорицања у дому Израиљеву. Јер кад ја, Господ, изрекнем што изрекнем, реч ће се испунити без одлагања. Наиме, у ваше ћу дане, о, доме одметнички, изрећи реч и испунити је – говори Господ Бог.’“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, ево дом Израиљев говори: ’Виђење које он види односи се на далеке дане; он то пророкује за далека времена.’

Зато им реци: ’Овако каже Господ Бог: неће се више одлагати ни једна од мојих речи које сам рекао; све што сам рекао, то ће се испунити – говори Господ Бог.’“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, пророкуј против израиљских пророка. Пророкуј и реци онима што пророкују по жељи свога срца: ’Чујте реч Господњу: Говори Господ Бог: тешко безумним пророцима који свој дух следе, а ништа не виде! Твоји су пророци, Израиљу, као лисице међу рушевинама. Нисте дошли на пробијена места да градите зид око дома Израиљевога, да се одржи у рату у дан Господњи. Њихова су виђења испразна, а њихова прорицања лажна. Кажу – говори Господ – а Господ их није послао, и још чекају да се реч испуни! Зар виђење које имате није испразно, зар прорицање које изричете није лажно кад кажете – говори Господ – а ја нисам говорио?!

Зато, говори Господ Бог: због ваших испразних речи и лажног прорицања, ево ме против вас – говори Господ Бог. Дићи ће се моја

рука на пророке који пророкују испразна виђења и проричу лаж. Они неће опстати на сабору мога народа, и у књигу дома Израиљева неће бити уписани, нити ће ући у земљу Израиљеву. Тада ћете знати да сам ја Господ Бог.'

То је због тога што су завели мој народ говорећи 'Мир', а мира нема. Неко још гради зид, а они га, ево, премазују кречом. Реци онима што премазују кречом да ће пасти. Сручиће се киша поплавна, падаће велики град, беснеће олујни ветрови. А кад зид падне, неће ли вас питати људи: где је креч којим сте га намазали?'

Стога, говори Господ Бог: 'Пустићу олујне ветрове у свом гневу, и поплавну кишу у својој јарости, и велики град, да га у гневу затрем. Разорићу зид који сте намазали кречом, оборићу га на земљу, па ће се показати његов темељ. А кад падне, скончаћете и ви у њему. Тада ћете знати да сам ја Господ. А кад искалим свој гнев на зиду и на онима који су га намазали кречом, рећи ћу вам: 'Нема више зида, нема више оних који су га окречили, нема више пророка израиљских који су пророковали Јерусалиму и имали виђења о његовом миру, а мира нигде – говори Господ Бог.'

А ти, сине човечији, окрени своје лице према ћеркама свог народа, које пророкују по жељи свог срца, и пророкуј против њих. Реци: 'Говори Господ Бог: тешко онима што пришивају врачарске врпце око свих својих зглобова, и праве амајлије за главе свих величина, да улове душе! Можете ли да ловите душе мог народа, а да своје душе сачувате? Скрнаве ме пред мојим народом за шаку-две јечма, и који комадић хлеба. Лажете мој народ који слуша лажи, те убијате душе које не треба да умру, а остављате у животу оне који не треба да живе.'

Зато, говори Господ Бог: 'Ево ме против ваших врачарских врпци којима ловите душе као птице; стргнућу их с ваших руку и ослободићу оне чије душе ловите као птице. Покидаћу ваше амајлије за главу и избавићу свој народ из ваших руку, па више неће бити плен у вашим рукама. Тада ћете знати да сам ја Господ. Зато што сте лажју ожалостили срца праведних, која ја нисам ожалостио, и зато што сте охрабрили неправедне да се не одврате од свог злог пута како би се спасили, зато више нећете имати испразна виђења и бавити се прорицањем! Ја ћу избавити мој народ из ваших руку, па ћете знати да сам ја Господ.'"

Затим су дошли неки од израиљских старешина и сели пред мене. И дође ми реч Господња: „Сине човечији, ови људи носе идоле у свом срцу и стављају пред себе оно што их наводи на неправду. Зар да им одговорим на оно што ме питају? Зато им говори и реци

им: ’Говори Господ Бог: сваки човек из израиљског дома, који у срцу носи своје идоле и пред себе ставља оно што га наводи на неправду, па дође к пророку, томе ћу ја, Господ, одговорити према мноштву његових идола, да задобијем срце дома Израиљевог које се отуђило од мене због свих њихових идола.’

Стога, реци дому Израиљевом: ’Говори Господ Бог: покајте се! Одвратите се од својих идола и окрените леђа свим својим гадостима.

Јер, ко год се од дома Израиљева и од странаца који пребивају у Израиљу одврати од мене и постави идола у свом срцу и стави пред себе оно што га наводи на неправду, а онда дође к пророку да тражи савет од мене, томе ћу ја, Господ лично одговорити. Окренућу своје лице према том човеку учинићу да буде опомена и поука; истребићу га из свог народа. Тада ћете знати да сам ја Господ.

А ако би се пророк преварио, па саопштио какву поруку, то сам ја, Господ, завео тог пророка. Ја ћу, онда, испружити руку на њега и истребити га из свог народа Израиља. Обојица ће примити своју кривицу; кривица ће бити иста и за оног који тражи савет, и за пророка Тако дом Израиљев неће више одступати од мене, и неће се више скрнавити свим преступима. И биће мој народ, а ја ћу им бити Бог – говори Господ Бог.’“

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, када ми нека земља згреши тако што учини неверство, и ја дигнем руку на њу и пресечем јој снабдевање хлебом, па пошаљем на њу глад и истребим из ње и људе и стоку, чак и да су у њој ова тројица: Ноје, Данило и Јов, њихова би праведност спасла само њих – говори Господ Бог.

Или, ако пустим на ту земљу дивље звери да их остављају без деце, па постане пустара где нико не пролази због звери, живота ми мога, чак и да су ова тројица у њој – говори Господ Бог – ни они не би могли да спасу своје синове и ћерке; само би се они спасли. А земља ће се претворити у пустару.

Или, ако пустим мач на ту земљу и кажем: ’Мачу, прођи земљом и истреби из ње и људе и стоку’, чак и да су у њој и ова тројица, живота ми мога – говори Господ Бог – не би се спасли ни њихови синови и ћерке; само би се они спасли.

Или, ако пошаљем заразу на ту земљу и излијем на њу свој гнев чинећи крвопролиће, да истребим из ње људе и стоку, чак и да су у њој и ова тројица: Ноје, Данило и Јов, живота ми мога – говори Господ Бог – не би се спасли ни њихови синови и ћерке; они сами би се спасли због своје праведности.

Јер, говори Господ Бог: ’Чак и да пошаљем на Јерусалим своја четири страшна суда: мач, глад, дивље звери и заразу, да истребим из њега и људе и стоку, у њему ће, ипак, остати преживели; њихови синови и ћерке ће изаћи из њега. Када дођу к вама и кад видите њихове путеве и њихова дела, утешићете се за невоље које сам довео на Јерусалим, за све што сам довео на њега. Они ће вас утешити кад будете видели њихове путеве и њихова дела. Тада ћете знати да сам ја све то урадио – говори Господ Бог.’“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, по чему је дрво винове лозе боље од било које гране дрвета међу шумским дрвећем? Зар се узима њено дрво да се од њега нешто направи? Да ли се од њега прави клин да се о њега окаче какве посуде? Ето, оно се баца у ватру за гориво. Ватра сагорева оба његова краја и нагорева му средину. Ваља ли онда за нешто? И кад је здраво, ништа се од њега не да направити, а кад је спаљено и нагорело, шта се још од њега може направити?

Зато говори Господ Бог: као што сам бацио за гориво дрво винове лозе, које је међу шумским дрвећем, тако ћу поступити са становницима Јерусалима. Окренућу своје лице против њих. Побегли су од ватре, али ће их ватра ипак прождрети. И знаћете да сам ја Господ, кад окренем своје лице против њих. А земљу ћу обратити у пустош, јер су починили неверство – говори Господ Бог.“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, обзнани Јерусалиму његове гадости. Реци: ’Овако Господ Бог говори Јерусалиму: пореклом и родом из земље си хананске; отац ти је Аморејац, а мајка Хетитка. А твоје рођење? На дан твог рођења пупчану ти врпцу нису одсекли, нити су те водом опрали да те очисте; нису те сољу натрљали, нити те пеленама повили. Ничије ти се око није сажалило, да ти из самилости учини нешто од тога, него су те с гађењем бацили напоље на дан твог рођења.

Пролазећи поред тебе видео сам те како се копрцаш у својој крви. И док си лежала у својој крви, ја ти рекох: живи! Живи! – рекох ти – док си лежала у својој крви. Учинио сам да порастеш као биљка у пољу. А ти си порасла и развила се, накитом се девојачким окитила: дојке су ти напупеле, длаке ти изникоше, али си била још сасвим нага.

Пролазећи поред тебе, приметио сам да је дошло твоје време, време за љубав. Тада сам те заогрнуо својим плаштем и покрио твоју голотињу. Заклео сам ти се и склопио савез с тобом – говори Господ Бог – и ти си постала моја.

Водом сам те опрао, крв сам с тебе спрао и уљем те намазао. Обукао сам те у везену хаљину, на ноге ти обуо сандале од најбоље коже, опасао те финим ланом и покрио те свилом. Накитом сам те окитио: на руке сам ти ставио наруквице и ланчић око врата. На нос сам ти ставио прстен, наушнице на твоје уши и красни венац на главу. Била си окићена златом и сребром, а одећа ти је била од финог лана, свиле и везеног платна. Хранила си се брашном, медом и уљем. Била си све лепша и лепша, до царске си се части уздигла. Због твоје лепоте име ти се прочуло међу народима, јер си била савршена у својој лепоти због раскоши моје којом сам те обдарио – говори Господ Бог.

Али ти си се ослонила на своју лепоту и блуду се одала због своје славе: својим си блудом обасипала сваког пролазника; била си његова. Узела си своје хаљине и од њих начинила шарене узвишице, и одавала се блуду на њима. Тако нешто није смело да се деси, није смело да се догоди. Узела си и предивне посуде од мога злата и сребра које сам ти дао, и направила од њих мушке ликове с којима си блудничила. Онда си узела своје шарене хаљине и обукла их у њих, и принела им моје уље и мој кад. А храну коју сам дао теби – брашно, уље и мед којима сам те хранио – ти си приносила њима на угодан мирис. Тако је било – говори Господ Бог.

Још си узела и своје синове и ћерке које си ми родила, па си их принела на жртву њима за храну. Зар је било мало твога блудничења, па си и моју децу клала, и давала их да се спале њима у част? У свим својим гадостима и блудничењима, ниси се сећала дана своје младости, кад си била потпуно нага и копрцала се у својој крви.

Тешко! Тешко теби – говори Господ Бог. Јер, након свега зла свога ти си подигла себи хумке, и направила себи узвишења на сваком тргу. Подигла си себи хумке на сваком раскршћу и поганила своју лепоту; ширила си ноге пред сваким пролазником, те си умножила своје блудничење. Блудничила си са Египћанима, твојим суседима великих удова, множећи своје блудничење да би ме разгневила. Зато сам, ево, дигао руку на тебе и смањио ти оброк хране. Предао сам те на милост и немилост твојим непријатељима, филистејским женама, које се стиде твог срамотног пута. Блудничила си и са Асирцима, не би ли се како задовољила; блудничила си с њима, али се ниси задовољила. Умножила си своје блудничење у Халдеји, земљи трговаца, али ни са њима се ниси задовољила.

Како ти је срце посрнуло – говори Господ Бог – кад си чинила сва ова дела као бесрамна блудница! А кад си градила своје хумке

на сваком раскршћу, и правила своја узвишења на сваком тргу, ти ниси била као обична блудница, него си презрела плату.

Прељубнице! Ти туђинце примаш уместо свога мужа! Свим блудницама се плаћа, а ти си давала дарове свим својим љубавницима, и потплаћивала их да ти долазе одасвуда да блудниче с тобом. У свом блудничењу ти си другачија од других жена; нико не иде за тобом ради твога блудничења. Другачија си, јер дајеш плату за блуд, а сама је не примаш.

Стога, послушај, блуднице, реч Господњу: Говори Господ Бог: због тога што си расула своју похоту и открила своју голотињу блудећи са својим љубавницима и са свим својим огавним идолима, и због тога што си им дала крв своје деце, скупићу, ево, све твоје љубавнике са којима си уживала, све које си волела, и све које си мрзела. Скупићу их одасвуд против тебе и открићу пред њима твоју голотињу, и видеће сву твоју голотињу. Судићу ти како се суди прељубницама и онима које су пролиле крв. Изручићу те њиховој љубоморној јарости. Даћу те њима у руке, а они ће оборити твоје хумке и уништити твоја узвишења. Они ће свући с тебе твоје хаљине, узети твој предивни накит, и оставити те сасвим нагу. Онда ће довести светину на тебе која ће те засути камењем и исећи те својим мачевима. Они ће спалити твоје куће и извршити правду на теби, на очи многих жена. Тако ћу стати на крај твоме блудничењу, па нећеш више плаћати за блуд. А када утихне мој гнев против тебе, и моја се љубомора одврати од тебе, смирићу се и нећу се више гневити.

А зато што ниси призивала у памет дане своје младости, него си ме изазивала свим тим, твоје ћу поступке свалити на твоју главу – говори Господ Бог. Ниси ли на све своје гадости додала и бестидност?

Ево, ко год се служи изрекама говориће ову изреку о теби: каква мајка, таква ћерка. Ти си ћерка своје мајке, која је презрела свога мужа и своју децу. Ти си сестра својих сестара, које су презреле своје мужеве и своју децу, јер мајка је ваша Хетитка, а отац вам је Аморејац. Твоја старија сестра је Самарија која са својим ћеркама живи лево од тебе, а твоја млађа сестра је Содома која са својим ћеркама живи десно од тебе. Не, ти ниси ишла њиховим стопама, нити си чинила њихове гадости, него си убрзо постала покваренија од њих у свим својим поступцима. Живота ми мога – говори Господ Бог – твоја сестра Содома са својим ћеркама није учинила оно што сте ти и твоје ћерке учиниле.

А ово је била кривица твоје сестре Содоме: охоло, у обиљу хлеба и безбрижном спокоју је живела са својим ћеркама, а нису помагале сиромаху и убогом. У својој узноситости чиниле су што је гадно преда мном, па сам их уклонио кад сам то видео. Самарија није учинила ни половину греха као ти. Ти си починила више гадости него њих две заједно, те си оправдала своје сестре свим својим гадостима које си учинила. Сама сноси своју срамоту пошто си се заложила за своје сестре. Зато што си учинила гадније грехе него оне, оне су праведније од тебе. Сноси дакле своју срамоту, јер си оправдала своје сестре.

Ја ћу обновити њихову срећу, срећу Содоме и њених ћерки, и срећу Самарије и њених ћерки, а са њима и твоју срећу, да би носила своју срамоту и понижење због свега што си учинила када си им донела утеху. Твоје сестре, Содома и њене ћерке, и Самарија и њене ћерке, ће се вратити у првобитно стање, а и ти и твоје ћерке ћете се вратити у првобитно стање. Зар ниси говорила презриво о својој сестри Содоми у време своје узноситости, пре него што се открила твоја злоћа? А сада си ти постала предмет поруге за арамејске ћерке и све њихове суседе, и за филистејске ћерке – оних око тебе који те презиру. Зато ћеш испаштати за своју поквареност и гадости – говори Господ.

Јер говори Господ Бог: поступићу с тобом као што си ти поступила кад си презрела моју заклетву и раскинула савез. Ипак, сетићу се свога савеза који сам склопио с тобом у време твоје младости, и склопићу с тобом вечни савез. А ти ћеш се сетити својих путева и постидети се када примиш обе своје сестре, старију и млађу од себе. Њих ћу ти дати за ћерке, али неће припадати твом савезу. Ја ћу успоставити свој савез с тобом, и знаћеш да сам ја Господ, да се сетиш и постидиш и да више не отвориш уста од срамоте, кад извршим откупљење за све што си учинила – говори Господ Бог.'"

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, постави загонетку и изложи причу дому Израиљевом. Реци: 'Говори Господ Бог: велики орао великих крила, дугих пера, пун шароликог перја, дође на Ливан и однесе врх кедра. Одломио му је врх од младих грана, однео га у земљу трговаца, и спустио га у граду продаваца.

Узме он од семена те земље и посади га у плодну њиву. Засадио га је крај обилних вода, поставио га је као врбу. Оно је никло и постало бујна лоза, ниска раста, која је пружила грање према орлу. Корен му се развио испод њега и оно постаде лоза. Она је потерала изданке и пружила младо грање.

Био је још један орао великих крила и пун перја. И гле, чокот пусти к њему своје жиле и пружи к њему своје гране да би га заливао из бразда где је био засађен. Био је засађен на плодној њиви крај обилних вода, да би развио гране, донео плод и постао племенита лоза.'

Реци: 'Говори Господ Бог: хоће ли напредовати? Неће ли му *орао* ишчупати корен и откинути му плодове, па ће се осушити све лишће које је на њему изникло? Осушиће се и неће требати јака мишица ни много људи да га ишчупају из његовог корена. Но, иако је засађена, хоће ли напредовати? Неће ли се потпуно осушити кад га захвати ветар источњак? Да, осушиће се на браздама где је посађен.'"

И дође ми реч Господња: „Реци том одметничком дому: 'Зар не знате шта то значи?' Реци: 'Ето, цар је вавилонски ушао у Јерусалим, узео његовог цара и његове кнезове и довео их у Вавилон. А од царског рода је узео једног и са њим склопио савез и везао га заклетвом. Водеће људе у земљи је одвео да царство буде слабо, да се не би подигло поново, него да држи савез како би опстало. Међутим, он се побунио против њега и послао гласнике у Египат, да набави себи коње и велику војску. Хоће ли успети? Хоће ли се извући онај који тако нешто уради? Може ли се извући онај ко крши савез?

Живота ми мога, говори Господ Бог: умреће усред Вавилона, у земљи цара који га зацарио, чију је заклетву одбацио и чији је савез прекршио. Фараон неће моћи да га спасе у бици ни великом војском, ни многобројним људством, кад се подигну насипи и сагради се борбене куле да се истребе многе душе. Одбацио је заклетву прекршивши савез; дао је обећање, а учинио је све то. Зато се неће извући.'

Стога говори Господ Бог: 'Живота ми мога, он је презрео моју заклетву и прекршио мој савез, и зато ћу то свалити на његову главу. Разапећу над њим своју мрежу и уловиће се у моју замку. Онда ћу га одвести у Вавилон и тамо ћу му судити због неверства које је починио против мене. И сви ће његови бегунци са свом његовом војском пасти од мача, а који остану распршиће се на све стране. Тада ћете знати да сам то ја, Господ, говорио.'

Говори Господ Бог: 'Ја ћу узети гранчицу с врха тог високог кедра и посадити је; одломићу гранчицу с врха његових младих грана, и посадићу је на гори високој и узвишеној. Посадићу је на високој гори Израиљевој, и пустиће гране, и родиће, и постаће предиван кедар. Под њим ће пребивати свакојаке птице, и гнездити се у хладу његових грана. И сва ће стабла пољска знати да ја, Господ,

снижавам високо дрво и узвисујем ниско дрво; да сушим зелено дрво и чиним да озелени суво дрво.

Ја, Господ, то сам рекао, и то ћу учинити.'“

И дође ми реч Господња: „Шта вам значи пословица којом се служите за Израиљеву земљу:

'Очеви су јели кисело грожђе, а синовима трну зуби.'

Живота ми мога, говори Господ Бог: нећете се више служити овом пословицом у Израиљу! Ево, све живе душе припадају мени; душа оца и душа сина мени припадају. Душа која згреши, она ће умрети.

Ко је праведан и врши што је право и праведно, не једе на горама, не подиже очи према идолима дома Израиљевог, не скрнави жену свога ближњега, и не леже са својом женом током њеног месечног реда; никога не искориштава, враћа залог своме дужнику, не пљачка, него даје гладноме хлеба и голога покрива одећом; не позајмљује због добити и не узима камату, клони се неправде, и по истини дели правду између једног човека и другог; и следи моје уредбе и држи моје прописе поступајући по истини – тај је праведан; он ће заиста живети – говори Господ Бог.

Али ако има сина насилника, који пролива крв, и он учини једно од овога – иако *отац* није учинио ништа од овога –

па једе на горама, скрнави жену свога ближњега, угњетава сиромашног и убогог, пљачка, не враћа залог, и подиже очи према идолима, тај чини гадно дело. Ако позајмљује због добити и узима камату, хоће ли живети?

Неће живети! Зато што је починио све те гадости, зато ће свакако умрети. Крв његова на његову главу!

Ако ли он има сина који види све грехе које његов отац чини – али их сам не чини, иако их види –

те не једе на горама, не подиже очи према идолима дома Израиљевог, не скрнави жену свога ближњега; никога не искориштава, враћа залог своме дужнику, не пљачка, него даје гладноме од свога хлеба и голога покрива одећом; клони се неправде, не позајмљује ради користи, нити с каматом, већ извршава моје прописе и следи моје уредбе –

тај неће умрети због кривице свога оца; он ће заиста живети. А његов отац ће умрети за своју кривицу, због тога што је тлачио друге, пљачкао, и није чинио ништа добро међу својим народом.

А ви кажете: 'Зашто да син не испашта за кривицу свога оца?' Ако син врши право и правду и држи моје уредбе и врши их, заиста

ће живети. Умреће онај који згреши. Син неће испаштати због кривице свога оца, а ни отац неће испаштати због кривице свога сина. Праведнику ће се рачунати његова правда, а опакоме његова опакост.

Али ако се опаки одврати од свих својих греха које је учинио и буде држао све моје уредбе и вршио право и правду, заиста ће живети, неће умрети. Ниједан од његових преступа неће му се више спомињати; заиста ће живети, неће умрети. Зар ја уживам да опаки умре – говори Господ Бог – а не да се одврати од својих путева и да живи?

Али ако се праведник одврати од своје праведности и стане да чини неправду и гадости које чини опаки, хоће ли живети? Сва његова праведност коју је учинио неће се више спомињати због неверства и греха које је учинио; због њих ће умрети.

А ви кажете: 'Пут Господњи није праведан.' Зато чуј, доме Израиљев: зар је мој пут неправедан? Нису ли ваши путеви неправедни? Ако се праведник одврати од своје праведности и стане да чини неправду, па умре због своје неправде, умреће због неправде коју је учинио. Али ако се опаки одврати од своје опакости коју је чинио и почне вршити право и правду, спашће себи живот. Јер је увидео све своје преступе које је учинио и одвратио се од њих, заиста ће живети и неће умрети. А дом Израиљев каже: 'Пут Господњи није праведан.' Зар моји путеви нису праведни, доме Израиљев? Нису ли ваши путеви неправедни?

Зато ћу вам, доме Израиљев, судити према његовим делима – говори Господ Бог. Покајте се и одвратите се од свих својих преступа, и више се нећете саплитати о своју кривицу. Одбаците од себе све преступе које сте починили и начините себи ново срце и нови дух! Зашто да изгинете, доме Израиљев? Јер ја не уживам у ничијој смрти – говори Господ Бог. Зато се покајте и живећете!

А ти изреци нарицаљку за израиљским кнезовима. Реци:

> 'Шта је била мати твоја? Лавица! Међу лавовима је лежала, међу младим лавовима младе је хранила. Кад једног младунца отхрани, млад лав од њега постаде. Научио се да плен раздире, па је људе стао да прождире. Народи су за њега дочули; у њихову се јаму ухватио, у ланцима га у Египат одведоше. А кад виде да узалуд чека, и да јој се нада развејала, она узе другога младунца, и од њега учини лавића. Међу лавовима он је ишао, у младога је лава израстао. Научио се да плен раздире, па је људе стао да прождире. Рушио је њихове дворове, пустошио њихове градове, Земља

и сви што у њој живе, испразни се од рике његове. Скупише се народи на њега, из околних крајева дођоше, своје мреже разапеше над њим, и ухвати се у јаму њихову. У ланцима га у кавез метнуше, доведоше га цару у Вавилон. У тамницу су њега бацили, да се рика његова више не чује по горама израиљским. Мати ти је била као лоза, засађена крај обилних вода. Плодна беше и са пуно лишћа, натапана обилним водама. Гране су јој биле моћне, свака беше као жезло царско. Висином се више крошњи дигла, висина јој беше на видику са гранама својим многобројним. Ишчупаше је гневно, и бацише на земљу. Осуши је ветар источни, род јој би покидан, осушен, а моћне гране огањ је прождро. А сада је у пустињи засађена, у земљи сувој и жедној. Плану огањ из једнога прута, род јој прождра; Не оста јој моћна грана, достојна жезла владарског.'"

То је нарицаљка, и тако треба да се нариче.

Седме године, десетог дана петог месеца, дошли су неки од Израиљевих старешина да траже савет од Господа, и сели пред мене.

Тада ми дође реч Господња: „Сине човечији, говори Израиљевим старешинама. Реци им: 'Говори Господ Бог: да ли сте дошли да ме питате за савет? Живота ми мога – говори Господ Бог – нећу вам одговорити на питање!'

Хоћеш ли да им судиш? Хоћеш ли да им судиш, сине човечији? Саопшти им гадости њихових предака. Реци им: 'Говори Господ Бог: онога дана кад сам изабрао Израиља, кад сам се заклео Јаковљевим потомцима и објавио им се у Египту, подигао сам руку и рекао: ја сам Господ, Бог ваш! Тог дана сам им се заклео да ћу их извести из Египта у земљу коју сам истражио за њих, земљу којом теку мед и млеко, најлепшу од свих земаља. Рекао сам им: нека свако од вас избаци гадне ликове у које упирете поглед, и не поганите се египатским идолима; ја сам Господ Бог!

Али они су се побунили против мене и нису хтели да ме слушају. Ни један од њих није избацио своје гадне ликове у које су упирали поглед, нити су оставили своје египатске идоле. Тада сам рекао да ћу излити свој гнев на њих и дати одушка својој јарости на њима усред Египта. Ради свога имена сам деловао тако да се не би скрнавило у очима народа међу којима су били и пред којима сам им се објавио, кад сам их извео из Египта. Тако сам их извео из Египта и довео их у пустињу. Дао сам им своје уредбе и обзнанио им своје прописе, јер ће по њима живети онај који их извршава.

Дао сам им и своје суботе да им буду знак између мене и њих, те да знају да их ја, Господ, посвећујем.

Али дом се Израиљев побунио против мене у пустињи; нису следили моје уредбе, него су одбацили моје прописе, по којима ће живети онај који их извршава, и преко сваке мере скрнавили моје суботе. Тада сам рекао да ћу излити свој гнев на њих у пустињи да их истребим. Ради свога имена сам деловао тако да се не би скрнавило у очима народа на очиглед којих сам их извео. Још сам им се заклео у пустињи да их нећу довести у земљу којом теку мед и млеко, најлепшу од свих земаља, зато што су одбацили моје прописе, нису следили моје уредбе, и скрнавили моје суботе, јер им је срце ишло за идолима. Ипак, сажалио сам се на њих и нисам их уништио, и нисам их затро у пустињи. Рекао сам њиховој деци у пустињи: 'Не следите уредбе својих предака, не држите њихове прописе, и не поганите се њиховим идолима. Ја сам Господ, Бог ваш! Следите моје уредбе, држите моје прописе и извршавајте их. Држите светим моје суботе; нека оне буду знак између мене и вас, да знате да сам ја Господ, Бог ваш.'

Али деца су се побунила против мене: нису следили моје уредбе, нису држали моје прописе како би их вршили, које вршећи их, сваки човек има живот; скрнавили су моје суботе. Тада сам одлучио да излијем свој гнев на њих и да дам одушка својој јарости у пустињи. Али задржао сам своју руку. Учинио сам то ради свог имена да се не би скрнавило у очима народа на очиглед којих сам их извео *из Египта*. Још сам им се уз подигнуту руку заклео у пустињи да ћу их распршити међу народе и расејати их по земљама, зато што нису вршили моје прописе, него су одбацили моје одредбе, скрнавили моје суботе, и упирали поглед у идоле својих предака. А дао сам им и одредбе које нису добре и прописе по којима не могу да живе. Ја сам их оскрнавио њиховим даровима, кад су одвајали сваког првенца мајчине утробе, како бих на њих свалио пропаст, да би знали да сам ја Господ.'

Стога, сине човечији, говори дому Израиљевом. Реци им: 'Овако Говори Господ Бог: ваши преци су ме увредили и овим: учинили су неверство против мене. Кад сам их довео у земљу за коју сам се заклео да ћу им је дати, и кад су видели сваку велику узвишицу и свако гранато дрво, тамо су приносили своје жртве. Изазивали су ме приносећи тамо своје приносе, палећи мирисни кад, и изливајући своје жртве изливнице. Тада им рекох: каква је то узвишица на коју идете? Тако је остало име Бама – узвишица – све до данас.'

Зато реци дому Израиљевом: ’Говори Господ Бог: зар ћете да се скрнавите као ваши преци, и да се упуштате у блуд с њиховим гадним идолима? Кад приносите своје дарове, кад спаљујете своју децу у огњу, ви се и даље скрнавите са свим вашим идолима до овог дана. Па како онда да вам одговорим, доме Израиљев? Живота ми мога – говори Господ Бог – нећу вам одговорити!

Што замишљате неће се остварити. Ви говорите: бићемо као народи, као племена земаљска која служе дрвету и камену. Живота ми мога – говори Господ Бог – владаћу над вама моћном руком, испруженом мишицом, и изливом свог гнева. Извешћу вас из народа и скупити вас из земаља по којима сте били расејани, моћном руком, испруженом мишицом и изливом свога гнева. Одвешћу вас у пустињу народа и судићу вам тамо лицем у лице. Како сам судио вашим прецима у египатској пустињи, тако ћу судити вама – говори Господ Бог. Ја ћу вас провести испод мог штапа и довести вас да се покоравате савезу. Уклонићу оне што се буне против мене; одвешћу их из места њиховог боравка, али неће ући у земљу израиљску. Тада ћете знати да сам ја Господ.

А ти, доме Израиљев, говори Господ Бог: идите, сваки од вас, и служите својим идолима, али пазите се ако ме после не послушате! Нећете више скрнавити моје свето име вашим даровима и вашим идолима! Јер, на мојој светој гори, на високој гори Израиљевој – говори Господ Бог – тамо у земљи служиће ми сав дом Израиљев. Тамо ћу их прихватити. Тамо ћу тражити ваше приносе, ваше најбоље дарове, и ваше свете жртве. Прихватићу вас као угодни мирис, када вас изведем из народа и сакупим вас из земаља где сте били расејани, и показаћу своју светост међу вама пред очима народа. Тада ћете знати да сам ја Господ, када вас уведем у земљу израиљску за коју сам се уз подигнуту руку заклео да ћу је дати вашим оцима. Сетићете се тамо својих путева и својих идола којима сте се скрнавили, па ћете се самих себе гадити због свих зала које сте починили. Знаћете, доме Израиљев, да сам ја Господ, кад тако поступим са вама ради свог имена, а не према вашим злим путевима и вашим изопаченим делима – говори Господ Бог.’“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени се лицем према југу; изреци реч против југа, пророкуј против шумског краја у Негеву. Реци шуми негевској: ’Чуј реч Господњу! Говори Господ Бог: ево, разбуктаћу у теби огањ, који ће прогутати свако дрво, зелено и суво. Разбуктали пламен неће се угасити, и свако ће лице бити спаљено од југа до севера. Тада ће свако видети да сам га ја, Господ,

запалио; и неће се угасити.'“ А ја рекох: „Јао, Господе Боже, они говоре за мене: 'Није ли то онај што испреда приче?'“

Тада ми дође реч Господња: „Сине човечији, окрени се лицем према Јерусалиму и проповедај против Светилишта, и пророкуј против земље Израиљеве.

Реци земљи Израиљевој: 'Говори Господ: ево, ја сам против тебе; исукаћу свој мач из корица и истребићу из тебе и праведног и опаког. И пошто ћу истребити из тебе и праведног и опаког, зато ћу исукати мач из корица на свакога од југа до севера. Тада ће сви људи знати да сам ја, Господ, исукао свој мач из корица, и да се тамо неће више вратити.'

А ти, сине човечији, уздиши као да су ти поломљена бедра, горко уздиши на њихове очи. Када те буду питали: 'Зашто уздишеш?', одговори им: 'Због вести која ће доћи. Тада ће свако срце изгубити одважност и све ће руке клонути, сваки ће дух замрети и сва ће колена бити одузета.' Ево, долази и испуниће се – говори Господ Бог.“

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, пророкуј и реци: 'Господ каже:

> Мач! Мач наоштрен и изглачан, наоштрен за клање, углачан да сева. Зар да се радујемо владарској палици, сине мој? Мач не мари ни за какво дрво. Дат је да се углача, да га рука прихвати; наоштрен је мач, изглачан, да се убици да у руку! Заплачи, закукај, сине човечији, јер мач ће стићи народ мој и све кнезове израиљске; с мојим народом мачу су они предани. Зато се ударај у груди своје.

То ће бити кушање. А ако владарског штапа, за кога мач не мари, не буде више? – говори Господ Бог.

> Зато пророкуј, сине човечији, удари длаком о длан, нека мач удари двапут, трипут, мач тај што служи за покољ. Мач је то великог покоља, што их одасвуд вреба. Да клону срца и да многи падну, на свака сам врата њихова поставио мач да затире. Јао! Начињен је да сева као муња, исукан је за клање. Замахни на десно, удри на лево, где год ти се сечиво намери. И ударићу длаком о длан, и смириће се гнев мој. Ја, Господ, сам говорио.'“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, означи два пута којим ће доћи мач цара вавилонског. Нека оба излазе из исте земље. Затим начини знак и постави га на почетак пута који води у град. Означи пут којим ће мач доћи у Раву амонску, и у Јуду, у јерусалимску тврђаву. Наиме, цар вавилонски ће се зауставити на

раскршћу, где почињу два пута, да гата: трешће стреле, питаће идоле и гледати у јетру. У десној ће руци држати гатарски жреб за Јерусалим, да постави пробојне справе, да нареди покољ, да подигне бојни поклик, да намести пробојне справе према вратима, да подигне насип, и да сагради опсадне куле. То ће изгледати као испразно гатање онима који су положили заклетву, али он ће им дозвати у памет њихову кривицу, па ће их заробити.“

Зато говори Господ Бог: „Зато што дозивате у памет своју кривицу јавно чинећи своје преступе, те износите на видело ваше грехе – сва ваша дела – зато ћете бити похватани његовом руком. А ти, нечисти, опаки кнеже Израиљев, дошло ти је време; куцнуо је час да се стане на крај твом безакоњу!“ Говори Господ Бог: „Скини турбан и одложи круну. Неће више бити као пре: нека се ниски узвиси, а узвишени снизи. Пропаст! Пропаст! Довешћу такву пропаст какве још није било, док не дође онај коме припада суд; њему ћу га дати.“

„А ти, сине човечији, пророкуј и реци: ’Говори Господ Бог Амонцима за њихово ругање:

> Мач! Мач је исукан за клање, изглачан да прождере, да сева као муња! Пошто ти доносе испразна виђења и проричу ти лажи, положиће се мач на вратове опаких безбожника. Њима је дошло време, куцнуо је час да се стане на крај њиховом безакоњу. А ти врати свој мач у корице! Ја ћу ти судити у месту где си створен, судићу ти у земљи твог порекла. Излићу на тебе своју јарост, дунућу огањ свога беса на тебе и предаћу те у руке свирепим људима, вештим у затирању. Бићеш храна огњу, а твоја ће крв тећи у земљи, и пашћеш у заборав, јер сам ја, Господ, проговорио.’“

Дође ми реч Господња:

„А ти, сине човечији, хоћеш ли судити, хоћеш ли судити том граду што пролива крв? Затим му обзнани све његове гадости. Реци: ’Говори Господ Бог: ево, ближи се час граду у коме се пролива крв, и који прави идоле да се њима оскрнављује. Навукао си на себе кривицу зато што си проливао крв, и зато што си се оскрнавио идолима које си направио. Скратио си себи дане, и дошао је крај твојим годинама. Зато ћу учинити да те народи презиру и да ти се све земље ругају. Ругаће ти се и они који су близу и који су далеко, граде осрамоћеног имена, који си пун нереда.

Гле, израиљски кнезови у теби, сваки од њих, користе своју власт да проливају крв. У теби понижавају очеве и мајке, у теби злостављају странце, и тлаче сирочад и удовице. Ти презиреш моје светиње и скрнавиш моје суботе. У теби су клеветници који гледају

да пролију крв, у теби једу на горама и чине што је срамота. У теби *деца* откривају очеву голотињу, у теби обешчашћују жене док су обредно нечисте. Један чини гадост са женом свога ближњег, други срамотно скрнави своју снаху, а трећи опет обешчашћује своју сестру, ћерку свога оца. У теби примају мито да проливају крв, позајмљујеш ради користи и с каматом, и непоштено зарађујеш на своме ближњем изнуђујући од њега, а мене си заборавио – говори Господ Бог.'

Ево, ударићу длаком о длан због непоштеног добитка који си стекао, и крвопролића које се чини у теби. Хоће ли ти срце остати мирно и хоће ли остати снаге у твојим рукама у дан када будем поступао с тобом? То сам ја, Господ, рекао и то ћу учинити. Јер, расејаћу те међу народе и расути те по земљама, и докрајчићу твоју нечистоту. А кад оскрнавиш себе у очима народа, знаћеш да сам ја Господ Бог."

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, дом Израиљев ми је постао шљака; сви су бронза, калај, гвожђе и олово у пећи, а постали су шљака од сребра. Стога говори Господ Бог: 'Зато што сте сви постали шљака, ево, скупићу вас усред Јерусалима. И као што се скупља бронза, гвожђе, олово и калај у пећи, па се око тога распири огањ да се истопи, тако ћу вас скупити у свом гневу и јарости, положити вас и растопити. А кад вас скупим, дунућу на вас огањ мога гнева и растопити вас у њему. Као што се сребро топи у пећи, тако ћете и ви бити растопљени у њему. Тада ћете знати да сам то ја, Господ, излио свој гнев на вас.'"

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, реци јој: 'Ти си земља која није очишћена, на коју још није пала киша у дан гнева.' Удружили су се њени пророци у њој као лавови што ричу и раздиру плен. Они прождиру душе, узимају благо и драгоцености, и умножавају удовице усред ње. Свештеници њени крше мој Закон и скрнаве моје светиње; не праве разлику између светог и несветог, и не поучавају да се прави разлика између нечистог и чистог. Они затварају очи кад се крше моје суботе, те сам и ја без части међу њима. Кнезови су њени у њој као вуци који раздиру плен; проливају крв и упропашћују душе ради непоштеног добитка. Пророци њени кречe у бело; замазују им очи доносећи празна виђења и проричући им лаж. Они говоре: говори Господ Бог, а Господ није говорио. Народ земље одао се насиљништву и пљачки; тлаче сиромаха и убогога и бесправно злостављају странца.

Тражио сам међу њима човека који ће поправити зид и стати у процеп преда мном ради земље, да је не бих уништио. И нисам га

нашао. Зато ћу излити на њих свој гнев, истребићу их огњем своје јарости, и свалићу им на главу њихова дела – говори Господ Бог.“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, биле су две жене, ћерке једне мајке. Блудничиле су у Египту, блудничиле су од младости своје. Тамо су им груди стискали, девојачке им дојке дирали. Старија се звала ’Ола’, а ’Олива’ јој је била сестра. Биле су моје, и родиле су синове и ћерке. Ола је Самарија, а Олива је Јерусалим. То су им имена.

Ола се одала блуду док је била моја; вукла ју је похота за њеним љубавницима, Асирцима, ратницима у пурпур обученима, управитељима и намесницима, све згодним момцима, коњаницима што језде на коњима. Нудила им је свој блуд, све најврснијима од Асираца, и свима за којима ју је вукла похота, те се оскрнавила свим својим идолима. Од Египта није остављала своје блудничење, јер су са њом легали у њеној младости и дирали јој девојачке дојке, а она их је засипала својим блудом.

Зато сам је предао у руке њеним љубавницима, Асирцима, за којима ју је вукла похота. Они су открили њену голотињу: похватали су њене синове и ћерке и побили их мачем. Тако је дошла на лош глас међу женама, кад је на њој извршен суд.

Видела то њена сестра Олива, па је у својој похоти постала још покваренија од ње; у својим је блудничењима постала гора од своје сестре. Вукла ју је похота за Асирцима, управитељима и намесницима, ратницима, раскошно обученим коњаницима што језде на коњима, све згодним момцима. И видео сам да се оскрнавила; обе су пошле истим путем.

У својим је блудничењима постала још гора. Видела је на зиду нацртане ликове мушкараца, слике Халдејаца насликане црвеном бојом, опасане опасачима око бедара, с набраним турбанима на главама, с изгледом војних заповедника, налик Вавилонцима, којима је родна земља Халдеја. И како их је угледала, похота је обузела, па им је послала гласнике у Халдеју. Вавилоњани су дошли к њој на постељу љубавничку и оскрнавили је њиховим блудом. А кад се с њима оскрнавила, згадили су јој се. Кад је јавно починила своја блудничења и открила своју голотињу, душа се моја од ње одвратила, као што ми се душа одвратила од њене сестре. Али она је још више блудничила сећајући се дана свога девојаштва, кад је чинила блуд у Египту. Вукла ју је похота за њеним љубавницима којима је мушкост као у магарца, а излив као у коња. Ти си се вратила на развратност своје младости, кад су ти у Египту дирали дојке и миловали ти девојачке груди.

Зато, Оливо, говори Господ Бог: ево, окренућу против тебе твоје љубавнике који су ти се згадили, и довешћу их на тебе са свих страна: Вавилоњане, све Халдејце, Фекођане, Сојане и Којане, све Асирце с њима, згодне младиће, све саме управитеље и намеснике, војне заповеднике и ратнике што јашу на коњима. Они ће навалити на тебе с оружјем, бојним колима на точковима и здруженим снагама. Поставиће се против тебе са свих страна са штитовима, штитићима и шлемовима. Ја ћу им предати суд, па ће ти судити по својим законима. Окренућу против тебе своју љубомору и гневно ће поступати с тобом: одсећи ће ти нос и уши, а ти што ти преостану, ти ће пасти од мача; одвешће ти синове и ћерке, а те што ти преостану, њих ће прождрети огањ. И стргнуће с тебе твоје хаљине и однети твој накит. Тако ћу одстранити од тебе твоју развратност и твој блуд који си почела у Египту. И нећеш више жудети за њима, нити се сећати Египта.

Јер говори Господ Бог: ево, даћу те у руке оних које мрзиш, од којих ти се душа гади. Душмански ће поступати с тобом: узеће плод твоје муке и оставити те потпуно голу, па ће се показати голотиња твојих блудничења, твоја развратност и твоја блудничења. То ће ти се догодити зато што си блудничила с народима и оскрнавила се њиховим идолима. Пошто си ишла стопама своје сестре, даћу ти у руку њену чашу.

Говори Господ Бог:

> Испићеш чашу своје сестре, чашу дубоку и широку, до руба пуну, и бићеш на подсмех и поругу. И обузеће те пијанство и жалост. То је чаша страхоте и пустошења, чаша твоје сестре Самарије! Испићеш је до дна, па ћеш је разбити у комаде и одсећи себи дојке.

То сам ја рекао – говори Господ Бог.

Зато, говори Господ Бог: зато што си ме заборавила и окренула ми леђа, испаштаћеш због свог разврата и својих блудничења.“

Господ ми рече: „Сине човечији, хоћеш ли судити Оли и Оливи? Објави им њихове гадости, јер су починиле прељубу, и крв је на њиховим рукама. Починиле су прељубу са својим идолима, а синове које су ми родиле жртвовала је њима за храну. Још су ми учиниле и ово: истога су дана оскрнавиле моја Светилишта и окаљале моје суботе. Тога су дана поклале своје синове за своје идоле и дошле у моје Светилиште да га окаљају. Ето, то су учиниле у моме дому.

Шта више, послале су гласнике по људе из далека, а кад су дошли, ти си се за њих окупала, намазала очи, и ставила накит на

себе. Онда си села на раскошни кревет, а пред тобом је био постављен сто на који си ставила мој кад и моје уље.

Дизала се безбрижна бука многих људи; пијанице су дошле из пустиње и ставиле наруквице на руке и раскошне круне на своје главе. Тада рекох њој која је истрошена од прељубе: нека је искористе као блудницу, јер није ништа друго. И као што се долази блудници, тако су дошли к Оли и Оливи, развратницама. Али праведници ће им судити као што се суди прељубницама и онима који проливају крв, јер оне су прељубнице и крв им је на рукама.

Јер говори Господ Бог: сабери војску против њих и предај их ужасу и пљачки. Нека их војска заспе камењем, нека посеку мачевима њихове синове и ћерке, и нека спале њихове куће.

Тако ћу одстранити развратност из земље и дати пример свим женама, да не следе вашу развратност. Они ће вас казнити за вашу развратност, и испаштаћете за грехе које сте учиниле с вашим идолима. Тада ћете знати да сам ја Господ Бог.“

Дође ми реч Господња девете године, у десетом месецу, десетог дана: „Сине човечији, забележи овај дан, управо овај дан, јер је цар вавилонски на овај исти дан опсео Јерусалим. Испричај причу одметничком дому. Реци им: ’Говори Господ Бог:

> Пристави котао; пристави га и налиј воду у њега. Стави у њега комаде меса, све најбоље комаде, бут и плећку, и напуни га најбољим костима. Узми најбоље грло ситне стоке и наслажи кости испод њега. Нека добро узаври, тако да се и кости скувају у њему.

Зато говори Господ Бог:

> Тешко крвничком граду, котлу који је загорео, а чија загорелина није уклоњена! Испразни га комад по комад; за њега се неће бацати жреб. Јер његова је крв још у њему: ставио ју је на голу стену; није је пролио на земљу да је покрије прашина. И ја ћу оставити његову крв на голој стени, непокривену, да плане гнев и да се изврши освета.

Зато говори Господ Бог:

> Тешко крвничком граду, јер ћу наложити велики огањ! Стави много дрва, подложи ватру, скувај месо, умешај зачине; нека кости загоре. Затим га стави празног на ужарени угаљ да се загреје, тако да се бронза усија, па да загорелина у њему сагори. Мукотрпан је то посао! Загорелина се не скида с њега чак ни огњем.

Развратност је у твојој нечистоти! Зато што сам те чистио, а ти се ниси дала очистити од своје нечистоте, нећеш се више очистити од своје нечистоте, док не искалим свој гнев на теби.

Ја, Господ то сам рекао; то долази и то ћу учинити. Нећу одустати, нећу се сажалити, нећу се смиловати. Бићеш кажњена због својих путева и својих дела – говори Господ Бог.'"

Дође ми опет реч Господња: „Сине човечији, узећу од тебе жељу твојих очију једним ударцем. А ти не тугуј, не плачи, нити рони сузе. Уздиши тихо, не наричи за мртвима, обмотај турбан око своје главе, обуј сандале на ноге, не покривај своју браду, и не једи што ти спреме људи."

То сам ујутро рекао народу, а увече ми је умрла жена. Ујутро сам учинио као што ми је било заповеђено.

Људи ми рекоше: „Зар нам нећеш рећи шта за нас значи све то што радиш?"

Ја им рекох: „Дошла ми је реч Господња: 'Реци дому Израиљевом: говори Господ Бог: ево, оскрнавићу своје Светилиште, понос ваше снаге, уживање ваших очију, оно што вам душа жели, а ваши синови и ћерке које сте оставили, попадаће од мача. Тада ћете учинити као што сам ја учинио; нећете покривати браду и нећете јести што вам спреме људи. Турбани ће вам бити на глави а сандале на ногама. И нећете туговати, ни плакати, него ћете иструнути због својих кривица и уздисати један пред другим. Језекиљ ће вам бити знак; што је он радио, радићете и ви. А кад се то догоди, знаћете да сам ја Господ Бог.

А ти, сине човечији, онога дана када им одузмем понос њихове снаге, уживање њихових очију и оно што им душа жели, њихове синове и ћерке, тог дана ће доћи бегунац да ти донесе вест. Тог дана ће ти се отворити уста пред тим бегунцем, па ћеш проговорити и нећеш више бити нем; ти ћеш им бити знак. Тада ће знати да сам ја Господ.'"

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени се лицем према Амонцима и пророкуј против њих. Реци Амонцима: 'Чујте реч Господа Бога! Говори Господ Бог: зато што си рекао: „Аха!" – за моје Светилиште када је било оскрнављено, и за земљу Израиљеву када је била опустошена, и за дом Јудин када је отишао у изгнанство, зато ћу те, ево, предати у посед синовима истока. Они ће у теби поставити своје таборе и направити своја насеља у теби; они ће јести твој урод и пити твоје млеко. Од Раве ћу учинити пашњаке за камиле, а од Амонаца обор за овце. Тада ће знати да сам ја Господ. Јер говори Господ Бог: зато што си пљескао рукама, и ударао ногом

о тло и с крајњим се презиром радовао у срцу над земљом Израиљевом, зато ћу, ево, испружити своју руку на тебе и дати те за плен народима. И истребићу те из народа, искоренићу те из земаља; затрћу те. Тада ћеш знати да сам ја Господ.'"

Говори Господ: „Зато што су Моав и Сир рекли: 'Гле, дом је Јудин *отпао* као сви други народи', зато ћу отворити границу Моавову, да уклоним његове градове, пограничне градове, понос земље: Вет-Јесимот, Вал-Меон и Киријатајим. Даћу Амонце у посед синовима истока, да се Амонци не спомињу међу народима. И над Моавцима ћу извршити суд. Тада ће знати да сам ја Господ."

Говори Господ Бог: „Зато што је Едом извршио освету над домом Јудиним, па је, светећи им се, навукао на себе кривицу, зато, говори Господ Бог: подигнућу руку на Едом и истребићу из њега и људе и стоку, и претворићу га у рушевине; и изгинуће од мача од Темана до Дедана. Осветићу се Едому руком мога народа Израиља. Они ће поступити с Едомом по моме гневу и јарости. Тако ће упознати моју освету – говори Господ Бог."

Говори Господ Бог: „Зато што су Филистејци извршили освету, светећи се с презиром у срцу, и затирали с вековним непријатељством, зато, говори Господ Бог: ево, подићи ћу руку на Филистејце: истребићу Херећане и уништити остатак што живи уз море. Извршићу над њима велику освету и гневно их казнити. И знаће да сам ја Господ, када извршим своју освету над њима."

У једанаестој години, првог дана у месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, зато што је Тир говорио за Јерусалим: 'Ха, ха, разбијена су врата народа, широм су ми отворена, обогатићу се сад кад је опустошен!', зато говори Господ Бог: о, Тире, ево ме, долазим на тебе! Подићи ћу на тебе многе народе, као што море подиже таласе. Они ће разорити зидине тирске и срушити њене куле. Ја ћу састругати земљу с њега и учинити га голом стеном. И постаће место где се суше мреже усред мора, јер сам ја, Господ, то рекао – говори Господ Бог. Тир ће постати плен народима. А твоје ћерке у земљи биће побијене мачем. Тада ће знати да сам ја Господ Бог.

Јер говори Господ Бог: ево, довешћу на Тир са севера Навуходоносора, цара вавилонског, цара над царевима, с коњима и бојним колима, с коњицом и великом војском. Он ће побити мачем твоје ћерке у земљи. Дигнуће против тебе опсадне куле, ископати насипе против тебе и поставити штитове против тебе. И наместиће пробојне справе да ударају у твоје зидове, и секирама разараће твоје куле. Од мноштва његових коња прекриће те прашина; а од буке његових коњаника и точкова бојних кола затрешће се твоји зидови када уђе

кроз твоја врата, као што се улази у провађен град. Копитама својих коња протутњаће кроз све твоје улице; мачем ће побити твој народ, а твоји моћни стубови ће бити оборени на земљу. Заплениће твоје благо и опљачкати твоја добра, срушиће твоје зидове и разорити твоје лепе куће, а твоје камење, дрво, и прашину побацаће у воду. Прекинућу јеку твојих песама, а звук твојих харфи више се неће чути. Учинићу од тебе голу стену; постаћеш место где се суше мреже. Никада више нећеш бити сграђен, јер сам ја, Господ, то рекао – говори Господ Бог.“

Овако Господ Бог говори Тиру: „Зар се неће затрести острва од праска твога пада, кад рањени стану да јаучу и покољ настане у теби? Тада ће сићи с престола сви морски кнезови, одложити своје плаштеве и скинути са себе извезене хаљине, па ће се обући у страх, поседати на земљу и непрестано се трести запањени над тобом. Онда ће запевати тужбалицу над тобом и рећи ти:

> ’Како пропаде, славни граде, како нестаде с мора! А био си морска сила, ти и мештани твоји, сејући страх међу свима који су живели у теби. Сад се тресу острва у дан твога пада, смела су се острва морска због твог краја.’

Јер говори Господ Бог: ’Кад те учиним пустим градом, као градове где се више не живи, кад на тебе доведем дубине морске и силне те воде прекрију, спустићу те к онима што силазе у раку, к народу из давних времена, настанићу те у најниже крајеве земље, што личе на древне рушевине, с онима што силазе у раку. И нећеш више бити настањен, нити зрачити сјајем у земљи живих. Довешћу на тебе пропаст и неће те више бити. Тражиће те, али те никада више неће наћи – говори Господ Бог.’“

И дође ми реч Господња: „Сине човечији, запевај тужбалицу о Тиру! Реци Тиру:

> ’О, ти што столујеш на вратима морским, што тргујеш с народима на многим острвима, Говори Господ Бог: о, Тире, ти рече: „Ја сам савршенство лепоте!“ Границе твоје у срцу су мора, савршена твоја лепота твојих је зидара дело. Од чемпреса сенирских све су ти даске начинили, с Ливана кедар узеше, да ти јарбол начине, од храстова васанских, весла су ти направили, а палубу од борова с китимских острва; слонову кост у њу су уметнули. Једро ти је било од лана везеног, египатског, а застори од гримиза и скерлета с острва елиских. Мештани Сидона и Арвада били су ти веслачи, мудраци твоји, Тире, били су ти кормилари. Старешине гевалске и мудраци његови пукотине су твоје

поправљали; све лађе на мору и посада њихова долазили су да од тебе робу купују. Људи из Персије, Луда и Фута, твоји су били ратници. О твоје су зидове штитове и шлемове качили, и китили те сјајем. Арвађани и војска твоја на твојим зидовима, куле су твоје Гамадити чували унаоколо. Штитове су своје качили на твоје зидове да дотерају твоју лепоту.

Тарсис је трговао с тобом; због твог силног богатства свакојаког плаћао је твоју робу сребром и гвожђем, калајем и оловом.

Јаван, Тувал и Месех су трговали с тобом размењујући робље и бронзано посуђе за твоју робу.

Они из дома Тогарминог размењивали су коње, јахаће коње и мазге за твоју робу.

Синови Деданови су трговали с тобом. И многа су острва трговала за тебе; доносили су ти као накнаду слонову кост и ебоново дрво.

Арам је трговао с тобом због обиља твојих производа; плаћали су за твоју робу малахитима, скерлетом, везеним платном и финим ланом, коралима и рубинима.

Јуда и земља Израиљева су трговали с тобом; плаћали су за твоју робу пшеницом из Минита, брашном, медом, уљем и мелемом.

Дамаск је, због обиља твојих производа сваке врсте, трговао с тобом хелвонским вином и вуном из Сахара. Дан и Јаван из Узала за твоју су робу давали обрађено гвожђе, касију и трску.

Дедан је трговао с тобом с јахачким простиркама.

Арапљани и сви кнезови кедарски трговали су с тобом и плаћали ти јагањцима, овновима и јарцима.

Трговци из Саве и Регме су трговали с тобом. За твоју робу плаћали су најбољим зачинима сваке врсте, свакојаким драгуљима и златом.

Харан, Кана, Еден, савски трговци, Асирија и Хилмад, су трговали с тобом. Трговали су с тобом на твојој пијаци у замену за најбоље рухо од везене пурпурне тканине, и разнобојне тепихе од чврсто уплетених нити.

Тарсиске лађе превозиле су твоју робу. Био си пун и веома натоварен на морској пучини. Твоји веслачи су те извели на пучину, али источни ветар те је разбио усред мора. Твоје богатство, твоја роба, твоји морепловци, твоји морнари, кормилари и мајстори за твоје пукотине, твоји трговци, сви ратници у теби, и сви који су на палуби, пашће у морске дубине у дан твога пада. Кад се зачује вапај твојих кормилара затрешће се обала. Тада ће сви веслачи,

морнари и сви морски кормилари напустити своје лађе и искрцати се на земљу. Они ће подићи свој глас и горко завапити над тобом. Прашином ће посути своју главу и ваљати се у пепелу, обријаће главу за тобом, припасаће кострет, па ће, огорчене душе, плакати за тобом и горко нарицати.

Закукаће и запевати нарицаљку над тобом:

„Ко је као Тир ућуткан усред мора?“ Кад су ти робу довозили с мора, њом си ситио многе народе; обиљем блага и робом својом, ти си богатио цареве земаљске. А сада те море разби у води дубокој, роба твоја пропаде, и сав народ у теби. Сви су житељи острвски запањени над тобом; цареве им подилази језа, од страха им се лице грчи. Трговци народа звижде над тобом; постао си ругло и више те неће бити.’“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, реци тирском владару: ’Говори Господ Бог:

Узохолио си се у срцу говорећи: „Ја сам бог; седим на Божијем престолу у срцу мора.“ Ипак, ти си само човек, а не Бог, иако свој ум изједначаваш с Божијим умом. Ето, мудрији си од Данила; ниједна тајна ти није скривена. Стекао си себи богатство мудрошћу и разумом, накупио си сребро и злато у својим ризницама. Умножио си своје богатство великом својом мудрошћу у трговини, али си се узохолио у срцу због свог богатства.

Зато говори Господ Бог:

Зато што изједначаваш свој ум с Божијим умом, ево, довешћу на тебе туђинце, најнемилосрдније међу народима, а они ће исукати мачеве на лепоту твоје мудрости и окаљати твој сјај. Бациће те у јаму и умрећеш смрћу посечених усред мора. Хоћеш ли пред својим погубитељем да кажеш: „Ја сам Бог“? Ти си човек, а не Бог, кад паднеш у руке својих погубитеља! Умрећеш смрћу необрезаних руком туђинаца, јер сам ја то рекао – говори Господ Бог.’“

Опет ми дође реч Господња: „Сине човечији, испевај тужбалицу против тирског цара. Реци му: ’Говори Господ Бог:

Ти *си* печат савршенства, пун мудрости и савршен у лепоти. Био си у Едену, врту Божијем, сав окићен драгим камењем: рубином, топазом, дијамантом, хрисолитом, ониксом, јасписом, сафиром, малахитом и смарагдом; златом те уоквирили и извезли, учврстили их у дан кад си био створен. Учиних те херувимом заштитником, поставих те на свету гору Божију, ходио си посред огњеног камења. Беспрекоран

беше на путевима својим, од дана кад си створен, до дана
кад се неправда нашла на теби. Због обиља твоје трговине
напунило се насиље у теби; згрешио си. Зато те збацих
нечистог с горе Божије и уклоних те, херувиме заштитниче,
испред огњеног камења. Понело се срце твоје због твоје
лепоте, упропасти мудрост своју због свог сјаја. И бацио
сам те на земљу, пред цареве те земаљске поставио да те
они гледају с презрењем. Због многих твојих кривица, због
трговине твоје непоштене, светилиште си своје оскрнавио.
Зато сам запалио огањ посред тебе, и огањ те је прогутао;
у пепео сам те претворио на очи свима што те гледају. Сви
који су те знали међу народима, згражају се сад над тобом,
постао си призором ужаса, и више те никада неће бити.'"

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени се лицем према Сидону и пророкуј против њега. Реци: 'Говори Господ Бог:

Ево ме против тебе, Сидоне, да се прославим усред тебе. И
знаћете да сам ја Господ, када над њим извршим суд, и када
покажем своју светост у њему. Послаћу на њега пошаст,
и крви ће бити на његовим улицама. Посечени ће гинути
усред њега од мача, који ће их стизати са свих страна. Тада
ће знати да сам ја Господ.

Дом Израиљев неће више имати трн који убада, ни бодљу која наноси бол; ниоткуда више неће бити оних који их презиру. Тада ће знати да сам ја Господ Бог.

Зато говори Господ: када скупим дом Израиљев из народа где су били расејани, и покажем на њима своју светост пред пуцима, тада ће живети на земљи, коју сам ја дао своме слузи Јакову. И живеће спокојно на њој: градиће куће, садиће винограде и живеће безбедно, када извршим суд над свима који их презиру са свих страна. Тада ће знати да сам ја, Господ, њихов Бог.'"

У десетој години, у десетом месецу, дванаестога дана, дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени лице према фараону, египатском цару и пророкуј против њега и против целог Египта. Говори и реци: 'Говори Господ:

Ево ме против тебе, фараоне, цареегипатски! Ти си велика
неман што лежи у својим рекама и говори: „Нил је мој, себи
сам га начинио!" Зато ћу закачити куку за твоју чељуст и
учинити да се све рибе из твојих река приљубе уз твоје кр-
љушти. Затим ћу те извући из твојих река заједно са рибама
из твојих река које су се приљубиле уз твоје крљушти. Оста-
вићу те у пустињи, тебе и све рибе из твојих река. Пашћеш

на ледину и нико те неће понети ни сахранити. Даћу те за
храну пољским зверима и птицама небеским.
И сви ће становници Египта знати да сам ја Господ.

Били сте штап од трске дому Израиљеву. Када су те узели у руке, ти си се сломио и пробио им сва рамена; када су се ослонили на тебе, ти си пукао и одузео им снагу у свим бедрима.

Зато говори Господ Бог: послаћу на тебе мач и истребити из тебе и људе и стоку. Земља египатска постаће пустош и пустиња. Тада ће знати да сам ја Господ.

То је због тога што си рекао: „Нил је мој, себи сам га начинио!“ Стога, ево долазим на тебе и на твоје реке: претворићу египатску земљу у пустош и пустињу, од Мигдола до Сиене, до међе кушке. Људска нога неће више преко ње прелазити, а неће ни стока својом ногом прелазити преко ње, него ће четрдесет година бити ненастањена. И претворићу египатску земљу у најгору пустош међу опустошеним земљама. Његови ће градови бити пусти међу разореним градовима четрдесет година. А ја ћу расути Египћане међу народе и расејати их по земљама.

Јер говори Господ Бог: кад се наврши четрдесет година, скупићу Египћане из народа, где су били расути, па ћу вратити Египћане из ропства и довести их у земљу Патрос, њихову постојбину, и тамо ће бити мало царство. Оно ће бити најмање од земаљских царстава, те се неће више уздићи над народе; тако ћу га смањити да више никад не загосподари над народима. И више неће бити узданица дому Израиљеву, него подсетник на њихову кривицу, када су се к њему окретали за помоћ. Тада ће знати да сам ја Господ Бог.’“

У двадесет седмој години, првог дана у првом месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, Навуходоносор, цар вавилонски, је одвео своју војску у велики поход на Тир. Свака је глава оћелавила, свако се раме одрало, али од похода који је предузео против Тира није имао добит ни он ни његова војска. Зато говори Господ Бог: ево, ја дајем Навуходоносору, цару вавилонском, земљу египатску. Он ће однети њено благо, отети њен плен и опљачкати је. То ће бити плата његовој војсци. А као надокнаду за његов труд даћу му египатску земљу, јер су радили за мене – говори Господ Бог.

У онај ћу дан подићи рог дому Израиљеву, а теби ћу отворити уста међу њима. Тада ће знати да сам ја Господ.“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, пророкуј и реци: ’Говори Господ:

Закукајте – Јао, дане! Јер близу је дан, дан Господњи, дан
облачни, време за народе. Доћи ће мач на Египат, стрепња

ће обузети Куш кад погинули стану да падају по Египту, кад му отму његово богатство, и кад му сруше темеље.
Куш и Фут, Луд, Арабија и Хув, и народ земље савеза, пашће с њима од мача.

Говори Господ Бог:

Пропашће они који помажу Египту, сурваће се понос његове снаге; падаће од мача од Мигдола до Сиене – говори Господ Бог. Биће опустошени усред опустошених земаља, а његови градови ће лежати међу разореним градовима. Тада ће знати да сам ја Господ када запалим ватру у Египту и када претрпе слом сви његови помагачи.

У тај дан изаћи ће преда мном посланици у бродовима да уплаше спокојни Куш. И обузеће их ужас у дан египатски, јер он, ево, долази.

Говори Господ Бог:

Ја ћу истребити многобројни народ египатски руком Навуходоносора, вавилонског цара. Он и његов народ, најнемилосрднији међу народима, доћи ће да униште земљу. Они ће исукати своје мачеве на Египћане, па ће испунити земљу мртвима. Ја ћу исушити рукавце Нила, а земљу ћу продати зликовцима. Руком туђинаца опустошићу земљу и све што је у њој. Ја сам, Господ, говорио.

Говори Господ Бог:

Уништићу идоле и истребити ништавна божанства из Нофа. Неће више бити кнеза у Египту; и предаћу страху земљу египатску. Опустошићу Патрос, запалићу Соан, и извршити суд на Нои. Излићу свој гнев на Син, тврђаву египатску, и истребити мноштво у Нои. Запалићу ватру у Египту: Син ће се превијати од мука, Ноа ће бити освојен, а Ноф ће бити сваког дана у тескоби. Младићи Авина и Пи-Весета пашће од мача, а градови ће отићи у ропство. У Тафнесу ће се помрачити дан када сломим јарам египатски. Тада ће се угасити понос његове снаге. Прекриће га облак, а његове ће ћерке отићи у ропство. Тако ћу извршити судове на Египту, па ће знати да сам ја Господ.'"

У једанаестој години, првог месеца седмог дана у месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, ја сам сломио мишицу фараону, египатском цару, а ево, нико му на њу није ставио повој с мелемима, нити је повио завојима да се учврсти, како би се латила мача. Зато говори Господ Бог: ево ме против фараона, цара египатског; сломићу му руке, и здраву и ону сломљену, и учинити да му мач

испадне из руке. Расуђу Египћане међу народе, и расејати их по земљама. Ја ћу ојачати руке вавилонском цару и дати му мач у руку; сломићу руке фараону, а он ће стењати пред њим као што стење смртно рањен човек. Ојачаћу руке вавилонском цару, а фараонове ће руке клонути. Када ставим мач у руке вавилонском цару, и он замахне њиме над Египтом, тада ће знати да сам ја Господ. Ја ћу расути Египћане међу народе и расејати их по земљама. Тада ће знати да сам ја Господ.“

У једанаестој години, трећег месеца, првог дана у месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, реци фараону, египатском цару, и његовом мноштву:

> ’Коме ли си сличан по својој величини? Погледај Асирију! Она је била као кедар на Ливану: дивних грана, сеновите крошње. Растом је био веома висок, међу облаке врх му се винуо. Воде су му дале да порасте, дубинске су га воде уздигле. Око стабла су му текле реке, потоке је своје одаслао да напаја све пољско дрвеће. Стога је висином надвисио све пољско дрвеће, многе су му гране израсле, у дужину су му огранци отишли, од обилних се вода разгранали. У његовим гранама гнездиле су се све птице небеске, испод његових грана рађале се све пољске звери, а у његовом хладу седели сви велики народи. Диван је био у својој величини и дужини својих грана, јер му је корен био крај обилних вода. Кедрови у Божијем врту нису могли да се мере с њим, чемпреси нису били равни његовим гранама, платани нису могли да се пореде с његовим гранама; ниједно дрво у Божијем врту није му било равно по лепоти. Подарио сам му лепоту – многе гране – па су му завидела сва дрвета еденска у Божијем врту.

Зато говори Господ Бог: зато што се уздигао својим растом, и дигао свој врх међу облаке, и понео се у срцу због своје висине, предаћу га у руке најсилнијем међу народима, да поступа с њим према његовој опакости. Зато сам га протерао. Посекли су га странци, најокрутнији међу народима, и оставили га. Све су му гране попадале по горама и по свим долинама, огранци му леже сломљени по свим клисурама земље. Сви су народи земаљски отишли из његовог хлада и напустили га. На његовом оборeном стаблу гнезде се све птице небеске, а међу његовим гранама бораве све звери пољске. То је због тога да се ниједно дрво крај воде не поноси својом висином, и не диже свој врх међу облаке, и да ниједно наводњавано дрво својом висином не досегне до њих. Јер сви су они на смрт осуђени,

бачени у најниже крајеве земље међу синове људске, с онима што силазе у раку.

Говори Господ Бог: онога дана кад је кедар сишао у Свет мртвих, уприличих туговање; ради њега сам бездан покрио и реке његове зауставио, те стадоше силне воде. Због њега сам Ливан у жалост завио, због њега се све пољско дрвеће осушило. Од праска његовог пада сам потресао све народе када сам га сурвао у Свет мртвих, с онима што силазе у раку. Тада се све дрвеће еденско, најпробраније и најбоље на Ливану, све што воду прима, утешило у најдубљим деловима под земљом. У Свет мртвих сиђоше и они што су пали од мача, мишица његова, и они који су седели под његовим хладом.

Ето коме си сличан по слави и величини! С еденским си дрвећем сурван у најниже крајеве под земљом. Стога ћеш лећи међу необрезане, међу оне који падоше од мача.

То је фараон и све његово мноштво – говори Господ Бог.'"

У дванаестој години, дванаестог месеца, првог дана у месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, испевај тужбалицу за фараоном, египатским царем, и реци му:

> 'Ти што сматраш себе лавићем народа! Ти си као неман у мору, хараш у својим рекама, ногама воду таласаш, и реке њихове мутиш!

Говори Господ Бог:

> Разапећу своју мрежу преко тебе са збором многих народа; они ће те извући у мојој мрежи. Оставићу те на земљи, бацићу те на пољану, даћу те птицама небеским, и све дивље звери на земљи тобом ћу наситити. Тело ћу ти разбацати по горама, испунићу долине остацима твојим. Натопићу земљу крвљу твојом истеклом, речна ће корита бити пуна твога меса. А кад те угасим, застрећу небеса, и помрачити звезде њихове. Сунце ћу прекрити облацима, а месец неће више давати своју светлост. Помрачићу над тобом сва сјајна светлила, и прекрити тамом твоју земљу – говори Господ Бог. Испунићу бригом срца многих народа, кад донесем твоје изломљене остатке међу народе, у земље које не познајеш. Ужасом ћу испунити многе народе, а њихови ће се цареви згражати над тобом, кад завитлам својим мачем пред њима. У дан твог пада сваки ће човек све време страховати за свој живот.

Јер говори Господ Бог:

> Мач вавилонског цара ће те сустићи. Твоје ћу мноштво побити мачевима моћних – најокрутнијима међу свим на-

родима. Они ће уништити понос Египту и истребити све његово мноштво. Ја ћу побити сву његову стоку крај обилних вода. Људска их нога више неће мутити, нити ће их мутити животињски папак. Тада ћу умирити њихове воде, и учинити да њихове реке теку као уље – говори Господ Бог. Кад опустошим земљу египатску и кад земља остане без ичега у њој, када ударим све његове становнике, тада ће знати да сам ја Господ.'

Ово је тужбалица која ће се нарицати. Ћерке народа ће је нарицати; нарицаће је за Египтом и за свим његовим мноштвом – говори Господ Бог."

У дванаестој години, петнаестога дана у месецу, дође ми реч Господња: „Сине човечији, закукај над египатским мноштвом, обори га, њега и ћерке узвишених народа, у најдоње крајеве под земљом, са онима што силазе у раку. Реци му: 'Јеси ли сад лепши од свих других? Силази доле и почини са необрезанима! Он ће пасти међу побијене од мача; мачу је он предан. Нека га одвуку са његовим мноштвом. Нека му моћници и његови помоћници кажу из средишта Света мртвих: спустили су се, леже необрезани, погинули од мача.

Тамо је Асирија и сав њен збор; око ње су њени гробови, сви изгинули, пали од мача. Гробови им леже у најдубљим деловима јаме; њен збор је око њеног гроба, сви изгинули, пали од мача – они што су сејали ужас у земљи живих.

Тамо је и Елам и све његово мноштво око његовог гроба, сви изгинули, од мача пали, који су необрезани сишли у најдубље крајеве под земљом. Они су сејали ужас у земљи живих, а сад носе своју срамоту с онима што силазе у раку. Ставили су му лежај међу побијенима, са свим његовим гробовима око њега, сви необрезани, изгинули од мача. Они су сејали ужас у земљи живих, а сад носе своју срамоту са онима што силазе у раку; смештени су међу побијене.

Тамо су и Месех, Тувал и све његово мноштво око његовог гроба, сви изгинули, сви необрезани, изгинули од мача, јер су сејали ужас у земљи живих. Они не почивају са необрезаним ратницима који су пали, који су сишли у Свет мртвих са својим оружјем за рат, који су ставили своје мачеве под своју главу и своју кривицу на своје кости, јер су ратници сејали ужас у земљи живих.

И ти ћеш бити сломљен, па ћеш лећи међу необрезане, са онима што су изгинули од мача.

Тамо је и Едом, његов цар и његови кнезови, који су упркос својој сили, стављени међу оне што су изгинули од мача. Они сад почивају међу необрезанима и онима што силазе у раку.

Тамо су и сви кнезови са севера и сви Сидонци који су у срамоти сишли са изгинулима због ужаса своје силе. Они су необрезани починули са изгинулима од мача, и понели своју срамоту са онима што силазе у раку.

Кад их фараон буде видео, утешиће се он и његова војска за свим својим мноштвом које је изгинуло од мача – говори Господ Бог. Ја сам, наиме, сејао ужас у земљи живих. А фараон ће са свим својим мноштвом бити положен међу необрезане, са онима што су изгинули од мача – говори Господ Бог.'"

Дође ми опет реч Господња: „Сине човечији, говори својим сународницима. Реци им: 'Ако доведем мач на неку земљу, а народ земље узме једног човека из својих крајева и поставе га за чувара, и ако он види да мач долази на ту земљу, па затруби у трубу и опомене народ, али се онај који чује глас трубе не да опоменути, а мач дође и покоси га, његова ће крв пасти на његову главу. Пошто је чуо глас трубе, а није се дао опоменути, његова ће крв бити на њему. Да се дао опоменути, спасао би себи живот. Ако чувар види да мач долази, а не затруби у трубу, те народ не буде опоменут, а дође мач и покоси једног од њих, тај ће платити животом за своју кривицу, али ћу одговорност за његову крв тражити од чувара.'

Тебе сам, сине човечији, поставио за чувара дому Израиљевом. Кад чујеш реч из мојих уста, пренеси им моју опомену. Кад кажем опакоме: 'Заиста ћеш умрети', а ти му не кажеш ништа како би га опоменуо да се окане свог опаког пута, опаки ће свакако умрети због своје кривице, али ћу одговорност за његову смрт тражити од тебе. Али ако опоменеш опаког да се врати са свог пута, а он се не врати са свог пута, умреће за своју кривицу. Ти ћеш, пак, спасти себи живот.

А ти, сине човечији, реци дому Израиљеву: 'Ви говорите: наши преступи и греси нас терете, и због њих пропадамо. Како ћемо опстати!' Реци им: 'Живота ми мога – говори Господ Бог – није мени мило да опаки умре, него да се врати са свог пута и живи. Вратите се! Вратите се са својих злих путева! Зашто да изгинете, доме Израиљев?'

Ти, сине човечији, реци својим сународницима: 'Праведника неће спасти његова праведност када згреши, нити ће опакост довести опакога до његове пропасти када се окане своје опакости. Праведник неће остати у животу кад згреши.' Кад кажем праве-

нику да ће живети, али се он поузда у своју праведност, па згреши, сва његова праведност неће се памтити; умреће због неправде коју је починио. А ако кажем опакоме: 'Заиста ћеш умрети!' – и он се окане свог греха, па почне да чини право и правду; ако опаки врати залог и врати што је опљачкао, држи се заповести живота и не чини неправду, заиста ће живети, неће умрети. Ни један од греха које је починио му се неће памтити. Чинио је право и правду, заиста ће живети.

Ипак, твоји сународници кажу: 'Пут Господњи није праведан.' Не, њихови путеви нису праведни! Кад се праведник одврати од своје праведности и стане да чини неправду, умреће због ње. А ако се опаки окане своје опакости и почне да чини право и правду, живеће због њих. А ви кажете: 'Пут Господњи није праведан.' Доме Израиљев, свакоме ћу од вас судити по његовим путевима!"

У дванаестој години нашег изгнанства, петога дана десетог месеца, дошао ми је један бегунац из Јерусалима и рекао ми: „Град је пао!" А увече, пре него што је бегунац дошао, на мене се спустила рука Господња. Господ ми је отворио уста пре него што је овај дошао ујутро. И пошто су ми се отворила уста, више нисам ћутао.

Тада ми дође реч Господња: „Сине човечији, они што живе у оним рушевинама у Израиљевој земљи говоре: 'Аврахам је био један једини кад је примио земљу у посед, а нас је много. Нама је земља дана у посед.' Зато им реци: 'Говори Господ Бог: ето, ви једете месо с крвљу, дижете очи према својим идолима и проливате крв, а хоћете да поседујете земљу? Ослањате се на свој мач, чините гадости, и свако од вас скрнави жену свог ближњег. Зар ви да поседујете земљу?'

Овако им реци: 'Говори Господ Бог: живота ми мога, они који живе у рушевинама изгинуће од мача, оне који су напољу даћу зверима за храну, а они који су у склоништима и пећинама помреће од заразе. Тако ћу земљу претворити у крајњу пустош, па ће нестати понос њене силе. Горе ће Израиљеве опустети, и више нико тамо неће пролазити. И знаће да сам ја Господ, када претворим земљу у крајњу пустош због гадости које су починили.'

Сине човечији, твоји сународници говоре о теби уз зидове и код кућних врата. Говоре један другом: 'Дођите и послушајте реч која је дошла од Господа!' Долазе к теби као кад народ долази на сабор; мој народ седа испред тебе и слуша твоје речи, али их не извршава; пријају им у устима, а срце им иде за непоштеним добитком. Ти си за њих као певач умилног гласа, који пева љубавне песме и вешто свира; слушају твоје речи, али их не извршавају.

Али кад ово дође, а ево, већ долази, тада ће знати да је пророк био међу њима.“

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, пророкуј против Израиљевих пастира. Реци пастирима: ’Говори Господ Бог: тешко Израиљевим пастирима, који напасају сами себе! Зар не би требало да пастири напасају стадо? Једете сало, облачите се вуном, и приносите на жртву утовљене овце али не напасате овце. Слабашне не јачате, болесне не лечите, повређене не завијате, одлутале не враћате, изгубљене не тражите, него грубо и окрутно господарите над њима. И како нису имале пастира, раштркале су се, и тако раштркане постале плен свим пољским зверима. Моје овце лутају по свим горама и на сваком високом брду; расејане су моје овце по целој земљи, и нико не пита за њих, нити их ико тражи.

Зато, пастири, чујте реч Господњу: Живота ми мога, говори Господ Бог: зато што су моје овце, немајући пастира, биле опљачкане, те су постале храна свакој пољској звери; и зато што моји пастири не хају за моје овце, него сами себе напасају, а не напасају стадо; зато, пастири, чујте реч Господњу: Овако каже Господ: ево ме против пастирâ; држаћу их одговорнима за моје стадо, и нећу им више дати да напасају стадо. Пастири неће више напасати себе, јер ћу ја избавити своје овце из њихових раља, и више им неће бити храна.

Јер говори Господ Бог: ја, главом, ћу потражити своје овце и старати се о њима! Као што се пастир стара о раштрканом стаду кад је међу њима, тако ћу се ја старати о овцама и избављати их из свих места где буду расејане у дан кад се надвију облаци и густа тама. Извешћу их из народа, скупити их из земаља, и довести их у њихову земљу. Напасаћу их по горама Израиљевим, по долинама и по свим насељеним местима у земљи. Напасаћу их на доброј паши, на високим горама израиљским биће им пашњаци. Почиваће тамо, на горама израиљским, на добрим пашњацима и пашће на обилатој паши. Ја ћу напасати своје овце, и ја ћу им дати починак – говори Господ Бог. Тражићу изгубљену, довешћу натраг одлуталу, повређену ћу завити, а болесну окрепити. А утовљену и јаку ћу држати на оку; напасаћу их по правди.

А теби, моје стадо, говори Господ Бог: ево, ја ћу судити између овце и овце, и између овнова и јараца. Зар вам није довољно што пасете на доброј паши? Зашто онда ногама газите што остане од паше? Зар вам није довољно што пијете бистру воду? Зашто онда ногама мутите осталу воду? А моје овце морају да пасу што сте ви ногама изгазили, и да пију што сте ви ногама замутили.

Зато им Господ Бог говори овако: ево, ја ћу судити између дебеле и мршаве овце. Зато што сте боком и раменом гурали, и роговима боли све који су слаби, док их нисте разагнали; зато ћу избавити своје стадо да не буде више пљачкано. Ја ћу судити између овце и овце. Поставићу им једног пастира, мога слугу Давида, који ће их напасати; он ће их напасати и бити им пастир. Ја, Господ, бићу им Бог, а мој слуга Давид биће кнез међу њима. Ја, Господ, сам говорио.

И склопићу са њима савез мира: истребићу зле звери из земље, па ће спокојно пребивати у пустињи и спавати у шумама. Излићу благослов на њих око мог брда и даваћу на време кишу; биће то киша благослова. Пољско дрвеће даваће своје плодове а земља рађаће свој род. И биће спокојни у својој земљи. Када сломим палице на њиховом јарму и избавим их од оних који су их поробили, знаће да сам ја Господ. И више неће бити плен народима, нити ће бити храна земаљским зверима. Живеће у спокојству и нико их неће плашити. А ја ћу им посадити бујни насад и више их неће морити глад у земљи, нити ће трпети срамоту од народа. Тада ће знати да сам ја, Господ Бог њихов, са њима, а да су они, дом Израиљев, мој народ – говори Господ Бог. А ви, моје овце, ви сте људи, стадо моје паше, а ја сам ваш Бог – говори Господ Бог.'"

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени своје лице према Сиру и пророкуј против њега. Реци му: 'Говори Господ Бог: ево ме против тебе, сирска горо! Испружићу на тебе своју руку и претворити те у крајњу пустош. Разорићу твоје градове и постаћеш пустош. Тада ћеш знати да сам ја Господ.

Због тога што си гајио трајно непријатељство и изручивао мачу Израиљце у време њихове невоље, у време њихове коначне казне, зато ћу ти, живота ми мога, спремити крвопролиће, и крвопролиће ће ти бити за петама; крви се ниси гнушао, крв ће ти бити за петама – говори Господ Бог. Претворићу гору Сир у крајњу пустош, и одсећи је за све пролазнике и за повратнике. Горе ћу му испунити побијенима; побијени ће падати по твојим узвишицама, долинама и удолинама. Учинићу од тебе вечну пустош, а твоји градови ће бити ненастањени. Тада ћете знати да сам ја Господ.

Због тога што кажете: „Два народа и две земље ће бити моје, ми ћемо их освојити" – иако је Господ тамо – зато ћу, живота ми мога, поступити са онаквим гневом и завишћу с којом си ти поступао из своје мржње према њима. Тако ћу обзнанити себе међу њима када вам будем судио – говори Господ Бог. Тада ћеш знати да сам ја, Господ, чуо све презриве речи које си изрекао против израиљских

гора, говорећи: „Опустеле су; нама су за храну!“ Охоло сте говорили против мене и гомилали речи против мене. Ја сам то чуо! Говори Господ Бог: учинићу од тебе пустош на радост целе земље. И како си се ти радовала кад је дом Израиљев био опустошен, тако ћу ја поступити с тобом. Опустећеш, сирска горо, ти и сав Едом! Тада ће знати да сам ја Господ.’

Ти, сине човечији, пророкуј Израиљевим горама и реци: ’Чујте, горе Израиљеве, реч Господњу. Говори Господ Бог: зато што је непријатељ рекао за вас: „Аха! Вечне узвишице су постале наша својина!“, пророкуј и реци: говори Господ Бог: зато што су вас пустошили и газили са свих страна да постанете имовина осталих народа, и што вас узимају у уста и клевећу, чујте, горе Израиљеве, реч Господа Бога! Говори Господ Бог горама и узвишицама, увалама и долинама, пустим развалинама и напуштеним градовима, које су постале плен и предмет поруге осталим народима унаоколо. Зато говори Господ Бог: у својој сам огњеној ревности говорио против осталих народа, и против целог Едома, који је из радости, из свег срца, и с презиром у души присвојио моју земљу, ради пашњака и плена. Зато пророкуј за земљу Израиљеву и реци горама и узвишицама, увалама и долинама. Говори Господ Бог: ево, говорио сам у ревности и јарости, јер сте поднели поругу народа. Стога говори Господ Бог: дижем своју руку и кунем се да ће и народи око вас поднети поругу.

А ви, горе израиљске, ширићете своје гране и доносити плод мом народу Израиљу, јер му се ближи долазак. Јер, ево, ја сам за вас! Окренућу се к вама, и бићете обрађене и посејане. Умножићу људе на вама, сав дом Израиљев, те ће градови бити насељени, а рушевине подигнуте. Умножићу на вама и људе и стоку, и биће многобројни и плодни, а ја ћу вас населити као некада и учинити вас успешнијима него раније. Тада ћете знати да сам ја Господ. И довешћу људе, мој народ Израиљ, да ходају по вама. Они ће вас поседовати, и постаћеш им наследство, и нећеш их више остављати без деце.

Говори Господ Бог: пошто људи говоре о вама: „Ви прождирете људе и остављате своју земљу без деце“ – стога више нећеш прождирати људе, нити ћеш више остављати свој народ без деце – говори Господ Бог. Нећу више дати да слушаш увреде народа, нити да трпиш њихово ругање, и више нећеш остављати свој народ без деце – говори Господ Бог.’“

Дође ми опет реч Господња: „Сине човечији, дом Израиљев је живео у земљи, али ју је оскрнавио својим путевима и својим дели-

ма. Њихови су путеви преда мном били као жена у својој месечној нечистоћи. Због тога сам излио своју јарост на њих због крви коју су пролили у земљи и због њихових идола којима су је оскрнавили. Зато сам их развејао међу народе и расејао по земљама. Судио сам им по њиховим путевима и делима. И међу који год народ да су дошли, скрнавили су моје свето име. Говорило се за њих: 'Они су народ Господњи, а морали су да оду из своје земље.' А мени је било жао мога светог имена које су они, дом Израиљев, оскрнавили међу народима где су дошли.

Зато реците дому Израиљевом: 'Говори Господ Бог: не радим ово ради вас, доме Израиљев, него ради свог светог имена, које сте оскрнавили међу народима у које сте дошли. А ја ћу посветити моје велико име, које је било оскрнављено међу народима, које сте ви оскрнавили међу њима. Тада ће народи знати да сам ја Господ – говори Господ Бог – кад на њихове очи покажем своју светост на вама.

Онда ћу вас покупити из народа и сабрати вас из свих земаља, па ћу вас довести у вашу земљу. Пошкропићу вас чистом водом и бићете чисти. Очистићу вас од свих ваших нечистоћа и од свих ваших идола. Даћу вам ново срце и нови дух ћу ставити у вас. Одстранићу камено срце из вашег тела и даћу вам срце од меса. Ставићу свој Дух у вас и учинићу да следите моје уредбе и да држите и извршавате моје прописе. И живећете у земљи коју сам дао вашим прецима. Ви ћете ми бити народ, а ја ћу вам бити Бог. Избавићу вас од свих ваших нечистоћа, и дозваћу жито и умножићу га, и више нећу довести на вас глад. Умножићу род на дрвећу и урод на њивама и нећете више подносити срамоту међу народима због глади. Тада ћете се сетити својих злих путева и неваљалих дела, па ћете се гадити сами себи због својих кривица и гадости. Ово знајте: нећу то учинити ради вас – говори Господ Бог. Нека вас је стид и срам због ваших путева, доме Израиљев!

Говори Господ Бог: онога дана кад вас очистим од свих ваших кривица, населићу вас на горама и обновићу ваше рушевине. Опустела земља ће бити обрађивана уместо да лежи пуста пред пролазницима. Тада ће говорити: „Опустошена земља постала је као еденски врт, а градови некад разорени, опустели и уништени, сада су утврђени и насељени." Тада ће преостали народи око вас знати да сам ја, Господ, подигао развалине и посадио што је било пусто. Ја, Господ, сам то рекао.

Говори Господ Бог: још једном ћу дозволити дому Израиљевом да траже да им учиним ово: да умножим њихове људе као стадо.

Као што је много оваца посвећених за жртву у Јерусалиму за његове празнике, тако ће разорени градови бити пуни људи као оваца. Тада ће знати да сам ја Господ.'“

Рука се Господња спустила на мене. Господ ме је понео својим Духом и поставио ме усред долине пуне костију. Провео ме је око њих, и гле, било их је веома много по долини. Биле су веома суве. Рекао ми је: „Сине човечији, могу ли да оживе ове кости?“

Ја одговорих: „То само ти знаш, Господе Боже.“

Он ми рече: „Пророкуј овим костима и реци им: 'Суве кости, чујте реч Господњу! Говори Господ Бог овим костима: ево, удахнућу свој Дух у вас и оживећете. Ставићу на вас жиле, обложићу вас месом, и навући на вас кожу. Удахнућу у вас дух и оживећете. Тада ћете знати да сам ја Господ.'“

Ја сам пророковао како ми је заповедио. И док сам ја пророковао, зачуо се звук као клепет; кости су се прибирале једна уз другу. Погледао сам, и гле, на њима су се појавиле жиле и месо, преко њих се навукла кожа, али није било духа у њима.

Госпо̄д ми рече: „Пророкуј духу, пророкуј, сине човечији, и реци духу: 'Говори Господ Бог: од четири ветра дођи, душе, и дахни у ове побијене да оживе.'“ Ја сам пророковао како ми је заповедио, и дух је дошао у њих; они су оживели и стали на своје ноге, војска веома, веома велика.

Он ми рече: „Сине човечији, ове кости су сав дом Израиљев. Они, ево, говоре: 'Осушише нам се кости, наду смо изгубили; пропадосмо!' Зато пророкуј и реци им: 'Говори Господ Бог: ево, ја ћу отворити ваше гробове и подићи вас из ваших гробова, мој народе, и довести вас у земљу Израиљеву. И знаћете, да сам ја Господ, мој народе, кад отворим ваше гробове и подигнем вас из ваших гробова. Удахнућу свог Духа у вас и оживећу вас, па ћу вас сместити у вашу земљу. Тада ћете знати да сам то ја, Господ, рекао и учинио – говори Господ Бог.'“

Дође ми реч Господња: „Ти, сине човечији, узми једно дрво и напиши на њему: 'Јуда, и његов савезник, народ Израиљев.' Онда узми друго дрво и напиши на њему: 'Јосиф, дрво Јефремово, и његов савезник, сав дом Израиљев.' Састави их једно с другим, да буду једно у твојој руци.

Када те твоји сународници упитају: 'Нећеш ли да нам кажеш шта ово значи?', ти им реци: 'Говори Господ Бог: ево, ја ћу узети дрво Јосифово, које је у руци Јефремовој и племена Израиљевих, његових савезника, па ћу га саставити с Јудиним дрветом и сјединити их у једно дрво. И постаће једно дрво у мојој руци.' Нека дрвета, на

којима си то написао, буду у твојој руци пред њиховим очима. Реци им: 'Говори Господ Бог народу Израиљевом: узећу народ Израиљев из народа међу које су отишли, па ћу их скупити и довести у њихову земљу, и сјединити их у један народ. Учинићу их једним народом у земљи, на горама Израиљевим, и један ће цар бити цар над свима њима. И неће више бити два народа, нити ће икад више бити подељени на два царства. Више се неће скрнавити својим идолима, својим гадостима и свим својим преступима. Избавићу их од свих њихових отпадничких дела којима су грешили, и очистићу их. Тада ће ми бити народ, а ја ћу им бити Бог.

Мој слуга Давид ће им бити цар, и сви ће они имати једног пастира. Следиће моје судове, чуваће моје уредбе и вршиће их. Настаниће се у земљи коју сам дао своме слузи Јакову, у којој су живели и ваши очеви. У њој ће довека живети и ваши синови, и синови ваших синова, а мој слуга Давид биће им кнез заувек. Склопићу са њима савез мира; биће то вечни савез са њима. Ја ћу им дати земљу и умножићу их, и поставићу заувек своје Светилиште међу њих. Моје ће Пребивалиште бити међу њима; ја ћу им бити Бог, а они ће ми бити народ. Кад моје Светилиште буде заувек међу њима, народи ће знати да ја, Господ, посвећујем Израиља.'"

Дође ми реч Господња: „Сине човечији, окрени лице према Гогу, у земљи Магог, кнезу и главару Месеха и Тувала и пророкуј против њега. Реци: 'Говори Господ Бог: против тебе сам, Гоже, кнеже и главару Месеха и Тувала. Ја ћу те обрнути, закачићу куке за твоју чељуст и извући те са свом твојом војском, коње и коњанике, све беспрекорно одевене, велики збор са великим и малим штитовима, све вичне мачу. С њима је Персија, Куш и Фут, сви са штитовима и под шлемовима, Гомер, и све његове чете, дом Тогармин с крајњег севера и његове чете, многи народи с тобом.

Буди приправан! Спреми се ти и твој збор, они који су се скупили око тебе и буди им чувар. Бићеш позван након много дана, доћи ћеш, у годинама што долазе, у земљу која се опоравила од мача. Они ће бити скупљени из многих народа на горе Израиљеве, одавно опустошене, народ избављен од народа, који сви живе у спокојству. Дићи ћеш се као олуја, доћи ћеш као облак што прекрива земљу, ти, твоје чете и многи народи с тобом.

Говори Господ Бог: у онај дан пролазиће ти умом мисли, и смишљаћеш опаки наум. Рећи ћеш: „Дићи ћу се на небрањену земљу, навалићу на миран и спокојан народ, где сви живе у местима без зидина, без преворница и врата, да ограбим плен и напљачкам што је за пљачку, да окренем руку против опет насељених рушевина и

народа скупљеног из народа, народа који је стекао стоку и имовину, и живи усред земље.“ Питаће те Сава и Дедан, трговци из Тарсиса и сви тарсиски великаши: „Јеси ли дошао да уграбиш плен? Зар си толики народ сабрао да напљачкаш што је за пљачку, да однесеш сребро и злато, стоку и имовину, и да уграбиш велики плен?“’

Стога, сине човечији, пророкуј и реци Гогу: ’Говори Господ Бог: неће ли ти бити познато у онај дан да мој народ Израиљ живи у спокојству? Доћи ћеш из свог места с крајњег севера, ти и многи народи с тобом, све јахачи на коњима, велико мноштво, силна војска. Дићи ћеш се на мој народ Израиљ као кад облак прекрије земљу. У последње дане довешћу те на моју земљу да ме упознају народи кад на њихове очи покажем своју светост на теби, Гоже.

Говори Господ Бог: ниси ли ти онај о коме сам говорио у минулим данима преко мојих слугу, пророка Израиљевих, који су у оно време годинама пророковали да ћу те довести на њих? У оно време кад Гог нападне земљу Израиљеву – говори Господ Бог – плануће мој јаросни гнев. У својој ревности, у свом огњеном бесу, објављујем: у тај дан ће велики земљотрес задесити земљу Израиљеву. Трешће се преда мном рибе у мору, птице на небу, дивље звери, сви гмизавци што пузе по земљи, и сви људи на земљи. Горе ће се срушити, гребени ће пасти, а сваки зид ће се срушити до темеља. Позваћу мач против Гога на свим мојим горама, па ће окренути мач један на другога – говори Господ Бог. Казнићу га заразом и крвопролићем; пљусак, град, огањ и сумпор сручићу на њега, на његове чете и на многе народе што су са њим. Показаћу своју величину и своју светост, и објавићу се пред многим народима. Тада ће знати да сам ја Господ.’

Сине човечији, пророкуј против Гога и реци: ’Говори Господ: ево, долазим на тебе, Гоже, кнеже и главару Месеха и Тувала. Окренућу те, повешћу те, подићи те с крајњег севера и довести те против Израиљевих гора. Но, ја ћу избити лук из твоје леве руке и просути стреле из твоје десне руке. Пашћеш на горама Израиљевим, ти, све твоје чете и народи који су с тобом, и даћу те за храну птицама грабљивицама сваке врсте и дивљим животињама. Пашћеш на ледину, јер то сам ја рекао – говори Господ Бог. Послаћу огањ на Магог, на оне који спокојно живе на острвима. Тада ће знати да сам ја Господ.

А ја ћу учинити знаним моје свето име усред мог народа Израиља, и нико више неће каљати моје свето име. Тада ће народи знати да сам ја, Господ, свети у Израиљу. Ево, то долази и то ће се догодити. То је дан о коме сам говорио – говори Господ Бог.

Затим ће изаћи становници градова Израиљевих и наложити ватру и спалити оружје: штитове и штитиће, лукове и стреле, буздоване и копља. Ложиће их на својим огњиштима седам година. Неће доносити дрва из поља нити ће скупљати дрва по шумама, него ће ложити ватру оружјем. Убираће плен од оних који су пленили од њих, и пљачкаће оне који су пљачкали њих – говори Господ.

У онај дан ћу одредити Гогу место за сахрану у Израиљу, у Долини пролазника, источно од мора, и препречити пут пролазницима. Тамо ће сахранити Гога и све његово мноштво, и назваће је Долина Гоговог мноштва.

Дом Израиљев ће их сахрањивати седам месеци да очисти земљу. Сахрањиваће их сав народ земље, и тиме стећи себи име онога дана кад покажем своју славу – говори Господ Бог. Они ће издвојити себи људе, који ће стално пролазити земљом и сахрањивати оне што су остали да леже на земљи, како би је очистили. Трагаће за њима седам месеци. Када ови буду пролазили земљом, па један од њих буде угледао људске кости, он ће подићи споменик крај њих, док их гробари не сахране у Долини Гоговог мноштва. Град ће се, такође, прозвати Мноштво. Тако ће очистити земљу.'

А ти, сине човечији, реци птицама сваке врсте и свим дивљим зверима: 'Говори Господ Бог: скупите се, дођите и саберите се одасвуд на моју жртву коју приносим за вас – велику жртву на горама Израиљевим – да једете месо и пијете крв. Јешћете месо ратника и пити крв земаљских кнезова, овнова, јагњаца, јараца и телади, све угојене стоке васанске. Јешћете сало док се не наситите, и пићете крв док се не опијете од моје жртве коју приносим за вас. Наситићете се за мојим столом коња и коњаника, јунака и свакојаких ратника – говори Господ Бог.

Ја ћу показати своју славу међу народима и сви ће народи видети мој суд који сам извршио, и моју руку коју сам на њих спустио. А дом Израиљев знаће од тог дана надаље да сам ја, Господ, њихов Бог. И знаће народи да је дом Израиљев изгнан због своје кривице, јер су ми били неверни. Зато сам сакрио своје лице од њих и предао их у руке њихових непријатеља, да сви изгину од мача. Поступио сам с њима према њиховим нечистоћама и преступима, и сакрио своје лице од њих.

Зато говори Господ Бог: сада ћу вратити робље Јаковљево и смиловати се свему дому Израиљеву. Показаћу ревност за своје свето име. Они ће носити срамоту и сва њихова неверства, којима су се огрешили о мене, када су спокојно живели у својој земљи, и није било никога да их плаши. Када их вратим из народа и скупим их из

земаља њихових непријатеља, показаћу своју светост пред многим народима. Тада ће знати да сам их ја, Господ Бог њихов, изгнао међу народе, али да сам их опет сабрао у њиховој земљи. И нећу оставити тамо ниједног од њих. Нећу више крити своје лице од њих, него ћу излити свога Духа на дом Израиљев – говори Господ Бог.'"

Двадесет пете године нашег изгнанства, на почетку године, десетог у месецу, четрнаесте године након пада града – на исти дан – спустила се на мене рука Господња, и он ме је однео тамо. Господ ме је у виђењима одвео у земљу Израиљеву и спустио ме на веома високу гору. На њеној јужној страни је била нека грађевина која *је изгледала* као град. Кад ме је довео тамо, видео сам неког човека, који је изгледом био као да је од бронзе. Стајао је на вратима, а у руци му је било ланено уже и мерачка трска. Човек ми рече: „Сине човечији, пажљиво гледај, добро слушај и обрати пажњу на све што ћу ти показати, јер си доведен овде да бих ти то показао. Испричај дому Израиљевом све што будеш видео."

И гле, Дом је био опасан зидом свуда унаоколо. Мерачка трска коју је човек имао у руци била је дугачка шест лаката, а сваки лакат је био за један длан дужи. Ширина грађевине коју је измерио била је једна трска, а и висина јој је била једна трска.

Затим је дошао на врата која гледају на исток. Попео се на степенице и измерио праг врата. Ширина му је била једна трска. Свака стражарница је била једну трску дуга, а размак између стражарница био је пет лаката. Праг врата код трема насупрот Дома био је једну трску дуг.

Измерио је трем врата према Дому; био је једну трску дуг. Онда је измерио трем врата; био је осам лаката дуг, а његова два стуба била су два лакта дуга. Трем код врата био је насупрот Дома.

Са сваке стране источних врата било је по три стражарнице. Све три су биле исте мере, и стубови између њих су имали исте мере. Ширина врата која је измерио била је десет лаката, а дужина врата била је тринаест лаката. Испред стражарница с обе стране била је ограда од једног лакта. Свака стражарница је имала по шест лаката и с једне и с друге стране. Онда је измерио врата од крова једне стражарнице до крова друге стражарнице; била су широка двадесет пет лаката. Улази стражарница су стајали један наспрам другог. Направио је и стубове од шездесет лаката. Двориште се пружало свуда око врата до стубова. Размак између прочеља врата до трема унутар врата био је педесет лаката. Стражарнице са својим стубовима имале су – свуда унаоколо – уске прозоре унутар врата.

И трем је имао прозоре свуда унаоколо. Стубови су били украшени палмама.

Затим ме је довео у спољно двориште. Тамо су биле одаје и плочник који се пружао свуда око дворишта. Било је тридесет одаја на том плочнику. Плочник је био са обе стране врата према дужини врата. То је био доњи плочник. Затим је измерио размак између доњег дворишта, од прочеља унутрашњих врата до прочеља спољног дворишта. Било је стотину лаката на исток и на север.

Онда је измерио дужину и ширину врата спољног дворишта која гледају према северу. Имала су по три собе са обе стране; стубови и трем су имали једнаке мере: педесет лаката у дужину, и двадесет пет лаката у ширину. Њени прозори, тремови и палме су имали исте мере као на вратима која гледају на исток. Седам је степеника водило до њих, а трем је био испред њих. Унутрашње двориште је имало врата наспрам северних врата, као она на истоку. Измерио је од врата до врата: стотину лаката.

Затим ме је одвео на југ где су била јужна врата. Измерио је стражарнице, стубове и трем; имали су исте мере као и остале. Прозори и трем су имали уске прозоре свуда унаоколо, као остали прозори: педесет лаката у дужину и двадесет пет лаката у ширину. Седам је степеница водило до њих, а трем је био испред њих. Његови стубови су били украшени палмама; на свакој страни је била по једна. Унутрашње двориште је имало врата окренута ка југу. Измерио је растојање између ових врата и јужних врата: стотину лаката.

Потом ме је довео у унутрашње двориште код јужних врата и измерио јужна врата. Имала је исте мере као остала. Стражарнице, стубови и трем били су исте мере. Врата и њихов трем имали су прозоре свуда унаоколо: педесет лаката у дужину и двадесет пет лаката у ширину. Тремови су били свуда унаоколо. Били су педесет лаката дуги и пет лаката широки. Трем је био наспрам спољног дворишта, а његови стубови су били украшени палмама. Осам је степеника водило до њега.

Онда ме је довео до унутрашњег дворишта на истоку, и измерио врата. Била су исте мере као остала. Стражарнице, стубови и трем били су исте мере. Врата и њихов трем имали су прозоре свуда унаоколо. Била су педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. Трем је био наспрам спољног дворишта, а његови стубови су били украшени палмама. Осам је степеника водило до њега.

Довео ме је до северних врата и измерио их. Била су исте мере као остала. Стражарнице, стубови и трем били су исте мере. *Врата*

и њихов трем имали су прозоре свуда унаоколо. Била су педесет лаката дуга и двадесет пет лаката широка. Трем је био наспрам спољног дворишта, а његови стубови су били украшени палмама. Осам је степеника водило до њега.

Ту је била једна одаја чији је улаз био код стубова врата. Ту су прали жртву свеспалницу. Унутар трема врата су била два стола са обе стране, на којима су клали жртве свеспалнице, жртве за грех и жртве за преступ. А са спољне стране, како се улази на северна врата, била су два стола, и два стола на другој страни трема на вратима. Било је укупно осам столова, по четири стола са сваке стране, на којима су се клале жртве. Била су и четири стола за жртве свеспалнице од тесаног камена, дужине један и по лакат, ширине један и по лакат а висине један лакат. На њих су стављали оруђе за клање жртава свеспалница и других жртава. Полице, један длан широке, биле су причвршћене за зид свуда унаоколо, а на столове су стављали месо жртава.

Изван унутрашњих врата биле су две одаје у унутрашњем дворишту, једна код северних врата окренута према југу, и друга код јужних врата окренута према северу. Он ми рече: „Ова одаја која гледа на југ је за свештенике који су задужени да чувају Дом. Одаја која гледа на север је за свештенике, синове Садокове, Левијеве потомке, који једини могу да приступе Господу да му служе. Они врше службу око жртвеника.“

Онда је измерио двориште. Било је четвороугласто, стотину лаката у дужину и стотину лаката у ширину. Жртвеник је стајао испред Дома.

Потом ме је довео до трема Дома и измерио трем: пет лаката с једне стране и пет лаката с друге стране. Дужина врата: три лакта с једне стране и три лакта с друге стране. Трем је био двадесет лаката у дужину и дванаест лаката у ширину. Било је десет степеника којима се пењало до њега. Поред стубова су били велики стубови, са сваке стране по један.

Довео ме је у дворану Дома и измерио стубове. Ширина стубова је била шест лаката са обе стране. Ширина врата је била десет лаката, а стране улаза су биле пет лаката са обе стране. Онда је измерио дворану Дома. Била је четрдесет лаката дуга и двадесет лаката широка.

Затим је ушао у унутрашњи део Дома и измерио стубове. Били су два лакта, а врата шест лаката. Ширина зидова са обе стране била је седам лаката. Измерио му је дужину: двадесет лаката. Ши-

рина испред дворане Дома била је двадесет лаката. Он ми рече: „То је Светиња над светињама.“

Затим је измерио зид Дома. Био је шест лаката широк. Бочне одаје су биле четири лакта у дужину и ширину, свуда око Дома. Бочне одаје су биле на три спрата, једна изнад друге, по тридесет на сваком спрату. Свуда около уз зид Дома биле су потпорне греде да носе бочне одаје, да се не би уметале у зид Дома. Бочне одаје, које су окруживале Дом, бивале су шире са сваким наредним спратом. Грађевина која је окруживала Дом водила је на горе, спрат по спрат, са свих страна Дома. Што се ишло више, повећавала се и ширина грађевине. Тако се, преко средњег спрата, ишло од најнижег до највишег спрата.

Затим сам видео да је свуда око Дома био један уздигнут плочник, то јест, темељ бочних одаја. Био је висок целу дужину трске, односно шест лаката. Дебљина спољашњег зида бочних одаја била је пет лаката. Ширина простора између бочних одаја Дома и других одаја, била је двадесет лаката свуда око Дома. Од тог простора бочне одаје су имале по један улаз, један на северној страни, а други на јужној страни. Ширина места где се тај простор налазио била је пет лаката свуда унаоколо.

Грађевина која је стајала насупрот одељеног простора на западној страни била је широка седамдесет лаката, а дебљина зида грађевине била је пет лаката свуда унаоколо. Дужина му је била деведесет лаката.

Затим је измерио дужину Дома: стотину лаката. Дужина одељеног простора и зграде са својим зидовима била је стотину лаката. Дужина предње стране Дома и одељеног простора на источној страни била је стотину лаката.

Онда је измерио дужину зграде која стоји насупрот одељеног простора са задње стране, и његове ходнике са сваке стране: стотину лаката. Унутрашња дворана Дома и тремови Дома, прагови и уски прозори, и ходници који га окружују са три стране насупрот прага су били обложени дрветом свуда унаоколо од пода до прозора; прозори су били затворени. Обложено се настављало од врха улаза до унутрашњег дела Дома и споља. А на свим зидовима свуда унаоколо, како изнутра тако споља, били су, према нацрту, издељани херувими и палме; по једна палма између два херувима. Сваки херувим је имао два лица. Људско лице му је с једне стране било окренуто према палми, а лавље лице му је било окренуто према другој страни палме. Били су издељани по свем Дому, свуда

унаоколо. Херувими и палме су били издељани од пода до врха улаза по зиду дворане Дома.

Довратници дворане Дома били су четвороугласти, а испред Светиње над светињама било је нешто као дрвени жртвеник; био је три лакта висок и два лакта широк. Његови углови, подножје и стране су били од дрвета. Онај човек ми рече: „То је сто који стоји пред Господом.“ И дворана Дома и Светиња над светињама су имале по двоја врата. Свака врата су имала по два крила која су се обртала: два крила за једна врата и два крила за друга врата. На вратима дворане Дома су били издељани херувими и палме, исто као и на зидовима. А напољу, испред трема, била је дрвена надстрешница. На бочним странама трема били су уски прозори са издељаним палмама с обе стране трема, као и на бочним собама и надстрешницама.

Онда ме је одвео у спољашње двориште према северу. Довео ме је у одаје које су биле насупрот одељеног простора и грађевине на северу. Дужина с предње стране била је стотину лаката, а ширина педесет лаката. Насупрот простора од двадесет лаката који припада унутрашњем дворишту, и насупрот плочника спољашњег дворишта, налазио се ходник испред ходника на три спрата. Насупрот одаја била је унутрашња стаза десет лаката дугачка и лакат широка. Врата су им гледала на север. Одаје на горњем спрату су биле уже од одаја на доњем и средњем спрату зграде, зато што су ходници заузимали више простора. Наиме, биле су на три спрата, али нису имале стубове као *оне одаје* у двориштима. Зато су горње одаје биле уже од доњих и средњих. Спољашњи зид, који је био уз одаје, и протезао се према спољашњем дворишту, испред соба, био је дугачак педесет лаката, јер су и одаје у спољашњем дворишту биле педесет лаката. А онај ред одаја испред главне дворане је био дуг стотину лаката. Подно тих одаја је био један улаз, којим се са истока улазило из спољашњег дворишта.

С југа, по ширини зида до одељеног простора и до грађевине, биле су друге одаје. Испред њих је била стаза, баш као и код одаја на северној страни. Одаје су имале исту дужину и ширину, и све су имале исте излазе и иста врата, као излази одаја на јужној страни. На почетку стазе је био улаз, који је био испред заштитног зида, којим се може доћи с источне стране.

Онда ми је рекао: „Одаје на северној и јужној страни насупрот одељеног простора, то су посвећене одаје, где једу свештеници који приносе најсветије жртве Господу. Они ће тамо остављати најсветије жртве, житне жртве, жртве за грех, жртве за преступ, јер је то

свето место. Када свештеници уђу, нека не одлазе из светог места у спољашње двориште, него нека одложе одећу у којој служе, јер је света. Затим нека обуку другу одећу, па нека приступе местима за обичан свет.“

Када је завршио са узимањем мера унутрашњег дела Дома, извео ме је на источна врата и измерио свуда унаоколо.

Мерачком трском је измерио источну страну: било је пет стотина лаката унаоколо, мерачком трском.

Онда је измерио северну страну: било је пет стотина лаката унаоколо, мерачком трском.

Измерио је јужну страну: било је пет стотина лаката, мерачком трском.

Затим се окренуо на западну страну и измерио: било је пет стотина лаката, мерачком трском.

Онда је измерио на све четири стране: зид је био дугачак пет стотина лаката и пет стотина широк, да раздваја свето место од несветог.

Човек ме је онда довео на врата која гледају на исток. Ето, Слава Бога Израиљевог дође са истока. Хук јој је био као хук силних вода, а земља се сијала од његове славе. Виђење које сам видео, било је слично виђењу које сам видео када сам дошао да *навестим* уништење града, и слично виђењу које сам видео на реци Хевару. Ја падох ничице.

Слава Господња је дошла у Дом на врата која гледају на исток. Тада ме је Дух понео и довео ме у унутрашње двориште. А тамо, слава Господња испунила Дом.

Док је онај човек стајао поред мене, чуо сам да ми неко говори из Дома. Рекао ми је: „Сине човечији, ово је место мог престола, и место где ћу заувек положити стопе својих ногу усред народа израиљског. Дом Израиљев и њихови цареви неће више каљати моје свето име својим блудним делима и мртвим телима својих царева када умру. Они су поставили свој праг поред мог прага, своје довратнике поред мојих довратника, и ништа осим зида између мене и њих. Тако су окаљали моје свето име својим гадостима које су учинили, па сам их затро у свом гневу. Стога, нека уклоне преда мном своје блудничење и мртва тела својих царева на својим узвишицама, и ја ћу заувек пребивати међу њима.

А ти, сине човечији, опиши Дом дому Израиљевом, да се постиде своје кривице. Они нека узму мере за његов нацрт. Ако се постиде за све што су учинили, тада им саопшти нацрт и изглед Дома, његове излазе и улазе – целокупни нацрт – и сва упутства и

законе за целокупни нацрт. Напиши им на њихове очи како би се држали целокупног нацрта и извршили сва упутства.

Ово је закон о Дому: сва околина око врха горе биће најсветија светиња. То је закон о Дому.

А ово су мере за жртвеник у лактовима (сваки лакат износи лакат и подланицу): подножје ће бити лакат високо и лакат широко, а оквир који га уоквирује – један педаљ. А ово је висина жртвеника: од подножја на земљи до доњег појаса – два лакта, а у ширину један лакат; а од мањег појаса до већег четири лакта, а у ширину лакат. Огњиште жртвеника нека буде четири лаката дуго, а са огњишта жртвеника нека се дижу на горе четири рога. Само огњиште жртвеника нека буде дванаест лаката дуго и дванаест лаката широко. Нека буде четвороугласт. А појас нека буде четрнаест лаката дуг и четрнаест лаката широк, на четири стране; руб око њега пола лакта. Степенице нека му буду окренуте према истоку.“

Затим ми рече: „Сине човечији, говори Господ Бог: ’Ово су упутства за жртвеник када буде сагрђен да се на њему приносе жртве свеспалнице, и да се запљускује крвљу. Нека се Левитима, свештеницима из Садокове лозе, који приступају да служе преда мном, донесе јунац за жртву за грех – говори Господ Бог. Онда узми нешто крви и намажи је на четири рога жртвеника и на четири угла подножја свуда унаоколо. Тако ћеш га очистити и извршити откупљење за њега. Затим узми јунца, жртву за грех, па га спали на одређеном месту Дома, изван Светилишта.

Другог дана принеси јарца без мане на жртву за грех; нека се жртвеник очисти као што је био очишћен с јунцем. Кад завршиш с очишћењем, принеси јунца без мане и овна без мане. Принеси их пред Господом, а свештеници нека их поспу сољу, па нека се принесу Господу на жртву свеспалницу.

Нека се седам дана, свакодневно, приноси јарац, жртва за грех, као и јунац и ован; нека буду без мане. Нека се седам дана врши откупљење и очишћење жртвеника. Тако ће бити посвећен за употребу. Кад истекну ти дани, онда осмога дана и надаље, нека свештеници принесу на жртвенику ваше свеспалнице и жртве мира, и бићете прихваћени – говори Господ Бог.’“

Човек ме је онда вратио на спољашња врата Светилишта, која гледају на исток. Била су затворена. Господ ми рече: „Ова врата нека остану затворена; не смеју се отварати. Нико не сме да уђе на њих, јер је Господ, Бог Израиљев, ушао на њих. Стога, нека остану затворена. Само кнез, пошто је кнез, може тамо да седи и једе пред

Господом. Ипак, он може да уђе само кроз трем врата, и да истим путем изађе.“

Човек ме је затим довео на северна врата испред Дома. Погледам ја, кад ено, Слава Господња испунила Дом Господњи. Ја падох ничице.

Тада ми Господ рече: „Сине човечији, добро пази, пажљиво гледај и слушај све што ти говорим о свим упутствима и свим законима за Дом Господњи. Добро пази на улазе и на све излазе Светилишта. Реци одметничком дому Израиљевом: ’Говори Господ Бог: доста је више свих ваших гадости, доме Израиљев! Уводили сте странце, необрезаног срца и тела, да буду у мом Светилишту и скрнаве мој Дом, док сте ми приносили храну, сало и крв. Тако сте свим вашим гадостима погазили мој савез. И нисте водили бригу о мојим светим стварима, него сте друге поставили да воде бригу о мом Светилишту уместо вас. Говори Господ Бог: нека ниједан странац, нико ко је необрезаног срца и тела – ниједан странац који је међу Израиљцима – не улази у моје Светилиште.

А пошто су ме Левити напустили кад је Израиљ одлутао од мене да следи своје идоле, поднеће казну. Они ће бити у мом Светилишту служитељи који ће надгледати врата Дома и обављаће дужности у мом Дому; клаће жртве свеспалнице и жртве за народ, и стајаће пред њима да им служе, јер су им служили пред идолима и навели дом Израиљев да падне под осуду. Зато сам се заклео – говори Господ Бог – да ће поднети казну. Они ми неће више приступати да ми служе као свештеници; неће више прилазити ниједној од мојих светих ствари, нити мојим најсветијим приносима. Тако ће носити своју срамоту ради гадости које су чинили. Ставићу их да буду чувари Дома, да обављају све његове послове и све што треба урадити у њему.

Само ће свештеници, Левити, потомци Садокови, који су се бринули за моје Светилиште кад је израиљски народ одлутао од мене, приступати да ми служе; они ће стајати преда мном да ми приносе сало и крв – говори Господ Бог. Они ће улазити у моје Светилиште и приступати мом столу да ми служе; они ће бити у мојој служби.

Када буду улазили на врата унутрашњег дворишта, нека носе на себи ланену одећу. На себи да не носе ништа од вуне када буду служили на вратима унутрашњег дворишта или у Дому. Нека носе ланене турбане и ланене гаће око бокова; нека не носе ништа од чега би се знојили. Када буду излазили у спољашње двориште, тамо где је народ, нека свуку са себе одећу у којој служе, и нека их ставе

у свете одаје. Затим нека обуку другу одећу, да се народ не би посветио њиховим хаљинама.

Нека не бријују главу, али и да не пуштају дугу косу, него нека је редовно скраћују. Ниједан свештеник нека не пије вино када улази у унутрашње двориште. Нека не узимају за жене удовице или разведене, него само девице из рода дома Израиљевог, или удовице свештеника. Нека уче мој народ да прави разлику између светог и несветог, и између чистог и нечистог.

У случају спора, нека делују у својству судија; нека суде по мојим законима и прописима на свим мојим празничним саборима, и нека држе моје суботе светима.

Свештеник не сме да прилази мртвацу, да се не би онечистио. Он може да се онечисти само ако се ради о његовом оцу, мајци, ћерки, сину, брату, или неудатој сестри. А када се очисти, нека му се броји седам дана. Оног дана када дође у унутрашње двориште Светиње да служи у њему, нека принесе жртву за грех – говори Господ Бог.

Ово ће бити њихово наследство: ја сам њихово наследство. Нећете им дати имовину у Израиљу, зато што сам ја њихова имовина. Храниће се житним жртвама, жртвама за грех и жртвама за преступ. И све што је заветовано у Израиљу биће њихово. Најбоље од свих врста првих плодова, од свих приноса које приносите, припашће свештеницима. Дајте свештеницима најбоље брашно, да благослов почива на вашим домовима. Свештеници не смеју јести месо угинуле или растргане животиње, било од птица или стоке.

Када будете делили земљу у наследство, принесите принос Господу, свети део од земље, двадесет пет хиљада лаката дугачак, и двадесет хиљада лаката широк. То нека буде свето подручје на целом том простору. Од овог, нека се за Светињу одвоји четвртаста површина од пет стотина лаката са пет стотина лаката, и чистина од педесет лаката око ње. У овом подручју, измери двадесет пет хиљада лаката у дужину и десет хиљада лаката у ширину где ће бити Светилиште – Светиња над светињама. То ће бити свети део земље за свештенике, служитеље Светилишта – који приступају да служе Господу. То ће бити место за њихове куће, и свето место за Светилиште. А двадесет пет хиљада лаката у дужину и десет хиљада у ширину нека припадне у посед Левитима, служитељима Дома, са градовима у којима ће живети.

Граду у посед дајте пет хиљада лаката у ширину и двадесет пет хиљада у дужину поред светог подручја; то нека буде за сав дом Израиљев.

Кнезу нека припадне део с обе стране светог подручја и градског поседа, и дуж светог подручја и градског поседа, са западне стране на запад, и са источне стране на исток, а дужина нека буде једнака сваком од тих делова од западне до источне границе. Та земља нека буде његова имовина у Израиљу. Тада моји кнезови неће више угњетавати мој народ, него ће дати земљу дому Израиљевом по њиховим племенима.

Говори Господ Бог: доста више, кнезови израиљски! Оставите се неправде и насиља, па чините што је право и праведно. Престаните да одузимате *земљу* мом народу – говори Господ Бог. Мерите исправном вагом, с поштеном ефом и с поштеним ватом. Ефа и ват нека буду исте мере: ват нека износи једну десетину хомера, и ефа нека износи једну десетину хомера. Дакле, нека и ефа и ват износе једну десетину хомера. Шекел нека износи двадесет гера, а мина нека износи двадесет шекела, двадесет пет шекела, и петнаест шекела.

Ово је принос који ћете приносити: једну шестину ефе од сваког хомера пшенице и једну шестину ефе од сваког хомера јечма. А за уље је ова уредба: ват је мера за уље. Нека од сваког кора иде једна десетина вата, пошто у кору, као и у хомеру, има десет вата. А од ситне стоке, од сваких две стотине грла са Израиљевих пашњака, нека се принесе једно грло. Све то нека се приноси као житна жртва, жртва свеспалница и жртва мира, да се за њих изврши откупљење – говори Господ. Сав народ земље нека предаје овај принос Израиљевом кнезу. А кнез је задужен за жртве свеспалнице, житне жртве и жртве изливнице приликом празника, за младине и суботе, и за све светковине дома Израиљевог. Нека он обезбеди жртву за грех, житну жртву, жртву свеспалницу и жртву мира, да се изврши откупљење за дом Израиљев.

Говори Господ Бог: првог месеца, првог дана, узми једног јунца без мане и очисти Светилиште. Нека свештеник узме нешто крви од те жртве за грех, и њоме помаже довратке Дома и четири угла појаса жртвеника, и довратке врата унутрашњег дворишта. Исто то чини седмог дана у месецу за свакога ко ненамерно згреши. Тако ћете извршити откупљење Дома.

А четрнаестог дана првог месеца, прослављајте Пасху, седмодневни празник. Нека се тада једу бесквасни хлебови. Тог дана нека кнез принесе јунца, жртву за грех, за себе и за народ земље. Нека током седам дана празника приноси као жртву свеспалницу Господу седам јунаца и седам овнова без мане, сваки дан тих седам дана, и једног јарца дневно као жртву за грех. Нека кнез обезбеди и житну

жртву од једне ефе за сваког јунца, једну ефу за сваког овна и хин уља на сваку ефу.

Седмог месеца, петнаестог дана месеца, на празник, нека седам дана чини онако како је чинио са жртвом за грех, жртвом свеспалницом, житном жртвом и уљем.

Говори Господ Бог: врата унутрашњег дворишта, која гледају на исток, нека буду затворена шест радних дана, али нека се отварају у суботњи дан, и на младину. Нека кнез уђе на спољашња врата, и нека стане код довратака врата, а свештеници нека принесу његове жртве свеспалнице и жртве мира. Затим нека се на прагу врата поклони, па нека изађе. А врата нека се не затварају до вечери. На суботе и на младине нека се и народ земље клања пред Господом на улазу тих врата.

Ово је жртва свеспалница коју ће кнез приносити Господу у суботњи дан: шест јагњаца без мане и један ован без мане. А житна жртва: једна ефа брашна на овна, а житна жртва на јагњце колико може да приушти, заједно са хином уља на сваку ефу брашна. На дан младине нека се принесе један јунац без мане, и шест јагњаца и један ован, све без мане. За житну жртву нека се принесе ефа брашна на јунца, и ефа брашна на овна, а на јагњце колико може да приушти, заједно са хином уља на ефу брашна. Када кнез буде улазио, нека улази кроз трем врата, и истим путем нека излази.

Када народ земље буде долазио пред Господа на празнике, онај ко уђе на северна врата да се поклони нека изађе на јужна врата, а онај који уђе на јужна врата, нека изађе на северна врата. Нека се не враћа на иста врата на која је ушао, него нека изађе на супротна. Нека кнез буде међу њима: када буду улазили, нека и он уђе, а када излазе, нека и он изађе.

Житна жртва за празнике и светковине биће: једна ефа брашна на јунца и једна ефа на овна, а на јагњце колико може да приушти, и хин уља на ефу брашна. Кад кнез да добровољни принос – жртву свеспалницу или жртву мира – као добровољни принос Господу, нека врата која гледају на исток буду отворена за њега. Онда нека принесе своју жртву свеспалницу и жртву мира, исто као што је принео на суботњи дан. Затим нека изађе, и пошто изађе нека се врата затворе за њим.

Сваког дана ћеш обезбедити једно јагње без мане на жртву свеспалницу Господу; приносићеш га сваког јутра. Житна жртва коју ћеш обезбедити сваког јутра биће: једна шестина ефе брашна и једна трећина хина уља, да се навлажи брашно. То је житна жртва Господу, трајна уредба за сва времена. Нека се јагње, житна жртва,

и уље приносе свако јутро. То је трајна уредба о свеспалници за сва времена.

Говори Господ Бог: ако кнез да дар једном од својих синова, његово наследство ће припасти његовим синовима. То је њихова својина по наследству. Ако да дар од свог наследства једном од својих слугу, то ће бити његово до опросне године. Тада ће се то вратити кнезу. Његово наследство припада његовим синовима. Кнез неће отимати од наследства народа и остављати га без поседа. Кад оставља посед у наследство својим синовима, нека то буде од његовог поседа, тако да се нико из мог народа не тера са његовог поседа.'"

Човек ме је затим увео кроз улаз у свете одаје за свештенике, који се налази поред врата која гледају на север. А тамо, на западу, у њиховом најудаљенијем углу, било је једно место. *Човек* ми рече: „Ово је место где ће свештеници кувати жртву за преступ и жртву за грех; и пећи житну жртву, да их не би износили у спољашње двориште и тако посветили народ."

Онда ме је довео у спољашње двориште и провео ме кроз сва његова четири угла. И гле, у сваком углу је било по једно двориште. У та четири угла дворишта била су мања дворишта, дужине четрдесет лаката и ширине тридесет лаката. Сва четири дворишта су имала исте мере. Сва четири су била опасана каменом оградом, а под каменом оградом свуда около су била изграђена огњишта.

Човек ми рече: „Ово су кухиње где ће слуге Дома кувати народу жртве."

Потом ме је довео на улаз Дома, и гле, вода је извирала испод прага Дома према истоку, јер је Дом био окренут према истоку. Вода је истицала испод десне стране Дома, јужно од жртвеника. Затим ме је извео кроз северна врата водећи ме около, са спољне стране, према спољашњим вратима, путем који гледа на исток. И гле, вода је куљала с десне стране.

Када је човек пошао на исток са мерачким ужетом у руци, измерио је хиљаду лаката, па ме је провео кроз воду; вода је била до чланака. Затим је измерио још хиљаду лаката, па ме је превео преко воде. Вода ми је била до колена. Опет је измерио хиљаду лаката и превео ме преко воде. Вода ми је била до појаса. Када је измерио још хиљаду, нисам могао да пређем реку, јер је вода толико надошла да је морало да се плива; није могла да се пређе.

Тада ме је упитао: „Јеси ли видео то, сине човечији?" Онда ме је повео и вратио на обалу реке. Када сам се вратио, видео сам на обали реке, с обе стране, веома много стабала. Човек ми рече:

„Ове воде теку у источни крај и спуштају се у Араву, па се уливају у море. Када се улију у море, воде оздрављају. И куда год река дође, свако живо биће које се миче оживљава. Тада ће бити веома много риба, јер кад ове воде дођу морске воде ће оздравити. Где ова река дође, све ће оживети. Рибари ће стајати дуж мора од Ен-Гедија до Ен-Еглајима; то ће бити место где ће се сушити мреже. Биће тамо веома много свакојаких риба, као риба у Великом мору. Ипак, његове баре и мочваре неће оздравити; из њих ће се добијати со. А крај реке, на обе њене обале, расће свакојака воћна стабла. Њихово лишће неће венути, нити ће им плодови нестајати, него ће рађати нови род сваког месеца, јер им воде долазе из Светилишта. Његови плодови биће за јело, а његово лишће за лек.“

Говори Господ Бог: „Ово су границе по којима ћете поделити земљу у наслеђе међу дванаест племена Израиља: Јосифу два дела. Поделите је подједнако, пошто сам се заклео да ћу је дати вашим оцима, и ова земља ће вам припасти у наследство.

Ово је граница земље:

На северу, од Великог мора преко Етлона и Лево-Амата, до Седада, Вироте, Сиврајима, који је на граници између Дамаска и Амата; Асар-Атихон, који је на авранској граници. Тако ће се граница протезати од мора до Асар-Енана, која је на северној граници Дамаска, са аматском границом на северу. То ће бити северна граница.

На источној страни, граница ће се пружати између Аврана и Дамаска, и између Галада и Израиљеве земље, с Јорданом као границом, све до Источног мора и Тамара. То ће бити источна граница.

На јужној страни, граница ће се пружати према југу од Тамара до вода Мериве кадиске, дуж потока и Великог мора. То ће бити јужна граница.

На западу граница ће бити Велико море, од те међе па до Лево-Амата. То ће бити западна граница.

Поделите земљу међу собом по Израиљевим племенима. Земљу поделите у наследство међу собом и међу странцима који бораве међу вама, и који су изродили децу међу вама. Опходите се према њима као према домаћима, Израиљцима. Нека и они приме део у наследство са Израиљевим племенима. Нека се странцу да земља у оном племену у којем борави – говори Господ Бог.

Ово су имена племена. Део од крајњег севера путем за Етлон до Лево-Амата све до Асар-Енана и северне границе Дамаска према Амату – од источне границе до запада – припада Дану.

Асиру припада део који је на граници са Даном, од истока до запада.

Део од Асирове границе, од источне стране до западне, припада Нефталиму.

Део од Нефталимове границе, од источне стране до западне, припада Манасији.

Део од Манасијине границе, од источне стране до западне, припада Јефрему.

Део од Јефремове границе, од источне стране до западне, припада Рувиму.

Део од Рувимове границе, од источне до западне стране, припада Јуди.

Део од Јудине границе, од источне до западне стране, одвојићете за принос. Нека буде двадесет пет хиљада лаката у ширину. Његова дужина, од источне до западне стране, нека буде једнака једном од племенских делова. Светилиште биће усред њега.

Дужина приноса који ћете одвојити за Господа биће двадесет пет хиљада лаката, а ширина десет хиљада лаката. Тај део ће бити свети принос за свештенике. Нека буде дугачак десет хиљада лаката према северу и десет хиљада лаката према западу. Ширина нека му буде двадесет пет хиљада лаката према југу. Светилиште нека буде усред њега. То ће бити за посвећене свештенике, Садокове потомке, који су ми верно служили, и нису застранили као остали Левити, када су Израиљци застранили. Њима ће припасти део од приноса земље, најсветији део, уз границу Левита.

Уз свештеничке границе нека Левити имају део од двадесет пет хиљада лаката у дужину, и десет хиљада лаката у ширину. Укупна дужина нека буде двадесет пет хиљада, а ширина десет хиљада лаката. Нека ништа од тога не продају нити размењују. Нека тај најбољи део земље не преносе на неког другог, јер је свет Господу.

Преосталих пет хиљада лаката ширине и двадесет пет хиљада лаката дужине је световни део који припада граду за куће и пашњаке. Град ће бити усред њега. Ово су његове мере: четири хиљаде пет стотина лаката на северној страни, четири хиљаде пет стотина лаката на јужној страни, четири хиљаде пет стотина лаката на источној страни, и четири хиљаде пет стотина лаката на западној страни. Пашњаци ће бити две стотине педесет лаката на северу, две стотине педесет на југу, две стотине педесет на истоку, и две стотине педесет на западу. Остатак дужине уз свети део биће десет хиљада лаката на исток и десет хиљада на запад. Налазиће се уз свети део, а што роди од њега, нека буде за храну градским слугама.

Градски радници који га буду обрађивали нека буду из Израиљевих племена. Сав принос биће четвороугласт: двадесет пет хиљада лаката са двадесет пет хиљада лаката. То ћете одвојити као свети принос за градски посед.

Кнезу ће припасти оно што остане с обе стране светог дела и градске имовине: двадесет пет хиљада лаката од светог дела до источне границе, и двадесет пет хиљада лаката на западу према западној граници. Оба та дела уз границу Израиљевих племена припадају кнезу. Светилиште Дома нека буде усред тога. Посед Левита и градски посед биће усред дела које припада кнезу, између Јудине и Венијаминове границе. То ће бити кнежево.

Остала племена: од источне до западне стране – Венијаминов део.

Уз Венијаминову границу, од источне до западне стране – Симеунов део.

Уз Симеунову границу, од источне до западне стране – Исахаров део.

Уз Исахарову границу, од источне до западне стране – Завулонов део.

Уз Завулонову границу, од источне до западне стране – Гадов део.

Уз Гадову границу, с јужне стране према југу, граница иде од Тамара до вода Мериве кадиске, дуж потока до Великог мора. То је земља коју ћете жребом разделити Израиљевим племенима. То су њихови делови – говори Господ Бог.

Ово су градски излази: на северној страни, у дужини од четири хиљаде пет стотина лаката, биће троја врата. Врата ће носити имена Израиљевих племена: врата Рувимова, врата Јудина и врата Левијева.

И на источној страни, у дужини од четири хиљаде пет стотина лаката, биће троја врата: врата Јосифова, врата Венијаминова и врата Данова.

На јужној страни, у дужини од четири хиљаде пет стотина лаката, биће троја врата: врата Симеунова, врата Исахарова и врата Завулонова.

На западној страни, у дужини од четири хиљаде пет стотина лаката, биће троја врата: врата Гадова, врата Асирова и врата Нефталимова.

Свуда унаоколо: осамнаест хиљада лаката. Град ће се од тог дана звати:

Господ је овде.“

Данило

Књиīа ūророка Данила

Треће године Јоакима, цара Јуде, Навуходоносор, цар Вавилона, дође до Јерусалима и опколи га. Господ је предао Јоакима, Јудиног цара, у његове руке и део посуђа из Дома Господњег. Навуходоносор их је однео у земљу Сенар и донео их у храм свога бога. Посуђе је положио у ризницу свога бога.

Тада је цар наредио Асфеназу, старешини својих дворана, да доведу неке од Израиљаца из царске лозе и племства – младиће без икакве мане, доброг изгледа, умешне у свакој врсти мудрости, врсне у знању и расуђивању, и способне за службу на царском двору – да их науче писму и језику Халдејаца. Цар им је одредио свакодневни оброк од цареве хране и вина. Заповедио је да се образују три године, а потом нека ступе у царску службу.

Међу овима су били Данило, Ананија, Мисаило и Азарија, из Јудиног племена. Старешина дворана им је дао друга имена: Данилу је дао име „Валтазар“, Ананији „Седрах“, Мисаилу „Мисах“, а Азарији „Авденаго“.

Данило је решио да се не окаља царевом храном и вином, па је замолио старешину дворана да му дозволи да се не окаља. Бог је дао Данилу да задобије благонаклоност и милосрђе старешине дворана.

Старешина дворана рече Данилу: „Бојим се мог господара цара, који вам је одредио храну и пиће. А шта кад примети да су вам лица мршавија од осталих младића ваших година? Тада бих ја платио главом пред царем за вашу кривицу.“ Данило рече надгледнику кога је старешина дворана поставио над Данилом, Ананијом, Мисаилом и Азаријом: „Молим те, покушај са својим слугама десет дана. Нека нам дају само поврће за јело и воду за пиће. Онда упореди наш изглед са изгледом младића који су јели од цареве хране, па поступај са својим слугама према ономе што видиш.“

Сложи се он са овим и покуша то с њима десет дана. Кад је истекло десет дана, они су изгледали боље и ухрањеније од свих других младића који су јели од цареве хране. Тако је надгледник односио њихов оброк хране и вина и давао им поврће.

Овој четворици младића Бог је дао знање и умешност у свакој врсти писања и мудрости; а Данило се разумео у сва виђења и снове.

Кад је истекло време које је цар одредио да их доведу, старешина дворана их је довео пред Навуходоносора. Цар је разговарао

с њима, али се међу њима није нашао нико као Данило, Ананија, Мисаило и Азарија. Зато су били постављени у царску службу. Кад их је цар питао о свему што се тиче мудрости и разумевања, утврдио је да су десет пута бољи од свих чаробњакâ и гатарâ у његовом царству.

Данило је остао тамо до прве године цара Кира.

У другој години своје владавине, Навуходоносор је сањао снове. Он се толико узнемирио, да му сан није долазио на очи. Цар је наредио да се позову чаробњаци, гатари, врачари и Халдејци, да кажу цару шта је сањао. Кад су дошли, стали су пред цара.

Цар им рече: „Сањао сам сан и узнемирен сам; хоћу да знам шта тај сан значи.“

Халдејци одговорише цару на арамејском: „О, царе, да си жив довека! Испричај сан својим слугама, а ми ћемо протумачити његово значење.“

Цар одговори Халдејцима: „Издајем проглас: ако ми не кажете какав сам сан имао и шта је његово тумачење, бићете растргнути на делове, а ваше куће лежаће у рушевинама. А ако ми кажете какав сам сан имао и шта је његово значење, добићете од мене дарове, награде и велику почаст. Стога ми реците шта је био мој сан и протумачите његово значење.“

Они му опет одговорише: „Нека цар исприча сан својим слугама, а ми ћемо протумачити његово значење.“

Али цар им одговори: „Знам ја поуздано да хоћете да добијете на времену, пошто видите да сам издао проглас, да ако ми не кажете какав сам сан имао, постоји само једна пресуда за вас. Ви сте се договорили да ми саопштите лажљиве и заводљиве речи, док се прилике не промене. Стога ми реците какав сам сан имао, а ја ћу знати да ли сте протумачили његово значење.“

Халдејци одговорише цару: „Нема на земљи човека који би могао да разјасни што цар захтева. Никада један цар, било како да је велики и моћан, није тражио тако нешто од чаробњака, гатара и Халдејаца. Тешко је то што цар захтева; не постоји нико ко би то могао да открије цару осим богова који не бораве међу људима.“

Због свега овога цар се толико разгневио да је наредио да се побију сви мудраци у Вавилону. Кад је била издана наредба да се побију сви мудраци, тражили су и Данила и његове другове да их убију.

Тада се Данило обратио мудрим и разборитим речима Ариоху, заповеднику цареве телесне страже, који је изашао да побије вавилонске мудраце. Упитао је царевог заповедника Ариоха: „Зашто је

царева наредба толико строга?“ Ариох обавести Данила. На то је Данило отишао цару и тражио од цара да му да време како би могао да протумачи значење сна.

После тога је Данило отишао својој кући и обавестио о томе Ананију. Мисаила и Азарију, како би тражили милост Бога небеског у погледу ове тајне, да не би и Данило и његови другови настрадали са вавилонским мудрацима.

Та је тајна била откривена Данилу ноћу, у виђењу. Данило је благословио Бога небеског. Данило рече:

„Нека је благословено име Божије од века до века; њему припада мудрост и сила. Он мења времена и доба, уклања и поставља цареве; мудрима даје мудрост, и разумнима знање. Он открива ствари дубоке и тајне, он зна шта је у тами, и светло с њим пребива. Хвалим те и славим, Боже отаца мојих, јер ми дајеш мудрост и силу: што сам тражио од тебе, ти си ми открио, обзнанио нам што је цар тражио.“

Данило је отишао к Ариоху, кога је цар одредио да побије вавилонске мудраце и рекао му: „Не убијај вавилонске мудраце; одведи ме пред цара, а ја ћу цару протумачити значење сна.“

Ариох је одмах довео Данила пред цара и рекао му: „Нашао сам међу Јудиним изгнаницима човека који може цару да објасни значење сна!“

Цар упита Данила, коме је име било и Валтазар: „Да ли стварно можеш да ми кажеш какав сам сан имао, и протумачиш га?“

Данило одговори цару: „Тајну, за коју цар пита, не могу расветлити мудраци, гатари, чаробњаци и звездознанци, али постоји Бог на небу који открива тајне. Он је обзнанио цару Навуходоносору шта ће се догодити у данима што долазе. Ово је твој сан, ово су виђења, која су ти дошла на ум на твојој постељи:

Теби су, о, царе, дошле мисли на твојој постељи о стварима које ће се догодити касније, а онај што открива тајне објавио ти је шта ће се догодити. Ова тајна ми је била откривена не зато што имам више мудрости од свих живих, него да би цар сазнао њено значење, и да би дознао какве су ти мисли дошле на ум.

Ти си, о, царе, видео велики кип. Кип је био огроман и изванредно блистав. Стајао је испред тебе, а изглед му је био застрашујући. Глава кипа је била од чистог злата, прса и руке од сребра, трбух и бедра од бронзе, ноге од гвожђа, а стопала делом од гвожђа, делом од глине. Док си ти гледао, одвалио се један камен, али не људским рукама, ударио кип у стопала од гвожђа и глине и разбио их. Истог часа су се смрвили и гвожђе и глина, бронза, сребро и злато. Поста-

ли су као плева на гумну у лето; дунуо је ветар и све их однео без трага. А камен који је ударио у кип постао је велика планина, која је испунила сву земљу.

То је сан. Сада ћемо саопштити цару његово тумачење. Ти си, царе, цар над царевима, коме је Бог небески дао царство, силу, моћ и славу. У твоје руке је предао људе, свуда где живе, звери пољске и птице небеске, и учинио те владарем над свима њима. Ти си та глава од злата.

После тебе ће настати друго царство, мање од твог, па треће царство, од бронзе, које ће владати над свом земљом. Четврто царство ће бити чврсто као гвожђе, као гвожђе које све ломи и мрви. Као што гвожђе све сатире, тако ће оно разбити и сатрти сва та царства. То што си видео да су стопала и прсти делом од глине, а делом од гвожђа, значи да ће се то царство поделити. Ипак, у њему ће остати нешто од чврстине гвожђа, јер си видео гвожђе помешано са глином. А то што су прсти на стопалима делом од гвожђа, а делом од глине, значи да ће царство бити делом јако, делом крхко. Видео си и да је гвожђе помешано са обичном глином. То значи да ће се мешати са семеном других народа, али да се неће одржати заједно, као што се ни гвожђе не може помешати с глином.

У време тих царева Бог небески ће успоставити царство, које никада неће бити уништено, нити ће се то царство оставити другом народу. Оно ће разбити и окончати сва она царства, а сâмо ће остати довека, баш као што си видео да се одвалио камен, али не људском руком, и смрвио гвожђе, бронзу, глину, сребро и злато.

Велики Бог је обзнанио цару шта ће се догодити касније. Сан је истинит, а тумачење му је поуздано.“

Тада цар Навуходоносор паде ничице, поклони се Данилу и нареди да му се принесу житна жртва и кад. Цар рече Данилу: „Твој Бог је, заиста, Бог над боговима, господар царевима и Откриватељ тајни, кад си могао да откријеш ову тајну.“

Цар је узвисио Данила, и дао му много великих дарова. Поставио га је за управитеља све вавилонске области и главара свих вавилонских мудраца. Но, Данило је замолио цара да послове вавилонске области повери Седраху, Мисаху и Авденагу. Сâм Данило је остао на царевом двору.

Цар Навуходоносор је направио златни кип, висине шездесет лаката, и ширине шест лаката. Поставио га је у долини Дури, у вавилонској покрајини. Тада је цар Навуходоносор послао да се саберу сатрапи, намесници, управитељи, саветници, ризничари, судије, правници и сви покрајински намесници, да дођу на посве-

ћење кипа, који је подигао цар Навуходоносор. Кад су се сатрапи, намесници, управитељи, саветници, ризничари, судије, правници и сви покрајински намесници сабрали на посвећење кипа, који је подигао цар Навуходоносор, стали су испред кипа који је он поставио.

Тада гласник објави гласно: „Народи, племена и језици, наређује вам се, да кад зачујете глас рога, фруле, китаре, лире, гајди, и свих осталих свирала, паднете и поклоните се златном кипу, који је подигао цар Навуходоносор. Ко не падне и не поклони се, истог ће трена бити бачен у ужарену пећ.“

Чим је сав народ зачуо глас рога, фруле, китаре, лире, гајди, и свих осталих свирала, сви су народи, племена и језици пали и поклонили се кипу који је подигао цар Навуходоносор.

У тај час приступе неки Халдејци и оптуже Јудејце. Рекли су цару Навуходоносору: „О, царе, да си жив довека! Ти си, царе, издао наредбу да сваки човек који зачује глас рога, фруле, китаре, лире, гајди, и свих осталих свирала, падне и поклони се златном лику. А ко не падне и не поклони се, да буде бачен у ужарену пећ. Али има ту неких Јудејаца којима си поверио управу вавилонске области: Седрах, Мисах и Авденаго. Они не маре за тебе, о, царе; они не служе твом богу и не клањају се златном кипу, који си подигао.“

Тада је Навуходоносор, киптећи од гнева, наредио да доведу Седраха, Мисаха и Авденага. Кад су ове људе довели пред цара, Навуходоносор им рече: „Да ли је то истина Седраше, Мисаше и Авденаго, да не служите мојим боговима и не клањате се златном кипу који сам подигао? Јесте ли спремни да паднете ничице и поклоните се кипу који сам направио кад зачујете глас рога, фруле, китаре, лире, гајди, и свих осталих свирала? Ако се не поклоните, бићете истог часа бачени у ужарену пећ.“

Седрах, Мисах и Авденаго одговорише цару Навуходоносору: „Није потребно да ти одговоримо на то. Ако већ тако мора да буде, наш Бог коме служимо, који може да нас избави из ужарене пећи, избавиће нас из твоје руке. Али ако то и не учини, знај, царе, да нећемо служити твојим боговима, нити ћемо се поклонити кипу који си подигао.“

Тада се Навуходоносор толико разбеснео на Седраха, Мисаха и Авденага, да му се лице изобличило. Онда је заповедио да се пећ угреје седам пута јаче него што се обичавало, и наредио јаким људима из своје војске да свежу Седраха, Мисаха и Авденага, и да их баце у ужарену пећ. Тако су их свезали, па су их у њиховим плаштевима, одорама, капама и осталој одећи бацили усред ужарене

пећи. Пошто је царева заповест била хитна, а пећ сувише ужарена, пламен је убио људе који су носили Седраха, Мисаха и Авденага. Тако ова три човека, Седрах, Мисах и Авденаго свезани падну усред ужарене пећи.

Тада се цар Навуходоносор препао, па је брзо устао. Рекао је својим саветницима: „Нисмо ли бацили три свезана човека у ужарену пећ?“

Они одговорише: „Тако је, царе.“

Он одговори: „А ја, ево, видим четири човека како ходају у огњу, а нису ни везани ни озлеђени; четврти изгледа као син богова.“

Тада Навуходоносор приђе вратима ужарене пећи и викну: „Седраше, Мисаше и Авденаго, слуге Бога Свевишњега, изађите и дођите овамо!“

Седрах, Мисах и Авденаго изађу из ужарене пећи. Затим су се окупили сатрапи, намесници, управитељи и цареви саветници да погледају ове људе којима огањ није наудио; коса на глави им није била опрљена, плаштеви им нису нагорели, а није се осетио ни мирис огња на њима.

Тада Навуходоносор рече: „Нека је благословен Бог Седрахов, Мисахов и Авденагов, који је послао свог анђела да избави своје слуге! Они су се поуздали у њега, те нису послушали цареву наредбу, већ су радије ставили свој живот на коцку, да не би служили и клањали се ни једном другом богу осим своме Богу. Стога издајем наредбу, о народи, племена и језици: свако ко вређа Седраховог, Мисаховог и Авденаговог Бога, биће растргнут на делове, а кућа ће му лежати у рушевинама, јер нема никаквог бога који тако може да избави!“

Тада је цар унапредио Седраха, Мисаха и Авденага у вавилонској области.

Цар Навуходоносор свим народима, племенима и језицима, који живе по свој земљи:
Нека се умножи ваше благостање!
Чини ми задовољство да вам кажем о знацима и чудима, које је Бог Свевишњи учинио за мене.
Како ли су велики његови знаци! Како ли су силна његова чуда! Царство његово вечно је царство, а власт његова траје од нараштаја до нараштаја.
Ја, Навуходоносор, живео сам спокојно у свом дому, цветајући у свом двору. А онда сам уснио сан који ме је преплашио. Док сам био на својој постељи, главом су ми пролазиле слике и виђења која су ме узнемирила. Зато сам издао заповест да се доведу сви

вавилонски мудраци и да ми саопште тумачење сна. Када су дошли чаробњаци, гатари, Халдејци и звездознанци, испричао сам им свој сан, али нису могли да кажу његово тумачење. На крају је пред мене дошао Данило, у коме су духови светих богова. (Њему је име и Валтазар, према имену мога бога.) Тада сам му испричао свој сан, говорећи:

„Валтазаре, главару чаробњака, знам да су у теби духови светих богова, и да ти ниједна тајна не задаје муку. Ево виђења које сам имао, а ти ми реци шта је његово значење. У виђењима која су ми на постељи пролазила главом, видео сам једно дрво насред земље; било је веома високо. Дрво је порасло и постало моћно. Висином је допирало до неба, тако да се видело са свих крајева земље. Лишће му је било предивно, а род обилан. На њему је било хране за све. Под њим су пољске звери налазиле хлад, а на његовим гранама су живеле птице небеске; сва су се створења хранила од њега.

Док сам гледао виђења која су ми на постељи пролазила главом, гле, с неба сиђе свети стражар. Он снажно повика и рече овако: 'Посеците дрво, окрешите му гране, покидајте му лишће и побацајте му род; нека се разбеже звери испод њега и птице са његових грана. Ипак, оставите му у земљи пањ с кореном, окован обручем од гвожђа и бронзе, у пољској трави.

Нека га кваси роса небеска и нека са зверима дели траву земаљску. Нека му се људско срце промени у срце животињско, и нека седам времена прђу преко њега.

То је пресуда коју су стражари одредили, заповест коју су изрекли свети, да би сви живи знали да Свевишњи влада над људским царством. Он га даје коме хоће, и поставља над њим најнижег од људи.'

То је сан који сам сањао ја, цар Навуходоносор, а ти ми га, Валтазаре, растумачи, пошто ниједан од мудраца у мом царству није могао да ми обзнани његово тумачење. Ипак, ти то можеш, јер је дух светих богова у теби."

На то се Данило, који се још зове и „Валтазар", на тренутак смео; мисли су га узнемириле. Цар му рече: „Валтазаре, не дај да те узнемири сан и његово значење."

Валтазар одговори: „Господару мој, нека тај сан буде за твоје мрзитеље, и његово значење за твоје непријатеље! Ти си видео дрво које је толико порасло и постало силно, да је висином досегло до неба, па га је цела земља могла видети. Лишће му је било предивно, а урод обилан, те је било хране за све. Под

њим су пољске звери налазиле хлад, а птице небеске живеле у његовим гранама. Ти си, царе, то дрво, јер си постао велики и силан! Величина ти је порасла и досегла до неба, а твоја владавина до краја земље.
Цар је видео и светог стражара, који је сишао са неба и рекао: 'Посеците дрво и уништите га, али му оставите у земљи пањ с кореном, окованог обручем од гвожђа и бронзе, у пољској трави. Нека га кваси роса небеска и нека са зверима дели траву земаљску, док преко њега не прође седам времена.'
Ово је тумачење, о, царе: то је одлука Свевишњега, која ће се извршити на мом господару, цару. Прогнаће те из људског друштва, и боравиште ће ти бити међу пољским зверињем. Хранићеш се травом као говеда, квасиће те роса небеска, и седам ће времена прећи преко тебе, док не спознаш да Свевишњи влада над људским царством, и да га даје коме хоће. А то што су заповедили да се остави пањ с корењем, значи да ће ти се царство вратити кад спознаш да Небеса владају. Зато, о, царе, нека ти мој савет буде угодан: реши се својих греха чинећи правду, и својих безакоња милошћу према сиромасима, да би се продужило твоје благостање."
Све се то догодило Навуходоносору. Након дванаест месеци, док је шетао по крову царског двора у Вавилону, цар рече: „Није ли ово велики Вавилон, који сам подигао својом силном моћи себи за царску престоницу, на славу свога величанства?"
Речи су још биле на царевим уснама кад је сишао глас с неба, говорећи: „Одлучено је за тебе, царе Навуходоносоре: одузима ти се царство. Прогнаће те из људског друштва, и боравиште ће ти бити међу пољским зверињем. Хранићеш се травом као говеда, и седам ће времена прећи преко тебе, док не увидиш да Свевишњи влада над људским царством, и да га даје коме хоће."
Одлука је одмах спроведена. Навуходоносор је био прогнан из људског друштва, јео је траву, квасила га је роса небеска, коса му је нарасла као орловско перје, а нокти као птичје канџе.
Када се то време навршило, ја, Навуходоносор, подигао сам своје очи према небу и разум ми се вратио. Тада сам благословио Свевишњег, славећи и величајући онога који живи заувек.
Јер његова је владавина вечна владавина, а његово царство траје од нараштаја до нараштаја. Сви становници земље ништа не представљају; он чини шта хоће с небеском војском и са становницима

земље. Ништа не може да заустави његову руку, или да му каже: „Шта то радиш?“

Истог часа ми се вратио разум, а уз моју царску част вратила ми се и слава и сјај. Тада су ме потражили моји саветници и великаши, па ми је било враћено царство. Уз то сам постао још моћнији. Сада ја, Навуходоносор, славим и узвисујем небеског цара, чија су сва дела истина, а путеви правда; он је онај који може да понизи оне који ходе охоло.

Цар Валтасар је приредио гозбу за својих хиљаду великаша, па је пред њима пио вино. Када га је вино омамило, Валтасар је наредио да се донесу златне и сребрне посуде, које је његов отац Навуходоносор донео из Дома у Јерусалиму, да цар, његови великаши, његове жене и иноче пију из њих. Када су донели златне посуде које су биле однесене из Божијег Дома у Јерусалиму, из њих су пили цар, његови великаши, његове жене и иноче. Пили су вино из њих и прослављали своје богове од злата и сребра, бронзе и гвожђа, дрвета и камена.

Тог часа су се појавили прсти људске руке пишући по окреченом зиду царског двора насупрот свећњака. Цар је видео длан људске руке како пише. Цар је пребледео узнемирен мислима. Одузеле су му се ноге у куковима, а колена почела да му клецају.

Цар позва чаробњаке, Халдејце и гатаре, па рече вавилонским мудрацима: „Човек који прочита ово писмо и протумачи ми га биће обучен у скерлет, носиће златан ланац око врата, и владаће као трећи у царству.“

Приступили су сви мудраци, али нико није могао да га прочита или да изнесе цару његово тумачење. Цар се тада веома узнемирио, па је још више пребледео. Његови великаши су били збуњени.

Кад је царица чула речи цара и великаша, дошла је у гозбену дворану и рекла: „Жив био, царе, довека! Нека те мисли не узнемиравају и нека ти лице не бледи! Постоји човек у твом царству у коме је дух светих богова. У време твога оца у њему се нашло просветљење, разум и мудрост, која је као мудрост богова. Твој отац, цар Навуходоносор, поставио га је за управитеља над чаробњацима, гатарима, Халдејцима и звездознанцима. И пошто се у Данилу, кога је цар назвао Валтазаром, нашао изузетан дух, знање, разум да тумачи снове, да решава загонетке и да разјашњава тешке ствари, ти га позови, а он ће ти изложити тумачење писма.“

Тада су Данила довели пред цара, и цар му рече: „Да ли си ти Данило, један од Јудиних изгнаника, које је мој отац, цар, довео из Јуде? Чуо сам да је у теби дух богова, и да се у теби нашло просве-

тљење, разум и изузетна мудрост. Довели су ми мудраце и гатаре да ми прочитају ово писмо и да ми саопште његово тумачење, али они нису у стању да ми изложе његово тумачење. Чуо сам да си у стању да тумачиш и решаваш тешке ствари. Ако можеш да прочиташ ово писмо и саопштиш ми његово тумачење, бићеш одевен у скерлет, око врата ће ти бити стављен златни ланац, и владаћеш као трећи у царству."

Тада Данило одговори цару: „Своје дарове задржи за себе, и своје награде дај другом. Ја ћу цару прочитати писмо и саопштити му његово тумачење.

О, царе, Свевишњи Бог је дао твоме оцу Навуходоносору царство, величину, величанство и славу. Од величине које му је дао, дрхтали су и страховали сви народи, племена и језици; убијао је кога је хтео и остављао у животу кога је хтео, узвисивао је кога је хтео и понижавао кога је хтео. Али када му се срце узохолило, а дух му окорео од поноса, био је скинут са свог царског престола и слава му је била одузета. Био је протеран из људског друштва, а ум му је постао као животињски, па му је боравиште било са дивљим магарцима. Јео је траву као говеда, роса небеска му је квасила тело, док није спознао да Бог Свевишњи влада над људским царством, и над њим поставља кога хоће.

А ти, Валтасаре, сине његов, ниси понизио своје срце иако си знао све ово, него си се дигао против Господа небеског. Ти си донео судове из његовог Дома, па сте ти, твоји великаши, твоје жене и иноче, пили вино из њих, и славили своје богове од сребра и злата, бронзе и гвожђа, дрвета и камена, који нити виде, нити чују, нити разумеју, а ниси дао славу Богу који у својој руци држи твоју душу и све твоје путеве. Зато је послао руку која је написала овај натпис.

Ово је натпис који је написан:

мене, мене, текел, фарсин.

Ово је значење поруке:

Мене – Бог је измерио твоје царство и довео га до краја; Текел – био си измерен на ваги, и нашло се да си прелагган; Фарсин – подељено је твоје царство и дано Мећанима и Персијанцима."

Тада су, на Валтасарову заповест, Данила обукли у скерлет, око врата му ставили златни ланац, и прогласили да ће владати као трећи у царству.

Те исте ноћи је Валтасар, халдејски цар, био убијен. Царство је преузео Дарије, Мећанин. Било му је око шездесет две године.

Дарију се свидело да постави над царством стотину двадесет сатрапа, да буду по целом царству, а над њима три начелника,

међу којима је био и Данило. Њима су сатрапи полагали рачун да цар не би био на губитку. Тај Данило је својим изузетним духом надмашивао начелнике и сатрапе, па је цар мислио да га постави над целим царством. Тада су начелници и сатрапи гледали да нађу неку замерку Даниловој управи над царством, али нису могли да му нађу ни замерку ни грешку, јер је био поуздан. Тако нису могли да пронађу на њему ни немара ни грешке.

Тада су ти људи рекли: „Нећемо наћи на Данилу никакву замерку, осим ако не нађемо нешто против њега у вези са законом његовог Бога.“ Тако су се ти начелници и сатрапи сјатили пред царем и рекли му: „О, царе Дарије, жив био довека! Договорили су се сви начелници царства, управитељи, сатрапи, саветници и намесници, да цар изда наредбу и забрану: свако ко упути молбу неком богу или човеку у року од тридесет дана осим теби, царе, нека буде бачен у лављу јаму. Сада, царе, издај забрану и потпиши је, пошто се тако, по неопозивом закону Међана и Персијанаца, не може променити.“ Тако је цар Дарије потписао писмо са забраном.

Кад је Данило чуо да је наредба била написана, отишао је својој кући, где су прозори његове горње собе били отворени према Јерусалиму. Ту се он три пута дневно спуштао на колена, молећи и хвалећи Бога, као што је увек радио. Тада су ти људи банули и затекли Данила како се моли и призива свог Бога. Затим су приступили цару и споменули му царску забрану: „О, царе, зар ниси потписао забрану према којој ће свако ко упути молбу неком богу или човеку у року од тридесет дана, осим теби, бити бачен у лављу јаму?“

Цар одговори: „Заповест остаје на снази према закону Међана и Персијанаца, те се не може опозвати.“

Они одговоре цару: „Данило, један од изгнаника из Јуде, не мари за тебе, о, царе, ни за твоју забрану коју си потписао; он се три пута дневно моли своме Богу.“ Кад је цар то чуо, веома се узнемирио. Био је решен да спасе Данила, па је све до заласка сунца свим силама настојао да га избави.

Али они људи навалише на цара, говорећи: „Знај, царе, да се према закону Међана и Персијанаца, ниједна забрана или наредба коју цар изда, не може променити.“

Тада је цар наредио да доведу Данила и да га баце у лављу јаму. Цар рече Данилу: „Нека те избави Бог твој коме непрестано служиш.“

Затим су донели камен и ставили га на отвор јаме, а цар га је запечатио својим печатним прстеном и печатним прстеном својих великаша, да се ништа за Данила не би могло променити. Цар се

вратио у свој двор. Ноћ је провео без јела, и није дао да му доведу суложнице. Сан му није долазио на очи.

У сам освит зоре, цар устане и ужурбано оде до лавље јаме. Кад је пришао јами, позвао је Данила жалосним гласом. Цар рече Данилу: „Данило, слуго Бога живога, да ли је Бог, коме непрестано служиш, могао да те избави од лавова?“

Данило одговори: „О, царе, жив био довека! Мој Бог је послао свог анђела, који је затворио чељусти лавовима, те ми нису наудили, зато што сам се нашао невиним пред њим. Ни теби, царе, нисам ништа скривио.“

Цар се због тога веома обрадовао, па је наредио да извуку Данила из јаме. Кад су извукли Данила из јаме, није се на њему нашла ниједна рана, јер се поуздао у Бога.

Тада је цар наредио да доведу оне људе што су злонамерно оптужили Данила, и баце их у лављу јаму, заједно са њиховим женама и њиховом децом. И још нису ни дошли на дно јаме, кад су их лавови зграбили и смрскали им све кости.

Затим је цар Дарије написао писмо свим народима, племенима и језицима, који живе по свој земљи:

„Нека вам се умножи благостање!

Издајем наредбу: нека се сви људи по свим областима мога царства боје и дрхћу пред Даниловим Богом.

Он је живи Бог, који остаје довека! Његово се царство неће распасти, и његова се власт неће окончати! Он избавља и ослобађа, чини знакове и чуда на небу и на земљи; он је избавио Данила из лављих канџи.“

Данило је напредовао током владавине Дарија и владавине Кира Персијанца.

Прве године Валтасара, цара Вавилона, Данило је уснио сан: виђења су му пролазила главом док је био на својој постељи. После је забележио сан, дајући сажет извештај.

Данило рече: „У виђењу које сам имао ноћу, видео сам четири небеска ветра како дижу буру на великом мору. Из мора су изашле четири огромне звери; свака је била другачија.

Прва је била као лав, и имала је орлова крила. Док сам гледао, крила јој се ишчупаше, па је била подигнута са земље и постављена на ноге као човек, а дано јој је и људско срце.

Затим сам видео другу звер, сличну медведу, која је била усправљена на једну страну. Држала је три ребра у чељустима, међу зубима. Било јој је речено: ’Устани и наждери се меса!’

Затим сам погледао, а оно, трећа звер слична леопарду. На леђима јој четири птичја крила. Имала је четири главе и дана јој је власт.

Међу ноћним виђењима видео сам следеће виђење: четврта звер, страшна, ужасна и изузетно моћна. Имала је огромне зубе од гвожђа; прождирала је и дробила, а што је остало, то је изгазила ногама. Била је другачија од свих других звери пре ње; имала је и десет рогова.

Док сам тако посматрао, израстао је један мали рог међу њима, а прва три рога су била ишчупана пред њим. И гле, на рогу су биле очи, као људске очи, и уста која су охоло говорила.

Гледао сам све док се

> нису поставили престоли, и онај од искона седе на своје место. Одећа му је била бела као снег, а коса као чиста вуна. Престо су му били огњени пламенови, а точкови ужарени огањ. Огњена река је извирала и текла пред њим. Хиљаду хиљада му је служило, и десет хиљада пута десет хиљада је стајало пред њим. Суд је засео, књиге су се отвориле.

Док сам гледао, видео сам да је због охолих речи, које је рог говорио, звер била убијена, и да јој је тело изручено ужареном огњу. Осталим зверима је била одузета власт, али им је живот био продужен за једно време и доба.

Гледао сам у ноћним виђењима, и гле, неко као син човечији долази на облацима небеским. Он дође до онога од искона, и доведу га к њему. Њему је била дана власт, слава и царство, да му служе сви народи, племена и језици. Његова власт је вечна власт, која никада неће проћи, и његово царство никада неће пропасти.

А у мени, Данилу, узнемирио се дух, и страва ме је обузела због виђења која су ми пролазила главом. Приступио сам једноме од оних што су стајали и упитао га о свему овоме.

Он ми је одговорио и изнео ми тумачење ових ствари. ’Четири огромне звери су четири цара који ће се појавити у земљи. Но, царство ће примити свети Свевишњега и поседовати га заувек, у веке векова.’

Тада сам пожелео да сазнам тачно значење четврте звери, која је била другачија од свих осталих звери, она страшна, са гвозденим зубима и бронзаним канџама, што је прождирала, дробила, и ногама газила што је остало; као и десет рогова на њеној глави, и онај рог што је изникао тамо где су прва три рога отпала – рог који је на себи имао очи и уста која су охоло говорила, и који је изгледом био већи од других рогова.

Гледао сам како је тај рог водио рат против светих и надвладавао их, док није дошао онај од искона и донео пресуду у корист светаца Свевишњега, да је дошло време да свети добију царство у посед.

Овако ми је рекао: ’Четврта звер биће четврто царство на земљи, које ће се разликовати од свих других царстава. Оно ће прогутати сав свет, прегазити га и смрвити.

А десет рогова, то су десет царева који ће настати из тог царства. После њих ће се појавити један цар, другачији од претходних, и покорити три цара. Он ће вређати Свевишњега и мучити свете Свевишњега. Смишљаће како да промени доба и закон; а они ће бити предани у његове руке на једно време, два времена и половину времена.

Тада ће засести суд, одузети му власт, и биће уништен и потпуно затрт. Тада ће се владавина, власт и величина свих царстава под небом дати народу светаца Свевишњег. Његово царство је вечно царство, и свака ће му власт служити и слушати га.’

Овим се порука завршава: ја, Данило, веома сам се узнемирио у својим мислима, лице ми је пребледело, али сам ствар сачувао у свом срцу.“

У трећој години владавине цара Валтасара, мени, Данилу, указало се виђење након онога које ми се указало на почетку. Гледао сам у виђењу, и док сам гледао, нашао сам се у тврђави Сусану, у покрајини Еламу. У виђењу сам видео да сам крај реке Улај. И како сам подигао очи, угледао сам једног овна са два рога како стоји пред реком. Оба рога су била дугачка, али један рог је био дужи од другог. Тај дужи је нарастао касније. Видео сам да ован боде на запад, север и југ. Ниједна животиња није могла да му се одупре, и ништа није могло да се избави од њега. Радио је шта је хтео, осилио се.

Док сам размишљао о томе, дође јарац са запада и пређе преко све земље, а да није дотакао тло. Јарац је имао велики рог између очију. Дође он до овна са два рога, кога сам видео где стоји пред реком, и залети се на њега силином свога гнева. Видео сам како је стигао до овна, па га је разјарен ударио и сломио му оба његова рога, а у овну није остало снаге да му се одупре. Онда га је бацио на земљу и изгазио га; и није било никога да избави овна. Јарац се веома осилио, али када је био на врхунцу снаге, сломио му се онај велики рог; на његово место су израсла четири велика рога према четири небеска ветра.

Из једног од ових, из малог, је израстао један рог који је веома нарастао према југу, истоку и према Дивној земљи. Нарастао је све до војске небеске, па је оборио на земљу неке од војске и неке од звезда, и изгазио их. Нарастао је до самог кнеза војске, одузео му свакодневну жртву и понизио место његовог Светилишта. Осим дневне жртве, у побуни ће му бити предата и војска. Истину је бацио на земљу, и што год је радио пошло му је за руком.

Затим сам чуо једног свеца како говори. Тада је други светац рекао ономе што је говорио: „Докле ће трајати виђење о свакодневној жртви, о побуни која пустоши, и о допуштењу да се гази Светиња и небеска војска?“

Он ми рече: „Док не прође две хиљаде три стотине вечери и јутара. Тада ће се Светиња обновити.“

Док сам ја, Данило, гледао виђење и трудио се да га схватим, испред мене стаде неко ко је изгледом био као човек. Тада сам зачуо људски глас из Улаја, како позива: „Гаврило, разјасни му ово виђење.“

Он је дошао до места где сам стајао, али кад је дошао, ја сам се препао и пао на лице. Он ми рече: „Разуми, сине човечији, да је ово виђење за последње време.“

Док ми је говорио, свладао ме је дубок сан, док сам био с лицем на земљи. Но, он ме је дотакао, усправио ме где сам стајао и рекао ми: „Ево, објављујем ти шта ће се десити на крају гнева, јер се то односи на одређено време краја. Двороги ован кога си видео, то су цареви Мидије и Персије. Јарац је цар Грчке, а велики рог између његових очију, то је први цар. Онај рог што се сломио, па су на његовом месту израсла четири нова рога, то су четири царства која ће настати из његовог народа. Она неће имати његову снагу.

Касније, када се њихова владавина оконча, и када одметницима дође крај, појавиће се цар охолог израза лица, који ће бити вешт у лукавствима. Снага ће му порасти, али не од његове снаге. Беспримерно ће пустошити, успеваће у свему што предузме, и затираће силне људе и свети народ. Својом препреденошћу ће успешно одводити у заблуду, срце ће му се веома осилити, и многе ће уништити кад не очекују. Устаће чак и на Кнеза над кнезовима, али ће бити уништен без људске силе.

Виђење о вечерима и јутрима које је било испричано је истинито. А ти држи виђење у тајности, јер је за далека времена.“

Ја, Данило, био сам исцрпљен и данима сам боловао. Затим сам устао и обављао царску службу. Виђење ме је узнемирило, али нико га није разумео.

Прве године Дарија, сина Артаксерксовог, од мидијског рода, који се зацарио над царством Халдејаца; прве, дакле, године његове владавине, ја, Данило, разумео сам из писама: седамдесет година је број година, када ће се, према речи Господњој упућеној пророку Јеремији, навршити пустошење Јерусалима. Тада сам окренуо лице према Господу Богу, тражећи га у молитви и преклињањима, уз пост, кострет и пепео.

Молио сам се Господу, моме Богу, и исповедао се:

„О, Господе, велики и страшни Боже, који чуваш савез и милост онима који те љубе и држе твоје заповести. Згрешили смо и чинили неправду, одметнули смо се и одступили од твојих заповести и одредби. Међутим, ми нисмо слушали твоје слуге, пророке, који су говорили у твоје име нашим царевима, кнезовима и прецима, и свем народу земље.

Теби, Господе, припада правда, а нама је данас срамота на лицима, нама Јудејцима и становницима Јерусалима, целом Израиљу, онима који су близу и онима који су далеко, по свим земљама куда си их истерао због неверe коју су починили против тебе. Господе, на нашим је лицима срамота, на нашим царевима, нашим кнезовима и нашим прецима, јер смо ти згрешили. Господње је да искаже милосрђе и праштање, јер ми смо се одметнули од њега. Нисмо слушали глас Господа, Бога нашега, нити смо следили законе које нам је дао преко својих слугу пророка. Сав је Израиљ преступио твој Закон и одвратио се не слушајући твој глас.

Зато се на нас свалила клетва и проклетство, као што је записано у Закону Мојсија, слуге Божијег, јер смо му згрешили. Он је испунио своје речи које је изрекао против нас и наших владара који су владали над нама, када је довео на нас велико зло. Никада се под небом није догодило оно што се догодило у Јерусалиму. Стигла нас је сва та невоља, како је записано у Мојсијевом Закону, али ми нисмо тражили смиловање Господа, Бога нашега: нисмо се одвратили од своје кривице и нисмо се умудрили твојом истином. А Господ је чувао невољу и довео је на нас, јер је Господ, Бог наш, праведан у свим својим делима које чини. Ипак, нисмо послушали његов глас.

Сада, Господе, Боже наш, који си извео свој народ из Египта својом моћном руком, и стекао себи име до овога дана: згрешили смо, учинили смо што не ваља. Господе, по својој правди, одврати свој гнев и јарост од Јерусалима, твога града, твоје свете

горе, јер због наших греха и кривица наших очева, Јерусалим и твој народ служе за ругање свима око нас.
Стога, Боже наш, услиши молитву и преклињање свога слуге. Нека твоје лице обасја твоје опустошено Светилиште, тебе ради, Господе! Пригни своје ухо, Боже мој, и почуј! Отвори своје очи и погледај нашу пустош и град који носи твоје име! Јер, не доносимо преклињања пред тебе ради своје праведности, већ ради великог милосрђа твога. Почуј, Господе! Опрости, Господе! Господе, обрати пажњу и учини! Не оклевај – ради себе, Боже мој, јер твој град и твој народ носе твоје име!“

Док сам још говорио молећи се и исповедајући своје грехе и грехе свога народа Израиља, и износећи своју молбу пред Господом, Богом својим, за свету гору свог Бога; док сам тако говорио у молитви, Гаврило, онај човек кога сам видео у претходном виђењу, долети к мени у хитром лету, дотакне ме за време вечерњег приноса и поучи ме, говорећи: „Данило, дошао сам сад да ти дам увид и разумевање. Кад си почео да преклињеш, дошла је реч, па сам дошао да ти је јавим, јер си изабран. Стога, разуми реч и разуми виђење.

Седамдесет ’седмица’ је одређено за народ и за свети град, да се оконча преступ, да се стави тачка на грех, да се откупи кривица и да се уведе вечна правда, како би се ставио печат на виђење и на пророштво, ради помазања Светиње над светињама. Знај и разуми: од објављивања речи да се Јерусалим обнови и сазида, до Помазаника Владара, је седам седмица и још шездесет две седмице. И биће опет обновљен трг и опкоп, и то у време невоље. А после шездесет две седмице Помазаник ће бити погубљен и остаће без ичега. Потом ће доћи војска једног владара, па ће опустошити град и Светињу, али ће му крај доћи с поплавом. Рат ће се водити до краја; пустошење је одређено. Он ће склопити чврст савез са многима за једну седмицу и укинуће жртву и принос у половини седмице. У једном углу Дома биће страшна гадост, док се одређена пустош не сручи на пустошника.“

У трећој години Кира, цара Персије, Данилу, који је назван Валтазар, била је откривена порука. Порука је била истинита, а односила се на велики рат. Он је разумео поруку; њено значење му је дошло у виђењу.

У те дане, ја, Данило, био сам у жалости три седмице. Нисам јео пробрана јела, месо и вино није улазило на моја уста, нити сам се мазао уљем док се нису навршиле три седмице.

Двадесет четвртог дана првог месеца, стајао сам поред велике реке Тигар. Кад сам подигао поглед, угледао сам једног човека обученог у ланену одећу. Бокови су му били опасани појасом од чистог злата из Уфаза. Тело му је било као хрисолит, лице као муња, а очи као упаљена бакља. Његове руке и ноге изгледале су као углачана бронза, а глас му је био као бука великог мноштва.

Само сам ја, Данило, видео виђење; људи који су били са мном нису видели виђење. Њих је обузео велики страх, па су побегли и сакрили се. А ја сам остао сам гледајући ово велико виђење; снаге је нестало у мени, лице ми се изменило, изобличило се, оставила ме снага.

Тада сам зачуо како ми говори глас, и чим сам чуо његов глас како ми говори, пао сам лицем на земљу утонувши у дубок сан. Али рука ме је дотакла и помогла ми да се придигнем на колена и руке. Он ми рече: „Данило, изабрани човече, размотри речи које ти говорим. Устани, јер сам послан к теби.“

Када ми је рекао ове речи, устао сам тресући се. Затим је рекао: „Не бој се, Данило, јер су твоје речи биле услишене још првог дана кад си одлучио да разумеш ово и да се понизиш пред својим Богом; због твојих речи сам и дошао. Међутим, кнез персијске војске ми се одупирао двадесет један дан, али ми је Михаило, један од водећих кнезова, притекао у помоћ кад сам остао сам с персијским царевима. Дошао сам, дакле, да ти разјасним шта ће задесити твој народ у последњим данима. Има, наиме, још једно виђење за те дане.“

Док ми је он говорио ово, погнуо сам лице к земљи и занемео. Тада ми је тај што је изгледао као човек дотакнуо усне, а ја сам отворио уста и проговорио, рекавши ономе који је стајао преда мном: „Господару мој, због виђења су ме спопали болови и снага ме је оставила. Како ја, слуга свога господара, могу сад да разговарам са својим господарем, кад сам остао без снаге и даха?“

Тада ме је опет дотакнуо, окрепио ме и рекао: „Не бој се, изабрани човече! Мир с тобом! Охрабри се, охрабри се!“

Док је разговарао са мном, ја сам се охрабрио и рекао: „Говори, мој господару, пошто си ме охрабрио.“

Он ме упита: „Знаш ли зашто сам дошао к теби? Но, сада ћу се вратити да ратујем против кнеза персијске војске. Кад ја одем, доћи ће, ево, грчки кнез. И нико други ми не помаже против њих осим Михаила, вашег кнеза. Ипак, рећи ћу ти што је записано у Књизи истине.

У првој години Дарија Међанина, ја сам се заузео да га охрабрим и заштитим.

Сада ћу ти рећи истину: ево, још ће три цара настати у Персији, али четврти ће бити богатији од свих њих. А кад стекне моћ својим богатством, све ће подићи на грчко царство. Затим ће настати моћни цар који ће владати великим царством и радити шта хоће. Али, пошто дође на власт, распашће се његово царство. Оно ће бити раздељено на четири небеска ветра, али не између његовог потомства. Оно неће имати исту силу као када је он владао, јер ће његово царство бити сломљено и предано другима, а не њима.

Затим ће јужни цар постати моћан, али ће га надмашити један од његових кнезова, који ће владати већим царством него што је његово. После неколико година, они ће се спријатељити, па ће ћерка јужног цара доћи к северном цару да склопи савез. Међутим, неће задржати силу, а ни њено потомство неће опстати: биће предана заједно са својом пратњом, својим дететом и оним који ће јој помагати у тим временима.

Али на његово место ће доћи један од потомака из њене лозе. Он ће кренути против војске, ући у тврђаву северног цара, борити се с њима и савладати их. Однеће и њихове богове, њихове ливене кипове, њихове драгоцене предмете од сребра и злата, као плен у Египат. Неколико година ће оставити на миру северног цара. Овај ће, затим, напасти царство јужног цара, али ће се вратити у своју земљу. Његови синови ће поћи у рат; скупиће огромну војску, која ће кренути, навалити као силна поплава, пробити се и наставити рат све до његовог утврђења.

Тада ће се јужни цар разбеснети и изаћи у рат против северног цара, који ће подићи огромну војску. Ипак, то ће мноштво бити предано у руке оног другог. А кад порази то мноштво, јужни цар ће се узохолити и побити хиљаде и хиљаде, али неће надвладати. Наиме, северни цар ће се вратити и скупити већу војску од прве. Онда ће после неколико година доћи с великом војском и великом опремом.

У то време ће многи устати против јужног цара; побуниће се и насилници из твога народа да испуне виђење, али ће поклекнути. Потом ће доћи северни цар, подићи насипе и заузети утврђени град. Снаге југа неће одолети; чак ни најбољи од војске неће имати снаге да се одупру. А његов противник ће радити шта хоће и нико неће моћи да му се одупре; он ће се зауставити у Дивној земљи, а његова рука донеће уништење. Он ће бити решен да силом заузме све његово царство, али ће склопити савез са њим; даће му своју ћерку за жену како би срушио царство. Ипак, неће успети; то му се неће остварити. Онда ће се окренути према острвима и освојити

многа од њих, али ће један војвода стати на крај срамоти коју чини, да му врати за његову срамоту. Затим ће се окренути ка тврђавама у својој земљи, али ће посрнути, пасти и више га неће бити.

Његово место заузеће човек који ће послати утеривача пореза за царску раскош. Ипак, пропашће за неколико дана без гнева и боја.

На његово место ће доћи ништарија, коме није намењена царска част. Он ће доћи у време мира и сплеткама се докопати царства. Силне ће војске бити уништене пред њим. Чак ће и владар савеза бити разбијен. Он ће преварити и оне који склопе савез са њим, и тако постати веома моћан уз помоћ малог броја људи. Он ће напасти најбогатије покрајине у време спокојства, и чинити оно што нису чинили ни његови очеви, ни очеви његових очева, делећи међу својима плен, грабеж и богатство. Смишљаће и лукавства против утврђења, али само за неко време.

Потом ће, с великом војском, скупити снагу и храброст против јужног цара. Јужни цар ће поћи у рат с веома великом и моћном војском, али неће одолети, јер ће се ковати завере против њега. Уништиће га они што се хране царевом храном. Његова ће војска бити збрисана; многи ће пасти побијени. Оба цара ће у срцу смишљати зло; седеће за истим столом и лагати један другог, али без успеха, јер ће до свршетка доћи тек у одређено време.

Северни цар ће се вратити у своју земљу с великим богатством, али ће срцем бити против светог савеза. Кад тако уради, вратиће се у своју земљу. У одређено време ће се вратити и опет напасти југ, али овај пут неће бити као први пут. На њега ће доћи китимски бродови и он ће се обесхрабрити. Онда ће се вратити и искалити свој бес на светом савезу. Кад то учини, вратиће се и показати наклоност према онима који су напустили свети савез.

Његове снаге ће устати и оскрнавити тврђаву Светилишта и укинути дневну жртву. Затим ће поставити тамо страшну гадост. Он ће ласкањем навести на отпадништво прекршиоце савеза, али ће народ који познаје свога Бога остати постојан и ступити на дело.

Разборити међу народом поучиће многе, али ће за неко време страдати од мача и пламена, ропства и пљачке. Док буду страдали, примиће малу помоћ, али многи ће им се неискрено придружити. Неки од разборитих ће проћи кроз страдање, да буду прекаљени, прочишћени и чисти, док не дође време краја, јер одређено време тек треба да дође.

Цар ће чинити шта хоће. Он ће се узохолити и узвисивати се више сваког бога. Говориће погрдно против Бога над боговима, и

напредоваће док се не доврши гнев, јер што је одређено, то ће се испунити. Он неће марити за богове својих очева, ни за љубимца жена; он неће марити ни за каквог бога, него ће себе уздизати. Уместо њих, он ће славити бога тврђава, бога за кога нису знали његови очеви. Славиће га златом и сребром, драгим камењем и скупоценостима. Уз помоћ тог страног бога напашће најтврђа утврђења и указаће велику част онима који га буду прихватили. Њима ће дати власт над многима, и разделити земљу по одређеној цени.

А у време краја, јужни цар ће укрстити рогове с њим, али ће се северни цар оборити на њега са борбеним колима и коњаницима, и с многим лађама. Он ће упасти у земље и проћи кроз њих као поплава. Упашће и у Дивну земљу и многе ће земље пасти. Ипак, његовој руци умаћи ће Едом, Моав и већи део Амонаца. Он ће посегнути руком на земље; ни Египат му неће утећи. Он ће се домоћи власти над ризницима злата и сребра и над свим драгоценостима Египта. Следиће га Лувимани и Кушани. Међутим, узнемириће га вести са истока и са севера, па ће с великим гневом отићи да уништи и истреби многе. Затим ће разапети шаторе – царске одаје, између мора и горе Свете дивоте. А кад му дође крај, нико му неће помоћи.

У то време ће се појавити Михаило, велики кнез, бранитељ твог народа. То ће бити време невоље какве није било од кад народ постоји. У то време ће бити избављен твој народ, свако ко се нађе записан у Књизи. Пробудиће се многи који почивају у праху земаљском, једни за вечни живот, а други за срамоту и вечни презир. Тада ће разборити засјати као светлост с небеског свода, и они који многе воде к праведности, као звезде у веке векова. А ти, Данило, држи у тајности ове речи и запечати ову књигу док не дође време краја. Многи ће ићи с једног краја на други, и знање ће се умножити."

Ја, Данило, погледао сам и видео другу двојицу како стоје, један на једној обали реке, а други на другој обали. Тада је неко рекао човеку обученом у ланену одећу, који је био изнад речне воде: „Када ће доћи крај тим чудесима?"

Тада сам чуо човека обученог у ланену одећу, оног што је био изнад речне воде. Он је подигао своју десну и леву руку према небу и заклео се оним који живи заувек: „За једно време, за два времена и пола времена – када се оконча слом снаге светог народа – све ће се то завршити."

Ја сам то чуо, али нисам разумео. Питао сам: „Господару мој, како ће се то завршити?"

Он је одговорио: „Иди сад, Данило, јер су те речи тајне и запечаћене до времена краја. Многи ће се очистити, избелити и прекалити, а зли ће устрајати у злу. И ниједан од злих неће разумети, али ће разборити разумети.

Од часа кад се укине дневна жртва и постави се страшна гадост биће хиљаду две стотине деведесет дана. Благо ономе ко истраје и дочека хиљаду три стотине тридесет пет дана.

А ти, настави до краја, па ћеш се одморити и примити свој део на крају дана.“

Осија

Књиīа ūророка Осије

Ово је Господња реч која је дошла Осији, Веировом сину, у време Јудиних царева Озије, Јотама, Ахаза и Језекије, и у време израиљског цара Јеровоама, Јоасовог сина.

Господ је почео да говори преко Осије. Рекао је Осији: „Иди и ожени блудницу с децом блуда, јер је земља огрезла у блудништву, одметнула се од Господа.“ И он је отишао и оженио Гомеру, ћерку Дивлаимову, а она је затруднела и родила му сина.

Господ му је рекао: „Назови га Језраел, јер ћу убрзо да казним Јујев дом због покоља Језраела. Окончаћу царство дома Израиљевог! Тога дана сломићу лук Израиљев у долини језраелској.“

Она је поново затруднела и родила ћерку. И он му рече: „Назови је Ло-Рухама, јер се више нећу смиловати дому Израиљевом и сигурно им нећу опростити. А на дом Јудин ћу се смиловати, спашћу их ја – Господ, њихов Бог – нећу да их спасем луком и мачем, битком, коњима и коњаницима.“

А када је одојила Ло-Рухаму затруднела је и родила сина. *Боī* је рекао: „Назови га Ло-Ами, јер ви нисте мој народ и ја нисам ваш Бог.

Израиљци ће бити бројни као морски песак без мере и броја; а на месту где им се рекло: ’Ви нисте народ мој’, назваће се ’синовима живога Бога.’ Сабраће се народ Јуде и народ Израиља заједно, па ће себи поставити једног главара. И отићи ће из земље јер ће онај дан бити велики за Језраел.

Реците својој браћи: ’Народе мој!’; и својој сестри: ’Помилована!’

> Парничите се са мајком својом! Судите се, јер ми она више није жена, а ја муж њен нисам. Нек са лица свога скине своје блудништво и своје прељубе са груди својих, да је не бих скинуо, голотињу њену разоткрио као на дан када се родила. Претвориħу је у пустињу, претвориħу је у земљу суву и убити жеђу. И нећу се смиловати на њену децу, јер су копилад! Њихова је мајка блудничила, осрамотила се она што их је зачела. Јер, рекла је: ’Идем ја за својим љубавницима, за онима што ми храну и воду дају; што ми дају вуну и лан, уље и пиће.’ Зато ћу, ево, да преградим њен пут трњем; зидом ћу је обзидати да не нађе свој пут. И она ће јурити за својим љубавницима, али их неће стићи; тражиће их, али их неће наћи. Рећи ће: ’Отићи ћу, вратићу се своме првом мужу, јер ми је било боље тада него сада.’ Она не зна да сам

јој ја дао жито и вино, уље и сребро; ја сам јој умножио злато што га је дала да слије Вала. Зато ћу сада да узмем натраг своје жито у време жетве, и своје вино у доба бербе; склонићу своју вуну и свој лан, чиме би покрила нагост њену. Разоткрићу сада њену нагост на очи њеним љубавницима и из руку мојих је нико избавити неће. Ућуткаћу све весеље њених сабора, њених младина, њених субота и свих њених празника. Опустошићу њену лозу и њене смокве, за које је рекла: 'То је плата моја коју су ми дали љубавници моји.' Претвориће све то у шуму, да их једу пољске звери. Судићу јој ја због дана Вала, када им је палила тамјан; када се нагиздала својим прстењем и накитом својим, када је отишла за својим љубавницима, а мене је заборавила – говори Господ. Зато ћу је, ево, намамити; у пустињу одвешћу је и благо јој говорити. Вратићу јој ја оданде винограде њене и долину Ахор као врата наде. Одазваће се она с оног места, као кад је била млада и као када је долазила из Египта. Тога ћеш ме дана – говори Господ – звати: 'Мужу мој', и нећеш ме више звати: 'Господару мој.' Уклонићу имена Вала из њених уста да им име више никад не спомене. Тога ћу дана за њих сачинити савез са пољским зверима, са небеским птицама и са гмизавцима. Уклонићу лук, мач и битку из земље и даћу им да безбрижно леже. Вериће те довека са собом; вериће те са собом у праведности и правди, у милости и милосрђу. Вериће те са собом у верности и познаћеш Господа. И ја ћу тога дана да послушам – говори Господ – да послушам небеса, а она ће послушати земљу; земља ће послушати жито и ново вино и свеже уље. А они ће послушати Језраел. Посејаћу је за себе по земљи и смиловаћу се Ло-Рухами, а Ло-Амију ћу рећи: 'Ти си мој народ', а он ће рећи мени: 'Мој Бог.'"

Господ ми је рекао: „Иди и воли поново жену коју воли други човек и која чини прељубу. Баш као што Господ воли израиљски народ, а они се окрећу другим боговима и воле идолске колаче од сувог грожђа."

И ја сам је купио за петнаест сребрних шекела и за хомер и по јечма. Казао сам јој: „Остаћеш код мене много дана. Нећеш блудничити, нећеш спавати са другим мушкарцем, а и ја ћу такав према теби бити."

Јер ће много дана израиљски народ остати без цара, остаће без главара, без жртве, без светог стуба, без ефода и кућних идола.

А после тога ће се вратити израиљски народ и тражиће Господа, свога Бога и свог цара Давида. Дрхтаће пред Господом и добротом његовом у последњим данима.

Чујте реч Господњу, о, народе израиљски, јер се Господ парничи са становницима земље: „Нема истине, нема милости и нема богопознања у земљи. Проклињање и обмањивање, убијање, крађе и прељубе су прокуљали, а крв се на крв пролива. Зато ће земља да тугује, свенуће свако у њој. Угинуће звери пољске, небеске птице, па и рибе у мору. Ипак, нека се нико не парничи, нико никога нека не прекорева, јер народ је твој попут оних који се буне против свештеника. Посрнућеш дању али ће и пророк заједно са тобом да посрне ноћу. А и мајку твоју погубићу! Погибе мој народ јер нема знања. Зато што си ти одбацио знање и ја ћу тебе да одбацим, да ми више не будеш свештеник. Заборавио си Закон Бога свога, па ћу и ја да заборавим децу твоју. И што их је више било, грешили су више против мене; срамотом ћу да заменим ја њихову славу. Грехом мог народа се хране, кривица њихова глад им разгаљује. Народу ће бити као и свештеницима; и ја ћу да му судим, да узвратим по његовим путевима и по делима његовим. Јешће они, али сити неће бити; блудничили су, али се неће умножити јер су Господу престали да служе. Блудничење, вино и шира залуђују срце. Са дрветом се својим саветује мој народ и штап му његов савет даје! Заведен је духом блудништва. Блудничили су и отпали од Бога. Жртвују на врх гора; каде по брдима и испод храста, тополе и бреста јер је тамо добар хлад. А ћерке вам блудниче и снахе вам прељубу чине. Али нећу да судим вашим ћеркама јер блудниче и снахама вашим јер чине прељубу. Јер, сами се мушкарци одвајају са блудницама и жртвују са храмским блудницама. А народ који то не схвата биће упропашћен. Ако ти блудничиш, о, Израиљу, нека Јуда не сагреши! Не идите у Галгал! Не пењите се у Вет-Авен и не куните се: ’Тако ми живог Господа!’ Као јогуната јуница Израиљ је јогунаст. Хоће ли их сада Господ водити као јагње на пространо место? Јефрем се удружио са идолима. Прођи га се! А када им понестане пића они упорно блудниче, а њихове старешине баш воле срамоту. Ветар их је својим крилима сапео; биће посрамљени због жртава својих.

Чујте ово, свештеници и пази, доме Израиљев! И ти, дворе царев, послушај, јер ти је одређен суд, јер сте били замка за Миспу и мрежа разапета преко Тавора. Огрезли су у клању, бунтовници, и све сам их покарао. Познајем ја Јефрема и Израиљ од мене скривен није. Јер ти сада блудничиш, Јефреме, ти себе опогани, Израиљу! Дела им њихова не пуштају да се своме Богу врате, јер им је у срцу дух блудништва и Господа не познају. Израиљу понос сведочи у лице, па ће се и Израиљ и Јефрем спотакнути у својој кривици. А и Јуда ће се спотакнути с њима. Са стадима и крдима ће ићи Господа да траже, али га пронаћи неће *јер* се он измакнуо од њих. Господа су изневерили јер су децу туђу изродили, и сад ће их празник младина појести све са имањем њиховим. Дувајте у трубу у Гавају, затрубите у Рами, вичите у Вет-Авену – за тобом, о, Венијамине! Јефрем ће постати пустош на дан казне, и ја племенима израиљским откривам ствари поуздане. Јудини су главари постали као они што померају међу, и ја ћу на њих као воду да излијем јарост своју. Јефрем је потлачен, суд га је скршио јер му је баш по вољи било да иде за идолима. А ја сам Јефрему као мољац, и као трулеж дому Јудином. А када је Јефрем видео своју болест и Јуда рану своју, отишао је Јефрем Асирији и послао по великог цара. Али он не може да вас излечи, он не може да исцели рану вашу. Јер ја сам Јефрему попут лава и Јуди сам попут лавића. Ја, ја ћу да растргнем, да одјурим и одвучем, и нико не може да избави! Одјурићу, вратићу се на своје станиште док не поднесу суд. И тражиће лице моје у невољи својој, и тражиће ме жељно.“

„Дођите! Хајде да се вратимо Господу, јер он нас је растргнуо, и он ће нас излечити; он нас је ударио, и он ће нас превити! Оживеће нас за пар дана, а већ трећег ће нас дићи да пред њиме ми живимо! Хајде да га упознамо, хајде да тежимо богопознању! Он сигурно стиже као зора, долази нам као киша, као позна киша земљу што натапа.“ „Шта да ти радим, Јефреме? Јудо, шта да ти радим? Ваша је оданост као облак јутарњи, као роса рана нестаје. Сећи ћу их у комаде преко пророка, убићу их речима својих уста, а прописи ће моји бити светло што се јавља. Јер ја милосрђе хоћу, а не жртву; богопознање, а не свеспалнице! Попут Адама су савез прекршили. О, како су ме издали! Галад је

град злочинаца крвавих трагова. Дружина је свештеничка банда убица што човека вреба. Убијају на путу за Сихем, грозоте су починили. Видео сам страшне ствари у дому Израиљевом: Јефрем тамо блудничи, а Израиљ се опоганио. Јудо, и за тебе је одређена жетва, из изгнанства народ свој кад вратим.

Када бих да лечим Израиља, открива се Јефремова кривица и зло Самарије; јер су превртљивци, лопов проваљује и банда је убица на улици. А у срцу своме они и не мисле да ја памтим сва злодела њина. Сада су их окружила сва њихова дела, ево их пред лицем мојим. Злоделима цара разгаљују и лажима својим главаре. Сви су они прељубници, као пећ су успламтела коју пекар престаје да жари од када је замесио тесто, па докле му не ускисне од квасца. На дан нашега цара клонули су главари разгаљени вином и он пружи своју руку подсмевачима. Пришли су му и пламтели срцем у својој обмани. Спавала је као пекар јарост њина целе ноћи, а ујутро се разгневила као пламен ватре. Сви су они зажарени као пећ и прогутаће своје судије; падају сви њихови цареви, а међу њима нема никог да позове мене. Јефрем је са народима, себе је измешао. Јефрем је постао погача неокренута. Туђинци му снагу једу, а он то и не зна; седе косе посуше га, а он то и не зна. Израиљу понос сведочи у лице, ал' се не окрећу Господу, свом Богу; и у свему томе они га не траже. А Јефрем је постао као голубица лаковерна што разума нема! Ено, зову Египат и одлазе у Асирију. Али када оду, над њима ћу да раширим своју мрежу. Као птице небеске збацићу их, казнићу их кад их чујем у њиховом збору. Јао њима, јер су од мене побегли! Опустошиће јер су се против мене побунили. Ја би да их откупим, а они о мени лажи објављују. Нису срцем вапили мени, него су кукали на својим постељама. Због жита и младог вина себе секу и од мене се окрећу. А ја сам их крепио, снажио им руке, а они су ми зло мислили. И они се нису окренули Вишњем; постали су као лук лабави. Пашће они од мача, а њихове вође од горчине сопственог језика. А то ће им у Египту бити на поругу.

Трубу на уста! Ено лешинара над Домом Господњим јер су прекршили мој савез, побунили се против мог Закона. Мени вапе: 'О, мој Боже! Ми, Израиљ, знамо тебе!' Али Израиљ

је одбацио добро и душман ће га прогонити. Постављају цареве који нису моји, постављају главаре које не познајем. Од свог сребра и од злата свога идоле су себи направили, да би могли бити истребљени. Самаријо, твоје је теле одбачено јер се на њих мој гнев распалио. Колико још нећете моћи да будете неокаљани? Јер је од Израиља и та рукотворина, ливац ју је излио и није Бог. Зато ће се у парчиће претворити теле Самарије. Зато што су сејали ветар, пожњеће олују. Нема класа на том снопу, неће бити брашна. Можда роди за туђинце који ће га прогутати. Израиљ ће прогутати! Они су сада међу народима као крчаг безвредан који нико неће. Јер су у Асирију отишли попут дивљег магарца што се сам скита, а Јефрем љубавнике плаћа. Иако их и међу народима плаћа, сада ћу их окупити и за мало ће бити под теретом цара и главара. Јефрем је умножио жртвенике за грехе, а за њега су они постали жртвеници греха. Написао сам му много тога у своме Закону, али за њега је то као нешто туђе. За жртве, за приносе моје они жртвују месо и једу га, а Господу то није угодно. Сада ће се опоменути њихове кривице и казниће грехе њихове, а они ће се вратити у Египат. Заборавио је Израиљ Саздатеља свога и саградио дворове, а Јуда је умножио утврђене градове. Ја ћу да пошаљем огањ на његове градове и он ће да прождере његова утврђења.“ Израиљу, не радуј се! Не ликуј као народи јер си блудничио и отишао од Бога свога. Заволео си зараду блудничку са пшеничних гумна. Гумно и винска каца их неће нахранити, изневериће у њима шира. Они неће остати у Господњој земљи. Јефрем ће се вратити у Египат и у Асирији ће јести нечисту храну. Неће Господу изливати вино и неће му бити угодне њихове жртве. Биће им као хлеб жалости и сви који га једу ће се онечистити. Јер је њихов хлеб за њихову гушу и неће ући у Дом Господњи. Шта ћеш да радиш на дан одређеног празника, на дан Господње светковине? Јер, гле, побегли су од пропасти, а Египат ће их окупити и у Мемфису ће их сахранити. Драгоцености њиховог сребра зарашће у коприву и трње ће им бити у шаторима. Дошли су дани казне! Дошли су дани освете! Нека зна Израиљ: Пророк је луд и суманут је човек духован, од величине кривице твоје и велике мржње. Јефрем је са Богом мојим био стражар, а пророк птичарева замка на свим његовим путевима.

Мржња је у Дому Бога његовога. У покварености су огрезли као у данима Гаваје. Али сетиће се он кривице њихове и казниће грехе њихове. „У пустињи сам нашао Израиљ као грожђе; као рани плод на тек стасалом смоквином стаблу видео сам ваше претке. И они су дошли у Вал-Фегор и посветили се срамоти, постали су попут гадости какве су волели. Јефремова слава ће као птица да одлети – нема рађања, нема трудноће, нема зачећа. Јер ако и одгаје децу своју ја ћу их оставити без иједног човека. И још: јао њима, када будем отишао од њих! Јефрем је, колико видим, као Тир, засађен на пашњаку. Али Јефрем изводи убицама своју децу.“ О, Господе, подај им, ал’ шта да им даш? Утробу која побацује и груди усахле подај им. „У Галгалу су сва њихова зла и тамо их мрзим. Због њихових злобних дела истераћу их из свога Дома. Више нећу да их волим. Сви су њихови главари одметници. Разорен је Јефрем, корен му је сасушен и плода неће имати. А ако и нешто роди, то предраго његове утробе ја ћу да погубим!“ Мој Бог ће их одбацити јер га нису послушали, па ће бити луталице међу народима.

Израиљ је био лоза разграната. Рађао је плод за себе и по обиљу својих плодова умножавао жртвенике, подизао је украшене свете стубове према напретку своје земље. Срце им је љигаво и сада им следи казна од њега: разбиће им жртвенике и поломиће им свете стубове. Јер они сад говоре: „Немамо цара јер се ни Господа не бојимо! Јер, каква корист и од цара?“ Говоре бесмислице док се куну лажно и заветују се, парнице се ко отровни коров шире по браздама њихове њиве. За телетом Вет-Авеновим стрепе становници Самарије. Жалиће за њим његов народ, његови свештеници ће стрепети над њим, јер је од њега отишла слава његова. У Асирију ће га однети на дар великом цару; стид ће да спопадне Јефрема, а Израиљ ће се застидети због намере своје. Самарија ће се разорити са све царем ко са трунком поврх воде. Биће оборене узвишице Вет-Авена, тај грех Израиља; трње и коров ће покрити њихове жртвенике, а они ће рећи горама: „Прекријте нас“, и бреговима: „Падните на нас.“ О, Израиљу, грешио си још од гавајских дана! Онде су и остали. Али, тамо у Гаваји, неће ли рат захватити синове неправде? Казнићу их кад ми је по вољи. Окупиће се на њих народ да их окују због њиховог двостукога греха. Јефрем је

укроћена јуница која воли да врше. Лепу ћу јој шију јармом украсити. Ујармићу Јефрема, ораће Јуда, дрљаће Јаков. Праведност сејте, жањите милост и тло неузорано орите! Време је да Господа тражите, док се не врати и не да вам кишу праведности. А ви сте опакост орали, неправду пожњели и плод лагања јели, јер сте се у свој пут поуздали, у ратнике своје многобројне. Заориће се ратна вика у народу твоме, сатрвена биће утврђења твоја сва; као што је Салман сатро Вет-Арвел, када је на дан боја мајка с децом на комаде била размрскана. Ово ће ти учинити, о, Ветиљу, због велике злобе твоје. Када дан буде окончан, окончаће и цар Израиља.

„Волео сам Израиљ још док је дете био и из Египта позвах сина свога. Али што су их више позивали, од њих су више одлазили, Валима су жртвовали, идолима су кадили. Јефрема сам учио да хода, ја сам их за руке прихватао. Али они препознали нису да сам ја тај што сам их лечио. Спонама људским, везама љубави ја сам их привлачио. Био сам им као онај што им у устима жвале раслабљује. Сагињао сам се да бих их хранио. Неће се вратити у Египат, него ће Асирца за цара имати јер су одбили да се покају. Витлаће им мач по градовима, капије ће им разорити, прождраће их због њихових сплетки. Мој је народ одлучан да ме се одриче. Зову га ка Вишњем, ал' га нико не узвиси. О, Јефреме, како да те предам? О, Израиљу, како да те изручим? Како да те учиним као Адму, да те учиним као Севојим? Туче у мени срце моје, разгорело се моје смиловање. Пламен свога гнева нећу да излијем, нећу опет Јефрема да затрем. Јер, Бог ја јесам, нисам човек; Светац међу вама и у гневу нећу да вам дођем. Они ће следити Господа и као лав он ће да риче. Зарикаће он, задрхтаће и доћи ће они, деца са запада. Задрхтаће и доћи као птица из Египта, као голубица из земље асирске. Даћу им да живе у кућама њиним – говори Господ.

Јефрем ме је лажју окружио, а обманом дом Израиљев. Али Јуда још с Богом корача, са светима остао је веран."

Јефрем се ветром храни, за источним *ветром* стално хрли. Умножио је лаж и насиље. Са Асиријом савез су склопили, а уље се у Египат носи. Господ се парничи са Јудом. Јакова кажњава, узвратиће му по његовим путевима и по делима његовим. За пету је свога брата у утроби ухватио, и са Богом се борио у мужевној снази својој. Са Анђелом се борио и

победио. Плакао је, наклоност му је тражио и у Ветиљу га је нашао. И тамо му је он говорио. Он – Господ Бог над војскама – Господ му је име за спомињање. А ти, ти се врати своме Богу. Верност и праведност чувај. У свог Бога стално се поуздај. У руци трговца теразије непоштене, воли да закине. Јефрем рече: „Обогатио сам се, згрнуо сам себи благо. И у свему моме труду кривицу ми неће наћи а да је грех.“ „А ја, Господ, Бог твој ја сам био још од земље египатске. И опет ћу ти дати да у шаторима својим пребиваш као у данима празника. Пророцима сам се објавио и виђења им умножио. По пророцима сам поређења давао.“ Има ли зла у Галаду? Баш су ништа сви који су у њему. У Галгалу волове жртвују, њихови су жртвеници гомиле камења по браздама њиве. У земљу арамејску Јаков је побегао. За жену је служио Израиљ и за жену чувао је *стада*. Господ је преко пророка извео Израиља из Египта и чувао га је преко пророка. А Јефрем га је горко раздраживао. Крв што је проли на њему остаје. Господ његов узвратиће му погрде његове.

Страх је владао док је Јефрем говорио. Уздигао се он у Израиљу, али је згрешио због Вала и умро. А и сада грехе множе јер су себи излили идоле од свог сребра и својом вештином. Идоли су дело ливца, сви до једног! И још за њих кажу: „Људи који жртвују нека љубе телад!“ Биће зато ко јутарњи облак и као роса рана што нестаје, као плева с гумна олујом ношена и дим из оџака. „А ја сам био Господ, Бог твој, још од земље египатске, осим мене не знаш за друге богове. Осим мене Спаситеља нема. Ја сам тебе посматрао у пустињи, у земљи сасушеној. Наситили су се на пашњаку своме. Наситили су се, срцем огордили и зато ме заборавили. Попут лава ја ћу за њих бити, попут риса што крај пута вреба. Пресрешћу их као медведица којој су отели медведиће, до срца им груди растргнути. Прождраћу их онде као лав, раскомадаће их дивље звери. Сатрвен си, Израиљу, јер си против мене, против свога помоћника! Где је сада цар твој да те спасе у свим твојим градовима, твоје судије? А за њих си говорио: ’Дај ми цара и главаре!’ И у гневу своме цара сам ти дао, али сам га и узео у јарости својој. Свезана је кривица Јефремова и прикривен грех је његов. Спопашће га болови ко да се порађа. Али он је дете што мудрости нема, јер он не би да се роди, да изађе из утробе кад је

томе време. Од превласти Света мртвих откупићу их и од смрти избавићу их. Где је, смрти, твоје разарање? Где је, Свете мртвих, жалац твој? Самилост је сакривена од очију мојих. Све и да процвета међу браћом својом, источни ће ветар доћи, из пустиње ветар Господњи се диже да пресуши његове изворе, да пресахне његова врела и да отме благо, све драгоцености. Биће крива Самарија за побуну против Бога свога. Од мача ће они пасти, децу ће им размрскати и трудницe распорити.“

Господу се, Богу своме, Израиљу врати, јер си посрнуо у кривици својој! Понесите са собом речи, Господу се вратите. Кажите му: „Кривицу нам сваку ти опрости, молитву услиши; како бисмо ти принели плод усана својих као јунце када жртвујемо! Асирија нас спасти неће и на коњима нећемо јахати. Нећемо опет говорити, делу руку наших: ’Боже наш!’ Јер сироче смиловање у теби налази.“ „Излечићу отпадништво њихово, добровољно волећу их јер се од њих јарост моја одвратила. Израиљу бићу као зора, процветаће као љиљан, пустиће корење као *кедар* ливански. Ницаће му младице, као маслина раскошан ће бити, мирисаће као *кедар* ливански. Вратиће се да живе у сенци његовој. Проклијаће као жито, раширити као лоза, прочуће се као вино са Ливана. О, Јефреме, шта ја имам с идолима? Ја, ја ћу да услишим, ја ћу да се старам, ја сам као зелен чемпрес. Од мене ћеш ти свој плод да примиш.“ Ко је мудар нек ово разуме, ове ствари нек умни разазна: Господњи су исправни путеви. Праведници ходају по њима, одметници на њима посрћу.

Јоил

Књиīа ūророка Јоила

Ово је Господња реч која је дошла Јоилу, Фатуиловом сину.

Чујте ово, о, старешине; послушајте, сви становници земаљски: Зар се ово догодило у данима вашим или у данима ваших предака? Причајте о овом својој деци, ваша деца својој деци а њихова деца новом поколењу. Остатке губара појешће скакавци; остатке скакаваца појешће црви; остатке црва појешће гусенице! Пробудите се, о, ви пијани! Заплачите и закукајте, винопије, због шире, зато што вам се од уста отела! Јер на моју земљу изађе народ силан и броја им нема. Зуби су им као лављи зуби, а очњаци као у лавице. Моју је лозу почупао, моју је смокву изломио; потпуно је оголио и бацио, младице јој огулио. Наричи као млада жена огрнута у кострет за мужем своје младости. Нестале су житна жртва и изливница из Дома Господњег. У жалости су свештеници, слуге Господње. Поља су опустошена и земља је у жалости јер је жито сатрвено, младо вино је пресахло, а урод уља је подбацио. Стидите се, ратари, кукајте, виноградари, за пшеницом и за јечмом, јер је пропала жетва на њиви. Лоза је пресахнула, стабло смокве се спарушило. Пресахнули су нар, палма, јабука и сва стабла по пољу, јер је пресахла радост синова људских.

О, свештеници, опашите се и плачите! Жалите, слуге жртвеника! Дођите, слуге Бога мога, ноћ пробдите у кострети јер је из Дома Бога вашег нестало житне жртве и изливнице. Свети пост прогласите, позовите свечани сабор! Окупите све старешине, становнике земље у Дому Господа, вашег Бога, па вапите Господу! Јао, каквог ли дана, јер је близу дан Господњи што долази као пустошење од Свемоћнога! Зар нам није пред очима понестала храна и радости и весеља из Дома нашег Бога? Угнилише смокве на венцима; опустошене су житнице; порушени су амбари јер је жито пропало. О, како стока риче! Тумарају крда говеда јер испаше за њих нема, а и стада оваца такође скапавају. Господе, ја тебе призивам јер је пламен суше прогутао пустињске пашњаке, а пожар је спалио све пољско дрвеће. И пољске звери ти цвиле и жуде јер су пресушила водена врела, јер је пожар спалио пустињске пашњаке.

Затрубите трубом на Сиону! Повичите на мојој светој гори!
Нека задрхте сви становници земље. Долази дан Господњи
и баш је близу! Дан тамни и суморни, дан облака и густе
таме. Ко што се свитање шири преко брда, такав је народ
велики и моћни каквог од давнина није било и неће га бити
годинама, из нараштаја у нараштај. Пред њим ватра прождире, а за њим спаљује пламен. Пред њим је земља као врт
еденски, а за њим опустошена дивљина и нико му утекао
није. Лицем су слични лицима коња и јуре као коњаници.
Тутње као бојна кола кад врх гора поскакују; праскају ко
пламен ватре што стрњику гута, као народ моћан што се за
бој постројава. Народи пред њима дрхте, зажари се свако
лице. Трче као ратници, ко борци се уз зидине пењу; и сваки
својим путем иде, стазе своје не мењају. Један другог не
саплићу, својим путем корачају и неће стати, све и да на
оружје насрну. Вршљају по граду, по зидинама трче, у куће
се пењу и кроз прозоре проваљују попут лопова. Пред њима
земља дрхти и небеса се потресају; помрачују се сунце и
месец, а звезде гасну сјајем својим. А Господ ће глас свој да
дигне пред војском својом јер је табор његов врло велик;
јер су моћни они што реч његову чине; јер је велик и веома
страшан дан Господњи, ко да га издржи?

„Зато сада – говори Господ – вратите ми се свим срцем својим, у посту, жаљењу и вапају.“ Срца своја раздерите, а не
одећу своју! Вратите се Господу, Богу своме, јер је милосрдан и милостив; спор на срџбу, богат милосрђем и сажаљив
на несрећу. Ко зна? Можда се одврати, предомисли, па
за собом остави благослов – житну жртву и изливницу за
Господа, вашег Бога. Затрубите трубом на Сиону! Свети
пост прогласите, позовите свечани сабор! Окупите народ и
посветите збор. Окупите старешине, децу и одојчад. Нека
младожења изађе из своје собе и млада из одаје своје.
Нека свештеници, слуге Господње, плачу између трема и
жртвеника. Нека кажу: „Господе, поштеди свој народ! Не дај
срамоту на наследство своје, да му се ругају народи. Зашто
да се говори међу народима: ’Где је Бог њихов?’“

И Господ ће да ревнује за своју земљу и поштеди свој народ.
Одговориће Господ свом народу и рећи ће му:

„Ево, даћу вам жита, вина и уља да се тиме наситите. И више вас нећу чинити руглом међу народима. Далеко од вас
отераћу тог са севера. Расејаћу га у земљу пусту и безводну:

лице његово према мору на исток, и његов крај према мору
на запад. Дизаће се његов смрад, ширифе се његова трулеж,
јер је велике ствари урадио.“ О, земљо, не страхуј! Радуј се
и весели јер је Господ велике ствари урадио! Не бојте се, о,
пољске звери, јер се зелене пашњаци пустињски и стабла
рађају свој плод. Смоква и чокот су дали обиље своје. И ви,
народе сионски, радујте се и веселите у Господу, своме Богу,
јер вам је дао учитеља праведности. Излио вам је рâну, је-
сењу кишу и позну, пролећну кишу. Гумна биће пуна жита,
вином и уљем ће се преливати каце. „Надокнадићу вам
године које су појели скакавци, црви, гусенице и губари,
та моја велика војска коју сам послао међу вас. И јешћете
обилно и наситићете се. Славићете име Господа, свога Бога,
који вам је учинио чудесне ствари. Неће се стидети мој
народ довека. Схватићете да сам ја усред Израиља, да сам
ја, Господ, ваш Бог и да другог нема! И неће се стидети мој
народ довека.

А након тога излићу на све људе свога Духа, па ће ваши си-
нови и ћерке пророковати, старци ће сањати снове, а млади
људи имати виђења. Такође ћу у оне дане излити свога Духа
на слуге и слушкиње. Учинићу да се покажу чудне појаве
на небу и на земљи – крв, ватра и облаци дима. Сунце ће
потамнети, а месец поцрвенети као крв пре него што дође
велики и славни дан Господњи. Свако ко зазове име Господ-
ње, биће спасен. Јер ће на гори Сион и у Јерусалиму бити
спасење, баш како је рекао Господ, и од остатка који Господ
позове.

Јер, гле, у тим данима и у то време када вратим изгнанике
Јуде и Јерусалима, окупићу све народе. Спустићу их у доли-
ну Јосафатову да се тамо судим с њима, због мог народа
Израиља, наследства мога, које су расули међу народе и
моју земљу разделили. За мој су народ бацали жреб, дечаке
за блудницу мењали, девојчице продавали за вино, па се
опијали.

И шта сад са мном ви имате, Тире и Сидоне и сви крајеви филистејски? Да ли бисте да ми узвратите? Ако ли ми узвраћате, брзо ћу вам дела ваша олупати о главу! Јер сте узели моје злато и моје благо, моја сте добра унели у храмове своје. Јудин народ и народ Јерусалима сте продали Грцима, да бисте их одвели далеко од њихове међе.

Ево, подижем их са места где сте их продали и дела ћу вам ваша олупати о главу вашу. Продаћу ваше синове и ћерке ваше у руке Јудејаца, а они ће их продати Савејцима, далеком народу“ – јер тако каже Господ.

Објавите ово међу народима: „За рат се спремите! Људе снажне позовите! Нек приступе и нека крену ратници. Раонике своје у мачеве прекујте и српове у копља. Нека нејаки човек каже: ’Снажан сам!’ Пожурите одасвуд и дођите, о, народи сви! Окупите се тамо.“ О, Господе, доведи доле своје јунаке! „Нек се дигну народи, нека изађу у долину Јосафатову, јер ћу тамо сести да судим свим народима унаоколо. Латите се српа јер је жетва зрела. Дођите, муљајте, муљаре су пуне и каце се преливају јер је велика њихова злоба.“ Мноштва су, мноштва су у долини одлуке јер је близу дан Господњи у долини одлуке. Помрачују се сунце и месец, а звезде гасну сјајем својим. Рикнуће Господ са Сиона и из Јерусалима; повикаће гласом својим и потрешће се и небо и земља. Али Господ је уточиште народу своме и заштита деци Израиљевој.

„Схватићете да сам ја Господ, ваш Бог који пребива на Сиону, на мојој светој гори. И Јерусалим ће бити свето место и туђинци више неће њиме пролазити. И тога ће дана капати планине слатким вином, а брдима ће тећи млеко. Сви Јудини брзаци ће брујати водом, тећи ће извор од Дома Господњег и натапати долину ситимску. У пустош ће се Египат претворити и Едом у пустару дивљу, због насиља над народом Јуде у чијој су земљи крв невину пролили. Почиваће довека Јуда и Јерусалим од нараштаја до нараштаја. Крв њихову још неосвећену неосвећеном нећу оставити.“ Господ на Сиону пребива!

Амос

Књиīа ӣророка Амоса

Речи Амоса које је видео за Израиљ, док је био међу сточарима из Текује. Било је то две године пре земљотреса, у време Озије, цара Јуде, и за време Јеровоама, цара Израиља, Јоасовог сина.

Он је рекао:

„Господ риче са Сиона, из Јерусалима глас свој пушта. Тугују пастирски пашњаци и врх Кармила се суши.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа Дамаска, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су Галад овршили гвозденом вршилицом. Бацићу огањ на кућу Азаилову и спалиће Вен-Ададова утврђења. Изломићу преворнице на Дамаску, истребићу живаљ из те долине Авен и онога што у Вет-Едену жезло држи. У изгнанство, у Кир ће отићи Арамов народ – каже Господ.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа Газе, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су све изгнанике одвели у ропство и предали их Едому. Бацићу огањ на зидине Газе и спалиће њена утврђења. Истребићу живаљ из Азота и онога што у Аскалону жезло држи. Руку ћу своју да окренем на Акарон, и пострадаће остатак филистејски – говори Господ Бог.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа Тира, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су све изгнанике предали Едому. Нису се сетили братског савеза. Бацићу огањ на зидине Тира и спалиће његова утврђења.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа Едома, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер је мачем свога брата прогонио и потиснуо своје смиловање. У свом га је бесу сатирао стално и довека разјарен био. Бацићу огањ на Теман и спалиће утврђења Восоре.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа синова Амонових, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су распорили трудице Галада да би међу своју проширили. Запалићу огањ на зидинама Раве и спалиће њена утврђења, све уз поклич на дан боја и

уз вихор олујнога дана. А њихов ће цар отићи у изгнанство, заједно – он и главари његови“ – каже Господ.

Овако каже Господ:

„Због три преступа Моава, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер је у кречу спалио кости цара Едома. Бацићу огањ на Моав и спалиће кериотска утврђења. Моав ће пропасти уз вреву, уз покличе и уз јеку трубе. Истребићу из њега судије, са њим побићу све његове главаре“ – каже Господ.

Овако каже Господ:

„Због три преступа Јуде, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су одбацили Закон Господњи и његове уредбе нису држали. На грех су их навеле њихове лажи, у којима су живели и њихови очеви. Бацићу огањ на Јуду и спалиће јерусалимска утврђења.“

Овако каже Господ:

„Због три преступа Израиља, а и због четири, своју казну нећу да повучем, јер су праведника продавали за сребро и убогога за сандале. Они газе по прашини на глави сиромаха. Пут понизних изокрећу, човек и отац његов иду *истој* девојци и тако скрнаве моје свето име. На заложеним хаљинама леже крај сваког жртвеника и вино оних који су глобљени пију у храму њихових богова. А ја сам истребио Аморејце међу њима, високе као кедрови моћни, јаке као храстови. Истребио сам их од подножја до врха, од корена до плода. И још сам вас извео из египатске земље и водио вас по пустињи четрдесет година, да бисте запосели земљу Аморејаца. Од ваших сам синова неке подизао за пророке, и за назиреје неке од ваших младића. Зар није тако, о, децо Израиљева – говори Господ. Али ви сте назирејима давали да пију вино и пророцима сте заповедали: ’Не пророкујте!’ Ево, притиснућу вас као што снопови многи притискају запрегу. Ни онај који је брз неће утећи, ни јаки неће учврстити снагу своју и свој живот јунак спасти неће. Стрелац се неће одржати, брзи на ногама се неће спасти, а ни коњаник живот сачувати неће. И најсрчанији међу ратницима тога ће дана утећи неодевен – говори Господ.“

Чујте ову реч, јер Господ против вас говори, децо Израиљева. Говори против вас и свег рода који сам извео из египатске земље:

„Само сам вас познавао више од свих родова на земљи. Зато ћу вас и казнити за све ваше кривице.“ Иду ли двоје заједно,

а да се нису срели? Риче ли лав у шуми ако нема плена? Јавља ли се риком лавић из брлога свога, ако није нешто ухватио? Слеће ли птица у замку на тле, ако нема мамца? Склања ли се птичија замка са тла, ако ништа ухваћено није? Огласи ли се труба у граду, а да народ не задрхти? Зар постоји несрећа у граду, а да није од Господа? Јер Господ не чини ништа, а да тајну своју не објави пророцима, слугама својим. Зарикао је лав! И ко да се не препадне?! Проговорио је Господ Бог! И ко да не пророкује?! Објавите по утврђењима у Азоту и по утврђењима египатске земље. Реците: „Саберите се по брдима Самарије, гледајте велике немире сред ње и насиље у њој.“ „Нису знали добро да чине – говори Господ – ти што згрћу насиљем и пустошењем по својим утврђењима.“

Зато овако каже Господ Бог:

„Непријатељ је око земље, снагу ће твоју да обори, оплениће твоја утврђења.“

Овако каже Господ:

„Као када пастир истргне из лављих чељусти пар ногу или комад ува, тако ће истргнути децу Израиљеву која у Самарији пребивају на углу постеље, на свиленом кревету.

Чуј и сведочи дому Јаковљевом, говори Господ, Господ Бог над војскама:

На дан када казним Израиљ за преступе његове казнићу и жртвенике Ветиља. Одсеће се рогови жртвеника и попадаће на тле. И зимску и летњу ћу кућу ударити. Срушиће се куће пуне слоноваче и многи ће домови бити збрисани – говори Господ.“

Чујте ову реч, о, краве васанске које сте на брду Самарије, што тлачите сиромаха, обарате убогога и говорите мужевима: „Донесите нам да пијемо!“ Господ Бог се заклео светошћу својом: „Гле, ево долазе вам дани када ће вас извлачити кукама, а последње од вас удицама. Излазиће свака од вас, равно напред, кроз пукотине и разбацаће вас по Армону – говори Господ. Дођите у Ветиљ и грешите, а у Галгалу грешите још више. Своје жртве јутром приносите и трећег дана своје десетке. Захвалнице са квасцем приносите, објавите добровољне жртве, разгласите их, јер вам је то по вољи, децо Израиљева – говори Господ Бог. А ја сам вам дао чисте зубе у свим вашим градовима, оскудицу хлеба у свим местима вашим, али ви ми се нисте вратили

– говори Господ. Још сам вам и кишу ускратио, а било је
три месеца пред жетву. На један град сам послао кишу, а на
други нисам. Послао сам кишу на једну њиву да је натопи,
а она која није натапана се осушила. Два су се, па и три
града дотетурала до једног града да пију воде. И нису се
напили и ви ми се нисте вратили – говори Господ. Ударио
сам медљиком и кукољем баште ваше и ваше винограде,
ваше смокве и винограде ваше. Појео их је скакавац, али
ви ми се нисте вратили – говори Господ. И помор сам слао
међу вас као на Египат. Мачем сам сасекао ваше младиће
са све вашим преотетим коњима. Дао сам да вам се до носа
подиже смрад вашег табора, али ви ми се нисте вратили –
говори Господ. Затирао сам неке од вас као што је Бог опу-
стошио Содому и Гомору, били сте као угарак извучен из
ложишта, али ви ми се нисте вратили – говори Господ. Зато
ћу тако да ти урадим, о, Израиљу! И због тога што ћу да ти
урадим, припреми се да сретнеш свога Бога, о, Израиљу!“
Јер, ево онога што је горе начинио, што је ветар саздао и
јавио човеку мисао своју; који зору у таму претвара и хода
по узвишењима земље – име му је Господ, Бог над војскама!

Чујте ову реч, нарицаљку коју о вама износим, о, доме Израиљев!

„Пала је девица израиљска и више устати неће. Напуштена
је на својој земљи и никога нема да је подигне.“

Јер овако каже Господ Бог:

„У граду из ког је отишла хиљада остаће њих стотину, из ког
је отишло њих стотину остаће десеторо дому израиљском.“

Јер овако каже Господ дому израиљском:

„Тражите ме и живећете! Не тражите Ветиљ! Не идите у
Галгал! Не прелазите у Вир-Савеју! Јер, Галгал ће сигурно
у изгнанство, а и Ветиљ ће аветиња постати.“ Тражите
Господа и живећете, да се не би обрушио као огањ на дом
Јосифов и спалио га, а нико га не гаси у Ветиљу. Ви у пелен
правду изокрећете и праведност на тле обарате. А он је
створио Влашиће и Орион, претвара мрак у јутро и окреће
дан у ноћ. Он дозива морске воде и излива их по земљином
лицу. Господ је име његово. Он сукне пустош на моћника
и пустош ће на утврђење доћи. А они мрзе онога који
на вратима прекорева, гаде се онога који честито говори.
Зато што газите убогога и узимате му данак у житу, сагра-
дили сте куће од клесаног камена али нећете пребивати

у њима. Нећете пити вино ваших родних винограда које
сте засадили. Јер ја знам мноштво ваших преступа и ваше
многобројне грехе. Тлачите праведника, мито узимате, на
вратима убогоме правду изврћете. Зато мудар ћути у овом
времену јер је зло време. Добро тражите, а не зло, да живи
будете, да са вама буде Господ, Бог над војскама, како и
кажете. Зло мрзите, а волите добро, на вратима правду
заступајте, па се можда Господ, Бог над војскама, смилује
остатку Јосифовом.
Зато овако каже Господ, Бог над војскама, Господ:
„Јадиковка је по свим трговима и улицама свим: 'Јао! Јао!'
И зваће ратара да жали, да жале они који знају нарицаљку.
Јадиковаће по свим виноградима, јер посред тебе ја ћу
проћи – говори Господ."
Јао онима што прижељкују дан Господњи! Шта ће вама дан
Господњи? Тад је тама, а не светло. Као човек кад од лава
бежи, а дочека га медвед, или у кућу уђе и руку своју на зид
стави да га уједе змија. Неће ли дан Господњи бити тама,
а не светло и помрчина без сјаја? „Ја мрзим, ја презирем
ваше светковине! Светим саборима вашим ни да примири-
шем! И ако ми приносите свеспалнице и ваше житне жртве,
нећу да их прихватим. Не обазирем се на жртве мира
ваших утовљених јунаца. Склоните од мене буку својих
песама и мелодију харфи својих. Не желим да их чујем.
Нека правда као вода потече и праведност као поток непре-
сушни. Мени ли сте приносили житне жртве и приносе у
пустињи четрдесет година, о, доме Израиљев?! Носили сте
своје идоле – Сикута, цара свога и Кијуна, звезду својих
богова – које сте себи начинили. Изагнаћу вас још даље од
Дамаска, каже Господ, а његово је име Бог над војскама."
Јао лакомисленима на Сиону, онима што су безбрижни
на гори Самарији, онима што се зову угледнима најбољих
народа, а којима долази дом Израиљев! Пређите у Халани,
разгледајте, па оданде идите у Амат-Рабу и спустите се у
Гат филистејски. Јесу ли та царства боља од ових и да ли су
им пространије међе од ваших међа? Ви одгурујете долазак
дана зла, а примичете владавину насиља. Башкарите се на
лежајима од слоноваче, протежете на диванима својим и
једете јагњад из стада и телад из штале. Дрндате по харфи,
као Давид себи измишљате инструменте. Ви пехарима
пијете вино, мажете се најбољим уљима и не боле вас Јоси-

фове развалине. Зато ћете сада отићи у изгнанство на челу
изгнаника, умукнуће славље оних што се протежу.

Собом се заклео Господ Бог, *овако* говори Господ, Бог над војскама:

„Гнушам се Јаковљевог поноса и мрзим његова утврђења.
Зато ћу да предам град и све у њему.“

Ако и десеторо људи преостане у једној кући и они ће помрети. Њихов рођак, најближи њихов ће их узети да их спали, да изнесе кости њихове из куће. И рећи ће ономе у ћошку куће: „Је ли још неко са тобом?“ А он ће му одговорити: „Није.“ И додаће: „Тише само! Не спомињи Господње име!“

Јер, ево, Господ заповеда и удариће велику кућу и развалиће је, а мања ће кућа пући. Трче ли коњи по литицама? Оре ли се море воловима? Јер, правду сте у отров преокренули и у пелен плод праведности. Радујете се Ло-Девару и говорите: „Нисмо ли својом снагом освојили Карнајим!“ „Јер, ево, подижем против вас, о, доме Израиљев – говори Господ Бог над војскама – народ који ће вас тлачити од Лево-Амата до пустињског потока.“

Ово ми је показао Господ Бог. Гле, саздао је скакавце кад пролећни усеви почињу да ничу. И гле, то су усеви након царске косидбе! И тако су попасли све биље по земљи, а ја сам рекао: „О, Господе Боже, молим те опрости! Али, како ће се дићи Јаков кад је тако нејак?“

Господ се сажалио због овог.

„Неће тако бити“ – рекао је Господ.

Ово ми је показао Господ Бог. Гле, Господ Бог је позвао огањ да суди и он прогута големи бездан и прогута поље. А ја сам рекао: „О, Господе Боже, молим те опрости! Али, како ће се дићи Јаков кад је тако нејак?“

Господ се сажалио због овог.

„Неће ни ово тако бити“ – рекао је Господ.

Ово ми је показао Господ Бог. Гле, Господ је стајао на зиду прављеном по виску, а у руци му је био висак. И рекао ми је Господ: „Амосе, шта видиш?“

Одговорио сам: „Висак.“

Господ узврати: „Ево, постављам висак усред свог народа Израиља и више им не попуштам.

Опустеће Исакове узвишице и светилишта Израиљева ће се
срушити. А ја ћу мачем да устанем на дом Јеровоамов.“

Амасија, свештеник из Ветиља, је поручио Јеровоаму, цару Израиља: „*Знаш*, против тебе се уротио Амос усред дома Израиљевог. Земља не може да трпи његове речи! Ево шта каже Амос:

> ’Јеровоам ће скончати од мача, а Израиљ из своје земље сигурно иде у изгнанство.’“

Амасија је рекао Амосу: „Одлази, видеоче! Бежи у Јудину земљу па тамо једи хлеба и пророкуј! А у Ветиљу не смеш више да пророкујеш јер је ово царево светилиште и престоница суверена.“

Амос је одговорио Амасији речима: „Нисам био ни пророк ни пророков син. Био сам сточар и дивље смокве сам гајио. Господ ме је узео од стада и рекао ми је Господ: ’Иди, пророкуј Израиљу, мом народу.’ И сада чуј Господњу реч: ти кажеш:

> ’Не пророкуј против Израиља и не жвали против дома Исаковог.’

Зато овако каже Господ:

> ’Жена ће ти постати градска блудница, а синови твоји и твоје ћерке ће пасти од мача. Твоје ће се имање ужетом премерити и разделити, а ти ћеш умрети на нечистом тлу. А Израиљ ће сигурно из своје земље отићи у изгнанство.’“

Ово ми је показао Господ Бог. Гле, корпа летњег воћа. Казао ми је: „Амосе, шта видиш?“

Одговорио сам: „Корпу летњег воћа.“

Господ узврати: „Мом народу, Израиљу, дошао је крај и ја више нећу да му попуштам.

На тај дан ће лелек бити храмска песма – говори Господ Бог – посвуда ће бити разбацани многи лешеви. Тише само!

> Чујте ово, о, ви што газите убогога и сатирете понизне у земљи!

Говорите:

> ’Када ће се завршити младина да продајемо жито, и субота, да отворимо житнице; да закидамо на мери, варамо на теговима и подваљујемо непоштеним теразијама; да за сребро купујемо сиромаха и убогог за сандале, да продајемо житне трице.’“

Господ се заклео поносом Јаковљевим: „Довека заборавити нећу сва њихова дела.

> Зар се земља због тога неће задрмати и закукати свако живи на њој? Подиће се на њој све попут Нила, набујаће и опашће као Нил египатски.

И тога дана ћу дати да сунце зађе у подне,

> и донећу земљи помрчину у по бела дана – говори Господ. Окренућу ваше светковине у жалопојку и све

песме ваше у нарицаљку. Сва ћу бедра ваша обући у кострет и оћелавићу сваку главу. Учинићу жалопојку као за јединцем и крај тога као дан горчине. Гле, долазе дани – говори Господ Бог – када ћу послати глад на земљу. Али не глад за хлебом, не жеђ за водом, већ за слушањем речи Господњих! Тумараће од мора до мора и од севера до истока. Лутаће с једног краја на други, тражиће реч Господњу и неће је наћи.

Тога ће дана
од жеђи смалаксати лепе девојке и младићи, они који се заклињу идолом Самарије и говоре: 'Жив био твој бог, о, Дане! Жив био пут у Вир-Савеју!' И онда ће пасти и више се неће дићи."

Видео сам Господа, стајао је код жртвеника и рекао:
„Удари у стубове! Нека се затресу довраци! Сруши их на главу свих њих, а ја ћу да побијем преживеле и неће умаћи ко год да бежи, и нико се неће спасти. У Свет мртвих ако се укопају, и онде ће их моја рука зграбити. На небеса да се попну, и оданде ћу их скинути. На врх Кармила да се сакрију, ја ћу их наћи и узећу их оданде. На дно мора да се сакрију од погледа мога, и онде ћу заповедити змији да их уједе. Ако их њихов непријатељ отера у изгнанство, и онде ћу да заповедим мачу, па ће их сасећи. Ока са њих ја скинути нећу да им зло донесем, а не добро." Господ Бог над војскама дотиче земљу и она се топи. И кукају њени становници, набуја она попут Нила и опада попут Нила египатског. Он себи на небесима гради одаје, за себе је свод над земљом утемељио. Он позива воде мора и излива их по земљином лицу – Господ је име његово! „Нисте ли за мене као деца кушитска, ви, децо израиљска? – говори Господ. Зар ја нисам из египатске земље извео Израиља, Филистејце са Кафтора и Арама из Кира? Ево, очи су Господа Бога на грешном царству и ја ћу да га збришем са лица земље. Ипак нећу сасвим да збришем дом Јаковљев – говори Господ. Јер, ево, заповедам да ћу просејати дом Израиљев међу свим народима као да га просејавам ситом, и ни зрнце на тло пасти неће. Од мача ће изгинути сви грешници мог народа што говоре: 'Неће нам се приближити, зло нас неће дохватити!'

Тога ћу дана

подићи пали шатор Давидов, зазидаћу му пукотине, сградићу што је у њему срушено, и обновити га као у давнашње време. Тако ће узети наследство остатка Едома и све народе који носе моје име – говори Господ који чини ово.

Ево, долазе дани – говори Господ –

када ће ратар стизати жетеоца и газилац грожђа престићи сејача. И тада ће горе капати слатким вином и сви ће се брегови преливати. Вратићу Израиљ, свој народ из изгнанства. И они ће обновити градове напуштене и живеће у њима. Садиће винограде и њихово пити вино, садиће баште и њихов род јести. Засадићу их у земљу њихову и неће бити ишчупани опет из своје земље, коју сам им дао“ – каже Господ, твој Бог.

Авдија

Књиīа ūророка Авдије

Виђење Авдијино:
Овако Господ Бог каже о Едому:

Чули смо вест од Господа и гласник је послан међу народе:
„Устаните! Дигнимо се у бој против њега!“ „Ево, учинио сам
те незнатним међу народима и врло презреним. Дрскост
срца твога те је обманула, ти што живиш у раселини стене,
становниче горских висина. Говориш у срцу своме: ’Ко да
ме доле, на земљу сруши?!’ Све и да се ко орао винеш, своје
гнездо међу звезде свијеш, стровалићу те ја и оданде – гово-
ори Господ. Ако ти лопови дођу и по ноћи затирачи, зар неће
накрасти колико им треба? Ако ти дођу берачи грожђа, зар
неће оставити за пабирчење? Али ти ћеш бити похаран! О,
како ће Исава да претресу! Наћи ће му сва скривена блага.
Све до границе потерали те сви твоји савезници. Обманули
су те, надвладали те твоји вајни пријатељи. Ти што твој хлеб
једу, испод тебе копају ти јаму, а ти о томе појма немаш.
Нећу ли оног дана – говори Господ – сатрти мудраце едом-
ске и учене с горе Исавове? О, Темане, препашће се твоји
ратници, сви са горе Исавове биће побијени. Због насиља
над Јаковом, братом твојим, прекриће те стид и довека са-
трвен ћеш бити. Оног дана када си стајао по страни, од дана
кад су му туђинци благо заробили, кад незнанци грунуше
на врата његова и за Јерусалим жреб бацаше, ти си био као
један од њих. Ниси смео да посматраш дан брата свога,
дан његове коби; ниси смео да ликујеш над народом Јуде,
оног дана кад су разорени, и злурадо да се цериш на дан
њиног јада. Ниси смео да прођеш кроз врата мог народа
у онај дан њихове пропасти. Ниси смео да посматраш зло
њихово у тај кобни дан, да се пружаш за њиховим благом
на дан њиног јада. Ниси смео да стојиш на раскршћима,
бегунце његове да убијаш, да његове издајеш преживеле у
том дану јада. Близу је дан Господњи свим народима. Шта
си чинио, чиниће се теби. Обиће ти се о главу дела твоја.
Јер, као што сте пили на мојој светој гори и сви народи ће
истрајно пити. И пиће и гутаће и биће као да их није било.
А на гори Сион спасење ће бити и биће она светиња, а дом
ће Јаковљев запосести поседе своје. Ватра ће постати дом

Јаковљев, дом Јосифов биће пламен, а дом Исавов постаће стрњика. И спалиће их, прогутаће их, и неће се спасти нико из дома Исавовог.“ Јер тако каже Господ. Они из Негева ће освојити гору Исавову, а они из равнице Филистеју. Освојиће и подручје Јефремово и подручје Самарије, а Венијамин ће освојити Галад. И изгнаници са бедема народа израиљског наследиће земљу Хананаца до Сарепте. А изгнаници из Јерусалима, који су у Сефарду, запосешће градове Негева. И изаћи ће избављени на гору Сион да суде гори Исавовој и Царство ће припадати Господу.

Јона

Књиīа ūророка Јоне

Реч Господња дође Јони, сину Амитајеву: „Устани и иди у Ниниву, онај велики град, и проповедај против њега, јер се њихова злоба попела до мене.“

Међутим, Јона устане и побегне од Господа у Тарсис. Дошавши у Јопу, нашао је лађу која је ишла у Тарсис. Платио је возарину и укрцао се у њу да са њима оде у Тарсис и да побегне од Господа. Али Господ подиже велики ветар. Настала је велика бура на мору, па је изгледало да ће се лађа разбити. Уплашивши се, морнари су почели да призивају сваки свог бога и да избацују у море товар што је био у лађи, да је олакшају.

А Јона је сишао под палубу, легао и заспао тврдим сном. Капетан лађе дође к њему и рече му: „Како можеш да спаваш?! Дижи се и призивај свога Бога! Можда ће се Бог обазрети на нас, те нећемо пропасти.“

Тада људи рекоше један другоме: „Хајде да бацимо жреб да видимо због кога нас је снашло ово зло.“ Бацили су жреб и жреб је пао на Јону. Они су га упитали: „Реци нам, зашто нас је снашло ово зло? Каквим се послом бавиш? Одакле долазиш? Која је твоја земља, и ком народу припадаш?“ Јона им одговори: „Ја сам Јеврејин и бојим се Господа, Бога небеског, који је створио море и земљу.“ Људе је обузео велики страх. Питали су га: „Шта си урадио?“ Знали су да бежи од Господа, јер им је сам рекао. Онда су га упитали: „Шта да учинимо с тобом да нам се море смири?“ Море је, наиме, почело све више да бесни.

Он им одговори: „Подигните ме и баците ме у море и море ће вам се умирити, јер знам да вас је ово велико невреме снашло због мене.“ Но, људи су почели да веслају како би се домогли обале, али нису могли, јер се море још јаче дизало на њих. Тада су призвали Господа говорећи: „Не дај, Господе, да пропаднемо због живота овог човека! Не свали на нас крв невиног човека, јер ти, Господе, чиниш како хоћеш.“ Подигли су Јону, и бацили га у море; и море је престало да бесни. На то је људе обузео велики страх од Господа, па су принели жртву Господу и учинили завете.

Али Господ посла велику рибу да прогута Јону. Јона је био у утроби рибе три дана и три ноћи.

Тада се Јона помолио Господу, своме Богу, из утробе рибе.

Рекао је:

„Из невоље своје призвах Господа и он ми је одговорио, из утробе Света мртвих завапих, и ти си чуо глас мој. Ти си ме бацио у дубине, у средиште мора, бујица ме опколила, сви таласи твоји и вртлози преплавише ме. Помислих: ’Отеран сам од твојих очију, но, опет ћу свети Дом твој гледати.’ Воде ми дођоше до грла, бездан ме је окружио, траве ми се око главе сплетоше, спустих се до темеља горских, заувек се браве земаљске склопише нада мном, али ти си подигао из јаме живот мој, Господе, Боже мој. Кад ми живот на измаку беше, сетих се Господа, и молитва ми допре до Господа, до светога Дома твојега. Они што се држе ништавних идола, милост Божију себи ускраћују. Гласом хвалоспевним жртву ћу ти принети, што заветовах, то ћу извршити. Спасење је од Господа!“

Тада је Господ заповедио риби, те је она избацила Јону на копно.

Реч Господња по други пут дође Јони: „Устани и иди у Ниниву, тај велики град и проповедај му оно што ти ја кажем.“

Јона устане и оде у Ниниву по речи Господњој. А Нинива је била велики град пред Богом, три дана хода. Кад је ушао у град, Јона је ишао само дан хода проповедајући: „Још четрдесет дана и Нинива ће бити уништена.“ Нинивљани су поверовали Богу; прогласили су пост, па су се, од највећег до најмањег, обукли у кострет.

Кад је вест дошла до цара, он је устао са свог престола, скинуо своје рухо, ставио на себе кострет и сео у пепео. Онда је заповедио да вичу по Ниниви:

„По налогу цара и његових великаша:

’Ни човек ни стока, било крупна или ситна, не сме ништа окусити! Нека не пасу и не пију воду. Нека се и стока и људи покрију кострећу, и нека из све снаге призивају Бога. Нека се свако одврати од свога злог пута и од насиља које је чинио. Ко зна? Можда ће се Бог одвратити и милостиво одустати од свог љутог гнева, па не изгинемо.’“

Бог је видео њихова дела, како су се одвратили од својих злих путева, па је одустао од несреће, коју је рекао да ће извршити над њима. И тако је није извршио.

Тада се Јона веома озловољио и наљутио. Јона се помолио Господу: „О, Господе! Нисам ли ја баш ово рекао док сам био у својој земљи? Ја сам и побегао у Тарсис, зато што сам знао да си ти Бог милосрдан и милостив, спор на срџбу, богат милосрђем, и да се сажалиш над несрећом. Зато, Господе, узми сада мој живот,

јер је боље да умрем него да живим.“ Господ рече: „Љутиш ли се с правом?“

Јона изађе из града и настани се источно од града. Тамо је начинио себи колибу и сео у њу, у хлад, да види шта ће Господ учинити с градом. А Господ Бог учини да израсте бршљан над Јоном, да пружа сенку над његовом главом, да оконча његову зловољу. Јона се веома обрадовао због бршљана. Али сутрадан, у зору, Бог заповеди црву да подгризе бршљан, тако да је бршљан увенуо. Кад је грануло сунце, Бог је учинио да дуне ветар с истока; сунце је пекло Јонину главу, па је смалаксао. Желећи да умре, рекао је: „Боље да умрем, него да живим.“

Бог упита Јону: „Гневиш ли се с правом због бршљана?“ Он одговори: „Да, с правом сам љут насмрт.“ Господ му рече: „Теби је жао бршљана око кога се ниси трудио, и кога ниси узгојио; једне ноћи је никнуо, а друге ноћи је увенуо. А мени да не буде жао Ниниве, великог града у коме има више од стотину двадесет хиљада људи, који не знају шта је десно а шта лево, и много стоке?“

Михеј

Књиīа ūророка Михеја

Ово је Господња реч која је дошла Михеју Морашћанину, виђење за Самарију и Јерусалим у време Јотама, Ахаза и Језекије, царева Јуде.

Чујте, о, народи сви! Послушај, земљо, сви ви што је испуњавате! Нека Господ Бог против вас сведок буде, Господ из храма светости своје.
Јер, гле, излази Господ из свог места, сићи ће да гази висине земаљске. Под њим ће се топити планине, распукнуће се долине као восак пред огњем, биће као када вода низ стрмину тече. Све је то због Јаковљевог преступа и због греха куће израиљске. А који је Јаковљев преступ? Зар то није Самарија? И које су узвишице Јудине? Зар то није Јерусалим?
„Самарију ћу да претворим у хрпу камења насред ледине, у поље за засад винограда. Камење ћу њено да изручим у долину, оголићу њене темеље. Биће сатрвени сви њени кипови и у ватри изгореће сви њени добици. Уништићу све њене идоле јер их је накупила од добити блудничке, па ће опет бити блудничка добит.“
Жалићу ја због овог, вапићу, ићи ћу бос и го. Завијаћу нарицаљку као шакал и кликтаћу као женка ноја. Јер нема лека за њену рану која дође све до Јуде, рашири се све до врата мог народа у Јерусалиму. Не јављајте Гату, не јецајте, не плачите. У Вет-Афри у прашини ваљајте се. Бежи, становнице сафирска, гола и осрамоћена. Неће изаћи становница сананска јер због нарицаљке Вет-Езела тамо нећете заклон наћи. Добро чека забринута становница маротска, јер је сишло од Господа зло на врата Јерусалима. У бојна кола упрегни коње, становнице Лахиса, јер си почетак греха ћерко сионска. У теби су се нашли преступи Израиља. Зато ћеш дати дарове Моресет-Гату, а куће ахзивске изневериће цареве Израиља. Ипак ћу ти довести освајача, становнице мариска, а до Одолама ће доћи слава Израиља. Ошелави и косу ошишај за децом својом милом. Рашири ћелу своју као лешинар, јер ће од тебе отићи у изгнанство.
Јао онима који зло спремају, који кују неправду на постељама својим! Кад осване, онда то и чине, јер је сила у руци

њиховој. Зажеле њиве – отимају их; и куће – одузимају их.
Они тлаче човека и дом његов, човека и његово наследство.
Зато овако каже Господ:
„Ево, роду овом спремам зло. Из њега нећете своје вратове извући и нећете надмено ићи, јер ће доћи време зла. Тога ће дана о вама с подсмехом причати, нарицаће нарицаљку: ’Збило се – рећи ће. Сатрвени смо сасвим. Мењао је део народа мога. Како га је отргнуо од мене! Наша је поља дао отпадницима.’“ Зато нећеш имати никога ко би ти жребом мерио ужетом земљу у збору Господњем.
„Не пените пророштвима“ – пророкују они – „Не пророкујте о тим стварима! Неће се на нас обрушити.“ Кажеш ли ти, о, доме Јаковљев: „Је ли Дух Господњи нестрпљив? То ли су његова дела?“ „Не чине ли моје речи добро ономе који исправно живи? Колико јуче мој се народ подигао као непријатељ. Скидате са хаљине плашт онима који спокојно пролазе, као они који се из битке враћају. Жене мог народа терате из њихових вољених кућа, од њихове деце славу моју довека узимате. Устаните и идите јер ово није место починка. Зато што је нечисто, биће разорено и биће то страховито разарање. Ако човек лажов, што иде низ ветар, слаже – пророковаћу ти о вину и жестоком пићу – тај ће бити пророк овом народу.
Заиста, окупићу, Јакове, све вас. Заиста, заједно ћу окупити остатак Израиљев. Учинићу их попут оваца у тору, попут стада посред паше његове, да од људи буде ларма. Пред њима ће ићи онај што продире, па ће и они продрти, проћи кроз врата и изаћи кроз њих. Њихов ће цар ићи пред њима и Господ на њиховом челу.“
Зато сам рекао:
„Чујте, о, Јакова главари и војводе дома Израиљевог! Није ли на вама да знате шта је правда? А ви мрзите добро и волите зло! Кожу са њих гулите и месо са њихових костију. Једете месо мог народа и кожу са њих дерете; ломите им кости на комаде; касапите их као за лонац, као месо усред тигања.“ Тада ће они Господу да завапе, а он им се одазвати неће. Сакриће од њих лице своје у оно време, јер су починили злодела.
„Овако каже Господ
против пророка који заводе мој народ, који гризу зубима и објављују мир, а рат најављују ономе ко им у уста ништа

не ставља. Зато ће вам ноћ пасти без виђења и тама ће вас обавити без гатања; сунце ће над пророцима заћи и биће оног дана мрак над њима. И посрамиће се видеоци, и застидеће се гатари. Затвориће уста своја сви до једног јер нема Божијег одговора.“ А ја сам пун снаге Господњег Духа, правде и силе, да објавим Јакову преступ његов и Израиљу његов грех. Чујте, о, главари Јаковљевог дома и војводе дома Израиљевог, ви што се гадите на правду и изврћете све што је право; који крвљу Сион градите и Јерусалим неправдом. Његови главари за мито суде, за плату свештеници његови уче. Пророци гатају за сребро, а на Господа се позивају говорећи: „Није ли Господ међу нама? Неће нас зло задесити!“ Зато ће због вас преоран бити Сион, Јерусалим у рушевине претворен, а брдо овог Дома у зараслу шуму.

Догодиће се у последње дане

и гора Дома Господњег биће постављена врх гора, и узвишена изнад брегова. Пуци према њој ће се стицати.

Многи народи ће ходати и говорити:

„Хајде, попнимо се на гору Господњу и у Дом Бога Јаковљева, те да нас он научи путевима својим, и да ми ходамо стазама његовим.“ Јер ће поучење изаћи са Сиона, и реч Господња из Јерусалима. Па ће он бити судија међу многим народима, и он ће бити меродаван за народе моћне и далеке; те ће они мачеве прековати у раонике, а копља у српове. Неће више народ против народа подизати мачеве, нити ће се више учити ратовању. Свако ће да пребива под својом лозом и под својом смоквом, а неће бити никог да их плаши, јер су тако казала уста Господа над војскама. Јер сви ће народи ходити, свако у име свога бога, а ми ћемо ходити у име Господа, нашег Бога у веке векова.

„Тога дана – говори Господ – окупићу хроме, сабраћу протеране којима сам наудио. Од хромих ћу начинити остатак и од протераних народ моћан. И Господ ће над њима да влада на гори Сион од сад па довека. А ти, о, куло стада, упориште ћерке сионске, теби ће доћи и стићи ти власт, прећашње царство ћерке Јерусалима.“ Зашто сада тако јако вичеш? Зар у теби нема цара? Јесу ли ти пропали саветници па те је обузео бол као породиљу? Савиј се и напни, о, ћерко сионска, као породиља, јер ћеш сада изаћи из града и живећеш на пољу. Отићи ћеш у Вавилон и тамо ће те избавити, тамо

ће те откупити Господ из руку твојих непријатеља. А сада су се против тебе окупили народи многи, који говоре: „Оскрнавимо је! И нек нам се очи наслађују Сионом.“ Али они не знају науме Господње и његове одлуке не схватају, јер он их сакупља ко снопље по гумну. „Устани и врши, о, ћерко сионска! Начинићу ти гвоздени рог и бронзана копита да смрвиш народе многе.“ Господу ћеш да посветиш њихову отимачину, и њихово благо Господу све земље.

А сада се у чете сабери, о, ти, ћерко чете! Опсаду је против нас дигао, палицом ударају по образу судију Израиља. „А ти, Витлејеме Ефрато, премда си мален међу хиљадама Јуде, из тебе ће ми изаћи Владар Израиља, а порекло му је од давнина, од вечности.“ Зато ће их предати док не буде време да роди она што ће да роди, а остатак браће његове ће се вратити деци Израиља.

И он ће стајати и напасаће их

у сили Господњој и у слави имена Господа, Бога свога. А они ће да почивају, јер ће се он тада величати до крајева где земља престаје. Он ће бити тај мир, кад Асирац дође у нашу земљу и ступи у дворове наше. А ми ћемо устати против њега са седам пастира и осам народних кнезова. Они ће мачем потући земљу асирску и земљу Невродову на вратима његовим; а он ће да нас избави од Асирца који ће доћи у нашу земљу и згазиће међу нашу. Јаковљев остатак ће бити међу многим народима као роса Господња, као ситна киша по трави што за човека не мари и не чека никога од људи. Јаковљев остатак ће бити међу многим народима, усред мноштва људи као лав међу шумским зверима; као лавић међу стадима оваца. А прође ли, сатрће и растргнути, а никога да избави. Нек се дигне рука твоја на непријатеље твоје! Нека се истребе сви душмани твоји!

„И тога ћу дана – говори Господ –

да потаманим твоје коње из твоје средине и изломим твоја бојна кола! Градове твоје земље ћу да срушим и сва утврђења твоја ћу да разорим. Истребићу врачање руку твојих и остаћеш без гатара! Изломићу твоје кипове и свете стубове у твојој средини, па се више нећеш клањати својој рукотворини. Извалићу Аштартине ступове из твоје средине и твоје ћу градове да порушим. У гневу и јарости ћу се осветити овим непослушним народима.“

Чујте сада шта говори Господ:
„Устани, са горама се парничи. Глас твој нека чују брда. О, брда и чврсти темељи земљини, чујте Господњи случај! Јер, Господ се суди са својим народом и са Израиљем се спори. Шта сам ти урадио, народе мој? Чиме сам ти дојадио, одговори ми? Па ја сам те извео из египатске земље, из куће ропства сам те откупио и пред тобом послао Мојсија, Арона и Марију. Сети се, молим те, народе мој, шта је наумио моавски цар Валак и шта му је говорио Валам, син Веоров, шта се збило од Ситима до Галгала, да бисте схватили Господњу праведност.“ Како ћу Господу да приступим, савијен ничице пред узвишеним Богом? Да му приступим са свеспалницама и теладима од годину дана? Хоће ли Господ бити задовољан са хиљадама овнова, са десетином хиљада потока уља? Да ли да првенца дам за своје преступе, плод утробе своје за грех душе моје? Објавио ти је Господ, о, човече, шта је добро и шта тражи од тебе: само да чиниш правду, волиш милосрђе и покорно ходаш са својим Богом. Глас Господњи виче граду и ко је мудар бојаће се имена твога. „Слушајте жезло моћи и онога ко га је овластио! Има ли у кући непоштеног још увек непоштеног блага и проклете непоштене мере? Зар ћу да будем чист са непоштеним теразијама и са торбом нетачних тегова? Јер су њихови богаташи пуни насиља, његови становници говоре превару, лажљив им је језик у устима. И још ћу те разболети ударајући те, због греха ћу те пустошити. Јешћеш, а сит нећеш бити. Бићеш празан у нутрини својој. Склањаћеш, а нећеш осигурати. А ја ћу мач послати на оно што си осигурао. Сејаћеш, али нећеш жети, газићеш маслине и грожђе, али се уљем нећеш мазати и вино нећеш пити. Држиш Амријеве уредбе и сва дела Ахавовог дома. Идеш по њиховим саветима и зато сам те предао разарању, а твој живаљ ће поднети ругло и погрду мог народа.“
Јадан ли сам! Ја сам као они који беру летње воће и пабирче грожђе, а нема гроздова за јело, и нема раних смокава за којима ми душа жуди. Нестало је верника из земље и праведника међу људима нема. Свако вреба крв да лије, свако мрежом лови брата свога. Рукама су вешти у злу. Главар захтева, судија мито тражи, великаш казује своје прохтеве и заједно сплеткаре. Њихов је најбољи човек попут трна, а праведник гори од трновог жбуна. Стиже ти твоја казна,

дан што ти је најављен, и сада ће настати њихова пометња.
Другу не веруј и у пријатеља се не поуздај. Уста своја не отварај ни пред оном у наручју своме. Син презире оца, ћерка се диже на мајку своју и снаха на свекрву своју. Човеку ће његови укућани постати непријатељи. А ја Господа ишчекујем, чекам Бога мог спасења! Услишиће мене Бог мој!
Не радуј се нада мном, о, непријатељице моја! Јер, ако сам и пао, устаћу; ако и у тами седим, Господ ми је светлост! Господњу ћу јарост да подносим – јер сам му згрешио – док мој случај не одбрани и парницу моју праведно не реши. Извешће ме он на светлост и ја ћу гледати праведност његову. Видеће то моја непријатељица и срамота ће покрити ону што ме пита: „Где је Господ, твој Бог?“ А ја ћу је посматрати, јер ће тада постати блато по друму гажено. То је дан градње твојих зидова, тога дана ће се твоја међа проширити. Тога ће ти дана долазити од Асирије до градова Египта; и од Египта до реке *Еуфрат*; од мора до мора и од горе до горе. И земља ће се претворити у пустош због њених становника, због плода дела њихових.
Палицом својом напасај свој народ, стадо свог наследства што пребива сâмо у честару, усред воћњака. Напасај их по Васану и Галаду као у старим временима. „Као у данима твог изласка из египатске земље показаћу вам чудеса.“ Народи ће гледати и застидеће се све своје снаге. Затвориће уста своја и уши ће им заглувети. Лизаће прашину попут змије, попут гмизаваца земаљских трешће се пузећи из својих утврда. Због Господа, нашег Бога, престрављени биће и плашиће те се. Ко је Бог теби налик, што кривице праштa и прелази преко греха остатка свог наследства? Не срди се довека већ ужива у милости. Опет ће се смиловати на нас и згазити наше кривице. Да, ти ћеш бацити у дубине мора све грехе њихове. Показаћеш истину Јакову и милост Аврахаму како си се од давнина заклео нашим оцима.

Наум

Књиīа ūророка Наума

Пророштво о Ниниви. Књига виђења Наума из Елкоша.

Бог је љубоморан и освећује се Господ. Он је Господ освете и господар гнева. Господ се свети својим душманима и гаји гнев према својим непријатељима. Господ се споро гневи, велике је силе, али кривца нипошто не оставља некажњена. У олујном ветру, у вихору пут је његов и облак му је прашина под ногама. Кад море прекори, он га исушује и све реке чини сувим. Вену Васан и Кармил, вене цват Ливана. Због њега се горе тресу, а брегови растачу. Земља се пред њим подиже и сав свет и сви који на њему живе. Ко да стоји пред гневом његовим? Ко да издржи пламен срдње његове? Јер гнев се његов излио као лава и стене се пред њим дробе. Господ је добар, заштита је у дану невоље и познаје оне што у њему уточиште траже. Он ће силном поплавом да докрајчи Ниниву, а своје ће душмане у мрак да одагна. Шта год да сплеткарите против Господа, он ће то да докрајчи. Невоља се неће подигнути двапут. Нека су и као трње сплетени и као пијани од свог пића, прогутани биће сасвим ко стрњика сува. Од тебе ће доћи онај који сплеткари зло против Господа, опаки саветник.

Овако каже Господ:

„Иако су Асирци и сложни и иако бројни, и такви биће сасечени и изгажени. А ја сам те тлачио, народе мој, али те више тлачити нећу. Ево, сада ћу да скршим његов јарам на теби, изломићу твоје окове.“ Господ је заповедио против тебе: „Твоје име неће имати потомке. Из куће твојих богова срушићу кипове и ливене идоле. Гроб ти спремам јер си безвредан.“ Ево, на горама су ноге благовесника који мир објављује! Прослављај, Јудо, празнике своје! Испуни своје завете јер те више неће газити опаки. Сатрће се сасвим.

Пред тебе је стао онај што те расејава! Чувај утврђење, пази на пут, учврсти бедра, окрепи сасвим своју снагу! Јер, Господ ће да обнови Јаковљев понос као славу Израиља, премда су их опустошили душмани и посекли им лозе. Црвен је штит ратника његових, јунаци су обучени у скерлет, сијају метални окови бојних кола, а у дану кад се спреми и чемпреси се тресу. По улицама махнитају бојна кола,

вршљају по трговима, изгледају као бакље, галопирају као муње. Сетиће се својих војсковођа који ће се спотицати на својим маршевима, журити њеним зидинама и већ спремној барикади. Уставе ће се отворити и двор ће се подлокати. Тако је урађено: разоткривена је и одведена. Њене слушкиње запевају, пијучу као голубице, у прса се туку. Као језеро је Нинива још од првих дана, али они сада беже. „Станите! Станите!“ Али нико се окренуо није. Отимајте сребро! Отимајте злато! Нема мере залихама и обиљу сваке драгоцене ствари. Опустело, похарано и ојађено! Топе се срца, клецају колена и бедра сва, свима су смркнута лица. Где је лавља јазбина, где брлог за лавиће? Где су ишли лав, лавица и младунче, а да их нико плашио није? Лав је ловио довољно за младунце, давио плен за своје лавице, своју пећину пунио пленом и свој брлог месом. „Ево ме против тебе – говори Господ над војскама – да твоја бојна кола претворим у дим. Мач ће да поједе лавиће твоје и твој ћу плен да истребим из земље. Повик гласника твојих више се неће чути.“

Јао граду крволочном! Пун је обмане, пун је отимачине, у њему плена нема да нема. Фијуче бич и тутње точкови, коњи су у галопу, а бојна кола поскакују. Коњаници јуре док мач сева и копље блешти. Ено мноштва покланих, нема мере тежини лешева, побијенима нема броја и људи се о мртве саплићу. А то је због многих блудништава блуднице, заносне и веште у врачању, која продаје народе својим блудничењем и племена својим врачањима. „Ево ме против тебе – говори Господ над војскама – да ти преко лица задигнем скутове, да народима покажем твоју голотињу и царствима твоју срамоту. Гадости ћу бацити на вас, презреће вас и учинити призором у који се зури. Побећи ће од тебе сви који те буду гледали. Рећи ће: ’Опустошена је Нинива! Ко ће да је пожали?’ Где да ти нађем утешитеље?“ Зар си ти боља од Но-Амона што пребива на водама Нила, окружен водама, коме је море било бедем и коме су море зидине биле. Куш му је био снага, Египат коме краја није било, а Фути и Лувимани су му помагали. Ипак је отишла у изгнанство, у ропство. А и децу су јој смрскали по угловима свих улица. За њихове су племиће бацали жреб, великаше су им оковали ланцима. И још ћеш бити пијана и сакривена, тражићеш заклон пред непријатељем. Сва утврђења твоја

су смокве са првим зрелим плодовима који, протресу ли се, падају у уста оног ко би да их једе. Ево, твој је народ попут жена усред тебе. Врата твоје земље ће се широм отворити непријатељима твојим. Твоје ће решетке ватра да прогута. Нахватај себи воде за опсаду! Ојачај своја утврђења! Иди, гацај у глини, прави цигле у калупима. Тамо ће те ватра прогутати, мач ће те сасећи, прождраће те као скакавац. Намножи се попут скакаваца! Намножи се попут гусеница! Умножила си своје трговце да их је више од звезда на небу, а они су скакавци што су се излегли и одлетели. Твоји стражари су као гусенице, твоје војсковође као рој скакаваца што се роје на зидинама по хладном дану. А када сунце гране, они одлете и не зна се место на коме су? Поспани су твоји пастири, о, царе асирски! Дворани твоји дремају, твој је народ раштркан по горама и нема ко да их окупи. Страдању твоме нема лека. Опака је твоја рана. Сви који чују вест о теби пљескају длановима над тобом, јер кога није захватила твоја истрајна злоба?

Авакум

Књиīа ūророка Авакума

Пророштво које је видео пророк Авакум:

О, Господе, докле да вапим за помоћ, а ти ме не чујеш! Вичем о насиљу, а ти не спасаваш! Зашто дајеш да гледам покварености, да видим невољу? Разарање и насиље су пред очима мојим. Ено, и насиље и неслога се дижу. Зато Закон губи снагу, зато правди никада нема места. Злотвор опкољава праведника и зато има места за правду искварену.

„У народе погледајте, чудите се и дивите, јер, ево, учинићу нешто у ваше дане, у шта не бисте веровали да вам ко исприча. Јер, ево подижем Халдејце, суров и нагао народ да широм земље осваја туђа насеља. Страховит је и ужасан; он одлучује шта је правда, а шта достојанство. Коњи су им хитрији од рисова и свирепији од вукова у сумрак. Коњаници им галопирају, долазе издалека њихови коњаници; лете, обрушавају се као лешинар што би да ждере. Сви долазе због насиља, хорде су им окренуте истоку, а заробљенике сакупљају као да су песак. Он се руга и царевима и са владарима се шегачи. Сваком се утврђењу смеје док земљане насипе прави и осваја их. Као ветар тада завиори и мине, али крив је тај коме је божанство његова снага.“

О, Господе, зар ти ниси од давнина, мој Боже свети? Нећемо ми умрети! О, Господе, за суд си их одредио. О, Стено, за прекор си их учврстио. Пречисте су очи твоје да би зло проматрале, ти пакост не можеш да гледаш. Зашто онда трпиш неверника, ћутиш док зликовац прождире праведнијег од себе? Створио си људе као рибе у мору и као гмизавце што владара немају међу собом. И он их све удицом вади, вуче их својом мрежом и у мрежу их скупља. Зато се и радује и ликује. Зато својој мрежи жртвује, пали тамјан мрежи својој, јер му она даје мастан оброк и обиље хране. И хоће ли због тога да празни мрежу своју, да истрајно сатирате народе без задршке?

Стајаћу на својој стражи, заузећу место на бедему. Стражариħу да видим шта ће по мени рећи и шта да му одговорим када ме укори?

И Господ ми је узвратио речима:

„Читко запиши објаву на плоче, да се лако чита. Јер ипак је ова објава за одређено време, жури се крају и не обма-

њује. А ако и касни, причекај, јер ће сигурно доћи. Доћи ће и неће закаснити. Ево човека пркосног! У њему је душа неправедна, а праведник ће живети од своје вере. Па још и вино изневерава охолог човека и не држи га место код куће. Зинуо је као Свет мртвих. Он је као смрт и никад му доста није. Он за себе окупља све народе и све људе за себе сабира.

А неће ли баш ти народи, сваки од њих, да покрену причу, песму ругалицу и загонетку о њему? Рећи ће:

’Тешко ономе што сабира што му не припада – и до када тако мисли – што је себе накрцао залозима?’ Неће ли се ненадано дићи зајмодавци твоји? Пробудиће се они пред којима ћеш стрепети, па ћеш ти њима постати плен. Зато што си многе народе похарао, похараће тебе остатак народа. И то за крв људи, за насиље над земљом, над градом и над свима који у њему живе. Јао оном ко за своју кућу непоштену добит згрће грамзиво, да би у висини своје гнездо свио, да би се спасао из руку пропасти! Кући си својој срамоту нанео убијањем многих народа и душу своју огрешио. Јер ће камен из зида викати, сведочиће греда из крова. Јао ономе који на крви град гради и насеље оснива на неправди! Пази, зар није од Господа над војскама то што народи раде за огањ и што се људи исцрпљују низашта? Јер ће се земља испунити познавањем Господа, као што је водом испуњено море. Јао ономе ко напија свога ближњег, гнев свој излива и опија га да би му гледао голотињу! Наситићеш се срамотом више него чашћу. Пиј сада и ти и покажи своју необрезаност. Стићи ће те чаша у десници Господњој и срамота ће покрити част твоју. Јер ће те стићи насиље над Ливаном, истребљење животиња преплашених, крв људи, насиље над земљом, над градом и над свима који у њему живе. Каква је корист од лика који је клесар исклесао, од ливеног идола, учитеља лажи? Јер онај који га је направио се поуздаје у своје дело, правећи неме идоле. Јао ономе који дрвету говори: ’Буди се!’ И камену немом: ’Подигни се!’ Тај ли ће да те поучава? Ево, опточен је златом и сребром, али у њему нема даха.“ Али Господ је у свом храму светом. Тихо пред њим, земљо сва!

Молитва пророка Авакума у облику нарицаљки:

О, Господе, чуо сам вест о теби и уплашио сам се! О, Господе, оживи дело своје у времену, обнови га усред година, сети се да се смилујеш у гневу своме. Са Темана долази

Бог и Светитељ са Горе Фарана. *Села* Величанство његово покрива небеса, а слава његова земљу испуњава. Његово светло блиста, а у руци му је двокрака мућа, где је скровиште снаге његове. Пред њим помор иде, а пошаст га све у стопу прати. Када стане, тад се земља тресе; кад погледа, народи поскачу; растресу се вечити врхови и слежу се брда древна, јер древни су путеви његови. Видео сам тугу под шаторима Кушана, подрхтавају шаторски застори земље мадијанске. О, Господе, јеси ли на реке гневан? Гневиш ли се ти на реке или си на море јаростан? Ево, јездиш на коњима својих бојних кола спасења. Разоткривен и видно је постављен лук твој, реч заклетве твоје шиба. *Села* А реке браздају земљу. Гледају те, грче се планине, кључају бујичне воде, бездан се јавља хуком својим и руке своје високо диже. Сунце и месец мирују у свом пребивалишту, умину на светло стрела твојих и на блесак сјаја твога копља. Ти у љутњи земљу газиш, у јарости ти народе вршеш. Излазиш због спасења свог народа, због спасења помазаника свога дробиш главара зликовачког дома, разоткриваш од пете до врата. *Села* Њиховим копљима пробадаш главара њихових ратника, а они јуришају да нас здробе, и ликују као кад у потаји прождиру сиромаха. Ти газиш по мору коњима својим и пене се велике воде. И ја сам то чуо и стомак ми се згрчио, од тог звука ми задрхташе усне, трулеж ми се увуче у кости, а колена ми заклецаше. Смирићу се све до дана невоље што долази на народ који нас напада. Ако смоква и не пропупи, ако нема на чокоту плода; изневери ли труд око маслине, не роде ли поља храном, нестане ли стадо из тора и ишчезне стока из обора, у Господу ја ћу да ускликнем и веселим се у Богу мог спасења! Господ Бог је моја снага! Даде ми ноге хитре ко у кошуте, по мом кршу даде ми да ходам. Хоровођи уз моје жичане инструменте.

Софонија

Књиīа ӣророка Софоније

Реч Господња која је дошла Софонији, Кушијевом сину и потомку Годолије, Амарије и Језекије у време Амоновог сина Јосије, цара Јуде.

„Збрисаћу, докрајчићу све са лица земље – говори Господ. Докрајчићу и човека и звер, докрајчићу птице с неба, рибе из мора и пакости са све пакоснима. Истребићу људе са лица земље – говори Господ. Подигнућу своју руку на Јуду и на сав живаљ Јерусалима. Истребићу са овог места Валов остатак и спомен на идолопоклоничке свештенике с другим свештеницима; оне што се по крововима клањају војсци небеској, оне који се клањају и заклињу Господу али се заклињу и Молоху; оне што се окрећу од Господа, оне што не траже Господа и за њега не питају.“ Тишина пред Господом Богом јер је близу дан Господњи! Спремио је Господ жртву, сазвао је госте своје. „А на дан Господње жртве судићу главаре, цареве синове и све који носе одело туђинца. Казнићу све који тога дана прескачу преко прага, који куће својих господара пуне насиљем и преваром. Тога ће се дана чути – говори Господ – плач невоље са Рибљих врата, запомагање са другог краја и велика ломљава са брда. Кукајте, о, становници Мактеса, јер гине сав народ који тргује, биће побијени сви који мере сребро. У то време ћу светиљкама да претражим Јерусалим. Судићу народу полеглом *ко вино* по талогу своме, који у срцу свом говори: ’Господ не чини добро, а ни зло не чини!’ Благо ће им плен постати и опустеће им куће. Куће ће зидати, али живети у њима неће, садиће винограде, али вино њихово неће пити.“ Близу је велики дан Господњи! Близу је и све је ближи и ближи! Горак је повик дана Господњег и ено виче ратник. Тај дан ће бити дан гнева, дан невоље и страдања, дан разарања и пустошења, дан мрклог мрака, дан облака и густе таме; дан труба и бојног поклича над градовима утврђеним, над кулама високим. „Нанећу бол људима па ће ићи као да су слепи, јер су Господу сагрешили. Просуће се крв њихова као прах и као ђубриво њихове утробе. Ни њихово сребро ни злато њихово неће моћи да их спасе на дан гнева Господњег.“ Пламен његове ревности прождраће

сву земљу, јер ће сигурно и страшно докрајчити сав живаљ земаљски.
Саберите се! Саберите се, о, народе који стида немаш, пре него се осуда оствари и дан прође као плева; пре него на вас дође пламен гнева Господњег, пре него на вас дође дан гнева Господњег. Тражите Господа, о, сви понизни у земљи, који извршавате његове судове. Тражите праведност! Тражите понизност, па можда на дан гнева Господњег скривени будете.
Јер Газа ће бити напуштена, Аскалон ће пустош постати, Азоту ће народ истерати у по бела дана, а Акарон ће бити искорењен. Јао Херећанима, становницима приморског краја! О, Ханане, реч је Господња против тебе, земљо филистејска: „Уништићу ти сваког живог!“ Приморски ће крај постати пашњаци, пастирске ливаде и торови за овце. Зато ће овај крај припасти остатку дома Јудиног и по њему ће се напасати. Увече ће легати по кућама Аскалона јер ће их се сетити Господ, Бог њихов, и вратиће њихове изгнанике.
„Чуо сам ругање Моаваца и понижавање Амонаца. Они хуле на мој народ, осилили су се на њиховој граници. Зато, живота ми мога – говори Господ над војскама, Бог Израиљев – Моавци ће бити као Содома, а Амонци као Гомора: царство коприва, слана јама и вечна пустош. Похараће их остатак мог народа, преостали од мога народа ће их запосести.“ И ово им је уместо њиховог поноса, јер су осионо понижавали народ Господа над војскама. Биће Господ страшан према њима јер ће помести све богове земаљске. Сва острва народа ће му се поклонити, баш свако са свог места.
„А и ви, о, Кушани, бићете сасечени мачем мојим!“
Пружиће он руку своју на север и уништиће Асирију. Ниниву ће учинити пустаром спрженом као пустиња. Крда ће лежати по њој и све врсте животиња. Буљина и сова по њеним стубовима ноћ проводе, хучу на прозору. Разваљен ће бити праг јер је он изломио даску од кедра. Такав ће бити охоли град што спокојно почива, који у свом срцу каже: „Ја једини и нико као ја!“ Како си постао пустош, брлог сваке звери! Ко год мимо њега прође звиждаће, одмахнуће руком.
Јао поганом и оскрнављеном граду силеџији! Он не слуша глас и не прихвата прекор Господњи. Не поуздаје се у Бога свога и не прилази му. Усред њега главари његови су

лавови што ричу, судије су му ноћни вуци што до јутра све
кости оглођу. Његови пророци су бахати, људи издајници.
Свештеници његови светињу скрнаве и Закон крше. Праведан је Господ усред њега! Он не чини неправду. Свако јутро
своју правду даје и кад сване он се не повлачи. Али злотвор
ни тад за срамоту не зна.
„Затро сам народе и срушио им куле. Улице сам им опустошио да ни пролазника нема. Градове им зарушио и никога
нема, нема становника. А рекох: 'Свакако ћеш ме се уплашити, прихватићеш прекор.' Тада му се неће порушити
пребивалиште свим оним што сам наумио за њега. Ипак,
упорно су грешили свим делима својим. Зато ме чекајте
– говори Господ – до дана када ћу се дићи због плена. Јер
је моја одлука да окупим народе, да саберем царства и на
њих излијем своју јарост и сав пламен гнева свога. Тако ће
у ватри ревности моје сва земља бити прогутана.
Тада ћу да дам народима чиста уста да сваки од њих призива име Господње и раме уз раме му служе. С друге стране,
од река кушанских, донеће ми житне жртве моји молиоци,
ћерка мојих расејаних. Нећеш се стидети тога дана свих
својих поступака којима си се бунио против мене. Тада ћу
уклонити од тебе оне охоле, твоје поносите, па се више нећеш бахатити на мојој светој гори. У теби ћу оставити народ
кротак и сиромашан, и они ће уточиште наћи у имену Господњем. Остатак Израиља неће чинити неправду и лажи
неће говорити. Неће им у устима бити језик обмане него
ће се напасати и почиваће. Неће бити никог да их плаши."
Кличи, ћерко сионска! Подвикуј, Израиљу! Радуј се и величај од свег срца, о, ћерко јерусалимска! Уклонио је Господ
пресуду против тебе, помео је душмане твоје. Цар Израиља
– Господ је у средини твојој! Од зла се ти више не плаши.
Тог дана ће се рећи Јерусалиму: „О, Сионе, не плаши се!
Нека ти руке не клону! Господ, Бог твој је усред тебе, ратник
што ти победу даје. Радоваће се силно због тебе, утишаће
те љубављу својом. Клицаће због тебе радосним повиком."
„Ојађене, одстрањене од празника ја ћу да окупим. Били
су далеко од тебе, обремењени срамотом. Ево, окрећем се
свим твојим тлачитељима у време ово. Спашћу хроме и
сабраћу протеране. Даћу част и име осрамоћенима што су
били по целој земљи. Довешћу вас у оно време, у то време

ја ћу вас сабрати. Јер ја ћу вам дати и име и част међу свим земаљским народима, када на ваше очи вратим изгнане ваше“ – каже Господ.

Агеј

Књиīа ūророка Аīеја

Друге године цара Дарија, у шестом месецу првог дана тога месеца, реч Господња је дошла преко пророка Агеја Зоровавељу, Салатиловом сину који је био управитељ Јуде, и Првосвештенику Исусу, Јоседековом сину. Поручила је:

„Овако каже Господ над војскама: ’Овај народ говори: „Није време, још није дошло време да се обнови Дом Господњи!“’“

И онда је дошла реч Господња преко пророка Агеја и поручила: „А вама је време да живите у својим сређеним кућама, а овај је Дом порушен?!“

И зато овако каже Господ над војскама: „Размислите о својим путевима! Сејете много, али мало жањете. Једете, али нисте сити. Пијете, али се нисте напили. Облачите се, али вам није топло; а онај који је зарадио надницу, зарадио је за пробушену кесу.“

Овако каже Господ над војскама: „Размислите о својим путевима! На гору се попните и грађу донесите! Обновите Дом да уживам у њему, да прослављен будем – каже Господ. Много сте очекивали, а ено, мало сте добили! Ја одувам то што у кућу унесете. А зашто? – говори Господ над војскама. Зато што је мој Дом порушен, а сваки од вас своју кућу кући! Зато су се над вама затворила небеса, нема росе, а земља је ускратила свој род. Призвао сам сушу на земљу, на горе, на усеве, на ново вино, на уље, на све чиме земља рађа, на људе, на стоку и на сав труд руку.“

Зоровавељ, Салатилов син и Првосвештеник Исус, Јоседеков син, и сав преостали народ су послушали глас Господа, Бога свога, и све речи пророка Агеја јер га послао Господ Бог њихов. Народ је тада показао страхопоштовање пред Господом.

А Агеј, гласник Господњи, је пренео народу поруку од Господа и рекао им: „Ја сам са вама – говори Господ.“ Господ је покренуо дух у Зоровавељу, Салатиловом сину, управитељу Јуде и дух у Првосвештенику Исусу, Јоседековом сину, као и дух у свем преосталом народу. Наиме, дошли су у Дом Господа над војскама, Бога свога, и прионули на посао. А то је било двадесет четвртог дана, шестог месеца друге године цара Дарија.

Двадесетог дана седмог месеца, реч Господња је дошла преко пророка Агеја. Поручила је: „Кажи управитељу Јуде Зоровавељу, Салатиловом сину, и Првосвештенику Исусу, Јоседековом сину, и свем преосталом народу: ’Ко је међу вама преосталима видео овај Дом у његовој прећашњој слави? А како вам сада изгледа? Зар сад

није као ништа? Зато сада, Зоровавељу, буди јак – говори Господ. Буди јак, првосвештениче Исусе, сине Јоседеков! Буди јак, сав народе земље – говори Господ. Градите, јер ја сам са вама – говори Господ над војскама. Ово је обећање које сам вам дао када сте изашли из Египта: мој ће Дух бити међу вама. Не плашите се!'

Јер овако каже Господ над војскама: 'Још једном ћу, и то ускоро, уздрмати небеса и земљу, море и копно! Уздрмаћу све народе па ће доћи Чежња свих народа. Испунићу овај Дом славом – каже Господ над војскама. Моје је сребро, а и злато је моје – говори Господ над војскама. Слава овог другог Дома ће бити већа од славе претходног – каже Господ над војскама. Даћу мир месту овом – говори Господ над војскама.'"

Двадесет четвртог дана деветог месеца, друге године Даријеве, реч Господња је дошла пророку Агеју и поручила: „Овако каже Господ над војскама: 'Питај свештенике за Закон и реци: Ево, ако неко носи жртву у скуту својих хаљина, и скутом својим дотакне хлеб, вариво, вино, уље и осталу храну, хоће ли се она посветити?'"

А свештеници су одговорили: „Неће."

Агеј је узвратио: „Ако се особа онечишћена мртвим телом дотакне свих тих ствари, хоће ли се оне онечистити?"

А свештеници су одговорили: „Онечистиће се."

А Агеј је узвратио: „Такав је овај народ и такви су ови људи преда мном – говори Господ – такав је сав труд њихових руку. Нечисто је све што ми тамо приносе.

Сада вас молим да срцем размислите од данас па уназад, од када је полаган камен за каменом у Дом Господњи. Од тог времена када би неко на гомили очекивао двадесет мера, било би их десет. А када би неко очекивао да из винске каце загреби педесет нацеђених мерица, било би их двадесет. Ударао сам вас и сва дела ваших руку медљиком, кукољем и градом. И ниједан од вас ми се није вратио – говори Господ. Срцем својим размислите од данас па уназад, од двадесет четвртог дана деветог месеца до дана када је основан Господњи Дом. Размислите срцем својим! Наиме, да ли је зрно у амбару? Па ни лоза, смоква, нар и маслина не рађају плодом.

А од овога дана ја ћу да благословим!"

Господња реч је дошла и други пут Агеју двадесет четвртог дана тог месеца: „Реци Зоровавељу, управитељу Јуде: 'Ја ћу уздрмати небеса и земљу! Претурићу престо царствима и уништићу снагу царствима народа. Преврнућу бојна кола и њихове возаче па ће попадати коњи и њихови коњаници, и то сви до једног од мача свог брата.

Тога ћу дана – говори Господ над војскама – да те узмем, о, Зоровавељу, Салатилов сине, слуго мој! Говори Господ: учинићу те печатним прстеном јер сам те изабрао – говори Господ над војскама.’“

Захарија

Књиīа ūророка Захарије

Осмог месеца друге Даријеве године, реч Господња је дошла пророку Захарији, Варахијином сину и Идовом унуку.

„Господ се веома разгневио на ваше претке! Реци им зато: овако каже Господ над војскама: ’Вратите ми се, говори Господ над војскама, и ја ћу се вратити вама – каже Господ над војскама. Не будите као ваши преци којима су пророковали прећашњи пророци речима: овако каже Господ над војскама: одвратите се, молим вас, од својих злих путева и својих злих дела. Али нису послушали, нису марили за мене – говори Господ. И где су сада ваши преци? Довека ли живе пророци? Зар нису стигле ваше претке моје речи и моји закони, које сам заповедио својим слугама пророцима?

И они су се покајали и одговорили: учинио је баш како је и намеравао Господ над војскама да нам узврати према нашим путевима и према нашим делима.’“

Двадесет четвртог дана једанаестог месеца, а то је месец сават, друге Даријеве године, дошла је реч Господња пророку Захарији, Варахијином сину и Идовом унуку:

Гле, била је ноћ када сам видео човека како седи на коњу риђану. Стајао је међу стаблима мирте, тамо у долу, а иза њега коњи риђани, сивци и белци.

Рекао сам: „Господару мој, ко су ови?“

Одговорио ми је анђео који је разговарао са мном: „Показаћу ти ко су ови.“

Тада је узвратио човек који је стајао међу стаблима мирте. Рекао је: „Ово су они које је Господ послао да обилазе земљу.“

А они су казали Анђелу Господњем који је стајао међу стаблима мирте: „Обишли смо земљу. Ево, сва је земља мирна и спокојна.“

Анђео Господњи је одговорио: „О, Господе над војскама, зар се нећеш смиловати Јерусалиму и Јудиним градовима на које си, ево, озлојеђен ових седамдесет година?!“ А Господ је анђелу који је разговарао са мном одговорио благонаклоним речима, утешним речима.

Анђео који је разговарао са мном ми је казао: „Објављуј! Реци: ’Овако каже Господ над војскама: стало ми је до Јерусалима и до Сиона ми је веома стало. Страховито сам гневан на лакомислене народе, а на њих сам био тек мало гневан. Али они су зло потпомогли.’

Зато овако каже Господ: ’Вратићу се Јерусалиму са смиловањем! Обновиће се у њему мој Дом – говори Господ над војскама. Зидарско уже ће развучено бити над Јерусалимом.’

Опет објављуј и реци: ’Овако каже Господ над војскама: моји ће се градови поново преливати благостањем! Господ ће поново да се смилује Сиону, поново ће да одабере Јерусалим!’“

Тада сам погледао горе, и гле – четири рога. Питао сам анђела који је разговарао са мном: „А шта су они?“

Одговорио ми је: „Ово су рогови који су расејали Јуду, Израиљ и Јерусалим.“

А Господ ми је показао четворицу ковача. Упитао сам: „Шта су они дошли да раде?“

Одговорио ми је речима: „Ово су рогови који су расејали Јуду тако да нико ни главу подигао није. А ови ковачи су дошли да их преплаше, да развале рогове народа који су подигнули рог против Јудине земље, да је расеју.“

Онда сам подигао поглед, и гле, видео сам човека како у руци држи уже за мерење. Упитао сам: „А где ти идеш?“ Одговорио ми је: „Да измерим Јерусалим и видим колико је широк и колико је дуг.“

И гле, отишао је анђео који је разговарао са мном, а други анђео је дошао да га сретне. Рекао му је: „Пожури! Реци овако овом младићу: ’Јерусалим ће населити као неограђено место због мноштва људи и стоке у њему. Али ја ћу да му будем зид ватрени свуд унаоколо, биће слава усред њега – говори Господ.

Хеј! Хеј! Бежите из земље северне – говори Господ. Јер ја сам вас разасуо као четири ветра небеска – говори Господ.

Хеј, Сионе! Бежи, ти који пребиваш код ћерке вавилонске! Јер овако каже Господ над војскама: због славе своје он ме је послао народима који су вас похарали. Јер ко вас дира, у зеницу мога ока дира! Јер, ево, замахнућу на њих својом руком па ће их опленити сопствени поданици, и ви ћете знати да ме је послао Господ над војскама.

Кличи и радуј се, о, ћерко сионска! Ево, долазим да живим у твојој средини – говори Господ. Многи ће народи прионути уз Господа тога дана, постаће мој народ и ја ћу да пребивам у твојој средини. И ти ћеш знати да ме је Господ над војскама послао к теби. А Господ ће да наследи Јуду, свој део у светој земљи, и поново ће да одабере Јерусалим. Тишина, људи сви пред Господом! Јер, он се придигао из своје светиње где пребива.’“

А онда ми је показао Првосвештеника Исуса, како стоји пред Анђелом Господњим, и Сатану с његове десне стране како га опту-

жује. Господ је рекао Сатани: „Нека ти Господ запрети, Сатано! Нека ти запрети Господ који је одабрао Јерусалим! Није ли он угарак извучен из ватре?“

Исус је био обучен у прљаве хаљине док је стајао пред анђелом. А он се овако обратио онима што су стајали пред њим: „Скините с њега прљаве хаљине.“

И њему рече: „Види! Скинуо сам с тебе кривицу твоју. Нека те обуку у скупоцене хаљине.“

Рекао сам: „Нека му чист турбан на главу ставе!“ И ставили су му чист турбан на главу и обукли су му хаљине док је Анђео Господњи ту стајао.

Анђео Господњи је опоменуо Исуса овим речима: „Овако каже Господ над војскама: ’Будеш ли следио моје путеве и испуњавао моју одредбу, управљаћеш мојим Домом и чуваћеш моја дворишта. Још ћу ти дати слободан приступ овима што овде стоје.

Послушај, о, Исусе првосвештениче, ти и сарадници твоји што седе око тебе. Ти људи су знак да ја, ево, доводим Изданак, свог слугу. Јер, ево, камен који сам поставио пред Исуса је један камен са седам очију. Ево, исклесаћу натпис на њему – говори Господ над војскама – и уклонићу кривицу земље у једном дану.

Тога дана – говори Господ над војскама – позиваћете сви ближње своје под лозу и под смокву.’“

Тако се анђео који је разговарао са мном вратио и пробудио ме као када човека из сна буде. Упитао ме је: „Шта видиш?“

Одговорио сам: „Гле! Видим свећњак сав од злата са судом на врху, са седам жижака на њему и са седам левака за сваки жижак на врху. Ту су и два стабла маслине крај њега, једно са десне стране суда, а друго са његове леве стране.“

А ја сам овако питао анђела који је разговарао са мном: „Господару мој, шта је ово?“

Анђео који је разговарао са мном ми је узвратио речима: „Зар не знаш шта је ово?“

Одговорио сам: „Не *знам*, господару мој.“

Наставио је и рекао ми: „Ово је реч Господња Зоровавељу која каже: ’Ни силом ни снагом, већ Духом мојим – каже Господ над војскама.

Ма, ко си ти, о, горо велика! Пред Зоровавељом бићеш зараван. Он ће изнети угаони камен на врх кличући: „Милост! Нека му је милост!“’“

Реч Господња ми је дошла и поручила: „Руке Зоровавељове су основале овај Дом и његове ће га руке завршити. И ти ћеш схватити

да ме је Господ над војскама послао к вама. Јер ко је презрео дан скромних почетака? А оних седам ће се радовати, видеће угаони камен и висак у руци Зоровавељовој, тих седам очију Господњих ће помно гледати по свој земљи.“

Питао сам га: „А шта су ова два стабла маслине, једно с десне стране свећњака, а друго са његове леве стране?“

И још сам га питао: „А шта су ове две гране на маслинама, на два златна левка, из којих цури златасто уље?“

Одговорио ми је: „Зар не знаш шта су они?“

„Не *знам*, господару мој“ – узвратио сам.

И рече ми: „Ово двоје су помазаници који стоје пред Господом свег света!“

А ја сам се окренуо, подигао поглед, и гле! Видео сам свитак који лети.

Анђео ме је питао: „Шта видиш?“

Одговорио сам: „Видим свитак који лети. Дуг је двадесет лаката, а широк десет лаката.“

И рекао ми је: „Ово је проклетство које ће прећи преко целе земље. Према ономе што пише с једне стране прогнаће се сваки лопов, а сваки кривоклетник ће се прогнати према ономе што пише са друге стране. ’Ја га доносим – говори Господ над војскама – да уђе у кућу лопова и у кућу онога који се мојим именом криво куне. Проклетство ће да му преноћи усред куће и уништи је са све гредама и каменом.’“

Пришао ми је анђео који је разговарао са мном и рекао: „Подигни поглед и погледај. Шта је то што долази?“

Одговорио сам: „Шта је то?“

А он је наставио: „Корпа је то што долази, а ово је њено око свуда по земљи.“

И гле! Оловни поклопац подигнут и једна жена што седи усред корпе. И он је рекао: „Ова *жена* је опачина!“ Онда ју је бацио насред корпе и поклопио је оним оловним поклопцем.

Ја сам онда погледао горе, и гле! Видео сам, долазе две жене. Ветар им је био у крилима, а крила су им била као родина. И онда су подигле ону корпу између земље и небеса.

Питао сам анђела који је разговарао са мном: „Где то носе корпу?“

Узвратио ми је: „Да јој сазидају кућу у земљи Сенар, па кад је направе поставиће је на њено подножје.“

А ја сам се окренуо, подигао поглед, и гле! Видео сам како четвора кола стижу између две горе. А горе су биле бронзане. У првим су колима били упрегнути коњи рињани, а у другим колима

коњи вранци. У трећим су колима били упрегнути коњи белци, а у четвртим колима снажни коњи шарци. Обратио сам се анђелу који је разговарао са мном: „Господару мој, шта је то?“

Одговорио ми је овако: „Ово су четири небеска духа који долазе из присуства Господа све земље. Кола са вранцима су долазила на северну земљу, она са белцима су ишла за њима, а кола са шарцима су ишла на југ.“

Снажни коњи су изашли жељни да иду и оптрче земљу. А он рече: „Идите! Оптрчите земљу!“ И они су оптрчавали земљу.

А он ми довикну: „Види оне који су кренули на северну земљу, како су умирили мој дух у северној земљи.“

Дошла ми је реч Господња и поручила: „Узми од изгнаника, од Хелдаја, од Товије, од Једаја, који су дошли из Вавилона. Иди тога дана, уђи у кућу Јосије, Софонијиног сина. Узми злато и сребро, направи круну и стави је на главу Првосвештенику Исусу, Јоседековом сину. Реци му: ’Овако каже Господ над војскама: ево човека! Зове се Изданак. Изникнуће са свог места и изградиће Дом Господњи. Изградиће Дом Господњи, носиће славу, засешће и владаће са свог престола. И свештеник ће бити на свом престолу, а између њих двојице ће бити мир.’ А круна ће остати у Дому Господњем за спомен Хелдају, Товији, Једају и Хену, Софонијином сину. Они који су далеко долазиће да граде Дом Господњи па ћете знати да ме је к вама послао Господ над војскама. И то ће се збити ако будете стварно послушали глас Господа, вашег Бога.“

Четврте године цара Дарија, четвртог дана деветог месеца кислева, пророку Захарији је дошла реч Господња. Наиме, из Ветиља су послали Сарасара, Регем-Мелеха и њихове људе да вапе пред лицем Господњим, да питају свештенике Дома Господа над војскама и пророке: „Хоћемо ли да јадикујемо у петом месецу и посветимо се, како смо чинили све ове године?“

И дошла ми је реч Господа над војскама и поручила: „Реци свем народу земље и свештеницима овако: ’Постили сте и јадиковали петог месеца и седмог месеца свих ових седамдесет година. А јесте ли ви то заиста мени постили, баш мени? А када једете и пијете зар себи не једете и зар себи не пијете? Није ли требало да послушате речи које је Господ објавио преко прећашњих пророка, када је Јерусалим био насељен и спокојан; када су била насељена сва његова околна места, као и Негев и равница?’“

Реч Господња је дошла Захарији: „Овако каже Господ над војскама: ’Судите праведан суд, исказујте милосрђе и љубав свима,

сваком свом брату. Не тлачите удовице, сирочад, путнике, дошљаке и сиромахе. Не смишљајте зло у срцу своме никоме од ближњих.'

Али они нису хтели да слушају већ су тврдоглаво окренули леђа и затворили уши да не чују. Своја су срца учинили као кремен, да не чују Закон и речи које им је Господ над војскама послао својим Духом по пређашњим пророцима. И зато је дошао велики гнев од Господа над војскама.

И као што сам их ја дозивао, а они нису слушали, тако су и они дозивали, а ја их нисам слушао – каже Господ над војскама. Као вихор сам их развејао по свим народима које нису знали, земља је због њих опустила и од оних који пролазе и од оних који се враћају. Они су земљу милу претворили у пустош."

Реч Господа над војскама је дошла и поручила:

„Овако каже Господ над војскама: 'Стало ми је до Сиона, јако ми је стало! За њега ревнујем великом страшћу!'

Овако каже Господ: 'Вратио сам се на Сион да пребивам усред Јерусалима. „Град истине", зваће се Јерусалим, а и гора Господа над војскама „Света гора".'

Овако каже Господ над војскама: 'Стари људи и старе жене ће поново седети на трговима Јерусалима, времешни, свако са штапом у руци својој. Градске ће тргове испунити дечаци и девојчице. Играће се по улицама града.'

Овако каже Господ над војскама: 'Ако би тих дана то претешко било у очима овог остатка, ових људи, хоће ли да буде претешко и у мојим очима? – говори Господ над војскама.'

Овако каже Господ над војскама: 'Ево, спашћу свој народ из источне земље и из западне земље. Довешћу их да пребивају усред Јерусалима, па ће бити мој народ, а ја ћу бити њихов Бог у истини и у праведности.'

Овако каже Господ над војскама: 'О, ви што слушате, нека вам руке буду јаке у времену овом због ових речи које вам говоре пророци – који су били на дан оснивања Дома Господа над војскама – да би се изградио Дом! Јер, пре тих дана није било наднице ни за људе ни за стоку. Ко год да је одлазио и долазио није имао мира од непријатеља, а ја сам завадио ближње међусобно. А ја сада нећу бити остатку народа овог какав сам био раније – говори Господ над војскама.

Наиме, сејаће се у миру, лоза ће рађати родом својим, земља ће рађати плодовима и росиће небеса. Ја ћу дати остатку овог народа да наследи све ово. И као што сте били проклети међу народима,

доме Јудин и доме Израиљев, тако ћу вас сада спасти да сте благослов. Не плашите се! Руке своје оснажите!’

Јер овако каже Господ над војскама: ’Као што сам намеравао да вам наудим када су ме гневили ваши преци – каже Господ над војскама – и нисам се сажалио, тако сам окренуо своје намере у ово време, да Јерусалиму и дому Јудином учиним добро. Не плашите се! Ово су ствари које ћете да радите: говорите истину један другом. Ради мира истинито и праведно судите на својим вратима. Нека нико не смишља у срцу зло против ближњег свога. Не волите лажно заклињање. Све су то ствари које мрзим – говори Господ.’“

Дошла ми је реч Господа над војскама:

„Овако каже Господ над војскама: ’Постови четвртог, петог, седмог и десетог месеца за дом Јудин ће постати радост и милина, постаће радосни празници. Зато волите истину и мир.’

Овако каже Господ над војскама: ’Поново ће доћи народи, становници градова многих. И становници ће ићи једни код других и говориће: хајде да одемо и вапимо пред лицем Господњим, да тражимо Господа над војскама. И ја ћу ићи! И доћи ће многи људи и народи моћни, да траже Господа над војскама у Јерусалиму, да вапе пред лицем Господњим.’

Овако каже Господ над војскама: ’У то ће време по десеторо људи од сваког народног језика држати за скут једног Јевреја и говориће: пустите нас да идемо с вама, јер смо чули да је са вама Бог!’“

Пророштво:

> Реч Господња о земљи Адраху и о Дамаску, одморишту његовом – јер су на Господу очи света и свих племена Израиља – затим о Амату, који се граничи са њим, као и о Тиру и о Сидону, јер су веома мудри. Наиме, Тир је себи сазидао утврђење, згрнуо је сребра као прашине и злата као блата са улица. Гле! Господ ће га развластити, у море ће бацати бедем његов, а њега ће самог пламен да прогута. Видеће то Аскалон па ће се препасти, а Газа ће се згрчити од јаког бола, баш као и Акарон чија ће се нада обрукати. Пострадаће цар Газе, а у Аскалону никог неће бити. Мешанци ће насељавати Азот јер ћу Филистејцима да сломим понос. Узећу им крв њихових гадости из уста, између њихових зуба. А остатак ће бити нашем Богу као достојанственик у Јуди, а Акарон ће бити попут Јевусејца. Храму свом ћу на стражу да се поставим због војске, због оних што пролазе

и долазе. Душман више неће да га гази јер сада сам очима својим видео то.
Кличи радосно, о, ћерко сионска! Подвикуј од среће, о, ћерко јерусалимска! Ево, Цар твој к теби долази! Праведан је и спасава. Он је кротак и јаше на магарцу и на магарету, младунцу магарице. Уклонићу из Јефрема бојна кола и коње из Јерусалима. Изломиће ратне лукове и он ће објавити мир народима, владаће од мора до мора и од Еуфрата до крајева где земља престаје. Још ћу ти због крви твог савеза ослободити твоје заробљенике из безводне јаме. О, затвореници, у нади се вратите у утврђење! Још тога ћу дана да објавим: „Враћам ти двоструко.“ Напећу себи Јуду као лук и напуниће га Јефремом. Подићи ћу твоје синове, Сионе на синове твоје, Грчко. Учиниће те, *Сионе*, да си као мач ратника.
Господ ће се јавити над њима и сукнуће као муња стрела његова. Господ Бог ће зајечати трубом и хујаће у вихорима с југа. Господ над војскама ће бити заштита над њима, па ће разарати и обараће камењем из праћке. Пиће и викаће као винопије и биће пуни као пехар, као углови жртвеника. Тога дана ће их избавити њихов Господ Бог као стадо свог народа, и они ће блистати као драгуљи из круне над његовом земљом. Какво је добро његово! Каква је лепота његова! Од жита ће бујати младићи и девојке од шире.
Тражите од Господа кишу у време пролећне кише. Господ ствара грмљавину и пљускове, он даје свакоме растиње по пољу. Јер идоли објављују пакости, сањари виде превару, лажне снове распредају. Они таштином теше и зато људи иду као овце, ојађени, јер нема пастира. „На пастире је планула срџба моја и јарцима ја ћу да судим. Јер Господ над војскама се о свом стаду брине и о дому Јудином. Он ће их учинити својим силним ратним коњем. Од њега је угаони камен, од њега је клин у зиду; од њега је ратни лук и сваки владар долази од њега. И они ће бити као јунаци што у боју газе душмане по блату улица. Бориће се, јер ће Господ бити с њима и посрамиће оне који јашу коње. Ојачаћу дом Јудин и дом Јосифов избавићу. Обновићу их јер сам им се смиловао. И биће као да их одбацио нисам, јер ја сам Господ, ја сам Бог њихов и ја ћу им се одазвати. Јефремовци ће бити као јунак моћни, срца радоснога као од вина. Деца њихова ће то видети и мило ће им бити. Клицаће им срца у Господу. Зазвиждаћу им и окупиће их. Јер ја сам их откупио и биће

их мноштво као што их је мноштво и било. Расејаћу их међу народе и у далеким крајевима ће ме се сетити. Живеће са својом децом и онда ће се вратити. Вратићу их из египатске земље и из Асирије. Окупићу их у галадској земљи и на Ливан довешћу их. Неће за њих бити довољно места. Кроз море олује ће проћи и примириће морске таласе. Осушиће дубине Нила, понизиће понос Асирије, а жезло ће египатско нестати. Оснажићу их, ја Господ, и у мом имену ће они корачати – говори Господ.“

О, Ливане, врата своја отвори да прождере огањ твоје кедре! Јадикуј, чемпресу, јер је пао кедар. Та су моћна стабла уништена. Јадикујте, храстови Васана, јер је оборена густа шума. Ево јаука пастирског ридања јер је ојађен њихов сјај. Ево јеке рикања лавића јер су опустошени јордански честари.

Овако каже Господ, мој Бог: „Напасај стадо које је за клање. Купци њихови их кољу и не мисле да су криви. А они који их продају говоре: ’Благословен Господ! Обогатио сам се.’ Њихови пастири су немилосрдни према њима. Зато ни ја више нећу да се смилујем на становнике земље – говори Господ. Ево, предајем свакога у руке његовог ближњег и у руке његовог цара. Они ће сатрти земљу, а ја нећу да их избавим из њихових руку.“

И ја сам напасао стадо за клање, баш оне најнезнатније у стаду. Узео сам два штапа. Један сам назвао „Благост“, а други сам назвао „Слога“, па сам напасао стадо. Онда сам за месец дана збрисао три пастира јер су ми се смучили, а и ја сам њима огадио. Онда сам рекао: „Нећу више да вас напасам! Нека скапа овца која је за смрт и нека пропадне која је за пропаст. А оне које преживе нека глођу једна другу.“

Елем, узео сам „Благост“, свој штап, и преломио га. Тако сам раскинуо свој савез који сам склопио са свим народима. Тог дана је био сломљен, па су и најнезнатнији у стаду, они што су у мене гледали, знали да је ова реч била од Господа.

Рекао сам им: „Ако је право у вашим очима ви ми дајте моју надницу. А ако није, не дајте ми.“ Онда су ми одмерили надницу од тридесет сребрњака.

Господ ми је рекао: „Баци грнчару ту силну вредност којом су ме проценили!“ И ја сам узео *од њих* тридесет сребрњака и бацио их грнчару Дома Господњег.

Затим сам преломио „Слогу“, свој други штап, и тако прекинуо братство између Јуде и Израиља.

Господ ми је казао: „Поново узми опрему безумног пастира. Јер, ево, подижем у земљи пастира који неће марити за оне што скапавају, неће тражити залутале, неће лечити рањене, неће водити врлудаве. Он ће јести месо угојених оваца и кидаће им папке.

> Јао безумном пастиру који напушта стадо! Мач му је над руком и над десним оком. Рука му се сасвим осушила, десно му се око сасвим замутило!“

Пророштво речи Господње о Израиљу.

Говори Господ који је разастро небеса и утемељио земљу, који је начинио дух у човековој нутрини: „Ево, начинићу Јерусалим чашом пијанства за све околне народе. И Јуда ће бити под опсадом као и Јерусалим. Тог дана ћу Јерусалим начинити тешким каменом за све народе. Окилавиће тешко сви који га подигну и против њега ће се окупити сви народи земаљски. Тога дана – говори Господ – ударићу сметеношћу сваког коња, а коњаника безумљем. Али бдећу над сваком кућом Јудином док ћу слепилом ударити све коње народа. И Јудини главари ће говорити у свом срцу: ’Становници Јерусалима наша су снага због Господа над војскама, Бога њиховог.’

Тога дана ћу учинити Јудине главаре попут жеравице међу стаблима, попут бакље међу сноповима. И они ће попалити и са леве и са десне стране, све народе унаоколо. Јерусалимљани ће поново пребивати у свом месту – у Јерусалиму.

Господ ће прво ослободити шаторе Јудине, да сјај славе дома Давидовог и слава становника Јерусалима не буду изнад Јуде. Тога ће дана Господ бити заштита свим становницима Јерусалима. И онај који међу њима посрће биће тога дана као Давид. Дом Давидов биће као Бог, као Анђео Господњи међу њима. Тога дана ћу учинити да испаре сви народи који ударе на Јерусалим.

Излићу на дом Давидов и на становнике Јерусалима Дух наклоности и преклињања. И они ће гледати мене, онога кога су проболи. Закукаће за њим као што се кука за јединцем. Горко ће плакати за њим као што се плаче за првенцем. Тога ће дана бити велика жалост у Јерусалиму као жалост за Адад-Римоном у долини Мегидо. Жалиће земља, породица за породицом за себе, породица дома Давидовог засебно, њихове жене засебно, породица дома Натановог засебно и њихове жене засебно; породица дома Левијевог засебно и њихове жене засебно, породица Семајева засебно и њихове жене засебно; све преостале породице, свака од њих засебно и њихове жене засебно.

Тога ће се дана због греха и нечистоће отворити извор за дом Давидов и за становнике Јерусалима.

Тога ћу дана – говори Господ над војскама – из земље избрисати имена идола и више се неће спомињати. Из земље ћу да истребим и пророке и нечисти дух. А ако би још неко да пророкује, казаће му родитељи, отац његов и мајка његова: ’Жив нећеш остати јер си лаж објављивао у име Господње!’ Тако ће га родитељи, отац његов и мајка његова, пробости када буде пророковао.

Тога ће се дана застидети пророци, баш сви, због својих објава које су пророковали. Неће се више загртати косматим огртачем да би обмањивали. И казаће: ’Ја и нисам пророк. Ја сам ратар који оре земљу, него ме је неко купио још када сам млад био.’ Неко ће га упитати: ’Одакле ти те ране по прсима?’ Одговориће: ’Израњавали су ме у кући мога пријатеља.’

> О, мачу, устани на мог пастира и на човека који ми је близак – говори Господ над војскама. Удари пастира, и овце ће се разбежати, а ја ћу над незнатне да окренем руку своју. И у целој земљи – говори Господ – две трећине ће бити посечено и пострадаће. Тако ће остати само трећина људи. Ту ћу трећину да пустим кроз ватру, да је претопим као што се сребро топи. Проверићу их као што се злато проверава. Они ће зазвати моје име и ја ћу се одазвати и рећи: ’Ово је мој народ!’ А они ће да узврате: ’Господ је наш Бог!’

Ево, долази дан Господњи када ће се усред тебе поделити твој плен.

Окупићу све народе на битку против Јерусалима. Град ће бити освојен, куће оплењене, а жене силоване. Пола града ће одвести у изгнанство, а остатак народа неће терати из града. А Господ ће изаћи и бориће се против ових народа као што се некада борио у време рата. Тога дана ће његове ноге стати на Маслинску гору која је источно од Јерусалима. И Маслинска гора ће се расцепити на пола, од истока на запад у јако велику долину. Половина горе биће померена на север, а половина на југ. И ви ћете бежати у долину мојих гора која ће досезати до Ацела. Бежаћете као када сте бежали пред земљотресом, у данима Јудиног цара Озије.“ Али ће доћи Господ, мој Бог, и сви свети с тобом.

Тога дана неће бити ни светла ни хладне, ледене таме. У један дан, Господу знан, неће бити ни дана ни ноћи, него ће бити вече, а биће светло.

Тога ће дана свеже воде потећи из Јерусалима: половина њих ка мору на истоку, а половина ка мору на западу. И то ће бити и лети и зими.

Господ ће бити цар над земљом свом. Тога ће дана Господ бити једини и име његово једино.

Сва ће се земља променити, биће као пољана од Гаваје до Римона на југу Јерусалима, који ће се подићи и почивати на свом месту од Венијаминових врата до места где су Прва врата и Угаона врата, и од Ананилове куле до Цареве каце. Народ ће живети у њему и неће више доживети клето уништење. Јерусалим ће пребивати спокојно.

И ово ће бити пошаст којом ће Господ да удари све народе који су заратили против Јерусалима: месо ће им иструлити док још стоје на ногама својим, очи ће им усахнути у дупљама, а језици ће им се сасушити у устима. Тога ће дана бити велики неспокој Господњи међу њима. Зато ће свако хватати за руку свога ближњег и дизаће руку једни на друге. Јуда ће се борити у Јерусалиму, згрнуће се благо свих околних народа – обиље злата, сребра и одеће – баш право мноштво. Попут ове пошасти доћи ће у том табору и до помора коња, мазги, камила, магараца и све стоке.

Сваки преживели, из свих народа који су дошли да нападну Јерусалим, долазиће из године у годину да се поклони Цару, Господу над војскама, и слави празник Сеница. А оним земаљским народима који не буду долазили да се поклоне Цару, Господу над војскама, неће падати киша. Ако египатски народ не дође горе, не појави се, ни њему неће *падати киша*. Снаћи ће га пошаст којом ће Господ да удари народе који неће долазити да прославе празник Сеница. И то ће Египту бити казна и казна свих народа који неће долазити горе да прославе празник Сеница.

Тога ће дана на коњским прапорцима писати „Господу посвећен“, а котлови Дома Господњег биће као посуде пред жртвеником. Господу над војскама биће посвећен сваки котао у Јерусалиму и Јуди, па ће доћи сви који жртвују да их узму и кувају у њима. Тога дана у Дому Господа над војскама више неће бити трговаца.

Малахија

Књиīа ūророка Малахије

Пророштво речи Господње о Израиљу преко Малахије:

„Волео сам вас – каже Господ.

А ви кажете: ’Како си нас волео?’

Зар Исав није Јаковљев брат? – говори Господ. Јакова сам заволео, а Исава замрзео и његову сам гору претворио у пустош, и његово наследство дао пустињским шакалима.“

Јер Едом говори: „Сатрти смо, али ћемо се вратити и обновити рушевине.“ Овако каже Господ над војскама: „Они нека граде, а ја ћу да разграђујем, па ће их прозвати: опака земља, народ на који је Господ довека гневан. Видећете то својим очима, па ћете рећи: ’Велик је Господ и изван граница Израиља!’

Син поштује оца и слуга господара свог, а ако сам ја отац где је част за мене? Ако сам ја господар где је поштовање за мене?

То Господ над војскама каже вама, свештеници, који презирете моје име.

Али ви узвраћате: ’А како презиремо твоје име?’

Ви доносите на мој жртвеник нечисти хлеб и још ме питате: ’Па како смо те онечистили?’ Тако што кажете: ’Господњи сто је презира вредан!’ Зар није зло када ми слепо приносите на жртву? Зар није зло када ми приносите сакато и болесно? Однеси то управитељу своме, хоће ли одобрити? Хоће ли те погледати? – каже Господ над војскама.“

Вапите сад, молим вас, лицу Божијем, ви свештеници: „Смилуј нам се!“ „Па како да вас погледа са тим што вам је у рукама? – каже Господ над војскама.

Који од вас ће да затвори врата да мој жртвеник не гори узалуд? Ја не уживам у вама – каже Господ над војскама – и из ваших руку не прихватам принос. Јер од изласка сунца па до његовог заласка моје је име велико међу народима. На сваком се месту у моје име приноси тамјан и чиста житна жртва јер је моје име велико међу народима – каже Господ над војскама.

А ви то скрнавите када говорите: ’Господњи сто је нечист! Презира је вредна његова жртва, његова храна!’ Кажете: ’Ех, какво умарање!’ Уздишете због тога – каже Господ над војскама.

И још доносите украдене, сакате и болесне животиње као принос. Зар да прихватим то из ваших руку? – каже Господ. Нека је проклет препредењак који има мушко у свом стаду и који га

заветује, али жртвује Господу сакато. Јер ја сам велики цар – каже Господ над војскама – и страшно је име моје међу народима!

Свештеници, ево сада и за вас заповести: Ако не послушате, ако срцем не жудите да имену моме дате славу – каже Господ над војскама – проклетство ћу послати на вас. Проклећу и благослове ваше, како сам их и проклео, јер нисте срцем жудили.

Ево, покараћу вам потомке, а вама ћу лица замазати изнутрицама, отпацима ваших празничних жртава, да вас такве одведу. И тада ћете знати да сам ја овако заповедио за вас, да би важио мој савез са Левијем – каже Господ над војскама. А мој савез са њим је био у животу и миру који сам му дао да би ме поштовао. И он ми је част одавао и страховао од мог имена. Поучавао је истинит Закон и није говорио неправду. Живео је са мном спокојно и праведно и многе је одвратио од греха.

Јер би уста свештеника требало да чувају знање, да људи од њега траже поуку јер је он гласник Господа над војскама. Али ви сте скренули са тог пута па сте многе саплели да крше Закон и Левијев савез – каже Господ над војскама. Зато сам вас учинио презреним и пониженим пред свим народима, јер се нисте држали мојих путева и гледали сте ко је ко у стварима Закона.“

Немамо ли сви ми једног оца? Није ли нас један Бог створио? Зашто изневеравамо једни друге и скрнавимо савез својих отаца?

Јуда је неверан, а у Израиљу и у Јерусалиму је почињена гадост, зато што је Јуда оскрнавио Господње Светилиште које је он волео и оженио ћерку туђинског бога. Нека Господ из Јаковљевих шатора истреби сваког ко то чини, и ко је будан и ко одговара, и ко приноси жртву Господу над војскама.

А и ово још радите: сузама заливате жртвеник Господњи, вапите и стењете. Зато се он не осврће на жртве и не ужива у вашим приносима. А ви питате: „Зашто?“ Зато што је Господ сведок између тебе и жене из младости твоје којој си неверан, а она ти је пријатељ и законита жена.

Зар их он није створио као једно? Није ли у њему остатак духа? А чему једно? Тежи Божијем потомству. Зато чувајте помно дух свој и не варајте жену из младости своје.

„Човек што мрзи жену своју и разводи се – каже Господ, Бог Израиљев – злоставља ону коју би требало да штити – говори Господ над војскама.“

Зато чувајте помно дух свој и не будите неверни.

Додијали сте Господу својим изјавама.

Али ви питате: „Како смо то додијали?“

Тако што говорите: „Пред Господом је добар свако ко зло чини. Он ужива у таквима.“ Или: „Где је тај Бог правде?“

„Ево, шаљем посланика свога који ће ми пут приправити. Господ, онај кога тражите, ће изненада доћи у свој храм, и посланик савеза коме се радујете. Ево, он долази“ – каже Господ над војскама.

Али ко ће да издржи дан у који долази? Ко ће да опстане када се појави? Јер он је као ковачев пламен и као сукнарева цеђ. И он ће сести да претопи, да прочисти сребро и претопи Левијеве синове. Прочистиће их као злато и као сребро да би у праведности Господу донели принос. Тако ће Господу бити мио принос Јуде и Јерусалима, као у давна времена и прећашњим годинама.

„Долазим да вам судим, да будем хитар сведок против врачара, против прељубника, против кривоклетника, против оних што закидају надничара, тлаче удовицу и сироче, против оних који обесправљују придошлицу, а мене се не боје“ – каже Господ над војскама.

„Јер ја, Господ, се не мењам и зато ви, синови Јаковљеви, нисте скончали! Још од времена својих предака сте се окренули од мојих уредби и нисте их држали. Вратите се мени да се и ја вама вратим – каже Господ над војскама.

А ви узвраћате: ’Како да се вратимо?’

Поткрада ли човек Бога? А ви мене поткрадате.

И још питате: ’А како те поткрадамо?’

Кроз десетке и приносе! Проклетством сте везани! Поткрали сте ме, ви, сав народ. Донесите све десетке у ризницу Дома. Нека у мом Дому буде хране па ме у томе опробајте – каже Господ над војскама. Нећу ли вам отворити окна на небесима и излити на вас обиље благослова? Због вас ћу да одстраним штеточине, па вам неће уништавати род на њиви, неће вам се изјаловити лоза у пољу – каже Господ над војскама. Сви ће вас народи звати блаженима јер ћете живети у предивној земљи – каже Господ над војскама.

Против мене сте рекли тешке речи – каже Господ.

Али ви узвраћате: ’А шта смо то рекли против тебе?’

Рекли сте: ’Улудо је да се Богу служи! Какве је корист од тога што држимо његове заповести и ходамо снуждени због Господа над војскама? Сада блаженима зовемо горде, а зликовци су се осилили. Још су и поштеђени, а Бога су искушавали!’“

Тада су међусобно разговарали богобојазни, свако са ближњим својим. Господ је то погледао и саслушао. Онда је пред њим записана књига за спомен за богобојазне и за оне који цене његово име.

„Они ће мени припасти – каже Господ над војскама – у дану кад начиним драгоцену својину. Смиловаћу им се као што се човек смилује свом сину који му служи. Тада ћете се вратити и разликоваћете праведника од зликовца, онога који служи Богу од онога који му не служи.

Гле! Ево дана што долази, зажарен као пећ, када ће сви горди и сви злотвори бити као стрњика. Спржиће их дан што долази – каже Господ над војскама – па им ни корен ни грану неће оставити. А вама који стрепите од мога имена свануће сунце праведности са зрацима здравља, и ви ћете излазити и поскакивати као товна телад. Изгазићете зликовце, пепео ће бити под табанима ваших ногу оног дана који спремам – каже Господ над војскама.

Памтите Закон мог слуге Мојсија, и уредбе и прописе што сам му заповедио на Хориву за сав Израиљ.

Ево, шаљем вам пророка Илију пре него дође велики и страшни дан Господњи. Он ће да окрене срце отаца према синовима и срце синова према очевима, да не бих дошао и ударио земљу клетим уништењем.“

Матеј

Еванђеље по Матеју

Ово је родословна књига Исуса Христа – сина Давидовог, сина Аврахамовог.
Аврахам је имао сина Исака,
Исак Јакова,
Јаков је имао Јуду и његову браћу,
Јуда је са Тамаром имао Фареса и Зару,
Фарес је имао Есрона,
Есрон Арама,
Арам Аминадава,
Аминадав Насона,
Насон Салмона.
Салмон је са Рахавом имао Воза,
Воз са Рутом Овида,
Овид је имао Јесеја.
Јесеј је био отац цара Давида.
Давид је са Уријином женом добио Соломона.
Соломон је имао Ровоама,
Ровоам Авију,
Авија Асафа,
Асаф Јосафата,
Јосафат Јорама,
Јорам Озију,
Озија Јотама,
Јотам Ахаза,
Ахаз Језекију,
Језекија Манасију,
Манасија Амоса,
Амос Јосију.
Јосији су се родили Јехонија и његова браћа за време вавилонског изгнанства.
Јехонија је, после вавилонског изгнанства, имао Салатила,
Салатило Зоровавеља,
Зоровавељ Авијуда,
Авијуд Елијакима,
Елијаким Азора,
Азор Садока,
Садок Ахима,
Ахим Елијуда,
Елијуд Елеазара,

Елеазар Матана,
Матан Јакова,
Јаков Јосифа, који је био муж Марије, која је родила Исуса
званог „Христос“.

Дакле, од Аврахама до Давида било је четрнаест
колена, од Давида до вавилонског изгнанства че-
трнаест колена, и од вавилонског изгнанства до
Христа такође четрнаест колена.

А ево како се Исус Христ родио: његова мајка, Марија, била је испрошена за Јосифа. Међутим, пре него што су постали супружници, испостави се да је она затруднела по Светоме Духу. Њен муж Јосиф, који је био праведан човек, не желећи да је јавно изврге срамоти, науми да потајно раскине веридбу.

Тек што је он то наумио, кад гле, анђео Господњи указа му се у сну и рече му: „Јосифе, Сине Давидов, не бој се да узмеш Марију за жену. Дете које је у њој зачето, дело је Светога Духа. Она ће родити сина, а ти ћеш му дати име ’Исус’, јер ће он спасти свој народ од њихових греха.“ Све се ово догодило да се испуни оно што је Господ рекао по пророку:

„Ево, зачеће девица и родиће сина, и даће му име ’Емануил’.“ (То у преводу значи „Бог је с нама“.)

Када се Јосиф пробудио, учинио је оно што му је анђео Господњи заповедио: узео је Марију за жену, али као супружници нису живели, све док она није родила сина. Јосиф му даде име „Исус“.

У време када се Исус родио у Витлејему, у Јудеји, у дане цара Ирода, дођоше у Јерусалим мудраци са истока, и упиташе: „Где је новорођени Цар јудејски? Видели смо на истоку његову звезду, па смо дошли да му се поклонимо.“

Када је то чуо цар Ирод, узнемирио се и он и сав Јерусалим са њим. Онда је сазвао све водеће свештенике и народне зналце Светог писма и упитао их: „Где треба да се роди Христос?“ Они му одговорише: „У Витлејему Јудином, јер је овако написао пророк:

’А ти, Витлејеме *у* земљи Јудиној, ни по чему ниси мање важан од владалачких *ӣрадова* јудејских, јер из тебе ће изаћи Владар, који ће као Пастир водити мој народ Израиљ.’“

Ирод је тада тајно позвао мудраце к себи, па се подробно распитивао код њих за време када се појавила звезда. Затим их је послао у Витлејем рекавши им: „Идите и помно се распитајте о детету, па када га нађете, јавите ми да бих и ја дошао и поклонио му се.“

Када су чули шта им је цар рекао, одоше. А на путу, ето звезде коју су видели на истоку. Она је ишла испред њих све док се није

зауставила над местом где се налазило дете. Када су видели тамо звезду, обузела их је силна радост. Ушли су, затим, у кућу и видели дете и његову мајку Марију, те су пали ничице и поклонили му се. Онда су извадили своје драгоцености и принели му дарове: злато, тамјан и смирну. Након тога су у сну били упозорени да се не враћају Ироду, па су се другим путем вратили у своју земљу.

Када су мудраци отишли, анђео Господњи се указа Јосифу у сну и рече му: „Спреми се, узми дете са мајком његовом и бежи у Египат. Буди тамо док ти не кажем, јер ће Ирод тражити дете да га убије.“

Јосиф се спреми, узме дете са његовом мајком и по ноћи оде у Египат. Тамо је боравио све док Ирод није умро, да би се испунило што је Господ рекао преко пророка:

„Из Египта позвах Сина свога.“

Кад је Ирод видео да су га мудраци надмудрили, жестоко се разбеснео и наредио да се у Витлејему и околини побију сва деца од две године и ниже, према времену које је дознао од мудраца. Тада се испунило оно што је рекао пророк Јеремија:

> „У Рами се глас чује, јецај и лелек гласни: то Рахиља за децом својом нариче, и неће да се утеши, јер њих више нема.“

Кад је Ирод умро, анђео Господњи указа се Јосифу у сну у Египту, рекавши му: „Спреми се, узми дете и његову мајку и пођи у израиљску земљу, јер су помрли они који су тражили да се дете убије.“

Јосиф се спреми, узме дете и његову мајку, па се врати у израиљску земљу. Међутим, када је чуо да Јудејом влада Архелај уместо свог оца, уплашио се да иде тамо, али је у сну био упућен да иде у галилејску област. Отишао је тамо и настанио се у граду који се зове Назарет. Тако се испунило оно што су пророци рекли: „Назваће га Назарећанином.“

У оне дане појавио се Јован Крститељ проповедајући у Јудејској пустињи. Говорио је: „Покајте се, јер се приближило Царство небеско!“ То је оно што је рекао пророк Исаија:

> „Глас једног пустињом одзвања: ’Пут Господњи приправите; друмове за њега поравнајте.’“

Сâм Јован је био одевен у одећу од камиље длаке, а око струка је имао кожни појас. Хранио се скакавцима и дивљим медом. Људи из Јерусалима, из целе Јудеје и из целе јорданске области долазили су тада к њему, а он их је крштавао у реци Јордану, при чему су они исповедали своје грехе.

Када је Јован видео да фарисеји и садукеји долазе да се крсте, он им је рекао: „Породе змијски, ко вам је рекао да бежите пред надолазећим гневом *Божијим*? Него, донесите плод који доказује покајање. И не обмањујте себе говорећи у себи: ’Аврахам је наш отац!’, јер вам кажем да Бог може и од овог камења да подигне децу Аврахаму. Већ је секира спремна да у корену посече дрвета, јер свако дрво које не рађа добар род, одсеца се и баца у ватру.

Ја вас крштавам водом ради покајања, али после мене долази неко ко је моћнији од мене, коме ја нисам достојан ни сандале да понесем. Он ће вас крстити Светим Духом и огњем. У његовој руци је лопата да овеје своје гумно и да сабере жито у своју житницу, а плеву ће спалити неугасивим огњем.“

Тада Исус оде из Галилеје на Јордан да га Јован крсти. А Јован га је одвраћао од тога, говорећи: „Ти треба мене да крстиш, а ти долазиш к мени?“

А Исус му одговори: „Пусти сада, јер овако нам ваља испунити све *што је у складу с Божијом* праведношћу.“ Тада му Јован допусти.

Одмах након што је Исус био крштен, изашао је из воде. Уто се отворе небеса, и Исус угледа Божијег Духа како као голуб силази и спушта се на њега. Тада се зачуо глас с неба: „Ово је Син мој вољени, који ми је сва радост!“

Тада је Дух одвео Исуса у пустињу, да га ђаво куша. Пошто је Исус постио четрдесет дана и четрдесет ноћи, напокон огладне. Кушач му тада приђе и рече му: „Ако си Син Божији, реци нека ови каменови постану хлебови.“ Исус му одговори:

> „Неће човек живети само од хлеба, већ од сваке речи која излази из Божијих уста.“

Онда га је ђаво одвео у Свети град, поставио га на врх храма и рекао му: „Ако си Син Божији, баци се доле јер је *у Светом писму* написано:

> ’Он ће заповедити својим анђелима за тебе, да те својим рукама понесу, да ногом не би о камен запео.’“

Исус му одговори: „Написано је и ово: ’Не искушавај Господа, Бога свога.’“

Тада је ђаво опет одвео Исуса на једну веома високу гору, показао му сва светска царства и њихову славу, и рекао му: „Све ћу ти ово дати ако паднеш преда мном и поклониш ми се.“

Тада му Исус одврати: „Одлази од мене, Сатано! Јер *у Писму* пише:

> ’Господу Богу своме клањај се, и њему једином служи.’“

Ђаво је након овога отишао од Исуса, а анђели су му приступили и служили му.

Када је Исус чуо да је Јован одведен *у тамницу*, повукао се у Галилеју. Напустио је Назарет и настанио се у Кафарнауму, крај мора, на подручју Завулоновог и Нефталимовог племена, да би се испунило оно што је *Бог* рекао преко пророка Исаије:

> „Земља завулоновска и земља нефталимска, на путу *што води* ка мору, с друге стране Јордана, Галилеја многобожачка; народ што у тами седи, велику је светлост угледао, онима што у крају смрти живе, и под њеном сенком седе, светлост јарка освану.“

Од тада је Исус почео да проповеда и говори: „Покајте се, јер се приближило Царство небеско!“

А када је ишао поред Галилејског језера, *Исус* виде два брата, Симона, званог Петар, и његовог брата Андрију, како бацају мреже у море. Они су, наиме, били рибари. *Исус* им рече: „Пођите за мном и ја ћу вас учинити рибарима људи.“ Они су одмах оставили мреже и кренули за њим. Пошавши одатле даље, видео је браћу Јакова и Јована, Заведејеве синове, како у бродићу са својим оцем Заведејем, крпе рибарске мреже, па их позва. И они су одмах оставили бродић и свог оца и кренули за њим.

Исус је обилазио сву Галилеју. Поучавао је народ у њиховим синагогама, објављивао Радосну вест о Царству и лечио сваку болест и сваку немоћ у народу. Глас о њему раширио се по свој Сирији. Људи су му доносили све болеснике који су патили од различитих болести и мука, опседнуте злим духовима, оболеле од падавице и непокретне, и он их је излечио. За њим је ишло мноштво света из Галилеје, Декапоља, Јерусалима, Јудеје, и с оне стране Јордана.

Када је Исус видео мноштво света, попео се на гору, и пошто је сео, приступише му његови ученици. Исус поче да их поучава, говорећи:

> „Блажени су сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско. Блажени су жалосни, јер ће примити утеху. Блажени су кротки, јер ће им се дати земља у наследство. Блажени су гладни и жедни праведности, јер ће се наситити. Блажени су милостиви, јер ће им се *Богу* смиловати. Блажени су чисти срцем, јер ће они Бога гледати. Блажени су миротворци, јер ће их Бог назвати својим синовима. Блажени су прогнани због праведности, јер је њихово Царство небеско.

Блажени сте кад вас буду вређали и прогонили и када вас због мене лажно оптуже приписујући вам свако зло. Радујте се и

кличите, велика је награда ваша на небесима; тако су прогонили и пророке пре вас.

Ви сте со земље. Али ако со обљутави, чиме ће повратити слану? Неће више ваљати ни за шта, осим да се избаци и да је људи изгазе.

Ви сте светлост свету. Не може се сакрити град који стоји на брду. И нико не пали светиљку и ставља је под мерицу, него на свећњак, па светли свима у кући. Тако нека засветли ваша светлост пред људима, да би они, видећи ваша добра дела, прославили Оца вашег који је на небесима.

Немојте мислити да сам дошао да укинем Закон или Пророке. Нисам дошао да укинем, него да испуним. Заиста вам кажем: све док трају небо и земља, ни најмање слово, ни једна цртица неће нестати из Закона док се све не испуни. Али, ако неко прогласи неважећом једну од ових најмањих заповеди, и тако научи друге људе, најмањим ће се назвати у Царству небеском. А ко изврши и томе научи друге људе, великим ће се назвати у Царству небеском. Јер вам кажем: ако ваша праведност не буде већа од праведности зналаца Светог писма и фарисеја, нећете ући у Царство небеско.

Чули сте да је речено старима: ’Не убиј! Свако ко убије, одговараће за то пред судом.’ А ја вам кажем да ће свако ко се гневи на свог брата, одговарати пред судом. А ко каже свом брату ’шупљоглавче’, одговараће за то пред Великим већем, а ко каже брату ’будало’, одговараће за то у огњу пакленом.

Ако донесеш жртвени дар на жртвеник и тамо се сетиш да твој брат има нешто против тебе, остави свој дар пред жртвеником, те иди и измири се прво са својим братом, па онда дођи и принеси свој жртвени дар.

Гледај да се брзо нагодиш са својим зајмодавцем који те води на суд. Учини то док си још с њим на путу, да те зајмодавац не би предао судији, а судија службенику, па ћеш бити бачен у тамницу. Заиста ти кажем: нећеш изаћи оданде док не исплатиш и последњи динар.

Чули сте да је речено: ’Не чини прељубе!’ А ја вам кажем да свако ко гледа жену са пожудом, већ је учинио прељубу с њом у своме срцу. Ако те твоје око наводи на грех, ископај га и баци од себе, јер боље је да један уд буде мртав за тебе, него да са целим телом будеш бачен у пакао. И ако те твоја десна рука наводи на грех, одсеци је и баци од себе, јер боље је да један уд буде мртав за тебе, него да са целим телом будеш бачен у пакао.

Такође је речено и ово: ’Ако се неко разведе од жене, нека јој да потврду о разводу.’ А ја вам кажем: сваки ко се разведе од своје жене, осим у случају да је затечена у блуду, наводи је да чини прељубу, и сваки ко се ожени разведеном, чини прељубу.

И ово сте чули да је речено вашим прецима: ’Не куни се криво, него изврши оно што си се Господу заклео.’ А ја вам кажем: не куните се никако, ни небом, јер је престо Божији, ни земљом, јер је она подножје његовим ногама, ни Јерусалимом, јер је то град великог Цара. Не куни се ни својом сопственом главом, јер не можеш ни једну длаку на глави учинити белом или црном. Само реците ’да’ када нешто тврдите, и ’не’ када нешто поричете. Што је више од овога, од Злога је.

Чули сте да је речено: ’Око за око и зуб за зуб.’ А ја вам кажем: не супротстављајте се злом човеку, него, ако те неко удари по десном образу, окрени му и други. Ако неко хоће да иде на суд с тобом да би ти узео кошуљу, дај му и огртач. Ако те неко натера да идеш једну миљу с њим, иди с њиме и две. Дај ономе који тражи од тебе, и не окрећи се од онога који хоће да позајми од тебе.

Чули сте да је речено: ’Воли ближњега свога, а мрзи непријатеља свога.’ А ја вам кажем: волите своје непријатеље, и молите се за оне који вас прогоне. Тако ће се показати да сте деца Оца вашега који је на небесима, јер он даје да његово сунце обасјава и зле и добре, и даје кишу и праведнима и неправеднима. Јер ако волите оне који вас воле, какву ћете награду примити *од Бога*? Не чине ли то исто и порезници? Ако поздрављате само своје сународнике, чините ли нешто посебно? Зар то исто не чине и многобошци? Будите, дакле, савршени као што је савршен Отац ваш небески.

Пазите да своја дела праведности не чините пред људима да би вас приметили; иначе нећете добити награду од Оца вашега који је на небесима.

Стога, кад дајеш милостињу, не труби пред собом, као што то лицемери чине по синагогама и по улицама, да би их људи величали. Заиста вам кажем: већ су примили своју награду. А ти кад дајеш милостињу, нека твоја левица не зна шта чини твоја десница, да твоја милостиња буде у тајности. И Отац твој који види оно што је тајно, узвратиће ти јавно.

Када се молите, не будите као лицемери који воле да се моле стојећи по синагогама и по раскршћима улица да би их људи видели. Заиста вам кажем, већ су примили своју награду. А ти када се молиш, уђи у своју собу, затвори врата за собом и помоли се своме Оцу који види што је тајно. Твој Отац који види што је тајно, узвра-

тиће ти јавно. И када се молите, не будите као незнабошци који гомилају речи, мислећи да ће због многих речи бити услишени. Не будите као они! Наиме, ваш Отац зна које су ваше потребе и пре него што затражите нешто од њега.

Ви се, дакле, молите овако:

> ’Оче наш, који си на небесима, нека се слави име твоје свето,
> нека дође Царство твоје, нека буде твоја воља, како на небу,
> тако и на земљи. Хлеб наш насушни дај нам данас и опрости нам дугове наше како смо и ми опростили дужницима
> својим. Не дај да подлегнемо искушењу, него нас избави од
> Злога.’

Јер, ако опраштате људима њихове преступе, опростиће и вама ваш Отац небески. А ако не опраштате људима, ни вама неће опростити Отац ваш ваше преступе.

А када постите, не будите снуждени као лицемери, који изобличују своје лице да би их људи видели како посте. Заиста вам кажем: већ су примили своју награду. А ти када постиш, умиј се и уреди своју косу мажући је уљем, да не примете људи да постиш, него Отац твој који види што је тајно. И Отац твој који види што је тајно, узвратиће ти јавно.

Не прикупљајте себи благо на земљи, где га мољци и рђа нагризају и где лопови поткопавају и краду. Него прикупљајте себи благо на небу, где ни мољац ни рђа не нагризају и где лопови не поткопавају и не краду. Јер, где је твоје благо, тамо ће бити и твоје срце.

Око је светиљка телу. Ако је твоје око великодушно, цело твоје тело биће осветљено. Али ако је твоје око завидно, цело твоје тело биће у тами. Дакле, ако оно што те осветљава постане тамно, каква ли ће тек тама настати у теби!

Нико не може служити два господара. Јер, или ће једнога мрзети, а другога волети; или ће једноме бити привржен, а другога презирати. Не можете служити Богу и богатству! Зато вам кажем: не бринте се за свој живот, шта ћете јести или шта ћете пити, нити за тело, чиме ћете се оденути. Није ли живот вреднији од хране и тело од одеће? Погледајте птице на небу! Нити сеју, нити жању, нити сабиру у житнице, а ваш Отац небески их храни. Зар ви не вредите много више од њих? Ко од вас може бринући се продужити себи живот, макар само за један час?

А зашто се бринете за одећу? Погледајте пољске љиљане! Не труде се нити преду. А ја вам кажем да ни Соломон у својој својој раскоши није био одевен као и један од њих. Па ако Бог тако одева биље које је данас у пољу, а већ сутра се баца у пећ, колико ли ће

пре оденути вас, о, маловерни! Не говорите забринуто: ’Шта ћемо јести?’ или: ’Шта ћемо пити?’ или: ’Шта ћемо обући?’ Све то траже и многобошци. Јер, зна ваш небески Отац да вам је све то потребно. Тражите прво Царство Божије и његову праведност, а све ово ће вам се додати.

Према томе, не брините се за сутрашњи дан, јер ће се сутра бринути о себи. Сваком дану је доста зла свога.

Не осуђујте, да сами не бисте били осуђени. Јер како ви судите *другѣе*, тако ће и вама бити суђено. Каквом мером мерите, таквом мером ће вама бити мерено. Зашто видиш трун у оку брата свога, а не примећујеш балван у своме оку? Или, како можеш да кажеш своме брату: ’Дај да ти извадим трун из ока’, а у своме оку имаш балван? Лицемере! Најпре извади балван из свога ока, а онда гледај како да извадиш трун из ока свога брата.

Не дајте светиње псима, јер ће се окренути против вас и растргнути вас, нити бацајте своје бисере пред свиње, јер ће изгазити бисере.

Молите и даће вам се, тражите и наћи ћете, куцајте и отвориће вам се. Јер, ко год моли, добија, ко год тражи, налази, и ко год куца, томе се отвара.

Ко би од вас своме сину дао камен, кад овај затражи хлеб, или му дао змију, кад син затражи рибу? Дакле, када ви, будући зли, умете да дајете добре дарове својој деци, колико ће више ваш Отац који је на небесима дати добра онима који затраже од њега?

Све што хоћете да људи чине вама, чините и ви њима. О томе су Закон и Пророци.

Уђите на уска врата, јер су широка врата и пространи пут који води у пропаст, и много је оних који ступају на њега. Како ли су само уска врата и тесан пут који воде у живот и мало је оних који га налазе.

Чувајте се лажних пророка који вам долазе у овчијем руху, а изнутра су грабљиви вуци. Препознаћете их по њиховим плодовима. Бере ли се грожђе с трња, или смокве с чичка? Тако свако добро дрво рађа добре плодове, а свако лоше дрво рађа лоше плодове. Не може добро дрво рађати лоше плодове, нити може лоше дрво рађати добре плодове. Свако дрво које не рађа добре плодове, сече се и баца у ватру. Тако ћете и *лажне ѹпророке* препознати по њиховим плодовима.

Неће ући у Царство небеско свако ко ми говори: ’Господе, Господе!’, него онај који извршава вољу Оца мојега који је на небесима. Многи ће ми говорити у онај дан: ’Господе, Господе! Нисмо ли

пророковали у твоје име, у твоје име изгонили зле духове, и у твоје име чинили многа чуда?’ Онда ћу им ја рећи: ’Никада вас нисам познавао. Одлазите од мене ви, који чините безакоње!’

Према томе, свако ко слуша ове моје речи и извршује их, сличан је мудром човеку који је сазидао своју кућу на стени. Сручи се киша, реке се излију, дуну ветрови и оборе се на ону кућу, али кућа се не сруши, јер је утемељена на стени. А свако ко слуша ове моје речи и не извршује их, сличан је неразумном човеку који је сазидао своју кућу на песку. Сручи се киша, реке се излију, дуну ветрови и оборе се на ону кућу, и она се сруши до темеља.“

Кад је Исус завршио ове речи, народ се дивио његовом учењу, јер их је учио као неко ко има власт, а не као њихови зналци Светога писма.

Кад је *Исус* сишао са горе, крене за њим много народа. Уто му приступи неки губавац, паде пред њим и рече му: „Господе, ако хоћеш, можеш да ме очистиш.“ Исус испружи руку и дотакну га, рекавши: „Да, хоћу, буди чист!“ *Човек* је истог тренутка био исцељен од губе. Исус му рече: „Гледај да ником не говориш о овоме, него иди и покажи се свештенику и принеси жртву коју је Мојсије прописао, да се пред њима потврди *да си здрав*.“

Кад је дошао у Кафарнаум, приступи му један римски капетан и замоли га: „Господе, мој слуга лежи у кући одузет и много се мучи.“ *Исус* му рече: „Доћи ћу и излечићу га.“ Капетан му одговори: „Господе, ја нисам достојан да дођеш под мој кров. Него ти само реци реч и оздравиће мој слуга. Ја, наиме, имам војнике који су ми потчињени, па кад кажем једном: ’Иди тамо!’, он оде; и другоме: ’Дођи!’, он дође. И слузи кад кажем: ’Уради ово!’, он уради.“

Кад је Исус чуо ово, задивио се и рекао онима који су га следили: „Заиста вам кажем да ни међу Израиљцима нисам нашао овакву веру! А ја вам кажем да ће многи доћи с истока и запада и сести за сто са Аврахамом, Исаком и Јаковом у Царству небеском. А поданици Царства биће избачени у таму најкрајњу. Тамо ће бити плач и шкргут зуба.“

Исус рече капетану: „Иди! Нека ти буде како си веровао.“ Тог истог часа је слуга оздравио.

Исус је дошао у Петрову кућу. Тамо је затекао Петрову ташту како лежи у грозници. *Исус* је дотакао њену руку и грозница је престала. Онда је устала и почела да га послужује.

А када се спустило вече, довели су Исусу многе који су били опседнути злим духовима. Духове је истерао речју, а болесне излечио, да би се испунило оно што је рекао пророк Исаија:

„Он је наше слабости узео, и наше болести понео.“

Кад је Исус видео да се око њега окупило много света, заповедио је *својим ученицима* да се пређе на другу обалу *језера*. Тада му је приступио неки зналац Светог писма и рекао му: „Учитељу, следићу те куд год ти будеш пошао!“

Исус му одговори: „Лисице имају јазбине, птице гнезда, а Син Човечији нема где да наслони главу.“

Неки, опет, други ученик му рече: „Господе, дозволи ми прво да одем и сахраним оца.“ А Исус му одговори: „Крени ти за мном, а мртвима препусти да сахрањују своје мртве.“

Када се *Исус* укрцао на бродић, за њим су пошли и његови ученици. Изненада, подигла се велика бура на језеру, тако да су таласи преплављивали бродић. А *Исус* је спавао. Ученици су му приступили и пробудили га говорећи: „Господе, спаси нас, пропадамо!“ А *Исус* им рече: „Зашто сте се уплашили, маловерни?“ Онда устаде, те заповеди ветровима и језеру да се смире, и настаде велика тишина.

Људи су зачуђени говорили: „Ко је овај да му се и ветрови и језеро покоравају?“

Кад је Исус приспео на другу страну *језера* у гадарински крај, из гробница су изашла два човека опседнута злим духовима и пошла му у сусрет. Били су веома опасни, па се нико није усуђивао да прође оним путем. Они повикаше: „Шта хоћеш од нас, Сине Божији? Јеси ли дошао да нас мучиш пре *одређеног* времена?“

Подаље одатле налазило се велико крдо свиња. Зли духови из двојице опседнутих замолише Исуса: „Ако нас већ изгониш, пошаљи нас у оно крдо свиња.“

Исус им рече: „Одлазите!“ *Зли духови* су изашли и ушли у свиње. Крдо се истог часа сјурило низ обронак у море и подавило се у води. А свињари су се разбежали, па су дошли у град и све разгласили, као и оно што се догодило са опседнутима. Сав град је изашао и пошао у сусрет Исусу. Кад су га видели, замолили су га да оде из њиховог краја.

Исус је затим, ушао у бродић, отпловио на другу страну и дошао у свој град. Тамо су му довели једног одузетог човека који је лежао на носилима. Исус, видевши њихову веру, рече одузетоме: „Храбро, синко, опраштају ти се твоји греси!“

А неки зналци Светог писма рекоше у себи: „Овај вређа *Бога*.“

Проникавши њихове мисли, Исус рече: „Зашто имате тако зле мисли у своме срцу? Шта је лакше рећи: ’Твоји греси су опроштени’, или: ’Устани и ходај?’ Али да знате: Син Човечији има власт да опрашта грехе на земљи.“ Онда рече одузетоме: „Устани, узми своја

носила и иди својој кући!“ Одузети устане и оде својој кући. Када је народ то видео, запрепастио се, па је дао славу Богу који је дао такву власт људима.

Како је одлазио оданде, Исус је приметио једног човека како седи на месту за прикупљање пореза. Звао се Матеј. *Исус* му рече: „Пођи за мном!“ Он устаде и пође за Исусом.

Док је *Исус* обедовао у *Матејевој* кући, много порезника и других грешника је дошло и обедовало са Исусом и његовим ученицима. А фарисеји, видевши то, упиташе његове ученике: „Зашто ваш учитељ једе са порезницима и *другим* грешницима?“ *Исус* је то чуо, па им је одговорио: „Лекар не треба здравима, него болеснима. Идите и научите шта значи ово: ’Милосрђе хоћу, а не жртву.’ Јер ја нисам дошао да позовем праведнике, већ грешнике.“

Исусу су тада приступили Јованови ученици. Питали су га: „Зашто ми и фарисеји често постимо, а твоји ученици не посте?“

Исус им одговори: „Зар могу сватови туговати док је младожења са њима? Ипак, доћи ће дани када ће им отети младожењу, и тада ће постити. Нико не пришива закрпу од новог платна на стару одећу; јер закрпа, кад се у прању скупи, дере стару одећу, те настаје већа подеротина. Нити се ново вино сипа у старе мехове, јер ће се стари мехови распући од *врења* новог вина, па ће вино истећи, а мехови пропасти. Него, ново вино се сипа у нове мехове, па се тако обоје сачувају.“

Док им је Исус то говорио, приступи му неки старешина, паде пред њим ничице и рече: „Моја ћерка је управо умрла. Но, ти дођи, стави своју руку на њу и она ће оживети.“ Исус устаде те пође за њим заједно са својим ученицима.

Уто, нека жена која је дванаест година патила од крварења, приђе му с леђа и дотаче руб његове одеће. Говорила је у себи: „Ако дотакнем само његову одећу, оздравићу.“

Исус се окрете и угледавши је, рече: „Храбро, ћерко, твоја те је вера исцелила.“ Жена је тог часа била излечена.

Када је Исус дошао у кућу оног старешине, угледао је погребне свираче и људе како наричу. Рекао им је: „Склоните се! Девојка није умрла, него спава.“ А они су му се подсмевали. Када је народ био истеран, *Исус* уђе унутра, узе девојку за руку и она устаде жива. То се прочуло по целом оном крају.

Кад је Исус одлазио оданде, крену за њим два слепца. Викали су и говорили: „Сине Давидов, смилуј се на нас!“ Кад је ушао у кућу, слепци му приступе. Исус их упита: „Верујете ли да вас могу исцелити?“

„Да, Господе!“ – одговорише они.

Онда је Исус дотакао њихове очи и рекао: „Нека вам буде по вашој вери.“ Тог часа су прогледали, а Исус им строго напомену: „Гледајте да нико не дозна за ово!“ А они, изашавши из куће, пронеше глас о њему по целом оном крају.

Тек што су ова двојица изашла, кад ето, доведоше му човека који није могао да говори јер је био опседнут злим духом. Пошто је *Исус* истерао злог духа, неми човек је проговорио. Народ је остао у чуду говорећи: „Никада се тако нешто није догодило у Израиљу.“

Ипак, фарисеји рекоше: „Он уз помоћ главара злих духова истерује зле духове!“

Исус је пролазио кроз све градове и села. Поучавао је народ у њиховим синагогама, објављивао Радосну вест о Царству и лечио сваку болест и сваку немоћ. Кад је видео толики народ, сажалио се над њим, јер су били изнурени и ојађени као овце без пастира. Тада *Исус* рече својим ученицима: „Жетве је много, а мало радника. Стога се молите Господару жетве да пошаље раднике на своју жетву.“

Исус је позвао својих дванаест ученика и дао им власт да истерују нечисте духове и да лече сваку болест и сваку немоћ. А ово су имена дванаест апостола: први Симон, прозвани Петар, и његов брат Андрија, Јаков Заведејев и његов брат Јован, Филип и Вартоломеј, Тома и Матеј порезник, Јаков Алфејев и Тадеј, Симон Хананејац и Јуда Искариот, који је издао Исуса.

Ову Дванаесторицу је Исус послао и наложио им: „Не идите к незнабошцима и не улазите у самарјанске градове. Идите радије изгубљеним овцама дома Израиљевог. Кад путујете проповедајте ово: ’Приближило се Царство небеско.’ Болесне лечите, мртве васкрсавајте, губаве чистите, зле духове изгоните! Бесплатно сте примили, бесплатно и дајте. Не опремајте своје појасеве ни златним, ни сребрним, ни бакреним новцем. Ни торбу на пут не носите, ни два пара одеће, ни обуће, ни штап, јер радник заслужује своју храну.

А када улазите у неко село, распитајте се ко у њему хоће да вас прими. Ту останите све док не дође време да одете. Улазећи у ту кућу, поздравите укућане. И ако та кућа хоће да вас прими, нека ваш мир буде над њом. Ако ли кућа неће да вас прими, нека се ваш мир врати к вама. А ако вас неко не прими или не послуша ваших речи, изађите из те куће или из тог града и отресите прашину са својих ногу. Заиста вам кажем да ће земљи содомској и гоморској бити лакше на Судњи дан него оном граду.

Ево, ја вас шаљем као овце међу вукове. Стога, будите мудри као змије и безазлени као голубови. Чувајте се људи, јер ће вас предавати судовима и бичевати вас по својим синагогама. И пред владаре и цареве ће вас водити због мене, да посведочите њима и многобошцима. А када вас буду предали, не бришите се шта ћете говорити, јер ће вам у тај час бити дано шта да кажете. Нећете, наиме, ви говорити, него ће Дух Оца вашега говорити из вас.

Брат ће брата предати да се погуби и отац своје дете, устаће деца на своје родитеље и убијаће их. Сви ће вас мрзети ради мог имена, али ко истраје до краја, биће спасен. Када вас буду прогонили у једном граду, ви бежите у други. Заиста вам кажем: Син Човечији ће доћи пре но што ви довршите своје послање по Израиљевим градовима.

Ученик није изнад свога учитеља, нити је слуга изнад свога господара. Ученику је довољно да буде као његов учитељ и слузи да буде као његов господар. Ако су домаћина назвали Веелзевулом, колико ће погрднијим именима назвати његове укућане.

Зато се не бојте људи, јер нема ничег што је скривено, да се неће открити, нити тајног, да се неће дознати. Што вам кажем у тами, реците на светлу и што вам се тихо каже на ухо, објавите гласно с кровова.

Не бојте се оних који убијају тело; они душу не могу убити. Више се бојте онога који може и душу и тело да погуби у паклу. Зар се не продају два врапца за један новчић? Ипак, ни један од њих не пада на земљу а да то дозволи ваш Отац. А вама су и све власи на глави пребројане. Зато се не бојте: ви вредите много више од јата врабаца.

Ко год мене призна пред људима, признаћу и ја њега пред Оцем својим који је на небесима. А ко год се одрекне мене пред људима, одрећи ћу се и ја њега пред мојим Оцем који је на небесима.

Не мислите да сам дошао да донесем мир на земљу. Нисам дошао да донесем мир, него мач. Ја сам, наиме, дошао

> ’да раздвојим човека од његовог оца, и ћерку од њене мајке, и снаху од свекрве. Човеку ће његови укућани постати непријатељи.’

Ко своју мајку више воли од мене, није достојан да буде мој следбеник, и ко своју ћерку више воли од мене, није достојан мене. Ко не узима свој крст и не следи ме, није достојан мене. Ко хоће да нађе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене, наћи ће га.

Ко вас прихвата, мене прихвата, а ко мене прихвата, прихвата онога који ме је послао. Ко прихвата пророка зато што је пророк, тај ће примити пророчку плату. Ко прихвата праведника зато што је праведник, тај ће примити праведничку плату. Ко напоји једног од ових незнатних само чашом хладне *воде* зато што је мој ученик, заиста вам кажем: тај човек неће бити лишен своје награде.“

Кад је Исус завршио да упућује дванаесторицу својих ученика, отишао је одатле да поучава и проповеда по градовима *Галилеје*. А Јован, који је био у тамници, чувши о Христовим делима, посла своје ученике да питају Исуса: „Јеси ли ти онај који треба да дође или да чекамо другога?“ Онда им Исус одговори: „Идите и јавите Јовану шта чујете и видите: слепи гледају, хроми ходају, губави се чисте, глуви чују, мртви се враћају у живот, сиромашнима се проповеда Радосна вест. Блажен је онај ко се не поколеба због мене.“

Кад су *Јованови ученици* отишли, Исус је почео да говори народу о Јовану: „Зашто сте изашли у пустињу? Да видите како ветар љуља трску? Шта сте, дакле, изашли да видите? Човека обученог у раскошну одећу? Ево, ти што носе раскошну одећу живе на царским дворовима. Према томе, шта сте очекивали да видите? Пророка? Да, кажем вам, он је и више него пророк. То је онај о коме је писано:

> ’Ево, шаљем посланика свога испред твога лица, који ће ти пут приправити.’

Заиста вам кажем: међу људима рођенима од жена није се појавио славнији од Јована Крститеља, али и најнезнатнији међу народом Царства небеског славнији је од њега. Од времена Јована Крститеља до сада, у Царство небеско се проваљује, и силовити га освајају. Јер, сви су Пророци и Закон *Мојсијев* пророковали до Јована. И ако хоћете да прихватите, он је Илија који треба да дође. Ко има уши, нека слуша!

С ким ћу упоредити овај нараштај? Он је сличан деци која седе по трговима и довикују другој деци:

> ’Свирали смо вам, а ви нисте играли. Јадиковали смо, а ви нисте нарицали!’

Јер, дошао је Јован који пости и не пије *вино*, а они кажу: ’Опседнут је злим духом.’ Дошао је Син Човечији, који једе и пије, а они кажу: ’Гледај изјелице и пијанице, пријатеља порезника и грешника!’ Ипак, мудрост се делима доказује.“

Тада је *Исус* почео да кори градове у којима су се догодила већина његових чуда, али се становници нису покајали:

„Јао теби, Хоразине! Јао теби, Витсаидо! Јер, да су се у Тиру и Сидону догодила чуда која су била учињена у вама, одавно би се већ

покајали, седећи у кострети и пепелу. Али ја вам кажем да ће Тиру и Сидону бити лакше на Судњи дан него вама. А ти, Кафарнауме, хоћеш ли се до неба уздићи? До Света мртвих ћеш се срушити! Јер да су се у Содоми догодила чуда која су се догодила у теби, тог града би било све до данашњега дана. Али ја вам кажем да ће земљи содомској бити лакше на Судњи дан него теби.“

У то време Исус рече: „Хвалим те, Оче, Господару неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и умних, а открио онима *што су као* мала деца. Да, Оче, јер ти је тако било по вољи. Отац ми је све предао, и нико не познаје Сина осим Оца, нити ко зна Оца осим Сина, и оног коме Син хоће да открије.

Дођите к мени, сви који сте уморни и под теретом, и ја ћу вам дати одмора. Узмите мој јарам на себе, и научите од мене, јер ја сам кротка и понизна срца, те ћете наћи спокој својим душама. Јер мој је јарам благ, и бреме је моје лако.“

Тих дана је Исус пролазио кроз житна поља. Била је субота. Његови ученици су били гладни, па су почели да тргају класје и да једу зрневље. Када су фарисеји то видели, рекли су Исусу: „Погледај! Твоји ученици чине што не сме да се чини суботом.“ Исус им одговори: „Зар нисте читали шта је Давид учинио када је огладнео, он и његови пратиоци? Он је ушао у Дом Божији и заједно са њима јео постављене хлебове које, *по Закону*, нису смели да једу ни он ни његови пратиоци, него само свештеници. Или, зар нисте читали у Закону да свештеници у храму крше суботу, а ипак нису криви? А ја вам кажем да се овде збива нешто важније од храма. Када бисте знали шта значи: ’Милосрђе хоћу, а не жртву’, не бисте осудили невине. Јер, Син Човечији је Господар суботе.“

Исус је отишао оданде и ушао у њихову синагогу. Тамо се нашао неки човек са усахлом руком. Фарисеји су упитали Исуса: „Да ли је допуштено лечити у суботу?“ То су га питали, намеравајући да га оптуже.

Исус им одговори: „Има ли таквог међу вама, који не би своју једину овцу прихватио и извадио ако би ова у суботу упала у јаму? А колико је само човек вреднији од овце! Према томе, дозвољено је да се суботом чини добро.“

Онда рече човеку са усахлом руком: „Испружи своју руку!“ Човек испружи руку и она постаде здрава као и друга рука. Тада фарисеји изађоше и већајући сковаше заверу како да убију Исуса.

Када је Исус то дознао, напустио је то место. Мноштво људи га је следило и он их је све исцелио. Исус им је напоменуо да не откри-

вају ко је он, да би се испунило оно што је *Боī* рекао по пророку Исаији:

> „Ево Слуге мога, кога сам изабрао, вољеног мог, миљеника
> душе моје. На њега ћу Духа свога излити, да објави правду
> народима. Неће се препирати, нити викати, нити ће се глас
> његов чути по улицама. Он неће сломити трску напукнуту,
> нити ће угасити фитиљ који тиња, док не доведе право до
> победе. Име његово нада народима биће.“

Након тога су Исусу довели човека опседнутог злим духом, који је због тога био слеп и нем. *Исус* га је исцелио, па је човек проговорио и прогледао. Сав народ се дивио и говорио: „Није ли ово Син Давидов?“ Кад су фарисеји то чули, рекли су: „Овај не истерује зле духове осим уз помоћ Веелзевула, главара злих духова!“ А *Исус*, знајући шта мисле, рече им: „Свако царство у коме дође до поделе и рата – опустеће, и сваки град или дом где се људи окрену једни против других, неће опстати. Ако Сатана изгони Сатану, он се окренуо против себе самог. Како ће, дакле, опстати његово царство? Ако ја уз помоћ Веелзевула изгоним зле духове, уз чију *ūомоћ* их ваши ученици изгоне? Зато ће вам они судити. Али, ако ја Божијим Духом изгоним зле духове, онда је к вама дошло Царство Божије. Или, зар може неко да уђе у кућу снажног човека и да опљачка његово покућство, ако га прво не свеже? Тек онда ће опљачкати његову кућу.

Ко није са мном, против мене је, и ко са мном не сакупља, тај расипа. Зато вам кажем: људима се може опростити сваки грех и свако богохулство, али богохулство против Духа му се неће опростити. И ако ко каже нешто против Сина Човечијег, то му се може опростити; али ако каже нешто против Духа Светога, то му се неће опростити ни на овом свету, ни у будућем.

Стога се одлучите: или је дрво добро, па му је и плод добар, или је дрво лоше, па му је и плод лош. Дрво се, наиме, по своме плоду познаје. Породе змијски! Како можете рећи шта је добро, кад сте сами зли? Уста говоре оно чиме је срце испуњено. Добар човек из ризнице *своīа срца* износи добро, а зао човек из зле ризнице *своīа срца* износи зло. Али ја вам кажем да ће људи на Судњи дан одговарати за сваку реч коју неодговорно изговоре. Јер, твоје ће те речи или оправдати или окривити.“

Тада му рекоше неки од зналаца Светог писма и од фарисеја: „Учитељу, хоћемо да видимо знак од тебе.“ Исус им је одговорио: „Зли и прељубнички нараштај тражи знак, али му се неће дати други знак, осим знака пророка Јоне. Јер, као што је Јона провео три

дана и три ноћи у утроби кита, тако ће и Син Човечији бити три дана и три ноћи у срцу земље. Нинивљани ће се подићи из мртвих на Судњи *дан* са овим нараштајем и оптужити га, јер су се они покајали на Јонину проповед, а ево, овде се збива нешто што превазилази Јону. Царица са југа ће се подићи из мртвих на Судњи дан са овим нараштајем и оптужиће га, јер је из далека дошла да чује Соломонову мудрост, а ево, овде се збива нешто што превазилази Соломона.

А када нечисти дух изађе из човека, он тумара по безводним местима тражећи себи покоја. И пошто га не налази, каже: 'Вратићу се у свој дом, одакле сам изашао.' Када се врати, налази кућу ненастањену, почишћену и уређену. Онда одлази и доводи са собом седам других духова, горих од себе, па уђу и настане се тамо. Човеку онда то потоње стање бива горе но што му је било пређашње. Тако ће бити и са овим злим нараштајем."

Док је *Исус* говорио народу, дођу његова мајка и браћа. Стајали су напољу желећи да говоре са њим. Неко му рече: „Ево, ту напољу су твоја мајка и твоја браћа и хоће да говоре са тобом." Исус му одговори: „Ко је моја мајка и ко су моја браћа?" Онда је пружио своју руку према ученицима и рекао: „Ево моје мајке и моје браће! Јер онај ко врши вољу мога Оца који је на небесима, тај ми је брат и сестра и мајка."

Онога дана Исус је изашао из куће и сео уз језеро. Око њега се окупило много света, па је морао да седне у једну лађицу, док је сав народ стајао на обали. Много им је говорио служећи се причама:

„Гле, изађе сејач да сеје. И како је сејао, нека зрна су пала крај пута. Но, дошле су птице и позобале их. Друга зрна су пала на каменито тле, где нису имала много земље. Брзо су изникла, јер земља није била дубока. Али када је сунце синуло, спржило је биљке, и пошто нису имале корен, посушиле су се. Нека зрна су пала међу трње. Трње нарасте и погуши биљке. Ипак, нека зрна су пала на добру земљу и донела род: нека стоструко, нека шездесетоструко, а нека тридесетоструко. Ко има уши, нека слуша!"

Тада му приступе његови ученици и упитају га: „Зашто им говориш кроз приче?" *Исус* им одговори: „Вама је дано да сазнате тајне Царства небеског, а њима није дано. Јер ко има, њему ће се додати и изобиловаће, а ономе који нема, одузеће се и то што има. Зато им говорим кроз приче, зато што гледају, а не виде, слушају, а не чују и не разумеју. На њима се испуњава Исаијино пророштво које гласи:

> ’Слушаћете и нећете разумети, гледаћете и нећете видети.
> Јер је отврднуло срце овога народа, уши су своје зачепили,
> очи су своје затворили, да очима не виде, да ушима не чују,
> да срцем не разумеју и обрате се, да их ја исцелим.’

А ваше очи су блажене што гледају, и ваше уши што слушају. Јер заиста вам кажем: многи пророци и праведници су желели да виде оно што ви гледате, али нису видели, и да чују што ви слушате, али нису чули.

Ви послушајте, дакле, шта значи прича о сејачу. Свакоме ко слуша реч о Царству, а не разуме, долази Зли и отима што му је посејано у срцу. То је оно *семе* што је уз пут посејано. А *семе* посејано на каменито тле, то је онај који кад чује Божију реч, одмах је са радошћу прихвата, али пошто реч није ухватила корена у њему, бива непостојан. Кад настане невоља или прогонство због речи, он одмах отпада. Оно *семе* што је посејано у трње, то је онај који чује реч, али брига за овоземаљске *сто̄вари* и заводљивост богатства угуше реч, те остаје без плода. А *семе* посејано на добро тле, то је онај који реч слуша и разуме, те онда заиста даје плод: стоструко, шездесетоструко и тридесетоструко.“

Исус им је испричао другу причу: „Царство небеско је слично човеку који је посејао добро семе на својој њиви. Али док су *њего̄ви* људи спавали, дође његов непријатељ, посеје кукољ међу жито и оде. Када је усев израстао и донео плод, показао се и кукољ. Слуге приступише своме домаћину, па му рекоше: ’Господару, ниси ли ти посејао добро семе на својој њиви? Одакле онда кукољ?’ ’То је урадио непријатељ’, одговори им домаћин. Слуге га онда упиташе: ’Хоћеш ли, онда, да одемо и да га покупимо?’ *Домаћин* им одговори: ’Не, да не бисте са кукољем ишчупали и жито. Оставите нека обоје расту до жетве. А у време жетве ћу рећи жетеоцима: скупите прво кукољ и свежите га у снопове да се спали, а жито однесите у моју житницу.’“

Исус им је изложио другу причу: „Царство небеско је слично горушичином зрну које човек узме и посеје на својој њиви. Оно је додуше мање од свег семења, али када израсте, надвисује остало растиње и постаје дрво на које долазе птице небеске и гнезде се по његовим гранама.“

Испричао им је још једну причу:

„Царство небеско је слично квасцу који жена узме и умеси са три мере брашна, док све тесто не ускисне.“

Све ово је Исус испричао народу кроз приче, и без прича им ништа није говорио, да би се испунило оно што је *Боī* рекао по пророку:

> „Мој говор биће у причама, објавићу што је сакривено од постанка света.“

Исус је онда распустио народ и ушао у кућу. Његови ученици су дошли к њему и рекли му: „Разјасни нам причу о кукољу на њиви.“ Он им одговори: „Сејач доброг семена је Син Човечији. Њива представља свет. Добро семе су поданици Царства, а кукољ су поданици Злога. Непријатељ који је посејао кукољ – то је ђаво. Жетва је свршетак света, а жетеоци анђели. И као што се кукољ сакупља и спаљује, тако ће бити на свршетку света. Син Човечији ће послати своје анђеле да сакупе из његовог Царства све оне што наводе на грех и оне који чине безакоње, па ће их бацити у пећ огњену. Тамо ће бити плач и шкргут зуба. Тада ће праведници засјати као сунце у Царству Оца својега. Ко има уши, нека слуша!

Царство небеско је слично и благу сакривеном у пољу, које човек нађе. Он га тада сакрије и сав радостан оде да прода све што има, па купи оно поље.

Надаље, Царство небеско је слично трговцу који трага за лепим бисерима. А када нађе један скупоцени бисер, он оде да распрода све што има и купи га.

Царство небеско је слично и рибарској мрежи баченој у море која захвати разне врсте *риба*. Када се мрежа напуни и извуку је на обалу, онда рибари седну, па добре *рибе* ставе у судове, а лоше избаце. Тако ће бити и на свршетку света: изаћи ће анђели па ће издвојити зле од праведних и бацити их у пећ огњену. Тамо ће бити плач и шкргут зуба.

Разумете ли све ово?“ Они одговорише: „Да!“ Он им онда рече: „Зато је сваки зналац Светог писма, поучен о Царству небеском, сличан домаћину који из своје ризнице износи ново и старо.“

Када је Исус завршио са овим причама, отишао је оданде. Дошао је у свој завичај и учио мештане у њиховој синагоги. Они су се дивили и говорили: „Одакле овоме оваква мудрост и чуда? Није ли ово дрводељин син? Не зове ли се његова мајка Марија, а његова браћа Јаков, Јосиф, Симон и Јуда? Нису ли и његове сестре овде међу нама? Одакле му онда све то?“ Зато га нису прихватили. Исус им рече: „Пророк је без части само у свом завичају и у свом дому.“ Ту није учинио много чуда због њиховог неверовања.

У то време је Ирод четверовласник чуо за Исуса, па је рекао својим дворанима: „То је Јован Крститељ. Он је устао из мртвих, те

зато чудне силе делују у њему.“ Ирод, наиме, беше ухватио Јована, свезао га и бацио у тамницу. То је било због Иродијаде, жене Иродовог брата Филипа. Јован је говорио Ироду: „Ти немаш права да је имаш *за жену*!“ Због тога је Ирод хтео да га убије, али се бојао народа, јер су Јована сматрали пророком.

Ипак, на Иродов рођендан Иродијадина ћерка је пред гостима одиграла плес. Ироду се толико допала, да се заклео да ће јој дати што год затражи. А она, наговорена од своје мајке, затражи: „Дај ми овде на тањиру главу Јована Крститеља.“ Цар се ражалостио, али је због заклетве и због окупљених наредио да јој се да. Тако је послао да се Јовану одруби глава у тамници. Јованову главу су донели на тањиру и дали девојци, а она је однела својој мајци. А Јованови ученици дођу, однесу Јованово тело и сахране га. Потом оду и јаве Исусу.

Када је Исус то чуо, повукао се оданде бродићем на пусто место, да буде насамо. Ипак, народ је то чуо, па је пешице кренуо из градова за њим. Изашавши *из бродића*, Исус угледа много народа, сажали се на њих, те излечи болесне у народу. Када је пало вече, приступише му *његови* ученици и рекоше *му*: „Већ је доста касно, а место је пусто. Зато распусти народ нека оде до околних села да купи себи нешто за јело.“ А Исус им рече: „Не треба да иду. Дајте им ви да једу.“ Они му рекоше: „Ми немамо овде ништа друго осим пет хлебова и две рибе.“ Он им рече: „Донесите ми их овамо.“ И пошто је наредио народу да поседа по трави, узео је оних пет хлебова и две рибе, погледао према небу и изрекао благослов. Потом је разломио хлеб и давао ученицима, а ученици народу. Сви су јели и наситили се. А ученици су покупили још дванаест котарица преосталих комада. Оних који су јели било је око пет хиљада мушкараца, не рачунајући жене и децу.

Исус је одмах затим потерао ученике да се укрцају у бродић и да пре њега отплове на другу обалу, док он не распусти народ. Опростивши се од народа, отишао је у брда да се насамо моли. Спустило се и вече, а он је још увек тамо био сам. А бродић *са ученицима* је већ био на великој удаљености од обале, шибан таласима услед противног ветра.

Негде између три и шест сати ујутро, дошао је к њима ходајући по језеру. Угледавши га како хода по језеру, ученици су преплашени говорили: „То је утвара!“, и од страха повикаше. Исус им одмах рече: „Будите храбри! То сам ја, не бојте се!“ А Петар рече: „Господе, ако си то ти, заповеди ми да дођем до тебе по води.“ *Исус* му рече: „Дођи!“ Петар изађе из бродића те, ходајући по води, крене према

Исусу. Али, видевши јачину ветра, уплаши се, те поче да тоне. Он повика: „Господе, спаси ме!“ Исус одмах пружи руку, дохвати га и рече му: „О, маловерни, зашто си посумњао?“ Када су ушли у бродић, ветар се умирио. Они у бродићу поклонише му се и рекоше: „Ти си заиста Син Божији!“

Када су препловили на другу обалу, пристали су у Генисарету. Пошто су тамошњи људи препознали Исуса, разгласили су то по целом оном крају, па су му донели све болеснике. Молили су га да само дотакну ресе његове одеће. И ко год би дотакао, оздрављао би.

Тада неки фарисеји и зналци Светог писма из Јерусалима приступе Исусу, па га упитају: „Зашто твоји ученици крше предање *наших* старих? Они, наиме, не перу руке пре јела!“ Исус им узврати: „А зашто ви кршите Божију заповест због својих уредаба? Јер Бог је рекао: ’Поштуј *своја* оца и *своју* мајку’ и: ’Ко наружи оца или мајку, нека се погуби.’ А ви кажете: ’Ако неко каже своме оцу или мајци: „Све што ја могу да ти учиним је *жртвени* принос *Богу*“’ – тај онда не треба да се стара о своме оцу. Тако сте укинули Божију реч ради вашег предања. Лицемери! Добро је пророковао Исаија о вама, рекавши:

> ’Овај народ ме поштује уснама, али му је срце далеко од мене. Узалуд је њихова побожност; њихово учење научене су заповести људске.’“

Затим је позвао народ и рекао: „Слушајте и разумите! Човека не чини нечистим оно што улази у уста, већ оно што излази из уста. То га чини нечистим!“ Тада су му приступили *његови* ученици и рекли му: „Знаш ли да су се фарисеји увредили када су чули оно што си рекао?“ А *Исус* им одговори: „Свака садница коју није посадио Отац мој небески биће искорењена. Пустите их. Они су слепци који воде слепе. А ако слепац води слепога, обојица ће пасти у јаму.“ Петар му рече „Објасни нам ову причу.“ А *Исус* рече: „Зар и ви још увек не разумете? Не схватате ли да све што улази у човекова уста одлази у стомак и потом се избацује напоље? А оно што излази из уста, то извире из срца. То чини човека нечистим. Јер из срца излазе зле помисли, убиства, прељубе, блуд, крађе, лажна сведочења, погрдне речи. То чини човека нечистим, а јести неопраним рукама – то човека не чини нечистим.“

Исус је затим отишао оданде и повукао се у тирске и сидонске области. Кад, гле, нека жена Хананејка из тих крајева дође и завапи: „Господе, Сине Давидов, смилуј ми се! Моја ћерка се страшно мучи, јер је опседнута злим духом.“

Исус јој није одговорио ни речи. Тада му приступише његови ученици молећи га: „Реци јој да оде, јер иде за нама и виче.“

Исус јој одговори: „Ја сам послан само изгубљеним овцама дома Израиљева.“

Жена дође, паде ничице пред њим те рече: „Господе, помози ми!“

Он јој одговори: „Није добро узети хлеб деци и бацити га кучићима.“

А жена рече: „Да, Господе, али и кучићи једу од мрвица које падају са стола њихових господара.“

Тада јој Исус одговори: „О, жено, велика је твоја вера! Нека ти буде по твојој жељи.“ Тог истог часа је оздравила њена ћерка.

Исус је отишао оданде и дошао до Галилејског језера. Попео се на једно брдо и тамо сео. Тада је много народа дошло к њему, а међу њима много хромих, слепих, богаља, немих и много других. Положили су их до његових ногу, а он их је излечио. Народ се дивио, па је, гледајући да неми говоре, да су богаљи исцељени, да хроми ходају и да слепи гледају, дао хвалу Богу Израиљеву.

Исус позва к себи своје ученике, и рече им: „Жао ми је овог народа, јер, ево, има већ три дана од како су са мном, а немају шта да једу. Ја, пак, нећу да их отпремим гладне, да не малакшу на путу.“ А ученици му одговоре: „Одакле нам у овој пустари толико хлеба да се нахрани оволико мноштво?“ Исус их упита: „Колико хлебова имате?“ Они *му* рекоше: „Седам хлебова и нешто рибица.“ Тада је *Исус* заповедио народу да поседа по земљи. Онда је узео седам хлебова и оне рибице, захвалио Богу, те разломио хлебове и додавао их ученицима, а ученици народу. Сви су јели и наситили се и још су покупили седам пуних котарица преосталих комада. А оних који су јели било је четири хиљаде мушкараца, не рачунајући жене и децу. Потом је послао народ кући, ушао у бродић и отишао у крајеве магаданске.

Неком приликом приступе *Исусу* фарисеји и садукеји. Искушавали су га тако што су од њега тражили да им да знак с неба. *Исус* им је одговорио: „Кад падне вече, ви говорите: ’Биће ведро, јер је небо црвено.’ А ујутро: ’Данас ће бити невреме, јер је небо црвено и мутно.’ Ви по изгледу неба знате да процените какво ће бити време, а нисте у стању да препознате знаке овога времена. Зли и прељубнички нараштај тражи знак, али му се неће дати други знак, осим знака Јоне.“ Тада их је напустио и отишао.

Ученици су отпловили на другу страну, али су заборавили да понесу хлеб. Исус им рече: „Пазите и чувајте се фарисејског и садукејског квасца!“

А они су расправљали међу собом говорећи: „*Ово је рекао*, јер нисмо понели хлеб.“

Исус, схвативши то, рече им: „Маловерни, шта расправљате међу собом како немате хлеба? Зар још увек не разумете и не сећате се оних пет хлебова на пет хиљада људи? Колико сте кошара преосталог хлеба сакупили? А оних седам хлебова на четири хиљаде људи? Колико сте кошара преосталог хлеба сакупили? Па, како онда не разумете? Ја вам нисам говорио о хлебу него: ’Чувајте се фарисејског и садукејског квасца.’“ Тада су схватили да им није рекао да се чувају хлебног квасца, него учења фарисеја и садукеја.

Кад је Исус дошао у крајеве око Кесарије Филипове, упитао је своје ученике: „Шта говоре људи о Сину Човечијем? За кога га држе?“

Они му одговорише: „Једни кажу да је Јован Крститељ, други да је Илија; трећи кажу да је то Јеремија или један од пророка.“

Исус их упита: „А шта ви кажете: ко сам ја?“

Тада Симон Петар одговори: „Ти си Христос, Син Бога живога.“

А Исус му рече: „Благо теби, Симоне, сине Јонин, јер ти ово не откри твоје људско умовање, него Отац мој који је на небесима. А ја ти кажем: ти си Петар, а на овој стени саградићу своју Цркву и врата Света мртвих неће је надвладати. Теби ћу дати кључеве Царства небеског, па што пресудиш на земљи, биће пресуђено на небесима, и што разрешиш на земљи, биће разрешено на небесима.“ Тада је *Исус* заповедио својим ученицима да никоме не говоре да је Христос.

Од тада је Исус почео да обзнањује својим ученицима да треба да иде у Јерусалим и много да пропати. Њега ће одбацити старешине, водећи свештеници и зналци Светог писма. Биће убијен, али ће васкрснути трећег дана. Тада му је пришао Петар и почео да га прекорева: „*Боже* сачувај, Господе! То се теби неће догодити!“ *Исус* се окрете и рече Петру: „Одлази од мене, Сатано! Ти си ми замка на путу, јер твоје умовање није Божије, већ људско.“

Онда Исус рече својим ученицима: „Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне себе самог и нека узме свој крст, па нека ме следи. Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене, наћи ће га. Шта вреди човеку да задобије и сав свет, а животу свом науди? Или, шта човек може дати у замену за свој живот? Уистину, доћи ће Син Човечији у слави свога Оца и са

анђелима његовим, те ће сваком узвратити по његовим делима. Заиста вам кажем: међу онима који стоје овде има неких који неће искусити смрт док не виде Сина Човечијег да долази са својим Царством.“

После шест дана Исус поведе са собом Петра, Јакова и његовог брата Јована и одведе их на високу гору, где су били сами, те се преобрази пред њима: лице му је засијало као сунце, а одећа му постаде блиставо бела као светлост. Уто се пред њима појаве Мојсије и Илија, те су разговарали са њим.

Петар рече Исусу: „Господе, добро је за нас да смо овде! Ако хоћеш, направићу овде три сенице: једну теби, једну Мојсију и једну Илији.“ Док је *Петар* још говорио, један светли облак их заклони и из облака се зачу глас: „Ово је Син мој вољени, који ми је по вољи! Њега слушајте!“ Када су чули ово, ученици полегаше лицем окренути према земљи и силно се уплашише. Исус им приђе, дотаче их и рече им: „Устаните, не бојте се!“ Када су подигли поглед, нису видели никог другог осим самога Исуса.

Док су силазили са горе, Исус им заповеди: „Никоме не говорите о овом виђењу док Син Човечији не васкрсне из мртвих.“

Тада га запиташе ученици: „Зашто, дакле, зналци Светог писма кажу да прво Илија треба да дође?“ Он им одговори: „Илија ће заиста доћи и све обновити. Али ја вам кажем да је Илија већ дошао, али га нису препознали, него су учинили са њим шта су хтели. Тако исто и Син Човечији треба да претрпи од њих.“ Тада су ученици разумели да им је то рекао о Јовану Крститељу.

Кад су дошли к народу, приступи му један човек и паде пред њим на колена. Рече: „Господе, смилуј се на мога сина јер је месечар и страшно се мучи. Често пада у ватру и у воду. Довео сам га твојим ученицима, али они нису могли да га излече.“

Исус им одговори: „О, неверни и изопачени роде, докле ћу још бити са вама?! Докле ћу вас још подносити? Доведите ми дечака овамо!“ Исус запрети злом духу, те он изађе из дечака. Дечак оздрави истог часа.

Нешто касније, ученици насамо приступе Исусу и упитају га: „Зашто ми нисмо могли да истерамо злог духа?“ А он им рече: „Зато што имате мало вере. Заиста вам кажем, ако имате вере као зрно горушице, можете рећи овој гори: ’Премести се одавде онамо!’, она ће се заиста преместити и ништа вам неће бити немогуће. А овај род истерује се само постом и молитвом.“

Враћајући се у Галилеју, Исус рече својим *ученицима*: „Син Човечији ће бити предат људима у руке и они ће га убити, али ће он васкрснути трећег дана.“ То их је дубоко ожалостило.

Када су дошли у Кафарнаум, приступе Петру убирачи *храмскоī* пореза који је износио две драхме, па га упитају: „Зар ваш учитељ не плаћа две драхме?“ Петар одговори: „Плаћа.“ А кад је ушао у кућу, Исус га претекне: „Шта мислиш, Симоне? Од кога цареви убиру намет или порез? Од својих синова, или од туђих?“

„Од туђих“ – одговори *Петар*. Исус му онда рече: „Дакле, синови су изузети. Ипак, да их не бисмо збуњивали, иди до мора, баци удицу и узми прву рибу која се упеца, па јој отвори уста. Ту ћеш наћи новчић од четири драхме. Узећеш га и дати им за мене и за себе.“

Нешто касније, ученици приступише Исусу и упиташе га: „Ко је, дакле, највећи у Царству небеском?“ *Исус* дозва једно дете, постави га између њих и рече: „Заиста вам кажем, ако се не промените изнутра и не постанете као деца, нећете ући у Царство небеско. Ко се понизи као ово дете, тај је највећи у Царству небеском. Ко прихвати једно такво дете у моје име, тај мене прихвата.

А ко год наведе на грех једнога од таквих малих који верују у мене, боље би му било да о свој врат обеси велики воденични камен и да се утопи у дубини морској. Тешко свету због искушења које наводе на грех. Наиме, искушења које наводе на грех морају доћи, али тешко човеку по коме таква искушења долазе. Ако те твоја рука или нога наводи на грех, одсеци је и баци од себе, јер боље је да уђеш у живот обогаљен или хром, него да са обе руке или обе ноге будеш бачен у огањ вечни. И ако те твоје око наводи на грех, извади га и баци од себе, јер је боље да уђеш у живот с једним оком, него да са оба ока будеш бачен у пакао огњени. Пазите да не гледате презриво ни на једнога од ових малих, јер, кажем вам, њихови анђели на небу увек гледају лице Оца мојега који је на небесима. Јер је Син Човечији дошао да спасе што је изгубљено.

Шта мислите? Ако неки човек има стотину оваца, а једна од њих залута, неће ли он оставити оних деведесет девет у брдима и поћи да тражи ону једну која је залутала? И ако се деси да је нађе, заиста вам кажем, он ће се због ње радовати више него због оних деведесет девет које нису залутале. Тако ни Отац ваш који је на небесима не жели да пропадне ни један од ових малих.

Ако твој брат сагреши против тебе, иди к њему и укажи му на његов грех док си насамо са њим. Ако те послуша, задобио си брата. А ако те не послуша, поведи са собом још једног или двојицу. ’Свака

оптужба мора да се потврди само на основу изјаве два или три сведока.’ А ако не послуша њих, реци цркви. А ако не послуша ни цркву, нека ти буде као многобожац и порезник.

Заиста вам кажем, ако шта пресудите на земљи, биће пресуђено на небу; а што разрешите на земљи, биће разрешено на небу. Поново вам кажем, да ако се двојица од вас на земљи удруже у молитви и затраже било шта, даће им Отац мој који је на небесима. Јер где су двојица или тројица сабрана у моје име, и ја сам тамо међу њима.“

Тада му приступи Петар и упита га: „Колико пута треба да опростим своме брату који сагреши против мене? До седам пута?“

Исус му рече: „Кажем ти, не седам пута, него седамдесет пута седам.

Зато је Царство небеско слично цару који је одлучио да сведе рачуне са својим слугама. Кад је почео да обрачунава, доведоше му једног човека који му је дуговао десет хиљада таланата. Будући да није могао да му плати, господар нареди да се продају у робље он, његова жена и деца и све што поседује, те да се дуг наплати.

Слуга на то паде ничице на земљу и рече му: ’Имај стрпљења са мном и све ћу ти вратити.’ Господар се смилује на слугу, пусти га и опрости му дуг.

Кад је тај исти слуга изашао, нашао је једног од својих пријатеља који је такође био слуга. Тај му је дуговао стотину сребрњака. Он га ухвати и поче да га дави, говорећи: ’Враћај што си дужан!’

Његов друг падне пред њим, преклињући га: ’Буди стрпљив са мном и ја ћу ти вратити!’

Али овај не хтеде, него оде и баци га у тамницу док не врати дуг. Међутим, то су видели његови другови, слуге, који су се на то веома ожалостили. Отишли су и јавили господару све што се догодило.

Тада је господар поново позвао к себи тог слугу. Рекао му је: ’Зли слуго! Опростио сам ти сав онај дуг јер си ме молио. Није ли требало да се и ти смилујеш своме другу, као што сам се ја смиловао теби?’ Господар се разгневи, те га предаде мучитељима док му не врати сав дуг. Исто тако ће Отац мој који је на небесима, учинити с вама, ако сваки од вас од срца не опрости своме брату.“

Када је Исус завршио ове беседе, напустио је Галилеју и дошао у област Јудеје, с друге стране Јордана. Пратило га је велико мноштво народа. Он је онда излечио болесне у народу.

Тада му приступише неки фарисеји с намером да га искушају. Рекоше му: „Да ли је допуштено човеку да се разведе од своје жене из било каквог разлога?“ Исус одговори: „Зар нисте читали да је

Створитељ у почетку створио мушко и женско?“ Уз то је рекао: „Стога ће човек оставити свога оца и своју мајку, те се приљубити уз своју жену, па ће двоје бити једно тело. Тако нису више двоје, него једно тело. Дакле, што је Бог саставио, човек да не раставља!“ А они му рекоше: „Зашто је онда Мојсије заповедио да *муж* да *својој жени* потврду о разводу брака када се од ње разводи?“

Исус им одговори: „Мојсије вам је због тврдоће вашег срца допустио да се разводите од својих жена. Ипак, у почетку није било овако. А ја вам кажем: ко се разведе од своје жене, осим због њеног блуда, и ожени се другом, тај чини прељубу.“ Тада му рекоше његови ученици: „Ако тако стоје ствари између мужа и жене, онда је боље не женити се.“ Исус им одговори: „Не могу то сви разумети, него само они којима је дано. Има, наиме, неспособних за брак, јер су рођени са телесном маном. Има, опет, и таквих који су неспособни за брак, јер су их људи осакатили. А има и таквих који су сами себе лишили брачног живота, због Царства небеског. Ко може да прихвати, нека прихвати.“

Тада су му довели децу да би положио руке на њих и помолио се за њих, али су им ученици бранили. Исус рече: „Пустите децу и не спречавајте их да долазе к мени, јер таквима припада Царство небеско!“ *Исус* положи руке на њих па оде оданде.

Уто му приступи неки човек и рече: „Учитељу, какво добро треба да чиним да бих имао вечни живот?“ *Исус* му одговори: „Зашто ме питаш шта је добро? Само је Један добар. Ако хоћеш да уђеш у живот, држи заповести.“

Човек га упита: „А које?“ Исус му одговори: „Не убиј, не чини прељубе, не кради, не сведочи лажно, поштуј свога оца и мајку, и воли ближњега свога као самога себе.“ Младић му рече: „Све сам то извршавао. Шта ми још недостаје?“

Исус му одговори: „Ако хоћеш да будеш савршен, онда иди и продај све што имаш, па раздели то сиромасима и имаћеш благо на небесима. Онда дођи и следи ме.“

Када је то младић чуо, отишао је жалостан, јер је имао велики иметак.

Исус рече својим ученицима: „Заиста вам кажем да је богаташу тешко ући у Царство небеско! Још вам кажем да је лакше камили да прође кроз иглене уши, него богаташу да уђе у Царство Божије.“

Када су ученици чули ово, запањише се и рекоше: „Ко се онда може спасти?“

Исус их погледа па им рече: „За људе је ово немогуће, али је за Бога све могуће.“

Тада му Петар рече: „Ево, ми смо све оставили и кренули за тобом. Шта ћемо, дакле, добити за то?“

А Исус им рече: „Заиста вам кажем: долази дан свеопште обнове када ће Син Човечији сести на престо своје славе. Тада ћете ви који ме следите и сами сести на дванаест престола и судити над дванаест племена Израиљевих. И свако ко због мене остави куће, или браћу, или сестре, или оца, или мајку, или жену, или децу, или њиве, примиће стоструко и баштиниће вечни живот. Али ће многи први бити последњи, и последњи – први.

Царство небеско је слично домаћину који је у рану зору отишао да унајми раднике за свој виноград. Погодио се са њима да раде за један сребрњак на дан и послао их у свој виноград.

Око девет сати ујутро је поново отишао и видео друге како стоје на тргу беспослени, па и њима рече: ’Идите и ви у виноград, па ћу вам платити што буде право.’ Они одоше. Отишао је поново око подне и око три по подне и учинио исто тако. Изашавши око пет по подне, нашао је неке друге како стоје на тргу, па их је упитао: ’Зашто стојите овде цели дан беспослени?’

Они му одговорише: ’Нико нас није унајмио.’ Домаћин и њима рече: ’Идите и ви у мој виноград.’

Кад је пало вече, господар винограда рече своме управитељу: ’Позови раднике и плати им, почевши од оних који су дошли последњи, па до оних који су дошли први.’

Кад су дошли они који су радили од пет сати по подне, добили су по један сребрњак. Када су дошли они који су први почели да раде, помислили су да ће примити више. Али и они су примили по један сребрњак. Примивши своје, почели су да гунђају против домаћина. Говорили су: ’Ови који су дошли последњи радили су само један сат, а ти си их изједначио са нама који смо подносили тежину дневног посла и жегу.’

А господар одговори једном од њих: ’Пријатељу, ја ти не чиним неправду. Ниси ли се погодио са мном за сребрњак? Узми своје па иди. А ја хоћу да дам овом последњем као и теби. Зар ја немам право да располажем својим новцем како хоћу? Или ти је око завидно зато што сам ја добар?’

Тако ће последњи бити први, и први – последњи.“

Док се Исус успињао према Јерусалиму, узео је Дванаесторицу ученика насамо, и путем им рекао: „Ево, пењемо се према Јерусалиму и Син Човечији ће бити предан водећим свештеницима и зналцима Светог писма, и они ће га осудити на смрт. Затим ће га

изручити незнабошцима да му се ругају, и да га избичују и разапну, али ће он трећег дана васкрснути.“

Тада му приступи мајка синова Заведејевих са синовима и паде ничице да затражи нешто од њега. Исус је упита: „Шта желиш?“ Она му рече: „Одреди да ова моја два сина у твоме Царству седну поред тебе, један здесна, а други слева.“ Исус одговори: „Не знате шта тражите. Можете ли пити чашу коју ћу ја испити?“ „Можемо!“ – одговорише му они.

Исус им узврати: „Чашу ћете испити, али ко ће седети мени здесна и слева, то ја нисам овлаштен да дам. То је за оне којима је то мој Отац наменио.“

Када су то чула остала десеторица, разљутише се на два брата. Исус их онда све дозва и рече им: „Ви знате да владари владају народима и да их њихови великаши држе под влашћу. Тако нешто неће бити међу вама! Него, ко хоће међу вама да буде велик, нека вам буде слуга, и ко хоће међу вама да буде први, нека вам буде слуга. Тако ни Син Човечији није дошао да му служе, него да служи и да свој живот да као откупнину за многе.“

Кад су излазили из Јерихона, пође за њим силан народ. Уто, два слепца која су седела крај пута, чувши да Исус пролази, повикаше: „Смилуј се на нас, Господе, Сине Давидов!“

Народ их је уњуткивао, али они још јаче повикаше: „Смилуј се на нас, Господе, Сине Давидов!“ Исус стаде, позва их и рече: „Шта желите да вам учиним?“

Они му рекоше: „Господе, дај да прогледамо!“ Исус се сажали на њих, дотаче њихове очи и они одмах прогледаше. Потом су кренули за њим.

А када су се приближили Јерусалиму и дошли у Витфагу на Маслинској гори, Исус је послао двојицу ученика, рекавши им: „Идите у село које је пред вама и одмах ћете наћи привезану магарицу и магаре с њом. Одвежите их и доведите к мени. А ако вам ко што каже, ви реците да су потребни Господу. Одмах ће их послати.“

Ово се догодило да би се испунило што је било речено преко пророка:

> „Реците ћерки сионској: ’Ево, Цар твој к теби долази! Он је кротак и јаше на магарцу и на магарету, младунцу магарице.’“

Ученици одоше и учинише како им је Исус наложио. Довели су магарицу и магаре и ставили на њих одећу, па је *Исус* узјахао. Многи је народ простро своју одећу по путу, док су други резали

гране са дрвећа и простирали их по путу. Људи који су ишли испред Исуса узвикивали су:

„Осана Сину Давидову! Благословен онај који долази у име Господње! Осана на висини!“

Кад је *Исус* ушао у Јерусалим, сав град се ускомешао, говорећи: „Ко је овај?“

А народ је одговарао: „То је пророк Исус из Назарета галилејског.“

Исус је потом ушао у храм и истерао све оне који су продавали и куповали у храму, и испревртао столове мењачима новца и тезге продавцима голубова.

Исус им је рекао: „Написано је: ’Мој Дом ће се звати „Дом за молитву“’, а ви од њега правите разбојничку пећину!“

Тада су му у храму приступили слепи и хроми и Исус их је излечио. А кад су водећи свештеници и зналци Светог писма видели чуда која је учинио, те децу у храму где узвикују: „Осана Сину Давидову“, разљутили су се.

И рекоше: „Чујеш ли шта они говоре?“ Исус им одговори: „Да. Зар нисте читали:

’Са усана деце и дојенчади, хвалу си себи испевао’?“

Он их је онда оставио и отишао ван града у Витанију, где је провео ноћ.

Ујутро, док се враћао у град, Исус је огладнео. Видео је једну смокву крај пута па је дошао до ње, а како ништа није нашао на њој осим лишћа, рече: „Никада више да не буде плода на теби!“ И смоква се одмах осуши. Када су то ученици видели, зачудили су се и рекли: „Како се смоква одмах осушила?“

Исус им одговори: „Заиста вам кажем, ако имате вере и не посумњате, чинићете ово не само са смоквом, него ако и овој гори кажете: ’Дигни се и баци се у море!’, то ће се и догодити. Ако верујете, примићете што год затражите у молитви.“

Исус је ушао у храм и док је поучавао народ, приступише му водећи свештеници и старешине, па га упиташе: „У чије име чиниш ово? Ко те је овластио за то?“ Исус им одговори: „Поставићу и ја вама једно питање и ако ми одговорите, одговорићу и ја вама одакле ми власт да чиним ова *дела*. Одакле је Јован добио право да крштава? С неба или од људи?“ Они су умовали међу собом и говорили: „Ако кажемо ’од Бога’, рећи ће нам: ’Зашто му онда нисте веровали?’ А ако кажемо ’од човека’, страх нас је људи, јер сви сматрају да је Јован пророк.“ Они одговорише Исусу: „Не знамо.“ Исус им одговори: „Ни ја вама нећу рећи у чије име чиним ово.“

„Шта мислите? Неки човек је имао два сина. Он приђе првом и рече му: ’Дете, иди данас и ради у винограду!’

Он одговори: ’Нећу!’, али се касније предомисли и оде.

Отац приђе и другом сину и рече му исто. Овај одговори: ’Свакако, господару!’, и не оде.

Који је од ове двојице поступио по очевој вољи?“

Они рекоше: „Први.“

Исус им онда рече: „Заиста вам кажем да ће порезници и блудницеући у Царство Божије пре него ви! Јер Јован је дошао к вама *да вам йокаже* пут праведности, али му нисте поверовали. А порезници и блуднице су му поверовали. Ви сте то видели, али нисте променили мишљење да му поверујете.

Послушајте другу причу. Био неки домаћин који је посадио виноград, оградио га оградом, ископао у њему јаму за муљање грожђа, и саградио кулу. Онда је виноград изнајмио виноградарима и отпутовао. Када се приближило време да виноград роди, домаћин пошаље слуге да узму његов део рода од виноградара.

Али, виноградари ухвате његове слуге, те једног претуку, другог убију, а трећег каменују. Домаћин пошаље друге слуге, више него први пут, али *виноīрадари* и са овима поступе једнако. Напослетку, домаћин пошаље виноградарима свога сина мислећи: ’Мог сина ће поштовати.’

Али виноградари, када видеше сина, рекоше међу собом: ’Ово је наследник. Хајде да га убијемо па ћемо имати његово наследство!’ Затим га ухватише, избацише из винограда и убише.

Када, дакле, дође власник винограда, шта ће учинити оним виноградарима?“ Они му одговорише: „Злочинце ће побити без милости, а виноград ће изнајмити другим виноградарима који ће му давати урод у време када дозри.“

Исус им рече: „Зар никада нисте читали у Писму:

> ’Камен што су зидари одбацили, постаде камен угаони. Од Господа ово беше и то је дивно у нашим очима’?

Зато вам кажем да ће вам се одузети Царство Божије и даће се народу који доноси род. И ко падне на овај камен, разбиће се, а на кога он падне, здробиће га.“

Када су водећи свештеници и фарисеји чули ову причу, схватили су да то он о њима говори. И гледали су да га ухвате, али су се бојали народа који га је сматрао пророком.

Исус им је поново говорио у причама. Рекао је: „Царство небеско је слично неком цару који је приредио свадбу за свога сина.

Онда је послао своје слуге да позову званице на свадбу, али нико није хтео да дође.

Цар је изнова послао своје слуге, рекавши: ’Реците званицама: „Ево, приправио сам трпезу. Заклао сам своје волове, товљене јунце и све је приправљено. Дођите на свадбу!“’

Али званице не марећи одоше: један на своју њиву, други за својом трговином. Остали су ухватили цареве слуге, злостављали их и побили. Цар се на то разбеснео, послао своју војску, те побио оне убице, а њихов град спалио.

Затим је цар рекао својим слугама: ’Свадба је, ево, приређена, али званице нису биле достојне. Стога, идите на раскршћа, и кога год нађете, позовите на свадбу!’ Слуге изађоше на путеве и сакупише све које су нашли, зле и добре, тако да је свадбена дворана била пуна гостију.

Кад је цар ушао да види званице, угледао је једног човека који није био свечано одевен за свадбу. Цар му рече: ’Пријатељу, како си ушао овамо а ниси одевен како приличи за свадбу?’ Човек занеми.

Тада цар рече својим слугама: ’Свежите му ноге и руке па га избаците у таму најкрајњу.’ Онде ће бити плач и шкргут зуба. Много је званих, али је мало изабраних.“

Тада су фарисеји отишли и на свом Већу сковали план како да *Исуса* ухвате у речи. Потом су послали своје ученике и иродовце који му рекоше: „Учитељу, знамо да говориш истину и да по истини учиш о путу Божијем, да никоме не угађаш, јер не правиш разлике међу људима. Реци нам шта мислиш: да ли је допуштено давати порез цару или не?“

Исус је прозрео њихову опакост, па је рекао: „Зашто ме искушавате, лицемери? Покажите ми новац за плаћање пореза!“ Дали су му сребрњак. *Исус* их упита: „Чији је ово лик и натпис?“ Они одговоре: „Царев.“ „Онда, дајте цару царево, а Богу Божије.“ Када су чули ово, задивили су се, па су га оставили и отишли.

Истог дана приступе му и садукеји, који говоре да нема васкрсења, и упитају га: „Учитељу, Мојсије је рекао: ’Ако неки човек умре и иза себе остави жену, а нема деце, онда нека се његов брат ожени удовицом и подигне потомство своме брату.’ Било тако у нас седморо браће. Први се оженио и умро, па како није имао потомства, његова жена остане његовом брату. Исто је било и са другим и трећим, и тако све до седмога. На крају умре и жена. Кад приликом васкрсења буду васкрсли, коме ће, дакле, припасти жена, будући да су сва седморица била њоме ожењена?“

Исус им одговори: „У заблуди сте, јер не познајете ни Писмо ни силу Божију. Јер кад наступи васкрсење, људи се неће ни женити ни удавати, него ће бити као анђели на небу. А што се тиче васкрса из мртвих, зар нисте читали шта је рекао Бог? ’Ја сам Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев.’ Он није Бог мртвих, него живих.“

Када је мноштво то чуло, било је задивљено његовим учењем.

Када су фарисеји видели да је Исус ућуткао садукеје, окупише се, а један од њих, зналац Светог писма, упита га, с намером да га искуша: „Учитељу, која је заповест највећа у Закону?“ Исус му одговори: „Воли Господа, Бога свога, свим срцем својим, свом душом својом и свим умом својим.’ Ово је највећа и најважнија заповест. Друга је једнако важна: ’Воли ближњега свога као самога себе. На овим двема заповестима почива сав Закон и Пророци.“

Када су се фарисеји окупили, Исус их упита: „Шта мислите о Христу? Чији је он син?“

Они му одговоре: „Давидов.“

Он их упита: „Како га онда Давид, посредством Духа, назива Господом кад говори:

> ’Рече Господ Господу моме: „Седи мени с моје десне стране, док душмане не положим твоје, за твоје ноге подножје да буду“’?

Дакле, ако га Давид назива Господом, како онда може да буде његов син?“

Нико није могао да му одговори ни речи, и нико се од тада није усудио да га пита било шта.

Тада Исус рече народу и својим ученицима: „Зналци Светог писма и фарисеји су засели на Мојсијеву столицу. Све што вам кажу, ви то чините и следите, али се не поводите за оним што раде, јер они једно говоре, а друго раде. Они везују и товаре тешка бремена људима на плећа, а сами неће ни прстом да мрдну да би их покренули.

Сва своја дела чине да би их људи видели: проширују своје молитвене записе и продужују ресе на одећи. Воле прочеља на гозбама и предња места у синагогама, да их људи поздрављају на трговима и да их ословљавају са ’Учитељу!’

А ви се немојте ословљавати са ’учитељу!’, јер само је један ваш Учитељ, а ви сте сви браћа. И никога на земљи не ословљавајте са ’Оче!’, јер само је један ваш Отац – онај који је на небу. Нити зовите кога вођом, јер само је један ваш вођа – Христос. Највећи међу вама нека вам буде слуга. Ко самог себе узвисује, биће понижен, а ко себе унизи, биће узвишен.

Јао вама, зналци Светог писма и фарисеји! Лицемери! Ви закључавате Царство Божије пред људима; сами не улазите, нити дајете да уђу они који би хтели. Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Удовице лишавате имовине, а молите се дуго да бисте оставили добар утисак на људе. Зато ћете бити строже осуђени.

Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Путујете морем и копном да учините некога својим следбеником. А када он то постане, онда га начините сином пакленим двапут горим од себе.

Јао вама, слепе вође! Ви кажете: ’Ко се закуне храмом, то га не обавезује ни на шта, а ко се закуне златом које припада храму, обавезан је *да одржи заклетву*.’ Будале и слепци! Па шта је веће: злато или храм који посвећује злато? Такође кажете: ’Ко се закуне жртвеником, то га не обавезује ни на шта, а ко се закуне даром који је на жртвенику, обавезан је да одржи заклетву.’ Слепци! Па шта је веће? Дар или жртвеник који посвећује дар? Ко се, дакле, закуне жртвеником, куне се њиме и свиме што је на њему. И ко се закуне храмом, куне се њиме и оним који пребива у њему. И ко се закуне небом, куне се Божијим престолом и оним који седи на њему.

Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Дајете десетак од нане, копра и кима, а пропуштате оно што је претежније у Закону – правду, милосрђе и веру. Ово је требало чинити, а оно не пропуштати. Слепе вође, ви процеђујете *пиће кад вам* комарац *упадне у чашу*, а камилу гутате!

Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Чистите чашу и зделу споља, а изнутра су пуне грабежи и раскалашности. Фарисеју слепи! Очисти најпре чашу изнутра, да би и њена спољашњост била чиста.

Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Ви сте као гробови окречени у бело. Споља изгледају лепи, а изнутра су пуни мртвачких костију и свакакве нечистоће. Тако и ви наоко изгледате људима праведни, а изнутра сте пуни лицемерја и безакоња.

Јао вама, зналци Светога писма и фарисеји! Лицемери! Ви подижете споменике пророцима и украшавате гробове праведника и говорите: ’Да смо ми живели у време наших предака, ми не бисмо учествовали у проливању крви пророчке.’ Тако сами сведочите против себе да сте потомци оних који су побили пророке. Довршите само оно што ваши преци започеше!

Змије! Породе отровни! Како ћете побећи од казне *којом сте осуђени* на пакао? Стога, ево, ја вам шаљем пророке, мудраце и зналце Светога писма. Неке од њих ћете побити и разапети, а неке ћете бичевати по вашим синагогама и терати из ваших градова. Тако ће на вас доћи казна за сву праведничку крв проливену на земљи, од крви Авеља праведника до Захарије сина Варахијина, кога сте убили између храма и жртвеника. Заиста вам кажем, све ће ово доћи на овај нараштај.

Јерусалиме, Јерусалиме, ти што убијаш пророке и каменујеш оне који су послани к теби, колико пута сам хтео да скупим твоју децу, као што квочка скупља своје пилиће под крила, али ви нисте хтели. Ево, кућа вам се оставља пустом. А ја вам кажем да ме нећете видети док не кажете: 'Благословен онај који долази у име Господње!'"

Исус је изашао из храма, и док је одлазио, приступе му његови ученици да му покажу храмске зграде. Исус им одговори: „Видите ли све ово? Заиста вам кажем да неће овде остати ни камен на камену, који се неће порушити."

Касније, док је Исус седео на Маслинској гори, приступише му његови ученици насамо и упиташе га: „Реци нам, када ће се ово догодити и шта ће бити знак твога доласка и свршетка света?"

Исус им одговори: „Пазите да вас ко не заведе! Многи ће доћи у моје име говорећи: 'Ја сам Христос!', те ће многе завести. Чућете за ратове и за гласине о ратовима. Не плашите се, јер све то мора да се догоди, али то још није крај. Подићи ће се народ на народ и царство на царство; биће глади и земљотреса по разним местима. Све ово је тек почетак невоља.

Тада ће вас предавати на муке и убијати вас. Сви народи ће вас омрзнути ради мог имена. И многи ће тада одступити од вере: издаваће један другога и мрзети се међу собом. Појавиће се и многи лажни пророци и завешће многе.

Безакоње ће узети маха и услед тога ће охладнети љубав многих. А ко истраје до краја, биће спасен. И Радосна вест о Царству ће се проповедати по целом свету за сведочанство свим народима. Тада ће доћи крај.

А кад видите да 'страшно богохулство' о коме говори пророк Данило, стоји на светом месту – ко чита нека разуме! – тада становници Јудеје нека беже у брда. Ко се нађе на крову нека не силази да узме што из куће, и ко се нађе у пољу нека се не враћа да узме свој огртач. Јао трудницама и дојиљама у те дане! Молите се да се ваше бежање не догоди у зиму или у суботу. Јер ће тада настати

велика невоља какве није било од почетка света, па до данас, нити ће је више бити. И ако се број тих дана не би скратио, нико се не би спасао; али због изабраних ти ће се дани скратити.

Ако вам тада неко каже: ’Ево, Христос је овде!’ или: ’Онде је!’, не верујте! Јер ће се појавити лажни Христоси и лажни пророци и учиниће велике знакове и чуда, да заведу, ако је могуће, и изабране. Ево, казао сам вам унапред.

Дакле, ако вам кажу: ’Ено га у пустињи!’, не излазите. Или: ’Ево га у тајним одајама!’, не верујте. Јер као што муња севне с истока и засветли све до запада, тако ће бити и са доласком Сина Човечијег. Где буде лешине, тамо ће се и лешинари окупљати.

А одмах након невоље тих дана

> ’сунце ће потамнети, а месец неће више светлети; звезде ће са неба падати, и силе се небеске уздрмати.’

И тада ће се на небу појавити знак Сина Човечијег, и сва ће племена на земљи закукати и угледати Сина Човечијег како долази на облацима небеским са силом и великом славом. А на глас велике трубе, он ће послати своје анђеле да саберу његове изабране са четири стране света, с краја на крај неба.

Поучите се на примеру смокве. Када њена грана омекша и лишће потера, тада знате да је лето на прагу. Тако и ви, кад видите све ово, знајте да је *он* близу, пред вратима. Заиста вам кажем да овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.

А који је то дан и час, то нико не зна, ни анђели на небу, па ни сам Син, већ само Отац. Јер, као што је било у време Нојево, тако ће бити и са доласком Сина Човечијег. Наиме, као што су у оне дане, пре потопа, људи јели и пили, женили се и удавали, до дана када је Ноје ушао у пловило, и нису увидели све док није дошао потоп и све их однео, тако ће бити и са доласком Сина Човечијег. Тада ће двојица бити на њиви; један ће бити узет, а други остављен. И две ће млети жито на жрвњу; једна ће бити узета, а друга остављена.

Бдите, стога, јер не знате у који дан ваш Господ долази. Ово знајте: ако би домаћин знао у који ноћни час ће лопов доћи, бдео би и не би дозволио да му провали у кућу. Зато и ви будите спремни, јер ће Син Човечији доћи у час када не мислите.

Ко је, дакле, верни и мудри слуга, кога је Господар поставио над својим домаћинством да сваком даје храну на време? Блажен је онај слуга кога Господар, када дође, затекне да овако ради. Заиста вам кажем да ће му поверити управу над целим својим имањем. Али ако неваљали слуга каже: ’Мој Господар се задржао на путу’, па

почне да туче своје другове у служби, да једе и опија се са пијаницама, доћи ће Господар ових слугу у дан у који га не очекује, те ће га посећи и одредити му место међу лицемерима. Тамо ће бити плач и шкргут зуба.

Тада ће Царство небеско бити као десет девојака, које узеше своје светиљке и изађоше у сусрет младожењи. Пет од њих било је неразумно, а пет мудро. Неразумне, наиме, узевши своје светиљке нису понеле са собом уље; мудре су, пак, у својим светиљкама понеле уље. Како је младожења окаснио, оне су све задремале и заспале.

О поноћи наста вика: 'Ево младожење! Изађите му у сусрет!'

Тада оне девојке устадоше и уредише своје светиљке. Неразумне рекоше мудрима: 'Дајте нам од свога уља, јер нам се светиљке гасе.' Мудре девојке им одговорише: 'Да не би мањкало и нама и вама, боље идите трговцима и купите себи.'

Кад су неразумне отишле да купе уље, стиже младожења и ове које су биле спремне уђу са младожењом на свадбу, а врата се затворе.

Касније дођу и неразумне девојке, говорећи: 'Господару, господару, отвори нам!'

Младожења им одговори: 'Заиста вам кажем, не познајем вас.'

Бдите стога, јер не знате ни дана ни часа када ће Син Човечији доћи.

То је као кад је човек, полазећи на пут, позвао своје слуге и предао им своје имање. Тако је једном дао пет таланата, другом два, а трећем један; свакоме према његовој способности, па отпутовао. Онај што је примио пет таланата одмах оде, послова с њима, те заради других пет. Исто тако је и онај са два таланата зарадио друга два. А онај који је добио један таланат, оде, ископа јаму у земљи, те сакрије новац свога господара.

После дужег времена, врати се господар оних слугу и почне да своди рачуне са њима. Тада приступи онај слуга који је добио пет таланата и донесе других пет, говорећи: 'Господару, дао си ми пет таланата, и ја сам, ево, зарадио и других пет.'

Господар му рече: 'Одлично, добри и верни слуго! Пошто си био веран у малим стварима, поверићу ти много више. Уђи и провесели се са својим господарем!'

Приступи други слуга, па рече: 'Господару, дао си ми два таланта, а ја сам, ево, зарадио друга два.'

Господар му рече: ’Врло добро, ваљани и верни слуго! Пошто си био веран у малим стварима, поверићу ти много више. Уђи и провесели се са својим господарем!’

Приступи и онај који је добио један таланат и рече: ’Господару, знао сам да си строг човек, жањеш где ниси посејао и скупљаш где ниси вејао. Уплашио сам се, па сам отишао и сакрио твој таланат у земљу. Ево ти твоје.’

Господар му рече: ’Зли и лењи слуго! Ти си знао да жањем где нисам посејао и да скупљам где нисам вејао? Зато је требало да уложиш мој новац код оних који послују са новцем, и ја бих по повратку узео свој новац са каматом.

Зато узмите од њега тај таланат и дајте ономе који има десет таланата. Јер, свакоме ко има, још ће се и додати, и изобиловаће, а од онога који нема, одузеће се и оно што има. А некорисног слугу избаците у таму најкрајњу. Тамо ће бити плач и шкргут зуба.’

А када Син Човечији дође у својој слави и сви анђели с њим, онда ће он сести на свој славни престо. И сабраће се пред њим сви народи, а он ће их одвојити једне од других, као што пастир одваја овце од јараца. Овце ће поставити себи с десне стране, а јарце с леве.

Тада ће Цар рећи онима са десне стране: ’Ходите ви, благословени од мога Оца, примите Царство које је било приправљено за вас од постанка света. Јер, био сам гладан и ви сте ме нахранили; био сам жедан и ви сте ме напојили; био сам странац и ви сте ме угостили; био сам го и ви сте ме обукли; био сам болестан и ви сте ме посетили; био сам у тамници и ви сте ме обишли.’

Тада ће га упитати они праведници: ’Господе, када смо те видели гладног и нахранили те, или жедног и напојили те? Када смо те видели као странца и угостили те, или голог и обукли те? Када смо те видели болесног, или у тамници и посетили те?’

А Цар ће им одговорити: ’Заиста вам кажем, уколико сте учинили једном од ове моје најнезнатније браће, мени сте учинили.’

Потом ће рећи онима с леве стране: ’Одлазите од мене, проклети, у огањ вечити приправљен за ђавола и за његове анђеле! Јер, био сам гладан, а ви ме нисте нахранили; био сам жедан, а ви ме нисте напојили; био сам странац, а ви ме нисте угостили; био сам го, а ви ме нисте оденули; био сам болестан и у тамници, а ви ме нисте посетили.’

Тада ће га они упитати: ’Господе, када смо те видели гладног, или жедног, или као странца, или голог, или болесног, или у тамници, а да се нисмо побринули за тебе?’

А он ће им одговорити: ’Заиста вам кажем, уколико то нисте учинили једном од ових најнезнатнијих, нисте учинили ни мени.’
Стога ће они отићи у вечну казну, а праведници у живот вечни.“
Кад је Исус изрекао све ово, рекао је својим ученицима: „Знате да је за два дана Пасха, и тада ће Сина Човечијег предати да га разапну.“
Тада се сабраше водећи свештеници и старешине народа у двору Првосвештеника по имену Кајафа. Договорили су се да ухвате Исуса на превару и да га убију. Али говорили су: „Само не за време празника, да се народ не би побунио.“
А када је Исус био у Витанији, у кући Симона губавца, пришла му је нека жена с посудом од алабастра, пуном скупоценог мирисног уља, и излила је на његову главу док је он обедовао. Када су то видели његови ученици, наљутише се и рекоше: „Чему ово расипање? Ово је могло да се прода за велики износ и да се да сиромасима.“
Али Исус је разумео, па им је рекао: „Зашто јој стварате непријатности? Она ми је учинила добро дело. Јер сиромахе ћете увек имати са собом, а мене нећете имати увек. Она је излила ово мирисно уље на моје тело ради мог погреба. Заиста вам кажем, где год се широм света буде проповедала ова Радосна вест, рећи ће се и ово што је она учинила, за сећање на њу.“
Тада један од Дванаесторице, по имену Јуда Искариот, оде водећим свештеницима, и рече: „Колико ћете ми платити ако вам га предам?“ Они одредише износ од тридесет сребрњака. Отада је он тражио прилику да га изда.
А на први дан празника Бесквасних хлебова приступе ученици Исусу питајући га: „Где желиш да ти припремимо пасхалну вечеру?“ Он рече: „Идите у град до тога и тога и реците му: ’Учитељ пита: „Моје време се примакло; код тебе ћу славити пасхалну вечеру са својим ученицима.“’“ Ученици учине како им је Исус наложио, те припреме за Пасху.
Увече је Исус са Дванаесторицом био за столом. И док су вечерали, Исус рече: „Заиста вам кажем да ће ме издати један од вас.“
Ученици су се веома ожалостили, па су почели да питају један за другим: „Да нисам ја, Господе?“
А он им одговори: „Издаће ме онај који је са мном умакао хлеб у зделу. Додуше, Син Човечији одлази у смрт као што је у Светом писму написано за њега, али тешко оном човеку који га издаје! Том човеку би било боље да се није ни родио.“

А Јуда, издајник, упита: „Да нисам ја, учитељу?“ Исус му одговори: „Сâм си рекао.“

Док су јели, Исус узе хлеб, изрече благослов, разломи га и даде ученицима и рече: „Узмите и једите, ово је моје тело.“

Затим је узео чашу, захвалио *Богу,* пружио им је и рекао: „Пијте из ње сви. Ово је крв моја, крв Новог савеза, која се пролива за многе ради опроштења греха. А ја вам кажем: нећу више пити вина од рода лозе, до онога дана када ћу пити са вама ново вино у Царству мога Оца.“

Затим су отпевали хвалоспеве и запутили се ка Маслинској гори.

Тада им Исус рече: „Сви ћете се ви окренути од мене још ове ноћи, јер је написано:

’Ударићу пастира, и овце ће се разбежати од стада.’

Али када васкрснем, отићи ћу пре вас у Галилеју.“

Петар му рече: „Ако се и сви окрену од тебе, ја те никада нећу напустити.“

А Исус му рече: „Заиста ти кажем да ћеш ме се три пута одрећи ове ноћи пре но што се петао огласи.“

Петар му рече: „Ако треба и да умрем са тобом, нећу те се одрећи!“ Тако су рекли и сви ученици.

Тада Исус оде са њима на место које се зове Гетсиманија и рече ученицима: „Седите овде док ја одем онамо да се помолим.“ Повео је са собом Петра и двојицу Заведејевих синова. Уто га обузе жалост и тескоба. Тада им рече: „Душа ми је насмрт тужна. Останите овде и бдите са мном.“

Онда оде мало даље и паде ничице молећи се: „Оче мој, ако је могуће, нека ме мимоиђе ова чаша. Али нека не буде како ја хоћу, него како ти хоћеш.“

Када се вратио к ученицима, нашао их је како спавају. Зато је рекао Петру: „Зар ни један сат нисте могли пробдети са мном? Бдите и молите се да не паднете у искушење; дух је, наиме, вољан, али је тело слабо.“

Исус по други пут оде да се моли и рече: „Оче мој, ако није могуће да ме мимоиђе ова чаша, да је не испијем, онда нека буде твоја воља.“

Кад се вратио, поново их је затекао како спавају, јер су им се очи склапале. Онда их је оставио, па је по трећи пут отишао да се помоли, изговарајући исте речи.

Тада се вратио к ученицима и рекао: „Стално спавате и почивате. Дошао је час! Ево, Син Човечији ће бити предат у руке грешницима. Устаните! Хајдемо! Ево, приближио се мој издајник.“

Док је Исус још говорио, дошао је Јуда, један од Дванаесторице, и са њим велика руља са мачевима и тољагама. Њих су послали водећи свештеници и народне старешине. Исусов издајник им је дао знак: „Кога пољубим, тај је. Ухватите га!“ Он одмах приђе Исусу и рече: „Здраво, учитељу!“ И пољуби га.

А Исус му рече: „Пријатељу, уради оно због чега си дошао.“ Тада они људи приступе и ухвате Исуса. Ето, један од оних који су били са Исусом, трже свој мач и удари Првосвештениковог слугу, те му одсече ухо.

Исус му тада рече: „Врати свој мач у корице, јер сви који се лате мача – од мача ће и погинути. Или, зар не мислиш да могу да замолим свога Оца, и он ће ми одмах послати више од дванаест легија анђела? Јер, како би се иначе испунило Писмо које каже да тако мора да буде?“

У тај час Исус рече мноштву: „Зар сам ја одметник, па сте са мачевима и тољагама изашли да ме ухватите? Сваки дан сам седео у храму и поучавао, и нисте ме ухватили. Све се то догодило да се испуне Пророци.“ Тада су га сви ученици оставили и побегли.

Кад су они људи ухватили Исуса, одвели су га пред Првосвештеника Кајафу. Тамо су већ били окупљени зналци Светога писма и старешине. Петар га је пратио издалека до Првосвештениковог двора. Затим је ушао унутра и сео са стражарима да види како ће се то завршити. А водећи свештеници и цело Велико веће тражили су какво лажно сведочанство против Исуса, да би могли да га погубе. И нису могли да нађу, иако су приступили многи лажни сведоци. Најзад приступише двојица и рекоше: „Овај је рекао: ’Ја могу да срушим храм Божији и да га за три дана поново саградим.’“

Тада уста Првосвештеник и рече: „Зар ништа не одговараш на то што ови сведоче против тебе?“ Исус је ћутао. Тада му Првосвештеник рече: „Живим те Богом заклињем: реци нам јеси ли ти Христос, Син Божији?“

Исус му одговори: „Сâм си то рекао. Шта више, кажем вам да ћете од сада видети Сина Човечијег како седи с десне стране Свесилнога и долази на облацима небеским.“

Тада Првосвештеник раздера своју одећу и рече: „Вређао је *Бога*! Зар су нам потребни други сведоци? Ево, сад сте чули богохуљење! Како вам се то чини?“ Они одговорише: „Заслужио је смрт!“

Тада су му пљували у лице и ударали га песницама, а други су га шамарали, говорећи: „Прореци, Христе, ко те је ударио?“

А Петар је седео напољу, у дворишту. Нека слушкиња му приступи и рече му: „И ти си био са Исусом Галилејцем!“ А он пореч пред свима, говорећи: „Не знам о чему говориш!“ Кад је изашао у предворје, видела га је друга *слушкиња*, те је рекла онима који су били тамо: „И овај је био са Исусом Назаређанином!“

Петар поново пореч заклињући се: „Не познајем тог човека!“ Мало касније, прићу му неки који су ту стајали, па му и они рекоше: „Заиста, и ти си један од њих! Чак те и твој нагласак одаје!“ Тада Петар стаде да се проклиње и куне: „Не познајем тог човека!“ У исти час се огласи петао. Онда се Петар сетио речи које је Исус изрекао: „Пре него што се петао огласи, три пута ћеш ме се одрећи.“ Изашао је и горко заплакао.

А када је свануло, договоре се сви водећи свештеници и старешине да убију Исуса. Свезали су га, одвели и предали намеснику Пилату.

А Јуда, који га је издао, кад је видео да су га осудили, покајао се и вратио оних тридесет сребрњака водећим свештеницима и старешинама, рекавши: „Сагрешио сам издавши невиног човека.“

А они му рекоше: „Шта се то нас тиче? То је твоја брига.“

Јуда баци сребрњаке у храм, оде и обеси се.

А водећи свештеници узеше сребрњаке и рекоше: „Није дозвољено да се такав новац стави у храмску благајну, јер је плата за убиство човека.“ Стога су одлучили да за тај новац купе Грнчареву њиву за гробље странцима. Зато се та њива до данас зове „Крвна њива“. Тада се испунило оно што је рекао пророк Јеремија:

> „И узеше тридесет сребрњака, цену за процењенога, коју одредише неки од рода Израиљевог, и за њих купише Грнчареву њиву. Овако ми Господ нареди.“

Исуса су затим довели пред намесника, који га упита: „Јеси ли ти Цар јудејски?“ „Ти то кажеш“ – одговори Исус. Онда су га водећи свештеници и старешине оптуживали, а он није ништа одговарао. Тада му Пилат рече: „Зар не чујеш за шта те све оптужују?“ Исус није одговорио ни речи, чему се заповедник веома чудио.

А заповедник је обичавао да за празник пусти једног затвореника по избору народа. Баш тада су у тамници држали познатог сужња по имену Исус Варава. Када се народ окупио, Пилат им се обрати: „Кога желите да вам пустим: Исуса Вараву или Исуса прозваног ’Христос’?“ Знао је, наиме, да су Исуса предали из зависти.

Док је седео на судијској столици, његова жена му пошаље поруку: „Окани се тог праведника, јер сам данас у сну много пропатила због њега.“

Међутим, водећи свештеници и старешине наговоре народ да затраже Вараву, а да се Исус погуби.

Заповедник их упита: „Којега од ове двојице хоћете да вам пустим?“ Они одговорише: „Вараву!“

Пилат их упита: „Шта онда да радим са Исусом прозваним ’Христос’?“ Они одговорише: „Нека буде разапет!“

Он их упита: „Какво је зло учинио?“ Али они су још гласније повикали: „Нека буде разапет!“

Када је Пилат видео да ништа не користи, него да настаје још већи метеж, узео је воду и опрао руке пред народом, рекавши: „Ја немам ништа са смрћу овог праведника; ви ћете одговарати за то.“

А сав народ рече: „Нека његова крв падне на нас и на нашу децу!“

Тада им је ослободио Вараву, а Исуса је предао да га избичују и разапну на крст.

Након тога су заповедникови војници повели Исуса у преторијум. Око њега се окупила цела чета. Свукли су Исуса и огрнули га скерлетним плаштом. Онда су исплели венац од трња, те му ставили на главу и трску у његову десну руку. И клањали су се пред њим, говорећи: „Здраво, Царе јудејски!“ Пљували су на њега, а онда су узели трску и ударали га по глави. Када су му се наругали, скинули су са њега огртач и обукли му његову одећу, па су га одвели да га разапну.

Када су изашли, нашли су неког човека из Кирине, по имену Симон, и натерали га да му понесе крст. Када су дошли на место звано *Голго̄та*, што значи „Место лобање“, дали су му да пије вино помешано са жучи. Али пошто је окусио, није хтео да пије.

Када су га разапели, поделили су његову одећу бацајући коцку. Седели су тамо и чували га. Онда су изнад његове главе ставили натпис на коме је била написана његова кривица: „Ово је Исус, Цар јудејски.“

Са њим су разапели и два одметника, једног с десне стране, а другог с леве стране. А пролазници су га вређали и климали својим главама, говорећи: „Де сад, ти што рушиш храм и за три дана га подижеш, спаси самога себе! Ако си Син Божији, сиђи с крста!“

Слично су му се ругали и водећи свештеници са зналцима Светог писма и старешинама: „Друге је спасао, а не може да спасе самог себе! Па, он је израиљски Цар! Нека сиђе сад с крста па ћемо

поверовати у њега! Уздао се у Бога, нека га сад избави ако му је по вољи! Сâм је рекао: ’Син сам Божији.’“ Тако су га вређали и одметници разапети са њим.

А од подне па до три сата наста тама по свој земљи. Око три сата пополдне, Исус завапи веома гласно: „*Ели, Ели, лема савахтани?!*“ То значи: „Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?!“

А неки који су ту стајали, чули су ово, па су рекли: „Овај дозива Илију!“

Један од војника одмах отрча, узе сунђер, натопи га киселим вином, натаче на штап, те је тако појио Исуса. Остали су говорили: „Пусти да видимо хоће ли доћи Илија да га спасе!“

Исус још једном снажно узвикну и издахну.

Уто се храмска завеса расцепи на двоје од горе до доле, а земља се потресе, те се стене распукоше. Гробови се отворише, па устадоше из мртвих многи свети који су уснули, и изађоше из својих гробова. Ови су касније, након Исусовог васкрсења, дошли у Свети град и показали се многима.

А *римски* капетан и они који су са њим чували Исуса, кад су видели потрес и све што се догодило, силно су се уплашили и рекли: „Овај је заиста био Божији Син!“

Тамо су биле и многе жене које су посматрале издалека. Оне су пратиле Исуса из Галилеје и служиле му. Међу њима су биле Марија Магдалена, Марија, мајка Јаковљева и Јосифова, и мајка Заведејевих синова.

Кад се спустило вече, дође неки богати човек из Ариматеје, по имену Јосиф, који је и сам био Исусов следбеник. Овај дође к Пилату и затражи од њега Исусово тело. Тада Пилат нареди да му се тело преда. Јосиф узе *Исусово* тело, увије га у чисто платно, те га положи у нови гроб који је издубио у стени за себе. Онда је навалио велики камен на улаз у гробницу и отишао. Марија Магдалена и друга Марија седеле су тамо наспрам гроба.

Следећег дана, после Припреме, окупе се водећи свештеници и фарисеји код Пилата. Рекли су: „Господару, сетили смо се да је она варалица, још док је био жив, рекао да ће након три дана васкрснути. Зато нареди да се гроб обезбеди до трећег дана, да не би дошли његови ученици и украли га. Они ће онда рећи народу да је он васкрсао из мртвих, па ће тако последња превара бити већа него прва.“ Пилат им одговори: „Ево вам стража; идите и обезбедите гроб како знате.“ Они оду и обезбеде гроб: запечате гробни камен и поставе стражу.

А после суботе, у свануће првога дана недеље, дођоше Марија Магдалена и друга Марија да погледају гроб. У тај час наста велики потрес, јер је анђео Господњи сишао са неба, приступио, откотрљао гробни камен и сео на њега. Лик му је био као муња, а одећа бела као снег. Од страха пред њим, стражари су уздрхтали и постали као мртви.

Анђео рече женама: „Не бојте се! Знам да тражите разапетог Исуса. Он није овде. Васкрсао је онако како је рекао. Дођите и видите место где је лежао. Стога идите и реците његовим ученицима да је васкрсао из мртвих. Он ево иде пред вама у Галилеју, онде ћете га видети. Ето, рекао сам вам.“

Оне у журби одоше са гроба, те са страхом, али и са великом радошћу, отрчаше да јаве његовим ученицима. Уто их сретне Исус, те им рече: „Здраво!“ Оне му прију, обујме његове ноге и падну ничице пред њим. Исус им тада рече: „Не бојте се! Идите и јавите мојој браћи да иду у Галилеју; тамо ће ме видети.“

Док су оне одлазиле, неки од стражара оду у град и јаве водећим свештеницима све што се догодило. Они су се онда састали са старешинама и одлучили да војницима дају много новца. Рекли су им: „Реците да су његови ученици дошли ноћу и украли тело док смо ми спавали. А ако заповедник дочује за ово, ми ћемо га уверити и решити вас бриге.“ Стражари узму новац и учине како су их упутили. Ова прича се раширила међу Јеврејима све до данашњега дана.

А једанаесторица ученика одоше у Галилеју, на гору на коју им Исус наредио да иду. Када су га угледали, пали су ничице, а неки су посумњали. Исус им приђе и рече им: „Дата ми је сва власт на небу и на земљи. Зато идите и начините све народе мојим ученицима, крстећи их у име Оца, Сина и Светога Духа. Учите их да држе све што сам вам заповедио. Ево, ја сам с вама у све дане до свршетка света.“

Марко

Еванђеље по Марку

Овако почиње Радосна вест о Исусу Христу, Божијем Сину. У Књизи пророка Исаије записано је овако:

> „Ево, шаљем посланика свога испред твога лица, који ће ти пут приправити.“ „Глас једног пустињом одзвања: ’Пут Господњи приправите; друмове за њега поравнајте.’“

И тако се појавио Јован крстећи у пустињи и проповедајући покајање и крштење ради опроштења греха. Људи из целе Јудеје и сви из Јерусалима долазили су к њему, а он их је крштавао у реци Јордану, при чему су они исповедали своје грехе. Јован је био одевен у одећу од камиље длаке, а око струка је имао кожни појас. Хранио се скакавцима и дивљим медом. Јован је најављивао: „После мене долази неко ко је моћнији од мене, пред ким нисам достојан да се сагнем и одрешим ремење на његовој обући. Ја вас крштавам водом, а он ће вас крстити Светим Духом.“

Тих дана је Исус дошао из Назарета у Галилеји и Јован га је крстио у Јордану. Док је Исус излазио из воде, угледао је отворено небо и Духа како се у виду голуба спушта на њега. Уто се зачује глас са неба: „Ти си Син мој вољени, ти си ми сва радост!“

А Дух одмах одведе Исуса у пустињу. Тамо је провео четрдесет дана, и био кушан од Сатане. Био је окружен дивљим животињама и анђели су му служили.

А пошто је Јован био утамничен, Исус је дошао у Галилеју и проповедао Радосну вест Божију. Говорио је: „Наступило је право време! Приближило се Царство Божије! Покајте се и верујте у Радосну вест!“

Када је Исус једном пролазио покрај Галилејског језера, видео је два рибара; браћу Симона и Андрију, како бацају рибарску мрежу у језеро. Исус им рече: „Пођите за мном и ја ћу вас учинити рибарима људи.“ Они су одмах оставили мреже и кренули за њим.

Пошавши мало даље, видео је браћу Јакова и Јована, Заведејеве синове. Били су у својој лађици и крпили мреже. Исус их је одмах позвао и они оставише свога оца Заведеја у лађици са најамницима и кренуше за њим.

Исус је са својим ученицима дошао у Кафарнаум. Одмах у суботу је ушао у синагогу и почео да поучава. Људи су били задивљени његовим учењем, јер их је учио као неко ко има власт, а не као зналци Светога писма.

У синагоги је био неки човек *опседнут* нечистим духом. Он крикну: „Шта ти имаш са нама, Исусе Назарећанине?! Ја знам ко си ти: свети Божији *посланик*!“

Исус му припрети и заповеди: „Ућути и изађи из човека!“ Нечисти дух спопаде човека силним трзајима и уз врисак га напусти.

Задивљени тиме, људи су почели да говоре једни другима: „Шта је ово? Је ли то неко ново учење, будући да има власт да заповеда нечистим духовима, те му се они покоравају?“ Глас о Исусу се брзо проширио по целом подручју Галилеје.

Када су изашли из синагоге, отишли су у Симонову и Андријину кућу, заједно са Јаковом и Јованом. Симонова таштa је лежала сва у грозници. Чим су стигли, рекли су Исусу за њу. Исус јој приђе, узе је за руку и придиже. Грозница је престала, те је она почела да их послужује.

Увече, по заласку сунца, народ је доносио пред Исуса све који су били болесни и оне који су били опседнути злим духовима. Сав град се сјатио пред врата те куће. Исус је исцелио много болесних од свакојаких болести и истерао многе зле духове. Злим духовима је бранио да говоре, јер су они знали *ко је* он.

Следећег јутра, док још није свануло, Исус је устао, изашао *изван града*, те отишао на једно пусто место, да се моли. Али Симон и они који су били са њим кренули су да га траже. Када су га нашли, рекли су му: „Сви те траже!“

Али он им је одговорио: „Пођимо и у друга места у околини, да и њима проповедам, јер сам зато дошао.“ И тако је прошао целом Галилејом: проповедао је по тамошњим синагогама и изгонио зле духове.

Једном приликом, пришао му је неки губавац и клекнуо пред њим молећи га: „Ако хоћеш, можеш да ме очистиш.“

Исус се сажали над човеком, испружи руку, дотакну га и рече му: „Хоћу, буди чист!“ Губа је истог трена нестала са њега и човек је био чист од губе.

Исус га тада отпусти уз строгу напомену: „Гледај да ником не говориш о овоме, него иди и покажи се свештенику, па затим принеси жртву за очишћење коју је прописао Мојсије, да се пред њима потврди *да си здрав*.“ Али овај чим оде, поче свима говорити и разглашавати о ономе што му се догодило, тако да Исус није више могао да уђе непримећен у место. Зато је боравио на пустим местима, а народ је са свих страна хрлио к њему.

После неколико дана, Исус се вратио у Кафарнаум. Људи су то дочули, па су се у толиком броју сјатили у кућу где је Исус био, да

ни пред вратима више није било места. Исус им је онда објављивао своје учење. Уто дођу четворица људи носећи једног одузетог човека. Пошто због мноштва нису могли да га донесу пред Исуса, направили су отвор на крову изнад места где је био Исус, кроз који су спустили носила на којима је лежао одузети. Исус, видевши њихову веру, рече одузетоме: „Синко, опраштају ти се греси!“

Ту су седели и неки од зналаца Светог писма и размишљали у себи: „Шта то овај прича? Он вређа Бога! Ко може опраштати грехе осим самога Бога?“

Исус је својим духом одмах прозрео њихово умовање, па их је упитао: „Зашто овако размишљате у срцу? Шта је лакше рећи одузетоме: ’Твоји греси су опроштени’ или: ’Устани, узми своја носила и ходај?’ Али, да знате: Син Човечији има власт да опрашта грехе на земљи.“ *Онда* рече одузетоме: „Теби кажем: устани, узми своја носила и иди својој кући!“ Одузети се истог тренутка подиже и на очиглед свег народа узе своја носила и оде. Задивљени тиме, људи су славили Бога и говорили: „Ово још никада нисмо видели!“

Исус је поново отишао до обале Галилејског језера. Велико мноштво људи је кренуло за њим и он их је тада поучавао. Једном је у пролазу опазио Левија, Алфејевог сина, порезника, како седи на месту за прикупљање пореза. Исус му рече: „Пођи за мном!“ Он устаде и пође за Исусом.

Касније је Исус обедовао у Левијевој кући. Ту је било и много порезника и *других* грешника који су обедовали заједно са Исусом и његовим ученицима. Наиме, било је много оних који су га следили. Неки од зналаца Светог писма који су били фарисеји, видевши да *Исус* обедује са грешницима и порезницима, упиташе његове ученике: „Зар он једе са порезницима и *другим* грешницима?“ Исус је то чуо, па им је одговорио: „Лекар не треба здравима, него болеснима. Ја нисам дошао да позовем праведнике, већ грешнике.“

Једном приликом су Јованови ученици и фарисеји постили. Неки људи дођу *к Исусу* и упитају га: „Зашто Јованови ученици и ученици фарисеја посте, а твоји ученици не посте?“

Исус им одговори: „Зар могу сватови постити, док је младожења са њима? Све док је он са њима, они неће постити. Ипак, доћи ће дани када ће им отети младожењу. Тог дана ће постити.

Нико не крпи стару одећу закрпом од нове, *прањем још нескупљене* тканине. У том случају нова закрпа дере стару тканину и настаје већа подеротина. Такође, нико не улива ново вино у старе мехове, јер ће стари мехови попуцати од *врења* новога вина, па ће тако пропасти и мехови и вино. Зато, ново вино *иде* у нове мехове.“

Једне суботе је Исус пролазио кроз житна поља. Његови ученици су идући тргали класје. Фарисеји упиташе Исуса: „Погледај! Зашто *твоји ученици* чине оно што не сме да се чини суботом?“

Исус узврати: „Зар никада нисте читали шта је Давид учинио када се нашао у оскудици и када је огладнео, он и његови пратиоци? Он је за време Првосвештеника Авијатара ушао у Дом Божији и јео постављене хлебове. *По Закону*, нико не сме да једе овај хлеб осим свештеникâ, а Давид га је дао чак и својим пратиоцима.

Човек није створен да би служио суботи, већ је субота установљена да би служила човеку. Дакле, Син Човечији је Господар и суботе.“

Исус је поново дошао у синагогу. Ту је био и неки човек са усахлом руком. Било је ту и оних који су пажљиво мотрили на Исуса, да би га оптужили уколико би излечио човека у суботу. Исус рече човеку са усахлом руком: „Стани овде у средину!“

Онда је упитао народ: „Да ли је суботом дозвољено чинити добро или зло? Спасити некоме живот или га одузети?“ Нико није рекао ни реч. Исус их погледа с љутњом, ожалошћен због окорелости њихових срца. Онда рече човеку: „Испружи своју руку!“ Човек испружи руку и рука му поново постаде здрава. Тада фарисеји изађоше из синагоге и одмах са иродовцима сковаше заверу како да убију Исуса.

Исус се са својим ученицима повукао на *Галилејско* језеро. Пратило га је велико мноштво људи из Галилеје, Јудеје, Јерусалима, Идумеје и с друге стране Јордана, те из околине Тира и Сидона. Долазили су к њему кад су чули какве ствари чини. Исус је рекао ученицима да припреме неки чамац за њега, да га народ не би стеснио. Будући да је многе већ исцелио, сви који су патили од разних болести су се пробијали до њега желећи да га дотакну. Када би опседнути нечистим духовима угледали Исуса, падали би пред њим, вичући: „Ти си Син Божији!“ *Исус* им је строго напоменуо да не откривају ко је он.

Затим се Исус попео на гору и позвао оне које је хтео. Они су дошли к њему. Издвојио је Дванаесторицу, које је назвао апостолима, да буду с њим. Њих је послао да проповедају и дао им моћ да истерују зле духове. Ово су имена изабране Дванаесторице: Симон, кога је *Исус* прозвао Петар, Заведејеви синови Јаков и његов брат Јован, које је Исус прозвао Воанергес, што значи „синови грома“, Андрија, Филип, Вартоломеј, Матеј, Тома, Јаков Алфејев, Тадеј, Симон Хананејац, и Јуда Искариот који је издао Исуса.

Исус се вратио кући. Опет се слегло толико света, да он и његови ученици ни залогај хлеба нису могли да поједу. Када је то чула његова породица, дошли су да га одвуку, јер су говорили да није при чистој свести.

А зналци Светог писма, који су дошли из Јерусалима, говорили су: „Он је опседнут Веелзевулом!“ и: „Он уз помоћ главара злих духова истерује зле духове!“

Исус их је онда позвао к себи и говорио им служећи се причама: „Како Сатана може да изгони Сатану? Ако се неко царство разједини, то царство се неће одржати. И ако у породици дође до поделе, та породица неће опстати. Ако се Сатана окренуо против себе самог, па се разделио, онда му нема опстанка, него му је дошао крај. Јер, нико не може ући у кућу снажног човека и опљачкати његово покућство, ако га прво не свеже. Тек онда ће опљачкати његову кућу. Заиста вам кажем: људима се могу опростити сви греси и сва богохулства која изговоре, али ко изговори богохулство против Духа Светога, то му се никада неће опростити, него ће му се овај грех рачунати довека.“

Исус је то рекао јер су говорили за њега да има нечистог духа.

Онда је дошла Исусова мајка са његовом браћом. Послали су некога да позове Исуса, а сами су остали да стоје напољу. Исус је седео окружен мноштвом народа. Рекли су му: „Ево, ту напољу су твоја мајка и твоја браћа, и траже те.“

Исус им одговори: „Ко је моја мајка и ко су моја браћа?“

И осврнувши се на оне који су седели око њега, рече: „Ево моје мајке и моје браће! Јер онај ко врши вољу Божију, тај ми је брат и сестра и мајка.“

Исус је поново почео да поучава поред језера. Око њега се окупило толико света, да је морао да уђе у једну лађицу седећи на језеру, док је сав онај свет био на обали, уз језеро. Он их је онда поучавао многим стварима служећи се причама. Овако им је излагао своје учење: „Слушајте! Изађе сејач да сеје. Али, како је сејао, нека зрна су пала крај пута. Но, дошле су птице и позобале их. Друга зрна су пала на каменито тле, где нису имала много земље. Брзо су изникла, јер земља није била дубока. Али када је сунце синуло, спржило је биљке, и пошто нису имале корен, посушиле су се. Нека зрна су, опет, пала међу трње. Трње нарасте и погуши биљке, те оне нису донеле род. Ипак, нека зрна су пала на добру земљу, па су исклијала, узрасла и донела род: нека зрна тридесетоструко, нека шездесетоструко, а нека стоструко.“

Онда Исус рече: „Ко има уши, нека слуша!“

Када је Исус остао сам, Дванаесторица и они око њега, су затражили од њега да им протумачи приче. Он им рече: „Вама је дано да сазнате тајну Царства Божијег, а осталима се све говори у причама:

> ’Да гледајући не виде, да слушајући не разумеју, да се не обрате да би им *Бог* опростио.’“

Исус их затим упита: „Зар не разумете ову причу? Како ћете разумети све *остале* приче?“ Сејач сеје *Божију* реч. Неки људи су као зрневље посејано крај пута; тек што чују реч, истог трена долази Сатана и односи реч која је посејана у њима. Други су опет као зрневље посејано на каменитом тлу. Они, када чују реч, одмах је са радошћу прихватају, али пошто реч није ухватила корена у њима, бивају непостојани. Кад настане невоља или прогонство због речи, они одмах отпадају. Неки су као зрневље посејано у трње. То су они који слушају реч, али бриге за овоземаљске ствари, заводљивост богатства и жудње за другим стварима долазе и угуше реч, те остаје без плода. А зрневље које је посејано на добро тле, то су они који слушају реч, прихватају је и доносе плод: једни тридесетоструко, други шездесетоструко, а неки стоструко.

Исус настави: „Ко би од вас донео светиљку и ставио је под мерицу или испод кревета? Зар се светиљка не ставља на свећњак? Што је скривено, то ће се открити, и обелоданиће се оно што је тајно. Ко има уши, нека слуша!“

Исус им затим рече: „Пазите како слушате. *Јер* каквом мером мерите, таквом мером ће вама бити мерено. Јер ко има, њему ће се додати, а ономе који нема, одузеће се и то што има.“

Исус је такође рекао: „Царство Божије је слично човеку који је посејао семе на својој њиви. Он леже ноћу и устаје дању, а семе ниче и расте ни сам не зна како. Земља сама по себи чини да доноси род. Прво се појави стабљика, затим клас, онда клас пун жита. А када усев сасвим дозри, човек брже-боље узима срп у руке, јер је жетва приспела.“

Исус поново прозбори: „С чим ћемо упоредити Царство Божије? Каквом причом да га објаснимо? Оно је слично горушичином зрну, најмањем од свих која се сеју у земљу. Али када се посеје, израста и постаје веће од свег осталог растиња, па развија толико велике гране да се под његовом сенком гнезде птице небеске.“

Исус је народу приповедао много оваквих прича, онолико колико су могли да разумеју. Без прича им ништа није говорио. Ипак, својим ученицима је све објашњавао када су били сами.

Истог дана увече, Исус им рече: „Пређимо на другу страну *језера*.“ Распустивши народ, *ученици* су га повели бродићем у коме

је он већ био. Пратили су га и други бродићи. Међутим, подиже се велика бура, тако да су таласи плавили лађицу, те је била скоро под водом. А *Исус* је спавао на крми, на узглављу. Они га пробудише говорећи: „Учитељу, зар не мариш што пропадамо?!“

Исус устаде и запрети ветру: „Престани!“ Онда рече таласима: „Умирите се!“ Ветар престаде и наста велика тишина.

Онда им *Исус* рече: „Зашто сте се уплашили? Зар немате вере?“

Обузети силним страхом, ученици су почели да питају једни друге: „Па ко је, онда, овај да му се и ветар и језеро покоравају?“

Затим су стигли на супротну обалу језера у гедаринску област. Чим је Исус изашао из лађице, из гробља истрча пред њега човек који је био опседнут нечистим духом. Он је живео по гробовима. Њега чак ни ланцима нико више није могао да држи свезаног. Много пута је био везан оковима и ланцима, али би он покидао ланце и поломио окове. Нико није могао да га обузда. Дању и ноћу је тумарао по гробовима и брдима, урлајући и ударајући се камењем.

Када је издалека угледао Исуса, потрчао је и пао ничице пред њим. Онда је крикнуо и рекао: „Шта хоћеш од мене, Исусе, Сине најузвишенијег Бога? Заклињем те Богом, немој ме мучити!“ (Исус му је, наиме, већ рекао: „Нечисти душе, излази из овог човека!“)

Исус га упита: „Како ти је име?“

Нечисти дух му одговори: „Име ми је Легија, јер нас је много.“ Он је преклињао Исуса да их не истера из тог краја.

А тамо је, под брдом, пасло велико крдо свиња. „Пошаљи нас да уђемо у те свиње“ – замолише га. Исус им је то дозволио. Нечисти дуси изађоше из човека и уђоше у свиње. Истог часа, крдо свиња, око две хиљаде, сјури се низ обронак у море и подави се.

На то су се свињари разбежали и јавили то људима у граду и по селима. Народ је дошао да види шта се догодило. Кад су дошли к Исусу, угледали су човека који је био опседнут мноштвом злих духова како седи, одевен и при здравој памети. То их је уплашило. Очевици су испричали другима шта се збило са опседнутим човеком и свињама. Тада су почели да моле Исуса да оде из њиховог краја.

А када је *Исус* улазио у лађицу, замоли га човек који је био опседнут злим духовима да пође са њим. Међутим, *Исус* му то није дозволио. Рекао му је: „Врати се својој кући, к својима, и реци шта ти је Господ учинио и како ти се смиловао.“ Човек је отишао и почео да говори по Декапољу шта му је Исус учинио. Сви су били задивљени.

Исус се вратио лађицом на другу обалу *језера*. Поново се око њега окупило велико мноштво људи. Док је стајао уз језеро, прије му човек по имену Јаир, старешина тамошње синагоге, и паде пред његове ноге. Салетао га је молбама: „Моја ћерка је на самрти. Дођи и положи руке на њу, да би оздравила и живела.“ *Исус* пође за њим.

Много народа је ишло за њим гурајући га. Ту је била и нека жена која је дванаест година боловала од излива крви. Она је много пропатила од многих лекара и потрошила све што је имала. Ипак, ништа јој није помогло. У ствари, бивало јој је све горе. Када је чула за Исуса, пришла му је с леђа и дотакла његову одећу. Говорила је у себи: „Ако дотакнем само његову одећу, оздравићу.“ Истог часа је крварење престало, и она је осетила у телу да се решила своје муке. Исус је одмах осетио да је из њега изашла сила, па се окренуо мноштву и упитао: „Ко је дотакао моју одећу?“

Његови ученици му одговорише: „Видиш и сам колико се народа гура око тебе. Зашто онда питаш: ’Ко ме је дотакао?’“ Али Исус је и даље гледао око себе да види ону која је то учинила. Уплашена и уздрхтала жена је знала шта се догодило. Иступила је напред, пала ничице пред Исуса, и рекла му целу истину. Исус јој онда рече: „Ћерко, твоја те је вера исцелила; иди с миром и буди здрава од своје болести.“

Док је он још говорио, дођу гласници из куће Јаира, старешине синагоге, говорећи Јаиру: „Твоја ћерка је умрла. Зашто да и даље замараш учитеља?“

Исус се није обазрео на њихове речи, већ је рекао старешини: „Не бој се, само веруј!“ Никоме није дозволио да пође са њим, осим Петру, Јакову, Јовану, брату Јаковљевом. Затим су дошли у кућу старешине Јаира. Исус је видео пометњу и чуо плач и нарицање. Он уђе у кућу и упита окупљене: „Зашто сте узнемирени? Зашто плачете? Дете није умрло, него спава.“ Они су му се, пак, подсмевали.

Исус је затим удаљио присутне, па је повео са собом оца и мајку детета и своје пратиоце, и ушао тамо где је било дете. Онда ју је узео за руку и рекао јој: „Талита, кум!“ (што у преводу значи: „Девојчице, теби говорим, устани!“) Она је истог тренутка устала и почела да хода (било јој је дванаест година). Присутни су били веома зачуђени и запањени. Исус им је онда строго заповедио да не причају другима о овоме и рекао им да дају девојчици да једе.

Исус је отишао одатле и вратио се у своје завичајно место у пратњи својих ученика. Када је дошла субота, почео је да поучава у синагоги. Многи слушатељи су били изненађени. Говорили су: „Откуд овај то зна? Где ли је стекао такву мудрост? На који начин

он чини чуда? Зар он није дрводеља, син Маријин? Нису ли његова браћа: Јаков, Јосија, Јуда и Симон? Зар његове сестре не живе овде?“ Зато га нису прихватили.

Исус им је онда рекао: „Пророк је без части само у свом завичају, међу својом родбином и у свом дому.“ Зато тамо није могао да учини ниједно чудо, осим што је исцелио неколико болесника полажући руке на њих. Био је зачуђен њиховим неверовањем.

Онда је отишао одатле и поучавао по околним селима. Исус је затим сазвао Дванаесторицу и слао их двојицу по двојицу, дајући им моћ над нечистим духовима.

Заповедио им је да не узимају са собом ни хлеба, ни торбе, ни новца у појасу, осим једнога штапа: „Обујте само сандале, и не носите са собом два пара одеће.“ Рекао им је још: „У коју кућу уђете, у њој и останите, све док не одете из тог места. А ако вас неко место не прими, нити жели да вас саслуша, удаљите се оданде и отресите прашину са својих ногу. То ће бити доказ против њих.“

Ученици су отишли и проповедали људима да се покају *за своје грехе*. Изагнали су многе зле духове, помазивали уљем многе болеснике и оздрављали их.

И цар Ирод је чуо *за Исуса*, јер је његово име постало добро познато. Једни су говорили: „То је Јован Крститељ устао из мртвих, те зато чудне силе делују у њему.“

Други су говорили: „То је пророк Илија.“ Неки су, опет, говорили да је то један од пророка.

Када је то Ирод чуо, рекао је: „То је Јован коме сам ја одрубио главу. Он је устао *из мртвих*.“

Наиме, сам Ирод је наредио да ухвате Јована, да га свежу и баце у тамницу. То је било због Иродијаде, жене Иродовог брата Филипа, којом се Ирод оженио. Јован је, наиме, говорио Ироду: „Ти немаш права на жену свога брата!“ Иродијада се зато гневила на Јована и хтела да га убије, али није могла. Наиме, Ирод се плашио Јована, знајући да је праведан и свет човек и зато га је штитио. Кад год би га слушао, Ирод би се веома узнемирио. Ипак, радо је слушао Јована.

Али, Иродијади се указала прилика. Било је то на Иродов рођендан, када је Ирод приредио гозбу за своје великаше, војне заповеднике и водеће људе у Галилеји. Тада је ушла Иродијадина ћерка и заплесала, те угодила Ироду и његовим званицама.

Цар рече девојци: „Затражи од мене што год хоћеш и ја ћу ти то дати.“ Он јој је уз заклетву рекао: „Што год да затражиш, даћу ти, па и половину мога царства.“

Она изађе из одаје и рече својој мајци: „Шта да тражим?“

Она јој одговори: „Главу Јована Крститеља.“

Девојка се одмах хитро вратила пред цара и затражила: „Хоћу да ми одмах даш главу Јована Крститеља на тањиру.“

Цар се веома ражалостио, али због заклетве и због окупљених, није хтео да је одбије. Цар одмах посла џелата и нареди му да донесе Јованову главу. *Џелат* оде и одруби главу Јовану у тамници, те је донесе на тањиру и даде је девојци, а она је даде својој мајци. Када су то чули Јованови ученици, дошли су, узели његово тело и положили га у гроб.

А апостоли су се окупили око Исуса и испричали му све што су радили и поучавали. Онда им он рече: „Идите на неко пусто место и мало се одморите.“ Било је, наиме, много људи који су долазили и одлазили, па нису имали кад да једу.

Онда су отпловили на неко пусто место *да буду* насамо. Ипак, многи су их видели како одлазе и препознали их, па су људи из свих градова пешице журили за њима и стигли тамо пре њих. Изашавши *из бродића*, *Исус* угледа много народа, и сажали се на њих, јер су били као стадо без пастира. Тада је почео да их учи многим стварима. Како је већ било доста касно, ученици дођоше к Исусу и рекоше му: „Већ је доста касно, а место је пусто. Зато распусти народ, нека оду до оближњих имања и села да купе себи нешто за јело.“

„Дајте им ви да једу“ – рече им *Исус*.

„Хоћеш ли да купимо хлеба за две стотине сребрњака и дамо им да једу?“ – упиташе га. *Исус* им рече: „Колико хлебова имате? Идите и погледајте.“

Када су сазнали, рекли су: „Пет *хлебова* и две рибе.“

Исус им је онда наредио да посаде народ у групе по зеленој трави. Народ је поседао у групама од стотину и од педесет људи. Исус је узео пет хлебова и две рибе, погледао према небу и изрекао благослов. Потом је разломио хлеб и давао ученицима да их поделе народу. Тако је свима поделио и две рибе. Сви су јели и наситили се. Ученици су, пак, покупили дванаест пуних котарица преосталих комада *хлеба* и рибе. Било је пет хиљада мушкараца који су јели хлебове.

Исус је одмах затим потерао ученике да се укрцају у бродић и да пре њега отплове на другу обалу, у Витсаиду, док он не распусти народ. Опростивши се од народа, отишао је у брда да се моли.

Кад се спустило вече, лађица је била насред језера, док је Исус био сам на копну. Видео је да се његови ученици муче веслајући, јер им је дувао противан ветар. Негде између три и шест сати ујутро,

дошао је к њима ходајући по језеру. Хтео је да их мимоиђе. Угледавши га како хода по језеру, ученици су помислили да је утвара, па су почели да вичу. Сви су се препали када су га угледали. *Исус* им се одмах обратио и рекао им: „Будите храбри! То сам ја, не бојте се!“

Онда се попео к њима у бродић, и ветар се умирио. Ученици су били потпуно сметени, јер нису разумели чудо са хлебовима; срце им је још било тврдо.

Када су препловили на другу обалу, пристали су у Генисарету. Док је *Исус* излазио из лађице, људи су га одмах препознали. Када су чули где се налази, растрчали су се по свој околини и почели да доносе к њему болеснике на носилима. По свим селима, градовима или засеоцима у које је долазио, људи су износили болеснике на тргове, молећи га да болесни дотакну макар ресе његове одеће. Ко год га је дотакао, био је излечен.

Једном приликом, дођу фарисеји и неки зналци Светог писма из Јерусалима и окупе се око Исуса. Они су видели да неки од његових ученика једу неопраним рукама, односно, да их нису опрали по обреду. Наиме, фарисеји, као и сви Јевреји, не почињу да једу пре него што брижљиво оперу руке, држећи се тако предања старих. Они, такође, не једу оно што су купили на пијаци док то не оперу. Они држе и много другог што им је предано, као прање чаша, лонаца, и бакарног посуђа.

Фарисеји и зналци Светог писма упиташе Исуса: „Зашто твоји ученици не следе предање старих, него једу неопраним рукама?“

Исус им одговори: „Добро је пророковао Исаија о вама лицемерима, јер је написано:

> ’Овај народ ме поштује уснама, али му је срце далеко од мене. Узалуд је њихова побожност; њихово учење научене су заповести људске.’

Ви сте напустили заповест Божију и држите се од људи *установљених* предања.“

Исус настави: „Вама одговара да укидате Божију заповест да бисте се држали својих уредаба. Јер Мојсије је рекао: ’Поштуј свога оца и своју мајку’ и: ’Ко наружи свога оца или мајку, нека се погуби.’ А ви кажете: ’Ако неко каже своме оцу или мајци: „Све што ја могу да ти учиним јесте да принесем *корван* за тебе“’ (то јест, *жртвени* принос *Богу*); онда му више не дозвољавате да се стара о својим родитељима. Ви, тако, укидате реч Божију ради вашег предања које сте пренели, а радите и много других сличних ствари.“

Затим је поново позвао народ и рекао: „Чујте ме сви и разумите! Човека не може учинити нечистим ништа што улази у њега, већ оно што излази из њега самог. Ко има уши, нека слуша!“

Кад је отишао од народа и дошао у кућу, његови ученици га упиташе о значењу приче. А он им рече: „Па зар и ви још увек не разумете? Зар не схватате да човека не може учинити нечистим *храна* која у њега улази, јер не улази у његово срце, већ у трбух, а одатле одлази у нужник?“ (Тако је *Исус* прогласио сва јела „чистим“.)

Исус настави: „Човека чини нечистим оно што из њега самог излази. Јер из човекове нутрине, из његовог срца излазе зле помисли, блуд, крађе, убиства, прељубе, лакомства, злобе, преваре, разузданост, завист, погрдне речи, охолост и безумље. Сва ова зла долазе из човекове нутрине и чине га нечистим.“

Исус је затим напустио то место и отишао у тирски крај. Дошао је у једну кућу гледајући да се не дозна за то, али није могао да остане скривен. Нека жена, чија је ћерка била опседнута нечистим духом, чим је чула за њега, дошла је к њему и пала ничице пред његове ноге. Ова жена је била Гркиња, родом Сирофеничанка. Молила је Исуса да истера злог духа из њене ћерке.

Исус јој рече: „Пусти да се прво насите деца, јер није добро узети хлеб деци и бацити га кучићима.“

А она му одговори: „*Тако је*, Господе, али и кучићи под столом једу од мрвица што падну деци.“

Исус јој затим рече: „Због тога што си рекла ово, иди кући; зли дух је изашао из твоје ћерке.“

Када се вратила кући, нашла је девојчицу како лежи у кревету; зли дух је већ био изашао из ње.

Исус је затим напустио тирску област и преко Сидона дошао до Галилејског језера у област Декапоља. Тамо су му неки људи довели једног глувог човека који је с тешком муком говорио. Молили су Исуса да положи своју руку на њега. *Исус* га је повео са собом мало даље од народа, да би био насамо са њим. Затим је ставио своје прсте у његове уши, пљунуо, и дотакао његов језик. Онда је погледао на небо, уздахнуо и рекао човеку: „*Ефата!*“, што значи: „Отвори се!“ Човеку се тада врати слух, развеза му се језик и он поче правилно говорити.

Потом је *Исус* забранио народу да разглашава ово. Међутим, што им је он више бранио, то су они више разглашавали овај догађај. Људи су били зачуђени преко сваке мере. Говорили су: „Све што је урадио било је добро: он чини да глуви чују и неми да говоре.“

Тих дана поново се окупило велико мноштво људи. Како народ није имао шта да једе, *Исус* позва к себи своје ученике, и рече им: „Жао ми је овог народа, јер, ево, има већ три дана од како су са мном, а немају шта да једу. Ако их пошаљем гладне кући, малаксаће уз пут, јер неки од њих су дошли издалека.“

Ученици му рекоше: „Може ли неко у овој пустињи да нађе довољно хране за сав овај народ?“

Исус их упита: „Колико хлебова имате?“

Они му рекоше: „Седам.“

Исус тада заповеди народу да поседа по земљи. Затим је узео седам хлебова и захвалио *Богу*. Онда је разломио хлебове и додавао их својим ученицима, а они су их делили народу. А имали су и нешто риба. Онда је изрекао благослов и рекао ученицима да их поделе. Народ је јео и наситио се, а ученици су покупили седам котарица преосталих комада. Било је ту око четири хиљаде *мушкараца*. Онда их је отпремио. Потом је *Исус* ушао у бродић са својим ученицима и отишао у крајеве око Далмануте.

Неки фарисеји приступише *Исусу* и почеше да расправљају са њим. Искушавали су га, тражећи од њега знак с неба. *Исус* уздахну из дубине душе и рече: „Зашто овај нараштај тражи знак? Заиста вам кажем: овај нараштај неће добити такав знак.“ Он оде од њих и поново се укрца у лађицу, те оде на другу обалу *језера*.

Ученици су заборавили да понесу хлеб, осим једног комада који су имали са собом на лађици. *Исус* их упозори: „Чувајте се квасца фарисејског и квасца иродовског!“

А они су расправљали међу собом: „*Ово је рекао* јер нисмо понели хлеб.“ А он, знајући *шта мисле*, рече им: „Шта расправљате међу собом како немате хлеба? Зар још не разумете? Зар још увек не схватате? Зар вам је окорело срце? Очи имате, а не видите, уши имате, а не чујете. Зар се не сећате? Колико пуних котарица преосталог хлеба сте сакупили када сам пет хлебова разделио на пет хиљада?“

„Дванаест“ – одговорише му.

„А колико сте пуних кошара преосталог хлеба сакупили када сам пет хлебова разделио на четири хиљаде?“ – упита их Исус.

„Седам“ – одговорише му.

Онда им *Исус* рече: „Зар још увек не разумете?“

Дошли су у Витсаиду. Неки људи су пред Исуса довели једног слепог човека. Молили су га да га дотакне. *Исус* узе слепог човека за руку и изведе га изван села, пљуну му у очи, стави своје руке на њега и упита га: „Видиш ли нешто?“

Он погледа и рече: „Видим људе. Изгледају ми као дрвеће које се креће.“ *Исус* поново стави своје руке на његове очи. Човек је прогледао, вратио му се вид, и све је видео јасно. Исус га затим посла његовој кући рекавши му: „У село никако да ниси ушао!“

Исус и његови ученици одоше у села око Кесарије Филипове. На путу је упитао своје ученике: „Шта говоре људи: ко сам ја?“

Они му одговорише: „Једни кажу да си Јован Крститељ, други да си Илија, а трећи, опет, да си један од пророка.“

Исус их упита: „А шта ви кажете: ко сам ја?“ Петар одговори: „Ти си Христос.“

Исус их је опоменуо да никоме не говоре о њему.

Тада је почео да их учи: „Син Човечији мора много да пропати. Њега ће одбацити старешине, водећи свештеници и зналци Светог писма. Биће убијен, али ће васкрснути после три дана.“ Отворено им је говорио о томе. Тада му је пришао Петар и почео да га прекорева.

Исус се окрену и, погледавши своје ученике, укори Петра: „Одлази од мене, Сатано, јер твоје умовање није Божије, већ људско.“

Исус је тада окупио народ и своје ученике и рекао им: „Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне себе самог и нека узме свој крст, па нека ме следи. Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко изгуби свој живот ради мене и Радосне вести, спасиће га. Шта вреди човеку да задобије и сав свет, а животу свом науди? Шта може човек дати у замену за свој живот? А ко се застиди мене и мојих речи пред овим прељубничким и грешним нараштајем, и Син Човечији ће се постидети њега када буде дошао у слави свога Оца и са светим анђелима.“

Исус додаде: „Заиста вам кажем: међу онима који стоје овде има неких који неће искусити смрт док не виде да је Царство Божије дошло са силом.“

После шест дана Исус поведе са собом Петра, Јакова и Јована и одведе их на високу гору, где су били сами, те се преобрази пред њима. Његова одећа постаде блистава, толико бела да је нико на земљи не би могао тако избелити. Уто се пред њима појаве Илија и Мојсије, па су разговарали са Исусом.

Петар рече: „Учитељу, добро је за нас да смо овде! Да начинимо три сенице: једну теби, једну Мојсију и једну Илији.“ *Петар* није знао шта говори, јер су *сва тројица* била преплашена.

Тада се појавио један облак који их је заклонио, и зачуо се глас из облака: „Ово је Син мој вољени. Њега слушајте!“

У трену су се осврнули, али нису више видели никога, осим самога Исуса.

Док су силазили са горе, Исус им је заповедио да никоме не говоре шта су видели док Син Човечији не васкрсне из мртвих. Они су га послушали, али су се међу собом питали шта значи „васкрснути из мртвих.“

Тада они запиташе Исуса: „Зашто зналци Светог писма кажу да прво Илија треба да дође?“ Он им одговори: „Заиста, прво ће доћи Илија и све обновити. Ипак, зашто пише у Писму да ће Син Човечији много пострадати и бити одбачен? Али ја вам кажем да је Илија већ дошао, а они су учинили са њим шта су хтели, као што је написано за њега.“

Када су дошли к осталим ученицима, видели су много народа око њих и зналце Светог писма како расправљају с њима. Чим је народ угледао Исуса, изненади се, па похрли к њему да га поздрави.

Исус упита ученике: „О чему то расправљате са њима?“

Неко из гомиле му одговори: „Учитељу, довео сам ти свога сина који не може да говори, јер је опседнут духом због кога је онемео. Где год га дух зграби, обара га, те овај пени, шкргуће зубима и кочи се. Рекао сам твојим ученицима да га изгнају, али они нису могли.“

Исус им одговори: „О, неверни роде, докле ћу још бити са вама? Докле ћу вас још подносити? Доведите ми дечака!“ Доведоше дечака пред њега. Кад је дух угледао Исуса, одмах је спопао дечака грчевима. *Дечак* је пао на земљу и почео да се ваља, а пена му је ударила на уста.

Исус упита дечаковог оца: „Колико има времена како му се ово догађа?“

„Још од његовог детињства – одговори *отац*. *Зли дух* га често баца у ватру и у воду да би га убио. Стога, смилуј се на нас и помози нам ако можеш.“

Исус му одговори на то: „Ако можеш? Све је могуће за онога који верује!“

Дечаков отац брже повика: „Верујем, *али* помози ми да надвладам своју неверу!“

Кад је Исус видео да се народ све брже окупља, заповеди нечистом духу: „Душе немости и глувила, заповедам ти: изађи из дечака и не улази више у њега!“ На то *зли дух* врисну, спопаде дечака силним трзајима и изађе из њега. Изгледало је као да је дечак мртав, те су многи рекли да је умро. Међутим, Исус ухвати дечака за руку, подиже га и дечак устаде.

Касније, када је Исус ушао у кућу, његови ученици га упиташе насамо: „Зашто ми нисмо могли да истерамо *злоī духа*?“

Исус им одговори: „Ова врста се не може изагнати ничим другим до молитвом.“

Отишавши одатле пролазили су кроз Галилеју. *Исус* није хтео да ико сазна за то, јер је поучавао своје ученике говорећи им: „Син Човечији ће бити предат људима у руке и они ће га убити, али ће он након три дана васкрснути.“ Но, они нису разумели те речи, али бојали су се да га питају *о томе*.

Дошли су у Кафарнаум. Када су били у кући, упита *Исус* своје ученике: „О чему сте то путем расправљали?“ *Ученици* су ћутали, јер су путем расправљали ко је највећи међу њима.

Исус је затим сео и позвао Дванаесторицу. Рекао им је: „Ко хоће да буде први, нека себе сматра последњим и нека свима служи.“

Затим је узео једно дете и поставио га између њих, загрлио га и рекао им: „Ко једно овакво дете прихвата у моје име, мене прихвата; а ко мене прихвата, не прихвата *само* мене, већ и онога који ме је послао.“

Јован му рече: „Учитељу, видели смо једног човека како у твоје име истерује зле духове. Ми смо му то забранили, зато што не иде са нама.“

Исус им рече: „Немојте му бранити, јер нико ко чини чуда у моје име неће одмах говорити лоше о мени. Јер, ко није против нас, за нас је. Ко вас напоји чашом хладне воде зато што припадате Христу, заиста вам кажем: тај човек неће бити лишен своје награде.

А ко год наведе на грех једнога од *таквих* малих који верују у мене, томе би било боље да веже себи о врат тешки воденични камен и да се баци у море. Ако те твоја рука наводи на грех, одсеци је. Боље ти је да си обогаљен, те да уђеш у живот, него да са обе руке одеш у пакао, у неугасиви огањ. Црв њихов тамо не умире и огањ се не гаси. И ако те твоја нога наводи на грех, одсеци је. Боље ти је да си хром, те да уђеш у живот, него да са обе ноге будеш бачен у пакао. Црв њихов тамо не умире и огањ се не гаси. И ако те твоје око наводи на грех, ископај га. Боље ти је да уђеш у Царство Божије с једним оком, него да са оба ока будеш бачен у пакао. Црв њихов тамо не умире и огањ се не гаси. Јер ће свако *од ових* бити огњем посољен.

Со је добра; али ако со изгуби сланост, чиме ће јој се повратити сланост? Имајте соли у себи и мир међу собом.“

Исус оде оданде и дође у област Јудеје, с друге стране Јордана. Народ је поново нагрнуо к њему, а он их је, по свом обичају, поучавао.

Тада му приступише неки фарисеји и упиташе га с намером да га искушају: „Да ли је допуштено човеку да се разведе од своје жене?“

Исус им на то одговори: „Шта вам је заповедио Мојсије?“ Они рекоше: „Мојсије је дозволио да човек напише потврду о разводу брака и да се разведе *од жене*.“

Исус им одговори: „*Мојсије* вам је написао ову заповест због тврдоће вашег срца. Међутим, на почетку стварања *света*, *Бог* је створио мушко и женско. ’Стога ће човек оставити свога оца и своју мајку, те се приљубити уз своју жену, па ће двоје бити једно тело.’ Тако нису више двоје, него једно тело. Дакле, што је Бог саставио, човек да не раставља!“

Када су се поново нашли у кући, ученици су поново упитали Исуса о овоме. Он им одговори: „Свако ко се разведе од своје жене и ожени другом, чини прељубу према својој жени. И ако се жена разведе од свога мужа, па се уда за другог, такође чини прељубу.“

Неки људи су доносили Исусу малу децу да стави своје руке на њих, али су им ученици бранили. Када је Исус то видео, наљутио се и рекао ученицима: „Пустите децу да долазе к мени; немојте их спречавати, јер таквима припада Царство Божије! Заиста вам кажем, ко не прихвати Царство Божије као дете, никако не може ући у њега!“ Тада је загрлио децу и благосиљао их, полажући руке на њих.

Када се *Исус* поново нашао на путу, притрча један човек, паде пред њим на колена и упита га: „Добри учитељу, шта треба да чиним да бих баштинио вечни живот?“

Исус му одговори: „Зашто ме називаш добрим? Нико није добар осим самога Бога. Заповести познајеш: ’Не убиј, не чини прељубе, не кради, не сведочи лажно, не закидај, поштуј оца свог и мајку своју.’“

Човек му на то одговори: „Учитељу, све сам то извршавао још од своје младости.“

Исус га је погледа са много љубави и рече му: „Још ти једно недостаје: иди и продај све што имаш, па раздели то сиромасима и имаћеш благо на небесима. Онда дођи и следи ме.“ *Човек* се снужди на ове речи и оде жалостан, јер је имао велики иметак.

Исус се окрену и рече својим ученицима: „Како ли је тешко имућнима да уђу у Царство Божије!“

Ученици се запрепасте на ове његове речи. Но, Исус поново рече: „Децо, како је тешко ући у Царство Божије! Лакше је камили да прође кроз иглене уши, него богаташу да уђе у Царство Божије.“

Ученици су, сада већ потпуно збуњени, питали један другога: „Па ко се онда може спасти?“ Исус их погледа и рече: „За људе је то немогуће, али не за Бога; за Бога је све могуће.“

Тада му Петар рече: „Ево, ми смо све оставили и кренули за тобом.“

Исус одговори: „Заиста вам кажем, нема тога ко је оставио кућу, или браћу, или сестре, или мајку, или оца, или децу, или њиве ради мене и Радосне вести, који неће стоструко примити. Тај ће сада, у ово време, с прогонствима примити: куће, браћу, сестре, мајку, децу, и њиве, а у времену које долази *примиће* вечни живот. Али ће многи први бити последњи, и последњи – први.“

Исус и његови ученици су се, потом, успињали путем за Јерусалим. Док је Исус ишао испред њих, ученици су били збуњени, а они који су ишли за њима били су уплашени. Онда *Исус* поново поведе Дванаесторицу на страну и поче да им говори о ономе што треба да му се догоди: „Ево, пењемо се према Јерусалиму и Син Човечији ће бити предан водећим свештеницима и зналцима Светог писма, и они ће га осудити на смрт и изручити га незнабошцима, који ће му се наругати, испљувати га, ишибати и затим га погубити, али ће он трећег дана васкрснути.“

Тада су Јаков и Јован, синови Заведејеви, приступили Исусу рекавши му: „Учитељу, хтели бисмо да учиниш нешто за нас што те замолимо.“

„Шта желите да учиним за вас?“ – упита их *Исус*.

Они му рекоше: „Постави нас да седимо један здесна, а други слева, *када будеш био* у својој *небеској* слави.“

Исус им одговори: „Не знате шта тражите. Можете ли пити чашу коју ћу ја испити? Можете ли примити крштење којим ћу се ја крстити?“

„Можемо!“ – одговорише му они. Исус им узврати: „Чашу коју ћу ја испити, испићете и ви; крштење које ћу ја примити, примићете и ви. Али, ко ће седети мени здесна и слева, то ја нисам овлаштен да дам. То је за оне којима је то *Бог* наменио.“

Када су то чула остала десеторица, разљутише се на Јакова и Јована. Исус их онда све дозва и рече им: „Ви знате да они који важе за владаре, господаре народима и да их њихови великаши држе под влашћу. Али међу вама није тако! Него, ко хоће међу вама да буде велик, нека вам буде слуга, и ко хоће да буде први међу вама,

нека свима буде слуга. Јер, Син Човечији није дошао да му служе, него да служи и да свој живот да као откупнину за многе.“

Дошли су у Јерихон. Кад су Исус и његови ученици излазили из Јерихона, пратило их је велико мноштво. Ту крај пута је седео и просио један слепи човек по имену Вартимеј, син неког Тимеја. Кад је чуо да пролази Исус из Назарета, почео је да виче: „Исусе, Сине Давидов, смилуј ми се!“

Многи су га опомињали да престане, али је он још гласније запомагао: „Сине Давидов, смилуј ми се!“

Исус се заустави и рече: „Позовите га *овамо*!“

Позвали су слепог човека бодрећи га: „Храбро, устани! Он те зове!“ Он збаци огртач са себе па скочи на ноге и ступи пред Исуса.

Исус га упита: „Шта хоћеш да ти учиним?“

Слепи човек одговори: „Учитељу, хоћу да прогледам.“

„Иди! – рече му Исус. Твоја вера те је исцелила.“ Човек је истог часа прогледао и кренуо путем за Исусом.

А када су се приближили Јерусалиму, код Витфаге и Витаније према Маслинској гори, *Исус* посла двојицу својих ученика. Рекао им је: „Идите у село које је пред вама. Чим уђете у њега, наћи ћете привезано магаре које још нико није јахао. Одвежите га и доведите. А ако вам ко што каже: ’Зашто то радите?’, ви му реците: ’Господу је потребно. Одмах ће га вратити.’“

Они оду и нађу магаре привезано код врата напољу на улици, и одвежу га. Неки људи који су ту стајали упитали су их: „Зашто одвезујете магаре?“ Они су им одговорили онако како им је Исус рекао, па су их ови пустили. Затим су довели Исусу магаре. Пребацили су своје огртаче преко животиње, па је *Исус* сео на њу. Многи су простирали своје огртаче по путу, а други зелено грање које су насекли по пољима. Људи који су ишли испред *Исуса* узвикивали су:

> „Осана! Благословен онај који долази у име Господње! Благословено било наступајуће царство нашега оца Давида! Осана на висини!“

По уласку у Јерусалим, *Исус* је дошао у храм и тамо све разгледао. Како је било већ доста касно, отишао је са Дванаесторицом до Витаније.

Следећег дана, када су одлазили из Витаније, *Исус* је огладнео. Издалека је спазио једну лиснату смокву, па је дошао до ње не би ли пронашао неки плод на њој. Али када је пришао, није нашао ништа осим лишћа, јер још није било време када смокве рађају. Исус рече

смокви: „Нека нико више не једе од твога плода за сва времена!“ Његови ученици су то слушали.

Дошли су у Јерусалим. А *Исус* уђе у храм и поче да истерује оне који су продавали и куповали у храму. Испревртао је столове мењачима новца и тезге продавцима голубова. Никоме није допуштао да пронесе нешто кроз храм. Учио их је: „Није ли написано: ’Мој Дом ће се звати „Дом за молитву свим народима“’? А ви сте од њега направили разбојничку пећину!“

Кад су водећи свештеници и зналци Светог писма чули за то, гледали су како да убију Исуса. Наиме, бојали су га се, јер је народ био задивљен његовим учењем.

Увече су *Исус и његови ученици* изашли из града.

Кад су следећег јутра пролазили поред оне смокве, опазили су да се она из корена сасушила. Петар се тада присетио и рекао: „Види, учитељу, осушила се она смоква коју си проклео.“

Исус им одговори: „Поуздајте се у Бога! Заиста вам кажем, ко год каже овој гори: ’Дигни се и баци се у море!’ и не посумња у срцу, него верује да ће се то што је рекао заиста догодити – тако ће и бити. Због тога вам кажем: све што у молитви затражите, верујте да сте примили, и добићете. А кад стојите и молите се, праштајте ако шта имате против кога, да би и Отац ваш који је на небесима опростио вама ваше преступе. Ако ви не опраштате другима, ни Отац ваш небески неће опростити вама ваше преступе.“

Поново су дошли у Јерусалим. Док је ходао храмом, прићоше му водећи свештеници, зналци Светог писма и старешине, па га упиташе: „У чије име чиниш ово? Ко те је овластио да чиниш овакве ствари?“

Исус им одговори: „Поставићу и ја вама једно питање и ако ми одговорите, одговорићу и ја вама одакле ми власт да чиним ова дела. Одакле је Јован добио право да крштава? С неба или од људи? Одговорите ми!“

Они су умовали међу собом и говорили: „Ако кажемо ’од Бога’, рећи ће нам: ’Зашто му онда нисте веровали?’ А шта ако кажемо да је од човека?“ Ипак, бојали су се народа, јер су сви били убеђени да је Јован заиста био пророк.

Они одговорише Исусу: „Не знамо.“

Исус им одговори: „Ни ја вама нећу рећи у чије име чиним ово.“

Исус поче да им говори у причама: „Био неки човек који је посадио виноград, оградио га оградом, ископао у њему јаму за муљање грожђа, и саградио кулу. Онда је виноград изнајмио виноградарима и отпутовао. У време бербе је послао једног слугу

виноградарима да узме од њих део виноградског рода. Но, виноградари ухвате слугу, претуку га и празних руку га врате. Власник пошаље виноградарима другог слугу, али они овоме разбију главу и наругају му се. Власник посла и трећег слугу, али овога убише. Тако би и са многим другима: једне претукоше, а друге побише.

Власник је имао још и вољеног сина. На крају је послао и њега говорећи: 'Мог сина ће поштовати.'

Али виноградари рекоше један другоме: 'Ово је наследник. Хајде да га убијемо, па ће наследство бити наше!' Виноградари га ухвате и убију, и мртвог га избаце изван винограда.

Шта ће предузети власник винограда? Доћи ће и погубити те виноградаре, а виноград ће дати другима. Зар не читате у Писму:

> 'Камен што су зидари одбацили, постаде камен угаони; од Господа ово беше и то је дивно у нашим очима'?"

Они су онда гледали да га ухвате, али су се бојали народа, јер су знали да је *Исус* испричао причу због њих. Стога су га оставили и отишли.

Затим су ови послали Исусу неке од фарисеја и иродовце да га ухвате у речи. Дошли су и рекли му: „Учитељу, знамо да говориш истину и да по истини учиш о путу Божијем, да никоме не угађаш, јер не правиш разлике међу људима, него по истини учиш Божијем путу. Да ли је допуштено давати порез цару или не? Треба ли да дајемо или не?"

Али *Исус* је прозрео њихову дволичност, па им је рекао: „Зашто ме искушавате? Донесите ми један сребрњак да га погледам." Они донесоше. Исус их упита: „Чији је ово лик и натпис?"

Они одговоре: „Царев."

Исус им рече: „Онда дајте цару царево, а Богу Божије."

И дивили су му се.

Тада су садукеји, који говоре да нема васкрсења, приступили Исусу са питањем: „Учитељу, Мојсије нам је написао: 'Ако неки човек умре и иза себе остави жену, а нема деце, онда нека се његов брат ожени удовицом и подигне потомство своме брату.' Било тако седморо браће. Први се ожени, али умре не оставивши за собом потомства. Онда други брат ожени удовицу, али и он умре не оставивши потомства за собом. Исто је било и са трећим братом. Углавном, ниједан од ове седморице није оставио потомство за собом. На крају умре и жена. Кад приликом васкрсења буду васкрсли, коме ће припасти жена, будући да су седморица била њоме ожењена?"

Исус им рече: „Нисте ли у заблуди, због тога што не познајете ни Писмо ни силу Божију? Јер, кад мртви буду васкрсли, неће се ни женити ни удавати, него ће бити као анђели на небесима. А што се тиче васкрсења мртвих, зар нисте читали у Мојсијевој књизи, где се говори о грму *који не сагорева*? Ту је Бог рекао Мојсију: ’Ја сам Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев.’ Он није Бог мртвих, него живих. Ви се грдно варате!“

Тада је пришао један од зналаца Светога писма који је слушао како расправљају. Видевши да им је Исус добро одговорио, упитао га је: „Која Божија заповест је важнија од свих *других*?“

Исус му одговори: „Најважнија је:

> ’Чуј, Израиљу! Господ, Бог наш, једини је Господ. Зато, воли Господа, Бога свога, свим срцем својим, свом душом својом, свим умом својим и свом снагом својом.’

А друга заповест је:

> ’Воли ближњега свога као самога себе.’

Ниједна друга заповест није важнија од ових двеју.“

Рече му зналац Светог писма: „Тако је, учитељу. Истина је то што си рекао да је он једини *Бог* и да осим њега нема другог *Бога*, те да *Бога* треба волети свим својим срцем, свим својим разумом и свом својом снагом, као и да треба волети ближњега свога као самога себе. То је важније од свих жртава свеспалница и *других* жртава.“

Исус је видео да је човек разумно одговорио, па му је рекао: „Ниси далеко од Царства Божијег.“ После овога се нико више није усуђивао да га запита штогод.

Кад је једном приликом Исус поучавао у храму, запитао је присутне: „Како то да зналци Светог писма говоре да ће Христос бити Давидов Син? Наиме, сам Давид је, посредством Светога Духа, рекао:

> ’Рече Господ Господу моме: „Седи мени с моје десне стране, док душмане не положим твоје, за твоје ноге подножје да буду.“’

Ако га сам Давид назива Господом, како онда може да буде његов син?“

Многи народ га је радо слушао.

Излажући своје учење, рекао је: „Чувајте се зналаца Светог писма. Они воле да иду у дугачким одорама, и да их народ са уважавањем поздравља по трговима. Бирају прва седишта у синагогама и прочеља на гозбама. Они осиромашују удовичке куће, и то под изговором дугих молитава. Зато ће бити строже осуђени.“

Исус је сео у храму код ковчега за прилоге и посматрао народ како убацује новац у храмску благајну. Многи богати људи су стављали много новца. Онда дође једна сиромашна удовица и убаци два мала бакарна новчића, што је око један динар.

Исус позва своје ученике и рече им: „Заиста вам кажем да је ова сиромашна удовица ставила у ковчег више од свих других, јер су сви дали прилоге од свог изобиља, а она је од своје неимаштине ставила све што је имала, сав свој иметак.“

Док је *Исус* излазио из храма, рече му један од његових ученика: „Учитељу, погледај ово дивно камење! Како су предивне ове грађевине!“

Исус му одговори: „Видиш ли ове велике грађевине? Неће овде остати ни камен на камену, који се неће порушити.“

Када је Исус седео на Маслинској гори, насупрот храму, упитају га насамо Петар, Јаков, Јован и Андрија: „Реци нам, када ће се ово догодити и шта ће бити знак да је дошао крај свему овоме?“

Исус поче да им говори: „Пазите да вас ко не заведе! Многи ће доћи у моје име говорећи: ’Ја сам тај!’ те ће многе завести. А када чујете да се воде ратови и да се шире гласине о предстојећим ратовима, не плашите се, јер све то мора да се догоди, али то још није крај. Подићи ће се народ на народ и царство на царство; биће земљотреса по разним местима и глади. Ово је тек почетак невоља.

Али ви пазите: предаваће вас судовима и тући по синагогама. Изводиће вас пред намеснике и цареве ради мене, да сведочите. Прво треба да се Радосна вест објави свим народима. А кад вас одведу и предају на суд, немојте се унапред бринути шта ћете рећи, него говорите оно што ће вам се тог часа дати, јер нећете ви говорити него Свети Дух *кроз вас*.

Брат ће брата предати да се погуби и отац своје дете, устаће деца на своје родитеље и убијаће их. Сви ће вас мрзети ради мог имена, али ко истраје до краја, биће спасен.

А кад видите да ’страшно богохулство’ стоји где не треба – ко чита нека разуме! – тада становници Јудеје нека беже у брда. Ко се нађе на крову нека не силази и не улази у кућу да узме што из куће, и ко се нађе у пољу нека се не враћа да узме свој огртач. Јао трудницама и дојиљама у те дане! Молите се да се то не догоди у зиму, јер ће у те дане настати таква невоља какве није било од почетка створења, које је Бог створио, па до данас, нити ће је више бити.

И да Господ није одлучио да скрати број тих дана, нико се не би спасао; али због изабраних, оних које је изабрао, он ће скратити

број тих дана. Ако вам тада неко каже: ’Ево, Христос је овде!’ или ’Ено га тамо!’, не верујте! Јер ће се појавити лажни Христоси и лажни пророци и учиниће знакове и чуда, да заведу, ако је могуће, и изабране. Али ви пазите; све сам вам унапред казао.

Али у те дане после те невоље:

> ’сунце ће потамнети, а месец неће више светлети; звезде ће са неба падати, и силе се небеске уздрмати.’

Тада ће угледати Сина Човечијег како долази на облацима са великом силом и славом. Он ће онда послати анђеле и сабраће изабране са четири стране света, са краја земље до накрај неба.

Поучите се на примеру смокве. Када њена грана омекша и лишће потера, тада знате да је лето на прагу. Тако и ви, кад видите да се то дешава, знајте да је *он* близу, пред вратима. Заиста вам кажем да овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.

А који је то дан и час, то нико не зна, ни анђели на небу, па ни сам Син, већ само Отац. Пазите и бдите, јер не знате када је то време. То је као када неки човек крене на пут, а кућу преда на управу слугама. Затим свакоме одреди његово задужење, а вратару заповеди да чува стражу.

Бдите, стога, јер не знате када Господар куће долази: да ли увече или у поноћ; да ли кад први петлови закукуричу или ујутро, да вас, ако изненада дође, не затекне да спавате. А што вама говорим, свима говорим: бдите!“

Било је још два дана до *празника* Пасхе и Бесквасних хлебова. Водећи свештеници и зналци Светог писма гледали су како да Исуса на превару ухвате и убију. Али рекоше: „Само да не буде на празник, да се народ не би побунио.“

Кад је боравио у Витанији и седео за столом у кући Симона губавца, дође нека жена с посудом од алабастра са скупоценим мирисним уљем од правог нарда. Разбила је посуду и излила уље на Исусову главу.

Неки од ученика су негодовали, говорећи међу собом: „Зашто се ово мирисно уље тако немилице расипа? То уље је могло да се прода за више од три стотине сребрњака и да се да сиромасима.“ Зато су је прекорили.

Али Исус рече: „Оставите је! Зашто јој стварате непријатности? Она ми је учинила добро дело. Јер сиромахе ћете увек имати са собом, те им можете исказивати добра дела кад год хоћете, а мене нећете имати увек. Она је учинила што је могла; изливши мирисно уље на мене, унапред је припремила моје тело за погреб. Заиста

вам кажем, где год се широм света буде проповедала Радосна вест, рећи ће се и ово што је она учинила, за сећање на њу.“

Јуда Искариот, један од Дванаесторице, оде водећим свештеницима да им изда Исуса. Они су се обрадовали када су то чули, па су му обећали да ће му дати новац. Јуда је од тада тражио згодну прилику да изда Исуса.

А на први дан празника Бесквасних хлебова, када се клало пасхално јагње, ученици рекоше Исусу: „Где желиш да одемо, да ти припремимо и да једеш пасхалну вечеру?“

Исус посла два своја ученика и рече им: „Идите у град. Тамо ће вас срести човек који носи крчаг с водом. Ви пођите за њим, па у коју кућу уђе, ви реците власнику куће: ’Учитељ пита: „Где је гостинска соба у којој ћу са својим ученицима јести пасхалну вечеру?“’ Он ће вам показати велику собу на спрату, опремљену и уређену. Тамо нам припремите *вечеру*.“

Ученици крену и дођу у град. Тамо су нашли све онако како им је Исус рекао, те припреме за Пасху.

Увече је Исус дошао са Дванаесторицом. Док су вечерали, Исус рече: „Заиста вам кажем да ће ме издати један од вас који једете са мном.“

Они почеше да се жалосте и да га питају: „Да нисам ја тај?“

А *Исус* им одговори: „То је један од Дванаесторице, који умаче са мном хлеб у зделу. Додуше, Син Човечији одлази *у смрт* као што је у Светом писму написано за њега, али тешко оном човеку који га издаје! Том човеку би било боље да се није ни родио.“

Док су јели, *Исус* узе хлеб, изрече благослов, разломи га и даде им. Рекао је: „Узмите, ово је моје тело.“

Затим је узео чашу, захвалио *Богу*, пружио им је, па су сви пили из ње.

Рекао им је: „Ово је крв моја, крв савеза, која се пролива за многе. Заиста вам кажем: нећу више пити вина од рода лозе, до онога дана када ћу пити ново *вино* у Царству Божијем.“

Затим су отпевали хвалоспеве и запутили се ка Маслинској гори.

Исус им рече: „Сви ћете се ви окренути од мене, јер је написано:

’Ударићу пастира, и овце ће се разбежати.’

Али када васкрснем, отићи ћу пре вас у Галилеју.“

Петар му рече: „Ако се и сви окрену од тебе, ја нећу.“

А Исус му рече: „Заиста ти кажем да ћеш ме се ти три пута одрећи данас, још ове ноћи, и то пре но што се петао два пута огласи.“

Но Петар је још упорније тврдио: „Нећу те се одрећи, чак и ако треба да умрем са тобом!“ Тако су рекли и сви ученици.

Дошли су на место које се зове Гетсиманија. *Исус* рече својим ученицима: „Седите овде док се помолим.“ Са собом је повео Петра, Јакова и Јована и тада су га обузели дубоки немир и тескоба. Тада им рече: „Душа ми је насмрт тужна. Останите овде и бдите.“

Онда је отишао мало даље, па је пао на земљу и молио се да га, ако је могуће, мимоиђе час *страдања*. Говорио је: „Ава, Оче, теби је све могуће. Уклони ову чашу *страдања* од мене! Али нека не буде како ја хоћу, него како ти хоћеш.“

Када се вратио к ученицима, нашао их је како спавају. Зато је рекао Петру: „Симоне, спаваш? Зар ниси ни један сат могао да пробдиш? Бдите и молите се да не паднете у искушење; дух је, наиме, вољан, али је тело слабо.“

Затим је поново отишао и помолио се истим речима. Кад се вратио, поново их је затекао како спавају, јер су им се очи склапале. Нису знали шта да му одговоре.

Кад је *Исус* дошао трећи пут, рекао им је: „Стално спавате и почивате. Доста! Дошао је час! Ево, Син Човечији ће бити предат у руке грешницима. Устаните! Хајдемо! Ево, приближио се мој издајник.“

Док је *Исус* још говорио, дође Јуда, један од Дванаесторице, и са њим руља са мачевима и тољагама. Њих су послали водећи свештеници, зналци Светог писма и старешине. *Исусов* издајник им је дао знак: „Кога пољубим, тај је. Ухватите га и одведите под стражом!“

Он одмах приђе и рече: „Учитељу!“ И пољуби га. Тада навалише на Исуса и ухватише га. Један од Исусових ученика, који је ту стајао, потегао је мач, ударио Првосвештениковог слугу и одсекао му ухо.

Исус им рече: „Зар сам ја одметник, па сте са мачевима и тољагама изашли да ме ухватите? Сваки дан сам проводио са вама у храму и поучавао, и нисте ме ухватили. Али тако треба да се испуне *речи* Писма.“

Тада су га сви ученици оставили и побегли. Ту је био и неки младић, Исусов следбеник, који је био огрнут само платном. Њега су ухватили, али је он оставио платно и побегао го.

Исуса су одвели Првосвештенику, а тамо су се окупили и сви водећи свештеници, старешине и зналци Светог писма. Петар га је пратио издалека до Првосвештениковог двора, где је сео са стражарима и грејао се код ватре.

Тада су водећи свештеници и цело Велико веће тражили доказ против Исуса да би га погубили, али нису нашли ништа. Наиме,

многи су лажно сведочили против њега, али се сведочења нису подударала.

Онда су устали неки и лажно сведочили против Исуса, говорећи: „Чули смо да је он рекао: ’Срушићу овај храм сагрђен људском руком и за три дана подићи други који неће бити сагрђен људском руком.’“ Али ни овде се њихова сведочења нису подударала.

Тада је Првосвештеник устао пред свима и упитао Исуса: „Зар ништа не одговараш на то што ови сведоче против тебе?“ Али *Исус* је ћутао и није ништа одговорио.

Првосвештеник га поново упита: „Јеси ли ти Христос, Син *Боīа* благословенога?“

„Јесам – одговори Исус. А ви ћете видети Сина Човечијег како седи с десне стране Свесилнога и долази на облацима небеским.“

На то Првосвештеник раздера своју одећу и рече: „Зар су нам потребни други сведоци? Чули сте богохуљење! Како вам се то чини?“

Сви су пресудили да је заслужио смрт. Тада су неки почели да пљују на њега и да му покривају лице, да га ударају песницама и говоре му: „Прореци!“ Стражари су га такође шамарали.

Док је Петар био у дворишту, дошла је једна од Првосвештеникових слушкиња. Када је спазила Петра како се греје, погледала га је и рекла:

„И ти си био са Исусом из Назарета!“

Но, он то порече: „Нити знам, нити разумем о чему говориш!“ Рекавши то изађе у предворје. Уто се огласи петао.

Међутим, слушкиња је и тамо опазила Петра, па је опет почела да говори онима што су ту стајали: „И овај је један од њих!“ Али Петар је и даље то порицао.

Мало касније су му и други рекли: „Заиста, и ти си један од њих, јер си Галилејац!“

Петар стаде да се проклиње и заклиње: „Не познајем тог човека о коме говорите!“

Уто се огласи петао по други пут. Петар се тада сетио Исусових речи: „Пре него што се петао два пута огласи, трипут ћеш ме се одрећи.“ И он стаде да плаче.

А чим је свануло, донесоше одлуку водећи свештеници са старешинама, зналцима Светог писма и целим Великим већем. Свезали су Исуса и изручили га Пилату.

Пилат га упита: „Јеси ли ти Цар јудејски?“ Исус му одговори:

„Ти то кажеш.“

Водећи свештеници оптуживали су га за многе ствари. Пилат поново запита Исуса: „Зар немаш ништа да одговориш? Гледај за шта те све оптужују!“

Исус није ништа одговорио, тако да се Пилат чудио.

Пилат је за сваки празник ослобађао једног затвореника кога је народ тражио. У оковима је тада био неки Варава, заједно са побуњеницима који су у буни починили убиство. Народ је дошао и тражио од Пилата да им учини оно што је обичавао да чини.

Он их је упитао: „Хоћете ли да вам ослободим Цара јудејског?“ Знао је, наиме, да су му водећи свештеници предали Исуса из зависти. Међутим, водећи свештеници подговоришe народ да траже да им радије ослободи Вараву.

Пилат их је поново упитао: „Шта да учиним са оним кога називате Царем јудејским?“ А они повикаше: „Разапни га!“

Међутим, Пилат им рече: „А какво је зло учинио?“ Но они су још гласније повикали: „Разапни га!“

Желећи да удовољи народу, Пилат је ослободио Вараву, а Исуса је предао да га избичују и да га разапну на крст.

Војници су га, потом, одвели у унутрашње двориште палате, то јест у преторијум, и окупили целу чету. Заогрнули су Исуса скерлетним огртачем, оплели трнов венац и ставили му *на главу*. Онда су почели да га поздрављају: „Здраво, Царе јудејски!“ Ударали су га трском по глави, пљували га и клањали му се пригибајући колена. Када су му се наругали, скинули су са њега скерлетни огртач, обукли му његову одећу, и одвели га да га разапну.

Неки човек по имену Симон из Кирине, отац Александров и Руфов, пролазио је туда враћајући се са поља. Њега су натерали да му понесе крст. Исуса су одвели на место које се зове *Голгота*, што у преводу значи „Место лобање“. Нудили су му вино помешано са смирном, али је он то одбио. Затим су га разапели, а његову одећу су поделили међу собом бацајући коцку за њу, да се види ко ће шта узети.

Било је девет сати ујутро када су га разапели. Ту је био и натпис на којем је писала његова кривица: „Цар јудејски“. Са њим су разапели и два одметника, једног с његове десне стране, а другог с леве стране. Тиме се испунило оно што је записано у Светом писму: „У злочинце га убројише.“ Пролазници су га вређали и климали својим главама, говорећи: „Уа, ти што рушиш храм и за три дана га подижеш, спаси самога себе, па сиђи с крста!“

Слично су му се ругали и водећи свештеници са зналцима Светог писма. Говорили су међу собом: „Друге је спасао, а не може

да спасе самог себе! Христос, израиљски Цар! Нека сиђе сад с крста, да видимо и поверујемо!“ Тако су га вређали и они који су били разапети са њим.

У подне наста тама по свој земљи, све до три сата. Око три сата пополдне, Исус врло гласно повика: „*Елои, Елои, лема савахтани?!*“, што у преводу значи: „Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио?!“

А неки који су ту стајали, чули су ово, па су рекли: „Види, дозива Илију!“

Један човек је отрчао и натопио сунђер киселим вином, па га је натакао на трску и нудио Исусу да пије, говорећи: „Чекајте да видимо хоће ли доћи Илија да га скине *са крста*!“ А Исус врло гласно повика и издахну.

Храмска завеса се расцепи на двоје од горе до доле. А *римски* капетан који је стајао насупрот њега, видевши како је *Исус* издахнуо, рече: „Овај човек је заиста био Божији Син!“

Ту су биле и неке жене које су посматрале издалека. Међу њима су биле Марија Магдалена и Марија, мајка Јакова Млађег и Јосије, и Салома. Оне су га пратиле и бринуле се о њему док је био у Галилеји. Ту су биле и многе друге жене које су с њим дошле у Јерусалим.

Дошло је вече. Пошто је био дан Припреме, то јест, дан уочи суботе, Јосиф из Ариматеје, угледни члан *Великог* већа, који је очекивао Царство Божије, одважи се, дође пред Пилата и затражи од њега Исусово тело. Пилату је било чудно да је *Исус* већ умро, па је позвао капетана и упитао га колико дуго је Исус мртав. Када га је капетан упознао са стањем, Пилат је дао мртво тело Јосифу. Јосиф је купио ланено платно, скинуо тело *са крста*, умотао га у платно и положио у гробницу која је била усечена у стени. Онда је навалио камен на улаз у гробницу. Марија Магдалена и Марија, *мајка* Јосијина, су виделе место где је *Исус* био сахрањен.

Кад је прошла субота, Марија Магдалена, и Марија, мајка Јаковљева, и Салома, купише мирисе да би отишле и помазале Исусово тело. А у недељу, рано ујутро, чим је изашло сунце, дођоше до гроба, па рекоше једна другој: „Ко ће нам откотрљати камен с врата гроба?“

Када су погледале, виделе су да је камен већ откотрљан. А камен је био веома велики. Ушавши у гроб, угледале су неког младића обученог у белу одећу, како седи с десне стране. Жене претрнуше.

Али он им рече: „Не бојте се! Ви тражите Исуса Назарећанина кога су разапели. Он није овде, васкрсао је. Ево, ово је место где је био положен. Него, идите и реците његовим ученицима и Петру да он иде пред вама у Галилеју; онде ћете га видети, баш као што вам

је рекао.“ Оне изађоше из гроба и побегоше, јер су биле ван себе од страха. Никоме нису ништа рекле, јер су биле уплашене.

Рано у недељу, када је Исус васкрсао, јавио се прво Марији из Магдале, из које је био истерао седам злих духова. Она је отишла и рекла то онима који су некад били са њим, а сада су туговали и оплакивали га. Кад су чули да је жив и да га је она видела, нису поверовали.

После тога, Исус се јави у другом обличју двојици ученика на путу према селу. Они оду, те јаве осталима, али ни њима нису веровали.

Касније се јавио и Једанаесторици, док су били на обеду. Укорио их је због њиховог неверовања и тврдоглавости, зато што нису поверовали онима који су га видели васкрслог.

Онда им рече: „Идите по свему свету и објавите Радосну вест свим људима. Ко поверује и крсти се, биће спасен, а ко не поверује, биће осуђен. Ово су знаци који ће пратити оне који верују: у моје име изгониће зле духове; говориће новим језицима; змије ће подизати рукама, а ако попију што смртоносно, неће им нашкодити; полагаће руке на болеснике и они ће оздрављати.“

Кад је све то изрекао, Господ Исус је био вазнет на небо, где је сео Богу с десне стране. А они су отишли и проповедали свуда. Господ им је помагао и преко њих потврђивао своју реч знацима који су је пратили.

Лука

Еванђеље по Луки

Пошто су већ многи предузели да опишу догађаје који су се испунили међу нама, онако како су нам пренели они који су од почетка били очевици и слуге *Божије* речи, стога сам и ја сматрао за сходно, пошто сам све подробно од почетка испитао, да ти то напишем по реду, уважени Теофиле, да се увериш у веродостојност онога чему си поучен.

У време када је цар Ирод владао над Јудејом, био је један свештеник по имену Захарија. Он је припадао Авијином реду. Жена му је водила порекло од Арона. Звала се Јелисавета. Обоје су били праведни пред Богом, беспрекорно живећи по заповестима и захтевима Господњим. Деце нису имали, јер је Јелисавета била нероткиња, а обоје су већ били у поодмаклим годинама.

Једном је Захарија, по редоследу свог реда, вршио службу у храму пред Богом. Он је, по свештеничком обичају, коцком био изабран да уђе у храм Господњи и принесе кад. Док се кад приносио, много народа се молило у предворју.

Тада се појави анђео Господњи и стаде с десне стране кадионог жртвеника. Захарија се узнемири и силно се препадне угледавши *анђела*.

Анђео му рече: „Не бој се, Захарија! Твоја молитва је услишена. Твоја жена Јелисавета ће ти родити сина, и ти ћеш му дати име ’Јован’. Он ће ти бити на радост и весеље и многи ће се радовати његовом рођењу. Јер, он ће бити велики пред Господом. Он неће пити ни вина, ни жестока пића, а Духом Светим биће испуњен још у мајчиној утроби.

Многе ће Израиљце окренути Господу, њиховом Богу. Ступаће као весник пред Господом, у Илијином духу и сили; да измири очеве са синовима и да врати непослушне на пут разборитости праведничке, те да припреми народ за Господа.“

Захарија рече анђелу: „По чему ћу то знати? Ја сам, ево, стар човек, а и моја жена је већ зашла у године.“

Анђео му одговори: „Ја сам Гаврило који стојим у Божијем присуству. Бог ме је послао да говорим с тобом и да ти саопштим ову радосну вест. Будући да ниси поверовао мојим речима, занемећеш и нећеш моћи да говориш све до дана када ће се ово догодити. Ово ће се испунити у право време.“

А народ који је чекао Захарију, чудио се што се он тако дуго задржао у храму. Када је Захарија изашао из храма, није могао да

им говори. Они су онда схватили да је имао виђење у храму. Давао им је знакове; није могао да говори.

Кад је истекло време његове службе, Захарија се вратио кући. Нешто након тога, његова жена Јелисавета затрудни. Крила се пет месеци, говорећи: „Ово је Господ учинио за мене у време када му се свидело да уклони моју срамоту пред људима.“

А шестог месеца, Бог пошаље анђела Гаврила у галилејски град Назарет девојци по имену Марија. Она је била испрошена за човека који се звао Јосиф, пореклом из лозе *цара* Давида. Дошавши к њој, рекао је: „Радуј се, ти којој је исказана милост! Господ је с тобом!“

Марија се смете на те речи и поче да размишља: какав је ово поздрав? Анђео настави: „Не бој се, Марија, јер си нашла милост пред Богом. И ево, затруднећеш и родићеш сина, па ћеш му дати име ’Исус’. Он ће бити силан и зваће га ’Син Свевишњега’. Њему ће Господ Бог предати престо његовога оца Давида. Он ће довека владати над потомством Јаковљевим и његовом Царству неће бити краја.“

Марија упита анђела: „По чему ћу то знати, кад још нисам удата?“

Анђео јој одговори: „Дух Свети ће сићи на тебе и сила Свевишњег ће те осенити. Зато ће то дете бити свето и зваће се ’Син Божији’. А ево и твоја рођака Јелисавета носи сина у својој старости. Она је већ у шестом месецу, а њу су називали нероткињом. Богу ништа није немогуће.“

Марија рече: „Ево служитељке Господње, нека ми буде како си рекао.“ Анђео тада оде од ње.

Тих дана, Марија се спреми и журно оде у град Јудин. Ушла је у Захаријину кућу и поздравила Јелисавету. Кад је Јелисавета чула Маријин поздрав, заигра дете у њеној утроби и Свети Дух је испуни, те она ускликну: „О, најблагословенија међу женама, благословен је плод утробе твоје! Чиме сам то заслужила да мајка мога Господа дође к мени? Јер, чим сам чула твој поздрав, од радости заигра дете у мојој утроби. Блажена је она која је поверовала да ће се испунити што јој Господ рече.“

Онда Марија рече:

> „Велича душа моја Господа, весели се дух мој Богу, моме Спаситељу, јер погледа на понизност своје слушкиње. Ево, од сада ће ме сви нараштаји звати блаженом; јер велика је дела Свесилни учинио по мени, свето је име његово! Милост је његова над онима што га поштују, од колена до колена. Моћна дела учини мишицом својом, растера

узносите што су пуни себе, збаци владаре са престола и узвиси понижене, гладне насити добрима, а богате без ичега отпусти. Придиже Израиља, слугу свога, сетивши се свога милосрђа, како рече прецима нашим, Аврахаму и његовом потомству довека.“

Марија остаде са Јелисаветом око три месеца, па се врати својој кући.

Дође време да Јелисавета роди, и она роди сина. Њени суседи и рођаци су чули да јој је Господ био веома милостив, па су се радовали са њом.

Осмога дана дођу да обрежу дете. Хтели су да му дају очево име – Захарија, али мајка рече: „Никако, име ће му бити Јован!“

Они јој рекоше: „Али, у твојој родбини нико не носи то име.“

Онда знаковима упитају оца да каже како би он хтео да се дете зове. Захарија затражи таблицу и напише: „Његово име је Јован.“ Сви су се томе чудили. Одједном, Захарија поче да говори и да прославља Бога. Страх је обузео све њихове суседе, тако да се ово прочуло по целом горском крају Јудеје. Сви који су ово чули, размишљали су о томе питајући се: „Шта ће бити са овим дететом?“ Јер је рука Господња била са њим.

А Захарија, отац Јованов, испуњен Светим Духом, поче да пророкује:

„Благословен да је Господ, Бог Израиљев, што дође међу свој народ и откупи га. Подиже нам силнога Спаситеља, од рода Давидова, слуге свога, како обећа давно преко својих светих пророка: да нас спасе од наших душмана и од руку оних који нас мрзе; да ће исказати милост прецима нашим и сетити се свога светог савеза, по заклетви датој праоцу нашем Аврахаму, да ће нам дати: да му без страха служимо, од душманске руке избављени, живећи свето и праведно пред њим у све дане наше. А ти, дете моје, зваћеш се ’пророк Свевишњега’, јер ћеш ићи пред Господом да припремиш путеве за њега. Ти ћеш довести до спознаје његов народ да је спасење у опроштењу њихових греха, по милостивом срцу Бога нашега, од којег ће нам доћи светлост зоре са висине, да обасја оне што живе у тами и под сенком смрти бораве, и да наше стопе на пут мира усмери.“

Када је дечак одрастао и духовно ојачао, отишао је да живи у пустињи, све до дана када се појавио у јавности израиљског народа.

У оно време цар Август је издао уредбу да се изврши попис у целом *Римском* царству. То је био први попис извршен за време

Квиринијеве управе у Сирији. Свако је отишао да се пријави у место свог породичног порекла.

Тако и Јосиф, пошто је потицао из рода и лозе Давидове, оде из града Назарета у Галилеји, у Јудеју, у Витлејем, град Давидов, да се упише заједно са својом испрошеном женом Маријом која је била трудна. Док су били тамо, дође време да се *Марија* породи. Родивши свога сина првенца, повила га је и положила у јасле, јер за њих није било места у гостионици.

А у том истом крају су неки пастири ноћу, под ведрим небом, чували стражу код својих стада. Анђео Господњи им приступи и слава Господња их обасја. Њих обузе велики страх. Анђео их ослови: „Не бојте се, јер, ево, јављам вам вест о великој радости за сав народ. Данас вам се у Давидовом граду родио Спаситељ! Он је Христос Господ! А ово ће бити знак за вас: наћи ћете новорођенче повијено у пелене како лежи у јаслама.“

Изненада се уз анђела нађе велика војска *анђела* са неба, славећи Бога и говорећи:

> „Нек је слава Богу на висини, а на земљи *да је* мир међу људима који су му угодни.“

Кад су анђели отишли од њих на небо, пастири рекоше један другом: „Хајдемо у Витлејем да видимо о каквом догађају нас је Господ обавестио!“

Они пожуре и нађу Марију, Јосифа и новорођенче где лежи у јаслама. Кад су то видели, пренели су им што им је било речено за ово дете. Сви који су то чули, дивили су се ономе што су пастири рекли. А Марија је запамтила све ове речи и у себи размишљала о њима. Пастири се врате славећи и хвалећи Бога за све што су чули и видели. Било је баш онако како им је било речено.

Навршило се осам дана од рођења и дете је требало обрезати. Тада су му дали име Исус, које му је наденуо анђео пре његовог зачећа.

А када је, по Мојсијевом Закону, требало да се изврши обред очишћења, Марија и Јосиф том приликом дођу са дететом у Јерусалим да га посвете Господу, јер у Закону Господњем пише: „Нека се свако прворођено мушко дете посвети Господу“ – и да по Закону Господњем принесу жртву за очишћење: две грлице или два голубића.

У Јерусалиму је тада живео неки човек по имену Симеун. Он је био праведан и побожан човек, који је очекивао да наступи време утехе за израиљски народ. Дух Свети је био са њим и он му је објавио да неће умрети пре но што види Христа Господњег. Вођен

Духом, дошао је у храм. Када су родитељи унели дете Исуса *у храм* да учине са њим што Закон налаже, *Симеун* га узе у наручје и поче да слави Бога:

> „Сада пушташ, *мој* Господару, свога слугу да у миру оде;
> твоја реч је тако испуњена, јер ја сам твоје видео спасење
> што приправи пред свим народима: светлост твоју да про-
> светли народе, славу твоме народу Израиљу.“

Исусови отац и мајка су били задивљени оним што је било речено за њега. Тада је Симеун благословио и њих двоје и рекао његовој мајци Марији: „Ево, *Боī* је поставио ово дете да многи од Израиља падну и да се многи подигну, и да буде знак коме ће се супротстављати. А теби самој ће мач пробости душу, да би се откриле мисли многих срца.“

А била је ту и једна веома стара пророчица, *ūо имену* Ана, Фануилова ћерка, из Асировог племена. Била је у браку седам година, а сада је као удовица имала осамдесет четири године. Она никад није напуштала храм. Данонoћно је служила *Боīу* уз пост и молитву. И она је дошла у исти час и почела да слави Бога и да говори о Исусу свима који су очекивали да *Боī* откупи Јерусалим.

Када су Јосиф и Марија обавили све што Закон Господњи налаже, вратили су се у Галилеју, у свој град Назарет. А дечак је растао, јачао и пунио се мудрошћу, а Божија милост је била над њиме.

Исусови родитељи су сваке године одлазили горе у Јерусалим за празник Пасхе. Кад му је било дванаест година, они су по свом обичају отишли тамо за празник.

По завршетку празничних дана, док су се они враћали кући, дечак Исус се задржао у Јерусалиму. Његови родитељи нису знали где је. Мислећи да је међу сапутницима, путовали су цео дан, а онда су почели да га траже међу родбином и познаницима. Пошто га нису нашли, вратили су се у Јерусалим да га потраже.

После три дана, нашли су га у храму како седи међу учитељима, слуша их и пита. Сви који су га слушали дивили су се његовој разумности и његовим одговорима. Кад су га родитељи угледали, запањили су се. Мајка му рече: „Дете, шта нам то учини?! Ево, ја и твој отац свиснусмо од јада тражећи те!“

Он им одговори: „Зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да треба да будем у послу свога Оца?“ Но, они нису разумели оно што им је рекао.

Онда је сишао с њима и дошао у Назарет, где им је био послушан. Марија је слагала у себи све ове речи. А Исус је бивао све мудрији и зрелији, те све милији и Богу и људима.

Била је петнаеста година владавине цара Тиверија. Тада је Понтије Пилат управљао Јудејом, Ирод је владао Галилејом, а његов брат Филип Итурејом и Трахонитидом, док је Лисанија управљао Авилином. Првосвештеници су били Ана и Кајафа. У то време је Бог позвао Јована, Захаријиног сина, који је био у пустињи. Јован је прошао целу област око реке Јордан проповедајући покајање и крштење ради опроштења греха.

Овако је, наиме, написано у Књизи пророка Исаије:

> „Глас једног пустињом одзвања: 'Пут Господњи приправите; друмове за њега поравнајте. Свака ће се долина испунити, спустиће се свака гора и брежуљак; што је стрмо, постаће равно, што је неравно, постаће глатко, и сваки човек ће видети спасење Божије.'“

Много народа је долазило к Јовану да их крсти, али он им је говорио: „Породе змијски, ко вам је рекао да бежите пред надолазећим гневом *Божијим*? Него, донесите плодове који доказују покајање. И не говорите у себи: 'Аврахам је наш отац!', јер вам кажем да Бог може и од овог камења да подигне децу Аврахаму. Већ је секира спремна да у корену посече дрвета, јер свако дрво које не рађа добар род, одсеца се и баца у ватру.“

Народ га је питао: „Шта онда да чинимо?“

Јован им одговори: „Ко има две кошуље, нека да једну ономе ко нема и ко има храну нека чини слично.“

Дошли су и порезници да се крсте, па су и они упитали Јована: „Учитељу, шта ми да чинимо?“

Јован им рече: „Не узимајте више од онога што је прописано.“

И војници га упитају: „А шта да чинимо ми?“ Јован им одговори: „Не изнуђујте новац ни од кога и никога лажно не оптужујте, него будите задовољни својом платом.“

У народу се пробудила нада, па су се сви питали о Јовану: „Да није он Христос?“

Јован им свима одговори: „Ја вас крштавам водом, али после мене долази неко ко је моћнији од мене. Ја нисам достојан да одрешим ремење на његовој обући. Он ће вас крстити Светим Духом и огњем. У његовој руци је лопата да овеје своје гумно и да сабере жито у своју житницу, а плеву ће спалити неугасивим огњем.“ Јован је и на много других начина подстицао народ и навештавао Радосну вест.

А Јован је јавно прекоревао и тетрарха Ирода, због тога што је овај живео са Иродијадом, женом свога брата, и због свих злодела

која је починио. На све то, Ирод је додао још једно злодело: бацио је Јована у тамницу.

Пошто се крстио сав народ, крстио се и Исус. Док се молио, отворе се небеса, те Дух Свети сиђе на њега у облику голуба. Тада се зачуо глас са неба: „Ти си Син мој вољени, ти си ми сва радост!“

Исус је имао око тридесет година када је почео да делује. Свет је мислио да је он био Јосифов син,

а потомак: Илијев,
Мататов,
Левијев,
Мелхијев,
Јанејев,
Јосифов,
Мататијин,
Амосов,
Наумов,
Еслијев,
Нангејев,
Мâтов,
Мататијин,
Симеинов,
Јосихов,
Јодин,
Јохананов,
Рисин,
Зоровавељов,
Салатилов,
Ниријев,
Мелхијев,
Адијев,
Косамов,
Елмадамов,
Иров,
Исусов,
Елиезеров,
Јоримов,
Мататов,
Левијев,
Симеунов,
Јудин,
Јосифов,
Јонамов,
Елиакимов,

Мелејин,
Менин,
Мататин,
Натанов,
Давидов,
Јесејев,
Овидов,
Возов,
Салин,
Насонов,
Аминадавов,
Админов,
Арнијев,
Есронов,
Фаресов,
Јудин,
Јаковљев,
Исаков,
Аврахамов,
Тарин,
Нахоров,
Серухов,
Рагавов,
Фалеков,
Еверов,
Салин,
Каинамов,
Арфаксадов,
Симов,
Нојев,
Ламехов,
Матусалин,
Енохов,
Јаредов,
Малалеилов,
Каинамов,
Еносов,
Ситов,
Адамов,
Божији.

Исус се, испуњен Светим Духом, вратио са Јордана и Дух га је водио по пустињи. Тамо га је ђаво искушавао четрдесет дана. Пошто за то време није ништа јео, на крају је огладнео.

Тада му ђаво рече: „Ако си Син Божији, реци овом камену да постане хлеб.“

Исус му рече: „*У Писму* је написано: ’Неће човек живети само од хлеба.’“

Ђаво га одведе на неко високо место и у трену му показа сва светска царства, рекавши му: „Даћу ти власт над свим овим царствима и сву њихову славу, јер је то мени предато и ја га дајем коме хоћу. Све ће ово бити твоје, само ако се поклониш преда мном.“ Исус му одговори: „*У Писму* је написано:

’Господу Богу своме клањај се, и њему једином служи.’“

Онда га је *ђаво* одвео у Јерусалим, поставио га на врх храма и рекао му: „Ако си Син Божији, баци се са овога места доле јер је написано:

’Он ће заповедити својим анђелима да те чувају.’ И: ’Они ће те понети на својим рукама, да ногом не би о камен запео.’“

Исус му одговори: „И ово пише: ’Не искушавај Господа, Бога свога.’“

Кад је завршио са сваким искушењем, ђаво га је оставио за неко време.

Исус се вратио у Галилеју у сили Духа, и глас о њему се раширио по целом оном крају. А *Исус* је поучавао по њиховим синагогама, и сви су га хвалили.

Дошао је и у Назарет, где је одрастао. У суботу, по свом обичају, оде у синагогу. Устао је да чита *из Светог писма*. Дали су му Књигу пророка Исаије. Он развије свитак и нађе место где пише:

„Дух је Господњи нада мном; он ме је помазао да јавим Радосну вест понизнима. Он ме посла да навестим сужњима ослобођење, а слепима повратак вида, да ослободим потлачене и да најавим годину помиловања Господњег.“

Онда је замотао свитак књиге, вратио је послужитељу и сео. Очи свију у синагоги биле су упрте у њега. Затим рече пред свима: „Данас су се, на ваше уши, испуниле ове *речи* Писма.“ Сви су потврђивали и дивили се умилним речима које су силазиле са његових усана. Говорили су: „Није ли он Јосифов син?“

А Исус им рече: „Ви ћете ми свакако рећи ову пословицу: ’Лекару, излечи самога себе. Учини и овде у свом завичају чуда за која смо чули да си их учинио у Кафарнауму.’“

Исус настави: „Заиста вам кажем: ниједан пророк се није прославио у свом завичају. Будите уверени да је било много удовица у време *пророка* Илије у Израиљу, кад небо није давало кишу три године и шест месеци и кад је настала глад у целој земљи. Ипак,

Бог је послао Илију само удовици у Сарепти сидонској. А у време пророка Јелисеја било је у Израиљу много губаваца, али ниједан није био излечен од губе, осим Намана Сирца.“

Сви у синагоги ускипеше од беса на ове речи. Онда се подигну и одведу га изван града до руба брда на коме је њихов град сагрђен, с намером да га баце доле. Али Исус прође између њих и оде.

Затим је сишао у Кафарнаум, град у Галилеји. Тамо је суботом поучавао народ. Људи су били задивљени његовим учењем, јер је његова порука имала силу.

У синагоги је био неки човек опседнут нечистим духом. Он крикну веома гласно: „Хеј, шта ти имаш са нама, Исусе Назарећанине?! Ја знам ко си ти: свети Божији *посланик*!“

Исус му припрети и заповеди: „Ућути и изађи из човека!“ Зли дух обори човека на земљу пред свима, те изађе из њега не наудивши му.

Људи су се нашли у чуду, говорећи један другом: „Какво је ово учење? Он влашћу и силом заповеда нечистим духовима и они излазе!“ Глас о Исусу раширио се по целом том крају.

Отишавши из синагоге, дошао је у Симонову кућу. Пошто је Симонову ташту свладала јака грозница, замоле *Исуса* да јој помогне. Исус се наднео над њом и наредио да грозница престане. Грозница је престала а ташта је затим устала и послуживала их.

Када је сунце било на заласку, народ је пред њега довео своје немоћне, који су боловали од разних болести. Исус је положио своје руке на свакога од њих и излечио их. И зли духови су из многих излазили, вичући „Ти си Син Божији!“ Он им је онда строго бранио да ником не говоре, јер су знали да је он Христос.

Када је свануло, *Исус* оде на неко пусто место. Међутим, народ га је тражио. Дошли су к њему и задржавали га да не оде од њих. *Исус* им рече: „Треба и другим градовима да проповедам Радосну вест о Царству Божијем, јер сам због тога послат.“ И тако је проповедао по јудејским синагогама.

Једном је Исус стајао крај Генисаретског језера. Народ се око њега гурао да чује реч Божију. Тада је *Исус* спазио две лађице које су стајале уз обалу. Рибари нису били у њима, него су испирали мреже. Ушао је у једну од њих која је припадала Симону и замолио га да отисне мало лађицу од обале. Онда је сео у лађицу и поучавао народ.

Кад је престао да говори, рекао је Симону: „Отисни се на пучину, па тамо баците мреже за лов.“

Симон му одговори: „Учитељу, целу ноћ смо се трудили и ништа нисмо уловили. Али кад ти кажеш, бацићу мреже.“

Када су то учинили, извукли су толико риба, да су мреже почеле да се цепају. Још су махнули и друговима у другој лађици да дођу и помогну им. Напунили су обе лађице толико да умало не потонуше.

Кад то виде Симон Петар, паде на колена пред Исусом и рече: „Господе, иди од мене јер сам грешан човек!“ Страх је, наиме, обузео и њега и оне који су били са њим, због количине риба које уловише. Исто је било и са Заведејевим синовима, Јаковом и Јованом, Симоновим друговима.

Исус рече Симону: „Не плаши се! Од сада ћеш ловити људе.“ Кад су извукли чамце на обалу, оставили су све и кренули за њим.

Једном, док је *Исус* био у неком граду, дошао је један човек сав у губи. Кад је видео Исуса, пао је пред њим ничице и замолио га: „Господе, ако хоћеш, можеш да ме очистиш.“

Исус испружи руку и дотаче га, рекавши: „Хоћу, буди чист!“ Губа са њега нестаде истог тренутка.

Исус му онда нареди: „Не говори никоме о овоме, него иди и покажи се свештенику, па принеси жртву за очишћење, коју је Мојсије прописао, да се њима пружи доказ.“

Ипак, глас о Исусу се пронео још више, тако да је много народа долазило к њему да га слуша и да их он излечи од болести. Али, *Исус* се повлачио на усамљена места и молио се.

Једнога дана је *Исус* поучавао. Тамо су седели и неки фарисеји и учитељи Закона који су дошли из свих места у Галилеји, Јудеји и из Јерусалима. А Господња сила је била тамо да би он лечио. Уто неки људи на носилима донеше једног одузетог човека. Хтели су да га унесу и положе пред Исуса, али то нису могли због мноштва. Међутим, они се попну на кров, уклоне црепове, па га са постељом спусте насред собе, право пред њега.

Исус, видевши њихову веру, рече: „Пријатељу, опраштају ти се твоји греси!“ Зналци Светог писма и фарисеји почеше да умују у себи, говорећи: „Ко је овај богохулник? Ко може да опрашта грехе осим самог Бога?“

Исус је знао о чему они умују, па им је рекао: „Зашто овако размишљате у срцу? Шта је лакше рећи: ’Твоји греси су опроштени’, или: ’Устани и ходај?’ Али да знате: Син Човечији има власт да на земљи опрашта грехе.“ Онда рече одузетоме: „Теби кажем: устани, узми своја носила и иди својој кући!“ Човек одмах устаде са своје постеље и оде кући славећи Бога. Сви су били усхићени, славили

су Бога и пуни страха говорили: „Данас смо видели невероватне ствари!“

Касније, када је изашао, видео је порезника по имену Левије како седи на месту за прикупљање пореза. Исус му рече: „Пођи за мном!“ Он остави све, устане и пође за њим.

Левије је, затим, у својој кући приредио велику гозбу у његову част. Тамо је заједно са њима за трпезом било много порезника и других људи. А фарисеји и зналци Светог писма су приговарали његовим ученицима, говорећи: „Зашто једете и пијете с порезницима и *другим* грешницима?“

Исус им одговори: „Лекар не треба здравима него болеснима. Ја нисам дошао да позовем праведнике на покајање, већ грешнике.“

Они му рекоше: „Јованови ученици често посте и моле се, а исто чине и фарисејски; ипак, твоји једу и пију.“

Исус им рече: „Зар можете силити сватове да посте док је младожења са њима? Ипак, доћи ће дани када ће им отети младожењу, па ће тада постити.“

Исус им још исприча причу: „Нико не прави закрпу од нове одеће да би је ставио на стару, јер тиме цепа нову одећу, а ни старој одећи не пристаје закрпа од нове. Такође, нико не улива ново вино у старе мехове, јер ће мехови попуцати од врења новога вина, па ће *вино* истећи, а мехови пропасти. Зато се ново вино мора сипати у нове мехове. Али, нико ко је пио старо *вино*, не жели ново, јер каже: ’Старо је боље.’“

Једне суботе је *Исус* пролазио кроз житна поља. Његови ученици су тргали класје, трли га рукама и јели. Тада неки фарисеји рекоше: „Зашто чините оно што не сме да се чини суботом?“

Исус им одговори: „Нисте ли читали шта је Давид учинио када је огладнео, он и његови пратиоци? Он је ушао у Дом Божији, узео посвећене хлебове и јео их, а онда их је дао својим пратиоцима. Те хлебове нико не сме да једе осим свештеникâ.“ Онда рече: „Син Човечији је Господар суботе.“

Једне суботе је ушао у синагогу и поучавао. Тамо је био неки човек коме је усахла десна рука. А зналци Светог писма и фарисеји су мотрили на њега хоће ли лечити у суботу, да би нашли разлог да га оптуже. Но, како је знао шта они мисле, рекао је човеку с усахлом руком: „Устани и стани на средину!“ Човек устане и стане.

Исус их онда упита: „Питам вас: да ли је суботом дозвољено чинити добро или зло? Спасити живот или га уништити?“

Погледавши их све наоколо, рече човеку: „Испружи своју руку!“ Он учини тако и рука му поново постаде здрава. А они, ван себе од гнева, почеше да се договарају шта би могли да учине Исусу.

У оне дане *Исус* се успео на једну гору да се моли и тамо провео целу ноћ молећи се Богу. Кад је свануло, позвао је своје ученике и од њих изабрао дванаесторицу, које је назвао апостолима: Симона, коме је дао име Петар, и његовог брата Андрију, Јакова и Јована, Филипа и Вартоломеја, Матеја и Тому, Јакова Алфејева и Симона прозваног Зилот, Јуду Јаковљевог и Јуду Искариота, који је постао издајник.

Онда је сишао са њима и зауставио се на једној висоравни. Ту се окупило мноштво његових ученика и много света из целе Јудеје, из Јерусалима и из тирског и сидонског приморја, који су дошли да га чују и да се излече од својих болести. Исцељивали су се и они који су били опседнути нечистим духовима. Сав народ је покушавао да га дотакне, јер је сила излазила из њега и све лечила.

Тада је погледао своје ученике и рекао:

> „Блажени сте ви сиромашни, јер је ваше Царство Божије.
> Блажени сте ви који сада гладујете, јер ћете се наситити.
> Блажени сте ви који сада плачете, јер ћете се смејати. Блажени сте када вас људи омрзну, када вас вређају и прогласе вас злима, ради Сина Човечијег.

Радујте се тада и ликујте, јер, ево, велика вас награда чека на небу. Њихови преци су исто тако поступали с пророцима.

> Али, јао вама богатима, јер сте примили своју утеху! Јао вама који сте сад сити, јер ћете гладовати! Јао вама који се сад смејете, јер ћете жалити и плакати! Јао вама ако људи о вама лепо говоре, јер су тако њихови преци говорили о лажним пророцима!

А вама који слушате, говорим: волите своје непријатеље и исказујте доброчинство онима који вас мрзе. Благосиљајте оне који вас проклињу и молите се за оне који вас вређају. Ако те неко удари по једном образу, окрени му и други, а ономе који ти узима огртач, дај и кошуљу. Дај свакоме који тражи од тебе, и не тражи од онога који узима од тебе да ти врати. Како хоћете да људи чине вама, чините тако и ви њима.

Јер ако волите оне који вас воле, какав благослов примате? И грешници воле оне који њих воле. И ако чините добро само онима који вама чине добро, какав благослов примате? То исто чине и грешници. Ако позајмљујете само онима од којих се надате да ће вам вратити, какав благослов примате? Дакле, волите своје непри-

јатеље, чините им добро, и дајте на зајам не очекујући ништа. Тада ће ваша награда бити велика и бићете синови Свевишњега, јер он је благ према незахвалнима и злима. Будите милосрдни, јер је и Отац ваш милосрдан.

И не осуђујте, па нећете бити осуђени. Опраштајте и биће вам опроштено. Дајте и биће вам дано. Пуна мера, набијена, стресена, препуна, даће вам се у наручје. Јер каквом мером мерите, онаквом мером ће се одмерити и вама.“

Тада им *Исус* исприча ову причу: „Може ли слепац да води слепца? Неће ли обојица упасти у јаму? Ученик није изнад свога учитеља. Сваки ученик, наиме, када се изучи биће исти као и његов учитељ.

Зашто видиш трун у оку брата свога, а не примећујеш балван у своме оку? Како можеш да кажеш своме брату: ’Брате, дај да ти извадим трун из ока’, а не видиш балван у властитом оку? Лицемере! Најпре извади балван из свога ока, а онда гледај како да извадиш трун из ока свога брата.

Ниједно добро дрво не рађа лош род, нити лоше дрво рађа добар род. Свако се дрво, наиме, познаје по свом плоду. Смокве се не беру с трња, нити се грожђе бере с купине. Добар човек износи добро из ризнице свога доброг срца, а зао човек износи зло из *ризнице* свога злог *срца*, јер његова уста говоре оно чиме је срце испуњено.

Зашто ме зовете ’Господе, Господе!’, а не чините оно што говорим? Показаћу вам какав је сваки човек који долази к мени, слуша моје речи и извршава их. Он је као онај који гради своју кућу, па копа дубоко и постави темељ на камену. Кад дође поплава и навали бујица на ту кућу, не може да је пољуља, јер је добро саграђена. А ко је чуо, а није извршио, тај је као човек који је саградио кућу на земљи, а није поставио темељ. Бујица је навалила на њу и она се одмах срушила. Та кућа се срушила до темеља.“

Кад је завршио своје беседе пред народом, оде у Кафарнаум. Тамо је један *римски* капетан имао неког слугу кога је веома ценио. Тај слуга је био болестан и на умору. Када је чуо за Исуса, послао је к њему јудејске старешине да га замоле да дође и исцели његовог слугу. Кад су они дошли к њему, усрдно су га молили: „Он заслужује да му то учиниш, јер воли наш народ и саградио нам је синагогу.“

Исус пође са њима. Када је већ био надомак куће, капетан посла пријатеље са поруком: „Господе, не труди се, јер нисам достојан да дођеш под мој кров. Зато нисам сматрао себе достојним да дођем пред тебе. Али, ти само реци реч, па ће оздравити мој слуга. Ја,

наиме, имам војнике који су ми потчињени, па кад кажем једном: ’Иди тамо!’, он оде; и другоме: ’Дођи!’, он дође. И слузи кад кажем: ’Уради ово!’, он уради.“

Кад је Исус чуо ово, задивио се, па се окренуо према народу који је ишао за њим, и рекао: „Кажем вам да ни међу Израиљцима нисам нашао овакву веру!“ Кад су се изасланици вратили кући, нашли су слугу здравог.

Исус затим оде у град који се звао Наин. С њим су ишли његови ученици и много света. Кад је стигао пред градска врата, баш тада су износили мртваца, сина јединца у мајке која је била удовица. Са њом је било и много људи из града. Кад ју је Господ видео, сажалио се на њу и рекао јој: „Не плачи.“

Онда је пришао мртвачком сандуку и дотакао га. Носиоци стадоше. Тада *Исус* рече: „Младићу, теби говорим, устани!“ Мртвац устане и почне да говори. *Исус* га предаде његовој мајци.

Страх је обузео све присутне, те су дали хвалу Богу, говорећи: „Велики пророк се појавио међу нама!“ и: „Бог је походио свој народ!“ Глас о овоме што је *Исус* учинио раширио се по целој Јудеји и околним крајевима.

Јована су његови ученици обавестили о свему овоме. Тада Јован позва двојицу својих ученика и посла их Господу, да га питају: „Јеси ли ти онај који треба да дође или да чекамо другога?“

Дошавши к Исусу, рекоше: „Јован Крститељ нас је послао теби, и пита: ’Јеси ли ти онај који треба да дође или да чекамо другога?’“

Исус је баш тада излечио многе од болести, мука и злих духова, и вратио вид многим слепима. Онда им је одговорио: „Идите и јавите Јовану шта сте видели и чули: слепи гледају, хроми ходају, губави се чисте, глуви чују, мртви се враћају у живот, сиромашнима се проповеда Радосна вест. Блажен је онај ко се не поколеба због мене.“

Кад су Јованови гласници отишли, Исус је почео да говори народу о Јовану: „Зашто сте изашли у пустињу? Да видите како ветар љуља трску? Шта сте, дакле, изашли да видите? Човека обученог у раскошну одећу? Ево, ти који носе скупоцену одећу, живе у раскоши на царским дворовима. Према томе, шта сте очекивали да видите? Пророка? Да, кажем вам, он је и више него пророк. То је онај о коме је писано:

> ’Ево, шаљем посланика свога испред твога лица, који ће ти пут приправити.’

Кажем вам да међу људима рођенима од жена није нико славнији од Јована, али и најнезнатнији међу *народом* Царства Божијег, славнији је од њега.“

Сви људи и порезници који су слушали Исуса прихватили су захтеве Божије праведности, тиме што су дали да их Јован крсти. Али фарисеји и зналци Светог писма одбацише што је Бог наумио за њих, и нису дали да их Јован крсти.

Исус настави: „С ким ћу упоредити људе овог нараштаја? Коме ли су слични? Они су слични деци која седе на тргу и довикују једна другој:

> ’Свирали смо вам, а ви нисте играли, јадиковали смо, а ви нисте плакали!’

Дошао је, наиме, Јован Крститељ, који пости и не пије вино, а ви кажете: ’Опседнут је злим духом.’ Дошао је Син Човечији, који једе и пије, а ви кажете: ’Гледај изјелице и пијанице, пријатеља порезника и грешника!’ Ипак, мудрост доказују сви они који је прихватају.“

Једном приликом неки фарисеј замоли Исуса да обедује са њим. *Исус* је дошао у кућу и заузео место за столом. А нека жена, позната у граду по својој грешности, сазна да је *Исус* у фарисејевој кући. Она донесе посуду од алабастра с мирисним уљем, па се плачући саже до Исусових ногу. Сузама је квасила његове ноге и онда их косом брисала. Љубила је његова стопала и мазала их мирисним уљем.

А фарисеј који га је позвао, када је то видео, рече у себи: „Да је он пророк, знао би да је жена што га се дотиче грешница.“

Исус му се обрати: „Симоне, хоћу да ти кажем нешто.“

„Кажи, учитељу“ – одговори он. *Исус рече:*

„Два човека су дуговала истом зајмодавцу. Један је дуговао пет стотина сребрњака, а други педесет. Пошто нису имали да врате, зајмодавац им обојици отпише дуг. Који ће га, дакле, од њих више волети?“

Симон одговори: „Рекао бих, онај коме је отписао већи дуг.“ Исус му рече: „Добро си просудио.“

Онда се окренуо према жени и рекао Симону: „Видиш ли ову жену? Када сам дошао у твоју кућу, ти ми ниси дао воде да оперем ноге, а она је сузама наквасила моје ноге и својом косом их обрисала. Ниси ме поздравио пољупцем; а она, откако сам дошао, не престаје да ми љуби ноге. Ни главу ми ниси намазао уљем, а она је мирисним уљем намазала моје ноге.

Зато ти кажем: она је показала много љубави зато што су јој опроштени многи греси. А коме је мало опроштено, тај мало воли.“

А жени рече: „Опраштам ти грехе.“ Они који су били окупљени за столом, почеше да говоре у себи: „Ко је овај да опрашта грехе?“

Исус рече жени: „Спасла те је твоја вера. Иди с миром.“

После овога, *Исус* је обишао градове и села објављујући и проповедајући Радосну вест о Царству Божијем. С њим су била и Дванаесторица, и неке жене које су биле излечене од злих духова и болести: Марија Магдалена, из које је изашло седам злих духова, Јована, жена Хузе, Иродовог управитеља двора, Сузана, и многе друге које су им помагале од своје имовине.

Народ је и даље долазио Исусу из свакога града. Када се окупило мноштво света, *Исус* им исприча причу: „Изађе сејач да сеје своје семе. И како је сејао, нека зрна су пала крај пута, те га људи изгазе и птице га позобају. Друго је пало на камен. Оно је никло, али се осушило, јер није имало влаге. Треће је пало међу трње. Али трње је израсло заједно са њим и угушило га. Четврто је пало на добру земљу. Оно је никло и родило стоструко.“

Исус је завршио речима: „Ко има уши, нека слуша!“

Његови ученици су га питали за значење приче. Он им рече: „Вама је дано да сазнате тајне Царства Божијег, а осталима се говори у причама, да

’гледајући не виде и слушајући не разумеју.’

А ево шта прича значи: семе је Божија реч. Семе које је пало крај пута – то су они који су реч чули, али долази ђаво и односи реч из њиховог срца, да не би поверовали и били спасени. Семе које је пало на камен – то су они који чим чују реч, с радошћу је примају. Али *пошто реч* није ухватила корена у њима, неко време верују, па кад наступи час искушења, они отпадају. Семе које је пало међу трње – то су они који слушају *реч*, али их бриге, богатство и животна задовољства постепено гуше, те не доносе зрео род. А семе које је пало на добро тле – то су они који слушају реч и задржавају је у добром и племенитом срцу, те постојано доносе род.

Нико не пали светиљку да би је покрио посудом, нити да би је ставио под кревет, него је ставља на свећњак да би они који улазе видели светлост. Јер нема тога што је тајно, а да се неће открити, нити има чега што је прикривено, а да се неће сазнати и обелоданити. Зато, пазите како слушате, јер онај ко има, њему ће се додати, а од онога који нема, узеће се и оно што мисли да има.“

Дошли су и Исусова мајка и браћа да га виде, али нису могли да дођу до њега од много народа. Јавили су му: „Ту напољу су твоја мајка и твоја браћа и хоће да те виде.“ *Исус* им одговори: „Моја мајка и моја браћа су они који слушају Божију реч и извршују је.“

Једног дана је *Исус* ушао у бродић са својим ученицима и рекао им: „Хајдемо на другу страну језера!“ Они оду. Док су пловили, *Исус* заспа. Подиже се бура на језеру, тако да се чамац пунио водом, те су били у опасности.

Његови ученици му приђу и пробуде га, говорећи: „Учитељу, учитељу, пропадамо!“ *Исус* се подиже, па заповеди ветру и таласима, те се они смирише и настаде тишина. Онда им рече: „Где вам је вера?“

А они су, уплашени и зачуђени, говорили један другом: „Ко је овај што заповеда ветровима и води, те му се покоравају?“

Допловили су до гедаринске области, који се налази насупрот Галилеји. Када се искрцао на суво, срео га је неки човек из града, који је био опседнут злим духовима. Он се дуго није облачио и није живео у кући, него по гробовима. Када је видео Исуса, повикао је, пао пред њега, и рекао веома гласно: „Шта хоћеш од мене, Исусе, Сине најузвишенијег Бога? Молим те, немој да ме мучиш!“ *Исус* је, наиме, заповедио нечистом духу да изађе из човека, јер га је одавно обузео. Њега су морали да везују ланцима и оковима и да га чувају, али би он покидао окове, и зли дух га је терао на пуста места.

Исус га упита: „Како ти је име?“ Он одговори: „Легија!“, јер је много злих духова ушло у њега. Они су преклињали Исуса да им не заповеди да оду у бездан.

А ту у близини, на једној падини, пасло је велико крдо свиња. *Зли духови* замоле Исуса да им дозволи да иду у свиње. *Исус* им је то дозволио. Тада су зли духови изашли из човека, ушли у свиње, па се крдо сјурило низ обронак у језеро и подавило се.

Кад су свињари видели шта се догодило, разбежали су и јавили то људима у граду и по селима. Људи изађу да виде шта се десило. Кад су дошли к Исусу, нашли су човека који је био опседнут злим духовима, како седи до Исусових ногу, одевен и при здравој памети. То их је уплашило. Очевици су испричали другима како је *Исус* исцелио опседнутог. Становници из читавог гедаринског краја су га молили да оде, јер су се веома уплашили. *Исус* уђе у бродић и врати се.

А човек, из кога су изашли зли духови, замолио га је да остане са њим, али га је *Исус* отпремио, рекавши: „Врати се својој кући и испричај шта ти је Бог учинио.“ Он оде, те је по целом граду говорио шта му је Исус учинио.

Када се Исус вратио на другу обалу језера, народ га је срдачно дочекао, јер су га сви очекивали. Дође и неки човек који се звао Јаир, старешина синагоге. Он клекну пред Исуса и замоли га да дође у

његов дом. Он је, наиме, имао ћерку јединицу од дванаест година, која је била на самрти.

Док је *Исус* ишао, народ се гурао око њега. Ту је била и нека жена која је дванаест година боловала од крварења. Она је сав свој иметак потрошила на лекаре, али ниједан није могао да је излечи. Она му приђе с леђа и дотаче руб његове одеће. Крварење одмах престаде.

Исус упита: „Ко ме је дотакао?“

Како су сви порицали, Петар одговори: „Учитељу, то се народ око тебе гура!“

Али Исус рече: „Неко ме је дотакао, јер сам осетио да је сила изашла из мене.“

Видевши да није остала непримећена, жена иступи дрхтећи, те паде ничице пред њега, и рече пред свим народом зашто га је дотакла и како је одмах оздравила. *Исус* јој онда рече: „Ћерко, твоја те је вера исцелила; иди с миром.“

Док је он још говорио, неко дође из куће Јаира, старешине синагоге, и рече Јаиру: „Твоја ћерка је умрла, не мучи више учитеља.“

Исус је то чуо, па је рекао Јаиру: „Не бој се, само веруј, и биће исцељена.“ Када је дошао у кућу, никоме није дозволио да уђе унутра с њим, осим Петра, Јована, Јакова и девојчициних родитеља. Сви су плакали и нарицали за њом. *Исус* рече: „Не плачите, није умрла, него спава.“

Сви су му се смејали, јер су знали да је умрла. *Исус* узе њену руку и повика: „Девојчице, устани!“ Њен дух се врати, те она одмах устаде, а *Исус* заповеди да јој дају нешто да једе. Њени родитељи су били запањени, али им *Исус* заповеди да ником не говоре шта се догодило.

Исус сазва Дванаесторицу и даде им силу и власт над свим злим духовима и да исцељују болести. Послао их је да навешћују Царство Божије и да лече. *Исус* им рече: „Не носите ништа са собом на пут: ни штап, ни врећу, ни хлеб, ни новац, нити треба да имате два пара одеће. У коју кућу уђете, у њој и останите, све док не одете из тог места. А ако вас људи не приме, изиђите из тог града, отресите прашину са својих ногу. То ће бити доказ против њих.“ Они су затим отишли, па су проповедали Радосну вест по селима и лечили посвуда.

Кад је Ирод четверовласник чуо о свему што се догађа, био је потпуно збуњен, јер су неки говорили да је то Јован Крститељ устао из мртвих. Други су, опет, говорили да се то пророк Илија појавио, а трећи да се неки од древних пророка вратио у живот. Ирод је на

то рекао: „Јовану сам ја одрубио главу; али ко је тај о коме чујем такве ствари?“ И настојао је да види Исуса.

Кад су се апостоли вратили, испричали су Исусу какве су ствари учинили. *Исус* их је онда повео и повукао се у осаму према граду по имену Витсаида. Међутим, народ је то сазнао, па је кренуо за њим. *Исус* их је прихватио и говорио им о Царству Божијем и излечио оне којима је било потребно излечење.

Када је дан био на измаку, пришла су му Дванаесторица и рекла му: „Отправи народ, да би могли да оду до оближњих села и засеока да нађу преноћиште и храну, јер смо овде на пустом месту.“

Исус им рече: „Дајте им ви да једу.“

Они одговоре: „Ми имамо само пет хлебова и две рибе. Да одемо да купимо храну за сав овај народ?“ (Било је око пет хиљада мушкараца.)

Онда *Исус* рече својим ученицима: „Сврстајте народ у групе од по педесет, па нека поседају.“ Они тако учинише, те сви поседаше. *Исус* је узео пет хлебова и две рибе, погледао према небу и изрекао благослов. Потом је разломио хлеб и давао ученицима да изнесу пред народ. Сви су јели и наситили се, а ученици су покупили још дванаест котарица преосталог *хлеба*.

Једном приликом, када се *Исус* сам молио, са њиме су били и његови ученици. Питао их је: „Шта се у народу говори: ко сам ја?“

Они одговорише: „Једни кажу да си Јован Крститељ, други да си Илија, а трећи да је то неки од пророка из прошлости устао из мртвих.“

Исус их упита: „А шта ви кажете: ко сам ја?“ Петар одговори: „*Ти си* Христос Божији.“

Исус им строго заповеди да то никоме не говоре. Још им је рекао: „Син Човечији мора много да пропати. Њега ће одбацити старешине, водећи свештеници и зналци Светог писма. Биће убијен, али ће васкрснути трећег дана.“

Онда је свима рекао: „Ко хоће да иде за мном, нека се одрекне себе самог и нека узме свој крст свакога дана, па нека ме следи. Јер, ко хоће да спасе свој живот, изгубиће га, а ко ради мене изгуби свој живот, тај ће га спасти. Шта вреди човеку да задобије и сав свет, а самога себе изгуби или себи науди? А ко се застиди мене и мојих речи, и Син Човечији ће се постидети њега када буде дошао у својој слави, и у слави свога Оца и са светим анђелима. Заиста вам кажем: међу онима који стоје овде има неких који неће искусити смрт док не виде Царство Божије.“

А око осам дана након што је рекао ово, повео је Петра, Јована и Јакова и попео се на гору да се моли. Док се молио, његово лице се изменило, а његова одећа постала бела и сјајна. Уто се појавише два човека, па су разговарали са њим. То су били Мојсије и Илија, који су се указали у *небеској* слави. Говорили су о Исусовој смрти, коју је требало да поднесе у Јерусалиму. Али, Петра и његове пријатеље савлада сан. Кад су се пробудили, угледали су *Исуса у* његовој слави и два човека како стоје са њим. Када су они одлазили од њега, Петар рече: „Учитељу, добро је да смо овде! Да начинимо три сенице: једну теби, једну Мојсију и једну Илији.“ Он, наиме, није знао шта говори.

Док је Петар још говорио, дође облак и заклони их. Ученици су били уплашени кад их је облак наткрио. Тада дође глас из облака, говорећи: „Ово је мој изабрани Син. Њега слушајте!“ Када је глас утихнуо, Исус је поново био сам. А ученици су ћутали и тих дана никоме нису јављали ништа од онога што су видели.

Следећег дана, када су сишли са горе, много света му је кренуло у сусрет. Један човек из народа повика: „Учитељу, обазри се на мога сина; то ми је јединац. Ево, спопада га *зао* дух, те одједном виче, тресе га и детету пена пође на уста. Не пушта га док га не исцрпи. Молио сам твоје ученике да га изгнају, али они нису могли.“

Исус одговори: „О, неверни и изопачени роде, докле ћу још бити са вама и подносити вас? Доведи свога сина овамо!“

Док је дечак долазио, зли дух га обори на земљу тресући га. Исус заповеди нечистом духу, исцели дечака и предаде га његовом оцу. Сви су били задивљени Божијим величанством.

Док су се сви још дивили свему што је учинио, *Исус* рече својим ученицима: „Добро слушајте што вам кажем: Син Човечији ће бити предат људима у руке.“ Но, они нису разумели те речи, јер је било сакривено од њих, те нису могли да схвате, а бојали су се да га питају о томе.

Међу ученицима се поведе расправа о томе ко је највећи међу њима. Но Исус, знајући о чему они размишљају у себи, узе једно дете, постави га поред себе, па им рече: „Ко прихвата ово дете у моје име, мене прихвата, а ко мене прихвата, прихвата онога који ме је послао. Ко је најмањи међу вама, тај је највећи.“

Јован му рече: „Учитељу, видели смо једног човека како у твоје име истерује зле духове. Ми смо му то забранили, зато што не иде са нама.“

Исус му рече: „Немојте му бранити, јер ко није против вас, за вас је.“

Када је дошло време да буде вазнет *на небо*, *Исус* одлучи да оде у Јерусалим. Зато је послао гласнике пред собом. Они оду и дођу у једно самарјанско село да припреме што му је потребно. Међутим, мештани га нису примили, зато што је ишао у Јерусалим. Када су ученици Јаков и Јован видели ово, рекли су: „Господе, хоћеш ли да кажемо да огањ сиђе са неба и уништи их?“ *Исус* се окрену, па их прекори *због тога:* „Не знате каквог сте духа! Син Човечији није дошао да уништи људске душе, него да их спасе.“ Затим су отишли у друго село.

Идући путем, неко рече Исусу: „Следићу те куд год ти будеш пошао!“ Исус му одговори: „Лисице имају јазбине, птице гнезда, а Син Човечији нема где да наслони главу.“ Затим је рекао једном другом: „Пођи за мном.“ Но, он рече: „Господе, дозволи ми прво да одем и сахраним оца.“ „Пусти нека мртви сахрањују своје мртве – рече му *Исус* – а ти иди и објављуј Царство Божије.“ Трећи рече: „Господе, ја ћу те следити, али ми дозволи да се најпре поздравим са својим укућанима.“ А Исус му рече: „Нико ко се прими плуга, па се окреће натраг, није прикладан за Царство Божије.“

После овога је Господ одредио другу седамдесет двојицу ученика и послао их по двојицу пред собом у сваки град и свако место у које је намеравао да дође. Рекао им је: „Жетве је много, а мало радника. Стога се молите Господару жетве да пошаље раднике на своју жетву. Идите! Ја вас шаљем као јагњце међу вукове. Не узимајте са собом ни новчаника, ни торбе, ни обуће. На путу се ни са ким не поздрављајте.

Кад улазите у неку кућу, прво реците: ’Мир овој кући!’ Ако човек мира живи тамо, ваш мир ће остати на тој кући; а ако не, ваш мир ће се вратити к вама. У тој кући останите и једите и пијте шта год вам дају, јер радник заслужује своју плату. И не прелазите из куће у кућу. Ако се нађете у неком граду и приме вас, једите оно што поставе пред вас. У том месту исцељујте болесне и говорите им: ’Приближило се Царство Божије!’ А ако дођете у неки град, па вас не приме, онда идите по његовим улицама и говорите: ’Отресамо и прашину која је у вашем граду прионула за наше стопе. Али да знате: приближило се Царство Божије!’ Кажем вам да ће Содоми бити лакше на Судњи дан него оном граду.

Јао теби, Хоразине! Јао теби, Витсаидо! Јер да су се у Тиру и Сидону догодила чуда која су била учињена у вама, одавно би се већ покајали, седећи у кострети и пепелу. Зато ће Тиру и Сидону бити лакше на Судњи *дан* него вама. А ти, Кафарнауме, хоћеш ли се до неба уздићи? До Света мртвих ћеш се срушити!

Ко вас слуша – мене слуша, и ко вас одбацује – мене одбацује, а ко одбацује мене – одбацује онога који ме је послао.“

А седамдесет двојица се вратише и са радошћу рекоше: „Господе, и зли духови нам се покоравају у твоје име!“

Исус им рече: „Гледао сам Сатану како пада с неба као муња. Ево, дао сам вам власт да газите змије и шкорпије и сваку непријатељску силу. Они вам никако неће наудити. Нека вас не радује то што вам се *зли* дуси покоравају, него што су ваша имена записана на небу.“

Тада се Исус испуни радошћу по Светом Духу и рече: „Хвалим те, Оче, Господару неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и умних, а открио онима *што су као* мала деца. Да, Оче, јер ти је тако било по вољи. Отац ми је све предао; и нико не зна ко је Син осим Оца, и нико не зна ко је Отац осим Сина, и оног коме Син хоће да открије.“

Онда се окренуо према ученицима и само њима рекао: „Блажене су очи, које гледају оно што ви гледате. Кажем вам да су многи пророци и цареви желели да виде оно што ви гледате, али нису видели, и да чују оно што ви слушате, али нису чули.“

Неки зналац Светог писма устаде и упита Исуса, с намером да га искуша: „Учитељу, шта треба да чиним да бих баштинио вечни живот?“

Исус му одговори: „Шта је записано у Закону? Како то тамо читаш?“

Овај му одговори: „Воли Господа, Бога свога, свим срцем својим, свом душом својом, свом снагом својом и свим умом својим, и ближњега свога као самога себе.“

Исус му рече: „Добро си одговорио. Чини тако и живећеш.“

Али овај, желећи да се оправда, упита Исуса: „Ко је мој ближњи?“

Исус на то рече: „Силазио неки човек из Јерусалима у Јерихон и допао у руке разбојницима. Они га свуку, претуку, па оду, остављајући га полумртва. Десило се да је тим путем силазио неки свештеник. Када је видео унесрећеног, наставио је даље. И неки Левит је пролазио тим путем. Видео је унесрећеног и наставио даље. Тако је и неки Самарјанин путовао туда. Када је дошао до унесрећеног, погледао га је и сажалио се над њим. Затим му је пришао, прелио његове ране уљем и вином и превио их. Онда га је ставио на своје магаре, одвео до гостионице и побринуо се за њега. Сутрадан је извадио два сребрњака, дао их гостионичару, и рекао:

’Постарај се за њега, па ако потрошиш више, доплатићу ти када се будем враћао.’

Шта мислиш: ко је од ове тројице био ближњи ономе што је пао разбојницима у руке?“ – *упита Исус*.

Овај одговори: „Онај који је показао милосрђе према њему.“

Исус му онда рече. „Иди и ти и чини тако.“

Док су путовали, *Исус* сврати у неко село. Тамо га је угостила нека жена по имену Марта. Она је имала сестру која се звала Марија. Ова друга је села до Господових ногу и слушала његово учење. А Марта се сва растрчала да га што боље послужи. Она приђе и рече: „Господе, зар не мариш што ме је моја сестра оставила да сама послужујем? Реци јој, стога, да ми помогне!“

Исус јој одговори: „Марта, Марта, исувише се бринеш и узнемираваш, а само је једно потребно. Марија је изабрала бољи део који јој нико неће одузети.“

Једном приликом се *Исус* молио на неком месту. Кад је завршио, његови ученици му рекоше: „Господе, научи нас да се молимо, као што је и Јован научио своје ученике.“

Исус им рече: „Када се молите, говорите:

> ’Оче, нека се слави име твоје свето, нека дође Царство твоје, хлеб наш насушни дај нам сваког дана, и опрости нам грехе наше, јер и ми опраштамо сваком свом дужнику. И не дај да подлегнемо искушењу.’“

Онда им рече: „Зар ко од вас има таквог пријатеља, код кога би отишао у по ноћи и рекао му: ’Пријатељу, позајми ми три хлеба, јер ми је дошао пријатељ с пута, а немам шта да изнесем пред њега’, а пријатељ му одговорио из куће: ’Не узнемиравај ме! Врата су закључана и ја сам са својом децом у постељи; не могу да устанем да ти дам.’? Кажем вам, ако и не устане да му да хлеб зато што му је пријатељ, устаће и даће му што му треба да би сачувао себи образ.

Тако и ја вама кажем: молите и даће вам се, тражите и наћи ћете, куцајте и отвориће вам се. Јер, ко год моли, добија, ко год тражи, налази, и ко год куца, томе се отвара.

Ко је од вас такав отац да сину пружи змију кад му овај затражи рибу? Или шкорпију, кад затражи јаје? Дакле, када ви, будући зли, умете да дајете добре дарове својој деци, колико више ће Отац на небесима дати Светога Духа онима који затраже од њега?“

Једном је *Исус* истеривао злог духа, узрочника занемелости. Када је зли дух изашао, глуви човек је проговорио, а народ се задивио. Ипак, неки од њих рекоше: „Он уз помоћ Веелзевула, главара

злих духова, истерује зле духове!“ Други су га, опет, искушавали, тражећи од њега да им да знак с неба.

Исус је знао шта они мисле, па им је рекао: „Свако царство које се подели унутар себе, опустеће, и ако се породица разједини, распашће се. Ако је Сатана устао против себе самог, како ће опстати његово царство? Ви, наиме, тврдите да ја уз помоћ Веелзевула изгоним зле духове. Ако ја уз помоћ Веелзевула изгоним зле духове, уз чију помоћ их ваши ученици изгоне? Зато ће вам они судити. Али, ако ја Божијим прстом изгоним зле духове, онда је к вама дошло Царство Божије.

Када јаки човек оружјем чува свој дом, његова добра су безбедна. Али када неко јачи дође и савлада га, он му узима оружје у које се поуздао и дели што је покрао од њега.

Ко није са мном, против мене је, и ко са мном не сакупља, тај расипа.

Када нечисти дух изађе из човека, он тумара по безводним местима тражећи себи покоја. И пошто га не налази, каже: ’Вратићу се у свој дом, одакле сам изашао.’ Када се врати, налази кућу почишћену и уређену. Онда одлази и доводи седам других духова, горих од себе, па уђу и настане се тамо. Човеку онда то потоње стање бива горе но што му је било пређашње.“

Док је Исус говорио, нека жена из народа узвикне: „Блажена мајка која те је родила и дојила!“

А Исус рече: „Блаженији су они који слушају реч Божију и држе је.“

Како се народ стицао, *Исус* поче да говори: „Овај нараштај је зао нараштај; он тражи знак, али му се неће дати други знак, осим знака Јоне. И као што је Јона био знак за Нинивљане, тако ће и Син Човечији бити знак за људе овога нараштаја. Царица са југа ће се подићи из мртвих на Судњи дан са овим нараштајем и оптужиће га, јер је из далека дошла да чује Соломонову мудрост, а ево, овде се збива нешто што превазилази Соломона. Нинивљани ће се подићи из мртвих на Судњи *дан* са овим нараштајем и оптужити га, јер су се они покајали на Јонину проповед, а ево, овде *се збива* нешто што превазилази Јону.

Нико не пали светиљку да би је ставио на скривено место или под мерицу, већ је ставља на свећњак, тако да виде светлост сви који улазе. Твоје око је светиљка твоме телу. Ако је твоје око безазлено, цело твоје тело је осветљено; ако је твоје око злобно, цело твоје тело је у тами. Зато гледај да светлост која је у теби не постане тама. Дакле, ако је светлост у целом твом телу, тако да нема ниједног

мрачног дела, онда ћеш у потпуности бити осветљен, као кад те светиљка осветљава својим сјајем.“

Док је Исус још говорио, један фарисеј га позва да обедује са њим. Исус уђе и заузме место за столом. Фарисеји се зачудише видевши да Исус није прво опрао руке пре обеда.

Господ им рече: „Да, ви фарисеји споља чистите чашу и посуђе, а изнутра сте пуни похлепе и злоће. Безумници! Није ли *Боī* који је створио *човекову* спољашњост, такође створио и *њеīову* нутрину? Него, дајте оно што је изнутра као милостињу, па ће вам све бити чисто.

Јао вама, фарисеји, јер дајете десетак од нане и руте и од сваког поврћа, а занемарујете правду и љубав Божију! Ово је требало чинити, а оно не изостављати.

Јао вама, фарисеји, јер волите истакнута места у синагогама и да вас са уважавањем поздрављају по трговима!

Јао вама, јер сте као необележени гробови по којима људи незнајући иду!“

Тада му зналци Светог писма рекоше: „Учитељу, кад говориш ове ствари, ти и нас вређаш!“

Исус одговори: „Јао и вама, зналцима Светог писма, јер теретите људе једва подношљивим бременима, а сами не мрдате ни прстом *да им īомоīнеīе*!

Јао вама, јер подижете споменике пророцима, а ваши су их преци побили!

Тиме сведочите да одобравате дела својих предака: они су их побили, а ви им дижете споменике. Зато Бог по својој мудрости рече: ’Послаћу им пророке и апостоле; неке ће убити, а неке прогнати.’

Стога ће ваш нараштај бити сматран кривим за крв свих пророка која се пролила од почетка света до сада, од крви Авеља, па до крви Захарије кога су убили између жртвеника и Дома *Госīодњеī*. Да, кажем вам, ваш нараштај ће се сматрати кривим.

Јао вама, зналци Светог писма, јер сте узели кључ знања. Сами нисте ушли, а спречили сте оне који су хтели да уђу!“

Кад је Исус отишао оданде, зналци Светог писма и фарисеји су се жестоко окомили на њега, салећући га питањима и вребајући да улове неку реч која би га оптужила.

У међувремену се окупило на хиљаде људи, тако да су газили једни друге. Тада *Исус* прво поче да говори својим ученицима: „Чувајте се фарисејског квасца, који је лицемерје. Нема ничег што је скривено, да се неће открити, нити тајног, да се неће дознати. Јер,

што сте рекли у тами, чуће се на светлости дана, и што сте рекли иза затворених врата, разгласиће се са кровова.

Пријатељи моји, кажем вам, не бојте се оних који убијају тело, јер после тога не могу више ништа да учине. Рећи ћу вам кога да се бојите: бојте се *Боīа*, који, пошто убије, има власт да баци у пакао. Да, кажем вам, њега се бојте. Зар се не продају пет врабаца за два новчића? Ипак, ни један од њих није заборављен од Бога. А вама су и све власи на глави пребројане. Зато се не бојте: ви вредите много више од јата врабаца.

Кажем вам: свако ко ме призна пред људима, признаћу и ја њега пред анђелима Божијим. А ко се мене одрекне пред људима, одрећи ћу се и ја њега пред анђелима Божијим. Свако ко каже реч против Сина Човечијег, биће му опроштено, али ко изговори хулу против Светога Духа, томе се неће опростити.

Када вас буду изводили у синагоге да вам суде, или пред намеснике и владаре, не брините се како ћете се бранити, или шта ћете говорити, јер ће вас Свети Дух поучити шта да кажете у тај час.“

Неко из народа рече: „Учитељу, реци мом брату да подели са мном наследство!“

Исус му рече: „Човече, ко је мене поставио да судим или делим имовину међу вама?“ Онда се обратио свима: „Пазите и чувајте се сваке похлепе, јер ничији живот не зависи од обиља његових добара, колико год да их има.“

Онда им исприча једну причу: „Неком богатом човеку обилно родила њива. *Човек* је размишљао у себи: ’Шта да урадим? Немам где да сакупим летину.’

Онда рече: ’Овако ћу учинити: срушићу своје житнице и сазидаћу веће, па ћу тамо сместити све жито и остала добра. Онда ћу рећи себи: „Душо моја, имаш многа добра смештена за дуго година. Одмарај, једи, пиј и уживај!“’

Али Бог му рече: ’Безумниче! Још ноћас ћу узети твоју душу. Коме ли ће остати оно што си стекао?’

Тако бива са сваким који згрће себи богатство, а пред Богом је сиромашан.“

Исус рече својим ученицима: „Стога вам кажем: не брините се за живот, шта ћете јести, или за тело, шта ћете обући, јер је живот вреднији од хране и тело од одеће. Погледајте гавране! Они нити сеју, нити жању, немају ни складишта ни житнице, а Бог их храни. Ви вредите много више од птица. Ко од вас може бринући се продужити себи живот, макар само и за кратко време? Дакле, ако

не можете да учините ни то што је најмање, зашто се бринете за остало?

Погледајте љиљане како расту! Не труде се, нити преду, а ја вам кажем да ни Соломон у својој својој раскоши није био одевен као и један од њих. Па ако Бог тако одева биље које је данас у пољу, а већ сутра се баца у пећ, колико ли ће пре оденути вас, о, маловерни! Зато се не оптерећујте тиме шта ћете јести или пити и не бринте се око тога, јер све то траже и многобошци у овоме свету. Ваш Отац зна да вам је све то потребно. Него, тражите Царство његово, а *Боī* ће вам ово додати.

Не бој се, мало стадо, јер је Оцу било по вољи да вам да Царство. Продајте своју имовину и дајте је као милостињу. Опремите се торбама које неће дотрајати и неисцрпним благом са неба, које лопов не краде нити мољац уништава. Јер, где је ваше благо, тамо ће бити и ваше срце.

Опашите своје бокове, а ваше светиљке нека горе. Будите као слуге које очекују свога господара да се врати са свадбе, да му одмах отворе врата кад он дође и покуца. Благо оним слугама које господар, кад се врати, нађе будне. Заиста вам кажем да ће се сам господар опасати, посадити их за трпезу и послуживати их. Благо оним слугама које господар, када дође, нађе будне и приправне у поноћ или пред свитање. Ово знајте: ако би домаћин знао у које доба ће лопов доћи, не би дозволио да му провали у кућу. Тако и ви будите спремни, јер ће Син Човечији доћи у час када не мислите.“

Петар упита: „Господе, говориш ли ову причу само нама или и свима осталима?“

Господ одговори: „Ко је, дакле, верни и мудри управитељ? То је онај кога Господар постави да се стара о осталим слугама да добијају оброке на време. Блажен је онај слуга кога Господар, када дође, затекне да овако ради. Заиста вам кажем да ће му поверити управу над целим својим имањем. Али ако тај слуга каже: ’Мој Господар се задржао на путу’, па почне да туче слуге и слушкиње, да једе, пије и опија се, доћи ће Господар ових слугу у дан у који га не очекује, те ће га посећи и одредити му место међу неверницима.

Слуга који зна господареву вољу, а не извршује је и није приправан, биће ишибан јако. А слуга који не зна, а учини оно што заслужује казну, биће мало шибан. Од свакога коме је много дано, много ће се и захтевати. Коме је више поверено, од тога ће се још више захтевати.

Дошао сам да бацим огањ на земљу. О, како бих волео да већ пламти! Треба и крштење да примим, и како ми је тешко док се

то не сврши! Мислите ли да сам дошао да донесем мир на земљу? Не, кажем вам, него раздор. Наиме, од сада ће се петоро у кући поделити: троје против двоје и двоје против троје, отац против сина и син против оца, мајка против ћерке и ћерка против мајке, свекрва против снахе и снаха против свекрве.“

А мноштву је рекао: „Када видите да се облак појављује на западу, одмах кажете да ће бити невреме, и буде невреме. А кад дуне ветар с југа, ви кажете да ће бити врућина, и тако и буде. Лицемери! Изглед земље и неба знате да протумачите; како онда не знате да протумачите ово време?

Зар сами не увиђате шта је праведно? Ако те зајмодавац потера на суд, настој колико можеш да изгладиш ствар са њим док сте још на путу. У противном, одвешће те пред судију и судија ће те предати судском службенику, па ће те овај бацити у тамницу. Кажем ти да нећеш изаћи оданде док не исплатиш и последњи новчић.“

У то време дођу неки и известе Исуса о Галилејцима које је Пилат побио док су приносили жртве *Богу*. *Исус* им рече: „Мислите ли да су ови Галилејци били грешнији од осталих Галилејаца, зато што су тако настрадали? Нимало! Кажем вам: ако се не покајете, сви ћете тако изгинути. Или, зар мислите да су оних осамнаест на које се срушила кула у Силоаму и побила их, били кривљи од осталих јерусалимских становника? Нимало! Кажем вам: ако се не покајете сви ћете тако изгинути.“

Онда им је испричао ову причу: „Један човек имао смокву посађену у свом винограду. Дође он да види има ли рода, али не нађе. Тада рече виноградару: ’Ево, већ три године долазим и тражим род на овој смокви, али га не налазим. Посеци је! Зашто да исцрпљује земљу?’

Али *виноградар* одговори: ’Господару, остави је још ову годину. Окопаћу је и нађубрити, па ће можда родити. Ако не роди, посеци је.’“

Једне суботе је поучавао у синагоги. Тамо се нашла и нека жена коју је нечисти дух, узрочник болести, осамнаест година држао згрбљену, те није могла да се исправи. Видевши је, Исус је позва к себи, и рече јој: „Жено, ослобађам те твоје болести!“ Исус положи своје руке на њу и жена се одмах исправи и поче да слави Бога.

Старешина синагоге, љут што је Исус исцелио у суботу, рече: „Има шест радних дана у недељи. У те дане долазите да се лечите, а не у суботу!“

Господ му одговори: „Лицемери! Не одвезује ли свако свога вола или магарца од јасала и не води ли га на појило суботом?

Није ли требало ослободити ову Аврахамову ћерку, коју је Сатана осамнаест година држао свезану, од свеза баш у суботу?“

Сви његови противници били су постиђени оним што је рекао, али се народ радовао свим изванредним делима које је учинио.

Онда *Исус* рече: „Чему је слично Царство Божије? С чиме да га упоредим? Оно је слично горушичином зрну које човек узме и посеје у својој башти. Семе онда израста и постаје дрво и птице небеске гнезде се по његовим гранама.“

Исус поново рече: „С чиме да упоредим Царство Божије? Оно је слично квасцу који жена узме и умеси са три мере брашна, док све тесто не ускисне.“

Исус је затим пролазио кроз градове и села и поучавао, настављајући своје путовање према Јерусалиму. Неко му рече: „Господе, има ли мало оних који ће бити спасени?“

Исус одговори: „Борите се да уђете на уска врата, јер вам кажем да ће многи настојати да уђу, али неће моћи. Кад домаћин устане и затвори врата, ви ћете остати пред вратима и молити: ’Господе, отвори нам!’

Онда ће вам он одговорити: ’Не знам ни ко сте ни одакле сте.’

Тада ћете рећи: ’Ми смо јели и пили са тобом; ти си поучавао по нашим улицама!’

А он ће вам одговорити: ’Не знам ни ко сте ни одакле сте. Одлазите од мене сви, који чините безакоње!’

Тамо ћете плакати и шкргутати зубима када видите Аврахама, Исака и Јакова и све пророке у Царству Божијем, а ви избачени. Доћи ће народи с истока и запада, севера и југа, и поседати на гозбу Царства Божијег. И гле, тамо ће последњи бити први, и први – последњи.“

У тај час приступише му неки фарисеји и рекоше му: „Иди одавде на неко друго место, јер Ирод хоће да те убије.“

Исус им рече: „Реците тој лисици: ’Ево, изгоним зле духове и лечим болесне данас и сутра, а трећи дан завршавам.’ Али данас, сутра и прекосутра морам да путујем, јер не иде да пророк погине изван Јерусалима.

Јерусалиме, Јерусалиме, ти што убијаш пророке и каменујеш оне који су послани к теби, колико пута сам хтео да скупим твоју децу, као што квочка скупља своје пилиће под крила, али ви нисте хтели. Ево, опустеће ваша кућа. А ја вам кажем да ме нећете видети док не кажете: ’Благословен онај који долази у име Господње!’“

Једне суботе је *Исус* дошао у кућу једног од водећих фарисеја на обед. Окупљени су пажљиво мотрили на њега. Уто неки човек

који је патио од водене болести стаде пред Исуса. Исус упита зналце Светог писма и фарисеје: „Да ли је допуштено лечити суботом или не?“ Они су ћутали. *Исус* прихвати човека, исцели га и пусти га да иде. А њима рече: „Ако некоме од вас син или во упадне у бунар, зар га неће одмах извадити и у суботу?“ На то нису могли да му одговоре.

Исус је приметио да су неки гости бирали почасна места, па им је испричао причу: „Кад те неко позове на свадбу, немој да седнеш у прочеље, јер домаћин може да позове неког ко је угледнији од тебе. Тада ће он, који је позвао и тебе и њега, доћи и рећи: ’Уступи му место.’ Онда ћеш постиђен заузети последње место. Него, ако те позову, иди и заузми последње место. Тада ће онај који те је позвао, доћи и рећи: ’Пријатељу, помакни се на више.’ Тако ћеш бити почашћен пред свима који с тобом седе за столом. Јер, свако ко се узноси, биће понижен, а ко се понизи, биће узвишен.“

А домаћину рече: „Кад приређујеш ручак или вечеру, не позивај пријатеље, ни браћу, ни родбину, ни богате суседе, јер би они могли да позову тебе и тако ти узврате. Него, кад приређујеш гозбу, позови сиромахе, богаље, хроме, слепе. Тада ћеш бити блажен, јер не могу да ти узврате, а *Боī* ће ти узвратити приликом васкрсења праведних.“

А један од гостију, када је то чуо, рече му: „Блажени су они који ће бити за трпезом у Царству Божијем!“

Исус му рече: „Неки човек је приредио велику гозбу и позвао много људи. Кад је било време да гозба почне, послао је свога слугу да каже званицама: ’Дођите, све је већ приправљено.’

Али, сви од реда почну да се изговарају. Први му рече: ’Купио сам њиву, па морам да идем да је видим. Молим те, прими моје извињење.’

Други рече: ’Купио сам пет јармова волова, па идем да видим ваљају ли. Молим те, прими моје извињење.’

Трећи рече: ’Оженио сам се, те зато не могу да дођем.’

Слуга се врати и јави то своме господару. Господар се на то разгневи и рече своме слузи: ’Брзо иди на градске улице и пролазе и доведи овамо сиромахе, богаље, слепе и хроме.’

Слуга се ускоро врати и рече: ’Господару, твоја наредба је извршена, али још увек има места.’

Тада господар рече слузи: ’Изађи на путеве и међе, па натерај људе да дођу, да ми се напуни кућа. Кажем вам да ниједан од оних људи који су били позвани неће окусити моје вечере.’“

Једном, док је велико мноштво народа путовало с Исусом, он се окрену према њима и рече им: „Ко долази к мени, а није му омрзао његов отац и мајка, жена и деца, браћа и сестре, па и сопствени живот, не може да буде мој ученик. Ко не носи свој крст и не следи ме, не може да буде мој ученик.

Ако неко од вас хоће да зида кулу, он прво седне и прорачуна колики ће бити трошак, да види има ли довољно да заврши. У противном, поставиће темељ, а неће моћи да доврши градњу. Сви који то виде, ругаће му се и говорити: ’Овај човек је почео да зида, а није могао да заврши!’

Или који цар иде у рат против другог цара, а да прво не седне и размотри може ли да се са десет хиљада војника одупре ономе који иде на њега са двадесет хиљада? Ако не може, послаће изасланике *моћнијем цару* док је овај још далеко, да разговарају о миру. Према томе, сваки од вас ко се не одрекне свега што има, не може да буде мој ученик.

Со је добра, али ако изгуби сланоћу, чиме ли ће је повратити? Није ни за земљу, ни за ђубриво, него је избацују напоље.

Ко има уши, нека слуша!“

Сви порезници и грешници су се окупљали око Исуса да га слушају. Фарисеји и зналци Светог писма су гунђали и говорили: „Овај прихвата грешнике и једе са њима.“

Исус им онда исприча ову причу: „Ко од вас, ако има стотину оваца, па му се изгуби једна, неће оставити деведесет девет у пустињи, док не нађе ту једну? Кад је нађе, ставља је на своја рамена са радошћу. А када дође кући, позива пријатеље и суседе, и каже им: ’Радујте се са мном, јер сам нашао своју овцу која се изгубила.’ Кажем вам да ће тако и на небу бити већа радост због једног грешника који се покаје, него због деведесет девет праведника којима није потребно покајање.“

„Или, замислите неку жену која има десет сребрних новчића, па изгуби један. Неће ли она упалити светиљку и помести кућу, те помно тражити док га не нађе? А када га нађе, позива пријатеље и суседе, говорећи: ’Радујте се са мном, јер сам пронашла сребрни новчић који сам изгубила!’ Кажем вам да се анђели радују пред Богом због једног грешника који се покаје.“

Исус настави: „Неки човек имао два сина. *Једном*, млађи син рече оцу: ’Оче, дај ми мој део имовине.’ Тако *отац* подели имовину између њих.

Неколико дана касније, млађи син покупи све што има и оде у далеку земљу. Тамо је протрашио своју имовину на развратан

живот. А када је потрошио све, настане велика глад у тој земљи, и он почне да оскудева. Онда је отишао и прибио се уз једног становника те земље, који га је послао на своја поља да чува свиње. Жудео је да напуни стомак рошчићима које су свиње јеле, али му нико није давао.

Но, дошавши к себи, рече: ’Колико је слугу код мог оца који имају хлеба у изобиљу, а ја овде скапавам од глади! Устаћу и поћи к моме оцу, па ћу му рећи: „Оче, згрешио сам и Богу и теби; нисам више достојан да се зовем твојим сином. Прими ме као једног од твојих слугу.“’ Тако је устао и кренуо своме оцу.

Али, док је још био далеко, угледа га његов отац и сажали се, па потрча, загрли га и изљуби.

Син му рече: ’Оче, згрешио сам и Богу и теби. Нисам више достојан да се зовем твојим сином.’

Али отац нареди својим слугама: ’Брзо донесите најбољу одећу и обуците му је. Ставите му прстен на руку и обујте му сандале на ноге И ухватите угојено теле и закољите га, да једемо и да се радујемо! Јер је овај мој син био мртав, али је оживео. Био је изгубљен, али је сада нађен.’ Онда почеше да прослављају.

Његов старији син је био на њиви. Кад је дошао близу куће, чуо је да се свира и игра. Позвао је једног слугу и упитао га шта се то дешава. Слуга му рече: ’Дошао је твој брат, па је твој отац заклао угојено теле, јер му се вратио кући жив и здрав.’

Он се расрдио и није хтео да уђе у кућу. Отац изађе из куће, па га је молио да уђе. Али он одговори оцу: ’Ево, толико година ти служим и никада нисам прекршио ниједну твоју заповест, а никад ми ниси дао јаре да се провеселим са својим пријатељима. Али када је дошао овај твој син који је прођердао твоје имање са блудницама, заклао си угојено теле за њега.’

’Сине мој – рече му *о̄тац* – ти си увек са мном, и све што је моје, то је и твоје. Али треба да будемо весели и да се радујемо, јер је овај твој брат био мртав, али је оживео; био је изгубљен, али је нађен.’“

Исус рече својим ученицима: „Неки богат човек имао управитеља кога су оптужили да му расипа имање. Зато га је позвао и рекао му: ’Шта то чујем о теби? Поднеси извештај о свом управљању, јер не можеш више да будеш мој управитељ.’

Управитељ рече у себи: ’Мој господар узима од мене управу. Шта да радим? За копање немам снаге, а стидим се да просим. Знам шта ћу да урадим, да би ме, кад изгубим службу, људи примили у своје куће.’

Онда је позвао к себи дужнике свога господара, једног по једног. Питао је првог: ’Колико дугујеш моме господару?’

Он одговори: ’Стотину бачвица уља.’ Онда му рече:

’Узми своју признаницу и брзо напиши педесет.’

Онда упита другог: ’А колико ти дугујеш?’

Дужник рече: ’Стотину џакова пшенице.’

Он му рече: ’Узми своју признаницу и напиши осамдесет.’

Господар похвали непоштеног управитеља што је био сналажљив. Јер се људи овога света боље сналазе са својим родом, него народ светлости са својим. Ја вам кажем: земаљско богатство је неправедно; али ви га употребите да стекнете себи пријатеље. Када оно нестане, бићете примљени у вечне станове.

Ко је веран у најмањем, биће веран и у највећем, а ко је непоштен у најмањем, биће непоштен и у великом. Дакле, ако нисте били поуздани у земаљском богатству које је неправедно, ко ће вам поверити право богатство? И ако се нисте показали поузданима у оном што није ваше, како ће вам *Боī* дати оно што је ваше? Ниједан слуга не може служити два господара. Јер, или ће једнога мрзети, а другога волети; или ће једноме бити привржен, а другога презирати. Не можете служити Богу и богатству!“

Кад су фарисеји чули све ово, подсмевали су му се, јер су волели новац. *Исус* им рече: „Ви се пред људима правите да сте праведни, али Бог познаје ваша срца. Јер што се међу људима сматра за изузетно, то је Богу гадно.

Закон и Пророци су се навештавали до доласка Јована Крститеља. Од тада се проповеда Радосна вест о Царству Божијем и свако навађује да уђе у њега. Али је лакше да небо и земља ишчезну, него да се и једна цртица у Закону испусти.

Свако ко се разведе од своје жене и ожени се другом, чини прељубу. Исто тако и онај који се ожени разведеном чини прељубу.

Био једном неки богаташ. Облачио се у одећу од скерлета и финог лана, и раскошно се гостио сваки дан. Пред његовим вратима је лежао један сиромах који се звао Лазар, сав у чиревима, жељан да се наједе мрвица које су падале са богаташевог стола. Пси су долазили и лизали његове ране.

Када је сиромах умро, анђели га однеше к Аврахаму. И богаташ је умро и био сахрањен. Док се мучио у Свету мртвих, подигао је поглед и издалека видео Аврахама и Лазара са њим. Онда повика: ’Оче Аврахаме, смилуј ми се и пошаљи Лазара да умочи само врх свога прста у воду и расхлади ми језик, јер се веома мучим у овој ватри!’

Аврахам му одговори: ’Синко, сети се да си током свога животног века примао добре ствари, док је Лазар примао лоше. Сада се он овде теши, а ти се мучиш. Осим тога, између нас и вас постављена је велика провалија, тако да они који би хтели одавде к вама не могу да пређу, нити ико оданде може да пређе к нама.’

Богаташ настави: ’Онда те молим, оче, да пошаљеш Лазара у дом мога оца, где имам петоро браће. Нека иде и упозори их да не би дошли на ово место мучења.’

Аврахам рече: ’Они имају Мојсија и Пророке, па нека их слушају!’

Али *богаташ* рече: ’Не, оче Аврахаме, они ће се покајати ако неко дође из мртвих.’

Аврахам му рече: ’Ако не слушају Мојсија и Пророке, неће их убедити ни ако неко устане из мртвих.’“

Исус рече својим ученицима: „Искушења која наводе на грех морају да дођу, али тешко ономе који је узрок тим искушењима. Томе би било боље да му обесе о врат воденични камен и да га баце у море, него да наведе на грех једног од ових малених. Зато пазите на себе.

Ако твој брат згреши, опомени га и ако се покаје, опрости му. Ако седам пута на дан згреши против тебе и седам пута дневно дође к теби и каже ти: ’Кајем се’, ти му опрости.“

Апостоли рекоше Господу: „Увећај нам веру!“

Господ рече: „Ако бисте имали вере као зрно горушице, могли бисте да кажете овом дуду: ’Ишчупај се из корена и посади у море!’ и он би вас послушао.

Рецимо да неко од вас има слугу који оре или чува стадо. Када се он врати са њиве, ко ће му од вас рећи: ’Дођи одмах и седи па једи!’ Напротив! Рећи ће му: ’Спреми ми вечеру, пресвуци се и послужуј ме док једем и пијем, а после тога ћеш ти да једеш и да пијеш.’ Треба ли *господар* да захвали слузи што је извршио наређење? Тако и ви говорите кад учините што вам је било наређено: ’Ми смо само бескорисне слуге; учинили смо само оно што смо били дужни да учинимо.’“

Путујући према Јерусалиму, *Исус* је пролазио границом Самарије и Галилеје. Док је улазио у једно село, пошло му је у сусрет десет губавих људи. Стали су подаље и повикали: „Исусе! Учитељу! Смилуј се на нас!“

Када их *Исус* виде, рече им: „Идите и покажите се свештеницима!“ Били су излечени још док су ишли.

Један од њих, када је приметио да је излечен, вратио се славећи Бога из свег гласа. Пао је ничице пред Исусове ноге захваљујући му. Тај човек је био Самарјанин.

Исус рече: „Било је десет исцељених; где су остала деветорица? Зар се нико од њих није вратио да захвали Богу, осим овога странца?“ *Исус* му рече: „Устани и иди; твоја вера те је оздравила.“

Једном су га фарисеји питали када ће доћи Царство Божије. Он им је одговорио: „Царство Божије не долази на такав начин да се може опазити. Нико не може рећи: ’Ево, ту је!’ или: ’Ено, тамо је!’, јер је Царство Божије међу вама.“

А ученицима рече: „Доћи ће времена када ћете пожелети да видите само један дан Сина Човечијег, али га нећете видети. И биће оних који ће вам говорити: ’Ено га тамо!’ и: ’Ево га овде!’ Не идите тамо и не поводите се за њима. Кад Син Човечији дође у свој дан, то ће бити као кад муња севне, па осветли небо с једног краја на други. Али он прво треба да пропати и да га овај нараштај одбаци.

Кад дођу дани да се Син Човечији врати, то ће бити као у Нојево време: јело се и пило, женило се и удавало, до дана када је Ноје ушао у пловило. Онда је дошао потоп и сви су се подавили.

Слично је било и у Лотово време: јело се и пило, продавало и куповало, садило и градило. А на дан кад је Лот изашао из Содоме, с неба је почео да сипа огањ и сумпор и све их побио.

Тако ће бити и у дан кад се објави Син Човечији. У те дане, ко је на крову нека не силази да узме ствари из куће. И ко се нађе у пољу нека се не враћа натраг. Сетите се Лотове жене! Ко хоће да сачува свој живот, изгубиће га; а ко га изгуби, остаће у животу. Кажем вам: те ноћи ће двојица бити у постељи; један ће бити узет, а други ће остати. Две жене ће заједно млети; једна ће бити узета, а друга ће остати. Двојица ће бити у пољу; један ће бити узет, други ће остати.“

Тада га упиташе: „А где *ће то бити*, Господе?“ Он им одговори: „Где буде лешине, тамо ће се и лешинари окупљати.“

Онда им је *Исус* испричао причу о томе како увек треба да се моле и да не посустају. Рекао је: „У једном граду живео неки судија. Бога се није бојао, нити је за људе марио. У истом граду живела је и нека удовица. Она је дошла к њему и рекла: ’Одбрани ме од мог тужитеља!’

Он дуго није хтео да то учини, али напокон рече: ’Иако се не бојим Бога, нити марим за људе, ипак ћу одбранити ову удовицу, јер ми додијава. Иначе ће ме излудети ако настави да долази.’“

Господ рече: „Слушајте шта каже неправедни судија! Неће ли Бог одбранити своје изабране који му вапе дању и ноћу? Хоће ли

оклевати? Кажем вам да ће их одбранити брзо. Али кад Син Човечији дође, хоће ли наћи веру на земљи?“

А онима који су се поуздавали у своју праведност и ниподаштавали остале, *Исус* је испричао ову причу: „Два човека су дошла у храм да се моле. Један је био фарисеј, а други порезник. Фарисеј је устао и молио се у себи овако: ’Боже, хвала ти што нисам као остали људи, разбојници, неправедници, прељубници, или као овај порезник. Постим два пута недељно и дајем десетак од свега што зарадим.’

Порезник је стао подаље и није се усуђивао да подигне поглед према небу. Ударао се у прса и говорио: ’Боже, смилуј се мени грешнику!’

Кажем вам, овај је отишао оправдан *пред Богом*, а не први. Јер, свако ко се узноси, биће понижен, а ко се понизи, биће узвишен.“

Народ је доносио Исусу малу децу да их дотакне. Ученици су то видели, па су им бранили. Али Исус их је позвао, рекавши: „Пустите децу да долазе к мени; немојте их спречавати, јер таквима припада Царство Божије! Заиста вам кажем, ко не прихвати Царство Божије као дете, никако не може ући у њега!“

Један главар га упита: „Добри учитељу, шта треба да чиним да бих баштинио вечни живот?“

Исус му одговори: „Зашто ме називаш добрим? Нико није добар осим самога Бога. Заповести познајеш: ’Не чини прељубе, не убиј, не кради, не сведочи лажно, поштуј свога оца и своју мајку.’“

Овај одговори: „Све сам то извршавао још од своје младости.“

Када је Исус то чуо, рекао му је: „Још ти једно недостаје: продај све што имаш, па раздели то сиромасима и имаћеш благо на небесима. Онда дођи и следи ме.“

Када је главар то чуо, веома се ражалостио, јер је био веома богат. Исус га је погледао, и рекао: „Како ли је тешко имућнима да уђу у Царство Божије! Јер, лакше је камили да прође кроз иглене уши, него богаташу да уђе у Царство Божије.“

А они који су слушали, упиташе: „Па ко се онда може спасти?“

Исус одговори: „Што је немогуће људима, могуће је Богу.“

Петар рече: „Ево, ми смо оставили што смо имали и кренули за тобом.“

Исус одговори: „Заиста вам кажем, нема тога ко је оставио кућу, или жену, или браћу, или родитеље, или децу, ради Царства Божијег, који неће примити много пута више у ово време, а у времену које долази примиће вечни живот.“

Онда је повео Дванаесторицу и рекао им: „Ево, пењемо се према Јерусалиму. Тамо ће се испунити све што су пророци написали о Сину Човечијем. Предаће га незнабошцима који ће му се ругати, вређати га и пљувати. Пошто га ишибају, убиће га, али ће он трећег дана васкрснути.“

Али ученици нису разумели ништа од овога. Те речи су им биле непојмљиве, те нису знали о чему говори.

Кад је *Исус* дошао надомак Јерихона, неки слепац је седео крај пута и просио. Чувши да много народа пролази туда, упита о чему се ради. Рекли су му да то пролази Исус из Назарета.

Он тада повика: „Исусе, Сине Давидов, смилуј ми се!“

Они што су ишли напред корили су га и уђуткивали. Али он је још јаче викао: „Сине Давидов, смилуј ми се!“

Исус се заустави и заповеди да га доведу к њему. Кад је слепац дошао пред њега, *Исус* га упита: „Шта хоћеш да ти учиним?“

Он одговори: „Господе, хоћу да прогледам.“

Тада Исус рече: „Прогледај! Твоја вера те је оздравила.“ Он прогледа истог трена. Онда је пошао за Исусом славећи Бога. Видевши ово, сав је народ славио Бога.

Исус је ушао у Јерихон и пролазио *градом*. Ту је живео неки човек по имену Закхеј. Он је био главар порезнички и уз то веома богат. Трудио се да види ко је Исус, али није могао од народа, јер је био низак растом. Он зато потрчи напред и попне се на дивљу смокву да га види, јер је требало да *Исус* прође тим путем.

Кад је Исус дошао до тог места, погледао је горе и рекао му: „Закхеју, брзо сиђи! Данас треба да останем у твојој кући.“ Закхеј брзо сиђе, па га радосно прими к себи. Сви који су то видели, почели су да негодују: „Дошао је у госте једном грешнику!“ Но, Закхеј устаде и рече Господу: „Ево, Господе, половину своје имовине поклањам сиромасима. А ако сам некога у чему преварио, вратићу четворострук.“

Исус рече: „Данас је дошло спасење овој кући, јер је и овај човек потомак Аврахамов. Наиме, Син Човечији је дошао да тражи и спасе изгубљене.“

Онима који су слушали ово, *Исус* је испричао још једну причу. Био је, наиме, близу Јерусалима и народ је мислио да ће се Царство Божије појавити одмах. *Исус* рече: „Неки човек племићког порекла отпутује у далеку земљу да прими у наследство царство и да се врати. Позвао је својих десет слугу, дао им десет златника, и рекао им: ’Тргујте док се не вратим.’ Али његови суграђани су га мрзели, па су за њим послали изасланике да поруче: ’Нећемо да тај човек

влада над нама!’ Кад је примио у наследство царство, човек се вратио. Одмах је послао по оне слуге којима је дао новац, да види шта је који зарадио.

Први дође и рече: ’Господару, твој златник је зарадио још десет златника.’

Господар рече: ’Одлично, добри слуго! Пошто си био веран у најмањем, ево ти власт над десет градова.’

Дође и други и рече: ’Господару, твој златник је зарадио још пет златника.’ Господар и овоме рече: ’Ти владај над пет градова.’

Дође и трећи и рече: ’Господару, ево твога златника који сам сачувао у марами. Плашио сам те се, јер си тежак човек. Узимаш што ниси оставио и жањеш где ниси посејао.’

Госпо̄дар му рече: ’Зли слуго, судићу ти по твојим речима! Ти си знао да сам тежак човек, да узимам што нисам оставио и жањем где нисам посејао? Зашто ниси дао мој новац у мењачницу? Ја бих га по повратку подигао с каматом.’

Онда рече присутнима: ’Узмите му златник и дајте ономе што има десет златника.’

Они му рекоше: ’Господару, он већ има десет златника!’

Госпо̄дар одго̄вори: ’Кажем вам да ће се дати свакоме који има, а узеће се од онога који нема. А оне моје непријатеље, који нису хтели да ја владам над њима, доведите овамо и погубите их преда мном.’“

Кад је ово испричао, *Исус* је кренуо даље, настављајући према Јерусалиму. Када је био близу Витфаге и Витаније, код горе што се зове Маслинска, послао је двојицу ученика, рекавши им: „Идите у село које је пред вама. Кад уђете у њега, наћи ћете привезано магаре, које нико никад није јахао. Одвежите га и доведите. Ако вас неко упита: ’Зашто га одвезујете?’, ви му реците: ’Господу је потребно.’“

Послани оду и нађу онако како им је било речено. Док су одвезивали магаре, упиташе их власници: „Зашто одвезујете магаре?“

Они одговорише: „Господу треба.“

Довели су магаре, пребацили своје огртаче преко њега и посадили Исуса на њ. Док је улазио у Јерусалим, народ је простирао своје огртаче по путу.

Кад су дошли близу обронка Маслинске горе, са кога се силази у Јерусалим, све мноштво Исусових ученика поче да хвали Бога за сва чуда које су видели. Радовали су се и гласно узвикивали:

„Благословен Цар који долази у име Господње! Мир на небу
и слава на висини!“

А неки фарисеји из гомиле рекоше: „Учитељу, забрани својим ученицима *да то̄ чине*!“

Исус им одговори: „Кажем вам: ако они уђуте, камење ће викати.“

Када је дошао још ближе, угледао је град и заплакао над њим, говорећи: „*О, īраде*, када би бар у овај дан схватио шта ти доноси мир! Ипак, ти то сада не можеш да видиш. Јер доћи ће дани, када ће твоји непријатељи подићи опкопе око тебе, опколиће те и навалити на тебе. Сравниће са земљом и тебе и твоје становништво, и неће оставити ни камен на камену, јер ниси спознао време када је *Боī* дошао к теби.“

Када је ушао у храм, почео је да истерује оне који су продавали. Рекао им је: „Написано је: ’Мој Дом биће Дом за молитву’, а ви сте од њега направили разбојничку пећину!“

Сваког дана је поучавао у храму. Међутим, водећи свештеници и зналци Светог писма, заједно са народним главарима, гледали су да га убију. Ипак, нису могли да нађу начина како да то учине, јер га је сав народ с великом пажњом слушао.

Док је *Исус* једном поучавао народ у храму и проповедао Радосну вест, дођу к њему водећи свештеници и зналци Светог писма и старешине. Рекли су му: „Кажи нам у чије име чиниш ово? Ко те је овластио за то?“

Исус им рече: „Поставићу и ја вама једно питање. Реците ми: Одакле је Јован добио право да крштава? С неба или од људи?“

Они су умовали међу собом и говорили:

„Ако кажемо ’од Бога’, рећи ће нам: ’Зашто му онда нисте веровали?’ А ако кажемо ’од човека’, сав народ ће нас каменовати, јер су уверени да је Јован био пророк.“

Тако су одговорили *Исусу* да не знају одакле је.

Исус им одговори: „Ни ја вама нећу рећи у чије име чиним ово.“

Исус је затим наставио са овом причом: „Неки човек је посадио виноград, изнајмио виноградарима и отпутовао на дуже време. Кад је дошло време бербе, он пошаље слугу виноградарима да му дају део његовог рода. Међутим, виногради га премлате и пошаљу га празних руку. *Власник* пошаље другог слугу, али *виноīрадари* и њега премлате, наругају му се и пошаљу га празних руку. *Власник* пошаље и трећег слугу, али *виноīрадари* га израњаве и истерају.

Онда власник винограда рече: ’Послаћу свог вољеног сина; можда ће њега поштовати.’

Али, када га виногради видеше, рекоше један другом: ’Ово је наследник. Хајде да га убијемо, па ће наследство бити наше!’ Тако га избацише изван винограда и убише.

Шта ће, дакле, власник винограда учинити са њима? Доћи ће и побиће те виноградаре, а виноград дати другима.“

Када је *народ* то чуо, рекао је: „Никако!“

Исус их је погледао и рекао им: „Шта онда значи оно што је написано:

’Камен што су зидари одбацили,
постаде камен угаони’?

Ко год падне на тај камен, разбиће се, а на кога он падне, здробиће га.“

Тада су зналци Светог писма и водећи свештеници гледали да га ухвате, али су се бојали народа, јер су знали да је *Исус* испричао причу због њих.

Тада су почели да мотре на Исуса, па су послали уходе. Ови су се правили да су поштени, како би га навели да каже нешто због чега би га предали намесниковој власти и сили. Они га упиташе: „Учитељу, знамо да говориш и учиш по правди. Ти не гледаш ко је ко, него поучаваш људе истини о Божијем путу. Да ли је допуштено давати порез цару или не?“

Исус је прозрео њихово лукавство, па им је рекао: „Покажите ми сребрњак. Чији је лик и натпис?“ Они одговоре: „Царев.“

Исус им рече: „Онда дајте цару царево, а Богу Божије.“

Пошто нису могли да га ухвате у речи пред народом, зачудили су задивљени његовим одговором.

Приступе му и неки садукеји, који говоре да нема васкрсења, и упитају га: „Учитељу, Мојсије нам је написао: ’Ако неки човек умре и иза себе остави жену, а нема деце, онда нека се његов брат ожени удовицом и подигне потомство своме брату.’ Било тако седморо браће. Први се ожени и умре без деце. Тако и други. И трећи се ожени истом женом и умре. И тако сва седморица помреше не остављајући порода. На крају умре и жена. Кад приликом васкрсења буду васкрсли, коме ће, дакле, припасти жена, будући да су седморица била њоме ожењена?“

Исус им одговори: „Људи се на овом свету жене и удају. Али они које *Боī* удостоји васкрсења из мртвих и будућег света, неће се ни женити ни удавати. Они су као анђели, јер не могу више умрети. Они су деца Божија, јер су устали из мртвих. Па и Мојсије је показао да мртви васкрсавају у одломку о грму *који не сагорева*. Ту он Господа назива Богом Аврахамовим, Богом Исаковим и Богом Јаковљевим. Дакле, Бог није *Боī* мртвих, него живих, јер су за њега сви живи.“

Неки од зналаца Светог писма му рекоше: „Учитељу, добро си одговорио.“ Нико се више није усуђивао да га о чему запита.

Исус их упита: „Како то да се говори да је обећани Христос
Давидов Син? Наиме, сам Давид каже у књизи Псалама:
’Рече Господ Господу моме: „Седи мени с моје десне стране,
док душмане не положим твоје, за твоје ноге постоље да
буду.“’
Дакле, ако га Давид назива Господом, како онда може да буде његов
син?“

Док је сав народ слушао, *Исус* рече својим ученицима: „Чувајте се зналаца Светог писма. Они воле да иду у дугачким одорама, и да их народ са уважавањем поздравља по трговима. Бирају прва седишта у синагогама и прочеља на гозбама. Они осиромашују удовичке куће, и то под изговором дугих молитава. Зато ће бити строже осуђени.“

Исус је погледао око себе и видео како богати убацују у храмску благајну своје новчане прилоге. Видео је и неку сиромашну удовицу како убацује онамо два мала бакарна новчића, па је рекао: „Заиста вам кажем да је ова сиромашна удовица приложила више него сви други. Јер су сви дали прилоге од свог изобиља, а она је од своје неимаштине ставила све што је имала за живот.“

Неки *Исусови ученици* су разговарали о храму, како га краси дивно камење и заветни дарови. *Исус на то* рече: „Доћи ће дани када неће остати ни камен на камену, који се неће порушити.“

Они упиташе: „Учитељу, када ће се, онда, ово догодити и шта ће бити знак да ће се то догодити?“ *Исус* одговори: „Пазите да вас ко не заведе! Многи ће доћи у моје име говорећи: ’Ја сам тај!’ и: ’Наступило је време!’ Не идите за њима! А када чујете о ратовима и бунама, не плашите се, јер то мора прво да се догоди. Ипак, неће одмах доћи крај.“

Исус настави: „Подићи ће се народ на народ и царство на царство; биће великих земљотреса, и глади и пошасти по различитим местима. Биће и застрашујућих виђења, те великих знакова с неба.

Али, пре свега тога, затвараће вас и гонити, и предавати у синагоге и тамнице. Одводиће вас пред цареве и намеснике због мог имена. То ће вам бити прилика да сведочите. А ви добро упамтите: не припремајте се унапред како ћете се бранити! Јер ја ћу вам дати речи и мудрост којој ваши противници неће моћи да се супротставе нити да противрече. Предаваће вас родитељи и браћа, рођаци и пријатељи, а неке од вас ће убити. Сви ће вас мрзети ради мог имена. Ипак, нећете изгубити ни длаку с главе. Истрајте, па ћете тако стећи живот.

Када видите да је војска опколила Јерусалим, знајте да се примакао час његовог опустошења. Тада становници Јудеје нека беже у брда. Они који буду у граду нека га напусте, а који се нађу изван града нека се не враћају у њега. Јер ово су дани *Божије* казне, када ће се испунити све што је записано *у Светом писму*. Јао трудницама и дојиљама у те дане! Наступиће велика невоља на земљи и гнев *Божији* над овим народом. Побиће их мачем и одвести у ропство по свим народима. Многобошци ће газити Јерусалим док се не наврши њихово време.

Појавиће се знаци на сунцу, месецу и звездама. Народи на земљи биће схрвани бригом и неизвесношћу због буке мора и хука таласа. Људи ће премирати од страха и ишчекивања због оног што ће снаћи свет, јер ће се силе небеске уздрмати. Тада ће угледати Сина Човечијег како долази на облаку са силом и великом славом. Кад ово почне да се догађа, устаните и подигните своје главе; ближи се час вашег избављења.“

Исус им исприча једну причу: „Посматрајте смокву и остала дрвета. Чим приметите да пупе, знате да је лето на прагу. Тако и ви, кад видите да се то дешава, знајте да је Царство Божије близу.

Заиста вам кажем да овај нараштај неће проћи док се све ово не догоди. Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.

Пазите да вам срца не отупе од банчења, пијанства и брига за живот. Иначе ће онај дан доћи изненада и затећи вас неспремне, као замка. Тај дан ће доћи на све житеље земаљске. Будите на опрезу и увек се молите, да бисте могли да избегнете све ово што ће се догодити, и станете пред Сина Човечијег.“

Исус је дању поучавао у храму, а ноћу одлазио на Маслинску гору да преноћи. Сав народ је од раног јутра долазио к њему у храм да га слуша.

Ближио се празник Бесквасних хлебова, звани „Пасха“. Водећи свештеници и зналци Светог писма су тражили прилику да убију Исуса, али су се бојали народа. Тада Сатана уђе у Јуду званог Искариот, који је био један од Дванаесторице. Он оде к водећим свештеницима и заповедницима и договори се с њима како да им изда Исуса. Они су се обрадовали томе и сложили се да ће му дати новац. Он пристане, и отада је тражио згодну прилику да им га изда, али да народ не сазна.

Дошао је дан Бесквасних хлебова када је требало да се жртвује јагње за Пасху. *Исус* је послао Петра и Јована, рекавши им: „Идите и припремите све за Пасху, да вечерамо.“

Они га упиташе: „Где хоћеш да припремимо?“

Он одговори: „Кад уђете у град срешће вас човек који носи крчаг с водом. Пођите за њим и уђите у кућу у коју он буде ушао, па реците власнику куће: ’Учитељ пита: „Где је гостинска соба у којој ћу са својим ученицима јести пасхалну вечеру?“’

Он ће вам показати велику собу на спрату, опремљену и уређену. Тамо ћете припремити.“

Ученици оду и нађу све како им је рекао, те припреме за Пасху.

Кад је дошло време, *Исус* заузе своје место за столом, а тако и апостоли. Тада им је рекао: „Силно сам желео да једем са вама ову пасхалну вечеру пре мог страдања. Кажем вам да је нећу више јести док се не оствари у Царству Божијем.“

Затим је узео чашу, захвалио *Богу*, и рекао: „Узмите је и пијте из ње редом. Кажем вам да од сада нећу више пити вина од рода лозе, док не дође Царство Божије.“

Потом је узео хлеб, захвалио *Богу*, преломио га, те дао ученицима, рекавши: „Ово је моје тело које се даје за вас. Ово чините мени на спомен.“

Тако је узео и чашу после вечере и рекао: „Ова чаша је Нови савез по мојој крви која се пролива за вас. Али, гле, рука мог издајника са мном је за трпезом. Наиме, Син Човечији иде *у смрт* како је *Бог* одредио, али тешко оном човеку који га издаје!“ Тада ученици почеше да питају један другог ко би од њих могао да учини тако нешто.

Једном дође до препирке међу њима око тога ко је од њих највећи. *Исус* им рече: „Цареви господаре народима и властодршци називају себе добротворима. Ви немојте тако, него највећи међу вама нека буде као најмањи, и вођа нека буде као слуга. Ко је већи? Онај што седи за трпезом, или онај који послужује? Зар није онај који седи за трпезом? А ја сам међу вама као онај што послужује. Ви сте постојано били уз мене у мојим искушењима. Зато вам ја предајем Царство, као што је мени предао мој Отац. Ви ћете јести и пити за мојим столом у моме Царству, и седети на престолима судећи над дванаест племена Израиљевих.

Симоне, Симоне, Сатана је затражио да вас искуша као пшеницу на решету. Али ја сам се молио да не клонеш вером. А ти, кад *ми* се вратиш, учврсти своју браћу.“

Петар му рече: „Господе, спреман сам с тобом да идем и у тамницу и у смрт.“

Исус му рече: „Кажем ти, Петре, петао се још неће ни огласити данас, а ти ћеш ме се три пута одрећи.“

Онда рече и осталима: „Кад сам вас послао без новчаника, без торбе и без обуће, да ли вам је нешто недостајало?“

„Ништа“ – одговорише они.

Исус им рече: „Али сада ко има новчаник, нека га понесе, а исто тако и торбу. А ко нема, нека прода свој огртач и нека купи мач. Зато вам кажем: на мени се мора испунити оно што је записано у Светом писму: ’Убројише га у грешнике.’ Јер оно што је писано о мени долази до испуњења.“

Они рекоше: „Учитељу, ево овде су два мача.“ Он одговори: „Довољно је.“

Онда је изашао и по свом обичају отишао на Маслинску гору. Са њим су пошли и његови ученици. Када је стигао онамо, рекао им је: „Молите се да не паднете у искушење.“ Онда се удаљио од њих колико би каменом могло да се добаци, клекнуо и молио се, говорећи: „Оче, ако је по твојој вољи, нека ме мимоиђе ова чаша *страдања*. Али да не буде како ја хоћу, него нека буде твоја воља.“ Тада се појавио анђео са неба и крепио га. Запавши у смртну муку, молио се још преданије, а зној му се сливао на земљу као капи крви.

Кад је завршио са молитвом, *Исус* се вратио к ученицима. Затекао их је како спавају, схрвани жалошћу. Рекао им је: „Зашто спавате? Устаните и молите се да не паднете у искушење.“

Док је он још говорио, наишла је руља. Испред њих је ишао један од Дванаесторице, по имену Јуда. Он приступи Исусу да га пољуби, али му Исус рече: „Јудо, зар пољупцем издајеш Сина Човечијег?“

Кад су ученици око Исуса видели шта се спрема, рекоше: „Господе, да потегнемо мачеве?“ Један од њих удари мачем Првосвештениковог слугу и одсече му десно ухо.

Исус рече: „Доста с тим!“ Затим му је дотакао ухо и излечио га. Тада Исус рече водећим свештеницима, храмској стражи и старешинама који су дошли да га ухвате: „Зар сам ја одметник, па сте изашли с мачевима и тољагама? Сваки дан сам проводио с вама у храму, али ме нисте ухватили. Но, сада је ваш час, када владају силе таме.“

Затим су Исуса ухватили и одвели у Првосвештеникову кућу. Петар га је пратио издалека. Кад је ватра била наложена насред дворишта, Петар је сео са онима који су ту седели. Док је тако седео код ватре, примети га нека слушкиња. Погледала га је и рекла: „И он је био са Исусом!“

Али *Петар* порече то, рекавши: „Жено, ја га не познајем!“

Нешто касније, примети га неко други, па рече: „И ти си један од њих!“

А Петар рече: „Човече, нисам ја тај!“

Око сат времена касније, један други је тврдио: „Овај је стварно био са њим, јер је Галилејац!“

Петар рече: „Човече, не знам о чему говориш!“ Истог тренутка, док је још говорио, се огласи петао. Уто се Господ осврне и погледа Петра, а Петар се сети да му је Господ био рекао: „Данас, пре него што се петао огласи, три пута ћеш ме се одрећи.“ Изашао је и горко заплакао.

Људи који су чували Исуса, ругали су му се и тукли га. Повезали су му очи и питали га: „Пророци, ко те је ударио?“ Вређали су га још и многим другим погрдним речима.

Када је свануло, окупе се старешине народа, водећи свештенице и зналци Светог писма, и одведу Исуса пред своје Велико веће. Говорили су му: „Ако си ти Христос, реци нам.“

Исус одговори: „И да вам кажем, нећете ми веровати; ако вас упитам, нећете ми одговорити. Али од сада ће Син Човечији седети с десне стране Божије силе.“

Они упиташе: „Значи, ти си Син Божији?“ *Исус* рече: „Ви кажете да сам ја.“

Они онда рекоше: „Зар су нам потребни други сведоци? Сами смо чули из његових уста!“

Затим су сви устали и одвели Исуса пред Пилата. Тада су почели да га оптужују, говорећи: „Ухватили смо овога да заводи наш народ. Он нам забрањује да дајемо порез цару, и тврди за себе да је Христос, Цар.“

Пилат га упита: „Јеси ли ти Цар јудејски?“

Исус му одговори: „Ти то кажеш.“

Пилат рече водећим свештеницима и мноштву: „Не налазим никакву кривицу на овом човеку.“ Али они су наваљивали говорећи: „Он својим учењем диже на буну наш народ по свој Јудеји. Почео је у Галилеји, а сада је дошао и овде!“

Када је Пилат то чуо, упитао је: „Да ли је овај човек Галилејац?“ Када је сазнао да је Исус из подручја Иродове управе, послао га је к њему, јер је Ирод у то време био у Јерусалиму.

Ирод се веома обрадовао кад је видео Исуса, јер је слушао о њему. Већ дуже време је желео да га види, надајући се да ће *Исус* начинити неки знак. Постављао му је многа питања, али *Исус* није одговарао. Водећи свештеници и зналци Светог писма су стајали тамо и жестоко га оптуживали. Ирод и његови војници су се ругали

Исусу и понашали се према њему с презиром. Затим су му обукли свечану одећу и послали га натраг Пилату. Тог дана су се Пилат и Ирод спријатељили; пре тога су били непријатељи.

Пилат је онда сазвао водеће свештенике, главаре и народ, па рекао: „Довели сте ми овог човека и рекли да заводи народ. А ево, ја сам га у вашем присуству испитао и нисам нашао ниједну кривицу за коју га ви оптужујете. Па ни Ирод није ништа нашао, него га је послао натраг к нама. Он није учинио ништа што заслужује смрт. Даћу га на шибање, а онда ћу га ослободити.“ Наиме, сваког празника је требало да им Пилат ослободи једног заробљеника.

Они сви сложно повикаше: „Узми овог, а ослободи нам Вараву!“ Варава је био утамничен због некакве буне у граду и због убиства.

Пилат се поново обрати народу, желећи да ослободи Исуса. Али народ је викао: „Разапни га, разапни га!“

Он им по трећи пут рече: „Какво је зло учинио? Нисам нашао ништа што заслужује смрт. Даћу га на шибање, а затим ћу га ослободити.“

Међутим, светина је галамила и наваљивала, тражећи да се *Исус* разапне. Њихова вика је постајала све јача. Тако Пилат одлучи да удовољи њиховом захтеву. Ослободио је човека којег су тражили, онога што је био утамничен због буне и убиства, а Исуса је предао њима да чине с њим што им је по вољи.

Тако су Исуса одвели. Успут су ухватили неког Симона из Кирине који се враћао са поља и натоварили му крст да га носи за Исусом. За њим је ишло много народа и жене које су га жалиле и оплакивале. Исус се окренуо према њима и рекао: „Ћерке јерусалимске, не плачите нада мном, већ плачите над собом и над својом децом. Јер, ево, долазе дани када ће се говорити: ’Благо нероткињама, које никад нису рађале, и које никад нису дојиле.’ Тада
ће почети да говоре горама: ’Падните на нас’, и бреговима: ’Прекријте нас.’
Јер кад овако раде са зеленим дрветом, шта ће тек радити када дрво постане суво?“

Уз њега су водили и два злочинца да их погубе са њим. Када су дошли на место које се зове „Лобања“, разапели су њега и злочинце, једног с његове десне, другог с леве стране. Исус је говорио: „Оче, опрости им, јер не знају шта чине.“ Затим су *војници* бацали коцку за његову одећу да би је поделили међу собом.

А народ је стајао и посматрао. Главари су му се ругали и говорили: „Ако је он Христос Божији, Изабраник, нека спасе себе као што је спасао друге!“

Подсмевали су му се и војници, који су му прилазили и нудили му кисело вино. Говорили су: „Ако си ти Цар јудејски, спаси самога себе!“

Изнад његове главе било је написано: „Ово је Цар јудејски.“

Један од злочинаца који су висили на крсту, вређао га је и говорио: „Ниси ли ти Христос? Спаси себе и нас!“

Други му одговори корећи га: „Зар се не бојиш Бога, будући да си примио исту казну као и он? Ми смо праведно осуђени и добијамо што смо заслужили, али он није учинио ништа недолично.“

Онда рече *Исусу*: „Исусе, сети ме се кад дођеш у своје царство!“

Исус му рече: „Заиста ти кажем, још данас ћеш бити са мном у рају.“

Око подне наста тама по свој земљи све до три сата. Сунце је престало да сија, а завеса у храму расцепала се напола. Исус веома гласно повика и рече: „Оче, у твоје руке предајем свој дух!“ – те издахну.

Када је *римски* капетан видео шта се догодило, славио је Бога, говорећи: „Овај човек је заиста био праведник!“ Када је сав окупљени народ видео шта се догодило, почео је да одлази одатле, ударајући се у прса. Сви они који су га познавали, као и жене из Галилеје које су га следиле, стајали су издалека и гледали.

А један човек по имену Јосиф, члан Великог већа, добар и праведан човек, није се слагао са одлуком Великог већа и са оним што су учинили. Он је био из Ариматеје, Јудиног града, и очекивао је Царство Божије. Он дође к Пилату и затражи Исусово тело. Скинувши га *с крста*, повио га је у платно и положио у гробницу усечену у стену, у коју још нико није био сахрањен. Било је то дан Припреме, баш уочи суботе.

Жене које су пратиле Исуса од Галилеје, отишле су са Јосифом и виделе где је гроб у који је било положено његово тело. Затим су се вратиле и припремиле мирисно биље и уље да помажу његово тело. У суботу су мировале по заповести.

У недељу, пре свитања, жене понеше мирисе које су припремиле и одоше на гроб. Тамо су нашле камен откотрљан с гроба. Ушле су унутра, али нису нашле тело Господа Исуса.

Док су оне још биле у недоумици због овога, изненада два човека у сјајним одорама стадоше пред њих. Жене су се уплашиле и оборише поглед ка земљи, а они им рекоше: „Зашто тражите живог међу мртвима? Он није овде; васкрсао је. Сетите се како вам је говорио док је још био у Галилеји: ’Син Човечији треба да буде

предат у руке грешника, да буде разапет, али ће трећег дана васкрснути.’“ Оне су се тада сетиле његових речи.

Вратиле су се са гроба и јавиле све то Једанаесторици и свима осталима. То су биле: Марија Магдалена, Јована и Марија, мајка Јаковљева и друге, које су то јавиле апостолима. А њима су се ове речи учиниле као бесмислица, те им нису поверовали. Међутим, Петар устаде и отрча до гроба. Погледао је унутра, али је видео само завоје. Затим је отишао чудећи се ономе што се догодило.

Истог дана, двојица ученика су ишла у село по имену Емаус, удаљеном од Јерусалима око шездесет стадија. Разговарали су о свим овим догађајима. Док су они тако разговарали и расправљали, Исус им се приближио и пошао са њима. Али њиховим очима није било дано да га препознају.

Исус их упита: „О чему то путем расправљате?“

Они застадоше снуждени. Одговори онај који се звао Клеопа: „Зар си ти једини странац у Јерусалиму који не зна шта се тамо догодило ових дана?“ А он рече: „Шта то?“ Они одговорише: „Оно са Исусом из Назарета. Он је био пророк силан на делу и у речи пред Богом и свим народом. Наши водећи свештеници и главари су га предали да буде осуђен на смрт и разапели га. А ми смо се понадали да је он онај који ће откупити израиљски *народ*. Осим тога, данас је већ трећи дан од како се то догодило. Уз све то, збунише нас неке наше жене које су у рано јутро биле на гробу, али нису нашле његово тело. Још су рекле да су им се указали анђели и рекли им да је жив. Неки од наших су отишли на гроб и нашли онако како су жене рекле. Њега нису видели.“ *Исус* им рече: „О, како ли сте неразумни и спори да поверујете свему што су пророци рекли! Није ли требало да Христос све то претрпи и уђе у своју славу?“ Тада им је растумачио оно што је написано о њему у целом Писму, почевши од Мојсија и свих Пророка.

Тако дођоше до села у које су пошли, а он је као хтео да пође даље. Они га салетеше говорећи: „Остани с нама, јер је вече близу, а дан је већ на измаку!“

Док је био са њима за столом, узео је хлеб, благословио га, преломио га и дао им. Тада су им се отворише очи, те су га препознали, али је он ишчезнуо пред њима. Они рекоше један другом: „Није ли пламтило у нама, док нам је путем говорио и излагао нам Писмо?“

Они тада устану и истог часа се врате у Јерусалим. Тамо су нашли окупљену Једанаесторицу и оне што су били с њима. И ови су говорили: „Господ је стварно устао из мртвих и јавио се Симону!“

А и двојица ученика су им испричала шта се збило на путу и како су га препознали док је ломио хлеб.

Док су они још ово говорили, Исус стаде међу њих и рече им: „Мир вам!“ Они претрнуше од страха, јер су мислили да виде духа. *Исус* им рече: „Што сте се тако смели и зашто вас сумње подилазе? Погледајте моје руке и моје ноге! То сам ја! Опипајте ме и видите, јер дух нема меса и костију, као што видите да ја имам.“ Рекавши то, показао им је руке и ноге. Како они још нису могли да поверују од радости, него су се чудили, он им рече: „Имате ли овде нешто за јело?“ Они му дадоше комад печене рибе. Узео га је и појео пред њима. Онда им рече: „Ово су речи које сам вам говорио док сам био са вама: треба да се испуни све што је написано за мене у Мојсијевом Закону, Пророцима и Псалмима.“

Тада им је отворио ум да разумеју Писмо. Затим им је рекао: „Записано је и то да ће Христос страдати и устати из мртвих трећег дана. У његово име ће се проповедати покајање и опроштење греха свим народима, почевши од Јерусалима. Ви сте очевици овога. Ево, ја ћу послати оно што је мој Отац обећао. Ви будите у граду док на вас не сиђе сила са висине.“

Тада их је одвео до Витаније, подигао своје руке и благословио их. Благосиљајући их, почео је да се удаљава од њих узносећи се на небо. Они су му се ничице поклонили и вратили се у Јерусалим веома се радујући. Стално су били у храму и прослављали Бога.

Јован

Еванђеље по Јовану

У почетку је био Он – Реч, и Он – Реч је био са Богом. Он – Реч био је Бог. Он је у почетку био са Богом.

Све је његовим посредством постало и ништа што је постало није постало без њега. У Речи је био живот и тај живот је био светлост људима. Светлост светли у тами, и тама је не надвлада.

Бог је послао човека по имену Јован. Он је дошао да сведочи за светлост, да сви у њу поверују. *Јован* није био светлост, него је сведочио за светлост. Истинита светлост, која обасјава сваког човека, дошла је на свет.

На свету је био, и свет је његовим посредством настао, али га свет није препознао. Својима је дошао, али су га његови одбацили. А онима који су га прихватили, дао је право да постану деца Божија, онима који верују у његово име. Они нису рођени ни од крви, ни од жеље тела, ни од воље мужа; њих је Бог родио.

Реч је постала тело и настанила се међу нама. Видели смо његову славу, славу коју има од Оца као јединорођени *Син* пун милости и истине.

Јован је сведочио за њега кличући: „За мном долази онај који је изнад мене, јер је постојао пре мене.“ Из пунине његове милости сви смо примили милост на милост, јер је Закон дат преко Мојсија, а милост и истина наступише посредством Исуса Христа. Бога нико никад није видео, јединорођени Бог, који је у Очевом крилу, он га је објавио.

Ово је Јованово сведочанство. Јевреји из Јерусалима су послали к њему свештенике и Левите да га питају: „Ко си ти?“ Јован је признао, и није порекао, него је отворено рекао: „Ја нисам Христос.“

Онда су га упитали: „Па ко си онда? Јеси ли ти пророк Илија?“

„Нисам“ – одговори *Јован*.

„Јеси ли Пророк?“ – питали су га.

„Нисам“ – одговорио је *Јован*.

Они му онда рекоше: „Реци нам ко си, да можемо да одговоримо нешто онима који су нас послали. Шта ти кажеш о себи?“

Он им одговори речима пророка Исаије: „Ја сам онај чији глас пустињом одзвања: ’Поравнајте пут Господњи!’“

Тада су га фарисејски посланици упитали: „Па, зашто онда крштаваш кад ниси ни Христос, ни Илија, ни Пророк?“

Јован им одговори: „Ја крштавам водом, али међу вама стоји један кога не познајете. Он долази после мене, а ја нисам достојан да одрешим ремење на његовој обући.“

То се догодило у Витанији, с друге стране Јордана, где је Јован крштавао.

Следећег јутра је Јован видео Исуса како долази к њему, па је рекао: „Ево Јагњета Божијег које уклања грех света. Ово је онај о коме сам рекао: ’За мном долази човек који је изнад мене, јер је постојао пре мене.’ Ја нисам знао *ко је* то, али сам дошао да крштавам водом, да би се он објавио Израиљу.“

Јован је посведочио ово: „Посматрао сам како Дух силази са неба у обличју голуба и остаје на њему. Ја нисам знао *ко је* то, али онај који ме је послао да крштавам водом, рекао ми је: ’Када будеш видео да Дух силази и остаје на некоме, знаћеш да је то онај који крштава Духом Светим.’ И пошто сам видео, изјављујем да је он Син Божији.“

Следећег јутра је Јован опет био тамо са двојицом својих ученика. Видевши Исуса како пролази онуда, рекао је: „Ево Јагњета Божијег!“

Када су она два *Јованова* ученика то чула, кренуше за Исусом. Исус се осврнуо и опазио да она двојица иду за њим. Упитао их је: „Шта тражите?“

Они одговорише: „*Рави* (што значи: ’Учитељу’), где станујеш?“

Исус им рече: „Дођите и видите.“

Дошли су и видели где станује, те су остатак дана провели с њим. Било је око четири после подне.

Андрија, брат Симона Петра, био је један од оне двојице који су пошли за Исусом након што су чули шта је Јован рекао. Он је прво нашао свога брата Симона и рекао му: „Нашли смо Месију“ (што значи: „Христа“).

Онда га је одвео к Исусу. Када га је видео, Исус је рекао: „Ти си Симон, син Јованов, али зваћеш се ’Кифа’ (што значи: ’Петар’).“

Следећег јутра Исус је одлучио да иде у Галилеју. Нашао је Филипа и рекао му: „Пођи за мном!“

Филип је био из Витсаиде. Андрија и Петар су били из истог места. Филип је нашао Натанаила и рекао му: „Нашли смо онога о коме је Мојсије писао у Закону и о коме су писали Пророци. То је Исус, син Јосифов из Назарета.“

Натанаил рече: „Може ли ишта добро да дође из Назарета?“

Филип му одговори: „Дођи и види.“

Исус је видео Натанаила како му иде у сусрет, па је рекао за њега: „Ево правог Израиљца у коме нема преваре.“

Натанаил га упита: „Одакле ме познајеш?“

Исус му одговори: „Пре него што те је Филип позвао, видео сам те под смоквом.“

Натанаил му одговори: „Рави, ти си Син Божији, ти си Цар Израиљев!“

Исус му рече: „Верујеш зато што сам ти рекао да сам те видео под смоквом. Видећеш и веће ствари од овог.“ Још рече: „Заиста, заиста вам кажем: видећете отворено небо и анђеле Божије како узлазе и силазе ка Сину Човечијем.“

Трећег дана је била свадба у Кани галилејској. Тамо је била и Исусова мајка. Исус и његови ученици су такође били позвани на свадбу. Када је понестало вина, рече Исусу његова мајка: „Немају више вина.“

„Није твоје да ми говориш шта да чиним – рече јој Исус. Мој час још није дошао.“

Исусова мајка рече слугама: „Радите све што вам каже.“

Тамо је било шест камених посуда за воду, које су по јудејским прописима служиле за обредно прање. У сваку је могло да стане око два или три метрита.

Исус рече слугама: „Напуните посуде водом.“ Они их напунише до врха.

Затим им рече: „Захватите сад и однесите трпезару *да окуси*.“

Они му однесоше. Трпезар је окусио вино које је постало од воде, али није знао одакле је. То су знале слуге које су захватиле воду. Трпезар је онда позвао младожењу и рекао му: „Сваки домаћин прво износи добро вино, а кад се гости опију, онда слабије. А ти си чувао добро вино све до сада.“

У Кани галилејској је Исус учинио свој први знак и тако показао своју славу. Ту су његови ученици поверовали у њега.

После овога је *Исус* са својом мајком, браћом и ученицима отишао у Кафарнаум. Остао је тамо неколико дана.

Пошто се ближио јудејски празник Пасха, Исус је отишао горе у Јерусалим. У храму је затекао продавце волова, оваца и голубова и мењаче новца како седе за својим тезгама. *Исус* је начинио бич од узица и истерао из храма све продавце, овце и волове, а мењачима новца расуо новац и испревртао тезге. Продавцима голубова је рекао: „Носите ово одавде! Не правите тржницу од Дома мога Оца!“

Његови ученици се тада сетише да је у *Светом писму* написано: „Изједа ме ревност за твој Дом.“

Неки *од водећих* Јевреја су га питали: „Каквим ћеш нам знаком доказати да можеш да чиниш ово?“

Исус им одговори: „Срушите овај храм и ја ћу га за три дана подићи.“

Јевреји му рекоше: „Требало је четрдесет шест година да се сагради овај храм, а ти ћеш за три дана да га саградиш?“

Међутим, *Исус* је говорио о храму, који је његово тело. Тек кад је васкрсао из мртвих, његови ученици су се сетили да им је о томе говорио. Тада су поверовали Писму и речима које је Исус изрекао.

Док је *Исус* био у Јерусалиму за време празника Пасхе, многи су поверовали у њега, јер су видели знаке које је учинио.

Сам Исус се никоме није поверавао, јер их је све познавао. Њему нико није морао да говори о било коме, јер је знао људе у душу.

Био неки човек, фарисеј, по имену Никодим, један од водећих људи међу Јеврејима. Он је дошао к Исусу по ноћи и рекао му: „Учитељу, знамо да си ти учитељ кога је Бог послао. Нико, наиме, не може чинити ове знаке која ти чиниш ако Бог није са њим.“

Исус му одговори: „Заиста, заиста ти кажем: нико не може видети Царство Божије ако се наново не роди.“

Никодим га упита: „Како одрастао човек може да се наново роди? Може ли да уђе у утробу своје мајке и да се поново роди?“

Исус му одговори: „Заиста, заиста ти кажем: нико не може ући у Царство Божије ако се не роди водом и Духом. Тело рађа тело, а од Духа се рађа дух. Не чуди се што ти кажем: треба да се наново родите. Ветар дува где хоће. Његов хук чујеш, али не знаш откуд долази и куда одлази. Тако је са сваким који је рођен од Духа.“

Никодим упита Исуса: „Како то може да се догоди?“

Исус му одговори: „Ти си учитељ израиљског народа, а не знаш то? Заиста, заиста ти кажем: ми говоримо оно што знамо и сведочимо о ономе што смо видели, али ви не прихватате наше сведочанство. Не верујете ми кад вам говорим о земаљским стварима, како ћете веровати ако вам будем говорио о небеским? Нико никада није узашао на небо, осим Сина Човечијег који је сишао са неба. Као што је Мојсије подигао *на штап* змију *од бронзе*, тако и Син Човечији треба да буде подигнут, да свако ко верује у њега има вечни живот.

Јер Бог је тако заволео свет, да је свог јединорођеног Сина дао, да ко год верује у њега, не пропадне, него да има вечни живот. Бог, наиме, није послао Сина да суди свету, него да се свет спасе његовим посредством. Ко верује у њега, томе се не суди; а ко не верује, већ је осуђен, јер није поверовао у име јединороднога Сина

Божијег. Бог суди овако: светлост је дошла на свет, али људи више заволеше таму него светлост, јер су њихова дела зла. Ко чини што не ваља, мрзи светлост и не излази на светлост, да се не открију његова дела. Ко чини што је по истини, долази на светлост, да се покаже да су његова дела учињена *ӯпослушностӣ* према Богу.“

После овога је Исус са својим ученицима отишао у Јудеју. Тамо је боравио са њима и крштавао. И Јован Крститељ је крштавао у Енону код Салима, јер је тамо било много воде, те су људи долазили и крштавали се. Јован тада још није био бачен у тамницу. Између Јованових ученика и неког Јеврејина дође до расправе око обредног прања. Ученици дођу к Јовану и обрате му се: „Учитељу, онај што је био с тобом с оне стране Јордана, о коме си говорио, ено га крштава и народ одлази к њему.“

Јован им одговори: „Нико не може присвојити себи нешто ако му то није дано с неба. Сами сте ми сведоци да сам рекао: ’Ја нисам Христос, него сам послат пред њим.’ Младожења је онај коме млада припада, а кум стоји са стране и слуша, радујући се кад чује глас младожењин. Према томе, моја радост је потпуна. Он треба да расте, а ја да се умањујем.“

Ко долази од горе, над свима је; а ко је са земље, припада земљи и говори о земаљским стварима. Али онај који је са неба, над свима је. Он говори оно што је видео и чуо, али његову поруку нико не прихвата. Ко прихвата његову поруку, потврђује да је Бог истинит. Онај кога је Бог послао, Божију поруку преноси, јер *Боī своīа* Духа у изобиљу даје. Отац воли Сина и све је предао у његове руке. Ко верује у Сина, има вечни живот; а ко је непокоран Сину, неће искусити живот, него ће гнев Божији остати на њему.

Међутим, Исус је сазнао да су фарисеји чули да он задобија и крштава више ученика него Јован. (Уствари, сам Исус није крштавао, него његови ученици.) *Тада* је напустио Јудеју и отишао у Галилеју.

Успут је морао да прође кроз Самарију. Тако је дошао у самаријски град по имену Сихар, недалеко од земљишта које је Јаков дао своме сину Јосифу. Тамо се налазио Јаковљев бунар. Исус, уморан од пута, седе на бунар. Било је око подне.

Нека жена Самарјанка дође да захвати воде. Исус јој рече: „Дај ми, *молим те̄*, да пијем.“ (Његови ученици су, у међувремену, отишли до града да купе нешто хране.)

Тада му Самарјанка рече: „Како можеш ти, као Јеврејин, да тражиш од мене, Самарјанке, да пијеш?“ (Јевреји се, иначе, не мешају са Самарјанима.)

Исус јој одговори: „Кад би ти знала какав дар Бог има за тебе, и ко је тај што од тебе тражи да му даш да пије, ти би од њега тражила и он би ти дао живу воду.“

Жена му рече: „Господе, бунар је дубок, а ти немаш чиме да захватиш. Одакле ћеш извући живу воду? Зар си ти већи од нашег оца Јакова који нам је дао овај бунар? Он сам је пио са њега, његови синови и његова стока.“

Исус јој одговори: „Свако ко пије од ове воде, поново ће ожеднети. А ко пије од воде коју ћу му ја дати, тај никада неће ожеднети, него ће вода коју ћу му ја дати постати у њему извор воде живота и донети му вечни живот.“

Жена му рече. „Господе, дај ми ту воду да не жедним више и да не долазим више овамо да захватам.“

Исус јој рече: „Иди и позови свога мужа, па се врати.“

Жена му рече: „Немам мужа.“

Исус рече: „У праву си кад кажеш да немаш мужа. Имала си, наиме, пет мужева, а онај са којим сада живиш није ти муж. Добро си рекла.“

Жена му рече: „Господе, видим да си пророк. Наши преци су се клањали на овој гори, а ви кажете да је Јерусалим место где се треба клањати.“

Исус јој рече: „Веруј ми, жено, да ће доћи час кад се нећете клањати Оцу ни на овој гори ни у Јерусалиму. Ви, *Самарјани*, не знате коме се клањате. Ми, Јевреји, знамо коме се клањамо, јер од Јевреја долази спасење. Али долази час, и већ је дошао, када ће се прави клањаоци клањати Оцу у Духу и истини. Отац, наиме, хоће овакве молиоце. Бог је Дух, те они који му се клањају треба да се клањају у Духу и истини.“

Жена му рече: „Знам да ће доћи Месија, кога зову Христос. Кад он дође, све ће нам објавити.“

Исус јој рече: „То сам ја, који говорим с тобом.“

Кад су се његови ученици вратили, зачудили су се да Исус разговара са женом. Ипак, нико није рекао: „Шта ти треба?“ или: „Зашто разговараш са њом?“

Жена тада остави свој крчаг, па оде у град и рече људима: „Дођите да видите човека који ми је рекао све што сам учинила. Да није он Христос?“ Људи изађу из града и дођу к Исусу.

У међувремену, његови ученици му рекоше: „Учитељу, поједи *нешто*!“

Исус им рече: „Ја имам једно јело да једем, које ви не познајете.“

Његови ученици почеше да се питају међу собом: „Да му неко није донео да једе?“ Исус им рече. „Моје јело је да вршим вољу онога који ме је послао и да довршим његово дело. Зар не кажете: ’Још четири месеца, па долази жетва?’ А ја вам, ево, кажем: осмотрите поља – жито је већ дозрело за жетву! Жетелац већ прима плату и жање урод за вечни живот. Тако се и сејач и жетелац радују заједно. Овако се испуњује изрека: ’један сеје, други жање.’ Ја сам вас послао да жањете оно око чега се нисте трудили; други су се трудили, а ви убирете плод њиховог труда.“

Многи Самарјани из тог града су поверовали у Исуса због речи које је она жена рекла: „Он ми је рекао све што сам учинила.“ Самарјани су онда дошли к њему и молили га да остане са њима. Тако је остао тамо два дана, па је још више Самарјана поверовало у њега због његове речи.

Онда су рекли жени: „Сада више не верујемо због оног што си ти говорила, него зато што смо сами чули, па знамо да је он истински Спаситељ света.“

Два дана касније, Исус оде оданде у Галилеју. Сам Исус је, наиме, говорио да је пророк без части у свом завичају. Када је, дакле, дошао у Галилеју, Галилејци су га лепо дочекали, јер су били у Јерусалиму током празника *Пасхе* и видели све што је *Исус* тамо учинио.

Исус је поново дошао у Кану у Галилеји, где је претворио воду у вино. Тамо је био неки царски чиновник који је имао болесног сина у Кафарнауму. Када је чуо да је Исус дошао из Јудеје у Галилеју, оде к њему и замоли га да дође и исцели његовог сина, јер је био на умору.

Исус му рече: „Ако не видите знаке и чуда, ви нећете да верујете!“

Чиновник му рече: „Господе, сиђи, док није умрло моје дете!“

Исус му рече. „Врати се, твој син живи.“

Човек поверује речи коју му је Исус рекао и оде. Док се враћао, похрле му у сусрет његове слуге и јаве му да му је дете живо. *Чиновник* се онда распитивао за час када је детету кренуло на боље. Рекли су му да је грозница престала јуче око један сат поподне.

Отац је тада схватио да се то догодило оног часа када је Исус рекао: „Твој син живи.“ Тада је поверовао он и сви његови укућани.

Ово је био други знак који је Исус учинио, након што је из Јудеје дошао у Галилеју.

Након овога, Исус оде горе у Јерусалим на један јудејски празник. У Јерусалиму, код Овчијих врата, налазила се бања која се

на јеврејском звала „Витезда“. Имала је пет тремова. Ту је лежало много болесних: слепих, хромих, и одузетих. Чекали су да се вода заталаса, јер је анђео силазио у одређено време таласајући воду. Први који би ушао кад се вода заталаса, оздрављао би, ма од какве болести да је боловао. Тамо је био један човек који је тридесет осам година патио од своје болести. Исус га је видео да лежи тамо, те знајући да је већ дуго болестан, упита га: „Хоћеш ли да оздравиш?“

Болесник му одговори: „Господе, немам никога ко би ме спустио у бању кад се вода заталаса. Док ја дођем до тамо, други пре мене сиђе.“

Исус му рече: „Устани, узми своја носила и ходај!“ Човек одмах устане, подигне своја носила и почне да хода.

Тај дан је био субота. *Водећи* Јевреји рекоше исцељеном човеку: „*Данас* је субота, и није дозвољено да носиш своја носила!“ Он одговори: „Онај који ме је исцелио рекао ми је: ’Узми своја носила и ходај!’“

Они га упиташе: „Ко је тај човек што ти је рекао: ’Узми своја носила и ходај!’?“

Исцељени није знао ко *īа је исцелио*, јер је Исус нестао у мноштву света које је било тамо.

Касније је Исус нашао исцељеног човека у храму и рекао му: „Ето, оздравио си. Не греши више да те не снађе нешто горе.“ Човек оде и јави водећим Јевреји ма да је Исус онај који га је исцелио.

Ти Јевреји су почели да прогањају Исуса, јер је то учинио у суботу. Исус им рече: „Мој Отац све до сада ради, па и ја радим.“ Због овога су Јевреји још више били решени да га убију; не само зато што је прекршио *Закон о* суботи, већ и стога што је Бога назвао својим Оцем, те изједначио себе са Богом.

Исус им рече: „Заиста, заиста вам кажем: Син ништа не може да чини сам од себе; он чини само оно што је видео да Отац чини. Што Отац чини, то исто чини и Син. Наиме, Отац воли Сина и зато му открива све што сам чини. Откриће му и веће ствари, а ви ћете им се дивити. Као што Отац подиже мртве и даје им живот, тако и Син даје живот онима којима хоће. Отац, наиме, не суди никоме, него је сав суд предао Сину, да сви поштују Сина, као што поштују Оца. Ко не поштује Сина, не поштује ни Оца који га је послао.

Заиста, заиста вам кажем: ко слуша моју реч и верује ономе који ме је послао, има вечни живот, те не иде на суд, него прелази из смрти у живот. Заиста, заиста вам кажем: долази час, и већ је дошао, када ће мртви чути глас Сина Божијег. Који га чују, ти ће живети. Јер, као што Отац има живот у себи, тако је и Сину дао да

има живот у себи. Дао му је и власт да суди, јер је он Син Човечији. Не чудите се томе, јер долази час када ће сви који су у гробовима чути његов глас, па ће изаћи *из њих*. Тада ће они који су чинили добро васкрснути за живот, а они који су чинили зло васкрснуће да приме осуду. Ја сам ништа не могу да чиним по своме; ја судим на основу онога што чујем. Мој суд је праведан, јер ја не тражим да чиним своју вољу, него вољу онога који ме је послао.

Ако ја сведочим сам за себе, моје сведочанство није истинито. Неко други сведочи за мене и ја знам да је оно што он сведочи о мени истинито.

Ви сте послали Јовану *гласнике*, а он вам је потврдио истину. Мени не треба сведочанство човека, него вам говорим *о Јовану* да бисте се ви спасли. Јован је био светиљка која је горела и светлела, а ви сте хтели накратко да уживате у његовој светлости.

Ја имам већег сведока од Јована. То су дела која ми је Отац наложио да чиним. Дела која чиним сведоче да ме је Отац послао. И Отац који ме је послао сведочи за мене. Његов глас никад нисте чули, нити сте икада видели лик његов. Његова реч не борави у вама, јер не верујете *Оцу* који га је послао. Ви истражујете Писма, јер мислите да по њима имате вечни живот, а она сведоче о мени. Ипак, ви нећете да дођете к мени да имате живот.

Ја не прихватам славу од људи. Али ја вас познајем и знам да немате у себи љубави према Богу. Ја сам дошао у име свога Оца, али ви ме не прихватате. Ако неко дође у своје име, таквога прихватате. Ви величате један другога, а не трудите се да задобијете славу од јединога Бога. Како ћете онда веровати *мени*?

Не мислите да ћу вас ја оптужити пред Оцем. Мојсије, у кога се уздате, је онај који вас оптужује. Јер да сте веровали Мојсију, веровали бисте и мени, јер је он о мени писао. Ако не верујете оном што је он написао, како ћете веровати мојим речима?“

После овога је Исус отишао на другу страну Галилејског језера (то јест, Тиверијадског *језера*). Следило га је много народа, јер су посматрали знаке које је чинио на болеснима. Исус је отишао на једну гору и сео тамо са својим ученицима. Била је близу Пасха, јудејски празник.

Исус подиже поглед и опази да пристиже много света. Упитао је Филипа: „Где да купимо хлеба да нахранимо оволико света?“ Ово је рекао искушавајући Филипа, а у ствари је знао шта ће учинити.

Филип му одговори: „Да купимо хлеба и за две стотине сребрњака не би било довољно да сваки добије нешто мало!“

Један од ученика, Андрија, брат Симона Петра, рече му: „Ту је један момчић који има пет јечмених хлебова и две рибе. Ипак, то није довољно да се нахрани толики народ.“

Исус им рече: „Нека народ поседа!“ Било је ту доста траве. Људи тако поседаше, њих око пет хиљада. Онда је Исус узео хлебове, захвалио *Богу*, па их је дао онима који су седели. Тако је учинио и са рибама, те *је свако јео* колико је хтео.

Када су се сви наситили, *Исус* рече својим ученицима: „Покупите преостале комаде да не пропадну.“ *Ученици* сакупише дванаест котарица преосталог хлеба од оних пет јечмених хлебова које је народ јео.

Када су људи видели какав је знак Исус учинио, рекли су: „Ово је заиста Пророк који треба да дође на свет!“ Међутим, Исус је знао да они хоће да га зацаре на силу, па је зато отишао на једну гору да буде сам.

Када се спустило вече, његови ученици су сишли до језера. Укрцали су се на бродић и упутили се према Кафарнауму. Било се већ смрачило, а Исус никако да дође. Почео је да дува јак ветар и море се узбуркало. Ученици су веслали неких двадесет пет до тридесет стадија када су опазили Исуса како хода по мору. Када се приближио чамцу, ученици се уплашише. Исус им рече: „То сам ја, не бојте се!“ Тада су хтели да га укрцају у бродић, али бродић се одједном нашао на месту према ком су се упутили.

Сутрадан су људи који су остали с друге стране језера, опазили да је тамо остао само један бродић. Знали су, наиме, да Исус није ушао у бродић са својим ученицима, него су ученици отишли сами. А из Тиверијаде приспеше други бродићи, близу места где је народ јео хлеб за који је Господ био захвалио *Богу*. Када је, дакле, народ видео да тамо нема ни Исуса ни његових ученика, ушли су у бродиће и отишли у Кафарнаум да га траже.

Нашли су га с друге стране језера и рекли му: „Учитељу, када си дошао овамо?“

Исус им рече: „Заиста, заиста вам кажем: не тражите ме ви зато што сте видели знаке, него зато што сте јели хлебове и наситили се. Не радите за храну која пропада, него за храну која остаје за вечни живот. Такву храну ће вам дати Син Човечији, јер је на њега Бог Отац утиснуо свој печат.“

Они га упиташе: „Шта треба да радимо да бисмо чинили дела која Бог тражи?“

Исус им одговори: „Ово је дело које Бог тражи: да верујете у онога кога је он послао.“

Они га онда упиташе: „Какав ћеш знак учинити, да бисмо веровали у тебе кад га видимо? Шта ћеш, дакле, да учиниш? Наши преци су јели ману у пустињи, као што је написано *у Писму*: ’Даде им хлеб са неба да једу.’“

Исус им рече: „Заиста, заиста вам кажем: није вам Мојсије дао хлеб са неба, него вам мој Отац даје истински хлеб. Хлеб који Бог даје јесте онај који силази са неба и даје живот свету.“

Тада му рекоше: „Господе, дај нам заувек тај хлеб!“

Исус им рече: „Ја сам хлеб живота; ко долази к мени неће огладнети и ко верује у мене никада неће ожеднети. Али ја сам вам рекао да, иако ме видите, нећете да верујете. Свако кога ми даје Отац долази к мени, а онога који долази к мени нећу одбацити. Јер ја нисам сишао са неба да чиним своју вољу, него вољу *Бо̄га* који ме је послао. Ово је воља *Бо̄га* који ме је послао: да не изгубим ниједнога од оних које ми је Он дао, него да их васкрснем у Последњи дан. Воља мога Оца је да ко год ме види и верује у мене, има вечни живот, а ја ћу га васкрснути у Последњи дан.“

На то су Јевреји почели да гунђају, зато што је рекао: „Ја сам хлеб који је сишао са неба.“ Рекоше: „Зар није то Исус, Јосифов син? Зар му не знамо оца и мајку? Како то сад каже да је сишао са неба?“

Исус им рече: „Не гунђајте међу собом! Нико не може да дође к мени, ако га не привуче Отац који ме је послао, а ја ћу га васкрснути у Последњи дан. У Пророцима је записано: ’Сви ће бити од Бога учени.’ Свако ко слуша Оца и прихвати његово учење, долази к мени.

Ипак, Оца нико није видео, осим оног који је дошао од Бога; он је видео Оца.

Заиста, заиста вам кажем: ко верује у мене, има вечни живот. Ја сам хлеб живота. Ваши преци су јели ману у пустињи, а *ӣпак* су помрли. Али хлеб који долази са неба је такав да ко једе од њега не умире. Ја сам хлеб живота који је сишао са неба. Ко буде јео од овог хлеба, живеће заувек. Хлеб који ћу ја дати је моје тело које дајем да би свет живео.“

На ово Јевреји почеше жестоко да негодују. Питали су се: „Како овај може да нам да своје тело да једемо?“

Исус им рече: „Заиста, заиста вам кажем: ако не једете тело Сина Човечијег и не пијете крв његову, нећете имати живота у себи. Ко једе моје тело и пије моју крв, има вечни живот и ја ћу га васкрснути у Последњи дан. Јер је моје тело истинска храна и моја крв је истинско пиће. Ко једе моје тело и пије моју крв, остаје у мени и ја у њему. Као што је мене послао живи Отац, те ја живим због

Оца, тако ће и онај који мене једе живети због мене. Ово је тај хлеб који је сишао са неба. Он није као онај што су јели ваши преци, јер су они, *ипак*, помрли. Ко једе овај хлеб, живеће заувек.“ Ово је *Исус* изрекао у Кафарнауму, док је поучавао у синагоги.

Кад су то чули, многи од његових ученика рекоше: „Тешко је *усвојити* ово учење. Ко може да га прихвати?“ Исус је у себи знао да његови ученици гунђају због његове беседе, те им је рекао: „Зар вас ово наводи да одустанете? А шта *ћете рећи* када будете гледали Сина Човечијег да се враћа тамо где је пре био?

Дух *Божији* је тај који даје живот. Човек то не може. Речи које сам вам рекао Дух су и живот су. Али, има међу вама оних који не верују.“ Наиме, Исус је од почетка знао да неки неће веровати у њега и ко ће га издати. Тада рече: „Зато сам вам рекао: ’Нико не може доћи к мени, ако му то Отац не омогући.’“

Тада су га многи ученици напустили и нису више ишли за њим.

Зато је Исус упитао Дванаесторицу: „Да нећете и ви да одете?“

Одговори му Симон Петар: „Господе, коме да одемо? Ти имаш речи вечног живота. Ми смо уверени и знамо да си ти свети Божији *посланик*.“

Исус им рече: „Нисам ли баш ја изабрао вас Дванаесторицу? А ипак, један од вас је ђаво.“ *Исус* је ово рекао мислећи на Јуду, сина Симона Искариота, јер је он био тај који ће га издати, *иако* је био један од Дванаесторице.

Након овога је Исус ишао по Галилеји. Није хтео да се креће по Јудеји, јер су јудејске *вође* тражиле прилику да га убију. Ближио се јудејски Празник Сеница. Тада рекоше Исусу његова браћа: „Отпутуј одавде и иди у Јудеју, да би твоји ученици видели дела која чиниш. Нико не крије шта ради ако жели да буде познат у јавности.“ Ипак, ни његова браћа нису веровала у њега.

Исус им рече: „Моје време још није дошло, а за вас је свако време погодно. Свет не може да мрзи вас, али мене мрзи, јер му ја износим пред очи његова зла дела. Ви идите на празник. Ја нећу ићи на овај празник, јер моје време још није дошло.“ То им је рекао и остао у Галилеји.

Пошто су његова браћа отишла на празник, онда је и сам Исус отишао, али не јавно, него тајно. Јудејске *вође* су га тражиле на празник и распитивале се о њему: „Где је онај?“

У народу се много причало о њему. Једни су говорили: „Добар је!“

Други су, опет, говорили: „Није, него заводи народ!“ Нико о њему није говорио јавно због страха од јудејских *вођа*.

Усред празника, Исус је отишао у храм и почео да поучава *народ*. Тада су се Јевреји зачудили и рекли: „Откуд се овај разуме у свете списе кад се није школовао за то?“

Исус им је тада одговорио: „Ово учење не потиче од мене, него од *Боīа* који ме је послао. Ко хоће да чини оно што *Боī* хоће, знаће да ли ово учење долази од Бога или ја говорим у своје име. Ко говори у своје име, тај тражи славу за себе. А ко тражи славу за оног који га је послао, тај је поштен и у њему нема неправде. Није ли вам Мојсије дао Закон? А ипак нико од вас не поступа по Закону. Зашто хоћете да ме убијете?“

Народ му одговори: „Зао дух је *ушао у* тебе! Ко хоће да те убије?“ Исус им одговори: „Учинио сам једно чудо и сви се дивите томе. Ви обрезујете *мушку децу*, јер вам је Мојсије тако наложио, а ипак то чините и суботом. У ствари, обрезање сте примили од својих предака, а не од Мојсија. Дакле, ако дечака обрезујете суботом, да се Мојсијев Закон не би нарушио, зашто се онда љутите на мене што сам целог човека исцелио у суботу? Не судите по спољашњости, него судите по правди!“

Неки Јерусалимљани рекоше: „Зар није то онај кога траже да убију? А ево, он слободно говори и нико му се не супротставља. Да нису можда наши главари схватили да је он Христос? Међутим, ми знамо одакле је овај. Када Христос дође, нико неће знати одакле је.“

Док је поучавао у храму, Исус је повикао: „Ви *мислиīе да* знате ко сам и одакле сам! Ипак, ја нисам дошао у своје име; *Боī* истинити ме је послао. Ви га не познајете, а ја га познајем, јер сам од њега дошао и он ме је послао.“

Тада су гледали да ухвате Исуса, али нико није подигао руке на њега, јер још није био дошао његов час. Ипак, много људи је поверовало у њега и говорило: „Када дође Христос, хоће ли чинити веће знаке него што их је овај учинио?“

Фарисеји су чули да се ово шапуће у народу, па су водећи свештеници и фарисеји послали храмску стражу да ухвате Исуса.

Тада Исус рече: „Још мало времена сам са вама, а онда одлазим оном који ме је послао. Тражићете ме, али ме нећете наћи и где ћу ја бити ви не можете доћи.“ Јевреји су тада говорили међу собом: „Где он то мисли да иде, а да га ми нећемо наћи? Да неће можда да иде *Јеврејима* расејаним међу Грке и да учи Грке? Шта је мислио под тим кад је рекао: ’Тражићете ме, али ме нећете наћи и где ћу ја бити ви не можете доћи?’“

Последњег, највећег дана празника, Исус стаде пред народ и повика: „Ако је ко жедан, нека дође к мени и нека пије! Ко верује у

мене, као што каже Писмо: ’Из његове нутрине ће потећи реке живе воде.’“ Ово је рекао мислећи на Духа кога су имали да приме они који верују у Исуса. Дух тада још није био сишао, зато што Исус још није био *вазнет* у славу.

Када су неки људи из мноштва чули ове *Исусове* речи, рекли су: „Ово је заиста прави Пророк!“

Други су говорили: „Ово је Христос!“ Трећи су говорили: „Зар ће Христос доћи из Галилеје? Не каже ли Писмо да ће Христос бити из Давидовог потомства, и да ће доћи из Витлејема, места одакле је био Давид?“ Тада је међу народом дошло до поделе због Исуса. Неки од њих су желели да га ухвате, али нико није ставио руку на њега.

Храмски стражари се врате водећим свештеницима и фарисејима. Ови им рекоше: „Зашто га нисте довели?“

Стражари одговорише: „Нико никада није говорио као овај човек.“

Фарисеји им рекоше: „Зар је и вас завео? Да није неко од главара или од фарисеја поверовао у њега? А ова светина која не познаје Закон *Мојсијев* – проклета је!“

Један од њих, Никодим, који је раније отишао к Исусу, им рече: „Зар се по нашем Закону суди човеку који није био претходно испитан да би се утврдило шта је учинио?“

Они му одговоре: „Да ниси и ти из Галилеје? Проучи *Писмо* и видећеш да пророк не долази из Галилеје.“

Тада сваки оде својој кући.

Исус, пак, оде на Маслинску гору. Ујутро је *Исус* поново дошао у храм. Сав народ се окупио око њега. Он је сео и почео да их учи. А фарисеји и зналци Светог писма доведу неку жену ухваћену у прељуби и поставе је у средину. Затим су рекли Исусу: „Учитељу, ова жена је ухваћена у самом чину прељубе. Мојсије нам је у Закону заповедио да такве жене каменујемо. Шта ти кажеш на то?“ То су рекли да би га навели да изусти нешто због чега би га оптужили.

Али Исус се сагнуо и почео да пише нешто прстом по тлу. Како су га они непрестано салетали питањима, Исус се исправи и рече им: „Ко је од вас без греха, нека први баци камен на њу.“ Онда се поново сагнуо и писао по тлу.

Кад су ови то чули, почеше један по један да одлазе, почевши од најстаријих до последњих. *Исус* је тако остао сам са оном женом која је стајала у средини. Исус се затим усправи и упита је: „Жено, где су они? Зар те нико од њих није осудио?“ „Нико, Господе!“ –

одговори жена. Исус јој рече: „Ни ја те не осуђујем. Иди и од сада не греши више!“

Исус се затим поново обратио народу: „Ја сам светлост свету. Ко мене следи, неће ходати по тами, него ће имати светлост живота.“

Рекоше му фарисеји: „Ти сведочиш сам за себе и зато твоје сведочанство не вреди.“

Исус им одговори: „Ако ја и сведочим сам за себе, то је зато што знам одакле долазим и куда одлазим. А ви не знате одакле долазим и куда одлазим. Ви судите по људским *мерилима*; ја не судим никоме. Ако и судим, мој суд је истинит, јер ја не судим сам; са мном је Отац који ме је послао. Па и у вашем Закону пише да је сведочење истинито ако два сведока *дају исти исказ*. Ја сведочим сам за себе, али и Отац који ме је послао сведочи за мене.“

Тада су му рекли: „Где је твој отац?“

Исус им одговори: „Ви не познајете ни мене, ни мога Оца. Када бисте познавали мене, познавали бисте и мога Оца.“ Ове речи је Исус изговорио док је поучавао народ у делу храма где су се скупљали прилози. Нико га није ухватио, јер још није био дошао његов час.

Исус им поново рече: „Ја одлазим; ви ћете ме тражити, али ћете умрети у свом греху. А тамо где ја идем, ви не можете доћи.“

Тада Јевреји рекоше: „Да неће да се убије, јер каже: ’Тамо где ја идем, ви не можете доћи’?“

Исус им рече: „Ви сте одоздо, а ја сам одозго. Ви сте од овог света, а ја нисам од овог света. Зато сам вам рекао да ћете умрети у својим гресима. Ако не верујете да Ја Јесам, помрећете у својим гресима.“

„Ко си ти?“ – питали су га тада. Исус им одговори: „Не говорим ли вам баш то од самог почетка? Много тога имам да кажем о вама и да судим. Ипак, ја говорим свету само оно што сам чуо од онога који је истинит. Он ме је послао.“

Али они нису разумели да им *Исус* говори о Оцу. Исус им тада рече: „Када подигнете Сина Човечијег, тада ћете схватити да Ја Јесам. Ја ништа не чиним сам од себе, него говорим како ме је научио Отац. Онај који ме је послао, са мном је; он ме није оставио самог, јер ја увек чиним оно што је њему угодно.“ Након ових његових речи, много људи је поверовало у њега.

Тада је Исус рекао Јеврејима који су поверовали у њега: „Ако држите моје учење, заиста сте моји ученици. Упознаћете истину и истина ће вас ослободити.“

Они му одговорише: „Ми смо Аврахамово потомство. Никада никоме нисмо робовали. Како то мислиш: ’Постаћете слободни?’“

Исус им рече: „Заиста, заиста вам кажем, свако ко чини грех, роб је греху. Роб не припада породици заувек, а син припада породици заувек. Стога, ако вас Син ослободи, тада ћете бити стварно слободни. Знам да сте Аврахамово потомство. Ипак, гледате да ме убијете, јер не прихватате моју реч. Ја говорим оно што сам видео код *свог* Оца, а ви чините оно што сте чули од *свог* оца.“

Они му одговорише: „Наш отац је Аврахам.“

Исус им рече: „Да сте Аврахамова деца, ви бисте чинили Аврахамова дела. Ви сада гледате да ме убијете, мене који сам вам рекао истину коју ми је Бог рекао. Аврахам тако шта није чинио. Ви чините оно што ваш отац чини.“

Они му рекоше: „Ми нисмо ванбрачна деца. Бог је наш једини Отац.“

Исус им рече: „Када би Бог био ваш Отац, ви бисте ме волели, јер ја сам дошао од Бога и сад сам овде. Нисам дошао по својој вољи, него ме је он послао. Зашто не разумете оно што говорим? Зато што не можете поднети да слушате моју реч. Ђаво је ваш отац и ви хоћете да удовољавате његовим жељама. Он је одувек убица људи и у истини се није задржао, јер у њему нема истине. Кад говори лаж, он показује своје право лице, јер је лажљивац и отац *свих* лажи. Ја вам говорим истину и зато ми не верујете. Ко од вас може да докаже да чиним грех? Ако говорим истину, зашто ми не верујете? Ко је од Бога, тај слуша шта му Бог говори. Ви не слушате зато што нисте од Бога.“

Јевреји му одговорише: „Нисмо ли у праву кад кажемо да си Самарјанин и да је зли дух у теби?“

Исус одговори: „Није зли дух у мени, него ја поштујем свога Оца, а ви мене не поштујете. Ја не тражим славу за себе. Али постоји један који тражи и он суди. Заиста, заиста вам кажем: ко држи моју реч неће никада искусити смрти.“

Рекоше му Јевреји: „Сада знамо да је зли дух у теби. Аврахам је умро, а тако и пророци, а ти кажеш: ’Ко држи моју реч неће никада умрети.’ Зар си ти већи од оца нашег Аврахама који је умро? Па и пророци су помрли. За кога се ти то издајеш?“

Исус одговори: „Кад бих ја сам себи давао част, моја част не би вредела ништа. Мој Отац је онај који ми даје част, за кога ви говорите да је ваш Бог. Ви га не познајете, а ја га познајем. Кад бих рекао да га не познајем, био бих лажљивац као и ви. Међутим, ја га

познајем и држим његову реч. Аврахам, ваш отац, радовао се што ће видети мој долазак. Видео га је и радовао се.“

Рекоше му Јевреји: „Немаш још ни педесет година. Како си ти то видео Аврахама?“

Исус им одговори: „Заиста, заиста вам кажем: пре него што се Аврахам родио, Ја Јесам.“ На то сви дохватише камење да га каменују, али Исус се уклони од њих и оде из храма.

Када је изашао из храма видео је човека слепог од рођења. Његови ученици га упиташе: „Учитељу, зашто се овај човек родио слеп? Да ли је згрешио он или његови родитељи?“

Исус одговори: „Није он слеп зато што је згрешио он или његови родитељи, већ да би Бог на њему показао деловање своје силе. Док је дан, треба да чинимо дело онога који ме је послао. Јер долази ноћ када нико неће моћи да ради. Док сам на свету, ја сам светлост свету.“

Рекавши ово, пљунуо је на земљу и од пљувачке начинио блато, па је тим блатом намазао човекове очи. Онда му је рекао: „Иди и умиј се у Силоамској бањи!“ (Силоам у преводу значи „послан“.) Човек оде, уми се и врати се са здравим видом.

Његови суседи и они који су га видели како проси, рекли су: „Није ли то онај који је ту седео и просио?“ Једни су говорили: „Да, то је тај!“ – а други опет: „Не, није, него само личи на њега!“

Он тада рече: „Ја сам тај!“

Онда га упиташе: „Како си прогледао?“

Он одговори: „Човек који се зове Исус је направио блато, намазао моје очи и рекао ми: ’Иди у Силоамску *бању* и умиј се!’ Отишао сам, умио се и прогледао.“

Они га упиташе: „Где је он?“

„То не знам“ – одговори он.

Затим су некадашњег слепца одвели фарисејима. А дан када је Исус направио блато и вратио вид слепоме био је субота. Фарисеји га поново упиташе како је прогледао. Он им рече: „Намазао ми је очи блатом, ја сам се умио и сада видим.“

Тада рекоше неки фарисеји: „Тај човек није од Бога, јер не поштује *закон о* суботи.“

Други рекоше: „Како грешан човек може учинити овакве знаке?“ Тако је дошло до поделе међу њима.

Поново су питали некадашњег слепца: „Шта ти мислиш о њему, пошто ти је вратио вид?“

Човек рече: „Он је пророк.“

Ипак, јудејске *вође* нису хтеле да поверују да је човек био слеп и да поново види, док нису позвали његове родитеље. Онда су и њих

питали: „Да ли је ово ваш син за кога тврдите да се родио слеп? Како то да сада види?“

Његови родитељи одговорише: „Знамо да је ово наш син и да се родио слеп, али не знамо како сада види и ко му је вратио вид. Питајте њега. Пунолетан је, па нека говори сам за себе.“ Његови родитељи су рекли ово, јер су се плашили јудејских *вођа*. Наиме, јудејске *вође* су се већ биле договориле да се из синагоге искључи свако ко би *Исуса* признао за Христа. Због тога су његови родитељи рекли: „Пунолетан је, питајте њега.“

Тада су по други пут позвали човека који је био слеп и рекли му: „Признај на славу Богу! Ми знамо да је тај човек грешник.“

Човек одговори: „Ја не знам да ли је он грешник. Једино знам да сам био слеп, а сада видим!“

Они га упиташе: „Шта ти је учинио? Како ти је вратио вид?“

Он им одговори: „То сам вам већ рекао, а ви нисте слушали. Зашто хоћете да то поново чујете? Да нећете да постанете његови ученици?“

Они га извређаше и рекоше му: „Ти си његов ученик, а ми смо Мојсијеви ученици! Знамо да је Бог говорио Мојсију, а за овога не знамо ни одакле је!“

Човек им рече: „Баш то је и чудно што ми је исцелио вид, а ви не знате одакле је. Знамо, наиме, да Бог не услишава грешнике, него само онога ко је побожан и ко чини оно што је Богу по вољи. Никада се није чуло да је неко вратио вид слепоме од рођења. Да он није дошао од Бога, не би могао ништа да учини.“

Они му одговорише: „Ти ћеш да нас учиш, а сав си рођен као грешник!“ Затим су га избацили напоље.

Када је Исус чуо да су га истерали, нашао га је и рекао му: „Верујеш ли у Сина Човечијег?“

Човек му одговори: „Реци ми ко је он, Господе, да бих могао да верујем у њега!“

Исус му рече: „Већ си га видео. То је онај који говори с тобом.“

Човек одговори: „Верујем, Господе“, и поклони му се.

Исус рече: „Ја сам дошао на овај свет да судим, да прогледају они који не виде и да постану слепи они што виде.“

Неки фарисеји који су били са њим чули су то, па су питали: „Да нисмо и ми слепи?“

Исус им рече: „Кад бисте били слепи, не бисте били криви за грех. Али, пошто кажете да видите, кривица је и даље на вама.

Заиста, заиста вам кажем: ко не улази у овчији тор на врата, него прескаче на другом месту, тај је лопов и разбојник. Пастир овцама је онај који улази на врата. Њему вратар отвара, а овце

слушају његов глас. Своје овце зове по имену и изводи их. Када изведе своје овце, он сам иде пред њима и овце иду за њим, јер познају његов глас. Оне неће следити странца, јер не препознају глас странца.“ Исус им је испричао ову причу, али они нису разумели о чему им је говорио.

Исус им је тада поново рекао: „Заиста, заиста вам кажем: ја сам врата за овце. Сви који су пре мене дошли, лопови су и разбојници, али их овце нису послушале. Ја сам врата. Ко уђе кроз мене, биће спасен; улазиће и излазиће и пашу ће налазити. Лопов долази само да украде, закоље и уништи. Ја сам дошао да имају живот и да га имају у изобиљу.

Ја сам добри Пастир. Добри Пастир полаже свој живот за овце. Најамник, коме овце не припадају, није пастир. Када види да долази вук, он оставља овце и бежи, а вук их граби и разгони. Пошто је најамник, њега није брига за овце.

Ја сам добри Пастир и познајем своје овце, а моје овце познају мене. Тако и Отац познаје мене и ја Оца. Ја полажем свој живот за овце. Ипак, имам и друге овце које нису из овог тора. И њих треба да доведем, па ће слушати мој глас. Онда ће бити једно стадо са једним Пастирем. Мој Отац ме воли, зато што хоћу да положим свој живот. Ја га дајем да бих га поново узео. Нико га не узима од мене; ја га сам полажем. Имам власт да га положим као и да га поново узмем. Ову заповест сам примио од свога Оца.“

Због ових речи је поново настала подела међу Јеврејима. Многи рекоше: „У њему је зли дух, па бунца. Што га слушате?“ Други рекоше: „То нису речи опседнутог злим духом. Зар зли дух може да врати вид слепоме?“

У Јерусалиму се тада славио празник Посвећења храма. Била је зима. Исус је ходао у храму Соломоновим тремом. Тада га окружише Јевреји и рекоше му: „Докле ћеш нас држати у неизвесности? Реци нам отворено ако си ти Христос!“

Исус им одговори: „Ја сам вам рекао, али ви не верујете. Дела која чиним у име свога Оца говоре ми у прилог. Ви, ипак, не верујете, јер не припадате мојим овцама. Моје овце слушају мој глас. Ја их познајем и оне иду за мном. Ја им дајем вечни живот, те неће никада пропасти, нити ће их ико отети из моје руке. Отац мој, који ми их је дао, већи је од свега и нико не може да их отме из руке *моīа* Оца. Ја и Отац једно смо.“

Јевреји поново дограбише камење да га каменују. Исус им рече: „Учинио сам пред вама многа добра дела која ми је Отац наложио. За које од њих ме каменујете?“

Јевреји му одговорише: „Не каменујемо те ми за добро дело, него због богохулства. Ти си човек, а проглашаваш се Богом.“

Исус им рече: „Зар у вашем Закону не пише: ’Ја рекох: „Богови сте“’? Ако је Закон назвао ’боговима’ оне којима је Божија реч упућена – а Писмо се не може укинути – како онда кажете за онога, кога је Бог посветио и послао у свет: ’Ти вређаш Бога!’, због тога што сам рекао: ’Ја сам Син Божији’?! Ако ја не чиним дела свог Оца, немојте ми веровати. Уколико чиним његова дела, онда верујте макар тим делима, ако већ не верујете мени. Тада ћете знати да је Отац у мени и ја у Оцу.“ Тада су поново хтели да га ухвате, али је он измакао њиховим рукама.

Исус је поново прешао на другу страну Јордана, код места где је Јован некада крштавао. Тамо је остао. Тада су многи дошли к њему и рекли: „Јован није учинио ниједан знак, али све што је рекао за овог човека било је истинито.“ Многи су тамо поверовали у Исуса.

Једном се Лазар из *места* Витанија разболео. У том месту су живеле и његове сестре, Марија и Марта. Марија је била она жена која је излила мирисно уље на Господове ноге и обрисала их својом косом. Лазар, који је оболео, био је њен брат. Оне су Исусу послале поруку: „Господе, болестан је онај кога ти волиш.“

Чувши ово, Исус је рекао: „Ова се болест неће завршити смрћу. То је ради Божије славе, да се кроз њу прослави Син Божији.“ Исус је волео Марту, њену сестру и Лазара. Ипак, када је чуо да је Лазар болестан, остао је у том месту још два дана.

Онда је рекао својим ученицима: „Хајдемо опет у Јудеју!“

Ученици рекоше: „Учитељу, још недавно су Јевреји хтели да те каменују, а ти опет хоћеш да идеш онамо?“

Исус одговори: „Нема ли дан дванаест часова? Ко хода дању, тај се не спотиче, јер види светлост *која обасјава* свет. Ко хода ноћу, тај се спотиче, јер нема светлости у њему.“

Рекавши ово, *Исус* је додао: „Наш пријатељ Лазар је заспао, али ја ћу отићи да га пробудим.“

Ученици рекоше на то: „Господе, ако је заспао, опоравиће се.“ У ствари, Исус је говорио о његовој смрти, а они су мислили да он говори о обичном сну.

Онда им је Исус отворено рекао: „Лазар је умро, и због вас се радујем што нисам био тамо, да бисте ви могли да верујете. Али, хајдемо к њему!“

Тома, звани „Близанац“, рече осталим ученицима: „Хајдемо и ми да умремо са њим!“

Кад је Исус дошао тамо, сазнао је да је Лазар већ четири дана у гробу. Пошто је Витанија била око петнаест стадија удаљена од Јерусалима, многи Јевреји су дошли к Марти и Марији да их утеше за братом. Када је Марта чула да Исус долази, пошла му је у сусрет, док је Марија остала кући.

Марта рече Исусу: „Господе, да си ти био овде, мој брат не би умро. Ипак, сада знам да ће ти Бог дати што год затражиш од њега.“

Исус јој рече: „Васкрснуће твој брат.“

Марта му одговори: „Знам да ће васкрснути у Последњи дан.“

Исус јој одговори: „Ја сам васкрсење и живот. Ко верује у мене, живеће ако и умре. И ко год живи и верује у мене, неће довека умрети. Верујеш ли у то?“

Она одговори: „Да, Господе, верујем да си ти Христос, Син Божији, који треба да дође на свет.“

Рекавши ово, отишла је, позвала у страну своју сестру Марију и рекла јој: „Учитељ је овде и зове те.“ Када је Марија то чула, брзо је устала и отишла к њему. Исус још није био ушао у село, него је остао на месту на коме га је Марта сусрела. А Јевреји који су били са Маријом у кући и тешили је, када су видели да је у журби устала и изашла, пођу за њом, мислећи да иде на гроб да плаче.

Марија је онда дошла до места где је био Исус. Када га је видела, пала је ничице пред њега и рекла му: „Господе, да си ти био овде, мој брат не би умро!“

Видевши Марију и Јевреје који су дошли за њом како плачу, Исус се силно потресе и узбуди. Онда *их* је упитао: „Где сте га положили?“

Они му рекоше: „Господе, дођи да видиш.“

Исусу навреше сузе.

Јевреји рекоше: „Ето, колико га је волео!“

Али неки од њих рекоше: „Зар он, који је вратио вид слепоме, није могао да учини да Лазар не умре?“

Тада је Исус, изнова потресен, отишао на гроб. То је била пећина на чијем улазу је био наваљен камен. Исус рече: „Одгурните тај камен!“

Рече му Марта, покојникова сестра: „Господе, већ заудара, јер је већ четврти дан у гробу!“

Исус јој на то рече: „Зар ти нисам рекао да ћеш видети славу Божију ако верујеш?“

Одгурнули су камен. Исус је онда подигао поглед горе и рекао: „Оче, хвала ти што си ме услишио. Ја знам да ме ти увек услишаваш, али то сам рекао због овог народа овде, да би поверовали да си ме послао.“

Након што је ово рекао, Исус снажно повика: „Лазаре, изађи напоље!“ Мртвац изађе. Руке и ноге су му биле увијене у погребне повоје, а лице обмотано убрусом.

Исус им рече: „Размотајте га и пустите да иде!“

Тада су многи Јевреји, који су дошли код Марије и видели шта је *Исус* учинио, поверовали у њега. Међутим, неки од њих су отишли к фарисејима и рекли им шта је Исус учинио. Тада су водећи свештеници и фарисеји сазвали Велико веће и рекли:

„Шта да радимо? Овај човек чини многе знаке! Ако га пустимо да настави овако, сви ће поверовати у њега. Тада ће доћи Римљани и уништити нам храм, а народ побити.“

Један од њих, Кајафа, који је те године био Првосвештеник, рече им: „Ништа ви не знате! Зар не схватате да је за вас боље да један човек умре за народ, него да сав народ изгине?“

Међутим, он то није рекао сам од себе. Пошто је био Првосвештеник за ту годину, он је прорекао да Исус мора да умре за *јудејски* народ, и не само за тај народ, него *и за друīе народе*, како би сву расејану децу Божију окупио у једно. Стога су тог дана одлучили да га убију.

Зато се Исус није више јавно појављивао међу Јеврејима, него је отишао одатле у крај близу пустиње, у град који се зове Јефрем. Тамо је боравио са ученицима.

Ближио се јудејски празник Пасха, па су многи људи из својих крајева дошли у Јерусалим, да би се подвргли обреду очишћења пре Пасхе. Тада су тражили Исуса и, стојећи у храму, говорили једни другима: „Шта мислите? Хоће ли доћи на празник?“ Наиме, водећи свештеници и фарисеји су издали наредбу да ко год дозна где је Исус, дојави да га ухвате.

Шест дана пре Пасхе, Исус је отишао у Витанију, место где је живео Лазар кога је Исус био подигао из мртвих. Тамо су му припремили вечеру. Марта је послуживала, а Лазар је био један од оних који су са Исусом били за столом. Затим је Марија узела око пола литра правог, скупоценог, мирисног уља од нарда, излила га на Исусове ноге и обрисала их својом косом. Мирис нардовог уља испунио је целу кућу.

Један од Исусових ученика, Јуда Искариот, који је требало да га изда, рече: „Зашто се то мирисно уље није продало за три стотине сребрњака и дало се сиромасима?“ Ово није рекао зато што је бринуо за сиромахе, него зато што је био лопов. Он је носио врећу са заједничким новцем *и користио īа за себе*.

Тада Исус рече: „Остави је! Нека учини то за дан мог погреба. Јер сиромахе ћете увек имати са собом, а мене нећете имати увек.“

Јевреји су сазнали да је Исус тамо, па су у великом броју дошли, не само због Исуса, него и да виде Лазара, кога је Исус био подигао из мртвих. Тада су водећи свештеници наумили да убију и Лазара, јер су их због њега многи Јевреји одбацивали и веровали у Исуса.

Следећег дана је много народа дошло на празник, јер су чули да Исус долази у Јерусалим. Узели су гране од палми и изашли му у сусрет, кличући:

> „Осана! Благословен онај који долази у име Господње! Нека је благословен Цар израиљски!“

Исус је нашао једно магаре и узјахао га, као што је *у Светом писму* написано:

> „Не бој се, ћерко сионска! Ево, долази ти Цар твој јашући на магарету.“

Исусови ученици нису тада разумели ово, али када се Исус узнео у славу, сетили су се да је *у Светом писму* написано о њему управо оно што су том приликом учинили за њега.

Народ који је био с Исусом када је позвао Лазара из гроба и подигао га из мртвих, преносио је ову вест. Зато му је толики народ изашао у сусрет. Прочуло се, наиме, да је *Исус* учинио тај знак. А фарисеји су говорили један другом: „Видите да ништа не вреди! Ево, сав свет је отишао за њим!“

Били су ту и неки Грци који су дошли у Јерусалим да се на празник поклоне *Богу*. Они су пришли Филипу из Витсаиде у Галилеји и замолили га: „Господине, желимо да видимо Исуса.“ Филип је отишао и рекао то Андрији. Онда су заједно отишли к Исусу и рекли му то.

Исус им одговори. „Дошао је час да се Син Човечији прослави. Заиста, заиста вам кажем: ако пшенично зрно не падне у земљу и не умре, оно не може донети род, него остаје сâмо. А ако умре, онда доноси много рода. Ко год воли свој живот, изгубиће га. А ко мрзи свој живот на овом свету, сачуваће га за вечни живот. Ко хоће да ми служи, нека ме следи. Где сам ја, тамо ће бити и мој слуга. Ко хоће да ми служи, имаће част код мога Оца.

Сада ми је душа узнемирена. Шта да кажем? *Да кажем*: ’Оче, избави ме од часа *страдања*’? Па због тог часа сам и дошао! Оче, прослави своје име!“

Тада се зачује глас са неба: „Прославио сам и опет ћу прославити!“ Народ који је ту стајао, када је то чуо, рече: „Загрмело је нешто!“ Други рекоше: „То му је анђео говорио!“

Исус рече: „Овај глас се није чуо због мене, него због вас. Сада је време да се суди овом свету. Сада ће владар овог света бити збачен. А кад ја будем подигнут са земље, све људе ћу привући к себи.“ *Исус* је, рекавши ово, показао каква га смрт чека.

Тада му народ одговори: „Из Закона смо чули да ће Христос живети довека. Како ти, онда, кажеш да ће Син Човечији бити подигнут? Ко је тај Син Човечији?“

Исус им одговори: „Још мало времена је светлост међу вама. Ходајте док имате светлости, да вас тама не обузме. Ко хода по тами, не зна куда иде. Верујте у светлост док је имате, да будете синови светлости.“ Рекавши ово, Исус је отишао и сакрио се од њих.

Иако је *Исус* учинио толике знаке пред њима, они нису веровали у њега. Тако се испунило оно што је рекао пророк Исаија:

> „Господе, ко је поверовао нашој поруци, и мишица Господња коме се открила?“

Због овог нису могли да верују, јер Исаија поново каже:

> „Бог им је очи ослепео и срца им отврднуо; да очима не виде и да срцем не схвате, да се не обрате да их ја исцелим.“

Исаија је ово рекао, јер је видео Исусову славу, те је говорио о њему.

Чак су и многи свештеници веровали у њега, али нису смели да се јавно изјасне због фарисеја, да не би били искључени из синагоге. Наиме, више су волели људску славу него Божију славу.

Исус повика: „Свако ко верује у мене, не верује *само* у мене, него *и* у онога који ме је послао. Ко мене види, види онога који ме је послао. Ја сам светлост која је дошла на свет, да свако ко верује у мене не остане у тами.

Ко слуша моје речи, а не извршава их, томе не судим ја. Јер, ја нисам дошао да судим свету, него да се свет спасе мојим посредством. Ко мене одбацује и не прихвата моје речи, има једног за судију. То је реч коју сам говорио; она ће му судити у Последњи дан. Ја нисам говорио што је мени по вољи. Сам Отац ме је послао и заповедио ми шта да кажем и шта да говорим. А ово знам: у његовој заповести јесте вечни живот. Ја говорим само оно што ми је Отац рекао да говорим.“

Било је то пред празник Пасхе. Исус је знао да је дошао час да оде са овог света к Оцу. Тада је показао колико воли оне који су му припадали на овом свету, а волео их је до краја.

Исус и његови ученици су били за вечером. Ђаво је Јуди Искариоту, сину Симоновом, већ био убацио у срце намисао да изда Исуса. *Исус* је знао да му је Отац предао потпуну власт; знао је да од Бога долази и да ће к Богу отићи. Тада је устао од вечере, скинуо са

себе горњи део одеће, и опасао убрус око бедара. Онда је налио воду у лавор, па је почео да пере ноге ученицима и да их брише убрусом којим је био опасан.

Када је дошао до Симона Петра, овај му рече: „Господе, зар ти да пореш моје ноге?“

Исус му одговори: „Ти сад не знаш шта ја радим, али ћеш разумети после.“

Петар му рече: „Никада ти нећеш прати моје ноге!“

Исус му рече: „Ако ти не оперем ноге, немаш удела са мном.“

Симон Петар му рече: „Господе, *оперии* ми не само ноге, него и руке и главу!“

Исус му рече: „Ономе који је окупан треба опрати само ноге, јер је већ сав чист. Ви сте чисти, али не сви.“ *Исус* је знао ко је његов издајник, па је зато рекао: „Нисте сви чисти.“

Након што је опрао ноге ученицима, *Исус* је обукао своју горњу одећу и вратио се на своје место за столом. Онда их је упитао: „Да ли разумете шта сам вам учинио? Ви ме називате учитељем и Господом, и с правом то кажете, јер ја то и јесам. Дакле, ако сам ја, Господ и учитељ, опрао вама ноге, онда сте и ви дужни да перете ноге једни другима. Дао сам вам пример: чините онако како сам ја учинио вама. Заиста, заиста вам кажем: слуга није већи од свог господара, нити је апостол већи од онога који га је послао. Пошто знате ово, бићете блажени ако то и чините.

Не говорим о свима вама. Ја знам које сам изабрао. Али Писмо мора да се испуни, *кад каже*: ’Онај који са мном једе, окрену се против мене.’ Кажем вам пре него што се то догоди, да бисте, када се то збуде, веровали да сам ја *онај који јесте*. Заиста, заиста вам кажем: ко прихвата онога кога ја шаљем, мене прихвата, а ко прихвата мене, прихвата онога који је мене послао.“

Након што је ово изрекао, Исус се дубоко узнемирио и отворено изјавио: „Заиста, заиста вам кажем да ће ме издати један од вас.“

Ученици су се згледали међу собом питајући се о коме он то говори. Један од ученика који је био Исусов миљеник, лежао је за столом до Исусовог крила. Симон Петар му је дао знак и рекао: „Питај о коме то говори.“

Тако се тај ученик наслонио на Исусове груди и упитао: „Господе, ко је тај?“

Исус одговори: „То је онај коме дам умочен залогај хлеба.“ Умочио је залогај хлеба и дао га Јуди, сину Симона Искариота. Чим је Јуда појео залогај, уђе Сатана у њега. Исус му рече: „Што хоћеш да учиниш, учини брзо.“ Нико од ученика за столом није разумео

зашто му је то рекао. Пошто је Јуда код себе држао заједнички новац, неки су мислили да му је Исус рекао да оде да купи нешто хране за празник или да се да сиромашнима. Јуда је узео залогај и одмах изашао. Била је ноћ.

Када је Јуда изашао, Исус рече: „Сада ће Бог открити славу Сина Човечијег, а по њему ће се открити слава Божија. Ако ће се по Сину Човечијем открити слава Божија, онда ће и Бог открити славу његову. То ће се десити брзо. Децо, још мало времена сам са вама. Ви ћете ме тражити, али што сам рекао јудејским *вођама*, то сада и вама кажем: 'Тамо где ја идем, ви не можете доћи.' Дајем вам нову заповест: волите једни друге. Како сам ја вас волео, тако и ви да волите једни друге. Ако будете имали љубави један за другог, сви ће знати да сте моји ученици."

Рече му Симон Петар: „Господе, куда идеш?" Исус му одговори: „Сада не можеш ићи за мном тамо где ја идем, али ћеш ме касније следити."

Петар му рече: „Господе, зашто не могу да те следим? Спреман сам да умрем за тебе!"

Исус му одговори: „Да ли си заиста спреман да умреш за мене? Заиста, заиста ти кажем: пре него што се петао огласи, три пута ћеш ме се одрећи.

Нека се не узнемирава ваше срце. Верујте у Бога и верујте у мене. У дому мога Оца има много станова. Иначе, зар бих вам рекао: 'Идем да вам припремим место'? А кад одем и припремим вам место, вратићу се и повести вас са собом, да и ви будете где сам ја. А ви знате пут куда ја идем."

Тома му рече: „Господе, не знамо где идеш. Како можемо да знамо пут?"

Исус му рече: „Ја сам Пут и Истина и Живот. Нико не долази к Оцу осим по мени. Стога, ако сте упознали мене, упознаћете и мог Оца. Ви га познајете већ сада и видели сте га."

Филип рече: „Господе, покажи нам Оца и биће нам довољно."

Исус му рече: „Толико сам времена са вама и ниси ме упознао, Филипе? Ко је видео мене, видео је и Оца. Зашто онда кажеш: 'Покажи нам Оца'? Зар не верујеш да сам ја у Оцу и да је Отац у мени? Речи које вам говорим не долазе од мене; Отац који је у мени чини своја дела. Верујте да сам ја у Оцу и Отац у мени. Ако не због другог, верујте макар због дела која чиним. Заиста, заиста вам кажем: ко верује у мене, чиниће дела која ја чиним. Чиниће и већа дела, јер ја одлазим к Оцу. Што год затражите у моје име, ја ћу то учинити,

да би се слава Очева открила у Сину. Што год затражите у моје име, ја ћу то учинити.

Ако ме волите, извршаваћете моје заповести, а ја ћу измолити од Оца да вам да другог Помагача-Утешитеља да буде са вама довека. *Он је* Дух истине. Њега свет не може да прими, јер га не види и не познаје. Ви га познајете, јер са вама борави и биће у вама. Нећу вас оставити као сирочад. Вратићу се к вама. Још мало и свет ме неће видети. Ви ћете ме видети и живећете, јер ја живим. У тај дан ћете сазнати да сам ја у свом Оцу, а да сте ви у мени и ја у вама. Ко прихвата моје заповести и извршава их, тај ме воли. А ко воли мене, њега ће волети мој Отац. И ја ћу га волети и себе му открити.“

Јуда (не Искариот) рече: „Господе, како то да ћеш се открити нама, а не свету?“

Исус му одговори: „Ако ме неко воли, држаће се мога учења, па ће га и мој Отац волети. Мој Отац и ја ћемо доћи к њему и настанићемо се код њега. А ко ме не воли, тај се не држи мог учења. Учење које слушате није моје, већ потиче од Оца који ме је послао.

Ово вам кажем док сам још са вама. А Помагач-Утешитељ, Дух Свети, кога Отац шаље у моје име, поучиће вас свему и подсетиће вас на све што сам вам рекао. Мир свој вам остављам, мир свој дајем вам. Не дајем вам онакав мир какав свет даје. Не дајте да вам узнемиреност и страх обузму срце.

Чули сте да сам вам рекао: ’Одлазим, али се враћам к вама.’ Да ме волите, ви бисте се радовали што одлазим к Оцу, јер је Отац већи од мене. То сам вам сада рекао, пре него што се догоди, да верујете кад се то догоди. Нећу још дуго говорити с вама, јер долази владар овога света. Он нема власти нада мном, али свет треба да зна да ја волим Оца и да чиним онако како ми је заповедио мој Отац.

Устаните, идемо одавде!

Ја сам прави чокот, а мој Отац је виноградар. Он уклања сваку лозу на мени која не рађа род, а чисти сваку која рађа, да би више рода донела. А вас је већ очистила реч коју сам вам говорио. Останите у мени и ја *ћу остати* у вама. Као што лоза, сама од себе, не може да доноси род ако не остане на чокоту, тако ни ви не можете да доносите плод ако не останете у мени.

Ја сам чокот, а ви сте лозе. Ко остане у мени и ја у њему, тај доноси много плода, јер без мене не можете ништа чинити. Ако неко не остане у мени, тај се избацује као одсечена лоза, те се суши, а као такву је скупљају и бацају у ватру, па је спаљују. Ако останете у мени и ако моје речи остану у вама, тражите што хоћете

и добићете. Ово је на славу мога Оца: да доносите многоструки род и да будете моји ученици.

Као што је Отац волео мене, тако сам и ја волео вас; останите у мојој љубави. Ако извршавате моје заповести, остаћете у мојој љубави, као што сам и ја извршио заповести свога Оца, те остајем у његовој љубави. Ово сам вам рекао да би моја радост била у вама и да би ваша радост била потпуна. Ово је моја заповест: волите једни друге, као што сам ја волео вас. Нема веће љубави него кад неко да свој живот за своје пријатеље. А ви сте моји пријатељи ако чините што вам заповедам. Не називам вас више слугама, јер слуга ништа не зна о пословима свога господара. Ја вас називам пријатељима, јер сам вам обзнанио све што сам чуо од свога Оца. Нисте ви мене изабрали, него сам ја изабрао вас и поставио вас да идете и доносите род и да ваш род остане, те да вам Отац да све што затражите у моје име. Ово вам заповедам: волите једни друге. Ако вас свет мрзи, знајте да је мене мрзео пре вас. Да припадате овом свету, свет би волео своје. Али, пошто не припадате свету, него сам вас ја издвојио из овог света, свет вас због тога мрзи. Сећајте се речи коју сам вам рекао: ’Слуга није већи од свог господара.’ Дакле, ако су мене прогонили, прогониће и вас; ако су послушали моје речи, послушаће и ваше. Они ће све то чинити ради мене, јер не познају онога који је послао мене. Да нисам дошао и да им нисам говорио, то им се не би урачунало у грех. Овако немају изговора за свој грех. Ко мрзи мене, мрзи и мога Оца. Да нисам међу њима чинио дела, која нико други није учинио, грех им се не би урачунао. Сад су видели, па су омрзли и мене и мога Оца. Ипак, то је због тога да би се испунила реч, записана у њиховом Закону: ’Омрзли су ме без разлога.’

А када дође Помагач-Утешитељ, кога ћу вам послати од Оца, Духа истине, Дух који од Оца исходи – он ће сведочити за мене. И ви ћете сведочити *за мене*, јер сте од почетка са мном.

Ово сам вам рекао да не одустанете. Искључиваће вас из синагога, а доћи ће час када ће, ко год вас убије, мислити да тиме служи Богу. Ово ће чинити, јер нису упознали ни Оца ни мене. Међутим, ово сам вам рекао да се, када дође тај час, сетите мојих речи. Ово вам нисам говорио на почетку, јер сам био са вама.

Сада одлазим к ономе који ме је послао, а нико од вас ме не пита: ’Куда одлазиш?’ Напротив, вама је жалост обузела срце зато што сам вам то рекао. Ја вам говорим истину: за вас је боље да одем, јер ако ја не одем, Помагач-Утешитељ неће доћи к вама. Али ако одем, послаћу га к вама. А кад он дође, показаће свету шта је грех,

шта је правда и шта је суд. Грех је то што не верује у мене. Правда је то што одлазим к Оцу и што ме нећете више видети. Суд је то што је владар овога света осуђен.

Имам још много шта да вам кажем, али сада би то било превише за вас. А када дође он, Дух истине, упутиће вас у сву истину, јер неће говорити по своме, него ће говорити оно што чује, и најављиваће вам будуће догађаје. Он ће ме прославити, јер ће од мене примити и вама најављивати. Све што има Отац, припада и мени. Зато сам вам рекао да ће од мене узети и вама најављивати.

Још мало па ме нећете више видети, а затим још мало, па ћете ме видети.“

Тада Исусови ученици рекоше једни другима: „Шта значи то што нам је рекао: ’Још мало, па ме нећете више видети, а затим још мало, па ћете ме видети’ и ’зато што одлазим к Оцу’? Шта мисли под тим: ’Још мало’? Не знамо о чему то говори.“

Исус је знао да хоће да га питају, па им је рекао: „Питате се међу собом шта значи оно што сам рекао: ’Још мало, па ме нећете више видети, а затим још мало, па ћете ме видети’? Заиста, заиста вам кажем да ћете плакати и нарицати, а свет ће се радовати. Бићете у жалости, али ће се ваша жалост преокренути у радост. Жена је у тескоби кад рађа, јер је дошао час порођајних болова, али кад роди дете, она више не спомиње своју муку, јер је новорођенче дошло на свет. И ви сте сада жалосни, али ја ћу вас поново видети, те ће ваша срца бити испуњена радошћу. Ту радост нико неће моћи да вам одузме. У онај дан ме нећете више питати ни о чему. Заиста, заиста вам кажем: Отац ће вам дати што год затражите у моје име. Ви још нисте ништа затражили у моје име. Тражите и добићете, да ваша радост буде потпуна.

Ово сам вам рекао сликовито, али доћи ће час када вам више нећу говорити сликовито, него ћу вам отворено говорити о Оцу. У тај дан ви ћете тражити од Оца у моје име. Не кажем вам да ћу ја молити Оца за вас. Наиме, вас сам Отац воли, зато што сте ви заволели мене и зато што сте поверовали да сам дошао од Бога. Од Оца сам изашао и дошао на свет; сада одлазим са света и идем к Оцу.“

Његови ученици му рекоше: „Ево, сад нам отворено говориш и не служиш се сликовитим говором. Сада знамо да све знаш и да није потребно да ти неко постави питање, јер ти то унапред знаш. Зато верујемо да си дошао од Бога.“

„Сада верујете? – упита их Исус. Ево, тек што није наступио час, када ћете се сви разбежати свако на своју страну, а мене оставити самог. Ипак, ја нисам сам, јер је Отац са мном.

Ово сам вам рекао да имате мир у мени. У свету ћете имати невољу, али ви будите храбри; ја сам победио свет.“

Рекавши ово, Исус је подигао своје очи ка небу, и рекао:

„Оче, дошао је час. Прослави свога Сина, да би Син прославио тебе. Јер ти си му дао власт над сваким човеком да подари вечни живот свима које си му дао. А вечни живот је ово: да упознају тебе, јединог и правог Бога, и Исуса Христа, кога си ти послао. Ја сам показао твоју славу на земљи: извршио сам дело које си ми поверио. Сада, Оче, подај ми славу у твоме присуству, славу коју сам имао са тобом пре постања света.

Објавио сам твоје име онима које си ми дао из света. Они су били твоји, а ти си их дао мени и они су послушали твоју реч. Сад знају да све што си ми дао долази од тебе, јер сам им рекао оно што си ти рекао мени. То су прихватили, те знају да је истина да сам од тебе дошао и верују да си ме ти послао. За њих се молим. Не молим се за свет, него за оне које си ми ти дао, јер су твоји. Све што припада мени припада и теби, и све што припада теби припада и мени, а моја слава се открила по њима. Ја нисам више на свету, али су они на свету. *Сада* идем к теби. Оче свети, сачувај их у свом имену, које си ми дао, да и они буду једно као што смо ми *једно*. Док сам био с њима, чувао сам их у твом имену, које си ми дао. Ја сам их сачувао и ниједан од њих није изгубљен, осим човека предвиђеног за пропаст, да се испуни што је написано у Писму. Сада идем к теби, а ово говорим док сам на свету, да би и њих испунила радост коју ја имам.

Дао сам им твоју реч, а свет их је омрзао зато што не припадају свету, као што ни ја не припадам свету. Не молим те да их узмеш са света, већ да их сачуваш од Злога. Они не припадају свету, као што ни ја нисам од света. Посвети их *себи* истином; твоја реч је истина. Ја их шаљем у свет, као што си ти мене послао на свет. Ја себе посвећујем ради њих, да и они буду посвећени истином.

Не молим се само за њих, него и за све који ће, преко њихове поруке, поверовати у мене, да би сви били једно. Као што си ти, Оче, у мени и ја у теби, тако нека и они буду једно у нама, да свет поверује да си ме ти послао. Ја сам им предао славу, коју си ти предао мени, да буду једно као што смо ми једно: ја у њима

и ти у мени, да буду у потпуном јединству, да би свет знао да
си ме ти послао и да си их волео онако како си волео мене.
Оче, хоћу да они које си ми ти дао буду са мном и да гледају
моју славу, славу коју си ми дао, јер си ме волео пре постања
света. Оче праведни, свет те не познаје, али ја те познајем, а
и они знају да си ме ти послао. Ја сам им објавио твоје име, а
објављиваћу га и даље, да љубав којом си ме волео буде у њима,
и ја у њима.“

Када је ово изрекао, Исус је са својим ученицима прешао преко потока Кидрона где је био врт. Тамо је отишао са својим ученицима.

А Јуда, издајник, је знао за ово место, јер се Исус тамо често налазио са својим ученицима.

Дошао је тамо, водећи са собом чету војника и *храмске* стражаре, које су послали водећи свештеници и фарисеји. Са собом су носили бакље, светиљке и оружје.

Исус, знајући шта ће му се све догодити, изађе и упита их: „Кога тражите?“

Они му одговорише: „Исуса Назарећанина.“

Исус одговори: „Ја сам.“ Јуда, издајник, стајао је међу њима. Када је *Исус* рекао: „Ја сам“ – они устукнуше и попадаше на земљу.

Исус их поново упита: „Кога тражите?“

Они одговоре: „Исуса Назарећанина.“

Исус им одговори: „Нисам ли вам рекао да сам то ја? Али, ако мене тражите, пустите онда ове *што су са мном* да иду.“

То се догодило да се испуне речи које је Исус изрекао: „Ниједног од оних које си ми дао нисам изгубио.“

Тада Симон Петар извуче мач који је имао са собом, па удари Првосвештениковог слугу и одсече му десно ухо. Слуга се звао Малхо.

Исус рече Петру: „Врати мач у корице! Зар да не испијем чашу коју ми је Отац дао?“

Тада војници са заповедником и јудејским старешинама ухвате Исуса и свежу га. Прво су га одвели Ани, јер је он био Кајафин таст, а Кајафа је те године био Првосвештеник. Кајафа је био онај што је саветовао Јевреје да је боље да један човек умре за народ.

А Симон Петар и један други ученик следили су Исуса. Тај ученик је познавао Првосвештеника, па је ушао са Исусом у Првосвештениково двориште. Петар је остао да стоји пред вратима. Онај други ученик, који је познао Првосвештеника, изашао је тада, разговарао са вратарком и увео Петра у двориште.

Тада слушкиња вратарка рече Петру: „Да ниси и ти један од ученика оног човека?“

„Нисам“ – одговори *Петар*.

Пошто је било хладно, слуге и стражари су заложили ватру, па су стајали око ње и грејали се. И Петар је тамо стајао са њима и грејао се.

У међувремену, Првосвештеник је испитивао Исуса о његовим ученицима и о његовом учењу.

Исус му одговори: „Говорио сам јавно пред народом. Увек сам поучавао у синагоги и у храму где се сви Јевреји окупљају. Ништа нисам говорио тајно. Зашто питаш мене? Питај оне који су слушали шта сам им говорио. Они знају шта сам рекао.“

Кад је *Исус* рекао ово, један од стражара који је ту стајао ошамари га и рече: „Зар се тако одговара Првосвештенику?!“ Исус му одговори: „Ако сам рекао нешто што не ваља, докажи да то не ваља. Али, ако сам у праву, због чега ме удараш?“ Тада га је Ана свезаног послао Првосвештенику Кајафи.

Симон Петар је *у међувремену* стајао око ватре и грејао се. Тада му је *неко* рекао: „Зар ниси и ти један од његових ученика?“

Петар то порече, говорећи: „Не, нисам!“

Један од Првосвештеникових слугу, рођак оног слуге коме је Петар одсекао ухо, такође му рече: „Зар те нисам видео с њим у врту?“ Петар поново порече и уто се огласи петао.

Рано ујутро су Исуса одвели од Кајафе у преторијум. Јудејске вође нису ушле у преторијум, да не би постали *обредно* нечисти уочи пасхалне вечере. Пилат изађе пред њих и упита: „За шта оптужујете овог човека?“

„Зар бисмо га довели пред тебе да није починио злочин?“ – одговорише му они. Пилат им рече: „Узмите га, па му судите по вашем Закону!“

Јудејске вође му одговорише: „Ми никог не смемо да погубимо.“

Ово се догодило да се испуне Исусове речи, које је изрекао да би наговестио каквом ће смрћу умрети.

Пилат се онда вратио у преторијум и позвао Исуса. Питао га је: „Јеси ли ти Цар јудејски?“

Исус одговори: „Питаш ли то тек тако или су ти други говорили о мени?“

Пилат одговори: „Зар сам ја Јеврејин? Твој народ и водећи свештеници су те предали мени. Шта си учинио?“

Исус одговори: „Моје Царство не припада овом свету. Када би моје Царство припадало овом свету, моји поданици би се борили да не будем предан Јеврејима. Међутим, моје Царство није одавде.“

Тада га Пилат упита: „Шта, дакле? Јеси ли цар?“

„Ти кажеш да сам Цар – одговори му Исус. Ја сам се родио и дошао на свет да бих сведочио за истину. Свако ко је од истине, слуша мој глас.“

Пилат упита: „Шта је истина?“ Рекавши ово, Пилат је поново изашао пред јудејске *вође* и рекао им: „Ја не налазим никакву кривицу на њему! Код вас је обичај да вам за Пасху ослободим једног *затвореника*. Хоћете ли да вам ослободим Цара јудејског?“

Они поново повикаше: „Не њега, него Вараву!“ (Тај Варава је био одметник.)

Тада је Пилат предао Исуса да га ишибају. Војници, пак, оплетоше венац од трња и ставише му га на главу. Огрнули су му и кабаницу од порфире, па су му прилазили и говорили: „Здраво, Царе јудејски!“ Уз то су га шамарали.

Пилат је поново изашао и рекао народу: „Ево, изводим вам га, али да знате: ја не налазим никакву кривицу на њему.“ Исус изађе напоље са трновом круном на глави и скерлетном кабаницом на себи.

Онда им је *Пилат* рекао: „Ево човека!“

Када су га водећи свештеници и стражари видели, повикали су: „Разапни *га*, разапни!“

Пилат им рече: „Узмите га ви, па га разапните. Ја не налазим никакву кривицу на њему.“

Јевреји му одговорише: „Ми имамо Закон и по том Закону он мора да умре, јер је тврдио да је Син Божији.“

Када је Пилат то чуо, још више се уплашио. Ушао је у преторијум и поново упитао Исуса: „Одакле си ти?“ Исус му није ништа одговорио. Пилат му онда рече: „Зар са мном нећеш да говориш? Зар не знаш да имам власт да те ослободим, као и власт да те разапнем?“ Исус му одговори: „Не би ти имао никакву власт нада мном, да ти није дана од горе. Зато је већи грех на ономе који ме је теби предао.“

Од тог часа је Пилат још више настојао да ослободи Исуса. А Јевреји су и даље викали, говорећи: „Ако ослободиш овог, ниси пријатељ *римском* цару! Ко себе проглашава за цара, противи се *римском* цару!“

Када је Пилат чуо те речи, извео је Исуса и сео на судијску столицу, на месту које се зове *Литостротос* (јеврејски: *Гаватa*). То је био дан Припреме уочи *празника* Пасхе, негде око подне.

Пилат рече Јеврејима: „Ево вашег Цара!“

Јевреји повикаше: „Смакни га! Смакни! Разапни га!“

Пилат им рече: „Зар да вашег Цара разапнем?“

Водећи свештеници одговорише: „Ми немамо другог цара осим *римског* цара.“ Тада им је *Пилат* предао Исуса да га разапну.

Војници су тада преузели Исуса. Носећи свој крст, дошао је на место које се зове „Место лобање“ (јеврејски: *Голгота*). Ту су га разапели на крст, а са њим другу двојицу, њему с обе стране, тако да је Исус био у средини.

Пилат је написао натпис и дао да се постави на крст. На њему је било написано: „Исус Назарећанин, Цар јудејски“. Овај натпис су многи Јевреји прочитали, јер је место где је Исус био разапет било близу града. Натпис је био написан на јеврејском, латинском и грчком. Тада су јудејски водећи свештеници рекли Пилату: „Немој да напишеш: ’Цар јудејски’, него: ’Тај је за себе тврдио: „Ја сам Цар јудејски.“’“

Пилат одговори: „Написао сам што сам написао.“ Када су војници разапели Исуса, узели су његову одећу и поделили је међу собом на четири дела, сваком по део. Узели су и доњу хаљину, која није била шивена, него сва изаткана.

Зато су рекли један другом: „Боље да је не цепамо, него да бацамо коцку за њу, па ко добије.“

То се догодило да би се испунило што *је написано у* Писму:

> „Моје хаљине поделише међу собом, коцку бацише за моју одећу.“

Војници тако и учине.

Код крста су стајале Исусова мајка, сестра његове мајке, Марија Клопина, и Марија Магдалена. Када је Исус спазио мајку и крај ње ученика који му је био миљеник, рекао је мајци: „Жено, ево ти сина.“ Затим је рекао ученику: „Ево ти мајке.“ Од тог часа ју је ученик узео у своју породицу.

Након овога, Исус је знао да се све свршило. А да би се Писмо сасвим испунило, рекао је: „Жедан сам.“ Ту, у близини, стајала је посуда пуна киселог вина. Тада су на штап исопа натакли сунђер натопљен киселим вином и принели га његовим устима.

Када је Исус окусио вино, рекао је: „Свршено је.“ Глава му тада клону и он издахну.

Пошто је тај дан био Припрема, јудејске вође замоле Пилата да се разапетима сломе ноге, да њихова тела не би остала на крсту преко суботе. Наиме, те суботе је био велики празник. Војници су тада дошли до првог разапетог и сломили му ноге, а потом су и другом разапетом сломили ноге. Када су дошли до Исуса и видели да је већ мртав, нису му сломили ноге. Уместо тога, један војник му је копљем пробо ребра. Отуда је одмах потекла крв и вода. То сведочи онај који је то видео и његово сведочење је истинито. Он зна да говори истину и сведочи да бисте ви поверовали. Ово се догодило да би се испунило што је записано у Писму: „Кост се његова неће поломити.“ Писмо опет каже: „Гледаће онога кога су проболи.“

После тога је Јосиф из Ариматеје затражио од Пилата да однесе Исусово тело. Јосиф је био Исусов ученик, али не јавно, јер се плашио јудејских *власти*. Тада је Јосиф дошао, и са Пилатовим одобрењем, однео Исусово тело. Са њим је дошао и Никодим, онај који је једном по ноћи дошао Исусу. Са собом је понео око тридесет килограма мирисног биља, смесе измирне и алоје. Тако они узму Исусово тело и обавију га платном са мирисним биљем, по јудејском обичају сахрањивања. А близу места где је Исус био разапет, био је један врт. У том врту се налазила једна нова гробница у којој нико није био сахрањен. Пошто је био јудејски дан Припреме, и пошто је оно место било близу, положили су Исусово *тело* у тај гроб.

У недељу, пре свитања, дође Марија Магдалена на гроб и примети да је камен са гроба откотрљан. Стога отрчи и дође к Симону Петру и другом ученику, Исусовом миљенику, па им рече: „Узели су Господа из гроба и не знамо где су га склонили!“

Петар и други ученик су тада изашли и дошли на гроб. Обојица су трчала, али је онај други ученик био бржи од Петра, те је први дошао на гроб. Завирио је унутра и опазио положене завоје, али није ушао у гроб. Затим је и Симон Петар дошао за њим. Ушао је у гроб и видео положене завоје и убрус који је био на Исусовој глави. *Убрус* није био са завојима, него је био сложен на једном месту. Затим је ушао и други ученик који је први дошао на гроб. Видео је и поверовао. Они тада још нису знали да у Писму пише да *Исус* треба да васкрсне из мртвих.

Тада су се ученици вратили кући.

А Марија је стајала испред гроба и плакала. Сва у сузама, завирила је у гроб и угледала два анђела у белој *одећи* како седе на месту где је почивало Исусово тело. Један код места где је била *Исусова* глава, а други код места где су му биле ноге.

Анђели је упиташе: „Жено, зашто плачеш?“

Она им одговори: „Узели су мог Господа, а ја не знам где су га склонили.“ Рекавши ово, окренула се натраг и видела Исуса како стоји, али није знала да је то био Исус.

Исус јој рече: „Жено, зашто плачеш? Кога тражиш?“

Мислећи да је то вртлар, *Марија* рече: „Господине, ако си га ти однео, реци ми где си га положио и ја ћу га однети.“

Исус јој рече: „Марија!“ Она се окрену и рече на јеврејском: „*Равуни*!“ (што значи: „Учитељу!“)

Исус јој рече: „Не дотичи ме, јер још нисам узашао своме Оцу. Него, иди мојој браћи и реци им: ’Узлазим своме Оцу и вашем Оцу, своме Богу и вашем Богу!’“

Марија Магдалена оде и јави ученицима: „Видела сам Господа!“ Онда им је пренела оно што јој је рекао.

Те недеље увече, ученици су били заједно. Врата су била закључана, јер су се плашили јудејских *власти*. Тада дође Исус, стаде међу њих и рече им: „Мир вам!“ Рекавши то, показао им је руке и ребра. Ученици су били радосни што виде Господа.

Исус им поново рече: „Мир вам! Као што је мене послао Отац, тако ја шаљем вас.“ Рекавши ово, дунуо је и рекао им: „Примите Духа Светога. Коме опростите грехе, опраштају му се, а коме не опростите грехе, томе се не опраштају.“

Један од Дванаесторице, Тома звани „Близанац“, није био са осталима када је Исус дошао. Њему су други ученици рекли: „Видели смо Господа!“ Он им рече: „Док не видим траг од клинова на његовим рукама и не ставим свој прст у ране од клинова и у рану између његових ребара, нећу веровати.“

Осам дана касније, ученици су се поново окупили; са њима је био и Тома. *Иако* су врата била закључана, Исус уђе унутра, стаде међу њих и рече: „Мир вам!“ Онда рече Томи: „Стави свој прст овде и погледај моје руке. Пружи своју руку и стави је међу моја ребра, те више не сумњај, него веруј!“

Тома му рече: „Господ мој и Бог мој!“

Исус му рече: „Верујеш ли зато што си ме видео? Блажени су они који верују, а нису ме видели.“

Исус је пред својим ученицима учинио и многе друге знаке који нису записани у овој књизи. А ови су записани да бисте поверовали да Исус јесте Христос, Син Божији, и да бисте, верујући, имали живот у његово име.

После овога се Исус поново указао ученицима на Тиверијадском језеру. Овако се указао: Били су заједно Симон Петар, Тома звани „Близанац“, Натанаило из Кане Галилејске, два сина Заведе-

јева и још друга два ученика. Симон Петар им рече: „Идем да ловим рибу.“ Они рекоше: „Идемо и ми с тобом.“ Отишли су и укрцали се у бродић, али те ноћи нису уловили ништа.

У освит зоре, Исус је стао на обалу, али ученици нису знали да је то Исус.

Тада им Исус рече: „Децо, јесте ли шта уловили?“

Они му одговорише: „Нисмо.“

Исус им рече: „Баците мреже с десне стране бродића. Тамо ћете наћи рибу.“ Они баце мреже и улове толико рибе да нису могли да их извуку.

Онај ученик који је био Исусов миљеник рече Петру: „То је Господ.“ Када је Симон Петар чуо да је то Господ, огрнуо се, јер је био лагано обучен и скочио у језеро. Остали ученици су допловили и извукли мрежу с рибама. Они, наиме, нису били далеко од обале, свега стотинак метара. Кад су се искрцали на копно, видели су наложену ватру и на њој рибу и хлеб.

Исус им рече: „Донесите и од риба које сте сад уловили.“ Симон Петар уђе у чамац и извуче на обалу мрежу пуну великих риба. Било их је стотину педесет три. Ипак, иако их је било толико, мрежа се није покидала. Исус им рече: „Дођите да доручкујете.“ Ниједан ученик није се усудио да га пита: „Ко си ти?“, јер су знали да је то Господ. Исус је затим узео хлеб и дао им га, а тако и рибу. То је било већ трећи пут како се Исус показао својим ученицима од како је устао из мртвих.

После доручка, Исус упита Симона Петра: „Симоне, сине Јованов, да ли ме стварно волиш више него ови?“

Петар одговори: „Да, Господе, ти знаш да те волим.“

Исус му рече: „Напасај моје јагањце!“

Исус га је и по други пут питао: „Симоне, *сине* Јованов, да ли ме стварно волиш?“

Петар одговори: „Да, Господе, ти знаш да те волим.“

Исус му рече: „Чувај моје овце!“

Исус га упита и по трећи пут: „Симоне, *сине* Јованов, волиш ли ме?“

Петар се растужи што га већ трећи пут пита: „Волиш ли ме?“ Он му рече: „Господе, ти све знаш и знаш да те волим.“

Исус му рече: „Напасај моје овце! Заиста, заиста ти кажем: кад си био млађи, сам си се опасивао и ишао куда си хтео, али кад остариш, ти ћеш испружити своје руке, па ће те неко други свезати и водити куда не желиш да идеш.“ Исус је ово рекао, назначавајући

каквом ће смрћу Петар прославити Бога. Затим му је рекао: „Хајде за мном!“

Уто се Петар окренуо и опазио да за њима иде онај ученик који је био Исусов миљеник, исти онај који се приликом Последње вечере наслонио на Исусове груди и питао га: „Господе, ко је твој издајник?“ Када га је Петар опазио, рекао је Исусу: „Господе, а шта са њим?“

Исус му одговори: „Ако ја хоћу да он остане *жив* док се ја не вратим, зар је то твоја брига? Ти само следи мене.“ Од тада је међу браћом почело да се прича да тај ученик неће умрети. Међутим, Исус му није рекао да неће умрети, него: „Ако ја хоћу да он остане жив док се не вратим, зар је то твоја брига?“

Тај ученик је сведок овим догађајима. Он је написао све ово и знамо да је његово сведочанство истинито. Има још много тога што је Исус учинио. Када би се све то редом записало, мислим да написане књиге не би стале ни у цео свет.

Дела апостолска

Уважени Теофиле! У свом првом писму сам ти говорио о свему; о томе како је Исус почео да делује и поучава, до дана када се узнео на небо, пошто је Духом Светим дао налог својим изабраним апостолима. Након своје патње, *Исус* је дао много доказа да је жив: указивао им се четрдесет дана и говорио им о Царству Божијем.

Једном приликом, док је још био са њима, *Исус* им је заповедио: „Не удаљавајте се из Јерусалима, него чекајте испуњење Очевог обећања о коме сте раније слушали од мене: Јован је крштавао водом, али ви ћете за неколико дана бити крштени Светим Духом.“

Окупивши се око њега, питали су га: „Господе, хоћеш ли у ово време да обновиш израиљско царство?“

Он је одговорио: „Вама није дано да сазнате времена или час који је Отац одредио својом влашћу. Међутим, када Свети Дух сиђе на вас, примићете силу да сведочите за мене у Јерусалиму и по свој Јудеји и Самарији, и до на крај света.“

Рекавши ово, *Исус* се узнео на небо, а један облак га је сакрио од њихових погледа. Док су им још очи биле упрте ка небу где је *Исус* отишао, одједном су се пред њима појавила два човека обучена у беле хаљине. Рекли су им: „Галилејци, зашто стојите ту и гледате у небо? Овај исти Исус који се од вас узнео на небо, вратиће се на исти начин како сте га видели да одлази на небо.“

Затим су се вратили у Јерусалим с горе, зване „Маслинска“, која је близу Јерусалима, удаљена један суботњи дан хода. Кад су стигли, попели су се у горњу собу где су обично боравили Петар, Јован, Јаков, Андрија, Филип, Тома, Вартоломеј, Матеј, Јаков (Алфејев син), Симон (кога су звали „Зилот“) и Јуда (Јаковљев син). Ту су се једнодушно и постојано молили. Са њима је било и неколико жена, Исусова мајка Марија и Исусова браћа.

Тих дана, када је било окупљено око стотину двадесет особа, апостол Петар је устао и обратио се *верујућима*: „Браћо, треба да се испуни Писмо у коме је Дух Свети посредством Давида пророковао о Јуди, који је предводио оне што су ухватили Исуса. Јуда је био изабран да, као и ми, буде учесник у апостолској служби.“

(Он је стекао себи њиву новцем који је примио за своје неправедно дело. Ту је пао наглавце, распукао се по средини, тако да му се просула сва утроба. Сви становници Јерусалима су сазнали за овај догађај, па су ову њиву на свом језику прозвали *Акелдамах* – „Крвна њива“.)

„О овоме је записано у књизи Псалама, где пише:

’Кућа његова нека буде пуста; не живео нико у њој.’
Исто тако, *стоји написано*:
’Нека се његова служба да другоме.’
Сада, дакле, морамо одабрати некога ко је са нама био све време од како је Господ Исус дошао међу нас, па све до дана када је отишао од нас, почевши са крштењем које је Јован проповедао, до дана када је био вазнет на небо. Тај треба да буде сведок његовог васкрсења заједно са нама.“

Предложена су двојица: Јосиф Јуст (звани „Варсава“) и Матија. Затим су се помолили *овим речима*: „О, Господе, ти што познајеш срца свих људи, покажи нам кога си од ове двојице изабрао да заузме место у овој служби и међу апостолима, од којих је Јуда отпао и отишао на место које му и припада.“ Затим су бацили коцку и коцка је пала на Матију, који је тиме био придодат једанаесторици апостола.

На празник Педесетнице, сви су били окупљени на истом месту. Изненада се зачуо звук, сличан хучању снажног ветра, и испунио целу кућу у којој су седели. Тада им се појавило нешто налик на раздељене огњене језике, те је на свакога од њих сишао по један. Сви су били испуњени Светим Духом, па су почели да говоре другим језицима, како им је већ Дух давао да говоре.

Тада је много побожних Јудеја, који су дошли из сваке земље под небом, боравило у Јерусалиму. Кад се зачуо онај звук, много људи се окупило тамо. Били су збуњени, јер је свако од њих чуо како се говори на његовом језику.

Питали су се у чуду: „Зар нису сви ови што говоре Галилејци? Па како онда говоре језиком земље у којој смо рођени? Овде су Парћани, Међани, Еламити, људи из Месопотамије, Јудеје, Кападокије, Понта, *Мале* Азије, Фригије, Памфилије, Египта, из либијских предела код Кирине, посетиоци из Рима – заједно Јевреји и обраћеници на јудејску веру – Крићани и Арапи. Сви ми слушамо ове људе како нашим језиком говоре о великим Божијим делима!“ Сви су били изван себе, па су, збуњени, питали једни друге:

„Шта све ово значи?“

Други су, опет, терали шегу на њихов рачун говорећи:

„Ма, напили су се они слаткога вина!“

Тада Петар са осталих једанаест апостола стаде пред њих и гласно им се обрати: „Слушајте ме сви ви – Јевреји и сви који живите у Јерусалиму, знајте ово и саслушајте моје речи. Нису ови људи пијани – као што ви мислите, јер је тек девет сати ујутро. Ради се о ономе што је рекао пророк Јоил:

> ’У последње време – каже Бог – излићу на све људе свога Духа, па ће ваши синови и ћерке пророковати, млади људи имати виђења, а старци сањати снове. Такође ћу у оне дане излити свога Духа на моје слуге и слушкиње, те ће пророковати. Учинићу да се покажу чудне појаве горе на небу и знаци доле на земљи – крв, ватра и облаци дима. Сунце ће потамнети, а месец *поцрвенети* као крв пре него што дође велики и славни дан Господњи. Свако ко зазове име Господње, биће спасен.’

Зато, народе израиљски, послушај ове речи: Исус Назарећанин је био човек чије је посланство Бог потврдио пред вама моћним делима, чудима и знацима које је учинио преко њега, док је био међу вама. Ви то и сами знате. Ипак, Бог је у складу са својом унапред одређеном намером и предзнањем, допустио да буде предан вама, а ви сте га, посредством безаконика, приковали на крст и убили. Али Бог га је васкрсао из мртвих ослободивши га од власти смрти, јер смрт није могла да овлада њиме. Давид је за Исуса рекао следеће:

> ’Господ ми је увек пред очима. Пошто ми је он са десне стране, ништа мене уздрмати неће. Зато ми је срце усхићено, а мој језик томе се радује; цело моје тело почива у нади, што ми душу нећеш препустити Свету мртвих, нити дати да твој Светац трули. Путеве живота ти си ми открио, пун радости пред тобом ћу бити.’

Драга браћо, с пуним поуздањем тврдим да је родоначелник Давид умро и био сахрањен, а његов гроб је ту, међу нама, до дана данашњега. Но, како је Давид био пророк, знао је да се обећање које му је Бог уз заклетву дао односи на једног од његових потомака који ће наследити његов престо. Он је то унапред видео, те је навестио Христово васкрсење: ’Није био препуштен Свету мртвих, нити му је тело иструнуло.’

И баш тог Исуса је Бог подигао из мртвих, чему смо сви ми сведоци. И пошто је подигнут с десне стране Бога, он је од Оца примио обећаног Светог Духа и излио ово што видите и чујете. Давид се, наиме, није узнео на небо, а ипак је рекао:

> ’Рече Господ Господу моме: „Седи мени с моје десне стране, док душмане не положим твоје, за твоје ноге постоље да буду.“’

Стога, нека сав дом Израиљев поуздано зна да је оног Исуса, кога сте ви разапели, Бог учинио Господом и Христом.“

Ове Петрове речи су дубоко ожалостиле срца окупљених, те су упитали апостоле: „Браћо, шта треба да радимо?“

Петар им је одговорио: „Покајте се, па нека се свако од вас крсти у име Исуса Христа за опроштење греха; онда ћете примити дар – Духа Светог. Њега је Христос обећао вама, вашем потомству и онима који живе далеко одавде, свима које позове Господ Бог наш.“

Петар их је још дуго уверавао и опомињао: „Избавите се од овог изопаченог нараштаја.“ Они који су прихватили његову поруку су били крштени. Тог дана се око три хиљаде људи придружило *Цркви*.

Сви ученици су били истрајни у слушању апостолског учења, у заједништву, у ломљењу хлеба и молитвама. Сви су били испуњени страхопоштовањем, јер су апостоли чинили многа чуда и знаке. Они који су поверовали били су стално заједно и све им је било заједничко. Продавали су своја имања и остале вредности и делили сваком према његовој потреби. Сваког дана су се једнодушно окупљали у храму, састајали се ломећи хлеб по кућама и примали храну искрена и радосна срца хвалећи Бога. Зато су уживали благонаклоност целог народа, а Господ је сваког дана умножавао број спасених.

Једном су Петар и Јован улазили у храм у време молитве. Било је око три сата поподне. Баш тада су уносили неког човека хромог од рођења. Њега су људи свакога дана доносили до храмских врата званих „Дивна“, да проси милостињу од оних који долазе у храм. Кад је видео да су Петар и Јован хтели да уђу у храм, затражио је од њих милостињу. Петар и Јован су упрли поглед у њега, а онда Петар рече: „Погледај нас.“ *Хроми човек* их је пажљиво гледао, очекујући да ће му уделити неку *милостињу*.

Петар му, међутим, рече: „Немам ни сребра ни злата, али оно што имам – то ти дајем: у име Исуса Христа из Назарета, устани и ходај!“ Петар затим прихвати хромог за десну руку и подиже га. Истог трена су му очврснули стопала и глежњи, па је скочио на своје ноге и почео да хода. Затим је са апостолима ушао у храм скачући и хвалећи Бога. Сви људи који су га видели како хода и хвали Бога, препознали су оног истог човека кога су виђали како седи крај Дивних врата и проси. Зато су били преко сваке мере зачуђени и задивљени због онога што се догодило са њим.

Сав народ који се тамо налазио похрлио је ка месту званом „Соломонов трем“, где су се налазили Петар, Јован и исцељени, који се није одвајао од њих. Када је то Петар видео, обратио се народу: „Израиљци, зашто сте тако изненађени овим што се догодило и зашто гледате у нас као да смо ми својом сопственом снагом или

побожношћу учинили да овај човек прохода? Бог Аврахамов, Бог Исаков и Бог Јаковљев, Бог наших отаца, прославио је свог слугу Исуса, кога сте ви предали и одрекли га се пред Пилатом, када је овај решио да га ослободи. Ви сте одбацили Светога и Праведнога, а измолили сте да вам у замену ослободе убицу. Ви сте убили Створитеља живота, али га је Бог васкрсао из мртвих, чему смо ми сведоци. Вером у Исусово име је овај човек, кога познајете и гледате, био ојачан. Вера у Исуса је учинила овог човека потпуно здравим, као што сте и сами могли да видите.

Браћо, знам да сте ви, као и ваше вође, урадили то из незнања. Међутим, Бог је на овај начин испунио оно што је преко свих својих пророка унапред најавио, рекавши да ће његов Христос претрпети страдање.

Стога, браћо, покајте се и окрените се *Богу* да би вам се избрисали греси, како би вам Господ дао времена починка, и послао вам Христа Исуса, кога је вама унапред наменио. Њега небо треба да задржи све до времена свеопште обнове коју је Бог одавно најавио преко својих светих пророка. Мојсије је, на пример, рекао:

> 'Господ, Бог ваш, подићи ће вам пророка од ваше браће, као што сам ја. Њега слушајте у свему што вам буде говорио, јер ко не послуша тог пророка биће истребљен из народа.'

Тако су и сви остали пророци, који су *вам* од Самуила редом говорили, најављивали ове дане. Ви сте наследници обећања које је Бог дао преко пророка и учесници у савезу који је *Бог* склопио са вашим прецима, јер је *Бог* рекао Аврахаму:

> 'Преко твог потомства биће благословени сви народи на земљи.'

Бог је најпре вама подигао свога слугу и послао га да сваког од вас благослови и одврати од ваших злих дела."

Док су они још говорили народу, прићоше им свештеници, заповедник храмске страже и садукеји. Били су веома узнемирени што су учили народ и објављивали да је у Исусу васкрсао мртвих. Ухватили су Петра и Јована и бацили их у затвор до наредног дана, јер је већ било вече. Ипак, многи од оних који су чули Петрову поруку су узверовали, тако да је број верника порастао на пет хиљада.

Следећег дана су се у Јерусалиму окупили поглавари, старешине и зналци Светог писма, затим Првосвештеник Ана, Кајафа, Јован, Александар и други из првосвештеничке лозе. Извели су апостоле пред себе и упитали их: „Каквом силом и у чије име сте то учинили?"

Тада Петар, испуњен Светим Духом, одговори: „Поглавари и старешине народа! Ако смо данас изведени на саслушање због доброг дела које смо учинили болесном човеку и због начина његовог исцелења, онда знајте и ви и читав израиљски народ: то је учињено у име Исуса Христа из Назарета, кога сте ви разапели, а кога је Бог васкрсао. Његова сила је учинила да овај човек стоји пред вама здрав. *Исус* је 'камен што сте ви, градитељи, одбацили, а који је постао камен угаони.'

Спасења нема ни у једном другом, јер под небом нема другог имена међу људима, које нас може спасти.“

Када су присутни видели Петрову и Јованову одважност и дознали да су необразовани и обични људи, били су запањени. Препознали су у њима оне који су били са Исусом. Но, гледајући исцељеног човека како стоји са њима, остали су без речи. Тада су наредили Петру и Јовану да напусте Велико веће, а они су почели да се саветују међу собом: „Шта да радимо са овим људима? Не можемо порећи да су учинили овај знак, јер се то одиграло наочиглед свих становника Јерусалима. Ипак, да се ово учење не би још више проширило у народу, запретићемо им да никоме не проповедају у Исусово име.“

Тада су дозвали апостоле и наредили им да нипошто не говоре нити уче у Исусово име. Али, Петар и Јован им одговорише: „Просудите сами да ли је право пред Богом да се више покоравамо вама или Богу, јер не можемо престати да говоримо о ономе што смо чули и видели.“

Чланови Већа су им још једном запретили, па су их пустили на слободу. Нису могли да се одлуче како да их казне, јер је сав народ славио Бога за оно што се догодило. Наиме, човек који је био чудесно исцељен имао је више од четрдесет година.

Чим су *Петар и Јован* били ослобођени, отишли су к својима и известили их о ономе што су им водећи свештеници и старешине рекли. Када су чули ово, једнодушно су се помолили Богу речима: „О, Господару, Створитељу неба и земље, мора и свега што је у њима. Ти си Духом Светим, преко нашег праоца, Давида, твога слуге рекао:

> 'Зашто ли се буне народи, шта то људи узалуд смишљају?
> Цареви се света прикупљају, кнезови се с њима саветују, да навале сложно на Господа и на његовог Помазаника.'

Да, заиста су се удружили у овом граду Ирод, Понтије Пилат, незнабошци и израиљски народ против твога светог слуге Исуса, кога си помазао. Они су учинили оно што си ти по својој вољи и

сили унапред одредио. А сада, Господе, погледај на њихове претње и дозволи својим слугама да с пуном слободом навешћују твоју реч. Испружи своју руку да се догађају исцељења, знаци и чуда – именом твога светог слуге Исуса.“

Када су се помолили, потресла се кућа у којој су били окупљени, те су се сви испунили Духом Светим. Затим су одважно навештавали Божију реч.

А сви који су поверовали били су једнодушни и истомишлени. Нико сопствену имовину није називао својом, него им је све било заједничко.

Апостоли су са великом силом сведочили о Исусовом васкрсењу, а Бог је изливао своју велику милост на њих. Међу њима нико није оскудевао, јер су сви они који су поседовали земљу или куће то продавали, а новац доносили апостолима. Од тога се делило свакоме према његовим потребама.

Тако је и неки Левит по имену Јосиф, родом с Кипра, кога су апостоли прозвали Варнава (што значи „син утехе“), продао њиву коју је поседовао, а новац предао апостолима.

И неки Ананија је са својом женом Сафиром такође продао своје имање. Међутим, он је у договору са својом женом задржао део новца, а остало предао апостолима.

Тада му је Петар рекао: „Ананија, зашто је Сатана обузео твоје срце, те си слагао Духу Светоме и задржао за себе део новца који си добио за своје имање? Зар имање не би остало твоје да га ниси продао? А кад си га већ продао, зар новцем ниси могао да располажеш како си хтео? Зашто си у свом срцу одлучио да учиниш ово? Ти ниси слагао људима, већ Богу.“

Чим је Ананија чуо ове речи, срушио се и умро. Велики страх је обузео све који су то чули. Тада су младићи устали, умотали његово тело, изнели га и сахранили.

Око три сата касније дође Ананијина жена Сафира, не знајући ништа о ономе што се десило. Петар је упита: „Да ли сте за толико новаца продали ваше имање?“ „Да, управо за толико“ – одговори она.

Тада јој Петар рече: „Зашто сте се договорили да ставите на кушњу Духа Господњег? Ево, пред вратима су они што су сахранили твога мужа. И тебе ће изнети.“

Она истог трена паде до његових ногу и издахну. Када су младићи ушли, затекли су је мртву, па су и њу изнели и сахранили је поред њеног мужа. Велики страх је обузео целу Цркву и све оне који су чули о овоме.

Преко апостола се догађало много знакова и чуда у народу. А верујући су се једнодушно окупљали у Соломоновом трему. Нико се од осталих није усуђивао да им се придружи, али их је народ веома хвалио. Ипак, све је више било мушкараца и жена који су веровали у Господа. Тако су људи стављали болеснике на постеље и носила и износили их на улице, не би ли како Петрова сенка осенила кога од њих – док он пролази. Чак су и житељи из околине Јерусалима доносили оне који су били болесни и опседнути нечистим духовима, и сви су били излечени.

Тада су се дигли Првосвештеник и све његове присталице из садукејске странке, и ван себе од зависти, ухватили апостоле и бацили их у јавну тамницу. Међутим, анђео Господњи је у току ноћи отворио врата тамнице, извео их и рекао им: „Идите у храм и проповедајте све о овом *новом* животу.“

Када су они то чули, ушли су у храм у рану зору и поучавали народ.

У међувремену су дошли Првосвештеник и његове присталице, сазвали састанак Великог већа са свим старешинама израиљског народа, и наредили да се апостоли доведу из тамнице. Али, када су стражари отишли у тамницу, нису их тамо затекли, па су се вратили и рекли: „Врата ћелије су била добро закључана, а стражари су стајали пред вратима. Ипак, кад смо отворили врата, нисмо нашли никога.“ Кад су заповедник храмске страже и водећи свештеници чули овај извештај, били су у недоумици, питајући се шта је то могло да се догоди са њима.

Тада је неко дошао и јавио им: „Ено, они људи које сте јуче бацили у тамницу стоје у храму и поучавају народ!“

Тада је заповедник храмске страже лично отишао са стражарима и одвео апостоле, али не присилно, јер су се плашили да их људи не каменују.

Када су их довели, извели су их пред Велико веће. Тада их је Првосвештеник упитао: „Зар вам нисмо строго забранили да поучавате у Исусово име? А ви сте пак читав Јерусалим напунили вашим учењем и хоћете да свалите на нас кривицу за смрт тог човека.“

Петар и апостоли су им одговорили: „Богу се треба више покоравати него људима. Бог наших отаца је васкрсао из мртвих Исуса, кога сте ви убили приковавши га на дрво. Али, Бог га је узвисио и поставио себи с десне стране као Кнеза и Спаситеља, да би Израиљу омогућио покајање и опроштење греха. Ми смо сведоци свега

тога, заједно са Духом Светим кога је Бог дао онима који су му послушни.“

Када су *чланови Великоī већа* чули ово, толико су се разбеснели, да су наумили да их убију. Али тада је у Великом већу устао неки учитељ Закона по имену Гамалило, фарисеј кога је сав народ поштовао, и заповедио да се апостоли на кратко изведу. Затим им се обратио: „Израиљци, добро размислите шта ћете учинити с овим људима. Пре неког времена појавио се Тевда који је тврдио за себе да је неко и нешто. Њему се придружило четири стотине људи, али је он био убијен, а сви његови следбеници су се разбежали, те је цела ствар пропала. После овога, у време пописа, појавио се Јуда Галилејац и подигао народ на буну. Али и он је погинуо, а сви његови следбеници су се разбежали. Зато вам сада саветујем да се оканете ових људи и пустите их да иду. Јер, ако њихов наум или њихово деловање потиче од људи, то ће пропасти. Но, ако то потиче од Бога, онда нећете моћи да их уништите, јер бисте се тако показали као они који се боре против Бога.“

Они су се сложили с њим, и кад су позвали апостоле наредили су да их ишибају. Затим су им запретили да више не проповедају у Исусово име, па су их пустили.

Апостоли су напустили Велико веће радујући се што су били удостојени да поднесу срамоту ради *њеīовоī* имена. Ипак, нису престали да сваког дана у храму и по кућама поучавају и навешћују Радосну вест о Христу Исусу.

Тих дана, када је број ученика растао, *Јевреји који су īоворили* грчки почели су да се жале на *домаће* Јевреје, јер су њихове удовице биле занемариване приликом свакодневне поделе хране. Зато су Дванаесторица сазвала сабор ученика и рекла: „Не би било у реду да ми занемаримо службу проповедања речи Божије, да бисмо се бавили расподелом хране. Зато, браћо, одаберите међу собом седморицу осведочених људи, пуних Духа и мудрости. Њих ћемо поставити да врше ову службу, а ми ћемо се посветити молитви и служби проповедања.“

Овај предлог се свидео свима окупљенима, па су изабрали Стефана, човека пуног вере и Духа Светога, затим Филипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена и Николу из Антиохије, који се био обратио на јудејску веру. Ове су довели пред апостоле који су се помолили и положили на њих руке.

Божија реч се ширила, а број ученика у Јерусалиму се веома умножио. Међу њима је био и знатан број јудејских свештеника који су прихватили веру.

А Стефан је, испуњен *Божијом* милошћу и силом, чинио велика чуда и знаке међу народом. Међутим, дошли су неки из такозване Синагоге либертинаца – Јевреји из Кирине, Александрије, те неки из Киликије и *Мале* Азије, и упустили се у расправу са Стефаном.

Ипак, нису могли да се супротставе његовој мудрости, јер га је Дух потицао да говори.

Због тога су подговорили неке људе да изјаве: „Чули смо да је *Стефан* погрдно говорио против Мојсија и Бога.“

Побунили су и народ, старешине и зналце Светог писма, па су му пришли, ухватили га и извели пред Велико веће. Ту су довели лажне сведоке који су говорили: „Овај човек не престаје да говори против храма и Закона. Чули смо, наиме, да је рекао да ће Исус Назарећанин разорити овај храм и изменити обичаје које нам је Мојсије предао.“

Сви који су седели у Великом већу су упрли поглед у Стефана и приметили да му је лице као лице анђела.

Тада је Првосвештеник упитао Стефана: „Јесу ли ове *оптужбе* истините?“ *Стефан* је на ово одговорио: „Браћо и оци, слушајте ме. Славни Бог објавио се нашем оцу Аврахаму у Месопотамији, пре него што се настанио у Харану, и наложио му: ’Иди из своје земље и од своје родбине, па пођи у земљу коју ћу ти показати.’

Аврахам је напустио Халдејску земљу и настанио се у Харану. После смрти његовог оца, *Бог* га је преселио у ову земљу у којој ви сада живите. У њој му ни стопу није дао у посед, али му је обећао да ће је дати у посед њему и његовом потомству после њега, иако још није имао деце.

Бог му је *такође* рекао да ће његови потомци бити дошљаци у туђој земљи. Тамо ће робовати и бити тлачени четири стотине година: ’Народу коме буду робовали ја ћу судити, а на крају ће изаћи оданде и служити ми на овом месту.’ Бог је онда са Авраамом склопио савез, чији је знак обрезање. Њему се родио Исак кога је обрезао осмога дана. Исак је обрезао Јакова, а Јаков дванаест родоначелника.

Родоначелници су били љубоморни на свог брата Јосифа, па су га продали као роба у Египат. Ипак, Бог је био са њим и избавио га од свих његових невоља. Пошто га је Бог обдарио мудрошћу, стекао је наклоност фараона, египатског цара, који га је поставио да управља Египтом и целим својим двором.

Тада је у Египту и Ханану настала глад и велика беда, тако да наши преци нису могли да набаве храну. Кад је Јаков чуо да у Египту има жита, послао је тамо наше очеве први пут. Када су се

тамо нашли по други пут, Јосиф је обзнанио својој браћи ко је он. Тако је фараон сазнао за Јосифову породицу. Јосиф је онда послао по свога оца Јакова и сву своју родбину – укупно седамдесет пет особа. Тако је Јаков отишао у Египат где је умро он и наши очеви. Њихова тела су била пренесена у Сихем и положена у гроб који је Аврахам био купио од Еморових синова за одређену своту.

Приближавало се време да Бог испуни обећање које је уз заклетву дао Аврахаму. Народ је растао и множио се у Египту, све док Египтом није завладао нови цар који није познавао Јосифа. Он је лукаво поступио са нашим народом: злостављао је наше претке и присиљавао их да своју новорођенчад остављају напољу да умру. У то време, родио се Мојсије. Био је прелепо дете. Три месеца је био одгајан у очевој кући. Када су га оставили напољу, фараонова ћерка га је узела и одгојила га себи за сина. Мојсије је, одгојен у свој мудрости Египта, био чувен по својим речима и делима.

Када му је било четрдесет година, дође му на памет да посети своју браћу Израиљце. Кад је видео како један од њих бива злостављан, он му прискочи у помоћ и освети га – убивши Египћанина. Мислио је да ће његови сународници схватити да им Бог преко њега шаље избављење, али они то нису разумели. Следећег дана је затекао два Израиљца како се туку. Покушао је да их помири говорећи: 'Људи, ви сте браћа! Зашто злостављате један другога?'

Но, онај што је злостављао свога ближњег, одгурну га и рече му: 'Ко је тебе поставио за главара и судију над нама? Хоћеш ли и мене да убијеш као што си јуче убио Египћанина?' На те речи Мојсије побегне из Египта и настани се као дошљак у мадијанској земљи. Тамо су му се родила два сина.

После четрдесет година, указао му се анђео у пламтећем огњу из једног грма, у пустињи код планине Синај. Кад је Мојсије то видео, задивио се призором. Али када је пришао грму да боље осмотри, чуо је глас Господњи: 'Ја сам Бог твојих отаца; Бог Авраамов, Исаков и Јаковљев.' Дрхтећи од страха, Мојсије се није више усуђивао да дигне поглед.

Бог му је затим рекао: 'Изуј обућу са својих ногу, јер је место на коме стојиш свето тло. Уистину сам видео невоље мога народа у Египту и чуо његово уздисање и зато сам сишао да их избавим. А сад пођи, ја те шаљем у Египат!'

Дакле, истог оног Мојсија кога су одбацили рекавши: 'Ко је тебе поставио за главара и судију над нама?', Бог је сада послао као владара и избавитеља преко анђела који му се указао у грму. Он

их је извео оданде, чинећи чуда и знаке у египатској земљи, на Црвеном мору и у пустињи током четрдесет година.

То је онај исти Мојсије који је рекао Израиљцима: ’Бог ће вам подићи пророка од ваше браће, као што сам ја.’ Он је био на сабору у пустињи, а анђео је говорио с њим и с нашим прецима на гори Синај; он је примио речи живота и предао их нама.

Међутим, наши преци нису хтели да га послушају, него су га одбацили и својим се срцем вратили у Египат. Рекли су Арону: ’Направи нам богове који ће ићи пред нама, јер не знамо шта се догодило са оним Мојсијем који нас је извео из Египта.’ Тих дана су направили кип телета и принели му жртву, веселећи се ономе што су својим рукама направили. Тада се Бог окренуо од њих, и препустио их да служе небеској војсци, баш као што је записано у Књизи пророкâ:

> ’Мени ли сте приносили житне жртве и приносе у пустињи четрдесет година, о, доме Израиљев?! *Не*, него сте носили Молохов шатор и звезду бога вашег Рефана; ликове које сте начинили да им се клањате. Зато ћу вас изгнати и даље од Вавилона.’

Наши преци су у пустињи имали Шатор сведочанства. Бог је наложио Мојсију, док је разговарао с њим, да Шатор изради према нацрту који је видео. Шатор који су примили, наши преци су унели у земљу, што су под Исусом *Навином* освојили од многобожаца, које је Бог отерао испред њих. Шатор је остао тамо све до времена *цара* Давида. Он је стекао Божију наклоност, па је тражио од Бога да му дозволи да сагради Пребивалиште за Бога Јаковљевог. Ипак, тек је Соломон саградио Дом Богу.

Али, Свевишњи не пребива у храмовима направљеним људским рукама, као што и пророк каже:

> ’Небеса су престо мој, а земља постоље за ноге моје. Какву кућу ћете ми саградити? И где је место мога почивања? – пита Господ. Није ли све то моја рука начинила?’

О, ви тврдоглави и необрезани у срцу и ушима! Ви се увек противите Духу Светом, као што су то чинили и ваши преци Кога од пророка ваши преци нису прогонили? Убили су чак и оне што су најављивали долазак Праведника, кога сте ви сада издали и убили. Ви сте на заповест анђела примили Закон, али га нисте послушали.“

Када су они то чули, ускипео је бес у њима, па су почели да шкргућу зубима на њега. Тада је Стефан, испуњен Духом Светим, упро поглед у небо и угледао Божију славу и Исуса како стоји с

десне стране Бога. Затим је рекао: „Гле, видим отворено небо и Сина Човечијег како стоји с десне стране Богу.“

На то су они подигли велику вику, зачепили своје уши и једнодушно навалили на њега. Одвукли су га изван града где су га каменовали. Сведоци су своје огртаче дали на чување младићу који се звао Савле.

Док су га каменовали, Стефан је зазивао *Бога* и говорио: „Господе Исусе, прими мој дух!“ Затим је пао на колена и гласно повикао: „Господе, не урачунај им овај грех!“ Након што је ово изговорио, уснуо је.

А Савле је одобравао Стефаново убиство. Тог дана је настао велики прогон цркве у Јерусалиму, па су се сви, изузев апостола, расејали по Јудеји и Самарији. Стефана су, пак, сахранили побожни људи и уз велику жалост га оплакали. А Савле је пустошио Цркву; залазио је од куће до куће и одвлачио мушкарце и жене у тамницу.

Они који су били расејани, навештавали су Радосну вест где год су пролазили. Тако је Филип отишао у један град у Самарији и објављивао им Христа. Сав народ је пажљиво слушао његове речи и гледао знаке које је чинио. Наиме, нечисти духови су уз гласне крике излазили из људи који су били њима опседнути, а и много одузетих и хромих је било исцељено. Тада је настала велика радост у граду.

У том граду је дуже времена живео неки човек по имену Симон, који је својим врачањем задивљавао народ у Самарији. Говорио је за себе да је он нешто посебно, те су га уважавали и угледни и неугледни, изјављујући: „Овај човек је заиста сила Божија, за коју се каже да је велика.“ Приклањали су му се, јер их је дуже времена задивљавао својим врачањем. Али када су поверовали Филипу, који је проповедао о Радосној вести Царства Божијег и о имену Исуса Христа, крштавали су се и мушкарци и жене. Чак је и сам Симон узверовао. Након што је био крштен, стално је био уз Филипа; био је задивљен гледајући знаке и велика чуда која су се догађала.

Када су апостоли у Јерусалиму чули да су Самарјани прихватили Божију реч, послали су тамо Петра и Јована. Када су ови стигли, помолили су се за Самарјане да приме Светог Духа. Наиме, ни на кога од њих још није био сишао Свети Дух, већ су били крштени само у име Господа Исуса. Апостоли су положили руке на њих, те су примили Духа Светога.

Кад је Симон видео да се Дух даје полагањем руку апостола, понудио им је новац рекавши: „Дајте и мени ту власт да свако на кога положим руке прими Духа Светога.“

Петар му је одговорио: „Нека твој новац пропадне заједно с тобом кад си мислио да новцем можеш да стекнеш Божији дар. Ти немаш ни дела ни удела у овој служби, јер твоје срце није право пред Богом. Покај се за то зло и моли се Господу, не би ли ти опростио што си то наумио у свом срцу. Видим, наиме, да си пун горког отрова и у оковима неправде.“

„Молите се Господу за мене – молио их је Симон – да ми се не догоди ништа од овога што сте рекли.“

Након што су им сведочили и објавили им реч Господњу, *Петар и Јован* су се вратили у Јерусалим, проповедајући успут Радосну вест у многим самарјанским селима.

Тада је анђео Господњи рекао Филипу: „Спреми се и крени на југ, према путу што се од Јерусалима спушта према Гази; тај пут је пуст.“ Филип се спремио и отишао. Баш тада наиђе неки Етиопљанин, евнух, великодостојник етиопске царице Кандаке, и надгледник целе њене ризнице. Он је дошао у Јерусалим да се поклони *Богу*. Враћајући се кући седео је у својим кочијама и читао *Књигу* пророка Исаије. Тада Дух рече Филипу: „Иди и држи се тих кочија.“

Филип је притрчао кочијама, па кад је чуо да Етиопљанин чита из пророка Исаије, упита га: „Да ли разумеш то што читаш?“

„Како да разумем – одговори Етиопљанин – када нема никога да ми објасни?“ Затим је позвао Филипа да седне с њим.

У одељку из Писма који је Етиопљанин читао, писало је следеће:

> „Као овца на клање је вођен, и као јагње немо пред онима који га стрижу, тако није отворио уста своја. Био је понижен и правде лишен. Ко ће причати о његовом потомству пошто му се живот са земље узима?“

Евнух је упитао Филипа: „Реци ми, молим те, о коме то пророк говори? О себи или о неком другом?“ Тада му је Филип, полазећи од истог одељка Писма, објавио Радосну вест о Исусу.

Путујући тако, дошли су до неке воде. Евнух рече: „Ево воде! Шта ми брани да будем крштен?“ „Може – одговори Филип – ако верујеш свим својим срцем.“ „Верујем – рече евнух – да је Исус Христос Син Божији.“ Наредио је да се кочија заустави. Затим су обојица, Филип и евнух, сишли у воду, па га је Филип крстио. Када су изашли из воде, Дух Божији изненада узе Филипа, и евнух га више није видео. Ипак, наставио је својим путем радујући се. Филип се, међутим, нашао у Азоту, па је путујући проповедао Радосну вест по свим градовима све док није дошао у Кесарију.

Савле је, у међувремену, и даље љутито претио да ће побити ученике Господње. Зато је отишао код Првосвештеника и од њега затражио писмено одобрење за синагоге у Дамаску, да ако нађе следбенике Пута *Госпо̄дњеī*, било мушкарце или жене, може да их свезане спроведе у Јерусалим. Када се приближио Дамаску, одједном га је обасјало јако светло са неба. Тада је пао на земљу и зачуо глас који му рече: „Савле! Савле! Зашто ме прогониш?“

„Ко си ти, Господе?“ – упитао је *Савле*. „Ја сам Исус кога ти прогониш“ – одговори глас. „А сад устани и уђи у град и тамо ће ти се рећи шта треба да радиш.“

Савлови пратиоци су занемели; чули су глас, али нису видели никога. Када је Савле устао са земље, отворио је очи, али ништа није могао да види, тако да су га узели за руку и довели у Дамаск. Три дана није могао да види, а за то време није ни јео ни пио.

У Дамаску је живео неки ученик по имену Ананија. Њему је Господ у виђењу рекао: „Ананија!“ „Ево ме, Господе“ – одговорио је Ананија.

„Иди у Јудину кућу – рече Господ – у улицу која се зове ’Права’, и потражи Таршанина по имену Савле. Он се управо сада моли. Савле је у виђењу видео човека по имену Ананија како улази и ставља руке на њега да би прогледао.“

Ананија му одговори: „Господе, чуо сам од многих да је овај човек нанео много зла твом светом народу у Јерусалиму. Чак и овде има овлашћење од Првосвештеника да свеже све који призивају твоје име.“

Господ му рече: „Иди, јер је он оруђе које сам изабрао да објави моје име народима, царевима, и народу израиљском. Ја ћу му, наиме, показати колико мора да претрпи за моје име.“

Ананија је отишао, ушао у кућу и положио своје руке на њега, те рекао: „Брате Савле! Господ Исус, који ти се указао на путу којим си ишао, послао ме је да прогледаш и да се напуниш Светог Духа.“ Истог тренутка са његових очију спаде нешто као крљушт, те је прогледао. Тада је устао и био крштен. Потом је појео нешто хране, па се окрепио. Неколико дана је провео са ученицима из Дамаска, и одмах почео да проповеда по синагогама да је Исус Син Божији.

Сви који су га слушали, чудили су се: „Није ли ово онај – питали су се – што је у Јерусалиму истребљивао оне који зазивају то име? Зар није дошао овде да их свезане доведе пред водеће свештенике?“ Савлово проповедање бивало је све силније, па је Јевреје из Дамаска остављао без речи, доказујући да је Исус Христос.

Након дуже времена, Јевреји скују заверу да га убију. Савле је, међутим, сазнао за њихову намеру. Јевреји су, пак, и дању и ноћу будно мотрили на градска врата да би га убили. Но, ученици су га ноћу спустили у кошари преко градских зидина.

Кад је Савле дошао у Јерусалим, покушао је да се придружи ученицима. Ипак, сви су га се плашили, јер нису веровали да је заиста ученик. Тада га је Варнава прихватио и одвео га апостолима. Испричао је апостолима како је Савле видео Господа који му је говорио и како је у Дамаску храбро проповедао у Исусово име.

Тако је Савле остао са њима, па је ишао по Јерусалиму и храбро проповедао у Исусово име. Говорио је и расправљао са *Јеврејима који су ῾говорили* грчки, али су и они настојали да га убију. Када су то браћа сазнала, одвели су га у Кесарију и оданде га послали у Тарс.

И тако је Црква уживала мир у целој Јудеји, Галилеји и Самарији. Подизала се и живела у страхопоштовању према Господу, растући бројчано потпором Светога Духа.

Једном је Петар обилазио све цркве, па је свратио к светима који су живели у Лиди. Тамо је нашао човека по имену Енеја који је осам година одузет лежао на постељи. Петар му рече: „Енеја, Исус Христос те исцељује; устани и намести свој кревет!“ *Енеја* устаде истог трена. Када су видели Енеју, сви становници Лиде и Сарона су се окренули Господу.

У Јопи је, опет, живела нека ученица по имену Тавита (што у преводу значи „Кошута“), која је увек чинила добра дела и помагала сиромашнима. Баш у то време се разболела и умрла. Окупали су је и положили у собу на спрату. Пошто је Лида била близу Јопе, ученици, чувши да је Петар тамо, послаше му два човека са молбом: „Дођи к нама без оклевања!“

Петар је устао и отишао са њима. Чим је стигао, одвели су га у горњу собу. Све удовице су стајале око њега; плакале су и показивале хаљине и огртаче које је Тавита израдила док је била са њима.

Тада је Петар све њих послао напоље, па је клекнуо и помолио се. Затим се окренуо према мртвом телу и рекао: „Тавита, устани!“ Она отвори очи, угледа Петра и седе. Он је прихвати за руку и подиже је. Затим је позвао верујуће и удовице, и показао им је живу. За ово су сазнали сви становници Јопе, те су многи од њих поверовали у Господа. Петар је, пак, остао извесно време у Јопи код неког Симона кожара.

У Кесарији је живео неки човек по имену Корнелије који је био капетан такозване Италијанске чете. Био је побожан и богобојазан човек, а тако и цели његов дом. Давао је много милостиње народу

и стално се молио Богу. Он је у виђењу, око три сата поподне, јасно видео Божијег анђела који је дошао к њему и ословио га: „Корнелије!“

Корнелије се загледао у њега и сав уплашен упитао: „Шта је, Господе?“ Анђео му одговори: „Твоје су молитве и милостиње узашле к Богу као жртва споменица. А сад, пошаљи некога у Јопу да доведе Симона који се зове Петар. Он је одсео код неког Симона кожара, чија кућа се налази покрај мора.“

Кад је анђео који му је говорио отишао, Корнелије је позвао двојицу својих слугу и једног побожног војника из његове пратње. Након што им је све испричао, послао их је у Јопу.

Сутрадан, око подне, док су се путујући приближавали граду, Петар се попео на кров да се помоли. Уто је огладнео, па је хтео да поједе нешто. Док су му припремали јело, пао је у занос. Угледао је отворено небо и нешто као велико платно завезано на четири краја како се спушта на земљу. У њему су биле све врсте четвороножних животиња, гмизаваца и птица. Тада му рече неки глас: „Устани, Петре, закољи и једи!“

„Нипошто, Господе – одговори Петар – јер никада нисам окусио ништа опогањено или *обредно* нечисто.“

Глас му се по други пут обратио: „Не називај нечистим оно што је Бог прогласио чистим!“

Ово се поновило три пута, а онда се платно вратило на небо.

Док је Петар био у недоумици питајући се шта би могло да значи виђење које је имао, стигли су људи које је послао Корнелије. Пошто су се распитали за Симонову кућу, стали су пред врата, па су позвали и упитали да ли је ту одсео Симон звани „Петар“.

Док је Петар још увек размишљао о виђењу, рече му Дух: „Ево, траже те три човека. Устани, сиђи доле и пођи с њима без оклевања, јер сам их ја послао.“

Петар је сишао к људима и рекао им: „Ја сам онај кога тражите. Због чега сте дошли?“

Они су му одговорили: „Послао нас је капетан Корнелије, праведан и богобојазан човек, кога сав јудејски народ поштује. Њему је свети анђео наложио да те позове у његов дом, да чује шта имаш да кажеш.“ Петар их је, затим, позвао унутра и угостио.

Сутрадан се Петар спреми и крене са гласницима. Са њим је пошло и неколико браће из Јопе. Следећег дана је стигао у Кесарију. Ту их је чекао Корнелије који је позвао своју родбину и најближе пријатеље. Кад је Петар ушао у кућу, Корнелије му изађе у сусрет,

паде пред његове ноге и поклони му се. Но, Петар га подиже говорећи: „Устани, ја сам само човек.“

Разговарајући с њим, *Петар* је ушао у кућу где је затекао много окупљених. Онда им се Петар обратио: „Ви знате да Јеврејину није допуштено да се дружи са странцем или да долази код њега. Ипак, Бог ми је показао да ниједног човека не називам поганим или нечистим. Зато сам дошао без поговора кад сте ме позвали. Питам се, стога, зашто сте ме позвали?“

Корнелије одговори: „Пре три дана, баш у ово време, око три сата поподне, молио сам се у својој кући. Изненада, неки човек у сјајној одећи стаде преда ме и рече ми: ’Корнелије, Бог је услишио твоју молитву и сећа се твојих милостиња. Пошаљи некога у Јопу и позови Симона који се зове Петар. Он је гост у кући Симона кожара која се налази покрај мора.’ Зато сам сместа послао по тебе. Добро си урадио што си дошао. Сада смо сви ми овде пред Богом да чујемо све што ти је Господ заповедио.“

Петар поче да говори: „Сада јасно видим да Бог није пристран, него да из сваког народа прихвата оног који га се боји и чини правду. Бог је послао поруку израиљском народу, објављујући Радосну вест о миру посредством Исуса Христа, који је Господ свима. Ви знате шта се догодило у целој Јудеји, почевши од Галилеје, после крштења које је Јован Крститељ проповедао. Знате и за Исуса из Назарета, кога је Бог помазао Светим Духом и силом. Он је ишао около и чинио добро, лечећи све оне који су били под влашћу ђавола, јер је Бог био са њим.

Ми смо сведоци свега што је учинио по целој јудејској земљи и у Јерусалиму. Њега су убили обесивши га на дрво, али га је Бог васкрсао трећег дана и омогућио му да се појави. Не свему народу, већ само сведоцима које је Бог унапред изабрао. То смо ми који смо јели и пили са њим после његовог васкрсења из мртвих. Он нам је наложио да проповедамо народу и сведочимо да га је Бог одредио за судију живима и мртвима. За њега сведоче сви пророци да његовим именом прима опроштење греха свако ко верује у њега.“

Док је Петар још говорио, Свети Дух је сишао на све који су слушали поруку. Верујући Јевреји који су дошли са Петром били су запањени да је Бог и на незнабошце излио дар Духа Светога. Чули су их, наиме, како говоре *другим* језицима и величају Бога. Тада је Петар упитао:

„Може ли ко да забрани овима да буду крштени? И они су примили Светога Духа баш као и ми.“ Тада је заповедио да се крсте у

име Исуса Христа. Петра су, потом, замолили да проведе неколико дана са њима.

Апостоли и браћа широм Јудеје чули су да су незнабошци прихватили реч Божију. Када се Петар вратио у Јерусалим, неки од обрезаних верника су му приговарали: „Ушао си у кућу необрезаних људи и јео са њима.“

Петар је тада почео да им редом објашњава шта се збило: „Док сам био у Јопи и молио се, у заносу сам имао виђење: са неба се спуштало нешто као велико платно завезано на сва четири краја, и дошло до мене. Пажљиво га осмотривши, запазио сам у њему четвороножне животиње, дивље звери, гмизавце и птице. Уто зачух глас који ми је рекао: ’Устани, Петре, закољи и једи!’

Ја одговорих: ’Нипошто, Господе! Никада нешто погано или нечисто није ушло у моја уста.’

Глас ми је по други пут проговорио: ’Не називај нечистим оно што је Бог прогласио чистим!’ Ово се поновило три пута, а онда је све то било одвучено на небо.

Баш у том часу су дошла три човека и зауставила се пред кућом у којој смо били; били су послани из Кесарије по мене. Дух ми је рекао да пођем с њима без оклевања. Са мном су пошла и ова шесторица браће, па смо отишли у кућу онога човека. Он нам је испричао како је у својој кући видео анђела који је стао пред њега и рекао: ’Пошаљи *некоī* у Јопу и позови Симона прозваног Петра. Он ће ти саопштити речи преко којих ћеш се спасти и ти и твоји укућани.’

Ја сам тек почео да говорим, кад ли на њих сиђе Свети Дух, баш као што је сишао на нас у почетку. Сетих се тада речи Господње: ’Јован је крштавао водом, а ви ћете бити крштени Светим Духом.’ Ако је, дакле, Бог њима дао исти дар као и нама када смо поверовали у Господа Исуса Христа, ко сам ја да спречим Бога у томе?“

Када су то чули, умирили су се и почели да славе Бога говорећи: „Бог је, дакле, и незнабошцима омогућио покајање које води у живот!“

А они што су се расејали због прогонства које је настало кад је Стефан страдао, дошли су све до Феникије, Кипра и Антиохије. Реч нису проповедали ником другом осим Јеврејима. Ипак, међу њима је било неких Кипрана и Киринејаца. Стигавши у Антиохију, они су говорили и Грцима објављујући им Радосну вест о Господу Исусу. Рука Господња је била са њима, па је велико мноштво људи поверовало обративши се Господу.

Вест о њима је дошла и до ушију цркве у Јерусалиму, па су послали Варнаву у Антиохију. Када је стигао и видео шта је Бог учинио по својој милости, веома се обрадовао, па их је храбрио да, одлучни у срцу, остану верни Господу. Варнава је био честит човек, испуњен Светим Духом и вером. Много народа је тада пришло Господу.

Варнава је затим отишао у Тарс да нађе Савла. Када га је нашао, довео га је у Антиохију. Ту су се годину дана састајали са црквом и поучавали велики број људи. У Антиохији су ученици први пут названи „хришћанима."

Тих дана су у Антиохију дошли пророци из Јерусалима. Један од њих, по имену Агав, устао је, и надахнут Духом прорекао да ће велика глад задесити читав свет. То се и догодило за време Клаудијеве *владавине*. Ученици су одлучили да пошаљу помоћ браћи у Јудеји – свако према својим могућностима. Тако су и учинили пославши дар старешинама преко Варнаве и Савла.

У то време је цар Ирод почео да злоставља неке чланове цркве. Тако је погубио мачем Јакова, Јовановог брата. Када је *цар* видео да је то по вољи Јеврејима, наредио је да ухапсе и Петра. То се догодило током *празника* Бесквасних хлебова. Пошто га је ухапсио, бацио га је у тамницу и предао на чување стражи подељеној у четири групе од по четири војника. Намеравао је да га после Пасхе изведе пред народ.

Док су Петра чували у тамници, црква се жарко молила Богу за њега.

Ноћ пре него што је Ирод намеравао да га изведе, Петар је спавао између двојице војника двоструко окован, док су стражари пред вратима чували тамницу.

Изненада се појави анђео Господњи и светлост обасја ћелију. *Анђео* куцну Петра у ребра и пробуди га говорећи: „Хајде, устани брзо!" Окови спадоше са Петрових руку.

Анђео настави: „Опаши се и обуј своје сандале!" Петар уради тако. Онда му *анђео* рече: „Заогрни се огртачем и пођи за мном." Петар је изашао и кренуо за њим. Није знао да је то, што је анђео урадио, стварност, него је мислио да има виђење. Прошли су поред прве и друге страже, те дошли до гвоздених врата која воде у град. Сама су се отворила пред њима, те су изашли. Када су прошли једну улицу, анђео одједном оде од њега.

Тада Петар, дошавши к себи, рече: „Сада заиста знам да је Господ послао свога анђела, те ме избавио од Иродове руке и од свега што је јудејски народ очекивао."

Када је то схватио, дошао је до куће Марије, мајке Јована званог „Марко“, где су се многи окупили на молитву. Кад је Петар покуцао на дворишна врата, дошла је слушкиња по имену Ружа да ослухне. Препознавши Петров глас, од силне радости није отворила врата, него је утрчала унутра и јавила да Петар стоји пред вратима.

„Ти ниси при чистој свести“ – рекли су јој. Но, како је она и даље упорно тврдила своје, рекли су: „То је његов анђео.“

Али Петар је упорно куцао. Када су коначно отворили врата и угледали Петра, били су запањени. Петар им је дао знак руком да буду тихи, а затим им је испричао како га је Господ извео из тамнице. Још је додао: „Јавите Јакову и осталој браћи за ово.“ Затим је изашао и отишао на друго место.

У зору је настао велики метеж међу војницима, шта се десило са Петром. Ирод је наредио да га нађу, али га није нашао. Пошто је саслушао стражаре, наредио је да их погубе. Потом је из Јудеје отишао у Кесарију, па је тамо остао.

Ирод се веома љутио на Тирце и Сидонце. Ипак, они су са здруженим посланством дошли пред њега. Пошто су задобили царевог коморника Власта, молили су за мир, јер је њихова земља увозила храну из царске.

Уговореног дана, Ирод је, одевен у царску одору, сео на судијску столицу и одржао говор пред народом. Народ је узвикивао: „Ово је глас бога, а не човека!“ Истог часа анђео Господњи удари Ирода, јер није дао част Богу; умро је изједен од црва.

Али реч Божија се и даље ширила и расла.

Пошто су Варнава и Савле извршили своју службу, вратили су се из Јерусалима и повели са собом Јована званог „Марко“.

Међу пророцима и учитељима антиохијске цркве били су: Варнава, Симеун кога су звали „Нигер“, Лукије из Кирине, Манаин који је одгојен са царом Иродом тетрархом и Савле. Док су једном служили Господу и постили, Свети Дух им је рекао: „Издвојте ми Савла и Варнаву за дело на које сам их позвао.“ Тада, након што су постили и молили се, положили су руке на њих, па су их отпремили.

Павле и Варнава су, послани од Духа Светога, отишли у Селеукију, и одатле отпловили за Кипар. Стигавши у Саламину, објављивали су Божију реч по јудејским синагогама. Са собом су водили и Јована као помоћника.

Путујући по целом острву, стигли су до Пафа. Тамо су срели неког врачара, лажног пророка, Јеврејина који се звао Варисус. Он је био у пратњи проконзула Сергија Павла, разборитог човека. Овај је тражио да чује Божију реч, па је позвао Варнаву и Савла. Међу-

тим, њима се супротставио Елима, врачар (што је превод његовог имена), настојећи да одврати проконзула од вере. Тада је Савле, звани и „Павле“, надахнут Духом Светим, упро поглед у њега и рекао му: „Сине ђаволји и непријатељу свега што је праведно! Пун си сваке врсте лукавства и преваре! Зар нећеш престати да изврћеш праве путеве Господње?! Сад се, ево, Господња рука подиже против тебе: ослепећеш и неко време нећеш видети *светлост* сунца.“

Истог трена густа тама паде на њега, те је тумарао около и тражио неког да га води за руку. Када је проконзул видео шта се догодило, поверовао је, задивљен учењем о Господу.

Након тога су Павле и његови сапутници отпловили из Пафа и дошли у Пергу у Памфилији. Ту их је Јован Марко напустио и вратио се у Јерусалим. Из Перге су продужили и дошли у Антиохију Писидијску. У суботу су ушли у синагогу и сели. После читања из Закона и Пророка, старешине синагоге им поручише: „Браћо, ако имате какву реч утехе за народ, реците.“

Павле је устао, дао руком знак и почео да говори: „Израиљци и остали који се бојите Бога, чујте: Бог овог народа израиљског изабрао је наше очеве и подигао овај народ у туђини, у земљи египатској. Оданде их је својом великом силом извео и око четрдесет година их стрпљиво подносио у пустињи. Кад је уништио седам народа у земљи хананској, дао им је у наследство њихову земљу. То је трајало неких четири стотине педесет година.

Након тога, Бог им је дао судије све до пророка Самуила. Онда су затражили цара и Бог им је дао Саула, Кисовог сина, из Венијаминовог племена, који је владао четрдесет година. А када га је уклонио, поставио им је Давида за цара, за кога је сам посведочио: ’Нашао сам Давида, Јесејевог сина, човека по моме срцу, који ће учинити све што је по мојој вољи.’

Из његовог потомства је Бог, по свом обећању, подигао Израиљу Спаситеља Исуса. Пре његовог доласка, Јован је свем израиљском народу проповедао крштење за покајање *од греха*. Кад је Јован завршавао своју службу, рекао је: ’За кога ме ви сматрате? Ја нисам он. Али, ево, после мене долази онај коме ја нисам достојан ни сандале на ногама да одвежем.’

Браћо, синови Аврахамовог рода и сви ви богобојазни, нама је упућена порука о овом спасењу. Становници Јерусалима и њихове старешине нису препознали *Исуса*, већ су га осудили. Тако су испунили речи пророка које се сваке суботе читају. Иако нису нашли никакву кривицу која заслужује смрт, тражили су од Пилата да га погуби. А кад су извршили све што је о њему *у Писму* написано,

скинули су га са дрвета и положили у гроб. Међутим, Бог га је васкрсао из мртвих, те се много дана јављао онима који су са њим дошли из Галилеје у Јерусалим. Они су сада његови сведоци пред народом.

И ми вам објављујемо Радосну вест: обећање које је Бог дао нашим прецима, он је испунио на нама, њиховим потомцима, кад је васкрсао Исуса, баш као што је записано у другом псалму:

’Ти си Син мој, данас си се мени родио.’

А о томе да га је Бог подигао из мртвих, да више никад не подлегне труљењу, овако је речено:

’Ја ћу вам испунити света и поуздана *обећања која сам дао* Давиду.’

А у једном другом псалму пише:

’Ти нећеш дати да твој Светац трули.’

А кад је Давид послужио Божијој намери у своме нараштају, умро је и био сахрањен поред својих предака, те је иструнуо. Али онај кога је Бог васкрсао није подлегао труљењу.

Стога знајте, браћо, да вам се посредством Исуса навешћује опроштење греха; од свих њих Мојсијев Закон није могао да вас оправда. Његовим посредством свако ко верује бива оправдан.

Зато пазите да вам се не догоди оно што су пророци рекли:

’Гледајте, ругачи, чудите се и пропадните, јер, ево, учинићу нешто у ваше дане, у шта не бисте веровали да вам ко исприча.’“

Кад су излазили из синагоге, замолили су их да им и идуће суботе говоре о овоме. Кад се скуп разишао, много је Јевреја и побожних обраћеника на јудејску веру кренуло за Павлом и Варнавом. Ови су разговарали са њима и потстицали их да наставе да живе по милости Божијој.

Следеће суботе окупио се скоро сав град да чује реч Божију. Међутим, када су Јевреји видели то мноштво људи, обузела их је завист, па су се супротставили, погрдно се изражавајући о ономе што је Павле говорио.

Павле и Варнава су им храбро одговорили: „Требало је да се реч Божија проповеда прво вама. Али пошто је ви одбијате и не сматрате себе вреднима вечног живота, ми се окрећемо незнабошцима. Јер, тако нам је сам Господ заповедио:

’Одредио сам те да будеш светлост пуцима, да будеш спасење до краја земље.’“

Кад су то незнабошци чули, радовали су се и славили реч Господњу, па су узверовали сви који су били одређени за вечни живот.

А реч Господња се ширила по свој околини. Међутим, Јевреји су побунили неке од угледних и богобојазних жена и водеће људе у граду, те су покренули прогон против Павла и Варнаве и изгнали их из својих крајева. Они, стога, отресоше прашину са својих ногу и одоше у Иконијум. А ученици су били пуни радости и Светога Духа.

У Иконијуму су ушли у јудејску синагогу и проповедали, тако да је поверовало мноштво Јудеја и Грка. Међутим, Јевреји који нису поверовали, побунили су незнабошце и окренули њихово расположење против браће. Ипак, Павле и Варнава су остали тамо још дуго времена и одважно проповедали за Господа, који је потврђивао поруку о својој милости омогућавајући да се преко њих догађају знаци и чуда. Градско становништво се поделило: једни су стали уз Јевреје, а други уз апостоле. Међутим, незнабошци и Јевреји са својим вођама су се уротили против њих да их злоставе и каменују. Кад су Павле и Варнава дознали за то, побегли су у ликаонске градове Листру и Дерву, и у њихову околину, где су наставили да проповедају Радосну вест.

У Листри су наишли на неког човека који није могао да хода. Он никада није ходао, зато што је од рођења био хром. Овај је слушао док је Павле проповедао. Павле га је пажљиво погледао, и пошто је видео да има веру да буде исцељен, рекао му је снажним гласом: „Усправи се на своје ноге!“ Човек је сместа скочио и почео да хода.

Када је мноштво видело шта је Павле учинио, повикали су на ликаонском језику: „Богови у људском обличју су сишли к нама!“ Варнаву су називали Зевсом, а Павла Хермесом због тога што је водио главну реч. Тада је свештеник Зевсов, чији се храм налазио у предграђу, дотерао јунце и донео венце пред врата; хтео је да им заједно са народом принесе жртву.

Када су то апостоли Павле и Варнава дочули, раздерали су своју одећу, па су улетели међу народ вичући: „Људи, шта то радите?! Ми смо обични људи као и ви! Ми вам објављујемо Радосну вест, да се од ових безвредних ствари окренете живоме Богу, који је створио небо и земљу, море и све што је у њима. *Бог* је у протеклим временима пустио народе да следе своје путеве. Ипак, није пропустио да пружи доказ о себи: исказује доброчинства, даје вам кишу са неба и родне године, сити вас храном и пуни вам срца весељем.“ Говорећи ово једва су одвратили народ да им не принесе жртву.

Тада су дошли неки Јевреји из Антиохије и Иконијума и наговорили народ, те су каменовали Павла. Онда су га одвукли изван града мислећи да је мртав. Али када су се ученици окупили око

њега, он је устао и вратио се у град. Сутрадан је са Варнавом отпутовао за Дерву.

Пошто су навестили Радосну вест у том граду и задобили много ученика, вратили су се у Листру, Иконијум и Антиохију. Тамо су утврђивали ученике и храбрили их да буду постојани у вери. Говорили су: „У Царство Божије морамо ући кроз многе невоље.“ У свакој цркви су им поставили старешине, па их уз пост и молитву препустили Господу у кога су поверовали. Затим су прошли кроз Писидију и дошли у Памфилију. У Перги су објавили реч, па су се спустили у Аталију. Одатле су отпловили за *сиријску* Антиохију, одакле су били препоручени Божијој милости за службу коју су обавили. Када су стигли, окупили су цркву и известили их о ономе што је Бог учинио преко њих, и како је незнабошцима отворио врата вере. Тамо су провели дуже време са ученицима.

Али у Антиохију дођу неки из Јудеје и почну да уче браћу: „Ако се не обрежете по Мојсијевом обичају, не можете се спасти.“ Пошто су Павле и Варнава ушли у спор и велику расправу са њима, одређено је да Павле и Варнава са још некима од њих оду у Јерусалим и изнесу ово спорно питање пред апостоле и старешине.

Тако су, послани од цркве, пролазили кроз Феникију и Самарију причајући о обраћењу незнабожаца, што је причинило велику радост свој браћи. Када су стигли у Јерусалим, примила их је црква, апостоли и старешине. Тада су им Павле и Варнава испричали о ономе што је Бог учинио преко њих.

Тада су устали неки од верујућих који су припадали фарисејској странци и рекли: „Незнабошце треба обрезати и наредити им да држе Мојсијев Закон.“

Апостоли и старешине су се окупили да размотре ову ствар. После дуге расправе, устаде Петар и обрати се присутнима: „Браћо, ви знате да ме је Бог одавно изабрао да би незнабошци из мојих уста чули поруку Радосне вести и поверовали. Бог, који познаје људска срца, потврдио је да их прихвата тиме што им је дао Светог Духа као и нама. Он није направио разлику између њих и нас, јер је и њихова срца очистио посредством вере. Зашто, дакле, изазивате Бога тиме што стављате ученицима јарам на врат који нисмо могли да носимо ни ми ни наши преци? Ми верујемо да смо спасени милошћу нашега Господа Исуса на исти начин као и они.“

На то су се сви окупљени умирили, а Павле и Варнава су им приповедали о знацима и чудима које је Бог преко њих учинио међу незнабошцима. Када су завршили, узе реч Јаков: „Браћо, саслушајте ме. Симон је рекао да се Бог од почетка побринуо да

између незнабожаца одвоји народ за себе. То је у складу са речима пророка, као што је написано:

> ’Вратићу се након тога и подићи пали шатор Давидов, саградићу што је у њему срушено и обновити га, да и остали људи потраже Господа, и сви народи који носе моје име – говори Господ који чини ово знаним од искона.’

Зато сматрам да не треба узнемиравати незнабошце који се обраћају Богу. Уместо тога, нека им се напише да се уздржавају од меса које је окаљано приношењем на жртву идолима, да се клоне блуда, да не једу месо удављених животиња, нити крв *животињску*. Јер, у свим градовима од давнина постоје проповедници Мојсијевог *Закона*, који га сваке суботе читају по синагогама.“

Тада су апостоли и старешине са свом црквом одлучили да изаберу између себе људе и да их са Павлом и Варнавом пошаљу у Антиохију: Јуду званог „Варсава“ и Силу, водеће људе међу браћом. По њима су послали ово писмо:

> *Ми*, апостоли и старешине, ваша браћа, поздрављамо сву браћу, некадашње незнабошце, у Антиохији, Сирији и Киликији.
> Пошто смо чули да су вас неки од нас, којима ми нисмо дали никакав налог, збунили и узнемирили својим тврдњама, једногласно смо одлучили да вам пошаљемо одабране људе заједно са нашим вољеним Варнавом и Павлом. То су људи који су изложили опасности своје животе ради нашег Господа Исуса Христа. Стога вам шаљемо Јуду и Силу да вам усмено саопште ово исто. Одлучили смо, наиме, заједно са Светим Духом, да вас не оптерећујемо ничим другим, осим ових неопходних ствари: да се уздржавате од меса жртвованог идолима, од крви, од *меса* удављене животиње, и од блуда. Добро ћете чинити ако се чувате тога.
> Будите поздрављени!

Пошто су били отпраћени, отишли су у Антиохију где су окупили заједницу и предали јој ово писмо. Када су прочитали писмо, радовали су се због охрабрења. А Јуда и Сила, који су и сами били пророци, многим су речима храбрили и утврђивали браћу. Пошто су тамо провели неко време, браћа су их у миру испратила к онима који су их послали. Павле и Варнава су остали у Антиохији где су, заједно са многим другима, поучавали и проповедали реч Господњу.

После неког времена Павле рече Варнави: „Хајде да се вратимо и посетимо браћу по свим градовима у којима смо објавили реч Господњу, да видимо како су.“ Варнава је хтео да са собом поведу

и Јована званог Марко, али је Павле мислио да није добро да са собом воде човека који их је био напустио у Памфилији и није пошао са њима на дело. Пошто је дошло до оштрог неслагања међу њима, Варнава узме Марка и отплови за Кипар. Павле је изабрао Силу, па је отишао пошто су га браћа поверила Господњој милости. Пролазио је кроз Сирију и Киликију утврђујући цркве.

Затим је дошао у Дерву и Листру. Тамо је живео неки ученик који се звао Тимотеј, син верујуће Јеврејке и оца Грка. Браћа у Листри и Иконијуму су имала добро мишљење о њему. Павле је хтео да га поведе са собом на пут, па га је зато обрезао због Јевреја који су живели у тим местима; сви су, наиме, знали да му је отац био Грк. Пролазећи кроз градове, саопштавали су верујућима одредбе које су установили апостоли и старешине у Јерусалиму. Тако су цркве јачале у вери и расле бројчано из дана у дан.

А они прођоше кроз Фригију и Галатију, јер их је Свети Дух био упозорио да не проповедају реч у провинцији *Малој* Азији. Кад су стигли на границу Мизије, покушали су да уђу у Витинију, али им то Дух Исусов није допустио. Тако су прошли поред Мизије и дошли у Троаду.

Током ноћи је Павле имао виђење: неки Македонац је стајао и молио га: „Дођи у Македонију и помози нам!“ Након што је Павле имао ово виђење, гледали смо да одмах отпутујемо за Македонију, закључујући да нас је Бог позвао да им објавимо Радосну вест. Из Троаде смо отпловили право у Самотрак, следећег дана у Неапољ, а оданде у Филипе, *римску* колонију и главни град тог дела Македоније. У том граду смо провели неколико дана.

У суботу смо изашли изван градских капија крај реке претпостављајући да се тамо налази богомоља. Сели смо и почели да говоримо окупљеним женама. То је слушала и нека побожна жена која се звала Лидија, продавачица пурпурне тканине из града Тијатире. Њој је Господ отворио срце да помно слуша оно што је Павле говорио. А када је била крштена заједно са својим укућанима, молила нас је: „Ако сматрате да заиста верујем у Господа, дођите у моју кућу и останите!“ Тако нас је убедила.

Док смо једном ишли у богомољу, срели смо једну робињу опседнуту погађачким духом. Она је прорицањем доносила велику добит својим господарима. Ишла је за Павлом и за нама вичући: „Ови људи су слуге Бога Свевишњега! Они вам објављују пут спасења!“ Ово је чинила данима. Кад је то Павлу дојадило, окренуо се и рекао духу: „Наређујем ти у име Исуса Христа да изађеш из ње!“ Дух је истог часа изашао из ње.

Када су њени господари видели да им је пропала нада за зараду, ухватили су Павла и Силу и одвукли их на градски трг пред власти. Пошто су их извели пред заповеднике, рекоше: „Ови људи, Јевреји, буне наш град, и проповедају обичаје, које ми као Римљани не смемо да прихватимо нити да вршимо.“

На то гомила навали на њих, а заповедници стргоше одећу са њих и наредише да се ишибају. Пошто су их ишибали, бацили су их у тамницу и заповедили тамничару да их помно чува. Примивши такво наређење, он их је бацио у најзабаченију ћелију у тамници, а на ноге им ставио окове.

Око поноћи Павле и Сила су се молили и певали химне Богу, а затвореници су их слушали. Изненада је настао јак земљотрес, тако да су се потресли темељи затвора. Сва су се врата отворила, а окови спали са свих затвореника. Тамничар се тргне из сна, па када виде да су тамничка врата отворена, потегне мач да се убије мислећи да су затвореници побегли. Међутим, Павле гласно узвикну: „Не чини себи никаква зла, јер смо сви овде!“

Тада је тамничар потражио светло, утрчао и дрхтећи се бацио пред Павла и Силу. Затим их је извео из ћелије и упитао их: „Реците ми, господо, шта треба да урадим да бих се спасао?“

„Веруј у Господа Исуса Христа, па ћеш бити спасен и ти и твоји укућани“ – одговорили су му. Затим су њему и свим његовим укућанима навестили реч Господњу. Још истог ноћног часа их је одвео и опрао им ране. Одмах затим је био крштен он и сви његови. Онда их је позвао у своју кућу и послужио их храном радујући се са целим својим домом што је поверовао у Бога.

Када је свануло, заповедници су послали судске службенике тамничару и поручили му: „Ослободи оне људе.“ Тамничар је онда рекао Павлу: „Заповедници су поручили да вас ослободим. Зато сад изађите и пођите у миру.“ Павле им је одговорио: „Без судског поступка су нас јавно ишибали и бацили у тамницу иако смо римски грађани. Зар сада хоће да нас потајно избаце? Не долази у обзир! Нека лично дођу, па нека нас изведу.“

Када су судски службеници пренели ове речи заповедницима, ови су се уплашили чувши да су *Павле и Сила* римски грађани. Дошли су к њима и извинили им се, па су их извели из ћелије и замолили их да напусте град. Кад су изашли из тамнице, отишли су до Лидијине куће где су видели и охрабрили браћу. Затим су отишли оданде.

Прошавши кроз Амфипољ и Аполонију, дошли су у Солун, где је била јудејска синагога. Павле је по свом обичају ушао у синагогу и

током три суботе расправљао с њима на основу Писама. Објашњавао је и доказивао: „Требало је да Христос пострада и васкрсне из мртвих. Исус кога вам ја проповедам је заиста Христос.“ Неки од Јевреја су били уверени у то, па су се придружили Павлу и Сили, као и велики број богобојазних Грка и много угледних жена. Али други Јевреји, пуни зависти, покупе неке уличне пробисвете, окупе гомилу и направе гужву у граду. Дошли су пред Јасонову кућу тражећи да се Павле и Сила изведу пред народ.

Како их нису нашли тамо, зграбили су Јасона и још неке од браће и одвукли их пред градске старешине вичући: „Ови људи, који су по целом свету изазивали нереде, сада су дошли и код нас! Јасон их је примио у своју кућу. Они раде све што је против царских одредаба говорећи да постоји неки други цар који се зове Исус.“ Тако су узбунили грађане и градске старешине који су то чули. Али, када су добили јемство од Јасона, ослободили су их.

Браћа су исте ноћи брже-боље послала Павла и Силу у Верију. Када су стигли тамо, отишли су у јудејску синагогу. Овдашњи *Јевреји* су били племенитији од оних у Солуну, па су прихватили поруку са свом преданошћу, свакодневно истражујући Писма да виде да ли је то заиста тако. Много *Јевреја* је поверовало, и не мали број угледних Гркиња и Грка.

Када су Јевреји из Солуна сазнали да је Павле у Верији објавио Божију реч, дошли су тамо, те узнемирили и узбунили народ. Тада су браћа послала Павла да иде у приморје, док су Сила и Тимотеј остали тамо. Павлови пратиоци су одвели Павла у Атину, а затим су се вратили примивши од њега налог за Силу и Тимотеја да му се што пре придруже.

Док их је Павле чекао у Атини, био је силно узнемирен посматрајући град који је био пун идола. Стога је отишао у синагогу и расправљао са Јеврејима и побожним незнабошцима, и сваки дан проповедао на главном тргу свима који би се тамо задесили. Такође су и неки епикурејски и стоички филозофи расправљали са Павлом. Неки од њих су рекли: „Шта овај брбљивац хоће да каже?“ „Чини се да навешћује стране богове“ – говорили су други. Јер је Павле проповедао Радосну вест о Исусу и васкрсењу. Повели су га са собом и довели на Ареопаг, говорећи: „Можемо ли да знамо какво то ново учење научаваш? Наиме, пуниш нам уши неким необичним тврдњама, па бисмо желели да знамо шта је то.“ (А сви Атињани и странци који ту бораве, не проводе време ни на шта друго осим да саопште и чују неку нову вест.)

Тада је Павле стао насред Ареопага и рекао: „Атињани, примећујем да сте, по свему судећи, веома побожни. Пролазећи, наиме, и посматрајући ваше светиње, открио сам један жртвеник на коме је било написано: 'Непознатом Богу'. Онога којега и не знајући поштујете, тога вам ја навешћујем.

Тај Бог је створио свет и све што је на њему. Он који је Господар неба и земље, не пребива у храмовима који су направљени људском руком, нити има потребу да га послужују људске руке, јер он је тај који свима даје живот и дах – и све друго. *Боī* је од једног *човека* створио све народе да населе целу земљу, и утврдио одређена времена и границе њиховог настањивања, да траже Бога не би ли га како напипали и нашли, иако није далеко ни од кога од нас. У њему живимо, крећемо се и битишемо, као што су и неки од ваших песника рекли: 'И ми смо његово потомство.' Будући да смо Божије потомство, не смемо да мислимо да је Бог сличан лику од злата, сребра или камена – делу људске уметности и маште. Бог је прешао преко времена незнања, али сада налаже људима да се сви и свуда покају, јер је одредио дан када ће праведно судити свету преко човека којега је он одредио. То је потврдио пред свим људима када га је васкрсао из мртвих."

Кад су чули за васкрсење из мртвих, једни су се ругали, док су други говорили: „Чућемо те други пут о томе." Павле се затим удаљио од њих. Ипак, неколико људи је пристало уз њега и поверовало. Међу њима су били Дионисије Ареопагит, жена по имену Дамара и други са њима.

Након тога је Павле напустио Атину и отишао у Коринт. Тамо је срео једног Јеврејина, родом из Понта, по имену Акила. Овај је недавно био дошао из Италије са својом женом Прискилом, јер је Клаудије наредио да сви Јевреји напусте Рим. Павле је дошао к њима, а пошто су се бавили истим занатом – израђивали су шаторе – остао је код њих и радио с њима. Сваке суботе је расправљао у синагоги, уверавајући Јевреје и Грке.

Када су Сила и Тимотеј дошли из Македоније, Павле се у потпуности посветио проповедању, сведочећи Јеврејима да Исус јесте Христос. Међутим, када су Јевреји почели да му се супротстављају и да му се обраћају ружним речима, Павле је отресао *прашину са* своје одеће и рекао: „Ваша кривица нека се сручи на ваше главе – ја нисам више одговоран за то. Од сада идем к незнабошцима."

Отишавши одатле, Павле се преселио у кућу једног побожног човека, Титија Јуста, чија кућа је била одмах до синагоге. А старешина синагоге, Крисп, узверовао је у Господа заједно са целом

својом породицом. Такође су и многи Коринћани који су га чули поверовали и крстили се. Једне ноћи је Господ рекао Павлу у виђењу: „Не бој се! Настави да проповедаш, немој да замукнеш! Ја сам с тобом, те се нико неће усудити да ти науди, јер имам много свог народа у овом граду.“ Павле је тако остао у Коринту годину и по дана поучавајући их речи Божијој.

Када је Галион постао намесник Ахаје, Јевреји се удруже против Павла и изведу га пред суд. Оптуживали су га: „Овај човек наводи људе да служе Богу на незаконит начин.“ Кад је Павле заустио да одговори, Галион се обратио Јеврејима: „Да је у питању неки преступ или злодело, имао бих разлога, о, Јевреји, да вас саслушам. Но, будући да се ради о спору око речи и имена и вашег закона, расправите то сами! Ја нећу да будем судија у тим стварима.“ Тако их је истерао из суднице. Они онда ухватише Состена, старешину синагоге, и почеше да га туку усред суднице. Галион се на то није обазирао.

Павле је још дуго остао у Коринту, а затим се поздравио са браћом и отпловио у Сирију заједно са Прискилом и Акилом. У Кенхреји је обријао главу, јер је имао завет. Када су стигли у Ефес, Павле је оставио Прискилу и Акилу, а сам отишао у синагогу где је расправљао са Јеврејима. Када су га замолили да остане дуже време, није пристао. Ипак, када се опраштао од њих, рекао им је: „Вратићу се, ако буде воља Божија.“ Затим је отпловио из Ефеса. Када су допловили у Кесарију, *Павле* је отишао горе *до Јерусалима* и поздравио се са црквом, а затим се спустио до Антиохије.

Ту је провео извесно време, па је отишао. Онда је ишао од места до места кроз крајеве Галатије и Фригије и утврђивао све ученике.

Тада је у Ефес стигао неки Јеврејин по имену Аполос, родом из Александрије. Био је речит и добар познавалац Писама. Био је упућен у Пут Господњи, па је са великим жаром исправно проповедао и поучавао о Исусу, иако је знао само за Јованово крштење. Храбро је почео да говори у синагоги. Када су га Прискила и Акила чули, повели су га са собом и још тачније му изложили Пут Божији.

Пошто је наумио да иде у Ахају, браћа су му написала препоруку за тамошње ученике да му укажу гостопримство. Када је стигао тамо, био је од велике помоћи онима који су узверовали по милости, јер је надмоћно и јавно побијао Јевреје, доказујући Писмима да Исус јесте Христос.

Док је Аполос био у Коринту, Павле је прошао кроз горња подручја и дошао у Ефес. Тамо је нашао неке ученике и упитао их: „Да ли сте примили Светог Духа када сте поверовали?“

Они су му одговорили: „Нисмо ни чули да Свети Дух постоји.“
„Онда, каквим сте крштењем крштени?“ – упитао их је *Павле*.
„Јовановим крштењем“ – одговорише му.
На то им Павле рече: „Јован је крстио крштењем покајања, говорећи народу да верује у онога који ће после њега доћи, то јест у Исуса.“ Када су то чули, крстили су се у име Господа Исуса. А када је Павле положио своје руке на њих, Свети Дух је сишао на њих, те су почели да говоре *другим* језицима и да пророкују. Било их је укупно дванаест људи.

Павле је током три наредна месеца одлазио у синагогу и одважно проповедао. Расправљао је са њима и убеђивао их о Царству Божијем. Али, како су неки, који су били окорели и непослушни, пред свима ружили овај Пут, Павле је одступио од њих. Онда је одвојио ученике, па је свакодневно водио расправе у школи неког Тирана. Ово је потрајало две године, тако да су сви житељи *Мале* Азије, и Јевреји и Грци, чули реч Господњу. Господ је чинио изванредна чуда преко Павла, тако да су чак и марамице и делове његове одеће стављали на болеснике, те би их болест напуштала, а зли духови излазили из њих.

А и неки Јевреји, који су тумарали наоколо и истеривали зле духове, покушали су да призову име Господа Исуса над онима који су били опседнути злим дусима. Говорили су: „У име Исуса кога Павле навешћује, заповедам вам *да изађете*!“ То су чинили седам синова неког Скеве, јеврејског водећег свештеника. Зли дух им је одговорио: „Знам Исуса, а и Павла познајем, али ко сте ви?“ Човек који је био опседнут злим духом скочи на њих и надвлада их, па су голи и израњавани побегли из те куће.

Све становнике Ефеса, и Јевреје и Грке, обузео је страх када су сазнали за ово, те се величало име Господа Исуса. Многи који су узверовали долазили су да исповеде и обзнане своја *зла* дела. Велики број оних који су се бавили врачарством, доносили су своје врачарске књиге и спаљивали их пред свима. Када су прорачунали њихову вредност, утврдили су да вреде педесет хиљада сребрњака. Тако је, снагом Господњом, реч његова јачала и ширила се.

Након ових догађања, Павле је одлучио да прође Македонијом и Ахајом и да оде у Јерусалим. „После тога – рекао је Павле – морам да видим и Рим.“ Онда је послао у Македонију своја два помоћника, Тимотеја и Ераста, а он је још неко време провео у *Малој* Азији.

Некако у то време, у Ефесу је избила велика побуна против Пута *Господњег*. Наиме, неки ковач по имену Димитрије, израђивао је сребрне храмиће богиње Артемиде и тиме обезбеђивао велику

зараду занатлијама. Сазва он њих, као и све оне који су се бавили истим занатом, па им рече: „Људи, ви знате да наше благостање долази од овог посла, а видите и чујете како је онај Павле убедио и завео многи народ, не само у Ефесу него и у целој *Малој* Азији, говорећи да богови направљени људском руком нису богови. Али, није само углед нашег заната доведен у питање, већ и то да се храм велике богиње Артемиде неће сматрати ни за шта. Тиме би се нанела штета величанству богиње, коју поштује цела *Мала* Азија и сав свет.“

Када су то чули, обузео их је гнев, па су почели да узвикују: „Велика је Артемида ефешка!“ Сав град се ускомешао. Народ сложно нагрну у позориште вукући Павлове сапутнике, Македонце Гаја и Аристарха. Павле је хтео да изађе пред народ, али му то ученици нису дозволили. Такође су му и неки од провинцијских угледника, који су му били пријатељи, поручили да се не појављује у позоришту.

Једни су узвикивали једно, а други друго, јер је окупљени народ био збуњен, тако да већина није знала због чега су се окупили. Неки из народа су подстицали Александра да иступи, јер су га Јевреји гурали напред. Он махну руком желећи да се одбрани пред народом. Међутим, када су људи дознали да је он Јеврејин, почели су сви у један глас да узвикују: „Велика је Артемида ефешка!“ То је трајало читава два сата.

Тада је градски службеник умирио народ речима: „Грађани Ефеса! Није ли сваком човеку познато да је град Ефес чувар храма велике Артемиде и њеног кипа који је пао са неба? Пошто су те ствари неоспорне, требало би да се умирите и да ништа не чините брзоплето. Људи које сте довели нису покрали храм, нити су вређали нашу богињу. Зато, ако Димитрије и мајстори с њим имају какву тужбу против некога, судови су отворени, а и намесници су ту, па нека се туже. Ако неко тражи нешто више, то ће се решити у законитој скупштини. Прети нам, наиме, опасност да будемо оптужени за ово што је било данас, јер нема никаквог разлога којим бисмо могли да оправдамо ово комешање.“

После ових речи је распустио скуп.

Када се буна стишала, Павле је послао по ученике и охрабрио их. Затим се поздравио са њима и отпутовао у Македонију. Пролазећи тим крајевима, охрабривао је ученике многим речима. Тако је стигао у Грчку, где је остао три месеца. Али, баш кад је требало да отплови у Сирију, дознао је да су Јевреји сковали заверу против њега. Зато је одлучио да се врати преко Македоније. Придружили

су му се: Пиров син Сопатер из Верије, Аристарх и Секунд из Солуна, Гај из Дерве, Тимотеј, те Тихик и Трофим из *Мале* Азије. Они су отишли пре нас и сачекали нас у Троади. После празника Бесквасних хлебова, отпловили смо из Филипа и за пет дана стигли у Троаду, где смо остали недељу дана.

У недељу смо се окупили на причест. Павле је поучавао народ, али како је намеравао да отпутује следећег дана, наставио је да проповеда све до поноћи. У горњој соби, у којој смо се сабрали, било је много светиљки. Како се Павлово научавање одужило, један младић по имену Евтих, који је седео на прозору, утону у дубок сан, те савладан сном, паде с трећег спрата. Када су га подигли, био је мртав. Павле је сишао, наднео се над њим, загрлио га и рекао: „Не узнемиравајте се, још је жив!“ Затим се вратио горе, разломио хлеб и јео, па им је још дуго говорио – све до зоре. Након тога је отишао. А младића су довели кући живог, те су се веома утешили.

Ми смо се, пак, раније укрцали на брод и отпловили за Ас. Оданде је требало да поведемо Павла. Он је, наиме, тако одредио, намеравајући да сам путује копном. Када се састао са нама у Асу, укрцали смо га у лађу и отишли у Митилину. Сутрадан смо отпловили оданде и дошли надомак Хиоса. Прекосутра смо пристали у Самосу, а следећег дана смо стигли у Милит. Павле је одлучио да заобиђе Ефес да се не би задржавао у *Малој* Азији; журио се да, ако је могуће, на празник Педесетнице буде у Јерусалиму.

Из Милита је послао људе у Ефес и позвао црквене старешине. Када су дошли к њему, *Павле* им је рекао: „Ви знате како сам се све време владао међу вама од првог дана када сам ступио у *Малу* Азију. Служио сам Господу са свом понизношћу, уз сузе и невоље које су ме задесиле због јудејских заседа. Нисам пропустио ништа корисно да вам навестим и да вас поучим, како јавно, тако и по кућама. Уверавао сам и Јевреје и Грке да се морају окренути Богу у покајању и веровати у нашег Господа Исуса.

А сад, ево, по налогу Духа, идем у Јерусалим и не знам шта ме чека тамо. Једино што ми Дух Свети потврђује у сваком граду је да ме чекају окови и невоље. До свог живота ми нимало није стало, већ само до тога да истрчим трку и довршим службу коју сам добио од Господа Исуса – да објавим Радосну вест о Божијој милости.

Сада знам да ме нико од вас међу којима сам био, док сам путовао и проповедао о Царству Божијем, више неће видети. Зато вам јамчим на данашњи дан да нисам крив ни за чију пропаст, јер нисам пропустио да вам објавим сав наум Божији. Пазите на себе и на стадо над којим вас је Дух Свети поставио као надгледнике, да

напасате цркву Божију, коју је он стекао својом крвљу. Знам, наиме, да ће после мог одласка доћи међу вас крволочни вуци који неће штедети стада. Чак ће се и међу вама самима појавити они који ће извртати учење како би одвукли ученике за собом. Зато будите на опрезу! Сећајте се да три године, дан и ноћ, нисам престајао да са сузама опомињем свакога од вас.

А сада вас поверавам Богу и његовој милостивој речи која вас може изградити и дати вам наследство међу свима који су посвећени. Ничије сребро, злато или одећу нисам пожелео. И сами знате да сам се сопственим рукама постарао за своје личне потребе, као и за потребе својих сарадника. У свему сам вам дао пример: да се тако треба трудити и старати се за немоћне, сећајући се речи Господа Исуса: ’Блаженије је давати, него примати.’“

Кад је изрекао ово, клекнуо је, па се помолио са свима њима. Тада су сви гласно заплакали, пали у загрљај Павлу и изљубили га. Највише их је ожалостило кад је рекао да га више неће видети. Затим су га испратили на лађу.

Пошто смо се растали од њих, отпловили смо. Пловећи право дошли смо на Кос, следећег дана на Родос, а оданде у Патару. Ту смо нашли лађу која је ишла за Феникију, па смо се укрцали у њу и отпловили. Када нам је Кипар био на видику, заобишли смо га с његове леве стране. Одједрили смо, затим, за Сирију и приспели у Тир, где је наш брод требало да искрца терет. Нашавши ученике, остали смо ту недељу дана. Они су, *примивши објаву* од Духа *о ономе што предстоји*, говорили Павлу да не иде горе у Јерусалим. Кад су истекли дани нашег боравка, отишли смо оданде и отпутовали. Испратили су нас сви, заједно са женама и децом, све до изван града. Онда смо клекли на обали и помолили се. Пошто смо се поздравили са њима, укрцали смо се на лађу, а они су се вратили својим *кућама*.

Довршавајући пловидбу, из Тира смо стигли у Птолемаиду, где смо поздравили браћу и остали са њима један дан. Сутрадан смо отишли одатле и дошли у Кесарију. Тамо смо дошли у кућу еванђелисте Филипа – једног од седморице ђакона – и остали код њега. Он је имао четири неудате ћерке, које су имале дар пророковања.

Пошто смо се ту задржали дуже време, из Јудеје дође неки пророк по имену Агав. Дошавши к нама, узео је Павлов каиш, свезао њиме своје руке и ноге и рекао: „Ово говори Свети Дух: ’Овако ће Јевреји у Јерусалиму свезати човека коме припада овај каиш и предати га у руке незнабошцима.’“ Када смо то чули, молили смо га и ми и мештани да не иде у Јерусалим. Павле нам је тада одговорио: „Зашто плачете и ломите ми срце? Ја сам спреман не само

да ме у Јерусалиму свежу, већ и да умрем за име Господа Исуса.“ Али како се није дао наговорити, смирили смо се и рекли: „Нека буде Господња воља!“

Након тога смо се спремили за пут и отишли горе у Јерусалим. Са нама су пошли и неки ученици из Кесарије и довели нас у кућу Мнасона с Кипра, једног од првих ученика, да будемо његови гости.

Кад смо дошли у Јерусалим, браћа су нас радосно примила. Следећег дана, Павле је са нама отишао к Јакову, где су дошле и све старешине. Пошто их је поздравио, Павле им је потанко испричао шта је Бог његовом службом учинио међу незнабошцима. Када су то чули, почели су да славе Бога, па су му рекли: „Погледај, брате, колико је хиљада Јевреја поверовало и сви ревно следе Закон. Међутим, обавештени су да поучаваш све Јевреје који живе међу незнабошцима да одбаце Мојсијев Закон, да не обрезују своју децу и да се не држе наших обичаја. Шта сада да радимо? Свакако ће чути да си дошао. Зато послушај оно што ћемо ти рећи: имамо овде четири човека која су се заветовала. Поведи их и подвргни се са њима обреду очишћења, па им плати да обрију главе. Тако ће сви знати да ништа од оног што су чули о теби није истина, него да се и сам држиш Закона и живиш по њему. Што се тиче незнабожаца који су поверовали, ми смо их писмено известили о ономе што смо одлучили, а то је: да се клоне меса жртвованог идолима, крви, меса удављених животиња и блуда.“

Павле је повео са собом ону четворицу, па се сутрадан заједно са њима подвргао обреду очишћења. Затим је отишао у храм и објавио да ће се дани њиховог очишћења окончати када се за свакога од њих принесе жртва. Управо кад се навршавало тих седам дана, неки Јевреји из *Мале* Азије опазише Павла у храму, па узбунише сав народ и ухватише га, вичући: „Израиљци, помагајте! Овај човек посвуда учи све људе против нашег народа, Закона и овог места. Чак је и неке Грке увео у храм, и тиме обешчастио ово свето место.“ (*Јевреји* су, наиме, пре тога видели Трофима из Ефеса са Павлом, па су претпоставили да га је Павле увео у храм.)

У целом граду је настала гужва, а народ се стрчао са свих страна. Ухватили су Павла и одвукли га из храма. Врата су се одмах затворила. Док су они настојали да га убију, дође глас до заповедника *римске* чете да је сав Јерусалим ускомешан. Он је одмах повео војнике и капетане и дотрчао до њих. Кад су *Јевреји* угледали заповедника и војнике, престали су да туку Павла.

Заповедник је приступио Павлу, ухватио га и наредио да га свежу двоструким ланцима. Онда је упитао ко је он и шта је урадио.

Из гомиле су једни узвикивали једно, а други друго. Пошто заповедник због силне буке није могао ништа да сазна, наредио је да Павла одведу у касарну. Кад је Павле ступио на степенице, народ је толико навађивао, да су војници морали да га носе. Наиме, гомила их је пратила и узвикивала: „Погуби га!“

Када је требало да одведу Павла у касарну, он се обратио заповеднику: „Могу ли да ти нешто кажем?“ Заповедник га је упитао: „Зар ти знаш грчки? Да ниси ти онај Египћанин што је недавно подигао буну и повео са собом у пустињу четири хиљаде људи наоружаних ножевима?“ Павле му одговори: „Ја сам Јеврејин из Тарса киликијског, грађанин знаменитог града. Дозволи ми, молим те, да се обратим народу.“ Када му је *заповедник* дао допуштење, Павле је стао на степенице и махнуо руком народу. Пошто је настала велика тишина, Павле им се обратио на јеврејском језику:

„Браћо и оци, послушајте сада речи моје одбране коју упућујем вама.“

Када су они чули да им се обраћа на јеврејском језику, још пажљивије су га слушали.

„Ја сам Јеврејин – наставио је Павле. Рођен сам у Тарсу киликијском, али сам одгојен у овом граду, где сам под Гамалиловим надзором био строго подучен Закону наших отаца. Био сам реван за Бога, баш као и ви данас До смрти сам прогањао следбенике овог Пута; везивао сам и мушкарце и жене и предавао их у тамницу. То може да ми потврди Првосвештеник и цело Веће старешина. Од њих сам, наиме, примио писма за њихову сабрању у Дамаску, где сам отишао да спроведем у Јерусалим тамошње свезане, да буду кажњени.

Док сам се путујући приближавао Дамаску, око подне ме је одједном забљеснуло јако светло с неба. Пао сам на земљу и чуо глас како ми говори: ’Савле! Савле! Зашто ме прогониш?’

Упитао сам: ’Ко си ти, Господе?’ Он ми је одговорио: ’Ја сам Исус из Назарета кога ти прогониш.’ Моји пратиоци су видели светло, али нису разумели глас онога који ми је говорио. ’Шта да радим, Господе?’ – упитао сам. Господ ми је одговорио: ’Устани и иди у Дамаск. Тамо ће ти бити речено све што ти је одређено да чиниш.’ Пошто сам био обневидео од бљеска оног светла, моји пратиоци су ме повели за руку, па сам тако дошао у Дамаск.

А извесни Ананија, побожан човек који је живео по Закону, о коме су похвално говорили сви тамошњи Јевреји, дође к мени, приђе ми и рече: ’Брате Савле, прогледај!’ Истог часа сам прогледао, те сам га видео. *Ананија* је наставио: ’Бог наших отаца те је изабрао

да сазнаш његову вољу, да видиш Праведника и да чујеш глас из његових уста. Јер ти ћеш бити његов сведок пред свим људима, па ћеш говорити што си видео и чуо. Шта сад још чекаш! Устани, крсти се, те се очисти од својих греха призивајући његово име!'

Након што сам се вратио у Јерусалим, док сам се једном молио у храму, пао сам у занос и видео Господа. Он ми је рекао: 'Пожури и иди брзо из Јерусалима, јер неће прихватити твоје сведочанство о мени!' А ја рекох: 'Господе, знају они да сам бацао у тамницу и тукао по синагогама оне који верују у тебе. А када се проливала крв твога сведока Стефана, ја сам стајао тамо, одобравао и чувао одећу оних који су га убијали.' Али он ми је рекао: 'Иди, јер ћу те послати далеко међу незнабошце.'"

Јевреји су га слушали све до ових речи. Међутим, тада су почели да вичу: „Истреби таквог са земље! Тај не заслужује да живи!" Пошто су они викали, витлали огртачима и дизали прашину у ваздух, заповедник је наредио да Павла одведу у касарну и бичевањем га испитају како би сазнао због чега то народ диже толику вику против њега.

Када су га опружили и свезали каишевима, Павле рече капетану који је стајао до њега: „Зар ви смете да бичујете римског грађанина који није осуђен?" Кад је то чуо, капетан је пришао заповеднику и обавестио га о томе. Рекао је: „Шта то хоћеш да учиниш? Па, овај човек је римски грађанин!"

Заповедник је пришао Павлу и упитао га: „Реци ми, јеси ли ти римски грађанин?"

„Јесам" – одговори Павле.

Заповедник рече: „Ја сам великом свотом стекао то грађанство."

„А ја сам се с њим и родио" – рече Павле.

Војници који су приступили да бичевањем испитају Павла истог су тренутка устукнули. И сам заповедник се уплашио кад је сазнао да је он римски грађанин, а он га је свезао. Намеравајући да тачно сазна за шта га Јевреји оптужују, заповедник је сутрадан ослободио Павла и наредио да се окупе водећи свештеници и цело Велико веће. Онда је довео Павла и поставио га пред њих.

Павле упре поглед на Велико веће и рече: „Браћо, ја сам све до овог дана живео пред Богом с потпуно чистом савешћу." Тада је Првосвештеник Ананија наредио онима који су стајали поред Павла да га ударе по устима. Павле му је одговорио: „Бог ће тебе ударити, зиде у бело окречени! Седиш ту и судиш ми по Закону, а исти тај Закон кршиш тиме што наређујеш да ме ударају!"

„Зар вређаш Божијег Првосвештеника?“ – укорили су га Јевреји који су стајали до њега.

„Браћо, нисам знао – рече Павле – да је Првосвештеник. Наиме, *у Писму* је написано: ’Не говори лоше о главару свога народа.’“

Знајући да један део присутних припада фарисејима, а други садукејима, Павле узвикну у Великом већу: „Браћо, ја сам фарисеј, фарисејски син, а суди ми се зато што се надам васкрсењу мртвих!“ Кад је то рекао, дошло је до расправе између фарисеја и садукеја, тако да се збор поделио. Наиме, садукеји говоре да нема васкрсења, нити да има анђела ни духова, док фарисеји верују у све то.

Вика је постајала све већа. Неки од зналаца Светог писма из фарисејске странке жестоко се успротивише. Говорили су: „Нисмо нашли никакво зло на овом човеку! Шта ако му је говорио дух или анђео?“ Свађа је постала толико жестока, да се заповедник уплашио да не растргну Павла. Зато је наредио војницима да га отму од њих и одведу у касарну.

Идуће ноћи је Господ стао пред Павла и рекао му: „Храбро! Јер како си сведочио за мене у Јерусалиму, тако треба да посведочиш и у Риму.“

Следећег јутра су Јевреји сковали заверу против Павла, заклевши се да неће ни јести ни пити док га не убију. Оних који су сковали заверу, било је више од четрдесет. Ови су отишли к водећим свештеницима и старешинама, и рекли им: „Заклели смо се да нећемо ништа окусити док не убијемо Павла. Зато ви сад са Великим већем поднесите захтев заповеднику да вам га доведе како бисте, тобоже, тачније испитали његов случај. Ми смо спремни да га убијемо пре но што он дође.“

Међутим, Павлов нећак је дочуо за заседу, па је отишао у касарну и обавестио Павла о томе. Павле је позвао једног капетана и рекао му: „Поведи овог младића заповеднику, јер има да му јави нешто.“ *Официр* је повео младића, довео га заповеднику и рекао: „Затвореник по имену Павле ме је позвао и замолио да овог младића доведем к теби, јер има нешто да ти каже.“

Заповедник га је узео под руку, одвео у страну и упитао: „Шта то имаш да ми јавиш?“

Он му рече: „Јевреји су се договорили да затраже од тебе да сутра доведеш Павла у Велико веће, да би, тобоже, подробније испитали његов случај. Не дај да те наговоре, јер га више од четрдесет људи чека у заседи. Они су се заклели да неће ни јести ни пити док га не убију. Сада су спремни и само чекају твој пристанак.“

Тада заповедник отпусти младића и заповеди му: „Никоме не говори да си ми ово јавио.“

Затим је позвао два капетана и рекао им: „Спремите две стотине војника, седамдесет коњаника и две стотине стрелаца, да вечерас у девет сати пођу на пут до Кесарије. За Павла нека се опреме коњи за јахање, како би га безбедно довели намеснику Феликсу.“ *Заповедник* је затим написао писмо следећег садржаја:

Клаудије Лисија поздравља уваженог намесника Феликса.
Јевреји су ухватили овог човека и хтели да га убију. Но, када сам дознао да је римски грађанин, дошао сам с војском и извукао га из њихових руку. Пошто сам хтео да сазнам због какве кривице га оптужују, довео сам га пред њихово Велико веће. Утврдио сам, међутим, да га они оптужују због спорних питања која се тичу њиховог закона, те да нема никакве кривице која заслужује смртну казну или тамницу. Будући да ми је дојављено да се спрема завера против њега, одмах сам га послао к теби. Његовим тужитељима сам рекао да пред тобом изнесу своје тужбе против њега.

Војници су поступили према оном што им је било наређено; узели су Павла и ноћу га одвели у Антипатриду. Сутрадан су препустили коњици да продужи са њим, а они су се вратили у касарну. Кад су стигли у Кесарију, уручили су писмо намеснику и извели Павла пред њега. Пошто је прочитао писмо, намесник је упитао Павла одакле је. Кад је сазнао да је из Киликије, рекао је: „Саслушаћу те када стигну твоји тужитељи.“ Онда је наредио да *Павле* буде под стражом на Иродовом двору.

Након пет дана у Кесарију је стигао Првосвештеник Ананија са неким старешинама и извесним адвокатом Тертулом, па су поднели намеснику тужбу против Павла. Када су дозвали Павла, Тертул је почео да износи оптужбу: „Твојом заслугом уживамо у великом миру и напретку који је твојом бригом настао на добро овог народа; то ми, уважени Феликсе, на сваки начин и на сваком месту признајемо са дубоком захвалношћу. Но, да ти не бих више досађивао, молим те да нас по својој доброти укратко саслушаш. Установили смо, наиме, да је овај човек бунџија, да по целом свету замеће свађе међу Јеврејима и да је вођа назарејске секте. Чак је и наш храм покушао да оскрнави, али смо га ми ухватили. (Хтели смо да му судимо по нашем закону, али је дошао заповедник Лисија са великом војском и силом га отео од нас.) Ако га саслушаш, и сам ћеш моћи да сазнаш од њега све за шта га ми оптужујемо.“

Јевреји су га подржавали потврђујући да је то истина.

Кад му је намесник дао знак да узме реч, Павле одговори: „Знајући да си дуго година судија овом народу, драге воље излажем своју одбрану. Сâм можеш да дознаш да није прошло више од дванаест дана од како сам отишао горе у Јерусалим да се поклоним *Богу*. Никада ме нису затекли да се свађам с ким у храму, нити да буним народ по синагогама или у граду. Зато они не могу да ти докажу оно за шта ме сад оптужују. Али једно ти признајем: према овом Путу, који они називају сектом, служим Богу наших отаца и верујем у све оно што је записано у Закону и Пророцима. Ја имам исту наду, коју и они имају, да ће васкрснути и праведни и неправедни. Зато се трудим да увек имам чисту савест пред Богом и пред људима.

После више година, вратио сам се *у Јерусалим* да донесем новчану помоћ за мој народ и да принесем жртве. Том приликом су ме нашли у храму и тада сам био *обредно* чист, али ту није било ни окупљеног народа ни буке. То су били неки Јевреји из *Мале* Азије; требало би да они ступе пред тебе и изнесу оптужбе против мене, ако имају нешто против мене. Или нека ови ту сами кажу какву су кривицу нашли на мени кад сам стајао пред Великим већем, осим ако се не ради о ономе што сам тада повикао док сам стајао међу њима: ’Због васкрсења мртвих суди ми се данас пред вама!’“

Тада је Феликс, будући добро упознат с овим Путем, одгодио суђење рекавши: „Када дође заповедник Лисија, решићу ваш спор.“

Наредио је капетану да се Павле чува, али да му се да извесна слобода и да се не брани његовим пријатељима да му буду на услузи.

Неколико дана касније, Феликс је дошао у посету Павлу са својом женом Друсилом, која је иначе била Јеврејка. Послао је да доведу Павла који им је говорио о вери у Исуса Христа. Док је Павле излагао о правди, уздржљивости и долазећем суду *Божијем*, Феликса обузе велики страх, па рече: „Иди сад, а кад нађем нешто времена, позваћу те.“ При том се надао да ће му Павле дати новаца; зато га је чешће позивао и разговарао с њим.

Након две године, Феликса је наследио Поркије Фест. Желећи да задобије наклоност Јевреја, Феликс је оставио Павла у тамници.

Три дана након доласка у ову провинцију, Фест је из Кесарије отишао горе у Јерусалим. Тада су водећи свештеници и јудејске старешине изнели пред њим оптужбе против Павла. Молили су га да им учини услугу – да спроведе Павла у Јерусалим, јер су спремали заседу да га убију на путу. Међутим, Фест им је одговорио да је Павле утамничен у Кесарији, где и сам ускоро намерава да отпу-

тује. Затим је додао: „Нека ваши представници дођу у Кесарију, па нека изнесу своје оптужбе против тог човека ако је нешто скривио.“

Након што је провео неких осам или десет дана код њих, Фест је сишао у Кесарију. Већ сутрадан је сео на судијску столицу и наредио да доведу Павла. Када се Павле појавио, окружили су га Јевреји који су дошли из Јерусалима и почели да износе против њега многе и тешке оптужбе, које нису могли да докажу. Павле се бранио: „Нисам учинио никакав преступ ни против јудејског Закона, ни против храма, а ни против цара.“

Желећи да угоди Јеврејима, Фест је упитао Павла: „Хоћеш ли да идеш у Јерусалим да ти се онде за то преда мном суди?“ Павле је одговорио: „Пред царским судом стојим и ту треба да ми се суди. Јеврејима ништа нисам скривио, као што и сам веома добро знаш. Ако сам нешто скривио, или ако сам учинио нешто што заслужује смрт, не одбијам да умрем; али ако су њихове оптужбе неосноване, нико ме не може изручити њима. Позивам се на цара.“

Фест се тада посаветовао са својим већем, па је рекао: „На цара си се позвао, к цару ћеш поћи!“

Неколико дана касније дођу цар Агрипа и Верника у Кесарију да поздраве Феста. Пошто су остали тамо неколико дана, Фест изложи цару Павлов случај: „Ту је један човек кога је Феликс оставио као затвореника. Кад сам био у Јерусалиму, водећи свештеници и јудејске старешине су изнели оптужбе против њега и захтевали његову осуду. Одговорио сам им да није римски обичај да се оптуженик изручи пре но што се суочи са својим тужитељима и пре но што му се пружи прилика да се одбрани од оптужби. Кад сам се вратио са њима, већ следећег дана сам без икаквог одлагања сео на судијску столицу и наредио да доведу тог човека. Када су његови тужитељи устали да говоре, нису га оптуживали за никакав злочин, како сам ја очекивао, него су се спорили с њим око извесних питања њихове вере и о неком Исусу који је био мртав, а за кога Павле тврди да је жив. Пошто сам био у недоумици како да поступим у вези овог спора, упитао сам га да ли би хтео да иде у Јерусалим, да би му се за то тамо судило. Али како је Павле хтео да остане у затвору до одлуке царског величанства – будући да се позвао на њега – наредио сам да га чувају док га не пошаљем цару.“

Агрипа рече: „И ја сам бих волео да чујем тог човека.“ „Чућеш га сутра“ – одговорио је Фест.

Сутрадан су Агрипа, Фест и Верника дошли са великом помпом, па су заједно са војним заповедницима и градским угледницима ушли у судницу. Пошто је наредио да доведу Павла, Фест је

рекао: „Цареˇ Агрипа и сви ви који сте присутни, погледајте овог човека! Због њега су навалили на мене сви Јевреји из Јерусалима и одавде, вичући да он више не сме да живи. Но, ја сам установио да он није учинио ништа што заслужује смрт. Али пошто се позвао на цара, одлучио сам да га пошаљем *у Рим*. Међутим, немам ништа поуздано о њему да напишем господару. Зато сам га довео пред вас, посебно пред тебе, царе Агрипа, да бих након саслушања имао шта да напишем. Наиме, чини ми се неразумним послати затвореника, а не назначити шта су његове кривице.“

Агрипа се онда обратио Павлу: „Дозвољава ти се да говориш у своју одбрану.“ Тада је Павле испружио своју руку и започео своју одбрану: „Сматрам себе срећним, о, царе Агрипа, што ћу се баш пред тобом бранити од свега за шта ме Јевреји оптужују, тим пре што знам да си добро упућен у јудејске обичаје и спорна питања. Зато те молим да ме стрпљиво саслушаш.

Сви Јевреји знају какав начин живота сам проводио од најраније младости међу својим народом у Јерусалиму. Они ме знају од раније, па могу, ако хоће, да потврде да сам као фарисеј живео по најстрожем правцу наше вере. А сада ми се суди због моје наде у испуњење обећања које је Бог дао нашим прецима. Исто тако се и дванаест наших племена, која предано служе Богу дању и ноћу, надају испуњењу истог обећања. Због те наде ме, о, царе, Јевреји оптужују.

Зар сматрате невероватним да Бог васкрсава мртве? Па и ја сам био уверен да се морам свим силама супротставити имену Исуса Назарећанина, што сам и чинио у Јерусалиму. Кад сам добио овлашћење од водећих свештеника, ја сам многе свете затворио, а када су их убијали, ја сам давао свој пристанак. По свим синагогама сам их кажњавањем присиљавао да се одрекну своје вере. У своме прекомерном бесу, прогањао сам их чак и по страним градовима.

Поводом тога сам се запутио у Дамаск са овлашћењем и одобрењем од водећих свештеника. Негде око подне, о, царе, на путу сам угледао светлост са неба, која је мене и моје сапутнике обасјала јаче од сунчевог сјаја. Сви смо попадали на земљу, а ја сам чуо глас који ми се обратио на јеврејском језику: ’Савле! Савле! Зашто ме прогониш? Тешко ти је да се риташ против бодила.’

’Ко си ти, Господе?’ – упитао сам. Господ ми је одговорио: ’Ја сам Исус кога ти прогониш. Устани и стани на своје ноге! Објавио сам ти се да бих те поставио за свог слугу и сведока онога што си видео и онога што ћу ти објавити. Ја ћу те избављати од твога народа и од незнабожаца. Њима те шаљем, да им отвориш очи како би се

одвратили од таме к светлу и од сатанске власти к Богу, те да би примили опроштење од греха и део међу онима који су посвећени вером у мене.'

Отада, царе Агрипа, нисам био непослушан небеском виђењу. Прво сам проповедао онима у Дамаску, те у Јерусалиму и у целој Јудеји, а потом и незнабошцима, да треба да се покају *од* *греха* и да се окрену Богу чинећи дела која доказују покајање. Зато су ме Јевреји ухватили у храму и покушали да ме убију. Међутим, Бог ми је помагао све до данашњега дана, те стојим ту и сведочим и неугледнима и угледнима. Ја не говорим ништа друго осим онога што су Пророци и Мојсије рекли да ће се догодити: да ће Христос пострадати и да ће, као први који је васкрсао из мртвих, навестити светло народу израиљском и незнабошцима."

Док се Павле бранио овим речима, Фест гласно узвикну: „Ниси при здравом разуму, Павле! Велика ученост ти мути разум!" Павле одговори: „Нисам ја луд, уважени Фесте, него говорим истините и разумне речи. Све ове ствари су познате и цару коме слободно говорим. Уверен сам, наиме, да му ништа од тога није непознато, јер се то није догодило у неком запећку. Царе Агрипа, верујеш ли Пророцима? Знам да верујеш."

„Још мало, па ћеш ме убедити да постанем хришћанин" – рекао је Агрипа Павлу.

„Дај Боже да, пре или касније, не само ти, већ и сви који ме данас слушају, постану такви какав сам ја, осим ових окова."

После овога устадоше цар, намесник и Верника као и сви који су са њима седели. Одлазећи, разговарали су међу собом: „Овај човек не чини ништа што заслужује смрт или тамницу."

Агрипа рече Фесту: „Овај човек би могао да буде ослобођен да се није позвао на цара."

Када је било одлучено да отпловимо у Италију, Павла и неке друге затворенике предали су на чување капетану царске чете који се звао Јулије. Укрцали смо се у једну адрамитску лађу, која је требало да плови у азијске луке, и отпловили. Са нама је био Аристарх, Македонац из Солуна.

Сутрадан смо пристали у Сидону. *Кајетан* Јулије се љубазно опходио према Павлу и допустио му да посети своје пријатеље, да би се побринули за његове потребе. Кад смо отишли оданде, пловили смо у заветрини Кипра, јер су дували противни ветрови. Препловивши море дуж обала Киликије и Памфилије, стигли смо у Миру ликијску. Ту је капетан нашао лађу из Александрије која је пловила за Италију, те се укрцасмо. Неколико дана смо пловили

веома споро и једва смо стигли до Книда. Пошто нам ветар није дао да пристанемо, пловили смо поред Салмоне, у заветрини Крита. Пловећи с муком уз обалу, стигли смо у место које се звало „Добра пристаништа“, близу града Ласеје.

Будући да је прошло доста времена, а пловидба постала опасна, јер се и пост већ био завршио, Павле их је опомињао: „Људи – говорио им је – видим да ће ова пловидба бити опасна и да ће бити велике штете, не само по товар и лађу, него и по наше животе.“ Међутим, капетан је имао више поверења у кормилара и власника брода, него у Павла. Пошто лука није била погодна да се презими, већина је одлучила да се отплови даље уз обалу, како би дошли до Феникса и тамо презимили. То је била критска лука која је била отворена према југозападу и северозападу.

Дувао је благ јужни ветар, па су мислили да ће остварити што су наумили. Подигли су сидро и запловили уз саму обалу Крита. Није прошло дуго, кадли *са Крита* поче да дува јак олујни ветар звани „Североисточњак“. Захватио је лађу која није могла да се противи ветру, па смо морали да се препустимо ветру да нас носи. Пловећи, пак, у заветрини неког острва по имену Клауда, с тешком муком смо успели да задржимо бродски чамац. Када су га подигли, употребили су помоћна средства да подвежу лађу. Бојећи се да се не насучу на обалу Сирте, спустили су плутајуће сидро препуштајући се ветру. Пошто нас је наредног дана олуја жестоко бацала, почели су да избацују товар. Трећег дана су својим рукама избацили из лађе бродску опрему. Пошто се током много дана ни сунце ни звезде нису појавили, а снажна бура и даље беснела, изгубили смо сваку наду да ћемо се спасти.

Како већ дуже време нико није ништа јео, Павле стаде међу њих и рече: „Људи, требало је мене послушати и не отискивати се с Крита, јер бисмо тако избегли ову невољу и штету. Сад вам, пак, саветујем да се ободрите, јер нико од вас неће изгубити живот, осим што ће лађа потонути. Прошле ноћи ми се указао анђео Бога коме припадам и коме служим, па ми је рекао: ’Павле, не бој се, јер мораш доћи пред цара *у Рим*. Бог ће ради тебе сачувати животе свих који плове с тобом.’ Зато се разведрите, јер верујем Богу да ће бити онако како ми је речено. Ипак, морамо да се насучемо на неко острво.“

У ноћи четрнаестог дана од како нас је олуја носила по Адрији, негде око поноћи, морнари наслутише да се приближава неко копно. Бацили су висак за мерење дубине и утврдили да дубина мора износи тридесет седам метара. Када су га бацили мало даље,

утврдили су да има двадесет седам метара. Пошто смо се бојали да не налетимо на подводне гребене, бацили смо четири сидра са стражње стране и молили се да сване. Морнари су покушали да побегну, те су спустили чамац под изговором да треба спустити сидра с предње стране лађе. Тада је Павле рекао капетану и војницима: „Ако ови људи не остану на лађи, ви се не можете спасти.“ Нато су војници посекли ужад која су држала чамац и пустили га да падне.

Када је почело да свиће, Павле је замолио све да поједу нешто: „Данас је четрнаести дан који проводите у ишчекивању и без хране, а да ништа нисте окусили. Зато вас молим да поједете нешто; то је за ваш опстанак, јер ни једном од вас неће пасти длака с главе.“ Пошто је рекао ово, узео је хлеб и пред свима захвалио Богу. Затим је преломио *хлеб* и почео да једе. Тада су се сви охрабрили, па су се прихватили хране. На лађи нас је било укупно две стотине седамдесет шест људи. Када су се наситили, олакшали су брод избацујући жито у море.

Када се разданило, нису препознали копно. Ипак, угледали су неки залив са приступачном обалом, где су хтели да уплове бродом, ако то буде могуће. Одвезали су сидра и спустили их у море. Истовремено су олабавили ужад на кормилима, подигли предње једро према ветру и запутили се ка обали. Међутим, наишли су на гребен и насукали се. Предњи део брода је насео и остао непокретан, док се задњи ломио под ударима јаких таласа. Тада су војници наумили да побију затворенике како не би који испливао и побегао. Међутим, капетан је желео да спасе Павла, те им није дозволио да спроведу своју намеру. Наредио је да они који знају да пливају први скоче у воду и домогну се копна, а да га се остали домогну, ко на даскама, ко на остацима лађе. Тако су се сви спасли дошавши до копна.

Пошто смо се спасли, сазнали смо да се то острво зове Малта. Становници Малте су нам исказали несвакидашњу љубазност. Заложили су ватру и све нас позвали к њој због кише која је падала и због хладноће. А када је Павле сакупио гомилу грања и ставио на ватру, изађе змија од топлоте и ухвати му се за руку. Угледавши змију како му виси на руци, домороци рекоше један другоме: „Овај човек је сигурно убица; умакао је мору, али му Правда не дозвољава да живи.“ Но, Павле стресе змију у ватру и ништа му се не догоди. Људи су очекивали да ће отећи или да ће изненада пасти мртав. Но, кад су после дугог чекања видели да му се ништа необично није догодило, променили су мишљење и рекли да је бог.

Близу тог места се налазило имање главара тог острва, по имену Публије. Он нас је примио и три дана нас љубазно угостио. Публијев отац је тада лежао свладан грозницом и срдобољом. Павле му је пришао, помолио се, положио руке на њега и исцелио га. Након што се ово догодило, и остали болесници са острва су долазили и били исцељени. Становници су нам указали многе почасти, а када смо одлазили, снабдели су нас са свим што нам је било потребно.

После три месеца, укрцасмо се на неку александријску лађу која је презимила на острву и која је на себи имала *заштитни* знак близанаца Кастора и Полукса. Допловили смо у Сиракузу, где смо остали три дана. Оданде смо пловећи уз обалу дошли у Региум. Сутрадан је почео да дува јужни ветар, тако да смо већ следећег дана стигли у Путеоле. Тамо смо нашли неку браћу која су нас позвала да проведемо са њима недељу дана. Тако смо дошли у Рим. Кад су браћа из Рима чула да долазимо, изашли су нам у сусрет чак до Апијевог форума и Три крчме. Видевши их, Павле захвали Богу и охрабри се.

Када смо стигли у Рим, Павлу је било допуштено да станује као самац са једним војником који га је чувао. После три дана, Павле је сазвао јудејске вође. Када су се окупили, Павле им је рекао: „Браћо, иако нисам учинио ништа против нашег народа или обичаја наших предака, ипак су ме оковали у Јерусалиму и изручили ме Римљанима. Када су ме испитали, хтели су да ме пусте, јер нису нашли никакву кривицу због које бих био осуђен на смрт. Но, будући да су се Јевреји успротивили томе, био сам принуђен да се позовем на цара; али не зато да бих оптужио свој народ. Зато сам вас позвао да вас видим и да вам кажем да сам окован овим ланцем због Израиљеве наде.“

Они му одговорише: „Нисмо примили никаква писма из Јудеје у вези са тобом, нити је ко од браће дошао оданде и јавио нам или рекао нешто лоше о теби. Ипак, желимо да чујемо шта су твоји погледи, јер нам је познато да се против ове секте свуда говори.“

Пошто су му заказали један дан, дошли су у његов стан у још већем броју. Павле им је од јутра до мрака говорио и сведочио о Божијем Царству, убеђујући их о Исусу на темељу Мојсијевог Закона и Пророка. Једни су били уверени у оно што је Павле рекао, док други нису поверовали.

И како нису могли да се сложе, почели су да се разилазе. Након тога, Павле је дао свој суд: „Свети Дух је рекао истину вашим прецима преко пророка Исаије:

’Иди к овом народу и реци му: Слушаћете и нећете разумети, гледаћете и нећете видети. Јер је отврднуло срце овога народа, уши су своје зачепили, очи су своје затворили, да очима не виде, да ушима не чују, да срцем не разумеју и обрате се, да их ја исцелим.’

Знајте, стога, да је ово Божије спасење послано незнабошцима и они ће га послушати.“ А када је ово рекао, Јевреји одоше жучно се расправљајући међу собом.

Павле је у свом изнајмљеном стану остао пуне две године и примао све који су долазили к њему. Ту је сасвим слободно и без сметњи навештавао Царство Божије и поучавао о Господу Исусу Христу.

Римљанима

Посланица Римљанима

Од Павла, слуге Исуса Христа, позваног да буде апостол, издвојеног да навести Божију Радосну вест, коју је *Бог* унапред обећао преко пророка у Писму. *Радосна вест* се односи на његовог Сина, који је по својој људској природи потомак Давидов, а по Духу светости постављен да буде Син Божији у сили, својим васкрсењем из мртвих. То је наш Господ, Исус Христос. *Бог* нам се његовим посредством смиловао и удостојио нас да будемо апостоли, да у његово име позовемо све народе на послушност која долази од вере. Међу овима сте и ви које је позвао Исус Христос. Свима вама који сте у Риму, вама које Бог воли, позванима на посвећење: милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Пре свега, захваљујем своме Богу по Исусу Христу за све вас, јер се глас о вашој вери проноси по целом свету. Бог мој, коме целим својим срцем служим објављивањем Радосне вести о његовом Сину, сведок ми је да вас се непрестано сећам у својим молитвама. Стално се молим да ми Бог по својој вољи коначно омогући да срећно дођем к вама. Јер чезнем да вас видим да бих поделио са вама духовни дар да ојачате, то јест, да се узајамно охрабримо обостраном вером. Ипак, желим да знате, браћо, да сам често намеравао да дођем к вама како би и у вашој средини имао род у обраћенима, као међу другим народима, али сам до сада био спречен у томе. Дужник сам Грцима и варварима, умнима и неукима. Тако сам спреман да навестим Радосну вест и вама у Риму.

Ја се, наиме, не стидим Радосне вести, јер је она Божија сила која води к спасењу свакога који у њу верује, прво Јеврејина, а онда и Грка. Јер у њој се открива праведност Божија, која се прима вером, и само вером, као што је написано: „Праведник ће живети од вере.“

Јер, Божији гнев се открива против сваке безбожности и неправедности људи, који својом неправедношћу потискују истину. Њима је, наиме, познато оно што се може сазнати о Богу, јер им је Бог то открио. А Божије невидљиве особине – његова вечна сила и божанство, могу се јасно видети од постанка света на ономе што је створио. Стога нико нема изговора. Јер, иако су упознали Бога, нису му као Богу исказали част и захвалност, него им умовање постаде безумно, те им тама обузе њихово неразумно срце. Тврдили су да су мудри, а постали су неразумни, па су заменили славу бесмртнога

Бога обличјем и сликом смртног човека, птица, четвороножаца и гмизаваца.

Зато их је Бог препустио жељама њиховог срца, да буду нечисти, и да чине бесрамне ствари једни с другима. Они су заменили Божију истину за лаж, те поштују и клањају се творевини уместо Творцу, кога треба славити довека. Амин.

Зато их је Бог препустио срамним страстима. Тако су њихове жене замениле природно општење за неприродно. Исто тако су и мушкарци оставили природно општење са женом, те се у својој пожуди успалили једни на друге. Тако мушкарци с мушкарцима чине бестидне ствари и тиме на себе саме навлаче заслужену казну за своју заблуду.

И пошто нису сматрали вредним да се држе знања о Богу, Бог их је препустио њиховом изопаченом уму да чине недоличне ствари. Они су испуњени сваком врстом неправедности: злобом, похлепом, неваљалством; пуни су зависти, убиства, свађе, преваре, злонамерности; они су сплеткароши, оговарачи, богомрсци, насилници, охоли, разметљивци; они измишљају зла, непокорни су родитељима, неразумни, непоуздани, безосећајни, немилосрдни. Они знају Божији праведни захтев да који тако чине заслужују смрт. Међутим, не само да то сами чине, него одобравају и другима који чине исто.

Зато немаш изговора, о, човече који судиш, ко год да си. Јер тиме што судиш другоме, самог себе осуђујеш, пошто ти, судијо, чиниш исто. Међутим, Бог у складу са истином суди онима који такво што чине. Мислиш ли, о, човече који судиш онима који чине такве ствари, а сам чиниш исто, да ћеш избећи Божији суд? Или можда презиреш богатство његове доброте, подношења и стрпљивости, а не знаш да те његова доброта води к покајању? Ти својом тврдокорношћу и непокајаним срцем прикупљаш себи казну за дан Божијег гнева, када ће се открити његов праведни суд, па ће сваком узвратити по његовим делима. Онима што траже славу, част и бесмртност, устрајно чинећи добра дела, даће вечни живот. А онима што су частохлепни и не покоравају се истини, него се покоравају неправедности, следи Божији гнев и љутња. Невоља и мука снаћи ће сваког човека који упорно чини зло, прво Јеврејина, а онда и Грка. А слава, част и мир следују свакоме ко чини добро, прво Јеврејину, а онда и Грку. Бог, наиме, није пристран.

Заиста, они који су без *ӣознавања* Закона сагрешили, без *ӣознавања* Закона ће и пропасти, а они који су згрешили познајући Закон, по Закону ће им се и судити. Јер пред Богом нису праведни

они који само слушају Закон; они који Закон извршују, ти ће бити оправдани. Наиме, кад многобошци који немају *Мојсијев* Закон, по природи чине оно што Закон налаже, онда су они, иако немају Закон, сами себи закон. Они тако показују да је оно што захтева Закон уписано у њиховим срцима. То сведочи и њихова савест и њихове мисли које се међу собом оптужују или бране. *То ће се показати* на дан када ће, по Радосној вести коју ја навешћујем, Бог посредством Исуса Христа судити скривеним *мислима* људским.

А ти, који се називаш Јеврејином? Ти се ослањаш на Закон и хвалиш се својим односом са Богом; знаш шта он захтева и просуђујеш шта је најбоље, јер си примио поуку из Закона; уверен си да си вођа слепима, светло онима који су у тами; васпитач неразумних, учитељ неуких, јер у Закону имаш оличење знања и истине. Ти, дакле, који друге учиш, самога себе не учиш? Проповедаш да се не краде, а сам крадеш? Говориш да се не чини прељуба, а сам чиниш прељубу? Гнушаш се идола, а сам пљачкаш храмове? Хвалиш се што имаш *Божији* Закон, а кршиш тај исти Закон, и тиме срамотиш Бога. Јер и записано је: „Због вас се међу народима вређа име Божије.“

Обрезање има вредност ако извршаваш Закон; ако, пак, не извршаваш Закон, постајеш као онај који није обрезан. Ипак, ако необрезани извршава праведне захтеве Закона, неће ли *Бог* његово необрезање сматрати обрезањем? Зато ће теби, *Јеврејину*, судити онај који по рођењу није обрезан, али који извршава Закон, јер ти и поред слова и обрезања преступаш Закон. Јер, није Јеврејин онај који је то споља, нити је право обрезање телесна ствар. Прави Јеврејин је онај који је Јеврејин изнутра, чије је срце обрезано, а то чини Дух, а не слово *Закона*. Таквога не хвале људи, него Бог.

Какву, дакле, предност имају Јевреји над незнабошцима? Или, има ли какве користи од обрезања? Велике, у сваком погледу! Најпре, Јеврејима су поверене Божије објаве. А шта ако су неки били неверни? Хоће ли Бог због тога престати да буде веран? Никако! Пре ће бити да је Бог веран, а да је сваки човек лажљивац, као што у Светом писму пише:

> „Тако ћеш се оправдати својим речима, и победити када те окриве.“

Ако наша неправедност показује Божију праведност, шта ћемо рећи *на то*? Да Бог можда није неправедан кад кажњава? Ово питам с људске стране. Никако! Како би онда Бог могао да суди свету? Међутим, ако моја неистина служи да покаже изобиље Божије истине ради његове славе, зашто да ми се суди као грешнику? Зашто да не

кажемо: „Хајде да чинимо зло да би дошло добро?“ Уосталом, неки клеветници нам и приписују такве речи. Зато ће бити праведно осуђени.

Онда, имамо ли ми Јевреји икакву предност над осталима? Никако! Наиме, малопре смо рекли да су сви, и Јевреји и Грци, криви за грех. Јер, овако пише *у Светом писму*:

> „Праведнога нема ниједнога, нема разумнога, нити оног који тражи Бога. *Од Бога* се сви одвратише, покварени сви постадоше; нема тога који чини добро, таквога ниједнога нема. Гроб отворен грло је њихово, а језик им ласка превртљиво. Отров им је змијски под уснама, уста су им пуна клетве и горчине. Крв пролити хитре су им ноге, јад им је и пустош на путима, стазу мира упознали нису, за страх Божији очи им не знају.“

Знамо да се све што пише у Закону односи на оне који живе под Законом, да нико не би имао изговора и да би сав свет био крив пред Богом. Наиме, нико се *пред Богом* не може оправдати вршењем онога што Закон захтева, јер Закон само доводи човека до сазнања да је грешан.

Али сада се открила Божија праведност без Закона, о којој сведоче и Закон и Пророци. Божија праведност долази вером у Исуса Христа на све који верују, без икакве разлике. Јер, сви су сагрешили и лишени су Божије славе, али се оправдавају даром његове милости, откупљењем по Христу Исусу. Њега је Бог одредио за откупљење његовом крвљу, које се прима вером. То је учинио да покаже своју праведност, јер је стрпљиво опраштао грехе учињене у прошлости; то је учинио да покаже своју праведност у садашње време, то јест, да покаже да је сам праведан и да чини праведним онога који верује у Исуса. Према томе, има ли разлога да се неко хвали собом? То је искључено. Каквим законом? Законом дела? Не, него законом вере. Сматрамо, наиме, да се човек оправдава посредством вере, а не вршењем Закона. Или је Бог само Јеврејима Бог? Зар није *Бог* и незнабошцима? Да, и незнабошцима такође. Пошто је само један Бог, који ће вером оправдати обрезане, он ће посредством *исте* вере оправдати и необрезане. Укидамо ли тако вером Закон? Никако! Напротив, ми подржавамо Закон.

Шта, онда, да кажемо о нашем праоцу Аврахаму? Шта је он сам по себи постигао? Јер, ако је Аврахам постигао праведност оним што је учинио, он би, према томе, имао разлога да се хвали, али не пред Богом. Шта Писмо говори? „Поверова Аврахам Богу, па му је то урачунато у праведност.“

Онај који ради, зарађује своју плату *радом*; не добија је милошћу. А ономе који не ради, а верује у Бога који оправдава безбожника, њему се вера урачунава у праведност. Тако и Давид каже да је блажен човек коме Бог урачунава праведност не узимајући у обзир његова праведна дела:

> „Благо онима којима су безакоња опроштена, чији су греси покривени; благо човеку коме Господ не урачунава грех.“

Да ли се ово блаженство односи само на обрезане, или и на необрезане? Већ смо рекли да је Аврахаму вера урачуната у праведност. Како му је била урачуната? Када је био обрезан, или када је био необрезан? То није било након обрезања, него пре њега. Он је примио знак обрезања као печат праведности коју је стекао вером, док још није био обрезан. Тиме је Аврахам постао отац свих необрезаних који верују, а којима се то урачунава у праведност. Он је, такође, и духовни праотац оних који нису само обрезани, него следе пример вере нашега оца Аврахама, коју је овај имао док је још био необрезан.

Јер, када је *Бог* обећао Аврахаму и његовом потомству да ће му припасти свет у наследство, то није било због *тога што је Аврахам држао* Закон, већ због *тога што је примио* праведност *од Бога посредством своје* вере. Јер, ако су наследници они к*оји се држе* Закона, онда је вера безначајна, а обећање безвредно, зато што Закон са собом носи *Божији* гнев. А где нема Закона, тамо нема ни греха због кршења истог. Зато се обећање темељи на вери, да би га људи прихватили *као дар Божије* милости, те да би било делотворно за све потомство, не само за оне *који држе* Закон, него и за оне који су *судеоници* у Аврахамовој вери. Он је *духовни* отац свима нама. Јер, овако је написано *у Светом писму*: „Ја сам те учинио оцем многих народа.“ Он је поверовао Богу који оживљава мртве и својом речју чини да ствари настану ни из чега. *Аврахам* је веровао и надао се и онда када није било разлога за наду. Тако је постао оцем многих народа, јер *Свето писмо* овако каже: „Толико ће бити твоје потомство.“ *Чак и кад* се обазрео на своје готово обамрло тело, на својих стотину година, као и на Сарину неспособност да рађа, Аврахам се није поколебао у својој вери. Он није довео у питање Божије обећање, него је ојачан својом вером прославио Бога, потпуно уверен да је *Бог* у стању да учини оно што је обећао. Зато му је *вера* урачуната у праведност. *Речи*: „То му је било урачунато“, нису биле написане само за њега, него и за нас којима ће бити урачунато у праведност то што верујемо у оног који је васкрсао из мртвих, нашег Господа

Исуса. *Боī* га је предао да умре за наше преступе, а васкрсао га да нас учини праведнима.

Пошто смо, дакле, оправдани вером, у миру смо с Богом посредством нашег Господа Исуса Христа. Његовим посредством смо вером стекли приступ к овој милости у којој сада живимо, те се хвалимо надом да ћемо учествовати у Божијој слави. Ипак, не хвалимо се само тиме, већ и нашим невољама, знајући да невоља изграђује постојаност, постојаност прекаљеност, а прекаљеност наду. Ова нада не разочарава, јер је Бог излио своју љубав у наша срца Духом Светим који нам је дат. Јер, док смо још били немоћни, Христос је у право време умро за безбожне. Наиме, једва да би ко умро за праведника, премда би се неко и одважио да умре за доброг човека. Али, Бог је показао своју љубав према нама тиме што је Христос умро за нас док смо још били грешници. Колико ћемо се више сада, пошто смо оправдани његовом крвљу, избавити од Божијег гнева његовим посредством. Па, кад смо се измирили с Богом смрћу његовог Сина док смо још били Божији непријатељи, колико ћемо пре бити спасени његовим животом сад кад смо измирени! И не само то, него се и радујемо пред Богом због оног што је учинио кроз нашег Господа Исуса Христа, чијим смо посредством измирени са Богом.

Према томе, као што је посредством једног човека грех ушао у свет, а са грехом и смрт, тако је смрт прешла на све људе, јер су сви сагрешили. Грех је, наиме, постојао на свету и пре него што је дат Закон, али се грех не урачунава кад нема Закона. Ипак, смрт је царевала од Адама до Мојсија и над онима који нису згрешили сличним преступом као Адам, који је пралик онога који је требало да дође. Али милост није попут преступа. Наиме, колико су преступом једног човека многи умрли, толико се обилније излила на многе Божија милост и дар дан милошћу једног човека, Исуса Христа. Такође, има разлике и између дара *Божије милости* и греха једног човека. Осуда једног греха је довела до пресуде, док је дар милости и након многих преступа довео до оправдања. Јер, ако је преступом једног човека – преко њега – наступила владавина смрти, колико ће пре они који примају изобиље *Божије* милости и *Божији* дар праведности, владати у животу посредством Исуса Христа!

Дакле, као што је преступ једног човека довео до осуде све људе, тако је праведно дело једног човека довело до праведности која даје живот свим људима. Као што су непослушношћу једног човека многи постали грешни, тако ће послушношћу једнога многи бити

учињени праведнима. Закон је уведен да се преступ увећа. А тамо где се грех увећао, онде се милост Божија пребогато излила, да, као што је грех владао путем смрти, тако милост *Божија* влада путем праведности, која води у вечни живот посредством нашег Господа Исуса Христа.

Шта ћемо, дакле, рећи? Треба ли да наставимо са животом у греху да би се милост увећала? Никако! Како ћемо ми, који смо умрли греху, и даље живети у њему? Или, зар не знате да смо ми, који смо крштењем *сједињени* с Христом Исусом, истим крштењем *сједињени и* с његовом смрћу? Тако смо, дакле, крштењем сахрањени с Христом у његову смрт, да бисмо, као што је Христ устао из мртвих Очевом славном силом, и ми могли да живимо новим животом. Ако смо се, дакле, саживели са сликом његове смрти, онда ћемо се саживети и са сликом његовог васкрсења. Знамо, наиме, да је наш стари човек разапет с *Христом*, да се обеснажи наше тело, те да не будемо више робови греху. Јер, онај који је мртав, ослобођен је од греха. Но, ако смо умрли са Христом, верујемо да ћемо и живети са њим. Знамо, наиме, да је Христос устао из мртвих и да никада више неће умрети, јер смрт више не влада над њим. Јер, кад је *Христос* умро, умро је греху једном за свагда; а живот који сада живи, живи за Бога.

Тако и ви себе сматрајте мртвима греху, а живима Богу у Христу Исусу. Према томе, грех не сме више царевати у вашим смртним телима; не покоравајте се његовим жељама. Не предајте своје удове да служе као оруђе неправде, него предајте себе Богу као они који су подигнути из смрти у живот, дајући своје удове Богу да служе као оруђе праведности. Неће грех владати над вама, јер нисте под Законом, него под милошћу.

Да ли то значи да ћемо грешити зато што нисмо *више* под Законом, него под милошћу? Никако! Или, зар не знате да када се предате некоме на ропску покорност, ви сте у ствари робови ономе коме се покоравате – било греху који води у смрт, било послушности која води к праведности? Али, хвала Богу што сте од срца послушали оно учење коме сте поверени, иако сте некад били робови греха. Пошто сте, дакле, ослобођени греха, постали сте слуге праведности. Говорим свакодневним језиком због слабости ваше природе. Као што сте некад предали своје удове да служе нечистоти и безакоњу, што води к све већем безакоњу, тако сада предајте своје удове да служе праведности, што води к посвећењу. Јер, када сте робовали греху, били сте слободни од праведности. И какву сте корист имали од тога, чега се данас стидите? Исход тога је смрт.

А сада, пошто сте ослобођени греха, те служите Богу, имате добит која се огледа у посвећењу Богу, а крајњи исход је живот вечни. Јер је плата за грех смрт, а дар Божији је вечни живот у нашем Господу Христу Исусу.

Или, зар не знате, браћо – говорим онима који познају Закон – да Закон има власт над човеком *само* док је жив? Тако је и удата жена везана Законом. Али, ако јој муж умре, разрешена је Закона који је везује за мужа. Зато, уколико живи с другим човеком за живота свог мужа, биће названа прељубницом. Али, ако јој муж премине, разрешује се Закона, те тако не чини прељубу ако се уда за другога. Тако сте и ви, браћо моја, умрли за Закон, тиме што је Христос положио свој живот за нас, да припадате њему који је васкрсао из мртвих, те да будемо плодоносни за Бога. Јер, док смо живели по захтевима своје природе, наше грешне жеље, подстакнуте Законом, деловале су у нашим удовима, а плод тога је била смрт. Али, сада смо ослобођени Закона, пошто смо мртви ономе који нас је држао у ропству. Тако сад на нови начин служимо Богу Духом, а не словом *Закона*, како је било по старом.

Према томе, шта ћемо рећи? Да ли је Закон грех? Никако! Ипак, ја не бих знао шта је грех да нема Закона. Јер, не бих знао шта је пожуда да Закон није рекао: „Не пожели!“ Грех је по заповести ухватио прилику и изазвао у мени сваку пожуду. Наиме, грех је без Закона мртав. Раније сам живео без Закона, али кад је заповест дошла, грех је оживео, те сам ја умро. Тако ме је заповест, која је требало да ме води у живот, довела до смрти. Грех је, наиме, ухватио прилику преко заповести, завео ме и путем ње убио. Закон је свет и заповест је света, праведна и добра.

Значи ли то да ми је добро донело смрт? Нипошто! Ипак, да би се грех показао грехом, он ме је посредством добра довео до смрти, тако да би се путем заповести грех показао до крајности грешним.

Знамо, наиме, да је Закон духован, а да сам ја телесан и као такав у ропству греха. Наиме, ја не разумем своје поступке, јер не чиним оно што хоћу, него оно што мрзим. А ако чиним оно што нећу, слажем се да је Закон добар. Ипак, то сад не чиним више ја, него грех који станује у мени. Знам, наиме, да никакво добро не станује у мени, то јест у моме телу. Наиме, имам жељу да чиним добро, али нисам у стању да га чиним. Јер, не чиним добро које хоћу, већ зло које нећу. Ако, дакле, чиним оно што нећу, онда то не чиним ја сам, већ грех који станује у мени. Стога, налазим овај закон: кад хоћу да чиним добро, зло ми се намеће. Ја се, наиме, у свом унутарњем бићу веселим Божијем Закону. Ипак, опажам

други закон који делује у мојим удовима, који ратује против закона мога ума и заробљава ме законом греха који је у мојим удовима. Јадан сам ја човек! Ко ће ме избавити овог смртног тела? Хвала Богу, који то чини кроз Господа нашег Исуса Христа!

Дакле, ја својим умом служим Божијем Закону, а грешном природом закону греха.

Сад, дакле, нема никакве осуде за оне који су у Христу. Наиме, закон Духа, који доноси живот у Христу Исусу, ослободио ме је закона греха и смрти. Јер, што Закон није могао да учини због слабости људске природе, учинио је Бог тако што је послао свог Сина у обличју својственом грешном човеку, као жртву за грех, те осудио грех у телу. Бог је то учинио да би се испунили праведни захтеви Закона на онима који не живе по грешној природи, него по Духу. Јер, они који живе у складу с грешном природом, смерају на оно што им та природа налаже. А они који живе у складу с Духом, смерају на оно што им Дух налаже. Наиме, ум *вођен* грешном природом *доноси* смрт, а ум *вођен* Духом доноси живот и мир. Јер, кад се ум управља по грешној природи, он се супротставља Богу, зато што се не покорава Божијем Закону, нити је у стању да то чини. Тако, они који се управљају по грешној природи не могу да угоде Богу. Али, ви се не управљате према грешној природи, већ по Духу, уколико Божији Дух пребива у вама. Ко нема Христовог Духа, тај му не припада. Ако је Христос у вама, тело је мртво због греха, али Дух живи *у вама* зато што *вас је Бог* оправдао. Ако, дакле, Дух Божији, који је подигао из мртвих Исуса, пребива у вама, онда ће исти *Бог* који је Христа подигао из мртвих, оживети и ваша смртна тела посредством Духа који живи у вама. Према томе, браћо, нисмо дужници грешној природи да по њој живимо. Јер ако живите по грешној природи, морате да умрете. Али, ако Духом усмртите своја телесна дела, живећете.

Они, наиме, које води Дух Божији, синови су Божији. Јер, ви нисте примили духа робовања да опет страхујете, него Духа усиновљења, чијим посредовањем вапимо: „Ава, Оче!“ Сâм Дух потврђује са нашим духом да смо деца Божија. А ако смо деца, онда ћемо од Бога примити у посед што је обећао, а с Христом примити што њему припада. А пошто с Христом трпимо, с њиме ћемо учествовати у слави.

Сматрам, наиме, да патње које нас тренутно сналазе нису ништа у поређењу са славом која има да се открије на нама. Јер, читава творевина с чежњом ишчекује да се покаже *слава* Божијих синова. Творевина је потчињена пролазности, и то не својевољно,

него по вољи онога који ју је потчинио, у нади да ће и она сама бити ослобођена ропства пропадљивости, ради слободе и славе деце Божије.

Знамо, наиме, да читава творевина уздише и мучи се све до сада, као жена на порођају. И не само *творевина*, него и ми који имамо Духа као први од Божијих дарова, такође уздишемо очекујући усиновљење, откупљење свога тела. Надом смо, наиме, спасени. А нада која се види није нада. Јер, онај који види, чему да се нада? Али, ако се надамо ономе што не видимо, то онда стрпљиво очекујемо.

Исто тако нам и Дух помаже у нашим слабостима. Ми, наиме, не знамо како треба да молимо, али Дух посредује за нас уздисајима који се речима не могу исказати. Онај који истражује људска срца познаје наум Духа, јер Дух по Божијој вољи посредује за оне који су посвећени. Јер знамо да све иде на добро онима који воле Бога, онима које је он позвао по својој вољи. Наиме, оне које је унапред знао, те је и предодредио да се поистовете с ликом његовога Сина, да би он био првенац међу многом браћом. А оне које је предодредио, те је и позвао. А које је позвао, те је и учинио праведнима пред собом. А које је учинио праведнима, те је прославио.

Шта, дакле, да кажемо на све ово? Ако је Бог за нас, ко може против нас? Неће ли нам *Бог*, који није поштедео свог властитог Сина, него га је дао *да умре* за све нас, даровати са њим и све друго? Ко ће окривити Божије изабранике? Бог их оправдава! Ко ће *их* осудити? Христ Исус који је умро, и поврх тога васкрсао – он који је сада с десне стране Богу – баш он се заузима за нас! Према томе, ко ће нас одвојити од Христове љубави? Невоља, или притешњеност, или прогон, или глад, или голотиња, или опасност, или мач? Јер овако пише *у Светом писму*:

> „Због тебе нас убијају свагда, сматрају нас овцама за клање.“

Али, упркос свему томе, ми надмоћно побеђујемо посредством онога који нас је заволео. Уверен сам да нас ни смрт, ни живот, ни анђели, ни главарства, ни садашњост, ни будућност, нити *икакве* силе, ни висина, ни дубина, нити ишта од онога што је створено, не могу раставити од Божије љубави коју имамо посредством Христа Исуса, нашег Господа.

Говорим истину у Христу. Моја савест ми по Светом Духу сведочи да не лажем, *кад кажем* да осећам велику жалост и да ме срце непрестано боли за своју браћу, моје сроднике по телесном пореклу. Ради њих бих желео да сам будем проклет и одвојен од

Христа. Они су Израиљци: њима припада синовство, слава, савези, њима је дан Закон, богослужење и обећања. Њихови су и преци, а од њих води људско порекло и Христос, који је над свима Бог. Њему *нек је* слава довека! Амин.

Ипак, Божија реч није затајила. Јер нису сви који су по рођењу Израиљци, *прави* Израиљци, нити су Аврахамова деца сви који су његово потомство, него: „Преко Исака ће се твоје потомство наставити.“ То значи да деца по телесном пореклу нису Божија деца. Само се деца рођена на основу обећања рачунају *у Аврахамово* потомство. Ово је реч обећања: „Доћи ћу у ово време, и Сара ће имати сина.“ И не само она. На исти начин је и Ревека зачела с нашим праоцем Исаком. Наиме, синови се тада још нису били родили, нити су учинили ни добро ни зло. Тада јој је Бог, да би учинио трајном одлуку о изабрању, које не зависи од учињених дела, него од онога који позива, рекао: „Старији ће млађему служити.“ Баш као што је написано:

> „Јакова сам заволео, а Исава замрзео.“

Дакле, шта да кажемо? Да ли је Бог неправедан? Никако! Јер је Мојсију рекао: „Смиловаћу се коме *хоћу* да се смилујем, и исказаћу милосрђе коме *хоћу* да искажем милосрђе.“ Према томе, ништа не зависи од нечије жеље или труда, него од Бога који се смилује. Писмо, наиме, каже фараону:

> „Подигао сам те да на теби покажем своју силу, и да се моје име разгласи по целом свету.“

Према томе, смилује се на кога хоће, и отврдне кога хоће.

Али ти ћеш ми рећи: „Зашто онда *Бог* и даље тражи кривицу на људима? Јер, ко може да се супротстави његовој вољи?“ Човече, па ко си ти да се расправљаш с Богом? Хоће ли глинена посуда рећи ономе који ју је начинио: „Зашто си ме таквом начинио?“ Коначно, зар грнчар нема право да од исте глине начини једну посуду за свечане прилике, а другу за свакодневну употребу? А шта ако је Бог, желећи да покаже свој гнев и обзнани своју моћ, с великим стрпљењем подносио посуде гнева, оне који су дозрели за пропаст? *Он је то учинио* како би објавио богатство своје славе на посудама његовог милосрђа, које је унапред припремио за *његову* славу. То смо ми, које је Бог позвао не само од Јевреја, него и од незнабожаца. Као што каже *пророк* Осија:

> „Народ који није мој народ назваћу својим народом, и ону која није вољена, вољеном.“ „А на месту где им се рекло: ’Ви нисте народ мој’, назваће се ’синовима живога Бога.’“

А Исаија кличе о Израиљу:

„Ако буде број синова Израиљевих као песак на морској обали, *само* ће се остатак спасти, јер Господ ће испунити своју реч, остварити је на земљи.“

Као што је пророк Исаија прорекао:

„Да нам Господ над војскама није оставио потомство, били бисмо као Содома и налик на Гомору.“

Дакле, шта ћемо закључити? Да су незнабошци, који се нису трудили да стекну праведност пред Богом, стекли ту праведност, праведност до које се долази вером. Међутим, народ израиљски, који је тежио за законом који би водио к праведности, није достигао тај закон. Зашто? Зато што нису настојали да до њега дођу вером, него делима. Тако су се спотакли о камен. Као што је *у Писму* написано:

„Ево, постављам на Сиону камен за спотицање и стену за посрнање. Али, ко у њега поверује, неће се постидети.“

Браћо, жеља мога срца и молитва Богу за њих је да се они спасу. Ја, наиме, могу да им посведочим да имају ревности за Бога, али без правог разумевања. Али пошто нису познавали Божију праведност, желели су да успоставе своју сопствену, те се нису потчинили Божијој праведности. Јер, Христ је довршетак Закона, да свако ко верује *у њега* дође до праведности пред Богом. Јер, Мојсије пише о праведности која се темељи на Закону: „Ко их врши, по њима ће стећи живот.“ А праведност која се темељи на вери каже: „Немој рећи у своме срцу: ’Ко ће се попети на небо?’“ (то јест, да спусти Христа) „или: ’Ко ће сићи у бездан?’“ (то јест, да доведе Христа из мртвих). Оно што каже је ово: „Реч је близу тебе, у твојим устима и у твоме срцу“ – то јест, порука вере коју проповедамо. Јер, ако исповедиш да је Исус Господ и верујеш у своме срцу да га је Бог подигао из мртвих, бићеш спасен. Наиме, веровање срцем доноси праведност *пред Богом*, а исповедање усана спасење. Зато Писмо говори: „Ко год у њега поверује, неће се постидети.“

Јер, нема разлике између Јеврејина и Грка, будући да је исти Господ над свима; он богато благосиља оне који га призивају. Наиме: „Свако ко зазове име Господње, биће спасен.“

Али, како да призову онога у кога не верују? Како да верују у онога за кога нису чули? Како да чују без проповедника? А опет, како да весници проповедају ако нису послани? Јер, овако је написано:

„Како ли су дивне ноге оних који доносе добре вести.“

Ипак, нису сви послушали Радосну вест. Наиме, Исаија каже: „Господе, ко је поверовао нашој поруци?“ Дакле, вера долази преко поруке, а порука посредством Христове речи.

Али, ја питам: зар нису чули? Наравно да су чули! Јер:

> „Глас је целом одјекнуо земљом, речи су им до накрај света стигле.“

А ја питам: зар Израиљ није разумео? Понајпре Мојсије каже:

> „Ја ћу вас учинити љубоморним народом који није народ, раздражићу вас народом безумним.“

Исаија храбро каже:

> „Нашли су ме који ме нису тражили, објавио сам се онима који нису питали за мене.“

А Израиљу вели:

> „Руке своје пружао сам ваздан према народу непослушном и недоказаном.“

Питам дакле: да Бог можда није одбацио свој народ? Никако! Јер и ја сам Израиљац, потомак Аврахамов, из племена Венијаминовог. Није Бог одбацио свој народ, који је предвидео. Или, зар не знате шта пише у Писму о Илији – кад се жали Богу на Израиљце?

> „Господе, побили су твоје пророке, срушили су твоје жртвенике, а ја сам остао сам, па и мене настоје да убију.“

Међутим, шта му *Боī* одговара?

> „Оставио сам себи седам хиљада људи, који нису пали на колена пред Валом.“

Према томе, и у садашње време постоји остатак изабран по милости. Дакле, ако се *избор врши* по милости, онда не *може да се врши* по делима. Иначе, милост не би више била милост.

Шта онда? *Народ* израиљски није постигао оно за чим је тежио. То су достигли изабрани, а остали су отврднули. Као што је написано:

> „Бог им даде дух тврдоглави, да очима не виде, и ушима не чују, све до данашњега дана.“

А Давид каже:

> „Нек им сто постане замка и клопка, препрека и одмазда, нек им очи потамне, да не виде, и леђа им се заувек погрбе.“

Питам, дакле: зар су посрнули да би сасвим пали? Никако! У ствари, њиховим преступом спасење је дошло другим народима, да у њима изазове љубомору. Ако, дакле, њихов преступ значи богатство за свет, а њихов пораз богатство за остале народе, колико ли ће више значити њихово пуно *укључење*?

А вама који нисте Јевреји, кажем: као апостол незнабожаца хвалим своју службу, не бих ли у њима, мом народу, побудио љу-

бомору, те спасао неке од њих. Јер, ако њихово одбацивање значи помирење за свет, шта ће њихово поновно прихватање бити ако не живот из мртвих? Наиме, ако је први хлеб свет, онда је и *све* тесто *свето*; ако је корен свет, онда су и *све* гране *свете*.

Па ако су неке гране и одломљене, а ти си се као дивља маслина накалемио на њих, те делиш са њима корен и сокове питоме маслине, не узноси се над гранама. Ако, пак, хоћеш да се узносиш, знај да не носиш ти корен, него корен тебе. Но, ти ћеш рећи: „Гране су одломљене да бих се ја накалемио.“ Добро, оне су одломљене због неверовања, а ти стојиш вером. Зато не мисли високо о себи, него се бој. Јер, ако Бог није поштедео природне гране, неће поштедети ни тебе.

Стога, увиди Божију доброту, као и његову строгост: строгост над онима који су пали, а доброту Божију на себи ако останеш у тој доброти – иначе ћеш и сам бити одсечен. Чак ће и они *Израиљци* који не остану у неверовању бити накалемљени, јер је Бог у стању да их поново накалеми. Ако си ти, по природи грана дивље маслине, одсечен, те против природе накалемљен на питому маслину, колико ли ће лакше природне гране бити накалемљене на сопствену маслину?!

Браћо, не желим да останете у незнању у погледу ове тајне, да се не бисте ослањали на сопствену мудрост: један део израиљског народа је отврднуо док се не употпуни број незнабожаца који ће доћи *Богу*. Тако ће се сав Израиљ спасти, као што је написано:

> „Од Сиона ће доћи Избавитељ, уклониће безбожност од Јакова. Ево, ово је мој савез с њима, кад уклоним њихове грехе.“

С обзиром *да одбијају* Радосну вест, они су непријатељи ради вас, али, с обзиром на изабрање, *Бог* их воли због *њихових* праотаца. Јер, Бог не мења своје мишљење у погледу свог избора и дарова. Као што сте ви некад били непослушни Богу, а сада сте услед њихове непослушности примили милосрђе *од Бога*, тако су и они сада, постали непослушни *Богу* ради вас, да би им *Бог* исказао милосрђе. Бог је, наиме, све затворио под непослушност да би свима исказао своје милосрђе.

> „О, дубино богатства, мудрости и знања Божијег! Како ли су недокучиве његове одлуке и неистраживи његови путеви! Јер, ко је упознао ум Господњи? Ко ли му је био саветник? Зар му је ко икада дао шта, да би му он то вратио? Јер, све потиче од њега, и све је створено његовим посредством, и за њега. Њему нек је слава довека! Амин.“

Зато вас заклињем, браћо, милосрђем Божијим, да принесете себе Богу као живу жртву, посвећену и богоугодну, да то буде ваша духовна служба Богу. Не прилагођавајте се овоме свету, него се преображавајте обнављањем свога ума, да бисте могли да просудите шта је Божија воља, шта је добро, угодно и савршено.

Наиме, на основу милости која ми је дана, свакоме од вас кажем: не прецењујте себе, него мислите о себи разборито, примерено мери вере коју је Бог дао сваком *од вас*. Јер, како у једном телу имамо много удова, тако ниједан од удова не обавља исту улогу. Једнако смо и ми, иако многи, једно тело у заједништву с Христом, а као појединци, удови смо једни другима. Тако, имамо различите дарове по милости коју смо примили *од Бога*. Ко *има дар* пророштва, *нека га користи* у складу са својом вером; ко *има дар* служења, нека служи; ко *има дар* поучавања, нека поучава; ко *има дар* тешења, нека теши; ко *има дар* давања, нека буде дарежљив, ко *има дар* управљања, нека буде вредан; ко *има дар* исказивања милосрђа, нека буде радостан.

Љубав нека буде искрена. Мрзите зло, чврсто се држите онога што је добро. Волите једни друге братском љубављу, истичите се у међусобном уважавању. Будите марљиви у ревности, горљиви у духу, служите Господу. Нада нека вас држи у радости, будите постојани у невољи, истрајни у молитви. Делите што имате са светима у оскудици, упражњавајте гостопримство. Благосиљајте оне који вас прогоне, благосиљајте, а не куните. Радујте се са онима који се радују, плачите са онима који плачу. Будите сложне мисли; не заносите се мислећи високо о себи, него се поведите за оним што је понизно. Не сматрајте себе мудрима.

Никоме не враћајте зло за зло; старајте се да чините оно што је добро међу свим људима. Ако је могуће, чините све што је до вас да живите у миру са свим људима. Не осветите се, вољени моји, него дајте места *Божијем* гневу. Јер *у Светом писму* пише: „Моја је освета! Ја ћу узвратити“ – говори Господ. Уместо тога:

> „Ако је твој непријатељ гладан, нахрани га, и ако је жедан, напој га. Јер ако тако чиниш, згрнућеш жар угљени на његову главу.“

Не дај да те зло надвлада, него ти надвладај зло добрим.

Сваки човек нека се покорава државним властима. Јер ниједна власт не постоји без Божијег допуштења; Бог је поставио постојеће власти. Према томе, ко се супротставља власти, противи се ономе што је Бог уредио, а који се томе противе, биће осуђени. Владари, наиме, не представљају страх за оне који чине добро, него за оне

који чине зло. Ако не желиш да се бојиш власти, чини добро, па ће те власт похвалити. Јер, власт служи Богу за твоје добро. Ако чиниш зло, бој се, јер власт не носи мач без разлога. Она је Божији слуга, извршилац казне над оним који чини зло. Стога се треба покоравати властима, не само да би се избегла казна, него и ради савести. Због тога и плаћате порезе, јер они који раде на томе, Божије су слуге. Плаћајте свакоме што дугујете: порез ономе коме *дугујете* порез, царину ономе коме *дугујете* царину; поштовање ономе коме *дугујете* поштовање, и част ономе коме *дугујете* част. Никоме ништа не дугујте, осим да волите једни друге. Јер онај који воли другога, испунио је *Божији* Закон. Наиме, заповести: „Не чини прељубе, не убиј, не укради, не пожели *туђе*“, и било која друга, своде се на ову једну: „Воли ближњега свога као самога себе.“ Љубав не наноси зло ближњему. Према томе, љубав је испуњење Закона.

Чините ово, јер знате у каквом времену *живимо*. Дошао је час да се пробудите из сна, јер сад нам је спасење ближе него онда када смо узверовали. Ноћ је на измаку, а дан се назире. Стога, одбацимо од себе дела која припадају тами и опашимо се оружјем светлости. Живимо како приличи животу по дану, не у банчењима и пијанкама, не у разврату и похотама, не у свађи и зависти, него обуците се у Господа Исуса Христа. И не удовољавајте пожудама бринући се за тело.

Прихватајте слабога у вери, не спорећи се око ставова. Неко верује да сме све да једе, док слаби верује да сме да једе *само* поврће. Ко једе *све* нека не омаловажава онога који не једе *све*, а који не једе *све* нека не осуђује онога који једе *све*, јер је Бог прихватио обојицу. Ко си ти да судиш туђем слузи? Његов Господар одлучује о томе хоће ли се овај одржати или пропасти. Ипак, он ће се одржати, јер је Господ кадар да га одржи. Неко сматра да су неки дани важнији од других, а за некога су сви дани једнаки. Само нека је свако уверен у своје мишљење. Ко придаје значај одређеном дану, чини то ради Господа; ко једе *све*, чини то Господу *на славу*, јер Богу захваљује. Па и онај који не једе, не једе ради Господа, те и он захваљује Богу. Нико од нас не живи за себе и нико не умире за себе. Ако живимо, за Господа живимо, и ако умиремо, за Господа умиремо. Дакле, било да живимо или умиремо, припадамо Господу. Зато је Христ умро и оживео, да би био Господ живима и мртвима. Према томе, ко си ти да судиш своме брату? Или, зашто омаловажаваш свога брата? Јер, сви ћемо стати пред Божији суд. Написано је, наиме:

> „Живота ми мога – говори Господ – свако ће се колено савити преда мном, и сваки ће језик дати славу Богу.“

Дакле, свако од нас ће за себе дати одговор Богу.

Зато не осуђујмо више једни друге, него радије одлучите да не чините ништа што би брата навело да посрне или да сагреши. Знам и уверен сам у Господу Исусу да никаква *храна* није нечиста сама по себи; нечиста је само за оног који сматра да је нечиста. Ако је твој брат ожалошћен због нечега што ти једеш, то значи да не поступаш из љубави. Не упропашћуј храном онога за кога је Христ умро. Стога, не дозволите да ваше добро изађе на лош глас. Јер јело и пиће не чине Царство Божије, него праведност, мир и радост по Духу Светоме. Јер онај који тако служи Христу, угодан је Богу и поштован од људи.

Зато настојмо да радимо на миру и узајамном изграђивању. Не дозволи да се због хране уништава Божије дело! Свака *храна* је чиста, али није добро ако неко једе нешто што ће другога навести на грех. Добро је не јести месо и не пити вино, и уздржавати се од онога што би могло узроковати да твој брат посрне.

Оно што верујеш, задржи за себе пред Богом. Блажен је онај који не осуђује себе за оно у шта је уверен. Ко једе са сумњом, осуђује себе, јер то не чини по вери. Наиме, све што се не чини по вери, грех је.

Ми јаки дужни смо да помажемо слабима у њиховим слабостима, а не да угађамо себи. Свако од нас нека угађа своме ближњему на његово добро и изграђивање. Јер, ни Христ није угађао себи, него како је написано: „Увреде оних који тебе вређају, пале су на мене.“ А све што је унапред написано, написано је нама за поуку, да бисмо путем стрпљивости и путем утехе које даје Писмо, имали наду. А Бог, *извор* стрпљивости и утехе, дао вам да будете сложни у мишљењу, следећи пример Христа Исуса, да сложно у један глас прославите Бога и Оца нашега Господа Исуса Христа.

Зато прихватајте једни друге, као што је Христос прихватио вас на славу Божију. Јер, кажем вам да је Христос послужио Јеврејима ради Божије истине, да потврди обећања дана њиховим прецима, да би и народи прослављали Бога за његово милосрђе, као што је написано:

> „Зато ћу те хвалити међу пуцима, твоје ћу име песмом прослављати.“

И поново:

> „Радујте се, пуци, са народом његовим.“

И опет:

> „Сви пуци, славите Господа, величајте га, сви народи!“

А Исаија поново каже:

„Појавиће се Јесејев корен, он ће доћи да влада народима,
у њега ће положити наду.“

Нека вас Бог, *извор* наде, испуни сваком радошћу и миром по вери у њега, да обилујете у нади силом Духа Светога.

Браћо моја, ја сам уверен да сте ви пуни доброте, испуњени сваким знањем, способни да поучавате једни друге. Ипак, ту и тамо сам вам нешто одлучније писао, да вас подсетим на милост коју ми је дао Бог, да будем слуга Христа Исуса међу незнабошцима. Ја служим као свештеник проповедајући Божију Радосну вест, да би они били Богу прихватљив дар који му се на жртву приноси, и који је посвећен Духом Светим.

Зато могу да се дичим у Христу Исусу ради своје службе Богу. Ја се, наиме, усуђујем да говорим само о ономе што је Христ учинио преко мене, да би довео народе к послушности Богу. Он је то чинио речју и делом, силом чудних знакова и чуда, силом Духа Божијег. Тако сам од Јерусалима, па све до Илирика навестио Радосну вест Христову, сматрајући за част да навешћујем Радосну вест тамо где Христос није био познат, да не бих зидао на туђем темељу. Него како је написано:

„Видеће они којима није објављен, схватиће они који за
њега нису чули.“

Због тога сам много пута био спречен да дођем к вама.

Али, сад, пошто за мене нема више посла у тим крајевима, хтео бих да дођем к вама, што већ годинама желим. Надам се да ћу вас посетити на свом путу за Шпанију и да ћете ме ви испратити тамо, пошто се, донекле, науживам вашег друштва. Сад, међутим, идем у Јерусалим да тамо послужим светима. Јер цркве у Македонији и Ахаји су одлучиле да дају дар за сиромашне међу Божијим народом у Јерусалиму. Они су сами одлучили да дају, али су им и дужници. Јер, ако су незнабошци постали учесници у њиховим духовним добрима, дужни су да им помогну и у њиховим телесним потребама. Кад, дакле, обавим то и уручим им што је скупљено, кренућу за Шпанију и посетити вас успут. А знам, наиме, да ћу том приликом доћи са пуном мером Христовог благослова.

Заклињем вас, браћо, нашим Господом Исусом Христом и љубављу Духа: здружите се са мном у борби молећи се Богу за мене, да се избавим од неверника у Јудеји, и да Божији народ прихвати моју службу у Јерусалиму. Потом бих, Божијом вољом, дошао к вама с радошћу да се заједно са вама одморим. Нека Бог, *извор* мира, буде са свима вама. Амин.

Препоручујем вам нашу сестру Фиву, која служи цркви у Кенхреји. Прихватите је у Господу, онако како приличи Божијем народу. Помозите јој у свему што јој од вас буде затребало, јер је она била помоћница многима, па и мени самом.

Поздравите Прискилу и Акилу, моје сараднике у Христу Исусу, који су изложили опасности своје животе због мене. И не захваљујем им само ја, већ и све цркве некадашњих незнабожаца.

Поздравите такође и цркву која се окупља у њиховом дому.

Поздравите мог вољеног Епенета, који је први из *Мале* Азије поверовао у Христа.

Поздравите Марију, која се много трудила за вас.

Поздравите Андроника и Јунија, моје сународнике и другове у сужањству, који су истакнути међу апостолима; они су и пре мене *ȳповерова̑ли* у Христа.

Поздравите мога у Господу вољеног Амплија.

Поздравите и Урбана, мог сарадника у служби за Христа, и мог вољеног Стахија.

Поздравите Апелија, који је окушан у служби за Христа. Поздравите и све Аристовулове.

Поздравите мога сународника Иродиона.

Поздравите и Наркисове који *верују* у Господа.

Поздравите Трифену и Трифозу које се труде у Господу.

Поздравите вољену Персиду, која се много трудила у Господу.

Поздравите Руфа, изабраног у Господу и мајку његову и моју.

Поздравите Асинкрита, Флегонта, Ермија, Патрова, Ерма, и браћу која су са њима.

Поздравите још и Филолога и Јулију, Нереја и његову сестру, и Олимпа, и све свете који су са њима.

Поздравите једни друге светим пољупцем. Поздрављају вас све Христове цркве.

Молим вас, браћо, да обратите пажњу на оне који стварају раздоре и дају повод греху, противећи се учењу којим сте поучени. Зато избегавајте такве. Такви људи не служе нашем Господу Христу, него своме трбуху, јер они умилним и ласкавим речима заводе срца безазлених. Уосталом, ваша послушност свима је позната. Зато се радујем због вас, али хоћу да будете мудри за добро, а безазлени за зло. А Бог, *извор* мира, сатрће убрзо Сатану под вашим ногама.

Милост Господа нашега Исуса нека буде са вама!

Поздравља вас Тимотеј, мој сарадник, као и Лукије, Јасон и Сосипатар, моји сународници.

Поздрављам вас у Господу ја, Тертије, који сам писао ову посланицу.

Поздравља вас Гај, мој домаћин, у чијем дому се окупља црква.
Поздравља вас Ераст, градски благајник, и брат Кварт.
Милост Господа Исуса Христа нека буде са свима вама!

Нека је хваљен онај који може да вас ојача сагласно моме проповедању Радосне вести о Исусу Христу и сагласно са откривењем тајне која је вековима била необјављена. А сада је та тајна по пророчким списима откривена народима по заповести вечнога Бога, да би послушали и поверовали. Једином мудром Богу, по Исусу Христу, нек је слава у све векове! Амин.

1. Коринћанима

Прва посланица Коринћанима

Од Павла, Божијом вољом позваног да буде апостол Христа Исуса, и *од* брата Состена, Божијој цркви у Коринту, посвећенима који су у Христу, позванима да буду свети *Божији народ*, заједно са свима који посвуда призивају нашега Господа Исуса Христа, њиховог и нашег. Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Увек захваљујем своме Богу за вас због Божије милости која вам је дата у Христу Исусу. Јер у њему сте се у свему обогатили, у свакој врсти говора и знања. Тако се и сведочанство Исуса Христа утврдило међу вама, те не оскудевате ни у једном духовном дару, док чекате да Господ наш, Исус Христос буде откривен. Он ће вас учинити постојанима до краја, да будете беспрекорни на дан нашег Господа Исуса Христа. Веран је Бог који вас је позвао у заједништво са његовим Сином, Исусом Христом, нашим Господом.

Молим вас, браћо, у име нашег Господа Исуса Христа, да сви исто говорите и да не буде поделе међу вама, него будите потпуно сједињени истим разумом и истим мишљењем. Наиме, обавештен сам о вама, браћо моја, од Хлојиних, да су свађе међу вама. Мислим на то што сваки од вас говори: „Ја сам за Павла“ или „Ја сам за Аполоса“ или „Ја сам за Кифу“ или „А ја сам за Христа.“ Зар се Христос поделио? Или, да није Павле разапет за вас? Или, зар сте у Павлово име крштени? Хвала Богу што никог другог од вас нисам крстио, осим Криспа и Гаја, иначе бисте могли да кажете да сте у моје име крштени. Да, крстио сам још и Стефанине укућане. Поред тога, не знам да ли сам крстио кога другог. Христос ме, наиме, није послао да крштавам, него да проповедам Радосну вест, и то не речима *људске* мудрости, да Христов крст не би изгубио своју силу. Јер говор о крсту је лудост за оне који пропадају, а за нас спасене је Божија сила. Јер *у Светом писму* пише:

„Уништићу мудрост мудраца и одбацићу умност умника.“

Где је, дакле, мудрац? Где је зналац? Где је вични расправама овога света? Није ли Бог показао да је мудрост овога света лудост? И будући да свет није упознао Бога по његовој мудрости, Бог је одлучио да лудошћу проповедања спасе оне који верују. Тако Јевреји траже знаке, а Грци траже мудрост. А ми проповедамо Христа разапетога, камен спотицања за Јевреје, лудост за многобошце, а за оне које је Бог позвао, како Јевреје тако и Грке, Христа – силу и мудрост

Божију. Јер је Божија лудост мудрија од људи, и Божија слабост јача од људске силе.

Погледајте себе, браћо, какви сте били кад вас је *Бог* позвао. По људским мерилима, нисте били ни мудри, ни моћни, ни високог рода. Али Бог је изабрао оне које у свету сматрају лудима, да посрами оне које сматрају мудрима, и оне које држе за немоћне да посрами оне које држе за надмоћне. Он је изабрао оне који су у свету безначајни, презрени, и ништавни, да обезвреди оне на које се гледа с уважавањем. И то зато да се нико не би хвалио пред Богом. Он је извор вашег живота у Христу Исусу, који је нама постао мудрост од Бога, и праведност, и посвећење и откупљење. Баш као што је написано: „Ко хоће да се хвали, нека се хвали Господом.“

А када сам дошао к вама, браћо, нисам наступио са узвишеним говором или мудрошћу да вам навестим Божију тајну. Одлучио сам, наиме, да међу вама не знам ни за шта друго осим за Исуса Христа, и то разапетога. Тако сам се пред вама појавио у слабости, са страхом и великом тремом. Па и мој говор и моја проповед нису се заснивали на убедљивим речима људске мудрости, него на доказивању силе Духа, да се ваша вера не би темељила на људској мудрости, него на Божијој сили.

Али мудрост навешћујемо међу зрелима, али не мудрост овога света, нити од владара овога света који пропадају. Напротив, ми навешћујемо Божију мудрост, тајну и скривену, коју је Бог пре свих векова предодредио за нашу славу. Ту мудрост ниједан од владара овога света није упознао, јер да су је упознали, не би разапели Господа славе. Него, као што је написано:

> „Што око није видело, и ухо није чуло, и у људско срце није допрло, то је Бог припремио за оне који га воле.“

А нама је Бог то открио по Духу, јер Дух све истражује, па и дубине Божије. Јер ко други познаје човекове мисли, осим духа који је у њему самом? Исто тако, нико не познаје Божије мисли осим Духа Божијег. А ми нисмо примили духа овога света, него Духа који долази од Бога, да бисмо знали шта нам је Бог даровао. Ми говоримо о овим стварима, али не наученим речима људске мудрости, него онако како нас је научио Дух, тумачећи духовне истине онима који су духовни. Телесни човек, пак, не прихвата истине које долазе од *Божијег* Духа. За њега су оне лудост, те их не може разумети, јер о тим истинама треба расуђивати уз помоћ *Божијег* Духа. А онај који *је примио Божијег* Духа расуђује о свему, а сам не подлеже суду других. „Јер, ко је упознао ум Господњи да би га саветовао?“ А ми имамо ум Христов.

А ја, браћо, нисам могао да вам говорим као духовнима, него као телеснима, као нејакима у Христу. Напојио сам вас млеком, не чврстом храном, јер још нисте били спремни *за такву храну*. Ви ни сад нисте спремни, јер сте још увек телесни. Заиста, док има зависти и свађа међу вама, зар нисте телесни, будући да се понашате као људи *у свету*? Јер, кад један каже: „Ја сам за Павла“, а други: „А ја за Аполоса“, зар се не понашате *као* људи *у свету*? На крају, шта је Аполос? Шта је Павле? *Они су само* служитељи преко којих сте поверовали, примерено служби коју је Господ поверио свакоме. Ја сам посадио *семе*, Аполос *га* је залио, а Бог је дао да израсте. Према томе, није ни до онога који сади, ни до онога који залива, већ до Бога који даје да расте. Зато нема разлике између оног који сади и оног који залива; свако ће примити плату по свом труду. Ми смо, наиме, Божији сарадници, а ви сте Божија њива, Божија грађевина.

По милости коју ми је дао Бог, ја сам као мудри градитељ поставио темељ, а други зида. Само нека свако пази како зида. Јер нико не може поставити други темељ, осим темеља који је већ постављен, а то је Исус Христос. А ако неко на том темељу назиђује златом, сребром, драгим камењем, дрветом, сеном, сламом, врснођа свачијег дела ће се открити на *Судњи* дан, јер ће бити прокушано огњем. Ако оно што је неко назидао остане, тај ће примити награду. А ако нечије дело изгори, тај ће претрпети штету. Ипак, биће спасен, али као кроз огањ.

Зар не знате да сте храм Божији и да Дух Божији пребива у вама? А ако неко уништава Божији храм, Бог ће га уништити. Јер је Божији храм свет, а тај храм сте ви.

Не заваравајте се! Ако неко од вас мисли да је мудар *по мерилима* овога света, нека постане луд да би постао мудар. Јер је мудрост овога света лудост за Бога. Написано је, наиме:

„Бог надмудрује мудре њиховим лукавством.“

И поново:

„Господ зна да су мисли мудрих безвредне.“

Зато нека се нико не хвали људима, јер све припада вама; био то Павле, Аполос или Кифа, било свет, живот, или смрт, било садашњост или будућност. Све припада вама! А ви припадате Христу, а Христос Богу.

Тако нека нас свако сматра Христовим помоћницима и управитељима Божијих тајни. А од управитеља се очекује једино да буду верни. Што се мене тиче, ни мало не марим за то што ме осуђујете ви или неки људски суд, јер ни сам себи не судим. Савест ме, наиме, ни за шта не осуђује, али то ме још увек не оправдава. Господ је тај

који ми суди. Зато не судите пре него што наступи време, док не дође Господ, који ће расветлити што је скривено у тами и открити намере срдаца. Тада ће свако примити похвалу од Бога.

Себе и Аполоса сам узео за пример ради вас, да научите да се строго држите онога што је написано *у Писму*, те да не постанете надмени једни према другима, стајући на нечију страну. Шта ти даје предност над другима? И шта то имаш, а да ти то није дао *Бог*? Зашто се онда хвалиш нечим што ти је *Бог* дао?

Већ сте се наситили, већ сте се обогатили. Без нас сте се зацарили! Камо среће да сте се зацарили, па да и ми царујемо са вама. Јер чини ми се да је Бог нас, апостоле, поставио као последње у поворци, као осуђене да умру у арени наочиглед света, пред анђелима и људима. Ми смо луди ради Христа, а ви сте мудри у Христу. Ми смо слаби, а ви јаки. Ви сте у части, а ми у срамоти. Све до овога часа ми смо гладни и жедни, и јадно одевени, туку нас и живимо као бескућници, напорно радећи својим рукама. Када нас проклињу, ми благосиљамо, када нас прогањају, ми трпимо, када нас вређају, ми одговарамо благо. Постали смо као смеће света, свима олош до дана данашњег.

Не кажем ово да вас постидим, него да вас као своју вољену децу опоменем. Јер, да имате и хиљаде учитеља у Христу, немате много очева. Навестивши вам Радосну вест, ја сам, наиме, постао ваш отац у Христу Исусу. Молим вас, стога, да ме узмете за пример. Зато сам вам послао Тимотеја, који је моје вољено и верно дете у Господу, да вас подсети на моје учење у Христу Исусу, како свуда, у свакој цркви учим.

Неки од вас су се узохолили мислећи да нећу да дођем к вама. Но, ако да Господ, доћи ћу ускоро к вама, а онда хоћу да видим не какви су на речима ти умишљени, него имају ли силе. Јер, Царство Божије се не темељи на речима, него на сили. Шта желите? Да вам дођем са шибом или са љубављу и духом благости?

Чује се уопште да има блуда међу вама, и то таквог блуда каквог нема ни међу многобошцима; наиме, да неко живи са женом свога оца. А ви сте још поносни, уместо да вас то ожалости, па да одстраните из ваше средине онога који је учинио такво дело. Јер, иако нисам присутан телом, него духом, већ сам осудио онога који је то дело учинио. Када се у име Господа Исуса окупите ви и мој дух, силом нашега Господа Исуса, онда нека се тај преда Сатани на пропаст тела, да би се дух спасао у дан Господњи.

Ваше хвалисање није добро. Зар не знате да мало квасца укисели све тесто? Очистите се од старог квасца, да будете ново тесто,

као што и јесте бесквасни, јер је Христос, наше пасхално Јагње, већ жртвовано. Зато прослављајмо празник не са старим квасцем, квасцем покварености и злобе, него с бесквасним хлебовима искрености и истине.

Писао сам вам у посланици да се не дружите с блудницима; не мислим под тим уопште на блуднике овога света, или лакоме, или разбојнике, или идолопоклонике. У том случају бисте морали да се повучете од света. Оно што сам вам писао је да се не дружите с тобожњим братом, који је у ствари блудник, или лакомац, или идолопоклоник, или псовач, или пијаница, или разбојник. С таквима да и не једете!

Шта ја имам да судим оне који су у свету? Нису ли људи унутар Цркве они којима судите? Онима у свету судиће Бог. А ви избаците злога из своје средине.

Ко се од вас усуђује, кад има спор с другим, да иде на суд пред неправедне, уместо да спор реши међу светима? Зар не знате да ће свети судити свету? Па када ћете већ судити свету, нисте ли дорасли томе да пресудите у сасвим малим споровима? Зар не знате да ћемо ми судити анђелима? А да не говоримо о световним стварима! А ви када имате световне спорове, постављате за судије оне који су најнезнатнији у цркви! Говорим ово на вашу срамоту. Зар међу вама нема ниједног мудрог који би био у стању да пресуди међу својом браћом? Уместо тога, брат се суди с братом, и то пред неверницима.

Мана вам је већ и то што се судите међу собом. Зашто радије не претрпите неправду? Зашто радије не прегорите штету? Уместо тога, ви чините неправду и штету, и то браћи.

Зар не знате да неправедници неће имати учешћа у Царству Божијем? Не варајте се; ни блудници, ни идолопоклоници, ни прељубници, ни женскасти, ни педерасти, ни лопови, ни похлепни, ни пијанице, ни псовачи, ни разбојници неће имати учешћа у Царству Божијем. Неки од вас су били овакви, али сте се опрали, и посветили, и оправдали се у име Господа Исуса Христа и *деловањем* Духа Бога нашега.

„Све ми је дозвољено!“ Међутим, није све на корист. „Све ми је дозвољено!“ Ипак, не желим ничему да робујем. *Кажете*: „Јела су за трбух, а трбух је за јела.“ Али, Бог ће уништити и једно и друго. Али тело није намењено за блуд, већ за Господа, а Господ за тело. А Бог који је васкрсао Господа, васкрснуће и нас својом силом. Зар не знате да су ваша тела удови Христови? Хоћу ли, дакле, узети удове Христове и учинити их удовима блудничиним? Никако! Или, зар

не знате да онај који прионе уз блудницу постаје једно тело с њом? Као што је написано: „И двоје ће бити једно тело.“ А ко прионе уз Господа, постаје један дух *с њим*.

Бежите од блуда! Наиме, сваки други грех који човек чини не тиче се његовог тела, док блудник греши против свога тела. Или, зар не знате да је ваше тело храм Духа Светога који је у вама, и кога имате од Бога? Ви не припадате сами себи. Наиме, откупљени сте по *високој* цени; зато прославите Бога својим телом.

А сада о ономе што сте ми писали: „Добро је за човека да не ступа у односе са женом.“ Ипак, да би се избегао блуд, сваки човек нека има односе са својом женом, и свака жена нека има односе са својим мужем. Нека муж одржава брачне односе са женом, а тако и жена са својим мужем. Жена нема власт над својим телом, него муж, као што ни муж нема власт над својим телом, него жена. Не лишавајте се брачних односа, осим по договору, и то на неко време, да бисте могли да се посветите молитви. Након тога се вратите брачним односима, да вас Сатана не искуша због ваше неуздржљивости. Ово што кажем није заповест, него допуштење. Ја бих хтео да сви људи буду као ја. Ипак, свако има свој дар од Бога, један овакав, други онакав.

А неожењенима и удовицама кажем: добро је ако остану безбрачни као ја. Али ако не могу да се уздржавају, нека ступе у брак, јер је боље ступити у брак, него изгарати *од страсти*.

А онима у браку дајем заповест која не долази од мене, него од Господа: жена да се не разводи од свога мужа. А ако се већ и разведе, нека се не удаје поново, или нека се врати своме мужу. Такође ни муж нека се не разводи од своје жене.

А осталима кажем ја, а не Господ. Ако верујући има жену која не верује, а пристаје да живи са њим, нека се не разводи од ње. Исто тако, ако жена има мужа који не верује, нека се не разводи од њега. Јер, муж који не верује посвећен је преко своје жене која верује, а тако је и жена која не верује посвећена преко свога мужа који верује. Деца би, иначе, била као неверничка деца, а овако су посвећена.

А ако неверујући *супружник* хоће да се разведе, нека се разведе. У том случају, муж који верује или жена која верује нису обавезни да остану у браку. Бог нас је, наиме, позвао да живимо у миру. Ко зна, жено, нећеш ли спасти мужа, или ко зна, мужу, нећеш ли спасти жену?

Било како било, нека свако живи у складу с приликама које му је Господ доделио, односно на које вас је он позвао. Ово упутство

дајем свим црквама. Ако је неко био обрезан пре него што га је Бог позвао, нека не прикрива трагове обрезања. Тако и човек који није био обрезан пре него што га је Бог позвао, нека се не обрезује. Да ли је човек обрезан или необрезан, не игра никакву улогу. Важно је само држати се Божијих заповести. Нека свако остане у приликама у којима га је Божији позив затекао. Јеси ли роб? Нека те то не брине. Али, ако можеш да постанеш слободан, искористи прилику. Јер, кога је Господ позвао када је био роб, тог је Господ учинио слободним. А онај кога је Господ позвао као слободнога, роб је Христов. *Скупо* сте откупљени; не будите робови људима. Браћо, нека свако остане пред Богом у приликама у којима га је *Божији* позив затекао.

А за неудате девојке немам никакву заповест од Господа. Ипак, дајем своје мишљење као човек кога је Бог, по своме милосрђу, учинио вредним поверења. Мислим да је због садашње невоље боље за човека да остане у приликама у којима се налази. Ако имаш жену, не разводи се од ње. Ако немаш жену, не тражи је. Но, ако се и ожениш, не чиниш грех, а тако и девојка ако се уда, не чини грех. Ипак, они који ступају у брак искусиће невоље овоземаљског живота, а ја желим да вас поштедим тога. Оно што хоћу да кажем, браћо, је ово: одређено време се примакло; од сада они који имају жену, нека живе као да је немају; они који тугују, као да не тугују, они који се радују, као да се не радују, и они који купују, као да немају ништа, и који послују у свету, као да не послују. Јер пролази облик овога света.

Хтео бих, наиме, да сте лишени брига. Безбрачни се брине за Господње ствари, то јест, како да угоди Господу. А онај који је у браку брине се за овоземаљске ствари, наиме, како да угоди својој жени, те је подељен у себи. А неудата жена или девојка брине се за Господње ствари, да буде посвећена и телом и духом. Удата жена, пак, брине се за овоземаљске ствари, наиме, како да угоди своме мужу. Говорим ово за ваше добро. Не желим тиме да вам поставим ограничења, него да вас упутим на честиту и несметану преданост Господу.

Ако неко мисли да неприлично поступа према девојци за коју је верен, те ако она залази у године, а и он осећа да треба да се жени, нека учини по својој вољи; не чини никакав грех. Нека ступе у брак. Али ко чврсто остане при својој одлуци и нема потребе, него влада својом вољом, те је решио у свом срцу да не жени своју вереницу, добро чини. Тако, онај који ожени своју вереницу, чини добро; а онај који је не ожени, чини боље.

Жена је везана док год је њен муж жив. Ако јој муж умре, слободна је да се уда за кога хоће, али само за оног који је у Господу. Ипак, по мом мишљењу, блаженија је ако се не уда. Уосталом, мислим да и ја имам Божијега Духа.

А сада о *храни* која се приноси идолима. Знамо да сви имамо знање. Али знање доводи до охолости, док љубав изграђује. Ако неко мисли да нешто зна, још увек не зна онако како би требало да зна. А ко воли Бога, њега *Бог* познаје. А што се тиче хране жртноване идолима, знамо да идол не *представља* ништа и да нема другог Бога осим једнога. Чак и да има такозваних богова, као што се тврди да има много богова и господара – било на небу било на земљи, ми имамо једног Бога и Оца од кога све потиче, и коме и ми припадамо, и једнога Господа, Исуса Христа, по коме је све *постало*, и по коме и ми *постојимо*.

Међутим, немају сви то знање. Неки су се толико навикли да служе идолима, да када једу такву храну, једу је као да је принесена идолима, па се тако њихова слаба савест каља. Храна нас неће довести ближе Богу, јер нити смо на губитку ако не једемо, нити смо на добитку ако једемо.

Гледајте само да ваша слобода не буде камен спотицања за оне који су слаби. Јер ако неко види тебе, који имаш знање, за трпезом у идолском храму, неће ли се, због своје слабе савести, охрабрити да једе *храну* жртновану идолима? И тако због твог знања пропада тај слаби, твој брат за кога је Христос умро. Јер тиме што грешите против своје браће ударајући по њиховој слабој савести, грешите и против Христа. Стога, ако храна наводи на грех мога брата, радије нећу јести месо довека, да га не бих навео на грех.

Зар нисам слободан? Зар нисам апостол? Нисам ли видео нашег Господа Исуса? Нисте ли ви моје дело у раду за Господа? Јер, ако другима и нисам апостол, вама јесам. Ви сте, наиме, доказ моје апостолске службе за Господа.

То је моја одбрана пред свима који ме испитују. Зар немамо права да једемо и пијемо? Зар немамо права да водимо са собом своје жене, као што то чине остали апостоли, браћа нашега Господа, па и сам Кифа? Или, зар само ја и Варнава морамо да радимо да бисмо се издржавали? Ко служи војску о свом трошку? Или, ко сади виноград, а не једе грожђе из винограда? Или, ко напаса стадо, а не пије млеко од стада? Да можда не говорим по људској *мудрости*, или о овоме говори и Закон? Јер Мојсије је написао у Закону: „Не завезуј уста волу кад врше.“ Зар је Богу стало до волова? Не каже ли то управо ради нас? То је написано баш ради нас, јер орач треба да

оре у нади, и онај који врше треба да врше у нади да ће добити свој део од урода. Ако смо ми вама посејали духовна *добра*, зар је много ако жањемо ваша земаљска *добра*? Јер ако други полажу права да их помажете вашим добрима, немамо ли ми више права на то?

Ипак, ми се нисмо користили овим правом, него све подносимо, да не бисмо поставили препреку проповедању Радосне вести о Христу. Зар не знате да они који обављају храмску службу, од храма добијају храну, и да они који служе код жртвеника, од жртвеника добијају свој део? Исто тако је Господ заповедио да они који проповедају Радосну вест треба да добијају плату за то.

Ја се, пак, ничим од овога нисам користио. Међутим, нисам ово написао да бисте ме ви плаћали. Радије бих умро, него да ме неко лиши онога чиме се поносим. Ја се, наиме, не поносим проповедањем Радосне вести, јер ми је то стављено у дужност. Наиме, тешко мени ако је не проповедам! Јер, ако то чиним по свом избору, добићу награду; а ако то не чиним по свом избору, то значи да ми је поверена дужност. Шта је, дакле, моја награда? *Моја награда је* да бесплатно проповедам Радосну вест, не служећи се својим правом *на плату*.

Јер, иако нисам дужан да служим никоме, учинио сам себе слугом свима, да бих придобио многе. За Јевреје сам био Јеврејин, да бих многе од њих придобио; за оне који живе по Закону, био сам као онај који живи по Закону, иако не живим по Закону, да бих придобио њих који живе по Закону. За оне који не живе по Закону, био сам као онај који не живи по Закону, да бих придобио њих који не живе по Закону, иако не живим без Божијег Закона. Ја, наиме, живим по Христовом закону. За слабе сам био слаб, да бих придобио слабе. Свима сам постао све, да по сваку цену спасем неке. Све то чиним ради Радосне вести, да учествујем у њеним *благословима*.

Зар не знате да на тркалишту трче сви такмичари, али само један добија награду? Тако и ви трчите да је добијете. Сваки такмичар се труди свим силама да победи. Они то чине да добију распадљив венац, а ми да добијемо нераспадљив венац. Зато ја не трчим бесциљно, нити ударам у празно, него беспоштедно напрежем своје тело и потчињавам га, да се не бих ја, који проповедам Радосну вест другима, показао као недостојан.

Нећу да вам остане непознато, браћо, да су наши преци били заштићени облаком и да су сви прошли кроз море, те су сви били у Мојсија крштени у облаку и мору. Такође су сви јели исту духовну храну, и сви су пили исто духовно пиће, јер су пили из духовне стене

која их је пратила, а та стена је била Христос. Међутим, многи нису били угодни Богу, па их је *Бог* побио у пустињи.

Те ствари су се догодиле нама за пример, да не пожелимо зло као што су они пожелели. Не будите идолопоклоници као неки од њих, јер је написано: „Народ је поседао да једе и пије, и устао да се забавља.“ И не одајмо се блуду, као неки од њих, па их је у један дан помрло двадесет три хиљаде. Такође, не искушавајте Христа, као што су га неки од њих искушавали, па су изгинули од змија. И не приговарајте, као што су неки од њих приговарали, па су изгинули од Уништитеља.

Све ове ствари су се догађале њима за пример, али су записане за упозорење нама, којима су се последња времена приближила. Зато онај који мисли да *чврсто* стоји, нека пази да не падне. Није вас снашло неко искушење које не сналази све људе. Али Бог је веран; он неће дозволити да будете изложени искушењима више него што можете да поднесете, него ће окончати искушења да можете издржати.

Стога, вољени моји, бежите од идолопоклонства. Говорим вам као мудрима: сами просудите шта вам говорим. Зар чаша благослова за коју захваљујемо Богу, не представља заједништво које имамо по крви Христовој? Зар хлеб који ломимо не представља заједништво које имамо по телу Христовом? И пошто је један хлеб, ми многи чинимо једно тело, јер један хлеб делимо.

Обратите пажњу на оне који су Израиљци по телу: нису ли они који једу од храмских жртава исти они који заједно приносе жртву Богу на жртвенику? Шта тиме хоћу да кажем? Да је храна која се приноси идолима тек само храна, или да је идол тек само идол? *Не*! Оно што *многобошци* жртвују, злим духовима жртвују, а ја нећу да имате заједништво са злим духовима. Не можете пити из Господње чаше и из чаше злих духова; не можете јести за Господњом трпезом и за трпезом злих духова. Или, зар ћемо изазивати Господа? Да нисмо јачи од њега?

Кажете: „Све је дозвољено.“ Ипак, није све на корист. „Све је дозвољено.“ Ипак, све не изграђује. Не гледајте само своју корист, већ и корист других.

Једите све што се продаје на тржници, ништа не испитујући ради своје савести. Јер, „Господу припада земља и све што је на њој.“ Ако вас неки неверник позове на обед, и ви хоћете да идете, једите све што се изнесе пред вас ништа не испитујући због савести. Али, ако вам неко каже: „Ова храна је била жртвована идолима“, онда не једите због онога који вам је то дао до знања, а и ради савести;

не мислим ради ваше савести, већ ради његове. Питате се: „Зашто да нечија савест одређује моју слободу? Ако ја једем са захваљивањем, зашто да ме осуђују за оно за шта захваљујем?“ Зато, било да једете, пијете или чините нешто друго, све чините Богу на славу. Понашајте се беспрекорно како према Јеврејима и Грцима, тако и према Цркви Божијој. Наиме, и ја свима угађам у свему, не гледајући своју корист, него корист других, да би многи били спасени.

Узмите мене за пример, као што ја узимам Христа за пример.

Похвално је то што ме се у свему сећате и што држите предања онако како сам вам пренео. Али хоћу да знате да је Христос глава сваком мужу, да је муж глава жени, а Бог Христу. Сваки муж који се моли или пророкује покривене главе, срамоти своју главу. Исто тако и свака жена која се моли или пророкује непокривене главе, срамоти своју главу, јер је иста као и ошишана. Ако жена не покрива главу, нека се ошиша. Али пошто је срамота за жену да се шиша и брије, нека покрива главу. Муж, пак, не треба да покрива главу, зато што он одражава лик и славу Божију. А жена одражава мужевљеву славу.

Мушкарац, наиме, није постао од жене, него жена од мушкарца. И није мушкарац створен ради жене, него жена ради мушкарца. Због тога, а и због анђела, жена мора да има знак на својој глави да је под влашћу.

Међутим, у Господу, нити је жена независна од мужа, нити је муж независан од жене. Јер, као што је жена постала од мушкарца, тако се и мушкарац рађа од жене, а све то долази од Бога. Просудите сами: приличи ли жени да се моли непокривене главе? Не учи ли вас и сама природа да је срамота за човека да има дугу косу? А зар жени није на понос да има дугу косу? Коса јој је, наиме, дата уместо вела. А ако је некоме до препирке, ми немамо такав обичај, а ни остале цркве Божије.

Ипак, не могу да вас похвалим за оно што вам сада налажем, јер ваше састајање не иде на боље, него на горе. Прво, чујем да међу вама има подела када се окупљате као црква, што делимично и верујем. Најзад, треба да буде подела међу вама да се покажу они који су ваљани. Дакле, када се окупљате, не једе се вечера Господња. Наиме, свако узима своју вечеру, те један гладује, а други се опија. Зар немате кућу да једете и пијете? Или, зар презирете Цркву Божију и посрамљујете оне који немају? Шта да вам кажем? Треба ли да вас похвалим? За ово не могу да вас похвалим.

Ја сам, наиме, примио *учење* од Господа које сам и вама предао: да је Господ Исус оне ноћи када је био предат узео хлеб, захвалио

Боīу и преломио га, рекавши: „Ово је моје тело које *се даје* за вас. Ово чините мени на спомен.“ Тако је узео и чашу после вечере и рекао: „Ова чаша је Нови савез по мојој крви. Кад год је пијете, чините то мени на спомен.“ Заиста, кад год једете хлеб и пијете чашу, навешћујете смрт Господњу док се он не врати.

Зато ко недостојно једе хлеб и пије чашу, биће крив за грех против тела и крви Господње. Нека се, дакле, свако прво преиспита, па тек онда нека једе од хлеба и пије из чаше. Јер, ко једе и пије, а не разазнаје у томе тело *Госпо̄дње*, навлачи на себе осуду кад једе и пије. Зато има много немоћних и болесних међу вама, а неки су и умрли. Ако бисмо сами себи судили, *Госпо̄д* нам не би судио. Ипак, кад нас Господ суди, он нас и одгаја, да не будемо осуђени са светом.

Зато, браћо моја, када се окупите да једете, причекајте једни друге. Ако је неко гладан, нека једе кући, да не дођете под Божију осуду када се састанете.

А што се тиче осталих ствари, даћу вам упутства кад дођем.

Не желим, браћо, да будете у незнању по питању духовних *дарова*. Знате да сте, као бивши многобошци, били заведени, те сте служили немим идолима. Зато вам обзнањујем: нико ко је вођен Божијим Духом, не може да каже: „Проклет био Исус.“ Исто тако, нико не може да каже: „Исус је Господ“, ако није *вођен* Светим Духом.

Дарови су различити, али је исти Дух. Има и различитих служби, али је исти Господ. Има разлике и у деловањима, али је исти Бог који кроз њих делује у свакоме.

А Дух на свакоме показује своје дејство ради заједничке користи. Једноме Дух даје дар мудрог саветовања, док другоме исти Дух даје дар саопштавања посебног знања. Једноме Дух даје дар вере, док другоме исти Дух даје дар исцељивања. Једноме *Дух* даје дар да чини чуда, а другоме дар пророштва. Некоме даје дар разликовања духова, некоме да говори *друīим* језицима, а некоме да тумачи те језике. Све ово чини један те исти Дух, који по својој вољи додељује дар сваком појединцу.

Наиме, као што у телу има много удова, а сви ти удови, иако их је много, чине једно тело, тако је и са Христом. Јер, по Духу смо сви ми крштени у једно тело. Било Јевреји или Грци, било робови или слободни, сви смо напојени једним Духом. Јер један уд не чини тело, него многи. Ако нога каже: „Пошто нисам рука, не припадам телу“, зар ипак не припада телу? И ако ухо каже: „Пошто нисам око, не припадам телу“, зар ипак не припада телу? Ако би цело тело било око, где би био слух? *Или* ако би цело *тѣло* било ухо, где би

било чуло мириса? А Бог је поставио сваки део тела онако како је он хтео. Где би било тело да су сви они само један део *тела*? Но, *ствари стоје овако*: има много делова *тела*, али је тело једно.

Око не може да каже руци: „Не требаш ми!“, нити глава ногама: „Не требате ми!“ Шта више, и наизглед слаби делови тела су неопходни. Па чак и са деловима *тела* који нам се чине мање вредним поступамо с пуним уважавањем. И са стидним *деловима тела* поступамо с већом пристојношћу, која није потребна другим *деловима тела*. Бог је, наиме, тако саставио тело, да је неугледнијим деловима тела дао посебну част, да не буде поделе у телу, него да се делови *тела* једнако брину једни за друге. Ако један део *тела* пати, пате и сви остали; ако се једном делу *тела* указује част, са њим се радују и сви остали.

Дакле, ви сте тело Христово и делови *тела* појединачно. А Бог је у Цркви поставио прво апостоле, друго пророке, треће учитеље; затим чудотворце, исцелитеље, помагаче, оне са даром управљања, *те оне са даром говорења* других језика. Јесу ли сви апостоли? Јесу ли сви пророци? Јесу ли сви учитељи? Јесу ли сви чудотворци? Зар сви поседују дар исцељивања? Зар сви говоре *другим* језицима? Зар сви тумаче језике? Ревносно тежите за вишим даровима!

Ја ћу вам, пак, показати најбољи пут.

Ако говорим људским и анђеоским језицима, а немам љубави, онда сам као метал што одјекује и чинеле што звече. И ако имам и дар пророштва, и да знам све тајне и сва знања, и поврх тога да имам сву веру планине да премештам, а љубави да немам – ништа сам. Па да и разделим све што имам, да и тело своје предам, да бих се хвалио, а љубави немам – ништа ми не користи.

Љубав је стрпљива, љубазна, не завиди, не хвали се, није охола, не понаша се непристојно, не тражи своје, не жести се, не памти зло, не радује се неправди, а радује се истини, све подноси, никада не престаје да верује, свему се нада, све издржава; љубав никад не престаје. Пророштва ће се угасити, језици ће престати, знање ће се окончати. Јер непотпуно знамо и непотпуно пророкујемо. А кад дође оно потпуно, окончаће се оно непотпуно. Кад сам био дете, говорио сам као дете, мислио сам и размишљао као дете. А кад сам одрастао, завршио сам са детињством. Сада видимо нејасно, као у огледалу, а онда ћемо видети лицем у лице. Сада знам непотпуно, а онда ћу знати потпуно, као што сам и сам себи познат.

А сада остаје ово троје: вера, нада и љубав; а највећа од њих је љубав.

Тежите за љубављу, покажите ревност за духовне *дарове*, а посебно да пророкујете. Наиме, ко говори *другим* језиком, не говори људима, већ Богу, јер га нико не разуме, пошто он говори тајне. А ко пророкује, говори људима на изградњу, охрабрење и утеху. Ко говори *другим* језиком, изграђује само себе, а ко пророкује, изграђује цркву. Хтео бих да сви говорите *другим* језицима, али још више да пророкујете, јер је онај који пророкује кориснији од онога што говори *другим* језицима, осим ако их тумачи, да би црква могла да се изграђује.

Ако вам ја, браћо, дођем и говорим *другим* језицима, какву ћете корист имати од тога, ако вам уз то не саопштим било откривење или знање, било пророштво или поуку? Ако неживи *инструменти* који дају звук, свирала или харфа, не праве разлику у тоновима, ко ће знати шта се свира? Или ако труба испусти нејасан звук, ко ће се спремити за бој? Исто тако, ако говорите *другим* језиком који није разумљив, ко ће знати шта је изречено? Говорићете у ветар. Заиста, на свету има толико језика, и сваки од њих има значење. Према томе, ако не знам шта језик значи, бићу странац ономе који говори, а и он ће мени бити странац. Исто тако и ви, пошто већ показујете ревност за духовне *дарове*, настојте да обилујете *у оним даровима* који изграђују цркву.

Зато онај који говори *другим* језиком, нека се моли да може да га протумачи. Наиме, ако се ја молим *другим* језиком, мој дух се моли, али мој ум остаје без користи. Шта, дакле, *да чиним*? Молићу се духом, али молићу се и умом, певаћу хвалоспеве духом, али певаћу хвалоспеве и умом. Јер ако ти благосиљаш *Бога* Духом, како ће неупућени рећи „амин“ на твоје захваљивање, кад не зна шта говориш? Додуше, ти лепо захваљујеш Богу, али се други не изграђује.

Захвалан сам Богу што говорим *другим* језицима више од свих вас. Ипак, у цркви ћу радије рећи пет разумљивих речи да се сви поуче, него десет хиљада речи *другим* језиком.

Браћо, не размишљајте детињасто, али будите као мала деца која нису вична злу. У мислима, пак, будите зрели. У Закону је написано:

> „Преко оних који говоре другим језицима, и усана туђинаца, говорићу овоме народу, али ме ни онда неће послушати – говори Господ.“

Тако *други* језици нису знак за вернике, него за невернике. Међутим, пророштво је за вернике, а не за невернике. Ако се, дакле, сва црква окупи, па сви почну да говоре *другим* језицима, а притом

уђу неупућени или неверни, неће ли рећи да сте луди? Али, ако неупућени или неверник наиђе, а сви пророкују, све га кори, све га осуђује, тада се обелодањују тајне његовог срца. Тако ће пасти ничице и поклонити се Богу, па ће исповедити да је Бог заиста у вама.

Шта, дакле, *да чинимо*, браћо? Кад се окупљате, свако има нешто: неко псалам, неко поуку, неко откривење, неко *другӣи* језик, неко *дар* тумачења *тоӣ другоӣ језика*. Нека све буде на изградњу. Ако неко говори *другӣим* језиком, нека говоре двојица, највише тројица, и то редом, а један нека тумачи. Уколико нема тумача, нека ћути у цркви, па нека говори сам себи и Богу.

Што се тиче пророка, нека говоре двојица или тројица, а остали нека просуђују. Ако се другом који ту седи нешто открије, први нека ћути. Сви, наиме, можете да пророкујете, један по један, да се сви поуче и охрабре. Пророчки духови покоравају се пророцима. Јер Бог није *Боӣ* нереда, него мира.

Као што је у свим црквама, жене треба да ћуте у цркви. Њима није дозвољено да говоре; оне треба да се покоравају, као што Закон налаже. А ако желе да науче нешто, нека кући питају своје мужеве, јер не приличи жени да говори у цркви.

Или да није Божија реч од вас потекла? Или сте ви једини до којих је она дошла? Ако неко мисли да је пророк, или духован, треба да схвати да је ово што вам пишем заповест од Господа. Ко ово не схвата, остаје у незнању.

Стога, браћо, покажите ревност за пророковање, и не браните да се говори *другӣим* језицима. Нека све буде прикладно и уредно.

Подсећам вас, браћо, на Радосну вест коју сам вам навестио, коју сте прихватили и у којој стојите. Њоме се и спасавате, ако је чврсто држите онако како сам вам је навестио, сем ако нисте узалуд поверовали.

Ја сам вам, наиме, на првом месту предао оно што сам примио: да је Христос, сагласно Писмима, умро за наше грехе, и да је, сагласно Писмима, сахрањен и васкрснут трећег дана. Потом се Христос указао Кифи, а затим Дванаесторици. Онда се одједном указао пред више од пет стотина браће, од којих већина живи и данас, а неки су умрли. Затим се указао Јакову, те свим апостолима. На крају се *Христос* указао и мени, као недоношчету.

Наиме, ја сам најмањи међу апостолима, и нисам достојан да се назовем апостолом, јер сам прогонио Цркву Божију. Ипак, милошћу Божијом сам оно што јесам, и његова милост према мени није била узалудна. Шта више, потрудио сам се више од свих њих, али

не ја, него Божија милост са мном. Свеједно, био ја или они, тако проповедамо и тако сте поверовали.

Ако се проповеда да је Христос васкрсао из мртвих, како онда неки од вас тврде да нема васкрсења мртвих? Ако нема васкрсења мртвих, онда ни Христос није васкрсао, а ако Христос није васкрсао, узалудно је наше проповедање, узалудна је и ваша вера. Ако мртви не васкрсавају, онда смо се и ми показали као лажни сведоци Божији, јер смо сведочили да је Бог васкрсао Христа, кога није васкрсао. Ако мртви не васкрсавају, онда ни Христос није васкрсао. А ако Христос није васкрсао, узалудна је ваша вера, јер сте још увек у својим гресима. По томе су пропали и они који су уснули у Христу. Јер, ако само у овом животу полажемо наду у Христа, једнији смо од свих људи.

Али Христос је васкрсао из мртвих, први међу умрлима! Јер, као што је смрт дошла посредством човека, тако је и васкрсење из мртвих дошло посредством човека. Наиме, као што у Адаму сви умиру, тако ће сви који су у Христу оживети, свако по свом реду: Христос је први, а затим, кад он дође, и они који му припадају. Потом наступа крај, када *Христос* уништи свако главарство, и сваку власт и силу, те преда Царство Богу Оцу. Он, наиме, треба да влада док не положи све непријатеље под своје ноге. Смрт ће бити уништена као последњи непријатељ. Јер, *Бог* је све покорио њему под ноге. А кад каже да је све покорено, јасно је да је покорено све осим *Бога*, који му је све покорио. А кад му све буде покорено, онда ће се и Син покорити ономе који му је све покорио, да Бог буде све у свему.

Шта онда чине они који се крштавају за мртве? Ако мртви не ускрсавају, зашто се крсте за њих? Зашто смо и ми сваки час у опасности? Ја сваки дан умирем, браћо, тако ми вас, моје дике по нашем Господу Исусу Христу. Људски говорећи, какву корист имам од тога што сам се борио са „зверима“ у Ефесу? Ако мртви не васкрсавају, онда,

„Да једемо и пијемо, јер сутра ћемо да помремо.“

Не заваравајте се: „Лоше друштво квари добре обичаје.“ Дођите к себи и не грешите више, јер неки људи не знају Бога. Ово вам говорим на срамоту.

Ипак, неко може да пита: „Како мртви васкрсавају? У каквом ће се телу појавити?“ Безумниче! Семе које посејеш не оживљава ако не умре. Па и када сејеш, не сејеш израслу биљку, него голо зрно, било пшенично или какво друго. А Бог сваком семену даје тело какво хоће, и то сваком семену њему својствен облик. Јер није

свако тело исто: људско тело је другачије од тела звери, тело звери је другачије од тела птица, а тело птица је другачије од *тела* риба. Такође постоје небеска и земаљска тела; али је сјај небеских тела другачији од сјаја земаљских *тела*. Сунце има свој сјај, месец свој, а звезде, опет, свој сјај. Па и звезда се од звезде разликује по сјају.

Тако је и са васкрсењем мртвих. Сеје се пропадљиво *тело*, а васкрсава непропадљиво; сеје се у срамоти, а васкрсава у слави; сеје се у слабости, а васкрсава у сили; сеје се природно тело, а васкрсава духовно.

Ако, наиме, постоји природно тело, постоји и оно духовно. Јер, овако је написано: „Адам, први човек, постаде живо биће.“ Последњи Адам постаде Дух који даје живот. Али није било прво духовно *тело*, него природно, а затим духовно. Први човек је земљан, начињен од праха земаљског, други човек је с неба. Какав је био земљани човек, такви су и земљани људи; какав је небески *човек*, такви су и они небески. И као што у себи носимо сличност са земљаним човеком, тако ћемо носити сличност са небеским *човеком*.

Ово кажем, браћо, јер тело и крв не могу узети учешћа у Царству Божијем, нити може распадљиво добити у посед нераспадљиво. Ево, саопштавам вам тајну: нећемо сви умрети, али ћемо се сви изменити, одједном, у трен ока, кад се зачује последња труба. Тада ће мртви васкрснути са нераспадљивим *телима*, а ми ћемо се изменити. Јер, ово распадљиво *тело* мора да се промени у нераспадљиво, ово смртно у бесмртно. А кад се ово распадљиво *тело* промени у нераспадљиво и ово смртно у бесмртно, тада ће се испунити написана реч: „Победа прождре смрт.“

„Где је, смрти, твоја победа? Где је, смрти, жалац твој?“

Жалац смрти је грех, а сила греха долази од Закона. Али, хвала Богу који нам даје победу посредством Господа нашега, Исуса Христа.

Стога, вољена моја браћо, будите чврсти и непоколебљиви. Имајте вазда пуне руке посла у служби за Господа, знајући да ваш труд у служби за Господа није бесплодан.

Што се тиче прилога за свете, учините онако како сам наредио и галатијским црквама. Сваког првог дана у недељи нека свако од вас одваја на страну и штеди колико може, да се новац не би сакупљао кад ја дођем. А кад дођем, послаћу с препорукама оне које ви одаберете да однесу ваш дар у Јерусалим. Ако се нађе за сходно да ја идем, они могу да ми се придруже.

Вас ћу, пак, посетити кад прођем кроз Македонију, будући да путујем преко Македоније. Могуће је да ћу се и задржати код вас, па чак и презимити, да ме отпратите куд год пођем. Не желим,

наиме, да вас видим само у пролазу, него се надам да ћу неко време провести код вас, ако Господ допусти. У Ефесу ћу остати до Педесетнице, јер су ми се отворила велика врата за успешан рад, иако имам много противника.

Ако Тимотеј дође, гледајте да се не осећа нелагодно са вама, јер и он обавља службу за Господа као и ја. Нико, дакле, да га не презре. Испратите га у миру да дође к мени, јер га очекујем са браћом.

Што се тиче брата Аполоса, много сам га молио да дође к вама са *другом* браћом, али он није био вољан да дође сад. Ипак, доћи ће кад му се укаже прилика.

Будите будни, стојте у вери, држите се мушки, будите јаки! Све што чините нека буде у љубави.

Ви знате за Стефанину породицу, да су они први обраћеници у Ахаји и да су служили потребама Божијег народа. Молим вас, браћо, да се ставите под водство таквих као што су они и сваког ко са њима сарађује и ради. Радујем се Стефанином, Фортунатовом и Ахаиковом повратку, јер су ми они надокнадили ваше одсуство. Они су, наиме, умирили мој дух и ваш. Одајте признање таквима.

Поздрављају вас цркве у *Малој* Азији. Много вас поздрављају у Господу Акила и Прискила са црквом која се окупља у њиховом дому. Поздрављају вас сва браћа. Поздравите једни друге светим пољупцем. Ја, Павле, пишем поздрав својом руком. Ако ко не воли Господа, нека буде проклет. *Марана та*!

Милост Господа Исуса *нека је* са вама.

Моја љубав *је* са свима вама у Христу Исусу. Амин.

2. Коринћанима

Другꙗ ꙋпосланица Коринћанима

Павле, апостол Исуса Христа по Божијој вољи, заједно са *нашим* братом Тимотејем, *ꙋпоздравља* Божију цркву у Коринту, заједно са свим светима широм Ахаје.

Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Благословен да је Бог и Отац нашега Господа Исуса Христа, милосрдни Отац и Бог сваке утехе. Он нас теши у свакој нашој невољи, да бисмо и ми могли да тешимо оне који су у невољама, оном утехом којом нас саме Бог теши. Јер, као што изобилно учествујемо у Христовим патњама, тако примамо и изобиље утехе посредством Христа. Ако смо притиснути невољама, то је за вашу утеху и спасење, ако примамо утеху од Бога, то је ради ваше утехе. Та утеха се показује када стрпљиво подносите исте патње које и ми подносимо. Чврста је нада коју полажемо у вас, јер знамо да учествујете како у нашим патњама, тако и у нашој утеси.

Хоћемо, наиме, да знате, браћо, да је невоља која нас је снашла у *Малој* Азији толико превазилазила наше снаге, да смо изгубили сваку наду да ћемо остати у животу. У ствари, у себи смо се већ помирили са смртном казном, да се не бисмо поуздали у саме себе, него у Бога који васкрсава мртве. Он нас је избавио од смртне опасности и избавиће нас, јер смо се у њега поуздали да ће нас и даље избављати. А и ви ћете нам притећи у помоћ молитвом, да би многи људи захваљивали Богу на милости коју нам је даровао посредовањем многих.

Ово је наш понос: наша савест која сведочи да смо у свету живели у Божијој светости и искрености, не по људској мудрости, него по Божијој милости, а нарочито међу вама. Не пишемо вам, наиме, ништа друго осим онога што можете да прочитате или да разумете. Надам се да ћете то једном у потпуности разумети, уколико нас сада нисте до краја разумели. Јер, на дан Господа Исуса ви ћете бити нама на понос, као и ми вама.

С тим уверењем намеравао сам да дођем прво к вама, на ваше двоструко задовољство. Хтео сам да вас посетим на свом путу за Македонију, и да вам поново дођем по повратку из Македоније, па да ме ви отпратите до Јудеје. Јесам ли се, дакле, понашао лакомислено кад сам то намеравао? Или, можда, намеравам да, попут људи у свету, најпре кажем „да, јесте“, а онда „не, није?“ Бог је поуздани сведок да порука коју смо вам навестили није била и „јесте“

и „није.“ Јер Син Божији, Исус Христос, кога смо вам ја, Силван и Тимотеј навестили, није био и „јесте“ и „није“, него је у њему било „јесте.“ Јер сва Божија обећања налазе своју потврду у Христу. Зато и говоримо „амин“ када славимо Бога по Исусу Христу.

А Бог је тај који нас заједно са вама чини чврстима по Христу. Он нас је помазао и ставио свој печат на нас, и дао свога Духа у наша срца као залог.

Позивам Бога за сведока – на своју душу: у Коринт нисам дошао само зато да бих вас поштедео. Ми, наиме, не господаримо вашом вером, него заједно са вама учествујемо у вашој радости, зато што сте чврсти у вери.

Одлучио сам, наиме, да вам мој долазак не приреди поново жалост. Јер ако ја вас ожалостим, ко ће мене да обрадује? Да неће онај кога ја ожалостим? Ово сам вам написао баш зато да ме не би, приликом мог доласка, ожалостили они који би требало да ми причине радост. Уверен сам, наиме, да је моја радост – радост свих вас. Писао сам вам ово уз многе сузе, из велике невоље и са стрепњом у срцу, не да вас ожалостим, него да вам дам до знања колико је обилна љубав коју имам за вас.

Ако је неко коме нанео жалост, није је нанео мени, него донекле, да не претерам, свима вама. Том човеку је довољан укор већине. Зато му ви радије опростите и утешите га, да га не сломи превелика жалост. Стога вас молим да потврдите своју љубав за њега. Ово сам вам писао да проверим какви сте и да ли сте у свему послушни. Коме, дакле, ви опростите, *томе опрашшам* и ја. Јер ако сам ја нешто коме опростио, опростио сам ради вас пред Христом, да нас Сатана не превари. Знамо, наиме, какве су му намере.

Када сам дошао у Троаду да проповедам Радосну вест о Христу, Господ ми је отворио врата за рад. Но, и поред тога душа ми је била неспокојна што нисам нашао Тита, свога брата. Зато сам се опростио са њима и отишао у Македонију.

Али хвала Богу који нас у Христу увек води у победничкој поворци, те преко нас свуда шири мирис знања о себи. Јер ми смо Христов угодни мирис међу онима који се спасавају и међу онима који пропадају. Онима *који пропадају*, ми смо задах смрти који убија, а онима *који се спасавају*, миомирис који доноси живот. И ко је за све ово подобан? Заиста, ми нисмо као многи који тргују речју Божијом, него као *послани* од Бога, искрено проповедамо пред Богом, као они који су у Христу.

Почињемо ли поново да препоручујемо сами себе? Или, зар су нам потребне, као некима, писмене препоруке за вас или од вас? Ви

сте наше писмо, записано у нашим срцима, које познају и читају сви људи. Ви, наиме, показујете да сте Христово писмо, састављено нашом службом, писмо које није написано мастилом, него Духом живога Бога, не на каменим плочама, него на плочама људских срца.

Овакво поуздање имамо пред Богом посредством Христа. То значи да ми сами нисмо у стању да припишемо нешто себи; наша способност долази од Бога. Он нас је оспособио да будемо службеници Новог савеза, не слова, него Духа. Јер слово доноси смрт, а Дух даје живот.

Па кад је служба смрти, словима урезана у камен засјала таквом славом да Израиљци нису могли да гледају у Мојсијево лице, због пролазног сјаја његовог лица, колико ли ће славнија бити служба коју врши Дух? Јер, ако је служба осуде била славна, колико је онда славнија служба *која доноси* праведност? Заиста, оно што је било славно није славно кад се упореди са славом која га премашује. Јер, ако је оно што је пролазно било славно, колико ли је славније оно што траје *заувек*?

Будући да имамо овакву наду, говоримо сасвим слободно. Ми нисмо као Мојсије који је ставио покривало преко лица да Израиљци не би гледали свршетак пролазне славе. Упркос томе, њихов разум је отврднуо. И све до данашњега дана, када се чита Стари завет, покривало се не уклања, због тога што само у Христу може да се одстрани. Тако и данас кад се чита Мојсијево *Петокњижје*, покривало застире њихово срце. Али ако се *неко* обрати Господу, покривало спада. Господ је Дух, а где је Дух Господњи, *ту је* слобода.

А сви ми, који откривена лица одражавамо славу Господњу, Духом се Господњим преображавамо у његов лик, из једног *ступња* славе у други.

Стога нисмо обесхрабрени, јер нам је *Бог по свом* милосрђу поверио ову службу. Ми смо се одрекли срамних, тајних ствари; не понашамо се лукаво, нити изврћемо Божију реч, него отворено објављујући истину, препоручујемо себе савести сваког човека пред Богом. А ако је Радосна вест коју објављујемо застрта, застрта је за оне који пропадају. Њима је бог овога света заслепио неверници ум, да им не засветли светлост Радосне вести о слави Христовој, који је слика Бога.

Ми, наиме, не проповедамо сами себе, него Исуса Христа као Господа. А о себи *говоримо као о* вашим слугама Исуса ради. Наиме, исти Бог који је рекао: „Нека засветли светлост из таме!“, засветлио

је и у нашим срцима, да познамо Божију славу на лицу Исуса Христа.

Али ово благо имамо у земљаним посудама, да буде јасно да ова изванредна снага потиче од Бога, а не од нас. Са свих страна нас притискају невоље, али нас не сламају, у недоумици смо, али нисмо очајни, прогоњени смо, али нисмо напуштени, обарају нас, али нас не уништавају. Ми увек на своме телу носимо смрт Исусову, да се и живот Исусов покаже на нашем телу. Јер, док год живимо, изложени смо смрти ради Исуса, да се и живот Исусов покаже на нашим смртним телима. Према томе, смрт делује у нама, а живот у вама.

И пошто имамо истог Духа вере као онај који је написао: „Поверовао сам, те зато говорим“, тако и ми верујемо, па зато говоримо, јер знамо да ће онај који је васкрсао Господа Исуса, васкрснути са њим и нас, те нас заједно са вама поставити уз себе. Све је то ради вас, да се милост *Божија* прошири на многе, те да њихово захваљивање буде изобилно, Богу на славу.

Зато се не предајемо, јер чак и ако се наш спољашњи човек распада, онај унутрашњи се из дана у дан обнавља. Јер, ова лагана невоља, која нас је тренутно снашла, припрема нас за изванредно и неизмерно, вечно изобиље славе. Ми, наиме, не придајемо важност ономе што се види, него ономе што се не види, јер видљиво је привремено, а невидљиво је вечно.

Знамо, наиме, да ако се земаљски шатор у коме живимо и разруши, имамо стан од Бога, вечни дом на небесима који није сазидан људском руком. Јер, у овом *шатору* уздишемо и чезнемо да преко њега обучемо на себе наше небеско обитавалиште. Заиста, када га обучемо на себе, нећемо бити неодевени. Ми, наиме, који живимо у шатору *тела*, стењемо под његовим теретом, али не желимо да га се решимо, него да преко њега обучемо *ново тело*, тако да живот прогута оно што је смртно. А Бог нас је за то приправио давши нам свога Духа у залог.

Зато смо увек пуни поуздања, иако знамо да док год живимо у кући тела, далеко смо од Господа. Живимо, наиме, по вери, а не по гледању. Испуњени, дакле, овим поуздањем, најрадије бисмо изашли *из тела* и настанили се код Господа. Зато се трудимо да му угодимо, било да смо већ код куће или у туђини. Јер сви ми морамо да се појавимо пред Христовим судом, да свако прими плату за оно што је *за живота* чинио у телу, било добро или зло.

И пошто знамо за страх Господњи, уверавамо људе. Бог нас потпуно познаје, а надам се да нас познаје и ваша савест. Не препо-

ручујемо вам опет сами себе, него вам дајемо разлог да се поносите нама, и да имате одговор за оне који се размећу пред другима, а у срцу нису такви. Јер ако нисмо присебни, то је ради Бога, а ако смо при себи, то је ради вас. Христова љубав нас обузима, јер смо дошли до уверења да је један умро за све, што значи да су сви умрли. *Христос* је умро за све, да живи не живе више за себе, него за њега који је умро и васкрсао за њих.

Тако од сада ни о коме не судимо по људским мерилима. Ако смо и судили о Христу по људским мерилима, сада то више не чинимо. Дакле, ако је ко у Христу, он је ново створење; старо је прошло, а ново је, ево, настало. Све ово долази од Бога који нас је помирио са собом посредством Христа и поверио нам службу помирења. Јер Бог је у Христу помирио свет са собом; он није урачунао људима њихове преступе, а нама је поверио *да проповедамо* реч помирења.

Ми смо Христови посланици, тако што Бог опомиње преко нас. Зато вас преклињемо: помирите се с Богом! Њега који није искусио грех, *Бог* је учинио *жртвом за наше* грехе, да у њему постанемо праведни пред Богом.

Као Христови сарадници, молимо вас да не узимате олако милост Божију. Јер *Бог* говори:

> „У време повољно сам те услишио,
> и у дан спасења сам ти помогао.“

Ево, сада је право време, сада је дан спасења.

Ми никоме не постављамо препреке, да нико не покуди *нашу* службу. Напротив, у свему показујемо да смо слуге Божије: у великој постојаности, невољама, нуждама, тешкоћама, под батинама, у тамницама, пред разјареном светином, у напорима, бдењима, и постовима, у чистоти, знању, стрпљивости, доброти, у Светом Духу, искреној љубави, искреном говору, у Божијој снази, с оружјем праведности с десне и леве стране; у слави и срамоти, са злим и добрим гласом. *Сматрају нас* варалицама, а искрени *смо*. *Ми смо* као незнанци, а ипак нас познају; наизглед умиремо, али, ево, живимо; као кажњени *смо*, али нисмо погубљени; наизглед *смо* жалосни, али *смо* увек радосни; наизглед сиромашни, а ипак обогаћујемо многе; наизглед као они који немају ништа, а ипак имају све.

Говоримо вам искрено, Коринћани, срце смо широм отворили *за вас*. Наше срце није тесно за вас, али је ваше срце тесно за нас. Говорим вам као својој деци: проширите, заузврат, и ви *своја срца*.

Не вуците јарам с неверницима. Јер, шта има праведност с безакоњем? Или какво заједништво деле светло и тама? У чему

се Христос слаже с Велијаром? Или шта је заједничко вернику и неверник? Има ли икакве сагласности између Божијег храма и идола? Ми смо, наиме, храм живога Бога, јер Бог је рекао:

> „Ја ћу живети у њима и ходити међу њима; ја ћу бити њихов Бог, а они ће бити мој народ.“

Зато,

> „Изађите из њихове средине! Одвојте се! – говори Господ. Нечистоте не дотичите, и ја ћу вас примити. Ја ћу вам бити Отац, а ви ћете ми бити синови и ћерке – говори Господ Свемоћитељ.“

Пошто, дакле, имамо ова обећања, вољени, очистимо се од сваке телесне и духовне окаљаности, те довршавајмо своје посвећење у страху Божијем.

Направите за нас места *у својим срцима*! Никоме нисмо нанели неправду, никога нисмо оштетили, никога нисмо закинули. Не кажем ово да бих вас осудио. Већ сам, наиме, рекао да сте у нашим срцима, било да с вама умиремо или живимо. Имам велико поверење у вас, силно се поносим вама. Испуњен сам утехом, преплављен сам радошћу и поред све наше невоље.

Јер кад смо дошли у Македонију, није нам било починка, него су нас одасвуд снашле невоље: споља сукоби, а изнутра страх. Али Бог који теши понизне, утешио нас је Титовим доласком. И не само његовим доласком, него и утехом коју је он примио због вас. Он нам је јавио колико чезнете за мном, колико сте ожалошћени, колико ме предано волите, тако да сам се још више обрадовао.

Но, иако сам вас ожалостио својом посланицом, не жалим. Па ако ми је и жао, видим да вас је она посланица ожалостила макар на кратко. Сад се радујем, не зато што сте се ожалостили, него зато што ваша жалост води к покајању. Ваша жалост *долази* од Бога, те вам ми, стога, нисмо нанели штету. Јер жалост која долази од Бога, рађа покајање које води к спасењу – покајање за којим се не жали – док светска жалост рађа жалост која води к смрти. И, ето, колики је род донела Божија жалост међу вама, колику горљивост да се оправдате, колико негодовање, колики страх, колику чежњу, колику ревност, колику спремност да се изврши правда. У свему сте се показали недужнима у овој ствари. Према томе, нисам вам писао нити због онога који је скривио, нити због онога коме се скривило, већ да се покаже ваша ревност за нас пред Богом. То нас је утешило.

А поред тога што смо се утешили, још више смо се порадовали због Титове радости, јер сте окрепили његов дух. Уколико сам вас и хвалио пред њим, нисам се осрамотио, јер као што је све што смо

рекли за вас било истина, тако је и наше хваљење пред Титом било истинито. Шта више, он вам је постао још наклоњенији, сећајући се послушности свих вас, те како сте га примили с поштовањем и устрепталошћу. Радујем се, јер имам потпуно поуздање у вас.

Желимо да знате, браћо, о Божијој милости која је дата црквама у Македонији. Јер, иако су кушани невољама, њихова радост је изобилна, а њихово посвемашње сиромаштво се преточило у богатство великодушности. Сведок сам да су, сходно својим могућностима, па и преко њих, добровољно *давали*, жарко нас молећи да их почаствујемо учешћем у потребама светих. Они су, чак, превазишли и наша очекивања, јер су, себе пре свега, ставили на располагање Господу и нама ради Божије воље. Зато смо замолили Тита да доврши међу вама ово дело милосрђа које је започео. Па, пошто у свему обилујете, у вери, у речи, у знању, у сваковрсној ревности, као и у љубави према нама, обилујте и у овом *делу* милости.

Ово вам не заповедам, него проверавам искреност ваше љубави, поредећи је с ревношћу других. Ви, наиме, знате за милост Господа нашега Исуса Христа, да је он, иако богат, постао сиромах ради вас, да би ви његовим сиромаштвом постали богати.

Што се тиче ове ствари, мислим да вама и приличи да довршите оно што сте сами започели прошле године. Ви, наиме, не само да сте то учинили, него сте и желели да учините. Сада довршите то дело! Учините онако како сте желели, сходно својим могућностима. Јер, ако је присутна добра воља, онда је и ваш дар добродошао; свакако, не на основу онога што немате, него на основу онога што имате.

Ипак, не желим да нечије олакшице постану ваш терет, него да влада једнакост. Ваше садашње изобиље треба да покрије њихову оскудицу, да би њихово изобиље једном покрило вашу оскудицу. Тако ће бити једнакост. Као што је написано:

> „Ономе који је *скупио* више није преостало, а нити је недостајало ономе који је *скупио* мање.“

Хвала Богу који је ставио Титу у срце такву ревност за вас. Он не само да је прихватио нашу молбу, него је, будући веома ревностан, драговољно отишао к вама. Са њим шаљемо и брата кога хвале по свим црквама због *проповедања* Радосне вести. Шта више, цркве су га изабрале да путује с нама ради ове службе дарежљивости, коју драговољно вршимо Господу на славу, да бисмо избегли примедбе на наше располагање овим обилним даром. Јер, ми се трудимо да чинимо добро не само пред Господом, већ и пред људима.

Са њим шаљемо и нашег брата, чију смо ревност често у многим стварима искусили. Он је сада још ревноснији због великог поуздања у вас. Што се тиче Тита, он је мој друг и сарадник; а што се тиче наше браће, они су апостоли цркава, слава Христова. Стога им пружите доказ ваше љубави, да цркве знају да се с правом поносим вама.

А о служби скупљања помоћи за свете, нема потребе да вам пишем. Знам, наиме, да имате ревности, због које се поносим вама пред Македонцима. Рекао сам им, наиме, да је Ахаја спремна још од прошле године, тако да је ваша ревност покренула многе од њих. Браћу шаљем да се наше дичење вама поводом овога не покаже испразним, будући да сам им рекао да сте спремни. Јер, ако Македонци дођу са мном, па вас затекну неспремне, осрамотићемо се ми, а да не кажем ви, што смо се поуздали у вас. Сматрао сам, дакле, за неопходно да замолим браћу да оду к вама пре нас, те да унапред припреме прикупљање давно обећаног прилога, да то буде спремно као дар, а не као принуда.

Ово упамтите: ко шкрто сеје, оскудно ће пожњети, а ко нештедимице сеје, обилно ће пожњети. Свако нека да како је одлучио у срцу; не са жалошћу или уз морање, јер Бог воли веселог даваоца. А Бог је у стању да вас обдари изобилним благословом сваке врсте, те да увек имате свега довољно, и још да претекне за свако добро дело.

Као што је *у Писму* написано:

> „Он нештедимице дели, даје сиротињи, праведност његова остаје довека.“

Онај који даје сејачу семе и хлеб за храну, даће и умножиће ваше семе, те учинити да узрасте плод ваше праведности. Тако ћете се у свему обогатити да бисте у сваком погледу били дарежљиви. Људи ће тако, нашим посредовањем, захваљивати Богу.

Јер, ова служба коју вршите не подмирује само оскудицу светих, већ чини да многи изобилно захваљују Богу. И будући да се ова служба доказала вредном, они славе Бога због вашег послушног исповедања Радосне вести о Христу, као и због великодушног заједништва које делите са њима и са свима другима. Они се горљиво моле за вас због изванредне милости Божије која је показана на вама. Хвала Богу за његов неописиви дар.

Ја, Павле, који сам у вашем присуству „кротак“, а у одсуству „строг“, у име кроткости и благости Христове, лично вас молим и заклињем да ме, када дођем, не присиљавате да наступим строго. Намеравам, наиме, да строго поступим са некима који мисле да

живимо као људи у свету. Али ако и живимо у свету, не боримо се по светским мерилима. Јер, оружје којим се боримо није људско, него има божанску силу да руши утврђења. Ми рушимо мудровања и сваку узноситост која се противи богопознању, те заробљавамо сваку мисао да је потчинимо Христу. Спремни смо да казнимо сваку непослушност, чим постанете потпуно послушни.

Ипак, ви судите по спољашњости! Ако је неко уверен да припада Христу, нека опет промисли у себи следеће: како је он Христов, тако смо и ми. Јер, чак и да се више похвалим нашом влашћу, коју нам је Господ дао ради вашег изграђивања, а не ради вашег уништавања, не бих се постидео. Не бих желео да изгледа да вас плашим својим посланицама. Неко, наиме, каже: „Посланице су му строге и силне, али кад је присутан, изглед му је неугледан, а говор никакав.“ Томе нека буде јасно: што говоримо у посланицама кад смо далеко, то чинимо и кад смо присутни.

Не усуђујемо се, наиме, да се убројимо или поредимо са онима који сами себе препоручују. Они немају право разумевање, будући да себе вреднују по својим сопственим мерилима и пореде се сами са собом. Али ми нећемо да се хвалимо преко мере, него по мери коју нам је одредио Бог. Та мера се своди на наш рад међу вама. Ми се држимо те границе, да не би изгледало као да још нисмо дошли до вас. У ствари, ми смо први дошли к вама с Радосном вешћу о Христу. Ми не прелазимо ту границу, то јест, не хвалимо се туђим радом. Ипак, надамо се да ће се растом ваше вере проширити и поље нашег рада међу вама, те да ћемо објавити Радосну вест преко ваших граница, не хвалећи се оним што је већ постигнуто на туђем пољу рада. Него:

„Ко хоће да се хвали, нека се хвали Господом.“

Наиме, није ваљан онај који сам себе препоручује, него онај кога Господ препоручује.

О, кад бисте поднели мало мога безумља! Да, поднесите ме! У мени пламти Божија љубомора због вас, јер сам вас заручио с једним човеком, да вас као чисту девицу изведем пред Христа. Плашим се да ће ваше мисли застранити, те да ћете се удаљити од искрене и чисте преданости Христу, баш као што је змија својим лукавством преварила Еву. Ви, наиме, радо подносите кад неко дође и проповеда вам другачијег Исуса, кога вам ми нисмо проповедали, те примате другачијег духа од Духа кога сте примили, или прихватате другачију радосну вест од оне коју сте једном прихватили.

Сматрам, наиме, да ни у чему не заостајем за вашим „преузвишеним апостолима.“ Јер, ако сам и невешт у говору, нисам у знању, што смо вам, уосталом и показали. Јесам ли погрешио што сам се понизио да бисте ви били узвишени, или зато што сам вам без наплате навестио Божију Радосну вест? Од других цркава сам узео плату да бих служио вама. Кад сам био у оскудици, никоме нисам био на трошку, јер су ми браћа из Македоније помогла у мојој оскудици. Као што сам се до сада чувао, тако ћу се и од сада чувати да вам ни у чему не будем на терету. Тако ми Христове истине у мени, тај понос ми нико неће одузети у ахајским крајевима. А зашто? Зато што вас не волим? Бог зна *да вас волим*.

Што чиним, чинићу и даље, да осујетим оне који траже прилику да се изједначе с нама у оном чиме се хвале. Такви људи су лажни апостоли, непоштени радници, који се прерушавају у Христове апостоле. Ништа чудно; чак се и сам Сатана прерушава у анђела светлости. Исто тако није необично да се његове слуге претварају у службенике праведности. Али на крају ће добити што су својим делима заслужили.

Понављам: нека нико не мисли да сам неразуман. Па ако неко и мисли да сам неразуман, примите ме макар као таквог, па да се и ја мало похвалим. А што поводом овог хвалисања говорим, не говорим како Господ хоће, него као у безумљу. Па кад се већ многи хвале по људским мерилима, хвалићу се и ја. Ви, наиме, радо подносите неразумне – ви који сте мудри. Јер, ви подносите ако вас неко поробљава, ако вас неко искоришћава, ако вас неко пљачка, ако неко с висине гледа *на вас*, или ако вас неко шамара. Себи на срамоту кажем: у томе смо се показали нејакима!

А ако се неко усуђује да се чиме хвали, говорим као неразуман, усуђујем се и ја. Јесу ли Јевреји? И ја сам. Јесу ли Израиљци? И ја сам. Јесу ли Аврахамово потомство? И ја сам. Јесу ли Христове слуге? Као неразуман говорим: ја сам још више. Више сам радио, више сам био у тамници, много више су ме тукли, и често сам био близу смрти. Од Јевреја сам пет пута добио по тридесет девет удараца, трипут сам био шибан, једанпут каменован. Трипут сам доживео бродолом, ноћ и дан сам провео на отвореном мору. Често сам путовао, био сам у опасности од поплава и разбојника, угрожен и од својих сународника и од многобожаца. Био сам изложен опасности у граду, у пустињи, на мору, од лажне браће. Напрезао сам се и мучио, много пута нисам спавао, био сам гладан и жедан, често сам постио, смрзавао се и био слабо одевен. А поред свих других ствари,

мучи ме брига за све цркве. Када је неко слаб, и ја се осећам слабим, кад неко подлегне греху, ја изгарам за њега.

Ако треба да се хвалим, хвалићу се својим слабостима. А Бог и Отац нашега Господа Исуса, који је благословен довека, зна да не лажем.

У Дамаску је намесник цара Арете поставио страже по граду да би ме ухватили, али су ме кроз прозор спустили у котарици преко градских зидина, те сам му умакао.

Треба ли се хвалити, иако од тога нема користи, доћи ћу на виђења и откривења Господња. Знам једног човека у Христу, који је пре четрнаест година био вазнет на треће небо. Да ли је то било у телу или изван тела, то не знам. Једино Бог то зна. Знам да је тај човек, сам Бог зна да ли је то било у телу или изван тела, био вазнет у рај и да је чуо тајне ствари, о којима људске усне не смеју говорити.

Таквим човеком ћу се хвалити, а не собом, осим својим слабостима. Наиме, ако бих и хтео да се хвалим, не бих био неразуман, јер бих говорио истину. Ипак, ја се клоним тога, да неко не би мислио више о мени од онога што на мени види или од мене чује.

А да се не бих узохолио због изванредних откривења, дат ми је трн у тело, Сатанин посланик, да ме удара. Три пута сам молио Господа да га уклони од мене, али ми је *Господ* рекао: „Довољна ти је моја милост, јер се моја сила остварује у слабости.“ Зато ћу се најрадије хвалити својим слабостима, да сила Христова живи у мени. Стога, Христа ради, уживам у слабостима, увредама, невољама, прогонствима, и тешкоћама. Јер, када сам слаб, онда сам јак.

Постао сам неразуман! Ви сте ме на то натерали, уместо да ме препоручујете. Јер, ако и нисам ништа, ни у чему не заостајем за вашим „преузвишеним апостолима.“ Знаци који доказују моје апостолство: чудни знаци, чудеса и деловање сила, учињени су међу вама уз много стрпљења. Зар сам лошије поступао према вама него према осталим црквама, осим што вам нисам био на трошку? Опростите ми ову „неправду.“

Ево, спреман сам да вам по трећи пут дођем. Нећу вам бити на трошку, јер ја не желим ваш *новац*, него вас. Деца, наиме, не треба да стичу родитељима, него родитељи деци. Ја ћу најрадије потрошити све што имам и сам се истрошити за ваше душе. Ако ја имам толико љубави за вас, треба ли да сам будем мање вољен? Узмимо да су у праву они који кажу да вам нисам био на трошку само зато да бих вас као лукав човек преварио.

Јесам ли се како окористио преко оних које сам вам послао? Замолио сам Тита да дође к вама, а са њим сам послао још једног брата. Да ли вас је Тит у нечему закинуо? Нисмо ли се понашали у истом духу? Нисмо ли ишли истим стопама?

Ви вероватно мислите да се ми све време бранимо. Пред Богом у Христу кажем: све је то, вољени, на вашу изградњу. Бојим се да вас приликом свог доласка нећу затећи онакве какве бих желео да вас затекнем, а бојим се да ни ја нећу бити онакав каквог бисте ме ви желели, те да ће избити свађе, зависти, срџбе, сплеткарења, клеветања, дошаптавања, надмености и нереди. Не бих хтео да ме, приликом мог поновног доласка, мој Бог понизи пред вама, те да ожалостим многе од оних који су пре сагрешили, а нису се покајали за своју нечистоту, блуд и развратност које су били починили.

Трећи пут долазим к вама – „Свака оптужба мора да се потврди само на основу изјаве два или три сведока.“ Као што сам раније рекао пре свог другог доласка, тако и сад, у свом одсуству, унапред упозоравам оне који су раније сагрешили и све остале: дођем ли поново, нећу вас штедети. Ви ионако тражите доказ да Христос говори преко мене. Он међу вама није слаб, него силан. Он је, додуше, био разапет у слабости, али живи силом Божијом. Тако смо и ми слаби у Христу, али ћемо с њим живети за вас.

Испитајте сами себе: живите ли по вери. Проверите сами себе. Зар не схватате да је Исус Христос међу вама? Или можда нисте уверени у то? Ипак се надам да ћете разумети да смо ми уверени у то.

Молимо се Богу да не учините никакво зло. Не чинимо то да би се показало да смо у праву, него да бисте ви чинили што је добро, макар се чинило да нисмо у праву. Ми, наиме, не можемо ништа против истине, него само за истину. Јер ми се радујемо када смо ми слаби, а ви јаки. Стога се молимо Богу за ваше усавршавање. Пишем вам ово у одсуству, да не бих поступио оштро када дођем, јер ми је Господ дао власт да градим, а не да рушим.

Уосталом, браћо, радујте се, усавршавајте се, тешите се, будите сложни, живите у миру, па ће Бог љубави и мира бити са вама.

Поздравите једни друге светим пољупцем. Поздрављају вас сви свети.

Милост Господа Исуса Христа, и љубав Божија, и заједништво Духа Светог нека буду са свима вама. Амин.

Галатима

Посланица Галатима

Павле, апостол, чије послање не *долази* од људи, нити преко људи, већ посредством Исуса Христа и Бога Оца који га је васкрсао из мртвих, заједно са осталом браћом која су са мном, поздравља цркве у Галатији:

Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа, који је по вољи Бога и Оца нашега предао себе за наше грехе да нас избави од садашњег злог света. Њему припада слава од сад и довека. Амин.

Чудим се да се тако брзо одвраћате од онога који вас је позвао Христовом милошћу, те се окрећете некој другој радосној вести. У ствари, нема друге Радосне вести, али има оних који вас збуњују и хоће да вас одврате од Радосне вести о Христу. Међутим, ако бисмо вам ми, или ако би вам анђео с неба проповедао радосну вест која је у супротности са оном коју смо вам ми проповедали, нека буде проклет! Што сам рекао, рећи ћу опет: ако неко проповеда радосну вест која је у супротности са оном коју сте прихватили, нека буде проклет!

Да ја можда не уверавам људе или Бога? Или се можда трудим да угодим људима? Када бих угађао људима, не бих био Христов слуга.

Дајем вам на знање, браћо, да Радосна вест коју сам вам проповедао не потиче од човека. Ја је, наиме, нисам примио од неког човека, нити ме је неко научио, већ ми ју је Исус Христос објавио.

Ви сте већ чули о мом некадашњем начину живота у јудаизму, како сам преко сваке мере прогонио Цркву Божију и пустошио је, тако да сам у претераној оданости отачком предању превазишао у јудаизму многе вршњаке међу својим народом.

Али када се свидело Богу, који ме је изабрао још од мајчине утробе и позвао својом милошћу, да ми открије свога Сина, да бих га навестио многобошцима, нисам се ни са ким посаветовао, нити сам отишао горе у Јерусалим к онима који су пре мене били апостоли. Уместо тога, отишао сам у Арабију, па се вратио у Дамаск.

Онда сам након три године отишао горе у Јерусалим да се видим с Кифом, па сам остао код њега петнаест дана. Од осталих апостола нисам видео никог другог осим Јакова, брата Господњег. Пред Богом кажем: ово што пишем није лаж. Затим сам дошао у сиријске и киликијске крајеве. Тада још нисам био лично познат Христовим црквама у Јудеји. Оне су једино чуле да: „Онај који нас

је прогонио сада проповеда веру коју је некада уништавао“, па су славили Бога ради мене.

Онда сам након четрнаест година поново отишао у Јерусалим са Варнавом. Са собом сам повео Тита. Отишао сам горе по откривењу, па сам истакнутијима насамо изложио Радосну вест коју проповедам многобошцима, да не испадне да се трудим, или да сам се трудио узалуд. Па ни Тит, који је био са мном, иако Грк, није морао да се обреже због лажне браће која су се тајно увукла међу нас да уходе нашу слободу коју имамо у Христу Исусу, желећи да нас учине робовима. Овима се ни за час нисмо покорили, да бисмо истину Радосне вести сачували за вас.

Што се тиче оних који су важили за старешине (ко год да су били, није ми било важно, јер Бог не гледа ко је ко), они нису ништа додали. Напротив, видели су да ме је Бог позвао да проповедам Радосну вест незнабошцима, као што је Петра позвао да проповеда обрезанима. Наиме, Бог који је оспособио Петра да буде апостол Јеврејима, оспособио је и мене да будем апостол незнабошцима. Када су Јаков, Кифа, Јован и старешине које су важиле за стубове *Цркве*, увиделе да ми је *Бог* указао ту милост, пружиле су деснице мени и Варнави у знак заједништва, да ми идемо међу многобошце, а они међу обрезане. Тражили су једино да се сећамо сиромашних, што сам се баш и трудио да чиним.

А када је Кифа дошао у Антиохију, јавно сам му се супротставио, јер је заслужио осуду. Наиме, пре него што су дошли Јаковљеви посланици, он је јео са незнабошцима. Али када су они дошли, он се повукао и одвојио од незнабожаца, плашећи се обрезаних. У том лицемерју придружили су му се и остали Јевреји, тако да је и Варнава био заведен тиме. Али, када сам видео да се не понашају у складу са истином Радосне вести, рекао сам Кифи пред свима: „Кад ти, који си Јеврејин, живиш као незнабожац, а не као Јеврејин, како можеш да присиљаваш незнабошце да живе као Јевреји?“

Ми смо по рођењу Јевреји, а не „незнабожачки грешници.“ Ипак, знамо да човек не постаје праведан *пред Богом* вршењем одредби Закона, него само вером у Исуса Христа. На исти начин смо и ми поверовали у Христа Исуса, да се нађемо праведни *пред Богом* вером у Христа, а не вршењем одредби Закона. Јер вршењем одредби Закона нико неће постати праведан.

Ако се, дакле, ми који тражимо да будемо оправдани у Христу нађемо као „грешници“, значи ли то да Христос служи греху? Никако! Јер, ако поново зидам оно што сам срушио, показујем да сам преступник *Закона*.

Ја сам, наиме, путем Закона умро за Закон, да бих за Бога живео. С Христом сам разапет. Зато не живим више ја, него Христос живи у мени. А живот који сад живим у телу, живим вером у Сина Божијега, који ме је заволео и дао свој живот за мене. Зато не одбацујем Божију милост. Јер, ако Закон доводи до праведности *пред Богом*, онда је Христос узалуд умро.

О, неразумни Галати, ко вас је опчинио? Па пред вашим очима је Исус Христос насликан као разапети! Хтео бих само да знам ово: јесте ли примили Духа вршењем Закона или тиме што сте поверовали у оно што сте чули? Зар сте толико неразумни? Почели сте Духом, а сад завршавате телесношћу. Зар сте узалуд толико тога искусили? Осим ако то није било узалуд. Зар *Бог* који вам даје Духа и чини чудеса међу вама, чини то због *тога што вршите* Закон или *зато што сте* поверовали у оно што сте чули?

Исто тако је и Аврахам „поверовао Богу, па му је то урачунато у праведност.“ Знајте, дакле, да су они који верују Аврахамово потомство.

Писмо је, ево, предвидело да ће Бог вером учинити праведнима незнабошце. Бог је, наиме, унапред објавио Аврахаму: „По теби ће бити благословени сви народи.“ И као што је Аврахам поверовао, *те примио благослов*, тако и они који верују примају благослов.

Јер, они који се ослањају на вршење одредби Закона – под клетвом су. *У Писму* је написано: „Проклет био сваки који не буде испуњавао све што је написано у књизи Закона, и вршио их.“ Дакле, јасно је да вршењем Закона нико не може постати праведан пред Богом, јер, „Праведник ће живети од вере.“ А Закон нема ништа заједничко са вером, јер, „Ко их врши, по њима ће стећи живот.“

Међутим, Христос нас је откупио од клетве Закона, узевши на себе клетву ради нас. Написано је, наиме: „Проклет свако ко је обешен о дрво.“ То је учинио да би многобошци примили Аврахамов благослов посредством Христа Исуса, те да вером примимо обећање Духа.

Браћо, дајем вам пример из људског искуства; кад неко остави пуноправни тестамент, нико не може да га поништи, нити да му дода нешто. Бог је, дакле, дао обећања Аврахаму и његовом потомству. Не каже „и потомцима“, у множини, него у једнини: „твоме потомству“, а то је Христос. Тиме желим да кажем следеће: Бог је склопио савез са Аврахамом, али Закон који је дошао четири стотине тридесет година након тога не поништава тај савез, нити укида његова обећања. Јер, ако се наследство стиче вршењем Закона, онда

више не потиче од обећања. Али Бог је дао наследство Аврахаму на основу обећања.

Чему онда служи Закон? Придодан је да покаже шта је преступ, док не дође Аврахамов потомак коме је обећање дано, и уведен посредством анђела преко посредника. Међутим, посредника нема где је само један, а Бог је један.

Противи ли се, дакле, Закон Божијим обећањима? Никако! Јер ако је Закон, који је дан, био у стању да донесе живот, онда би праведност долазила од Закона. Али Писмо је прогласило све људе грешницима, да се на основу вере у Исуса Христа да оно што је обећано онима који верују.

Пре него што је дошла вера, Закон нас је чувао као затворенике за веру која је имала да се објави. Тако је Закон постао наш одгојитељ за Христа, да бисмо вером стекли праведност *пред Богом*. Али, пошто је наступила вера, нисмо више под стегом одгојитеља.

Стога сте сви деца Божија посредством вере у Христа Исуса. Јер, сви ви који сте се у Христа крстили, у Христа сте се обукли. Зато нема више ни Јевреја ни Грка, ни роба ни слободнога, нема више ни мушко ни женско, јер сте сви једно у Христу Исусу. Ако, дакле, припадате Христу, онда сте Аврахамово потомство, наследници по обећању.

Рецимо то овако: док год је наследник малолетан, уопште се не разликује од роба, иако је власник свега. Он је под старатељима и управитељима све до дана који је одредио његов отац. Тако је и са нама: када смо били малолетни, били смо потчињени силама овога света. А када је наступило право време, послао је Бог свога Сина кога је жена родила. Он је живео под Законом, да би откупио оне који су под Законом, да постанемо деца *Божија*. А пошто сте деца, посла Бог Духа свога Сина у наша срца, који кличе: „Ава, Оче!“ Стога ниси више роб, него син; а ако си син, онда си и субаштиник наследства које је Бог припремио.

Некада, док још нисте познавали Бога, робовали сте боговима који по својој природи то нису. А сада, када сте упознали Бога, у ствари, кад је Бог упознао вас, како можете да се поново враћате немоћним и јадним силама овога света, коме поново хоћете да робујете? Ви помно пазите на дане, месеце, годишња доба и године. Плашим се да сам се узалуд трудио за вас.

Браћо, молим вас, будите као ја, јер сам и ја као ви. Ништа ми нисте учинили нажао. Знате да сам био болестан када сам вам први пут проповедао Радосну вест. Па иако је моје телесно стање било искушење за вас, ви ме нисте ни презрели ни одбацили, него сте ме

примили као Божијег анђела, као Христа Исуса. Где је, дакле, ваше блаженство? Уверен сам, наиме, да бисте, када би то било могуће, извадили своје очи и дали их мени. Зар сам постао ваш непријатељ говорећи вам истину?

Ти људи показују ревност за вас, али не из добрих *намера*. Наиме, они желе да вас одвоје *од мене*, да бисте ви ревновали за њих. Добро је да будете ревносни, али за добре *ствари*, и то увек, а не само кад сам ја код вас. О, децо моја! Поново вас с мукама рађам док се Христос не уобличи у вама. Како бих хтео да сам сад код вас, па да изменим свој глас, јер не знам шта да радим с вама.

Сада ми реците, ви што хоћете да се подложите Закону: зар не чујете шта Закон говори? Написано је да је Аврахам имао два сина. Једнога је родила робиња, а другога слободна. Али онај којег је родила робиња, рођен је на природан начин, а онај кога је родила слободна, на основу *Божијег* обећања.

Све је то сликовито речено, а значи ово: ове две жене представљају два савеза. Први је са горе Синај и он рађа за ропство, и то је Агара. Агара представља гору Синај у Арабији, која одговара данашњем Јерусалиму, а он је заједно са својом децом у ропству. Али зато је небески Јерусалим слободан, и он је наша мајка. Јер је написано:

> „Радуј се, нероткињо, која не рађаш, подврискуј кличући,
> ти што муке порођајне не трпиш, јер више деце има самотна, него она која има мужа.“

Ви сте, браћо, попут Исака, деца обећања. Но, као што је онај који је рођен на природни начин гонио онога који *је рођен* на основу *обећања* Духа, тако је и данас. Али, шта Писмо каже:

> „Отерај слушкињу и њеног сина, јер син слушкиње неће делити наследство са сином слободне.“

Зато, браћо, нисмо деца робиње, него деца слободне.

Христос нас је ослободио да живимо у слободи. Зато чврсто стојте и не потчињавајте се опет ропском јарму.

Ево ја, Павле, кажем вам: ако се обрежете, Христос вам није ни од какве користи. Поново упозоравам сваког човека који хоће да се обреже: ако се обреже, дужан је да изврши сав Закон. Одвојили сте се од Христа, ви који хоћете да постанете праведни *пред Богом* вршењем Закона; отпали сте од милости. Јер ми, *вођени* Духом, по вери жељно ишчекујемо праведност којој се надамо. Наиме, у Христу Исусу ништа не вреди ни обрезање, ни необрезање, него вера која делује кроз љубав.

Добро сте трчали; ко вас је спречио да будете послушни истини? Тај подстицај не долази од *Бога* који вас позива. Мало квасца укисели све тесто. Поуздајем се у вас у Господу да ни ви нећете другачије мислити. А онај који вас збуњује, поднеће казну.

Али ако ја, браћо, проповедам да је обрезање *неопходно*, зашто сам још увек прогоњен? У том случају говор о крсту не би представљао никакву препреку. О, кад би се ушкопили ти што вас збуњују!

Браћо, позвани сте *да живите* у слободи, али не дозволите да ваша слобода буде изговор *да удовољавате* грешној природи, него љубављу служите једни другима. Јер сав Закон налази своје испуњење у једној јединој заповести: „Воли ближњега свога као самога себе.“ Ако се, дакле, међусобно уједате и изједате, пазите да се не истребите.

Кажем вам: живите по Духу, па нећете удовољити ономе што ваша грешна природа хоће. Јер грешна природа жели оно што се противи Духу, а Дух жели оно што се противи грешној природи. Ово двоје се противе једно другом, те не чините оно што хоћете. Али, ако вас Дух води, нисте *више* под Законом.

А дела грешне природе су позната: блуд, нечистота, разврат, идолопоклонство, врачарство, непријатељства, свађа, пакост, бес, љубомора, раздори, поделе, завист, пијанке, пировања и ствари сличне овима. Што сам вам рекао раније, то вам говорим и сад: они који чине такве ствари неће узети учешћа у Царству Божијем.

А плод Духа је: љубав, радост, мир, стрпљивост, честитост, доброта, вера, кроткост, уздржљивост. Против ових нема Закона. Они који припадају Христу, разапели су своју грешну природу са страстима и пожудама. Ако смо, дакле, добили живот посредством Духа, онда и живимо по *водству* Духа. Не будимо умишљени, не изазивајмо једни друге, не завидимо једни другима.

Браћо, ако се неко затекне у каквом преступу, ви духовни исправите таквог у духу кроткости, пазећи да и сами не подлегнете искушењу. Носите бремена један другога, па ћете тако испунити Христов закон. Јер ако неко мисли да је нешто, а није ништа, самога себе вара. Свако нека преиспита своје понашање, не поредећи се са другима. Тада нека се хвали пред собом. Јер свако треба да носи терет одговорности за себе.

Ко прима поуку из *Божије* речи, нека сва добра дели са својим учитељем. Не варајте се; Бог се не да исмејавати. Јер шта ко сеје, то ће и жети. Наиме, ко сеје у своју грешну природу, од грешне природе ће пожњети пропаст. А ко сеје у Дух, од Духа ће пожњети вечни живот. Нека вам не дојади да чините добро, јер ћемо у своје

време пожњети жетву, ако не малакшемо. Стога, дакле, док још имамо времена, чинимо добро свим људима, а поготову своме роду по вери.

Видите коликим вам словима својеручно пишем. Они који хоће да се хвале сами собом, терају вас да се обрежете, само да не би били прогоњени због Христовог крста. Наиме, чак ни они који су обрезани, не извршавају Закон, него само хоће да се хвале тиме што сте се на њихов наговор обрезали. А од мене далеко било да се хвалим нечим другим осим крстом нашега Господа Исуса Христа, чијим је посредством свет умро за мене, и ја за свет. Јер, није важно ни обрезање ни необрезање, него ново створење. А свима који се држе овог правила, мир и милосрђе, заједно са свим Божијим Израиљем. Убудуће нека ме нико не узнемирава, јер ја на свом телу носим ознаке Исусове. Браћо, милост Господа нашега Исуса Христа *нека буде* са вашим духом! Амин.

Ефесцима

Посланица Ефесцима

Од Павла, вољом Божијом *изабраноī* за апостола Христа Исуса, светима у Ефесу, вернима у Христу Исусу:

Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Нека је благословен Бог, Отац Господа нашег Исуса Христа, који нас је у Христу благословио сваким духовним благословом на небесима. У њему нас је изабрао пре постанка света, да будемо свети и без мане пред њим. Он нас је у љубави предодредио, благонаклоношћу своје воље, да постанемо његова деца посредством Исуса Христа, и да хвалимо његову славну милост коју нам је даровао у Љубљеноме. У њему имамо откупљење, опроштење преступа посредством његове крви, што показује богатство милости. Њу је Бог изобилно излио на нас, заједно са свом мудрошћу и разумевањем. Својом благонаклоношћу нам је обзнанио тајну своје воље, коју је по свом науму унапред одредио у њему. Овај наум, који ће се остварити у право време, ујединиће све што је на небесима и на земљи с Христом као главом.

У њему смо изабрани, пошто смо предодређени намером *Боīа* који све чини у складу с одлуком своје воље, да хвалимо његову славу – ми који смо се претходно поуздали у Христа. Чувши истиниту поруку – Радосну вест о вашем спасењу, ви сте поверовали у Христа, а *Боī* је утиснуо свој печат на вас, тако што вам је дао обећаног Духа Светог. Он је залог добара која нас очекују, јемство да ће *Боī* ослободити *свој народ*. Величајмо зато његову славу!

Стога, чувши за вашу веру у Господа Исуса и за вашу љубав према свим светима, непрестано захваљујем *Боīу* за вас. Сећам вас се у својим молитвама, молећи се Богу Господа нашег Исуса Христа, славноме Оцу, да вам да Духа мудрости и откривења којим ћете га упознати; да вам *Боī* просветли очи срца да бисте видели у чему се састоји нада на коју сте позвани, како је величанствено богатство добара које је он припремио светима, и како је неизмерно велика његова сила према нама који верујемо. Његова сила одговара делотворности оне силне моћи коју је показао на Христу, када га је подигао из мртвих и поставио себи с десне стране на небесима изнад свих поглаварстава и власти, сила, господстава, и изнад сваког имена које се зазива, не само на овом свету, него и у будућем. Бог је све покорио под његове ноге и поставио га над свиме, за главу Цркве. Она је његово тело, пунина онога који све испуњава у свему.

И ви сте некада били мртви због својих преступа и греха. Тада сте живели у складу са духом овога света, у складу са владаром ваздушних сила. Он је дух који је сада на делу међу онима који се не покоравају *Богу*. Међу овима смо били сви ми, живећи по нашим природним жељама и удовољавајући вољи тела и ума. И ми смо по природи били деца гнева, као други. Али Бог, који је богат милосрђем, из своје велике љубави према нама, оживео је с Христом нас који смо били мртви због својих преступа. Милошћу сте спасени! С њим нас је васкрсао и с њим нас посадио на небесима у Христу Исусу. То је учинио да у вековима који долазе покаже изванредно богатство своје милости – добротом коју за нас има у Христу Исусу. Милошћу сте спасени посредством вере! То не долази од вашег труда – Божији је дар. Не стиче се делима, да се нико не би хвалио. Ми смо, наиме, његово дело, створени посредством Христа Исуса, да чинимо добра дела која је Бог унапред припремио за нас.

Зато се сећајте да сте некада били многобошци по рођењу. Јевреји, који себе зову обрезанима (по обреду учињеном на телу), звали су вас „необрезани“. Док сте живели без Христа, били сте отуђени од израиљског друштва. Били сте без удела у заветима утемељеним на *Божијим* обећањима, и живели без наде и без Бога – у свету. Али сада сте у Христу Исусу ви, који сте некада били далеко, доведени близу крвљу Христовом.

Он је, наиме, наш мир. Он је спојио обоје у једно пошто је својим телом срушио зид непријатељства који их је раздвајао. Тако је обеснажио Закон с његовим заповестима и уредбама да би у самом себи од двојице створио једног новог човека и тиме успоставио мир, и да би обе стране помирио с Богом у једном телу својом смрћу на крсту, усмртивши непријатељство међу њима. Он је дошао и проповедао мир вама који сте били далеко и онима који су били близу. Јер његовим посредством имамо приступ Оцу по једном Духу.

Стога, дакле, нисте више странци ни дошљаци, него суграђани светих и чланови Божије породице. Назидани сте на темељу који су положили апостоли и пророци, а угаони камен је сам Христос Исус. На њему је цела зграда састављена и израста у свети храм у Господу. Његовим посредством сте и ви уграђени у зграду у којој Бог пребива својим Духом.

Ради тога сам ја, Павле, сужањ Исуса Христа за вас многобошце. Ви сте, свакако, чули за службу која ми је по Божијој милости поверена за вас. Наиме, Бог ми је откривењем обзнанио тајну, као што сам вам укратко написао. Читајући то, можете да разумете

моје поимање Христове тајне, која није била позната ранијим нараштајима, али је сада преко Духа откривена његовим светим апостолима и пророцима. *Тајна се састоји у томе* да су многобошци постали сунаследници, припадници истог тела, те да учествују у обећању које је *Бог* испунио у Христу Исусу путем Радосне вести. Овој Радосној вести ја сам постао слуга по дару Божије милости која ми је поверена дејством његове силе.

А мени, најмањем од свих светих, указана је ова милост да проповедам многобошцима неистраживо богатство Христово, и да свима расветлим остварење ове тајне, коју је Бог, створитељ свега, држао сакривеном у минулим вековима, да би сада, посредством Цркве, обзнанио своју многострану мудрост главарствима и властима на небесима. *Бог* је то остварио на основу свог вечног наума, посредством нашег Господа, Исуса Христа. У њему имамо слободу да приступимо Богу с поуздањем, вером у њега. Зато вас молим да се не обесхрабрите овим мојим невољама које подносим за вас; све је то ради ваше славе.

Зато пригибам своја колена пред Оцем, који доводи у постојање сваки род на небу и на земљи, да вас он, по својој богатој слави, ојача својим Духом у вашем унутрашњем човеку; да се Христос вером настани у вашим срцима, те да у љубави будете укорењени и утемељени; да разумете са свим светима, ширину, дужину, висину, и дубину *Божије* љубави, и да упознате ту љубав Христову која надмашује свако знање, да бисте сасвим били испуњени Богом.

А ономе, што силом којом делује у нама може да учини далеко више од свега што молимо или мислимо, њему *нека је* слава у Цркви и у Христу Исусу у свим поколењима од сад и довека! Амин.

Зато вас молим, ја, сужањ ради Господа, да живите достојно позива на који сте позвани. Будите понизни, кротки и стрпљиви. С љубављу подносите једни друге. Уложите труд да одржите духовно јединство које Дух твори миром који вас повезује. Једно је тело и један је Дух, као што је једна нада на коју вас је *Бог* позвао. Један Господ, једна вера, једно крштење. Један је Бог и Отац свију. Он је над свима, све прожима, у свему је. А на нама се показује *Божија* милост, према дару који даје Христос. Зато *Писмо* каже:

„Попе се на висину, поведе робље, те даде дарове људима.“

А то „попе се“, шта друго значи него да је претходно сишао у доње пределе, то јест, на земљу? Онај који је сишао, исти је онај који се попео поврх небеса, да све испуни *својим присуством*. Он је сам поставио неке за апостоле, неке за пророке, неке за проповеднике Радосне вести, а неке за пастире и учитеље, да припреми свете за

службу, за изградњу тела Христовог. Тако ћемо сви доћи до јединства у вери и спознаје Сина Божијег, те сазрети у једног човека, растући до пуне висине Христове.

Тако нећемо више бити незрели које љуља сваки ветар учења лукавих људи, који се служе преваром да обману друге. Зато говоримо истину у љубави, да на сваки начин израстемо до Христа, који је глава. Он повезује све тело у једно и држи га повезано, на тај начин што сваки зглоб пружа одговарајућу потпору сваком поједином уду. То чини да тело расте и изграђује се кроз љубав.

Опомињем вас у име Господње: не живите више као многобошци, чији је ум усмерен на испразност. Њихова мисао је помрачена, далеко су од живота са Богом због свога незнања и тврдоглавости. Будући да им је савест отупела, предали су се разврату, па пожудно чине сваку врсту прљавих дела.

А ви нисте овако научили о Христу. Свакако сте чули и научили да је у Исусу истина. У односу на свој некадашњи живот, треба да свучете са себе старог човека, кога његове преварне страсти воде у пропаст, те да уз помоћ Духа обнављате свој ум. Обуците на себе новог човека, који је према лику Божијем створен да живи истински праведним и светим животом.

Зато одбаците лаж! Говорите истину један другом, јер смо сви заједно делови истог тела. „Гневите се, али не грешите.“ Нека ваш гнев не дочека залазак сунца, и не пружајте прилику ђаволу. Онај који је крао, нека више не краде, него нека поштено ради сопственим рукама, тако да може да подели нешто с онима који су у оскудици. Не служите се ружним речима, него ваљаним, које, према потреби, могу да служе на изградњу и благослов слушаоцима. И не жалостите Божијег Светог Духа, којим сте запечаћени; он је јемство да ће доћи дан *вашег* откупљења. Уклоните из своје средине сваку горчину, гнев, срџбе, вику и вређање, као и свако друго зло. Будите добри једни према другима, милосрдни, праштајте један другоме као што је Бог по Христу опростио вама.

Угледајте се, дакле, на Бога, пошто сте *његова* вољена деца. Живите у љубави, као што је Христос заволео нас, па је себе предао за нас на жртву и миомирисни принос Богу.

Блуд и свака врста нечистоте, или похлепа нека се и не помиње међу вама, као што доликује светима. Ни просташтво, лудорије, ни безобразне шале, нити што неприлично; радије захваљујте. Јер, будите уверени: ниједан блудник, нечист или похлепан, који је раван идолопоклонику, неће узети учешћа у Царству Христовом и Божијем.

Не дајте да вас ико заведе испразним речима. Јер, због оваквих ствари, доћи ће гнев Божији на непокорне синове. Не будите њихови саучесници! Некада сте, наиме, били тама, али сте сада светлост у Господу. Живите, стога, као деца светлости. Ово је, наиме, плод светлости: све што је добро, праведно и истинито. Истражујте шта је угодно Господу. Не будите саучесници оних који чине јалова дела таме, него их разоткривајте. Јер, срамота је и говорити о ономе што они тајно чине. Али све што се изнесе на светло, постаје видљиво, јер све што се излаже светлости, постаје светлост. Зато каже:

> „Дигни се, ти што спаваш, устани из мртвих, и Христос ће те обасјати!“

Брижљиво пазите како се опходите. Не понашајте се као неразумни, него као мудри! Искористите време јер су дани зли. Зато не будите неразумни, него схватите шта је воља Господња. Не опијајте се вином, које води у разузданост, него се испуњавајте Духом. Говорите једни другима речима псалама, химни и духовних песама. Певајте и славите Господа у свом срцу. Увек захваљујте за све Богу и Оцу у име нашег Господа Исуса Христа.

Покоравајте се једни другима у страху пред Христом. Жене, *покоравајте се* својим мужевима као Господу. Јер, муж је глава жени, као што је Христос глава Цркви, исти Христос који је Спаситељ свога тела – Цркве. Као што се Црква покорава Христу, тако и жена нека се покорава мужу у свему.

Мужеви, волите своје жене, као што је Христос волео Цркву, те је дао свој живот за њу, да је посвети, очистивши је купањем у води с речју, те да изведе пред себе Цркву у пуној слави, без мане и боре, или томе сличног, да буде света и непорочна. Тако су и мужеви дужни да воле своје жене као своје сопствено тело. Муж који воли своју жену, воли самога себе. Јер, нико не мрзи своје тело, него га храни и негује, као и Христос Цркву. Ми смо, наиме, делови Христовог тела. *Као што Писмо каже*:

> „Зато ће човек оставити оца и мајку, те се приљубити уз своју жену, па ће двоје бити једно тело.“

Ово је велика тајна. Ја вам то говорим о Христу и Цркви. Тако сваки од вас нека воли своју жену као самога себе, а жена нека поштује свога мужа.

Децо, слушајте своје родитеље због Господа, јер је то праведно. „Поштуј свога оца и своју мајку“, прва је заповест са обећањем: „да ти буде добро и да дуго поживиш на земљи.“ А ви, очеви, не раздражујте своју децу, него их одгајајте с Господњом поуком и опоменом.

Робови, слушајте своје земаљске господаре са страхом и трепетом. Чините то искрена срца, као да служите самом Христу. Не чините то само када сте им на оку, да бисте задобили њихову наклоност, већ као Христове слуге које врше Божију вољу – од срца. Служите предано, као да служите Господу, а не људима, знајући да ће Господ наградити сваког ко чини добро, био он роб или слободњак. Робовласници, тако и ви поступајте према робовима. Не претите им, знајући да и једни и други имате истог Господара на небесима, који не гледа ко је ко.

Уосталом, јачајте у Господу и његовој моћној сили. Ставите на себе сву борбену опрему Божију, да бисте могли одолети ђаволским лукавствима. Ми се, наиме, не боримо против *људи од* крви и меса, него против главарстава и власти, против сила које владају овим царством мрака, против злих духова у небеским просторима. Тога ради, ставите на себе пуну Божију борбену опрему, да бисте се могли одупрети у зли дан, те да овако припремљени, можете чврсто стајати. Стога, будите спремни! Опашите бедра опасачем истине, а на себе навуците оклоп праведности. Ноге обујте спремношћу *која долази од* Радосне вести мира. Уз све то, узмите штит вере којим ћете моћи да погасите све огњене стреле Злога. На главу ставите кацигу спасења, и прихватите мач Духа, који је реч Божија.

Са сваком молитвом и молбом молите се у свакој прилици у Духу. Уз то бдите и истрајно се молите за све свете. *Молите се* и за мене, да ми *Бог* да праву реч кад отворим уста, те да храбро обзнаним тајну Радосне вести. Ја сам њен посланик, иако у оковима. *Молите се, дакле,* да је одважно објавим, како и треба да говорим.

А Тихик, вољени брат и верни слуга у служби Господњој, обавестиће вас о мени, да знате како сам и шта радим. Њега сам послао управо да бисте сазнали новости о нама, те да вас ободри.

Бог Отац и Господ Исус Христ *нека подаре* мир браћи и љубав са вером.

Милост са свима који воле нашег Господа Исуса Христа непролазном љубављу.

Филипљанима

Посланица Филипљанима

Павле и Тимотеј, слуге Христа Исуса, свим светима у Филипима, заједно са надгледницима и служитељима. Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Захваљујем своме Богу кад год вас се сетим. У свакој својој молитви за све вас, увек се молим с радошћу ради вашег учешћа у ширењу Радосне вести, од првог дана до данас. Уверен сам да ће *Бог*, зачетник доброг дела у вама, довршити то дело до Дана *у који ће* Исус Христос *доћи*. А и право је да овако мислим о свима вама, јер вас носим у своме срцу, све вас који учествујете са мном у милости, како у мојим оковима, тако и у одбрани и утврђивању Радосне вести. Бог ми је сведок да чезнем за свима вама љубављу Исуса Христа. А ја се молим да ваша љубав све више напредује у спознаји и пуном увиду у исправно живљење, да можете просудити шта је најбоље, како бисте били чисти и беспрекорни за дан Христов, испуњени праведношћу – плодом што се посредством Христа Исуса стиче, на славу и хвалу Божију.

Желим да знате, браћо, да је ово што се са мном дешава, учинило да Радосна вест напредује, тако да је свој царској гарди и свима осталима постало јасно да ја носим окове ради Христа, па се већина браће у Господу, охрабрена мојим оковима, све више усуђује да без страха објављује реч *Божију*. Једни, додуше, навешћују Христа из зависти и надметања, а други то чине од добре воље. Једни *то чине* из љубави, јер знају да сам у тамници ради одбране Радосне вести, а други из супарништва навешћују Христа, неискрено, мислећи да ће тако отежати невољу мога тамновања. И шта онда? Само нека се на сваки начин, било искрено било неискрено, Христос навешћује.

Зато се радујем, и радоваћу се, јер знам да ће ово *што се са мном дешава*, вашом молитвом и помоћу Духа Исуса Христа, довести до мога избављења. Жељно очекујем и надам се да се ни у чему нећу осрамотити, него да ће се мојом потпуном одважношћу, сад као и увек, Христос прославити у мом телу, било животом, било смрћу. Јер Христос је за мене живот, а смрт добитак. А ако већ треба да наставим да живим у телу, за мене је то плодан рад, те стога не знам шта бих изабрао. Притиснут сам с обе стране; жеља ми је да умрем и да будем с Христом, што је кудикамо боље, али наставити са животом у телу је потребније због вас. Будући уверен у то, знам да ћу остати и бити уз све вас ради вашег напретка и радости у вери,

да би мојим поновним доласком међу вас, ваше уздање у Христа Исуса обиловало.

Само се владајте достојно Радосне вести Христа, да бих – било да дођем и видим вас, било да у одсуству слушам о вама – видео да сте постојани у једном духу, да се једнодушно борите за веру Радосне вести, не плашећи се ни у чему противника; њима је то доказ пропасти, а вама спасења, и то од Бога. Јер вама је исказана милост, не само да верујете у Христа, већ и да трпите ради њега. И ви подносите исту невољу коју сте видели да ја подносим, и коју сада чујете да подносим.

Ако *сте*, дакле, *примили* икакву утеху по Христу, икакво љубављу прожето охрабрење, ако *имате* икакво заједништво са Духом, ако *сте примили* икакво милосрђе и саосећање, испуните ме, онда, радошћу: свој ум усмерите на исто, имајте исту љубав, будите једнодушни, на једно мислећи. Ништа не чините ради себичног истицања, нити из безвредног частољубља, него у понизности сматрајте једни друге већим од себе. Не гледајте само на властиту корист, него свако да гледа и на корист других. У себи носите исту мисао коју је Христос Исус носио:

> Он, по обличју Бог, није сматрао да бити једнак Богу, јесте плен који треба отимати, него је лишио себе *части*, узевши обличје слуге, поставши сличан људима. Као човек се појави, те понизи себе самог, и поста послушан до смрти, до смрти на крсту. Бог га зато преузвиси, и дарова му име, *име* које је над сваким именом, да се пред именом Исусовим, свако колено приклони, оних на небу, на земљи, и под земљом, и да сваки језик призна да је Исус Христос Господ, на славу Бога Оца.

Сходно томе, вољени моји, ви који сте увек били послушни, не само у моме присуству, него још више сад, у мом одсуству, са страхом и трепетом спроводите у дело своје спасење. Бог је, наиме, тај који чини у вама да желите и чините оно што је њему угодно. Све чините без гунђања и расправљања, да будете без мане и чисти, неокаљана деца Божија усред исквареног и изопаченог нараштаја, међу којима светлите као звезде у свемиру, чврсто држећи реч живота, да бих се поносио у дан Христов, да нисам узалуд трчао, нити се узалуд трудио. Но, ако се и приносим као жртва изливница за вас у служби ваше вере, радостан сам и радујем се са свима вама. Тако и ви будите радосни и радујте се са мном.

Надам се у Господу Исусу да ћу вам ускоро послати Тимотеја, да се и ја охрабрим када сазнам како сте ви. Немам, наиме, никог

толико блиског себи ко би се тако ваљано бринуо о вашим потребама. Јер сви траже своје, а не оно што припада Христу Исусу. Али ви знате за његову прокушаност, да је, као дете са оцем, заједно са мном служио у навештавању Радосне вести. Надам се, дакле, да ћу вам њега послати чим видим како стоје ствари са мном. Уверен сам у Господу да ћу ускоро и ја лично доћи.

Ипак, сматрам за потребно да вам пошаљем Епафродита, мог брата, сарадника и саборца, који је од вас послан да ми се нађе у потребама. Јер, он је чезнуо за свима вама и био узнемирен што сте чули да је болестан. И заиста је тако оболео да је скоро умро, али Бог му се смиловао, и не само њему, него и мени, да ми не дође жалост на жалост. Утолико више желим да га пошаљем, да бисте се обрадовали када га видите, и да бих ја мање бринуо. Примите га, стога, са свом радошћу и цените такве. Јер он је ради Христовог дела скоро умро, изложивши свој живот погибељи да надопуни оно у чему ми ви нисте могли послужити.

Уосталом, браћо моја, радујте се у Господу! Мени заиста не пада тешко да вам исто пишем, а то је и ради ваше постојаности.

Чувајте се паса, чувајте се неваљалих радника, чувајте се сакаћења. Ми смо, наиме, право „обрезање“, ми који Духом *Божијим* служимо *Богу* и поносимо се Христом Исусом, а не поуздајемо се у тело, премда сам могу да се поуздам у тело.

Ако неко мисли да може да се поузда у тело, ја могу још више. Обрезан сам осмога дана, од рода сам Израиљева, из Венијаминовог племена, Јеврејин од Јевреја, у погледу Закона *био сам* фарисеј, у својој ревности прогонио сам Цркву, по праведности *прописаној* Законом био сам беспрекоран.

Али оно што ми је некада било добитак, то сад, Христа ради, сматрам губитком. Шта више, ја све сматрам губитком ради спознања мога Господа Христа Исуса, које све надилази. Због њега сам све изгубио и све сматрам за смеће, да бих Христа добио и са њиме се нашао, немајући своје праведности од *вршења* Закона, него праведност која се вером у Христа стиче, праведност од Бога, која долази од вере, да бих упознао њега и силу његовога васкрсења, и суделовао у његовим патњама, наликујући њему у његовој смрти, да бих, некако, досегао васкрсење из мртвих.

Ја, наиме, нисам то већ постигао, нити сам већ дошао до савршенства, али се упрежем, како бих се домогао тога ради чега се Христос Исус домогао мене. Браћо, не мислим да сам се већ домогао тога, али једно чиним: заборављам оно што је за мном, и сежем

ка ономе што је преда мном, трчим према циљу, ка награди на коју нас Бог по Христу Исусу позива на небесима.

Према томе, ми који смо зрели треба да размишљамо на овај начин. Па ако и имате у чему различито мишљење, Бог ће вам то разјаснити. Само се држимо онога до чега смо стигли.

Следите мене као пример, браћо, и посматрајте оне који живе по узору на нас. Јер, многи о којима сам вам често говорио, а сада вам и плачући говорим, живе као непријатељи Христовог крста. Њихова судбина је пропаст, стомак је њихов бог, слава им је у срамоти, они мисле на земаљске ствари. А наша отаџбина је на небесима, одакле очекујемо Спаситеља, Господа Исуса Христа. Он ће преобразити наше понижено тело и учинити га онаквим какво је његово славно тело, дејством силе којом све може да подложи себи.

Зато, браћо моја вољена и жељена, радости моја и венче мој, тако чврсто стојте у Господу, вољени.

Еводију и Синтиху молим да се слажу у Господу. Да, молим и тебе, прави друже, да им помогнеш у томе, јер су ми оне помагале у објављивању Радосне вести, заједно са Климентом и осталим мојим сарадницима. Њихова имена су записана у Књизи живота.

Увек се радујте у Господу! И поново ћу рећи: радујте се у Господу! Нека ваша благост буде позната свим људима. Господ је близу! Не брините се ни за шта, него у свему молитвом и искањем са захвалношћу изнесите своје молбе Богу, и Божији мир који превазилази сваки људски разум сачуваће ваша срца и ваше мисли у Христу Исусу.

Уосталом, браћо, мислите о свему што је истинито, што је честито, што је праведно, што је чисто, што је љубазно, што је на добром гласу, што је часно, што је хвале вредно. Чините оно што сте од мене научили, примили, чули или видели, и Бог мира биће са вама.

Веома се радујем у Господу што је ваша брига за мене поново процвала. Ви сте се и иначе бринули за мене, али нисте имали прилике да то покажете. Не кажем ово због оскудице. Ја сам, наиме, научио да будем задовољан у каквим год приликама се нашао. Знам и шта је то оскудевати, а знам и шта је обиловати. Припремљен сам за све; могу да будем сит, а могу и да гладујем, могу да обилујем, као и да оскудевам. Све могу по ономе који ми даје снагу.

Ипак, добро сте учинили што сте са мном поделили моју невољу. А и ви, Филипљани, знате: још у почетку кад сте примили Радосну вест, након што сам отишао из Македоније, ниједна црква ми није прискочила у давању и примању, осим вас самих. Заиста,

ви сте ми и у Солун, не једном већ двапут, послали помоћ када сам био у потреби. Није да ја тражим дар од вас, него тражим принос који ће вам се вишеструко вратити. Иначе, намирен сам, и имам све што ми треба, па и више од тога. Добро сам опскрбљен од како сам од Епафродита примио што сте ми послали, пријатан мирис, богоугодну и прихватљиву жртву. А мој Бог ће подмирити сваку вашу потребу по свом славном богатству у Христу Исусу.

Богу нашем и Оцу *нека је* слава од сад и довека! Амин.

Поздравите свакога светог у Христу Исусу. Поздрављају вас браћа која су са мном. Поздрављају вас сви свети, а посебно они из царевог дома.

Милост Господа нашег Исуса Христа са вашим духом.

Колошанима

Посланица Колошанима

Од Павла, апостола Христа Исуса по Божијој вољи, и брата Тимотеја, светој и верној браћи у Христу у Колосима: милост вам и мир од Бога, Оца нашега.

Увек захваљујемо Богу, Оцу нашега Господа Исуса Христа, кад год се молимо за вас. Јер чули смо о вашој вери у Христа Исуса, и о љубави коју имате према свим светима, због наде која вас очекује на небесима. О овој *нади* сте чули раније када вам је објављена порука о истини, Радосна вест. Та *вест* доноси род и узраста међу свим људима до којих долази, као што је дошла и до вас, од дана кад сте чули и разумели истину о Божијој милости, коју сте научили од Епафраса, нашег вољеног сарадника. Он је верни слуга Христов који ради за нашу добробит. Он нас је и обавестио о вашој љубави у Духу.

Зато ми, од дана кад смо то чули, не престајемо да се молимо за вас, тражећи *од Бога* да вас испуни познањем његове воље у свој мудрости и разумевању духовних ствари. Тада ћете моћи да живите достојно Господа, и да му у свему угодите, рађајући сваку врсту добрих дела и растући у познању Бога. Стога, нека вас Бог оснажи сваком снагом која долази од његове славне силе, да би све могли да издржите стрпљиво. С радошћу захваљујте Оцу који вас је оспособио да учествујете у ономе што је *Бог* припремио за свете у *Царству* светлости. Он нас је избавио из власти таме и преместио нас у Царство свога љубљеног Сина, у коме имамо откупљење, опроштење греха.

> Он је слика невидљивога Бога, он је Првенац, Владар *над* свим створењем. Јер по њему је створено све што је на небу и на земљи, било видљиво или невидљиво, било престоли, или господства, било главарства или власти; све је створено његовим посредством и за њега. Он постоји пре свих ствари и по њему све има своје постојање. Он је и глава тела, Цркве; он је Почетак; он је Првенац из мртвих *устао*, да би у свему био први. Јер се *Богу* свидело да у њему настани сву *своју* пунину, те да његовим посредством помири са собом све, било на земљи, било на небу, створивши мир његовом крвљу проливеном на крсту.

Некада сте и ви били отуђени *од Бога* и у непријатељству *са њим*, чинећи зло мишљу и делом. Али сада *вас* је *Бог* измирио смрћу

Христовоī људског тела, да би вас довео пред себе свете, без мане и беспрекорне. Само морате остати утемељени и чврсти у вери, непољуљани у нади коју сте стекли чувши Радосну вест. Тој Радосној вести, која је проповедана свакоме на свету, постао сам служитељ ја, Павле.

Сада се радујем што трпим за вас, јер тиме на свом телу довршавам страдања која ми још ваља поднети, као што је и Христос поднео страдања за своје тело, Цркву. Ја сам постао њен слуга по Божијој уредби која ми је поверена ради вас, а то је да у потпуности објавим његову поруку. Та порука је била тајна сакривена од прећашњих векова и поколења, али је сада откривена његовим светима. Њима је Бог хтео да обзнани колико је богатство његове славе, то јест, да обзнани његову тајну за *све* народе. Та *тајна* је: Христос у вама је нада *учешћа* у Божијој слави!

Њега ми навешћујемо, опомињући и учећи сваког човека са свом мудрошћу, да би свакога довели до зрелости у Христу. За то се трудим и борим, ослањајући се на његову снагу која у мени силно делује.

Хоћу да знате колико се борим за вас, за оне у Лаодикији и за све који ме нису лично срели. Желим, наиме, да им се срца охрабре и уједине у љубави, да би изобиловали у потпуном разумевању, у познању тајне Божије, Христа, у коме су скривена сва богатства мудрости и знања.

Кажем вам ово да вас нико не би завео убедљивим говором. Јер, иако сам телом одсутан, духом сам са вама, па се радујем гледајући ваш ред и чврстину ваше вере у Христа.

Будући да сте прихватили Христа Исуса као Господа, живите у њему, укорењени и назидани на њему и учвршћени у вери како сте поучени, обилно захваљујући. Пазите да вас ко не зароби филозофијом и испразном заблудом, која се темељи на људском предању и учењу о силама овога света, а не на Христу.

Јер, у њему телесно пребива сва пунина божанства. А ви сте *примили* испуњење у њему, који је глава над сваким главарством и власти. У њему сте обрезани, али не људском руком, *негō обрезањем* које је извршио Христос, а оно се састоји у уклањању грешне природе. Јер, када сте се крстили, тада сте са Христом били сахрањени, те сте с њим и васкрсли вером у делотворну силу Бога који га је васкрсао из мртвих.

И ви сте некада били мртви због својих преступа и необрезања тела, али вас је он оживео са њим, тако што нам је опростио све преступе, поништивши обвезницу чији су нас прописи теретили

као дужнике. Њу је он уклонио приковавши је на крст, којим је разоружао главарства и власти и јавно их изложио, водећи их у заробљеничкој поворци.

Зато, не дајте никоме да вас осуђује због онога што једете или пијете, или због некаквог празника, младине или суботе. Све то је само сенка онога што долази, а стварност је Христос. Не дозволите да вас ико лишава награде, тиме што он сам ужива у понизности и служењу анђелима, и упушта се у виђења. Такав се без разлога прави важан и ослања на људску памет, не држећи се *Христа* – главе, из које све тело, повезано и потпомогнуто зглобовима и жилама, расте онако како му Бог даје да расте.

Ако сте се, умревши с Христом, ослободили сила овога света, зашто живите као да још увек припадате свету? *Зашто* се покоравате прописима: „Не дохвати“, „Не окуси“, „Не додируј“? Све то се односи на ствари које употребом пропадају. Ништа друго него људске заповести и учења! То има привид мудрости, а у ствари је самовољна побожност и лажна понизност, те беспоштедна строгост према телу, али нема никакву вредност; не може да обузда жудњу тела.

Дакле, ако сте васкрсли с Христом, тражите оно што је горе, тамо где Христос седи с десне стране Богу. Мислите на оно што је горе, а не на земаљске ствари. Ви сте, наиме, умрли и ваш живот је сакривен с Христом у Богу. А када се појави Христос, ваш живот, тада ћете се и ви с њим појавити у слави.

Зато, усмртите оно што је земаљско у вама: блуд, нечистоћу, страст, злу жељу и похлепу, која је *врста* идолопоклонства. Због таквих ствари долази Божији гнев на оне који су непокорни. Некада сте и ви живели у тим гресима. Али сада се отарасите свега: гнева, срџбе, злобе, вређања, простоте из свог говора! Не лажите један другога, јер сте свукли са себе старог човека са свим његовим делима, и обукли се у новог *човека*, који се обнавља ради правог познања *Бога* према лику свог Творца. И ту нема више ни Грка ни Јеврејина, ни обрезаног ни необрезаног, ни варварина ни Скита, ни роба ни слободњака, него је све Христос и он је у свима.

Обуците се, дакле, као свети изабраници Божији, као његов мили народ, у милосрђе, доброту, смерност, кроткост, стрпљивост. Подносите једни друге. Праштајте једни другима када вам неко учини нажао. Како је Господ опростио вама, тако и ви *опраштајте једни другима*. На све то *обуците на себе* љубав, која све то држи у савршеном јединству.

Мир Христов нека влада у вашим срцима, на који сте позвани у једном телу. Будите и захвални. Нека Христова реч богато обитава у вама. Поучавајте се и опомињите сваком врстом мудрости. Са захвалношћу у срцима певајте псалме, химне, и духовне песме. И што год чините, било речју или делом, све чините у име Господа Исуса, захваљујући Богу Оцу по њему.

Жене, покоравајте се мужевима, како приличи животу са Господом.

Мужеви, волите своје жене и не будите груби према њима.

Децо, слушајте своје родитеље у свему, јер је то угодно Господу.

Очеви, не раздражујте своју децу, да не постану малодушна.

Робови, у свему слушајте своје земаљске господаре, не само док вас они посматрају, да бисте задобили њихову наклоност, него искрена срца, из богобојазности према Господу. Све што радите, радите целим срцем, као за Господа, а не за људе, знајући да ћете од Господа примити као награду оно што вам је он припремио. Христу Господу служите! А сваки неправедник ће бити кажњен за неправедне ствари које је учинио, без обзира ко је ко.

Господари, поступајте према својим робовима праведно и правично, знајући да и ви имате Господара на небу.

Будите постојани у молитви, бдите у молитви са захваљивањем. Молите се такође за нас да нам Бог отвори врата за проповедање његове речи о Христовој тајни, због које сам у тамници, да је објавим јасно, проповедајући како ваља. Опходите се мудро према онима који су у свету; искористите време. Ваша реч нека је увек љубазна, сољу зачињена, да свакоме одговорите како ваља.

А о мени ће вас обавестити Тихик, драги брат, верни служитељ и слуга који заједно са мном ради за Господа. Њега сам послао управо да бисте сазнали новости о нама, те да вас ободри. С њим сам послао и Онисима, верног и вољеног брата, који је ваш земљак. Они ће вас обавестити о свему што се овде догађа.

Поздравља вас Аристарх, који је заједно са мном у тамници, и Марко, рођак Варнавин. Ако дође к вама, лепо га примите, по упутствима које смо вам дали. Поздравља вас и Исус, звани „Јуст“. Ова *тројица* су једини Јевреји који заједно са мном *објављују* Царство Божије. Они су били моја утеха. Поздравља вас ваш земљак Епафрас, слуга Христа Исуса, који се увек бори за вас у молитвама да вас *Бог* учврсти, да будете зрели и потпуно уверени у оно што Бог хоће. Ја сам сведок колико се трудио за вас и за оне у Лаодикији, као и за оне у Јерапољу. Поздравља вас још и вољени лекар Лука и

Димас. А ви поздравите браћу у Лаодикији, и Нимфу са црквом која се окупља у њеној кући.

Када се ова посланица прочита међу вама, постарајте се да се она прочита и у цркви у Лаодикији, а ви прочитајте посланицу из Лаодикије.

Архипу реците: „Гледај да довршиш службу коју ти је Господ поверио.“

Ја, Павле, пишем овај поздрав својом руком. Сећајте се мојих окова! Милост Божија с вама!

1. Солуњанима

Прва ɵосланица Солуњанима

Од Павла, Силвана и Тимотеја, цркви у Солуну – вама који сте у Богу Оцу и Господу Исусу Христу: милост вам и мир.

Увек захваљујемо Богу за све вас, помињући вас у својим молитвама. Непрестано се, пред Богом, Оцем нашим, сећамо ваше плодоносне вере, трудом *исказане* љубави, и постојаности ваше наде у Господа нашег Исуса Христа.

Знамо, наиме, од Бога, вољена браћо, да вас је Бог изабрао, јер вам нисмо само речима навестили Радосну вест, већ силом и деловањем Духа Светога, и са потпуним уверењем. Знате и сами да смо се тако владали међу вама вас ради. Ви сте се тако угледали на нас и на Христа, прихватајући поруку са радошћу Духа Светог, упркос многим невољама. Тиме сте постали пример свим верујућима у Македонији и Ахаји. И не само да је реч Божија преко вас одјекнула по Македонији и Ахаји, већ се и глас о вашој вери проширио посвуда. Зато нема потребе да о томе било шта говоримо, јер они сами причају о томе како смо вам приступили, и како сте се окренули Богу од идола, да служите живом и истинитом Богу, те како очекујете долазак Сина његовог с небеса, кога је он подигао из мртвих – Исуса који нас избавља од долазећег гнева.

Знате и сами, браћо, да наш долазак к вама није био узалудан. Него, иако смо претходно у Филипима претрпели и били злостављани, што и сами знате, ипак смо вам, охрабрени од Бога, навестили Божију Радосну вест, упркос снажном противљењу. Према томе, ми вас не бодримо из заблуде, лукавства или из нечистих намера, већ зато што нас је Бог прокушао и поверио нам да проповедамо Радосну вест. Стога ми не удовољавамо људима, већ Богу који испитује наша срца.

Бог је сведок да вам никада нисмо приступили ласкањем нити прикривеном похлепом, а то ви и сами знате. Од људи нисмо тражили славе, ни од вас, ни од других. И премда смо могли да се послужимо својим угледом као Христови апостоли, међу вама смо били нежни као мајка која храни и негује своју децу. Тако пуни љубави за вас, били смо спремни не само да вам навестимо Радосну вест Божију, већ и да дамо своје животе за вас, јер смо вас заволели. Зато се сећајте, браћо, нашег труда и напора. Проповедали смо вам Радосну вест Божију, и радили дан и ноћ да вам не бисмо били на терету.

Сведоци сте, као и сам Бог, да смо се свето, праведно и беспрекорно владали према вама који верујете. Такође знате и то да смо свакога од вас, као отац своју децу, храбрили, тешили и подстицали да живите достојно Бога који вас је позвао у своје Царство и славу.

Зато ми без престанка захваљујемо Богу, јер сте прихватили поруку Божију коју сте од нас чули, и то не као људску реч, већ онакву каква заиста и јесте, реч Божију – што она доиста и јесте – која делује у вама верујућима.

И ви сте, браћо, постали слика и прилика Божијих цркава у Христу Исусу, које су у Јудеји, јер сте и ви пропатили од свог сопственог народа као што су они од Јевреја. Они не само да су убили Исуса и пророке, већ су и нас прогонили. Они не угађају Богу и противе се свим људима, бранећи нам да говоримо незнабошцима о спасењу, да тако заувек испуне меру својих греха. Али, сустигао их је најзад *Божији* гнев.

А ми, браћо, пошто смо од вас били одвојени телом, али не и срцем, још више смо, обузети жарком жељом, настојали да вас видимо. Зато смо желели да дођемо – ја, Павле лично, и то не једном, већ двапут, али Сатана нас је спречио. Јер: ко је наша нада, радост или венац славе пред нашим Господом Исусом приликом његовог доласка? Нисте ли то баш ви? Јер ви сте наша слава и наша радост!

Пошто нисмо могли више да издржимо, сложили смо се да би било најбоље да останемо у Атини. К вама смо, пак, послали Тимотеја, нашег брата и Божијег сарадника у *проповедању* Радосне вести Христове, да вас учврсти и ободри у вашој вери, да се нико не поколеба у овим невољама. Ви, наиме, сами добро знате да смо одређени за њих. И заиста, када смо били код вас, унапред смо вам говорили да ће вас снаћи невоље, и као што знате, тако је и било.

Зато сам, не могавши више да издржим, послао Тимотеја да ме обавести о вашој вери, да вас како Кушач није навео да подлегнете искушењу, јер би тада наш труд био узалудан.

А сада нам се Тимотеј вратио од вас и донео нам добре вести о вашој вери и љубави, и да нас се увек радо сећате и чезнете да нас видите, као и ми вас. Зато смо се, браћо, и поред све своје муке и невоље, утешили вашом вером. Ми, у ствари, сада заиста живимо кад знамо да сте постојани у Господу. Јер, какву захвалност можемо дати Богу за сву радост коју доживљавамо због вас пред Богом? Дању и ноћу се најусрдније молимо Богу да вас поново видимо, и да усавршимо оно што недостаје вашој вери.

А сам Бог, наш Отац, и наш Господ Исус, да припреми пут за наш долазак к вама, и да учини да обилујете међусобном љубављу, и љубављу према свима, као што ми вас *волимо*.

Нека он оснажи ваше унутрашње биће, да будете беспрекорни у светости пред Богом, Оцем нашим, при доласку Господа нашега Исуса, са свим светима његовим.

Најзад, браћо, молимо вас и заклињемо Господом Исусом да се држите онога што смо вам предали: да треба живети тако да све више напредујете угађајући Богу – као што уосталом и живите. Ви, наиме, знате каква смо вам упутства дали у *име* Господа Исуса.

Јер је Божија воља да будете свети – да се клоните ванбрачних односа, те да сваки од вас зна владати својим телом на частан и свет начин – а не са пожудом и страшћу као што то раде незнабошци који не познају Бога. Не преступајте у овоме, и не наносите штету своме брату, јер Господ кажњава за све то, као што смо вам већ рекли и упозорили вас. Бог нас, наиме, није позвао на нечистоту, већ на посвећење. Стога, ко одбацује *ово упутство*, не одбацује човека, већ Бога који вам је дао свог Светог Духа.

А што се тиче братске љубави, нема потребе да вам о томе пишем, јер вас је сам Бог научио да волите једни друге. Ви, у ствари, и волите сву браћу по целој Македонији. Ипак вас молимо да у томе напредујете у све већој мери.

Ревносно се трудите да мирно живите, да гледате своја посла, и радите својим рукама, баш као што смо вам већ рекли, да би ваш живот био за пример неверујућима и да ни од кога не зависите.

Не желим да будете у незнању, браћо, у погледу оних који су уснули, да не тугујете као остали који немају наде. Јер, ако верујемо да је Исус умро и васкрсао, тако ће Бог, Исусовим посредством, повести са собом оне који су уснули верујући у Исуса. У сагласности са оним што је сам Господ рекао, саопштавам вам да ми живи, преостали за долазак Господњи, нећемо бити испред оних који су уснули. Сâм Господ ће сићи с неба, па ће на његову заповест, на повик арханђела, на звук Божије трубе, васкрснути најпре они који су умрли *верујући* у Христа. Онда ћемо и ми живи, преостали, бити заједно са њима однесени на облацима увис, у сусрет Господу, те ћемо заувек бити са њим. Овим речима тешите једни друге.

А што се тиче времена и часа, о томе нема потребе да вам се пише. Ви, наиме, врло добро знате да ће дан Господњи доћи као што лопов *долази* ноћу. Кад људи буду говорили: „Мир и сигурност“, тада ће их изненада задесити пропаст, као трудови трудницу, и неће моћи да побегну.

Али ви, браћо, нисте у тами да би вас овај дан затекао као лопов, јер ви сте сви синови светла и синови дана. Ми не припадамо тами и ноћи. Зато не спавајмо као други, већ бдијмо и будимо трезни. Јер, они који спавају, ноћу спавају, и који се опијају, ноћу се опијају. Али, пошто припадамо дану, будимо трезни, обучени у оклоп вере и љубави и с кацигом наде на спасење.

Бог нас, наиме, није одредио да искусимо гнев, већ да добијемо спасење посредством нашег Господа Исуса Христа. Он је умро за нас да бисмо ми са њим живели, било да смо још живи или смо већ умрли. Зато, бодрите једни друге и изграђујте се међусобно, као што то већ и чините.

Молимо вас, браћо, да поштујете оне који се труде међу вама, оне који вас, по Господњој *вољи*, воде и опомињу. Цените их изнад свега и волите због службе коју обављају. Живите међу собом у миру. Заклињемо вас, браћо, опомињите неуредне, бодрите малодушне, помажите слабима, будите стрпљиви са сваким. Гледајте да нико никоме не враћа зло за зло, него се увек трудите да чините добро једни другима и свима.

Увек се радујте! Молите се без престанка! Захваљујте на свему, јер је то Божија воља за вас у Христу Исусу.

Не спутавајте Духа. Не презирите пророштва, него све проверавајте, па што је добро, задржите. Клоните се сваког зла.

А Бог мира нека доврши ваше посвећење, те да се цело ваше биће – дух, душа и тело – сачувају беспрекорним за долазак Господа нашег Исуса Христа. Веран је Бог који вас позива, он ће то и учинити.

Браћо, молите се за нас.

Поздравите сву браћу светим пољупцем.

Заклињем вас пред Господом да прочитате ову посланицу својој браћи.

Милост Господа нашега Исуса Христа с вама!

2. Солуњанима

Друга посланица Солуњанима

Од Павла, Силвана и Тимотеја, цркви у Солуну, која је у Богу, Оцу нашем, и Господу Исусу Христу:

Милост вам и мир од Бога Оца и Господа Исуса Христа.

Дужни смо, браћо, да увек захваљујемо за вас, што је и право, јер ваша вера буја, а ваша се међусобна љубав увећава. Ми сами се, по црквама Божијим, поносимо вама због ваше стрпљивости и вере коју сте показали у прогонствима и невољама које подносите.

Оне су доказ да је Божији суд праведан, те да ћете, сходно томе, бити удостојени Божијег Царства за које и трпите. А будући да је Бог праведан, он ће узвратити муку онима који вас муче, а вама патницима, заједно са нама, даће починак. То ће се догодити када се Господ Исус буде појавио на небесима са својим моћним анђелима, са огњем пламтећим, да казни оне који не познају Бога и оне што нису послушни Радосној вести о Господу нашем Исусу. Они ће бити кажњени вечном пропашћу, удаљени од лица Господњег и од његове величанствене силе, кад он дође у онај дан да прими славу и дивљење од свог светог народа, од свих који верују. Ви ћете тада бити са њима, јер сте поверовали у поруку коју смо вам ми навестили.

Зато се увек молимо за вас, да вас наш Бог удостоји његовог позива – да својом силом употпуни сваку вашу спремност на добро и ваше дело вере. Ви ћете тако прославити име нашег Господа Исуса, а он ће прославити вас, по милости нашег Бога и Господа нашег Исуса Христа.

А што се тиче доласка нашег Господа Исуса Христа и нашег сабирања око њега, молимо вас, браћо, не дајте да вас ко поколеба у мишљењу или да вас узнемири, ни духом, ни поруком, нити тобоже нашом посланицом, говорећи да је дан Господњи већ дошао. Не дајте да вас заведу ни на који начин, јер *дан Господњи неће доћи* док прво не наступи велики отпад од вере, и не појави се човек безакоња, син пропасти. Он се супротставља свему што се назива „богом“ или светињом, и поставља се изнад тога. Он ће чак сести и у Божији храм и издавати се за Бога.

Зар се не сећате да сам вам ово говорио још док сам био код вас? Сада знате шта га задржава да се појави док не дође његово време. Тајна безакоња, наиме, већ делује, али он ће се појавити тек кад буде уклоњен онај који га сада задржава. Тада ће се појавити човек безакоња, кога ће Господ Исус убити дахом својих уста и уништити

појавом свог доласка. Појава *безаконика*, заснована на сатанском деловању, биће пропраћена сваковрсним лажним знацима и чудима, и сваком врстом неправде која обмањује оне који пропадају, зато што нису прихватили љубав према истини да би били спасени. Зато их Бог препушта деловању заблуде да би поверавали лажи, те да би били осуђени сви који нису поверовали у истину, него су уживали у неправедности.

А ми смо дужни да стално захваљујемо Богу за вас, од Господа вољена браћо, јер вас је Бог од почетка изабрао за спасење, посветивши *вас деловањем* Духа и вером у истину. Он вас је позвао Радосном вешћу коју смо вам ми проповедали, да имате удела у слави нашег Господа Исуса Христа. Стога, браћо, чврсто стојте и држите се онога што смо вам предали, било усменим казивањем, било нашом посланицом.

А сам Господ наш, Исус Христос и Бог, наш Отац, који нас је толико заволео, и који нам је по својој милости дао вечну утеху и добру наду, нека утеши ваша срца и утврди вас у сваком добром делу и речи.

И на крају, браћо, молите се за нас, да би се реч Господња брзо ширила и прослављала, баш као и код вас. Исто тако, молите се да се избавимо од опаких и злих људи, јер немају сви вере. Али Господ је веран; он ће вас учврстити и сачувати од Злога. А ми смо уверени у Господу да чините оно што смо вам наложили и да ћете то и даље чинити. А Господ нека усмери ваша срца ка Божијој љубави и Христовој постојаности.

Налажемо вам, браћо, у име Господа Исуса Христа, да се клоните сваког брата који беспосличари и не следи учење које сте примили од нас. Ви, наиме, сами знате да треба да се угледате на нас, јер нисмо никад беспосличарили када смо били међу вама, нити смо икад јели нечији хлеб бадава, него смо мукотрпно радили дан и ноћ да не бисмо били на терету никоме од вас. И то не због тога што не бисмо имали права на то, већ да бисмо вам дали лични пример, да се угледате на нас. Док смо још били код вас, дали смо вам ову заповест: „Онај који неће да ради, нека и не једе!“

Чули смо, наиме, да неки од вас живе неуредно; ништа не раде, него беспосличаре и мешају се у туђе послове. Таквима заповедамо и заклињемо их у *име* Господа Исуса Христа: нека мирно раде и једу свој хлеб. А вама, браћо, нека не дојади чинити добро.

Ако неко неће да се покори овоме што износимо у посланици, држите га на оку. Немојте се са њим дружити, да би се постидео. Ипак, не сматрајте га непријатељем, него га саветујте као брата.

Нека вам сам Господ мира да мир у свако време и у сваком погледу. Господ са свима вама!

Ја Павле, исписујем поздрав својом руком, што је знак распознавања у свакој мојој посланици. Тако ја пишем.

Милост Господа нашега Исуса Христа са свима вама! Амин.

1. Тимотеју

Прва ꙋпосланица Тимоѳеју

Од Павла, апостола Христа Исуса, по наредби Бога, нашега Спаситеља, и Христа Исуса, наше наде, Тимотеју, *мом* правом сину у вери, милост, милосрђе и мир од Бога Оца и Христа Исуса, Господа нашега.

Пре него што сам отишао у Македонију, молио сам те да останеш у Ефесу, да наредиш некима да не поучавају нека друга учења, и да се не заносе бајкама и бескрајним родословљима. Такве ствари више узрокују расправе, него што откривају Божији наум који се упознаје вером. Сврха ове наредбе је да побуди љубав која долази из чиста срца, добре савести, и искрене вере. Неки су се удаљили од овога, и изгубили се у јаловим расправама. Они хоће да буду учитељи Закона, а не разумеју ни шта говоре ни шта тврде.

Ми знамо да је Закон добар ако се примењује како треба. Знамо и то да Закон није уведен за праведника, него за прекршиоце Закона и непокорне, безбожнике и грешнике, за несвете и богохулнике, за оцеубице и матероубице, за убице, блуднике, педерасте, трговце робљем, лажљивце, кривоклетнике и друге који се противе здравом учењу. Ово учење се темељи на славној Радосној вести, коју ми је наш благословени Бог поверио *да ꙗпоꙗведам*.

Захваљујем Христу Исусу, нашем Господу, који ме је оснажио, и поверио ми службу сматрајући ме вредним тога, иако сам некада био богохулник, прогонитељ *Цркве* и насилник. Али *Боꙗ* ми се смиловао, јер сам то учинио у незнању и неверовању. Наш Господ је пребогато излио своју милост на мене и испунио ме вером и љубављу Христа Исуса.

Поуздана је реч и вредна да је свако прихвати: Исус Христос је дошао на свет да спасе грешнике, од којих сам први ја. А мени се Бог смиловао, да на мени првом Христос Исус покаже сву стрпљивост, као пример за све оне који треба да поверују у њега и приме вечни живот. А вечном Цару, једином, непролазном и невидљивом Богу нека је част и слава од сад и довека. Амин.

Поверавам ти ову наредбу, Тимотеју, дете *моје*, сагласно пророштвима која су раније била изречена о теби. Будеш ли их следио, водићеш добар рат, држећи се вере и чисте савести. Ово су неки одбацили и доживели бродолом своје вере. Међу таквима су Именеј и Александар, које сам предао Сатани да науче да не хуле.

Пре свега, молим вас да се прошње, молитве, молбе и захваљивања приносе за све људе; за цареве, и за све који су на власти,

да проживимо тих и спокојан живот у сваковрсној побожности и честитости. Ово је добро и угодно Богу, нашем Спаситељу, који хоће да се сви људи спасу, и да упознају истину.

Јер један је Бог, и један је посредник између Бога и људи – човек Исус Христос. Он је дао свој живот као откуп за све људе, што је било посведочено у право време. Зато ме је Бог поставио за весника и апостола, као и за учитеља многобожаца у вери и истини. Не лажем, него говорим истину!

Желим, дакле, да се посвећени људи свуда моле, подижући руке без гнева и расправе.

Такође, жене нека се узорно облаче, красећи се чедношћу и разборитошћу, а не плетеницама, златом, бисерјем или раскошном одећом. Уместо тога, нека чине добра дела, као што приличи женама које исповедају побожност. Жене нека се поучавају у тишини и потпуној покорности. Такође им не допуштам да поучавају, нити да владају над мужем, него да буду мирне. Јер је прво створен Адам, па онда Ева. И није Адам тај који је био преварен; Ева је била преварена, те је преступила *Божију заповест*. Ипак, спашће се рађањем деце, ако смерно остану у вери, љубави и посвећењу.

Ово је истина: ако неко жели да буде надгледник, добру службу жели. Надгледник, наиме треба да буде беспрекоран, ожењен једном женом, трезвен, разборит, поштован, гостољубив, кадар да поучава. Он не сме да буде пијаница или насилник, него благ, не свађалица, и не похлепан на новац. Такође треба да добро управља својом породицом, и да има послушну децу која га у потпуности поштују. Јер ако неко не зна да управља својим домом, како ће се бринути о Цркви Божијој? *Надгледник* не сме да буде новообраћеник, да се не би узохолио, те пао под Божију осуду, као ђаво. Уз то треба да буде поштован и од људи изван *Цркве*, да се не осрамоти те упадне у ђаволску замку.

Исто тако и ђакони треба да буду честити, а не дволични, не који су склони опијању, не грамзиви. Они треба да чистом савешћу следе веру коју је *Бог* открио. *Ђаконе* најпре треба проверити, па тек онда, ако се покажу беспрекорнима, поверити им службу.

Њихове жене такође треба да буду честите, а не склоне оговарању, трезвене, у свему верне.

Ђакони треба да имају само једну жену, и да добро управљају својом децом и породицом. Наиме, они који добро обављају ђаконску службу, стичу себи добар углед, и прилику да слободно говоре о својој вери у Христа Исуса.

Пишем ти ово у нади да ћу ускоро доћи к теби. Али ако окасним, ти знаш како треба да се владаш у Божијем дому, који је Црква живога Бога, стуб и упориште истине. Несумњиво, тајна побожности је велика:

> Он се појави у телу, Духом се показа праведним, анђели га видеше, народима би проповедан. Људи у њега повероваше, и у славу би вазнет.

Дух изричито говори да ће у последња времена неки одступити од вере, и повести се за духовима преваре и за учењима злих духова. Ова учења шире лицемерни лажљивци, чија је савест отупела. Они забрањују ступање у брак, и говоре да се треба уздржавати од јелâ, која је Бог створио да их са захвалношћу узимају они који верују и познају истину. Наиме, све што је Бог створио добро је, и ништа што се узима са захвалношћу не треба одбацивати, јер се уз Божију реч и молитву посвећује *Богу*.

Ако овоме будеш поучавао браћу и сестре, бићеш добар слуга Христа Исуса, храњен речима вере и доброг учења за којим си пошао. Клони се безбожних и бапских прича. Вежбај се у побожности. Јер телесно вежбање доноси малу корист, а побожност је добра за све, јер у себи носи обећање и за садашњи и за будући живот.

Ова порука је истинита и вредна да је сви прихвате. Због овога се трудимо и боримо, јер смо се поуздали у живога Бога, који је Спаситељ свих људи, нарочито оних верујућих.

Ово заповедај и научавај. Нека те нико не презире због твоје младости, него буди узор вернима у говору, владању, љубави, вери, и чистоти. Док не дођем, посвети се читању, саветовању и поучавању. Не занемаруј милосни дар који си добио по пророштву, након што су старешине положиле руке на тебе.

Ово упражњавај, томе се посвети, да би твој напредак постао свима очигледан. Пази на самога себе и на поучавање, јер чинећи ово, спашћеш и себе и оне који те слушају.

Старца не грди, него га моли као *свога* оца. Према младићима се опходи као са браћом, према старицама као са мајкама, а према девојкама као са сестрама – у потпуној чистоти.

Удовице поштуј, нарочито ако су без игде икога. Ако удовица има децу или унуке, нека их учи да своју побожност најпре покажу према својој породици, и да се одуже родитељима старајући се за њих. Ово је угодно Богу. Права удовица, без иког свог, јесте она која је своју наду положила у Бога, те данонoћно устрајава у својим молитвама и прошњама. А она која се одала лагодном животу, мртва је, *иако изгледа као да је* жива. Ово им наложи, да буду без мане.

А ако се неко не стара о својима, нарочито укућанима, одрекао се вере и гори је од неверника.

У удовички списак нека се не уноси удовица млађа од шездесет година, која је била жена једном мужу. Она мора да буде позната по добрим делима, да је подигла децу, да је била гостољубива, да је светима прала ноге, да је помагала невољницима, укратко, да је предано чинила сваку врсту добрих дела.

Млађе удовице не уноси у списак, јер кад их обузме телесна страст, желе да се удају, па се одвраћају од Христа. Тако на себе навлаче осуду, јер су погазиле обећање које су му раније дале. А уједно, пошто немају посла, науче се да иду около по кућама, па оговарају и плету се у туђе ствари, причајући што не треба. Зато хоћу да се млађе удовице удају, да рађају децу, да се брину за свој дом, да не дају повода непријатељу да *нас* вређа. Неке су се, наиме, већ застраниле и пошле за Сатаном.

Али ако која верница има удовице *у кући*, нека се стара о њима, да се црква не би оптеретила, и да би могла да се стара о онима које су потпуно саме.

Старешинама које добро обављају своју службу треба указивати част и плаћати их, нарочито онима који се труде око проповедања и поучавања. Јер Писмо каже: „Не завезуј уста волу кад врше“ и „Раднику треба дати његову плату.“ Не слушај тужбе против старешине, сем ако су потврђене изјавом двојице или тројице сведока. Оне који греше укоравај пред свима, да би се остали бојали.

Заклињем те пред Богом и Христом Исусом и изабраним анђелима да слушаш ова упутства, без предрасуда. Такође, ништа не чини из пристрасности.

Не жури да положиш руке на кога, нити учествуј у гресима других; држи себе чистим.

Не пиј више само воду, него узимај и мало вина због стомачних тегоба и твојих честих слабости.

Греси неких људи су очевидни, и воде их на суд *Божији*. А има и оних чији ће се греси открити касније. Такође су и добра дела видљива, а и када нису, не могу се сакрити.

Нека они који су под јармом ропства, сматрају своје господаре достојнима сваког поштовања, да се не би ружно говорило о Божијем имену и о нашем учењу. А они који имају верујуће господаре, нека их не цене мање зато што су им браћа у вери. Напротив, нека им још боље служе утолико ревносније, јер су они који имају користи од њихове службе верујући и вољени. То поучавај и напомињи.

А ако неко поучава нешто друго, и не слаже се са истинитим речима Господа нашег Исуса Христа, које су у складу са богоугодним животом, тај је уображен и ништа не зна. Такав пати од болесне жеље да се расправља и свађа, што распирује завист, свађу, вређање, злобно подозрење; то су свадљиви људи покваренога ума и лишени истине, који мисле да је побожност средство добити.

Побожност је, свакако, велика добит, ако је човек задовољан оним што има. Ми, наиме, ништа нисмо донели на свет, па ништа са њега не можемо ни понети. Зато, ако имамо храну и одећу, будимо тиме задовољни. А они који хоће да буду богати, упадају у искушења, те их многе неразумне и штетне жеље уводе у клопку. Те жеље одвлаче људе у пропаст и уништење. Јер похлепа за новцем корен је сваког зла. Неки су јој се предали, па одлутали од вере, и тако причинили себи много јадâ.

А ти, човече Божији, избегавај све то! Иди за праведношћу, побожношћу, вером, љубављу, стрпљивошћу, благошћу. Бори се у доброј битки вере, досегни вечни живот на који те је *Боī* позвао када си примерно исповедио своју веру пред многим сведоцима. Налажем ти пред Богом, који свему даје живот, и Христом Исусом, који је сведочећи пред Понтијем Пилатом дао добро исповедање, да држиш ову заповест без мане и беспрекорно до Дана када ће се појавити наш Господ Исус Христос. Ово ће у своје време остварити блажени и једини Владар, Цар над царевима и Господар над господарима. Он је једини бесмртан и борави у неприступачној светлости. Њега ниједан човек није видео, нити га може видети; њему нека је част и вечна сила. Амин.

Онима који су богати на овом свету заповедај: да се не узносе и не поуздају у несигурно богатство, него у Бога који нам све изобилно даје на уживање; да чине добро; да буду богати добрим делима, дарежљиви, и спремни да деле. Овако ће прикупити себи благо које ће бити чврст темељ за будућност, да задрже прави живот.

Тимотеју, чувај добро које ти је поверено, клони се световних испразних разговора и противречних тврдњи тобожњег „знања.“ Неки су се томе приволели и тако отпали од вере.

Милост *нека је* са вама.

2. Тимотеју

Друга посланица Тимотеју

Од Павла, апостола Христа Исуса по Божијој вољи, у складу са обећањем живота који је у Христу Исусу,

Тимотеју, вољеном детету, милост, милосрђе и мир од Бога Оца и Христа Исуса, Господа нашега.

Захвалан сам Богу, којему, као и моји преци, служим чистом савешћу, док те се непрестано, спомињем у својим молитвама дан и ноћ. Када се сетим твојих суза, пожелим да те видим, па да се испуним радошћу. Сећам се твоје искрене вере, оне *вере* која је прво заживела у твојој баки Лоиди, а онда и у твојој мајци Евникији, а уверен сам да је и у теби.

Због тога те подсећам да распламсаш дар који ти је Бог дао након што сам положио руке на тебе. Јер Бог нам није дао Духа *који нас чини* плашљивим, него *Духа који нас испуњава* силом, љубављу и разборитошћу.

Не стиди се да сведочиш за нашега Господа, ни мене, његовога сужња, него ми се придружи у страдању за Радосну вест, ослањајући се на силу Божију. Он нас је спасао и позвао на живот светости, не по нашим делима, него по своме науму и милости, која нам је дата у Христу Исусу пре почетка времена. *Та милост* се сада објавила доласком нашег Спаситеља Христа Исуса, који је уништио смрт и обасјао нас животом и нераспадљивошћу посредством Радосне вести. А мене је Бог поставио за проповедника, апостола, и учитеља. Због тога и трпим све ово. Ипак, не стидим се, јер знам у кога сам се поуздао, а уверен сам да је он у стању да сачува оно што ми је поверено до онога Дана.

Чврсто се држи здравих речи које си чуо од мене, узимајући их као узор, те остани у вери и љубави која је у Христу Исусу. Чувај добро завештање које ти је поверено посредством Духа Светог који пребива у нама.

А знаш да су се сви у *Малој* Азији окренули од мене; међу њима су и Фигел и Ермоген.

Нека Господ покаже милосрђе Онисифоровом дому, јер ме је много пута окрепио и није се постидео мојих окова. Штавише, када је дошао у Рим, он ме је брижљиво потражио и нашао ме. Нека му Господ искаже своје милосрђе у онај дан. А и ти врло добро знаш колико је он учинио за мене у Ефесу.

А ти, сине мој, јачај у милости која је у Христу Исусу. Учење које си чуо од мене пред многим сведоцима, повери поузданим људи-

ма, који ће бити у стању да поуче друге. Поднеси свој део патње као добар војник Христа Исуса. Ниједан војник који хоће да угоди своме претпостављеном, не уплиће се у световне ствари. Такмичар не добија венац ако се није такмичио по правилима. Земљорадник који се труди треба први да окуси од приноса. Размишљај о томе што ти говорим, јер ће ти Господ дати разумевање у свему.

Сећај се Исуса Христа који је васкрсао из мртвих, који је од Давидовог потомства, што је у складу са Радосном вешћу коју проповедам. Због те Радосне вести се и злопатим у оковима као неки злочинац. Ипак, Божија реч није окована. Због тога све подносим ради изабраних, да они дођу до спасења с вечном славом посредством Христа Исуса. Поуздана је реч:

> Ако смо с њим умрли, с њим ћемо и живети, ако истрајемо,
> с њим ћемо и царевати, ако га се одрекнемо, он ће се одрећи
> нас, ако смо ми неверни, он остаје веран, јер не може да
> порекне самог себе.

Подсећај их на ово, заклињући их пред Богом да се не препиру око значења речи, јер то ничему не користи, а води у пропаст оне који слушају. Потруди се да се пред Богом покажеш достојним, као радник који не мора да се стиди, и као онај који исправно тумачи реч истине.

Клони се безбожних и бесмислених разговора, јер они који се упуштају у њих, све дубље тону у безбожност. Њихов говор је као рак-рана која изједа *тело*. Међу таквима су Именеј и Филит, који су се удаљили од истине говорећи да се васкрсење већ догодило, рушећи тако веру других. Али чврст је темељ који је Бог поставио и он се неће пољуљати. На њему је написано ово: „Господ зна који су његови“, и: „Нека одступи од неправде свако ко призива име Господње.“

Али, у једној великој кући нема само златних и сребрних посуда, него и дрвених и земљаних; једне су за свечане прилике, а друге за свакодневну употребу. Онај који очисти себе од поменутих ствари, биће посуда за свечане прилике, посвећена и корисна *своме* Господару, спремна за свако добро дело.

Бежи од младалачких жеља! Тежи за праведношћу, вером, љубављу и миром, заједно са онима који из чиста срца призивају Господа. Клони се глупих и бесмислених расправа, знајући да рађају свађе. Наиме, слуга Господњи не сме да се упушта у свађе, него да буде благ према свима, способан да поучи, трпељив. Противнике нека кори с благошћу, не би ли им Бог дао да се покају и упознају

истину, да дођу к себи и избаве се из замке ђавола, који их је заробио да чине његову вољу.

Ово знај: у последњим данима настаће тешка времена. Људи ће, наиме, постати саможиви, среброљупци, хвалисави, надмени, хулници, непослушни родитељима, незахвални, несвети, безосећајни, непомирљиви, оговарачи, необуздани, сурови, мрзитељи добра, издајници, лакомислени, надувени, који више воле задовољства него Бога. Они имају обличје побожности, али су се одрекли њене силе. Клони се таквих!

Међу овима су и они што се увлаче у куће и лове лаковерне жене оптерећене гресима и свладане различитим пожудама. Оне увек уче, али никако не могу да дођу до познања истине. И као што су се Јаније и Јамврије супротставили Мојсију, тако се и ови људи супротстављају истини. Њихов ум је изопачен, а њихова вера безвредна. Али они више неће напредовати, јер ће њихово безумље постати свима очигледно.

А ти си верно следио моје учење, начин живота, залагање, веру, стрпљивост, љубав, постојаност, прогонства, страдања, која су ме задесила у Антиохији, у Иконијуму, Листри. Каква ли сам само прогонства поднео! А, ето, Господ ме је од свих избавио. Сви који хоће да живе побожним животом у Христу Исусу биће прогоњени. А зли људи и варалице постајаће све гори и гори, варајући друге и варајући себе. Но, ти се држи онога што си научио и у шта си уверен, будући да знаш од кога си се научио. Ти, наиме, од малена познајеш Света писма, која ти могу дати мудрост која води к спасењу посредством вере у Христа Исуса. Све Писмо је богонадахнуто, те корисно за поуку, за саветовање, за поправљање, за одгајање у праведности, тако да човек Божији буде врстан, спреман за свако добро дело.

Заклињем те пред Богом и Христом Исусом, који ће судити живима и мртвима, и његовим доласком, и његовим Царством: проповедај реч, устрај и кад је згода и кад је незгода, опомени, укори и охрабри с пуно стрпљења и поуке. Јер, доћи ће време када људи неће подносити здраво учење, него ће сходно својим жељама окупљати око себе учитеље да им голицају уши, те одбијати да слушају истину окрећући се бајкама. А ти буди трезвен у свему, поднеси патњу, изврши дужност проповедника Радосне вести, доврши потпуно своју службу.

Јер ја се већ изливам као жртва изливница, и време мог одласка се примакло. Добру сам битку изборио, трку сам довршио, веру сам сачувао. Осим тога, већ ми је приправљен венац праведности,

којим ће ме наградити Господ, праведни судија, и не само мене, него и све оне који с љубављу чезну да се он појави.

Потруди се да ми дођеш брзо. Димас ме је, наиме, напустио, јер му је омилео овај свет, па је отишао у Солун. Крискент је отишао у Галатију, Тит у Далмацију; само је Лука остао код мене. Марка поведи са собом, јер ми је користан у служби. Тихика сам послао у Ефес. Кад дођеш, донеси ми огртач који сам оставио у Троади код Карпа, и књиге, нарочито пергаменте.

Александар ковач нанео ми је много зла. Вратиће му Господ по његовим делима. Чувај га се, јер се веома противио нашим речима.

Приликом моје прве одбране, нико се није нашао уз мене, него су ме сви напустили. Нека им се то не урачуна! Али Господ је био уз мене и оснажио ме, да би се преко мене порука у целости објавила и да би је сви народи чули. Тако сам се избавио из лављих чељусти. Господ ће ме избавити од свих злих дела и безбедно ме довести у своје небеско Царство. Њему нека је слава од сад и довека, амин.

Поздрави Прискилу и Акилу и Онисифоров дом.

Ераст је остао у Коринту, а Трофима сам оставио у Милиту јер је био болестан. Потруди се да дођеш пре зиме.

Поздрављају те Евул, Пуд, Лин, Клаудије, и сва браћа.

Нека је Господ са твојим духом. Милост с вама!

Титу

Посланица Титу

Од Павла, слуге Божијег и апостола Исуса Христа.

Бог ме је изабрао да подстакнем веру изабраника Божијих и њихово знање о истини која је у сагласности са побожношћу, која се темељи на нади у вечни живот. Бог који не лаже обећао је овај живот пре почетка времена, а у своје време објавио своју реч кроз службу проповедања која ми је поверена наредбом нашег Спаситеља, Бога.

Титу, *мом* правом детету у заједничкој вери. Милост *ти* и мир од Бога Оца и Христа Исуса, нашег Спаситеља.

Оставио сам те на Криту да уредиш што је недовршено, и да поставиш старешине по градовима, према упутствима која сам ти дао. *Старешина* треба да је беспрекоран, једне жене муж, да има верујућу децу, којој се не приговара да су раскалашна и непослушна. Јер будући да надгледник врши службу управљања коју му је поверио Бог, он треба да је беспрекоран, а не саможив, ни раздражљив, ни склон пићу, ни насилник, нити лаком на непоштен добитак. Напротив, он треба да је гостољубив, да воли добро, да је разуман, праведан, посвећен, уздржљив. Он треба да се чврсто држи поуздане поруке *нашег* учења, да буде у стању да опомиње са здравим учењем, и да уверава оне који се противе учењу.

Има, наиме, много непослушних, који говоре бесмислице, те заводе друге, нарочито они од обрезаних. Овима треба запушити уста, јер уносе пометњу у целе породице учећи што не треба, све зарад непоштеног добитка. Један од њих, њихов сопствени пророк, рече: „Крићани су вазда лажљивци, зле звери, и лењи трбуси.“ Ова изјава је истинита. Због тога их строго опомињи да буду здрави у вери, да не обраћају пажњу на јудејске приче и заповести људи који одбацују истину. Чистима је све чисто, а опогањенима и невернима ништа није чисто, него су им ум и савест опогањени. Они исповедају да познају Бога, али га се својим делима одричу. Они су гнусни и непослушни људи, неспособни за било какво добро дело.

А ти говори оно што је у складу са здравим учењем: да старци буду трезвени, честити, разумни, здрави у вери, љубави, и стрпљивости.

Старице такође нека се понашају како то приличи посвећеним женама: да не оговарају, да се не одају многом вину, него да поучавају што је добро. Онда нека саветују младе жене како да воле

своје мужеве и своју децу, да буду разумне, чисте, добре домаћице, покорне својим мужевима, да се реч Божија не би ружила.

Такође опомињи и младиће да буду разумни. У свему се покажи примером чинећи добра дела, буди искрен и озбиљан у учењу *које излажеш*. Нека твоје речи буду здраве и без приговора, да се противник застиди немајући шта лоше да каже о нама.

Робови да се у свему покоравају својим господарима, да им угађају, да им не противрече и не поткрадају их, него да се у свему покажу оданима и добрима, тако да у свему красе учење Спаситеља, нашег Бога.

Јер Бог је открио своју милост ради спасења свих људи. Она нас одгаја да одбацимо безбожност и световне жеље, те да живимо разумно, праведно и побожно у овом свету, очекујући блажену наду и славно појављивање нашега великога Бога и Спаситеља Исуса Христа. Он је дао себе за нас да нас откупи од сваког безакоња и да за себе очисти изабрани народ који предано чини добро.

Ово говори и напомињи, користећи пуно право да кориш. Нико нека те не презире.

Подсећај их да се покоравају владарима и властима, да буду послушни, и спремни на свако добро дело. *Такође их подсећај* да ни о коме не говоре ружно, да се не свађају, да буду трпељиви, да показују благост према свим људима.

Јер и ми смо некада били неразумни, непослушни, заведени, робови сваковрсних жеља и пожуда сваке врсте, проводећи живот у злоби и зависти, омрзнути и мрзећи једни друге. А када је наш Спаситељ Бог показао своју доброту и човекољубље, он нас је и спасао, али не на основу праведних дела која смо ми учинили, него на основу свога милосрђа, тако што нас је опрао водом новог рођења и обновио нас Светим Духом. Њега је Бог богато излио на нас посредством Исуса Христа, нашег Спаситеља, да бисмо, пошто нас је учинио праведнима пред собом, примили у посед вечни живот коме се надамо.

Ово је истинита реч, и зато желим да то устрајно напомињеш, тако да се они који су поверовали Богу труде да чине добра дела и да у томе предњаче. Ово је добро и корисно људима. Избегавај бесмислене расправе и родословља, као и свађе и препирке око Закона, јер су бескорисне и безвредне. А кривоверца након другог упозорења искључи, знајући да је изопачен и да греши. Такав је самог себе осудио.

Кад ти пошаљем Артема или Тихика, потруди се да дођеш к мени у Никопољ, јер сам одлучио да тамо проведем зиму. Зину

правника и Аполоса брижљиво опреми за пут, да ни у чему не оскудевају. А наши нека се уче да предњаче у добрим делима где за то постоји потреба, да не би били бесплодни.

Поздрављају те сви који су овде са мном. Поздрави све који нас воле у вери. Милост *нека је* са свима вама.

Филимону

Посланица Филимону

Од Павла, сужња ради Христа Исуса, и *од* брата Тимотеја, нашем сараднику, вољеном Филимону, сестри Апфији, и нашем саборцу Архипу, као и целој цркви која се окупља у твоме дому.

Милост вам и мир од Бога, Оца нашега, и Господа Исуса Христа.

Увек захваљујем своме Богу кад те спомињем у својим молитвама. Слушам, наиме, о твојој љубави коју имаш према целом Божијем народу и о твојој вери у Господа Исуса. *Молим се* да твоје учешће у заједничкој вери постане делотворно кроз дубље разумевање сваког благослова који имамо у нашем заједништву с Христом. Имао сам, наиме, много радости и утехе од твоје љубави, брате, што си окрепио срца светих.

Стога, имам пуну слободу у Христу да ти заповедим шта си дужан *да чиниш*. Али зато што те волим радије ћу те молити, такав какав сам, старац Павле, а сада и сужањ ради Христа. Молим те за моје дете Онисима, коме сам постао духовни отац у тамновању. Он ти је некад био некористан, али сада је и теби и мени постао користан. Шаљем ти га натраг, њега, срце моје. Хтео сам да га задржим код себе да ми уместо тебе послужи за време мог тамновања ради Радосне вести. Ипак, нисам ништа хтео да чиним без твога пристанка, да твоје добро дело не буде од морања, него од добре воље. Јер можда је баш зато и био одвојен од тебе на кратко, да би га добио заувек, али не више као роба, него много више од роба, као вољеног брата. Он је и мени нарочито драг, али је теби дражи, и као човек и као брат у Господу.

Према томе, ако ме сматраш за друга, прихвати га као мене самог. Ако те је оштетио или ти нешто дугује, то стави на мој рачун. Ја, Павле, лично потписујем: ја ћу платити; да не помињем да и себе самог дугујеш мени. Да, брате, хајде да од тебе имам какве користи ради Господа; окрепи моје срце у Христу.

Ово сам ти написао уздајући се у твоју послушност, јер знам да ћеш учинити и више од онога што тражим.

Уједно ми припреми гостинску собу, јер се надам да ћу вам посредством ваших молитава бити дарован.

Поздравља те Епафрас који је са мном сужањ ради Христа Исуса, и моји сарадници Марко, Аристарх, Димас и Лука.

Милост Господа нашег Исуса Христа са вашим духом.

Јеврејима

Посланица Јеврејима

Бог је много пута и на много начина говорио нашим прецима преко пророка, али у ове последње дане проговорио нам је преко Сина, кога је одредио за власника свега, чијим посредством је и свет створио. Он је одсјај *Божије* славе, и верни одраз његовога бића, он који све одржава силом своје речи. Па пошто изврши очишћење греха, седе у небу с десне стране *Боїа* величанственога. Тако постаде толико моћнији од анђела, колико му Бог даде име узвишеније од њиховог.

Зар је коме од анђела икад рекао:

„Ти си Син мој, данас си се мени родио“,

и поново:

„Ја ћу му бити Отац, а он ће ми бити Син“?

А затим, кад је слао Прворођенца на свет, рече:

„Нека му се поклоне сви анђели Божији.“

За анђеле, пак, каже:

„Он своје анђеле чини ветровима, и своје слуге огњеним пламеновима.“

А за Сина каже:

„Твој је престо, Боже, у веке векова! Жезло је правде жезло твога царства. Волиш правду, а мрзиш неправду. Зато те је Бог, твој Бог, помазао уљем радости, више него твоје другове.“

Такође *каже*:

„Ти си, Господе, у почетку утемељио земљу, и небеса су дело твојих руку. Она ће пропасти, али ти ћеш остати, и све ће се исхабати као изношена одећа. Сложићеш их као огртач, измениће се као одећа. А ти си *увек* исти, веку твоме *ниīде* краја нема.“

И коме је од анђела икад рекао:

„Седи мени с моје десне стране, док душмане не положим твоје, за твоје ноге постоље да буду“?

Нису ли сви *анђели* – духови послати од Бога да служе онима који треба да приме у посед спасење?

Утолико ревносније треба да пазимо на оно што смо чули, да не залутамо. Јер ако се порука која је дата посредством анђела показала поузданом, те ако су они који је нису следили примили заслужену казну за сваки преступ и сваку непослушност, како ћемо избећи *казну* ми ако занемаримо толико спасење? Господ је први

проповедао то спасење, а нама су га потврдили они који су га слушали. Бог га је потврдио знацима и чудима и деловањем различитих сила, те раздељивањем Духа Светога по својој вољи.

Бог, наиме, није анђелима покорио будући свет о коме говоримо. Неко је изјавио негде *у Писму*:

> „Шта је човек да га се сећаш, шта ли син човечији да бринеш за њега? Ти си га мало мањим од анђела учинио, славом и чашћу њега си овенчао, њему под ноге све си покорио.“

А то да му је све покорено, значи да није остало ништа што би му се супротстављало. Ипак, сада још увек не видимо да му је све покорено, али зато видимо Исуса, који је за кратко био учињен мањим од анђела, овенчаног славом и чашћу због смрти коју је претрпео, како би Божијом милошћу искусио смрт за све.

Јер, приличило је *Богу*, посредством кога и ради кога све постоји, да патњама учини савршеним зачетника њиховог спасења, како би многу децу увео у славу. Наиме, и *Исус* који чини људе светима, и они које он чини светима, сви имају истог *Оца*. Зато се не стиди да их назове браћом кад каже:

> „Навестићу твоје име браћи својој, хвалићу те усред збора.“

И поново:

> „Ја ћу се поуздати у њега.“

И још:

> „Ево мене и деце коју ми је дао Бог.“

А пошто деца деле заједничку крв и тело, тако је и он постао као они, да смрћу уништи онога који има власт над смрћу, то јест ђавола, те да избави оне који целог свог живота робују страху од смрти. Јер, јасно је да он није дошао да помогне анђелима, него Аврахамовом потомству. Требало је, наиме, да у свему постане сличан својој браћи, да би био милосрдни и верни Првосвештеник који служи пред Богом за њих, како би окајао грехе народа. Па пошто је и сам прошао кроз искушење док је патио, у стању је да помогне онима који пролазе кроз искушење.

Стога, света браћо, који сте судеоници у небеском позиву, обратите пажњу на Исуса, Апостола и Првосвештеника вере коју исповедамо. Он је био веран *Богу* који га је поставио у службу, као што је и Мојсије био веран *Богу* који га је поставио над целим домом својим. Ипак, *Исус* заслужује већу част него Мојсије, као што и градитељ заслужује већу част од куће коју је саградио. Наиме, свака кућа има градитеља, али Бог је све саградио. Мојсије је био веран у *Божијем* дому као слуга, да би сведочио о стварима које ће се тек

објавити. Али Христос има управу над домом *Божијим* у својству Сина. А његов дом смо ми, ако смело одржимо поуздање у наду којом се поносимо.

Зато, као што Дух Свети каже:

> „Данас, кад глас његов чујете, тврда срца не будите, као кад се дигла буна, у пустињи у дан кушања. Оци ваши *мене* су кушали и изазивали, иако су дела моја гледали четрдесет лета. Тада планух гневом на онај нараштај и рекох: 'Верности нема у њима никакве, путеве моје они не познају.' У гневу сам се тада заклео: 'Неће они ући у мој починак.'"

Браћо, пазите да коме од вас срце не постане зло и неверно, па да се окрене од живога Бога. Зато бодрите један другог свакога дана, док год се каже „данас", да кога од вас не заведе грех, те му отврдне срце.

Ми смо, наиме, судеоници Христови, само ако до краја чврсто одржимо оно првобитно поуздање у Бога. Као што *Писмо* каже:

> „Данас, кад глас његов чујете, тврда срца не будите, као кад се дигла буна."

Ко су ти што су чули *Божији глас*, а ипак се побунили? Нису ли то сви они које је Мојсије извео из Египта? И на кога ли се гневио, ако не на оне који су сагрешили, чија су тела попадала по пустињи? Коме другом се заклео да неће ући у починак, ако не онима који су били непокорни? Тако видимо да нису могли да уђу *у починак* због своје неверe.

Пазимо, дакле, да се, док још траје обећање о уласку у његов починак, не нађе да га је неко од вас пропустио. Наиме, и нама је објављена Радосна вест као и њима, али њима порука није била на корист, јер нису вером били здружени са онима који су је послушали. У починак, наиме, улазимо ми који смо поверовали, као што је *Бог* рекао:

> „У гневу сам се тада заклео: 'Неће они ући у мој починак.'"

Бог је ово изрекао, иако су његова дела била довршена још од постанка света. Јер, негде је речено о седмом дану овако: „И почину Бог у седми дан од свих својих дела." А овде је опет речено: „Неће они ући у мој починак."

А пошто остаје да неки уђу у *починак*, и пошто они који су први чули Радосну вест нису ушли због своје непокорности, *Бог* опет одређује један дан, једно „данас", када након много времена говори преко Давида, као што је речено:

> „Данас, кад глас његов чујете, тврда срца не будите."

Јер, да их је Исус *Навин* довео до починка, не би *Боī* након тога говорио о једном другом дану. Према томе, суботњи починак остаје Божијем народу. Наиме, ко уђе у *Божији* починак, починуо је од својих дела, као што је Бог починуо од својих. Стога, не штедимо труда да уђемо у тај починак да не би ко пао као они због непокорности.

Јер је реч Божија жива и делотворна, оштрија од сваког мача с две оштрице. Она дубоко засеца, те сеже до споја душе и тела, зглобова и мождине, па суди мислима и намерама срца. Нема, наиме, створења које се може сакрити од *Боīа*. Све је откривено и јасно ономе коме морамо положити рачун.

Будући да имамо великог Првосвештеника који је узишао на небеса, Исуса, Сина Божијег, држимо се чврсто онога што исповедамо. Јер, ми имамо Првосвештеника који је у стању да саосећа са нашим слабостима, будући да је прошао кроз сва искушења као и ми, али није сагрешио. Стога, приступајмо с поуздањем престолу милостивога *Боīа* да примимо милосрђе и нађемо милост у час кад нам затреба помоћ.

Јер сваки Првосвештеник који се бира између људи, поставља се да заступа *људе* пред Богом, да приноси дарове и жртве за грехе. Он може да буде обзиран према онима који су у незнању и заблуди, зато што је и сам подложан слабостима. Због тога он мора да приноси жртве за грехе како за народ, тако и за себе.

Ту част нико не може да присвоји за себе, него га Бог позива у ту службу, као што је то био случај са Ароном. Тако ни Христос није сам себи дао част да буде Првосвештеник, већ га је поставио онај који му је рекао:

„Ти си Син мој, данас си се мени родио.“

Тако и на другом месту каже:

„Ти си довека свештеник по реду Мелхиседековом.“

Он је за време свог земаљског живота уз гласни вапај и сузе, принео молитве и прошње *Боīу* који га је могао спасти од смрти. И пошто је био покоран, Бог га је услишио. Иако је био Син, кроз патње се научио да буде послушан. Па постигавши савршенство, постао је зачетник вечног спасења свима који су му послушни, те га Бог прогласи Првосвештеником по реду Мелхиседековом.

Има још много тешко објашњивих ствари о којима треба да говоримо, али сте постали лењи да слушате. И уместо да сте до сада већ учитељи, поново вас треба поучавати основама Божије поруке. Још увек вам је потребно млеко, а не чврста храна! Свако, наиме, ко се храни млеком, не сналази се добро у учењу о праведности, јер је

дете. Чврста храна је за оне зреле, чија су чула навиком извежбана да разликују зло и добро.

Зато оставимо за сада почетно учење о Христу и окренимо се зрелијем учењу, не враћајући се на основе: покајање од мртвих дела, вера у Бога, учење о крштењима, полагање руку, васкрсење из мртвих и вечни суд. И о томе ћемо говорити ако да Бог.

Има, наиме, оних који су једном били просветљени. Али иако су искусили небески дар примивши Духа Светог, иако су искусили да је реч Божија добра, иако су искусили силе будућег света, ипак су напустили веру. Такве је немогуће поново довести до покајања, јер они тиме изнова разапињу Сина Божијег и јавно га изврћу руглу.

Земља, наиме, која упија воду од честих киша које падају на њу и рађа род који је на корист онима за које се обрађује, прима благослов од Бога. А *земља* која рађа трње и коров ништа не вреди. Таква се ближи проклетству и завршава у огњу.

Ипак, вољени, премда говоримо овако, уверени смо да ствари стоје боље у вашем случају, и да вам предстоји спасење. Јер Бог није неправедан; он неће заборавити ваше дело и љубав коју сте показали у његово име, служећи верујућима, као што им још увек служите. Желимо, наиме, да свако од вас покаже ревност до краја да би се испунило оно чему се надате. Тако нећете постати лењи, него ћете следити пример оних који кроз веру и стрпљивост примају у посед оно што је Бог обећао.

Када је Бог дао обећање Аврахаму, дао га је уз заклетву. Но, пошто није имао ни у кога већег да се закуне, заклео се самим собом, рекавши: „Обилно ћу те благословити и силно те умножити.“ *Аврахам* је био стрпљив, и тако примио оно што му је Бог обећао.

Јер људи се заклињу оним што је веће, па заклетвом потврђују оно што тврде и тако окончавају расправу. Тако је и Бог, желећи да у већој мери покаже примаоцима обећања непроменљивост своје одлуке, потврдио обећање заклетвом. То је учинио да бисмо посредством ових двају непроменљивих чињеница, у којима се Бог не може преварити, имали силну утеху ми који смо нашли уточиште, те да бисмо се чврсто држали наде која је пред нама. Ову *наду* имамо као чврсто и поуздано сидро душе. Она нас води иза *храмске* завесе, где је Исус ушао да нас заступа поставши вечни Првосвештеник по реду Мелхиседековом.

Наиме, овај Мелхиседек, салимски цар, био је свештеник Бога Свевишњега. Он је изашао у сусрет Аврахаму који се враћао након своје победе над краљевима, и благословио га, а Аврахам му је дао десетак од свега. (*Мелхиседек* у преводу значи прво „цар праведно-

сти“, а цар Салима значи „цар мира“.) О његовом оцу и његовој мајци, као и о његовим прецима, *не зна се* ништа. Такође се *не зна* ни кад се родио ни кад је умро, али пошто је сличан Сину Божијем, остаје заувек свештеник.

Погледајте само колико је велики онај коме је наш родоначелник, Аврахам, дао десетак од најбољег плена. Додуше, Закон налаже да и Левијеви потомци који обављају свештеничку службу узимају десетак од народа, то јест, од своје браће, иако и они воде порекло од Аврахама. *Мелхиседек* није био *Левијев* потомак, али је добио десетак од Аврахама и затим га благословио, њега коме су дата обећања. Неоспорно је да већи благосиља мањег. У првом случају, десетак добијају свештеници који су смртни људи, а у другом *Мелхиседек* за кога се тврди да је жив. И могло би се рећи да је Левије, који иначе узима десетак, у ствари дао десетак преко Аврахама, зато што је још увек био у телу свога праоца када му је Мелхиседек изашао у сусрет.

Ако је, дакле, савршенство постигнуто посредством левитског свештенства, будући да је народ под њим добио Закон, зар би још постојала потреба да се појави свештеник по реду Мелхиседековом, уместо по реду који се назива по Арону? Наиме, где се мења свештенство, тамо се мења и Закон. А *Исус*, за кога је ово речено, припада другом племену – од кога нико није служио код жртвеника.

Јасно је, наиме, да наш Господ потиче из Јудиног племена о коме Мојсије није ништа рекао када је говорио о свештенству. Ово постаје још очигледније појавом другог свештеника који је сличан Мелхиседеку. Он је постао свештеник не на основу одредбе која се темељи на закону природног наслеђа, већ на сили неуништивог живота. Јер *Писмо* сведочи о њему:

> „Ти си довека свештеник по реду Мелхиседековом.“

Укинута је, наиме, стара заповест јер је била слаба и бескорисна. А пошто Закон није ништа усавршио, уведена је боља нада којом приступамо Богу.

Ово је *Бог* потврдио уз заклетву, док свештеници улазе у службу без заклетве. Али он је постао *свештеник* уз заклетву *Бога* који му је рекао:

> „Господ је дао заклетву и неће је повући: ’Ти си довека свештеник.’“

Самим тим је и Исус постао јамац бољег савеза.

Уз то, многи су престали да буду свештеници, јер их је смрт прекинула у служби. Али пошто *Христос* остаје довека, његово све-

штенство никада не пролази. Он може у потпуности да спасе оне који његовим посредством приступају Богу, јер заувек живи да их заступа *пред Богом*.

Јер овакав нам је Првосвештеник и био потребан – свет, безазлен, неокаљан, одељен од грешника, и узвишенији од небеса. Он не мора као Првосвештеници да приноси жртве за грехе сваки дан, прво за себе, а онда за народ. Ово је учинио једном за свагда приневши себе на жртву. Закон, наиме, поставља за Првосвештенике људе који су склони слабостима, а реч заклетве, која је дошла после Закона, поставља Сина који је заувек учињен савршеним.

Главно у овом излагању јесте: имамо Првосвештеника који је сео с десне стране престола Божијег величанства на небесима. Он је службеник Светиње и правог Шатора који је поставио Господ, а не човек.

А пошто се сваки Првосвештеник поставља да приноси дарове и жртве, било је неопходно да и овај Првосвештеник има шта да принесе. Заиста, да је на земљи, он не би ни био свештеник, зато што има свештеника који по Закону приносе дарове. Они служе у светињи која је тек слика и сенка небеске *Светиње*. Јер када је Шатор требало подигнути, Мојсије је добио строга упутства. *Бог му* је рекао: „Гледај да све направиш према нацрту који ти је показан на гори.“ А сада је *Христос* добио узвишенију службу од њихове, пошто је и савез, чији је он посредник, бољи, будући да је утемељен на бољим обећањима.

Да је, наиме, први *савез* био беспрекоран, не би било потребно тражити други. Јер *Бог*, кореви свој народ, каже:

> „Ево долазе дани – говори Господ – када ћу склопити нови савез с народом израиљским и с народом Јудиним. То неће бити као кад сам склопио савез са њиховим оцима, онога дана кад сам их узео за руку и извео из Египта. Али пошто нису били верни моме савезу, ни ја се нисам обазирао на њих – говори Господ. Ово је савез који ћу склопити с народом израиљским након тих дана, говори Господ: ставићу своје законе у њихов разум, и уписаћу их у њихова срца. Ја ћу бити њихов Бог, а они ће бити мој народ. Тада нико неће поучавати свога суграђанина или брата говорећи: ’Упознај Господа’, јер ће ме познавати сви од малог до великог. Јер смиловаћу се над њиховим неправдама, и нећу се више сећати њихових греха.“

Говорећи о новом *савезу*, *Бог* је прогласио први *савез* застарелим. А оно што застарева, на путу је да ишчезне.

Први *савез* је такође имао праведне захтеве за богослужење и саграђену богомољу. Шатор је био уређен тако да је у првом делу стајао свећњак, сто и жртвени хлебови. Тај део се зове „Светиња“. Други део Шатора, иза завесе, зове се „Светиња над светињама“. Ту је стајао кадиони жртвеник од злата и Ковчег савеза, сав опточен златом. У њему је била златна посуда са маном и Аронов штап који је био процветао, и плоче савеза. Над *Ковчегом* су стајали херувими славе, наткриљујући поклопац. О овоме нећемо сада подробно говорити.

Пошто је ово уређено овако, свештеници стално улазе у први *део* Шатора да врше богослужење. У други *део Шатора* улази само Првосвештеник, и то једном годишње, с крвљу жртве коју приноси за себе и за грехе народа учињене у незнању. Тиме Свети Дух показује да пут у Светињу над светињама још није отворен, будући да први Шатор још постоји. Ово на сликовит начин говори о садашњем времену, зато што жртвени дарови и жртве које се приносе, не могу савршено очистити савест онога који служи *Богу*, пошто се тичу само телесних праведних захтева, јела, пића, и разних обредних прања, која трају само до времена када ће *Бог* успоставити бољи поредак.

А Христос је дошао као Првосвештеник са добрима, те ушао кроз бољи и савршенији Шатор који није саграђен људском руком, то јест, од творевине. Када је, пак, ушао у Светињу над светињама, он није принео крв јарчева и телади, *већ себе*, проливши сопствену крв, и тако постигао вечно откупљење. Јер, ако крв јарчева и бикова и пепео јунице, којим се шкропе они који су обредно нечисти, посвећује ради телесне чистоће, колико ће више крв Христова, који је посредством вечног Духа принео себе непорочног Богу, очистити нашу савест од мртвих дела, да служимо живоме Богу?

Он је посредник Новог савеза да би они који су позвани примили обећање вечног поседа, пошто је поднео смрт ради откупљења од преступа учињених у првом савезу.

Наиме, при отварању тестамента, треба најпре да се потврди да је онај који га је саставио мртав, будући да тестамент постаје важећи тек по *завештаваочевој* смрти. Све док је завештавалац жив, *тестамент* не важи. Зато је и први савез постао пуноважан проливањем крви жртве. Наиме, кад је Мојсије изговорио све заповести целом народу у складу са Законом, узео је крв телади и јарца с водом, скерлетном вуном и исопом, те пошкропио књигу и сав народ. *Онда* је рекао: „Ово је крв савеза који вам је Бог одредио.“ Крвљу је такође пошкропио Шатор и све богослужбене посуде. Уистину, по

Закону се скоро све чисти крвљу, то јест, без проливања крви нема опроштења.

Потребно је, дакле, да се предмети који су начињени по узору на небеске ствари очисте на овај начин, али небеске ствари захтевају боље жртве од ових. Јер, Христос није ушао у рукотворену Светињу, која је тек представа праве *Светиње*, него у сâмо небо, да се сад појави пред Богом за нас. Првосвештеник сваке године улази у светињу и приноси животињску крв. А Христос није ушао тамо да принесе себе више пута, јер би у том случају морао више пута од постанка света да претрпи патњу. Он се појавио сада, на свршетку векова, да својом жртвом уклони грехе једном за свагда. Људима је одређено да једном умру, и да затим изађу на *Божији* суд. Исто тако ће се и Христос, пошто је једном принет да понесе грехе многих, појавити по други пут али не због греха, него да донесе спасење онима који га жељно ишчекују.

Наиме, пошто је Закон тек сенка будућих добара, а не и сам облик ствари, он не може једним те истим жртвама, које се сваке године изнова приносе, усавршити оне који приступају *Богу*. Ако, дакле, они који су једном очишћени од греха не би више имали осећање кривице за грех, онда се жртве не би више приносиле. Овако, жртве сваке године подсећају на грехе, зато што крв бикова и јараца не може да уклони грехе.

Зато улазећи у свет, *Христос* говори:

> „Жртве и приносе ниси пожелео, али си ми *зато* тело приправио; у жртвама свеспалницама и *жртвама* за грех ниси уживао. Тада рекох: ’Ево, долазим, да извршим вољу твоју, Боже, *јер* је тако написано за мене у свитку.’“

Горе каже: „Жртве и приносе ниси пожелео, нити си у свеспалницама и жртвама за грех уживао“ (ово *је рекао иако* се *жртве* приносе по Закону). Онда наставља: „Ево, долазим да извршим твоју вољу.“ Тиме укида прво да би увео друго. А ми смо посвећени тако што је Исус Христос принео своје тело једном за свагда.

Сваки свештеник, додуше, свакодневно врши своју службу приносећи увек изнова исте жртве, које никада не могу потпуно уклонити грехе. А *Христос* је једном принео *себе* за грехе и заувек сео с десне стране Богу. Он тамо чека све док његови непријатељи не буду постављени за постоље његових ногу. Јер, он је једном жртвом заувек довео до савршенства оне који су посвећени. А и Свети Дух нам сведочи *о томе* пошто је рекао:

> „Ово је савез који ћу склопити са њима, након тих дана, говори Господ: ставићу своје законе у њихова срца, и упи-

> сећу их у њихов ум, и нећу се више сећати њихових греха и безакоња.“

А кад су греси опроштени, жртве се више не приносе.

Према томе, браћо, имамо пуну слободу да уђемо у *Светињу над* светињама по крви Исуса, који нам је отворио нови и живи пут кроз завесу, то јест, *кроз* своје тело. И *будући да имамо* великог Свештеника *који служи* над домом Божијим, приступајмо *Богу* с искреним срцем и с вером пуном поуздања, пошто су нам срца очишћена од зле савести, а тела опрана чистом водом. Стога се чврсто држимо наде коју исповедамо, јер је веран онај који је обећао. Усредсредимо се на то да подстичемо један другога на љубав и добра дела. Не напуштајмо своју заједницу, као што неки обичавају, него охрабрујмо једни друге, тим пре што и сами видите да се приближава дан *Господњи*.

Наиме, ако својевољно грешимо и након што смо примили знање о истини, нема те жртве *која ће уклонити* грехе. За такве остаје само страшно ишчекивање Суда и јаросни огањ који ће прождрети противнике. Јер, кад неко преступи Мојсијев Закон, без милости умире на основу сведочења два или три сведока. А замислите само колико ће строжу казну примити онај који презре Сина Божијег и сматра нечистом крв савеза којом је посвећен, те увреди Духа милости? Ми, наиме, познајемо онога који је рекао: „Моја је освета, ја ћу узвратити“ и: „Господ ће судити своме народу.“ Страшно је пасти у руке живога Бога!

Сећајте се прошлих дана, када сте, тек просветљени, постојано поднели многе невоље и патње. С једне стране сте били јавно изложени вређању и невољама, с друге сте се и сами придружили онима с којима се тако поступало. Ви сте, наиме, учествовали у патњама оних који су утамничени, и с радошћу прихватали када су вам отимали имовину, знајући да имате бољу и трајнију имовину. Зато не губите своје поуздање које доноси велику награду.

Вама је, наиме, потребна истрајност да чините Божију вољу како бисте могли да примите оно што је Бог обећао.

> „Јер још мало, врло мало, па ће доћи онај који долази, и неће закаснити. А мој праведник ће живети од вере, а ако ли одступи, моја душа неће уживати у њему.“

А ми нисмо они који одступају на сопствену пропаст, него они који верују да сачувају своју душу.

А вера је остварење онога чему се надамо, доказ о стварности коју не видимо. По њој су, наиме, наши преци добили признање.

На основу вере схватамо да је свет уређен Божијом речју, и то тако да је видљиво постало од невидљивог.

На основу своје вере је Авељ принео угоднију жртву Богу него Кајин, па је добио признање да је праведан, јер је Бог прихватио његову жртву. По својој вери он још увек говори, иако је мртав.

На основу своје вере је Енох био вазнет, тако да није искусио смрт. Њега нису нашли, јер га је Бог узео. А пре него што је био вазнет, дано му је признање да је угодио Богу.

Наиме, без вере је немогуће угодити *Богу*, јер онај који приступа Богу треба да верује да он постоји и да награђује онога који га тражи.

На основу своје вере је Ноје био упућен у још невиђене ствари, па је са страхопоштовањем саградио пловило да спасе своје укућане. Својом вером је осудио свет на пропаст, те је тако примио од Бога праведност која се заснива на вери.

На основу своје вере је Аврахам послушао Бога који га је позвао да оде у крај који је требало да прими у посед. Отишао је иако није знао куда да иде. Вером се настанио као странац у обећаној земљи и живео под шатором у туђини. Тако су живели и Исак и Јаков, наследници истог обећања. *Аврахам* је, наиме, очекивао град који има чврсте темеље, чији је градитељ и творац Бог.

На основу своје вере је Сара, нероткиња, добила моћ да ствара потомство, иако више није била у добу за рађање, јер је сматрала верним Бога који јој је дао обећање. Тако се од једнога, скоро мртвог човека, изродило *потомство*, „бројно као звезде на небу и неизмерно као песак на морској обали.“

Сви су они умрли с вером, не примивши ствари које је Бог био обећао. Они су их издалека назрели и поздравили их, те признали да су странци и дошљаци на земљи. Наиме, они који тако говоре показују да траже праву домовину. Уистину, да су мислили на земљу из које су изашли, они би нашли прилику да се тамо и врате. Али они сада чезну за бољом *домовином*, то јест, оном небеском. Зато се Бог не стиди да се назове њиховим Богом, јер је он приправио град за њих.

На основу своје вере је Аврахам, када га је Бог ставио на кушњу, принео Исака *на жртву*. *Аврахам* је принео свога јединца, иако је прихватио обећања за њега Бог је, наиме рекао: „Преко Исака ће се твоје потомство наставити.“ Он је био уверен да је Бог у стању да подигне *Исака* из мртвих, и такорећи, добио га је натраг.

На основу своје вере је Исак благословио Јакова и Исава у погледу будућности.

На основу своје вере је Јаков, на самрти, благословио оба сина Јосифова, па се, ослоњен на свој штап, дубоко наклонио.

На основу своје вере је Јосиф, на самрти, напоменуо о изласку Израиљаца *из Египта* и заповедио *да се том приликом понесу* његове кости.

На основу вере својих родитеља је Мојсије био сакривен три месеца. Видели су, наиме, да је дете лепо, па се нису плашили цареве заповеди.

На основу своје вере је Мојсије, када је одрастао, одбио да се назове „сином фараонове ћерке“. Радије је изабрао да се злопати са Божијим народом, него да за кратко ужива у греху. Злопаћење ради Христа сматрао је већим богатством од свег египатског блага, јер је очекивао награду. На основу своје вере је одбацио Египат и није се уплашио царевог гнева, јер се држао Невидљивога, као да га види. На основу своје вере је прославио Пасху, и уредио да се довраци попрскају крвљу, да се Погубитељ не би дотакао првороћенаца.

На основу своје вере је прошао кроз Црвено море као по сувој земљи. Кад су Египћани покушали исто, подавили су се.

На основу вере *Израиљаца* пали су зидови Јерихона, пошто су ови седам дана обилазили око њих.

На основу своје вере је Рахава, блудница, примила уходе с миром, па није погинула са онима који су били непослушни *Богу*.

И шта још да кажем? Понестало би ми времена када бих почео да говорим о Гедеону, Вараку, Самсону, Јефтају, Давиду, Самуилу и пророцима. Они су вером победили царства, постигли правду, добили што је *Бог* обећао и затворили уста лавовима. Они су угасили разбуктали огањ, избегли оштрици мача, добили снагу у слабости, постали јаки у бољу, туђинске војске натерали у бег, а жене су добиле натраг своју родбину из мртвих. Други су, иако мучени, одбили да буду ослобођени, да би добили боље васкрсење. Други су, опет, доживели поруге и батине, а уз то и окове и тамницу. Неки су били каменовани, престоругани, убијени мачем, потуцали се обучени у овчији кожух и козју кожу, оскудевали, трпели, злопатили се. Они којих свет није био достојан, тумарали су пустињама и горама, и крили се по пећинама и јамама у земљи.

Ипак, сви они, који су због своје вере нашли признање *у Светом писму*, нису примили оно *што је Бог* обећао. То је због тога што је Бог предвидео за нас нешто боље, а то је да они, заједно са нама, дођу до савршенства.

Будући да смо окружени толиким облаком сведока, одбацимо сваки терет и грех који нас спутава, те постојано трчимо трку која

нам предстоји. Уприте поглед на Исуса, зачетника и довршитеља *наше* вере! Он је због радости, која му је следовала, презрео срамоту и поднео патње на крсту, те сео с десне стране Божијег престола. Промислите само колико је непријатељство он поднео од стране грешника, да ви не будете обесхрабрени и да не клонете.

Још се нисте успротивили до крви у борби против греха. А заборавили сте и охрабрење које вам је упућено као деци:

> „Сине мој, не узимај олако Господњи одгој, и не клони када те он кори, јер Господ кори оног кога воли, и туче сваког кога прихвата за сина.“

Поднесите стога *Божији* одгој, *јер* Бог поступа с вама као са *својом* децом. Какво је, наиме, то дете које отац не одгаја? А ако вас не одгаја, као што се сва деца *одгајају*, онда сте копилад, а не *његова* деца. Дакле, ако смо поштовали своје очеве по телу, који су нас одгајали уз кажњавање, нећемо ли се много више покоравати нашем духовном Оцу да бисмо живели? Наши очеви су нас за кратко време одгајали како им се свидело, а Бог нас одгаја на добро, да учествујемо у његовој светости. Ипак, чини се да свака васпитна мера у овом тренутку доноси више жалости него радости, али касније рађа плод који доноси мир и праведност онима који су одгојени на тај начин.

Зато усправите клонуле руке и учврстите клецава колена. Поравнајте стазе за своје стопе, да се слабе ноге не ишчаше, већ да се исцеле.

Настојте да будете у миру са свима, и радите на своме посвећењу, без којег нико неће видети Господа. Гледајте да нико не буде лишен Божије милости, да не изникне какав корен горчине који ће изазвати невоље и заразити многе. Водите рачуна да се међу вама не нађе неки блудник или безбожник, као Исав, који је за једно јело продао своје првородство. Ви знате да је након тога хтео да добије очев благослов, али је био одбијен, јер му није пружена прилика да исправи оно што је учинио, иако ју је са сузама тражио.

Ви, наиме, нисте приступили опипљивој *гори* зажареној од огња, свој у тами, помрчини и олуји, приликом чега се зачуо звук трубе и глас који је проговорио. Народ који је тај глас чуо, молио је да им се више не говори, јер нису могли да поднесу заповест: „Ако и звер дотакне гору, биће засута камењем.“ Тај призор је био тако страшан да је и сам Мојсије рекао: „Уплашен сам и дрхтим.“

Приступили сте, наиме, гори Сион и граду живога Бога, небеском Јерусалиму, те хиљадама анђела и свечаном збору. *Ви сте приступили* Цркви првенаца чија су *имена* записана на небу, Богу

који је судија свих људи, и духовима савршених праведника. *Ви сте приступили* посреднику Новог савеза, Исусу, и шкропљеној крви која говори речитије од Авељеве *крви*.

Пазите да не ускратите послушност ономе који говори! Јер ако нису избегли *казну* они који су се оглушили о онога који их је опомињао на земљи, како ћемо избећи *казну* ми, ако се одвратимо од онога који *нас* опомиње с неба? Његов глас је тада потресао земљу, а сада обећава: „Још једном ћу уздрмати не само земљу, него и небо.“ А то „још једном“ указује на уклањање онога што је уздрмано, то јест, онога што је створено, да остане оно што се не може уздрмати.

И пошто примамо Царство које се не може уздрмати, захваљујмо Богу, те му са захвалношћу служимо да му угодимо, с поштовањем и страхом. Јер, „Бог твој, огањ је који спаљује.“

Братољубље и даље упражњавајте. Гостољубивост не занемарујте, јер су неки, и не знајући, угостили анђеле. Сећајте се оних који су у тамници, као да сте и ви сами утамничени. Сећајте се злостављаних, јер и сами пролазите кроз исто.

Брак *нека* сви поштују, а супружници нека буду верни једно другоме, јер ће Бог судити блудницима и прељубницима. Клоните се љубави према новцу, будите задовољни оним што имате, јер *Бог* је рекао:

> „Никада нећу одступити од тебе нити ћу те оставити.“

Зато можемо смело да кажемо:

> „Господ је мој помоћник, нећу се бојати; шта ми може учинити човек?“

Сећајте се својих вођа који су вам проповедали реч Божију. Размотрите како су живели и умрли, те подражавајте њихову веру. Исус Христос је исти јуче, данас и довека.

Пазите да вас не заведу разна туђа учења. Јачајте срце милошћу Божијом, јер је то добро, а не прописима о храни од којих нису имали користи они који су их се придржавали. Ми имамо жртвеник са којег немају права да једу они који врше службу у Шатору.

Наиме, тела животиња, чију крв Првосвештеник уноси у Светињу као жртву за грех, спаљују се изван табора. Стога је и Исус, да би посветио народ својом крвљу, поднео патњу изван *градских* капија. Изађимо, стога, к њему изван табора и понесимо његову срамоту. Јер ми немамо стални град на земљи, него тражимо онај који је у будућности.

Христовим посредством, дакле, приносимо стално хвалу Богу *као* своју жртву, то јест, плод усана које исповедају његово име. Не

занемарујте заједништво и доброчинства, јер такве жртве угађају Богу.

Слушајте своје вође и покоравајте им се, јер они бдију над вашим душама као они који ће полагати рачун за њих. Зато гледајте да то чине с радошћу, а не с уздисањем, јер вам то не би било на корист.

Молите се за нас. Ми смо, наиме, уверени да имамо чисту савест, будући да настојимо да се у свему добро владамо. Утолико вас више молим да чините ово, да бих вам се што брже вратио.

А Бог мира, који је извео из мртвих великог Пастира оваца, Господа нашег Исуса, запечативши вечни савез његовом крвљу, нека вас оспособи за свако добро *дело* тако да чините његову вољу, те да он чини међу вама што је њему угодно, посредством Исуса Христа, коме вечна слава од сад и довека. Амин.

Молим вас, браћо, да прихватите ову реч охрабрења, коју сам укратко написао.

Знајте да је наш брат Тимотеј ослобођен. Ако ускоро дође, посетићу вас заједно с њим.

Поздравите све ваше вође и све свете. А вас поздрављају *верујући* из Италије.

Милост *нека је* са свима вама. Амин.

Јаковљева

Посланица Јаковљева

Јаков, слуга Бога и Господа Исуса Христа, поздравља дванаест племена Израиљевих расејаних по свету.

Браћо моја, сматрајте за чисту радост кад год вас задесе свакојака искушења, знајући да кушање ваше вере изграђује истрајност. Истрајност, пак, нека се покаже савршеном, да бисте ви били савршени и потпуни и без икаквог недостатка.

Ако коме од вас недостаје мудрости, нека тражи од Бога који свима даје великодушно и без прекора, и он ће му је дати. Само нека тражи са вером, без икакве сумње, јер онај који сумња сличан је морском таласу који ветар подиже и вања. Такав човек нека и не помишља да ће што примити од Господа, јер је колебљив, те стога непостојан у свим својим поступцима.

Сиромашни брат нека се хвали својом узвишеношћу, а онај који је богат – својом понизношћу, јер ће свенути као цвет у трави. Јер, кад сунце гране са жегом, трава се суши, а цвет у њој вене, те му лепота пропада. Тако ће и богати проћи са својим пословима.

Блажен је човек који истрајно одолева искушењима, јер ће, будући прекаљен, примити венац живота који је *Бог* обећао онима који га воле.

Када је неко изложен искушењу, нека не каже: „Бог ме искушава“, јер Бог се не може искушавати злом, нити он сам кога искушава. Свако, наиме, подлеже искушењу тако што га његова властита зла жеља одвлачи и мами. Зла жеља, затим, будући зачета, рађа грех, а учињени грех рађа смрт.

Не варајте се, браћо моја вољена. Сваки добар дар и савршен поклон долази нам одозго, од Оца светлости, који се не мења као сенка. Он нас је по својој вољи родио речју истине, да будемо први међу његовим створењима.

А ово знајте, вољена моја браћо: нека свако буде брз да чује, спор да одговори, и спор да се разгневи; јер, човеков гнев не постиже праведност коју Бог тражи. Зато одбаците сву нечистоту и преосталу злоћу те кротко прихватите реч усађену у вас, која може да вас спасе.

Не будите они који само слушају реч и тако себе варају; будите они који је извршавају. Јер онај који слуша реч, а не извршава је, сличан је човеку који посматра своје лице у огледалу; погледао се, наиме, па отишао, одмах заборављајући како је изгледао. Али ко се загледа у савршени Закон слободе, те истраје у њему, и не буде

заборавни слушач, него онај који га извршава – тај ће бити блажен у ономе што чини.

Ако неко себе сматра побожним, а не зауздава свој језик, тај вара себе; његова побожност ништа не вреди. Ово је чиста и неокаљана побожност коју Бог и Отац прихвата: заузимати се за сиромашне и удовице у њиховим неприликама и чувати себе неокаљаним од света.

Браћо моја, ви који верујете у нашег славног Господа Исуса Христа, не будите пристрасни. Рецимо да на ваш скуп дође човек са златним прстеном и у скупоценој одећи, а дође и сиромах у прљавој одећи. Ви погледате на онога што носи скупоцену одећу, па му кажете: „Ти лепо седи овде“, а сиромаху кажете: „Ти стани тамо, или седи ту доле код мојих ногу.“ Нисте ли тако направили разлику међу собом и постали судије са опаким мислима?

Чујте, вољена моја браћо! Није ли Бог изабрао оне који су сиромашни у свету да буду богати у вери и наследници Царства које је Бог обећао онима који га воле? А ви сте презрели сиромаха. Па нису ли управо богаташи они који вас тлаче и одвлаче на судове? Не блате ли управо они лепо име онога по коме се зовете?

Ако заиста извршавате царски Закон према Писму: „Воли ближњега свога као самога себе“, добро чините. Али ако сте пристрасни, чините грех и Закон вас кори као преступнике. Јер ко врши сав Закон, а погреши само у једном, крив је за све. Јер онај који је рекао: „Не чини прељубе“, такође је рекао и: „Не убиј.“ Према томе, ако и не учиниш прељубу, а убијеш, преступио си Закон. Говорите и поступајте као они којима ће се судити Законом који ослобађа. Јер суд је немилосрдан према ономе који није исказивао милосрђе; а милосрђе слави победу над судом!

Каква је корист, браћо моја, ако неко каже да има веру, а не чини *добра* дела? Може ли га таква вера спасти? Ако су неки брат и сестра неодевени и ако оскудевају у свакодневној храни, а неко од вас им каже: „Желим вам све најбоље, угрејте се и наситите!“, а не дате им оно што је потребно њиховом телу, каква је корист од тога? Тако и вера, ако није спојена са делима, сама по себи је мртва.

Иначе, неко би могао да каже: „Ти имаш веру, ја имам дела. Покажи ми своју веру без дела, а ја ћу ти по делима показати своју веру.“ Ти верујеш да постоји један Бог? Добро чиниш. Али и зли духови то верују и дрхте!

Хоћеш ли доказ, залудни човече, да је вера без дела јалова? Зар наш отац Аврахам није био делима оправдан приневши свога сина Исака на жртвеник? Видиш ли да је вера сарађивала са његовим

делима, и да је вера по делима постала потпуна? Тако се испунило Писмо које каже: „Поверова Аврахам Богу, па му је то урачунато у праведност“, и тако би назван Аврахам „пријатељем Божијим“. Видите да човек не постаје праведан пред Богом само вером, него и делима.

Исто тако, није ли се и Рахава, блудница, делима оправдала, тако што је угостила уходе и затим их упутила на други пут?

Наиме, као што је тело без духа мртво, тако је и вера без делâ мртва.

Браћо моја, нека не буде *међу вама* много учитеља, знајући да ћемо бити строже суђени. Јер сви ми на много начина грешимо. Ако ко у речи не греши, тај је савршен човек, способан да заузда цело своје тело.

Када коњима стављамо узде у уста да би нам се покоравали, ми управљамо целим њиховим телом. Погледајте и лађе: тако су велике и јаки ветрови их покрећу, а њима управља врло мало кормило онамо куда кормилар науми. Тако је и језик мали уд али се дичи великим делима. Гле, како мала ватра запали велику шуму! Тако је и језик ватра, свет неправде међу нашим удовима. Он погани читаво наше тело и пали читав животни ток, а пакао га потпаљује.

Све врсте животиња, птица, гмизаваца и морских животиња дају се укротити и човек их је укротио, а језик, то немирно зло пуно смртног отрова, нико не може укротити. Њим благосиљамо Господа и Оца и њим проклињемо људе који су створени по слици Божијој. Из истих уста излази благослов и проклетство. То тако не треба да буде, браћо моја. Може ли са истог врела извирати слатка и горка *вода*? Може ли, браћо моја, смоква рађати маслине или лоза смокве? Тако ни слан извор не може дати слатку воду.

Ко је мудар и разуман међу вама? Нека добрим живљењем покаже своја дела у мудрој кроткости. Али ако у себи носите горку завист и себично истицање, онда се немојте поносити и говорити оно што се противи истини. Таква мудрост не долази одозго, него је земаљска, људска, од злог духа је. Јер, где је завист и себично истицање, онде је неред и свако зло.

А мудрост која долази одозго, пре свега је чиста, затим миротворна, кротка, прилагодљива, пуна милосрђа и добрих плодова, непристрана, нелицемерна. А праведност је плод који ће убрати они који сеју у миру – они који чине мир.

Одакле ратови, одакле сукоби међу вама? Зар не потичу од ваших жудњи које ратују у вашим удовима? Жудите и немате, убијате и завидите – и не можете да постигнете, ратујете и сукобљавате се.

Немате, јер не тражите. Тражите, али не добијате, зато што тражите што је зло: да бисте утрошили на своје жудње.

Прељубници! Зар не знате да је пријатељство са светом непријатељство према Богу? Ко, наиме, хоће да буде пријатељ са светом, постаје непријатељ Богу. Или сматрате да Писмо без разлога говори: „Љубоморно чезне Дух који се настанио у вама“, али даје већу милост. Зато *Писмо* говори:

> „Бог се супротставља охолима, а понизнима исказује милост.“

Стога се покорите Богу, а супротставите се ђаволу, па ће побећи од вас. Приближите се Богу и он ће се приближити вама.

Очистите руке, грешници! Очистите срца, ви подељене душе! Тугујте над својом бедом и закукајте! Нека се ваш смех у плач окрене, а ваша радост у жалост! Понизите се пред Богом, и он ће вас узвисити.

Браћо, не оговарајте један другога. Онај, наиме, ко оговара брата или га осуђује, против Закона говори и Закон осуђује. А ако осуђујеш Закон, онда га не извршаваш, већ се постављаш као да си му судија. Само је један Законодавац и Судија, који може да спасе и погуби. А ко си ти да осуђујеш ближњега?

А сад, ви што говорите: „Данас или сутра поћи ћемо у тај и тај град. Тамо ћемо провести годину дана; трговаћемо и зарадићемо“, а не знате ни шта ће бити сутра. Шта је ваш живот? Он је као магла која се за кратко спусти, па се потом разиђе. Уместо да говорите: „Ако да Господ да будемо живи, учинићемо ово или оно.“ А ви се још и хвалите својом надменошћу! Свако такво хвалисање је зло.

Према томе, ко зна да чини добро, а не чини, грех му је.

Де сад, ви богаташи, заплачите и закукајте, због невоља које ће вас задесити. Богатство ваше иструну, одећу вам мољци изједоше, злато и сребро ваше рђа је прекрила, рђа њихова против вас ће сведочити, а огањ прождрети ваша тела. Благо сте згрнули у последње дане! Ево! Виче плата радника који су жели ваше њиве, коју сте им ви ускратили; вапаји жетелаца допрли су до ушију Господа над војскама. Живели сте раскошно на земљи и уживали; утовили сте своја срца за дан погубљења. Осудили сте и убили праведника, а он вам се није противио.

Стога, браћо, будите стрпљиви, док Господ не дође. Погледајте како земљорадник ишчекује драгоцени род земље, стрпљиво чекајући на рану и позну кишу. Стога и ви истрајте, учврстите своја срца, јер се долазак Господњи приближио. Не гунђајте, браћо, један

против другога да не будете суђени. Гле, Судија већ стоји на вратима!

За пример стрпљивости у злопаћењу, узмите, браћо, пророке који су говорили у име Господње. Ево, блаженим називамо оне који су издржали. Чули сте за Јовову стрпљивост и видели сте шта је Господ на крају *учинио*, јер је Господ веома милостив и милосрдан.

Изнад свега, браћо моја, не заклињите се ни небом, ни земљом, нити којом другом заклетвом. Ваше „да“ нека буде „да“, и ваше „не“ – „не“.

Злопати ли се ко међу вама? Нека моли. Радује ли се ко? Нека пева хвалоспев. Болује ли ко међу вама? Нека позове црквене старешине, а они нека се моле над њим помазујући га уљем у име Господње, па ће молитва вере исцелити болесника; Господ ће га подићи, и ако је починио грехе биће му опроштено. Стога исповедајте своје грехе један другоме, и молите се једни за друге да будете исцељени. Много може постићи молитва праведника.

Илија је био човек као и ми. Он се жарко помолио да не буде кише, и киша није пала на земљу три године и шест месеци. Онда се поново помолио, и небо је дало кишу, те је земља донела свој род.

Браћо моја, ако ко од вас одлута од истине и неко га врати натраг, знајте да ће онај који врати грешника с кривог пута спасти његов живот од смрти и покрити мноштво греха.

1. Петрова

Прва Петрова посланица

Петар, апостол Исуса Христа, *поздравља* изабране дошљаке, расејане по Понту, Галатији, Кападокији, *Малој* Азији и Витинији, које је Бог Отац изабрао на основу свог предзнања, посвећењем Духа, да буду послушни Исусу Христу, и пошкропљени његовом крвљу: милост вам и мир у изобиљу.

Нека је благословен Бог и Отац Господа нашега Исуса Христа, који нас је по свом великом милосрђу – посредством васкрсења Исуса Христа из мртвих – поново родио за живу наду, да ћемо примити наследство које је непропадљиво, неокаљано и које не вене. Оно се чува на небу за вас, које Божија сила чува посредством вере за спасење, спремно да се открије у последње дане.

Ви се овоме радујете, иако сте сад, кад већ тако треба да буде, накратко ожалошћени разним невољама које вас сналазе. Невоље, наиме, доказују искреност ваше вере, која је драгоценија од злата. Па и злато, иако пропадљиво, мора да се испита ватром. Тако ћете по својој вери примити хвалу, славу и част, када се појави Исус Христос. Ви га волите, иако га нисте видели, и верујете у њега, иако га сада не видите, те се радујете неизрецивом и узвишеном радошћу, јер постижете сврху своје вере: спасење својих душа.

Ово спасење су тражили и испитивали пророци који су пророковали о милости која је вама намењена. Они су истраживали када ће се и како то *спасење* остварити. На то време је указивао Дух Христов који је био у њима, унапред најављујући о Христовим патњама и слави која га очекује после тога. Њима је Бог открио да, тиме што су говорили о овим стварима, нису служили себи, него вама, којима су то сада објавили гласници Радосне вести посредством Светог Духа, посланог с неба. У ове ствари и анђели желе да завире.

Зато, нека ваш ум буде спреман, будите трезни, потпуно се поуздајте у милост коју ћете добити по откривењу Исуса Христа. Као послушна деца, не живите као некада у незнању, када сте били вођени *разним* жељама. Напротив, владајте се свето као што је свет *Боī* који вас је позвао. Јер је *у Писму* написано: „Будите свети, јер ја сам свет.“

Па ако зовете Оцем *Боīа* који је непристрасан, и који суди свакога по његовим делима, проводите време свог живота у туђини у страху пред њим. Ви, наиме, знате да од свог испразног начина живота, који сте наследили од својих очева, нисте откупљени про-

падљивим сребром или златом, него драгоценом крвљу Христа, који је био као јагње без мане и недостатка. Он је предодређен још пре стварања света, али се појавио у последња времена ради вас, који његовим посредством верујете у Бога. Он је Христа васкрсао из мртвих и дао му славу, тако да ваша вера и нада буду усмерене на Бога.

А сада, пошто сте очистили своје душе послушношћу истини, тако да имате искрену љубав према својој браћи по вери, предано волите једни друге из чиста срца. Наиме, ви сте наново рођени, али не од пропадљивог семена, него од непропадљивог, посредством речи живога Бога који не умире. Јер *Писмо їовори*:

„Свако је тело као трава, и сва му је слава као цвет пољски.
Сахне трава, цвет отпада, али реч Господња остаје довека.“

Та реч је Радосна вест која вам је проповедана.

Одбаците, дакле, све што је зло: сваку врсту преваре, дволичности, зависти, и сваковрсне увреде. Као новорођенчад жудите за духовним млеком, да бисте њиме узрасли за спасење, ако сте заиста искусили да је Господ добар.

Приступите Исусу – живом камену, што су људи одбацили, али који је изабран и драгоцен у Божијим *очима*, па се као живо камење уграђујте у духовни храм. У њему ћете служити као посвећено свештенство које посредством Исуса Христа приноси духовне жртве угодне Богу. Зато је написано у Писму:

„Ево, постављам на Сиону камен угаони, камен изабран и драгоцен. Ко у њега поверује, неће се постидети.“

Вама који верујете, његова драгоцена вредност служи на корист, а онима који не верују,

„камен што су зидари одбацили, постаде камен угаони.“

И,

„камен за спотицање и стена за посртање.“

Они се спотичу, јер се не покоравају речи, на што су и одређени.

А ви сте изабрани род, царско свештенство, свети народ, народ који припада Богу, одређен да објави славна дела онога који вас је из таме позвао у своју чудесну светлост. Некада нисте били народ, а сада сте Божији народ, *некада* нисте уживали милосрђе, а сада сте примили милосрђе.

Вољени, молим вас да се као странци и дошљаци *у овом свеш̄у* клоните телесних жеља које се боре против душе. Владајте се узорно међу многобошцима, да би, пошто вас оптужују као злочинце, видели ваша добра дела, те прославили Бога на дан његовог доласка.

Господа ради, покоравајте се свакој људској установи: било цару као врховном главару, било намесницима, које он поставља да кажњавају злочинце, и да похвале оне који чине добро. Наиме, Божија је воља да, чинећи добро, ућуткате неупућене људе који говоре о вама из незнања.

Иако сте слободни, не служите се слободом као изговором за зло. Напротив, као Божије слуге, свакога уважавајте, братство волите, Бога се бојте, цара поштујте.

Слуге, покоравајте се својим господарима с пуним поштовањем, и то не само онима који су добри и благи, него и суровима. Наиме, хвале је вредно када неко подноси невоље и трпи неправедно, свестан да то чини ради Бога. Јер какве части има у томе ако вас туку за ваше грехе, па због тога трпите? Али ако трпите чинећи добро, то је Богу мило. На ово сте позвани, зато што је и Христос трпео за вас и оставио вам пример да идете његовим стопама.

> „А нити је учинио греха, нити се превара нашла на његовим устима.“

Када су га вређали, он није узвратио увредом, када је патио – није ником претио, него је то препустио *Богу* који праведно суди. Он је на свом телу понео наше грехе на дрво, да умревши гресима живимо за праведност. Његовим ранама сте исцељени. Јер сте лутали као овце, а сада сте се окренули Пастиру и Чувару својих душа.

Тако и ви, жене, покоравајте се својим мужевима, да би, ако неки не следе *хришћанско* учење, без речи били придобијени понашањем својих жена, када виде чистоту вашег понашања и вашу богобојазност. Нека се ваша лепота не састоји само у изгледу: у плетењу косе, у кићењу златом или облачењу хаљина. Уместо тога, красите се унутрашњом *лепотом* која не пролази, кротким и благим духом, јер је то драгоцено пред Богом. Јер, тако су се некада побожне жене, које су се поуздавале у Бога, красиле покорношћу својим мужевима. Тако је и Сара била покорна Аврахаму, називајући га „господарем“. Ви сте сада њене ћерке, ако чините добро и не дозволите да вас ишта застраши.

На исти начин и ви, мужеви, узмите у обзир да су ваше жене са којима живите слабији пол. Исказујте им част, јер су оне, заједно са вама, наследнице дара живота. Чините то да би ваше молитве биле неометане.

На крају, будите исте мисли, имајте саосећање једни за друге, исказујте братску љубав, будите љубазни и понизни. Не враћајте зло за зло, или увреду за увреду, него благосиљајте, јер сте на ово позвани, да бисте добили благослов *од Бога*.

Јер *Писмо каже*:

> „Ко жели да ужива живот и да добре дане види, од зла говора нека се уздржи, и нек му усне не говоре лажи. Зла нека се клони, а добро нека чини, нека тражи мир и за њим нека иде. Јер очи Господње мотре на праведне, и уши његове молитву им чују, а на зликовце мршти му се лице.“

Јер ко ће вам наудити ако ревносно чините добро? Наиме, блажени сте ако трпите за праведност. Не дајте да вас уплаше нити збуне. Славите Христа као светог Господа у својим срцима. Будите увек спремни да дате одговор сваком ко затражи од вас да му објасните разлог ваше наде. Али чините то с благошћу и поштовањем. Нека вам савест буде чиста, да се они који изврђу руглу ваше добро хришћанско владање, осрамоте у оном за шта вас клевећу. Наиме, боље је и страдати чинећи добро, ако је то Божија воља, него ли чинећи зло. Јер је Христос једном за свагда претрпео за грешнике, праведник за неправеднике, да нас доведе к Богу. Тело су му убили, али је *Божијим* Духом био оживљен. Духом је такође сишао у тамницу да проповеда духовима, који су некада, у Нојево време, били непослушни *Боīу*. Бог је стрпљиво чекао да се они покају докле год се градило пловило у коме се неколицина, то јест, осам душа спасло кроз воду, која је пралик крштења, које вас сада спасава. Крштење није уклањање телесне нечистоће, него молитва Богу за чисту савест, а заснива се на васкрсењу Исуса Христа. Он је отишао на небо и сео с десне стране Богу, где су му потчињени анђели, небеске власти и силе.

Пошто је, дакле, Христос пропатио телом, и ви се наоружајте истом мишљу. Наиме, ко је пропатио телом престао је да греши. Зато проведите преостало време свог живота у телу по Божијој вољи, а не у удовољавању људским жељама. Јер довољно је да сте некада живели као многобошци: у разврату, пожуди, пијанчењу, оргијама, теревенкама, и ужасном идолопоклонству. Њима је чудно што и ви са њима не хрлите у исту бујицу раскалашности, па вас зато вређају. Зато ће дати рачун ономе ко је спреман да суди живима и мртвима. Наиме, Радосна вест је и објављена мртвима, да би, пошто су као и сви људи осуђени на телесну смрт, могли да живе духом као што и сам Бог живи.

Приближио се крај свега. Будите прибрани и будни, да бисте могли да се молите. Изнад свега, одржавајте међу собом трајну љубав, јер љубав покрива мноштво греха. Негујте узајамну гостољубивост која је лишена гунђања. Као добри управитељи разноврсних Божијих дарова, служите једни другима даром који је свако од вас,

милошћу Божијом, примио. Ко проповеда, нека то чини као *да проповеда саме* речи Божије. Ко служи, нека то чини снагом коју даје Бог, тако да се у свему прослави Бог кроз Исуса Христа. Њему припада слава и сила од сад и довека. Амин.

Вољени *моји*, не чудите се огњеним невољама које вас сналазе да вас кушају. То што вам се догађа није ништа чудно. Уместо тога, радујте се што учествујете у Христовим патњама, да бисте клицали од радости када се открије његова слава. Блажени сте ако вас вређају ради Христа, јер Дух славе, Божији *Дух*, почива на вама. Нико од вас да не страда као убица, лопов, злочинац, или као човек који се плете у туђа посла. Али ако неко *трпи* зато што је хришћанин, нека се не стиди тога, него нека слави Бога што носи то име. Јер, дошло је време за Суд који ће започети од Божијег дома. А ако *Суд* почиње од нас, какав тек крај очекује оне који су непослушни Божијој Радосној вести? Јер *Писмо каже*:

> „Ако се праведник једва спасава, шта ће бити с безбожником и грешником?“

Стога, нека они који по Божијој вољи трпе, поверe своје душе верном Створитељу чинећи добра дела.

Оне који су старешине међу вама молим ја, који сам и сам старешина и сведок Христових мука, те учесник у слави која треба да се открије, да напасате Божије стадо које вам је поверено. Али не чините то присилно, него драговољно, како је Богу по вољи, и не из користољубља, него из одушевљења. Не понашајте се деспотски према онима који су вам поверени, него будите примери стаду. А кад се појави врховни Пастир, примићете славни венац који не вене.

Тако и ви, младићи, покоравајте се старешинама. А сви се заодените понизношћу, да служите једни другима, јер:

> „Бог се супротставља охолима, а понизнима исказује милост.“

Стога се понизите под моћну руку Божију, да вас узвиси у право време. Пребаците сву своју бригу на њега, јер се он брине за вас.

Будите трезвени, бдите, *јер* ваш непријатељ, ђаво, обилази као ричући лав и тражи кога да прождере. Будите чврсти у вери, те му се одуприте, знајући да и ваша браћа по вери широм света пролазе кроз исте патње.

А Бог, милостив у свему, који вас је по Христу Исусу позвао у вечну славу, он ће вас, након ваше кратке патње усавршити, учврстити, оснажити и утемељити. Његова је сила довека. Амин.

Написао сам вам ово кратко писмо уз помоћ Силвана, кога сматрам верним братом, да вас опоменем и потврдим да је ово права милост Божија. Ње се држите.

Поздравља вас црква у Вавилону, која је заједно са вама изабрана *од Бога*, и мој син Марко. Поздравите једни друге пољупцем љубави.

Мир са свима вама који сте у Христу.

2. Петрова

Друга Петрова посланица

Симон Петар, слуга и апостол Исуса Христа, поздравља оне који су праведношћу нашега Бога и Спаситеља Исуса Христа, примили исту драгоцену веру као и ми.

Милост вам и мир у изобиљу познањем Бога и Исуса, Господа нашега.

Његова божанска сила дала нам је све што је потребно за живот у побожности, кроз познање онога који нас је позвао својом славом и добротом. Тиме нам је даровао драгоцена и велика обећања да помоћу њих умакнемо покваренима жељама које владају у свету, те постанемо учесници у божанској природи.

Зато уложите сав труд да своју веру удружите са добротом, доброту са знањем, знање са уздржљивошћу, уздржљивост са постојаношћу, постојаност са побожношћу, са побожношћу братољубље, а са братољубљем љубав. Јер ако поседујете ове *врлине* и развијате их, нећете бити беспослени и неплодни у познању Господа нашег Исуса Христа. А ко тих *врлина* нема, тај је слеп и кратковид, јер је заборавио да је био очишћен од својих пређашњих греха.

Зато, браћо, уложите труда да својим животом потврдите да вас је Бог позвао и изабрао; ако тако чините, никада нећете посрнути. Тако ће вам се, наиме, великодушно обезбедити сигуран улазак у вечно Царство Господа нашега и Спаситеља Исуса Христа.

Зато ћу настојати да вас увек подсећам на све то, иако ви то већ знате и утврђени сте у истини коју сте примили. Сматрам исправним да вас, док сам још у овом телу, будим својим подсећањем. Знам, наиме, да ћу убрзо одложити овај мој шатор, као што ми је то обзнанио наш Господ Исус Христос. Зато ћу се нештедимице трудити да се ви и после мог одласка сећате ових ствари.

Јер, ми вам нисмо обзнанили силу и долазак Господа нашег Исуса Христа служећи се мудро смишљеним причама, него на основу тога што смо били сведоци његовог величанства. Јер када је примио част и славу од Бога Оца, зачуо се глас *Бога који је* величанствен у својој слави: „Ово је Син мој вољени, који ми је по вољи!“ Ми смо чули да је тај глас дошао с неба кад смо били с њим на Светој гори.

По томе знамо да је порука пророка поуздана. Добро је што се те поруке пажљиво држите, као светиљке која светли у мраку, док не сване дан и звезда Даница не засветли у вашим срцима. А пре свега знајте да се ниједно пророштво Писма не може тумачити са-

мовољно. Наиме, ниједно пророштво није потекло од људске воље, него су Духом Светим покренути људи говорили од Бога.

Наиме, међу народом било је и лажних пророка, као што ће и међу вама бити лажних учитеља, који ће уносити погубна учења и порицати Господара који их је откупио. Тако ће на себе навући брзу пропаст. Ипак, многи ће се повести за њиховом раскалашношћу, па ће се због њих зло говорити о Путу истине. Вођени похлепом, они ће вас обмањивати својим измишљотинама и искоришћавати вас. Њихова осуда је одавно на снази, и њихова пропаст неуморно чека.

Јер Бог није поштедео ни анђеле који су сагрешили, него их је окована бацио у мрачно Подземље, где су предати да се чувају за Суд. Бог није поштедео ни стари свет, него је сручио потоп на безбожне људе, али је спасао Ноја, проповедника праведности, уз седморо њих. Тако је и градове Содому и Гомору осудио на пропаст и уништио их огњем, учинивши их примером за остале безбожнике. Ипак, избавио је праведног Лота којег је мучио развратни живот разузданих људи. Живећи међу њима, његова праведна душа је патила, док је дан за даном гледао и слушао њихова безаконичка дела. Господ, дакле, зна како да побожне избави од искушења, и да неправедне држи под казном за Судњи дан, посебно оне који се поводе за прљавим страстима тела и презиру господство.

То су дрски и уображени људи који се не устежу од вређања славних. Па чак ни анђели, иако већи по сили и снази, не износе увредљиве оптужбе против њих пред Господом.

Ти људи су као неразумне животиње, бића која живе по нагону природе, рођена за лов и убијање, јер не знају кога вређају. Стога ће као животиње и бити истребљени, сносећи казну за своју неправедност. Они чине разврат усред бела дана и налазе уживање у томе. Погани су и бестидници! Уживају у својим обманама, банчећи на вашим гозбама. Очи су им пуне прељубе, незасите греха. Они лове колебљиве душе. Срце им је извежбано похлепом. *Божија* клетва лежи на њима! Застранили су, напустивши прави пут, те кренули путем Валама, сина Веорова, којем је омилела плата за неправедно дело. Међутим, био је укорен за свој преступ; немушта магарица је проговорила људским гласом и спречила пророкову лудост.

Они су као пресахли извори и као облаци гоњени олујом. За њих је припремљена најцрња тама. Они, наиме, високопарним језиком проповедају бесмислице, те телесним страстима и пороцима маме оне који су тек побегли од оних који живе у заблуди. Обећавају им слободу, а сами су робови покварености. Наиме, свако је роб онога чиме је свладан. Јер, ако се они који су побегли од

покварености овог света упознавши Господа нашег и Спаситеља Исуса Христа, поново уплићу у њих и подлежу им, њихово последње стање постаје горе него претходно. За њих би било боље да никад нису ни упознали пут праведности, него што су се, упознавши га, одвратили од свете заповести која им је предата. Њима се догодило оно што каже истинита пословица: „Вратио се пас на своју бљувотину“ и „окупана свиња враћа се у блато да се ваља.“

Вољени *моји*, ово је већ друга посланица коју вам пишем. У њима својим подсећањем будим ваш здрав разум, да бисте се сетили речи које су свети пророци говорили, и заповести нашега Господа и Спаситеља које су вам апостоли предали.

Пре свега, треба да знате да ће се у последња времена појавити подругљивци који ће живети по сопственим жељама. Они ће се ругати и говорити: „Није ли он обећао да ће се вратити? Па где је онда? Јер и наши преци су помрли, а све је исто од како је свет створен.“ Они свесно занемарују да су у давна времена небеса била створена по речи Божијој, и да се по истој речи земља појавила из воде, те опстоји помоћу воде, а водом је и тадашњи свет био поплављен и уништен. А садашње небо и земља су истом Божијом речју остављени за уништење. Они се чувају за Судњи дан када ће безбожници бити уништени.

Али не губите из вида, вољени *моји*, да је за Господа један дан као хиљаду година, а хиљаду година као један дан. Господ не одлаже да испуни обећање, како неки мисле, него је стрпљив према вама, јер не жели да ико пропадне, него да се сви покају.

Јер дан Господњи ће доћи као лопов, и тада ће небеса са силном буком нестати, и небеске силе бити огњем уништене, а земља са свим што је на њој бити опустошена.

Будући да ће се све ово догодити на овакав начин, како тек свето и праведно морате да живите ви, који очекујете и пожурујете долазак Дана Божијег, када ће се небеса у пламену распасти и небеске силе зажарене растопити. А ми по Божијем обећању очекујемо нова небеса и нову земљу, где праведност пребива.

Стога, вољени *моји*, не штедите труда да се нађете неокаљани и беспрекорни пред *Богом* и да будете у миру *са њим*. Сматрајте да је ваше спасење у Господњем стрпљењу, као што вам је и наш вољени брат Павле по даној му мудрости писао. Он о томе говори у свим својим посланицама. У њима има неких тешко разумљивих ствари, које неупућени и непостојани наопако тумаче. Они то чине и са осталим местима у Писму, на своју сопствену пропаст.

Према томе, вољени моји, пошто сте унапред упозорени, чувајте се да вас не заведе заблуда безаконика, те да изгубите постојаност. Растите, стога, у милости и познању Господа нашег и Спаситеља Исуса Христа. Њему *нека је* слава сада и до Дана вечности. Амин.

1. Јованова

Прва ꙋпосланица Јованова

Оно што је било од почетка, што смо чули, што смо својим очима видели, што смо посматрали и својим рукама опипали, то је о њему, Речи живота. Он, живот, показао се видљивим; ми смо га видели, па сведочимо и објављујемо вам њега, вечни живот који је био са Оцем и нама се објавио. Што смо видели и чули, то објављујемо и вама, да и ви имате заједништво са нама. А наше заједништво је са Оцем и са Сином његовим, Исусом Христом. Ово пишемо да наша радост буде потпуна.

Ово је вест коју смо чули од њега и јављамо је вама: Бог је светлост и у њему нема никакве таме. Ако кажемо да имамо заједништво са њим, а живимо у тами, тада лажемо, и не поступамо по истини. Али, ако живимо у светлости као што је сам Бог у светлости, тада имамо заједништво један са другим, и крв његовог Сина Исуса чисти нас од свакога греха.

Ако кажемо да немамо греха, сами себе варамо и истине нема у нама. Ако му, пак, признајемо своје грехе, он је веран и праведан: опростиће нам грехе и очистиће нас од сваке неправде. Ако кажемо да нисмо згрешили, правимо га лажљивцем и његове речи нема у нама.

Дечице моја, ово вам пишем да не згрешите. Али ако ко и згреши, имамо Помагача-Утешитеља пред Оцем, Исуса Христа праведника. Он је жртва принета ради опроштења наших греха, и не само наших, већ и ради *ꙗреха* целога света.

А да смо га упознали, знамо по томе што се држимо његових заповести. Ко год каже да га познаје, а не држи се његових заповести, тај је лажљивац и у њему нема истине. А ко се држи његове речи, у њему је љубав *ꙗрема* Богу заиста дошла до савршенства. По томе знамо да смо у њему. Ко говори да је у њему, дужан је да живи онако како је он живео.

Вољени моји, не пишем вам неку нову заповест, него стару заповест коју сте имали од почетка. Та стара заповест је порука коју сте чули. Но, ипак вам пишем нову заповест, која се испуњава у њему и у вама. Јер, тама пролази, а истинита светлост већ светли.

Ако неко каже да је у светлости, а мрзи свога брата, и даље је у тами. Ко воли свог брата остаје у светлости, те није узрок његовом посртању. Међутим, ко мрзи свога брата, у тами је и по тами се креће, и не зна куда иде, јер му је тама заслепела очи.

Ово вам пишем, дечице, јер су вам греси опроштени ради његовог имена. Пишем вам, очеви, јер сте упознали онога који је од почетка. Пишем вам, младићи, јер сте победили Злога. Написао сам вама, децо, јер сте упознали Оца, Написао сам вама, очеви, јер сте упознали онога који је од почетка. Написао сам вама, младићи, зато што сте јаки, и зато што Божија реч живи у вама, и зато што сте победили Злога.

Немојте волети свет нити оно што је у свету. Ако неко воли свет, у њему нема љубави *ӣпрема* Оцу. Наиме, све што је у свету: пожуда тела, пожуда очију и охолост *збоӣ* иметка, не потиче од Оца него од света. Јер, свет и пожуда за светом пролазе, а ко врши вољу Божију живи заувек.

Дечице, последња су времена, и као што сте чули, долази антихрист. Многи антихристи су се већ појавили, и по томе знамо да су последња времена. Међу нама су били али нису били наши. Јер да су били наши са нама би и остали. Ипак, требало је да се покаже да нису сви наши.

Али вас је помазао Свети, тако да сви имате знање. Написао сам вам ово не зато што не познајете истину, већ зато што је познајете; ви, наиме, знате да ни једна лаж не потиче од истине. Ко је лажљивац ако не онај који тврди да Исус није Христос? Онај који пориче Оца и Сина јесте антихрист. Ко пориче Сина, нема ни Оца, а ко признаје Сина, има и Оца.

Нека оно што сте чули од почетка остане у вама. Ако у вама остане оно што сте чули од почетка, остаћете у Сину и Оцу. А оно што је Христос обећао да ће нам дати јесте вечни живот.

Ово сам вам написао о онима који вас заводе. Али ви сте примили помазање од њега, које остаје у вама, па није потребно да вас ко поучава. Наиме, његов Дух учи вас свему, и то је истина, а не лаж. Стога, како вас је Дух поучио, тако и останите у Христу.

Да, дечице моја, останите сада у њему, да бисте имали поуздање када се он појави, те да се не постидимо приликом његовог доласка.

Ако знате да је он праведан, знате и да је свако ко чини правду од Бога рођен.

Погледајте колику нам је љубав Отац даровао: толику да се зовемо Божијом децом, као што и јесмо. Свет не зна ко смо ми, јер није упознао њега. Вољени *моји*, сад смо деца Божија, а шта ћемо постати то нам још није откривено. Међутим, знамо да ћемо када се он појави бити њему слични, јер ћемо га видети онаквог какав

заиста јесте. И свако ко полаже ову наду у њега, чисти себе као што је он сам чист.

Свако ко чини грех крши Закон, јер грех је безакоње. Ви знате да се Христос појавио да уклони грехе и да је он без греха. Нико ко остаје у њему не живи у греху, а ко живи у греху није га ни видео ни упознао.

Дечице, не дајте да вас ко заведе. Свако ко чини правду, праведан је, као што је сам Христос праведан. Ко живи у греху, од ђавола је, јер ђаво греши од почетка. Син Божији је дошао због овога: да уништи дела ђаволска. Нико ко је од Бога рођен не живи у греху, зато што његово семе пребива у њему. Он не може да живи у греху, јер је рођен од Бога. По овоме се препознају Божија деца и ђаволља деца: ко год не чини правду и не воли свога брата, не припада Богу.

Ово је, наиме, порука коју сте чули од почетка: „Волите једни друге!“ Не будите као Кајин који је припадао Зломе, па је убио свога брата. И зашто га је убио? Зато што су његова дела била зла, а дела његовог брата праведна. Не чудите се, браћо, ако вас свет мрзи. Ми знамо да смо прешли из смрти у живот по томе што волимо браћу. Ко не воли, и даље је у смрти. Свако ко мрзи свог брата, јесте братоубица, а ви знате да ни један убица нема вечни живот у себи.

Љубав смо познали по томе што је *Христос* положио свој живот за нас. Тако смо и ми дужни да положимо своје животе за браћу. Ако неко живи у благостању и види свога брата како оскудева, па остане равнодушан према њему, може ли у себи имати љубав према Богу? Дечице, немојмо волети само речју и језиком, већ делом и истином.

По томе ћемо знати да припадамо истини, па ћемо умирити нашу савест пред Богом, ако нас савест у било чему осуђује. Јер, Бог је већи од наше савести и он зна све. Вољени *моји*, ако нас савест не осуђује, тада имамо поуздање пред Богом, па што год затражимо од њега то и добијамо, јер се његових заповести држимо и чинимо оно што је њему угодно. Ово је његова заповест: да верујемо у његовога Сина Исуса Христа и да волимо један другога онако како нам је заповедио. Ко држи његове заповести остаје у Богу, и Бог остаје у њему. А по овоме знамо да је он у нама: по Духу којег нам је даровао.

Вољени *моји*, не верујте сваком духу, него проверавајте духове долазе ли од Бога, јер је много лажних пророка изашло у свет. По овоме се познаје *онај који има* Божијег Духа: свако ко исповеда да је Исус Христос дошао у телу, долази од Бога, а сваки дух који не признаје Исуса не долази од Бога. Тај има духа антихристовог, за којега сте чули да ће доћи, и већ сада је у свету.

Дечице, ви сте од Бога и већ сте надвладали такве. Наиме, моћнији је онај који је у вама, него онај који је у свету. Они су од света, па зато говоре оно што од света потиче, и свет их слуша. Али ми смо од Бога. Ко познаје Бога, нас слуша, а ко није од Бога, не слуша нас. По томе препознајемо Духа истине и духа заблуде.

Вољени *моји*, волимо једни друге, јер љубав долази од Бога. Свако ко воли, од Бога је рођен и познаје Бога. Ко не воли, није познао Бога, јер Бог је љубав. Бог је показао своју љубав према нама тако што је послао у свет свога јединорођенога Сина да бисмо ми имали живот његовим посредством. Ово је љубав: нисмо ми заволели Бога, него је Бог заволео нас и послао свога Сина да буде жртва за опроштење наших греха. Вољени моји, ако нас је Бог толико заволео и ми смо дужни да волимо једни друге. Бога нико никада није видео, али ако волимо једни друге, Бог остаје у нама, те љубав његова у нама бива савршена.

По овоме знамо да остајемо у њему и он у нама: дао нам је свога Духа. А ми смо видели да је Отац послао Сина *да буде* Спаситељ света. Ко исповеди да је Исус Син Божији, Бог остаје у њему и он у Богу. И ми смо упознали љубав коју Бог има према нама и поверовали у њу.

Бог је љубав и ко живи у љубави, Бог остаје у њему и он у Богу. Љубав је међу нама дошла до савршенства, да бисмо имали поуздање на Судњи дан. Јер, какав је он, такви смо и ми на овом свету. У љубави нема страха. Савршена љубав изгони страх, јер страх претпоставља казну. Ко год страхује, није дошао до савршенства у љубави.

Ми волимо, јер је он први заволео нас. Ако неко каже: „Волим Бога!“, а мрзи свога брата, лажљивац је. Ко не воли свога брата којега види, не може волети ни Бога којега не види. Ову заповест имамо од њега: ко воли Бога, да воли и свога брата.

Свако ко верује да је Исус Христос, рођен је од Бога, и свако ко воли Оца, воли и оног који је рођен од њега. А да смо деца Божија, знамо по томе што волимо Бога и држимо се његових заповести. Љубав према Богу значи ово: држати његове заповести. Његове заповести нису тешке, јер сви који су рођени од Бога побеђују свет. А ово је средство наше победе: наша вера. Ко побеђује свет, ако не онај који верује да је Исус Син Божији?

Он, Исус Христос, је онај који је дошао водом и крвљу. Не само водом, него водом и крвљу. А сам Дух сведочи о овоме, јер Дух је истина. Тако, имамо три сведока: Духа, воду и крв; а ово троје се слажу. Ако верујемо људском сведочанству, *знајмо да* је Божије

сведочанство веће. Ово је Божије сведочанство којим је Бог потврдио свога Сина: ко верује у Сина Божијега има ово сведочанство у свом *срцу*, а ко не верује Богу, прави од њега лажљивца, јер није поверовао сведочанству којим је Бог потврдио свога Сина. Ово је сведочанство: Бог нам је дао живот вечни и овај живот је у његовом Сину. Ко има Сина има живот, а ко нема Сина Божијег, нема живота.

Ово сам написао вама који верујете у Сина Божијег, да знате да имате вечни живот. Ово је поуздање које имамо у њега: он нас слуша штогод да затражимо по његовој вољи. А ако знамо да нас слуша што год затражимо, онда знамо да већ имамо оно што смо тражили од њега.

Ако неко види свога брата да чини грех који не води у смрт, нека моли за њега и Бог ће му дати живот. То је за оне који не чине смртни грех. Међутим, постоји грех који води у смрт. За такав *грех* не кажем да се моли. Свака је неправда грех, али постоји грех који не води у смрт.

Знамо да свако ко је од Бога рођен не живи грешно, јер га онај који је рођен од Бога чува, и Зли га се не дотиче. Ми знамо да смо од Бога, а да је сав свет у *власти* Злога. Али знамо да је Син Божији дошао и дао нам разум да упознамо Истинитога. А ми смо у Истинитом – у његовом Сину Исусу Христу. Он је истински Бог и вечни живот.

Дечице, чувајте се идола!

2. Јованова

Друга посланица Јованова

Од старешине изабраној госпођи и њеној деци, коју у истини волим. И не само ја, него и они који познају истину, због истине која живи у нама и биће са нама довека. Милост, милосрђе *и* мир од Бога Оца и Исуса Христа, Очева Сина, биће са нама у истини и љубави.

Веома сам се обрадовао што сам међу твојом децом нашао оне који живе у истини, управо онако како смо примили заповест од Оца. А сада те молим, госпођо: волимо једни друге. Ово ти не пишем као неку нову заповест, него *заповест* коју смо имали од почетка. А ово је љубав: да живимо по његовим заповестима. А заповест је она коју сте чули од почетка: да живите у љубави.

Јер многе су се варалице појавиле у свету, који говоре да Исус Христос није дошао у телу. Ко год тако говори, он је варалица и антихрист. Пазите да не изгубите оно око чега смо се ми трудили, него да примите пуну плату. Ко не остаје у Христовом учењу, већ се удаљава од њега, нема Бога. Ко остаје у његовом учењу, он има и Оца и Сина. Ако неко дође к вама, а не доноси вам ово учење, не примајте га у своју кућу, нити га поздрављајте. Свако ко га поздравља, постаје саучесник у његовим злим делима.

Имам још много тога да вам саопштим, али то нећу учинити папиром и мастилом. Надам се да ћу доћи к вама и да ћу усмено разговарати са вама, да се наша радост употпуни.

Поздрављају те деца твоје изабране сестре.

3. Јованова

Трећа ӣосланица Јованова

Од старешине, вољеном Гају, кога истински волим. Вољени *мој*, молим се да ти у свему буде добро, и да те здравље служи, као што је твојој души добро.

Веома сам се обрадовао када су нека браћа дошла и потврдила ми да си веран истини, као што увек и живиш по њој. За мене нема веће радости од оне када чујем да моја деца по истини живе.

Вољени *мој*, верно поступаш у ономе што чиниш за браћу, чак и за *оне који су* странци. Они су посведочили пред црквом о твојој љубави. Добро ћеш учинити ако их опремљене пошаљеш на пут како је достојно Бога. Јер они су ради *њеӣовоӣ* имена кренули на пут, и не примају ништа од незнабожаца. Према томе, ми смо дужни да прихватамо такве људе, да бисмо били сарадници истине.

Писао сам нешто и цркви, али нас не прима Диотреф, који хоће да буде први међу њима. Зато ћу га, када будем дошао, подсетити на оно што чини, те како нас клевеће злобним речима. И то му није довољно; шта више, он не прима браћу, те брани онима који би то хтели и искључује их из цркве.

Вољени *мој*, не угледај се на зло, него на добро. Ко добро чини, од Бога је, а ко чини зло, *никада* није видео Бога. Што се тиче Димитрија, за њега су сви дали добро сведочанство, па и сама истина сведочи похвално о њему. И ми сведочимо, па знаш да је наше сведочанство истинито.

Много тога бих имао да ти саопштим, али то нећу учинити пером и мастилом, но се надам да ћу те ускоро видети, па ћемо усмено разговарати.

Мир са тобом! Поздрављају те пријатељи. И ти поздрави пријатеље, сваког поименце.

Јудина

Посланица Јудина

Јуда, слуга Исуса Христа, а брат Јаковљев, поздравља вас, изабране, који живите у љубави Бога Оца, и под заштитом Исуса Христа.

Имајте обиље милосрђа, мира и љубави.

Вољени *моји*, иако сам са великим жаром хтео да вам пишем о нашем заједничком спасењу, осетио сам потребу да вас својим писањем охрабрим да се борите за веру која је једном заувек предата светима. Јер ушуњали су се међу *вас* неки људи, који су давно одређени за суд. Они су безбожници који милост нашега Бога изврћу у разузданост и поричу јединог Господара, нашег Господа Исуса Христа.

Желим да вас подсетим, иако знате све ово, да је Господ избавио *свој* народ из Египта, а затим уништио оне који нису веровали. А анђеле који се нису држали свог поретка, него су напустили место свога боравишта, Бог чува у вечним оковима под мраком за велики дан када ће бити осуђени. Тако и Содома и Гомора, заједно са околним градовима који су се на исти начин одавали блуду и жудели за телом другачије врсте, стоје као пример, трпећи казну у вечном огњу.

Упркос томе, ти што сањају виђења, на исти начин кваљају своје тело, презиру господство, и вређају славне *анђеле*. А чак се ни арханђел Михаило, док се у свађи са ђаволом препирао око Мојсијевог тела, није усудио да изнесе погрдан суд против њега, него је рекао: „Нека те Господ укори!“ Али ови људи вређају оно што не разумеју; а оно што знају нагонски, попут неразумних животиња, управо је оно што их води у пропаст.

Тешко њима! Они су пошли Кајиновим путем, и због новца упали у заблуду као Валам, и дигли буну као Кореј. Зато ће тако и изгинути.

Они су као љаге на вашим заједничким обедима; бестидно се госте са вама, а воде бригу само за себе. Они су као безводни облаци гоњени ветровима; *као* стабла у позну јесен, бесплодна, двапут усахла и из корена ишчупана. И као што бесни морски таласи избацују пену, тако они износе своја срамотна дела. Они су *као* лутајуће звезде којима је припремљена мркла тама за вечност.

О овима је пророковао Енох, седми од Адама, рекавши:

> „Ево, долази Господ са хиљадама својих светих, да суди свима и да осуди све безбожнике за сва безбожна дела која

су учинили, и за све дрске речи које су безбожни грешници изрекли против њега.“

Ти људи увек гунђају и жале се на судбину; они живе по сопственим жељама, размећу се речима и из користи ласкају људима.

Вољени *моји*, сетите се речи које су прорекли апостоли нашег Господа Исуса Христа. Они су вам рекли да ће се у последња времена појавити подругљивци који ће живети по својим безбожним жељама. То су они што праве раздоре, телесним чулима вођени људи који немају Духа.

А ви, вољени *моји*, изграђујте се на темељима ваше најсветије вере, молећи се у Духу Светом. Држите се Божије љубави док чекате милосрђе нашег Господа Исуса Христа, које води у вечни живот.

Према онима који се колебају будите милосрдни. Друге избављајте истржући их из огња. Будите милосрдни према таквима уз опрез, али мрзите и саму одећу окаљану телом.

А ономе који је у стању да вас сачува од пада и доведе вас беспрекорне и радосне у своју славну присутност, јединоме Богу Спаситељу нашем посредством Исуса Христа, Господа нашег, припада слава, величанство, сила и власт од прошлости, сада и заувек. Амин.

Откривење

Откривење Јованово

Ово је откривење *које је обзнанио* Исус Христос. Бог му је дао ово откривење да покаже својим слугама шта се мора ускоро догодити. То је обзнанио преко свог анђела којег је послао своме слузи Јовану, који је у својству сведока пренео реч Божију и поруку Исуса Христа, све што је видео. Благо ономе који чита речи овог пророштва, и благо ономе који слуша и врши оно што је у њему записано, јер време се приближило!

Јован *поздравља* седам цркава у *Малој* Азији:

Милост вам и мир од онога који јесте, који је био, и који ће доћи, и од седам духова који су пред његовим престолом, и од Исуса Христа, верног сведока, Првог који је устао из мртвих, и Владара над царевима земаљским.

Ономе који нас воли и који нас је својом крвљу опрао од наших греха, и учинио нас царством свештеника *које служи* Богу и Оцу његовом, њему слава и сила од сад и довека. Амин.

> Ево, он долази на облацима и гледаће га свако око, и они који су га проболи, па ће закукати због њега сви народи земаљски. Да, Амин.

„Ја сам Алфа и Омега – говори Господ Бог – Сведржитељ, онај који јесте, који је био, и који ће доћи!“

Ја, Јован, ваш брат и судеоник у невољама, Царству и постојаном подношењу ради Исуса, нађох се на острву које се зове Патмос, због *проповедања* речи Божије и поруке о Исусу. У дан Господњи, Дух ме обузе, и ја зачух снажан глас иза себе, сличан звуку трубе, како говори: „Запиши оно што видиш и пошаљи у седам цркава: у Ефес, Смирну, Пергам, Тијатиру, Сард, Филаделфију и Лаодикију.“

Кад сам се окренуо да видим чији је то глас, угледао сам седам златних свећњака, и усред свећњака некога „као син човечији.“ Био је обучен у дугу одежду и опасан златним појасем око прсију. Коса на његовој глави била је бела као вуна, или као снег, а његове очи као ужарени огањ. Ноге су му биле као блистава бронза каљена у пећи, а његов глас као хук многих вода. У својој десној руци држао је седам звезда, а из његових уста је излазио мач оштар с обе стране. Лице му је сијало као кад сунце сија пуном снагом.

Кад сам га видео, пао сам пред његове ноге као мртав. Али он положи своју десницу на мене и рече: „Не бој се! Ја сам Први и Последњи. Ја сам Живи! Био сам мртав, али, ево, живим од сад и довека, и имам кључеве од смрти и од Света мртвих. Напиши,

дакле, што си видео, о садашњим збивањима и о ономе што ће се догодити после тога. Ово је значење тајне о седам звезда које си видео у мојој десници и седам златних свећњака: седам звезда су анђели седам цркава, а седам свећњака су седам цркава.

Анђелу цркве у Ефесу напиши:
’Ово говори онај који држи седам звезда у својој десници и хода међу седам златних свећњака.
Знам твоја дела, твој труд, и твоју постојаност, те да не можеш да поднесеш зле људе. Ти си искушао оне који себе називају апостолима, а у ствари то нису, и открио си да су лажљивци.
Знам и то да си постојан и да си много поднео ради мене, а да ниси поклекнуо.
Ипак, имам нешто против тебе: изгубио си ону жарку љубав коју си имао у почетку. Сети се, дакле, какав си био пре него што си пао, покај се и чини дела која си чинио у почетку. У противном, доћи ћу к теби и уклонићу твој свећњак с његовог места, ако се не покајеш. Ипак, ово чиниш *добро*: мрзиш дела николаита која и ја мрзим.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама! А победнику ћу дати да једе плод од дрвета живота, које је у Божијем рају.’
Анђелу цркве у Смирни напиши:
’Ово говори Први и Последњи, који је био мртав, али је оживео.
Знам твоју невољу и сиромаштво. Ипак, ти си богат! Знам и за увреде које су ти нанели они који себе називају Јеврејима, али то нису; они су Сатанина синагога. Не бој се онога што треба да претрпиш. Ево, ђаво ће неке од вас бацити у тамницу да вас куша, и бићете десет дана у невољи. Буди веран до смрти, па ћу ти дати венац живота.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама! Победнику друга смрт неће наудити.’
Анђелу цркве у Пергаму напиши:
’Ово говори онај који држи мач оштар са обе стране.
Знам да живиш тамо где је престо Сатанин. Ипак, ти си ми веран и ниси се одрекао вере у мене ни у дане када је мој верни сведок Антипа био убијен код вас – где Сатана пребива.
Али имам нешто мало против тебе. Наиме, имаш тамо неке који држе учење Валама, који је поучио Валака да наведе на грех народ Израиљев, да једу храну жртвовану идолима и да се одају блуду. Тако и ти имаш такве који држе учење николаита.
Покај се, дакле, јер ако нећеш, доћи ћу ти ускоро, па ћу заратити с њима мачем својих уста.

Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама! Победнику ћу дати скривену ману и бели камен. На камену је уписано ново име, које не зна нико сем онога који га прима.’
Анђелу цркве у Тијатири напиши:
’Ово говори Син Божији, који има очи као ужарени огањ, а ноге као блистава бронза.
Знам твоја дела, *твоју* љубав, *твоју* веру, *твоју* службу и твоју постојаност. Знам и да твоја садашња дела надмашују она прећашња.
Али имам нешто против тебе: допушташ, наиме, жени по имену Језавеља, која себе назива пророчицом, да учи и заводи моје слуге да се одају блуду и да једу месо жртвовано идолима. Дао сам јој неко време да се покаје, али она неће да се покаје за своје блудничење. Ево, бацићу је на постељу, а оне који блудниче са њом у велику невољу, ако се не покају за своја дела. А њену децу изручићу смрти, па ће све цркве знати да сам ја онај који испитује бубреге и срца. Ја ћу свакоме од вас платити.
А вама осталима у Тијатири, који не следите ово учење и који, по вашим речима, нисте упознали сатанске дубине, кажем: не намећем вам додатно бреме. Само држите чврсто оно што имате, док ја не дођем.
А победнику, ономе који до краја чини што сам заповедио, даћу власт над народима, да влада над њима гвозденим жезлом, и да их разбија као земљано посуђе. Ту власт сам примио од свога Оца. И још ћу му дати звезду Даницу.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама!’
Анђелу цркве у Сарду напиши:
’Ово говори онај који има седам Божијих духова и седам звезда. Знам твоја дела. Називају те живим, а у ствари си мртав! Пробуди се и учврсти остале који су на умору. Нисам, наиме, нашао да су твоја дела савршена пред мојим Богом. Сети се онога што си примио и чуо. Држи се тога и покај се. А ако не будеш будан, доћи ћу као лопов, па нећеш знати у који ћу час доћи к теби.
Ипак, имаш неколико њих у Сарду који нису окаљали своју одећу; они ће ходити са мном обучени у бело, јер су достојни. Победника ћу обући у белу одежду и нећу избрисати његово име из Књиге живота, него ћу изјавити да ми припада пред мојим Оцем и пред његовим анђелима.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама!’
Анђелу цркве у Филаделфији напиши:

’Ово говори Свети, Истинити, који има кључ Давидов. Што он отвори, нико не може да затвори, и што затвори, нико не може да отвори.
Знам твоја дела. Ево, отворио сам врата пред тобом која нико не може да затвори. Јер, премда имаш мало силе, ипак си одржао моје учење и ниси се одрекао мога имена. Ево, довешћу неке из Сатанине синагоге који за себе говоре да су Јевреји, а у ствари лажу, јер то нису. Ја ћу учинити да дођу к теби и да се поклоне пред твојим ногама, па ће разумети да те волим. А пошто си постојано одржао што сам ти заповедио, сачуваћу те од часа искушења који ће доћи на сав свет, да искуша становнике земље. Ево, долазим ускоро. Држи чврсто оно што имаш, да нико не узме твој венац! Победника ћу учинити стубом у храму свога Бога, те никада неће изаћи из њега. Написаћу на њему име свога Бога и име града Бога свога, новог Јерусалима, који силази са неба од мог Бога, и моје ново име.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама!’
Анђелу цркве у Лаодикији напиши:
’Ово говори Амин, Верни и Истинити сведок, узрок свему што је Бог створио.
Знам твоја дела. Ти ниси ни хладан ни врућ. Да си бар хладан или врућ! Али пошто си млак, ни врућ ни хладан, избљуваћу те из својих уста. Ти, наиме, говориш: „Богат сам и пребогат; ништа ми не треба!“, а не знаш да си јадан и бедан, сиромашан, слеп и го. Зато ти саветујем да купиш од мене злата жеженог да се обогатиш, и белу одећу да се обучеш, да се не покаже твоја голотиња, па да се осрамотиш, и лековиту маст да намажеш очи, те да прогледаш.
Ја корим и кажњавам оне које волим. Стога, буди ревностан и покај се. Ево, стојим пред вратима и куцам; ко чује мој глас и отвори врата, ући ћу к њему и вечерати с њим, и он са мном.
Победнику ћу дати да седне са мном на мој престо, као што сам и ја победио и сео са својим Оцем на његов престо.
Ко има уши, нека слуша шта Дух говори црквама!’“

Након тога сам видео: гле, отворена врата на небу. Глас сличан звуку трубе који сам раније чуо кад је говорио са мном, рече ми: „Попни се овамо и показаћу ти шта треба да се догоди после овога.“

Истог трена ме Дух обузе, те угледах на небу престо и некога како седи на њему. Тај што је седео на престолу био је као драги камен, као јаспис и сард, а око престола је била дуга боје смарагда. Престо је окруживало двадесет четири престола на којима су

седеле двадесет четири старешине обучене у бело, са златним крунама на својим главама. Из престола су избијале муње; чули су се гласови и грмљавина. Испред престола горело је седам буктиња, а то су седам Божијих духова. Испред престола је још било нешто као стаклено море, слично кристалу.

У средини, око престола, стајала су четири бића пуна очију спреда и страга. Прво биће било је слично лаву, друго је било слично телету, треће је имало људски лик, а четврто је било слично орлу у лету. Свако од четири бића имало је по шест крила, пуних очију са спољне и унутрашње стране. Они и дан и ноћ без престанка говоре:

„Свет, свет, свет је Господ Бог, Сведржитељ, који је био, који јесте и који ће доћи.“

А кад су бића дала част, славу и захвалност ономе који је седео на престолу, који живи од сад и довека, падоше *ничице* двадесет четири старешине пред оним који је седео на престолу, па се поклонише ономе који живи од сад и довека. Своје круне ставише пред престо, говорећи:

> „Достојан си, Господе, Боже наш, да примиш славу, част и силу, јер ти си створио све, и твојом је вољом настало и било створено.“

Затим сам у десници онога што је седео на престолу видео свитак, исписан изнутра и споља. Био је запечаћен са седам печата. Тада сам видео моћног анђела како објављује снажним гласом: „Ко је достојан да отвори свитак и да отпечати његове печате?“ И нико на небу, на земљи и под земљом није могао да отвори свитак и да погледа у њега. Горко заплаках што се нико није нашао достојним да отвори свитак и да погледа у њега. Један од старешина ми рече: „Не плачи! Ево, победио је Лав из Јудина племена, Корен Давидов; он је у стању да отвори свитак и његових седам печата.“

Потом сам видео Јагње сред престола, и око њега четири бића и старешине. Изгледало је као заклано. Имало је седам рогова и седам очију, а то су седам Божијих духова послатих по свој земљи. *Јагње* је пришло ономе што седи на престолу и узело свитак из његове деснице. А када је узело свитак, четири бића и двадесет четири старешине падоше *ничице* пред Јагњетом. Сваки од њих је имао китару и златне зделе, пуне тамјана, а то су молитве светих. Они су певали нову песму:

> „Достојан си да узмеш свитак, и отвориш његове печате, јер си био заклан, те си својом крвљу откупио Богу људе из сваког племена и језика, народа и народности. Ти си их учинио

царством свештеника Богу нашему, и они ће владати над земљом!“

Тада сам око престола видео мноштво анђела. Чуо сам њихове гласове, и гласове бића и старешина. Анђели, којих је било на хиљаде и милионе, клицали су снажним гласом:

„Достојно је Јагње, које је било заклано, да прими моћ и богатство, мудрост и силу, славу, част и благослов.“

Онда сам чуо сва жива бића на небу, на земљи, под земљом и све што живи у мору и на њему, како говоре:

„Ономе који седи на престолу и Јагњету, припада благослов и част, слава и власт од сад и довека!“

А четири бића рекоше: „Амин!“, а старешине падоше *ничице* и поклонише се.

Затим сам видео да је Јагње отворило један од седам печата. Чуо сам једно од четири бића како громким гласом говори: „Дођи!“ Погледам, а оно бели коњ. Онај који је седео на њему имао је стрељачки лук. Њему је дат венац, те он *као* победник оде да победи.

Кад је Јагње отворило други печат, чуо сам друго биће како говори: „Дођи!“ Појави се други, риђи коњ. Онај који је седео на њему добио је власт да узме мир са земље, да се људи покољу међу собом. Њему је дат велики мач.

Кад је Јагње отворило трећи печат, чуо сам треће биће како говори: „Дођи!“ Погледам, а оно коњ вранац. Онај који је седео на њему држао је вагу у својој руци. Тада сам чуо неки глас који као да је допирао између четири бића. Глас је говорио: „Мера пшенице за сребрњак, а три мере јечма за сребрњак. А уљу и вину немој да нашкодиш.“

Кад је Јагње отворило четврти печат, чуо сам глас четвртог бића како говори: „Дођи!“ Погледам, а оно коњ зеленко. Ономе што је седео на њему име је „Смрт“, и за њим иде Свет мртвих. Њима је дата власт над четвртином земље да убијају мачем, глађу, заразом, и дивљим животињама.

Кад је Јагње отворило пети печат, видео сам под жртвеником душе закланих због проповедања Божије речи и устрајног сведочења. Они повикаше снажним гласом: „О, свети и истинити Господару, колико ће још проћи док не осудиш људе на земљи и извршиш освету над онима који су пролили нашу крв?“ Свакоме од њих је дата бела одећа, те им је речено да се стрпе на кратко, док се не испуни број њихових сарадника у служби и браће, који треба да буду побијени као и они.

Видео сам кад је Јагње отворило шести печат. Тада настаде велики земљотрес; сунце је поцрнело као жалобна одећа, а месец постао *црвен* као крв. Звезде падоше с неба на земљу, као недозреле смокве кад попадају с дрвета, заљуљане јаким ветром. Небо се расцепи као поцепана књига, а свака планина и острво покренуше се са свог места.

А цареви земаљски, великаши, заповедници, богаташи и моћници, те сваки роб и слободњак, посакриваше се по пећинама и по процепима планинских стена. Они рекоше планинама и стенама: „Падните на нас и сакријте нас од лица оног који седи на престолу и од гнева Јагњетовог. Јер дошао је велики дан њиховог гнева, и ко може да опстане?“

Након тога, видео сам четири анђела како стоје на четири угла земље и задржавају четири ветра на земљи, да ниједан ветар не дува ни на земљу, ни на море, нити на икакво дрво. Затим сам видео другог анђела који је долазио с истока. Са собом је имао печат живога Бога. Он довикну снажним гласом оној четворици анђела којима је дата власт да науде земљи и мору: „Не удите земљи, ни мору, нити дрвећу, док не запечатимо чела слугу нашега Бога!“ Онда сам чуо број запечаћених. Било их је стотину четрдесет четири хиљаде из сваког племена народа Израиљевог:

из Јудиног племена дванаест хиљада,
из Рувимовог племена дванаест хиљада,
из Гадовог племена дванаест хиљада,
из Асировог племена дванаест хиљада,
из Нефталимовог племена дванаест хиљада,
из Манасијиног племена дванаест хиљада,
из Симеуновог племена дванаест хиљада,
из Левијевог племена дванаест хиљада,
из Исахаровог племена дванаест хиљада,
из Завулоновог племена дванаест хиљада,
из Јосифовог племена дванаест хиљада, и
из Венијаминовог племена дванаест хиљада.

Затим сам видео мноштво људи, које нико није могао да изброји. Било их је од сваке народности, племена, народа и језика. Стајали су пред престолом и пред Јагњетом обучени у белу одећу и са палмама у својим рукама. Они громко ускликнуше:

„Спасење припада нашем Богу који седи на престолу и Јагњету!“

А сви анђели, старешине и четири бића који су стајали око престола, падоше ничице на земљу пред престолом, па се поклонише Богу, говорећи:

„Амин! Благослов и слава, мудрост и захвалност, част, сила и снага, припадају нашем Богу, од сад и довека. Амин!“

Тада ме један од старешина упита: „*Знаш ли* ко су ови у белој одећи и одакле долазе?“

Ја му одговорим: „То ти знаш, господару мој.“

Он ми рече: „То су они што су прошли кроз велике невоље. Они су опрали своју одећу и избелили је Јагњетовом крвљу. Зато стоје пред Божијим престолом и данонoћно служе Богу у његовом храму. А онај који седи на престолу настаниће се међу њима. Они никад више неће бити гладни ни жедни, и неће их пећи сунце, нити икаква жега, јер ће Јагње, које је насред престола, бити њихов Пастир. Оно ће их водити на изворе воде живота, а Бог ће обрисати сваку сузу са њихових очију.“

Кад је Јагње отворило седми печат, настаде тишина на небу око пола сата. Затим сам видео седам анђела који стоје пред Богом; њима је било дато седам труба.

Дошао је други анђео са златном кадионицом и стао код жртвеника. Њему је било дато много тамјана да га с молитвама светих принесе на златни жртвеник код престола. Дим од тамјана из кадионице у анђеловој руци подиже се к Богу, заједно са молитвама светих. Онда је анђео узео кадионицу, напунио је ватром са жртвеника и изручио је на земљу, након чега насташе громови, грмљавина, муње и земљотрес.

Оних седам анђела са седам труба припремише се да затрубе.

Кад је затрубио први анђео, град и ватра помешани с крвљу беху бачени на земљу, па трећина земље, трећина дрвећа и трећина траве изгореше.

Кад је затрубио други анђео, нешто као огромна планина ужарена од огња, би бачена у море, те се трећина мора претвори у крв. Трећина живих бића у мору изгибе, а трећина бродова пропаде.

Кад је затрубио трећи анђео, с неба паде велика звезда, горећи као буктиња. Звезда је пала на трећину река и извора. Тој звезди је име „Пелен“. Трећина вода постала је горка од ње, тако да многи људи помреше од горчине вода.

Кад је затрубио четврти анђео, нешто удари трећину сунца, трећину месеца и трећину звезда, тако да су за трећину потамнели. Тако су и дан и ноћ остали без трећине сјаја.

Онда сам спазио орла како лети посред неба и чуо како говори јаким гласом: „Тешко, тешко, тешко становницима земље кад се огласи звук преосталих труба оне тројице анђела који ће затрубити!“

Кад је затрубио пети анђео, видео сам звезду која је пала с неба на земљу. Звезди је дат кључ од ждрела бездана. Ждрело бездана се отвори, и из њега покуља дим, као дим из велике пећи, тако да су се сунце и ваздух помрачили од дима из бездана. Из дима изађоше на земљу скакавци; њима је дата моћ земаљских шкорпија. Било им је речено да не нашкоде трави на земљи, ни зеленилу, нити икаквом дрвету, него само људима који на својим челима немају Божији печат. Међутим, није им било дозвољено да их убијају, него само да их муче током пет месеци. Њихово мучење слично је мучењу од убода шкорпије. У те дане, људи ће тражити смрт, али је неће наћи; желеће да умру, али ће смрт бежати од њих.

Скакавци су изгледом били слични коњима опремљеним за бој. На главама су имали нешто слично златним крунама. Лица су им била људска, коса им је била женска, а зуби као у лава. На себи су имали оклопе као од гвожђа, а шум њихових крила био је као тутњава бојних кола са мноштвом коња који хрле у бој. На реповима су имали жалац као у шкорпије, и у њима моћ да науде људима током пет месеци. Они имају над собом цара, анђела бездана, који се на јеврејском језику зове *Авадон*, а на грчком *Аполион*.

Прва невоља прође; ево, долазе још друге две за њом.

Кад је затрубио шести анђео, чуо сам један глас који је долазио из четири рога на златном жртвенику који стоји пред Богом. Глас рече шестом анђелу с трубом: „Одреши четири анђела који су свезани на великој реци Еуфрат.“ И одрешише се четири анђела који су били спремни за тај час, дан, месец и годину, да побију трећину човечанства. Чуо сам да је број те војске био две стотине милиона коњаника.

А коњи и њихови коњаници, које сам видео у виђењу, изгледали су овако: коњаници су имали на себи оклопе ватрене, плаветне и сумпорне боје; главе коња биле су као главе лавова, а из њихових уста излазили су огањ, дим и сумпор. Од ове три пошасти – огња, дима и сумпора – које су излазили из њихових уста, погибе трећина човечанства. Моћ ових коња била је у њиховим устима и у њиховим реповима. Наиме, њихови репови били су слични змијским главама помоћу којих могу да науде.

Али остали људи који нису изгинули од ових пошасти, нису се покајали због идола које су начинили својим рукама. Они нису престали да се клањају злим духовима и идолима од злата, сребра, бронзе, камена и дрвета, који не могу ни да виде, ни да чују, нити да ходају. Нису се покајали ни за своја убиства, ни за своја врачања, ни за своје блудничење, нити за своје крађе.

Затим сам видео још једног моћног анђела како силази са неба. Био је обавијен облаком, а око своје главе имао је дугу. Лице му је било као сунце, а његове ноге као ватрени стубови. У својој руци је имао отворену књижицу. Тада је стао десном ногом на море, а левом на земљу, и повикао веома гласно, као кад риче лав. Кад је повикао, проговорише седам громова кроз грмљавину. А кад су громови проговорили, хтео сам да пишем, али сам зачуо глас са неба: „Остави скривеним то што је рекло седам громова; то не записуј!“

А анђео кога сам видео да стоји на мору и на земљи, подиже своју десницу према небу, па се закле оним што живи од сад и довека, оним који је створио небо и што је на њему, земљу и што је на њој, и море и што је у њему, говорећи: „Неће бити одлагања! Него у дан кад затруби седми анђео, Бог ће привести крају свој тајни наум, који је објавио својим слугама, пророцима.“

Затим сам чуо глас са неба који ми је поново рекао: „Иди и узми отворену књигу из руке анђела који стоји на мору и на земљи!“ Отишао сам к анђелу и рекао му да ми да књижицу. А он ми рече: „Узми и поједи је; биће ти горка трбуху, али ће ти у устима бити слатка.“ Узео сам књижицу из анђелове руке и прогутао је. Била ми је слатка у устима, а горка у трбуху. Онда ми рекоше: „Треба поново да пророкујеш о многим народностима, народима, језицима и царевима.“

Затим ми је дата трска слична штапу, те ми је речено: „Устани и измери храм Божији и жртвеник, те изброј оне што се клањају у њему.“ А спољашње двориште храма изостави, не мери га, јер је дато многобошцима, који ће газити светим градом четрдесет два месеца. А ја ћу послати двојицу својих сведока, да у кострети пророкују хиљаду две стотине шездесет дана. Они су две маслине и два свећњака који стоје пред Господарем земље. А ако ко покуша да им науди, огањ излази из њихових уста и прождире њихове непријатеље. Ако неко хоће да им науди, мора овако да погине. Они имају моћ да затворе небо да не пада киша док пророкују, као и моћ да воду претворе у крв и да ударе земљу свакојаким пошастима, кад год то зажеле.

А кад заврше своје сведочанство, Звер која излази из бездана заратиће против њих, па ће их победити и убити. Њихова телеса лежаће на тргу великог града, који се у духовном смислу зове „Содома“ и „Египат“, где је и њихов Господ био разапет. Људи из разних народа, племена, језика, и народности гледаће њихова телеса три и по дана, и неће дозволити да се њихова телеса сахране у гроб. А

становници земље ликоваће над њима и славити, те слати дарове једни другима, јер су та два пророка намучила становнике земље.

Али након три и по дана, Бог удахну дух живота у њих, те они стадоше на своје ноге, па велики страх обузе оне који су ово гледали. Тада зачуше снажан глас са неба како им говори: „Узнесите се овамо!“ Они се узнеше на облаку у небо, док су их њихови непријатељи гледали.

У тај час настаде велики земљотрес, те сруши десети део града и усмрти седам хиљада људи. Остали се уплашише, па прославише Бога небеског. Друга невоља прође, ево, убрзо долази трећа.

Кад је седми анђео затрубио, одјекнуше снажни гласови на небу, који су говорили:

> „Царство света постаде Царство нашег Господа и његовог Христа. Он ће владати од сад и довека.“

А двадесет четири старешине које седе на својим престолима пред Богом, падоше ничице на земљу и поклонише се Богу, говорећи:

> „Захваљујемо ти, Господе, Боже, Сведржитељу, који јеси и који си био, што си узео своју велику силу и зацарио се. Побеснеше народи, али твој гнев дође, и време да судиш мртвима. *Дође време* да наградиш твоје слуге, пророке, твој народ, и оне што ти се клањају, мале и велике, а да уништиш оне што упропашћују земљу.“

Затим се отворио Божији храм на небу, и у њему се показао Ковчег његовог савеза. Тада ударише муње, тутњава, громови, потрес и велики град.

Појави се велики знак на небу: жена одевена у сунце; месец је био под њеним ногама, а на њеној глави био је венац од дванаест звезда. Била је трудна и викала од порођајних болова и мука.

Затим се појави други знак на небу: огромна црвена Аждаја са седам глава и десет рогова, и са седам круна на својим главама. Својим репом она повуче трећину звезда са неба и баци их на земљу. Затим стаде пред жену која је требало да роди, да прождере њено дете – кад роди. Жена је родила мушко дете, које ће владати свим народима гвозденом палицом. Али дете би узето к Богу и његовом престолу. Жена побегне у пустињу, у склониште које је Бог припремио за њу, да се брину за њу хиљаду две стотине шездесет дана.

Онда настане рат на небу: Михаило са својим анђелима зарати против Аждаје. Аждаја са својим анђелима ступи у рат, али су били поражени, те им више није било места на небесима. Велика Аждаја је била збачена *са неба*. Он је она Стара змија, која се зове „Ђаво“ и

„Сатана“, која доводи у заблуду сав свет. И Аждаја и њени анђели с њом били су бачени на земљу. Затим сам чуо снажан глас на небу како говори:

> „Сад је наступило спасење, сила и Царство нашега Бога и власт његовог Христа! Јер збачен је оптужитељ наше браће, који их оптужује пред нашим Богом дан и ноћ. Али они су га победили Јагњетовом крвљу и речју свога сведочанства; и уместо љубави према животу, изабрали су смрт! Радујте се, стога, небеса и ви што живите на њима! Али тешко земљи и мору, јер је ђаво с великим гневом сишао к вама, знајући да му је остало још мало времена.“

Кад је Аждаја видела да је бачена на земљу, поче да прогања жену која је родила мушко дете. Њој су дата два крила великог орла да одлети у пустињу, у своје склониште, где ће бити збринута и заштићена од змије три и по године. Змија из својих уста избаци за женом реку воде да је однесе, али жени притече у помоћ земља, која отвори своје ждрело и попи реку што је Аждаја избаци из својих уста. Аждаја се разбесни на жену, па оде да зарати на њено остало потомство, на оне који врше Божије заповести и држе сведочанство за Исуса.

Аждаја стаде на обалу мора.

Затим сам видео како из мора излази Звер. Имала је десет рогова и седам глава. На роговима је имала десет круна, а на њеним главама су била исписана богохулна имена. Звер коју сам видео била је слична леопарду, с ногама као у медведа, а устима као у лава. Аждаја јој је дала своју силу, свој престо, и велику власт. Једна од њених глава изгледала је као смртно рањена, али је та смртна рана зацелила. Сва се земља дивила и следила Звер, па су се сви поклонили Аждаји, јер је дала власт Звери. Људи су се поклонили и Звери, говорећи: „Ко је као Звер, и ко може ратовати с њом?!“

Звери је било дозвољено да говори дрско и богохулно четрдесет два месеца. Тада је почела да проклиње Бога, његово име, и његов Шатор, као и оне који живе на небу. Уз то јој је било дозвољено да зарати против светих и да их победи, и да има власт над сваким племеном, народом, језиком и народности. Сви становници земље поклониће се Звери, свако чије име није уписано у Књигу живота Јагњета које је заклано пре постанка света. Ко има уши, нека слуша!

> Треба ли ко да иде у прогонство, у прогонство ће отићи, треба ли ко да буде убијен мачем, мачем ће бити убијен.

У том се огледа постојаност и вера светих.

Затим сам видео да једна друга Звер излази из земље. Имала је два рога као јагње, али је говорила као Аждаја. Та Звер је извршавала власт прве Звери у њеном присуству. Она је учинила да се земља и њени становници поклоне првој Звери којој је била зацелила смртна рана. Та *Звер* је чинила велике знаке, бацајући чак и ватру с неба на земљу пред људе, те је завела становнике земље, служећи се моћи која јој је дата да чини знаке у присуству Звери. Она је говорила становницима земље да начине кип Звери којој је мачем задата рана, али је преживела. *Друга Звер* је добила моћ да удахне живот у кип прве Звери, тако да кип може да говори и погуби оне који му се не поклоне. Она је присилила све – мале и велике, богате и сиромашне, слободне и робове, да им се утисне жиг на десну руку или на чело, тако да нико није могао ни да продаје ни да купује, осим оног који је на себи имао жиг са именом Звери или с бројем њеног имена.

Ово захтева мудрост. Ко је проницљив, нека докучи значење броја Звери, јер тај број представља човека. Број Звери је шест стотина шездесет шест.

Затим сам видео Јагње како стоји на брду Сион, и са њим стотину четрдесет четири хиљаде, на чијим је челима било написано његово име и име његовога Оца. Зачуо сам глас са неба сличан хуку многих река и одјеку јаког грома. Глас је био сличан мелодији коју изводе свирачи харфе на својим харфама. Тих стотину четрдесет четири хиљаде певало је нову песму пред престолом, пред четири бића, и пред старешинама. Ту песму нико није могао да научи, осим њих, откупљених са земље. Они су очували себе чистима, не узимајући себи жена; то су, наиме, девственици. Они следе Јагње куд год оно иде. Они су откупљени од остатка човечанства као првина која припада Богу и Јагњету. Лаж никад нису изустили; они су непорочни.

Затим сам видео другог анђела како лети посред неба са вечном Радосном вешћу да је објави становницима земље: свакој народности, племену, језику и народу. Говорио је снажним гласом: „Бојте се Бога и дајте му славу, јер дошао је час његовог суда. Зато се поклоните Створитељу неба и земље, мора и водених извора.“

Други анђео дође за њим и рече: „Паде, паде, велики Вавилон, јер је жестоким вином свога блудничења напојио све народе.“

За њима је дошао трећи анђео и проговорио снажним гласом: „Ко год се клања Звери и њеном кипу, те прима жиг на своје чело или на своју руку, и сам ће пити вино Божијега гнева које је неразблажено наточено у чашу његовога гнева, па ће бити мучен

у огњу и сумпору пред светим анђелима и пред Јагњетом. А дим од њиховог мучења дизаће се од сад и довека. Ти који се клањају Звери и њеном кипу и примају жиг са њеним именом, неће имати починка ни дању ни ноћу.“ Ово захтева постојаност светих, који држи Божије заповести и веру у Исуса.

Тада сам чуо глас са неба како говори: „Напиши: благо онима који од сада умиру ради Господа! Да, говори Дух, они ће се одморити од свог мукотрпног рада, јер њихова дела сведоче за њих.“

Тада сам погледао, и гле, бели облак. На облаку је седео неко „као син човечији“, са златним венцем на глави и са оштрим српом у својој руци. Тада неки други анђео изађе из храма вичући громким гласом ономе што је седео на облаку: „Узми срп и жањи, јер је дошло време за жетву, дозрео је усев на земљи.“ Онај што је седео на облаку баци свој срп на земљу и земља би пожњевена.

Из небеског храма изађе други анђео који је такође са собом носио оштар срп. Други, опет, анђео, који је имао власт над ватром, дође од жртвеника и повика громким гласом ономе са оштрим српом: „Замахни својим оштрим српом, па обери грожђе са земаљског чокота, јер је грожђе сазрело!“ Анђео баци свој срп на земљу, обере земаљски чокот, а грожђе стави у велику муљару Божијег гнева. Грожђе у муљари би изгажено изван града, те из муљаре потече крв коњима до узда, неких хиљаду шест стотина стадија унаоколо.

Затим сам видео други велики и чудесни знак на небу: седам анђела са седам последњих зала, јер се са њима завршава Божији гнев. Видео сам и нешто налик мору од стакла, помешаном с огњем, и тамо оне који су победили Звер, њен кип и број њеног имена. Стајали су покрај мора од стакла са китарама *које им је* Бог *дао*. Певали су песму Мојсија, слуге Божијег, и Јагњетову песму:

> „Велика су и чудесна твоја дела, Господе Боже, Сведржитељу; праведни су и истинити твоји путеви, Царе народа. Ко се не би бојао тебе и славио име твоје, Господе? Јер *ти си* једини свет. Зато ће сви народи доћи *к теби* и поклонити се пред тобом, јер се показаше твоја праведна дела!“

После овога сам видео да се отворио храм на небу, то јест, Шатор сведочанства. Из храма изађоше седам анђела са седам зала, обучени у чист и светао лан, и опасани златним појасевима око прсију. А једно од четири жива бића даде седморици анђела седам златних здела испуњених гневом Бога који живи од сад и довека. Тада се храм испуни димом од Божије славе и од његове силе, тако

да нико није могао ући у храм док се нису завршила седам зала седморице анђела.

Онда сам чуо снажан глас из храма како говори седморици анђела: „Идите и излијте седам здела Божијег гнева на земљу!“ Први *анђео* оде и изли своју зделу на земљу. Тада избише болни и злоћудни чиреви на људима који су имали жиг Звери и који су се клањали њеном кипу.

Други *анђео* изли своју зделу у море, те се оно претвори у крв као у мртваца, те угину свако живо биће у мору.

Трећи *анђео* изли своју зделу на реке и на водене изворе, те се и они претворише у крв. Онда сам чуо анђела *задуженог за* воде како говори:

> „Праведан си ти који јеси и који си био, Свети, што си овако пресудио. Они су пролили крв светих и пророка, и зато си им дао крв да пију; то су заслужили!“

Тада сам чуо жртвеник како говори:

> „Да, Господе Боже, Сведржитељу, истинити и праведни су твоји судови!“

Четврти *анђео* изли своју зделу на сунце, коме је дата моћ да пали људе ватром. Паљени великом јаром, људи су проклињали име Бога који има власт над овим злима. Ипак, нису се покајали и дали му славу.

Пети *анђео* изли своју зделу на престо Звери. Његово царство утону у таму, а људи од муке почеше да гризу своје језике, и да проклињу Бога небеског због својих мука и чирева. Ипак, нису се покајали за своја дела.

Шести *анђео* изли своју зделу на велику реку Еуфрат. Његова вода пресахну, припремајући пут за цареве који долазе са истока. Онда сам видео како из уста Аждаје, из уста Звери и из уста лажног пророка излазе три нечиста духа, који су личили на жабе. То су зли духови који чине знаке. Они иду к царевима света да их окупе на рат за велики дан Бога Сведржитеља.

> „Ево, долазим као лопов! Блажен је онај који бдије и чува своју одећу! Такав, наиме, неће ићи го, и неће се јавно осрамотити.“

Они окупише цареве на место које се на јеврејском зове *„Армаг̀едон“*.

Седми *анђео* изли своју зделу у ваздух. Тада се из храма, са престола, зачу громки глас, говорећи: „Свршено је!“ Уто севну муње, проломи се грмљавина и прасну громови, те настане велики земљотрес каквог није било откада је људи на земљи. Био је то земљотрес огромних размера. Велики град расцепи се на три дела,

а градови народа се распадоше. Бог се сетио великог Вавилона, те му даде чашу вина свога јаросног гнева. Сва острва ишчезнуше, а од гора не оста ни трага. Тада се на људе сручи огроман град са неба, и сваки је тежио по талант. Људи су проклињали Бога због зла од града, јер је ово зло било веома велико.

Затим ми је један од оних анђела са седам здела пришао и рекао ми: „Дођи, показаћу ти како ће бити кажњена велика Блудница која седи на многим водама. С њом су земаљски цареви блудничили, а становници земље се напили вином њеног блудничења.“

Тада ме је *Божији* Дух обузео, па ме је *анђео* одвео у пустињу. Тамо сам видео жену где седи на скерлетној Звери, покривеној богохулним именима, са седам глава и десет рогова. Жена је била обучена у порфиру и скерлет, и окићена златом, драгим камењем и бисерима. У својој руци је имала златну чашу пуну гадости и нечистоте свога блуда. На челу јој је било написано име с тајним значењем:

велики вавилон,
мајка свих блудница
и земаљских гадости.

Видео сам да се та жена опија крвљу светих, и крвљу оних који исповедају веру у Исуса.

Силно сам се зачудио видевши ово велико чудо. А анђео ми рече: „Зашто си се зачудио? Ја ћу ти рећи шта значи тајна ове жене коју носи Звер са седам глава и десет рогова. Звер коју си видео, која је била, али више није, поново ће изаћи из бездана и отићи у пропаст. А становници земље, чија имена нису уписана у Књизи живота од постанка света, дивиће се гледајући Звер, која је била, а више није, али која ће доћи.

Овде треба имати памети с мудрошћу. Седам глава, седам су брда на којима жена седи. То су такође седам царева. Пет њих је већ пало, а један је још ту. Други још није дошао, а када дође, неће задуго остати. А Звер која је била, али више није, јесте осми цар. Она је међу седморицом царева, и зато иде у пропаст.

И десет рогова које си видео, десет су царева, који се још нису зацарили, али ће добити власт да владају са Звери само за један сат. Намера им је иста: да предају своју силу и власт Звери. Они ће ратовати против Јагњета, али ће их Јагње победити, јер је оно Господар над господарима и Цар над царевима. Са њим ће бити његови позвани, изабрани и верни.“

Анђео настави: „Воде које си видео, на којима Блудница седи, то су народи, људи, народности и језици. Видео си и десет рогова

и Звер. Они ће мрзети Блудницу, опустошиће је и оставити голу, појести њено месо и спалити је. Јер Бог је ставио мисао у њихова срца да остваре његов наум: да удружени у једној намери предају своја царства Звери, док се не испуне Божије речи. А жена коју си видео, то је велики град који влада над царевима земаљским."

После овога сам видео другог анђела како силази са неба са великом влашћу. Његова слава обасјала је целу земљу. Тада *анђео* повика јаким гласом:

> „Паде, паде, велики Вавилон, и постаде пребивалиште злих духова и склониште свих нечистих духова, склониште свим нечистим птицама и свим нечистим и мрским зверима. Јер сви су се народи напојили жестоким вином њеног блудничења. Цареви света с њом су блудничили, а светски се трговци обогатили од њене силне раскоши!"

Затим сам чуо други глас са неба како говори:

> „Народе мој, изађи из тог *града*, да не будете учесници у његовим гресима, и да вас не снађу његова зла. Јер греси се њени нагомилаше до неба, и Бог се сетио њених неправди. Вратите јој истом мером, вратите јој двоструко више за њена дела; улијте јој у чашу двоструку меру оног што је замешала *другима*. Задајте јој муке и жалости онолико колико је себи дала славе и раскоши! Јер она говори у своме срцу: 'Седим *на престолу* као царица, нисам удовица и жалости нећу искусити.' Зато ће се у један дан сручити на њу сва ова зла: смрт, жалост и глад. И прождреће је ватра, јер је силан Господ Бог који јој суди."

За њом ће плакати и нарицати сви цареви света који су с њом блудничили и уживали у њеној раскоши, када виде дим и њу сву у пламену. Преплашени њеним мукама, стајаће издалека и говорити:

> „Јао, јао, велики граде Вавилоне, силни граде, јер у један час наста твој суд!"

А светски ће трговци плакати и нарицати за њом, јер нико више не купује њихову робу: злато, сребро, драго камење, бисере, танани лан, порфиру, свилу, скерлет, разна мирисна дрвета, сваковрсне посуде од слоноваче, предмете начињене од скупоценог дрвета, бронзе, гвожђа и мрамора; цимет, балзам, миомирис, мирисава уља, тамјан, вино, уље, бело брашно, пшеницу, стоку, овце и коње, кола, робове и људске душе.

Остала си без воћа за којим си чезнула, сва твоја раскош и сјај пропали су и више их нећеш повратити. Трговци који су овим

трговали и обогатили се од ње, стајаће издалека обузети страхом због њених мука, плачући и наричући. Говориће:

„Јао, јао, велики граде, који си се облачио у лан, порфиру и скерлет, и китио се златом, драгим камењем и бисерима! У један час опусте толико богатство!“

И сви кормилари, сви морнари и морепловци, стајали су издалека. Видевши дим који се подиже из града у пожару, јадиковали су и говорили: „Који је град био као овај велики град?“ Они посуше прашину на своје главе јадикујући и плачући:

„Јао, јао, велики граде! Од његовог изобиља се обогатише сви који су имали бродове на мору, а у један је час опустео. Весели се над њим, небо! Веселите се над њим, ви свети, апостоли и пророци, јер га је Бог казнио *због оног што је учинио* вама!“

Тада је један моћни анђео подигао камен, велик као млински, и бацио га у море, говорећи:

„Овако ће бити бачен велики град Вавилон и неће га више бити. Музика китаристе, музичара, флаутиста и трубача неће се више чути у теби, нити ће се који уметник више наћи у теби, а ни звук млина се неће више чути. Светлост светиљке неће више засјати у теби, нити ће се глас младожење и невесте икад чути у теби, зато што су твоји трговци били светски моћници, и зато што је твоје врачање довело у заблуду све народе. Уз то се у теби пролила крв пророка и светих, и свих оних који су убијени на земљи.“

После овога сам чуо нешто као громки глас мноштва народа на небу како говори:

„Алилуја! Спасење, слава и сила припада нашем Богу. Јер истинити су и праведни Божији судови, зато што је осудио велику Блудницу која је кварила земљу својим блудом, и зато што је на њој извршио одмазду због крви његових слугу коју је пролила.“

Народ рече по други пут:

„Алилуја! Дим са њеног *згаришта* диже се од сад и довека!“

Тада двадесет четири старешине падоше ничице, па се поклонише Богу који седи на престолу, говорећи:

„Амин, алилуја!“

Уто се зачу глас с неба:

„Славите Бога нашег, све слуге његове, ви који га се бојите, мали и велики!“

Поново сам чуо глас мноштва народа и нешто као хук многих река и као прасак јаког грома, како говоре:

„Алилуја! Јер зацарио се Господ Бог наш, Сведржитељ. Радујмо се и кличимо и дајмо му славу, јер дошло је време свадбе Јагњетове; спремила се његова Невеста. Њој би дан чист и светао лан да се у њега обуче.“

(Лан, то су праведна дела светих.)

Анђео ми рече: „Напиши: благо онима који су позвани на свадбену гозбу Јагњетову!“ Још ми рече: „Ово су истините Божије речи.“

Ја падох ничице пред његове ноге да му се поклоним, али он ми рече: „Не чини то! Слуга сам, као и ти и твоја браћа која објављују поруку о Исусу. Богу се поклони! Јер сведочанство о Исусу – то је дух пророштва.“

Онда сам видео отворено небо, а тамо, бели коњ. Онај који га јаше зове се „Верни и Истинити“; он по правди суди и ратује. Очи су му огањ што сажиже, а на глави су му многе круне. На њему је написано име, које нико не зна осим њега. Обучен је у одећу натопљену крвљу, а његово име је Реч Божија. Војске небеске су га пратиле, јашући на коњима обученим у белу и чисту тканину од лана. Из његових уста излази оштар мач, којим ће посећи народе. Он ће владати над њима гвозденом палицом и газити у муљари јаросног гнева Бога, Сведржитеља. На својој одећи и на своме бедру написано му је име:

цар над царевима и господар над господарима.

Затим сам видео једног анђела како стоји на сунцу. Он довикну веома гласно свим птицама које лете посред неба: „Дођите, окупите се на велику Божију гозбу, да једете месо царева, заповедника и моћника, и месо коња и њихових коњаника, те месо слободних и робова, месо малих и великих!“

Онда сам видео Звер и земаљске цареве са њиховим војскама, окупљене да зарате са оним што седи на белом коњу и са његовим војскама. Звер је била заробљена, а са њом и лажни пророк, који је чинио знаке у њено име, којима је завео оне што примају жиг Звери и клањају се њеном кипу. Обоје су били живи бачени у огњено језеро које гори сумпором. Остале је мачем погубио онај што седи на коњу, онај из чијих уста излази оштар мач. Све птице наситише се њиховог меса.

Затим сам видео анђела како силази са неба. Овај је имао кључ од бездана и велики ланац у својој руци. Он ухвати Аждају, Стару змију, која је ђаво и Сатана, и окова је на хиљаду година. Онда је баци у бездан, закључа је и запечати, тако да не заводи више

народе, док се не наврши хиљаду година. После овога она има да буде одрешена на кратко време.

Онда сам видео престоле. Онима што су седели на њима дана је власт да суде. Видео сам и душе оних којима су одрубљене главе, јер су сведочили за Исуса и због Божије речи, и оне који се нису поклонили Звери, ни њеном кипу; оне који нису примили жиг на своју руку и на своје чело. Ови су оживели и владали са Христом хиљаду година. (Остали мртви нису оживели, док се није навршило хиљаду година.) То је прво васкрсење. Блажени су и свети они који учествују у првом васкрсењу. Смрт над њима нема власт. Они ће бити свештеници Божији и Христови и владати са њим хиљаду година.

А кад се наврши хиљаду година, Сатана ће бити пуштен из своје тамнице, па ће изаћи да заведе народе на све четири стране света, Гога и Магога, и да их окупи на бој. Они су бројни као песак на морској обали. Успеше се они на зараван у земљи, па опколише табор Божијег народа и њихов вољени град, али сиђе ватра с неба, па их прождре. А ђаво, који их је доводио у заблуду, био је бачен у огњено и сумпорно језеро, где су Звер и лажни пророк. Тамо ће бити мучени дању и ноћу од сад и довека.

Затим сам видео велики бели престо и оног који седи на њему. Од његовог лица побегоше и земља и небо; не оста од њих ни трага. Онда сам видео мртве, велике и мале, како стоје пред престолом. Отворише се књиге. Онда је једна друга књига била отворена, Књига живота, те су мртви били суђени по својим делима, према ономе што је записано у књигама. Море изведе своје мртве који су били у њему, а Смрт и Свет мртвих изведоше мртве који су били у њима, па је свако био осуђен по својим делима. Тада су Смрт и Свет мртвих били бачени у огњено језеро. Огњено језеро – то је друга смрт. Чије се име не нађе записано у Књизи живота, тај би бачен у огњено језеро.

Онда сам видео ново небо и нову земљу. Прво небо и прва земља су нестали, а и море је ишчезло. Видео сам и свети град, Нови Јерусалим, како се спушта са неба од Бога, опремљен као невеста украшена за свога мужа. Уто сам чуо снажан глас са престола како говори: „Ево Шатора Божијег међу људима! Он ће пребивати са њима, а они ће бити његов народ, и сам Бог ће бити међу њима!“ Он ће обрисати сваку сузу с њихових очију, јер смрти више неће бити. Неће више бити ни туге, ни плача, ни бола, јер је прошло оно што је било некада.

А онај што је седео на престолу рече: „Ево, све чиним ново!“ Још рече: „Напиши: ’Ове речи су поуздане и истините.’“ Онда рече: „Сврши се! Ја сам Алфа и Омега, Почетак и Свршетак. Жедноме ћу дати да забадава пије с извора воде живота. Победник ће ово примити у посед. Ја ћу му бити Бог, а он ће ми бити син. А кукавице, неверни, изопачени, убице, блудници, врачари, идолопоклоници, и сви лажљивци, примиће своју плату у језеру које пламти огњем и сумпором. То је друга смрт.“

Затим је дошао један од седам анђела, који су имали седам здела напуњених са седам последњих зала, и рекао ми: „Дођи, показаћу ти невесту, жену Јагњетову.“ Тада ме је Дух *Божији* обузео, па ме је *анђео* одвео на велику и високу планину, и показао ми свети град Јерусалим како силази са неба од Бога. Божија слава је зрачила из њега, блистајући кристалним сјајем као драги камен јаспис. Окруживао га је велики и високи зид са дванаест врата. Пред вратима је стајало дванаест анђела, а на вратима је било написано дванаест имена; то су имена дванаест племена Израиљевих. Град је имао троја врата на источној страни, троја врата на северној страни, троја врата на јужној страни и троја врата на западној страни. Зид је почивао на дванаест темеља, на којима су била написана имена дванаест Јагњетових апостола.

А онај што је говорио са мном имао је мерни штап од злата, да измери град, његова врата и зид. Град се простирао у облику четвороугаоника, једнаке дужине и ширине. *Анђео* је измерио град мерним штапом: био је дугачак дванаест хиљада стадија; толика му је била и ширина и висина. Измерио је и градски зид: дебљина му је била стотину четрдесет четири лакта. Анђео се користио људском мером. Зид је био сазидан од јасписа, а град је био сав од чистог злата – као од чистог кристала. Темељи градског зида били су украшени сваковрсним драгим камењем: први темељ је био од јасписа, други од сафира, трећи од халкидона, четврти од смарагда, пети од сардоникса, шести од сарда, седми од хрисолита, осми од вирила, девети од топаза, десети од хрисопраса, једанаести од јакинта, дванаести од аметиста. А дванаест врата, дванаест су бисера; свака врата била су од једног бисера. Градски трг је био сав од чистог злата – као од чистог кристала.

У граду нисам видео храм. Наиме, сам Господ Бог, Сведржитељ, и Јагње, његов су храм. Граду нису потребни ни сунце ни месец да му светле, јер га је обасјала Божија слава, а Јагње је његова светиљка. Народи ће ходати у његовој светлости, а земаљски цареви доносиће у њега своје богатство. Његова врата неће се затварати

дању, и тамо ноћи неће ни бити. Раскош и богатство народа биће донесени у њега. Међутим, у њега неће ући ништа што је нечисто, нити ико ко чини што је гадно и неистинито, већ само они који су уписани у Јагњетовој Књизи живота.

Анђео ми је, затим, показао реку воде живота, бистру као кристал, која извире из престола Божијег и Јагњетовог и протиче кроз главну улицу града. На обе стране реке стајало је дрво живота које рађа дванаестоструки род, један род месечно. Лишће овог дрвета је за исцељење народима. Тамо неће бити никаквог проклетства. У граду ће бити Божији и Јагњетов престо, а његове ће му се слуге клањати. Они ће гледати његово лице, и његово име биће на њиховим челима. Ноћи више неће бити, а неће им више требати ни светлости сунчеве ни месечеве, јер ће им сам Господ Бог светлити, а они ће владати од сад и довека.

Анђео ми рече: „Ове речи су поуздане и истините. Господ Бог, који надахњује пророке, послао је свог анђела да покаже својим слугама шта мора да се догоди ускоро.

Ево, долазим убрзо! Благо оном који држи пророчке речи ове књиге.“

Ја, Јован, чуо сам и видео *све* ово. Кад сам *све то* чуо и видео, пао сам ничице пред ноге анђела који ми је све то показао, да му се поклоним. Али он ми рече: „Не чини то! Слуга сам као и ти и твоја браћа пророци који држе речи ове књиге. Богу се поклони!“ Још ми рече: „Немој да запечатиш пророчке речи ове књиге, јер се време приближило. Неправедник нека и даље чини неправду, нечисти нека се и даље каља, а ко је праведан нека и даље чини што је праведно, и ко је свет нека се и даље посвећује.“

„Ево, долазим убрзо, и носим плату са собом, да платим свакоме по његовим делима. Ја сам Алфа и Омега, Први и Последњи, Почетак и Свршетак. Благо онима који перу своју одећу, јер ће добити право да приступе дрвету живота и уђу на градска врата. А напољу су пси, врачари, блудници, убице и идолопоклоници и сви који воле и чине лаж.

Ја, Исус, послао сам свога анђела да вам објави ову поруку за цркве. Ја сам Корен и Потомак Давидов, сјајна звезда Даница.“

Дух и невеста кажу: „Дођи!“ И ко слуша ово, нека каже: „Дођи!“ Ко год је жедан нека дође; ко хоће, нека узме воду живота забадава. Упозоравам сваког ко слуша пророчке речи ове књиге: дода ли им ко нешто, томе ће Бог додати зла записана у овој књизи. А одузме ли ко нешто од речи ове пророчке књиге, Бог ће одузети његов део од дрвета живота и од светог града, о којима је написано у овој књизи.

Онај који преноси ово сведочанство, каже: „Да, долазим убрзо!“
Амин! Дођи, Господе Исусе!
Милост Господа Исуса *нека буде* са свима. Амин.